BIBLIOTHECA HIMALAYICA

SERIES II VOLUME 9

Edited by

H.K.Kuløy

TIBETAN—ENGLISH

DICTIONARY OF MODERN TIBETAN

Melvyn C. Goldstein

Editor

༄། །དེང་དུས་དང་མཐུན་པའི་ཕལ་སྐད་ཀྱི་བོད་དབྱིན་
ཤན་སྦྱར་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

སྤྱི་ཁྱབ་རྩོམ་སྒྲིག་པ༔ མེལ་ཝིན་དགོལ་ཊ་སྟིན།

RATNA PUSTAK BHANDAR
KATHMANDU NEPAL
1975

རཏྣ་དཔེ་དེབ་ཁང་།
བལ་ཡུལ་ཀ་ཋ་མན་ཌུ། ༡༩༧༥

TIBETAN-ENGLISH DICTIONARY OF MODERN TIBETAN [approximately 40.000 entries]

Editor-in-Chief : *Melvyn C. Goldstein*

Assistant Editor : *Tsering Dorje Kashi*

Compiled by : *Melvyn C. Goldstein, Chunden D. Goldstein, Tsering Dorje Kashi, Ho-chin Yang*

Typing Staff : *Yangchen Surkhang, Janice Breedon, Nancy Klepper-Kilgore, Fen-lian Li, Eileen Magee*

This work was developed under a contract with the United States Office of Education, Institute of International Studies, Department of Health, Education and Welfare. The content, however, does not necessarily reflect thè position or policy of that agency, and no official endorsement of these materials should be inferred.

THE PURPOSE OF

BIBLIOTHECA HIMALAYICA

IS TO MAKE AVAILABLE WORKS

ON THE CIVILIZATIONS AND NATURE

OF CENTRAL ASIA AND THE HIMALAYA

BIBLIOTHECA HIMALAYICA

© H. K. Kuløy

Printed by: Natraj Offset Printers, Delhi 110006.

FOR CHUNDEN, ANDRE AND DECHEN

ACKNOWLEDGMENT

So many people have been involved in the preparation of this dictionary in one way or another that I hesitate to single out even a few for special mention. Still, I want to thank first and foremost my wife and family for putting up with me and the thousands of cards I had strewn all over the dining-room for the past three years.

I also want to express my sincere thanks to Yangchen Surkhang and Tsering Dorje Kashi who worked so hard to finish the manuscript even after the funds were exhausted. Similarly, I want to thank Dr. Carl Epstein of the Institute of International Studies, Office of Education for his advice and support.

FOREWORD

Recent political events have triggered a veritable revolution in the Tibetan language. The entrance of Tibet into the world arena of politics, science and technology has led to the creation of thousand upon thousands of new lexical items in a relatively short period of time. Along with certain grammatical and stylistic adaptations, this somewhat exponential growth of lexical items has produced a new genre of written Tibetan which can be called simply 'modern literary Tibetan.'

Modern literary Tibetan, however, has several subdivisions based upon the source of publication. Modern writings emanate from The People's Republic of China (included here is the Tibetan Autonomous Region), from the Kingdom of Bhutan, from the Office of the Political Officer of Sikkim, from the Republic of China, and lastly from various sources within the large Tibetan refugee community in India and Nepal. These different sources often use different terms for the same concept and sometimes different grammatical features as well.

Because of these changes, modern literary Tibetan is extremely difficult for non-Tibetans to read. Even scholars who are able to read lofty Buddhist texts in Tibetan have little luck making sense out of a simple newspaper story. It was to alleviate this situation that I began three years ago, under a grant from the Institute of International Studies Office of Education, to produce a set of materials which would address the grammatical and lexical features of modern literary Tibetan. This dictionary represents the fulfillment of the lexical dimension. It contains between thirty five and forty thousand entries and includes items taken from all of the modern sources. It is meant to complement the autho

recently published grammar and reader (*Modern Literary Tibetan*, Occassional Papers of the Wolfenden Society of Tibeto-Burman Linguistics, Volume V., Center for Asian Studies, University of Illinois, Urbana, 1973). Together they provide a complete program for learning to read modern literary Tibetan.

INTRODUCTION

There are two ways to compile a dictionary. One consists of eliciting lexical items by going through textual materials. The other consists of compiling from existing dictionaries. In the preparation of this dictionary we have emphasised the former. Hundreds upon hundreds of pages from different sources and on different topics have been scanned throughout the course of this project. Newspapers and magazines have been one of the main sources we used. For example, the following (ranging from 1955-1972) have been widely used: *bod mi'i rang dbang, kun gsal, yar rgyas gong 'phel, shes bya, mi rigs brnyan par, mi dmangs brnyan par*. Numerous books and pamphlets such as *ma'o tse tung gi gsung rtsom gces bsdus* and *kun bzang dpal 'byor's* 1971 book *bsregs kyang mi 'tshegs pa'i bod* have similarly been used.

A number of dictionaries, glossaries and word lists have also been used, particularly in the final stage of the project. The following is an alphabetical listing of them.

European Language Dictionaries:

C.A. Bell. English-Tibetan Colloquial Dictionary. West Bengal, India: 1

S.H. Buck. Tibetan-English Dictionary. Catholic U. Press, 1969

S.C. Das. Tibetan-English Dictionary. Calcutta, India: 1902

M.C. Goldstein and N. Nornang. Modern Spoken Tibetan. University of Washington Press, 1970

H.A. Jaschke. Tibetan-English Dictionary. London: 1881

E. Richter. German-Tibetan Dictionary. Leipzig: 1966

B.V. Semechov. Russian-Tibetan Dictionary. Moscow: 1963

Tibetan and Chinese Dictionaries:

dge bshes chos kyi grags. *brda dag ming tshig gsal ba bzhugs*. Peking 1957

rgya bod shin sbyar gyi tshig mdzod (Han tsang ts'u hui), *mi rigs dpe skrun khang*; Peking: 1964

dus gsum re'u mig som nyi'i dra ba gcod pa'i ral gri bzhugs so. *bod kyi rig gzhung gong spel rtsom lhan tshogs*; Dharamsala, India: 1964

L.S. Dagyab. *bod brda'i tshig mdzod*. Dharamsala, India: 1966

GRAMMATICAL COMMENTARY

Introduction

Because of the existence of the author's grammar-reader mentioned earlier in the Foreword, there is no need to include here a lengthy section on modern Tibetan grammar. However, some discussion of the way that new words are formed is necessary since this is immensely important for successfully using this dictionary and ultimately, for reading Tibetan.

Tibetan is basically a syllabic language. By that I mean that most of the syllables in Tibetan have meaning independent of the compound word in which they are found. For example, just as the English word "soldier" is disyllabic, so too is the Tibetan word for "soldier" (*dmag mi*). However, unlike the English word where neither of the syllables by itself has meaning, both of the Tibetan syllables have independent semantic content (*dmag*="war" and *mi*="man"). This syllabic nature of Tibetan affords tremendous flexibility with respect both to the expression of new ideas and concepts and to the expression of old ones in new ways. In fact, it is mark of literary ability and accomplishment to manipulate and recombine these meaning-laden syllables creatively.

Consequently, although I have tried to list both syllables and compound words in this dictionary, an understanding of word formation is necessary.to enable the reader to discern the compound lexical meaning from its constituent parts.

Word formation

1. Nominal compound

Nominal compounds consist of two syllables* each of which is a non-derived noun.

---

*Four syllable compounds will be discussed following the section on two syllable units.

1.1 Synonymic compounds

These consist of two syllables which are synonyms. The overall meaning of the compound word is identical to the meaning of the component parts. For example, སྟོབས་ཤུགས "power, strength" is comprised of two syllables: སྟོབས་ "power, strength" and ཤུགས་ "power, strength".

a. སྟོབས་ཀྱིས་ས་མང་པོ་བཟུང་བ་རེད།

[They] seized many areas by force.

b. སྟོབས་ཤུགས་ཀྱིས་ས་མང་པོ་བཟུང་བ་རེད།

same as (a)

Other common synonymic compounds are:

གྲངས་འབོར་	quantity, number, amount	སྒྲ་སྐད།	sound, voices
དཀའ་ཁག་	difficulty	རེ་འདུན།	hope
དུས་སྐབས་	time, period	ངོ་གདོང་	face
བུ་ཕྲུག	children	གྲལ་རིམ།	class (social)

1.2 Premodifying compounds

In these constructions the first syllable modifies the second. Thus in the word སྨན་ཁང་ "hospital", the syllable སྨན་ "medicine" describes what kind of a ཁང་ (ཁ་) "house, establishment" it is. Some other common examples are:

གནམ་གྲུ་	sky + boat = airplane
ཞིང་ཆུ་	agricultural field + water = irrigation water
ས་བདག་	land + owners = land owner, landlord
སློབ་ཕྲུག་	school + children = student
དམག་མི་	war + person = soldier
གནམ་གཤིས་	sky + nature/ character = weather, climate

གློག་འཕྲིན་	electricity + correspondence/ communications = telegram

1.3 Conjunctive compounds

Like the premodifying compounds, the component syllables in these also have different meaning, but here the relationship between them is one of conjunction rather than modification. For example, "workers and farmers" consists of the first syllable of the word བཟོ་པ་ ('workers") and the first syllable of the word ཞིང་པ་ ("farmers").

a. བཟོ་པ་དང་ཞིང་པ་མང་པོས་ཚོགས་འདུ་ཚུས་པ་རེད།

Many workers and farmers held a meeting.

b. བཟོ་ཞིང་མང་པོས་ཚོགས་འདུ་ཚུས་པ་རེད།

Many workers and farmers held a meeting.

Other common conjunctive compounds are :

གནས་དུས་	place and time
ཞིང་འབྲོག་	farmers and nomads
དགེ་སློབ་	teachers and students
རྒྱ་བོད་	China and Tibet (or Chinese and Tibetans)
ལོ་ཟླ་	year and month
རྟ་དྲེལ་	horse and mule

1.4 Polar compounds

In these constructions each of the syllables have opposite meanings, but the overall meaning of the compound is either conjunctive or an abstract notion deriving from both. For example, ཕ་མ་ is literally comprised of ཕ་ "father" and མ་ "mother" and as a compound can mean either "father and mother" or "parent(s)". Other common compounds are :

ཉིན་མཚན་	day + night; all the time
ཕོ་མོ་	male + female; sex
གཞུང་སྒེར་	government + private; everything

2. Adjectival compounds

By adjectival compounds I mean all disyllabic compounds where at least one of the syllables is an adjective and neither is a verb.

2.1 Polar compounds

These function the same as the nominal polar compound cited in 1.4. They consist of two comparative adjective stems having opposite meanings. For example:

ཆེ་ཆུང་	big + small; size
རིང་ཐུང་	long +short; length, distance
ཚ་གྲང་	hot + cold; temperature
བཟང་ངན་	good + bad; quality
སྐམ་རློན་	dry + wet; dampness
མཐོ་དམན་	high + low; height

2.2 Postmodifying compounds

These consist of a noun in the first syllable slot and the first syllable of the basic adjective form in the second. The adjective describes the noun and the resultant compound is a new noun. The main difference between this construction and that of normal adjectival modification is that only the first syllable of the adjective is used. For example, ཚོགས་ཆེན་ "big meeting, general assembly, plenary meeting" consists of the noun ཚོགས་ "meeting, assembly" and the first syllable of ཆེན་པོ་ "big".

a. ང་ཚོགས་ཆེན་ལ་འགྲོ་གི་ཡིན།

I am going to the meeting.

b. ཁོང་གིས་ཚོགས་ཆེན་ཐོག་གསུང་བཤད་གནང་པ་རེད།

He gave a speech at the big meeting. (h)

Other common examples of this are :

རྒྱལ་ཡོངས་	nation/ kingdom + allover/ all = nation-wide, national
བློ་མཐུན་	mind/ thought + harmonious/ similar/ friendly = state of having the same opinions/ thoughts; comrade
ལས་གསར་	work/ worker + new = new work/ worker
མི་ངན་	men + bad/ evil = evil person

3. Verbal compounds

Verbal compounds consist of N-Vb., Adj.-Vb., and Vb-Vb. combinations. In all of these the resultant compound is a nominal which then can be used with verbalizers such as བྱེད་ or རྒྱག་ to make verbal constructions.

3.1 Premodifying compounds : Adj.-Vb.

As was the case with the earlier premodifiers, the first syllable (here the adjective stem) describes or modifies the second. For example, ལེགས་རྟོགས་ "good/ thorough understanding" consists of ལེགས་པོ་ "good" and རྟོགས་ "to understand".

a. ཁོ་ཚོར་མི་དམངས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ལེགས་རྟོགས་ཡོད་པ་མ་རེད།

They do not have (a) good understanding of public opinion.

This combination can also be used with a verbalizer

b. ཁོ་ཚོས་མི་དམངས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ལེགས་རྟོགས་མ་བྱས་པ་རེད།

They did not (try to) understand public opinion well.

Other common examples are :

གསར་བརྗེ་	new + change = revolution
དགའ་བསུ་	happy + receive = welcome
གསལ་སྟོན་	clear + show = demonstration
གསར་བཟོ་	new + make = new (versus used) product
ཆེད་བསྐུལ་	special + appeal = special appeal
གསར་གཏོད་	new + create, found = invention, new creation
གསར་འཛུགས་	new + establish = (newly) establish, (new) construction

c. རྒྱ་ནག་གིས་མེ་ཤུགས་འཕུར་མདེལ་གྱི་རྟེན་གཞི་གསར་འཛུགས་བྱས་པ་རེད་

China has newly established a missile base.

3.2 Synonymic compounds : Vb.-Vb.

When the meaning of both syllables in the combination are the same, the original meaning does not change and, by combining the syllables they form the noun of the actions. For example, འགྲོ་བསྐྱོད་ go + go = going.

a. ལྷ་སར་ཕྱི་རྒྱལ་མི་རིགས་འགྲོ་བསྐྱོད་བཀག་འདོམས་བྱས་པ་རེད།

[They] prohibited foreign nationalities going to Lhasa.

b. ཁོ་ཚོས་ལྷ་སར་འགྲོ་བསྐྱོད་བྱས་པ་རེད།

They went to Lhasa.

Other examples are:

འཛིན་བཟུང་	hold/ grasp + hold/ grasp = arrest, seizure, capture
ཤེས་རྟོགས་	know + know = knowledge
མཇལ་འཕྲད་	meet + meet = meeting (h)
གསུང་བཤད་	say + say = speech
འཕོ་འགྱུར་	change + change = change; transfer

འཕེལ་རྒྱས	increase + increase = development, increase
གཡོ་འགུལ་	shake/ move + shake/ move = shake; move

3.3 Summation compounds: Vb.-Vb.

These compounds consist of syllables with different meanings. The overall meaning is the summation of the two independent ones. For example, བཅོས་བསྒྱུར་ "reform" is comprised of བཅོས་ "to correct" and བསྒྱུར་ "to change". Like the earlier compounds these function as nouns and take the standard verbalizers. Some compounds are:

འཛུགས་བསྐྲུན་	plant/ erect + make = construction; building; development
འབོད་བསྐུལ་	call + urge/ incite/ demand action = appeal
སྲུང་བརྩི་	defend + respect = respect, honor, abide by
གསོག་འཇོག་	save + keep = deposit, savings
མཁོ་སྤྲོད་	need + give = supply
འཕུར་བསྐྱོད་	fly + go = flying

3.4 Polar compounds: Vb.-Vb.

These consist of verbs with opposite meanings. The overall meaning is usually the abstract idea derived from the two syllables, although it may also be simply conjunctive with each syllable retaining its independent meaning. For example, འགྲོ་སྡོད་ breaks down into "going" and "staying" and together means either "movement" or "going and staying". ཉོ་ཚོང་ (buying + selling) has the general meaning of "trading".

a. ཁོའི་འགྲོ་སྡོད་སྐོར་སུས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག།

Nobody knows (anything) about his movements.

b. ང་ཚོ་འགྲོ་སྡོད་ཐག་ཆོད་མ་སོང་།

We didn't decide whether to go or stay.

Other examples of this type of compound are:

བཤད་ཉན་	telling + listening
འབྲི་ཀློག་	writing + reading
ཐོབ་ཤོར་	winning + losing
ཟ་བཏུང་	eating + drinking = food, eating + drinking
སྐྱེལ་འདྲེན་	transport to + transport from = transport, transportation, shipping

3.5 Premodifying compounds: Vb.-N

In these compounds the first syllable (verb) modifies the second syllable, e.g. སྡོད་ཁང་ = "live" + "house" with the overall meaning "a house to live in" or "residence.

འགྲོ་ལམ་	go + road = road (to go on), way
རོགས་དངུལ་	help + money/ finance = money to help, aid/ relief money
རྨོ་སྣུགས་	plough + cattle = draft animals
འབྲི་དེབ་	write + book = book to write in, notebook
དྲི་ལན་	question + answer = answer to the question, reply

3.6 Premodifying compounds: N.-Vb.

Like other premodifying constructions the first syllable modifies the second. For example, "spring planting" breaks down into the first syllable དཔྱིད་ "spring" (from དཔྱིད་ཀ་) and the verb འདེབས་ "to plant/ sow". The first syllable tells us what kind of a planting it was: a "spring planting". This nominal compound can then be verbalized.

a. ཞིང་པ་ཚོས་དཔྱིད་འདེབས་ཀྱི་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་ཀྱི་འདུག།

The farmers are making preparations for spring planting.

b. ཞིང་པ་ཚོ་དཔྱིད་འདེབས་བྱེད་བཞིན་འདུག།

The farmers are doing spring planting.

Other common examples of this are:

རང་སྐྱོང་	self + govern/ rule = self governing, autonomous
བཙན་འཛུལ་	force + enter = forceful entrance, invasion, aggression
སྨན་བཅོས་	medicine + treat = medicinal treatment
སྐྱོན་བརྗོད་	mistakes + tell = criticism

3.7 Sequential compounds: Vb.-Vb.

In these constructions the verb takes the past stem (if it has more than one stem) and the second the non-past. The overall meaning derives from the action of the second verb on that done by the first. For example, in བཅིངས་འགྲོལ་ the first syllable means "to bind" and the second "to release" with the overall meaning being "to release or untie that which was bound". This compound is used to express the modern concept of "liberation". Another example is ཉམས་གསོ་ ("repair, renovation") which literally means "the raising or rearing up of that which has become deteriorated". Sequential compounds are usually idiomatic in the sense that the meaning is not derivable from the constituent elements. Like the other compounds cited earlier, they are verbalized by standard verbalizers such as བྱེད་.

4. Quadrisyllabic compounds

Quadrisyllabic compounds consist of two disyllabic compounds. The relationship between these two disyllabic units is that of premodifica-

tion, i.e., the first disyllabic compound modifies the second. When a quadrisyllabic compound is encountered, each of the two disyllabic subunits should be analyzed separately before the overall meaning is determined. The glossary will usually have these. For example;

a. རྒྱ་བོད་ས་མཚམས་

china (རྒྱ་ནག་) tibet 1.3 place limit/ space between, gap 1.2

China and Tibet border

Sino-Tibetan border

We can substitute the disyllabic compounds:

b. རྒྱ་བོད་དམག་མི་

war person

Chinese and Tibetan soldiers

c. བལ་བོད་ས་མཚམས་

nepal tibet

Tibeto-Nepalese border

Other examples are:

d. མི་དམངས་སྨན་ཁང་

people hospital
people's hospital

e. གནམ་གྲུ་འབབ་ཐང་

airplane station
airport

f. དམངས་གཙོ་བཅོས་བསྒྱུར་

democracy reform
democratic reform

USE OF THE DICTIONARY

1. Explanatory Chart

[main entry] [phonemic notation; if two entries second is more colloquial] [introduces examples]

ཁ་ནས་ /qha̅ nɛ̀; qha̅nɛ̀/ orally, verbally, by word of mouth ¶ *kho'i kha nas lan bskyal ba red He delivered the message orally.*
va.--*brjod;* --*shod* to tell/ narrate/ explain orally

[main entry omitted] [transliteration of Tibetan orthography]

[chinese borrowing, pronunciation not known]

ཀུང་ཧྲེ་ /ch./ commune

[chinese term or usage, pronunciation known]

ཀུང་སི་ /qu̅ŋsi/ ch. company, firm

2. Phonemic Notation

The spoken equivalents will be written, with exception of nasal vowels, according to the phonemic transcription used in M. Goldstein and N. Nornang, Modern Spoken Tibetan; Lhasa dialect, U. of Washington Press, 1970. This transcription is as follows:

Consonants

p, ph, t, th, ṭ, ṭh, k, kh, q, qh, ts, tsh, c, ch, m, mh, n, ñ, ñh, ŋ, ŋh, r, rh, š, s, h, l, lh

Vowels (nasal)

Instead of using a tilde (x̃) over vowels to indicate nasality, the letter n will be placed after them (in, en, ɛn, ɛ̀n, ən, an, un, on, ön, ün, ȯn, ɵn). The reader should remember, though, that nasality occurs simultaneously with the vowel sound.

		Bilabial	Dental	Retroflex	Alveopalatal	Palatal	Velar	Glottal
VOICELESS STOPS								
Simple	UnAspirated	p	t	ṭ		k	q	
	Aspirated	ph	th	ṭh		kh	qh	
Affricate	UnAsp.		ts		c			
	Asp.		tsh		ch			
NASAL	Un sp	m	n		ñ		ŋ	
	Asp.	mh			ñh		ŋh	
FRICATIVE	UnAsp.			r				
	Asp.		s	rh	š			h
LATERAL	UnAsp.		l					
	Asp.		lh					

SEMIVOWELS y,w

VOWELS

	Unrounded front		Unrounded back	Rounded front		Rounded back
	i			ü		u
	e			ö		o
tense	ê	tense	ə		tense	ô
lax	ɛ	lax	a		lax	Ω

For those readers unfamiliar with the linguistic terminology presented above, the following list of approximate English equivalents of the phonetic qualities of Lhasa consonants and vowels has been included.

CONSONANTS

q - similar to g in gone

qh - similar to c in cold

k - similar to g in regulate, i.e., g^y

kh - similar to c in cute, i.e., c^y

ñ - similar to ny in canyon

n - similar to n in no

ŋ - similar to ng in sing-a-long

m - similar to the m in mat

l - similar to the l in let

lh - this is made with no voicing. It is something like an l with heavy aspiration (puff of air) said simultaneously.

p - similar to the b in bet

ph - similar to the p in pet

c - similar to the j in jar

ch - similar to ch in champ

ts - similar to the dds in adds up

tsh- similar to the ts in Patsy Lou

s - similar to the s in sit

t - similar to the d in dig

th - similar to the t in tow

h - similar to the h in hoe

š - similar to the sh in ship

ṭ - similar to dr in drill. To produce a more accurate reproduction, the tip of the tongue should be bent slight backwards so that a part of the underside articulates with the roof of the mouth.

ṭh - similar to the tr in truimpl The same holds true regarding the position of the tongue for this consonant a: in ṭ.

r - say the word ray with the li in a retracted position (as in a large smile). To this sound add some friction to th r. This sound should aproximate the Tibetan rè 'to be'.

For the voiceless consonants mh, rh, and ñh, see the instruction for lh.

VOWELS

a - similar to the a in the short form of mother or father in English, ma or pa, but said shorter

u - similar to the o in to

ê - similar to the ay in say but shorter and with the tongue held very still

ɑ - similar to the a in all

ü - similar to the German *füllen*

o - similar to the o in so

ə - similar to the a in alone

ɛ - similar to the e in met

i - similar to the i in machine, but without the diphthong 'y' that follows the English pronunciation of this vowel.

e - similar to the i in hit, but slightly lower. The teeth should be very close when saying this vowel

or the French *pur*. Also, if one leaves the lip in the rounded position they are in when saying suit, and then says the vowel ea as in seat, he will get a sound approximating the ü.

ö - similar to the eu in the French *seul*

ȯ - similar to the ew in sew, but with the lips very tightly rounded

The remaining sounds are nasals. These are best described as the consonants + nasality, that is, the consonant pronounced while the passage between the throat and the nasal passage is kept open.

Tone (pitch) is a distinctive feature of Tibetan. Each single or geminate (long) vowel has a particular tone in each syllable. For example: ta in high-tone is 'horse', but in low-tone it is 'arrow'. Four tonal phonemes are differentiated in this text: (1) high-tone, which is indicated by a line above the vowel or vowels, e.g., tā; (2) low-tone, which is indicated by a line below the vowel or vowels, e.g., ta̱; (3) falling-tone, which is indicated by an oblique line above the second geminate vowel e.g., tāà; ta̱à; and (4) mid-tone, which is not marked at all, e.g., so̱mo. The mid-tone never occurs in the initial stressed position. It tends to be higher than mid following a high-tone syllable, and slightly lower than mid after a low-tone syllable. Short vowels in Lhasa Tibetan are very short, and special attention should be paid to their length. Geminate vowels are long, and this is indicated by writing the vowel twice (e.g., ŋa̱a̱). In disyllabic words, falling tone in the final syllable (e.g., lāpṭaà) always goes from mid to low.

3. Transliteration system

The transcription of the orthography follows the standard system described in T.V. Wylie: "A standard system of Tibetan transcription," Harvard Journal of Asiatic Studies. 22: 261-67, 1959. A step by step explanation of this system as well as rules for alphabetization can be found in Lesson One of M.C. Goldstein's Modern Literary Tibetan. Ibid.

TIBETAN ALPHABET

ཀ་ ka	ཁ་ kha	ག་ ga	ང་ nga
ཅ་ ca	ཆ་ cha	ཇ་ ja	ཉ་ nya
ཏ་ ta	ཐ་ tha	ད་ da	ན་ na
པ་ pa	ཕ་ pha	བ་ ba	མ་ ma
ཙ་ tsa	ཚ་ tsha	ཛ་ dza	ཝ་ wa
ཞ་ zha	ཟ་ za	འ་ 'a	ཡ་ ya
ར་ ra	ལ་ la	ཤ་ sha	ས་ sa
ཧ་ ha	ཨ་ a		

LIST OF ABBREVIATIONS

abbr. - abbreviation

adj. - adjective

adj. comp. - comparative adjective stem

bh. - Bhutanese

c. - city

ch. - Chinese

col. - colloquial term

f. - future

gram. - grammatical

h. - honorific

hi. - Hindi

id. - idiom

imp. - imperative

math. - mathematical

med. - medical

n. - noun, nominal

no. - number

p. - past

polit. - political

pres. - present

pr.n. - proper name

sl. - slang

slog. - slogan

sm. - same as

va. - active verb (see Lesson Three in M. Goldstein's Modern Literary Tibetan)

vb. - verb

vi. - involuntary verb (see Lesson Three in M. Goldstein's Modern Literar Tibetan)

¶ - symbol introducing examples

ཀ་ /qā/ 1. conjunctive particle for numbers ¶ *gnyis ka* *the two together/ both* ¶ *gsum ka* *the three together/ all three* 2. sm. *ka ba* 3. (vb.+--) infinitive particle ¶ *khos las ka byed ka phyin pa red* *He went to work.* 4. the letter *ka* (used in alphabetical ordering

ཀ་ཀ་ /qāqa/ 1. crow 2. croaking

ཀ་ཀ་རུ་ /qaqaru/ crab

ཀ་ཀོར་ /qāqΩr/ sm. *ka re ko re*

ཀ་སྐྱོར་ /qākΩΩ/ pillar, support, mainstay; buttress, brace, prop

ཀ་ཁ་ /qāqa/ alphabet

ཀ་ཁ་པ་ /qāqaà/ beginning student

ཀ་ཁོངས་ /qāqoòn/ section/ class/ group designated or called by the letter *ka* ¶ *tshogs chung ka khong mi grang bdun nas* *from the seven persons in the group 'ka'*

ཀ་རྒྱུག་ /qərkuù/ tent pole

ཀ་སྐྲོག་ /qāṭΩΩ/ crow

ཀ་ཙ་ /qāca/ things, goods

ཀ་ཅི་ /qāci/ fine cotton cloth

ཀ་གཅིག་སྒོ་གཅིག་ /qəcii qocii/ small/ poor house (lit. one pillar, one door)

ཀ་ཆ་ /qāca/ sm. *ka ca*

ཀ་ཏ་ /qāta/ c. Calcutta

ཀ་ཏ་པུར་ /qātapur/ camphor

ཀ་ཏ་རུ་ /qātaru/ chart, table

ཀ་ཏན་ /qātεεn/ white cloth

ཀ་ཏོ་ར་ /qātora/ bowl/ basin for making dough

ཀ་གཏུག་མེད་ /qətuù/ sm. *ka med*

ཀ་རྟེན་ /qāteen/ base of a pillar

ཀ་སྟེགས་ /qāteq/ sm. *ga rten*

ཀ་ཐ་མན་ཏུ་ /qāta məntu/ c. Katmand

ཀ་ཐོ་ /qāto/ alphabetically arrange list/ register

ཀ་དག་ /qātaà/ pure, clean, perfec

ཀ་གདན་ /qātεεn/ sm. *ka rten*

ཀ་གདུང་ /qətuun/ beams and pillar:

ཀ་རྡོར་ /qātΩr/ abbr. Kalimpong and Darjeeling

ཀ་ན་ /qāna/ Ghana

ཀ་ནས་དག་ /qana/ Ghana

ཀ་གནམ་ /qānam/ district in Kongpo Tibet

ཀ་པ་ལ་ /qāpala/ skull

ཀ་པ་རུ་ /qāparu/ alabaster

ཀ་སྤ་ལ་ /qāpala/ sm. *ka pa la*

ཀ་པི་ཏ་ /qəpitə/ 1. glue 2. resin, tar, pitch

ཀ་སྤུར་ /qāpur/ c. Kabul

ཀ་དཔེ་ /qāpe/ copy-book

ཀ་བ་ /qāwaa; qāa/ pillar

ཀ་དབྲག་ /qāraà; qāpraà/ space, turn (lit. space between two pillars); va.--*bzhag* to leave a

space, to miss/ skip a turn

ཀ་སྤུག /qəpuq; qəpuŭ/ c. Kalimpong

ཀ་མ་རུ /qāmaru/ marble

ཀ་མ་ལ /qāmala/ lotus

ཀ་མང /qāmaŋ/ the alphabet

ཀ་མེད /qāmeè/ (neg.+vb.+--) no choice but to do the verbal action ¶ *khos ma phyin na nga ma 'gro ka med red If he doesn't go, I have no choice but to go myself.*

ཀ་རྩོམ /qātsom/ poetic style where each line begins with a different letter in alphabetical order

ཀ་ཡང་རྩེ /qā yaŋtse/ superb, the best

ཀ་ར /qāra/ 1. sweets, candy 2. sugar 3. tent pole

ཀ་ར་ཅི /qāraci/ c. Karachi

ཀ་ར་ཆི /--/ sm. *ka ra ci*

ཀ་ར་ཏིག་ཏིག /qāra tĩqtĩĩ/ cube/ lump sugar

ཀ་ར་ཧ་རི /-- hāri/ cane sugar

ཀ་རག /qāaraà/ lime; va.--*gtong* to whitewash

ཀ་རུ /qəru/ sm. *dkar po*

ཀ་རེ་ཀོ་རེ /qāre qōre/ dilly-dallying, dawdling, lingering

ཀ་ལ་ཤ /qālaša/ pitcher, jar

ཀ་ལི /qəli; qəpli/ human skull

ཀ་ལི་ཀ་ཏ /qəli qāta/ c. Calcutta

ཀ་ལོན་སྤུག /qālönpuŭ/ sm. *ka sbug*

ཀ་ཤ /qāša/ mushroom (white)

ཀ་ཤི /qāši/ c. Benares

ཀ་ཤི་ཀ /qəsiqə/ a fine cotton cloth made in Benares

ཀ་ཤི་མིར /qəšimir/ Kashmir

ཀ་བཤད /qāšɛè; qāpšɛè/ sm. *ka rtsom*

ཀ་སུ་ར /qāsura/ sm. *spos shel*

ཀག /qāà/ 1. sudden, immediate 2. sm. *skeg*

ཀག་གིས /qāà qi/ suddenly ¶ *gnyid kag gis bsad pa red (They) woke up suddenly.*

ཀང་ཀོ /ch./ the Congo

ཀང་ཀོ (བྲཛ) /ch./ Congo (Brazzaville)

ཀང་ཀོ (ལེ) /ch./ Congo (Leopoldville)

ཀང་ཆིན /ch./ piano

ཀང་ཏ /qaŋta/ fork (utensil)

ཀང་ར /qaŋra' cucumber

ཀང་ལོང /ch./ program

ཀན /qɛɛn/ side ¶ *chu phar kan na on the other side of the river*

ཀན་མ /qɛɛnma/ the middle finger

ཀན་རྩ /qēntsa/ pulse

ཀན་ཚལ /qēntsɛɛ/ dry sea food

ཀན་ཡོལ /ch./ glycerine

ཀན་སུའུ་ /qēnsuu/ Kansu Province (P. R.C.)

ཀབ་ཀོབ་ /qə̄pqop/ untanned skin, rawhide

ཀབ་ཚི་པ་ /qə̄ptsipə/ period of great famine

ཀམ་པ་ /qāmpa/ pincers, wrench, pliers

ཀམ་པ་ནི་ /qāmpani/ company

ཀམ་པ་ལི་ /qāmpali/ blanket

ཀམ་སྤྱོད་བཟོ་པ་ /qāmcöö sopa/ fitter, tool-maker

ཀམ་བོ་ཌི་ཡ་ /qām poṭiya/ Cambodia

ཀམ་འཛིན་བཟོ་པ་ /qāmtsiin sopa/ sm. *kam spyod bzo pa*

ཀའན་སུ་ /ch./ sm. *kan su'u*

ཀུའ་ /ch./ melon, gourd, cucumber

ཀའེ་མའེ་ཤིན་ /ch./ calcium magnesium

ཀར་ཆག་ /qārcaà/ sm. *dkar chag*

ཀརྨ་ /qārma/ 1. Karma 2. person's name

ཀརྨ་པ་ /qārmapa; qāmapa/ 1. a sub-sect in the Kagyupa sect 2. the head Lama of the Karmapa sub-sect

ཀརྨ་བཀའ་བརྒྱུད་ /qāma qəkʏ̈ü/ sm. *karma pa, 1.*

ཀར་མ་ /qaāma/ sm. *skar ma*

ཀི་ /qī/ a yell, war cry; va.--*rgyag*; --*sgrog* to yell the war cry (*ki-hi-hii*)

ཀི་གུ་ /qīqu/ sm. *ki gu*

ཀི་ཀུ་ /qīqu/ the vowel *'i'* (ི)

ཀི་ཏྲ་ /qīṭa/ sm. *ki*

ཀི་ཙི་ /qītsi/ ticklish; va.--*byed* to tickle

ཀི་ཝིན་ཊལ་ /qīwintɛɛ/ quintal (100 kg.)

ཀི་ལ་ཀི་ལན་ /qilə qilèèn/ revenge, doing to others as they do to you; va.--*sprod*; --*rgyag* to revenge, to do to others as they do to you

ཀི་ལོ་ /qīlu/ kilo

ཀི་ལོ་མི་ཊར་ /--miṭər/ kilometer

ཀིང་ཀ་ར་ /qīŋ qāra/ messenger

ཀིར་ /qīr/ sm. *bskor*

ཀུ་ཊྲ་ /qūṭə/ sm. *gu oo*

ཀུ་ཅོ་ /qūco/ noise, clamor, hullabaloo; va.--*sgrog*; --*'don* to roar, to shout, to bluster

ཀུ་ཏོག་ /qūtoq; qūtɵ̃ɵ̃/ 1. deficiency, shortage 2. narrow, tight

ཀུ་བ་ /ch./ Cuba

ཀུ་མུད་ /qūmʉ̈ʉ̈/ water lily

ཀུ་ཡངས་ /qūyaŋ/ sm. *gu yangs*

ཀུ་རེ་ /qūri/ kidding, joking; va. --*byed*; --*zhu* (h) to kid, to joke

ཀུ་རེ་ཐལ་བ་ /--thɛɛwa/ practical joke

ཀུ་ཤུ་ /qūšu/ apple

ཀུག་ /qūq/ sm. *kug kug*

ཀུག་ཀུག་ /qūqquù/ bent, curved

ཀུང་ལི་ /ch./ millimeter

ཀུང་སི་ /qūŋsi/ ch. company, firm, corporation ¶ *ar las kung si a construction company*

ཀུང་ཧྲེ་ /ch./ commune

ཀུན་ /qüün/ all, every, entire ¶ *de mi kun gyis shes kyi yod pa red All the people know that.*

ཀུན་ཁྱབ་ /qünkəp/ popular, widespread, universal vi.-- *(tu) 'gro* to become popular/ widespread/ universal

ཀུན་ཁྱབ་ཏུ་ /--tu/ generally, in all areas, universally

ཀུན་ཁྱབ་དཔེ་དེབ་ /-- petep/ popular edition

ཀུན་ཁྱབ་རང་བཞིན་ /--rəŋšiin/ universality, generality

ཀུན་ཁྱབ་རླུང་འཕྲིན་ /--lūŋṭiin/ radio broadcast

ཀུན་ཁྱབ་རླུང་འཕྲིན་ཁང་ /--lūŋṭiin qhāān/ radio/ broadcast station

ཀུན་མཁྱེན་ /qūnkeen/ the all knowing, the Buddha

ཀུན་དགའ་ /qūnqə; qūŋqə/ 1. popular, liked by all 2. person's name

ཀུན་དགའ་ར་བ་ /--rawa/ garden or park where there are spiritual/ learning centers

ཀུན་འགྲུབ་ /qūnṭup/ sm. *kun thub*

ཀུན་མཉམ་ /qūnñəm/ similar, like

ཀུན་སྙོམ་ /qūnñom/ equal

ཀུན་ཏུ་ /qūntu/ 1. everywhere, in/ at/ to all places ¶ *yul kun tu dar pa'i lam lugs custom that has spread everywhere* 2. all the time, always ¶ *dus kun du gnas gcig tu bsdad pas because (they) lived in one place all the time*

ཀུན་ཐམས་ཅད་ /qüün thāncɛ̀/ sm. *kun*

ཀུན་ཐུབ་ /qūntup/ all-powerful, able to do anything, almighty, omnipotent ¶ *kun thub kyi stobs shugs a power capable of subduing anything* 2. universal, all-purpose, all-around (athlete) ¶ *kun thub lus rtsal pa an all-around athlete*

ཀུན་ཐུབ་འཁོར་རྟེགས་ /--qhɔ̄rteq/ all-purpose/ universal machine tool or lathe

ཀུན་ཐུབ་འདྲུད་འཐེན་འཁོར་ལོ་ /--ṭūnteen qhōlo/ all-purpose tractor

ཀུན་དད་ཀུན་མོས་ /qūntɛɛ̀ qūnmöö/ popular/ pleasing to all

ཀུན་དོང་ /qūntoŋ/ onion, leek

ཀུན་དོན་ /qūntün/ public welfare/ interest

ཀུན་བདེ་ /qūnte/ all happy

ཀུན་བདེ་གླིང་ /qūnteliŋ/ Kundeling Monastery and Incarnation

ཀུན་ནས་ /qūnnɛ̀ɛ̀/ 1. from/ by all 2. from everywhere

ཀུན་ནུས་ /qūnnüü/ sm. *kun thub*

ཀུན་ནུས་ལུས་རྩལ་པ། /--lüütsεεpa/ all-around player/ athlete

ཀུན་སྤྱོད། /qüncüü/ 1. moral, virtuous 2. conduct, behavior; manner, style

ཀུན་སྤྱོད་ཀྱི་བློ་སྦྱོང་། /--qi locoön/ moral cultivation

ཀུན་སྤྱོད་ཀྱི་སློབ་གསོ། /--qi lopso/ moral or ethical training/ education

ཀུན་སྤྱོད་སྐོར་གྱི་ལྟ་ཚུལ། /--qorqi tətsuu/ moral ideas/ views

ཀུན་སྤྱོད་སྐོར་གྱི་འདུ་ཤེས། /--qorqi tuşèè/ moral concept

ཀུན་སྤྱོད་དག་བཅོས། /--thaqcöö/ sm. *kun spyod dag ther*

ཀུན་སྤྱོད་དག་ཐེར། /--thaqtee/ ch. rectification, the use of the method of criticism and self-criticism to cleanse thinking and behavior va.--*byed* to rectify

ཀུན་སྤྱོད་དག་ཐེར་གྱི་ལས་འགུལ། /--qi lèènqüü/ rectification campaign

ཀུན་ཕན། /qümpèèn/ beneficial to all, ¶ *kun phan gyi bsam blo bzang po the good thought benefitting all*

ཀུན་ཕན་རིང་ལུགས། /--rinluü/ humanism, humanitarianism

ཀུན་བྱམས། /qüncəm/ universal love/ kindness

ཀུན་མིང་། /qünmin/ pronoun

ཀུན་རྨོངས། /qünmon/ ignorance, stupidity

ཀུན་གཟིགས། /qünsii/ honorific title usually used for the Panchen Lama but also with other high lamas

ཀུན་བཟང་། /qünsaan/ 1. all good 2. person's name

ཀུན་ཡོད་འཐེན་ཤུགས། /qünyüü thenşüü/ gravity

ཀུན་ལས། /qünlèè/ sm. *kun nas*

ཀུན་ལེགས། /qünleq/ sm. *kun bzang*

ཀུན་ཤེས། /qünşee/ well known, known by all

ཀུན་སློང་། /qünloön/ universal motive/ inducement/ reason for acting

ཀུན་སློང་ངན་པ། /--ŋεmpa/ bad motive/ reason for acting, evil-minded

ཀུན་སློང་བཟང་པོ། /--sanpo/ good motive/ reason for acting, well intentioned, moral/ upright incentive

ཀུན་སློང་རང་རྒྱལ་གཞན་ཕུང་། /--rankεε şεnphun/ selfish intentions/ motives

ཀུན་གསལ། /qünsèè/ 1. all illuminating 2. name of the official newspaper of the Government of Bhutan (Kuensel)

ཀུན་གསལ་གསར་ཤོག /--särşöö/ Kuensel newspaper

ཀྭང་ཏུང་། /ch./ Kwangtung Province

ཀྭན་པོ་ཁྲེ། /ch./ broadcasting

ཀྲུའན་པོའོ་ཏའན་ཐའེ་ /ch./ sm. *ku'an po'o bab tshugs*

ཀྲུའན་པོའོ་དྲ་བ་ /--tawa/ radio/ broadcasting network

ཀྲུའན་པོའོ་བབ་ཚུགས་ /--pəptsuu/ radio/ broadcasting station

ཀུའེ་ /ch./ sm. *ku'e*

ཀུའུ་ལྕགས་ /ch. + cāā/ cobalt

ཀུའུ་པ་ /ch./ Cuba

ཀུའི་ཀྲོའུ་ /ch./ sm. *kus kro'u*

ཀུའི་ཡང་ /ch./ c. Kuei-yang

ཀུའི་ནོན་ /ch./ c. Qui Nhon (S. Vietnam)

ཀུར་རྟགས་ /qūrtaà/ the symbol X (usu. used in lieu of signature); va.--*rgyag* to make the mark X

ཀུས་ཀྲོའུ་ /ch./ Kweichow Province

ཀེ་ཏུ་ /qētu/ meteor

ཀེ་ར་ /qēēra/ banana

ཀེ་ར་ལ་ /qērala/ Kerala (Province, India)

ཀེ་རོམ་ /qērom/ carrom (a game)

ཀེ་ལ་ /qēla/ sm. *ke ra*

ཀེང་རུས་ /qīŋrüü/ skeleton

ཀེཔ་ཀ་ན་བྷེ་རལ་ /qēp qāna parɛl/ c. Cape Canaveral

ཀེར་ /qēr; qēē/ va. to raise, to lift up

ཀེར་ཐིག་ /qīrtii/ a plumb-line

ཀེར་རུས་ /qērrüü/ sm. *keng rus*

ཀེར་ལངས་ /qēr laàn/ va. to stand up, to get up

ཀུ་ལ་ཁ་ངས་རི་ /qūlə qhəənrī/ Mt. Kula Kangri (Bhutan)

ཀོ་ /qō/ sm. *ni*

ཀོ་ཀོ་ཟ་ཡག་ /qōqo yaà/ 1. hybrid yak 2. racially mixed person (derogatory sense)

ཀོ་ཀྲད་ /qōṭɛɛ̀/ sole (of shoe)

ཀོ་སྐྱི་ /qööki/ dandruff

ཀོ་ཁུག་ /qōquu/ leather purse

ཀོ་མཁན་ /qōōṅɛɛn/ tanner

ཀོ་གྲུ་ /qōṭu; qūṭu/ hide boat, skin coracle

ཀོ་སྒམ་ /qōqam/ (leather) suitcase, trunk

ཀོ་མཉེད་པ་ /qōṅeèpa/ sm. *ko mkhan*

ཀོ་བརྙན་སྟོས་ཀར་ /qōṅɛɛn tööqa/ shadow-play

ཀོ་ཐག་ /qōtaà/ 1. leather strap/ rope/ thong 2. rope used to tie boats

ཀོ་ཐག་སྐྱོད་འཛིན་འཁོར་ལོ་ /--kēṭeen qhōlo/ conveyer belt

ཀོ་ཐག་ལོད་ /--löö/ id. vi. to be left in the lurch (lit. releasing the coracle boat rope)

ཀོ་ཐལ་ /qōtɛɛ/ ashes

ཀོ་གདན་ /qōtɛɛn/ leather cushion

ཀོ་ལྡིང་ /qōtiŋ; qūmtiin/ large leather container

ཀོ་པ་ /qōpa/ boatman, ferryman

ཀོ་ལྤགས་ /qΩpaà/ hide, skin

ཀོ་ལྤགས་མཁན་ /--ñɛɛn/ sm. *ko mkhan*

ཀོ་ལྤགས་བཟོ་གྲྭ་ཁང་ /--sota qhān/ tannery

ཀོ་ཕི་ /qōpi/ coffee

ཀོ་ཕིད་ /qōōpii/ cauliflower

ཀོ་བ་ /qōwaa; qΩΩ/ 1. leather ¶ *ko ba'i stod thung leather jacket*; va.--*mnyed* to tan/ cure hides 2. boat made from hide; va.--*gtong* to sail a hide boat

ཀོ་བ་མཁན་ /--ñɛɛn/ sm. *ko mkhan*

ཀོ་བ་མཉེད་མཁན་ /--ñeñɛɛn/ sm. *ko mkhan*

ཀོ་བ་མཉེད་མ་ /--ñeema/ tanned/ cured hide

ཀོ་བ་རློན་པའི་ཞྭ་མོ་ /--lööpɛɛ šamo/ sm. *ko rlon gyi zhwa mo*

ཀོ་བའི་བཟོ་གྲྭ་ཁང་ /qōwɛɛ sota qhāān/ sm. *ko lpags bzo grwa khang*

ཀོ་བྲུགས་ /qōpuù/ whole or uncut skin/ hide

ཀོ་བུབས་ /qōpup/ sm. *ko bugs*

ཀོ་འབྲུགས་ /qōpuù/ awl (used in shoemaking)

ཀོ་འབོག་ /qōmpΩΩ/ leather case/ briefcase

ཀོ་བཟོས་དངོས་རྫས་ /qΩsöö ŋöötsɛɛ̀/ leather products/ goods

ཀོ་ཞྭ་ /qΩša/ abbr. *ko rlon gyi zhwa mo*

ཀོ་རི་ཡ་ /qōriya/ Korea

ཀོ་རུལ་ /qōrüü/ rotten hide

ཀོ་རློན་གྱི་ཞྭ་མོ་ /qΩlöönqi šamo/ id. phrase used to refer to something that becomes progressively more constrictive (lit. hat made from wet hide)

ཀོ་ལུམ་བི་ཡ་ /ch./ Colombia

ཀོ་ལོང་ /qōloŋ/ frustration, worry, vi.--*byed* to be frustrated, to worry

ཀོ་ལམ་བོ་ /qōlompo/ c. Colombo (Ceylon) ¶ *ko lom bo'i 'char gzhi Colombo Plan*

ཀོ་ལྷམ་ /qōlam/ leather boots

ཀོ་ཧྥི་ /qōpii/ coffee

ཀོག་ /qΩΩ/ wrapper, cover, peel, envelope ¶ *yi ge'i kog envelope* va.--*rgyag* to package, to cover

ཀོག་སྐྱི་ /qōōki/ dandruff

ཀོག་གིས་ /qΩΩqi/ suddenly, quickly ¶ *khos kog gis langs pa dang as soon as he stood up suddenly*

ཀོག་སྟེ་ /qΩqte/ sm. *kog gis*

ཀོག་པ་ /qΩqpa/ sm. *kog*

ཀོག་མེན་ /qΩqmɛn/ noodles

ཀོག་རྩི་ /qōqtsi/ trap, snare

ཀོག་ཤི་ /qōqši/ sm. *kog skyi*

ཀོང་ /qōŋ/ sm. *kong kong*

ཀོང་ཀན་ /ch./ tangerine

ཀོང་ཀོ་ /ch./ Congo

ཀོང་ཀོང་ /qōŋqoŋ/ concave, indented, undulating

ཀོང་ཀྲུའུ་ /ch./ c. Canton

ཀོང་ཀྲོའུ་ /ch./ sm. *kong kru'u*

ཀོང་ཏའོ་ /ch./ c. Hiroshima

ཀྭང་ཏུང་ /ch./ Kwangtung Province

ཀོང་སྟོང་ /qōŋtoŋ/ hollow

ཀོང་རྡོང་ /qōŋtoon/ rut, groove, bump (usu. in road)

ཀོང་རྣ་ /qōŋna/ earring

ཀོང་པོ་ /qōŋpo/ province in south-east Central Tibet

ཀོང་པོ་བ་ /qōŋpowa; qoŋqΩΩ/ people from Kong po

ཀོང་བུ་ /qūŋpu/ small cup (for oil or butter lamp)

ཀོང་ངྒའི་ /ch./ c. Quang Ngai (S. Vietnam)

ཀོང་མོ་ /qōŋmo/ cave, cavern

ཀོང་རྩེ་ /ch./ photon

ཀོང་ཞིས་ /ch./ Kwangsi Province

ཀོང་ཤེལ་ /qōŋšee/ concave lens

ཀོང་ས་ /qōŋsə/ undulating/ uneven ground

ཀོད་ཁ་ /qööqa/ expenses

ཀྭན་ཏའོ་ /ch./ Guam

ཀོམ་པ་ /qōmpa/ tanning

ཀོམ་པོ་ /qōmpo/ sm. *kom pa*

ཀོམ་མོ་ /qōmmo/ sm. *kom pa*

ཀོའུ་ཙེ་ /ch./ pumpkin

ཀོའང་ཀྲོའོ་ /ch./ c. Canton

ཀོའང་ཏུང་ /ch./ sm. *kong tung*

ཀོའང་ཞིས་ /ch./ sm. *kong shis*

ཀོར་ /qΩΩ/ coat

ཀོར་ཀོར་ /qΩΩqΩΩ/ round

ཀོས་ཐག་པ་ /qöö thāqpa/ sm. *dkos thag pa*

སྐ་རེ་སྐོ་རེ་ /kāre kōre/ weak, feeble

སྐྱག་ /kāà/ a stand ¶ *rkang kyag a foot-stand*

སྐྱག་སྐྱག་ /kāqkaà/ kidding, joking; va.--*byed* to kid around, to joke

སྐྱག་སྐྱོག་ /kāqkΩΩ/ crooked, zig-zag, winding, circuitous

སྐྱག་རྫུན་ /kəqtsüün/ lie, falsehood; va.--*bshad* to lie

སྐྱག་བཤད་སྐྱོག་བཤད་ /kāqšɛɛ̀ kΩ̄qšɛɛ̀/ beating around the bush; va.--*byed* to beat around the bush

སྐྱང་ /kāŋ/ 1. also, too (used after final g, d, b, s) ¶ *khyod kyang yong dgos red You have to come also.* 2. even ¶ *khos tshig gcig kyang bshad ma song He didn't say even a word.* 3. (vb. + --) although, even though, but ¶ *ngas drang po bshad kyang yid ches kyi ma red Although I told the truth, (they) won't believe it.* 4. (interrogative + --) whoever, whatever, wherever ¶ *sus bshad kyang mos nyan gyi ma red She won't listen whoever tells (her).* ¶ *khyed la gang dgos kyang nga la*

gsung rogs gnang Whatever you need please tell me.

ཀྱང་ཀྱོང་ /kāŋkoŋ/ 1. sm. *kong kong* 2. lazy

ཀྱང་རུང་ /kāŋruŋ/ sm. *kyang*, 3

ཀྱར་ཀྱར་ /kārkaa/ even, level; equal

ཀྱར་ཀྱོར་ /kārkΩΩ/ sm. *kya re kyo re*

ཀྱར་པོ་ /kārpo/ sm. *kyar kyar*

ཀྱལ་ཀ་ /kɛɛqa/ joke, jest va.--*byed*; --*mdzad* (h) to joke, to jest

ཀྱི་ /kī/ 1. of (genitive particle used after final d, b, s) ¶ *mi dmangs kyi bsam tshul the opinion of the people* ¶ *khyod kyi phyag deb your book (h)* 2. particle used in present and future complements ¶ *khos 'di shes kyi 'dug He knows this.* ¶ *kho las ka byed kyi red He will work.*

ཀྱི་ཧུད་ /kīhüü/ a lamentation: alas, ah, oh my

ཀྱིན་ /kīn/ present (continuing) tense particle ¶ *nga las ka byed kyin yod I am working (at present).*

ཀྱིས་ /kīī/ 1. by (instrumental particle used after final d, b, s) ¶ *bkra shis kyis deb gcig nyos song Tashi bought a book.* 2. because of ¶ *slob grwa'i yig tshad kyis yong thub ma song Because of the school examination, (they) were unable to come.*

ཀྱེ་ /kē/ an interjection: oh ¶ *kye rgyal po chen po Oh, great king*

ཀྱོག་ཀྱོག་ /kōqkΩΩ/ crooked, twisted, bent, zigzag, winding

ཀྱོག་སྐོར་ /kΩ̄qΩΩ/ indirect movement, detour

ཀྱོག་པོ་ /kΩ̄qpo/ sm. *kyog kyog*

ཀྱོག་བཤད་ /kΩ̄qšɛt/ deceitful/ devious speaking; va.--*byed* to speak deceitfully/ deviously

ཀྱོང་ཀྱོང་ /kōŋkoon/ sm. *kong kong*

ཀྱོང་ཁ་ /kōŋqa/ quarrel

ཀྱོང་བུ་ /kōŋpu/ small shovel/ scraper

ཀྱོན་ /kōn/ sm. *gyon*

ཀྱོམ་ཀྱོམ་ /kōmkom/ shaking liquids in containers; va.--*byed* to shake a liquid in a container ¶ *khos bod ja de kyom kyom kha shas byas nas phor pa'i nang blugs song He shook the Tibetan tea a few times and poured it into the cup.*

ཀྲ་ཏན་ /ch./ bomb; va.--*dbyug* to bomb

ཀྲ་ཏན་གཡུག་སྐྱེད་གནམ་གྲུ་ /--yüqcee nāmṭu/ bomber (airplane)

ཀྲང་ /ch./ 1. leader, chief, head, director 2. sm. *krang nge*

ཀྲང་ཀོ་ཧྲ་ /ch./ Chinese Communist General who was a leading figure in Tibet

ཀྲང་ཅིན་ཝུའུ་ /ch./ name of P. R. C. Representative in Lhasa in 1959

ཀྲང་ངེ་ /ṭāne/ standing up/ erect

ཀྲང་གཞོན་ /ch. + šöön/ vice-*krang*

ཀྲད་ཀོར་ /ṭɛɛqΩΩ/ a thick ring worn by men

ཀྲན་ཀྲང་ /ch./ station-master

ཀྲན་ཏ་ /ch./ peas, lentils

ཀྲམ་ /ch./ cabbage

ཀྲམ་སྐྱུར་ /ch. + kūr/ sauerkraut

ཀྲའུ་ཨེ་ལཡ་ /ch./ Chou En-lai

ཀྲའོ་རླུང་ /ch. + lūŋ/ methane gas

ཀྲི་ཀི་ཀྲི་ /ṭīqiṭi/ ticket, stamp

ཀྲི་ཅ་ཀོ་ /ch./ c. Chicago

ཀྲི་པུའུ་ /ch./ branch (of an organization) ¶ *tang gi kri pu'u a party branch*

ཀྲི་པུའུ་ཤུའུ་ཅི་ /ch./ secretary of a branch, party branch secretary

ཀྲི་མིང་ཏི་ /ch./ colony, colonial

ཀྲི་མིང་ཏི་ཕྱེད་ཙམ་ /--chētsam/ semi-colonial

ཀྲི་མིང་རིང་ལུགས་ /ch. + riŋluȕ/ colonialism

ཀྲི་ཙི་ /ch./ proton

ཀྲི་ཙི་རྡུལ་ཕྲན་ /--tüüṭèèn/ sm. *kri tsi*

ཀྲི་ལི་ /ch./ Chile

ཀྲིག་ཀྲིག་ /ṭīqṭiì/ prompt, on time ¶ *tshags shog zhog ltar krig krig 'byor gyi yod (I) get the paper on time every morning.*

ཀྲིག་ཅར་ /ṭīqcar/ customarily, as a rule ¶ *gzhung don phyogs thon skabs nyin re lam dod sgor lnga re krig car gnang gi red When on official trips they customarily give a traveling allowance of five rupees a day.* 2. sm. *krig krig*

ཀྲིག་ཆགས་ /ṭīqcaȁ/ sm. *krig car*

ཀྲིན་ནད་ /ch. + nɛ̱ɛ̀/ colic

ཀྲུ་མ་ཀྲུའུ་ /ṭūmaaṭu/ tomato

ཀྲུ་ཞི་ /ch./ sm. *kru'u zhi*

ཀྲུང་ /ch./ 1. central 2. abbr. of *krung go* and *krung dbyang*

ཀྲུང་ཀྲུང་ /ṭūnṭuun/ crane (bird)

ཀྲུང་གུང་ /ṭūŋquun/ Chinese Communist Party (C. C. P.)

ཀྲུང་གུང་ཀྲུང་དབྱང་ /--tūŋyaan/ Central Committee of C. C. P.

ཀྲུང་གུང་ཀྲུང་དབྱང་ཆབ་སྲིད་ཅུས་ /--chə̄psiì cȕȕ/ Political Bureau of the Central Committee of the C. C. P.

ཀྲུང་གུང་བོད་ལས་དོན་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--pø̱ø̀ lɛ̱ɛtøøn ūyüün lhēnqaan/ Tibetan Bureau of the C. C. P.

ཀྲུང་གོ་ /ṭhūŋqo/ ch. China

ཀྲུང་གོ་གུང་ཁྲན་ཏང་ /--qhūŋṭèèn tāàn/ Communist Party of China

ཀྲུ་གོ་རྒྱུས་ཡོད་མཁན་ /--kūyøøǹɛɛn/ China-hands, experts on China

ཀྲུང་གོ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ /--mi̱maàn chītüün ke̱èqəp/ People's Republic of China

ཀྲུང་གོ་ཚན་རིག་ལས་ཁུངས་ /--tshēnrii leequün/ Chinese Academy of Sciences

ཀྲུང་གོའི་གུང་ཁྲན་ཏང་ /tūnqüü qhūntėėn tāan/ Communist Party of China

ཀྲུང་གོའི་གུང་ཁྲན་ཏང་ཀྲུང་དབྱང་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /-- tūnyaan üyüün lhēnqaan/ Central Committee of the C. C. P.

ཀྲུང་གོའི་གུང་ཁྲན་རིང་ལུགས་གཞོན་ནུ་ཚོགས་པ་ /--_--rinluüqi šünu tshöqpa/ Communist Youth League of China

ཀྲུང་གོའི་གོ་མིན་ཏང་ /ch./ Kuomintang (Party) of China

ཀྲུང་གོའི་གོ་མིན་ཏང་གསར་བརྗེའི་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--sārcee ūyüün lhēnqaan/ Revolutionary Committee of the Kuomintang of China

ཀྲུང་གོའི་ན་ཆུང་ཚགས་པར་ /--nəcuun tshāqpaa/ Chinese Youth Newspaper

ཀྲུང་གོའི་ནང་བསྟན་མཐུན་ཚོགས་ /--nan-teen thüntsöö/ Association of Chinese Buddhists

ཀྲུང་གོའི་སྤྱི་ཚོགས་ /--cītsöö/ Chinese society

ཀྲུ་གོའི་འབྲི་སྲོལ་རྒྱུ་རི་མོ་ /--tisüüqi remo/ Chinese traditional painting

ཀྲུང་གོའི་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ /--mimaàn cintüü maà/ People's Liberation Army of China

ཀྲུང་གོའི་མི་དམངས་ཆབ་སྲིད་གྲོས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ /--mimaàn chəpsi thömöö tshōntu/ Chinese People's Political Consultative Conference (C. P. P. C. C.)

ཀྲུང་གོའི་མི་དམངས་དང་བླངས་དམག་ /--mimaàn thanlaàn maà/ Chinese People's Volunteer Army

ཀྲུང་གོའི་དམངས་གཙོའི་རྒྱལ་འཛུགས་ལྷན་ཚོགས་ /--mantsoo keetsuü lhentsöö/ Democratic National Construction Association of China

ཀྲུང་གོའི་དམངས་གཙོའི་མནའ་མཐུན་ /--mantsoo nətüün/ Democratic League of China

ཀྲུང་གོའི་དམངས་གཙོའི་རིང་ལུགས་གསར་པའི་གཞོན་ནུ་ཚོགས་པ་ /--mantsoo rinluü saapeɛ šünu tshöqpa/ New Democratic Youth League of China

ཀྲུང་གོའི་ཚན་རིག་ཁང་ /--tshēnrii qhāan/ Chinese Academy of Sciences

ཀྲུང་གོའི་ཞིང་བཟོ་དམངས་གཙོའི་ཏང་ /--šinso mantsöö taàn/ Chinese Peasants' and Workers' Democratic Party

ཀྲུང་གོའི་གཞོན་ནུ་ཚགས་པར་ /--šünu tshaqpaa/ Chinese Youth Newspaper

ཀྲུང་གོའི་ཨ་ཧྥེ་མཐུན་སྒྲིལ་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--yafe thüntii üyüün lhēnqaan/ Chinese Committee for Afro-Asian Solidarity

ཀྲུང་གོའི་རི་མོ་ /--remo/ Chinese (traditional) painting

ཀྲུང་གོར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པའི་གླུ་གཞས་མཉམ་གདོང་ཆེན་པོ་ /tūnqôô noqöö ceèpεε lušee ňamtoon chēmpo/ ch. id. the big anti-China chorus

ཀྲུང་ཙང་ /ch./ lieutenant-general, vice-admiral

ཀྲུང་ཙེ་ཅང་ /ch./ heavy machine-gun

ཀྲུང་ཏུང་ /ch./ the Middle East

ཀྲུང་ཏེ་ /ch./ China and East Germany

ཀྲུང་དབྱང་ /tūnyaan/ central, center

ཀྲུང་དབྱང་གི་གཅིག་སྡུད་དབང་ཆ་ /--qi. ciqtüü wāŋca/ centralization of authority

ཀྲུང་དབྱང་ཅུས་ /--cüü/ regional bureaus of the Central Committee (of the C. C. P.)

ཀྲུང་དབྱང་ཆབ་སྲིད་ཅུས་ /--chəpsii cüü/ the Political Bureau of the Central Committee (of C. C. P.)

ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ /--mimaàn sišun/ People's Central Government (of China)

ཀྲུང་དབྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་པོ་ /--mirii lāpta chēmpo/ Central Institute for Nationalities (Peking)

ཀྲུང་དབྱང་དམག་དོན་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--māqtöön ūyüün lhēnqaan/ the Military Commission of the Central Committee (of C. C. P.)

ཀྲུང་དབྱང་ཡན་ལག་ཅུས་ /--yenlaà cüü/ Central Committee sub-bureau, branch of the Central Committee (of C. C. P.)

ཀྲུང་དབྱང་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་ཚོ་ཆུང་ /--riqnêè sārcēē tshōcuun/ the cultural revolution group of the Central Committee (of C. C. P.)

ཀྲུང་དབྱང་ཨུ་ཡོན་ /--ūyüün/ member of the Central Committee (of C. C. P.)

ཀྲུང་དབྱང་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--ūyüün lhēnqaan/ Party Central Committee (of C. C. P.)

ཀྲུང་དབྱང་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ཚང་འཛོམས་གྲོས་ཚོགས་ /--tshāntsom töötsɔ̂ɔ̂/ Plenary Session of Party Central Committee (of C. C. P.)

ཀྲུང་དབྱངས་ /--/ sm. *krung dbyang*

ཀྲུང་དབྱི་སྨན་པ་ /tūnyi mēmpa/ doctors trained in classical Chinese medicine

ཀྲུང་དབྱི་ཡོའན་ /ch./ House of Representatives, Congress, Senate

ཀྲུང་དབྱི་ཡོའན་གྲོས་ཚོགས་ /ch. + thötsɔ̂ɔ̂/ sm. *krung dbyi yo'an*

ཀྲུང་འབར་ /ch./ China and Burma

ཀྲུང་མེ་ /tūnme/ China and the United States

ཀྲུང་ཙེ་ /ch./ neutron

ཀྲུང་ཙེ་རྡུལ་ཕྲན་ /--tüutēen/ sm. *krung rtsi*

ཀྲུང་ཝེ་ /ch./ first lieutenant

/ch./ sm. *krung we*

ཀྲུང་ཞེའུ་ /ch./ lieutenant colonel (in the army), commander (in the navy)

ཀྲུང་ཞི་ /tūnši/ Chinese and Western ¶ *krung zhi gnyis kyi thabs la brten nas sman bcos byed kyi yod They treat illness based on both Chinese and Western methods.*

ཀྲུང་ཡའོ་སྨན་རིགས་ /ch. + mɛ̄nrii/ traditional Chinese medicine, herbal medicine

ཀྲུང་ཡིས་ /ch./ traditional Chinese medicine

ཀྲུང་ཡིས་སྨན་པ་ /ch. + mɛ̄mpa/ doctor of traditional Chinese medicine

ཀྲུང་ཡོ་ /ch./ China and Vietnam, Sino-Vietnamese

ཀྲུང་རི་ /ṭūnri/ China and Japan

ཀྲུང་རི་འཐབ་འཁྲུག་ /--thə̄pṭuů/ Sino-Japanese War (1894-95)

ཀྲུང་སི་ /ṭūnsi/ company, firm ¶ *ngar shugs krung si steel company*

ཀྲུང་སུའུ་ /ṭūnsuu/ China and the Soviet Union, Sino-Soviet

ཀྲུང་ཧྭ་ /ṭūnhaa/ ch. China

ཀྲུང་ཧྭ་རྒྱལ་ཡོངས་ /--kɛɛyoǒn/ all of China, China-wide

ཀྲུང་ཧྭ་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཁྱབ་བཟོ་ཚོགས་ /--cīkəp sotsoǒ/ All -China Federation of Trade Unions

ཀྲུང་ཧྭ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ /--mimaàn cītüün kèèqəp/ the People's Republic of China

ཀྲུང་ཧྭ་མི་རིགས་ /ṭūnhaa mirii/ the Chinese nation

ཀྲུང་ཧྲི་ /ch./ sergeant (army), petty officer (navy)

ཀྲུང་ཨ་ /tūna/ China and Albania

ཀྲུང་ཨུ་ /ṭūnu/ Central Committee (of C. C. P.)

ཀྲུང་ཨུ་ཚང་འཛོམས་གྲོས་ཚོགས་ /--tshān-tsom ṭöötsöǒ/ Plenary Session of the Central Committee (of C. C. P.

ཀྲུའང་ /ch./ Chuang (nationality)

ཀྲུའན་ཅའ་ /ch./ specialist

ཀྲུང་ཅང་གཙང་པོ་ /ch. + tsānqo/ Pearl River (P. R. C.)

ཀྲུའུ་ཞི་ /ṭūnši/ ch. chairman; va. *--byed*; *--gnang* to act as chairman

ཀྲུའུ་ཞི་གཞོན་པ་ /--šömpa/ vice chairman

ཀྲུའུ་ཞི་ཞུགས་སྟེགས་ /--šuqteè/ rostrum

ཀྲུའུ་ཞིའི་སྟེགས་བུ་ /--tēqpu/ sm. *kru'u zhi zhugs stegs*

ཀྲུའུ་ཞིའི་ཐྲན་ /ch./ sm. *kru'u zhi'i tshogs pa*

ཀྲུའུ་ཞིའི་ཚོགས་པ་ /--tshōqpa/ presidium

ཀྲུའུ་རེན་ /ch./ sm. *kru'u ren*

ཀྲུའུ་ཞི་ /ch./ chairman, leader, director, head, chief

ཀྲུའུ་ལའེ་ /ch./ c. Chu Lai (S. Vietnam)

ཀྲེ་ཅང་ /ch./ Chekiang (Province)

ཀྲེང་ཁྲོ་རིལ་ /ch./ tank

ཀྲེང་ཏང་ /ch./ political party

ཀྲེན་ /ch./ town

ཀྲེན་ཀྲང་ /ṭhēnṭaà/ chief administrator of a *kren*

ཀྲེན་ཅང་ /ch./ c. Chinkiang

ཀྲེབ་འཁོར་ /ṭēpqɷɷ/ tape recorder

ཀྲོག་ཀྲོག་ /ṭɷ̄qṭɷ̄ɷ/ showing off; va. --*byed* to show off

ཀྲོག་ཀྲོག་ཚ་པོ་ /--tshāpo/ a show-off

ཀྲོག་ཁྱོ་ /ṭɷ̄qko/ c. Tokyo

ཀྲོང་ཀྲོང་ /ṭōṇṭoṇ/ sm. *krong nger*

ཀྲོང་ངེར་ /ṭoṇer/ upright, standing up; va.--*sdod* to sit/ stand upright/ erect ¶ *sgo srung ba de krong nger bsdad (p. of sdod) 'dug The guard was standing erect.*

ཀྲོང་ཅ་འཁོར་ལོ་ /ch.+qhʊ̄lo/ armored vehicle

ཀྲོང་ཅ་དམག་ /--māà/ armored soldiers/ army unit

ཀྲོང་ཅ་དམག་དཔུང་ /ch.+mə̄qpuǜn/ armored forces/ troops

ཀྲོང་རིགས་ /ch./ Chuang nationality

ཀྲོངས་ /ṭōṇ/ va. to kill/ **murder** (humans) ¶ *rgyal po de blon pos dug gis krongs song The minister killed the king with poison.*

ཀྲོན་ /ch./ ton

ཀྲོན་ཅ་ /ch./ sm. *krong ca 'khor lo*

ཀྲོན་ཆུས་ /ch./ administrative region, district

ཀྲོན་ཡོན་ /ch./ (district/ regional) commissioner

ཀྲོན་ཡོན་ཀུང་ཧྲུའུ་ /ch./ (district/ regional) commissioner's office

ཀྲོན་ཀྲུའུ་ /ch./ town

ཀྲོམ་མདའ་ /ṭōmta/ pistol

ཀྲོམས་ /ṭōm/ imp. of *'grems*

ཀྲོའུ་ /ch./ region, state, county ¶ *ya kra'u gi rgyal khab the countries of Asia (the Asian region)*

ཀྲོའུ་ཀྲང་ /ch./ administrative head of a region

ཀྲོའུ་རྒྱལ་རབས་ /ch.+kȅȅrəp/ Chou dynasty (c. 1100-221 B.C.)

ཀྲོའུ་ཨེན་ལའེ་ /ch./ Chou En-lai

ཀླ་ཀློ་ /lālo/ barbarian, savage

ཀླག་ /lāà/ sm. *bklag*

ཀླག་ཅོར་ /lāqcor/ clamor, noise

ཀླགས་ /lāà/ sm. *bklags*

ཀླད་ /lɛ̄ɛ̀/ 1. over the head, above

¶ *khos ral gri de klad la bskor nas swinging the sword over his head, he* 2. abbr. of *klad pa*

ཀླད་ཀོར་ /lɛɛqɔɔ/ zero

ཀླད་རྐེའི་ཚ་ནད་ / lēqii tshānɛɛ̀/ cerebro-spinal meningitis

ཀླད་ཁྲག་རྒྱས་ནད་ /lɛɛʈaà kɛnɛɛ̀/ brain hemorrhage

ཀླད་སྒོ་ /lɛɛqo/ fontanel

ཀླད་རྐ་ /lɛ̄ɛka/ cerebral membrane

ཀླད་རྐྱའི་ཁྲག་ལྷུད་ /lɛɛkee ʈhəqlüü/ apoplexy

ཀླད་རྒྱས་ /lɛɛkɛɛ̀/ cerebrum

ཀླད་ཆུང་ /lɛ̄ɛ̀cuun/ 1. cerebellum 2. a person with little or no imagination or with limited mental capacity

ཀླད་ཆེན་ /lɛɛceen/ cerebrum

ཀླད་ཆེན་གྱི་དབང་རྩ་ /--qi wāntsa/ cerebral nerve

ཀླད་ཆེན་གྱི་ཚ་ནད་ /--tshānɛɛ̀/ cerebritis

ཀླད་ལྗངས་ /lɛ̄ɛncaan/ sm. *klad pa lcangs khu*

ཀླད་སྙིང་འཁྲུགས་པོ་ /lēēñiin ʈhēqpo/ sm. *klad pa ljangs khu*

ཀླད་ནད་ /lɛɛnɛɛ̀/ brain disease

ཀླད་པ་/lēpa/ brain

ཀླད་པ་འཁེམས་ /--qem/ vi. to be confounded, to be thrown into confusion/ disorder

ཀླད་པ་ལྗངས་ཁུ་ /--cənqu/ conservative, overly traditional, reactionary

ཀླད་པའི་ཕྱི་ནད་ /lēpɛɛ chīnèè/ neurosurgical study ¶ *klad pa'i phyi nod tshan khag department of neurosurgery*

ཀླད་པའི་དབང་རྩ་ /--wāntsa/ brain/ cranial nerves

ཀླད་པའི་ལས་རྩོལ་ /--lɛɛtsöö/ brainy work

ཀླད་མེད་ /lɛ̄ɛmeè/ stupid

ཀླད་ཞོ་ /lɛɛšo/ the substance of the brain

ཀླན་ཀ་ /lēnqa/ 1. dispute, controversy, argument, question ¶ *sa cha 'di su la bdag med skor klan ka zhig byung ba red There was a controversy over who owned the land.* 2. blame, censure, criticism 3. va.--*'tshol* to seek/ look for a dispute/ controversy, to seek/ look for something to blame/ censure/ criticize

ཀླབ་པ་ /lə̄pə/ thick woolen blanket

ཀླས་པ་ /lɛ̄ɛpa/ sm. *yas pa*

ཀླུ་ /lū/ serpent-deity (nāga)

ཀླུ་ནད་ /lūneè/ skin diseases such as boils, sores which are traditionally associated with *klu*

ཀླུ་མོ་ /lūmu/ female *klu*

ཀླུང་ /lūŋ/ 1. river, stream (usu. preceded by *chu*) ¶ *chu klung chen po'i khar on the bank of a big river* 2. valley ¶ *ri klung rtsi shing me tog gis khengs pa'i yul a country where the mountains*

and the valleys are full of trees and flowers

ཀླུང་རྒྱུན་ /lūŋkǖǖn/ river current/ flow

ཀླུང་རྟ་ /lūntə/ luck, fortune ¶ *deng skabs nga'i klung rta dma' po red* *My luck is bad these days.*

ཀླུང་རྟ་ཆགས་ /--chāà/ sm. *klung rta nyams*

ཀླུང་རྟ་ཉམས་ /--ñam/ vi. to have bad luck/ fortune

ཀླུང་ཐང་ /lūŋtaaŋ/ plain, river valley

ཀླུང་ཕྱུགས་ /lūŋcuù/ cattle kept in valleys/ lowlands

ཀླུང་མ་ /lūŋmə/ sm. *klung*

ཀླུངས་ /lūŋ/ sm. *klung*

ཀླུབ་ /lūp/ sm. *gyon*

ཀློ་པ་ /lōpa/ uncivilized people, savages, barbarians

ཀློ་ཡུལ་ /lōyüü/ area in southeastern Tibet

ཀློག་ :p. (བ)ཀློགས་ : f. (བ)ཀློག : imp.

ཀློགས་ /lΩ̄Ω/ 1. va. to read ¶ *kho deb klog gi 'dug* *He is reading a book.*

ཀློག་མཁན་ /lΩ̄Ωŋɛɛn/ reader *tshags par 'de klog mkhan mang po yod pa red* *This newspaper has many readers.*

ཀློག་མཁྱེན་ /lΩ̄qkeen/ literate

ཀློག་གྲྭ་ /lΩ̄qṭa/ reading school/ class

ཀློག་དཔར་ /lΩ̄qtaa/ alphabet primer, ABC book

ཀློག་དེབ་ /lΩ̄qtep/ reader, primer, textbook

ཀློག་འདོན་ /lΩ̄ŋtöön/ reading, recital; va.--*byed* to read, to recite

ཀློག་པ་པོ་ /lΩ̄qpapo/ sm. *klog mkhan*

ཀློག་ཤེས་ /lΩ̄qšeè/ sm. *klog mkhyen*

ཀློགས་ /lΩ̄Ω/ imp. of *klog*

ཀློང་ /lōŋ/ 1. middle, center 2. mass, bulk 3. vast, immense 4. va. to stir up

ཀློང་དཀྱིལ་ /lōŋkii/ sm. *klong*

ཀློང་འཁོར་ /lōŋqΩΩ/ whirlpool

ཀློང་ཡང་ /lōŋyaŋ/ vast, extensive

ཀློང་ཡངས་ /--/ sm. *klong yang*

ཀློན་ /lōn/ va. to mend/ patch (shoes)

ཀློན་པ་པོ་ /lōnpapo/ cobbler

དཀན་ /qɛ̄n/ 1. the roof of the mouth, the palate 2. sm. *gyen*

དཀའ་ /qá/ difficult, hard ¶ *shes rtogs dka' stabs* *because it is difficult to understand*

དཀར་ཁུང་ /qārquun/ window

དཀའ་འགག་ /qāŋqaà/ difficulty, difficult point ¶ *dka' 'gag de nas brgal na las sla ba red* *Once (we) pass that difficult point, it is easy.*

དཀའ་འགྲེལ་ /qāṇṭee/ explanation of

a difficult point/ meaning/ question; va.--*rgyag* to explain a difficult point/ meaning/ question

དཀའ་སྒྲུབ་ /qəṭup/ working, striving; persevering, taking great pains; va.--*byed* to work/ strive for (undergoing hardship), to persevere ¶ *nga tsho'i gnas stang la rten nas dmigs yul tshang ma dka' sgrub byed rgyu las med Because of our situation, there is no other way than to strive (undergoing hardship) for all our goals.*

དཀའ་ངལ་ /qāŋɛɛ/ difficulty, hardship; va.--*sel* to overcome/ solve a difficulty/ hardship ¶ *phyir 'bud byas pa'i e she ya'i mi rigs kyi dka' ngal sel thabs byed bzhin yod pa red (They) are trying to solve the difficulties of the Asians who have been expelled.*

དཀའ་ངལ་ཁྱད་བསད་ /--khēɛsɛ̀ɛ/ sm. *dka' ngal khyad gsod*

དཀའ་ངལ་ཁྱ་གསོད་ /--khēɛsöö/ ignoring hardship/ difficulty; va.--*byed* to ignore hardship/ difficulty ¶ *rang gi 'ka' ngal khyad g.yog la kyis rmas dmags kyi nad gyog la dang lang zhus pa red Ignoring their own difficulties, (they) volunteered to nurse the wounded soldiers.*

དཀའ་ངལ་བཟོད་ /qāŋɛɛ söö/ vi. to be able to tolerate hardship/ difficulty

དཀའ་ངལ་སྤྱད་ /--cɛ̄ɛ/ p. of *dka' ngal spyod*

དཀའ་ངལ་སྤྱོད་ /--cöö/ vi. to undergo hardship, to suffer ¶ *kho tshos bros byol du yong dus dka' ngal chen po spyad (p. of spyod) yod When they fled (as refugees) they underwent a great deal of hardship.*

དཀའ་ངལ་གཙང་སེལ་ /--tsāŋsee/ sm. *dka' ngal yod tshad sel*

དཀའ་ངལ་ཡོད་ཚད་སེལ་ /--yöötsɛɛ see/ va. to overcome all difficulties ¶ *dka' ngal yod tshad nyi ma gcig la sel ma thub kyang although (we) can't overcome all difficulties in one day*

དཀའ་ཉེན་ /qāñeen/ sm. *dka' ngal*

དཀའ་རྙོགས་ /qāñöö/ troubles, problems ¶ *yul nang gi dka' rnyog internal troubles*

དཀའ་ཐུབ་ /qətup; qətuù/ asceticism; tolerance of suffering/ hardship; va.--*spyod*; --*myong* to be able to tolerate or bear suffering/ hardship; to practice asceticism

དཀའ་ཐུབ་པ་ /qətupə/ an ascetic

དཀའ་འཐབ་ /qətəp/ hard or difficult struggle/ fight; va.--*byed* to undergo a hard or difficult struggle/ fight

དཀའ་ཟུབ་ /qətup/ sm. *dka' ngal*

དཀའ་འདོར་ཡང་ལེན་ /qātöö yanlen/ sm. *dka g.yol sla 'tshang*

དཀའ་སྡུག་ /qətuq; qətuù/ sm. *dka' ngal*

དཀའ་གནད་ /qānɛɛ̀/ difficult/ tough problem; va.

—sel to solve a difficult/ tough problem

དཀའ་གནས་ /qānɛɛ̀/ difficult situation

དཀའ་སྤྱད་ /qācɛɛ̀/ sm. *dka' thub*

དཀའ་སྤྱད་སྙིང་རུས་ /--ñiŋrüü/ enduring/ tolerating hardships; untiring, indefatigable

དཀའ་སྤྱད་བབ་ཆགས་ /--pəpcaà/ hard working and plain living

དཀའ་སྤྱད་འབད་བརྩོན་ /--pɛɛtsöön/ sm. *dka' spyad snying rus*

དཀའ་བ་ /qāwa/ 1. difficult, hard ¶ *las ka 'di byed dka' ba zhig 'dug This work is difficult to do.* 2. /qāwaa/ difficulties, hardships; va.--*spyod* to undergo hardships/ difficulties ¶ *kho tshos yul gyi rang btsan gyi don la dka' ba mang po spyad (p. of spyod) pa red They went through many hardships for (their) country's freedom.*

དཀའ་བ་གཅོད་ཐངས་གཅིག་ལ་གཏན་བདེ་འགྲུབ་ /--cööteŋ ciqlə tēnte ṭup/ ch. slog. put things right once and for all

དཀའ་སྦྱོང་ /qācoŋ/ 1. rigorous training/ study; va.--*byed* to undergo rigorous training/ study ¶ *kho tshos gnas tshul gang 'dra yang gdong len thub par dka' sbyong byed kyi yod pa red They undergo rigorous training so that (they) will be able to face any kind of situation.* 2. hardships ¶ *dka' sbyong che ba'i dus skabs las thar ba red (They) overcame great difficulties.*

དཀའ་མོ་ /qāmo/ difficult, hard ¶ *'di yid ches dka' mo red This is hard to believe.*

དཀའ་ཚེགས་ /qātseq/ sm. *dka' ngal*

དཀའ་གཡོལ་ལས་སླ་འཚང་ /qāyöö lātsaŋ/ avoiding difficulties and taking the easy way

དཀའ་ལས་ /qālɛɛ̀/ toil, hard work; difficulty, problems, hardship; va.--*rgyag* to work hard, to toil ¶ *'de'i don la kho tshos dka' las chen po brgyab pa red They worked very hard (to achieve) this purpose.* vi. --*kha* to get tired ¶ *ngal gso med par yun ring las ka byas gtsang dka' las kha ba red (They) got tired because they worked for a long time without rest.*

དཀའ་ལས་ཁག་པོ་ /--qhāqo/ difficult, hard, tiring ¶ *las ka 'di de tsam dka' las khag po mi 'dug This work is not that difficult.*

དཀའ་ལ་ཆེ་བ་ /--chēwa/ very difficult/ hard

དཀའ་སེ་བ་ /qāsewa/ sm. *dka' las che wa*

དཀའ་སེལ་ /qāsee/ solving or overcoming difficulties/ problems; va.--*byed* to solve/ overcome difficulties/ problems

དཀར་ /qār/ 1. white ¶ *mi rigs dkar nag the black and white races* 2. dairy products

དཀར་ཏྲིང་ /qəṭiin/ the white of the egg

དཀར་ཁུང་ /qərquun/ sm. *skar khung*

དཀར་གོང་ /qārqoon/ white china/ porcelain

དཀར་ཆ་ /qārca/ light, bright (of rooms)

དཀར་ཆ་ཏོད་པོ་ /--tööpo/ well-lit (of rooms)

དཀར་ཆག་ /qārcaà/ table of contents, index, catalogue

དཀར་ཆེམ་མེ་བ་ /qār chēmewa/ glittering white

དཀར་ཐིག་ /qārtiì/ 1. white decorative lines drawn on the ground on special occasions 2. donation/ contribution to a good cause

དཀར་སྡུད་པ་ /qərtüüpə/ donation/ contribution collector

དཀར་སྡེར་ /qāāter/ saucer

དཀར་ནག་ /qāānaà/ black and white, right and wrong, opposites

དཀར་ནག་གོ་ལྡོག་ /--qhotöö/ va. to call black white, to do the opposite of what should be done

དཀར་ནག་བཙན་རྫུན་ /--tentsüün/ sm. *dkar nag*

དཀར་པོ་ /qāāpo/ 1. white 2. good, kind, sincere ¶ *sems dkar po a good (person)*

དཀར་པོ་དམར་པོ་ /--māāpo/ cosmetics, make-up; va.--*'byug* to wear/ put on make-up/ cosmetics

དཀར་པོའི་འཇིགས་སྐྲག་ /qāāpoo ciqtaà/ polit. the white terror

དཀར་པོའི་ས་ཁུལ་ /--səqüü/ polit. the white area

དཀར་སྐྱེད་ /qārcεὲ/ equipment/ tools for dairy work

དཀར་སྟོ་ /qāāto/ cookies

དཀར་ཡབ་བས་ /qəpiì/ porch, balcony

དཀར་རྩེ་ /qārce/ abbr. of *dkar rag phye ma*

དཀར་བ་ /qārwa/ adj. comp. of *dkar po*

དཀར་མིན་ཅན་ /qārmincèèn/ dark, gloomy, somber

དཀར་མེ་ /qārme/ lamp, torch

དཀར་དམག་ /qārmaà/ polit. the White Army

དཀར་དམར་ /qārmaa/ abbr. of *dkar po dmar po*

དཀར་རྩི་ /qərtsi/ whitewash, lime va.--*gtong* to whitewash

དཀར་རྩིས་ /qərtsiì/ astrology

དཀར་མཛེས་ /qāntseè/ Kanze (area in Eastern Tibet)

དཀར་ཡོལ་ /qāyöö/ 1. china ¶ *dkar yol gyi bum pa a china vase* 2. cup, bowl ¶ *dkar yol gnyis nyos pa yin (I) bought two cups.*

དཀར་ཡོལ་གྱི་ཆ་ལག་ /--qi calaà/ chinaware

དཀར་རག་ /qāraà/ sm. *dkar rtsi*

དཀར་རག་ཕྱེ་མ་ /--chēmə/ bleaching powder, powdered lime

དཀར་ལས་ /qārlεὲ/ dairy work, dairy industry

དཀར་ཤ་ /qa̱ša/ white mushroom

དཀར་བཤལ་ /qa̱ršεε/ diarrhea

དཀར་གསལ་ /qa̱rsee/ light, fair

དཀོན་ /qȫn/ adj. comp. of *dkon po*

དཀོན་ཆོག་ /qȫncȍȍ/ sm. *dkon mchog*

དཀོན་མཆོག་ /qȫncȍȍ/ the Supreme Diety, God (lit. the rarest and the best)

དཀོན་མཆོག་གི་ཐུགས་རྗེས་ /--qi thu̱ceè/ id. by the grace of God

དཀོན་མཆོག་གསུམ་ /--su̱m/ the three bests; the Buddha, the doctrine and the clergy

དཀོན་གཉེར་ /qȫnñee/ person in charge of a temple

དཀོན་དུས་ /qȫntüü/ slack season

དཀོན་པ་ /qȫnpa/ adj. comp. of *dkon po*

དཀོན་པའི་ལྕགས་རིགས་ /--cə̄qriì/ precious/ rare metals

དཀོན་པོ་ /qȫnpo/ rare, scarce ¶ *go skabs 'di 'dra dkon po red An opportunity like this is rare.* ¶ *'dir dgun kha tshal dkon po 'dug Vegetables are scarce here in the winter.*

དཀོན་མོ་ /qȫnmo/ sm. *dkon po*

དཀོན་ཟོག་ /qȫnsɔ̃ɔ̃/ rare or scarce commodities/ merchandise

དཀོན་ཟོག་སྡེབ་བསགས་ /--tepsaà/ stockpiling/ hoarding up of rare/ scarce merchandise

དཀོར་ /qɔ̄r/ wealth/ property (gifts) given out of religious belief

དཀོར་སྐྱེད་ /qɔ̄rkeè/ treasurer, person in charge of property and wealth in monastery

དཀོར་ཆ་ /qɔ̄ɔ̄ca/ sm. *dkor*

དཀོར་བདག་ /qɔ̄ɔ̄taà/ property owner

དཀོར་ནོར་ /qɔ̄ɔ̄nɔɔ/ sm. *dkor*

དཀོར་པ་ /qɔ̄ɔ̄pa/ sm. *dkor skyed*

དཀོར་མཛོད་ /qɔ̄rtsȫȍ/ treasury

དཀོར་ཟས་ /qɔ̄rsεε/ sm. *dkor*

དཀོས་ཐག་ /qȫȫtaà/ suffering

དཀྱིལ་ /kii/ 1. middle, center ¶ *lcog tse de'i dkyil na me tog gi bum pa gcig yod There is a flower vase in the middle of the table.* 2. (--+dat.-loc.) among, in the midst ¶ *mi de tsho'i dkyil la among those people*

དཀྱིལ་ཀྲུང་ /ki̱ṭum/ sm. *skyil krung*

དཀྱིལ་འཁོར་ /ki̱ŋqȍȍ/ 1. circle, sphere 2. mandala

དཀྱིལ་རྒྱུད་ /kiikǖü/ middle part/ section/ area

དཀྱིལ་ཆུ་ /kiicu/ pond, puddle

དཀྱིལ་ཐད་ /kiiteè/ in the middle, halfway along

དཀྱིལ་ནས་ /kiineè/ from the middle, from among, from ¶ *slob grwa ba mang po'i dkyil nas from among many students*

དཀྱིལ་ཐིག་ /ki̱tiì/ diameter

དཀྱིལ་མ་ /kiimə/ middle, center

དཀྱིལ་མཛུབ། /kīntsuù/ middle finger

དཀྱིལ་སྲུང་རྐྱག་མཁན་ /kīīsuùn kaa-fleen/ center guard in (soccer)

དཀྱུ་ : p. དཀྱུས་ /kū/ va. to run, to gallop

དཀྱུ་རྟ་ /kūtə/ race horse

དཀྱུ་ས་ /kūsə/ race track

དཀྱུས་ /kǖù/ 1. length ¶ *spang leb dkus la smi gnyis dang 'phred la smi phyed can a plank two meters in length and half a meter in width* 2. p. of *dkyu* 3. adj. comp. of *dkyus ma* ¶ *dkyus ja common (inferior) tea*

དཀྱུས་ཐག་ /kǖǖtaà/ distance in length, length

དཀྱུས་ཇ་ /kǖǖca/ ordinary/ common/ inferior tea

དཀྱུས་འབྲས་ /kǖǖnṭêê/ ordinary/ common/ inferior rice

དཀྱུས་མ་ /kǖǖmə/ ordinary, common, inferior ¶ *gzhung gi las byed dkyus ma zhig common (low rank) government official*

དཀྱུས་མོ་ /kǖǖmo/ quick, rapid

དཀྱུས་ཚད་ /kǖǖtsêê/ sm. *dkyus*, 1

དཀྱུས་རིང་ /kǖǖriŋ/ long (in length), oblong

དཀྱུས་རིང་གྲུ་བཞི་ /--ṭhupši/ rectangular, right-angled

དཀྱུས་སུ་ /kǖǖsu/ 1. lengthwise, in length 2. usually, generally

དཀྱེལ་ /kēē/ extent, size

དཀྱེལ་ཆེ་བ་ /kēē chēwa/ spacious, wide, broad

དཀྱོག་བཤད་ /kõ̀qšɛɛ̀/ sm. *kyog bshad*

དཀྲི་ : p. དཀྲིས་ /ṭī/ 1. va. to wrap around, to wind up, to bind, to bandage ¶ *khos ras de mo'i rkang par dkris pa red He wrapped the piece of cloth around her leg.* 2. sm. *'khrid*

དཀྲིག་ཅར་ /ṭiqcaa/ sm. *krig car*

དཀྲིགས་ /ṭiq; ṭii/ vi. to be covered with, to be full of ¶ *ri klung gangs kyis dkrigs 'dug The mountains and valleys are covered with snow.*

དཀྲིས་ /ṭii/ materials used to bind/ wrap things

དཀྲིས་སྐོར་ /ṭiikur/ encircled, surrounded

དཀྲིས་མ་ /ṭiimə/ anything bound up

དཀྲིས་རས་ /ṭiirêê/ cloth bandage

དཀྲུག་ : p. དཀྲུགས་ /ṭūq; ṭuù/ 1. va. to stir, to shake ¶ *khos thug pa de dkrugs song He stirred the broth.* 2. va. to disturb, to agitate, to stir up, to make havoc ¶ *rkun jag de tshos yul gyi bde 'jags dkrug gi 'dug The bandits and robbers are disturbing the peace of the area.* 3. va. to lathe ¶ *kho tshos shing gi dngos chas sne mang dkrug thub kyi yod pa red They are able to lathe many kinds of wooden things.*

དཀྲུག་དཀྲུག་གཏོང་ /ṭūqṭuù tōōn/ sm. *dkrug*

དཀྲུག་དཀྲུག་བྱེད་ /--cee̍/ sm. *dkrug*

དཀྲུག་འཁོར་ /ṭūqqöö/ lathe, milling machine

དཀྲུག་གྲི་ /ṭūqti/ lathe or milling tool/ cutter

དཀྲུག་རྒྱག་བཟོ་པ་ /ṭūqkəp so̱pa/ sm. *dkrug pa*

དཀྲུག་སྟེགས་ /ṭūqtee/ lathe, milling machine

དཀྲུག་བདར་འཕྲུལ་འཁོར་ /ṭūqtaa ṭhūūqöö/ planing machine

དཀྲུག་སྣོད་ /ṭūqnöö/ vessel used for shaking/ mixing

དཀྲུག་པ་ /ṭūqpə/ lathe operator

དཀྲུག་གཞོག་འཁོར་སྟེགས་ /ṭūqšöö qhorteq/ sm. *dkrug stegs*

དཀྲུག་ཟིང་ /ṭūqsiŋ/ sm. *dkrug shing*

དཀྲུག་ལས་ /ṭūqlèe/ milling work, lathe work

དཀྲུག་ལས་བཟོ་པ་ /--so̱pə/ sm. *dkrug pa*

དཀྲུག་ལས་བཟོ་རིགས་ /--sorii/ milling/ lathe work

དཀྲུག་ཤིང་ /ṭūqšiin/ instigation, incitement, provocation; va.--*rgyag; --byed* to incite, to instigate, to provoke, to stir-up, to cause fights/ animosity ¶ *mos dkrug shing rgyab nas kho tsho ma mthun pa bzos pa red She incited (them) and made (them) unfriendly (toward each other).*

དཀྲུག་ཤིངས་ /--/ sm. *dkrug shing*

དཀྲུག་གསོར་ /ṭūqsɑɑ/ drill used in lathe, planing tool

དཀྲུགས་ /ṭūu/ p. of *dkrug*

དཀྲུགས་སྟེགས་ /ṭūqtee/ sm. *dkrug stegs*

དཀྲུགས་ཤིང་ /ṭūqšiin/ sm. *dkrug shing*

དཀྲུམ་ : p. དཀྲུམས་ /ṭūm/ 1. vi. to get chipped (cups, pottery, etc.)

དཀྲུམ་ཁུ་ /ṭūmqu/ meat broth/ soup (h)

དཀྲུམ་མདའ་ /ṭūmtə/ pistol, revolver

དཀྲུམ་ཕག་ /ṭumpaa/ park (h)

དཀྲུམས་ /ṭūm/ p. of dkrum

དཀྲོག་ : p. དཀྲོགས་ /ṭɵɵ/ 1. va. to churn 2. va. to agitate, to stir up, to cause disorders/ trouble 3. va. to scare away (usu. birds or other animals)

དཀྲོག་རྐྱེན་ /ṭɵqkeen/ disturbance, agitation; va.--*slong* to cause/ instigate a disturbance (usu. by lies and slander)

དཀྲོག་གཏམ་ /ṭɵqtam/ inflamatory talk/ rumors (that are false)

དཀྲོགས་ /ṭɵɵ/ p. of *dkrog*

དཀྲོགས་མདའ་ /ṭɵɵnta/ 1. bh. rifle; va.--*rgyag* to shoot a rifle 2. shots fired to scare; va.--*rgyag* to shoot to scare

དཀྲོངས་ /ṭoŋ; ṭoon/ va. to kill, to murder

དཀྲོལ་ /ṭöö/ 1. va. (*rol mo*+--) to

play music 2. va. to untie, to release, to let loose 3. (*dgongs pa*) to give permission

བརྐོས་ /tȫö/ engraving, carving; va. --*byed* to engrave/ carve

བརྐོས་མ་ /tȫöma/ engraved, carved, etched

བཀག་ /qāq; qāā/ p. of *'gogs*

བཀག་སྐོར་མེད་པ་ /qāqkɐɐ meepa/ without hindrance/ delay

བཀག་སྐྱིལ་ /qəqkii/ detention, holding back, halting; va. --*byed* to detain, to stop, to hold back

བཀག་བསྐྱིལ་ /--/ sm. *bkag skyil*

བཀག་ཀན་ /qāqqɛɛn/ sm. *bkag 'gog*

བཀག་འགོག་ /qāāqɐɐ; qānqɐɐ/ preventing, blocking, obstructing, stopping, halting, restricting, prohibiting, jamming (radio transmission); va.--*byed* to prevent/ block/ obstruct/ stop/ halt/ prohibit/ restrict ¶ *'jab dmag gi las 'gul bkag dgos byed dgos (We) must block the guerrilla campaign.* ¶ *rgya gzhung nas lta skor ba bod nang 'gro rgyu bkag 'gog byed kyi yod pa red The Chinese government stops tourists from going to Tibet.* ¶ *kho tsho sa mtshams nas bkag 'gog byas 'dug (They) were stopped at the border.*

བཀག་འགོག་བྱེད་མཁན་དངོས་པོ་

/--ceñɛɛn ŋööpo/ obstacle, barrier

བཀག་རྒོལ་ /qāqqöö/ interception (military); va.--*byed* to intercept

བཀག་རྒྱ་ /qāqka/ prohibition, restriction, ban

བཀག་རྒྱ་དང་འགལ་བ་ /--taa qɛɛ/ vi. to do what is forbidden, to break a prohibition

བཀག་རྒྱའི་བཀའ་ /qāqkɛɛ qā/ prohibition, prohibiting/ restraining order

བཀག་རྒྱའི་དངོས་རྫས་ /--ŋöötsɛɛ/ contraband goods

བཀག་རྒྱའི་རང་བཞིན་ /--rəŋšiin/ limited, restricted, narrow/ tight

བཀག་རྒྱའི་ས་ཁུལ་ /--sāquu/ restricted/ prohibited area

བཀག་བརྒལ་བའི་བང་རྩལ་ /qāqqɛɛ pantsɛɛ/ obstacle race

བཀག་ཆ་ /qāqca/ sm. *bkag 'gog*

བཀག་ཆད་ /qāqcɛɛ/ sm. *nyes chad*

བཀག་ཉར་ /qāqñar/ detention, keeping in custody; va.--*byed* to keep in custody, to detain

བཀག་ཉར་ཧམ་ཚོང་ /--hāmtsoŋ/ speculation (financial); va.--*rgyag* to speculate

བཀག་འདོམས་ /qāqtom; qāŋtom/ sm. *bkag 'gog*

བཀག་རྡོ་ /qāqto/ a stone which is an obtacle ¶ *lam thog gi bkag rdo a stone blocking the road*

བཀག་སྡོམ་ /qāqtom/ sm. *dkag 'gog*

བཀག་སྡོམ་ཉེས་གཅོད་ /--ñeecöö/ sanction, censure, punishment

བཀག་སྡོམ་ས་མཚམས་ /--sāntsam/ blockade line

བཀག་བསྡམས་ /--/ sm. *bkag sdom*

བཀག་མི་ཐུབ་པ་ /qāà mithupə/ irresistible, unstoppable

བཀང་ /qāŋ/ p. of *'gengs*

བཀང་འཇུག་ /qə̄ŋcuù/ reserve stock

བཀད་ས་ /qɛ̄ɛsa/ sm. *thab tshang*

བཀན་ /qɛ̄n/ va. to brace against, to push against, to lean against

བཀབ་ /qə̄p/ p. of *'gebs*

བཀའ་ /qā/ 1. order, command (h) ¶ *'di ni gung phran tang gi bka' red This is an order from the Communist Party.* va.--*'bebs*; --*'bab*; --*gnang* to order, to command (h) ¶ *nag can 'dzin bzung byed rgyu'i bka' phab* (p. of *'bebs*) *song They issued orders to arrest the criminal.* 2. direct teachings of the Buddha 3. va.--*gnang* to say, to tell (h) ¶ *de 'dra byed rgyu'i 'char gzhi med ces bka' gnang song (He) said,"(we) have no plans to do such things."* (h)

བཀའ་བཀོད་ /qāqöö/ order, command, direction, instruction ¶ *gzhung gi thad ka'i bka' bkod 'og under the direct orders of the government* 2. va /qā qöö/ ; --*byed*; --*gtong* to order/ command/ direct/ instruct

བཀའ་བཀོད་ཁང་ /--qhāaŋ/ headquarters

བཀའ་བཀོད་ཟུར་ /--+ch./ sm. *bkag bkod khang*

བཀའ་བསྐྱོན་ /qāköön qāpköön/ scolding, reprimanding (h) va.--*gnang* to scold, to reprimand; vi.--*'phog*; --*'khel* to get scolded, to be rebuked

བཀའ་དགྲོལ་ /qāṭöö/ p. of *bka' 'grol*

བཀའ་སྐྱོར་མེད་པ་ /qāqɵɵ mɛ̄ɛpa/ without delay, without dilly-dallying

བཀའ་བསྐུལ་ /qə̄quu/ appeal (h)

བཀའ་ཁྱབ་ /qə̄kəp/ general order, edict, proclamation (h); va.--*gnang*; --*stsal* to give/ issue an order/ edict/ proclamation (h)

བཀའ་ཁྲིད་ /qəṭii/ h. of *khrid*

བཀའ་ཁྲིམས་ /qə̄ṭim/ law, edict (h); va.--*gtong* to try, to prosecute (h)

བཀའ་འཁྲོལ་ /qāṭöö/ permission, approval, consent (h); vi. /qā ṭhöö/ ; --*thob*; --*byung* to get permission/ approval/ consent ¶ *khos de byas chog pa'i bka' khrol pa red (He) got permission to do that.* va.--*sprod* to give permission/ consent/ control

བཀའ་གྲོས་ /qāṭöö/ discussion, talk, conference (h) va.--*gnang* to discuss, to have a talk, to confer (h)

བཀའ་གླེགས་ /qāleq/ letter, correspondence (h)

བཀའ་གློ་བུར་བ་ /qā lopurwə/ emergency order

བཀའ་དགོངས་ /qāqon/ ideas, thoughts, wishes (h) ¶ *gong sa mchog gi bka' dgongs bzhin* in accordance with the wishes of H. H. (the Dalai Lama)

བཀའ་མགྲོན་ /qāntöön/ an official in the traditional Tibetan government (aide to *bka' shag*)

བཀའ་འགྱུར་ /qənkuu/ Kanjur (the teachings and precepts of the Buddha)

བཀའ་འགྲོལ་ /qāṭöö/ permission, consent, approval (h); va. /qā ṭöö/; --*gnang* to give permission/ consent/ approval

བཀའ་རྒྱ་ /qāka/ government edict/ order (written); va.--*gtong* to proclaim, to issue an edict/ order

བཀའ་སྒོ་ /qāqo/ order, command; va. /qā qo/;--*byed* to order, to command ¶ *dmags mi tsho mdun 'chong byed rgyu bka' bsgos* (p. of *sgo*) *pa red (They) ordered the soldiers to advance.*

བཀའ་སྒོས་ /qā qöö/ imp. of *bka' sgo*

བཀའ་སྐྱུར་ /qəkuu/ sm. *bka' bkyon*

བཀའ་སྒྲུབ་ /qəṭup/ following/ carrying out orders; va. /qā ṭup/; --*byed* to follow/ carry out orders

བཀའ་སྒྲུབས་ /qā ṭup/ imp. of *bka' sgrub*

བཀའ་སྒྲོག་ /qāṭʂöö/ announcing/ proclaiming an order; va. /qā ṭʂöö/; --*byed* to announce/ proclaim an order

བཀའ་སྒྲོགས་ /qā ṭʂöö/ imp. of *bka' sgrog*

བཀའ་བརྒྱུད་པ་ /qəküüpə/ the Kagyupa sect; a follower of the Kagyupa sect

བཀའ་བསྒོ་ /qā qo/ f. of *bka sgo*

བཀའ་བསྒོས་ /qā qöö/ p. of *bka' sgo*

བཀའ་བསྒྲག་ /qā ṭaà/ f. of *bka' sgrog*

བཀའ་བསྒྲགས་ /qā ṭaq/ p. of *bka' sgrog*

བཀའ་བསྒྲུབ་ /qā ṭup/ f. of *bka' sgrub*

བཀའ་བསྒྲུབས་ /qā ṭup/ p. of *bka' sgrub*

བཀའ་མངགས་ /qāŋaà/ asking, ordering (from) va.--*gnang* (h); --*zhu* (h) to ask (to do), to order (from) ¶ *khong gis tshong khang de nas nam sa zhig bka' mngags gnang song He ordered a dress from that shop.* (h) ¶ *khong gis nga la 'di bzo dgos bka' mngags gnang byung He asked me to fix this.* (h)

བཀའ་བཅད་ /qācɛ̀/ verdict, decision, settlement (h) va.--*gnang* (h); --*gtong* to decide, to make a decision, to issue a verdict

བཀའ་བཅོས་ /qācöö/ corection, editing, (h); va.--*zhu* to ask/ submit for correction (h); va.--*gnang* to correct/ edit (h)

བཀའ་ཆད་ /qācɛ̀/ fine, punishment, penalty

བཀའ་ཆེམས་ /qācem/ h. of *kha chems*

བཀའ་ཆོས། /qācöö/ sermon, preaching (h); va.--*gnang* to preach, to give a sermon (h)

བཀའ་མཆིད། /qə̄chii/ sm. *bka' mol*

བཀའ་ཉན། /qā ñɛɛn/ va. to obey, to listen to (h)

བཀའ་ཉེས། /qañee/ judicial punishment (h); va.--*gtong gnang; --gnang* to punish (h)

བཀའ་གཉན་པོ། /qā ñɛnpo/ strict, dictatorial (h)

བཀའ་གཉན་བཙན་པོ། /qañɛn tsɛnpo/ sm. *bka' gnyan po*

བཀའ་ཏར། /qātar/ telegram (h)

བཀའ་བརྟན། /qātɛɛn/ document, credentials (h)

བཀའ་བརྟན་ལག་ཁྱེར་ཕུལ། /--laqkee phüü/ va. to present one's credentials (for government officials)

བཀའ་བསྟན། /qātɛɛn/ abbr. of *bka' 'gyur dang bstan 'gyur*

བཀའ་བསྟན་ལྷ་ཁང་ /--lhāqaan/ library for religious books

བཀའ་ཐམ། /qātam/ a seal (h)

བཀའ་ཐོབ། /qā thōp/ vi. to receive orders, to be briefed

བཀའ་དོན། /qātöön/ bh. an order (h) ¶ *khong gi bka' don bzhin according to his order (h)*

བཀའ་དྲི། /qənti/ question, inquiry; va.--*zhu (h); --gnang (h)* to ask (a question), to inquire about ¶ *khong gis nga'i ming bka' dri gnang ba red He asked my name. (h)*

བཀའ་དྲིན། /qə̄tiin/ kindness, favor, benevolence

བཀའ་དྲིན་ཅན། /--cêên/ kind, gracious

བཀའ་དྲིན་ཆེ། /--chē/ 1. thanks, thank you 2. (vb.+--) kindly do verbal action ¶ *rin po che mchog nga tsho'i sdod gnas su chibs bsgyur bka' drin che song The Rimpoche has kindly visited us (our place). (h)* 3. va. --*zhu* to thank, to express gratitude (h) ¶ *khyed tsho tshang mar bka' drin che zhu gi yod (I) thank you all. (h)*

བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ། /--chēmo/ gratitude, appreciation

བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན། /--ceetɛɛn/ gratitude, remembrance/ commemoration of kindness ¶ *nga tsho'i rgan lags kyi bka' drin rjes dran du in remembrance of the kindness of our teacher (h)*; va.--*zhu* to remember/ commemorate kindness, to be grateful (h)

བཀའ་དྲིན་སྙིང་དཔྱངས། /--ñiŋcaàn/ sm. *bka' drin rjes dran*

བཀའ་དྲིན་གསབ། /--sə̄p/ sm. *bka' drin gsob*

བཀའ་དྲིན་གསོབ། /--sōp/ va. to repay a favor/ kindness

བཀའ་དྲིན་གསོལ། /--söö/ sm. *bka' drin gsob*

བཀའ་དྲིན་བསམ། /--sām/ va. to be grateful

བཀའ་དྲུང་ /qə̄ṭuun/ Secretary to the *bka' shag*

བཀའ་གདམས་ /qātam/ the Kadampa sect

བཀའ་འདོམས་ /qāntom/ sm. *bka' bcad*

བཀའ་འདྲི་ /qə̄nṭi/ sm. *bka' dri*

བཀའ་བརྡ་ /qāta/ command, order (usu. military)

བཀའ་བསྡུར་ /qə̄tur/ discussion (h); va.--*gnang* to discuss (h)

བཀའ་བསྡོམས་ /qāntom/ an authoritative decision/ verdict (h); va.--*gnang* to render/ issue an authoritative decision/ verdict (h) ¶ *kha mchu 'di'i bka' bsdoms gzhung gis gnang ba red The government issued a verdict in the dispute.*

བཀའ་གནང་ /qā naan/ see *bka'*, 1 and 3

བཀའ་གཉན་བཙན་པོ་ /qānɛɛn tsɛ̄npo/ sm. *bka' gnyan btsan po*

བཀའ་དཔྱད་ /qācɛɛ̀/ sm. *bka' bcad*

བཀའ་ཕབ་ /qā qhə̄p/ sm. *bka 'bebs*

བཀའ་ཕེབ་ /qā qhēp/ vi. to be in receipt of an order/ instruction, to receive an order

བཀའ་ཕེབས་ /qā phēp/ sm. *bka' pheb*

བཀའ་འཕྲིན་ /qə̄ṭiin/ a letter (h)

བཀའ་བབ(ས་) / qā phə̄p/ sm. *bka' phab*

བཀའ་ཕྲིས་ /qə̄ṭii/ sm. *bka' 'phrin*

བཀའ་བློན་ /qālöön/ Cabinet Minister (Tibetan government) ¶ *nang srid bka' blon the Home Minister*

བཀའ་འབངས་ /qāmpaàn/ subjects (of a ruler)

བཀའ་འབངས་མི་སེར་ /--misèè/ sm. *bka' 'bangs*

བཀའ་འབབ་ /qā pəp/ see *bka'*, 1

བཀའ་འབབ་རིང་ལུགས་ /qāmpəp riŋluù/ sm. *bka' 'bebs ring lings*

བཀའ་འབེབས་ /qā pep/ see *bka'*, 1

བཀའ་འབེབས་རིང་ལུགས་ /qāmpep riŋluù/ authoritarianism, commandism

བཀའ་འབྲེལ་ /qāntee/ in accordance with an order, connected with an order ¶ *da lam nga bka' 'brel lde lir 'gro dgos byung In accordance with the order I had to go to Delhi recently.*

བཀའ་མེད་ /qāmeè/ (neg.+vb.+--) sm. *ka med*

བཀའ་མོལ་ /qāmöö/ conversation, talking (h); va.--*gnang*; --*zhu* to converse, to talk, to have a conversation (h)

བཀའ་རྩ་ /qātsa/ ordinance, rule (h)

བཀའ་རྩི་ /qə̄tsi/ sm. *bka' brtsi*

བཀའ་རྩོམ་ /qāntsom/ h. of *rtsom*

བཀའ་རྩོམ་གཏེར་བསྡུས་ /--ceetüü/ anthology

བཀའ་སྩལ་ /qā tsɛɛ/ sm. *bka' gnang*

བཀའ་སྩོལ་ /qātsöl/ imp. of *bka' stsal*

བཀའ་བརྩི་ /qə̄tsi/ obeying, heeding; va. /qā tsī/; --*gnang (h)* to obey/ heed

བཀའ་བརྩི་ཁྲིམས་འཁུར་ /qə̄tsi thimquu/ law-abiding, lawful

བཀའ་བསྩལ་ /qā tsɛ̄ɛ̄/ p. of *bka' stsal*

བཀའ་ཚབ་ /qə̄tsəp/ Deputy Council Minister in Tibetan Government

བཀའ་འཛིན་ /qə̄ntsiin/ sm. *bka' shog*

བཀའ་ཟུར་ /qə̄sur/ former/ ex-Council Minister in Tibetan Government

བཀའ་ཡིག་ /qə̄yii/ sm. *bka' 'phrin*

བཀའ་ལ་ཉན་ /qāla ñɛn/ va. to obey/ heed (h)

བཀའ་ལ་རྩི་ /--tsī/ sm. *bka' la nyan*

བཀའ་ལ་བརྩི་ /--tsī/ sm. *bka' la rtsi*

བཀའ་ལན་ /qālɛɛn/ answer, reply (h); va.--*gnang*; --*skyon* to reply, to answer ¶ *phyag bris 'di la bka' lan lam seng gnang rogs gnang Please reply to this letter at once.*

བཀའ་ལུང་ /qə̄luŋ/ sm. *bka' khrims*

བཀའ་ཤག་ /qašaa/ the Cabinet of Ministers

བཀའ་ཤོག་ /qašɔ̄ɔ̄/ 1. an officials authorization (e.g. certificate, license) 2. communique, statement/ notice (written) ¶ *sung 'brel bka' shog a joint communique;* va.--*spel* to issue a communique/ statement/ notice

བཀའ་གསལ་ /qāsɛɛ/ answer, reply (h); va.--*zhu* to answer, to reply (h)

བཀའ་གསུང་དང་ལེན་ /qə̄suun thaŋleen/ compliance, acquiescence (h); va.--*zhu* to obey, to comply, to acquiesce

བཀའ་སློབ་ /qālop/ advice, teaching (h); va.--*gnang*; --*ston* to give advice, to teach (h) ¶ *nga'i las ka'i thad khong gis bka' slob gnang gi yod He gives me advice about my work.* va.--*zhu* to seek/ ask for advice (h) ¶ *las ka'i 'di'i skor khong nas bka' slob zhus pa yin I sought his advice about this job.*

བཀར་རྒྱག་ /qār kaa/ va. to prop up

བཀར་འཇུག་ /qə̄ə̄ncuu/ reserved, set aside ¶ *go mtshon bkar 'jug reserve weapons;* va.--*byed*; --*rgyag* to reserve, to keep/ store, to set aside

བཀར་འཛོག་ /qaancɔ̄ɔ̄/ sm. *bkar 'jug*

བཀར་བཏགས་ /qārtaa/ interrogation; va.--*gtong* to interrogate, to question

བཀར་འབྲུ་ /qə̄ntu/ reserve/ stored grain

བཀལ་ /qɛl; qɛ̄ɛ̄/ p. of *'gel and 'khel*

བཀས་ /qɛ̄ɛ̄/ 1. sm. *bka' yis* 2. p. of *'gas*

བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་ /qɛ̄ɛ̄qöö

küntsiin/ feudal ¶ *bkas bkod rgyud 'dzin gyi zhing bran lam lugs* *the feudal serf system*

བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་ཁྱད་དབང་ /--qi khɛwaan/ feudal privilege/ special-right

བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་མངའ་བདག /--qi ŋataa/ feudal lord

བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་མངའ་གཞིས་ /--qi ŋəšii/ feudal land/ estate

བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་བཅད་བསྲུང /--qi cēēsuun/ feudal separatism

བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ /--qi cītsöö/ feudal society

བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་དམག་དཔོན་ /--māqpöön/ feudal warlord

བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་ཞིང་བདག་ // /--qi šiŋtaa/ feudal landlord

བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་ཞིང་བྲན་བདག་པོ་ /--šiŋteen taqo/ feudal serf owner

བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་ཞིང་བྲན་ལམ་ལུགས་ /--qi šiŋtéén ləmluu/ the system of feudal serfdom

བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་རིམ་ཡོད་ལམ་ལུགས་ /--qi rimyüü ləmluu/ the system of feudal classes/ strata

བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་བཤུ་གཞོག་ /--qi šušöö/ feudal exploitation

བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་ཕྱེད་ཙམ་ /--cheetsam/ semi-feudal

བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་རིང་ལུགས /--riŋluu/ feudalism

བཀུ་ : p. བཀུས་ /qū/ 1. va. to app (paints, medicine, etc.) 2. to extract the juice/ essence

བཀུག /qūù/ p. of *'gugs*

བཀུགས་ /--/ sm. *bkug*

བཀུམ་ : p. བཀུམས་ /qūm/ va. to kill

བཀུམས་ /--/ p. of *bkum*

བཀུར་ /qūr/ va. to respect, to esteem

བཀུར་སྟི་ /qūrti/ respect, esteem, honor; va.--*byed*; --*zhu* (h to respect, to pay homage, to esteem

བཀུར་ཚིག /qūrtsiì/ words of honor reverence

བཀུར་འོས་ /qūrwüù/ worthy of respect/ esteem/ honor

བཀུས་ /qūù/ p. of *bku*

བཀོག /qöö/ 1. va. to uproot, to root out, to sweep away, to destroy 2. p. of *'gog*

བཀོང་ /qōōn/ va. to summon, to convene

བཀོང་ཚོགས་ /qōŋtsöö/ meeting, ., gathering ¶ *mi dmang bkong tshogs thog* *at a public meeting*; va.--*byed* to call/ convene a meeting

བཀོང་འཚོགས་ /--/ convening; va. --*byed* to convene (a meeting)

བཀོད་ /qöö/ p. of *'god*

བཀོད་ཁྲབ་ /qüükəp/ direction, instruction, command, order; va.--*byed*; --*gtong* to direct, to instruct, to command, to order

བཀོད་ཁྲབ་པ་ /qüükəpə/ director, commander

བཀོད་རྒྱ་ /qööka/ written order

བཀོད་སྒྲིག་ /qüüṭii/ deployment, disposition; organization, arrangement, planning, adjustment ¶ *tang gi yang dag bkod sgrig 'og under the perfect organization of the party;* va. --*byed* to deploy, to dispatch; to organize, to arrange, to plan, to adjust

བཀོད་སྒྲིག་པ་ /--pə/ dispatcher, organizer, planner

བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་སྟངས་ /--chetaàn/ deployment

བཀོད་མངག་ /qööŋaà/ sm. *bkod sgrig*

བཀོད་ཇུས་ /qüücüü/ direction, guidance, planning, supervision; va.--*byed*; --*gtong* to direct, to plan, to guide, to supervize, to manage

བཀོད་འཇོག་ /qööncöö/ placement, deployment, arrangement, organization; va.--*byed* to place, to deploy, to arrange, to organize

བཀོད་གཏོང་ /qöö tööŋ/ sm. *bkod sgrig*

བཀོད་གཏོང་བ་ /--wa/ sm. *bkod sgrig pa*

བཀོད་སྟོན་ /qöötöön/ sm. *bkod 'doms*

བཀོད་འདོམས་ /qöntom/ command, order ¶ *bkod 'doms la nyan 'jog byed kyi yod (They) obey orders.* va.--*byed* to command, to give orders

བཀོད་འདོམས་ཁང་ /--qhaan/ headquarters, commander's office

བཀོད་འདོམས་ཚེ་གྲས་ /--cheṭεε/ high level administrators/ commanders

བཀོད་འདོམས་པ་ /--pa/ commander, administrator, person in charge

བཀོད་འདོམས་པུའ་ /--+ch./ sm. *bkod 'doms khang*

བཀོད་པ་ /qöpa/ 1. instruction, direction, order, command; va.--*gtong* to instruct, to direct, to order, to command 2. planning, arrangement, structure ¶ *khang pa 'di bkod pa yag po 'dug This house is well planned.*

བཀོད་བྱུས་ /qüücüü/ sm. *bkod jus*

བཀོད་མའི་ཆུ་ /qömεε chü/ hot spring

བཀོད་ལུགས་ /qüüluù/ sm. *bkod pa,* 2

བཀོད་ལེགས་ /qööleè/ well planned/ arranged, neat, elegant

བཀོད་གསལ་ /qöösεε/ according to what is stated/ written ¶ *gsar shog de'i nang bkod gsal la according to what was stated in the newspaper*

བཀོར་མཁོ་ /qömqo/ preparations; va.--*byed* to make preparations, to prepare

བཀོལ་ /qöö/ 1. va. to make use of, to utilize, to take advantage of, to exploit, to bind to service ¶ *mi de tsho bran g.yog du bkol ched* *for the purpose of exploiting those people as slaves* 2. va. (*zur* + *tu*+--) to set aside 3. sm. *bskol* 4. p. of *'khol*

བཀོལ་རྙིགས་ /qööñii/ waste material, useless/ cast-off thing

བཀོལ་སྤྱོད་ /qööcöö/ use, utilization; exploitation ¶ *gsod rdung bkol spyod kyi sdug bsngal* *the miseries of killing, beating, and exploitation;* va.--*byed* --*gtong* to use, to utilize, to exploit ¶ *'phrul 'khor 'di tshor lag rtsal pa med na bkol spyod byed thub gyi ma red* *These machines cannot be used unless there are technicians.*

བཀོལ་སྤྱོད་ལག་རྩལ་ /--laqtsεε/ working/ operating skill

བཀོལ་སྤྱོད་ལུགས་སྲོལ་ /--luqsüü/ working/ operating regulations

བཀོལ་མག་ /qöömaà/ servant

བཀོལ་ཟོག་ /qöösɔɔ/ working/ draft animals (cattle, horses, etc.)

བཀྱག་ /kaà/ va. to lift up

བཀྱིགས་ /kii/ p. of *'khyig*

བཀྱེ་ /kē/ f. of *'gyed*

བཀྱེད་ /kēè/ vi. to grow larger, to expand in area/ space (usu. *rgya*+--)

བཀྱེས་ /kēè/ p. of *'gyed*

བཀྱོན་ /kōōn/ h. of *rgyag/ rgyab* ¶ *gzim shag bkyon* *to build a house (h. of khang pa rgyag)*

བཀྱུན་འདྲི་ /künṭi/ questions, interrogation; va.--*byed* to ask questions, to interrogate

བཀྲ་ /ṭā/ adj. comp. of *bkra ba*

བཀྲ་བ་ /ṭāwa/ parti-colored, multicolored, variegated; beautiful, lovely; bright, sharp

བཀྲ་མི་ཤིས་པ་ /ṭamišiipə/ unfortunate, unlucky ¶ *bkra mi shis pa'i gtam* *bad news*

བཀྲ་ཤིས་ /ṭəšii/ auspicious, lucky, good luck ¶ *bkra shis kyi rtags* *an auspicious sign* 2. pr. n.

བཀྲ་ཤིས་ཆོས་རྫོང་ /ṭəšii chötsoon/ c. Tashichho Dzong (Bhutan)

བཀྲ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་ /--tāqkeè/ the eight auspicious Buddhist symbols

བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ /--teleè/ congratulations, greetings; va.--*zhu* to congratulate, to give one's best wishes ¶ *bkra shis bde legs zhu rgyu yin* *Congratulations!*

བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་

/--phünsum tshɔɔ/ traditional Tibetan New Year's greeting

བཀྲ་ཤིས་པའི་ལས་དོན་ /ṭā šiipee lεεtöön/ happy affair, occasion for joy; wedding

བཀྲ་ཤིས་བླ་མ་ /--lāma/ Panchen Rinpoche

བཀྲ་ཤིས་ལེགས་སྐྱེས་ /--leqkeè/ congratulatory present/ gift

བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་ /--lhūnpu/ Tashilhunpo Monastery (seat of Panchen Rinpoche)

བཀྲག་ /ṭaà/ sm. *bkrag mdangs*

བཀྲག་མདངས་ /ṭaqtaàn; ṭāntaàn/ glitter, brilliance, brightness, splendor ¶ *skar ma rnam do dgongs bkrag mdangs chen po 'dug The stars are very bright tonight.*

བཀྲག་མེད་ /ṭāqmeè/ dull, lackluster; boring, tedious

བཀྲག་རྩི་ /ṭə̄qtsi/ paint, enamel, varnish, lacquer; va. *--gtong* to paint, to enamel, to varnish, to lacquer

བཀྲག་ཤོག་ /ṭāqšɔɔ/ oil-paper

བཀྲབ་ :p. བཀྲབས་ , imp. ཀྲོབས་ /ṭə̄p/ va. to choose, to select (sm. *'dems*)

བཀྲབས་ /ṭə̄p/ p. of *bkrab*

བཀྲམ་ :p. བཀྲམས་ /ṭām/ 1. va. to spread out, to display, to exhibit ¶ *cog rtse'i steng du ca lag mang po bkram 'dug Many things are spread out on the table.* ¶ *'grems ston der dngos rdzas 1,500 tsam bkram yod In that exhibition about 1,500 things were displayed.* 2. to distribute (all over) ¶ *kho tsho'i dril bsgrag gi yig cha ga sa ga bkram pa red (They) distributed their publicity leaflets all over.* 3. p. of *'grem*

བཀྲམ་སྟོན་ /ṭāmtoon/ exhibit, exhibition

བཀྲམ་སྟོན་ཁང་ /--qhāān/ exhibition hall

བཀྲམ་བཤམས་ཁང་ /ṭāmša qhāān/ sm. *bkram ston khang*

བཀྲམས་ /ṭāàm/ p. of *bkram*

བཀྲི་ /ṭī/ f. of *'khrid*

བཀྲིན་ /qəṭin/ abbr. for *bka' drin*

བཀྲིས་ /ṭīì/ 1. p. of *'khrid* 2. abbr. for *bkra shis* (pronounced /ṭəšii/)

བཀྲིས་སྒང་ /ṭəšii qaàn/ c. Tashigang (Bhutan)

བཀྲིས་ཆོས་རྫོང་ /ṭəšii chötsoon/ c. Tashichho Dzong (Bhutan)

བཀྲུ་ /ṭū/ f. of *'khrud*

བཀྲུ་འཇམ་ /ṭūcəm/ sm. *bkru sman*

བཀྲུ་སྨན་ /ṭūmèèn/ laxative

བཀྲུས་ /ṭūū/ p. of *'khrud*

བཀྲེན་ /ṭēn/ adj. comp. of *bkren po*

བཀྲེན་པོ་ /ṭēnpo/ 1. miserly, stingy ¶ *kho lag pa bkren po zhe drag 'dug He's very stingy.* 2. poor, destitute

བཀྲེས་ /ṭēē/ 1. vi. to feel hungry (usu. h) ¶ *khong gsol grod bkres 'dug He is hungry.* 2. hunger

བཀྲེས་སྐོམ་ /ṭeeqom/ hunger and thirst

བཀྲེས་ལྟོགས་ /ṭeetɔɔ/ hunger

བཀྲེས་པ་ /ţeepa/ hungry, destitute

བཀྲོལ་ /ţöö/ p. of *'grol*

བཀླག་ /lāq; lāà/ f. of *klog*

བཀླགས་ /--/ p. of *klog*

རྐ་ /qā/ irrigation canal; drain, sewer

རྐ་འགོ་ /qānqo/ head of an irrigation canal (point where it joins water source)

རྐང་ /qāŋ; qaaŋ/ 1. marrow 2. a unit of one ¶ *skra rkang gcig one unit (strand) of hair* ¶ *shing rkang re nas from each tree* 3. main, basic ¶ *las 'gan rkang de 'go 'khrid la yod pa red The leaders have the main responsibility* 4. abbr. for *rkang pa* ¶ *rkang rjen ma barefoot* 5. land unit in traditional Tibetan society

རྐང་ཀྱོག་ /qāŋkɅɅ/ lame

རྐང་ཀྲི་ /qəŋţi/ cloth used to wrap feet

རྐང་བརྒྱུག་ /qəŋquù/ tripping; va. -- to trip

རྐང་དཀྲི་ /qəŋţi/ sm. *rkang kri*

རྐང་ཁྲ་ /qaŋţa/ fork (utensil)

རྐང་ཁྲི་ /qəŋţi/ sm. *rkang stegs*

རྐང་འཁྲུམས་ལག་འཁྲུམས་ /qəŋqum ləŋqum/ undue caution, over-cautious, timid

རྐང་འཁོར་ /qāŋqɅɅ/ bicycle; va. --*bzhon* to ride a bicycle

རྐང་འཁྲབ་ལག་འཁྲབ་ /qəŋţəp ləqţəp/ dancing with joy

རྐང་ཀ་རིལ་ /qānqəri/ sm. *rkang 'kho*

རྐང་གོས་ /qānqöö/ footwear

རྐང་ཁྱོག་ /qāŋkɅɅ/ sm. *rkang kyog*

རྐང་མགྱོགས་ /qāŋkɅɅ/ swift, fast, rapid (of foot)

རྐང་གླ་ /qāŋla/ traveling expenses

རྐང་གླིང་ /qəŋliin/ religious horn made from human thigh bone

རྐང་འགོ་ /qaaŋqo/ foot

རྐང་འགྲོ་ /qāŋţo/ 1. a person employed to do traveling (e.g. a porter, messenger) 2. a type of transportation or corvée tax

རྐང་འགྲོས་ /qāŋţöö/ on foot, by walking ¶ *nga tsho rkang 'gros kyis nyin ma mang po 'gro dgos byung We had to go on foot many days.*

རྐང་སྒ་རིལ་ /qānqari/ sm. *rkang 'kho*

རྐང་སྒྲོག་ལག་ལྕགས་ /qāŋţɅɅ laqcaà/ leg-irons/ fetters and handcuffs

རྐང་དངུལ་ /qəŋŋüü/ share, stock; va --*sdus* (p. *bsdus*) to collect capital from selling shares/ stocks

རྐང་དངུལ་འཛིན་ཡིག་ /--tsiinyiì/ share/ stock certificate

རྐང་བརྒྱ་པ་ /qāŋkapa/ insect with many legs

རྐང་ལྕགས་ /qāŋcaà/ leg-irons, shackles, fetters

རྐང་རྗེན་ཨེམ་ཆི་ /qāŋcen ə̄mci/ barefoot doctor (name given in P.R.C. to people who work as part-time peasants and part-time doctors)

རྐང་རྗེན་མ་ /qāāncema/ barefoot

རྐང་རྗེས་ /qāŋceè/ footprint, track

རྐང་གཉིས་ /qāŋñii/ man, human being ¶ *rkang gnyis gtso bo King of Men (epithet of the Buddha)*

རྐང་རྟེན་ /qāŋteen/ sm. *rkang stegs*

རྐང་རྟེན་རྡོ་ /--to/ stepping-stone

རྐང་སྟེགས་ /qāŋteq/ footstool ¶ *rkang stegs zhig gi sgang la lang na rnyob kyi 'dug If (I) stand on a footstool (I) can reach it.*

རྐང་སྟེང་ལུས་བཏེགས་ /qāŋteŋ lüüteq/ self-supporting, standing on one's own feet (lit. lift/ support one's body on one's feet) ¶ *sngon du rkang steng lus btegs thub pa dgos First of all, (we) have to be able to stand on (our) own feet.*

རྐང་ཐང་ /qāŋtaan/ walking, on foot ¶ *kho tsho rkang thang la yong pa red They came on foot.*

རྐང་ཐང་པ་ /--pa/ walker, hiker, pedestrian

རྐང་ཐོང་ /qāŋtoŋ/ man-drawn plow

རྐང་མཐིལ་ /qəŋtii/ sole (of foot)

རྐང་འཐེང་ /qāŋteŋ/ sm. *rkang kyog*

རྐང་དུང་ /qəŋtuun/ 1. thigh bone 2. sm. *rkang gling*

རྐང་གདུབ་ /qəŋtup/ foot bangle/ bracelet

རྐང་འདེགས་ /qāŋteq; qāŋteè/ sm. *rkang rten rdo*

རྐང་འདེད་ /qāŋ teè/ vi. to slip, to slide

རྐང་འདྲེན་ /qāŋṭeen/ sm. *zhabs 'dren*

རྐང་བརྡེག་ /qāŋteè/ kicking; va. --*byed* to kick

རྐང་ནས་མེད་ /qāŋnɛɛ meè/ completely without

རྐང་གདོན་ཐོང་གཤོལ་ /qāŋŋöön thōŋšöö/ sm. *rkang thong*

རྐང་སྣམ་ /qāŋnam/ trousers

རྐང་པ་ /qāŋpa/ foot, leg

རྐང་པ་འཇིམ་བཙོས་ཅན་གྱི་མི་ཆེན་

/--cimsüücɛɛn qi micheen/ giant with feet of clay

རྐང་པ་གཉིས་སྤོས་ནས་འགྲོ་བའི་སྲིད་ཇུས་ /--ñii pööncɛ towɛɛ checüü/ ch. slog. walking on two legs policy

རྐང་པ་བརྟན་པོ་ /--tɛnpo/ safe/ firm footing, firm foundation; vi.--*'tshug* to be on a sound footing, to be on a firm foundation ¶ *lo kha shas nas nga tsho'i khe las 'di rkang pa brtan po 'tshug thub pa'i re ba yod We hope that our enterprise will be on a firm footing in a few years.*

རྐང་པ་བཟོས་མ་ /--tsüümə/ artificial leg

རྐང་པ་འཛུགས་ས་ /--tsuusə/ place where one can put one's foot, foothold

རྐང་བོལ་ /qāŋpöö/ upper part of the foot

རྐང་རྒྱུད་ /qāŋceè/ backbone, mainstay, core, nucleus, spine

རྐང་བྱེད་མཁན་ /--cheñeen/ those who are the backbone or mainstay ¶ *las 'gul de'i rkang byed mkhan kha shas 'dzin bzung byas pa red* *Some people who are the backbone of the movement were arrested.*

རྐང་མར་ /qāŋmaa/ marrow

རྐང་དམག་ /qāŋmaà/ infantry, infantryman

རྐང་བཙུགས་ /qəŋtsuù/ on purpose, deliberately, intentionally ¶ *rkang btsugs nas ma byas na khong khro byed yas yod pa ma red* *If (they) didn't do it intentionally, (one) can't be angry.*

རྐང་རྩེད་སྤོ་ལོ་ /qāŋtseè pōlo/ soccer; soccer ball

རྐང་ཚིགས་ /qəŋtsiì/ ankle

རྐང་མཛུབ་ /qəŋtsup/ toe

རྐང་འཛིན་ /qəŋtsiin/ 1. sm. *rkang byed* 2. specialized field/ profession

རྐང་འཛིན་བྱེད་མཁན་ /--cheñeen/ 1. sm. *rkang byed mkhan* 2. specialist

རྐང་འཛིན་སློབ་གྲྭ་ /--lāpta/ technical school

རྐང་ཞ་བ་ /qāŋšawa/ sm. *rkang ril*

རྐང་བཞི་ /qəŋši/ quadruped

རྐང་ཡུ་ /qāŋyu/ stalk, stem

རྐང་རིལ་ /qəŋrii/ crippled legs

རྐང་རུས་ /qəŋrüü/ foot bone

རྐང་ལག་ /qāŋlaà/ foot and hand, limbs

རྐང་ལག་བརྟེན་ཤིང་ /qāŋlaà tēnšin/ crutches

རྐང་ལག་ལ་ཤ་འདྲེག་ཆགས་ /--la šateq chaà/ working hard (lit. hands and feet becoming calloused)

རྐང་ལམ་ /qāŋlam/ footpath

རྐང་ལེབ་ /qāŋlep/ crushing, flattening (by feet); va. --*byed* to crush, to flatten; vi. --*'theb* to be crushed, to be flattened

རྐང་ཤུབས་ /qəŋšup/ stocking, sock

རྐང་སོར་ /qāŋsɵɵ/ toe

རྐང་གསུམ་ /qəŋsum/ three-legged; tripod, trivet

རྐང་གསུམ་སྒྲིགས་བུ་ /--tīqpu/ tripod

རྐན་ /qeen/ sm. *dkan*

རྐན་སྒྲ་ /qenta/ palatal sound

རྐམ་ :p. བརྐམས་ f. བརྐམ་ /qām/ vi. to be attached to

རྐམ་ཆགས་ /qāmcaà/ attachment, longing, desire

རྐུ་ :p. བརྐུས་ , f. བརྐུ་ imp. རྐུས་ /qū/ va. to steal

རྐུ་འཁྱེར་ /qūkèè/ stealing, robbing; va.--*byed* to steal, to rob

རྐུ་འཇལ་ /qūncèè/ fine/ punishment for theft

རྐུ་འཕྲོག་ /qūntʂɔ̀ɔ/ looting, plundering, robbing; va.--*byed* to loot, to plunder, to rob

རྐུ་བྱེད་ /qūceè/ sm. *rku ma*

རྐུ་མ་ /qūmaa/ thief, robber; va. --*rgyag;* --*rku* to steal, to rob; vi.--*shor* to get robbed

རྐུ་བཤུས་ /qūʂùù/ plagiarism

རྐུན་བཅོམ་ /qūncom/ sm. *rku 'phrog* (va.--*rgyag*)

རྐུན་ཇག་ /qūūncaà/ bandit, thief, robber

རྐུན་ནོར་ /qūnnor/ stolen goods/ wealth

རྐུན་པོ་ /qūnpu/ sm. *rku ma*

རྐུན་བུ་ /qūnpu/ young thief/ robber

རྐུན་མ་ /qūnmaa; qūmaa/ sm. *rku ma*

རྐུན་མོ་ /qūnmo/ female thief/ robber

རྐུན་རྫས་ /qūntsèè/ sm. *rkun nor*

རྐུན་སྲུང་ /qūnsuùn/ guard, watchman; va.--*byed* to guard (against thieves)

རྐུབ་ /qūp/ 1. anus, ass 2. bottom (e.g. of containers), end, rear

རྐུབ་ཀྱག་ /qūpkaà/ chair

རྐུབ་ཀྱག་ཉལ་འཕྱལ་ /--nempɵɵ/ couch, sofa

རྐུབ་སྟེགས་ /qūpteq/ sm. *rkub kyag*

རྐུབ་སྟེགས་ཐོབ་ /--thōp/ pol. vi. to obtain a seat, to be seated ¶ *rgya dmar nag gnyis su la rgyal tshogs nang rkub stegs thob min de the question of who (Red China or Nationalist China) will be seated in the U.N.*

རྐུབ་བཏེགས་ /qūpteq/ sm. *rkub stegs*

རྐུབ་བརྡོལ་ /qūp tɵɵ/ 1. vi. to fall out (bottom) to burst open 2. vi. to be exposed, to be obvious ¶ *kho'i rdzun gtam gyi rkub brdol pa red His lies were exposed.* 3. container with damaged bottom

རྐུབ་ཚོས་ /qūptsùù/ buttocks

རྐུབ་ཚེས་ /--/ sm. *rkub tshos*

རྐུས་ /qūù/ imp. of *rku*

རྐུས་རྫས་ /qūūtsèè/ sm. *rkun nor*

རྐེ་བ་ /qēwa/ thin, lean, emaciated

རྐེད་ /qēè; kēè/ abbr. for *rked pa*

རྐེད་སྐྱབས་ /qīqəp/ sm. *rked pa*

རྐེད་རྔ་ /qēēŋa/ waist drum

རྐེད་པ་ /qēpa; kēpa/ 1. waist 2. the middle/ center ¶ *rked pa nas bcag pa red (They) broke it from the middle.* 3. menstruation; vi.--*rgyag* to menstruate

རྐེད་མཚམས་ /qēētsam/ waist

རྐོ་ p.(བ)རྐོས་ f. བརྐོ་ /qō/ 1. va. to dig out ¶ *khron pa brkos pa red (They) dug a well.* 2. va. to carve/ engrave/ inscribe ¶ *dngos chas de tsho'i thog gzugs rmyan dang yi*

ge mang po brkos 'dug (They) have engraved many figures and letters on those objects.

རྐོ་ཆུ་ /qūcu/ 1. well water 2. well

རྐོ་འདོན་ /qōntöön/ digging, mining, excavation; va.--*byed* to mine, to dig up, to excavate

རྐོ་འདུ་ /qōnʈu/ sm. *rko*, 1

རྐོ་འབྲི་ /qūnʈi/ engraving, carving, inscription; va.—*byed* to engrave, to inscribe, to carve

རྐོ་མ་ /qōma/ hoe, pickaxe

རྐོ་མོ་ /qōmo/ sm. *rko chu*, 2

རྐོ་འཚོལ་ /qōntsöö/ sm. *rko 'don*

རྐོ་བཟོ་ /qō so/ sm. *rko*, 2

རྐོང་པོ་ /qōŋpo/ sm. *kong bu*

རྐོང་བུ་ /qōŋpu/ sm. *kong bu*

རྐོན་པ་ /qōnpa/ net used as trap, snare; va.--*'dzugs* to set a trap/ snare

རྐོན་བུ་ /qūnpu/ sm. *rkon pa*

རྐོས་ /qöö/ p. + imp. of *rko*

རྐོས་མཁན་ /qööǹɛɛn/ carver, sculptor

རྐོས་རྐྱག་ /qöö kaà/ sm. *rko*

རྐོས་ཤིང་ /qüüsin/ woodcut

རྐྱག་པ་ /kāqpa/ excrement; va.--*gtong* to defecate

རྐྱང་ /kāŋ/ 1. wild ass/ donkey 2. (vb.+--+*byed*) to do verbal action without question/ hesitation ¶ *ma 'grigs pa 'dug na gsung rkyang gnang rogs gnang If there is anything wrong, please say so right away.* 3. (adj.+--) only, entirely, completely ¶ *kho la gyon pa gsar rkyang nyos pa red (They) bought him a completely new outfit.* 4. va. to stretch ¶ *lag pa rkyang nas stretching his arm*

/kāŋkaan/ solely, singly, only, purely ¶ *tshos gzhi sngon po rkyang rkyang gi dpe ris a design of nothing but blue*

/kəŋlu/ solo (song)

རྐྱང་འགྲོའི་ལམ་ཁྲིམ་ /kāŋʈöö ləmtii/ one way street

རྐྱང་རྐྱག་ /kāŋkaà/ singles (in games)

རྐྱང་ཐང་ /kāŋtaan/ wide or flat ground/ field

རྐྱང་པ་ /kāŋpa/ single, alone, only, of one kind ¶ *kho nang la rkyang pa red He is alone at home.*

རྐྱང་པོ་ /kāŋpo/ sm. *rkyang pa*

རྐྱང་པོས་མ་ཚད་པར་ /kāŋpöö mhātsɛpar/ not only (for/ by) ¶ *dmag mi rkyang pos ma tshad par not only the army (but)*

རྐྱང་མ་ /kāŋma/ sm. *rkyang pa*

རྐྱང་གཞས་ /kāŋšɛɛ/ sm. *rkyang glu*

རྐྱན་ /kēen/ jar, pot

རྐྱན་བུ་ /kēnpu/ sm. *rkyan*

རྐྱལ་ : p. བརྐྱལ་ /kɛɛ/ va. to swim; va.—*rgyag* to swim

རྐྱལ་མཆོང་ /kɛ̄ɛ̄choŋ; kɛ̄ɛ̄com/ dive (into water); va.--*rgyag* to dive

རྐྱལ་པ་ /kɛ̄ɛ̄pa/ skin/ leather bag

རྐྱལ་རྩེད་ /kɛ̄ɛ̄tseè/ water sports, swimming

རྐྱལ་རྩེད་རྫིང་བུ་ /--tsinpu/ swimming pool

རྐྱལ་རྫིང་ /kēētsiin/ abbr. of *rkyal rtsed rdzing bu*

རྐྱལ་སློབ་ /kɛ̄ɛ̄lop/ swimming lessons/ instruction

རྐྱེན་ /kēēn/ 1. (vb.+--) because ¶ *rgol 'dzing shugs che byas rkyen dmag mi stong phrag mang por bsad rmas byung yod pa red Because (they) fought fiercely, many thousands of soldiers have been killed and wounded.* 2. cause ¶ *nang 'khrug langs rkyen ni as for the cause of the civil war*

རྐྱེན་གྱིས་ /--kii/ sm. *rkyen*, 1

རྐྱེན་ངན་ /kēnŋɛɛn/ misfortune, accident, disaster, sad event/ circumstance/ incident ¶ *chu lag gi rkyen ngan byung ba'i sa gnas khag la skyobs gso'i rogs ram byas pa red (They) gave relief (aid) to the regions which had flood disasters.*

རྐྱེན་པས་ /kēnpɛɛ/ sm. *rkyen*, 1

རྐྱེན་བྱས་ནས་ /kēn cheènɛɛ̀/ sm. *rkyen*, 1

རྐྱེན་མེད་ /kēnmeè/ without cause, motiveless

རྐྱེན་བཟང་ /kēnsaàn/ fortunate/ happy/ auspicious event or circumstance

རྐྱོང་ : p. བརྐྱངས་ , f. བརྐྱང་ , imp.
རྐྱོངས་ /kōŋ/ va. to stretch, to extend; to raise (hand)

རྐྱོང་གདན་ /kōŋtɛɛn/ small mat

རྐྱོངས་ /kōŋ/ imp. of *rkong*

ལྐག་ལྐོགས་ /qāqɔɔ̀/ remote, out-of-the-way, boondocks

ལྐུགས་ཀར་ /qūūqar/ pantomime, mummery

ལྐུགས་རྟགས་ཚ་པོ་ /qūqtaà tshāpo/ stupid, tactless

ལྐུགས་ལྡིབ་ /qūqtip/ mute

ལྐུགས་བརྡ་ /qūqtə/ non-verbal gestures/ signals, sign language

ལྐུགས་པ་ /qūqpə/ 1. a mute 2. stupid, idiotic ¶ *'di ni lkugs pa zhig rang red This is really idiotic.*

ལྐུགས་བུ་ /qūqpu/ sm. *lkugs ldib*

ལྐུགས་རྫུལ་ /qūqtsüü/ feigning/ pretending to be stupid; va.--*gtong* to feign/ pretend to be stupid

ལྐོག་ /qɔ̄ɔ/ in secret, covertly ¶ *las 'gul 'di thog mar lkog la sgrigs 'dzugs byas pa red The movement at first was organized in secret.*

ལྐོག་ལྐོག་ /qɔ̄ɔqɔɔ̀/ secret, covert, clandestine

ལྐོག་ལྐོག་སུད་སུད་ /--sūūsüù/ sm. *lkog lkog*

ལྐོག་གྱུར་ /qōqkuu/ 1. secret, covert, hidden, clandestine 2. occult, mysterious, enigmatic 3. abstract, non-factual

ལྐོག་གྱུར་གྱི་རིག་པ་ /--qi riqpə/ occultism; Taoism

ལྐོག་རྡོལ་ /qɔ̄ɔ̄qöö/ surprise attack; va.--*byed* to make a surprise attack

ལྐོག་གྲོས་ /qɔ̄qṭöö/ plot, machination; va.--*byed* to plot, to machinate ¶ *srid gzhung la ngo log rgyag par lkog gros byas yod pa red They plotted to rebel against the government.*

ལྐོག་བསྐྱབ་ /qɔ̄qkəp/ ambush; va. --*byed* to ambush

ལྐོག་རྔན་ /qɔ̄qnεεn/ bribery, graft; va.--*sprod* to bribe; va. --*len*; --*za* to accept a bribe

ལྐོག་ཇུས་ /qɔ̄qcüü/ plot, secret plan, intrigue; va.--*'ding(s)*; --*byed*; --*bsham* to plot, to plan secretly, to intrigue

ལྐོག་འཇབ་ /qɔ̄qcəp/ guerrilla warfare; va.--*byed*; --*rgyag* to conduct guerrilla warfare

ལྐོག་འཇབ་དམག་རྒྱག་ /--ṭakaà/ sm. *lkog 'jab*

ལྐོག་ཉར་ /qɔ̄qñaa/ something kept secretly/ hidden; va.--*byed* to keep hidden/ in secrecy ¶ *lkog nyar rgyu nor hidden wealth*

ལྐོག་ཏུ་ /qɔ̄qtu; qɔ̄ɔ̄tu/ secretly, in secret ¶ *khos lkog tu khrims brgal byas pa shes nas after they knew that he was secretly doing illegal things*

ལྐོག་ཏུ་གྱུར་ /--kur/ vi. to become secret/ hidden/ covert

ལྐོག་ལྟ་ /qɔ̄qta/ spying/ peeping; va. --*byed* to spy on, to peep

ལྐོག་ཐབས་ /qōqtəp/ secret schemes/ means

ལྐོག་མཐོང་རྒྱང་ཤེལ་ /qɔ̄qtoon kanšee/ periscope

ལྐོག་བརྡ་ /qɔ̄qta/ secret code/ signal, hint; va.--*gtong* to send a secret code/ signal, to hint

ལྐོག་ནས་སྐྱོན་འདོགས་ /qɔ̄ɔ̄neè kööntɔ̄ɔ̄/ sm. *lkog gnod*

ལྐོག་ནས་ཁས་ལེན་ /--qhēēleen/ tacit or covert acceptance/ consent

ལྐོག་ནོར་ /qɔ̄qnor/ hidden wealth/ property; stolen wealth/ property

ལྐོག་གནོད་ /qɔ̄qnöö/ secret harm/ injury, sabotage; va. --*skyel*; --*rgyag* to secretly harm/ injure, to sabotage

ལྐོག་བྲོས་ /qɔ̄qṭöö/ absconding, escape; va.--*byed* to abscond, to escape

ལྐོག་འབྲེལ་ /qɔ̄nṭee/ secret/ covert relations, conspiracy; va.--*byed* to have secret/ covert relations, to conspire

ལྐོག་སྨན་ /qɔ̄qmeen/ tonsils

ལྐོག་རྩིས་ /qōqtsii/ secret plot, conspiracy; va.--*rgyag* to carry out a secret plot, to conspire

ལྐོག་ཚོང་ /qɔ̄qtsoon/ black marketeering, smuggling; va.--*rgyag*

to carry on black market activities, to smuggle

ལྐོག་འཛུལ་ /qõntsüü/ infiltration; va.--*byed* to infiltrate, to sneak in

ལྐོག་ཞུ་ /qõqšu/ secret report; va. --*byed* to report/ inform secretly

ལྐོག་ཟ་ /qõqsa/ corruption, graft; va.--*byed* to act corruptly, to take graft/ bribes

ལྐོག་ཟ་ཁོག་རུལ་ /--qhõqruu/ corrupt and degenerate

ལྐོག་ཟས་ /qõqsöö/ graft, corruption, embezzlement; va.--*byed* to take graft, to make profit by corruption, to embezzle

ལྐོག་ཟས་ཇག་རྐུ་ /--qũkaà/ corruption/ graft and robbery

ལྐོག་གཡོ་ /qõqyo/ sm. *lkog gshom*

ལྐོག་ལབ་ /qõql∂p/ slander, calumny

ལྐོག་ལས་ /qõqlεὲ/ illegal activity / work, secret/ underground work; va.--*byed* to do illegal activity/ work, to do secret/ underground work

ལྐོག་ཤོམ་ /qõqšom/ sm. *lkog gshom*

ལྐོག་གཤོམ་ /qõqšom/ conspiracy, intrique ¶ *dmag 'khrug gsar pa slong ba'i lkog gshom de la to that conspiracy to incite a new war* ¶ *lkog gshom gyi las 'gul subversive/ conspiratorial movement;* va.--*byed* to conspire/ plot intrigue

ལྐོག་གཤོམ་པ་ /--pa/ conspirator

ལྐོག་གསོད་ /qõqsöö/ murder, assassination; va.--*gtong* to murder/ assassinate

ལྐོབ་ /qõp/ heavy, fat

སྐད་ཅིག་ /q∂cii/ sm. *skad cig*

སྐ་བ་ /qāwa/ thick (of fluids)

སྐ་རགས་ /qāraà/ sm. *ske rags*

སྐང་ : p. བསྐངས་ /qāŋ/ va. to fill, to fulfill

སྐང་པ་ /qāŋpa/ satisfaction, gratification

སྐད་ /qεε/ 1. voice, sound, noise; va.--*rgyag* to shout/ scream, to make sounds/ noise ¶ *skad ma rgyab Don't shout.* ¶ *bya 'dis skad khyad mtshar zhig rgyag gyi 'dug This bird makes strange noises.* 2. language ¶ *bod skad Tibetan language* va.--*rgyag* to speak a language 3. (vb.+--) it is said, it is said to be ¶ *kho la dngul mang po yod skad 'dug It is said that he has a lot of money.*

སྐད་ཀྱི་ང་རོ་ /--qi ŋaro/ sound of voice/ speech

སྐད་ཀྱི་རིག་པ་ /--qi riqp∂/ linguistics

སྐད་སྒྲོལ་འཕྲུལ་འཁོར་ /qεkee thũuqoò/ transmitter

སྐད་ཁུངས་ /qεεqoon/ (language) stock, language family ¶ *'bar bod skad khong Tibeto-Burman language family*

སྐད་གྲགས་ /qεεtaà/ fame, repute, reputation, notoriety; vi.--*khyab* to be famous, well known (for good or bad)

སྐད་གྲགས་ཅན་ /--cɛɛn/ famous, well-known

སྐད་གྲགས་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ famous, well-known

སྐད་གྲགས་ཡོད་པ་ /--yööpa/ sm. *skad grags can*

སྐད་འགག་ /qɛ̄ɛ̀ qaà/ vi. to become hoarse, to choke when speaking

སྐད་འགགས་ /qɛ̄ɛ̀ qaà/ p. of *skad 'gag*

སྐད་ཀྲག་ /qɛ̄ɛ̀ kaà/ see *skad*, 1

སྐད་ཀྲུད་ /qēēkuu/ sm. *skad khongs*

སྐད་སྒྱུར་ /qēēkuu/ 1. interpreter, translator 2. va. /qɛ̄ɛ̀ kuu/; *--byed* to translate ¶ *bod kyi skad nas bsgyur ba red (They) translated (it) from Tibetan.*

སྐད་སྒྱུར་སྒྲ་སྒྲོལ་འཕྲུལ་ཆས་/--takee thüücèè/ earphones (used in simultaneous translation)

སྐད་སྒྲ་ /qɛɛta/ sound, noise ¶ *bya byi'u dang chu'i skad sgra the sound of birds and water* r

སྐད་བསྒྱུར་ /qēēkuu/ sm. *skad sgyur*

སྐད་ངན་ /qɛɛŋɛɛn/ a cry of anguish

སྐད་ཅིག་ /qēēciq/ a moment (of time), an instant

སྐད་ཅོར་ /qɛɛcɔɔ/ chattering, clamoring, shouting; va.*--rgyag; --sgrog* to chatter, to clamor, to shout

སྐད་ཆ་ /qɛ̄ca/ 1. conversation, talk, discussion, negotiation; va. *--shod (p. bshad); --byed* to talk, to have a conversation, to speak, to discuss, to negotiate ¶ *skad cha shod kyi 'dug (They are) having a conversation.* ¶ *rtsod rnyog de zhi 'grig yong bar skad cha byed kyi yod pa red (They) are having talks to get a peaceful settlement of the dispute.*

སྐད་ཆ་བཏམ་ /--tām/ va. to spread rumors

སྐད་ཆ་གཅིག་མཐུན་ /--cīqtüün/ common language ¶ *spyi tshogs ring lugs kyi skad cha gcig mthun la nga tshos rgyab skyor nges par du byed dgos We must certainly support the common language of socialism.*

སྐད་ཆ་འདྲི་ /--thi/ va. to inquire, to ask about ¶ *khos khyed rang gi skor skad cha 'dri ba red He asked about you.*

སྐད་ཆ་དྲིས་ /--thii/ p. of *skad cha dri*

སྐད་ཆ་འདྲི་ས་ /--thiisə/ information/inquiry office

སྐད་ཆ་བྱེད་ /--chɛɛ/ see *skad cha*

སྐད་ཆ་ཤོད་ /--šöö/ see *skad cha*

སྐད་ཆ་ཤོད་སྟངས་ /--šöötaàn/ tone of voice, accent, intonation ¶ *kho'i skad cha shod stangs la ltas na nga tsho'i rogs dgos kyi yod bzo 'dug From the tone of his voice it seems that (he) needs our help.*

སྐད་ཆ་ཤོད་དབང་ /--šööwaan/ freedom of speech

སྐད་ཆ་བཤད་ /sɛ̄ɛ̀/ see *skad cha*

སྐད་གཉིས་སྨྲ་བ་ /qeeñii mawa/ bilingual

སྐད་སྙན་པོ་ /qɛɛ ñenpo/ pleasant sound

སྐད་གཏོང་ /qɛɛ toon/ va. to call, to invite

སྐད་བཏང་ /qɛɛ taan/ p. of *skad gtong*

སྐད་དེབ་ /qɛɛtep/ language primer

སྐད་དོད་ /qɛɛtöö/ synonym, equivalent

སྐད་གདངས་ /qɛɛtaan/ 1. tone (of voice), articulation 2. sl. tune ¶ *log spyod pa'i skad gdangs the reactionaries' tune*

སྐད་བརྡ་འཕྲོད་ /qɛɛta thöö/ vi. to be able to communicate verbally

སྐད་པར་ /qɛɛpaa/ sm. *skad par 'khor lo*

སྐད་པར་འཁོར་ལོ་ /--qholo/ phonograph

སྐད་པར་ཕེན་ཚེ་ /--phentse/ phonograph record

སྐད་འབོད་ /qenpöö/ 1. slogan; va.--*byed; --rgyag* to shout slogans 2. a call/ appeal; va.--*gtong; --byed* to issue a call/ appeal 3. shouting; va.--*byed* to shout

སྐད་ཚ་པོ་ /qɛɛ tshapo/ noisy, loud

སྐད་འཛེར་ /qɛɛ tsee/ vi. to be hoarse

སྐད་གསང་མཐོན་པོས་ /qɛɛseŋ thönpöö/ sm. *skad gsang mthon pos*

སྐད་ཡིག་ /qeeyii/ language and literature, speech and writing ¶ *skad yig sgyur dus when you translate speech and writing*

སྐད་ཡིག་མཛུབ་འཁྲིད་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--tsuptii üyün lhenqaan/ see *mi rigs skad yig mdzub 'khrid u yon lhan khang*

སྐད་རིགས་ /qeerii/ language ¶ *mi rigs re la rang gi skad rigs re yod pa red Each nationality has its own language.*

སྐད་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ /--taq-cɛɛqaan/ linguistic institute

སྐད་ལུགས་ /qeeluu/ dialect

སྐད་ཤོར་ /qɛɛ šɔɔ/ vi. to cry/ scream out of fright or anguish ¶ *'jigs skrag che ba'i gzugs rnyan de mthong ba dang mo skad sho song She screamed when she saw the terrifying figure.*

སྐད་གསང་མཐོན་པོས་ /qɛɛsaan thönpöö/ loudly, loud and clear

སྐབས་ /qəp/ 1. time, occasion ¶ *dal por sdod pa'i skabs med without leisure time* ¶ *skabs der khong dang mjal byung I met him at that time.* 2. opportunity ¶ *skabs yag po cig byung na if (you) get a good opportunity* 3. (--+number) the place in a sequence ¶ *tshogs chen skabs brgyad pa'i gros tshogs bzhi pa the Forth session of the Eighth General Assembly* 4. at the time of, when, during ¶ *dmag 'khrug de'i skabs during that war* ¶ *lha sar 'gro pa'i skabs la when going to Lhasa* 5. sm. *le'u*

སྐབས་སྐབས་ལ་ /qəpqəplə/ sm. *skabs*

'*gar*

སྐབས་འཁེལ་ /qə̄pqêê/ (*dang*+--) vi. to occur at the same time as, to coincide with ¶ *mos nyo bar yong dus btsong zin pa dang skabs 'khel song When she came to buy (they) were sold out.* ¶ *kho tsho yong rgyu de lo gsar dang skabs 'khel gyi red Their coming will coincide with the New Year.*

སྐབས་འགར་ /qə̄p qar/ sometimes, occasionally ¶ *skabs 'gar bod zas kyang bzo gi red Sometimes (they) even make Tibetan food.*

སྐབས་ཅིག་ལ་ /qə̄pciilə/ at one time ¶ *skabs cig la kho dge rgan byas pa red At one time he was the t cher.*

སྐབས་རྗེས་མ་ /qə̄p ceema/ (the) next time ¶ *skabs rjes ma yong dus nyi ma mang tsam sdod kyi yin (I) will stay more days the next time (I) come.*

སྐབས་རྙེད་ /qə̄p ñee/ va. to find an opportunity

སྐབས་བསྟུན་ /qə̄ptüün/ 1. in accordance with time/ situation, fitting/ proper with respect to the period/ circumstance ¶ *blon chen ji dgos srid blon nas skabs bstun bsko gzhag gnang gi red The Prime Minister will appoint as many Ministers as the situation requires.* 2. modern ¶ *skabs bstun gyi sman khang modern hospital*

སྐབས་བསྟུན་གྱིས་ /--qii/ sm. *skabs bstun,* 1

སྐབས་བསྟུན་ཐབས་འཚོལ་ /--thə̄ptsüü/ seeking solutions/ means in accordance with the situation (rather than with customs,etc.)

སྐབས་ཐོག /qə̄ptöö/ at the time, current

སྐབས་ཐོག་གི་གནས་ཚུལ /--qi nêêtsüü/ current situation/ condition, current news

སྐབས་དང་བསྟུན་ /qə̄ptaa tüün/ sm. *skabs bstun*

སྐབས་དང་པོ་ /qə̄p thanqo/ the first time

སྐབས་དང་སྦྱོར་ /qə̄ptaa cöö/ sm. *skabs bstun*

སྐབས་དེར /qə̄p tee/ at that time, during that period

སྐབས་དོན་ /qə̄ptöön/ current events

སྐབས་འཕྲལ་ /qə̄ptêê/ for the time being, in the meantime temporarily ¶ *skabs 'phral 'di gar sdod rtsis yin In the meantime, (I) plan to stay here.*

སྐབས་འཕྲལ་སྲིད་གཞུང་/--sisuun/ provisional government

སྐབས་བབ(ས་) /qə̄pəp/ opportunely timely ¶ *skabs bab thag gcod timely/ opportune decision*

སྐབས་སྦྱོར་ /qə̄pcöö/ sm. *skabs bstun*

སྐབས་མཚམས་ /qə̄ptsam/ sometimes

སྐབས་འཚོལ་ /qə̄ptsüü/ opportunism, speculation, profiteering; va. /qə̄p tshöö/;--*byed* to b opportunistic, to speculate, to profiteer

སྐབས་འཚོལ་མཁོ་བཏད /--qhōte/ profiteering, black marketing

སྐབས་འཚོལ་བ་ /--wa/ opportunist, speculator, profiteer

སྐབས་འཚོལ་ཚོང་རྒྱག་/--tshōn/ va. to speculate, to profiteer

སྐབས་འཚོལ་གཡོ་འཛུལ་/--yotεε/ exploitive/ opportunistic deceit

སྐབས་འཚོལ་རིང་ལུགས་/--riṉluù/ opportunism

སྐབས་འཚོལ་ལམ་ལུགས་ /--ləmluù/ sm. *skabs 'tshol ring lugs*

སྐབས་རེ་ /qəpri/ sm. *skabs 'gar*

སྐབས་ཤིག /qəpšiq/ sm. *skabs cig*

སྐབས་སུ་ /qəpsu/ when, at the time of ¶ *lha sar 'gro ba'i skabs su at the time of going to Lhasa*

སྐབས་སུ་བབས་ /--pəp/ sm. *skabs bab*

སྐབས་གསུམ་ /qəp sūm/ past, present and future; present, last and next life

སྐམ་ /qām/ 1. adj. comp. of *skam po* 2. land

སྐམ་སྒྲོད་དམག་གྲུ་ /qāmköö məqṯu/ landing ship/ craft

སྐམ་ཐག་གེ་ /qāmṯʊqe/ sm. *skam thag ge*

སྐམ་གློག /qāmlʊʊ/ 1. lightening 2. dry cell (battery)

སྐམ་ཆེན་ /qāmceen/ abbr. for *skam sa chen po*

སྐམ་ཐག་ག་ /qām thāqe/ in a very dry state, very dry ¶ *'char chu med par zhing kha tshang ma skam thag ger bsdad yod pa red The fields, being without rain or water, were all very dry.*

སྐམ་ཐག་ཆད་/qāmtaà chεὲ/ vi. to be completely dry/ dried out ¶ *skam thag ma bzhag bar nyi mar bzhag pa red (They) left (it) in the sun until it was completely dried out.*

སྐམ་ཐོག /qāmtʊʊ/ overland, by land

སྐམ་ཐོག་སྐྱེལ་འདྲེན་/--kēteen/ transport by land, road transport

སྐམ་པ་ /qāmpa/ pincers, pliers, tongs

སྐམ་པོ་/qāmpo/ 1. dry ¶ *sha skam po dried meat* 2. thin, skinny ¶ *kho skam po chags chag He has become thin.*

སྐམ་སྒྲོད་བཟོ་པ་/qāmcöö sōpa/ sm. *skam 'dzin bzo pa*

སྐམ་འབྲས་ /qāmṯεὲ/ dry paddy

སྐམ་དམག /qāmaà/ land forces, army

སྐམ་ཚག /qāmtsaà; qāmtsaqa/ skinny, thin, lean

སྐམ་མཚོ་མཁའ་གསུམ་/qāmtso qhāsum/ air, land and sea (the three)

སྐམ་འཛིན་བཟོ་པ་/qāmtsiin sopa/ fitter, mechanic

སྐམ་འཛིང་རུ་ཁག/qəmtsiin ruqaa/ sm. *skam dmag*

སྐམ་ཞིང་ /qə̄mšiin/ dry/ non-irrigated farm land

སྐམ་ཟས་ /qāmsεɛ̀/ dried food

སྐམ་ཟོག་ /qāmsΩῺ/ dry goods

སྐམ་རློན་ /qāmlöön/ 1. wetness (or dryness) 2. uncooked and cooked (food) 3. water and land

སྐམ་རློན་གཉིས་ཀར་འཚོ་ཁྱབ་པའི་སྲོག་ཆགས་ /--ñiiqər tshōthupee sΩqcaà/ amphibian, amphibious animal

སྐམ་ཤ་ /qāmša/ dried meat

སྐམ་བཤད་ /qāmšεɛ̀/ nonsensical talk/ speech; va.--*byed* to talk nonsense

སྐམ་ས་ /qāmsa/ 1. land (as opposed to sea), dry land

སྐམ་ས་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ 1. continent 2. China

སྐམ་སའི་རང་བཞིན་གྱི་གནམ་གཤིས་ /qāmsεɛ rəŋšiinqi nəmšii/ continental climate

སྐམ་སར་སྐྱོད་ /qāmsar kööö/ va. to go ashore, to land (at), to disembark

སྐམ་སར་ཐོན་སྐྱོད་དཔུང་སྡེ་ /qāmsaa thönköö puñte/ expeditionary force

སྐམ་སར་ཐོན་སྐྱོད་དམག་གྲུ་ /--thönköö məqtu/ landing craft (military)

སྐམ་སར་འཐབ་པ་མཁན་མཚོ་དམག་ /--thəpñeen tshōmaà/ marines, marine corps

སྐམ་སྲོ་ /qāmso/ tempering, firing (pottery); va.--*gtong* to temper, to fire (pottery)

སྐམ་ཀ་སེང་ /qāmsen/ completely/ totally dry

སྐམ་གསོལ་ /qāmsöö/ dried and fres

སྐར་ /qār/ abbr. of *skar ma*

སྐར་ : p. བསྐར་ /qār/ 1. va. to hang up 2. va. to weigh

སྐར་སྐྱོད་མི་ཤུགས་འཕུར་མདའ་ /qārk mišuù phūntə/ interplanetary rocket

སྐར་བརྩིས་ /qārkeè/ astrologer

སྐར་ཁུང་ /qərquun/ window; va.--*rgyag* to close the win dow

སྐར་གྲངས་ /qārtaàn/ points, score (work) points (in P.R.C va.--*'god* (p. *bkod*) to score, t record points ¶ *zhing pa mang che bas las ka'i skar grang 'god shes pa red Most farmers know h to write (record) (their) work points.* ¶ *lus rtsal 'gran bsdu gyi skar grang bsdoms 'bor mtho shos the highest total score in the sports event;* va.--*sdur* (*bsdur*) to evaluate work points score

སྐར་ལྔའི་དར་དམར་ /qārŋεɛ tharmaa the five-starre red flag of the P.R.C.

སྐར་ཆ་ /qārca/ second (of time)

སྐར་མདའ་ /qāānta/ meteor, shooti star

སྐར་མདའ་འཕྲུག་པ་ལྟར་ /--khūqpə tār/ very

fast/ quick (lit. like a shooting star)

སྐར་རྡོ་ /qārto/ meteorite

སྐར་དཔྱད་ /qārcɛɛ̀/ sm. *skar rtsis*

སྐར་མ་ /qārma; qāāma/ 1. star ¶ *skar ma rnams do dgongs bkrag mdangs chen po 'dug The stars are very bright tonight.* 2. the lowest denomination of Tibetan currency (= 1/100 of a *srang*) 3. minute (of time) ¶ *chu tshod gnyis dang skar ma bcu two hours and ten minutes*

སྐར་མ་མཁན་ /--qēēn/ astrologer

སྐར་མ་བརྟན་པ་ /--tēnpa/ Polaris, the Pole Star

སྐར་མ་གནམ་སྐྱལ་ /--nāmkɛɛ/ Uranus

སྐར་མ་སྨིན་བདུན་ /--mīntüün/ the Big Dipper

སྐར་མ་མཚོ་སྐྱལ་ /--tshōkɛɛ/ Neptune

སྐར་མའི་གོས་དང་ཟླ་བའི་ཞྭ་མོ་གྱོན། /qāāmɛɛ qhööta tawɛɛ šamo khön/ ch. slog. work long hours (rising early when the stars can be seen and staying up late until the moon comes up) (lit. dress up with the stars and put on the moon as a hat)

སྐར་མའི་མ་ལག་ /--malaà/ the planetary/ star system

སྐར་རྩིས་ /qərtsiì/ 1. astrology 2. astronomy

སྐར་རྩིས་ཁང་ /--qhāān/ sm. *skar rtsis zhib lta khang*

སྐར་རྩིས་དཔྱད་སྒྲིགས་ /--cɛ̄ɛ̄teq/ observatory

སྐར་རྩིས་ཞིབ་ལྟ་ཁང་ /--šipta qhāān/ observatory, planetarium

སྐར་ཚད་ /qārtsɛɛ̀/ measures, measurements

སྐར་ཚོགས་ /qārtsɔ̃ɔ̃/ (cluster of) stars

སྐར་ཚོམ་ /qārtsom/ constellation

སྐར་འོད་ /qārwöö/ 1. light/ rays of a star 2. firefly, lightning bug

སྐར་གསལ་ /qārsɛɛ/ sm. *skar khung*

སྐལ་ /qɛlə/ sm. *skal ba*

སྐལ་ངན་ /qɛɛŋɛɛn/ unfortunate, unlucky

སྐལ་དངུལ་ /qɛ̄ɛ̄ŋüü/ share (of money)

སྐལ་ལྡན་ /qɛɛntɛɛn/ fortunate, lucky

སྐལ་བསྡུས་ཀུང་སི་ /qɛ̄ɛ̄tüü qūŋsi/ joint-stock company

སྐལ་བ་ /qēwa; qēla/ share, portion, inheritance ¶ *kho'i sa zhing skal ba btsong ba red (He) sold his share of land.*

སྐལ་བ་ /qɛɛwa/ fate, fortune ¶ *'di 'dra mthong dgos pa nga tsho'i skal ba red It is our fate to have seen this.*

སྐལ་བ་གཅོད་ /qēla cöö/ va. to exclude/ count out (when dividing something)

སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་ /qɛɛwataa tɛnpa/ sm. *skal ldan*

སྐལ་བ་མེད་པ་ /--meèpa/ unlucky, unfortunate

སྐལ་བ་བཟང་པོ་ /--sa̱npo/ sm. *skal bzang*

སྐལ་མེད་ /qɛ̄ɛ̄meè/ sm. *skal ba med pa*

སྐལ་ཞིང་ /qèèsiin/ land share/ inheritance/ allotment

སྐལ་བཟང་ /qɛɛsaàn/ 1. good fortune, good luck 2. person's name

སྐལ་རིན་ /qèèriin/ sm. *skal la*

སྐལ་ལ་ /qɛ̄la/ share, portion (sm. *skal ba*)

སྐས་ /qɛɛ̀/ sm. *skas ka*

སྐས་ཀ་ /qɛɛqa/ ladder, stairs

སྐས་སྐོར་ ཁྲ་མ་ /qɛɛqΩΩ ṭhāma/ 1. railing, balustrade 2. step, rung

སྐས་ཐེམ་ /qɛɛtem/ step, rung

སྐས་དབྱིབས་ /qèèyip/ 1. shape of a ladder 2. trapezoid, trapezium

སྐས་འཛེག་ /qɛ̄ntseq; qɛ̄ntsa/ sm. *skas ka* (va.--*'dzeg*)

སྐས་ཞིང་ /qèèsiin/ terraced field

སྐས་རིམ་ཅན་གྱི་ཞིང་ཁ་ /qeerimcɛɛn qi si̱nqə/ sm. *skas zhing*

སྐས་ཀ་གཞམ་ /qɛɛšam/ base/ foot of stairs

སྐུ་ /qū/ 1. body (h) 2. statue, image (h) 3. particle used to make non-honorific terms honorific ¶ *sku khrag blood (h)* ¶ *sku'i 'khrung skar birthday (h)*

སྐུ་དཀར་ /qūqaa/ whitewash (h); va. --*gsol* to whitewash (h)

སྐུ་སྐེད་ /qūkèè/ waist (h)

སྐུ་རྐྱང་ /qūkaaŋ/ alone (h) ¶ *khong sku rkyang phebs pa red He went alone (h).*

སྐུ་སྐལ་ /qūqèè/ h. of *skal*

སྐུ་སྐྱེ་ /qūki/ rebirth (h); va.--*bzhes* to be reborn (h)

སྐུ་ཁབ་ /qūūqəp/ needle; injection (h); va.--*skyon*; --*sgron* to give an injection (h)

སྐུ་ཁམས་ /qūqəm/ body health, physical well-being ¶ *rnam pa tsho sku khams bde po yin pas Are you all well?*

སྐུ་ཁེ་ /qūqe/ 1. profit (h) 2. h. of *khe bzang*

སྐུ་ཁྲག་ /qūṭaà/ h. of *khrag*

སྐུ་མཁྱེན་ /qūkeèn; qūci/ please

སྐུ་འཁོར་ /qūnqǒǒ/ 1. retinue (h) ¶ *'brug rgyal sku 'khor the King of Bhutan and his retinue* 2. family member, relative (h) ¶ *khong tsho'i sku 'khor kha shas bod la yod pa red Some of their relatives are in Tibet.(h)*

སྐུ་འཁྱག་ /qūnkaà/ cold (h); vi. --*gnang* to feel cold (h)

སྐུ་འཁྲུག་ /qūnṭuù/ fight (verbal or physical) (h); va.--*skyon* to fight (h); vi--*shor* to get into a fight, to have a fight occur

སྐུ་འཁྲུགས་ /qū ṭhūù/ vi. to feel

physically low/ not well

སྐུ་འཁྲུངས་ /qū ṭhūǜn/ vi. to be born (h)

སྐུ་གམ་ /qūqəm, qūnqəm/ in/ at the presence of

སྐུ་གོང་མ་ /qū qoŋma/ the previous one (for persons) (h) ¶ *rgyal ba sku gong ma the previous Dalai Lama (i.e. the 13th Dalai Lama)*

སྐུ་བགྲེས་པ་ /qū ṭeèpa/ the senior/ elder (h)

སྐུ་མགྲོན་ /qūnṭöön; qōnṭöön/ guest (h)

སྐུ་མགྲོན་ཁང་ /--qhāān/ guest house (h)

སྐུ་འགྱེད་ /qūnkèè/ h. of *'gyed*

སྐུ་རྒྱན་ /qūkèèn/ h. of *rgyan cha*

སྐུ་རྒྱབ་ /qūkəp/ 1. behind, in back of (h) ¶ *phyag deb khong gi sku rgyab la 'dug The book is in back of him (h).* 2. back of the body (h) ¶ *khong gi sku rgyab la gnam zhag He carried it on his back (h).*

སྐུ་རྒྱུ་ /qūku/ wealth (h) ¶ *sku rgyu phyag rtsa wealth/ property and capital (h)*

སྐུ་སྒེར་ /qūqee/ private (h) ¶ *sku sger drung che private secretary*

སྐུ་ངལ་ /qūŋèè/ hardship, difficulty (h)

སྐུ་ངལ་གསོ་ /--sō/ vi. to rest (h)

སྐུ་ངལ་གསོས་ /--söö/ p. of *sku ngal gso*

སྐུ་ངོ་ /qōŋöö/ title of address for lay government officials (in Tibet)

སྐུ་ངོ་མ་ /qū ŋoma/ he himself, in person (h) ¶ *khong sku ngo ma las sar phebs pa red He came to the work site in person. (h)*

སྐུ་རྔོས་ /qūŋüü/ sm. *sku ngo ma*

སྐུ་བཅར་ /qūcaa/ attendant, servant, retinue (h)

སྐུ་བཅར་ཞུ་ /--šu/ 1. va. to call on/ pay a visit to someone higher in status/ rank (h) 2. va. to approach someone higher to ask or request a favor (h)

སྐུ་ཆ་ /qūca/ sm. *sku khams*

སྐུ་ཆམ་ /qūncəm/ h. of *cham cham*

སྐུ་ཆས་ /qūcèè/ h. of *ca lag*

སྐུ་ཆོས་ /qūcöö/ h. of *chos*

སྐུ་མཆེད་ /qūncèè; qōmceè/ 1. relative (h) 2. pupil of a teacher/ guru (h)

སྐུ་འཆམ་ /qūncəm/ h. of *'cham*

སྐུ་མཇལ་ /qūnceε/ interview, audience (h)

སྐུ་འཇུག་ /qūncuù/ blouse (h)

སྐུ་ཉམས་ /qūñəm/ dignity, elegance (h); va.--*gnang* to act dignified/ elegant

སྐུ་ཉེ་ /qūñi; qōñe/ relative, kinsman (h)

སྐུ་གཉེར་ /qūñèè/ steward/ caretaker of monastery or temple

སྐུ་མཉེལ་ /qū ñeè/ vi. to get tired/

exhausted (h) ¶ *khong phyag las gnang tsang sku mnyel ba red He got tired because he worked.(h)*

སྐུ་མཉེལ་པོ་ /qū ñēēpo/ 1. tired, weary (h) 2. difficult (h)

སྐུ་བརྙན་ /qūñèèn/ statue, image (h)

སྐུ་ལྟབ་ /qūūtəp/ folding (h); va. *--skyon* to fold (h)

སྐུ་ལྟེམ་ /qū tēm/ vi. to be ill, to get sick (h) ¶ *khong deng sang sku ltem gyi yod pa 'dra (I) think he isn't feeling well these days.*

སྐུ་སྟོད་ /qōtöö/ 1. the back (h) ¶ *khong gi sku stod snyung gi 'dug His back hurts. (h)* 2. the upper part of the body (h) ¶ *sku brnyan de'i sku stod da lta bzhengs tshar ma song The upper half of the statue isn't erected yet.* 3. shirt, blouse, coat, garment for upper body (h) ¶ *khong gid sku stod gsar ba gcig gzigs pa red He bought a new shirt. (h)*

སྐུ་བརྟེན་ /qūtèèn/ sm. *sku brnyen*

སྐུ་བཁྲུམས་ /qūtam/ sm. *sku 'khrung*

སྐུ་ཐང་ /qūtaan/ h. of *thang ka*

སྐུ་ཐང་མཉེལ་ /--ñēē/ vi. to be tired (h)

སྐུ་ཐང་མཉེལ་པོ་ /--ñeepo/ sm. *sku mnyel po*

སྐུ་ཐོག་ /qūtöö/ lifetime, generation (h)

སྐུ་ཐོག་གོང་མ་ /--qonma/ former/ previous generations (h)

སྐུ་ཐོག་རྗེས་མ་ /--ceema/ succeeding generations (h)

སྐུ་དུས་ /qūtüü/ time (h) ¶ *ston pa'i sku dus su during the Buddha's time (h)*

སྐུ་དྲག་ /qūṭaà/ noble, aristocrat; nobility, aristocracy (h)

སྐུ་དྲིན་ /qūṭiin/ sm. *bka' drin*

སྐུ་དྲུང་ /qūṭun/ presence, vicinity (h)

སྐུ་དྲུང་དུ་ /qūṭuntu/ 1. in the presence of 2. a form of address used in letters ¶ *sku zhabs bkra shis lags kyi sku drung du Dear Mr. Tashi (lit. to the presence of Tashi)*

སྐུ་གདུང་ /qūtuun/ relic, remains (h)

སྐུ་གདུང་བཞུགས་འབུལ་ /sunpuu/ cremation (h); va.*--zhu* to cremate (h)

སྐུ་མདུན་ /qūntüün/ 1. in front of, in the presence of (h) ¶ *gsol ja de khong gi sku mdun la bzhag pa red (They) put the tea in front of him. (h)* 2. title of Dalai Lama

སྐུ་མདུན་དུ་བཅར་ /--tu cāā/ sm. *sku bcar zhu*

སྐུ་འདྲ་ /qūnṭə/ sm. *sku brnyan*

སྐུ་ན་ /qūnə/ age ¶ *khong sku na gzhon dus when he was young (h)*

སྐུ་ན་བགྲེས་ /--ṭeè/ vi. to age, to grow old (h)

སྐུ་ན་བགྲེས་པོ་ /--ṭeepo/ old, aged (h)

སྐུ་ན་སྨིན་ /--sön/ vi. to grow up, to come of age, to reach

(majority) age (h)

སྐུ་པར་ /qūpaa/ photograph, portrait (h); va.--*sgron* to take photographs (h)

སྐུ་པར་བྲིས་མ་ /--ṭiimə/ a portrait (drawn or painted) (h)

སྐུ་དཔར་ /--/ sm. *sku par*

སྐུ་དཔུང་ /qūpuun/ shoulder (h)

སྐུ་སྤུར་ /qūpur/ sm. *sku phung*

སྐུ་ཕུང་ /qūpuun/ dead body, corpse (h)

སྐུ་ཕུང་མཇལ་སྟོན་ /--cɛɛmöön/ type of funeral ceremony where body is placed in view, lying in state

སྐུ་ཕུང་གདན་ཞུ་ /--tèènšu/ funeral (h)

སྐུ་ཕྱག་ /qūcaà/ prostration (h); va. --*gnang* to prostrate (h)

སྐུ་ཕྲེང་ /qūnteṇ/ lineage/ line of reincarnations ¶ *rgyal ba'i sku phreng the reincarnations of the Dalai Lama*

སྐུ་བག་ /qūpaà/ bride (h)

སྐུ་བྱུག་སྐྱོན་ /qūcuù ṭön/ va. to rub in (oil) (h)

སྐུ་བྲང་ /qūṭaṇ; qūpaan/ chest (h)

སྐུ་དབང་ /qūwaan/ power, authority (h) ¶ *khong la sku dbang yod pa ma red He has no power. (h)* va.--*gnang* to rule (h)

སྐུ་འབུམ་ /qūmpum/ Kumbum (monastery in Amdo)

སྐུ་རྨ་ /qūmə/ sm. *rma*

སྐུ་སྨད་ /qūmèè/ the lower part of the body (h)

སྐུ་བརྩོད་ /qūtsèè/ argument (h); va.--*gnang*; --*skyon* to argue (h)

སྐུ་རྩེ་ /qōtse/ play (h); va.--*gnang* to play (h); va.--*zhus* to kid around, to joke, to tease (h)

སྐུ་ཚ་ /qūtsə/ niece, nephew (h)

སྐུ་ཚབ་ /qūtsəp/ representative, deputy, delegate (h)

སྐུ་ཚབ་གྲོས་ཚོགས་ /--ṭöötsΩῺ/ meeting/ conference of representatives/ delegates

སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་པ་ /--thöncööpa/ representative, delegate

སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆེན་ /--tshΩ̄qceen/ congress of representatives/ delegates

སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་ /--tshōqpa/ ch. delegation, mission ¶ *tang srid sku tshab tshogs pa party and government delegation*

སྐུ་ཚབ་ལྷན་ཚོགས་ /--lhɛ̄ɛntsΩῺ/ sm. *sku tshab gros tshogs*

སྐུ་ཚེ་ /qūtshi/ life, span of life (h) ¶ *sku tshe ring po long life (h);* vi.--*rdzogs*; --*ma zin* to die (h)

སྐུ་ཚེ་ཁྲི་ཕྲག་(ཏུ)བརྟན་པར་ཤོག་ /--thīṭaà (tu) tēnpar šöö/ Long live! ¶ *ma'o tse tung sku tshe khri phrag tu brtan par shog Long live Mao tse-tung.*

སྐུ་ཚེ་སྟོད་ /--töö/ early part of life

སྐུ་ཚེ་རྫོགས /--tsɵ̄ɵ/ see *sku tshe*

སྐུ་ཚེ་ཞབས་པད་བརྟན་པར་ཤོག /--šapɛ̀ tɛnpar šòò/ sm. *sku tshe khri phrag brtan par shog*

སྐུ་ཚད /qūtsèè/ heat, fever (h); vi.--*tshig* to feel hot, to feel feverish (h)

སྐུ་ཚེའི་འཕེན་པ་རྫོགས /--phēmpa tsɵ̄ɵ/ vi. to pass away, to die (h)

སྐུ་ཚོང /qūtsoon/ h. of *tshong*

སྐུ་མཚམས /qūntsam/ meditation (h); va.--*bsdam gnang* to meditate (h)

སྐུ་ཞབས /qūšəp; qūšòò/ 1. an honorific term used before names: his excellency, the honorable, Mr. ¶ *sku zhabs rdo rje lags phebs skabs when Mr. Dorje comes* 2. term of address for monks when name is not known

སྐུ་ཞབས་སུ /qūšəpsu/ sm. *sku drung du*

སྐུ་ཞིང་ལ་ཕེབས /qūšiin lə phēē/ vi. to die (h)

སྐུ་གཞོགས /qūšòò/ sm. *sku zhabs*

སྐུ་གཞོན /qūšʊʊn/ junior, younger, vice-(president/ chairman) (h) ¶ *rgya gar srid 'dzin sku gzhon The Vice President of India.*

སྐུ་བཞག /qūšaà/ period consisting of a day and night, overnight (h) ¶ *khong 'dir sku bzhag kha shas bshugs pa red He stayed here for a few days and nights.*

སྐུ་བཞེངས་གནང /qūšeŋ naan; qūšaàn naan/ va. to get up, to rise (h)

སྐུ་ཟླ /qūntə/ spouse (h)

སྐུ་གཟན /qūsèèn/ monk's upper robe

སྐུ་གཟུགས /qūsuù/ the body (h); va.--*bsil* to bathe (h)

སྐུ་གཟུགས་བདེ་པོ /--tepo/ id. in good health, well (h) ¶ *khyed rang sku gzugs bde po yin pas Are you well? (h)*

སྐུ་ཡོན /qūyʉʉn/ education, knowledge (h); va.--*gsan bzhes gnang* to receive education (h) ¶ *khong gis sku yon gsan bzhes tshang ma rgya gar rang la gnang yod pa red He received all (his) education in India. (h)*

སྐུ་ཡོན་ཆེན་པོ /--chēmpo/ knowledgeable (h)

སྐུ་ར /qūrə/ intoxication (h); vi. --*bad* to be drunk (h)

སྐུ་རགས /qūraà/ h. of *ske rags*

སྐུ་རིམ /qūrim/ 1. sm. *zhabs brtan* 2. h. of *rim pa*

སྐུ་རུ /qūru/ sign/ figure of a cross, asterisk

སྐུ་རུས /qūrʉʉ/ bone, relic (h)

སྐུ་ལང /qūlaan/ h. of *skyag lang*

སྐུ་ལས /qūlèè/ h. of *dka' las*

སྐུ་ལུས /qūlʉʉ/ sm. *sku gzugs*

སྐུ་རླུང /qūluun/ h. of *rlung* and *tshig pa*

སྐུ་ཤ /qūšə/ h. of *sha*

སྐུ་ཤ་འགྱུར་པོ། /--cȠȠpo/ h. of *sha rgyags pa*

སྐུ་ཤུགས་ /qušuu/ h. of *shugs*

སྐུ་གཤེགས་ /qūšiq/ 1. deceased, the late (h) ¶ *sku gshegs srid blon de The late Prime Minister.* 2. vi. to die, to pass away (h)

སྐུ་སྲུང་ /qūsuŋ/ security guard, bodyguard

སྐུ་སྲུང་བ་ /qūsuŋə/ bodyguard

སྐུ་སྲུང་དམག་མི་ /--məəmi/ bh. Royal Bodyguard

སྐུ་སྲོག་ /qūsöö/ h. of *srog*

སྐུ་གསུང་ཐུགས་ /qūsuun thüü/ body, speech and mind (h)

སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་ /qūsuun thüteen/ the three spheres: statues (body), scriptures (speech), stupa (mind)

སྐུ་གསེང་ /qūseŋ/ 1. holiday, vacation (h) ¶ *dbyar ka sku gseng du ri mgor phebs pa red In the summer (he) went to the mountain top for a vacation.* 2. a walk/ stroll (h)

སྐུ་བསིལ་ /qū sii/ vi. to be cold (h)

སྐུ་བསིལ་པོ་ /qū siipu/ cool, cold (h)

སྐུ་བསོད་ /qūsöö; qöpsöö/ h. of *bsod nams*

སྐུ་ལྷོད་ལྷོད་ /qū lhölöö/ h. of *lhod lhod*

སྐུགས་ /qūq; qüü/ stake/ bet/ wager in games

སྐུང་ : p. བསྐུངས, f. བསྐུང་ /qūŋ/ va. to conceal, to hide ¶ *khos gser rnams sa 'og tu bskungs song He hid the gold under the ground.*

སྐུང་འཕྲང་ /qūŋtaan/ hiding place, hideaway, hideout

སྐུང་སྦོམ་ /qūŋpom/ booby-trap, mine

སྐུངས་ /quuŋ/ imp. of *skung*

སྐུངས་ས་ /qūŋsə/ sm. *skung 'phrang*

སྐུད་ /qüü/ thread, wire, string, yarn (abbr. of *skud pa*) ¶ *srin skud cotten thread* ¶ *glog skud electrical wire*

སྐུད་ : p. བསྐུས , f. བསྐུ་ , imp. སྐུས /qüü/ ca. to apply, to put on (ointment, oil, etc.) ¶ *rma la sman bskus pa red (He) applied medicine on the sore.*

སྐུད་བསྒྲིལ་འཁོར་ལོ་ /qüütii qhölo/ winding/ spinning machine (for thread)

སྐུད་སྙིགས་ /qüünii/ waste yarn/ thread

སྐུད་འཐེན་བཟོ་གྲྭ་ /qüütêên sota/ wire (making) factory

སྐུད་ནག་ /qüünaa/ black line ¶ *tang la ngo rgol byed yas kyi skud nag dmar rjen du bton pa red They exposed the blackline of opposing the party.*

སྐུད་པ་ /qüpa; qūpa/ thread ¶ *khab dang skud pa needle and thread;* va.--*rmel;* --*'khel* to spin/ make thread

སྐུད་པ་སྐམ་ཁང་ /--qamqaan/ drying room (textiles)

སྐུད་པོ་ /qüüpu/ brother-in-law

སྐུད་འཕང་ /qüüpaan/ spindle

སྐུད་འབུ་ /qüünpu/ silkworm

སྐུད་མེད་ /qüümeè/ wireless

སྐུད་མེད་གློག་གི་སྒྲིག་ཆས་ /--lõõqi tiqcèè/ wireless/ radio equipment

སྐུད་མེད་ཁ་པར་ /--qhāpaa/ wireless (radio)

སྐུད་མེད་གློག་བརྡ་ /--lōqta/ wireless transmission/ broadcast; va.--*gtong* to transmit/ broadcast; va.--*len* to receive a transmission

སྐུད་མེད་གློག་གི་ཏྲན་རྫེ་རིག་པ་ /--lõõqi +ch.+ riqpə/ radio electronics

སྐུད་མེད་གློག་འཕྲིན་ /--lõṇtiin/ wireless (radio)

སྐུད་མེད་གློག་འཕྲིན་ཁང་ /--lõṇtiin qhaan/ radio station

སྐུད་མེད་གློག་རླབས་ /--lōqləp/ radio waves

སྐུད་མེད་རྟགས་ཏར་པ་ /--taqtarpa/ radio/ wireless operator

སྐུད་མོ་ /qüümu/ sister-in-law

སྐུད་ཡོད་གློག་འཕྲིན་ /qüüyöö lõṇtiin/ (wire) telegraph

སྐུད་ལམ་ /qüüləm/ (telegraph) line

སྐུམ་ : p. བསྐུམས་, f. བསྐུམ་, imp. སྐུམས་ /qūm/ va. to draw back, to pull in (limbs)

སྐུམས /qūm/ imp. of *skum*

སྐུར་ : p. བསྐུར་ /quu/ 1. va. to give, to send ¶ *ngas kho la yi ge gcig bskur ba yin I sent him a letter.* 2. va. to load ¶ *do po 'di nga'i rgyab la skur rogs nang Please load the pack on my back.* 3. va. to slander, to blaspheme, to defame

སྐུར་འདེབས་ /qūntep/ blasphemy, slander, irreverance; va.--*zhu*; --*byed* to blaspheme, to slander, to speak irreverently. to defame

སྐུར་པ་ /qūrpə; qūwəə/ sm. *skur 'debs* (va.--*'debs*)

སྐུར་ཡིག་ /qūryii/ letter

སྐུལ་ : p. བསྐུལ་ /qüü/ va. 1. to persuade, to induce, to motivate ¶ *mi rnams chos la bskul pa red They persuaded the people to (become) religious.* 2. to call for action, to appeal ¶ *kho tsho'i las 'gul la rgyab skyor byed dgos par bskul ba red (They) appealed for support for their movement.* 3. to make/ compel one to act or work ¶ *khos nga la las ka skul gyi 'dug He makes me work.* 4. (*dran gso*+--) to remind, to make someone remember ¶ *song nyin nga la dran gso skul rogs gnang Please remind me tomorrow* 5. (*drel ba*+--) to hurry, to hasten ¶ *bsam blo gtong long med pa'i drel ba skul gyi 'dug (They) hurry (me) so much that (I) hardly get a chance to think.* 6. (*'jigs snang*+--) to threaten, to frighten ¶ *'dzam gling zhi bder 'jigs snang tshabs chen bskul ba red (They) seriously threatened world peace.*

སྐུལ་བསྐྱོད་འཁོར་ལོ་ /qüükü̈ü qhōlo/ motor, engine

སྐུལ་ཁྲིད་ /qūūtii/ leadership, direction ¶ *khong gi skul khrid 'og under his direction;* va.--*byed* to lead, to direct

སྐུལ་མཁན་ /qūūñèèn/ overseer, supervisor, leader

སྐུལ་ངན་ /qūūŋèèŋ/ instigation, incitement; va.--*byed* to instigate, to incite

སྐུལ་ལྕག་ /qūūcaà/ sm. *skul ma*

སྐུལ་གཏམ་ /qūūtəm/ directive, order

སྐུལ་སྟོབས་ /qūūtop/ motive/ motivating power, motive/ motivating force

སྐུལ་འདེད་ /qūntèè/ stimulus, impetus, inspiration, motivation, incentive ¶ *drag po'i rang srung las 'gul der skul 'ded byung ba red (It) gave impetus to the movement of armed self defense.* va.--*byed* ; --*gtong* to inspire, to stimulate, to give impetus/ incentive, to motivate

སྐུལ་འདེད་ཀྱི་ནུས་པ་ /--qi nūpə/ sm. *skul stobs*

སྐུལ་འདེབས་ /qūntep/ sm. *skul 'ded*

སྐུལ་བརྡ་ /qūūtə/ summon, call, appeal; va.--*gtong;* --*byed* to issue a call, to summon, to appeal

སྐུལ་བརྡར་དང་ལེན་ /--thāŋleen/ voluntary response to a summons/ appeal/ call; va.--*byed;* --*zhu (h)* to respond voluntarily/ willingly to a summons/ appeal/ call

སྐུལ་སྤེལ་ /qūūpee/ sm. *skul 'ded*

སྐུལ་མ་ /qūūmə/ stimulus, encouragement, inspiration, motivation; va.--*byed;* --*gtong* to stimulate, to encourage, to inspire, to motivate, to move ¶ *yo nan lho phyogs kyi mi dmangs la bskul ma ha cang chen po btang ba zhig yin (It) gave very great encouragement to the South Vietnamese people.* vi.--*thebs* to get stimulated/ encouraged/ inspired/ motivated/ moved

སྐུལ་ཚིག་ /qūūtsii/ gram, imperative

སྐུལ་ཟད་ /qūūsèè/ wear and tear, wear; vi.--*'gro* to wear out ¶ *stod thung 'de rbed de skul zad phyin (p. of 'gro) song The shirt wore out.*

སྐུལ་སློང་ /qūūloŋ/ mobilization; va.--*byed* to mobilize ¶ *mang tshogs skul slong byas nas lag shes bzo las sna tshogs rtsa 'dzugs byas pa red (They) mobilized the masses and organized various handicraft industries.*

སྐུལ་སློང་གི་བཀའ་ /--qi qā/ mobilization order

སྐུས་ /qūū/ 1. imp. of *skud* 2. sometimes used in place of *skud*

སྐེ་ /qē; kē/ neck, throat

སྐེ་དཀྲིས་ /qētii/ scarf

སྐེ་བཀག་ཀ་གཏོང་ /qēqaà tōōn/ va. to strangle

སྐེ་འཁོར་ /kēqɔɔ/ collar (usu. for dogs)

སྐེ་རྒྱན་ /kēkɛɛn/ necklace

སྐེ་གཅོད་ /qē cȫȫ/ va. to behead

སྐེ་གཅོད་སྟེགས་བུ་ /qēcȫȫ tēqpu/ the guillotine

སྐེ་ཆས་ /kēcɛ̃/ sm. *ske rgyan*

སྐེ་ཆིངས་ /qēciŋ; kēciiŋ/ necktie

སྐེ་འཇིང /qēnciŋ/ neck and throat

སྐེ་སྡོང /qētooŋ/ throat cavity

སྐེ་བསྡམས /qē tam/ va. to choke/ strangle, to hang

སྐེ་ཕྲུག་ /qiṭüü/ sm. *ske rgyan*

སྐེ་འཕྲེང་ /qeṭeŋ/ sm. *ske rgyan*

སྐེ་བཙིར་གཏོང /kīptsii tōōŋ/ va. to strangle

སྐེ་ཙེ་ /qētse/ mustard (seed)

སྐེ་རགས་ /qēraà/ sm. *sked rags*

སྐེ་རས་ /qērɛ̃/ scarf; va.--*dkri* to wear a scarf

སྐེད /qeè/ abbr of *sked pa*

སྐེད་སྐབས་ /qēqəp/ sm. *sked pa*

སྐེད་འཆིང /qīciŋ/ belt

སྐེད་ཀ་ཏུབ་(ཏུ)་གཏོང་ /qīituptu tooŋ/ va. to split/ cut across the middle

སྐེད་པ་ /qēpa/ 1. waist ¶ *sked pa phra po thin/ slim waist* 2. the middle (of any longish object) ¶ *ri 'di sked par brag phug gcig yod pa red There is a cave in the middle of the mountain.*

སྐེད་མཚམས་ /qētsam/ halfway, middle ¶ *khron pa'i sked mtshams na halfway down the well*

སྐེད་རགས་ /qēraà/ belt

སྐེད་སོ་ /qēso/ waistline

སྐམ་ : p. བསྐམས་, f. བསྐམ་, imp. སྐམས /qẽm/ 1. va. to dry ¶ *mos gos log rnams nyi mar bskams song She dried the clothes in the sun.* 2. vi. to loose weight, to become thin ¶ *kho na nas zhe drag bskams 'dug He lost a lot weight after he got sick.*

སྐམ་ནད /qēmnɛ̃/ tuberculosis

སྐམ་པོ་ /qẽmpo/ sm. *skam po*

སྐོ : p. བསྐོས , f. བསྐོ , imp. སྐོས /qō/ va. to appoint, to select ¶ *kho la mda' dpon bskos pa red (They) appointed him general.*

སྐོག་པ /qȫqpa/ sm. *skogs*, 1

སྐོགས་ /qȫȫ/ 1. shell, bark, peel 2. an envelope ¶ *yig skogs envelope*; va.--*bshu* to skin, to peel off

སྐོང་ : p. བསྐངས f. བསྐང་ imp. སྐོངས /qōŋ/ va. 1. to fulfill, to fill ¶ *mi dmangs kyi re ba skong bar kho tshos 'thab 'dzings byas yod pa red (They) struggled to fulfil the hopes of the people.* 2. to make up a deficiency ¶ *dngul 'babs 'di nas 'char dngul chad pa'i kha bskang pa red (They) made up the deficiency in the budget from this money.*

སྐོང་ : p. བསྐོངས་ ; f. བསྐོང་ ;

imp. སྐོངས / qōŋ/ va. to summon, to call up, to convene ¶ *tshogs 'du der sa gnas mang po nas 'thus mi bskongs yod pa red (They) have summoned representatives from many regions to that meeting.*

སྐོང་འཐེན་ /qōŋteen/ withdrawal; va. --*byed* to withdraw

སྐོང་འདྲི་ /qūŋṭi/ filling in forms; va.--byed to fill in (forms)

སྐོང་འཚོགས་བྱེད་ /qōŋtsɔɔ chèe/ va. to summon, to convoke, to convene

སྐོངས་ /qōòn/ imp. of *skong*

སྐོན་ : p. and f. བསྐོན་ /qȫȫn/ 1. va. to dress (someone), to put clothes (on someone) ¶ *a mas phru gur gos log skon gyi 'dug The mother is dressing the child.* 2. to hang up, to hook on ¶ *lcags kyu de a long la skon nas 'then skabs when the hook was hooked in the ring and pulled* 3. (usu. *go ba* + --) to convince, to make one understand 4. sm. *rkon*

སྐོབས་སུ་ཆུད་ /qōpsu chüü/ vi. to get into difficulty/ trouble

སྐོམ་ /qōm/ vi. (usu. *kha* + --) to be thirsty ¶ *nga kha skom gyi 'dug I am thirsty.*

སྐོམ་དད་ /qōmtɛɛ/ thirst ¶ *skom dad che ba great thirst*

སྐོམ་པ་ /qōmpa/ thirst; vi.--*bsel* to be quenched (thirst) 2. thirsty person

སྐོམ་པ་ཆུ་འདོད་ལྟར་ /--chūntȍȍ tār/ great desire for something (lit. like a thirsty person craves for water)

སྐོམ་པོ་ /qōmpo/ thirsty

སྐོམས་ /qōòm/ imp. of *skem*

སྐོར་ /qɔ̄r; qɔɔ̄/ 1. about, concerning, regarding ¶ *chings yig bzhag pa'i skor concerning the signing of the treaty* ¶ *chos srid skor la about religion and politics* 2. approximately, around, about ¶ *mi dmangs brgya cha 60 skor gyis by about 60% of the people*

སྐོར་ : p. བསྐོར་ /--/ va. 1. to turn around, to rotate ¶ *sngar 'khor lo de tsho lag pas skor dgos kyi yod pa red In the old days those wheels had to be turned by hand.* 2. to surround, to encircle ¶ *tha nas shin tu ta mtho ba'i ri rgyud kyis bskor yod From the outside it is surrounded by extremely high mountains.* 3. va. to take a detour

སྐོར་བསྐྱོད་ /qɔ̄rkȍȍ/ moving around from place to place, mobile, circuit ¶ *skor bskyod sman bcos ru khag mobile medical unit*

སྐོར་བསྐྱོད་འཁབ་སྟོན་ /--thə̄ptuun/ circuit/ tour performance

སྐོར་བསྐྱོད་དམག་འཐབ་ /--mə̄qtəp/ mobile warfare

སྐོར་བསྐྱོད་སྨན་བཅོས་ /--mɛncȍȍ/ mobile medical service

སྐོར་འགོ་ /qɔ̄rqo/ chapter/ section in a book

སྐོར་བཅོམ་ /qɔ̄rcom/ encirclement and suppression

སྐོར་ཆུང་ /qɔ̄ɔcuun/ small group, circle, cell

སྐོར་འཆག་ /qɔ̄ɔcaà/ patrolling, policing; va.--*byed* to patrol, to police

སྐོར་འཆག་པ་ /qɔ̄ɔcaqpa/ policeman

སྐོར་འཚག་དམག་ /--maà/ police force, policeman

སྐོར་ཁྲུག་ /qɵɵtuɵ/ encirclement; va.--*byed* to encircle

སྐོར་ཁྲོར་ /qɵ̄ɵtɵr/ 1. breaking an encirclement; va.--*byed* to break through (an encirclement) 2. encircling and annihilating; va.--*byed* to encircle and annihilate

སྐོར་ཐང་ /qɵrtaan/ interest on loans, profit, turnover

སྐོར་ཐབ་ /qɵrtəp/ open-hearth furnace, Bessemer (converter)

སྐོར་ཐིག་ /qɵrtii/ compass (for drawing circles)

སྐོར་ཐེང་ /qɵɵten/ sm. *skor ba*

སྐོར་འདྲི་ /qöötii/ interrogation, inquest; va.--*byed* to interrogate, to conduct an inquest

སྐོར་རྡུང་ /qöötuùn/ encirclement attack

སྐོར་ནས་ /qɵɵnɛè/ 1. from this point of view, regarding this ¶ *zhing las thon skyed kyi skor nas bshad na if (one) speaks from the point of agricultural production* 2. (--+ vb. of motion) to go from around

སྐོར་བ་ /qɵ̄rwaa; qɵ̄ra/ circumambulation, round, lap, orbit, revolution; va.--*rgyag* to circumambulate, to go around, to make a lap, to orbit, to revolve ¶ *'dzam gling gis nyi ma skor ba rgyag kyi yod pa ltar as the earth goes around the sun*

སྐོར་ཁྲིད་དམག་མི་ /qɵɵceè məəmi/ military patrol

སྐོར་ཚན་ /qɵɵtsɛɛn/ group, unit, section, brigade, team

སྐོར་ཞིབ་ /qöösip/ inspection (tour), survey; va.--*byed* to inspect, to go on an inspection tour, to survey

སྐོར་ཞིབ་དམག་གྲུ་ /--məqtu/ cruiser

སྐོར་གཡེང་ /qɵɵyen; qɵyaan/ inspection, patrolling; va.--*rgyag*; --*byed* to inspect, to patrol ¶ *mtshan mo'i skor gyeng night patrol*

སྐོར་གཡེང་གྲུ་གཟིངས་ /--thutsiin/ patrol boat

སྐོར་ར་ /qɵra/ sm. *skor ba*

སྐོར་རེས་ /qɵɵreè/ rotation, taking turns; va.--*byed* to rotate, to take turns ¶ *khyims tshang de tshos phru gu slob grwar bskyal rgyu skor res byas pa red Those families take turns taking the children to school.*

སྐོར་ལམ་ /qɵɵlam/ 1. path for circumambulation, path a person or object goes around 2. round-about way, a detour

སྐོར་ལོག་ /qɵɵlɵɵ/ sm. *phyi skor*

སྐོར་བཞིར་ /qɵɵsee/ sm. *skor zhib*

སྐོར་སྲུང་ /qöösuùn/ policing, patrolling; va.--*byed* to police, to patrol, to guard; va.--*du bzhag* to leave someone on guard

སྐོར་སྲུང་དཔུང་སྡེ་ /--pünté/ police force

སྐོར་སྲུང་དཔུང་དམག་ /--pünmaà/ sm. *skor srung dpung sde*

སྐོར་སྲུང་སྤྱི་ཁྱབ་ /--cīkəp/ **Chief Inspector of Police**

སྐོར་སྲུང་བ་ /--wa/ policeman, guard

སྐོར་སྲུང་དམག་མི་ /--məəmi/ sm. *skor srung ba*

སྐོལ་ : p. བསྐོལ་ /qȫȫ/ va. to boil

སྐོས་ /qȫȫ/ 1. imp. of *sko* 2. used sometimes as p. of *sko*

སྐྱ་ /kā/ 1. abbr. of *skya bo* 2. economy, living standard ¶ *yul gyi skya rgyas po 'dug The economy of the country is good.* 3. wall 4. layman ¶ *ser skya monks and laymen* 5. oar

སྐྱ་ : p. བསྐྱས་ , f. བསྐྱ་ , imp. སྐྱོས་ /kā/ va. to move (residence)

སྐྱ་ཀ་ /kāqa/ sm. *skya ga*

སྐྱ་སྐྱ་ /kāka/ sm. *skya bo*, 1

སྐྱ་ཀ་ /kāqa/ magpie

སྐྱ་རྒྱག་ /kā kaà/ va. to paddle, to row

སྐྱ་རྒྱས་ /kā kɛɛ̀/ vi. to have a good livelihood/ economy

སྐྱ་མཇུག་ /kəncuù/ rudder

སྐྱ་ཉིལ་ /kəñii/ zinc

སྐྱ་ཐར་ /kā thar/ sm. *ska rgyas*

སྐྱ་བ་ /kāā/ 1. an oar; va.--*skyod* to row a boat 2. wooden ladle

སྐྱ་བོ་ /kāwoo/ 1. light, pale, whitish (color) 2. layman

སྐྱ་མ་ /kāma/ dry

སྐྱ་ཚོས་ /kātshöö sm. *skya bo*, 1

སྐྱ་ཟད་སྟོ་ཕྲུགས་ /kāsɛɛ̀ ŋōtuù/ the end of spring and the beginning of summer, the time just before the new harvest when the old stock of grain is nearly exhausted

སྐྱ་རིས་ /kərii/ sketch, outline; va. --*rgyag* to sketch, to outline

སྐྱ་རེ་སྐྱོ་རེ་ /kāre kōre/ sm. *kya re kyo re*

སྐྱ་རེངས་ /kāreŋ/ dawn, early morning; vi.--*shar* to be early morning/ dawn

སྐྱ་སེར་ /kāsee/ laymen and monks

སྐྱ་ཤ་སེར་ /--/ sm. *rgya ser*

སྐྱ་བ་སྨོབ་ /kāsɒ̀ɒ; kāpsɒ̀ɒ/ inferior barley flour

སྐྱག་པ་ /kāqpa/ feces, excrement; va.--*gtong* to defecate

སྐྱག་རྫུན་ /kəqtsüün/ a lie; va. --*shod* to lie

སྐྱག་རྫུན་སྐྱག་ནག་ /--kāqnaà/ completely false/ untrue

སྐྱག་ལང་ /kāqlaan; kāŋlaan/ spoil (behaviorally); va.--*gtong* to spoil; va.--*shor* to get spoiled

སྐྱང་ /kāŋ/ reddish brown

སྐྱང་ནུལ་ /kāŋnüü/ plaster, pavement

སྐྱབས་ /kəp/ 1. protection, defense 2. sometimes used as p. of *skyobs*

སྐྱབས་མགོན་ /kəmqüün/ savior, pro-

tector ¶ *'jigs rten gyi skyabs mgon* *savior of the world*

ཞ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ title of Dalai Lama and other high lamas

ཞ་སྐྱབས་མགོན་དོན་གྱི་བདག་པོ་ /--thönqi taqpo/ sm. *skyabs mgon chen po*

ཞ་སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་ /--rimpoce/ sm. *skyabs mgon chen po*

སྐྱབས་འགྲོ་ /kāmto/ sm. *skyabs su 'gro*

སྐྱབས་བཅའ་ /kəp cā/ f. of *skyabs 'cha'*

སྐྱབས་བཅས་ /kəp cɛ̄ɛ̀/ p. of *skyabs 'cha'*

སྐྱབས་བཅོལ་ /kəpcöö/ 1. refugee; va. /kəp cȫȫ/; --*zhu* to seek refuge/ protection ¶ *kho tshos phyi rgyal la skyabs bcol zhus (p. of zhu) pa red* *They sought refuge in foreign countries.* ¶ *skyabs bcol bod mi'i sdod sgar* *Tibetan refugee camp*

སྐྱབས་བཅོལ་བ་ /--pa/ refugee

སྐྱབས་བཅོལ་རོགས་རམ་ཚོགས་པ་ /--rʊʊram tshʊ̄qpa/ refugee aid agency/ organization

སྐྱབས་མཆོག་ /kəmcʊʊ̃/ sm. *dkon mchog gsum*

སྐྱབས་འཆའ་ /kəp cā/ sm. *skyabs bcol zhu*

སྐྱབས་འཆོལ་ /kəp chȫȫ/ sm. *skyabs bcol zhu*

སྐྱབས་འཇུག་ /kəmcuù/ request, favor; va.--*zhu* to make a request, to ask a favor (h); va.--*gnang* to grant/ do a favor/ request (h)

སྐྱབས་རྟེན་ /kəptèèn; kāpteen/ present given when askint for a favor/ help

སྐྱབས་གནས་ /kəpnèè/ person or place where help and protection (either material or spiritual) are sought, place of refuge

སྐྱབས་སྦྱིན་ /kəpciin/ relief (aid)

སྐྱབས་ཞུ་ /kəpšu/ sm. *skyabs 'jug zhu*

སྐྱབས་ཡུལ་ /kəpyüü/ sm. *skyabs gnas*

སྐྱབས་ཡུལ་མཆོད་གནས་ /--chȫȫnɛɛ̀/ place of refuge/ protection and place where offerings are given

སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ /kəpsu t̠o/ va. to seek protection, to take refuge

སྐྱབས་སུ་མཆི་ /--chī/ sm. *skyabs su 'gro*

སྐྱབས་གསུམ་ /kəpsum/ sm. *dkon mchog gsum*

སྐྱར་ /kār/ sm. *bskyar*

སྐྱར་སྐྱོར་ /kārkʊr/ sm. *kya re kyo re*

སྐྱར་བཅོས་ /kārcöö/ sm. *bskyar bcos*

སྐྱར་དུ་ /kārtu/ sm. *bskyar du*

སྐྱར་སྦྱོང་ /kārcoön/ sm. *bskyar sbyong*

སྐྱར་མོ་ /kārmo/ sm. *bskyar du*

སྐྱལ་ /kɛɛ/ sometimes used for *bskyal*

སྐྱས་ /kɛ̀ɛ/ nomadic camp/ campsite; va.--*spo* to move camp (to different areas) ¶ *'brogs tsho dpyid ka skyas ma spos gong Before the nomads moved (their) camp in spring*

སྐྱས་ཆེན་བཏེགས་ /kɛɛceen tēq/ 1. va. to move residence/ camp 2. vi. to die

སྐྱས་བཏེགས་ /kɛ̀ɛ tēq/ sm. *skyas chen btegs*

སྐྱི་ /kī/ 1. abbr. of *skyi mo* 2. interest

སྐྱི་ : p. བསྐྱིས་ , f. བསྐྱི་ , imp. སྐྱིས་ /kī/ va. to loan/ borrow

སྐྱི་སྒམ་ /kīqam/ hide-covered box

སྐྱི་བསྐུམས་ /kītum/ anything packed in hide

སྐྱི་ནོར་ /cīnor/ money/ wealth derived from the interest on loans

སྐྱི་ཕྱགས་ /kīpaà/ suede

སྐྱི་མོ་ /kīmu/ skin, hide

སྐྱི་གཡའ་ /kī yā/ vi. to shake/ tremble with fear

སྐྱིགས་སྐྱུ་ /kīqtə̀/ sm. *skyigs bu*

སྐྱིགས་བུ་ /kīqpu; īqə/ hiccups; vi. --*rgyag* to hiccup

སྐྱིད་ /kii/ adj. comp. of *skyid po*

སྐྱིད་སྐྱིད་ /kikiì/ picnic, party; va. --*gtong* to have a party/ picnic ¶ *slob grwa grol nas skyid skyid gtong bar phyin pa red After school let out, (they) went to have a picnic.*

སྐྱིད་གྲོང་ /kīron/ c. Kirong (W. Tibet)

སྐྱིད་གླུ་ /kiīlu/ joyful/ happy song

སྐྱིད་མགོ་ཚུགས་ /kiinqo tshūù/ vi. to start/ begin a good era ¶ *dmags thag chod nas lo bcu'i rjes gzhi nas skyid mgo tshug pa red Only ten years after the war was over did the good era begin.*

སྐྱིད་ཆུ་ /kiicu/ the Kyichu River (the Lhasa Tsangpo)

སྐྱིད་དལ་ /kitèè/ joyful/ happy and relaxed

སྐྱིད་འདོད་ཁྲིག་རུལ་ /kiintöö qhr̃iqrüü/ self- indulgent and corrupt

སྐྱིད་འདོད་འཁྱལ་འཚེར་ /--qüüntsèè/ sm. *skyid 'dod las bsun*

སྐྱིད་འདོད་རིང་ལུགས /--rinluù/ hedonism

སྐྱིད་འདོད་ལས་བསུན་ /--lèèsüün/ loving joy/ pleasure and disliking work

སྐྱིད་སྡུག་ /kītuu/ 1. livelihood, living standard/ condition (lit. happiness and misery) ¶ *tshogs pa'i 'di'i nang la mi skyid sdug drag zhan mang po yod pa red There are people of many different standards of living in this organization.* ¶ *zhing las yar rgyas btang nas so nams pa'i skyid sdug phan thogs chen po byung pa red The farmer's livelihood benefited greatly by the improvement of agriculture.* 2. club, association ¶ *bod rigs zhon nu'i skyid sdug*

gcig gsar du btsug pa red (They) established a Tibetan youth club.

སྐྱིད་སྡུག་མཉམ་འབྲེལ་ /--ñamtee/ sm. *skyid sdug mnyam myong*

སྐྱིད་སྡུག་མཉམ་མྱོང་ /--ñamñoon/ sharing in sorrow and joy, sharing the same lot, solidarity, unity

སྐྱིད་སྡུག་དྲི་ /--thi/ sm. *skyid sdug 'dri*

སྐྱིད་སྡུག་དྲིས་ /--thii/ p. of *skyid sdug 'dri*

སྐྱིད་སྡུག་འདྲི་ /--thi/ va. to ask about (someone's) livelihood/ welfare/ living conditions

སྐྱིད་སྡུག་གནས་ལུགས་ /--neeluu/ conditions, circumstances

སྐྱིད་སྡུག་བློན་པོ་ /--lüünpu/ bh. Home Minister

སྐྱིད་སྡུག་ཚོགས་པ་ /--tshoqpa/ sm. *skyid sdug*, 2

སྐྱིད་སྣང་དོད་པོ་ /kinaan tööpo/ fun ¶ *po lo rgyab yas de skyid snang dong po red It's fun to play ball.*

སྐྱིད་པ་ /kipə/ 1. adj. comp. of *skyid po* ¶ *lus bde la sems skyid pa physically fit and mentally happy* ¶ *na ning las da lo skyid pa byung This year (we) are happier than last year.* 2. happiness ¶ *skyid pa rang la dgos pa bzhin gzhan la sdug po ma gtong zhig Just as one wants happiness (for himself), do not make others unhappy.*

སྐྱིད་པའི་རང་བཞིན་ /kipee rənšiin/ sm. *skyid pa*

སྐྱིད་པོ་ /kipu/ happy, glad, joyful; pleasant, nice, enjoyable ¶ *ngar dngul de rnyed tsang skyid po zhe drag byung I was very happy because I found the money.* ¶ *lung pa 'di skyid po 'dug This country is nice.* va.--*byed*, --*gtong* to enjoy oneself, to have a good time

སྐྱིད་བློན་ /kilüün/ abbr. of *skyid sdug blon po*

སྐྱིད་ཚལ་ /kiitsee/ garden, park

སྐྱིན་ /kiin/ abbr. of *skyin pa* ¶ *dngul skyin loan repayment*

སྐྱིན་ཀོར་ /kinqor/ snow frog, lizard

སྐྱིན་པ་ / kimpə/ replacement/ paymen for things lost, damaged. et ¶ *dpe mdzod kyi deb brlags pa'i skyin pa replacement for the library book that (they) lost;* va. --*sprod;* --*mjal;* --*'tshab* to repay, to replace ¶ *dngul g.yar pa 'di skyin pa sprad ba red (He repaid the money he borrowed.* va --*len* to collect debts, to take repayment

སྐྱིན་པ་འཇལ་ /--cɛɛ/ see *skyin pa*

སྐྱིན་པ་སྤྲོད་ /--töö/ see *skyin pa*

སྐྱིན་པ་འཚབ་ /--tshəp/ see *skyin pa*

སྐྱིན་པ་གསལ་ /--šɛɛ/ f. of --*'ja*

སྐྱིན་མི་ /kinmi/ debtor

སྐྱིན་ཚབ་ /kiintsəp/ repayment, replacement, compensation, indemnity, reparation; va.--*sprod* --*'gal* to repay, to replace, to compensate, to pay an indemnity, to make reparations ¶ *ngas khye*

rang gi phyag smyug chag pa'i skyin tshab sprod kyi yin I'll replace the pen of yours that (I) broke.

སྐྱིབས་ /kīp/ shelter ¶ *brag skyibs shelter in the rocks, cave*

སྐྱིམ་ཙེ་ /kīmtse/ scissors

སྐྱིལ་ : p. བསྐྱིལ/kil; kii/ 1. va. to dam up (water), to let water puddle, to shut up, to contain, to pen up ¶ *rdzing du chu bskyil nas rkyal rtsed byas pa red (They) let the water form a pool in the dam and swam.* ¶ *dus skabs la bkol spyod kyis btsam rgyal gyi stobs shugs skyil thabs byed kyi yod pa red (They) are using the opportunity to try to pen up the power of imperialism* 2. va. to bend (usu. the legs)

སྐྱིལ་ཀྲུང་ /kītum/ sitting cross-legged; va.--*byed*; --*byed de (nas) sdod* to sit cross-legged

སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་ /kīmutun/ sm. *skyil krung*

སྐྱིས་ /kii/ imp. *skyi*

སྐྱུ་ཀང་ /kūqan/ 1. dough (flour mixed with tea) 2. a gulp/ drink

སྐྱུག་ : p སྐྱུགས or བསྐྱུགས /kūu/ vi. to vomit

སྐྱུག་ལྡད་ /kūqtee/ the chewing of cud; va.--*byed* to chew cud

སྐྱུག་པ་ /kūqpə/ vomit; vi.--*skyugs*; --*shor* to vomit

སྐྱུག་བྲོ་ /kōq to/ vi. to feel dirty/ disgusted/ sick/ awful ¶ *mo phrug gu'i chab gdan 'khru yas la skyug bro nas bu bcol khang gi las ka bzhag pa red She gave up the nursery job because she felt dirty cleaning the children's diapers.*

སྐྱུག་བྲོ་པོ་ /--thōpo/ dirty, disgusting, sickening, nauseating

སྐྱུག་བྲོ་བ་ /kūq thōwa/ sm. *skyug bro po*

སྐྱུག་མིད་ /kūnmii/ swallowing; va.--*gtong* to swallow

སྐྱུག་མེར་ /kūqmer; kōnmeen/ nausea; disgust; vi.--*lang* to feel nauseous; to feel disgusted

སྐྱུག་སྨན་ /kūqmēēn/ emetic

སྐྱུག་ལོག་ /kūqlōō/ sm. *skyug mer*

སྐྱུག་ལོང་ /kūqlōōn/ sm. *skyug mer*

སྐྱུག་བཤལ་ /kūqšēē/ cholera

སྐྱུག་བཤལ་ནད་འབུ་ /--nēēnpu/ cholera germs (bacteria)

སྐྱུགས་ /kūū/ p. of *skyug*

སྐྱུང་ : p. བསྐྱུངས་; f. བསྐྱུང་; imp. སྐྱུངས་ /kūn/ va. to reduce/ diminish, to make smaller/ lower

སྐྱུང་ཀ་ /kūnqə/ jackdaw (a black bird with red bill)

སྐྱུང་བར་བྱེད་ /kūnwaa chēē/ sm. *skyung*

སྐྱུང་ཕུ་ /kūnpu/ awl

སྐྱུངས་ /kūn/ imp. of *skyung*

སྐྱུད་ : p. བསྐྱུད /kūū/ sm. *brjed*

སྐྱུར་ : p. བསྐྱུར /kūr/ 1. vi. to become sour ¶ *zho de skyur 'dug The curds have become sour.* 2. va. to give up, to abandon, to discard, to throw away, to cast out, to repudiate ¶ *rang gi*

nang mi dang rgyu nor tshang ma bskyur dgos red (I) had to abandon all my family and possessions. ¶ *ro chu bo'i nang mi skyur thabs med byung ba red They had no choice but to throw the corpses into the river.* 3. abbr. of *skyur po* 4. va. to bleach 5. a drink (wine, beer, etc.)

སྐྱུར་འགོག་ /kūrqɴq; kūnqɴɴ/ acid-resistance; acid-proof

སྐྱུར་དད་ /kūrtēē; kūūtēē/ the need to drink alcohol, alcoholic ¶ *mi 'di skyur dad chen po 'dug This man is an alcoholic.*

སྐྱུར་འདོད་བྱེད་ /kūntöö chee/ va. to show willingness to compromise, to be willing to let go

སྐྱུར་པོ་ /kūrpu; kūūpu/ sm. *skyur mo*

སྐྱུར་བ་ /kūrwə/ adj. comp. of *skyur mo* ¶ *'di las skyur ba'i ro a more sour taste than this*

སྐྱུར་བའི་རང་བཞིན་ /kūrwēē rəŋšiin/ acidic/ sour taste

སྐྱུར་མོ་ /kūūmu/ sour, acicic

སྐྱུར་རྩི་ /kūrtsi; kūūtsi/ any kind of fermenting agent

སྐྱུར་ཚད་ལྟ་བྱེད་ /kūūtsēē tācee/ acidimeter

སྐྱུར་ཚད་ཡོ་བྱད་ /--yopcεε/ sm. *skyur tshad yo byad*

སྐྱུར་རྫས་ /kūrtsēē/ acid

སྐྱེ་ : p. སྐྱེས་ /kē/ 1. vi. to grow (plants) ¶ *sa cha 'dir me tog yag po skye gi 'dug Flowers grow well in this place.* 2. vi. to be born, to give birth, to have a baby ¶ *mo la bu gcig skyes pa red She gave birth to a boy.*

སྐྱེ་སྐར་ /kēqaa/ am. *skyes skar*

སྐྱེ་ཁུངས་ /kēquùn/ birth status, origin ¶ *skye khung zhing pa dbul po zhig yin My origin is that of a poor peasant.*

སྐྱེ་གྲོགས་ /kēʈɴɴ/ midwifery

སྐྱེ་གྲོགས་སྨན་པ་ /--mēmpa/ midwife

སྐྱེ་དགུ་ /kīqu/ sentient beings ¶ *skye dgu'i bde skyid the happiness of sentient beings*

སྐྱེ་འགྲོ་ /kēnto/ sm. *skye dgu*

སྐྱེ་རྒ་ན་འཆི་ /kēqa nəchi/ birth, old age, sickness, death (four sufferings of human beings)

སྐྱེ་འགོག་ /kēnqɴɴ/ birth control; va.--*byed* to practice birth control

སྐྱེ་འགོག་སྨན་ /--mēn/ birth control medicine/ pill

སྐྱེ་འགོག་སྨན་བཅོས་ /--mēncöö/ medical treatment for birth control (e.g. hysterectomy)

སྐྱེ་སྒོ་ /kēqo/ vagina; va.--*'gog; --gcod* to prevent births

སྐྱེ་དངོས་ /kēŋöö/ living things, organic matter

སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་ཁམས་ /--qi qhām/ the world of living things

སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་རིག་པ་ /--qi riqpə/ biology

སྐྱེ་སྟོབས་ /kētop/ growing/ developing strength

སྐྱེ་སྟོབས་ལྡན་པ་ /--tεnpa/ growth, development

སྐྱེ་ལྡན་ /kēntεεn/ organic, living ¶ *skye ldan gyi dngos po organic/ living matter*

སྐྱེ་ལྡན་གྱི་ཕུང་པོ་ /--qi phūŋpu/ organism

སྐྱེ་ལྡན་གྱི་ལུད་ /--qi lüü/ organic fertilizer

སྐྱེ་ལྡན་སྟོབས་ཤུགས་ /--tōpšuù/ effective strength ¶ *dgra bo'i ske ldan stobs shugs ni as for the enemy's effective strength*

སྐྱེ་ལྡན་འདྲེས་སྦྱོར་ /--teecŋŋ/ organic synthesis

སྐྱེ་ལྡན་ཕྲ་རབ་ /--thərəp/ microbe, microorganism

སྐྱེ་ལྡན་རྫས་འགྱུར་རིག་པ་ /--tseekuu riqpə/ organic chemistry

སྐྱེ་ལྡན་རིག་པ་ /--riqpə/ sm. *skye rig*

སྐྱེ་སྟོང་ /kētoon/ banana

སྐྱེ་གནས་ /kēnεε/ sm. *skye sa*

སྐྱེ་སྤྲུལ་ /kitüü/ an incarnation

སྐྱེ་འཕེལ་ /kēnpee/ growth/ increase (of livestock or people) ¶ *rig gsar gyi phyugs las la brten nas sgo phyugs skye 'phel chen po byung yod pa red Because of modern animal husbandary they had a great increase in livestock.* va.--*byed* to breed, to increase (by reproduction/ breeding)

སྐྱེ་འཕེལ་གྱི་ནུས་པ་ /--qi nüpə/ vitality, virility

སྐྱེ་བ་ /kēwaa/ birth ¶ *mi'i skye ba human birth (born as a human)* ¶ *skye ba phyi ma future birth/ existence;* vi.--*len* to be born ¶ *mi'i skye ba len tsang because he got born as a human*

སྐྱེ་བོ་ /kēwoo/ sentient being, person, people, mankind ¶ *skye bo kun gyi bde don for the good of all people*

སྐྱེ་བོ་ངན་པ་ /--ŋεnpa/ a knave, an evil/ mean person

སྐྱེ་བོ་དམ་པ་ /--thampa/ a good/ righteous person

སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་ /--phεεpa/ the people, the common folk, the general public

སྐྱེ་སྦྱོང་མྱོང་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ /kēcaàn ŋoŋsumqi yöntεεn/ the three types knowledge (by birth, by learning/ training, by experience)

སྐྱེ་མེད་ /kēmeè/ inorganic, non-living

སྐྱེ་མེད་གྱི་ཚྭ་ /--qi tshā/ inorganic salt

སྐྱེ་མེད་དངོས་རྫས་ /--ŋöötsεὲ/ inorganic matter

སྐྱེ་མེད་འདྲེས་སྦྱོར་དངོས་རྫས་ /--teecŋŋ ŋööt-sεὲ/ inorganic compounds

སྐྱེ་མེད་རྫས་འགྱུར་གྱི་རིག་པ་ /--tsèèkuu-qi riqpə/ inorganic chemistry

སྐྱེ་མེད་ལུད་རྫས་ /--lüütsεὲ/ inorganic fertilizer

སྐྱེ་དམན་ /kēmεεn/ woman

སྐྱེ་ཚེ་ /kētse/ sm. *ske tshe*

སྐྱེ་ཚེས་ /ketsee/ birthdate

སྐྱེ་ཕྲའི་རྫས་ཕྲན་ /kesi tseeta/ a cell (biological)

སྐྱེ་ཟུག་ /kisuu/ labor pain

སྐྱེ་ཡུལ་ /kiiyuu/ place of birth, native home

སྐྱེ་གཡོག་ /keyoo/ midwife; va.--*rgyug*; --*byed* to act as a midwife

སྐྱེ་རགས་ /keraa/ sm. *ske rags*

སྐྱེ་རིག་ /keriq; kerii/ physiology

སྐྱེ་རོགས་ /keroo/ sm. *skye g.yog*

སྐྱེ་ལེན་ /keleen/ midwifery; va.--*byed* to act as midwife

སྐྱེ་ལེན་པ་ /keleenpa/ midwife

སྐྱེ་ཤིང /kisiin/ tree

སྐྱེ་ཤུགས་ /kisuu/ growth, growing power

སྐྱེ་ས་ /kesa/ sm. *skye yul*

སྐྱེ་ས་མཐོ་པོ་ /--thopa/ high birth

སྐྱེ་ས་དམའ་པོ་ /--maapo/ low birth

སྐྱེ་སྲིད་ /kisii/ reincarnation

སྐྱེང (ས་) /keŋ/ vi. to be ashamed, to feel shy/ bashful

སྐྱེངས་པ་ /keŋpa/ shame, bashfulness, modesty

སྐྱེད་ : p. བསྐྱེད་ /kee/ 1. vi. to grow larger/ bigger, to widen, to expand ¶ *kho tsho sems shugs chen po zhig bskyed pa red They became very enthusiastic.* ¶ *lo re bzhin sa zhing gsar pa slog nas zhing las rgya cher skyed kyi yod pa red Agriculture has expanded because (they) plow new land every year.* 2. interest ¶ *bu lon gyi skyed principal and interest of a loan* 3. sm. *bzhes*

སྐྱེད་ཀ་ /keqa/ interest, dividend

སྐྱེད་ཀའི་ཚད་ /keqee tsheẽ/ interest rate

སྐྱེད་ཁ་ /keqa/ sm. *skyed ka*

སྐྱེད་ཆེ་ /keci/ high interest

སྐྱེད་ཆག་ /keecaa/ reduction in interest; va.--*gtong* to reduce the rate of interest

སྐྱེད་ཆེའི་བུ་ལོན་ /kecee phuluun/ high interest loan

སྐྱེད་གཏོང་བྱེད་ /ketoon chee/ va. to lend with interest

སྐྱེད་ཐོན་ /ketöön/ progress, advance, development

སྐྱེད་འཕེལ་ /kenpee/ reproduction (sexual and material), making copies; va.--*byed* to reproduce, to make copies

སྐྱེད་བྱེད་ /kecee/ father

སྐྱེད་མ་ /kema/ mother

སྐྱེད་མེད་ /keemee/ interest-free ¶ *skyed med dngul bun an interest-free loan*

སྐྱེད་མོས་ཚལ་ /kemöö tshee/ garden, park, grove

སྐྱེད་དམན་ /kimeen/ woman, wife

སྐྱེད་ཚད་ /ketsee/ 1. interest rate 2. growth rate

སྐྱེད་ཚལ་ /ketsɛɛ/ abbr. of *skyed mos tshal*

སྐྱེད་ཚལ་ཅན་དུ་འགྱུར་ /--centu kur/ vi. to become a garden/ park

སྐྱེད་བཞེས་གནང་ /keŝee naan/ sm. *bzhes*

སྐྱེད་ར་ /keera/ sm. *skyed ka*

སྐྱེད་སྲིང་ /kesiŋ/ bringing up, fostering, rearing ¶ *gzhon nu de tsho gzhung gi rogs ram 'og skyed sring byung ba red Those young people were raised with the help of the government.* va.--*byed* to bring up, to raise/ rear, to foster

སྐྱེད་བསྲིང་ /--/ sm. *skye sring*

སྐྱེན་པ་ /kenpa/ sm. *skyen po*

སྐྱེན་པོ་ /kenpo/ skillful, artistic, talented, sharp ¶ *lag pa skyen po dexterous* ¶ *kha skyin po eloquent speaker/ talker*

སྐྱེམ་ /keem/ sm. *skyems*

སྐྱེམས་ /--/ 1. drink, beverage (h); va.--*bzhes* to drink (h) 2. vi. to get/ be thirsty (h)

སྐྱེམས་ཆང་ /kemcaan/ beer

སྐྱེམས་ཆུ་ /kemcu/ drinkable water

སྐྱེམས་གསོལ་ /kemsöö/ sm. *skyems*, 1

སྐྱེལ་ : p. བསྐྱལ་ /kee/ 1. va. to deliver ¶ *khyim sdod bud med tshor dpe deb dang tshags par skyel gyi yod pa red (They) deliver goods and newspapers to the housewives.* 2. va. to carry/ bring, to move ¶ *khang pa gsar par nang chas skyel rogs byas pa red They helped (them) carry the furniture to the new house.* 3. va. to see off ¶ *kho tsho thon skabs gnam thang bar skyel bar phyin pa red When they left (he) went to the airport to see them off.* 4. va. to put into ¶ *lam seng kho sman khang da bskyal ba red (They) put him into the hospital immediately.* 5. va. to pass time, to live one's life ¶ *khos mi tshe mang ba rgya gar la bskyal ba red He lived most of his life in India.* ¶ *dus tshod skyel khag po 'dug It is hard to pass time.* 6. bh. va. to send (letters) ¶ *khong rgyud nas yi ge gcig bskyal ba yin (I) sent a letter through him.* 7. va. to harm, to cause trouble ¶ *rtag tu gnod pa ma skyel cig Don't cause trouble all the time.*

སྐྱེལ་གླ་ /kela/ escort fee

སྐྱེལ་སྐྱོལ་ /keetöö/ escort, company; va.--*byed* to escort, to accompany ¶ *bde srung mi sna bzhis kho tsho skyel sgrol byas yod pa red Four security men escorted them.*

སྐྱེལ་ཆང་ /keecaan/ beer/ drinks served at the departure of friends (lit. seeing off beer)

སྐྱེལ་གཏོང་ /kee toon/ va. to send (letter, etc.) ¶ *yi ge zhig khong pa'i sku tshab la skyel gtong 'dug (They) sent a letter to their representative.*

སྐྱེལ་ཐུང་ /keetuun/ sm. *skyel ma*

སྐྱེལ་དར་ /keetaa/ ceremonial white scarf

སྐྱེལ་འདྲེན་ /kenteen/ transportation,

shipping ¶ *mtsho thog skyel 'dren sea/ ocean transport;* va. --*byed* to transport, to ship

སྐྱེལ་འདྲེན་བཀག་འགོག་ /--qānqɒ̃ɒ̃/ embargo

སྐྱེལ་འདྲེན་གྱི་དྲ་བ་ /--thawaa/ transport network

སྐྱེལ་འདྲེན་གྱི་ལམ་ཐིག་ /--qi ləmtiì/ transportation line/ route

སྐྱེལ་འདྲེན་འགྱིག་ཐག་ /--kiqtaà/ conveyor belt

སྐྱེལ་འདྲེན་མཉམ་ལས་ཁང་ /--ñāmlɛɛ̀ qhāan/ transport/ shipping cooperative

སྐྱེལ་འདྲེན་གནམ་གྲུ་ /--nəmtu/ transport/ cargo plane

སྐྱེལ་འདྲེན་བཟོ་པ་ /--sopa/ transportation worker

སྐྱེལ་བྱེད་འགྱིག་ཐག་ /keeceè kiqtaà/ sm. *skyel 'dren 'gyig thag*

སྐྱེལ་བྱེད་མེ་ཤུགས་འཕུར་མདའ་ /--mišuù phūuntə/ carrier rocket

སྐྱེལ་མ་ /kēema/ escort ¶ *'bras ljong bar gzhung gi skyel ma mi gcig yod (We) had one government escort up to Sikkim.* va.--*byed* to escort

སྐྱེལ་མི་ /kēemi/ sm. *skyel ma*

སྐྱེལ་རོགས་བྱེད་ /keerɒ̃ɒ̃ chee/ va. to escort, to convey

སྐྱེས་ /keè/ 1. p. of *skye* 2. present, gift ¶ *skyes skar gyi skyes a birthday present*

སྐྱེས་སྐར་ /kēqaa/ birthday

སྐྱེས་དངོས་ /kēŋoò/ living things

སྐྱེས་དངོས་རྫས་བསྒྱུར་རིག་པ་ /--tsèèkur riqpa/ biochemistry

སྐྱེས་དངོས་རིག་པ་ /--riqpə/ biology

སྐྱེས་དངོས་རིག་པའི་མཁས་པ་ /--riqpèè qhɛɛpa/ biologist

སྐྱེས་སྟོབས་ /kētɒp/ hereditary, inherent, innate

སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱི་རིག་པ་ /--qi riqpə/ natural intelligence, genius ¶ *skyes stobs kyi rig pa can a genius*

སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ /--qi šīrəp/ sm. *skye stobs kyi rig pa*

སྐྱེས་པ་ /kēpa/ man, male

སྐྱེས་པོ་ /kēpo/ sm. *skyes pa*

སྐྱེས་བུ་ /kīpu/ person, human-being

སྐྱེས་སྦྱངས་ /kēcaàn/ innate and learned

སྐྱེས་མ་ /kēema/ woman in childbirth

སྐྱེས་མ་ཐག་ /kēemathaq/ new born, just born, new shoots (of a plant) ¶ *skye ma thag pa'i byis pa new born baby*

སྐྱེས་མའི་གུང་གསེང་ /kēemɛɛ qhuŋsaàn/ maternity leave

སྐྱེས་དམན་ /kēmɛɛn/ sm. *skye dman*

སྐྱེས་རྫོངས་ /kēetsoŋ/ going-away present

སྐྱེས་ཡུལ་ /kīīyüü/ birthplace

སྐྱེས་རབས་ /kērəp; kīrəp/ history of a birth of a Buddha

སྐྱེས་སུ་སྐུར་ /keèsu qūū/ va. to send as a present ¶ *shin tu mdzes pa'i bum pa zhig skyes su bskur (p. of skur) song (They) sent a beautiful vase as a present.*

སྐྱོ་ /kō/ adj. comp. of *skyo po*

སྐྱོ་སློགས་བྱེད་ /kōŋɔɔ̀ cheè/ va. to revive/ raise old disputes

སྐྱོ་ཆ་ /kōca/ weak point, weakness

སྐྱོ་ཐང་ /kōtaan/ sm. *skyo 'dur*

སྐྱོ་འདུར་ /kōmtuu/ soup/ broth made from barley

སྐྱོ་གནས་ /kōnɛɛ̀/ sad/ sorrowful news

སྐྱོ་སྣང་ /kōnaan/ sad feeling, depression, pessimism; vi.--*skye* to feel sad/ depressed/ pessimistic

སྐྱོ་སྣང་རིང་ལུགས་/--riŋluu/ pessimism

སྐྱོ་པོ་ /kōpo/ 1. sad ¶ *lo rgyus 'di skyo po 'dug The story is sad.* 2. poor, weak ¶ *gnas stangs skyo po de nas from that poor condition*

སྐྱོ་བ་ /kōwaa/ sorrow, sadness, grief; va.--*skye* to feel sad/ sorry

སྐྱོ་བའི་ཟློས་གར་ /kōwɛɛ tööqaa/ tragedy, tragic drama

སྐྱོ་མ་ /kōma/ 1. paste of wheat/ barley flour 2. dispute, quarrel

སྐྱོ་མོ་ལུང་པ་/kōmo luŋə/ name of Tibetan Opera troupe in Lhasa

སྐྱོ་ཚ་ /kōtsa/ broth, gruel

སྐྱོ་རོགས་ /kōrɔɔ/ a person who consoles someone in grief; va.--*byed* to console

སྐྱོ་ཤགས་ /kōšɛɛ̀/ sm. *skyo ba*

སྐྱོ་སངས་ /kōsaàn/ vacation, holiday

སྐྱོ་སངས་གནས་ /--nɛɛ̀/ holiday resort/ park/ garden

སྐྱོག་ /kɔɔ/ sm. *kyogs*

སྐྱོགས་ /kɔɔ̀/ large ladle

སྐྱོང་ : p. བསྐྱངས་ , f. བསྐྱང་ , imp. སྐྱོངས་ /kōŋ/ 1. va. to protect, to take care of, to look after ¶ *ma yis drin dang byams pas rang gi phru gu bskyangs pa bzhin like a mother taking care of (her) children through love and kindness* 2. va. to rule, to govern ¶ *rgyal tshab des chab srid lo nyi shu bskyangs yod pa red That Regent has ruled the government for 20 years.*

སྐྱོང་མཐར་བྱེད་ /kōŋtaa cheè/ sm. *skyong,* 1

སྐྱོངས་ /kōòn/ imp. of *skyong*

སྐྱོད་ : p. བསྐྱོད་ /köö̀/ 1. va. to go ¶ *khos lha sar bskyod 'dug He has been to Lhasa.* 2. vi. to drift, to be carried off (by wind, etc.) ¶ *shing lo skam po rlung gis bskyod pa chu la chungs pa red A dry leaf carried by wind fell in the water.* 3. (place + --) --bound ¶ *bod bskyod* Tibet bound

སྐྱོན་ /köön/ 1. fault, defect, damage ¶ *'phrul 'khor 'der skyon 'dug The machine is damaged.* vi.--*shor* to get damaged/ injured, to break-

down ¶ *skyel 'dren skabs 'phral 'khor de la skyon shor ba red During transportation, the machine got damaged.* va.--*rgyag;* --*byed* to cause damage/ harm ¶ *'phrul 'khor la skyon shor ba des thon skyed la skyon rgyag gi red The breakdown of the machine will harm production.* 2. (adj. + --) too much/ little of adjective quality ¶ *las ka nyung la mi mang skyon 'dug There are too many people for the little work.*

སྐྱོན་ : p. བསྐྱོན་ /kȫön/ 1. h. of *rgyag* 2. va. to put on top of, to put astride

སྐྱོན་སྐྱེ་ /kȫnke/ faulty, damaged, broken

སྐྱོན་བགྲང་ /kȫön tan/ sm. *skyon brjod byed*

སྐྱོན་འགེབས་མཛེས་འཚོས་ /kȫnqep tseencöö/ covering up, concealing, disguising

སྐྱོན་ཅན་ /kȫnceen/ faulty, defective, damaged

སྐྱོན་བཅོས་ /kȫncöö/ correction, revision, reformation, rectification; va.--*byed* to correct (mistakes, faults, etc.), to revise/ reform/ rectify

སྐྱོན་ཆ་ /kȫnca/ fault, defect, shortcoming

སྐྱོན་ཆག་ /kȫncaà/ sm. *skyon cha*

སྐྱོན་ཆགས་ /--/ sm. *skyon cha*

སྐྱོན་བརྗོད་ /kȫncöö/ criticism; va. /kȫön cöö/; --*byed* ¶ *me go'i srid jus la skyon brjod byas pa red (They) criticized the U.S. policy.*

སྐྱོན་བརྗོད་དང་རང་སྐྱོན་རང་བརྗོད། /--tan rankön rancöö/ criticism and self-criticism

སྐྱོན་བཏོན་ /kȫn tȫn/ p. of *skyon 'don*

སྐྱོན་རྟོག་ /kȫntɑɑ̀/ supervision, inspection, surveilance, watching over; va.--*byed* to supervise, to inspect, to keep under surveilance, to watch over

སྐྱོན་ཐོ་འགོད་ /kȫnto qöö/ va. to mark demerits, to record faults

སྐྱོན་འདོགས་ /kȫntɑɑ̀/ slander, libel; va. /kȫön tɑɑ̀/; --*byed* to slander/ libel

སྐྱོན་འདོན་ /kȫn töön/ sm. *skyon brjod byed*

སྐྱོན་གནོད་ /kȫnnöö/ sabotage

སྐྱོན་སྤང་དགེ་སྒྲུབ་ /kȫnpan qitup/ giving up faults/ mistakes and taking up what is right and just; va.--*byed* to overcome shortcomings, to reform

སྐྱོན་དཔྱོད་ /kȫn cöö/ investigation of damage/ defect/ shortcomings, fact-finding, self-criticism

སྐྱོན་བྱེད་ /kȫön chee/ see *skyon*

སྐྱོན་བྲལ་ /kȫnteε/ without fault/ damage, in perfect condition

སྐྱོན་མ་ /kȫönma/ sm. *skyon can*

སྐྱོན་མེད་ /kȫönmee/ sm. *skyon bral*

སྐྱོན་མེད་སྐྱོན་འཚོལ་ /--kȫntsöö/ seeking fault where

there is none

སྐྱོན་བཙོལ་ /kȫn tsɛ̄ɛ̄/ p. of *skyon 'tshol*

སྐྱོན་འཚུལ་ /kǖn tsǖǖ/ sm. *skyon dpyod*

སྐྱོན་འཚོལ་ /kȫntsöö/ finding fault with, seeking faults/ shortcomings; va. /kȫȫn tshȫȫ/; --*byed* to find faults/ shortcomings

སྐྱོན་འཛིན་ /kǖntsiin/ sm. *skyon 'tshol*

སྐྱོན་འཛུགས་ /kǖntsuù/ accusation, blame, criticism; va. /kȫȫn tsuù/; --*byed* to accuse, to blame, to criticize ¶ *mi de tsho gzhung dngul lkog zos byas pa'i skyon 'dzugs byas pa red (They) accused those people of stealing public money.*

སྐྱོན་ཞིབ་ /kǖnŝip/ check-up, examination; va.--*byed* to check up, to examine ¶ *bzo pa de tshos 'phrul 'khor la skyon zhib byed kyi yod pa red The mechanics check the machines.*

སྐྱོན་ཟུར་ /kȫȫnsuu/ weak point, defect

སྐྱོན་བཟློག་བྱེད་/kȫntɷɷ̀ cheè/ va. to reverse/ restore/ save a bad situation

སྐྱོན་ཡོན་ /kȫnyön/ judgment, criticism, censure; va.--*brjod*; --*bshad* to pass judgment, to criticize, to censure ¶ *rig rtsal skor gyi skyon yon brjod rgyur criticizing art and literature*

སྐྱོན་ཤེས་པ་ /kȫȫn ŝeèpa/ knowledgeable/ learned person, critic

སྐྱོན་ཤོར་ /kȫȫn ŝɷɷ/ see *skyon*

སྐྱོན་ཤོར་འགན་སྲུང་ /kȫnŝɷɷ qɛnsuùn/ insurance

སྐྱོན་སེལ་ /kȫnsee/ repair, correction, restoration, removal (of faults/ damages/ mistakes) va. /kȫȫ see/; --*byed* to repair, to correct, to restore, to remove (faults/ damages/ mistakes); va. --*zhu* to point out/ show a mistake

སྐྱོན་བསལ་ /kȫȫ sɛ̄ɛ̄/ p. of *skyon sel*

སྐྱོན་བསྙང་ /kȫnsaan/ criticism; va. /kȫn sāān/; --*byed* to criticize

སྐྱབ་ : p. བསྐྱབས་ , f. བསྐྱབ་ , imp.

སྐྱབས་ /kɷ̄p/ va. to defend/ protect/ support, to rescue/ save ¶ *sman bcos kyi rogs ram des mi mang po'i srog bskyab thub pa red Because of the medical aid (they) were able to save the lives of many people.*

སྐྱབ་དངུལ་ /kō̈pŋüü/ relief money/ funds

སྐྱབ་ཐབས་ /kō̈ptəp/ means of helping/ saving/ rescuing

སྐྱབ་ཐབས་མེད་པ་ /--meepa/ hopeless, helpless

སྐྱབ་དམག་ /kō̈pmaà/ relief troops

སྐྱབ་རོགས་ /kō̈prɷɷ̀/ aid, support, relief, assistance, protection, defense

སྐྱབ་སྲུང་ /kō̈psuùn/ rescue, protection, defense; va.--*byed* to rescue, to protect, to defend

སྐྱབ་སྲུང་འཁོར་ལོ་ /--khōlo/ ambulance

སྐྱབ་གསོ་ /kō̈pso/ relief, aid ¶

skyob gso tshogs pa relief organization

སྐྱོབས་ /kȫp/ imp. of *skyob*

སྐྱོམ་ ; p. བསྐྱོམས་ f. བསྐྱོམ་ imp. སྐྱོམ་ /kōm/ 1. va. to shake, to stir up (liquids) 2. va. to drain

སྐྱོམ་སྐྱོམ་ /kōmkom/ shaking/ stirring liquids; va.--*byed* to shake/ to stir up

སྐྱོམས་ /kōm/ imp. of *skyom*

སྐྱོར་ ; p. བསྐྱོར , f. བསྐྱར་ , imp སྐྱོར་ /kΩ̄Ω/ 1. va. to recite (from memory) 2. va. to support/ prop up/ brace up ¶ *mos gzhan gyis skyor ma bcug pa red She did not let the others prop her up.* 3. va. to serve seconds (in food)

སྐྱོན་བཙུགས་ /kǖn tsūu/ p. of *skyon 'dzugs*

སྐྱོན་ཚིག་ /kǖntsii/ slander, calumny libel

སྐྱོར་སྐྱོར་ /kΩ̄ΩkΩΩ/ ridge/ fence to keep something in

སྐྱོར་སྦྱངས་ /kōrcaan/ recital (from memory); va.--*byed* to recite (usu. prayers)

སྐྱོལ་ /kȫl;, kȫö/ imp. of *skyel*

སྐྱོས་མ་ /kȫöma/ present, gift

སྐྲ་ /tā/ hair (head)

སྐྲ་དཀར་ /ṭāqaa/ white/ grey hair

སྐྲ་ཁང་ /ṭāqaan/ barbershop

སྐྲ་མཁན་ /ṭānqɛɛn/ barber

སྐྲ་གྲི་ /ṭəṭi/ razor

སྐྲ་གཅོད་ /ṭā cȫö/ va. to cut hair

སྐྲ་ཆིངས་ /ṭəciŋ/ hair ribbon

སྐྲ་བརྙན་ /ṭāñɛɛn/ fake hair, wig

སྐྲ་ཐུག་པོ་ /ṭā thūpu/ thick hair, having lots of hair

སྐྲ་སྣུམ་ /ṭənum/ hair oil

སྐྲ་བྱི་ /ṭā chi; tā phii/ vi. to lose hair, to fall out (hair)

སྐྲ་བྲེགས་ /ṭā theq/ p. of *skra bzhar*

སྐྲ་འབྲེག་ /--/ sm. *skra bzhar*

སྐྲ་འབྲེག་མཁན་ /ṭā theeñɛɛn/ sm. *skra mkhan*

སྐྲ་སྤེད་སྤེད་ /ṭā pɛɛpɛ̃/ a hair style where hair length is up to about the ears

སྐྲ་རྩེ་ /ṭātse/ hair ends

སྐྲ་ཚབ་ /ṭātsəp/ wig, false hair

སྐྲ་ཚོམ་ /ṭātsom/ knot of hair on top of the head

སྐྲ་ཚོགས་ /ṭātsΩΩ/ sm. *skra*

སྐྲ་མཚམས་ /ṭəntsəm/ hair part

སྐྲ་འཛིངས་ /ṭā tsiŋ/ vi. to be tangled (hair)

སྐྲ་གཞར་ /ṭā šaa/ 1. va. to shave the head 2. va. to give a haircut, to cut hair

སྐྲ་གཞུག་ /ṭəpšuu/ hair ribbon/ tassel

སྐྲ་བཞར་ /ṭā šaa/ p. of *skra gzhar*

སྐྲ་བཞར་ཁང་ /ṭāpšaqaan/ barbershop

སྐྲ་བཞར་བ་ /ṭāpšara/ barber

སྐྲ་བཞར་ར་ /ṭāpšara/ sm. *skra bzhar ba*

སྐྲ་བཟེད་ /ṭāseè/ cloth barbers put around customer's neck

སྐྲ་ལི་བ་ /ṭa liwə/ curls

སྐྲ་ལོ་ /ṭālo/ pleat (of hair)

སྐྲ་ཤད་ /ṭašɛ̀ɛ̀/ comb; va. /ṭa šèe/; --*rgyag* to comb

སྐྲ་གཤོར་པོ་ /ṭa šɒrpo/ thick hair

སྐྲ་སིལ་བུ་ /ṭa siipu/ thin hair

སྐྲ་སླ་ /ṭa lhā/ va. to pleat (hair)

སྐྲག་ /ṭāa/ vi. to be scared/ afraid ¶ *dka' tshegs la mi skrags par not being afraid of hardship*

སྐྲག་དོགས་ /ṭāqtɒɒ/ apprehensions, misgivings, suspicions

སྐྲག་སྣང་ /ṭāŋnaan/ fear, fright ¶ *dmag mi rnams ni skrag snang gang yang med pa'i zhig red The soldiers have no fear at all.* va.--*byed* to fear, to be frightened, to be scared; va.--*bskul* to scare, to frighten; va.--*slong* to intimidate, to threaten, to menace

སྐྲག་སྣང་བསྐུལ་ /--kūū/ see *drag snang*

སྐྲག་སྣང་བྱེད་ /--chee/ see *skrag snang*

སྐྲག་སྣང་སློང་ /--lōŋ/ see *skrag snang*

སྐྲག་སློང་ /ṭāqloon/ threat, intimidation, menacing; va.--*byed* to threaten, to intimidate, to menace

སྐྲང་ : p. སྐྲངས་ /ṭāàn/ vi. to swell up ¶ *kho'i lag pa skrangs zhag His hand swelled up.*

སྐྲང་འབུར་ /ṭāŋpur/ abscess, swelling

སྐྲངས་ /ṭāàn/ 1. p. of *skrang* 2. sm. *skrangs po*

སྐྲངས་པོ་ /ṭāŋpo/ swelling, tumor

སྐྲན་ /ṭɛɛn/ tumor

སྐྲན་ནད་ /ṭɛɛnɛ̀ɛ̀/ cancer

སྐྲན་པ་ /ṭɛ̄npa/ sm. *skran nad*

སྐྲབ་ : p. སྐྲབས་ or བསྐྲབས་ /ṭəp/ va. to stamp, to trample

སྐྲའི་ལན་བུ་ /ṭɛɛ lɛnpu/ hair plaits/ braids

སྐྲུ་ : p. བསྐྲུས་ /ṭū/ va. to beg (usu. food and money)

སྐྲུན་ : p. བསྐྲུན་ /ṭüün/ 1. va. to make, to construct, to produce ¶ *lag rtsal pa de tshos lcags dang gser dngul sogs las sku 'dra mang po bskrun yod pa red Those artisans made many statues from iron, gold, silver, etc.* 2. va. to publish (books) ¶ *dpe deb de tsho mi rigs dpe skrun khang nas bskrun pa red The Minority Language Press published those books.*

སྐྲུམ་ /ṭūm/ meat (h)

སྐྲོག་ : p. བསྐྲོགས་ /ṭɒɒ/ 1. va. to beat/ play the

drum 2. va. to churn, to stir with a rod

སྐྲོང་ས /ṭõŋsa/ c. Tonsa (Bhutan)

སྐྲོད : p. བསྐྲད /ṭöö/ va. to expel, to drive out, to kick out ¶ *kho tshos btsan 'dzul pa tshang ma rgyal khab nas skrod 'dod byed kyi yod red They want to kick all the invaders out of (their) country.*

བརྐམ /qām/ f. of *rkam*

བརྐམས /--/ p. of *rkam*

བརྐུ /qū/ f. of *rku*

བརྐུས /qǖǖ/ p. of *rku*

བརྐུས་འཁྱེར /qǖǖkèè/ theft, robbery, plunder; va. --*byed* to steal, to rob, to plunder

བརྐུས་འཇལ /qǖǖncèè/ fine, penalty (for stealing)

བརྐུས་ནོར /qǖǖnöö/ loot, plunder, spoil, stolen goods; va. --*bgo* to share/ divide up the loot/ spoils

བརྐུས་རྫས /qǖǖtsèè/ sm. *brkus nor*

བརྐུས་ཟོག /qǖǖsöö/ sm. *brkus nor*

བརྐུས་གཞུང /qǖǖsuùn/ occupation/ seizure of property by dishonest/ illegal means

བརྐུས་ལེན /qǖǖlèèn/ sm. *brkus 'khyer*

བརྐུས་བཤུས /qǖǖšuù/ plagiarism; va.--*byed* to plagiarize

བརྐོ /qō/ f. of *rko*

བརྐོས /qöö/ p. of *rko*

བརྐོས་མ /qööma/ sculptured, engraved, carved ¶ *ka ba brkos ma an engraved pillar*

བརྐོས་རིས /qǖǖrìì/ sculpture, engraving

བརྐྱང /kāŋ/ f. of *rkyong*

བརྐྱང་བསྐུམ /kəŋqum/ stretching and bending, expansion and contraction, flexible, elastic; va.--*byed* to stretch and bend, to expand and contract

བརྐྱངས /kāàn/ p. of *rkyong*

བརྐྱངས་ཕྱག /kāŋcaà/ a form of prostration in which the body is extended flat on the ground

བརྐྱལ /kɛɛ/ p. of *rkyal*

བསྐ་བ /qāwa/ bitter taste, astringent

བསྐང /qāŋ/ f. of *skang* and *skong*

བསྐངས /qāàŋ/ p. of *skang* and *skong*

བསྐམ /qām/ f. of *skem*

བསྐམས /qāàm/ p. of *skem*

བསྐལ་པ /qɛ̄ɛpa/ era, period, eon

བསྐལ་པ་བཟང་པོ /--sāŋpo/ good era, golden/ glorious period

བསྐུ /qū/ 1. f. of *skud* 2. frequently used sm. *skud*

བསྐུ་མཉེ /qūñe/ massage; va.--*byed* to massage

བསྐུང་ /qūŋ/ f. of *skung*

བསྐུངས་ /qùuŋ/ p. of *skung*

བསྐུམས་ /qùum/ p. of *skum*

བསྐུར་ /qūr; qūū/ p. of *skur*

བསྐུར་ཡིག་ /qūuyii/ letter, correspondence

བསྐུར་འོས་ /qūrwöö/ worthy of respect

བསྐུལ་ /qūū/ p. of *skul*

བསྐུལ་བསྐྱོད་འཁོར་ལོ་ /qūūkuù qhōlo/ sm. *skul bskyod 'khor lo*

བསྐུལ་ཁྲིད་ /qūūṭii/ sm. *skul khrid*

བསྐུལ་མཁན་ /qūūñèèn/ sm. *skul mkhan*

བསྐུལ་ངན་ /qūūŋèèn/ sm. *skul ngan*

བསྐུལ་སྟོབས་ /qūūtop/ sm. *skul stobs*

བསྐུལ་འདེད་ /kūntee/ sm. *skul 'ded*

བསྐུལ་འདེབས་ /qūntep/ sm. *skul 'debs*

བསྐུལ་བརྡ་ /qūūtə/ sm. *skul brda*

བསྐུལ་སྤེལ་ /qūūpee/ sm. *skul spel*

བསྐུལ་བ་ /qūūwa/ sm. *skul ba*

བསྐུལ་མ་ /qūūmə/ sm. *skul ma*

བསྐུལ་ཚིག་ /qūūtsii/ sm. *skul tshig*

བསྐུལ་ཟད་ /qūūsèè/ sm. *skul zad*

བསྐུལ་སློང་ /qūūlooŋ/ sm. *skul slong*

བསྐུས་ /qūù/ p. of *skud*

བསྐོ་ /qō/ f. of *sko*

བསྐོ་མངགས་ (ཞུ) /qōŋaà/ appointment, assignment (to post/position); va.--*byed;* --*gnang (h)* to appoint, to assign

བསྐོ་སྩལ་ /qōtsεε/ sm. *bsko bzhag*

བསྐོ་འཛུགས་ /qūntsuù/ sm. *bsko gzhag*

བསྐོང་ /qōŋ/ 1. sm. *skong,* 1 2. f. of *skong,* 2

བསྐོངས་ /qòoŋ/ p. of *skong*

བསྐོན་ /qōn/ p. of *skon*

བསྐོར་ /qΩΩ/ p. of *skor*

བསྐོར་བསྐྱོད་ /qΩrköö/ sm. *skor bskyod*

བསྐོར་བསྐྱོད་དམག་འཐབ་ /--məqtəp/ sm. *skor bskyod dmag 'thab*

བསྐོར་བསྐྱོད་སྨན་བཅོས་ /--mēncöò/ sm. *skor bskyod sman bcos*

བསྐོར་བཅོམ་ /qΩcom/ sm. *skor bcom*

བསྐོར་འཆག་ /qΩΩcaà/ sm. *skor 'chag*

བསྐོར་ནས་འགྲོ་ /qΩrte to/ sm. *skor nas 'gro*

བསྐོར་གཏོར་ /qΩΩtΩr/ sm. *skor gtor*

བསྐོར་ཐེང་ /qΩΩteŋ/ sm. *skor theng*

བསྐོར་འདྲི་ /qònṭi/ sm. *skor 'dri*

བསྐོར་རྡུང་ /qōōtuùn/ sm. *skor rdung*

བསྐོར་ནས་ /qΩΩnεὲ/ sm. *skor nas*

བསྐོར་བ་ /qōwaa; qōra/ sm. *skor ba*

བསྐོར་ཞིབ་ /qōōsip/ sm. *skor zhib*

བསྐོར་གཡེང་ /qΩΩyeŋ; qōyaan/ sm. *skor g.yeng*

བསྐོར་ར་ /qōra/ sm. *skor ra*

བསྐོར་རེས་ /qΩΩrèè/ sm. *skor res*

བསྐོར་ལམ་ /qΩΩlam/ sm. *skor lam*

བསྐོར་ལོག་ /qΩΩlΩΩ/ sm. *phyi skor*

བསྐོར་བཤེར་ /qΩΩsee/ sm. *skor zhib*

བསྐོར་སྲུང་ /qōōsuùn/ sm. *skor srung*

བསྐོར་སྲུང་དཔུང་སྡེ་ /--puŋtè/ sm. *skor srung dpung sde*

བསྐོལ་ /qöö/ p. of *skol*

བསྐོས་ /qöö/ p. of *sko*

བསྐྱ་ /kā/ f. of *skya*

བསྐྱང་ /ka / 1. f. of *skyong* 2. va. to act, to do (used same as *gnang* but more formal) (h) ¶ *tshogs 'du de'i sar srid 'dzin mchog nas gsung bshad bskyang rgyu yin pa red The President is going to speak at that meeting.*

བསྐྱང་བྱ་ /kāŋca/ those who are protected, subjects

བསྐྱང་བྱའི་རྒྱལ་ཁབ་ /kāŋcεε kèèqəp/ protectorate

བསྐྱངས་ /kààŋ/ p. of *skong*

བསྐྱབ་ /kəp/ f. of *skyob*

བསྐྱབས་ /--/ p. of *skyob*

བསྐྱམ་ /kām/ f. of *skyom*

བསྐྱམས་ /kāām/ p. of *skyom*

བསྐྱར་ /kār/ 1. f. of *skyor* 2. (--+vb.) to repeat/ redo the verbal act again ¶ *gnas tshul de tsho tshogs 'dur bskyar bshad byas pa red The news was retold at the meeting.*

བསྐྱར་སྐྱེ་ /kārke/ reincarnation, rebirth

བསྐྱར་སྐྱེས་ཆུ་འབྲས་ /--chūmtèè/ reproductive rice

བསྐྱར་བསྐྲུན་ /kərtüün/ rebuilding, reconstruction; va. --*byed* to rebuild, to reconstruct

བསྐྱར་གྲངས་ /kārtaàn/ plurality, plural number

བསྐྱར་གྲོས་ /kārtöö/ re-discussion, talking over again; va. --*byed* to talk over/ discuss again

བསྐྱར་འགལ་ /kāānqεε/ repeated offence/ violation; va.--*byed* to repeatedly commit offences/ violations

བསྐྱར་འགོད་ /kārqöö/ reproduction, restatement, republication, reprinting; va.--*byed* to reproduce, to republish, to restate, to reprint ¶ *gnas tshul de sa gnas tshags par thog bskyar 'god byas yod pa red (They) have reprinted the news in the regional papers.*

བསྐྱར་སྒྲིག་ /kərtiì/ readjustment, reassembly, reorganization, coordination; va.--*byed* to readjust, to reassemble, to reorganize, to coordinate

བསྐྱར་བསྒྲགས། /kārtaà/ restatement, reannouncement; va. --*byed* to restate, to announce again, to publicize again

བསྐྱར་གཅོད་དབང་ཆ་ /kārcöö waŋcə/ referendum

བསྐྱར་བཅོས། /kārcöö/ alteration, adjustment, modification, remodeling, revision; va.--*byed* to alter, to modify, to remodel, to revise, to adjust ¶ *khong tsho'i 'char gzhir tshogs 'du nas bskyar bcos byas yod pa red The meeting (committee) modified their proposal.*

བསྐྱར་ཉེས། /kārñeè/ sm. *bskyar 'gal*

བསྐྱར་དུ་ /kārtu/ again, once more ¶ *khong bskyar du bka' mol zhu gi yin (We) are going to talk to him again. (h)*

བསྐྱར་དུ་རྒྱུགས་ལེན་ /--kūqlèèn/ reexamination

བསྐྱར་འདེབས། /kārtep/ double/ multiple cropping

བསྐྱར་འདེམས། /kārtem/ reelection, reselection; va.--*byed* to reelect, to reselect

བསྐྱར་བསྒྱུར་ /kərtuu/ sm. *bskyar zhib*

བསྐྱར་སྣོན། /kārnöön/ supplementary, additional

བསྐྱར་པར་ /kārpaa/ republication, new edition, reprinting; va.--*rgyag*; --*'debs* to reprint, to republish, to print a new edition

བསྐྱར་དཔར་ /--/ sm. *bskyar par*

བསྐྱར་སྦྱོང་ /kārcoon/ exercise, homework, practise; va.--*byed* to do exercises, to practise, to do homework

བསྐྱར་སྦྱོང་གི་ས་བོན་ /--qi sāpöön/ sm. *bskyar sbyong slob gzhi*

བསྐྱར་སྦྱོང་སློབ་གཞི་ /--lūpši/ an exercise/ problem (in a course)

བསྐྱར་ཚད་ /kārtseè/ frequency

བསྐྱར་འཛུགས་ /kəntsuù/ reconstruction, reestablishment, reconstitution; va.--*byed* to reconstruct, to reestablish, to reconstitute, to rebuild

བསྐྱར་ཞིབ་ /kəršip/ review, overhaul, reexamination; va.--*byed* to overhaul, to reexamine, to review

བསྐྱར་ཞུགས་ /kəršuù/ rejoining, going back to; va.--*byed* to rejoin, to go back to ¶ *khos lo shas las ka nas slob grwar bskyar zhugs byas pa red He worked for a few years and went back to school.*

བསྐྱར་བཟློས་ /kārtöö/ sm. *bskyar bzlos*

བསྐྱར་བཟོ་ /kārso/ 1. reproduction, remanufacture, remaking; va.--*byed* to reproduce, to remake, to remanufacture 2. revision; va.--*byed* to revise ¶ *dpya khral khur rgyu'i tshad gzhis bskyar bzo byed pa red (They) revised the rate of taxation.*

བསྐྱར་བཟོའི་དངོས་རྫས་ /kārsöö ŋöt-seè/ sm. *bskyar bzos dngos rdzas*

བསྐྱར་བཟོས་ /kārsöö/ sm. *bskyar bzo*

བསྐྱར་བཟོས་འཁྱིག་ /--kiq/ reprocessed rubber

བསྐྱར་བཟོས་དངོས་རྫས་ /kārsöö ŋöt-sɛ̄ɛ̀/ reprocessed articles, remade/ remanufactured articles

བསྐྱར་བརྗོད་ /kārtöö/ repeating; va. --*byed* to repeat ¶ *khyod kyi skad cha de bskyar zlos byed dang* *Please repeat what you said.*

བསྐྱར་ལོག /kārlɔ̄ɔ̄/ 1. comeback, reversion; va.--*rgyag* to make a come back, to reverse 2. overthrowing, overturning; va.--*rgyag* to overthrow, to overturn

བསྐྱར་བསྒྲགས་ /kārṣɛɛ̀/ sm. *bskyar bsgrags*

བསྐྱར་གསོ་ /kārso/ recovery, restoration, restitution; va. --*byed* to recover, to restore, to restitute, to put back to it's original shape/ quality, to rehabilitate ¶ *bod rang btsan gtsang ma bskyar gso byed dgos* *(We) must restore Tibet's complete independence.*

བསྐྱར་སློང་ /kārloòn/ sm. *bskyar gso*

བསྐྱལ་ /kɛɛ/ p. of *skyel*

བསྐྱས་ /kɛ̄ɛ̀/ p. of *skya*

བསྐྱི་ /kī/ f. of *skyi*

བསྐྱིག (ས་) /kiq/ sm. *'khyig*

བསྐྱིན་པ་ /kīmpə/ sm. *skyin pa*

བསྐྱིལ་ /kil; kīī/ p. of *skyil*

བསྐྱིལ་ /kīī/ p. of *skyil*

བསྐྱིས་ /kīì/ p. of *skyi*

བསྐྱུགས་ /kūq/ p. of *skyug*

བསྐྱུང་ /kūŋ/ f. *of skyung*

བསྐྱུངས་ /kūùŋ/ p. of *skyung*

བསྐྱུད་ /kǖü/ p. of *skyud*

བསྐྱུར་ /kūr/ p. of *skyur*

བསྐྱེང (ས་) /kēŋ/ sm. *skyeng*

བསྐྱེད་ /kēè/ p. of *skyed*

བསྐྱེད་བསྐྲུན་ /kēēʈüün/ expansion, extension, growing wider; va.--*byed* to expand, to grow wider/ larger ¶ *lo lnga po de'i nang mnyam 'brel khe las de tsho bskyed bskrun byas yod pa red* *During those five years (the have expanded the cooperative enterprises.*

བསྐྱེད་བསྲིངས་ /kēsiŋ/ sm. *skyed sring*

བསྐྱོད་ /köö/ p. of *skyod*

བསྐྱོད་འཁོད་བྱེད་ /kōqöö chēè/ va. to go

བསྐྱོད་པ་ཡང་བ་ /kööpa yaŋwa/ person who likes to travel

བསྐྱོན་ /kōön/ sm. *skyon*

བསྐྱོར་ /kōr/ p. of *skyor*

བསྐྲབས་ /ʈəp/ p. of *skrab*

བསྐྲད་ /ʈɛ̄ɛ/ p. of *skrod*

བསྐྲུན་ /ʈün/ p. of *skrun*

བསྐྲུས /ʈuù/ p. of *skru*

ཁ་ /qhā/ 1. mouth ¶ *kho'i kha chung chung red His mouth is small.* va.--*skyel* to kiss 2. an opening ¶ *snod chas kha chen po gcig dgos (I) need a vessel with a large opening.* 3. bank, shore ¶ *mtsho'i kha la mi gcig 'dug There is a man on the shore of the lake.* 4. surface ¶ *snum tshang ma chu kha la 'khyil zhag All the oil is floating on the surface of the water.* 5. a measurement equalling one square of whatever the width is ¶ *ras kha gnyis nyos pa yin I bought two squares of cotton cloth.* 6. direction ¶ *kho kha ga par slog 'dug What direction is he facing?* 7. appearance ¶ *mo kra 'di nyos nas lo mang po phyin kyang kha gsar pa red Even though this car was bought many years ago, it still looks new.* 8. the letter *kha* (used in alphabetical ordering) 9. vi. to experience physically ¶ *dka' las kha to get tired* ¶ *dri ma kha to smell* ¶ *dro ba kha to taste*

ཁ་སྐྱེལ་ /qhā kēē/ sm. *kha skyel*

ཁ་དཀར་ཁོག་ནག་ /qhāqaa qhōqnaà/ deceitful, treacherous (lit. mouth white, inside black)

ཁ་དཀར་ངོ་དཀར་ /--ŋoqaa/ bright; light; openly ¶ *nyi ma kha dkar ngo dkar nang in broad daylight*

ཁ་དཀར་ཀ་ཏིང་ནག་ /--tīnnaà/ sm. *kha dkar khog nag*

ཁ་བཀག་ /qhā qāà/ 1. va. to block, to obstruct, to stop 2. va. to apply brakes (car), to rein in a horse 3. va. to make airtight

ཁ་བཀལ་ /qhā qɛ̄ɛ̄/ 1. va. to use as a pretext/ excuse ¶ *khrom la 'gro rgyu kha bkal te chang khang la phyin pa red On the pretext of going to the market (he) went to the tavern.* 2. va. to blame ¶ *khungs skyel med tsang kha bkal na 'grig gi ma red Because there is no proof, it is not right to blame him.*

ཁ་དགྲིས་ /qhəʈiì/ scarf

ཁ་བསྒྲམ་ /qhā ʈām/ va. to spread out, to disperse, to scatter

ཁ་བསྒྲམ་ནས་བདག་གཉེར་ /--nɛɛ̀ taqñee/ decentralized management

ཁ་ལྐུགས་པ་ /qhā qūqpə/ deaf mute

ཁ་སྐད་ /qhāqɛɛ̀/ spoken/ colloquial language

ཁ་སྐོང་ /qhāqoòn/ anything that makes up a shortage or deficit, a supplement, an addition; va.--*byed;* --*sprod* to make up a shortage/ deficit, to add on, to supplement ¶ *sgor mo 100 dgos pa'i kha skong sgor mo 10 khong gis gnang pa red He gave the ten dollars that was needed to make one hundred dollars.*

ཁ་སྐོམ་ /qhā qōōm/ vi. to be thirsty

ཁ་སྐོམ་ནས་ཁྲོན་པ་འདྲུ། /qhā qoòn ni thōmpa tuù/ doing something too late, lack of foresight

ཁ་སྐོར་ /qhāqɷɷ/ circumference, perimeter ¶ *sa ca 'dir kha skor me le gsum red The circumference of this land is three miles.*

ཁ་སྐོར་ /qhā qɷ̄ɷ̄/ 1. va. to shop around for the best price, to collect estimates ¶ *ngas mo kra kha skor ga phyin pa yin I shopped around for a car.* 2. va. to turn around ¶ *mo kra kha skor nas having*

turned the car around

ཁ་སྐྱེངས་ /qhā kēŋ; qhā kāàŋ/ vi. to be embarrassed, to be ashamed

ཁ་སྐྱེངས་པོ་ /qhā kēŋpo; qhā kāŋpo/ embarrassed, ashamed ¶ *tshogs 'dur phyis drags gtsang kha skyengs po byung (I) was embar rassed because I was too late for the meeting.*

ཁ་སྐྱེངས་ཁྲོ་ལངས་ /qhākaŋṯōlaàn/ embarrassed and angry

ཁ་སྐྱེལ་ /qhā kēē/ see *kha,1*

ཁ་སྐྱོར་ /qhākΩΩ/ heightening/ raising the edge of a container to keep in the contents; va.--*gtong* to heighten/ raise the edge ¶ *char pa zhe drag gtong gi yod tsang chu rdzing la kha skyor gtong gi 'dug They are heightening the walls of the dam because it is raining so much.*

ཁ་བསྐང(ངས་) /qhā qāàŋ/ p. of *kha skong*

ཁ་བསྐོར་ /qhāqΩΩ/ sm. *kha skor*

ཁ་བསྐོར་ /qhā qΩ̄Ω̄/ p. of *kha skor*

ཁ་ཁ་ /qhāqa/ separate, apart ¶ *'di gnyis kha kha bzhag dgos red (You) must leave these two separate* ¶ *nga tsho sdod sa kha kha red We live separately (our residences are separate)*; va.--*byed* to separate, to divorce ¶ *kho gnyis kha kha byas pa red The two of them got divorced.* ¶ *kha kha byas nas separately*; va.--*sdod* (h. *bzhugs*) to keep quiet, to shut up ¶ *kha kha bsdad* (p. of *sdod*) *na ma gtogs ngas rdung gi yin If you don't shut up I'll beat you.*

ཁ་ཁ་ལ་ /qhā qāla/ sm. *kha khar*

ཁ་ཁ་སོ་སོ་/--sōso/ separate, apart

ཁ་ཁག་ /qhāqaà/ sm. *kha kha*

ཁ་ཁར་ /qhāqaa/ 1. quietly ¶ *khos za chas kha khar zas pa red He ate (his) food quietly.* 2. stealthily, on the sly ¶ *khos kha khar btsong ba red He sold it on the sly.* 3. va.--*sdod* (h. *bzhugs*) sm. *kha kha sdod*

ཁ་ཁུ་སིམ་པོ་/qhəqu sīmpu/ quiet, silent, peaceful, tranquil (people and places)

ཁ་ཁུངས་བྱེད་ /qhəquŋn cheè/ va. to look/ search for opportunities for someone ¶ *khyed rang la las ka gcig kha khungs byed kyi yin I'll look around for a job for you.* ¶ *ca lag 'di tsho tshong sa gcig ngas kha khungs byed kyi yin I'll look around for a place to sell (your) goods.*

ཁ་ཁེབས་ /qhāqep/ lid, cover

ཁ་ཁོག་མི་མཚུངས་པ་/qhāqΩΩ mitsuŋpə/ saying one thing and meaning another, hypocritical

ཁ་ཁྱག་ /qhākaà; qhēēkaà/ guarantor, co-signer ¶ *bu lon len par kha khyag gcig dgos To get a loan (you) need a guarantor.*

ཁ་ཁྱེར་ /qhākee/ sm. *kha 'khyer*

ཁ་ཁྲ་ /ch./ truck, lorry

ཁ་མཁས་འདུ་ཆགས་ /qhāqɛɛ tacaà/ hypocrite, a person who says nice things but doesn mean them

ཁ་མཁས་པོ་ /qhā qhɛ̄ɛ̄po/ very capable verbally (but with negati

connotation), fast-talker

ཁ་འཁེབས་ /qhāqep/ sm. *kha khebs*

ཁ་འཁོལ་ /qhā qhöö/ vi. to salivate, to have one's mouth water in anticipation (usu. for foods, but also for any desired object) ¶ *mo kra nyo 'dod kyis kha 'khol byung My mouth was watering because I wanted to buy the car.*

ཁ་འཁྱེར་ /qhākee/ sm. *kha la 'khyer*

ཁ་གང་ /qhāqaan/ 1. mouthful ¶ *chu kha gang gnang rogs Please give me a mouthful of water* 2. one square ¶ *ras kha gang dgos I need one square of material* 3. traditional Tibetan monetary unit equal to 1/20 of a *sho* 4. a paltry amount, a pitance ¶ *kha gang skar ma'i don la dka' las 'di 'dra rgyab na don lta mi 'dug It makes no sense to work this hard for such a paltry amount.*

ཁ་གབ་ /qhāqəp/ lid, cover

ཁ་ཁྱར་ /qhā khar/ vi. to go astray, to become separated (from a group or herd)

ཁ་གྱེས་ /qhā kee/ va. to separate, to part ¶ *nga tsho gnam gru thang nas kha gyes pa yin We separated at the airport.*

ཁ་ཁྱོང་པ་ /qhā khoŋqo/ 1. able to hold one's own verbally 2. headstrong (regarding horses)

ཁ་གྲགས་ /qhā taà/ va. to speak, to vocalize ¶ *phru gu rngam ste kha grags yas mi 'dug The child was speechless from shock.*

ཁ་གྲངས་ /qhātaàn/ number, quantity ¶ *kha grangs chig stong nyis brgya twelve hundred*

ཁ་གྲམ་ /qhā tam/ sm. *kha bkram*

ཁ་གྲུ་ /qhətu/ the inside corner/ angle of a box

ཁ་གྲོགས་ /qhātɒɒ/ false friend

ཁ་གླ་ /qhāpla/ rental fee

ཁ་དགབ་ /qhā qəp/ va. to cover

ཁ་འགོག་ /qhā qɒɒ/ sm. *kha bkag*

ཁ་འགྲིག་ /qhā tiq/ va. to agree ¶ *bzo pa tsho kha 'grig nas las mtsham bzhag pa red The workers agreed and went on strike.*

ཁ་འགྲིག་པོ་ /qhā tiqpo; qhā tiqu/ well fitted, appropriate, agreeable, suitable

ཁ་འགྲིལ་ /qhəntii/ piping or cording used to trim garments or molding

ཁ་འགྲམ་ /qhā tem/ sm. *kha gram*

ཁ་རྒོད་པོ་ /qhā qööpo/ verbally aggressive person

ཁ་རྒྱག་ /khā kaà/ va. to close

ཁ་རྒྱགས་པ་ /qhā kaqpa/ cheeky, sassy, impertinent

ཁ་རྒྱན་ /qhā keen/ mouth decorator/ ornament (such as lipstick)

ཁ་རྒྱུ་དབང་ཐང་ /qhəku wāntaan/ all one's possessions ¶ *kho'i kha rgyu dbang thang ni nyal chas hrul po zhig las med pa red As for all his possessions, there was only a tattered bedding.*

ཁ་རྒྱུགས་ /qhəkuù/ oral examination/ recitation

ཁ་རྒྱུད་ /khəküü/ oral tradition

ཁ་རྒྱུན /qhəküün/ oral tradition, folk saying

ཁ་རྒྱུན་གྱི་རྩོམ་རིག /--qi tsɔ̄mrìi/ oral literature

ཁ་རྒྱུན་དུ་འགྱུར /--tu kur/ vi. to become a part of the oral tradition, to become generally known

ཁ་རྒྱུན་དུ་ཆགས /--tu chàà/ sm. *kha rgyun du 'gyur*

ཁ་སྒྱུར /qhəkur/ 1. steering, guiding; va. /qhā kur/; --*byed*; --*gtong* to steer, to guide ¶ *mo kra kha bsgyur* (p. of *sgyur*) *ba red (He) steered the car.* 2. va. to change colors (e.g. by dyeing)

ཁ་སྒྲིལ་པོ /qhā ṭiipu/ unified, without dissension

ཁ་སྒྲོག /qhāṭöö/ shoelace, shoe strap; va.--*rgyag* to tie shoelaces; va.--*bshig* to untie shoelaces

ཁ་སྒྲོབ་ཚར་པོ /qhāṭop tshāāpo/ boastful

ཁ་སྒྲོབ་བཤད /--sɛ̀ɛ̀/va. to boast

ཁ་བརྒྱ /qhāka/ one who talks too much, gossipy, catty (for women)

ཁ་ངན /qhāŋɛɛn/ foul-mouthed, vulgar

ཁ་ངོ /qhāŋo/ face

ཁ་ངོམས /qhā ŋom/ vi. to quench (thirst) ¶ *chu 'thung nas kha ngoms byung My thirst was quenched after I drank water.*

ཁ་མངགས་བྱེད /qhāŋaà/ ordering, commanding; va.--*byed* to order, to command (to do)

ཁ་མངར /qhāŋaa/ sweet

ཁ་བརྙལ /qhā ŋɛɛ/ vi. to get tired from talking

ཁ་ཅིག /qhā ciq/ some, a few

ཁ་ཅོལ /qhācöö/ idle talk, small talk, meaningless talk

ཁ་གཅང་པོ /qha caŋpo/ eloquent

ཁ་གཅིག /qhā ciq/ sm. *kha cig*

ཁ་གཅུ /qhā cu/ f. of *kha bcus*

ཁ་གཅོད /qhāpcöö/ cover, lid; va.--*rgyag* to cover

ཁ་བཅུས /qhā cüü/ va. to turn, to twist ¶ *khos phru gu mthong pa dang mo kra kha bcus pa red He turned the car as soon as he saw the child.*

ཁ་བཅོལ /qhācöö/ sm. *kha col*

ཁ་ཆ /qhāca/ verbal message

ཁ་ཆག /qhācaà/ 1. broken/ chipped edge ¶ *dkar yol kha chag nang la ja ma 'thung Don't drink tea in a chipped cup.* 2. harm, injury, damage ¶ *dmag rgyab tsang yul la kha chag chen po byung Great harm came to the country as a result of the war.*

ཁ་ཆག་སྣ་རལ /--nārɛɛ/ misfortune (lit. broken mouth, torn nose) ¶ *mi tshang pha gir kha chag sna ras mang po byung That family has had many misfortunes.*

ཁ་ཆད /qhācɛ̀ɛ̀/ 1. oral agreement/ promise/ contract; va.--*la* (or other dat.-loc.) *brtsi* to keep one's word/ promise, to abide by one's agreement; va.--*dor;* --*la*

ma gnas to break an agreement/ promise; va.--*byed*; --*bzhag*; --*bsgo* to make an oral agreement/ promise/ contract 2. appointment, engagement, date

ཁ་ཆར་ /qhācar/ snow and rain

ཁ་ཆར་བུ་ཡུག་ /--puyuù; --uyuù/ blizzard/ storm with snow and rain

ཁ་ཆུ་ /qhəcu/ spit, spittle; vi.--*'dzar*; --*gtong* to drool, to dribble

ཁ་ཆེ་ /qhāce/ Moslem; Kashmiri ¶ *kha che'i chos lugs Islamic religion* ¶ *kha che'i yul Kashmir*

ཁ་ཆེ་དབང་ཐང་ /--wāntaan/ am. *kha rgyu dbang thang*

ཁ་ཆེམས་ /qhācem/ last testament, will; va.--*'jog* (p. *bzhag*) to leave/ make a will/ last testament

ཁ་ཆོད་ /qhāpcöö/ sm. *kha gcod*

ཁ་ཆོས་ /qhāchöö/ hypocrite (with regard to religion) (lit. mouth religion)

ཁ་མཆུ་ /qhəmcu/ dispute, altercation, law case, suit; va.--*rgyag* to dispute, to sue, to quarrel

ཁ་འཆམ་ /qhācam/ agreement, consent ¶ *ching yig 'jog rgyur yang kha 'cham byung ba red (They) also agreed to sign a treaty.* va. /qhā chām/; --*byed* to agree upon ¶ *zhi bde mnyam srung byed rgyur kha 'chams* (p. of *'cham*) *pa red (They) agreed to safeguard the peace together*

ཁ་འཆམ་ཡིད་མཐུན་ /--yiithüün/ **agreement, unanimity**

ཁ་འཆམས་ /qhā chām/ p. of *kha 'cham*

ཁ་འཆལ་ /qhācεε/ babble, chatter; va.--*byed* to babble, to chatter

ཁ་འཆིངས་ /qhəciŋ/ slander, malicious gossip

ཁ་འཆུ་ /qhā chū/ vi. to turn, to get/ be turned ¶ *mo kra 'di g.yas la kha bcus kyang g.yon la kha 'chu gi 'dug Even though I turn the car to the right, it turns to the left.*

ཁ་འཆུས་ /qhā chüü/ p. of *kha 'chu*

ཁ་མཇལ་ /qhā cεε/ va. to kiss

ཁ་འཇམ་ /qhāncam/ sm. *kha 'jam po*

ཁ་འཇམ་གཏིང་ནག་ /--tiŋnaà/ nice on the outside but mean/ cruel within

ཁ་འཇམ་གཏིང་རྩུབ་ /--tiŋtsup/ sm. *kha 'jam gting nag*

ཁ་འཇམ་པོ་ /qhā campo/ gentle in speech, soft spoken

ཁ་འཇལ་ /qhā cεε/ va. to measure

ཁ་འཇུག་ /qhā cuù/ va. to interfere, to intervene in, to meddle

ཁ་ལྗོངས་ /qhācoŋ/ Tibet

ཁ་ཉན་ /qhāñεεn/ obedient

ཁ་ཉན་པོ་ /qhā ñεnpo/ obedient

ཁ་ཉིན་ /qhəñiin/ **the day before yesterday**

ཁ་ཉུང་ཉུང་ /qhā ñuñuun/ laconic, quiet (person)

ཁ་ཉུང་ལག་གཙང་ /qhəñuun laqtsaan/ quiet and reliable, one who doesn't talk much and doesn't steal

ཁ་གཉིས་ /qhāñii/ two-faced, double-faced

ཁ་མཉན་ /qhāñɛɛn/ sm. *kha nyan*

ཁ་མཉམ་ /qhā ñām/ va. to equalize, to even out ¶ *rgyu nor tshang ma kho tsho'i dbar kha mnyams pa red (They) equalized all the wealth between them.*

ཁ་ཏ་ /qhāta/ (sincere or concerned) advice/ counsel; va.--*byed* to advise, to counsel

ཁ་ཏ་བསྐུལ་ལྕག་ /--qūūcaà/ encouraging advice, stimulation; va.--*byed* to encourage, to stimulate

ཁ་ཏ་སློབ་སྟོན་ /--lōptöön/ sm. *kha ta*

ཁ་ཏ་བསླབ་བྱ་ /--lāpca/ sm. *kha ta*

ཁ་ཏས་བློ་ཁྲུག་ /qhātɛɛ̀ lūquù/ persuasion; va.--*byed* to persuade

ཁ་ཏས་བློ་ལ་འགུག་ཤུགས་ /--lōla quqšuū/ persuasive power

ཁ་ཏིག་ /qhətiì/ bitter; va.--*kha* to taste bitter

ཁ་ཏོན་ /qhatön/ prayer; va.--*byed* to pray

ཁ་གཏད་ /qhāpteè/ rival, opponent ¶ *nga gnyis kha gtad red We are opponents.* va. /qhā tɛ̀ɛ̀/; --*byed;* --*gcog;* --*lcog;* --*gcar* to challenge, to compete against ¶ *khor kha gtad gcog mkhan mi 'dug There is no one to challenge him.*

ཁ་གཏད་གཅོག་ /--cōō/ see *kha gtad*

ཁ་གཏད་ལྕོག་ /--cōō/ sm. *kha gtad gcod*

ཁ་གཏད་ཆོག་ /--chōō/ vi. to be in a position to challenge/ compete ¶ *kho'i kha gtad chog gi ma red (He) will not be in a position to compete with him.*

ཁ་གཏད་འཇལ་ /--cɛɛ/ va. to take up a challenge, to deal with, to cope with ¶ *nga tshos kyang mtha' ma 'khyol bar du kha gtad 'jal rgyu rang yin (We) will take up the challenge and see it through to the end.*

ཁ་གཏད་དུ་ལངས་ /--thu laàn/ va. to rise up in opposition/ challenge, to rival, to oppose

ཁ་གཏད་དོ་ཟླར་ལངས་ /--totar laàn/ sm. *kha gtad du langs*

ཁ་གཏད་ཕྱོགས་ /qhā tɛɛcōō/ alliance ¶ *kha gtad phyogs ma nor ba byed dgos (You) must not make an error in where to ally/ side.*

ཁ་གཏམ་ /qhātam/ talk, lecture; va.--*gtong* to give a talk/ lecture

ཁ་གཏིང་ /qhətiin/ top and bottom, inside and outside, overt and covert ¶ *kha gting med par drang po bshad pa red (He) told the truth frankly (without differ-*

entiating overt and covert).

ཁ་གཏུགས་ /qhā tūù/ va. to cause to meet, to bring together ¶ *'khyag pa ltar grang ba'i mchu tor kha gtugs nas Putting (his own lips) on lips cold like ice*

ཁ་གཏོང་ /qhā tōōn/ va. to complain, to grumble about

ཁ་གཏོར་ /qhā tȫr/ va. to scatter, to disperse ¶ *bom g.yugs nas dmag mi kha gtor ba red They scattered the soldiers by bombing them.*

ཁ་གཏོར་བའི་གནས་ཚུལ་ /--wɛɛ nȅȅtsʉʉ/ state of division/ disunity/ schism/ fragmentation

ཁ་བཏགས་ /qhātaà/ ceremonial scarf

ཁ་ཏ་ངན་པ་ /qhāta ŋɛnpa/ pessimist

ཁ་དན་ /qhāteen/ sm. *kha dan*

ཁ་ལྟ་ /qhā tā/ va. to follow/ adhere to (a policy, ideology, position etc.) ¶ *mi mang po nga tsho'i phyogs su kha bltas (p. of lta) te rgya gar du yong 'dod yod pa red Many people adhere to our position and want to come to India.*

ཁ་ལྟོག་ /qhāptȫȫ/ snack

ཁ་སྟབས་ /qhətəp; qhəptȫȫ/ ability, capability ¶ *mi 'dir kha stabs mi 'dug This man is incapable.*

ཁ་སྟོང་ལག་སྟོང་ /qhātoŋ/ poor, destitute, having neither material goods nor hopes

ཁ་སྒོར་ /qhā tȫr/ va. to divide, to share

ཁ་བསྟན་ /qhā tɛ̄n/ vi. to face ¶ *rgyal sgo lte ba'i kha lho ngos su bstan gyi 'dug The main gate faces south.*

ཁ་བསྟམས་ /qhā tām/ va. to bid for

ཁ་ཐད་ /qhātɛɛ̀/ sm. *kha gtad*

ཁ་ཐལ་ /qhā thɛ̄ɛ̄/ vi. to have a slip of the tongue

ཁ་ཐུག་ /qhā thūù/ vi. 1. to come/ meet face to face ¶ *lam kar kho gnyis kha thug pa red The two of them met on the road.* ¶ *lam ka 'di gnyis me le gnyis nas kha thug gi red These two roads meet (join) after two miles.* 2. to get married informally (to set up household together) 3. to coincide, to concur, to correspond to ¶ *khos bshad pa dang ngas mthong ba gnyis kha thug gi mi 'dug What he says and what I saw don't correspond.*

ཁ་ཐུག་ལ་ /qhətuùlə/ straight/ directly at/ facing ¶ *mo kra de kha thug la yong tsang g.yol thub ma byung Because the car came straight at (me) I couldn't avoid it.*

ཁ་ཐུམ་ /qhā thūm/ va. to seal up, to wrap ¶ *chang btsos nas kha thum ste bzhag ba yin After cooking the beer (I) sealed and left it.*

ཁ་ཐུར་ /qhəthur/ spoon

ཁ་ཐེག་ /qhāteq/ guarantee, security, bail; va. /qhā tēq/; *--byed* to quarantee, to provide security/ bail

ཁ་ཐེག་པ་ /qhātheqpə/ quarantor ¶ *kha theg pa med par a rir yong mi chog No one is allowed to*

come to the United States without a guarantor.

ཁ་ཐོག་ཏུ་ /qhātɵqtu/ on top of, on ¶ *lcog rtse'i kha thog tu deb mang po 'dug There are many books on (top of) the table.*

ཁ་ཐོག་ནས་ /qhātɵqnɛ̀/ from on top of ¶ *lcog rtse'i kha thog nas deb gcig gzags pa red A book fell from (on top of) the table.*

ཁ་ཐོག་ལག་བཞག་ /qhātɵ̀ laqšaà/ making good one's words, acting on what one says ¶ *kha thog lag bzhag gi rogs ram byas pa red (They) helped us as they said they would.* va.--*byed* to make good, to act on one's words ¶ *kha thog lag bzhag byas tsang bsgrub 'bras yag po byung ba red Because (he) did what he said he would do, the results were good.*

ཁ་ཐོར་ /qhātɵɵ/ scattered, dispersed, disunified; vi. /qhā thɵɵ/; --*du 'gyur* to become scattered/ dispersed/ disunified/ split up ¶ *kha thor ba'i dus skabs a time of disunity;* va. -- *(du) gtong;* --*du 'jug* to scatter/ disperse/ undermine/ fragment

ཁ་ཐོར་ཀུ་ཐོར་ /-- qutɵ̀ɵ/ disintegration, disunity, fragmentation

ཁ་ཐོར་གཏོང་ /--tōōn/ va. to scatter, to undermine, to fragment, to break up, to make disintegrate ¶ *rtsa khrim dang mthun pa'i srid gzhung kha thor btang nas having caused the constitutional gove^rnment to disintegrate*

ཁ་ཐོར་དུ་འཛུག་ /--tu cuq/ sm. *kha thor gtong*

ཁ་ཐོར་དུ་གཏོང་ /--tu tōōn/ sm. *kha thor gtong*

ཁ་ཐོར་ཡ་བྲལ་ /--yatɛɛ/ scattered, broken-up, separated; vi.--*chags* to become scattered/ broken-up/ separated ¶ *nang mi tshang ma kha thor ya bral chags song All the family members came to be scattered.* va.--*gtong* to scatter, to break up, to separate ¶ *gzhung gis gung bran tshogs pa kha thor ya bral btang ba red The government broke up (scattered) the Communist Party.*

ཁ་ཐོར་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ separatism

ཁ་མཐུན་ /qhā thüün/ vi. to be allied with, to collaborate, to have the same views ¶ *kho tsho kha mthun nas dngul khang 'di rku ma brkus pa red They collaborated and robbed the bank.*

ཁ་མཐུན་པོ་ /qhā thümpu/ united, allied, of the same view

ཁ་འཐེབ་ /qhətəp/ equalization of the amount, balancing of the books; va.--*gtong* to make two or more things equal in amount

ཁ་འཐོར་ /qhātɵɵ/ sm. *kha thor*

ཁ་དན་ /qhātɛɛn/ verbal promise/ oath/ agreement, one's word ¶ *kha dan la mi gnas nas not keeping (his) promise;* vi. --*'gyur* to retract/ take back a promise

ཁ་དན་རྐྱབ་བསྐྱུར་ /--kəpkuu/ va. to (knowingly) violate/ break a promise/ oath/ one's word

ཁ་དམ་པོ་ /qhā tampo/ tight-lipped, able to keep secrets

ཁ་དིག་དིག་ /qhā tiqtii/ speech defect, stuttering, stammering

ཁ་དོག་ /qhātɔ̃ɔ̃/ complexion, appearance, attitude ¶ *phyug na 'ang kha dog mi 'gyur Even if (we) are rich, (we) won't change our appearance.* ¶ *nga tsho'i rgyal khab 'di kha dog gtan nas mi 'gyur ba zhig byed dgos We must work so that our nation's appearance never changes.* ¶ *kha dog mchog ma beautiful (complexion)*

ཁ་དོག་པོ་ /qhā toqo/ cramped, narrow, small

ཁ་དྲག་ /qhātaà/ sm. *kha drag po*

ཁ་དྲག་དྲག་ /qhā taqtaà/ sm. *kha drag po*

ཁ་དྲག་པོ་ /qhā thaqo/ coarse/ crude/ rough in speech; sarcastic, sharp-tongued

ཁ་དྲངས་ /qhā taàn/ va. to lead

ཁ་དྲལ་ /qhāra/ muzzle (for animals)

ཁ་དྲོ་པོ་ /qhā topo/ lucky ¶ *lung pa 'dir spos nas kha dro po byung (I've) been lucky since (I) moved to this place.*

ཁ་གདངས་ /qhā taàn/ va. to open the mouth

ཁ་གདངས་གློ་མཐོང་ /--lō thōòn/ speaking openly/ frankly (lit. open the mouth and see the lungs)

ཁ་གདངས་མིག་བཀྲད་ /--mii tèè/ astonished, dumfounded

ཁ་གདན་ /qhāteen/ rug or cloth used on top of Tibetan cushions or mattresses

ཁ་བདར་ /qhātar/ chattering; va. --*glod* to talk a lot, to chatter

ཁ་བདེ་ལྕེ་བདེ་ /qhāte cēte/ sm. *kha bde po*

ཁ་བདེ་པོ་ /qhā tepo/ verbal, articulate

ཁ་མདོག་ /qhāmtɔ̃ɔ̃/ sm. *kha dog*

ཁ་འདར་ /qhāntar/ chattering of teeth due to cold; vi. --*shor* to chatter from cold (teeth)

ཁ་འདོན་ /qhāntöön/ prayer; va. --*byed* to pray

ཁ་འདྲི་ /qhəti/ 1. blame; va.--*btags* to blame ¶ *khos rku ma ma brkus kyang rku ma'i kha 'dri byung ba red Even though he didn't steal (it), he was blamed.* 2. excuse, pretext; va.--*btags* to use as an excuse/ pretext ¶ *nyo cha rgyab yas la kha 'dri btags te chang khang la phyin pa red Using shopping as an excuse, he went to the tavern.*

ཁ་བརྡ་ /qhāta/ sm. *kha brda*

ཁ་རྡབ་ /qhā təp/ vi. to stumble, to fall

ཁ་རྡུང་ /qhəptuùn/ verbal abuse, denouncement, condemnation; va. --*gtong* to verbally abuse, to denounce, to condemn ¶ *btsan 'dzul par kha rdung gtong gi yod pa red (They) are denouncing the aggressors.*

ཁ་རྡུམ་ /qhārtum/ stubby, squat

ཁ་སྡིག་པ་ /qhā tiqpə/ sm. *kha dig dig*

ཁ་སྡུམ་ /qhə̄tum/ mediation; va.--*byed*; --*gtong* to mediate

ཁ་བརྡ་ /qhāptaa/ talk, conversation; va.--*glod* to talk a lot, to yak

ཁ་བརྡར་ /qhā tar/ sm. *kha bdar*

ཁ་བརྡུང་ /qhəptuün/ sm. *kha rdung*

ཁ་ནག་པོ་ /qhā naqo/ 1. dark shade/ color 2. gloomy, morose, sad

ཁ་ནང་ /qhānaŋ/ yesterday morning

ཁ་ནད་ /qhānɛ̃/ mouth disease (usu. refers to animals)

ཁ་ནས་ /qhānɛ̃/ orally, verbally, by word of mouth ¶ *kho'i kha nas len bskyal ba red He delivered the message orally.* va.--*brjod*; --*shod* to tell/ narrate/ explain orally

ཁ་ནས་གང་ཐོན་ཤོད་ /--qhantöön söö/ va. to say whatever comes into one's mind

ཁ་ནས་གང་བྱུང་ཤོད་ /--qhəŋcuum söö/ sm. *kha nas gang thon shod*

ཁ་ནས་བརྗོད་ /--cöö/ see *kha nas*

ཁ་ནས་ཐོན་ལ་མ་ཐོན་ /--thön la mathöön/ mincing words, speaking haltingly/ hesitantly

ཁ་ནས་ཤོད་ /--söö/ see *kha nas*

ཁ་ནིང་ /qhəniin/ last year

ཁ་སྣུབ་ /qhənuü/ night before last

ཁ་ནོར་ /qhā nɔɔ/ vi. to make a mistake (in speech)

ཁ་གནོན་ /qhānöön/ antidote, counterforce, adversary ¶ *nad kyi kha gnon la sman dgos (One) needs medicine to counteract sickness.*

ཁ་སྣོན་ /qhānöön/ replenishment, reinforcement, supplementation; va.--*byed*; --*sprod*; --*rgyag* to replenish, to reinforce, to supplement, to add onto

ཁ་པ་ /qhāpa/ sm. *kha tshab*

ཁ་པར་ /qhāpaa/ telephone; va. --*gtong* to phone

ཁ་པར་རྒྱུད་ལམ་ /--qüüləm/ telephone line

ཁ་པར་གྲོས་ཚོགས་ /--thöötsɔɔ̃/ telephone conference (conference held over the telephone)

ཁ་པར་ཅུས་ /-- + ch./ telephone exchange/ bureau

ཁ་པར་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thüüqoo/ telephone

ཁ་པར་འཕྲུལ་ཆས་ /--thüücëë/ telephone equipment

ཁ་པར་རླུང་འཕྲིན་ /--lüŋtiin/ radio-telephone

ཁ་བུལ་ /ch./ c. Kabul

ཁ་དཔར་ /qhāpaa/ sm. *kha par*

ཁ་དཔེ་ /qhāpe/ saying, proverb

ཁ་སྤྱིན་ /qhəpiin/ gum, glue (on stamps, envelopes, etc.)

ཁ་སྤུ་ /qhəpu/ mustache

ཁ་སྦུབ་ /qhəpup; qhəpuü/ face down; va. /qhā pup/; --*slog* to put/

turn face down ¶ *dkar yol kha spub slog nas bzhag rogs gnang Please leave it face down.* vi. --*log* to be put/turned face down.

ཁ་སྤུབས་ /qhā pūp/ p. of *kha spub*

ཁ་སྤོ་ /qhā pō/ 1. va. to change, to shift, to move ¶ *na nas kha lag kha spos (p. of spo) pa yin I changed my diet after I got sick.* ¶ *dbyar kha'i ring las ka byed sa lho phyogs su kha spo gi yin I'm going to move south to work during the summer.*

ཁ་སྤོས་ /qhā pȫ/ p. of *kha spo*

ཁ་སྤྲ་ /qhāca/ oral competition of songs/ verses

ཁ་སྤྲད་ /qhā t̤ɛ̄/ p. of *kha sprod*

ཁ་སྤྲོད་ /qhāpt̤ȫ/ face to face, facing ¶ *rgya'i khang pa sman khang dang kha sprod red My house faces the hospital.* va. /qhā t̤ȫ/; --*byed* to bring face to face ¶ *lcags gdong 'di gnyis kha sprod nas 'thud pa red (He) joined the two pipes at their opening.* ¶ *khang pa rgya mtsho la kha sprod byed rgyag gyi yin I'm going to build a house facing the sea.*

ཁ་ཕེན་ /ch./ card (paper)

ཁ་ཕོ་ /qhāpo/ boasting, bragging; va. --*gtong*; --*bzlas* to boast, to brag

ཁ་ཕོ་རྒྱུན་འཁྱེར་ /--kǖnkee/ continual/ habitual boasting or bragging; va.--*byed* to habitually/ continually boast or brag

ཁ་ཕོ་ཆེ་ /qhāpoce/ boastful, conceited

ཁ་ཕོར་ /qhāpɵɵ/ person's regular cup/ bowl

ཁ་ཕྱིར་ལྟ་ /qhəcii tā/ sm. *kha phyir slog*

ཁ་ཕྱིར་སློག་ /--lɵ̄ɵ/ vi. to face/ turn backwards, to reverse direction ¶ *kha phyir slog nas lho phyogs la bros phyin pa red Turning around, they fled to the south.*

ཁ་ཕྱིས་ /qhəcii/ napkin

ཁ་ཕྱེ་ /qhā chē/ va. to open up, to blossom ¶ *me tog zhal kha phye zhag The flowers have blossomed (lit. opened their mouths).* ¶ *ngas sgam 'di k'a phye pa yin I opened the book.*

ཁ་ཕྱེད་ /qhāpcee/ monetary unit in Tibet (see *dngul*)

ཁ་ཕྱོགས་ /qhāpcɵɵ/ direction ¶ *'di nas lha sa kha phyogs ga par yod pa red What direction is Lhasa from here?* ¶ *gsar brje'i kha phyogs yang dag pa the correct revolutionary direction;* va. --*sgyur* to change directions, to shift allegiances ¶ *brda len 'phrul 'khor gyi kha phyogs sgyur ste gnam gru la blta zhib byas pa red They changed the direction of the radar to investigate the planes.* va.--*slog* 1. to reverse direction, to change around, to do a complete turnabout ¶ *dmag mi 'di tsho kha phyogs slog nas bros phyin pa red The soldiers turned (reversed direction) and ran away* 2. va. to be contrary ¶ *khos skad cha tshang ma kha phyogs slog ste bshad pa red Everything he said was contrary.*

ཁ་ཕྱོགས་སྒོར་མཚམས་ /--qōrtsam/ turning point

ཁ་ཕྱོགས་འགྱུར་མཚམས་ /--kurtsam/ sm. *kha phyogs*

skor mtshams

ཁ་ཕྱོགས་སྐོར་ /--kur/ see *kha phyogs*

ཁ་ཕྱོགས་སློག་ /--lɔ̃ɔ̃/ see *kha phyogs*

ཁ་ཕྲལ་ /qhā thēē/ va. to separate, to split up, to take apart ¶ *khyi 'dzing kha phral ma thub pa ltar like being unable to separate fighting dogs* ¶ *'phrul 'khor gyi le lag kha phral nas bzo bcos rgyab pa red (They) took the machine apart and repaired it.*

ཁ་ཕྲལ་དུ་གཏོང་ /--thu tōōn/ sm. *kha phral*

ཁ་ཕྲལ་རིང་ལུགས་ /qhāṭεε rinluù/ separatism, secessionism, factionalism ¶ *kha phral ring lugs pa a separatist, a factionalist*

ཁ་འཕངས་ /qhā phān/ va. to blame, to accuse

ཁ་འཕྱུར་ /qhā chūr/ vi. to be heaped up, to be overflowing ¶ *'bru 'bo kha 'phyur ba zhig sprad pa red (They) gave (him) an overflowing* po *(a standard volume measure in Tibet) of grain.*

ཁ་འཕྲལ་ /qhā ṭhεε/ sm. *kha phral*

ཁ་འཕྲལ་དུ་གཏོང་ /qhāṭhee thu tōōn/ sm. *kha phral du gtong*

ཁ་འཕྱེད་འཕྲེད་སྐྱིད་ཤ་ཤ་ /qhā ṭhèèṭeè kii sasa/ servility, subservience, cringing

ཁ་བ་ /qhāwa/ 1. snow ¶ *kha bas bkab pa'i zhing kha fields covered with snow;* vi.--*'bab* to snow 2. bitter (taste) ¶ *zas ro kha ba bitter food*

ཁ་བ་སྐ་ཐུལ་ཐུལ་ /--kā thūūtūū/ softly falling snow

ཁ་བ་ཅན་ /--cεεn/ Tibet

ཁ་བ་རི་ /--ri/ sm. *kha ba can*

ཁ་བའི་འདབ་མ་ /qhāwεε təmə/ snow flake

ཁ་བུབ་ /qhəpuù/ creeping, crawling; va.--*'gog* to creep, to crawl

ཁ་བྱང་ /qhācaan/ 1. tag, label (to mark articles, etc.) 2. address 3. title (of book, article, etc.)

ཁ་བྲག་ /qhāpṭaà/ sm. *kha dbrag*

ཁ་བྲལ་ /qhāṭεε/ splits, separations, factions; vi. /qhā ṭεε/ to become separated, to be parted, to get split up ¶ *lha sa'i zing 'khrug skabs nang mi kha bral ba red During the time of the disturbances in Lhasa, families got separated.*

ཁ་བྲལ་དུ་གཏོང་ /--thu tōōn/ sm.*kha phral du gtong*

ཁ་བྲལ་མི་རུང་བ་ /--mirunwə/ inseparable, integral ¶ *lung pa 'di ni rang re'i mes rgyal dang kha bral mi rung ba'i cha shas shig red That country is an integral part of our motherland.*

ཁ་བྲལ་རིང་ལུགས་ /--rinluù/ separatism, secessionism, factionalism

ཁ་དབྲག་ /qhāpraà/ 1. bifurcated, forked, V-shaped ¶ *shing kha dbrag yod pa gcig dgos I need a tree with bifurcating branches.* 2. between, in between ¶ *chu gnyis kyi kha dbrag la lung pa 'di gnas yod pa red This coun-*

try is (exists) between two rivers. 3. two-pronged winnowing implement

ཁ་འཇར་ /qhāncaa; qhēncaa/ waistcoat, vest

ཁ་འཕལ་པོ་ /qhā pɛɛpo/ talkative, gossipy, catty

ཁ་འབུས་ /qhā pṻṻ/ 1. vi. to bloom 2. child's first vocalization

ཁ་འབྱེད་ /qhā chee̊/ va. to open

ཁ་འབྲི་ /qhā ti/ vi. to become diminished/ reduced ¶ *char zhod chad na 'dzing chu kha 'bri gi red If the monsoon stops, the amount of water in the reservoir will be diminished.*

ཁ་ཙད་ /qhāpɛɛ/ boastful, conceited

ཁ་སྤུབ་ /qhā pup/ sm. *kha spub*

ཁ་སྦྱང་ /qhācaan/ sm. *kha byang*

ཁ་སྦྱར་ /qhā caa/ p. of *kha sbyor*

ཁ་སྦྱོར་ /qhā cΩΩ/ va. to stick together, to seal ¶ *yig kog kha sbyar nas btang pa yin I sealed the envelope and sent it.*

ཁ་སྦྲང་རྩི་ལས་མངར་བ་སེམས་ཚེར་མ་ལས་རྩུབ་པ། /qhā tənsilēē ŋārwa sēm tshērmalēē tsūpə/ sm. *kha 'jam gting nag* (lit. mouth sweeter than honey, heart rougher than thorns)

ཁ་མང་དོང་ལམ་ /qhāmaŋ toŋlam/ tunnel with many entrances/ exits

ཁ་མི་གསལ་ /qhā misɛɛ/ indistinct, not clearly shown ¶ *tho 'dir kha mi gsal ba'i ca lag tshang ma tshong yas ma red All the things not shown on this list are not for sale.*

ཁ་མེ་རུང་ /qhāmeruŋ/ Cameroons

ཁ་མེད་ /qhāmee̊/ (net. + vb. + --) no choice but to do the verbal action ¶ *nga ma 'gro kha med byung I had no choice but to go.*

ཁ་མེད་མིག་མེད་ /--mīŋmēē/ excessively, without limit ¶ *kho tshos sdug po kha med mig med btang tsang ma bros kha med byung pa red Because they mistreated (them) excessively, (they) had no choice but to flee.*

ཁ་མོ་ /qhāmo/ bitter

ཁ་མོས་ཞེ་མོས་ /qhāmöö ʂemöö/ totally/ completely in agreement ¶ *khong gi dgongs 'char der tshang ma kha mos zhe mos byung Everyone was in complete agreement with his suggestions.*

ཁ་ཙམ་ /qhātsam/ in words only (not deeds) ¶ *kha tsam gyi zhabs 'degs lip service*

ཁ་ཙམ་མིན་པ་ /--minpə/ really, truly, not just with words ¶ *khos nad pa tshor kha tsam min pa lta skyong byas pa red He really looked after the sick.*

ཁ་བཙན་པོ་ /qhā tsēnpo/ tight-lipped

ཁ་བཙུམ་ /qhā tsūm/ va. to shut one's mouth, to keep quiet

ཁ་རྩང་ /qhātsaŋ/ sm. *kha sang*

ཁ་རྩིས་ /qhətsii/ oral calculation; va.--*rgyag* to calculate orally

ཁ་རྩོད་ /qhātsöö/ argument, debate;

va.--*byed* to argue, to debate

ཁ་རྡོད་མཁས་པ་ལས་དོན་ངོ་མ་ནུས་པ་ཆེ། /--qhɛɛpa lɛ̃ thȫn ŋoma nüüpə chē/ actions speak louder than words (eloquence) (lit. the one who can actually grapple with a problem or situation is greater than the one who is eloquent at debating)

ཁ་ཚ་ /qhātsa/ sm. *kha tsha ba*

ཁ་ཚ་དགོས་གལ་ /--qööqɛɛ/ pressing, vital, urgent ¶ *kha tsha dgos gal gyi don gnas* *a pressing issue*

ཁ་ཚ་དགོས་གདུགས་ /--qöötuü/ sm. *kha tsha dgos gal*

ཁ་ཚ་དགོས་གདུག /--/ sm. *kha tsha dgos gal*

ཁ་ཚ་པོ་ /qhā tshāpo/ 1. hot (spicy) ¶ *tshal 'di kha tsha po 'dug* *This vegetable dish is hot (spicy).* 2. sharp tongued ¶ *mi de kha tsha po 'dug* *That man is sharp tongued.*

ཁ་ཚ་བ་ /qhā tshāwa/ urgent, acute ¶ *kha tsha ba'i las 'gan ni* *as for the urgent tasks* ¶ *dgos gnad kha tsha ba* *an urgent need*

ཁ་ཚ་མིག་ཚ་ /qhātsha miqcə/ hoof and mouth disease

ཁ་ཚད་ /qhātsɛɛ̃/ caliber (of guns)

ཁ་ཚབ་ /qhətsəp/ person speaking on behalf of another, lawyer; va. --*byed* to speak on behalf of another, to act as a lawyer ¶ *kha mchu chen po zhig ched du nga tsho'i kha tshab gnang* (h. of *byed*) *ba red* *He represented us in the big law case.*

ཁ་ཚར་ /qhātshaa/ fringe

ཁ་ཚེ་ཚེ་ /qhā tshētse/ smile; va.--*byed* to smile

ཁ་ཚོན་ /qhātsöön/ decision, judgement; va.--*gcod* to decide, to determine, to judge ¶ *bzo pa tshos de nyin rang las mtshams 'jog yas kha tshon bcad* (p. of *gcod*) *pa red* *The workers decided to go on strike on that same day.*

ཁ་ཚོན་པ་ /--pa/ a person who makes decisions

ཁ་མཚར་ /qhātshaa/ humorous, funny

ཁ་ཛར་ /qhatsar/ fraction/ remainder (in math), remnant, odds and ends

ཁ་འཛིན་ /qhā tsiin/ va. to help, to aid

ཁ་འཛུམ་ /qhā tsum/ va. to shut (one's/ your) mouth, to keep quiet ¶ *kha 'dzum* *shut up!* ¶ *khos kha 'dzum nas bsdad pa red* *He sat quietly.*

ཁ་ཝ་ /ch./ Kawa (an ethnic minority group in S.W. Yunnan)

ཁ་ཝ་རིགས་ /ch. + riq/ sm. *kha wa*

ཁ་ཞེ་ /qhāše/ words and thoughts/ feelings

ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ /--ñiimeɛ̃/ sincere, forthright

ཁ་ཞེ་མི་མཚུངས་པ་ /--mitshunwə/ to say one thing and mean another, hypocritical

ཁ་ཞེ་མེད་པ་ /--meepa/ sm. *kha zhe mi mtshung pa*

ཁ་ཞེང་ /qhāšeŋ/ width

ཁ་ཟས་ /qhāpsɛɛ̃/ foodstuffs, food

ཁ་ཟུམ་ /qhā sum/ vi. to get closed ¶ *rma kha zum pa red The cut closed (healed).*

ཁ་ཟེར་ /qhāser/ sarcasm

ཁ་ཟེར་པོ་ /qhā serpo/ sarcastic

ཁ་གཟར་ /qhāsar/ spoon

ཁ་བསོ་འཕེར་པོ་ /qhāpso peepo/ eloquent, verbal (h)

ཁ་ཡ་ /qhāya/ 1. attentiveness, attention (to another); va.--*byed* to pay attention to, to be attentive to ¶ *khos 'di 'dra byas na kha ya byed rgyu mi 'dug If he acts like this, (you) shouldn't pay attention (to him).* 2. match, partner, one of a pair ¶ *lham 'd'i kha ya rlags pa red The match to this shoe is lost.*

ཁ་ཡ་ངོ་ཡ་ /qhāya ŋoyo/ sm. *kha ya*

ཁ་ཡར་ /qhāyaa/ scattered, dispersed

ཁ་ཡིག་ /qhəyii/ address, label

ཁ་གཡར་ /qhā yār/ va. to use as a pretext ¶ *chings yig bzo bcos byed rgyu kha g.yar nas under the pretext of revising the treaty*

ཁ་གཡེང་མིག་གཡེང་ /qhāyeŋ miqyeŋ/ inattentiveness; va.--*byed* to be inattentive, to be distracted ¶ *khos 'dzin grwa'i nang kha g.yeng mig g.yeng byed kyi 'dug He is inattentive in class.*

ཁ་གཡོགས་ /qhāyöö/ blaming, accusing; va. /qhā yöö/; --*byed* to blame, to accuse ¶ *khos ngar kha g.yogs byung He blamed me.*

ཁ་རལ་ /qhārɛɛ; qhāra/ muzzle (for animals)

ཁ་རས་ /qhārɛ̃/ (cloth) mouth-mask (worn for hygenic reasons)

ཁ་རི་ཁ་ཐུག་ /qhəri qhətu/ direct, pointed, straight to the point

ཁ་རུད་ /qhərüü/ avalanche

ཁ་རུབ་ /qhərup/ a group of people ganging up to verbally attack someone; va.--*byed* to attack someone verbally (by a group) ¶ *tang mi tsho khor kha rub byas song The party members attacked him verbally.*

ཁ་རོ་ /qhāro/ taste

ཁ་རོགས་སྡོད་ /qhāröö töö/ va. 1. to keep quiet/ silent ¶ *skad cha mang po ma shod kha rogs sdod Don't talk a lot. Keep quiet.* 2. va. to stay without work ¶ *lo phyed kha rogs bsdad pa red He stayed without work for half a year.*

ཁ་རླངས་ /qhālaān/ mouth steam, breath

ཁ་ལ་འཁྱེར་ /qhalə khee/ va. to do in the name of ¶ *rig gnas gsar brje kha la 'khyer te rten dngos rnying pa rnams rtsa med btang ba red In the name of the Cultural Revolution (they) destroyed the old relics.* ¶ *bcings 'grol kha la 'khyer nas btsan 'dzul byas pa red They invaded in the name of liberation.*

ཁ་ལ་ཅི་ /qhālaci/ c. Karachi

ཁ་ལ་ཉན་ /qhāla ñɛn/ va. to obey, to listen to ¶ *rgas rgan gyi kha la nyan dgos red (You) have to obey the teacher.*

ཁ་ལ་ཉན་པོ་ /--ñɛmpo/ obedient

ཁ་ལ་ལ་ཚ་མིག་ལ་ཕྲུ་རམ/--laca mIlI? phurəm/ id. deceptive (lit. what looks like candy to the eyes is actually sealing wax when eaten)

ཁ་ལག་ /qhālaà/ food; va.--*za* to eat

ཁ་ལན་ /qhāleen/ answer, reply; va.--*slog* (p. of *bsloga*) to talk back (to) ¶ *phru gu 'di a mar kha len slog tsang kho la nyes pa btang ba red The child was punished cause he talked back to his mother.* va.--*byed* to answer, to reply

ཁ་ལབ་ /qhələp/ talk, conversation; va.--*byed; --gtong; --bshad* to talk/ converse with

ཁ་ལས་ /qhālɛɛ̀/ sm. *kha lab*

ཁ་ལུད་ /qhəlüü/ 1. fertilizer (top dressing); va.--*rgyag* to fertilize 2. spit; va.--*'dor* to spit

ཁ་ལེབ་ /qhālep/ cover, lid

ཁ་ལོ་ /qhālo/ 1. piloting, steering, controlling the movement of something or someone; va.--*sgyur* to control, to pilot, to dominate, to manage ¶ *khos kha lo bsgyur* (p. of *sgyur*) *ba'i me go'i gnam gru The U.S. plane which was piloted by him* ¶ *khos kho lo sgyur ba'i 'thus mi the delegates controlled by him* 2. leaves of root vegetables

ཁ་ལོ་སྒྱུར་ /qhālo kur/ see *kha lo*

ཁ་ལོ་སྒྱུར་མཁན་ /--kurñɛɛn/ one with controlling power, ruler

ཁ་ལོ་སྒྱུར་དབང་ /--kurwaan/ domination, hegemony, supremacy, control ¶ *rgya gar sogs rgyal khab mang po dbyin ji'i kha lo sgyur dbang 'og gnas pa red dd Many countries such as India were under the domination of the English.*

ཁ་ལོ་བ་ /qhālopa/ driver, pilot

ཁ་ལྡོག་ /qhā lɔɔ̀/ 1. va. to contradict, to disagree 2. va. to answer, to reply

ཁ་ལོངས་ /qhā loon/ 1. (number + --) at least (the number) ¶ *bzo pa mi grangs brgya kha longs ba yod pa red There are at least one hundred workers.* 2. vi. to reach a predetermined amount ¶ *khang pa'i rin babs kha longs ba'i dngul g.yar mkhan ma byung (I) couldn't get anyone to lend enough money to make up the cost of the house.*

ཁ་ཤས་ /qhāšɛɛ̀/ several, a few ¶ *mi ka shas yong ba red Several people came.*

ཁ་ཤེད་ /qhāšeè/ forceful/ effective speech ¶ *kho tshogs 'du la kha shed chen po red He (speaks) very forcefully at meetings.*

ཁ་ཤོ་ /qhāšo/ 1. harelip 2. gap, rift, breach

ཁ་ཤོབ་ /qhāpšɔɔ̀/ joke, kidding; va.--*bshad* to joke

ཁ་ཤོར་ /qhā šɔɔ/ 1. vi. to have a slip of the tongue, to disclose/ reveal (accidently) ¶ *tshig de kha shor ba red That word slipped out (from my mouth).* 2. vi. to have something go out of control ¶ *mo kra kha shor nas g.yangs la gzags pa red The car went out of control and fell over the precipice.*

/qhāšer/ sm. *ngag gsher*

ཁ་བཤད་ /qhāpšɛɛ̀/ talk, speech, conversation ¶ *rgya dmar gyis kha bshad la kho pa tshos bod la rogs ram byed kyi red zer ba red Red China, in talk, said they will help Tibet.*

ཁ་བཤད་དང་ལག་ལེན་ /--tə laqleen/ word and deed, saying and doing

ཁ་བཤད་དང་ལག་ལེན་མཐུན་པ་ /--thünpə/ words corresponding with actions/ deeds

ཁ་བཤིག་ /qhā šii/ va. to unpack/ unwrap, to open up

ཁ་ས་ /qhāsa; qhēēsə/ yesterday

ཁ་སང་ /qhāsaŋ; qhəsiin/ some time ago, some days ago

ཁ་སེང་ /qhəsiin/ sm. *kha sang*

ཁ་སི་ཁྲོ་ /ch./ Castro

ཁ་སོ་ /qhāso/ mouth and teeth

ཁ་སོས་ /qhā söö/ 1. imp. of *kha gso* 2. sm. *kha gso*

ཁ་སླ་པོ་ /qhā lāpo/ 1. talkative, loose-tongued, indiscrete 2. a person who eats anything

ཁ་སློང་ /qhā lōŋ/ sm. *kha gsab*

ཁ་གསག་ /qhāsaà/ obsequious flattery, flattery (for one's own end); --*byed* to flatter/ praise (for one's own gains) ¶ *kha gsag skyug bro dgos pa'i zhig byas pa red (He) flattered (them) nauseatingly.*

ཁ་གསབ་ /qhəsəp/ that which makes up a shortage/ deficiency (e.g. a subsidy, supplement), replenishment ¶ *kha gsab dngul gron monetary subsidy* ¶ *kha gsab dngul monetary subsidy* ¶ *kha gsab rogs ram subsidy aid*; va. /qhā səp/; --*byed* to make up a shortage/ deficiency, to subsidize, to supplement, to replenish ¶ *slob gra'i 'gro song brgya zur lnga bcu gzhung nas kha gsab byed kyi yod pa red The government subsidizes fifty percent of the school's expenses.*

ཁ་གསལ་ /qhāsɛɛ/ clear, distinct, explicit ¶ *khos bod kyi gnas tshul kha gsal bshad pa red He gave (told) a clear account of the Tibetan situation.*

ཁ་གསལ་པོ་ /qhā sɛ̄ɛpo/ clear, distinct, explicit

ཁ་གསུབ་ /qhā sūp/ 1. va. to close/ cover up an opening (such as a well or hole) 2. va. to erase 3. va. to push someone's head to the ground

ཁ་གསོ་ /qhā sō/ va. to take care of, to support, to feed, to rear ¶ *tshong las 'dis mi mang po'i kha gso thub gyi yod pa ma red This business cannot support many people.*

ཁ་གསུམས་ /qhā sūm/ sm. *kha btsums*

ཁ་བསོས་ /qhā söö/ p. of *kha gso*

ཁ་བསླངས་ /qhā lāàn/ p. of *kha slong*

ཁ་བསླུས་རྒྱག་ /qhəlüü kaà; qhəplüü kaà/ va. to borrow with the intention of not paying back ¶ *khos nga'i ca lag kha bslus brgyab song He borrowed my things and didn't return them (intentionally).*

ཁ་རག་ /qhēraà/ sm. *khe rag*

ཁ་ཧྲེ་ཀར་ /ch./ c. Kashgar

ཁོ་ཧྥེ་ /ch./ coffee

ཁ་ལྷག་ /qhālhaà/ surplus, leftover ¶ *rang gi dgos mkho'i kha lhag nas from the surplus left after the necessities*

ཁག་ /qhāà/ 1. word indicating a plurality of different kinds of units/ sections/ types/ parts ¶ *'dzam gling rgyal khab che khag the bigger nations of the world* ¶ *kho tshor me mda' khag mang po 'dug They have many types of guns.* 2. division, section, group, part ¶ *dmag mi khag gcig sa mtshams la btang ba red One division (unit) of soldiers was sent to the border region.* 3. fault, blame (used with negatives) ¶ *khor khag mi 'dug He is not at fault.*

ཁག་དཀྲི་ /qhāà ti/ va. to blame ¶ *dmag ma thob na gnam la khag dkri gi ma red If we lose the war we won't blame the sky.*

ཁག་བཀལ་ /qhā qɛɛ/ sm. *kha bkal*

ཁག་ཁག་ /qhāqaà/ separate, different ¶ *don lta 'di gnyis khag khag red These two meanings are different.* va.--*byed* to do separately; to divorce ¶ *las ka 'di gnyis khag khag byed dgos red (You) have to do these separately.* ¶ *chang sa rgyab pa da ga lam sang khag khag byas song As soon as (they) got married (they) got divorced.* va.--*bzo* to separate ¶ *mde'u dang me mda' khag khag bzos* (p. of *bzo*) *pa red (They) separated the bullets and guns.*

ཁག་ཁྱག་ /qhāqkaà/ sm. *khag theg*

ཁག་འཁུར་ /qhāà khūr/ vi. to take the blame ¶ *kho tsho'i nor 'khrul gyi khag ngas 'khur thub gyi ma red I can't take the blame for their mistake.*

ཁག་བགོ་ /qhāà qo/ sm. *kha bgos byed*

ཁག་བགོས་ /qhā qöö/ p. of *khag bgo*

ཁག་བགོས་ /qhāāqöö/ division, classification; va.--*byed* to divide, to classify ¶ *las ka de dag shog khag so sor khag dgos byas pa red (They) divided the work among the different groups.*

ཁག་བགོས་ནས་དབང་སྒྱུར་ /--nɛɛ wāŋ kur/ va. to divide and conquer

ཁག་འཁྱལ་ /qhāà qee/ sm. *kha bskal*

ཁག་འཇོག་ /qhāà cɔɔ/ sm. *kha bkal*

ཁག་ཏིག་ /qhətil/ bitter

ཁག་བཏགས་ /qhāà tāà/ sm. *kha bkal*

ཁག་ཐེག་ /qhāāteq/ sm. *kha theg*

ཁག་ཐེག་པ་ /--pa/ sm. *kha theg pa*

ཁག་ཐེག་བཙུགས་ནས་གློད་ /--tsuunee löö/ va. to release on bail

ཁག་ཐེག་ཞུ་ཡིག་/--šuyii/ guarantee, warranty, bond

ཁག་འདོགས་ /qhā tɔɔ/ sm. *kha bkal*

ཁག་པོ་ /qhāqo/ 1. difficult, hard ¶ *zhabs bro rgyab stangs ha cang khag po zhig a very difficult dance step* 2. (vb. +--+ auxiliary/ existential/ linking verb) difficult to do verbal action ¶ *dbugs gtong khag po red It is difficult to breathe.*

ཁག་ཕྱེ་ /qhāà chē/ va. to divide/

separate into parts/ components ¶ *pho mo khag phye nas separating the men and women*

ཁག་འབྱེད་ /qhāà chēè/ sm. *khag phye*

ཁག་འབྱེད་འཕྲུལ་ཆས་ /--thūūcēè/ sorting/ separating machine

ཁག་མེད་ /qhāà meè/ see *khags*, 3

ཁག་གཡོག་ /qhāà yɔ̃ɔ̃/ sm. *kha bkal*

ཁང་ /qhāŋ/ sm. *khang pa*

ཁང་ཁུངས་ /qhə̄ŋquùn/ ownership (of building) ¶ *gzhung gi khang khungs khang pa rnying pa tsho the old houses owned by the government*

ཁང་ཁྱིམ་ /qhə̄ŋkim/ sm. *khang pa*

ཁང་གླ་ /qhāŋla/ rent (house); va.--*sprod* to pay rent

ཁང་སྒྲོམ་ /qhāŋtom/ compartment, apartment ¶ *ri li'i khang sgom a train compartment*

ཁང་ཅུན་ཟོའོ་སྨན་ /ch. + mēn/ antibiotics

ཁང་ཆུང་ /qhə̄ŋcuun/ small room

ཁང་ཛུན་སུའུ་ /ch./ sm. *khang cun zo'o sman*

ཁང་གཉེར་ /qhāŋñer/ person in whose charge a house is left, superintendent

ཁང་རྟགས་ /qhāŋtaà/ house number

ཁང་སྟེང་ /qhāŋteŋ/ sm. *khang thog*

ཁང་ཐོག་ /qhāŋtɔ̃ɔ̃/ roof

ཁང་བདག་ /qhāŋtaà/ landlord

ཁང་རྡིབ་གཏོང་ /qhāŋtip tōōn/ va. to murder by causing a house to collapse on the victims

ཁང་པ་ /qhāŋpa/ house, home; va.--*rgyag* to build a house

ཁང་བུ་ /qhə̄ŋpu/ sm. *khang chung*

ཁང་མིག་ /qhə̄ŋmii/ room (in a house)

ཁང་རྨང་ /qhāŋmaŋ/ foundation of a house

ཁང་རྩ་ /qhāŋtsa/ sm. *khang rmang*

ཁང་མཚན་ /qhāmtsɛɛn/ house/ dormatory in a college/ monastery

ཁང་བཟོ་ /qhāŋso/ construction (usu. of houses)

ཁང་སྲུང་བ་ /qhə̄ŋsuŋə/ guard, watchman

ཁངས་ /qhāàn/ vi. to be filled ¶ *sgam 'di khang mi 'dug The box is not filled*

ཁད་ /khēɛ̀/ 1. (vb. + dat.-loc. +--) on the verge of verbal action ¶ *gnam gru 'phur la khad la skyon shor song When the plane was on the verge of taking off, it broke down.* 2. p. of *'khad*

ཁད་ཀྱིས་ /qhēɛ̀qii/ gradually, slowly

ཁད་སྙོམས་ /qhēɛñom/ sm. *khod snyoms*

ཁབ་ /qhə̄p/ needle ¶ *glog tshad lta byed yo byed kyi khab dmar mo the red needle of the electric meter equipment* va.--*rgyag* to stick/ poke with a needle, to give an injection

ཁབ་སྐུད་ /qhə̄pqūù/ 1. needle and thread 2. the smallest item

¶ *mang tshogs kyi khab skud tsam yang khyer ma chog Even a needle and thread (the smallest item) may not be taken from the masses.*

ཁབ་རྒྱག་ /qhə̄p kaà/ see *khab*

ཁབ་འཐག་ /qhə̄ptaà/ knitting ¶ *khab 'thag bzo grwa knitting factory*; va.--*rgyag* to knit

ཁབ་དང་མེ་བཙའ་ /qhə̄p tə metsa/ acupuncture and cauterization

ཁབ་མིག་ /khə̄pmii/ eye of a needle

ཁབ་སྨན་ /qhə̄pmɛɛn/ injection; va.--*'dzugs*; --*rgyag* to inject, to give an injection

ཁབ་གཙག་ /qhə̄ptsaà/ lancet; va.--*rgyag* to do acupuncture, to make holes with a pin/ needle point

ཁབ་བཙའ་ /qhə̄ptsə/ acupuncture and moxibustion

ཁབ་བཙའི་གསོ་ཐབས་ /--sōthəp/ acupuncture and moxibustion therapy/ treatment

ཁབ་རྩེ་ /qhə̄ptse/ pin/ needle point

ཁབ་གཟེར་ /qhāpsee/ safety pin

ཁབ་རལ་ /qhə̄prèè/ sm. *khab shubs*

ཁབ་ལེན་ /qhə̄plèèn/ magnet

ཁབ་ལེན་གྱི་རང་བཞིན་ /qhə̄pleen qi rəŋšiin/ magnetic properties

ཁབ་ལེན་རྡོ་ /qhə̄pleen to/ magnet

ཁབ་ལོང་ /qhə̄ploon/ sm. *khab len*

ཁབ་ཤུབས་ /qhə̄psuù/ needle case/ holder

ཁབ་སྲུབ་ /qhə̄psup/ pin prick, needle mark

ཁབ་སླས་ /qhə̄plèè/ sm. *khab bslas*

ཁབ་བསླས་ /--/ knitting, knitted

ཁབ་བསླས་གྱོན་ཆས་ /--kȫncɛè/ knitted clothes/ apparel

ཁབ་བསླས་དངོས་རྫས་ /--ŋȫötsɛè/ knitted goods

ཁབ་བསླས་བཟོ་གྲྭ་ /--sota/ knitting factory

ཁབ་ལྷས་ /qhə̄plhɛè/ sm. *khab bslas*

ཁམ་ /qhām/ 1. piece/ bit of something ¶ *kham gang re gang re byas nas 'ab bred brgyab pa red (They) bit it bit by bit.* 2. the point of a pen

ཁམ་གང་ /qhāmqaan/ mouthful

ཁམ་སྡོང་ /qhāmton/ peach tree

ཁམ་པ་ /qhāmpa/ 1. redish brown colo 2. sm. *khams pa*

ཁམ་པུ་ཇེ་ /ch./ Cambodia

ཁམ་འཕྲོ་ /qhāmto/ food particles lef in the mouth after eating

ཁམ་བུ་ /qhə̄mpu/ peach, apricot

ཁམ་བོ་ཊི་ཡ་ /qāmpotiyə/ Cambodia

ཁམ་ཚིག་ /qhə̄mtsii/ seed/ pit of peach or apricot

ཁམ་སེར་ /qhāmser/ pale yellow

ཁམས་ /qhāàm/ 1. health, physical condition ¶ *khams bzang po good health*; va.--*'dri* to ask abo

another's health 2. the general area of Eastern Tibet ¶ *khams pa an Eastern Tibetan* 3. domain, territory ¶ *rgyal khams kingdom* 4. element ¶ *khams drug the six elements*

ཁམས་དཀར་ /qhāmqaa/ spermatozoa

ཁམས་དཀར་རྒྱུག་སའི་རྩ་ /--kūüsêê tsā/ sperm duct

ཁམས་ཁུལ་ /qhāmqüü/ Eastern Tibet

ཁམས་གླུ་ /qhəmlu/ song style from Kham

ཁམས་རྙོག་པ་ /qhāàmñΩΩpa/ tired, run down, not well, ill

ཁམས་དྭངས་པོ་ /--thanqo/ clear ¶ *chu 'di khams dwangs po red This water is clear.*

ཁམས་དྲིས་ /--thii/ p. of *khams 'dri*

ཁམས་འདྲི་ /--thi/ va. see *khams*,1

ཁམས་ལྡོག་ /qhāàm tΩΩ/ sm. *khams log*

ཁམས་པ་ /qhāmpa/ a person from Kham

ཁམས་བོད་ /qhāmpöö/ Kham-Tibet ¶ *khams bod gzhung lam the Kham-Tibetan highway* ¶ *khams bod rlangs 'khor 'gro lam The Kham-Tibetan Motor Highway* ¶ *khams bod sa mtho Kham-Tibetan plateau*

ཁམས་མོ་ /qhāmmo/ female from Kham

ཁམས་དམར་ /qhāmmar/ 1. egg, ovum 2. menstrual period

ཁམས་དམར་གྱི་སྣོད་ /--qi nöö/ ovary

ཁམས་དམར་རྒྱུག་སའི་རྩ་ /--küüsêê tsā/ oviduct, fallopian tube

ཁམས་རྨྱ་བ་ /qhāàm ñawa/ sm. *khams rmyog pa*

ཁམས་གཙང་ /qhāmtsan/ clean

ཁམས་མཚོ་ /qhāmtsho/ Kham-Ch'inghai ¶ *kham mtsho rlangs 'khor 'gro lam the Kham-Ch'inghai Motor Highway*

ཁམས་བཟང་པོ་ /khāàm sanqo/ well healthy

ཁམས་ཡངས་པོ་ /qhāàm yanqo/ gay, light-hearted

ཁམས་ལོག་ /qhāàm lΩΩ/ vi. to get sick of, to lose one's appetite, to get fed up with

ཁམས་གསེང་ /qhāmseèn/ outing, vacation

ཁམས་གསོ་ /qhāàm so/ va. to restore health/ physical well being

ཁམས་གསོ་ཁང་ /qhāmsoqaan/ rest home, sanatorium

ཁམས་བསོས་ /qhāàm söö/ p. of *khams gso*

ཁའི་སྐྲག་ཚ་ནད་ /qhɛɛ puptsənɛɛ/ stomatitis

ཁའེ་ཧྥེང་ /ch./ c. Kaifeng

ཁའེ་ལོ་ /ch./ c. Cairo

ཁེ་ /ch./ section, department

ཁར་ /qhār/ 1. just before, right before (vb. pres. +--) ¶ *nyal khar so 'khrud ba gal che It's important to brush (one's) teeth just before going to bed.* 2. on top of, in addition to (vb. +--; adj. comp. + --) ¶ *dud tshang 280 la glog bzhu 'dzugs thub pa byung*

khar on top of being able to put in electric lights for 280 families 3. bh. at in ¶ *sa gnas gcig khar gyi sa cha btsong nas* *having sold land in one place* 4. as well as ¶ *kho ni gzugs che khar shugs che ba gcig 'dug* *He is big and (as well as) strong.* ¶ *kho slob grwar 'gro khar bzo grwa la'ang 'gro ba red* *He goes to school as well as to the factory.* 5. house

ཁ་འཁྱེར་ /--khēē/ sm. *kha la 'khyer*

ཁར་སྒོང་ /qhārqoon/ soapstone

ཁར་ཉན་པ་ /qhār ñɛ̱npa/ sm. *kha la nyan pa*

ཁར་ཊུམ་ /ch./ c. Khartoum

ཁར་ཐུག་ /qhərtuù/ straight, directly ¶ *khar thug la phyin na slebs kyi red* *If you go straight you'll get there.*

ཁར་རྩང་ /khārtsaŋ/ sm. *kha sang*

ཁར་སང་ /qhārsaŋ/ sm. *kha sang*

ཁལ་ /qhɛɛ/ 1. basic unit of twenty in the Bhutanese numerical system ¶ *khal gcig* *twenty* ¶ *khal gnyis* *forty* ¶ *khal gcig dang phyed ka* *thirty* ¶ *khal gnyis dang bcu gnyis* *fifty two* 2. a standard measure of volume equal to about twenty five to thirty pounds 3. a load; va.--*skyel* to load

ཁལ་སྒ་ /qhēɛqa/ pack saddle

ཁལ་རྟ་ /qhēɛta/ pack horse

ཁལ་དྲེལ་ /qhēɛṭee/ pack mule

ཁལ་མ་ /qhēɛma/ carrying/ transport/ pack animal

ཁལ་གཡག་ /qhēɛyaà/ pack yak

ཁས་ /qhēɛ̀/ verbally, orally, by the mouth (lit. *kha* + inst.)

ཁས་ཁྱགས་ /qhēɛkaà/ guarantee, surety, bail, bond; va.--*byed* to guarantee, to give bail, to act as surety, to underwrite

ཁས་འཆེ་ /qhēɛce/ sm. *khas khyags*

ཁས་བླང་ /qhēɛ̀ lāŋ/ f. of *khas len*

ཁས་བླངས་ /qhēɛlaàn/ p. of *khas len*

ཁས་མི་ལེན་པའི་དབང་ཆ་ /qhēɛ̀ mi̱leenpee waŋca/ veto, veto power

ཁས་ལེན་ /qhēleen/ 1. guarantee, promise; va. /qhēɛ̀ le̱n/; --*byed* to guarantee, to promise ¶ *las ka 'di do dgongs tshar ba khas len byed kyi yin* *I guarantee to finish the work by tonight.* vi.--*shor* to break a promise 2. acceptance, consent, recognition; va. /qhēɛ̀ le̱n/; --*byed* to accept, to consent to, to recognize ¶ *bod mi chos pa zhig gis gung bran gyi lta ba ji ltar khas blangs byed thub gyi red* *How can a religious Tibetan accept the ideology of communism?* 3. to admit (to), to own up to ¶ *nor 'khrul khyon nas khas len gyi med pa red* *He absolutely wouldn't own up to his mistakes.*

ཁས་ལེན་པ་ /qhēɛlenpa/ volunteer, guarantor ¶ *khas len pa mi brgyad dgra bo'i dmag sgar nang phyin pa red* *Eight volunteers went into the enemy camp.*

ཁས་ལེན་ལག་བསྟར་ /--la̱qtar/ implementation of a guarantee/ promise/ agreement

ཁས་ལེན་ཤོར་ /--ŝöö/ see *khas len*, 1

ཁས་ས་ /qhɛ̄ɛsa/ sm. *kha sa*

ཁྭ་ཏ་ /qhāta/ crow

ཁྭ་ཏའི་ཁྱུ་ /qhātɛɛ khū/ id. an undisciplined mob (lit. a flock of crows)

ཁི་ལོ་ཝ་ཊེ་ /qhīlo wate/ kilowatt

ཁིའུ་ /qhīu/ a small knife

ཁུ་ཀུ་ /qhūqu/ paternal uncle

ཁུ་ཏུ་ /qhūtu/ hut, cottage

ཁུ་འདུས་ /qhūtüü/ simple, not elaborate, plain ¶ *mi tshe skyel stangs rgyas spros med pa'i khu 'dus shig yin na'ang* even though we led a simple life

ཁུ་བསྡུ་ /qhūtu/ curtailment, cut-back, simplification, streamlining; va.--*byed* to curtail/ cut-back/ simplify/ streamline ¶ *las khungs khu bsdu byed dgos* (We) must simplify (cut-back) the offices.

ཁུ་བསྡུ་གྲོན་ཆུང་ /--toncun/ simple and economical ¶ *khu bsdu gron chung gi sgo nas 'char gzhi bsgrub thub na* if (we) can carry out the plan simply and economically

ཁུ་ནུ་རི་བོ་ /khūnu riwu/ K'un-lun Mountains

ཁུ་བ་ /qhōō/ 1. the juice of anything ¶ *shing 'bras khu ba* fruit juice 2. gravy, soup 3. sperm

ཁུ་བོ་ /qhūwu/ sm. *khu gu*

ཁུ་བྱུག་ /qhūyuu/ cuckoo (bird)

ཁུ་བྱུག་མེ་ཏོག་ /--metɔɔ/ rhododendron

ཁུ་ཀྲུའུ་ /qhūtsu/ chairman of a regional people's representative assembly

ཁུ་ཚུར་ /qhūtsur/ fist; va.--*rgyag*; --*gzhu* to box, to punch

ཁུ་ཚུར་སྣུན་རྩལ་ /--nüüntsēē/ boxing

ཁུ་ཡུག་ /qhūyuu/ sm. *khu byug*

ཁུ་ལུ་ /qhūlu/ the soft hair/ wool of animals

ཁུ་ཤ་ /qhūšə/ meat broth

ཁུ་སིམ་པོ་ /qhū sīmpu/ quiet, peaceful

ཁུ་སིམ་སིམ་ /qhū sīmsim/ sm. *khu sim po*

ཁུག་ /qhūu/ corner, nook

ཁུག་སྐྱོག་ /qhūkōō/ 1. out of the way, remote ¶ *lung pa khug kyog 'di 'dra tshong yag po yong gi ma red* Business won't be good in a remote place like this. 2. corner ¶ *khug kyog du yod pa'i par* the picture in the corner

ཁུག་ཁུག་ /qhūquu/ sm. *khug*

ཁུག་འཁྱོག་ /qhūqkōō/ sm. *khug kyog*

ཁུག་ཏ་ /qhūqtə/ sm. *khug rta*

ཁུག་རྟ་ /qhūqtə/ swallow (bird)

ཁུག་མ་ /qhūŋma/ bag, purse

ཁུག་སེང་ /qhūŋseŋ/ cover, shelter

ཁུང་ /qhūŋ/ hole ¶ *khung yod pa'i lam du* on a road with holes

ཁུང་ཕུའུ་རྩེ་ /ch./ sm. *khung rtsi*

ཁུང་བུ་ /qhūŋpu/ 1. small hole 2. vacancy

ཁུང་བུ་རིམ་གསབ་ /--rimsəp/ filling a vacancy; va.--

byed to fill a vacancy

ཁུང་འབིགས་ /qhūŋpii/ perforating/ drilling/ punching holes; va.--*byed* to perforate/ drill/ punch holes

ཁུང་འབིགས་འཕྲུལ་འཁོར་ /--ţhūūqôô/ perforating machine

ཁུང་མིང་ /ch./ c. Kumming

ཁུང་ཙེ་ /ch./ Confucius

ཁུངས་ /qhūûn/ origin, source

ཁུངས་སྐྱེལ་ /qhūŋkêê/ proof ¶ *khung skyel gzhan dang mnyam du together with other proof*

ཁུངས་སྐྱེལ་ /qhūûn kεε/ va. to prove ¶ *rkun ma kho min pa khung skyel thub pa red (They) were able to prove he wasn't a thief.*

ཁུངས་སྐྱེལ་མཁན་ /--ñεεn/ witness, testifier

ཁུངས་སྐྱེལ་དངོས་པོ་ /--ŋôôpo/ sm. *khungs skyel ra 'phrod*

ཁུངས་སྐྱེལ་ར་འཕྲོད་ /--raţöö/ evidence, proof

ཁུངས་བསྐྱལ་ /qhūûn kεε/ p. of *khungs skyel*

ཁུངས་འཁྱོལ་ /qhūûn khöö/ vi. to accomplish, to succeed ¶ *'char gzhi rnying pa khungs 'khyol ma byung gong gsar pa 'di mgo 'dzug byed rgyu med (We) shouldn't begin the new project before the old one is accomplished.* ¶ *nga a me ri kar khungs 'khyol pa mi 'dug I couldn't make it in America.*

ཁུངས་སྒྲིག་ /qhūŋţii/ organizing; va. --*byed* to organize

ཁུངས་གཏུགས་ /qhūûn tūû/ va. to trace the source, to search out the origin

ཁུངས་ཐུབ་པོ་ /qhūûn thūpu/ durable, hardy

ཁུངས་དག་ /qhūŋtaà/ 1. reliable (source) ¶ *khungs dag nas thos pa'i gnas tshul news heard from a reliable source* 2. good quality, genuine (of merchandise)

ཁུངས་དག་པོ་ /qhūûn thaqpo/ reliable (source)

ཁུངས་འདེད་ /qhūûn teè/ sm. *khungs gtugs*

ཁུངས་ལྡན་ /qhūŋtèèn/ reliable ¶ *khungs ldan gnas tshul a reliable account*

ཁུངས་སྣེ་ /qhūŋne/ clue, hint, indication

ཁུངས་འཕེར་ /qhūŋpèè/ proof, verification ¶ *rtsad bcad nas khungs 'pher byung na if we can prove it after investigation*

ཁུངས་མེད་ /qhūŋmèè/ 1. baseless, unfounded, without substance ¶ *khungs med skyon brjod baseless criticism* 2. senseless, meaningless ¶ *'char gzhi 'di khung med red This plan is senseless.*

ཁུངས་མེད་ཀྱི་ཏམ་འཆལ་ /--tāmchεε/ slander, rumor, gossip

ཁུངས་མེད་ལུང་མེད་ /--luŋmeè/ sm. *khung med*

ཁུངས་གཙང་ /qhūŋtsaan/ pure, clean,

good ¶ *bod skad khungs gtsang* *good (pure) Tibetan*

ཁུངས་བཙན་ /qhūŋtsèen/ reliable, authoritative, authentic ¶ *'byung khungs khungs btsan* *reliable source*

ཁུངས་ཡོད་ལུང་ཡོད་ /qhūŋyöö luŋyöö/ 1. factual, authentic ¶ *lo rgyus khungs yod lung yod* *a factual history* 2. justified, sound, rational ¶ *khungs yod lung yod kyi nyes chas* *a justified punishment*

ཁུངས་ལུང་ /qhūŋluŋ/ 1. foundation, basis ¶ *dpe cha 'di'i khungs lung mtshan rig la gtug yod* *This book is based on science.* 2. meaning, substance, sense ¶ *khos ri mo khung lung yod pa rtag par 'bri gi 'dug* *He always draws pictures with substance.*

ཁུངས་ལུང་མེད་པ་ /--meèpa/ sm. *khungs med*

ཁུམས་ /qhüüm/ p. of *'khum*

ཁུར་ /qhuu/ 1. p. of *'khur* 2. burden, load

ཁུར་འཁྱེར་ /qhūr khee/ sm. *khur len*

ཁུར་འཁྲི་ /qhūrṭi/ duty, obligation, responsibility ¶ *tshang mas rang la khur 'khri'i las 'gan rnam bsgrub na* *if everyone accomplishes the work that each is responsible for*

ཁུར་གླ་ /qhūrla/ carrying fee, coolie/ porter's wage

ཁུར་ཐག་ /qhūrtaà/ rope used to tie a load (on the back)

ཁུར་འདེགས་ /qhūrteq/ shifting a load/ burden/ responsibility; va.--*byed* to shift/ turn over a responsibility, to shift a load/ burden

ཁུར་པ་ /qhūrpa/ porter, coolie

ཁུར་པོ་ /qhūrpu/ load, burden (either mental or physical)

ཁུར་རྩ་བ་ /qhūrtsawa/ sm. *khur pa*

ཁུར་ཚོས་ /qhūrtsöö/ cheek

ཁུར་ལེན་ /qhūr leen/ va. to take responsibility, to take interest in

ཁུལ་ /qhüü/ 1. region, area ¶ *'bras thon khul* *rice producing area* 2. regional ¶ *khul mi dmangs u yon lhan khang* *the regional people's committee* 3. va. to pretend (vb. +--+--) ¶ *dmag mi tshos phyir 'then byed khul byas nas* *the soldiers, having pretended to withdraw*

ཁུལ་བ་ /qhūwaa/ sm. *khu lu*

ཁུལ་མ་ /qhüümə/ lower side, bottom

ཁུལ་རྩེ་ /qhüütse/ top to bottom, all, entirely

ཁེ་ /qhē/ profit

ཁེ་སྐྱེད་ /qhēkeè/ profit; va.--*za* to profit

ཁེ་གྱོང་ /qheqüün/ sm. *khe gyong*

ཁེ་སྤོང་ /qhēkoŋ/ profit and loss

ཁེ་གྲགས་ /qhēṭaà/ wealth and fame ¶ *khe grags kyi bsam pa* *thoughts of wealth and fame*

ཁེ་གྲགས་འཚོལ་ལེན་ /--ṭhööleen/ spending one's energies in pursuit of fame and wealth

ཁེ་ཅན་ /qhēcɛɛn/ profitable

ཁེ་ཉེན་ /qhēñeen/ 1. sm. *khe gyong* 2. risk

ཁེ་པོ་ /qhēpo/ cheap ¶ *gong khe po cheap (in price), inexpensive*

ཁེ་སྤོགས་ /qhēpɵɵ/ 1. profit, gain 2. interest

ཁེ་སྤོགས་ཀྱི་ཚད་ /--qi tshēè/ profit/ interest rate

ཁེ་ཕན་ /qhēpɛɛn/ advantage, gain, benefit ¶ *mi dmangs kyi khe phan gyi ched du for the benefit of the people*

ཁེ་ཕན་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ utilitarianism

ཁེ་འཕྲོས་ /qhētɵɵ/ gain, profit, earnings

ཁེ་བེད་ /qhēpeè/ sm. *khe phan*

ཁེ་ཕོགས་ /qhēpɵɵ/ sm. *khe spogs*

ཁེ་དབང་ /qhēwaan/ right, perogative ¶ *'gro ba mi'i khe dbang human rights*

ཁེ་འབབ་ /qhēpəp/ sm. *khe spogs*

ཁེ་ཕྱད་ /qhēpɛè/ sm. *khe phan*

ཁེ་མེད་ /qhēmeè/ unprofitable

ཁེ་གཙང་ /qhēptsaan; qhāptsaan/ 1. exclusively, purely, soley ¶ *bod phrug khe gtsang yod pa'i slob grwa a school exclusively for Tibetan children* 2. alone ¶ *par chas thog tu spras nas spyod pa dang khe gtsang spyad na'ang 'grig gi red It's okay whether (you) use it attached to the camera or alone.*

ཁེ་ཚོང་ /qhētsoŋ/ trade, commerce, retailing; va.--*rgyag* to trade, to engage in commerce, to retail

ཁེ་འཚོལ་ /qhētsɵɵ/ profit seeking; va./qhē tshɵɵ/; --*byed* to seek profit

ཁེ་འཚོལ་བའི་ལྟ་ཚུལ་ /qhē tshɵɵwɛɛ tətsʉʉ/ the point of view of profit seeking

ཁེ་བཟང་ /qhēpsaan/ profit; vi.--*za*; --*lon* to get/ make a profit ¶ *tshal btsong nas khe bzang lon pa red (They) make a profit from selling vegetables.*

ཁེ་བཟང་ཁོ་ན་དོན་གཉེར་ /--qhōna thɵnñee/ working exclusively for profit.

ཁེ་བཟང་དང་སྙན་གྲགས་ /--thaŋ qētaà/ profit/ wealth and fame

ཁེ་རག་ /qheraà; qhēpara/ hay fork, pitchfork

ཁེ་ལས་ /qhēlɛè/ business enterprise/ venture, factory, mill ¶ *deng rabs can gyi khe las a modern enterprise*

ཁེ་ལས་བདག་གཉེར་ /--taqñee/ management of an enterprise, business administration

ཁེ་རེམ་ལིན་ཕོ་བྲང་ /ch. + photaan/ Kremlin

ཁེ་ལོ་ཝ་ཊེ་ /qhēlo wate/ kilowatt

ཁེ་སང་ /qhēsaan/ sm. *khe skyed*

ཁེ་ལྷག་ /qhēlaà/ sm. *khe 'phros*

ཁེངས་ /qhēēn/ p. of *'khengs*

ཁེངས་སྐྱུང་ /qhēnkuŋ/ modesty ¶ *las byed pa rnams kyis khengs skyung gi sgo nas lo rgyus bris pa*

red The cadres modestly wrote about the events. va.--*byed* to act modest

ཁེངས་སྐྱུང་ཆེན་པོ་ /--chēnpo/ modest ¶ *kho khengs skyung chen po red He is modest.*

ཁེངས་སྐྱུང་བག་ཡོད་ /--paqyöö/ modest and upright/ principled

ཁེངས་བསྐྱུངས་ /--/ sm. *khengs skyung*

ཁེངས་ཆུང་ /qhēncuun/ humble ¶ *mi 'di khengs chung red This man is humble.*

ཁེངས་དྲེགས་ /qhēnṭeè/ conceit, arrogance, haughtiness ¶ *kho khengs dregs che bas rang skyon ma mthong ba red Because of his great conceit he didn't see his own faults.*

ཁེངས་དྲེགས་ཆེན་པོ་ /--chēnpo/ conceited, arrogant, haughty

ཁེངས་པ་ /qhēnpa/ sm. *khengs dregs*

ཁེངས་པ་སྐྱུང་ /qhēnpa kūn/ vi. to be/ act modest

ཁེངས་སེམས་ /qhēnsem/ sm. *khengs dregs*

ཁེངས་སེམས་མེད་པ་ /--mɛɛ̀pə/ modest, unassuming, humble

ཁེན་ཉི་ཡ་ /qhēnñeya/ Kenya

ཁེབས་ /qhēp; qhəp/ 1. p. of *'kheb* 2. covering, lid

ཁེབས་གཅོད་ /qhāpcöö/ cover, lid; va.--*rgyag; --g.yogs* to cover with a lid; to conceal/ hide

ཁེབས་མེད་ /qhēpmeè/ open, uncovered ¶ *khebs med rdo sol gter kha an open coal mine* ¶ *khebs med 'khor lo a vehicle without a roof (convertible)*

ཁེབས་གཡོགས་ /qhēpyöö/ see *khebs*

ཁེམ་ /qhēm/ shovel

ཁེམ་བུ་ /qhēmpu/ spoon, ladle

ཁེའི་ཤེར་ཁེའི་ཟི་ /ch./ Kirghiz

ཁེར་རྐྱང་ /qhērkan/ alone, individual, single, isolated ¶ *rang nyid kher rkyang la rgyal kha len thabs byed kyi mi 'dug (They) aren't trying to get a victory for themselves alone.* ¶ *grogs med kher rkyang isolated without friends;* va.--*du 'jog* to isolate

ཁེར་རྐྱང་གི་དཔལ་འབྱོར་ /--qi pɛ̄ɛncöö/ individual economy, petty economy (an economy where basic unit is the individual working alone)

ཁེར་རྐྱང་གི་ཞིང་ལས་ /--qi šinlèè/ the system of individual farming

ཁེར་རྐྱང་གི་ལག་ཤེས་བཟོ་ལས་

/--qi laqšeè solɛɛ̀/ the system of individual craft industry

ཁེར་རྐྱང་ངལ་རྩོལ་བ་ /--ŋɛɛtsööwa/ individual laborer

ཁེར་རྐྱང་འབྲོག་པ་ /--ṭoqpa/ individual nomads (in contrast to collectively working nomads)

ཁེར་རྐྱང་ཞིང་པ་ /--šinpə/ individual farmer/ peasant (in contrast to collectively working farmers)

ཁེར་རྐྱང་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་ /--lə waŋwεε ləmluŋ/ system of private property

ཁེར་གཉེར་ /qherñee/ individual management/ control

ཁེར་ལས་ /qherlεὲ/ sm. *kher gnyer*

ཁེར་ལས་དུད་ཚང་ /--tütsaan/ individual household

ཁེལ་ /qhee/ 1. p. of *'khel* 2. imp. of *'khal*

ཁེས་ /qheè/ vi. to hit the mark/ target/ right place

ཁེས་ཉིན་ /qheñiin/ the day before yesterday

ཁོ་ /qhō/ he; it ¶ *kho tsho* *they*

ཁོ་ཁོ་ /ch./ cocoa

ཁོ་ཁོ་ཞི་ལི་ /ch./ Koko Hsili Mountains

ཁོ་ཅུས་ /ch./ imperial examination system

ཁོ་ཏི་ /qhōti/ kettle, teapot

ཁོ་ཐག་ཆོད་ /qhōtaà chöö/ vi. to decide (finally/ definitely) ¶ *lha sa 'gro yas bsam blo kho thag chod kyi mi 'dug (They) can't make up their minds whether to go to Lhasa.*

ཁོ་ན་ /qhōna/ purely, solely, only ¶ *dmag don kho na'i lta tshul purely military viewpoint*

ཁོ་ན་ཉིད་ /qhōna ñii/ sm. *kho na*

ཁོ་ནར་ /qhōnar; qhōnaa/ to that only/ alone ¶ *kho tshos ngal rtsol mang du 'gro rgyu kho nar bsam blo btang ba red They thought only of increasing labor.*

ཁོ་ནས་སྲིད་དབང་ /qhōnεὲ siwaan/ dictatorship

ཁོ་པ་ /qhōpa/ he ¶ *kho pa tsho they*

ཁོ་བོ་ /qhōwoo/ I, myself (masculine)

ཁོ་བོ་ཅག་ /qhōōcaà/ we, us, ourselves

ཁོ་མོ་ /qhōmo/ 1. I, myself (feminine) 2. she, herself

ཁོ་ཙེ་ /ch./ chopsticks

ཁོ་ཚོ་ /qhōtso; qhōntso/ they

ཁོ་ཤི་ཁར་ / ch./ c. Kashgar

ཁོ་ར་ /qhōra/ that itself ¶ *ngo thog kho ra bshad pa red (They) told the truth (itself).*

ཁོ་རང་ /qhōraan/ he (himself)

ཁོ་རང་རང་ཉིད་ /--rəŋñii/ he himself

ཁོ་རའི་ /qhōrεε/ his, his own

ཁོ་ལག་ /qhōlaà/ the body

ཁོ་ལོམ་བི་ཡ་ /ch./ Colombia

ཁོ་ལུམ་བོ་ /ch./ c. Columbo (Ceylon)

ཁོ་སི་ཏ་རི་ཁ་ /ch./ Costa Rica

ཁོ་ཧྥི་ /ch./ coffee

ཁོག་ /qhṓŏ/ 1. interior, internal, inside 2. imp. of *'gog*

ཁོག་གཅོང་ /qhōqcoŋ/ chronic internal illness/ disease

ཁོག་ཏི་ /qhōtii/ sm. *kho ti*

ཁོག་དམ་ /qhōqtam/ one's innermost thoughts/ feelings

ཁོག་ཐྲེར་ /qhōtii/ sm. *kho ti*

ཁོག་སྟོང་ /qhōqtoon/ hollow

ཁོག་ནད་ /qhΩ̄qnɛɛ̀/ internal disease/ illness ¶ *khog nad sman bcos sde khag internal medicine division*

ཁོག་ནས་ཁས་ལེན་ /qhΩ̄Ω̄ nɛɛ̀ qhēleen/ tacit consent/ acceptance

ཁོག་པ་ /qhōqpa/ 1. the inside of the trunk of the body ¶ *spal pa'i khog pa bshag ste nang khro la bltas pa red (They) cut open the frog to examine its inside.* 2. internal capacity ¶ *snod chas 'di khog pa chen po 'dug This container has a large capacity.* 3. tolerant, patient ¶ *mi 'di khog pa chen po 'dug This man is very tolerant.* va.--*byed*; --*'khur* to be tolerant/ patient; va.--*rgyong* to instigate, to incite; va.--*sngog*;--*'bru* a. to ferret out secrets (from a person) by devious means b. to dig up the insides

ཁོག་པ་འཁུར་ /--qhūr/ sm. *khog pa byed*

ཁོག་པ་སྐྱོང་ /--kon/ va. to instigate, to incite

ཁོག་པ་བརྒྱང་ /--kan/ f. of *khog pa rgyang*

ཁོག་པ་བརྒྱངས་ /--kaàn/ p. of *khog pa rgyang*

ཁོག་པ་སྔོག་ /--ŋΩ̄Ω̄/ see *khog pa*

ཁོག་པ་བསྔོག་ /--/ f. of *khog pa sngog*

ཁོག་པ་བསྔོགས་ /--/ p. of *khog pa sngog*

ཁོག་པ་ཆེན་པོ་ /--chēnpo/ tolerant, patient

ཁོག་པ་བྲད་ /--cheè/ va. to be tolerant, to be patient

ཁོག་པ་བྲུས་ /--tüü/ p. of *khog pa 'bru*

ཁོག་པ་གཤག་ /--šaà/ va. to cut open, to dissect

ཁོག་པ་འབྲུ་ /--tu/ sm. *khog pa sngog*

ཁོག་པ་ལེན་ /--leen/ va. to get the measure of a person and to act accordingly

ཁོག་འདྲིལ་ /qhōntee/ conspiracy, collusion

ཁོག་མ་ /qhΩ̄Ω̄ma/ earthen pot ¶ *me tog khog ma flower pot*

ཁོག་ཚོད་བླངས་ /qhΩ̄qtsöö laàn/ p. of *khog tshod len*

ཁོག་ཚོད་ལེན /--leen/ sm. *khog pa len*

ཁོག་ཞུགས་ /qhōōqšuù/ instigated, brainwashed; va.-- to instigate, to brainwash ¶ *rgya dmar gyis ngan slob khog zhugs byas pa'i spa ki si than Pakistan, which was instigated by Red China*

ཁོག་གཞི་ /qhōqši/ body, frame ¶ *gru gzings khog gzh'i bzo khang a repair shop for ships' bodies*

ཁོག་ཡངས་ /qhΩ̄qyaàn/ 1. spacious, having a large capacity 2. patient, tolerant

ཁོག་རུལ་ /qhōqrüü/ decayed, rotten, corrupt ¶ *shing sdong khog rul a tree that is rotten inside* ¶ *gzhung khog rul yin tsang because the government is corrupt*

ཁོགས་མ་ /qhΩ̄Ω̄ma/ sm. *khog ma*

ཁོང་ /qhōn; qhōon/ he (h)

ཁོང་ཁྲོ་ /qhōŋto/ anger, indignation, wrath ¶ *'os pa'i khong khro righteous indignation;* vi.--*za* (p. *zas*) to be angry; va.--*slong* (p. *bslangs*) to make angry, to provoke anger

ཁོང་ཁྲོ་འབར་བ་/--parwa/ flaming/ intense anger

ཁོང་ཁྲོ་ཟ་ /--sa/ see *khong khro*

ཁོང་ཁྲོ་ཟས་ /--sɛɛ/ p. of *khong khro za*

ཁོང་ཁྲོ་སློང་ /--lōōn/ see *khong khro*

ཁོང་ཁྲོ་བསླངས་ /--lāān/ p. of *khong khro slong*

ཁོང་འཁྲུགས་ /qhōŋtuu/ upset (mentally); vi.--*langs* to be upset/ disturbed

ཁོང་གང་ /qhōŋqaan/ full, packed

ཁོང་སྒྲིལ་ /qhōŋtii/ iron chain, fetters

ཁོང་སྙོམས་པ་ /qhōŋñompa/ calm, tranquil

ཁོང་སྟོང་ /qhōŋtoŋ/ cavity, hollow; abdominal cavity

ཁོང་དུ་ཆུད་ /qhōŋtu chüü/ vi. to master, to comprehend thoroughly ¶ *rnyog dra che ba'i lag rtsal mgyogs myur thog khong du chud pa red (They) quickly mastered the complicated technique.*

ཁོང་ནད་ /qhōŋnɛɛ/ 1. tuberculosis 2. internal illness/ disease

ཁོང་རྣམ་ཚོ་ /qhōnantso/ they (h)

ཁོང་པ་ /qhōŋpa/ 1. interior, inside 2. they 3. the mind; va.--*rgyang* to fill the mind, to instigate

ཁོང་ཚོ་ /khōntso/ they (h)

ཁོང་ཡངས་དཀྱིལ་ཆེ་ /qhōŋyaŋ keece/ lighthearted, carefree

ཁོངས་ /qhōōn/ under the jurisdiction of, belonging to, part of, among ¶ *thog ma yong mkhan skyab bcol ba'i khong rgas 'gogs mang po mi 'dug There were not many old people among the refugees who came first.* ¶ *dmar shog gi khongs la gnam gru ga tshod yod pa red How many planes do the communists have*

ཁོངས་རྒྱུད་ /qhōŋküü/ system

ཁོངས་གཏོགས་ /qhōŋtöö/ 1. a part of, belonging to, component, constituent ¶ *grong khyer di'i khongs gtogs la mi dmangs spro skyid gtong sa mang po yod pa red There are many parks in (that are a part of) this city.* 2. classification, categorization; va.--*byed* to classify, to categorize ¶ *nga'i khyim tshang mnga bdag gral rim khongs gtogs byas pa red (They) classified my family as bourgeois class.*

ཁོངས་གཏོགས་རྒྱལ་ཁབ་/--keeqəp/ dependent/ satellite country

ཁོངས་འཕེར་ /qhōŋpee/ verification, authentication ¶ *rtsa bcad nas khongs 'pher byung rjes after (they) investigated and verified (it)*

ཁོངས་མི་ /qhūŋmi/ member

ཁོངས་འཛིན་རྒྱལ་ཁབ་ /qhūŋtsiin keeqəp/ suzerain, colonial state

ཁོངས་སུ་གཏོགས་ /qhōŋsu töö/ vi. to be a part of, to

belong to, to be subsumed under ¶ *las khungs 'di phyi srid kyi khongs su gtogs pa red This office comes under External Affairs.* ¶ *mi rig 'di sog rigs kyi khongs su gtogs pa red This race belongs to the Mongoloid race.*

ཁོངས་སུ་བདག་ /--taà/ sm. *khongs su gtogs*

ཁོངས་སུ་འདུ་ /--tu/ vi. to be included, to encompass, to be subsumed ¶ *gzhung gi chags stangs kyi skor deb 'di'i khong su 'dus* (p. of *'du*) *yod the structure of the government is included in this book.*

ཁོད་ /qhöö/ 1. surface, exterior 2. imp. of *'god*

ཁོད་སྙོམས་ /qhööñom/ 1. level, even ¶ *sa cha khod snyoms thog on level ground* 2. equal ¶ *gnyis kar gzig skyong khod snyom gnang ba red (They) looked after both equally.* va. /qhöö ñom/; *--byed; --bzo* to level, to equalize ¶ *der sa brgyangs nas khod snyoms pa red (They) filled it with earth and then leveled it.*

ཁོན་ /qhöön/ p. of *'khon*

ཁོན་འཛིན་ /qhöntsiin/ sm. *'khon 'dzin*

ཁོབ་ /qhΩp/ 1/ vi. to become rusty/ clumsy/ bungling/ uncoordinated ¶ *nga' bod skad 'di khob shag My Tibetan has become rusty.* 2. sm. *'gebs*

ཁོབ་པོ་ /qhopo/ rusty (of skills), worn out (for machines), clumsy, uncoordinated ¶ *kho tsho lag gsar ba yin tsang las ka byed yas khob po 'dug Because they are novices, they work clumsily.*

ཁོམ་ /qhom/ 1. vi. to have time for ¶ *do dgongs ltas mor khom gyi yod pas Do you have time for a show tonight?*

ཁོམ་པ་ /qhompa/ free time, spare time ¶ *sha nyo rgyu khom pa ma byung I didn't have any time to buy meat.* va.*--bzo*; *--byed* to make time ¶ *sman pa 'dis rtag par khom pa bzos te phru gu tshor lus po brtag dpyad byed par yong gi yod pa red The doctor makes time to come to examine the children.*

ཁོམ་འཕོག་ /qhompΩΩ/ skin/ leather bag

ཁོམ་ལོང་ /qhomloon/ sm. *khom pa*

ཁོམས་ /qhom/ 1. sm. *khom* 2. imp. of *'grem*

ཁོའི་ /qhöö/ (--+gen.) his, of him ¶ *deb 'di kho'i red This book is his.* ¶ *kho'i deb his book*

ཁོའུ་ཆིན་ /ch./ harmonica

ཁོའེ་པན་ /ch./ quick time in music

ཁོའོ་ཀྲང་ /ch./ department/ section chief

ཁོར་ /qhΩΩ/ to him (--+ dat.-loc.)

ཁོར་ཀྲུ་ /qhorka/ circumference

ཁོར་མོ་ཁྱོག་ཏུ་ /qhorme khoqtu/ meandering; vi.--*'bab* to meander (of rivers)

ཁོར་མོ་ཡུག་ /--yuq/ constantly, incessantly

ཁོར་ཚོས་ /qhΩΩtsöö/ cheek

ཁོར་ཡུག་ /qhoryuq/ 1. environment,

surroundings ¶ *khor yug gad dar rgyab rgyu cleaning up the surroundings* 2. all around, surrounding ¶ *lha khang gi khor yug me tog mang po bskor yod The temple is surrounded by many flowers.*

ཁོར་ཡུག་ཏུ་ /--/ all around, surrounding ¶ *grong khyer gyi khor yug tu surrounding the city*

ཁོར་མོར་ /qhȭrmor/ sm. *khor yug tu*

ཁོལ་ /qhȫȫ/ 1. p. of *'khol* 2. sm. *'khol* (vi. to boil) ¶ *chu khol gyi 'dug The water is boiling.* 3. imp. of *'gel* 4. imp. of *'khel*

ཁོལ་མཆུ་ /qhȫȫncu/ the mouth (iron pipe) of a bellows

ཁོལ་དུ་ཕྱུང་ /qhöltu chūn/ va. to set aside, to keep separate

ཁོལ་པོ་ /qhȫȫpo/ servant

ཁོལ་མ་ /qhȫȫma/ 1. boiled ¶ *chu khol ma boiling water* 2. window, sky-light

ཁོལ་མོ་ /qhȫȫmo/ 1. bellows 2. maid-servant

ཁོས་ /qhȫȫ/ (--+inst.) by him ¶ *khos byas pa red He (by him) did it.*

ཁྱ་རེ་ཁྱོ་རེ་ /khāre khōre/ unsteady, precarious, wavering, unstable ¶ *chab srid kyi gnas stang khya ri khyo ri yin stabs because the political situation is precarious*

ཁྱག་ /khāà/ sm. *khyags*

ཁྱག་ཁྱོག་ /khāqkȭõ/ 1. undulating, winding 2. devious, roundabout

ཁྱག་པ་ /khāqpa/ sm. *khyags pa*

ཁྱག་རུམ་ /khə̄qrum/ sm. *khyags rum*

ཁྱག་རོམ་ /khāqrom/ sm. *khyags rom*

ཁྱགས་ /khāà/ vi. to be/ feel cold

ཁྱགས་བརྒྱག་ /khāà kaà/ 1. va. to freeze ¶ *khos sha 'di khyags brgyab pa red He froze the meat.* 2. vi. to become frozen ¶ *sha 'di khyags brgyab zhag The meat has become frozen.*

ཁྱགས་པ་ /khāqpa/ ice; vi.--*rgyag*; --*chags* to become frozen ¶ *sha 'di khyags pa brgyab zhag The meat has become frozen.* va. --*bzo* to make ice

ཁྱགས་རུམ་ /khə̄qrum/ ice, glacier

ཁྱགས་རོམ་ /khāqrom/ sm. *khyags rum*

ཁྱད་ /khε̄ὲ/ 1. difference, distinction ¶ *'di gnyis la khyed ga re yod pa red What is the difference between these two?* 2. in order to ¶ *de ni khang pa'i nang gzhan dag gang byung mi yong ba'i khyad red That was in order not to have intruders come into the house.*

ཁྱད་མཁས་ /khε̄ε̄qεὲ/ expert, specialist

ཁྱད་མངག་ /khε̄ε̄naà/ specially assigned ¶ *khyad mngag sku tshab specially assigned representative*

ཁྱད་ཅན་ /--cεεn/ special, distinctive ¶ *khyad can dmag dpung special troops*

ཁྱད་ཆོས་ /khε̄ε̄cȫȫ/ characteristic, salient feature ¶ *las 'gul 'di'i khyad chos ga re yod pa red What are the characteristics of this movement?*

ཁྱད་རྟགས་ /khɛ̄ɛtaà/ sm. *khyad chos*

ཁྱད་དུ་ /khɛ̄ɛ̀tu/ sm. *khyad par du*

ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ /--phāqpə/ sm. *khyad 'phags*

ཁྱད་དུ་གསོད་ /--sȫö̀/ sm. *khyed gsod byed*

ཁྱད་དུ་བསད་ /--sɛ̄ɛ̀/ p. of *khyad du gsod*

ཁྱད་པར་ /khɛ̄ɛpaa/ difference, distinction ¶ *bsam ba'i ngal rtsal dang lus kyi ngal rtsol bar khyi khyad par rnams* *the differences between mental and manual labor*

ཁྱད་པར་གྱི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋšiin/ unique/ special/ distinguishing trait/ characteristic

ཁྱད་པར་ཅན་ /khɛ̄ɛpaacɛɛn/ extraordinary, outstanding

ཁྱད་པར་དུ་ /khɛ̄ɛpaata/ particularly, in particular ¶ *spyi btang gnas tshul gsal po gsungs pas ma zad/ khyad par du bod pa'i gnas tshul zhib khra gsungs song* *Not only did he talk about the news in general, in particular he talked in detail about Tibet.*

ཁྱད་འཕགས་ /khɛ̄ɛpaà/ great, magnificent, excellent, extraordinary, superior ¶ *grub 'bras khyad 'phags shig red* *It is a magnificent accomplishment.*

ཁྱད་འཕགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ /--gi rəŋsiin/ extraordinary/ noteworthy quality or characteristic ¶ *snum gron chung la 'then shugs che ba sogs ni rlangs 'khor 'di rigs kyi khyad 'phags kyi rang bzhin red* *Low gas consumption and high horsepower is a noteworthy characteristic of this type of car.*

ཁྱད་དབང་ /khɛ̄ɛwaan/ special privilege ¶ *bsgrub 'bras la gzhigs te khyad dbang sprad pa red* *Special privileges were granted in accordance with (their) accomplishments.*

ཁྱད་མེད་ /khɛ̄ɛmeè/ same, no difference, alike

ཁྱད་རྩལ་ /khɛ̄ɛtsɛɛ/ special skill

ཁྱད་མཚར་ /khɛ̄ntsaa/ strange, unusual, weird ¶ *khos skad khyad mtshar gcig brgyab pa red* *He made a weird noise.*

ཁྱད་འཛིན་ /khɛ̄ɛ̀ntsiin/ discrimination ¶ *mi rigs kyi khyad 'dzin* *racial discrimination;* va. --*byed* to discriminate

ཁྱད་རྫས་ /khɛ̄ɛtsɛ̀ɛ/ special product, local speciality (product)

ཁྱད་ཡོད་ /khɛ̄ɛyöö̀/ different, distinctive, characteristic

ཁྱད་ལས་ /khɛ̄ɛlɛ̀ɛ/ specialized work/ trade/ occupation ¶ *khyad las slob grwa* *a school that teaches specialized trades/ occupations*

ཁྱད་གསོད་ /khɛ̄ɛsöö̀/ contempt, disrespect; va.--*byed;* --*gtong* to look down upon, to treat with contempt/ disrespect, to belittle/ scorn ¶ *khos tshang mar khyad gsod byas tsang grogs po gcig kyang yod pa ma red* *Because he treats everyone with contempt, he doesn't have any friends.* ¶ *dka' ngal khyad gsod byed kyi yod pa red* *(They) treat hardship with contempt.*

ཁྱད་བསད་ /khɛ̄ɛsɛɛ̀/ sm. *khyad gsod*

(actually past of *khyad gsod* but used in all tenses) ¶ *dka' ngal khyad bsad byed kyi yod pa red (They) treat hardship with contempt.*

ཁྱབ་ /khə̄p/ 1. vi. to spread, to become widespread, to become popular ¶ *khong gi mtshan snyan rgyal yongs la khyab pa red His fame spread all over the country.* 2. (*yin pa/ yod pas*+--) indicates that a statement necessarily follows from a preceeding conditional clause. ¶ *me yin na tsha po yin pas khyab If its fire, it must be hot.* ¶ *rgya mi yin na dmar po yin pas khyab kyi ma red If he is Chinese, it doesn't necessarily follow he is a communist.*

ཁྱབ་བསྒྲགས་ /khāpṭaà/ bh. sm. *khyabs bsgrags*

ཁྱབ་ཁོངས་ /khəpqoòn/ realm, field, domain, sphere ¶ *'du shes 'dzin stangs kyi khyab khongs the ideological field* ¶ *bod gzhung khyab khongs mi mang people under the Tibetan government's domain*

ཁྱབ་རྒྱས་ /khəpkêê/ widespread; va.--*byed* to make widespread, to spread widely

ཁྱབ་འགོས་ /khəmqùù/ contamination, contagion ¶ *na tsha phar tshur khyab 'gos mi yong ched so as not to have the disease contaminate each other*

ཁྱབ་བསྒྲགས་ /khə̄pṭaà/ 1. notice, announcement, proclamation; va.--*byed* to proclaim, to announce, to issue a notice 2. publicity ¶ *khyab bsgrags dbu 'dzin publicity chairman*

ཁྱབ་བསྒྲགས་བརྗོད་ཡིག་ /--təyiq/ communique

ཁྱབ་ཆུང་ /khə̄pcuun/ not widespread, parochial

ཁྱབ་ཆེ་བ་ /khəpchewa/ widespread, broad

ཁྱབ་ཏུ་སྤེལ་ /khə̄ptu pēē/ sm. *khyab spel byed*

ཁྱབ་གཏམ་ /khəptam/ broadcast, statement, news report ¶ *zung sbrel gyis bton gnang ba'i khyab gtam gcig gi nang la in a jointly issued statement;* va. --*spel;* --*'don* to issue a statement/ report

ཁྱབ་གཏམ་སྤེལ་མཁན་ /--pēēkεεn/ spokesman, publicity man

ཁྱབ་གདལ་ /khəptèè/ widespread, general, universal ¶ *slob chung slob gso khyab gdal du btang yod pa red Primary education has become widespread.*

ཁྱབ་གདལ་དུ་གཏོང་ /--tu tōōn/ sm. *khyab gdal du spel*

ཁྱབ་གདལ་དུ་སྤེལ་ /--tu pēē/ va. to popularize, to disseminate widely, to make widespread ¶ *deng dus kyi gso rig gi shes yon 'dzam gling yongs la khyab gdal du spel ched in order to disseminate modern medical knowledge to the rest of the world*

ཁྱབ་སྡོད་ /khə̄p tòò/ vi. to be popular, to be widespread ¶ *der khyab bsdad (p. of sdod) pa'i sgrung zhig a story which was popular there*

ཁྱབ་བརྡལ་ /khəptèè/ sm. *khyab gdal* (vi.--*du 'gro;* va.--*du gtong*)

ཁྱབ་སྤེལ་ /khəpèè/ widespread, popular, general; va.--*byed;* --*gtong* to spread, to disseminate, to popularize ¶ *thabs shes de mi dmangs kung hre khag la khyab spel byed rtsis yod (We) plan to spread this method to the People's Communes.*

ཁྱབ་འཕེལ་ /khəpèè/ sm. *khyab spel*

ཁྱབ་ཤུགས་ /khəpšuù/ extent of diffusion/ spread ¶ *bod nang rgya skad kyi khyab shugs ji tsam slebs pa 'di thog nas rtogs rgyu red The extent of the diffusion of Chinese language in Tibet will be seen from this.*

ཁྱམ་ /khām/ beam

ཁྱམས་ /--/ courtyard

ཁྱམས་ར་ /khāmra/ sm. *khyams*

ཁྱི་ /khī/ dog

ཁྱི་ཁང་ /kīqaan/ dog house, kennel

ཁྱི་གུ་ /khīqu/ sm. *khyi phrug*

ཁྱི་རྒན་ /khīqèèn/ sl. derogatory explicative similar to "pig" (lit. old dog) ¶ *me go khyi rgan phar rgyugs shig U.S. pigs go home!*

ཁྱི་གློ་སྤྱང་སྙིང་ /khīlo cəŋñiin/ cruel and fierce, inhuman (lit. with a dog's lung and a wolf's heart)

ཁྱི་སྟོམ་ /khītom/ stray dog

ཁྱི་ལྡོམ་ /--/ sm. *khyi stom*

ཁྱི་སྤྱང་ /khīpcaan/ jackal

ཁྱི་སྤྱང་ངན་སྦྲེལ་ /khī caŋ ŋɛntee/ collusion/ alliance between two evils (lit. alliance of dog and wolf)

ཁྱི་ཕྲུག་ /khīṭuù/ puppy

ཁྱི་མོ་ /khīmu/ female dog

ཁྱི་སྨྱོན་ /khīpñöön/ mad or rabid dog

ཁྱི་ཚང་ /khītsaan/ sm. *khyi khang*

ཁྱི་ར་ /khīrə/ hunting; va.--*rgyag* to hunt

ཁྱི་ར་བ་ /khīrəwə/ hunter

ཁྱི་ཤིག་ /khīšii/ dog flea

ཁྱིགས་ /khīi/ imp. of *'khyig*

ཁྱིམ་ /khīm/ house, home

ཁྱིམ་སྐྱེས་ /khīmkèè/ a native, someone born locally

ཁྱིམ་ཁང་ /khīmqaan/ sm. *khyim tshang*

ཁྱིམ་འཁོར་ /khīmqòò/ family/ household members

ཁྱིམ་གྱི་ངལ་རྩོལ་ /khīmqi ŋɛɛtsöö/ household chores, housework

ཁྱིམ་གྱི་ཞོར་ལས་ /--šɔɔlɛè/ domestic side-occupation

ཁྱིམ་གྱི་སློབ་གསོ་ /--lopso/ family education

ཁྱིམ་གྲངས་ /khīmṭaàn/ number of families, population

ཁྱིམ་རྒྱུད་ /khīmküü/ family lineage

ཁྱིམ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུགས་སྲོལ་ /--luqso/ sm. *khyim rgyud lams lugs*

ཁྱིམ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ /--qi cītsöö/

tribal society

ཁྱིམ་རྒྱུད་རིང་ལུགས་ /--rinluù/ tribalism

ཁྱིམ་རྒྱུད་ལམ་ལུགས་ /--ləmluù/ tribal system

ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ /khīm cūŋñii/ the twelve zodiac symbols

ཁྱིམ་ཐབ་ /khīmtəp/ married couple, husband and wife

ཁྱིམ་ཐོར་ནོར་བརླག་ /khīmtöö nɔɔlaà/ loss of family and bankruptcy ¶ *khyim 'thor nor brlag sogs sdug po de 'dra byung tsang because he suffered such hardships as the loss of his family and bankruptcy*

ཁྱིམ་དུད་ /khīmtüù/ sm. *khyim tshang*

ཁྱིམ་དོན་ /khīmtöön/ household affairs ¶ *khyim don gyi ngal rtsol housework*

ཁྱིམ་བདག་ /khīmtaa/ 1. head of family 2. landlord

ཁྱིམ་སྡོད་བུད་མེད་ /khīmtüü pöömeè/ housewife

ཁྱིམ་གནས་སྐྱ་མ་ /khīmneè kēma/ sm. *khyim sdod bud med*

ཁྱིམ་པ་ /khīmpə/ 1. householder 2. layman

ཁྱིམ་བྱ་ /khīmcə/ domestic fowl, poultry

ཁྱིམ་མི་ /khīmmi/ family member/ dependent

ཁྱིམ་ཚང་ /khīmtsaan/ family, household

ཁྱིམ་ཚང་གི་འབྱུང་ཁུངས་ /--qi chuŋquùn/ social origin

ཁྱིམ་མཚེས་ /khīmtseè/ neighbor ¶ *mdza' mthun khyim mtshes rgyal khab friendly neighboring countries*

ཁྱིམ་འཛིན་མ་ /khīmtsinmə/ wife, mis tress of the house

ཁྱིམ་གཞི་ /khīmši/ property, wealth ¶ *khyim gzhi stong pa bankrupt*

ཁྱིམ་གཞིས་ /khīmšii/ home and property

ཁྱིམ་གཞིས་ཐོར་ /--thɔ̄ɔ/ vi. to become bankrupt

ཁྱིམ་གཞིས་ཆགས་ /--chāà/ vi. to settle (down)

ཁྱིམ་གཞིས་བཙུགས་ /--tsūù/ va. to develop, to establish ¶ *ta ching snum gter ni mi dmangs kyis khyim gzhis btsugs pa zhig red The Taichung Oil Field is one that was developed b the people.*

ཁྱིམ་ལས་ /khīmleè/ housework, house hold affairs; va.--*byed* t do housework

ཁྱིམ་སྲུང་ /khīmsuùn/ defending one's home; va.--*byed* to defend one's home ¶ *khyim srung rgyal skyob byed rgyu defending home and country*

ཁྱིམ་གསོ་བྱ་རིགས་ /khīmsu chariq/ sm *khyim bya*

ཁྱུ་ /khū/ herd, group ¶ *lug khyu gcig a herd of sheep* va.--*byed* --*skyong* to herd

ཁྱུ་སྐྱོང་ /--kōŋ/ see *khyu*

ཁྱུ་སྒྲིག་ /khū ṭiq/ va. to arrange into a herd, to form a herd ¶ *rta rgod khyu bsgrigs nas the wild horses formed herds*

ཁྱུ་མཆོག་ /khūnchoq/ the best in a herd or group, a chief, king

ཁྱུ་དང་ཁྱུ་ཁྲས་ཉས་ /khūtə khū chɛɛnɛɛ̀/ forming in herds/ groups/ crowds

ཁྱུ་འདྲེས་ /khū ṭeè/ va. to flock together ¶ *ngan pa khyu 'dres nas bad people joining (flocking) together*

ཁྱུག་ /khūù/ cursive script

ཁྱུག་ཙམ་ /khūqtsam; khūqtsə/ sm. *khyugs tsam*

ཁྱུགས་ཙམ་ /--/ briefly, a little while, a short time ¶ *tshur lam ngas kho'i sdod sar khyugs tsam phyin pa yin On the way here I went briefly to his residence.*

ཁྱུད་ /khūù/ p. of *'khyud*

ཁྱུར་མིད་ /khūrmii/ 1. swallowing; va./khūr mii/; --*gtong* to swallow (whole) ¶ *khos sha de khyur mid rjes na ba red He got sick after swallowing the meat.* 2. annexation, swallowing up; va.--*gtong* to swallow up, to annex ¶ *'dzam gling ril po khyur mid gtong rtsis.byed kyi 'dug (They) plan to swallow up the whole world.*

ཁྱེད་ /khēè/ you (h)

ཁྱེད་ཅག་ /kheecaà/ you (pl.) (h)

ཁྱེད་རྣམ་ཚོ་ /kheēnantso/ you (pl.) (h)

ཁྱེད་རང་ /khēraan/ you yourself

ཁྱེམ་ /khēm/ sm. *khem*

ཁྱེམ་བུ་ /khēmpu/ sm. *khem bu*

ཁྱིའུ་ /khīwu/ sm. *khi'u*

ཁྱེར་ /khēe/ p. of *'khyer*

ཁྱེར་རྐྱང་ /khērkaan/ alone, singly, individually, solo

ཁྱོ་ /khō/ man; husband ¶ *khyo rdo rje the man Dorge*

ཁྱོ་ག་ /khōqa/ sm. *khyo*

ཁྱོ་གའི་དབང་ཆ་ /khōqɛɛ waŋca/ sm. *khyo dbang*

ཁྱོ་བ་ /khōwa/ sm. *khyo*

ཁྱོ་དབང་ /khōwaan/ authority of husband over wife, man's prerogative

ཁྱོ་མེད་ /khōmeè/ single, unmarried, widowed

ཁྱོ་ཤུག་ /khūšuù/ husband and wife

ཁྱོག་ /khΩ̄Ὼ/ p. of *'khyog*

ཁྱོག་པོ་ /khōqpo/ curved, bent

ཁྱོགས་ /khΩ̄Ὼ/ sedan chair, litter

ཁྱོགས་འཁྱེར་ /khΩ̄qkee/ stretcher

ཁྱོགས་སྒྲིལ་ /khΩ̄qcii/ sm. *khyogs*

ཁྱོངས་ /khōŋ/ imp. of *'khyong*

ཁྱོད་ /khȫö̀/ you

ཁྱོད་རང་ /khȫȫraan/ you (yourself)

ཁྱོན་ /khȫȫn/ 1. all, all over ¶ *'dzam gling khyon la all over the world* 2. all told, in all ¶ *zla 1 nas zla 2 bar khyon nyi ma*

sum cu so gnyis from January to February, all told, 32 days

ཁྱོན་ཀ་ཆེན་པོ /khönka chempo/ sm. *khyon chen po*

ཁྱོན་ཆེ /khönce/ sm. *khyon chen po*

ཁྱོན་ཆེན་པོ /khön chēmpo/ extensive widespread; lots ¶ *chu rlog des sa zhing khyon chen po 'debs las ma thub pa bzos pa red The flood made extensive agricultural areas uncultivatible.* ¶ *khrag khyon che thon pas dran pa 'thor song (He) fainted because he lost a lot of blood.*

ཁྱོན་བསྡོམས /khöön tom/ in all, all together, all told, in total ¶ *'gro song khyon bsdoms sgor khri brgyad lhag btang yod pa red In all more than 80,000 dollars were spent (in expenses).*

ཁྱོན་ནས /khönnɛɛ̀/ (with negatives) never, not at all ¶ *nga kho tsho'i nang la khyon nas 'gro gi med I never go to their home.*

ཁྱོན་འབོར /khönpɵɵ/ total amount

ཁྱོན་ཚད /khöntsɛɛ̀/ size, scale, breadth

ཁྱོན་ཡངས་པ /khöönyaŋwa/ vast

ཁྱོན་ཡོངས /khöönyoön/ overall, entire, general, wide, broad ¶ *rgyal khab khyon yongs la yar rgyas gtong ched for making improvements all over the nation (nationwide)* ¶ *khyon yongs kyi lta tshul overall viewpoint* ¶ *khyon yongs kyi 'phel rgyas overall development* ¶ *lam kha de ni khyon yongs phyogs gcig la rlangs 'khor lnga 'gro sa yod pa red The road is so broad that five cars can go on one side (abreast).*

ཁྱོམས /khöm/ imp. of *'khyom*

ཁྱུར /khür/ handful

ཁྱོལ /khöö/ p. of *'khyol*

ཁྲ /ṭhā/ 1. hawk, falcon 2. a lie 3. stripes ¶ *dkar po'i thog khra nag po yod pa'i stod thung gcig a shirt with black stripes on white* 4. gems (precious or semiprecious)

ཁྲ་ཁྲ /ṭhāṭa/ 1. variegated, multicolored 2. impure ¶ *bla ma khra khra an impure Lama*

ཁྲ་ཅེམ་མེ /ṭhā ceme/ sm. *khra chem chem*

ཁྲ་ཆེམ་ཆེམ /ṭhā cemceen/ glittering, sparkling

ཁྲ་པོ /ṭhāpo/ sm. *khra khra*

ཁྲ་མ /ṭhāma/ 1. written decision in law cases; va.—*gtong*; va. —*byed*; —*gnang* (h) to issue a written decision (in a law case) 2. lies; va.—*shod* to tell lies; va.—*'jug* to create dissension, to foment discord 3. a framed window

ཁྲ་ཡོལ /ṭhāyöö/ curtain, drape; va. —*rgyag* to close drapes/ curtains

ཁྲ་ལོག /ṭhālɵɵ/ rejection/ appeal of the decision of court or mediators

ཁྲ་ཧར /ch./ Chahar tribe (Inner Mongolian)

ཁྲ་ལྷེམ་ལྷེམ /ṭhā lhēmlem/ sm. *khra chem chem*

ཁྲག /ṭhāā/ blood; va.—*rgyag*; —*'don* to draw blood, to bleed;

va.--*gcod* to stop the bleeding; vi. --*thon*; --*shor* to bleed, to lose blood

ཁྲག་སྐྱིན་ /thāakiin/ blood-debt, revenge; va.--*sprod*; --*'jal*; --*len* to take revenge ¶ *pha bsad pa'i khrag skyin de len dgos pa'i dus red bsam nas thinking this is the time to take revenge for the killing of his father*

ཁྲག་ཁྲིག་ /thəqtiì/ billion; an extremely large number

ཁྲག་ཁྲུག་ /thəqtuù/ unrest, disorder; va.--*byed* to cause unrest/ disorder 2. a disease concerning blood pressure

ཁྲག་འཁོར་སའི་དབང་པོ་ /thāà qhɔ̄ɔ̄sɛɛ wāŋpo/ organs of the circulatory system

ཁྲག་འཁྲུགས་ /--/ sm. *khrag khrug*

ཁྲག་གི་སྐྱ་མ་ /thāàqi kōma/ blood plasma

ཁྲག་གི་རིགས་ /--qi riq/ blood type

ཁྲག་ཀི་ཁྲུག་ཀི་ /thəqi thūqi/ sm. *khrag khrug*

ཁྲག་གྲང་སྲོག་ཆགས་ /thāqtaan sōqcaà/ cold-blooded animal

ཁྲག་རྒྱག་ /thāà kaà/ see *khrag*

ཁྲག་རྒྱབ་ /thāà kəp/ sm. *khrag rgyag*

ཁྲག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ /thəqkǖù qi tewaa/ blood relationship

ཁྲག་རྒྱུན་ /thəqkǖün/ blood circulation

ཁྲག་རྔུལ་ /thəŋǖü/ blood and sweat

ཁྲག་ཅན་ /thāqcɛɛn/ bloody

ཁྲག་འཇིབ་འབུ་ /thəqcip pu/ leech, blood sucker

ཁྲག་ཛེས་ /thāqceè/ blood spot

ཁྲག་ཉམས་པའི་ནད་ /thāà ñampɛɛ nɛè/ anemia

ཁྲག་བཏོན་ /thāà töön/ p. of *khrag 'don*

ཁྲ་ཐིག་པགས་ནད་ /thəqtiì pāqnɛè/ petechia

ཁྲག་ཐོན་ /thāà thön/ vi. to lose blood, to bleed ¶ *khrag khyon che thon pas dran pa 'thor pa red He fainted because he lost a lot of blood.*

ཁྲག་འཐུང་སྲིན་བུ་ /thəqtuun sīmpu/ sm. *khrag 'jib 'bu*

ཁྲག་དྲི་བྲོ་བ་ /thəqti towa/ bloody ¶ *khrag dri bro ba'i drag gnon bloody suppression*

ཁྲག་དྲོན་ /thāqtöön/ warm/ fresh blood

ཁྲག་དྲོན་ཅན་ /--cɛɛn/ warm-blooded

ཁྲག་འདོན་ /thāà töön/ 1. va. to draw blood, to bleed 2. id. va. to pay for in blood ¶ *khrag bton (p. of 'don) nas thob pa'i nyams myong an experience for which we paid in blood*

ཁྲག་དབྱིབས་ /thəqyip/ blood type

ཁྲག་སྐྱོར་ /thāqcɔɔ/ bloodshed; va. --*byed* to shed blood

ཁྲག་སྨན་ /thāqmɛɛn/ blood tonic

ཁྲག་གཙག་ /thāà tsāà/ va. to drain blood

ཁྲག་གཙང་ /ṭhāqtsaŋ/ blood serum

ཁྲག་རྩ་ /thāqtsa/ blood vessels, arteries

ཁྲག་རྩ་ཕྲ་མོ་ /--ṭhāmo/ capillaries

ཁྲག་མཚོ་ /ṭhāqtso/ bloodbath ¶ *mi dmangs rnams lo bcu ring gi nang 'khrug gi khrag mtsho nang la dbyug pa red (They) drew the people into the bloodbath of ten years of civil war.*

ཁྲག་འཛགས་ /thāà tsaà/ sm. *khrag thon*

ཁྲག་འཛིང་ /ṭhəqtsiin/ bloody battle/ fight

ཁྲག་རིལ་ /ṭhəqrii/ corpuscles, blood cells

ཁྲག་རིལ་དཀར་པོ་ /--qāapo/ white blood cells, white corpuscles

ཁྲག་རིལ་དམར་པོ་ /--māapo/ red blood cells, red corpuscles

ཁྲག་རོ་ /ṭhāqro/ clotted blood

ཁྲག་ལིང་ /ṭhəqliŋ/ blood clot

ཁྲག་ཤེད་ /ṭhāqšee/ blood pressure

ཁྲག་ཤེད་ཆེན་པོ་ /--chēnpo/ high blood pressure

ཁྲག་ཤེད་ཉམས་པ་ /--ñampa/ low blood pressure

ཁྲག་ཤེད་མཐོ་པོ་ /--thōpo/ sm. *khrag shed chen po*

ཁྲག་ཤེད་དཔྱད་ཆས་ /--cēchɛɛ/ blood pressure meter

ཁྲག་ཤོར་ /ṭhāà šɵɵ/ sm. see *khrag*

ཁྲག་འཤལ་ /ṭhāà šɛɛ/ vi. to have dysentery (with blood)

ཁྲག་གསོག་བཟོ་གྲྭ་ /ṭhāqso soṭa/ blood bank

ཁྲང་ཆི་ /ch./ c. Nagasaki

ཁྲང་ཞི་ /ch./ theatrical play, Chinese opera

ཁྲང་ཤ་ /ch./ c. Changsha

ཁྲང་ཨན་ /ch./ c. Changan

ཁྲང་ཨན་ཀེ་ /ch./ Ch'ang-An Street (Peking)

ཁྲབ་ /ṭhəp/ 1. armor 2. va. to act, to perform

ཁྲབ་ལྡན་ /thəptēen/ armored ¶ *khrab ldan 'khor lo armored vehicle* ¶ *khrab ldan dmag dpung armored troops*

ཁྲབ་རྨོག /ṭhəpmöö/ armor and helmet

ཁྲབ་གཞུང་ /ṭhəpšuŋ/ script (of play/ show)

ཁྲམ་ /ṭhām/ 1. notch, nick 2. a lie

ཁྲམ་རྐུན་ /ṭhəmqüün/ liar and thief

ཁྲམ་ཁ་ /ṭhāmqa/ notch, nick

ཁྲམ་ཁྲམ་ /ṭhāmṭam/ streaming/ flowing down ¶ *mchi ma khram khram 'don tears streaming down*

ཁྲམ་ནག /ṭhāmnaà/ incorrigible liar/ swindler/ con man

ཁྲམ་པ་ /ṭhāmpa/ liar, swindler, con man

ཁྲམ་པོ་ /ṭhāmpo/ shallow

ཁྲམ་ཟེལ་ /ṭhāmsɵɵ/ sm. *khram pa*

ཁྲམ་ཚོང་ /ṭhāmtson/ swindle; va.--*rgyag* to swindle, to cheat, to con

ཁྲམ་ཟེམ་ཟེམ་ /ṭhāmsem/ lying, swindling, conning

ཁྲའ་ཏན་ཉིང་ /ch./ tannic acid

ཁྲའེ་ཡིའུ་ /ch./ diesel oil

ཁྲའེ་ཡིའུ་ཅི་ /ch./ sm. *khra'e yi'u ci 'phrul 'khor*

ཁྲའེ་ཡིའུ་ཅི་འཕྲུལ་འཁོར་ /ch./ diesel engine/ motor ¶ *khra'e yi'u ci 'phrul 'khor bzo grwa diesel engine factory*

ཁྲའོ་ཞན་ /ch./ Korea ¶ *khra'o zhan dmangs gtso'i ring lugs mi dmangs spyi mthun rgyal khab Korean Democratic People's Republic* ¶ *kha'o zhan lho rgyud South Korea*

ཁྲའོ་ཤན་ /ch./ sm. *khra'o zhan*

ཁྲའོ་ཤིའན་ /ch./ sm. *khra'o zhan*

ཁྲལ་ /ṭhɛ̄ɛ/ tax, duty, toll; va. --*sprod*; --*'jal*;--*rgyags* to pay taxes; va.--*'gel* (p. *bkal*) to tax; va.--*bsdu* (p. *bsdus*); --*len*; --*bkral* to collect taxes; va. --*'god* (p. *bkod*) to establish/ levy a tax; va.--*rgyugs* to perform corvée labor

ཁྲལ་བཀལ་ /--qɛ̄ɛ/ 1. p. of *khral 'gel* 2. va. to tax, to levy taxes

ཁྲལ་བཀོད་ /--qȫȫ/ p. of *khral 'god*

ཁྲལ་སྐྱང་ཁྲལ་ཆད་ /ṭhēquŋ ṭhɛcɛɛ̀/ sm. *khral g.yol*

ཁྲལ་བཀྱལ་ /ṭhɛ̄ɛṭɛɛ/ see *khral*

ཁྲལ་ཁུངས་ /ṭhēequŋ/ tax source/ origin

ཁྲལ་ཁྲིམས་ /ṭhēeṭim/ tax law

ཁྲལ་འགེལ་ /ṭhɛ̄ɛ qɛɛ/ see *khral*

ཁྲལ་རྒྱགས་ /ṭhɛ̄ɛ kaà/ see *khral*

ཁྲལ་རྒྱུག་ /ṭhɛ̄ɛ kuù/ see *khral*

ཁྲལ་སྒོ་ /ṭhɛ̄ɛqo/ customs station/ barrier, toll booth/ gate

ཁྲལ་ངན་ /ṭhɛ̄ɛŋɛɛn/ oppressive tax

ཁྲལ་དངུལ་ /ṭhēŋüü/ tax money (the money from taxes), revenue

ཁྲལ་འཇལ་ /ṭhɛ̄ɛ cɛɛ/ see *khral*

ཁྲལ་དོན་ /ṭhɛ̄ɛtöön/ tax matters

ཁྲལ་འདུ་ /ṭhēentu/ sm. *khral bsdu*

ཁྲལ་སྡུད་ /ṭhēetüü/ taxation, tax collection; va.--*byed* to collect taxes

ཁྲལ་སྡུད་ཞིབ་སྲོལ་ /--sǐpsüü/ tax records/ documents ¶ *khral sdud zhib srol nang 'khod ltar as recorded in the tax records*

ཁྲལ་སྡུད་ལམ་ལུགས་ /--ləmluù/ system of taxation

ཁྲལ་བསྡུ་ /ṭhɛ̄ɛ tu/ see *khral*

ཁྲལ་བསྡུས་ /--tüü/ p. of *khral bsdu*

ཁྲལ་པ་ /ṭhɛ̄ɛpa/ taxpayer, name of type of high status serf

ཁྲལ་སྤྲོད་ /ṭhɛ̄ɛ ṭȫȍ/ see *khral*

ཁྲལ་བོགས་ /ṭhɛ̄pɑ̃ɑ̀/ tax and lease (fee), tax and rent

ཁྲལ་འབབ་ /ṭhēēpəp/ revenue ¶ *rgyal yongs khral 'bab rgya cha nyi shu tsam dmag thog gtong dgos kyi yod About 20% of the government's revenue is spent on the military.*

ཁྲལ་ཚད་ /ṭhɛɛtsɛ̀/ tax rate

ཁྲལ་ཞིང་ /ṭhēēsiin/ field/ farm for which taxes are paid

ཁྲལ་གཞལ་ /ṭhɛɛ sɛɛ/ f. of *khral 'jal*

ཁྲལ་འུ་ལག་ /ṭhɛɛ wulaà/ taxes in kind and corvee

ཁྲལ་འུལ་ /ṭhēwüü/ sm. *khral 'u lag*

ཁྲལ་གཡོལ་ /ṭhɛɛyöö/ tax evasion, tax dodging; va.--*byed* to evade paying taxes

ཁྲལ་གཡོལ་བ་ /--pa/ tax evader, tax dodger

ཁྲལ་རིགས་ /ṭhēērii/ taxes

ཁྲལ་ལེན་ /ṭhɛɛ leen/ see *khral*

ཁྲལ་ཤོལ་ /ṭhɛɛsöö/ smuggling

ཁྲི་ /ṭhī/ 1. throne 2. ten thousand

ཁྲི་ཀ་ཏར་ /ṭhiqataa/ contractor (Hindi)

ཁྲི་ཆེན་ /ṭhiceen/ tittle of the head of Sakya sect

ཁྲི་སྟོང་ /ṭhitoon/ tens of thousands

ཁྲི་སྟོན་ /ṭhitöön/ sm. *khri 'don*

ཁྲི་འདོན་ /ṭhintöön/ inauguration, installation; va.--*zhu*; --*gnang* (h) to inaugurate, to install

ཁྲི་པ་ /ṭhīpə/ 1. chairman; va.--*byed* to preside (over a meeting) 2. abbot of Ganden Monastery

ཁྲི་ཕྲག་ /ṭhiṭaà/ ten thousand

ཁྲི་ཕྲག་བརྟན་པར་ཤོག་ /tēnpar söö/ sm. *khri lo brtan par shog*

ཁྲི་བྱེ་བ་ /ṭhī chēwa/ ten million

ཁྲི་བཙོན་ /ṭhimöön/ prison, dungeon

ཁྲི་ཟུར་ /ṭhisuu/ ex-chairman.

ཁྲི་ལ་བསྐོ་ /ṭhilə qō/ va. to enthrone/ crown, to raise to the throne

ཁྲི་ལོ་ /ṭhilò/ ten thousand years

ཁྲི་ལོ་བརྟན་པར་ཤོག་ /--tēnpar söö/ long live ¶ *ma'o tse tung sku tshe khri lo brtan par shog Long live Mao Tse-Tung.*

ཁྲི་ལོར་བརྟན་པར་ཤོག་ /--/ sm. *khri lo brtan par shog*

ཁྲིག་ཁྲིག་ /ṭhiqṭiq/ 1. precisely, punctually ¶ *zhog pa chu tshod dgu par las khungs khrig khrig tshog gi red The office convenes (opens) punctually at nine in the morning.* 2. arranged, orderly; va.--*byed* to arrange, to order

ཁྲིག་ཁྲིག་ /ṭhiqṭii/ mediocre, so so, questionably ¶ *sa gdan 'di' rgyu cha khrig khrig red The materials of this rug are mediocre.* ¶ *mi 'di khrig khrig gcig 'dug This person is of questionable character.*

ཁྲིགས་ཁྲིགས་ /ṭhīqṭiq/ sm. *khrig khrig*

ཁྲིགས་སེ་ /ṭhīqsi/ totally, completely, fully ¶ *nga blo khrigs se khengs song I am completely satisfied.* ¶ *las ka 'di khrigs se byas tshar song (They) finished the job completely.*

ཁྲིད་ /ṭhīi/ p. of *'khrid*

ཁྲིད་སྟོན་ /ṭhītüün/ leading, guiding, directing; va.--*byed* to lead, to guide, to direct ¶ *gsar brje la khri ston byed yas kyi dgongs pa zhig red It is a thought for guiding the revolution.*

ཁྲིད་དུ་ /ṭhīitu/ among

ཁྲིད་མདའ་ /ṭhīntə/ missile ¶ *khrid mda' dpung khag missile forces*

ཁྲིད་ཕྲུག་ /ṭhīiṭuu/ pupil, student

ཁྲིད་ཡིག་གི་ས་བཅད་ /ṭhīiyii qi sāpcɛɛ/ lesson, topic

ཁྲིན་ཏུའུ་ /ch./ c. Ch'engtu

ཁྲིམས་ /ṭhīim/ law, rule

ཁྲིམས་ཀྱི་རིག་པ་ /--qi riqpə/ the study of law

ཁྲིམས་ཀྱི་ལག་ལེན་པ་ /--laqlɛnpa/ lawyer

ཁྲིམས་ཁང་ /ṭhīmqaan/ court of law

ཁྲིམས་ཁང་མཐོ་ཤོས་ /--thōsöö/ highest court of law, supreme court

ཁྲིམས་འཁྲུར་ /ṭhīim qhūr/ va. to abide by the law

ཁྲིམས་འཁྲུར་མི་དགོས་པའི་དབང་ཆ་ /--miqüüpee wānca/ diplomatic immunity

ཁྲིམས་འགལ་ /--qee/ illegal, unlawful; va.--*byed* to violate/ break the law

ཁྲིམས་འགལ་ཅན་ /--cɛɛn/ a violator of the law, a criminal

ཁྲིམས་འགལ་ལུགས་དགྲུག་ /--luqṭuu/ sm. *khrims med lugs med*

ཁྲིམས་སྐོ་ /ṭhīmqo/ court, courtroom

ཁྲིམས་སྐོ་རང་བཙན་གྱི་དབང་ཆ་ /--rantsɛɛn gi wānca/ extraterritoriality

ཁྲིམས་བཀལ་ /ṭhīmqee/ sm. *khrims 'gal*

ཁྲིམས་གཅོད་ /ṭhīmcüü/ judgement, sentence; va. /ṭhīim cöö/; --*byed*; --*gtong* to try (case), to render judgement, to sentence ¶ *ngal rtsol byed rgyur khims gcod byas pa red (They) were sentenced to hard labor.*

ཁྲིམས་གཅོད་པ་ /--pa/ a judge

ཁྲིམས་གཅོད་དབང་ཆ་ /--wānca/ the right to adjudicate; jurisdiction

ཁྲིམས་བཅད་ /ṭhīm cɛɛ/ va. p. of *khrim gcod*

ཁྲིམས་ཆད་གཅོད་ /ṭhīmcee cöö/ sm. *khrims gcod byed*

ཁྲིམས་གཏོང་ /ṭhīim tōon/ sm. *khrims gcod*

ཁྲིམས་ཐོག་མར་འགལ་བ་ /thiim thōōmaa qεεwa/ first offence/ offender

ཁྲིམས་མཐུན་ /thimtüün/ legal, legitimate, lawful

ཁྲིམས་མཐུན་གོ་གནས་ /--qonεè/ legal status

ཁྲིམས་མཐུན་འཐབ་རྩོད་ /--thəptsüü/ legal/ lawful struggle

ཁྲིམས་མཐུན་རྩ་འཛུགས་ /--tsəntsuù/ legal/ lawful organization

ཁྲིམས་དང་མཐུན་པ་ /thimtə thūnpə/ sm. *khrims mthun*

ཁྲིམས་དང་མི་མཐུན་པ་ /thimtə mithüünpə/ sm. *khrims 'gal*

ཁྲིམས་དེབ་ /thimtep/ law book

ཁྲིམས་དོན་ /thimtüün/ legal matter/ affair

ཁྲིམས་དོན་མཁས་པ་ /--qhεεpa/ lawyer, legal expert

ཁྲིམས་དོན་སྤྱི་ཚོགས་ /--citsòò/ legislative assembly

ཁྲིམས་དོན་བློན་ཆེན་ /--lönchεεn/ Minister of Justice

ཁྲིམས་བདག་ /thimtaà/ sm. *khrims dpon*

ཁྲིམས་འདོམས་ཉེས་ཆད་ /thimtum ñecεè/ legal punishment/ sentence

ཁྲིམས་ནང་བཞིན་ /thiim nəŋšiin/ legal, lawful (lit. according to the law)

ཁྲིམས་དཔོན་ /thimpöön/ judge

ཁྲིམས་དཔོན་གཙོ་བོ་ /--tsōō/ Chief Justice

ཁྲིམས་དཔོན་ལྷན་ཁང་ /--lhεnqaan/ the judiciary, justice department

ཁྲིམས་དཔྱོད་ /thimcöö/ judging, deciding legal questions; va.--*byed* to judge, to decide legal questions

ཁྲིམས་དབང་ /thimwaan/ legal jurisdiction

ཁྲིམས་མེད་ /thimmeè/ lawless

ཁྲིམས་མེད་ལུགས་མེད་ /thimmeè luqmeè/ savage, wild, ruthless, outrageous, unrestrained by laws or customs ¶ *khrims med lugs med kyi khral outrageous taxes*; va.--*byed* to act savage/ wild (ruthless) outrageous/ unrestrained

ཁྲིམས་རྩ་ /thimtsə/ constitution, code of law

ཁྲིམས་རྩོད་ /thimtsüü/ arguing/ trying in court; va.--*rgyag* to argue a case in court

ཁྲིམས་རྩོད་པ་ /--pə/ lawyer

ཁྲིམས་རྩོད་ཞིབ་འཇུག་ /--šimcuù/ court trial

ཁྲིམས་བརྩི་ /thiim tsi/ va. to abide/ adhere by the law

ཁྲིམས་ཚོད་མི་གྲངས་ /thimtsüü mitaàn/ sm. *khrim bzo'i mi grangs*

ཁྲིམས་འཛིན་ /thimtsiin/ judicial ¶ *'di ni khrims 'dzin gyi gnad don cig red This is a judi-*

cial question.

ཁྲིམས་འཛིན་ཁྲུའུ་ /--+ ch./ judicial office/ bureau

ཁྲིམས་འཛུགས་ཀྲུ་ཡོན /ṭhīmtsuù ūyüün/ legislative committee (Yuan)

ཁྲིམས་ཞིབ་ /ṭhīmšip/ verdict, judgement (legal); va.--*gcod* to issue a verdict

ཁྲིམས་གཞི་ /ṭhīmši/ bill, law ¶ *'os bsdu'i lo tshad kyi khrims gzhi gsar ba bzo gi yod pa red (They) are making a new law concerning the voting age.*

ཁྲིམས་གཞུང་ /ṭhīmšuun/ code of law, the law

ཁྲིམས་བཟོ་ /ṭhīmsu/ lawmaking, legislating; va.--*byed* to make laws, to legislate

ཁྲིམས་བཟོའི་གོ་རིམ་ /ṭhīmsüü qurim/ legislative proceedure

ཁྲིམས་བཟོའི་དུས་ཚོད་ /--thüütsüù/ legislative session

ཁྲིམས་བཟོའི་དབང་འཛིན་ /--wəŋtsiin/ legislative authority

ཁྲིམས་བཟོའི་མི་གྲངས་ /--miṭaàn/ quorum

ཁྲིམས་ཡིག་ /ṭhīmyii̖/ law

ཁྲིམས་ཡོད་ /ṭhīmyüù/ legal, lawful

ཁྲིམས་ར་ /ṭhīmrə/ (law) court

ཁྲིམས་ལ་སྐྱར་ /ṭhīmlə caa/ va. to take someone to the court, to sue

ཁྲིམས་ལུགས་ /ṭhīmluù/ legal system

ཁྲིམས་ལུགས་མཁས་པ་ /--qhε̄εpa/ lawyer

ཁྲིམས་ཤགས་ /ṭhīmšaà/ lawsuit

ཁྲིམས་ས་ /ṭhīmsə/ sm. *khrims ra*

ཁྲིམས་སྲུང་ /ṭhīmsuun/ law abiding, law respecting ¶ *rgyal gces khrims srung gi grwa pa patriotic and law abiding monks*; va. /thīim sūùn/; --*byed* to abide by/ respect the law

ཁྲིམས་སྲུང་འགག་གས་པ་ /--qaqpa/ bh. police team/ force

ཁྲིམས་སྲོལ་ /ṭhīmsüü/ sm. *khrims lugs*

ཁྲུ་ /ṭhū/ cubit

ཁྲུ་ : p. ཁྲུད་/ṭhū/ va. to wash, to bathe

ཁྲུ་གང་ /ṭhūqaàn/ one cubit

ཁྲུ་དོ་ /ṭhū tho/ two cubits

ཁྲུ་སློག་ /ṭhūlöò/ breaking/ digging up/ turning over soil (usu. before plowing), cultivating; va. --*byed* to break up/ dig up/ turn over soil, to cultivate ¶ *khru slog byas nas son btab pa red (He) planted seed after turning over the soil.*

ཁྲུང་ /ṭhūŋ/ alcoholic drinks (h)

ཁྲུང་ཁྲུང་ /ṭhūŋṭuun/ crane (bird)

ཁྲུང་གིས་བཟད་ /ṭhūŋqi phεὲ/ vi. to get drunk (h)

ཁྲུང་ཆིང་ /ch./ c. Chungking

ཁྲུང་ཞུ་མ་ /ṭhūŋšumə/ barmaid

ཁྲུང་ར་ /ṭhūnrə/ bar, tavern (h)

ཁྲུང་ར་བད་ /--phɛ̱̀/ sm. *khrung gis bad*

ཁྲུང་རིན་ /ṭhūnriin/ tip, gratuity; gift

ཁྲུང་ཅིང་དའོ་ /ch./ Okinawa

ཁྲུད་ /ṭhǖǜ/ p. of *'khrud* and *khru*

ཁྲུད་ཁང་ /ṭhǖǖqaan/ sm. *khrus khang*

ཁྲུད་མ་ /ṭhǖǖmə/ something washed and clean

ཁྲུན་ /ṭhǖǖn/ height, altitude; length

ཁྲུན་ཐག་གཅོད་ /ṭhūntaà cöö̀/ va. to settle a controversy/ conflict ¶ *rgyal khab gnyis kyi sa mtsham kyi khrun thag gcod par zhi mol zhig tshugs kyi yod pa red A conference is being held to settle the controversy over the boundary between the two countries.*

ཁྲུན་ཐག་ཆོད་ /--chö̀ö̀/ vi. to come to an agreement over a controversy/ conflict

ཁྲུའུ་ /ch./ office, bureau

ཁྲུའུ་ཀྲང་ /ch./ head/ director of an office/ bureau

ཁྲུའུ་རྩེ་ /ṭhǖǖtsi/ ch. silk

ཁྲུར་ཞི་ /ṭhuusi/ ch. chairman

ཁྲུལ་ /ṭhǖǖ/ fall, drop; vi.--*gtong* to drop, to fall

ཁྲུས་ /ṭhǖǜ/ 1. washing; va.--*rgyag* to wash, to bathe 2. sm. *khrud*

ཁྲུས་ཁང་ /ṭhǖǖqaan/ bathroom, washroom, toilet

ཁྲུས་འཚལ་ /ṭhǖǖcèè/ sm. *khrus rtsi*

ཁྲུས་སྡེར་ /ṭhǖǖter/ basin (washing)

ཁྲུས་དབང་ /ṭhǖwaan/ baptism

ཁྲུས་རྩི་ /ṭhǖǖtsi/ soap

ཁྲུས་རྫས་ /ṭhǖǖtsèè/ sm. *khrus rtsi*

ཁྲུས་གཞོང་ /ṭhǖǖšon/ bathtub

ཁྲུས་རས་ /ṭhǖǖrèè/ washcloth, towel

ཁྲུས་བཤལ་ /ṭhǖǖšèè/ rinsing; va.--*gtong* to rinse

ཁྲེ་ /ṭhē/ 1. millet 2. sm. *khre tse*

ཁྲེ་ཀྲང་ /ch./ captain

ཁྲེ་རྒོད་ /ṭhēqö̀ö̀/ wild millet

ཁྲེ་རྩེ་ཁྲུ་ཀྲུག་ /ch. + ṭhūkòò/ carpenter's square; T-square

ཁྲེ་རྩེ་ཁྲིལ་མ་ /ch. + ṭhiimə/ tape measure

ཁྲེ་རྩེ་ /ch./ linear measure equal to .32 meters

ཁྲེང་ཏུའུ་ /ch./ c. Chengtu

ཁྲེང་ཧྥུན་ /ch./ origin ¶ *gral rim gyi khreng fun class origin*

ཁྲེན་ /ṭhēn/ sm. *zhen*

ཁྲེན་པོ་ཏ་ /ch./ Chen po-ta (high Chinese official)

ཁྲེན་དབྱི་ /ch./ Chen Yi (high Chinese official)

ཁྲེལ་ /ṭhēē/ bashfulness, modesty; shame

ཁྲེལ་རྒོད་ /ṭhēqö̀ö̀/ sm. *khrel rgod*

cial question.

ཁྲིམས་འཛིན་ཁྲུའུ་ /--+ ch./ judicial office/ bureau

ཁྲིམས་འཛུགས་ཨུ་ཡོན་ /thimtsuù ūyüün/ legislative committee (Yuan)

ཁྲིམས་ཞིབ་ /thimšip/ verdict, judgement (legal); va.--*gcod* to issue a verdict

ཁྲིམས་གཞི་ /thimši/ bill, law ¶ *'os bsdu'i lo tshad kyi khrims gzhi gsar ba bzo gi yod pa red (They) are making a new law concerning the voting age.*

ཁྲིམས་གཞུང་ /thimšuun/ code of law, the law

ཁྲིམས་བཟོ་ /thimsu/ lawmaking, legislating; va.--*byed* to make laws, to legislate

ཁྲིམས་བཟོའི་གོ་རིམ་ /thimsüü qurim/ legislative proceedure

ཁྲིམས་བཟོའི་དུས་ཚོད་ /--thüütsüù/ legislative session

ཁྲིམས་བཟོའི་དབང་འཛིན་ /--wəntsiin/ legislative authority

ཁྲིམས་བཟོའི་མི་གྲངས་ /--mitaàn/ quorum

ཁྲིམས་ཡིག་ /thimyii/ law

ཁྲིམས་ཡོད་ /thimyüù/ legal, lawful

ཁྲིམས་ར་ /thimrə/ (law) court

ཁྲིམས་ལ་སྐྱར་ /thimlə caa/ va. to take someone to the court, to sue

ཁྲིམས་ལུགས་ /thimluù/ legal system

ཁྲིམས་ལུགས་མཁས་པ་ /--qhεεpa/ lawyer

ཁྲིམས་ཤགས་ /thimšaà/ lawsuit

ཁྲིམས་ས་ /thimsə/ sm. *khrims ra*

ཁྲིམས་སྲུང་ /thimsuun/ law abiding, law respecting ¶ *rgyal gces khrims srung gi grwa pa patriotic and law abiding monks*; va. /thiìm suùn/; --*byed* to abide by/ respect the law

ཁྲིམས་སྲུང་འཁགགས་པ་ /--qaqpa/ bh. police team/ force

ཁྲིམས་སྲོལ་ /thimsüü/ sm. *khrims lugs*

ཁྲུ་ /thū/ cubit

ཁྲུ་ : p. ཁྲུད་ /thū/ va. to wash, to bathe

ཁྲུ་གང་ /thūqaàn/ one cubit

ཁྲུ་དོ་ /thū tho/ two cubits

ཁྲུ་སློག་ /thūlòò/ breaking/ digging up/ turning over soil (usu. before plowing), cultivating; va. --*byed* to break up/ dig up/ turn over soil, to cultivate ¶ *khru slog byas nas son btab pa red (He) planted seed after turning over the soil.*

ཁྲུང་ /thūn/ alcoholic drinks (h)

ཁྲུང་ཁྲུང་ /thūntuun/ crane (bird)

ཁྲུང་གིས་བཟད་ /thūnqi phεè/ vi. to get drunk (h)

ཁྲུང་ཆིང་ /ch./ c. Chungking

ཁྲུང་ཞུ་མ་ /thūnšumə/ barmaid

ཁྲུང་ར་ /ṭhuŋrə/ bar, tavern (h)

ཁྲུང་ར་བང་ /--phɛ̀/ sm. *khrung gis bad*

ཁྲུང་རིན་ /ṭhuŋriin/ tip, gratuity; gift

ཁྲུང་ཧྲང་ཏའོ་ /ch./ Okinawa

ཁྲུད་ /ṭhüü/ p. of *'khrud* and *khru*

ཁྲུད་ཁང་ /ṭhüüqaan/ sm. *khrus khang*

ཁྲུད་མ་ /ṭhüümə/ something washed and clean

ཁྲུན་ /ṭhüün/ height, altitude; length

ཁྲུན་ཐག་གཅོད་ /ṭhüntaà cöö/ va. to settle a controversy/ conflict ¶ *rgyal khab gnyis kyi sa mtsham kyi khrun thag gcod par zhi mol zhig tshugs kyi yod pa red A conference is being held to settle the controversy over the boundary between the two countries.*

ཁྲུན་ཐག་ཆོད་ /--chöö/ vi. to come to an agreement over a controversy/ conflict

ཁྲུའུ་ /ch./ office, bureau

ཁྲུའུ་ཀྲང་ /ch./ head/ director of an office/ bureau

ཁྲུའུ་རྩེ་ /ṭhüütsi/ ch. silk

ཁྲུའུ་ཞི་ /ṭhuuši/ ch. chairman

ཁྲུལ་ /ṭhüü/ fall, drop; vi.--*gtong* to drop, to fall

ཁྲུས་ /ṭhüü/ 1. washing; va.--*rgyag* to wash, to bathe 2. sm. *khrud*

ཁྲུས་ཁང་ /ṭhüüqaan/ bathroom, washroom, toilet

ཁྲུས་འཚལ་ /ṭhüücee/ sm. *khrus rtsi*

ཁྲུས་སྟེར་ /ṭhüüter/ basin (washing)

ཁྲུས་དབང་ /ṭhüwaan/ baptism

ཁྲུས་རྩི་ /ṭhüütsi/ soap

ཁྲུས་རྫས་ /ṭhüütsee/ sm. *khrus rtsi*

ཁྲུས་གཞོང་ /ṭhüüšoŋ/ bathtub

ཁྲུས་རས་ /ṭhüürèè/ washcloth, towel

ཁྲུས་བཤལ་ /ṭhüüšee/ rinsing; va.--*gtong* to rinse

ཁྲེ་ /ṭhe/ 1. millet 2. sm. *khre tse*

ཁྲེ་ཀྲང་ /ch./ captain

ཁྲེ་རྒོད་ /ṭheqöö/ wild millet

ཁྲེ་རྩེ་ཁུ་ཀྱོག་ /ch. + ṭhukòò/ carpenter's square; T-square

ཁྲེ་རྩེ་ཁྲིལ་མ་ /ch. + ṭhiimə/ tape measure

ཁྲེ་རྩེ་ /ch./ linear measure equal to .32 meters

ཁྲེང་ཏུའུ་ /ch./ c. Chengtu

ཁྲེང་ཧྥུན་ /ch./ origin ¶ *gral rim gyi khreng fun class origin*

ཁྲེན་ /ṭhen/ sm. *zhen*.

ཁྲེན་པོ་ཏ་ /ch./ Chen po-ta (high Chinese official)

ཁྲེན་དབྱི་ /ch./ Chen Yi (high Chinese official)

ཁྲེལ་ /ṭhee/ bashfulness, modesty; shame

ཁྲེལ་རྒོད་ /ṭheqöö/ sm. *khrel rgod*

ཁྲེལ་དགོད་སྒྲུར་ཟ་ /--sursə/ satire

ཁྲེལ་བགད་ /ṭhēqɛ̀/ sm. *khrel rgod*

ཁྲེལ་རྒོད་ /ṭheqöö/ jeering, ridiculing, laughing at; va.--*byed* to laugh at, to ridicule, to jeer

ཁྲེལ་ཅན་ /ṭheēcɛɛn/ bashful, modest

ཁྲེལ་མེད་ /ṭheemeè/ shameless, immodest, brazen, contemptible

ཁྲེལ་མེད་ངོ་སྲུང་/--ŋusuùn/ shameless subservience/ servility

ཁྲེལ་མེད་འབུར་བསྟོད་/--wüsop/ shameless/ brazen exaggeration

ཁྲེལ་གཞུང་/ṭheēžuun/ sm. *khrel*

ཁྲེལ་ཡོད་/ṭheeyöö/ sm. *khrel can*

ཁྲེར་པོ་/ṭhɛɛpo/ sm. *khur po*

ཁྲོ་ /ṭhō/ 1. an inferior kind of bronze 2. cast iron 3. large cauldron

ཁྲོ་ : p. ཁྲོས་ /ṭhō/ vi. to get angry/ mad at ¶ *kho deng sang ngar khros shag He's angry at me these days.*

ཁྲོ་ངར་ /ṭhōŋaa/ indignation

ཁྲོ་ལྕགས་/ṭhōcaà/ cast iron

ཁྲོ་ཆུ་ /ṭhūcu/ molten cast iron or bronze

ཁྲོ་ཉམ་ /ṭhōñam/ fierce/ angry countenance

ཁྲོ་གཏུམ་ /ṭhōtum/ anger

ཁྲོ་གཏུམ་པོ་/ṭhō tumpu/ short tempered, angry

ཁྲོ་ཐབ་ /ṭhūtəp/ (steam) boiler ¶ *khro thab bzo grwa boiler factory*

ཁྲོ་གདོང་ /ṭhōtoon/ angry/ vicious face ¶ *btsan rgyal mi ser spel yul gyi khro gdong dmar rjen du 'don dgos We have to expose the vicious face of imperialist colonialism.*

ཁྲོ་གཏན་/ṭhōtɛɛn/ angry

ཁྲོ་སྣོད་/ṭhōnöö/ cast iron container, kettle

ཁྲོ་པོ་/ṭhōpo/ brittle, fragile

ཁྲོ་བ་ /ṭhōwaa/ anger, wrath, indignation; vi.--*r byed*; --*r 'gyur* to become angry

ཁྲོ་ཟངས་ /ṭhōsaàn/ cast iron/ copper pot

ཁྲོ་རླབས་ /ṭhōləp/ great anger/ wrath

ཁྲོ་ལ་/ṭhōla/ Thola Pass (E. Tibet)

ཁྲོག་ /ṭhɔ̄ɔ/ vi. to become roasted/ broiled; to be done (of foods) ¶ *sha 'di khrog shag The meat is done.*

ཁྲོད་ /ṭhöö/ 1. side (of) ¶ *ri'i khrod du on the side of the mountain* 2. in, among ¶ *mi dmangs kyi khrod du among the people*

ཁྲོན་ /ṭhön/ 1. well 2. Szechwan (abbr. of *si khron*)

ཁྲོན་ཆུ་ /ṭhüncu/ well water; va.--*gtong* to irrigate (from wells)

ཁྲོན་པ་/ṭhōnpa/ well; va.--*brko* to dig a well; va.--*'bigs* to drill a well

ཁྲོན་བོད་ /ṭhöönpöö/ Szechwan-Tibet

ཁྲོན་འབིགས་ /ṭhönpiq; ṭhümpii/ well-drilling; va.--*byed* to drill wells

ཁྲོན་འབིགས་བཟོ་པ་ /--sopa/ well-driller

ཁྲོན་འབིགས་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ well-drilling group/ team

ཁྲོན་ཚྭ་ /ṭhöntsa; ṭhōmtsa/ well-salt

ཁྲོམ་ /ṭhōm/ 1. market, bazaar 2. bh. city, town ¶ *su dzar len dar gyi khrom zu rig the city Zurich in Switzerland*

ཁྲོམ་སྐོར་ /ṭhōmqΩΩ/ 1. demonstration, parade; va.--*byed*; --*'khrid* to demonstrate, to parade ¶ *bzo pa tshos gzhung la ngo rgol gyi khrom skor byas pa red The workers demonstrated against the government.* 2. shopping; va.--*byed* to shop

ཁྲོམ་སྐོར་རུ་འདྲེང་ /--ruṭëen/ sm. *khrom skor*

ཁྲོམ་བསྐོར་ /ṭhōmqΩΩ/ sm. *khrom skor*

ཁྲོམ་གོང་ /ṭhōmqoon/ market price

ཁྲོམ་བསྒྲགས་ /ṭhōmṭaà/ publicized, public, open ¶ *kho gnyis kyi gnas tshul khrom bsgrags red Their story is public (knowledge).* ¶ *khrom bsgrags med par rogs ram byas pa red (They) helped without making it public.* va.--*byed* to make public, to publish, to proclaim. to announce

ཁྲོམ་བསྒྲགས་ཡི་གེ་ /--yiqi/ open letter, street poster/ proclamation

ཁྲོམ་ཆེན་ /ṭhōmceen/ the main/ central market place

ཁྲོམ་སྟོན་བྱེད་མི་ /ṭhōmtöön chemi/ sm. *khrom tshong pa*

ཁྲོམ་ཐང་ /ṭhōmtaan/ sm. *khrom ra*

ཁྲོམ་པ་ /ṭhōmpa/ sm. *khrom tshong pa*

ཁྲོམ་དཔོན་ /ṭhōmpöön/ official in charge of a market place

ཁྲོམ་མེ་ /ṭhōmme/ shining, glittering

ཁྲོམ་དམངས་ཀྱི་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /ṭhōmmaàn ūyüün lhēnqaan/ street committee

ཁྲོམ་ཚིག /ṭhūmtsii/ announcement, proclamation, notice; va. --*bsgrags* to announce, to proclaim, to issue a public notice

ཁྲོམ་ཚོགས་ /ṭhōmtsΩῺ/ sm. *khrom chen*

ཁྲོམ་ཚོང་པ་ /ṭhōmtsonpə/ stallkeeper, peddler, vendor

ཁྲོམ་ཚོང་བཤོལ་ /--šöö/ va. to close shops as a protest or strike

ཁྲོམ་གཞུང་ /ṭhūmšuun/ main street, business section

ཁྲོམ་གཞུང་ཚོགས་འདུ་ /--tshöönṭu/ street meeting

ཁྲོམ་གཟིགས་གནང་ /ṭhōmsii nāan/ va. to go shopping (h)

ཁྲོམ་ར་ /ṭhōmra/ market, marketplace

ཁྲོམ་ལམ་ /ṭhōmlam/ street

ཁྲོམ་ལམ་གསུམ་མདོ་ /--sūmto/ three-way street intersection

ཁྲོམ་སྣང་ /thömsaan/ sm. *khrom lam*

ཁྲོམས་ /thöm/ imp. of *'grem*

ཁྲོལ་ /thöö/ 1. imp. of *'grol* 2. sm. *'khrol*

ཁྲོལ་ཆ་ /thööca/ permission, pardon; va.--*byed* to give permission, to pardon

ཁྲོལ་བུ་ /thüüpu/ bits and pieces

ཁྲོལ་མ་ /thööma/ sm. *khrol tshags*

ཁྲོལ་མོ་ /thöömo/ fragile, brittle

ཁྲོལ་ཚགས་ /thöötsaà/ sieve, sifter, strainer; va.--*rgyag* to sift, to strain

ཁྲོས་ /thöö/ p. of *khro*

མཁན་ /qhεεn; ñεεn/ (vb. +--) agentive particle: the one who does the verbal action ¶ *lha sar 'gro mkhan 'di tshos ca lag mang po nyos pa red The people going to Lhasa bought a lot of things.* ¶ *kho bod la 'gro mkhan red He is going to Tibet.*

མཁན་པོ་ /qhεmpo/ abbot

མཁན་ཟུར་ /qhεènsuu/ ex-abbot

མཁའ་ /qhā/ sky

མཁའ་བསྐྱོད་ /qhāköö/ aviation, flight; va.--*byed* to fly ¶ *byang ngos la lam kha med tsang mkha' skyod byas pa red Because there was no road to the north they flew (there).*

མཁའ་ཁོངས་ /qhāqoǹ/ air space ¶ *a ri'i mkha' khongs la in America's air space*

མཁའ་གྲུ་ /qhətu/ airplane

མཁའ་འགྲུལ་ /qhəntüü/ aviation, flight, air travel; va.--*byed* to fly, to travel by air

མཁའ་འགྲུལ་གྱི་ལྟེ་གནས་ /--qi tenεè/ airport

མཁའ་འགྲུལ་འཕྲིན་ཡིག་ /--thinyii/ air mail

མཁའ་འགྲུལ་སྲུང་སྐྱེལ་ /--sūŋkèè/ convoy/ escort for planes; va.--*byed* to convoy/ escort planes

མཁའ་འགྲུལ་སློབ་གྲྭ་ /--lāpta/ aviation school/ institute

མཁའ་འགྲོ་ /qhānto/ 1. sm. *mkha' bskyod* 2. type of goddess 3. girl's name

མཁའ་འགྲོ་ལག་རྩལ་ /--laqtsεε/ airplane technical/ mechanical skills ¶ *mkha' 'gro lag rtsal pa airplane mechanic*

མཁའ་རྒོལ་ /qhāqöö/ air attack/ raid; va.--*byed* to attack by air

མཁའ་འཐབ་ /qhətəp/ air fight/ combat, dog fight

མཁའ་བབས་མཆོངས་གདུགས་

/qhāpəp chōntuù/ parachute

མཁའ་དབྱིངས་ /qhəyiin/ sky

མཁའ་དབྱིངས་གོང་མ་ /--qoŋma/ space ¶ *mkha' dbyings gong ma'i dus rabs the Space Age*

མཁའ་དབྱིངས་བརྟག་ཞིབ་འཕྲུལ་འཁོར་

/--təqsip thüüqöö/ spy/ sensor satellite

མཁའ་དབྱིངས་གནམ་རིག་ /--nəmriq/

astronomy

མཁའ་དབྱིངས་བརྟག་ཞིབ་ལས་ཁང་ /--tsēēsip lεεqaan/ Space Research Institute

མཁའ་དམག་ /qhāmaà/ air force; air force soldier ¶ *mkha' dmag rten gzhi* airforce base

མཁའ་ཟོན་ /qhāsöön/ defense measures against air attack, civil defense; va.--*byed* to defend against air attack

མཁའ་ཟོན་གབ་ཁུང་ /--qəpquun/ sm. *mkha' zon gab sa*

མཁའ་ཟོན་གབ་ས་ /--qəpsə/ air raid shelter

མཁའ་རླུང་ /qhəluun/ 1. air, atmosphere 2. wind, hot air; va.--*glod* to talk hot air/ empty words ¶ *me go'i srid gzhung gis mkha' rlung zhig glod nas* the U.S. government, talking empty words

མཁའ་རླུང་ཉུང་བ་ /--ñūnwə/ rarified air/ atmosphere

མཁའ་རླུང་གནོན་བཙིར་ /--nüntsii/ compressed air

མཁའ་རླུང་སྲབ་པོ་ /--təpu/ sm. *mkha' rlung nyung ba*

མཁའ་ལམ་ /qhālam/ air route ¶ *lha sa nas ldi li bar mkha' lam gsar pa btsugs pa red* (They) opened a new air route between Lhasa and New Delhi.

མཁའ་ལམ་སྐྱེལ་འདྲེན་ /--keenteen/ air transportation; va.--*byed* to transport by air

མཁའ་ལམ་འཁྲིད་ /--thii/ va. to navigate a plane

མཁའ་ལམ་འཁྲིད་པ་ /--thiipə/ navigator (plane)

མཁའ་ལམ་གྱི་སྣ་ཁྲིད་ /--qi nətii/ navigation; va.--*byed* to navigate

མཁའ་ལམ་གྱི་སྣ་ཁྲིད་པ་ /--qi nəthiipə/ navigator

མཁའ་ལམ་གྱི་སྦྲགས་འཛིན་ /--qi thəqtsiin/ air mail stamp

མཁའ་བཤེར་གློག་སྒྲོན་ /qhāsee lōqtöön/ searchlight, floodlight

མཁའ་སྲུང་ /qhəsuŋ/ air defense

མཁའ་གསལ་གློག་བཞུ་ /qhāsεε lōqšu/ sm. *mkha' bsher glog sgron*

མཁར་ /qhār/ 1. castle, fort, palace 2. in the sky (lit. *mkha'* + dat.-loc.)

མཁར་གྲོང་ /qhārton/ 1. walled city 2. urban and rural, city and country

མཁར་དངོས་ /qhārŋöö/ home and belongings

མཁར་བ་ /qhārwa/ walking stick, staff

མཁར་དབང་སྒེར་འཛིན་ /qhāwaan qēēntsiin/ private ownership of property

མཁར་རྫོང་ /qhārtsoon/ fortress, fort

མཁར་ལེན་ /qhārlεεn/ repairs, renovations; va.--*byed* to repair, to renovate

མཁལ་ནད་ /qhεεnεὲ/ kidney disease

མཁལ་མ་ /qhɛ̄ɛma/ kidney

མཁལ་རིལ་ /qhɛ̂ɛrii/ sm. *mkhal ma*

མཁས་ /qhɛ̄ɛ/ adj. comp. of *mkhal po*

མཁས་བརྒྱས་མཉམ་སྒྲོང་ /qhɛ̄ɛ kɛɛ̀ ñāmleŋ/ ch. slog. let a hundred schools contend

མཁས་སྙན་ /qhɛ̄ñɛɛn/ sweet-talk, coaxing, flattery; va.-- *bshad* to sweet-talk, to flatter to cajole, to coax

མཁས་བྲལ་ཤོར་ /qhɛ̄tɛɛ šΩ̄Ω̄/ vi. to fail as a result of trying to be too clever (e.g. an expert driver who overdoes his driving skills and crashes)

མཁས་པ་ /qhɛ̄ɛpa/ an expert, a learned/ skilled person ¶ *rtsom mkhas pa a skilled writer*

མཁས་པར་འགྱུར་ /qhɛ̄ɛpar kur/ vi. to become an expert ¶ *li ning ring lugs la mkhas par 'gyur ba red (He) became an expert on Leninism.*

མཁས་པར་རློམ་ /khɛ̄ɛpar lōm/ sm. *mkhas rlom*

མཁས་པོ་ /qhɛ̄ɛpo/ 1. expert, skilled 2. (vb. +--) expert/ skilled at verbal action ¶ *kho me mda' rgyab mkhas po 'dug He is an expert shot.* ¶ *mo kha lag bzo mkhas po 'dug She is an expert cook.*

མཁས་པོ་བྱེད་ /--cheɛ̀/ va. to act tactfully, to act cleverly

མཁས་དབང་ /qhɛ̄waan/ 1. title for a learned person ¶ *mkhas dbang sku zhabs rdo rje the learned Mr. Dorje* 2. an authority ¶ *kho bod kyi rig gnas kyi mkhas dbang zhig red He is an authority on Tibetan culture.*

མཁས་སྦྱོང་ཅན་ /qhɛ̄ñoonceɛn/ experienced and expert

མཁས་རྩལ་ /qhɛ̄tsɛɛ/ talent, skill

མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་ /qhɛ̄ɛtsüün sə̄ŋsum/ knowledgeable, hard-working and good natured/ kind

མཁས་མཛངས་ /qhɛ̄tsaàn/ wise ¶ *srid jus mkhas mdzangs ldan pa a wise policy*

མཁས་རློམ་ /khɛ̄ɛlom/ conceited, egotistic

མཁུ་ཁྲོག་ /qhūtöö/ sm. *khong khro*

མཁུན་ /qhüün/ sm. *'khun*

མཁུར་བ་ /qhūrwə/ sm. *mkhur tshos*

མཁུར་ཚོས་ /qhūtsöö/ cheeks

མཁེ་ /qhe/ profit

མཁེ་གཙང་ /qhēptsaan; qhāptsaan/ alone, only, solely, exclusively ¶ *gyon shas ni bod kyi gyon chas mkhe gtsang as for the dress, it was solely Tibetan*

མཁོ་ /qhō/ 1. need, necessity ¶ *glog mkho electric needs* 2. vi. to need, to require ¶ *yi ge 'bri bar smug gu gcig mkho gi 'dug (You) need a pen to write letters.*

མཁོ་གལ་ /qhōqɛɛ/ need, necessity, requirement

མཁོ་དགུ་ /qhōqu/ sm. *mkho rgu*

མཁོ་དགོས་ /qhōqöö/ sm. *mkho gal*

མཁོ་རྒུ་ /qhōqu/ every need, all needs ¶ *shes tshad mkho rgu med na* *if you don't have all the needed educational qualifications*

མཁོ་སྒྲུབ་ /qhūtup/ supplies; va.--*byed* to supply

མཁོ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལས་ཀ་ /--qi lɛɛqə/ sm. *mkho sgrub las don*

མཁོ་སྒྲུབ་ཚོང་ཁང་ /--tshōŋqaan/ department store, variety store

མཁོ་སྒྲུབ་ལས་ཁུངས་ /--lɛquun/ rearservice bureau, supply office

མཁོ་སྒྲུབ་ལས་དོན་ /--lɛtöön/ supply service, rear-area service

མཁོ་ཆས་ /qhōcɛɛ̀/ lit. needed things, (necessary) equipment/ gear ¶ *phyogs la 'gro dus mkho chas yag po dgos* *When (you) go on a trip you have to have good equipment.*

མཁོ་བཏོན་ /qhōtöön/ sm. *mkho 'don*

མཁོ་བསྟུན་ཐོབ་སྤྲོད་ /qhōtuun thōptöö/ to each according to his need

མཁོ་འདོན་ /qhōtöön/ supplying; va. --*byed* to supply, to furnish ¶ *ngo log par go mtshon mkho 'don byas pa red* *(They) supplied arms to the revolutionaries.*

མཁོ་སྤྲོད་ /qhōtöö/ sm. *mkho 'don*

མཁོ་སྤྲོད་ཁང་ /--qhaan/ supply station

མཁོ་སྤྲོད་ཀྱི་ཚད་མ་ལོངས་ /--qi tshēɛ̀ ma loon/ undersupplied, supply failing to meet demand

མཁོ་སྤྲོད་དགོས་ཚད་ལས་འཛངས་པ་ /--qöötsɛɛ̀ lɛɛ̀ tɛɛ̀pa/ oversupplied, supply more than demand

མཁོ་སྤྲོད་ལམ་ལུགས་ /--ləmluu/ free supply system

མཁོ་སྤྲོད་ས་ཚིགས་ /--sətsii/ sm. *mkho sprod khang*

མཁོ་བྱེད་ /qhōcɛɛ̀/ sm. *mkho gal*

མཁོ་སྦྱོར་ /qhōcɒɒ/ sm. *mkho sprod*

མཁོ་མེད་ /qhōmee/ useless, unnecessary

མཁོ་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཆ་ /--qi kucə/ useless/ waste material

མཁོ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ /--qi ŋööpo/ sm. *mkho med kyi rgyu cha*

མཁོ་རྫས་ /qhōtsɛɛ̀/ sm. *mkho chas*

མཁོ་ཡ་ /qhōya/ sm. *mkho gal*

མཁོ་བཞུས་ /qhōšüü/ extract, excerpt, abstract

མཁོས་ཀ་ /qhööqa/ standard of living, economic capacity/ wealth ¶ *kho la mkhos ka yod pa ma red* *He is poor.* ¶ *mkhos kar gzhigs pas khral 'du byas pa red* *(They) collected taxes on the basis of the standard of living.*

མཁོས་ཀ་ཞན་པ་ /--šɛnpa/ poor

མཁོས་དཔགས་ /qhööpaà/ in accordance with one's ability/ resources

མཁོས་འབྱོར་ /qhööncɒɒ/ economic condition ¶ *zhing pa tsho'i mkhos 'byor drag du phyin pa red* *The farmer's economic con-*

dition has improved.

མཁོས་ཞན་ /qhöösɛɛn/ sm. *mkhos ka zhan pa*

མཁོས་སུ་ཕབ་ /qhöösu phəp/ vi. to have peace of mind, to feel relaxed

མཁྱིད་ /khii/ the distance between the outstretched thumb and little finger

མཁྱིད་གང་ /khiqaan/ one *mkhyid*

མཁྱུད་ /khüü/ sm. *'khyud*

མཁྱུད་སྤྱད་ /khüücee/ sm. *dpe mkhyud*

མཁྱེན་ /kheen/ va. to know/ understand (h) ¶ *khong bod skad yag po mkhyen gyi yod pa red He knows Tibetan well. (h)*

མཁྱེན་རྒྱ་ /khenka/ scope of knowledge

མཁྱེན་ཚོད་ལྟར་ /khencöö tar/ as (you) know (h)

མཁྱེན་ལྡན་ /khentɛɛn/ learned, knowledgeable, wise, intelligent (h)

མཁྱེན་ནུས་ /khinnüü/ power of knowledge (h)

མཁྱེན་པ་ /khenpa/ knowledge, understanding (h)

མཁྱེན་པ་བཟང་བ་ /--saŋwa/ sm. *mkhyen ldan*

མཁྱེན་བཟང་ /khensaan/ abbr of *mkhyen pa bzang ba*

མཁྱེན་རྒྱལ་ /khinyüü/ sm. *mkhyen rgya*

མཁྱེན་ཡོན་ /khenyöön/ knowledge (h)

མཁྱེན་ཡོན་ཅན་ /--cɛɛn/ sm. *mkhan yon ldan pa (h)*

མཁྱེན་ཡོན་ལྡན་པ་ /--tɛɛnpa/ wise, knowledgeable, learned (h)

མཁྱེན་རབ་ /khenrəp/ sm. *mkhyen yon*

མཁྱེན་རླབས་ /khenləp/ sm. *mkhyen yon*

མཁྱེན་གསལ་ /kheensɛɛ/ as you know, as you understand

མཁྲང་པོ་ /ṭhaŋpo/ firm, stiff, hard

མཁྲིག་མ་ /ṭhiqmə/ wrist, ankle

མཁྲིས་ནད་ /ṭhiinee/ jaundice

མཁྲིས་གནོད་ /ṭhiinöö/ gall bladder

མཁྲིས་པ་ /ṭhiipə/ bile, gall; vi.-- *na* to have jaundice

མཁྲིས་པ་ཅན་ /--ceen/ bilious, jaundiced; bitter, acrimonious (of people)

མཁྲིས་ཚད་ /ṭhiitsee/ bilious fever

མཁྲེགས་ /ṭheq/ hard, solid

མཁྲེགས་རྒོལ་ /ṭeqqöö/ stubborn resistance/ opposition

མཁྲེགས་གདན་ /ṭheqtɛɛn/ hard seat/ mat

མཁྲེགས་པོ་ /ṭheqpo; ṭhaqo/ 1. hard ¶ *shing 'di mkhreg po zhe drag 'dug This wood is very hard.* 2. stubborn, obstinate ¶ *kho mgo mkhregs po 'dug He is an obstinate person.*

མཁྲེགས་ཚད་ /ṭheqtsɛɛ; ṭhaqtsɛɛ/ degree of hardness

མཁྲེགས་གཟུང་ /ṭheqsuun/ sm. *mkhreg*

bzung

མཁྲེགས་བཟུང་ /ṭhēqsuun/ persistence, maintenance; va.--*byed* to persist in, to hold onto (strongly) ¶ *drag po'i srid jus mkhregs bzung byas pa red (They) persisted in a militant policy.*

མཁྲེགས་ཤིང་ /ṭhə̄qšiŋ/ hardwood

མཁྲེགས་ས་ /ṭhēqsa/ cement

འཁང་ : p. འཁངས་ /qhāŋ; qhāan/ vi. to resent, to bear ill will

འཁང་ར་ /qhāŋra/ resentment, ill will, spite

འཁང་སེམས་ /qhāŋsem/ sm. *'khang ra*

འཁངས་ /qhāàn/ p. of *'khang*

འཁད་ /qhɛ̄ɛ̀/ 1. va. to sit ¶ *rta la 'khad dus when (he was) sitting on the horse* 2. vi. to get stuck/ entangled/ caught ¶ *kho rkang pa 'khad nas 'gyel ba red His foot got tangled and he fell.*

འཁམས་ /qhām/ vi. to become unconscious, to faint

འཁར་ /qhār/ sm. *'khad*

འཁར་རྒྱུག་ /qhərkuù/ walking stick, cane

འཁར་རྔ་ /qhāŋa/ gong; va.--*rdung* to sound gongs

འཁར་བ་ /qhārwa/ 1. sm. *'khar rgyug* 2. bronze, cast iron

འཁར་གཞོང་ /qhāršoŋ/ cast iron basin

འཁལ་ : p. བཀལ་ imp. ཁོལ་ /qhɛ̄ɛ/ sm. *'khel,* 3

འཁེལ་འཐག་ /qhɛ̄ɛtaà/ sm. *'khel 'thag*

འཁུ་ : p. འཁུས་ /qhū/ va. to vie/ compete with, to contend with

འཁུ་རུབ་ /qhūrup/ gathering, collecting; va.--*byed* to gather, to collect ¶ *'pho 'gyur ji byung gnas tshul 'khu rub byed ched so pa btang ba red Spies were sent to gather information on what changes took place.*

འཁུ་སེམས་ /qhūsem/ sm. *gnod sems*

འཁུན་ /qhūūn/ va. to groan, to moan

འཁུན་སྐད་ /qhūnqɛ̀ɛ̀/ groan, moan; va.--*'don* to groan, to moan

འཁུན་སྒྲ་ /qhūnṭə/ sm. *'khun skad*

འཁུམ་ : p. ཁུམས་ or འཁུམས་ /qhūùm/ vi. 1. to shrink, to shrivel ¶ *stod stung 'di zhe drag khums shag The shirt has shrunk a lot.* 2. to freeze (slang), to cringe in terror/ fear ¶ *dmag thog mar rgyab dus kho khums song When (he) first was in battle he froze up.*

འཁུམས་ /--/ p. of *'khum*

འཁུར་ : p. ཁུར་ /qhūu/ va. 1. to carry, to shoulder, to take (on) ¶ *do po khur ba red (He) carried a load.* ¶ *'gan 'khur gyi red (He) will take responsibility.* 2. to suffer, to bear ¶ *gnya' gnon lo mang po khur nas having suffered oppression for many years*

འཁུར་བསྐྱོད་ཐུབ་པ་ /qhūrkūū thūpə/ carrying capacity

¶ *mi grangs 240 'khur bskyod thub pa'i drag po'i gru gzings a military ship with a carrying capacity of about two hundred and forty persons*

འཁུར་འཁྲི་ /qhūrṭi/ sm. *'khur 'gan*

འཁུར་འགན་ /qhūrqeen/ responsibility; va.--*len* to take responsibility

འཁུར་ཐག་ /qhūrtaà/ carrying strap/ rope

འཁུར་བ་ /qhūrwə; qhūūrə/ cookie, pastry

འཁུར་བླངས་ /qhūr lāàn/ va. to take responsibility

འཁུར་བརྩོན་ /qhūrtsüün/ diligence, industriousness; va.--*byed* to endeavor, to work diligently/ industriously

འཁུར་ར་ /qhūūrə/ sm. *'khur ba*

འཁུར་ལེན་ /qhūr len/ sm. *'khur 'gan len*

འཁུར་སེམས་ /qhūrsem/ sm. *'khur 'gan*

འཁུར་བསམ་ /qhūrsam/ sm. *'khur sems*

འཁུལ་ /qhüü/ va. to subjugate, to force, to subdue ¶ *kho tshos kho g.yog tu 'khul ba red They made him (be) a servant.*

འཁུས་ /qhüü/ p. of *'khu*

འཁེགས་ /qheq; qhēè/ vi. to be blocked/ obstructed/ stopped

འཁེངས་ : p. ཁེངས་ /qhēèn/ vi. to be full with/ of (requires inst.) ¶ *rde'us bum pa khengs nas the stones filled the vase*

འཁེབ་ : p. ཁེབས་ /qhēp/ 1. vi. to cover, to be spread over ¶ *ras 'di cog rtse 'di 'kheb gyi mi 'dug This piece of cloth doesn't cover the table.* 2. vi. to be sufficient ¶ *slob grwa ba tshang mar deb khebs song ngam Were there sufficient books for all the students?*

འཁེལ་ : p. ཁེལ་ f. དགལ་ imp. ཁོལ་ /qhēē/ vi. to fall on, to coincide with ¶ *spyi zla bcu pa'i tshes gnyis la 'khrungs tshes 'khel bas because (his) birthday falls on the second of October* ¶ *dus thog la tag tag 'khel ba cig red It is (one) which falls exactly at the right time.* ?. vi. to be burdened, to be loaded down with, to suffer, to get something unpleasant ¶ *bzo par drag gnon 'khel ba red The workers were suppressed.* 3. va. to spin *skud pa khel yas spinning thread* 4. (*skabs*+--) see *skabs* 5. va. to load (on)

འཁེལ་འཐག་ /qhεεtaà/ textiles (lit. spinning and weaving) va.--*byed* to make textiles (to spin and weave)

འཁེལ་འཐག་ཐོན་རྫས་ /--thöntsεè/ textile goods/ commodities

འཁེལ་འཐག་ཐོན་ཟོག་ /--thönsɔɔ/ sm. *'khel 'thag thon rdzas*

འཁེལ་འཐག་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thüüqöö/ weaving/ spinning machine

འཁེལ་འཐག་བཟོ་གྲྭ་ /--sota/ textile mill/ factory

འཁེལ་འཐག་བཟོ་ལས་ /--solεè/ textile industry

འཁེལ་ལས་འཕྲུལ་འཁོར་ /qhɛɛlɛè thüüqòò/ spinning machine

འཁེལ་ལས་བཟོ་གྲྭ་ /--sota/ sm. *'khel 'thag bzo grwa*

འཁོ་ /qho/ sm. *mkho*

འཁོགས་པ་ /qhõqpa/ aged, old, decrepit ¶ *rgan 'khogs old*

འཁོད་ /qhöö/ vi. 1. to be written ¶ *gsar shog de nang 'khod don ltar according to what was written in that newspaper* 2. to exist, to be situated, to be present ¶ *'dir 'khod sku mgron yongs la to all the guests present here* ¶ *tshogs 'dur 'khod pa'i mi people present at the meeting* 3. labelled, called ¶ *gnam gru bhi lnga bcu lnga gnyis 'khod pa the airplanes called B-52*

འཁོད་བཀོས་ /qhööqöö/ distribution, allocation; va./qhöö qöö/;--*byed* to distribute, to allocate

འཁོད་སྙོམ་ /qhöönom/ sm. *'khod snyoms*

འཁོད་སྙོམས་ /--/ levelling, evening, equalizing; va./qhöö nööm/;--*gtong* to level, to even, to equalize

འཁོད་སྙོམས་ཁ་གསབ་ /qhöönom qhəsəp/ ch. slog. evening up (land and other means of production)

འཁོད་སྙོམས་པོ་ /qhöö nompo/ level, even, equal

འཁོད་སྙོམས་རིང་ལུགས་ /khönom riŋluù/ averagism

འཁོད་བསྙམས་ /qhöö naam/ p. of *'khod snyoms*

འཁོད་རྩོལ་ /qhüütsüü/ sm. *'khod bgos*

འཁོན་ /qhöön/ malice, spite, hostility, anger; va.--*'jug* to cause/ create hostility

འཁོན་འཁྲུགས་ /qhöntuq; qhüntuù/ hostility ¶ *rgya dmar 'go khrid nang la 'khon 'khrugs je che yong gi yod pa red There is increasing hostility among the Red Chinese Leaders.*

འཁོན་འགྲས་ /qhöntɛɛ/ sm. *'khon 'dzin*

འཁོན་བཙུགས་ /qhöncuù/ 1. p. of *'khon 'jug* 2. the e act of creating hostility; va.--*byed* to cause/ create hostility

འཁོན་མེད་ /qhönmeè/ without malice/ spite/ hostility

འཁོན་ཚིག་ /qhüntsii/ angry/ hostile words; va.--*shod* to speak words and anger/ hostility

འཁོན་འཛིན་ /qhüntsiin/ hatred, enmity ¶ *gral rim gyi 'khon 'dzin bcangs nas holding class-hatred;* va.--*byed* to regard/ look at with hatred or enmity

འཁོན་འཛིན་སྡང་སེམས་ /--taŋsem/ sm. *'khon 'dzin*

འཁོན་རེས་ /qhönreè/ feuding; va.--*byed* to feud

འཁོན་ལན་ /qhömlɛɛn/ revenge, retaliation; va.--*slog;*--*glan* to revenge, to retaliate

འཁོན་ལན་གླན་ /--lɛn/ see *'khon lan*

འཁོན་ལན་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ retaliationism, revanchism

འཁོན་ལན་སློག་ /--lΩΩ/ see *'khon*

འཁོན་ལན་བསློགས་ /--lΩΩ/ p. of *lan slog*

འཁོན་ལན་བསློགས་པའི་རིང་ལུགས་/--pεε riŋluù/ sm. *'khon lan ring lugs*

འཁོན་གསོད་ /qhõnsöö/ premeditated murder

འཁོབ(ས)་/qhΩ̄p/ sm. *khop*

འཁོམ(ས)/qhōm/ sm. *khom*

འཁོར་ /qhōr; qhΩ̄Ω̄/ 1. vi. to revolve, to rotate, to spin, to go around ¶ *rlung g. yab 'khor ba dang lhag pa sil sil tshor ba red As soon as the fan spun they felt a cool breeze.* 2. vi. (time +--) to have time elapse ¶ *nga a rir slebs nas lo gsum 'khor song Three years have elapsed since I arrived in America.* ¶ *lo bcu 'khor ba'i dga' ston byed kyi yod (We) are celebrating the tenth anniversary.* ¶ *nga'i slob grwar gad dar byed res zla ba gcig nang tshar gnyis tsam 'khor gyi yod At my school our turn to sweep up comes about twice a month.* 3. vi. to be attracted/ drawn to, to surround ¶ *nya me phung gi rtsar 'khor ba red The fish were attracted to the bonfire.* 4. vi. to conceive, to get pregnant ¶ *mo la phru gu 'khor nas zla ba brgyad phyin song Eight months have passed since she became pregnant.* 5. vi. to get (an idea, thought) ¶ *nga bsam blo 'khor byung I got an idea.* 6. vi. to return ¶ *rgya gar nas tshur 'khor nas having returned from India* 7. retinue, attendant 8. (--+ dat.-loc.) surrounding, around ¶ *de'i 'khor la lcags ri 'dug There is a wall around that.*

འཁོར་སྐར་ /qhΩ̄Ω̄qaa/ satellite

འཁོར་སྐྱོད་ /qhōrköö/ sm. *'khor bskyod*

འཁོར་བསྐྱོད་ /qhōrköö/ circulation

འཁོར་བསྐྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་རིམ་ /--qi kürim/ system of circulation

འཁོར་བསྐྱོད་དུས་དེབ་ /--tüütep/ a magazine called "Circulation"

འཁོར་ཁང་ /qhΩ̄rqaan/ workshop

འཁོར་ཁྲི་ /qhΩ̄Ω̄ṭi/ sm. *'khor stegs*

འཁོར་འཁོར་ /qhΩ̄Ω̄qΩΩ/ sm. *kor kor*

འཁོར་གྲུ་ /qhōrṭu/ steamboat, ferryboat

འཁོར་གླ་ /qhōrla/ fare for any vehicle

འཁོར་འགྲུལ་ /qhōrṭüü/ wheeled travel, vehicular travel

འཁོར་འགྲེམས་ /qhΩ̄nṭem/ sm. *'khor bskyod*

འཁོར་རྒྱུག་ /qhōrkuù/ turnover (in sales/ business) ¶ *lung pa 'di tsha ba chen po yin tsang dbyar dus tshong gi 'khor rgyug chen po mi 'dug Because this place is so hot, the turnover in sales is small during summer.*

འཁོར་རྒྱུག་བྱེད་ཚད་ /--cetsεὲ/ the rate of turnover

འཁོར་སྒྲོམ་ /qhōrtom/ car, cart, vehicle ¶ *'khor sgrom nyi*

shu yod pa'i me 'khor a train of twenty cars

འཁོར་བཅས་ /qhɔ̄ɔrcɛɛ̀/ attendants, retinue, dependents

འཁོར་གཉིས་ལྕགས་གཉིས་ཀྱི་ཐོང་གཤོལ་ /qhɔ̄ɔ̄ñii cəqñii qi thōŋšöö/ a two-wheeled/ pronged wood plough

འཁོར་རྟེན་ /qhōrteen/ axle, axle bearing

འཁོར་ལྟེ་ /qhōrte/ axis

འཁོར་ལྟེ་ལྕགས་རིལ་ཅན་ /--cəqriicèen/ ball bearing

འཁོར་སྒྲགས་ /qhɔ̄rteq/ lathe

འཁོར་བརྟེན་ /qhōrteen/ sm. *'khor rten*

འཁོར་དུས་ /qhōrtüün/ 1. a turn, a revolution 2. a period, an epoch

འཁོར་མདལ་ /qhɔ̄ɔ̄nta/ sm. *'khor rten*

འཁོར་འདབས་ /qhɔ̄ntəp/ (--+dat.-loc.) surrounding, near, around

འཁོར་ནས་འགྲོ་ /qhōrne to/ vi. to revolve, to turn round

འཁོར་པོ་ /qhɔ̄ɔ̄po/ servant, attendant (male)

འཁོར་ཕང་ /qhōrpaŋ/ spindle

འཁོར་ཕྱོགས་ /qhōrcɔ̀ɔ̀/ direction of rotation/ turning; tendency, trend

འཁོར་ཕྲེང་ /qhōrteen/ a series/ line of cars/ carts/ vehicles
¶ *'khor sgrom 20 yod pa'i 'khor phreng* a train of twenty cars (compartments)

འཁོར་བ་ /qhōrwaa; qhōwaa/ transmigratory existence, the world, *samsara*

འཁོར་བར་དགའ་སྟོན་རྟེན་འབྲེལ་ /qhɔ̄ɔ̄waa qatöön temtee/ commemorative/ anniversary celebration

འཁོར་མོ་ཡུག་ /qhɔ̄rmoyuq/ all around

འཁོར་ཚད་ /qhōrtsɛɛ̀/ rate of rotation/ revolution/ turn

འཁོར་ཞག་ /qhɔ̄ɔ̄šaà/ (home) leave; va.--*zhu* to take home-leave

འཁོར་བཟོས་ཤོག་བུ་ /qhɔ̄ɔ̄söö šuqu/ machine made paper

འཁོར་ཡུག་ /qhɔ̄ryuù/ sm. *khor yug*

འཁོར་ཡུག་སྐྱིད་སྡུག་ /--kītuù/ environs, surroundings, environment

འཁོར་གཡག་ /qhɔ̄ɔ̄yaà/ bolt, lock

འཁོར་གཡོག་ /qhōryɔ̀ɔ̀/ servant

འཁོར་ལམ་ /qhɔ̄rlam/ motorable road, highway

འཁོར་ལས་ /qhɔ̄ɔ̄lɛɛ̀/ lathe work

འཁོར་ལོ་ /qhɔ̄lo/ 1. wheel 2. vehicle; va.--*gtong* to drive a car (vehicle)

འཁོར་ལོ་ཁ་བཀག་ /--qhāqaà/ va. to stop/ brake a vehicle

འཁོར་ལོ་གཏོང་ /tōon/ see *'khor lo*

འཁོར་ལོ་ཕྱིར་ཤིག་ /--chiršiì/ backing up/ reversing a ve-

hicle; va.--*gtong* to back up a car, to put a car in reverse

འཁོར་ལོ་འབབ་ཚུགས /--pəptsuù/ bus station/ depot

འཁོར་ལོ་ཚོད་ལྟ /--tsööta/ test/ trial of a vehicle; va. --*byed* to test a vehicle

འཁོར་ལོ་སོ་ཅན /--soceen/ gear, cogwheel

འཁོར་ལོའི་གླ་ཆ /qhōlöö lāca/ sm. *'khor gla*

འཁོར་ལོའི་སྲོག་ཤིང /--soqšiin/ axle

འཁོར་ལོའི་ཨ་མ /--āma/ motor

འཁོར་ལོའི་ཨང་འཛིན /--ə̄ntsiin/ license, registration (for vehicles)

འཁོར་ལོས་རྫི /qhōlöö tsii/ vi. to be run over (by a vehicle) ¶ *kho 'khor los rdzis* (p. of *rdzi*) *nas shi ba red He was run over by a car and died.*

འཁོར་སོ /qhorso/ tooth of a gear, spoke of a wheel

འཁོར་གསུམ་རྐང་འཁོར /qhɔɔsum qāŋqɔɔ/ pedicab, tricycle

འཁོལ : p. ཁོལ /qhöö/ vi. to be boiled ¶ *chu khol shag The water has boiled.* 2. f. of *bkol*

འཁོལ་མ /qhööma/ maid servant

འཁོལ་ཚད /qhöötsɛɛ̀/ boiling point

འཁོས་ཀ /qhööqa/ sm. *mkhos ka*

འཁོས་ཀྱུང /qhüücun/ sm. *mkhos ka zhan pa*

འཁོས་དཔགས /qhööpaà/ sm. *mkhos dpags*

འཁོས་འབྱོར /qhööncɔɔ/ sm. *mkhos 'byor*

འཁྱག : p. འཁྱགས /khāà/ 1. vi. to be cold ¶ *byang ngos la 'gro dus nga thengs mang po 'khyag byung When I went to the north I got cold many times.* 2. vi. to become frozen ¶ *chu 'khyags shag The water froze.*

འཁྱག་ཀླུང /khəqluun/ sm. *'khyags klung*

འཁྱག་གྲུ /khəqtu/ sm. *'khyags gru*

འཁྱག་རྒྱག /khāà kaà/ sm. *'khyags rgyag*

འཁྱག་སྒམ /khāāqam/ sm. *'khyags sgam*

འཁྱག་ཆུ་གཏོང /khəqcu tōōn/ sm. *'khyags chu gtong*

འཁྱག་གཏོང /khāà tōōn/ sm. *'khyags gtong*

འཁྱག་ཐོག་པོ་ལོ /khāqtɔɔ pōlo/ sm. *'khyags thog po lo*

འཁྱག་དུས་གོས་དང་ལྟོགས་དུས་ཟས /khāà tüü qhöö tōqtüü sɛɛ̀/ timely assistance/ help (lit. clothes when cold and food when hungry)

འཁྱག་པ /khāqpaà/ sm. *'khyags pa*

འཁྱག་སྤྲི /khəqti/ sm. *khyags spri*

འཁྱག་ར /khāqra/ sm. *'khyags ra*

འཁྱག་རུམ /khəqrum/ sm. *khyags rum*

འཁྱག་རོམ /khāqrom/ sm. *'khyags rom*

འཁྱག་ཤ /khāqša/ sm. *'khyags sha*

འཁྱག་ཤུད་ /khəqšüü/ sm. *'khyags shud*

འཁྱགས་ /khāà/ p. of *'khyag*

འཁྱགས་ཀླུང་ /khəqluun/ glacier

འཁྱགས་གྲུ་ /khəqṭu/ ice boat; va.--*gtong* to sail an ice boat

འཁྱགས་ རྒྱག་ /khāà kaà/ vi. to be frozen, to freeze ¶ *bod la sha phyi la bzhag na 'khyags brgyab gyi red In Tibet, if you leave meat outside it will freeze.*

འཁྱགས་སྒམ་ /khaaqam/ refrigerator, freezer

འཁྱགས་ཆུ་གཏོང་ /khəqcu tōōn/ va. to irrigate fields by flooding and letting them freeze over in winter

འཁྱགས་གཏོང་ /khāà tōōn/ va. to freeze ¶ *sha 'di 'khags gtong dgos We must freeze this meat.*

འཁྱགས་ལྟོགས་ /khāqtöö/ cold and hunger

འཁྱགས་ཐོག་པོ་ལོ་ /khāqtöö pōlo/ ice hockey

འཁྱགས་འདྲེད་ཤོར་ /khāqṭeè šöö/ vi. to slip on ice

འཁྱགས་བཏམས་ /khāqtam/ frozen over, closed or sealed because of freezing

འཁྱགས་པ་ /khāqpaà/ ice; vi.--*rgyag* to become frozen

འཁྱགས་ཏྲི་ /khəqṭi/ ice cream

འཁྱགས་སྦོས་ /khānpöö/ frostbite; vi.--*'thebs* to be frostbitten

འཁྱགས་ཟམ་ /khāqsam/ ice-bridge

འཁྱགས་ར་ /khāqra/ ice rink

འཁྱགས་རགས་ /khāqraà/ ice dam/ dike

འཁྱགས་རི་ /khəqri/ iceberg

འཁྱགས་རིམ་ /khəqrim/ glacial layer

འཁྱགས་རུམ་ /khəqrum/ ice, ice field, glacier

འཁྱགས་རུམ་གླིང་ཕྲན་ /--linṭeèn/ iceberg

འཁྱགས་རུམ་གཏོར་བྱེད་གྲུ་གཟིངས་ /--tɵ̈rceè qi ṭutsiin/ ice-breaker (ship)

འཁྱགས་རོམ་ /khāqrom/ sm. *'khyags rum*

འཁྱགས་ཤ་ /khāqša/ frozen meat

འཁྱགས་ཤི་ /kəqši/ death by freezing; vi.--*thebs* to freeze to death

འཁྱགས་ཤུད་ /khəqšüü/ ice skating; va.--*glod*; --*gtong* to ice skate

འཁྱགས་ཤུད་ར་བ་ /--rawa/ ice skating rink

འཁྱགས་ཤུད་ལུས་རྩལ་ /--lüütsɛɛ/ ice-skating sports

འཁྱགས་ཤུར་ /khəqšuu/ sm. *'khyags shud*

འཁྱམ་ : p. འཁྱམས་ /khām/ va. to wander (about), to roam ¶ *khos nyin ltar 'khyam gyi 'dug He wanders (to a different place) every day.*

འཁྱམ་ཁྱི་ /khəmki/ stray dog

འཁྱམ་པོ་ /khāmpo/ sm. *'khyams po*

འཁྱམས་ /khāàm/ p. of *'khyam*

འཁྱམས་རྒྱུན་ /khəmqüün/ sm. *'khyams po*

འཁྱམས་སྐྱོད་ /khāmköö/ wandering (without any permanent roots), roaming; va.--*byed* to wander, to roam

འཁྱམས་འགྲོ་ /khām to/ va. to wander, to roam ¶ *kho tsho yul mang por 'khams 'gro dgos byung They had to wander about to many places (countries).*

འཁྱམས་རྒོལ་ /khāmqöö/ querrilla warfare; va.--*byed* to do guerrilla warfare

འཁྱམས་རྒོལ་དམག་རུ་ /--məqru/ guerrilla unit/ group

འཁྱམས་དངུལ་ /khəmŋüü/ sm. *'khyar dngul*

འཁྱམས་གཏུགས་དམག་འཁྲུག་ /khəmtuq məqtuù/ guerrilla war

འཁྱམས་སྡོད་ /khāàm töö/ va. to live by wandering/ roaming (without establishing permanent roots) ¶ *lha sa'i khrom la 'khyams bsdad* (p. of *sdod*) *pa'i dbul po tsho the poor who live by wandering from place to place in the Lhasa market*

འཁྱམས་བརྡུང་ /khəmtuùn/ sm. *'khyams rgol*

འཁྱམས་བསྡད་ /khāàm tɛɛ̀/ p. of *'khyams sdod*

འཁྱམས་པོ་ /khāmpo/ vagabond, tramp, gypsy

འཁྱམས་དམག་ /khāmmaà/ guerrilla forces/ troops

འཁྱར་ /khār/ vi. to stray

འཁྱར་དངུལ་ /khəəŋüü/ spare cash/ capital

འཁྱལ་ /khɛ̄ɛ/ sm. *'chal*

འཁྱིག་ : p. བཀྱིགས་ or འཁྱིགས་ f. བཀྱིག་ /khīi/ va. to tie, to bind ¶ *kho'i lag pa gnyis rgyab la bkyigs par ma tshad not only did (they) tie his hands to his back*

འཁྱིགས་ /khīì/ p. of *'khyig*

འཁྱིད་ /khīì/ sm. *mkhyid*

འཁྱིམ་ : p. འཁྱིམས་/khīm/ vi. to be encircled

འཁྱིམས་ /--/ p. of *'khyim*

འཁྱིར་ /khīr/ vi. to turn around, to rotate

འཁྱིལ་ /khīl; khīi/ 1. vi. to become puddled (for liquids) ¶ *sa dma' sa gang yin la chu 'khyil te sdod pa ltar just as water puddles in all the low lying areas* 2. va. to coil up (snakes, etc.)

འཁྱིལ་ཆུ་ /khīicu/ a (non-moving) puddle of water, stagnant water

འཁྱིལ་ཆུ་བཅོས་ /--cöö/ va. to regulate water, to prevent water-logging

འཁྱིལ་ཆུ་ཕྱིར་གཏོང་ /--chīrtöon/ sm. *'khyil chu phyir 'phud*

འཁྱིལ་ཆུ་ཕྱིར་འཕུད་ /--chīnpüü/ va. to drain a water-logged area

འཁྱིལ་ཆུ་གཤོ་ /--šō/ to bail (puddled) water

འཁྱིལ་ཆུའི་གནོད་པ་ /--nōpa/ damage due to water-logging, flood damage

འཁྱུག་ /khūù/ 1. lightning; vi.--*rgyag* to get lightning ¶ *kha sa zhe drag 'khyug brgyab song* *Yesterday there was a lot of lightning.* 2. Tibetan cursive script 3. to run, to move quickly

འཁྱུག་པོ་ /khūqpu/ popular, commercially successful, in demand ¶ *deng sang rgya gar gi tshong zog 'khyug po 'dug* *These days Indian goods are selling well.* ¶ *kho rgyal po'i spyan la 'khyug po yod pa red* *He is looked on with favor by the King.*

འཁྱུག་ཙམ་ /khūqtsəm; khūqtsə/ a moment, an instant, a short time

འཁྱུག་ཡིག་ /khūùyiì/ cursive script

འཁྱུད་ : p. ཁྱུད་ /khūù/ 1. va. to hug, to embrace ¶ *phru gu des mo la khyud pa red* *The child hugged the woman.* 2. va. to shin up a rope or tree

འཁྱུད་འཐམ་ /khūūtam/ hug, embrace; va.--*byed* to hug, to embrace

འཁྱུར་ /khūr/ vi. to be finished/ terminated/ over (for term of office) ¶ *khong da lo srid 'dzin 'khyur gyi yod pa red* *His term of president is over this year.*

འཁྱུར་མིད་ /khūrmiì/ swallowing whole; va.--*gtong* to swallow (whole)

འཁྱུས་ /khūù/ sm. *bros*

འཁྱེངས་ /khēn/ vi. to congeal, to set, to jell ¶ *mar zhun dkar yol nang la 'khengs pa red* *The melted butter congealed in the cup.*

འཁྱེར་ : p. ཁྱེར་ /khēē/ to take, to carry (inanimate objects) ¶ *sgam 'di sgal par khyer ba red* *(He) carried the box on his back.*

འཁྱེར་འགྲོ་ /khēē to/ va. to take ¶ *kho deb 'khyer phyin (p. of 'gro) pa red* *He took the book.*

འཁྱེར་སྟོན་ /khēētoon/ display, exhibition ¶ *go mtshon 'kher ston* *an arms display*

འཁྱེར་འདམ་ /khēētam/ silt

འཁྱེར་སྟབས་ /khērcob/ viewpoint, attitude, the way one thinks

འཁྱེར་བའི་བྱེ་མ་ /khēpεε chema/ shifting sands

འཁྱེར་ཡོང་ /khēē yoòn/ va. to bring ¶ *kho deb 'kher yong ba red* *He brought the book.*

འཁྱེར་སོ་ /khērso/ demeanor, bearing, manner ¶ *gzugs po 'khyer so* *posture* ¶ *bsam pa'i 'khyer so* *way of thinking*

འཁྱེར་གསོགས་བྱེ་འདམ་ /khēēsɷɷ chetam/ sm. *'khyer 'dam*

འཁྱེར་གསོགས་བྱེ་མ་ /khērcɷɷ chema/ sm. *'khyer 'dam*

འཁྱོག་ /khɷ̄ɷ̀/ 1. vi. to be able to carry/ lift ¶ *tun sum stong 'khyog pa'i gru gzing* *ships able to carry 3,000 tons* 2. vi. to be twisted/ crooked ¶ *kho'i rkang pa*

'khyog zhag His foot is crooked. 3. twist ¶ *'khyog de srang dgos red The twist needs to be straightened.*

འཁྱོག་སྐོར་འཐབ་ /khōqqΩΩ thəp/ va. to surround, to outflank

འཁྱོག་འཁྱོག་ /khΩ̄qkΩΩ/ crooked

འཁྱོག་བཤད་ /kōqcöö/ sm. *'khog bshad*

འཁྱོག་གཏམ་ /khōqtam/ sm. *'khog bsh bshad*

འཁྱོག་ཐིག་ /khōqtii/ curved line

འཁྱོག་བདེན་ /khΩΩteen/ deceitful, hypocritical ¶ *'khyog bden gyi mgo skor hypocritical duping*

འཁྱོག་པོ་ /khōqpo/ crooked, curved, winding ¶ *thig shing 'di 'khog po red This ruler is crooked.*

འཁྱོག་ཐལ་ /khōqtεε/ sm. *'khyog med*

འཁྱོག་མེད་ /khōqmeè/ straight, direct, honest

འཁྱོག་ཚད་ /khōqtsεὲ/ carrying capacity

འཁྱོག་ཚད་ལས་བརྒལ་ /--lεὲ qεε/ 1. vi. to overload, to overtax, to exceed the carrying capacity 2. vi. to exceed one's ability ¶ *'khog tshad las brgal ba'i las 'gan blangs pas 'char gzhi sbo lug pa red Because he took on more than he could handle, the plans fell through.*

འཁྱོག་བཤད་ /khōqšεὲ/ distorting, misrepresenting, twisting; va.--*byed* to distort, to misrepresent, to twist ¶ *spyi tshogs ring lugs kyi ngo bo 'khyog bshad byas pa red (They) misrepresented the nature of socialism.*

འཁྱོགས་ /khΩΩ/ sm. *'khyog*

འཁྱོགས་ཁྲི་ /khōqti/ stretcher, litter

འཁྱོགས་འདེགས་རུ་ཁག་ /khōqteè ruqaà/ medic corps, stretcher corps

འཁྱོགས་དབྱང་ /khōqcaan/ sm. *'khyogs khri*

འཁྱོགས་ཁྲང་ /--/ sm. *'khyogs khri*

འཁྱོང་ : p. འཁྱོངས་/khōn/ vi. to be able to see through to the end, to be able to complete

འཁྱོངས་ /khōòn/ p. of *'khyong*

འཁྱོམ་ : p. འཁྱོམས་/khōòm/ vi. to rock, to sway, to roll (ships) ¶ *'char rlung gis gru gzings 'khoms pa red The wind and rain caused the ship to roll.*

འཁྱོམས་ /--/ p. of *'khyom*

འཁྱོར་ /khōr/ vi. to stagger/ reel/ totter

འཁྱོར་ཀང་ /--qhan/ sm. *khyor gang*

འཁྱོལ་ /khöö/ vi. to reach the end/ destination, to finish ¶ *mi kha shas lam du chad nas rgya gar du 'khol ma song Some people were exhausted and could not make it to India.*

འཁྱོས་མ་ /khööma/ gift, present

འཁྱོས་མའི་ཚིག་ /khömεε tshiq/ words of best wishes

འཁྲ་ : p. འཁྲས་/ṭha/ va. to prop oneself up on one's

elbows

འཁྲ་ས་ /ṭhāsa/ place to prop up against

འཁྲང་བ་ /ṭhāŋwa/ sm. *mkhrang po*

འཁྲངས་ /ṭhàan/ hard, strong, tough

འཁྲབ་ : p. འཁྲབས་ /ṭhə̄p/ va. 1. to act, to perform ¶ *khos glog brnyan nang dpa'i po gcig 'khrabs pa red He acted as a hero in the movie.* 2. to stage, to put on ¶ *kho tshos zlos gar zhig 'khrabs pa red They put on a show.*

འཁྲབ་ཁང་ /ṭhə̄pqaan/ theater

འཁྲབ་མཁན་ /ṭhə̄pñëën/ actor, performer

འཁྲབ་མཁན་གཙོ་བོ་ /--tsōwo/ leading actor/ character, title-role

འཁྲབ་ཆས་ /thə̄pcëè/ costume

འཁྲབ་མཇུག་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་ /ṭhə̄mcuù thōceche šu/ va. to take a curtain call, to thank the audience after a performance

འཁྲབ་སྟོན་ /ṭhə̄ptöön/ performance, presentation; va.--*byed* to perform

འཁྲབ་པ་པོ་ /ṭhə̄pəpo/ sm. *'khrab mkhan*

འཁྲབ་ཚན་ /ṭhə̄ptsëen/ 1. performance, the program 2. parts of a performance: act, scene, etc.

འཁྲབ་གཞུང་ /ṭhə̄pšuun/ script

འཁྲབ་ཡུལ་སྒྲིག་གཤོམ་ /ṭhə̄pyüü ṭiqšom/ stage decoration, set

འཁྲབ་ར་ /ṭhə̄prə/ theatre, stage

འཁྲབས་ /ṭhə̄p/ p. of *'khrab*

འཁྲས་ /ṭhɛɛ/ p. of *'khra*

འཁྲི་ : p. འཁྲིས་ /ṭhī/ vi. 1. to get coiled around, to get twisted ¶ *thag pa de kho'i skye la 'khris nas the rope got twisted around his neck* 2. vi. to become attached to, to take to ¶ *khyi 'di mi la 'khri gi mi 'dug This dog doesn't take to people.* 3. vi. to be one's share of a duty/ responsibility ¶ *las ka 'di kho tshor 'khri gi red This job is their duty.*

འཁྲི་ཁུངས་ /ṭhīquùn/ duties, responsibilities

འཁྲི་ཤིང་ /ṭhīšiŋ/ climbing plant

འཁྲི་ཤིང་གི་རིགས་ /--qi riq/ climbing plant/ vine

འཁྲིག་སྐད་ /ṭhīqqëè/ sm. *'khrig tshig*

འཁྲིག་པ་ /ṭhīqpa/ 1. copulation, sexual intercourse; va.--*spyod* to copulate 2. vi. to stick together, to cohere, to set

འཁྲིག་ཚིག་ /ṭhīqtshii/ obscene talk

འཁྲིག་སྲིད་ /ṭhīqsee; ṭhīqsii/ licentiousness, sexuality

འཁྲིག་སྲིད་ཅན་ /ṭhīqsiicëën/ licentious, sexual

འཁྲིགས་ /ṭhīq/ sm. *'khrig pa*, 2

འཁྲིད་ : p. ཁྲིད་ /ṭhiì/ 1. va. to take (animate beings) to lead, to guide ¶ *a mas kho gnyis sman khang la khrid pa red*

The mother took the two of them to the hospital. 2. va. to teach, to instruct ¶ *rgan lags kyis slob tshan dang po 'khrid gnang gi red The teacher will teach lesson one.* *(h)* 3. (--+vbs. of motion) to take to, to bring to ¶ *khos nyen kha med sar khrid phyin pa red He took them to a place where there was no danger.* ¶ *mas phru gu tsho 'dir khrid yong ba red The mother brought the children here.*

འཁྲིད་སྐྱེལ་ /thiikèè/ extradition; va.--*byed* to extradite

འཁྲིད་སྟོན་ /thiitöön/ teaching, instruction; va.--*byed* to teach, to instruct

འཁྲིད་འཐེན་འཕྲུལ་འཁོར་ /thitèèn thüüqòò/ hauling machine

འཁྲིད་དེབ་ /thitep/ instruction/ teaching manual

འཁྲིད་ཆ་ /thiicə/ teaching/ educational materials

འཁྲིད་སྦྱོང་ /thiicoon/ training and practice

འཁྲིད་སྦྱོང་འཛིན་གྲྭ་ /--tsintə/ study group

འཁྲིད་ཡིག་ /thiyii/ lecture notes

འཁྲིལ་ /thii/ vi. to wind/ coil around, to be attached to

འཁྲིས་ /thii/ 1. (--+dat.+loc.) near to ¶ *'di'i 'khris la ma bzhugs Don't sit near this.* 2. bank, shore ¶ *chu 'khris bank of the river* 3. p. of *'khri*

འཁྲིས་པོ་ /thiipu/ attached to, fond of ¶ *khyi 'di mi la 'khris po mi 'dug This dog doesn't take to people.*

འཁྲུ་ : p. བཀྲུས་ /thu/ va. to wash ¶ *mos stod thung 'di 'khrus pa red She washed the shirt.*

འཁྲུ་འཁོར་ /thuqòò/ washing machine

འཁྲུ་ནད་ /thunèè/ diarrhea

འཁྲུ་རྫས་ /thutsèè/ soap

འཁྲུག་ : p. འཁྲུགས་ /thuu/ 1. vi. to get into a fight/ quarrel ¶ *rgya mi dang bod pa 'khrugs pa red The Chinese and Tibetans got into a fight.* 2. vi. to get disturbed/ stirred up/ shaken up/ mixed up ¶ *sems 'khug pa getting distrubed/ upset* ¶ *shog lhe 'khrug pa having pages get mixed up* ¶ *gzugs po 'khrug pa getting physically shaken up*

འཁྲུག་རྐྱེན་ /thuqkèèn/ incitement, provocation; va.--*slong (p. bslangs)* to incite/ provoke a fight/ disturbance

འཁྲུག་ཐིག་ /thuqtii/ front line, battle front

འཁྲུག་པ་ /thuqpə/ quarrel, dispute; va.--*rgyag* to quarrel/ dispute

འཁྲུག་པོ་ /thuqpu; thuqu/ lively, active ¶ *kho mi 'khrug po cig 'dug He's a lively person. (He's with it.)* ¶ *lung pa 'di 'khrug po zhe drag 'dug This is a bustling place.*

འཁྲུག་རྩོད་ /thuqtsüü/ conflict, war, fight

འཁྲུག་མཚམས་འཇོག་ /thuqtsam cɔɔ/ va. to make a cease-fire

འཁྲུག་འཛིང་ /ṭhūqtsiin/ fighting, combat

འཁྲུག་ཟིང་ /ṭhuqsiin/ sm. *'khrug rtsod*

འཁྲུག་ལོང་ /ṭhuqlöön/ dispute, argument

འཁྲུག་སློང་འདོད་མཁན་ /--töŋqeen/ warmonger

འཁྲུགས་ /ṭhuu/ p. of *'khrug*

འཁྲུགས་སྒྲིག /ṭhuqtiq/ war preparations

འཁྲུགས་ཆེན་ /ṭhuqceen/ battle ¶ *thang ke ta'i 'khugs chen thengs dang po The first battle between tanks.*

འཁྲུང་ : p. འཁྲུངས་ /ṭhuun/ vi. to be born (h)

འཁྲུངས་ /--/ p. of *'khrung*

འཁྲུངས་སྐར་ /ṭhuŋqaa/ birthday (h)

འཁྲུངས་ཚེས་ /ṭhuŋtsee/ sm. *'khrungs skar*

འཁྲུངས་ཡུལ་ /ṭhuŋyüü/ birthplace, native land (h)

འཁྲུངས་རབས་ /ṭhuŋrəp/ biography (h)

འཁྲུངས་ས་ /ṭhuŋsə/ 1. sm. *khrungs yul* 2. marriage (h); va.--*skyon* to marry (h)

འཁྲུད་ : p. ཁྲུས་ /ṭhüü/ va. to wash

འཁྲུད་ཁང་ /ṭhüqaan/ bathroom, washroom

འཁྲུན་ཆོད་ /thüncöö; ṭhüncüü/ resolution; va.--*byed* to resolve, to work out ¶ *dmag 'khrug-'khron chod byas rjes after the resolution of the war*

འཁྲུན་ཐག་གཅོད་ /ṭhüntaa coo/ sm. *khrun chod byed*

འཁྲུན་ཐག་ཆོད་ /ṭhüntaa chöö/ vi. to get resolved/ settled ¶ *bsam blo'i 'gal ba 'khrun thag chod pa red The contradictions in (their) thoughts were resolved.*

འཁྲུལ་ /ṭhüü/ 1. mistake, error 2. vi. to have an illusion/ false impression, to hallucinate

འཁྲུལ་འཁོར་ /ṭhüüqöö/ 1. sm. *mig 'khrul* 2. sm. *'phrul 'khor*

འཁྲུལ་གཏམ་ /ṭhüütam/ erroneous/ mistaken/ fantastic/ illusory talk or speech

འཁྲུལ་དུ་འཇུག་ /ṭhüütu cuu/ va. to delude

འཁྲུལ་སྣང་ /ṭhüünaan/ illusion, hallucination; vi.--*skyed* to hallucinate, to have an illusion

འཁྲུལ་འཕང་ /ṭhüpaan/ spindle, spinning machine

འཁྲུལ་བ་སྤུ་ཙམ་མེད་པ་ /ṭhüwə pütsəm meepa/ absolutely true, authentic, bona fide

འཁྲུལ་བྲལ་ /ṭhüütee/ sm. *'khrul med*

འཁྲུལ་མིན་ /ṭhüümiin/ sm. *'khrul med*

འཁྲུལ་མེད་ /ṭhüümee/ genuine, true, unerring

འཁྲུལ་ཚ་པོ་ /ṭhüü tshapo/ (a) flirt

འཁྲུལ་བཟོ་བ་ /ṭhüüsowa/ bh. engineer

འཁྲུས་ /ṭhüü/ p. of *'khru*

འཁྲེན་ /ṭhēn/ vi. to get emotionally attached to

འཁྲེབ་ /ṭhēp/ courage, guts ¶ *mi 'dir 'khreb yod pa red They man has guts.*

འཁྲོ་ : p. ཁྲོས་ /ṭhō/ vi. to be angry

འཁྲོག་ : p. འཁྲོགས་ /ṭhΩ̄Ὼ/ 1. vi. to dislocate a joint 2. vi. to get stirred up ¶ *mang tshogs 'khrogs pas because the masses got stirred up*

འཁྲོག་ལང་ /ṭhΩ̄Ὼ la̠àn/ sm. *'khrog*, 2

འཁྲོགས་ /ṭhΩ̄Ὼ/ p. of *'khrog*

འཁྲོལ་ /ṭhŏ̄ŏ/ 1. vi. to get permission/ consent 2. va. to play a musical instrument

འཁྲོལ་འཁྲིལ་ /ṭhŏ̄ŏkii/ spare ground/ room/ space for; an allowance; va.--*'jog* to leave some ground/ space/ room, to make allowances (for)

ག་ /qha/ 1. the letter *g* (used in alphabetical ordering) 2. (vb. +--) to do verbal action ¶ *rogs ram byed ga yong ba red* *(They) came to help.*

ག་གས་ /qha qhɛ̀ɛ/ (--+neg.) nothing, anything ¶ *nga tshos ga gas ma byas* *We didn't do anything at all.*

ག་གི་ /qhəqi/ which ¶ *khyed rang gi deb ga gi red* *Which is your book?*

ག་གིར་ /qhəqêê/ to which

ག་གིས་ /qhəqiì/ by which ¶ *khyi ga gis sha zas pa red* *Which dog ate the meat.*

ག་གེ་མོ་ /qhaqhemo/ such and such (place)

ག་སྐྱུར་ /qhəkuu; qhəpkuu/ transferring; va.--*gtong* to transfer

ག་ཅི་ /qhəci/ bh. what ¶ *'di ga ci mo* *what is this?*

ག་ཅེན་ /qhaceen/ some, a good many

ག་དུས་ /qhətüü/ when ¶ *kho ga dus 'gro gi red* *When is he going?*

ག་དུས་ག་པར་ /--qhapaa/ when and where ¶ *kho tsho ga dus ga par 'byor gi yod med shes mi 'dug* *(They) did not know when and where they are arriving.*

ག་དུས་ཡང་ /--yaan/ sm. *ga dus yin na'ang*

ག་དུས་ཡིན་ནའང་ /----yinayan/ whenever, everytime, all the time

ག་དུས་ཡིན་རུང་ /--yinrun/ sm. *ga dus yin na'ang*

ག་འདྲ་ /qhanta/ 1. how ¶ *mi de tsho las kar ga 'dra 'dug gam* *How are those people at work?* 2. what, what sort/ kind of ¶ *kho las ka gang 'dra zhig byed kyi yod pa red* *What kind of work does he do?*

ག་འདྲ་བྱས་ནས་ /--chɛ̀ɛne/ how, in what way ¶ *khos 'di ga 'dra byas nas byas pa red* *How did he do this?*

ག་འདྲ་ཞིག་ /--šiq/ what, what sort/ kind of ¶ *'phrul 'khor gsar pa 'di ga 'dra zhig yog red* *What kind of a new machine is it?*

ག་འདྲས་ /qhəntɛ̀ɛ/ sm. *ga 'dra*

ག་ན་ /qhana/ 1. where ¶ *khong ga na bzhugs yod pa red* *Where is he staying? (h)* 2. how, how could ¶ *ngas khyod la de 'dras ga na byed* *How could I do a thing like that to you.*

ག་ནས་ /qhənɛ̀ɛ/ 1. from where ¶ *mi 'di ga nas red* *Where is that person from?* 2. how, how could ¶ *dus tshod thung thung de'i nang khang pa de ga nas rgyag thub kyi red* *How will (they) be able to build the house in that short time?*

ག་པར་ /qhapaa/ sm. *ga na*

ག་པུར་ /qhəpuu/ camphor

ག་བྱེད་འདི་བྱེད་མི་ཤེས་པ་ /qhaceè ticeè mišeèpa/ not knowing what to do, confused, out of hand ¶ *las ka de tsho glo bur du byung gtsang ga byed 'di byed mi shes pa chags pa red* *Because the work came about suddenly (they) didn't know what to do.*

ག་བྱེད་འདི་བྱེད་མི་ཤེས་པ་ /--meèpa/ sm. *ga byed 'di byed mi shes pa*

ག་ཙམ་ /qhatsam/ sm. *ga tshod*

ག་ཚད་ /qhətsèè/ sm. *ga tshod*

ག་ཚོད་ /qhatsöö/ 1. how much, how many, how long ¶ *kho la sa zhing ga tsod yod pa red How much land does he have?* ¶ *kho tsho'i nang la mi ga tshod 'dug How many people are there in their house?* ¶ *khong gis rgya gar la ga tsho bzhugs pa red How long did he stay in India? (h)* ¶ *kho lo ga tshod red How old is he?* 2. (--+ vb.+*kyang/yang/'ang*) no matter how many/ much of verbal action ¶ *dmag mi ga tshod btang yang no matter how many soldiers (they) sent* 3. (--+vb¹+*pa/ba+de tsam*+ vb²) how much vb¹, that much vb² ¶ *las ka ga tshod byas pa de tsam gla thob kyi red However much (you) work, that much (you) will get in wages.*

ག་རུ་ /qhəru/ sm. *ga na*

ག་རེ་ /qhare/ what ¶ *da ga re byed dgos red Now what should (I) do.*

ག་རེས་ /qhareè/ by what

ག་ལ་ /qhala/ sm. *ga na*

ག་ལ་བ་དེར་ /--water/ sm. *gang der*

ག་ལེ་ /qhale; qhəlii/ slowly, gradually

ག་ལེ་ཕེབས་ /--phèè/ goodbye (said by the one staying)

ག་ལེ་བཞུགས་ /--šuu/ goodbye (said by the one who is leaving)

ག་ལེ་ག་ལེར་ /--qhəlii/ slowly, gradually ¶ *'bad brtson byas nas ga le ga ler shes kyi red If you work diligently you will gradually learn it.*

ག་ས་གར་ /qhasaqhaa/ sm. *ga sa gar*

ག་ས་ག་ལ་ /qhasa qhala/ everywhere ¶ *gnas tshul 'di ga sa ga la khyab pa red The news spread everywhere.*

གྭ་ཏེ་མ་ལ་ /ch./ Guatemala

གང་ /qhaan/ 1. what ¶ *de gang red dam what is it?* 2. vi. to be filled up, to be full ¶ *snod chas de chus gang 'dug The pot is full with water.* 3. one, full, complete ¶ *ja phor ba gang one cup of tea* 4. (--+adj. comp.) as ---as possible ¶ *yul gnyis dbar gyi mthun bsgril gang yag yod pa red The friendship of the two countries is as good as possible.*

གང་མཁོ་གང་ལེན་ /qhanqo qhanleen/ each according to his needs

གང་ག་ /qhanqa/ all

གངྒ་ /qhanqa/ Ganges river

གང་གི་ཆ་ནས་ /qhanqi chānεὲ/ sm. *gang ci'i thad nas*

གང་གི་ཆེད་དུ་ /--chèètu/ sm. *gang gi phyir*

གང་གི་ཐད་ནས་ /--thèènεὲ/ sm. *gang ci'i thad nas*

གང་གི་ཐོག་ནས་ /--thōōmεὲ/ sm. *gang ci'i thad nas*

གང་གི་དོན་ལ་ /--thönla/ sm. *gang gi phyir*

གང་གི་ཕྱིར་ /--chīr/ for what purpose/ reason, why ¶ *kho gang gi phyir 'di nas phyin pa red For what reason did he leave here?*

གང་གི་སླད་དུ་ /--lɛ̄ɛtu/ sm. *gang gi phyir*

གང་གིས་ /qhanqii/ 1. by what/ which, because of what ¶ *sman gang gis nad 'di la phan gyi red What medicine will be good for this illness?* 2. whatever ¶ *gang gis thon skyed che ru 'gro thub pa dril bsgrags byas pa red (They) publicized how to increase production.* 3. of/ from what ¶ *'di gang gis bzos pa red What is this made from?*

གང་གིས་ཤེས་ན་ /qhanqii šēna/ why, if you ask why, because ¶ *kho rgya gar la skyid po byung mi 'duʒ/ gang gis shes na / kho tsha ba la dga' po mi 'dug He was not happy in India because he doesn't like the heat.*

གང་འགབ་ /qhənqəp/ whatever is appropriate, what is fitting and proper ¶ *gnas bstangs la gang 'gab kyi rogs ram byed kyi red (They) give aid appropriate to the situation.*

གང་ཅི་ /qhənci/ various, all kinds of, in many ways ¶ *kho tshor rogs ram gang ci thob yod pa red They got various kinds of aid.*

གང་ཅིའི་ཐད་ནས་ /qhəncii thēɛnɛɛ/ by all means, in all respects ¶ *lung pa 'di gang ci'i thad nas mthun rkyen yag po 'dug In all respects, this country has good resources.* ¶ *mos gang ci'i thad nas phru gu de slob grwar gtong thabs byas pa red She tried by all means to send the child to school.*

གང་སྐྱིའི་ཐན་ནས་ /--thūūnɛɛ/ sm. *gang ci'i thad nas*

གང་ལྟར་ /qhantaa/ however, anyway, in any case

གང་ཐད་ནས་ /qhantɛɛnee/ sm. *gang ci'i thad nas*

གང་ཐུབ་ /qhəntup/ sm. *gang thub ci thub*

གང་ཐུབ་ཀྱིས་ /--qii/ sm. *gang thub ci thub*

གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ /--cituu/ as far as possible, as much as one can ¶ *nga tshos rogs ram gang thub ci thub byas yod We have helped them as much as we could.*

གང་ཐུབ་ཐུབ་ /qhaan thūtuu/ sm. *gang thub ci thub*

གང་དང་གང་ཞིག་ /qhantan qhanšiq/ 1. such and such, so and so ¶ *mi zhig gis nga yul gang dang gang zhig la phyin pa yin zer na if a person says, "I have been to such and such a place"* 2. (--+*yin rung/kyang*) whatever ¶ *mi yul gyi byas rjes gang dang gang zhig yin yang whatever human accomplishment that is*

གང་དང་ཅི་ /--cī/ sm. *gang ci*

གང་དུ་ /qhantu/ 1. where, to which, at what ¶ *mig gang du lta gi yod Where are you looking?* ¶ *las khungs gang du 'gro dgos red To which office do (we) have to go?* 2. (--+...+*kyang/yang*) whenever, to whatever/ whichever ¶ *kho gang du 'gro gi yod kyang whichever country he is going to*

གང་དག་ /qhantaa/ 1. as good/ well as possible, the best one can

do ¶ *ngas thabs shes gang drag byas pa yin I tried as best I could.* 2. too bad, its a pity ¶ *mi mig med pa de gang dra That man without eyes, what a pity!*

གང་དྲན་ཤར་མར་ཤོད་ /qhaŋtɛɛn šarmar šöö/ va. to speak without reservations, to say whatever is in one's mind

གང་དྲན་ཤོད་ /--šöö/ va. to talk aimlessly, to say whatever pops up in the mind

གང་འདོད་ /qhantöö/ whatever one desires/ wants/ likes; va.--*byed* to do whatever one likes/ wants ¶ *khrims dang bstun na ma gtogs gang 'dod byed chog gi ma red (You) can only act according to the law. You cannot do as (you) like.*

གང་འདོད་དབང་ཤེད་ /--wāŋšeè/ autocratic/ tyrannical/ dictatorial rule

གང་འདྲ་ /qhanta/ 1. how, like what, in what way, ¶ *kho la gang 'dra lab dgos red How should I tell him?* ¶ *bod la gnam gshis gang 'dra yod pa red What is the climate in Tibet like?* 2. (--+ *zhig*) what kind of ¶ *kho la las ka gang 'dra zhig yod pa red What kind of a job does he have?*

གང་འདྲ་བྱས་ཏེ་ /--cheète/ sm. *gang 'dra*

གང་འདྲ་བྱས་ནས་ /--cheènɛè/ sm. *gang 'dra*

གང་འདྲ་ཞིག་ /--šiq/ see *gang 'dra*, 2

གང་འདྲ་ཟེར་ /qhəntes/ sm. *gang 'dra*

གང་འདྲས་ /qhəntèè/ sm. *gang 'dra*

གང་ན་ /qhanna/ sm. *ga na*

གང་ན་ཅི་ཡོད་ /--cīyüü/ all, everything

གང་ནས་ /qhannɛè/ sm. *ga nas*

གང་ནུས་ཅི་ནུས་ /qhənnüü cinüü/ sm. *gang thub ci thub*

གང་ནུས་དེ་སྒྲུབ་ /--thetup/ from each according to his ability ¶ *gang nus de sgrub dang rtsol stun thob sprod from each according to his ability, to each according to his work*

གང་བ་མེད་པ་ /qhaŋwa meepa/ incomplete

གང་བུ་ /qhəŋpu/ pod

གང་བུ་ཅན་གྱི་ལོ་ཏོག་ /--cɛɛnqi lotöö/ leguminous crops

གང་བྱས་ /qhəncɛè/ however, in any case, ¶ *gang byas mi dmangs kyi 'dod pa bstun dgos red In any case, (we) have to go according to the wishes of the people.*

གང་བྱས་གང་ཐར་ /--qhantaa/ sm. *gang byas*

གང་བྱུང་ /qhəncuun/ 1. indiscriminate, reckless ¶ *sa gnas mang por gang byung me 'phen byas yod pa red (They) fired indiscriminately at many places.* 2. whatever one gets, whatever is available ¶ *khong tshos rogs ram gang byung len gi yod pa red They take whatever help they get.*

གང་བྱུང་དུ་སྤྱོད་ /--tu cöö/ va. to use indiscriminately, to misuse, to waste

གང་བྱུང་དུ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་ /--loncöö cheè/ sm. *gang byung spyod*

གང་བྱུང་བྱུང་ /qhaan chuuncuun/ as much as one can, as best as one can

གང་བྱུང་མང་བྱུང་ /qhəncuun məncuun/ sm. *gang byung*

གང་མང་ /qhaŋmaan/ as much/ many as possible

གང་མིན་ /qhəŋmiin/ abbr. of *gang min tshad*

གང་མིན་ཚད་ /qhaan mintseè/ 1. (--+ adj.) extraordinarily, absolutely, immeasurably, completely ¶ *kho tshos las ka gang min tshad yag po byed kyi yod pa red They are working extraordinarily well.* 2. (--+ *pa'i/ ba'i* + n.) sm. 1 ¶ *'di gang min tshad pa'i khrims brgal red This is absolutely a great violation of the law (is absolutely illegal).* 3. extraordinary (bad), something else ¶ *mi de gang min tshad red That man is something else.*

གང་མྱུར་ /qhəŋñuu/ as soon/ quick/ fast as possible ¶ *'di'i skor gang myur bka'lan gnang Please send a reply concerning this matter as quickly as possible.*

གང་ཙམ་ /qhantsam/ 1. how much, how many ¶ *'di nas lha sa bar me le gang tsam yod dam How many miles is it from here to Lhasa?* 2. (--+ vb. + *pa/ ba* + *de tsam*) however much. . . that much ¶ *las ka gang tsam byas pa de tsam gla thob gyi red However much you work, that much you will get in wages.*

གང་མཚམས་ /--/ sm. *gang 'tshams*

གང་འཚམས་ /--šiq/ some, several ¶ *da bar las ka byas nas nyams myong gang 'tshams zhig byung yod They have gained some experience working.*

གང་འཚམས་ཞིག་ནས་ /--šiqnəè/ after a while, after some time ¶ *dus yun gang 'tsams zhig nas after some time*

གང་འཚམས་སོང་ནས་ /--sõnɛè/ sm. *gang 'tshams zhig nas*

གང་ཞིག་ /qhəŋšii/ certain, specific, given ¶ *dus rabs gang zhig gi mi rnam people in a certain period*

གང་ཞིག་དྲག་ /--taà/ sm. *gang drag*

གང་ཟག་ /qhaŋsaà/ 1. person, man ¶ *you gtan can gyi gang zag a learned person* 2. pipe (for) smoking); va.--*'then* to smoke a pipe 3. mind

གང་ཟབ་ /qhəŋsəp/ sm. *gang gzab*

གང་གཟབ་ /--/ 1. as good as possible, whatever is best ¶ *lta bskor ba tshor sne len gang gzab byas song They gave the visitors as good a reception as possible.* 2. as carefully as one could ¶ *lta zhib gang gzab byas yod pa red (They) have investigated it as carefully as they could.*

གང་གཟབ་གཟབ་ /qhaan səpsəp/ sm. *gang gzab*

གང་གཟབས་ /qhəŋsəp/ sm. *gang gzab*

གང་ཡག་ཡག་ /qhaan yaayaà/ sm. *gang gzab*

གང་ཡང་ /qhaŋyaàn/ 1. anything ¶ *khos gang yang byed thub*

kyi red He can do anything 2. (--+ neg.) nothing, none at all, not at all ¶ *don phan gang yang byung mi 'dug They got no benefit at all.* ¶ *de skor khos gang yang shes mi 'dug He knew nothing at all about that.*

གང་ཡིན་ཞེ་ན་ /qhanyin cena/ sm. *gang yin zhe na*

གང་ཡིན་ཤེ་ན་ /--šena/ if you ask why, because ¶ *lung pa 'dir mi mang po yod pa de gang yin zhe na/ gnam gshis dang thon skyed yag po yod pa red If you ask why there are many people in that area, it is because the climate and production are good.*

གང་ཡིན་ཟེར་ན་ /--serna/ sm. *gang yin zhe na*

གང་ཡོད་ /qhanyöö/ all there is, whatever there is

གང་རུང་ /qhəŋruùn/ anything, anyone, whichever, any kind/ sort of people or thing ¶ *las ka gang rung zhig thob thabs byed kyi yod (I) am trying to get any kind of job.*

གང་ལ་ /qhaŋla/ sm. *gang du*

གང་ལ་གང་འཚམས་ /--qhantsam/ appropriate, proper and fitting, in accordance with (need, capacity, capability, etc.) ¶ *mi de tshor gang la gang 'tshams kyi las ka sprad yod pa red Those people were were given appropriate jobs.* 2. quite good, not bad ¶ *da bar yar rgyas gang la gang 'tshams byung yod Up to now there has been quite good progress.*

གང་ལ་ཅི་འོས་ /--cīwüù/ sm. *gang la gang 'tsham*

གང་ལ་ཇི་འོས་ /--ciwüù/ sm. *gang la gang 'tshams*

གང་ལ་བརྟེན་ནས་ /--teenɛè/ because of what, why ¶ *gang la brten nas dpal 'byor yar rgyas gtong ma thub pa red dam Why haven't (they) been able to improve their economy?*

གང་ལ་ཡང་མ་འཛེམས་པར་ /--yaŋ man-tsempar/ brazenly, crudely, wantonly

གང་ལགས་ཤེ་ན་ /qhaŋlaà šena/ sm. *gang yin zhe na*

གང་ལགས་ཟེར་ན་ /--sena/ sm. *gang yin zhe na*

གང་ལགས་ཞུ་ན་ /--šena/ sm. *gang yin zhe na*

གང་ལེགས་ /qhaŋleq/ whatever is best

གང་ལས་ /qhaŋlɛè/ from where (with respect to origins) ¶ *gang las char pa byung ngam Where does rain come from?*

གང་ས་ཅི་ཐད་ནས་ /qhaŋsa citɛènee/ sm. *gang ci'i thad nas*

གང་ས་ནས་ /--nɛè/ sm. *gang ci'i thad nas*

གང་སར་ /qhaŋsar/ all over, everywhere ¶ *rgyal sa'i sa phyogs gang sar everywhere in the capital*

གངས་ /qhaàn/ snow; vi.--*'bab*; --*rgyag*; --*'thul* to snow ¶ *sa gnas de tshos spyi zla ba bcu pa'i nang gangs rgyab kyi 'dug In those regions it snows in October.*

གངས་དཀར་ཏི་སེ་ /qhanqaa tīsi/ Mt. Kailas, Gangdis Mountains

གངས་འཁྱགས་ /qhaŋkaà/ snow and ice

གངས་གྲུ་ /qhəŋṭu/ snow sled

གངས་ཅན་ /qhaŋcɛɛn/ 1. Tibet ¶ *gangs can mgon po* *the Patron Saint of Tibet (the Dalai Lama)* 2. snowy

གངས་ཅན་ལྗོངས་ /--coòn/ Tibet

གངས་ཅན་པ་ /--pa/ Tibetan

གངས་ཆུ་ /qhəŋcu/ water from snow mountains

གངས་ཆེན་མཛོད་ལྔ་ /qhaŋcɛɛn tsööŋa/ Mount Kanchenjunga (Sikkim)

གངས་ལྗོངས་ /qhaŋcoòn/ Tibet

གངས་ཐིག་ /qhəntiì/ snow-line

གངས་འཐུལ་ /qhaan thüü/ see *gangs*

གངས་ལྡན་ /qhantɛɛn/ snowy

གངས་སྦྱིད་ /qhəŋciì/ frostbite; vi. --*rgyag* to get frost-bitten

གངས་འབབ་ /qhaan pəp/ see *gangs*

གངས་རྩུབ་ /qhəntsup/ sm. *gangs rlung*

གངས་འཛེགས་ /qhantseè/ mountain climbing, mountaineering

གངས་འཛེགས་ཚོགས་པ་ /--tshõqpa/ mountaineering club

གངས་བཞུ་རྫ་ཆག་ /qhəŋšu tsacaà/ finished, collapsed, ended

གངས་རི་ /qhəənri/ snow mountain

གངས་རུད་ /qhəŋrüü/ avalanche

གངས་རླུང་ /qhəŋluuŋ/ snow storm, blizzard

གངས་ཤུད་ /qhəŋšüü; qhaanšuu/ skiing; va.--*glod*; --*gtong* to ski

གངས་ཤུད་འཁོར་ལོ་ /--qhōlo/ any vehicle that goes on snow, snow-mobile

གད་ཁ་ /qhɛɛqa/ cliff

གད་སྐྱིབས་ /qhɛɛkip/ cave, cavern

གད་མཁན་ /qhɛɛñɛɛn/ sweeper

གད་རྒྱག་ /qhɛɛ̀ kaà/ va. to sweep ¶ *zhog ltar khrom lam du gad rgyag pa red* *(They) sweep the streets every morning.*

གད་སྙིགས་ /qhèèñiì/ garbage, rubbish, trash

གད་དར་ /qhɛɛtaa/ sm. *gad bdar*

གད་བདར་ /--/ 1. cleaning up, cleaning/ sweeping (of houses, etc.); liquidation; va. --*rgyag*; --*byed* to clean up, to sweep; to liquidate

གད་པ་ /qhɛɛpa/ 1. a crevice, fissure ¶ *'khyag rum gyi gad pa* *a crevice in the ice* 2. sweeper, janitor

གད་སྤྱིས་ /qhèèciì/ sm. *gad bdar*

གད་སྤྱིས་བྱེད་མཁན་ /--ceñeen/ sm. *gad pa*, 2

གད་སྤྱིས་ཆེན་པོ་ /--chempo/ big/ great clean-up

གད་མོ་ /qɛɛmo/ laughter, laughing

va.--*dgod* to laugh

གད་མོ་ཐོ་ /--tho/ vi. to feel like laughing

གད་མོ་ཐོ་པོ་ /--thopo/ funny

གད་མོ་ཤོར་ /--šɔ̃ɔ/ vi. to burst/ break into laughter

གད་མོ་སློང་ /--lōōn/ va. to make people laugh, to joke

གད་སེག་ /qhèesii/ epilepsy; vi.--*rgyag* to have epilepsy

གན་རྐྱལ་ /qhɛnkɛɛ/ sm. *gan rkyal*

གན་རྐྱལ་ /--/ supine

གན་རྒྱ་ /qhɛnka/ written agreement, contract, guaranty va.--*'jog*; --*bzo*; --*'dzugs* to sign an agreement, to draw up a contract, to give a written guaranty

གན་རྒྱ་བསྡུ་ /--tu/ va. to annul an agreement/ contract

གན་དར་ /qhɛntaa/ sm. *kha btags*

གན་དུ་ /qhɛntu/ sm. *gan du*

གན་འཛིན་ /qhèntsiin/ guaranty/ contract/ agreement/ document on paper

གན་མཛོད་ /qhɛntsöö/ storehouse

གན་ཉིག་ /qhɛnyii/ sm. *gan 'dzin*

གབ་ /qəp/ va. to hide/ conceal (oneself) ¶ *nyin ma kha shas shing nags nang la gab pa yin (I) hid for a few days in the forest.*

གབ་ཁུང་ /qhəpquun/ hiding place, hideout

གབ་ནས་སྡོད་ /qhəpne töö/ va. to stay hidden, to stay in seclusion ¶ *mi de tshos lo mang phyi rgyal du gab nas bsdad* (p. of *sdod*) *pa red Those people stayed in seclusion abroad for many years.*

གབ་ཕྱི་ལོག་ /qhəpci qholɔɔ/ sm. *gab phyi log*

གབ་ཕྱི་ལོག་ /--lɔɔ/ vi. to be reversed/ opposite, to be topsy-turvy/ upside down

གབ་ཕྱི་སློག་ /--lɔ̄ɔ/ va. to reverse a position, to do the opposite, to act contrary

གབ་བྱོལ་ /qhəpcöö/ avoiding, hiding away, concealing; va.--*byed* to avoid, to hide/ conceal from, to escape from ¶ *bskor srung ba yong skabs kho tshos sa gnas gzhan du gab byol byed kyi yod pa red When the police come they hide away in other places.*

གབ་མིང་ /qhəpmiin/ alias, hidden/ secret name

གབ་དམག་ /qhəpmaà/ ambush, sneak attack

གབ་རྩེ་ /qhəptse/ astrological/ magical chart

གབ་ཚིག་ /qhəptsii/ riddle, phrase with hidden meaning

གབ་ཚེ་ /qhəptse/ sm. *gab tse*

གབ་ས་ /qhəpsə/ sm. *gab khung*

གམ་ /qham/ 1. question particle used after final g 2. "or" particle used after final g ¶ *lag gam rkang hand or foot* 3. sm. *drung*

གམ་དུ་ /qhamtu/ sm. *drung du*

གམ་ན་ /qhamna/ sm. *drung du*

གམ་ནས་ /qhamnêê/ sm. *drung nas*

གའ་ན་ /ch./ Ghana

གའུ་ /qhəwuu/ small box/ pendant for keeping religious objects

གར་ /qhar/ 1. dancing, performing in plays/ dramas; va.--*'khrab* to dance, to perform in plays/ dramas 2. sm. *ga na*

གར་ཁང་ /qharqaan/ dancing/ theatrical hall

གར་མཁན་ /qharñɛɛn/ dancer, performer

གར་མཁན་མ་ /--ma/ a female dancer/ performer

གར་འཆམས་ /qharcam/ type of religious dance

གར་འགྲོས་ /qhartöö/ dancing steps, body movements used in dancing

གར་སྟེགས་ /qharteq/ stage

གར་སྟེགས་ཐོག་གི་སྒྱུ་རྩལ་ /--thööqi kutsêê/ stage art

གར་པ་ /qharpa/ sm. *gar mkhan*

གར་པོ་ /qhaapo/ thick (in substances), strong (as in drinks) ¶ *thug pa gar po zhig bskol pa red They made a thick broth.* ¶ *ja gar po strong tea*

གར་ཕྲུག་པ་ /qhətuqpə/ 1. young dancer 2. member of Dalai Lama's dance troupe

གར་མ་ /qharma/ sm. *gar mkhan ma*

གར་རྩལ་ /qhartsɛɛ/ theatrical arts

གར་ཞ་ /qharša/ Lahul

གར་ཡོལ་ /qhaayöö/ stage curtain; va.--*rgyag* to close the curtain, to end a performance

གར་སོང་ /qharsoon/ whereabouts, where a thing/ person has gone ¶ *kho gar son sus kyang shes kyi mi 'dug No one knows his whereabouts.*

གར་སོང་ཇི་བྱས་ /--cicee/ where (they) are and what has become of (them) ¶ *khong tsho 'dzin bzung byas nas gar song ji byas shes rtogs med pa red (No one) knows where they are and what became of them after they were arrested.*

གར་སོང་རྗེས་མེད་ /--ceemeè/ disappearance, vanishing with no traces vi.--*(du) 'gyur* to disappear, to vanish

གར་སླ་ /qharla/ 1. thickness of liquids (lit. thick and thin) ¶ *mtshon 'di gar sla 'grig 'dug gam Is the thickness of the paint all right?* 2. strength of drinks/ foods ¶ *khyed rang gsol ja gar sla gang 'dra zes yod How strong is your tea?*

གར་སླའི་ཚད་ /qharlɛɛ tshɛ̄ɛ/ 1. viscosity, thickness 2. strength

གལ་ qhɛɛ/ importance (usu. vb.+--), the importance of doing the verbal act ¶ *khong dmigs bsal 'jal 'phrad gnang gal e yod (I) don't think it's important to go specially to meet him.*

གལ་འགག་ /qhɛɛqaà/ sm. *gal 'gangs*

གལ་འགངས་ /qhɛɛqaàn/ importance, significance, essentiality ¶ *gnad don gal 'gangs chen po a matter of great importance*

གལ་ཆེ /qhɛɛce/ important, essential ¶ *gnad don gal che an important issue*

གལ་ཆེན /qhɛɛcen/ sm. *gal che*

གལ་ཆེར་བྱས་ནས་ཤོད /qhɛɛcher cheène šöö/ va. to emphasize, to stress

གལ་ཆེར་འཛིན /--tsiin/ va. to consider/ hold as very important, to regard as essential ¶ *kho tsho dang 'brel ba yag po dgos pa gal cher 'dzin kyi yod pa red They consider it important to have good relations with them.*

གལ་ཏེ /qhɛɛte/ (usu. -- ... +*na/ tshe*) if, in case ¶ *gal te khyed rang la yul de'i gnas tshul shes 'dod yod na if you want to know about that country*

གལ་ཆེ་དུས་གཏུགས /--thüütuù/ important and urgent

གལ་དུ /qhɛɛtu/ important (usu. vb. +--) ¶ *lung pa de tshor phyin na yul skad shes dgos gal du bshad It is said that if one goes to those places, it is important to know the language.*

གལ་གནད་ཅན /qhɛɛnɛècɛɛn/ of great importance, essential, significant ¶ *las mtsan gal gnad can a very important post/ office*

གལ་གནད་ཆེ་བ /qhɛɛnɛè chēwa/ sm. *gal gnad can*

གལ་ཆེན་པོ /qhɛɛpoce/ sm. *gal chen po*

གལ་སྲིད /qhɛɛsii/ sm. *gal te*

གས /qhɛè/ p. of *'gas*

གས་ཆག /qhɛɛcaà/ damage, breakage, cracks

གས་གཏོར /qhɛɛtΩr/ destroying; demolishing; va.--*byed* to demolish, to destroy

གས་སྲུབས /qhɛ̂ɛ̂sup/ crack, split, rift

ག་ན /qana/ Ghana.

གི /qhi/ 1. genitive particle, sm. *kyi* but used after final *g* and *ng* 2. verbal particle indicating non-past ¶ *nga lha sar 'gro gi yin I will go to Lhasa.* ¶ *nga kha lag bzo gi yod I am making food.*

གི་གུ /qhiqu/ name of vowel 'i'

གི་གུ་ཤ /--šā/ enamel ¶ *gi gu sha ca lag enamelware*

གི་རིན་ལན /ch./ Greenland

གིན /qhin/ sm. *kyin* (used after final *g* and *ng*)

གིབ་རལ་ཐར /ch./ Gibraltar

གིས /qhi/ sm. *kyis* (used after final *g* and *ng*)

གུ་གུ་ཤ /qhuqušа/ enamel, enamelware

གུ་དུང /qhutuun/ trousers, pants

གུ་དོག་པོ /qhu thΩqpo/ narrow, closed in, cramped, crowded ¶ *sems pa gu dog po narrow minded* ¶ *khang pa gu dog po small (cramped) house*

གུ་ཡངས /qhuyaàn/ 1. open, spacious, roomy ¶ *khang pa 'di gu yang zhig 'dug This house is very spacious.* 2. open minded, lenient, liberal

གུ་ཡངས་པོ་ /qhu yanqo/ sm. *gu yangs*

གུ་ཡུ་ /qhuyu/ quicksilver

གུ་རུ་ /quru/ teacher, guru

གུ་རུ་པདྨ་སམ་བྷ་ཝ་ /--pɛɛma sāmpawa/ sm. *gu ru rin po che*

གུ་རུ་རིན་པོ་ཆེ་ /--rimpoce/ Guru Padmasambhava

གུ་ཤ་ /qhuš̆ə/ sm. *qu qu sha*

གུག་ /qhuù/ vi. to be bent

གུག་གུག་ /qhuquù/ bent; va.--*byed*; --*bzo* to bend (things); to bend over, to bow

གུག་པོ་ /qhuqpu/ sm. *gug gug*

གུང་ /qhun/ 1. kind of leopard in Tibet, 2. middle, center ¶ *nyin gung* noon 3. abbr. for *gung khran* 4. high title in traditional Tibetan government

གུང་བཀུར་ /qhunquu/ ch. slog. respect to the Communist Party ¶ *gung bkur chen po'i ngang nas with great respect to the Communist Party*

གུང་ཁྲན་ /qhuntëën/ communist

གུང་ཁྲན་ཀྲུང་དབྱང་ /--thūnyaàn/ Central Committee of the Communist Party

གུང་ཁྲན་འགོག་པ་ /--qɑqpa/ anti-communist

གུང་ཁྲན་རྒྱལ་སྤྱི་ /--kēēci/ comintern

གུང་ཁྲན་ཏང་ /--tāàn/ communist party

གུང་ཁྲན་ཏང་གི་བསྒྲགས་གཏམ་ /--qi taqtam/ Communist Manifesto

གུང་ཁྲན་ཏང་མི་ཡོན་ /--tāŋyöön/ sm. *gung khran tang mi*

གུང་ཁྲན་ཏང་མི་ /--tənmi/ communist party member

གུང་ཁྲན་རིང་ལུགས་ /--rinluù/ communism

གུང་ཁྲན་རིང་ལུགས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་ /--qi qhōtɒɒ/ communist consciousness

གུང་ཁྲན་རིང་ལུགས་ཀྱི་འཇིགས་སྣང་ /--ciqnaan/ communist menace

གུང་ཁྲན་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ /--citsöö/ communist society

གུང་ཁྲན་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་བཟང་། /--cöösaàn/ communist ethics/ morality

གུང་ཁྲན་རིང་ལུགས་ཀྱི་མི་ཚེར་ལྟ་ཚུལ་ /--mitseè tətsüü/ communist philosophy of life

གུང་ཁྲན་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཤིས་ཀ་ /--siiqə/ communist character

གུང་ཁྲན་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལས་འགུལ་ /--leènqüü/ communist movement

གུང་ཁྲན་རིང་ལུགས་པ་ /--pa/ a communist

གུང་རྒོལ་ /qhunqöö/ anti-communist, opposed/ against the communists; va.--*byed* to oppose communism, to be anti-communist

གུང་ཆིང་ཐྲོན་ /ch./ Communist Youth League

གུང་ཆིང་ཐོན་ཡོན་ /ch./ Communist Youth League member

གུང་ཇ་ /qhunca/ midday tea

གུང་ཇག་ /qhuncaà/ communist bandits (derogatory term for communists)

གུང་པ་ /qhunpə/ the middle one, the one in the center ¶ *kho'i bu gung pa de his middle son*

གུང་མོ་ /qhunmu/ middle finger

གུང་ཚིགས་ /qhuntsii/ lunch, midday meal

གུང་འཛུབ་ /qhuntsup/ sm. *gung mo*

གུང་གཞོན་ཐོན་ཡོན་ /qhunšöön thöön-yöön/ Communist Youth League member

གུང་ལ་ཕུག་ /qhoon ləpuù/ carrot

གུང་གསེང་ /qhunsen; qhunsaàn/ vacation, holiday; va.--*gtong* 1. to take a vacation ¶ *sa gnas de tshor mi mang po gung gseng gtong bar 'gro ba red Many people go to those places to take their vacation.* 2. to give time off ¶ *khrom dus de'i skabs bzo pa tsho gung gseng btang pa red (They) gave the laborers the day off on the day of the fair.*

རྒུད་ /qhüü/ sm. *rgud*

གུད་དུ་ /qhüütu/ separately, aside, in private ¶ *khong la gud du bka' mol zhus pa yin (I) talked to him separately. (h)*

གུན་ /qhüün/ loss ¶ *de khyed rang la gun chen po red That is a great loss to you.* vi.--*phog* to suffer a loss, to lose (something) ¶ *bzo grwa gsar pa des kho tshor gun chen po phog pa red They suffered a great loss due to the new factory.*

གུན་གསབ་ /qhüünsəp/ compensation, recompense ¶ *gun gsab gyi dngul compensation money/payment;* va. /qhüün səp/; --*byed* to compensate, to recompense

གུམ་ /qhum/ vi. to die, to pass away

ཀྭང་ཏུང་ /ch./ Kwangtung (Province)

ཀྭང་ཤི་ /ch./ Kwangsi (Province)

ཀྭེ་ཀྲུའུ་ /ch./ Kweichow (Province)

གུར་ /qhuu/ tent; va.--*'bubs;* --*rgyag* to pitch a tent

གུར་གུམ་ /qhuqum/ saffron

གུར་ཀུམ་ /--/ sm. *gur kum*

གུར་སྐག་ /qhuu kaà/ see *gur*

གུར་སྐྱུག་ /qhurkuù/ sm. *gur shing*

གུར་ཐག་ /qhurtaà/ tent ropes/guidelines

གུར་ཕུབ་ /qhuu phùu/ p. of *gur bubs* (*see gur*)

གུར་ཕུར་ /qhurpur/ tent peg/ stake

གུར་ཤིང་ /qhuršin/ tent pole

གུལ་གུལ་ /qhüüqüü/ movement, shaking; va.--*byed* to move, to shake

གུས་ /qhüü/ 1. I (humble term) ¶ *gus de phyogs bcar rtis yin I plan to come there.* 2. respect, reverence ¶ *gus shing brtse ba'i ngang nas khong la dga' bsu zhus pa red They greeted him with respect*

and love.

གུས་བཀུར་ /qhüquu/ respect, reverence; va.--*byed;* --*zhu (h)* to respect, to hold in esteem, to revere ¶ *khong la tshang mas gus bkur zhu gi yod pa red (They) all respect him. (h)*

གུས་བཀུར་བརྩི་འཇོག་ /--tsincöö/ respect and obedience ¶ *dbu 'khrid de tshor khong tshos gus bkur brti 'jog yod pa red They respect and obey those leaders. (h)*

གུས་བཀུར་ཡིད་རང་ /--yiran/ admiration, respect

གུས་བསྐུར་ /--/ sm. *gus bkur*

གུས་གུས་འདུད་འདུད་ /qhüüqüü tüütüü/ submissive, humble; va.--*byed* to be submissive/ humble

གུས་གུས་ཞུམ་ཞུམ་ /--šumšum/ sm. *gus gus 'dud 'dud*

གུས་བཏུད་ /qhüütüü/ sm. *gus bkur*

གུས་འདུད་ /--/ sm. *gus bkur*

གུས་འདུད་གོང་བཀུར་ /--qhunquu/ looking up to with respect

གུས་འདུད་རུ་སྒྲིགས་ /--rutii/ guard of honor

གུས་པ་ /qhüüpa/ 1. respect, reverence ¶ *kho tshor chos la gus pa chen po yod pa red They have great respect for religion.* 2. I ¶ *gus pa gnas skabs 'dir sdod kyi yin I am going to stay here for awhile.*

གུས་པར་འོས་པ་ /qhüüpar wööpa/ respected, revered ¶ *nga tsho'i gus par 'os pai dbu khrid our respected leader*

གུས་བརྩི་ /qhüütsi/ abbr. of *gus bkur brtsi 'jog*

གུས་བརྩེ་ /qhüütse/ respect and love

གུས་ཞབས་ /qhüüšəp/ sm. *gus bkur*

གུས་ཞུ་ /qhüüšu/ sm. *gus bkur*

གུས་ལན་གནང་ /qhüülèèn naan/ va. to return a salute, to greet back (h)

གུས་ལེན་གནང་ /qhüüleen naan/ va. to accept a greeting/ salute (usu. by waving hand)

གུས་སེམས་ /qhüüsem/ sm. *gus bkur*

གུས་སྲོལ་ /qhüüsüü/ requirements of etiquette

གེ་སར་ /qhesaa/ the epic hero Gesar

གེགས་ /qheq/ hindrance, impediment, obstruction; va.--*byed* to hinder/ impede/ obstruct ¶ *yul gnyis dbar dmag 'khrug byung ba des dpal byor yar rgyas la gegs chen po byas pa red The war between the two countries has impeded economic progress.* va.--*sel* to remove obstacles/ hindrances/ impediments

གེགས་སྐྱོན་ /qeqköön/ 1. hinderance, impediment, obstacle, obstruction 2. accident, misfortune

གེགས་ཆགས་ /qeqcaa/ sm. *gegs skyon*

གེགས་བར་ /qeqpaa/ 1. sm. *gegs* (va. --*gtong*) 2. disaster, calamity ¶ *rang byung gi gegs bar natural calamity*

གེགས་མེད་ /qeqmeè/ without hindrance/ obstacles / misfortune/ obstructions/ problems ¶ *las don de 'char gzhi bzhin gegs med bsgrubs pa red (They) completed the project as planned without any obstructions.*

གེགས་སུ་འགྲོ་ /qeqsu to/ vi. to be a hindrance/ obstruction ¶ *gegs su 'gro ba'i bya spyod rigs all the actions that are a hindrance*

གོ་ /qho/ vi. to hear ¶ *me mda'i sgra me le kha shas nas go gi 'dug (One) can hear the sound of guns for several miles.* 2. to understand ¶ *kho'i dbyin ji de ngas go gi mi 'dug I don't understand his English.* 3. numerical particle for the nineties ¶ *dgu bcu go gsum ninety three*

གོ་དཀའ་བ་ /--qāwa/ difficult to understand ¶ *deb 'di'i don go dka' bas because the book is difficult to understand*

གོ་སྐབས་ /qhuqəp/ oppertunity, chance, time ¶ *slob sbyong byed yas kyi go skabs thob byung (I) got an opportunity to study.*

གོ་སྐོན་ /qoqöön/ making understand, advising, persuading, convincing; va.--*byed* to make understand, to advise, to persuade, to convince ¶ *gung gseng mang po gtong rgyu med pa'i go skon byas pa red (They) made them understand that (they) shouldn't take many vacations.*

གོ་བསྐོན་ /--/ sm. *go skon*

གོ་བསྐོན་གྱི་སློབ་གསོ་ /--qi lopso/ persuasive education

གོ་བསྐོན་བློ་འགུག་ /--lūquu/ persuasion; va.--*byed* to persuade, to convince

གོ་ཁྲབ་ /qhutəp/ armor, coat of mail ¶ *go khrab ldan pa'i rlangs 'khor an armored car;* va.--*bgo* to wear/ put on armor

གོ་བགོ་ /qho qo/ sm. *go khrab bgo*

གོ་རྒྱུ་ /qhuku/ implication, meaning, significance ¶ *dmangs khrod gzhas tshigs de tshor go rgyu chen po yod The words of the popular songs have a lot of meaning.* va. --*gtong* to imply, to say things indirectly

གོ་སྒྲིག་ /qhutii/ arrangement, organization; va.--*byed* to arrange, to organize ¶ *kho tsho sa gnas la lta skor byed ched rlangs 'khor gcig go sgrigs byed dgos (We) have to arrange a car for their tour of the area.*

གོ་སྒྲིགས་ /--/ sm. *go sgrig*

གོ་ཅ་ /qhoca/ sm. *go khrab*

གོ་གཅོད་ /qho cöö/ va. to make use of, to use ¶ *kho tshos tshag par rnying pa de tshos me shing gi go bcad* (p. of *gcod*) *pa red They used old newspapers for firewood.*

གོ་ཆ་ /qhoca/ sm. *go khrab*

གོ་ཆོད་ /qhocöö/ 1. capable, able, handy ¶ *kho mi go chod gcig 'dug He is a capable person.* 2. effective, efficacious, useful ¶ *thabs shes go chos shig an effective method;* vi. /qo chöö/ to be of use, to be effective, to suffice, to serve the function, to substitute/ replace something ¶ *'phrul 'khor 'dis bzo pa mang po'i go chos kyi yod pa red This*

machine serves the function of many workers. ¶ *bod yig 'bri yas la smyug gu 'dis go chod kyi red This pen will suffice for writing Tibetan.*

གོ་ཆོད་པའི་ཡུན་ཚད། /--pɛɛ yü̲ntsɛɛ̀/ period of validity, effective period ¶ *lag 'khyer 'di'i go chod pa'i yun tshad rdzogs 'dug This permit has expired.*

གོ་སྙོད། /qho̲ñöö/ cumin seed

གོ་རྟོགས། /qho̲tΩΩ/ consciousness, awareness; understanding, comprehension vi.--*sad* to become conscious/ aware, to understand/ comprehend ¶ *'dzam gling mi dmangs kyi go rtogs nyin re bzhin sad kyi yod pa red The people of the world are becoming (more) conscious every day.* ¶ *deb 'di mi dmangs kyi go rtogs gang bder bris yod pa red This book has been written so as to be as easy to understand as possible.*

གོ་རྟོགས་ཀྱི་ཚད། /--qi tshɛ̄ɛ/ level of consciousness/ awareness/ understanding

གོ་རྟོགས་མཐོ་བ། /--thōpo/ high consciousness ¶ *'byor med gral rim gyi go rtogs mtho ba high proletarian consciousness*

གོ་རྟོགས་བདེ་པོ། /--te̲po/ easy to understand

གོ་སྟོབས། /qho̲top/ comprehension, ability to understand

གོ་བསྟུན། /qho̲tüün/ in accordance/ keeping with (an understanding), in consultation with ¶ *phyag 'brel la go bstun gyis thag gcod byas pa yin (I) made the decision in consultation with (my) colleague.*

གོ་ཐལ། /qho̲tɛɛ/ ash, cinder

གོ་ཐོབ། /qho̲top/ official rank/ position

གོ་ཐོས། /qho̲töö/ things heard, news, information, reports ¶ *deng sang bod nas gnas tshul go thos ltar na according to what is heard from Tibet these days*

གོ་དོན། /qho̲töön/ meaning, purport, sense, idea ¶ *kho'i yi ge de'i nang gi go don gtso bo the main meaning of his letter*

གོ་དོན་ལེགས་རྟོགས། /--le̲qtΩΩ/ good or thorough understanding/ comprehension

གོ་དོན་རྒྱ་ཆེ་བ། /--ka̲chewa/ broad meaning/ sense/ purport

གོ་དོན་རྒྱགས་རྩམ་པ། /--chΩΩtsampa/ restricted sense, specific meaning

གོ་བདེ། /qho̲te/ sm. *go rtogs bde ba*

གོ་བདེ་བ། /--wa/ sm. *go rtogs bde ba*

གོ་ལྡོག /qho̲tΩΩ/ opposite, contrary, reverse, counter ¶ *nga tsho'i bsam blo dang go ldog pa'i byed stangs methods which are contrary to our ideas;* vi. /qho̲ tΩΩ/ to be opposed/ contrary to, to be reversed/ counter to ¶ *khos byed yas de khos shod yas dang go ldog gyi 'dug What he does is contrary to what he says.* vi.--*(tu) 'gro* to become opposite/ contrary/ reversed

གོ་ལྡོག་པའི་བསྡུར་ཚད། /--pɛɛ tu̲rtsɛ̀ɛ/ inverse proportion

གོ་ལྡོག་པའི་ནུས་པ། /--pɛɛ nü̲pə/ counter-force

གོ་བརྡ། /qho̲ta/ notification, commu-

nication, warning; va.--*sprod* to notify/ communicate/ warn ¶ *tang gi 'bod bskul gsar ba 'di mi dmangs la go brda sprad (p. of sprod) pa red (They) notified the people of the Party's new appeal.* vi.--*'phrod* to be able to communicate ¶ *khos bod skad ma shes stabs gang bshad go brda 'phrod kyi mi 'dug (We) can't communicate what (we) say to him because he doesn't understand Tibetan.*

གོ་བསྡུར་ /qhutur/ consultation, discussion; va.--*byed* to consult, to discuss

གོ་ན་སྐྱི་གཡའ་བ་ /qhona kiyawa/ sensational, shocking ¶ *go na skyi gya' ba'i gnas tshul shocking news*

གོ་ནོར་ཐེབས་ /qhonΩΩ thee/ vi. to misunderstand, to hear wrong ¶ *de ngas go nor thebs pa red I misunderstood that.*

གོ་གནས་ /qhonεè/ position, rank, status

གོ་གནས་བསྐོ་འཁྲེན་ /--qōteen/ hiring and firing, promoting and demoting, appointing and dismissing

གོ་གནས་འཁྲེན་ /--theen/ va. to dismiss from office

གོ་གནས་སྤར་ /--pār/ va. to promote

གོ་གནས་ཕབ་ /--pəp/ p. of *go gnas 'bebs*

གོ་གནས་འཕར་ /--phār/ vi. to be/ get promoted ¶ *kho da lo go gnas 'phar ba red He got promoted this year.*

གོ་གནས་འཕར་མགྱོགས་ /--phārkΩΩ/ rapid advance/ promotion

གོ་གནས་འབེབས་ /--pep/ va. to demote, to degrade, to remove from office

གོ་འཕང་ /qhopaan/ the state of enlightenment

གོ་འཕེར་ /qhopee/ sm. *go chod*

གོ་བ་ /qhowaa/ comprehension; va.--*rgyag* to understand/ comprehend ¶ *gtam dpe de tshor go ba rgyag khag po red Those proverbs are hard to understand.* va.--*log sgrub (byed)* to misunderstand

གོ་བ་བསྐོན་ /--qöön/ sm. *go bskon byed*

གོ་བ་ཅན་ /--cεεn/ learned, wise

གོ་བ་རྙེད་ /--ñeè/ vi. to understand/ comprehend (lit. to find the meaning)

གོ་བ་ལེན་ /--leen/ sm. *go ba rnyed*

གོ་བ་ལེན་ནུས་ /--lèènüü/ sm. *go stobs*

གོ་བ་ལོག་སྒྲུབ་ /--lΩqtup/ misinterpretation, misunderstanding, misconception

གོ་བ་ལོན་ /--lööön/ sm. *go ba len*

གོ་བབས་ /qhupəp/ entitlement, right ¶ *khos nga la bka' bkod gtong yas kyi go babs yod pa ma red He has no right to give me orders.*

གོ་བར་བྱེད་ /qhowar chee/ sm. *go ba len*

གོ་མ་ཆོད་ /qhomachöö/ sm. *go mi chod pa*

གོ་མང་ཆོད་པ་ /qhoman chööpa/ universal

གོ་མང་ཆོད་པའི་དར་བྱེད་འཁོར་ལོ་ /pɛɛ tarceè qhōlo/ universal sanding/ grinding machine

གོ་མི་ཆོད་པ་ /qho micööpa/ useless, ineffective, incapable; va.--*byed* to make useless/ ineffective

གོ་མི་ཆོད་པར་འགྱུར་ /--par kur/ to become useless/ ineffective, to fail ¶ *kho tsho ma yong gtsang nga tshos gra sgrigs byas pa go mi chod pa gyur ba red Because they didn't come, all (our) preparations became useless.*

གོ་མིང་ /qhumiin/ title

གོ་མིན་ཏང་ /qhumin tan/ ch. Kuomintang

གོ་མེད་ /qhomeè/ 1. meaningless, useless 2. unarmed

གོ་མཚོན་ /qhotsöön/ weapons, arms

གོ་མཚོན་ལྡན་པ་ /--tɛnpa/ armed ¶ *go mtshon ldan pa'i ngo log armed rebellion*

གོ་མཚོན་དཔུང་དམག་ /--pūnmaà/ armed forces/ troops

གོ་མཛོད་ /qhontsöö/ ammunition depot/ dump, armory

གོ་འཛོལ་ཐེབས་ /qhontsöö thēe/ sm. *go nor thebs*

གོ་བཟློག་ /qhotɔɔ/ sm. *go ldog*

གོ་ར་ /qora/ courtyard

གོ་རིམ་ /qhurim/ order, sequence, steps, rank, class, strata ¶ *las ka'i go rim sequence of work* ¶ *spyi tshogs kyi go rim social stratification;* va.--*sgrig* to put in order, to rank, to stratify, to arrange

གོ་རིམ་ལྡན་པ་ /--tɛmpa/ sm. *go rim yod pa*

གོ་རིམ་ཡོད་པ་ /--yöpa/ systematic, orderly

གོ་ལག་ /qholaà/ weapons, arms

གོ་ལོག་ /qholɔɔ̀/ 1. sm. *go ba log sgrub* 2. vi. to return home (used for brides returning because of marital problems)

གོ་ས་ /qhosa/ sm. *go gnas*

གོ་ས་སྤར་ /--pāa/ sm. *go gnas spar*

གོ་སླ་ /qhola/ easy to understand

གོ་སླ་དོན་གསལ་ /--thönsɛɛ/ sm. *go sla*

གོ་སླ་བར་ /--war/ easily understandible way ¶ *mang tshogs nas go sla bar 'brel bshad byas pa red (They) explained (it) in a way that was easy for the masses to understand.*

གོ་ཏའི་གྲོས་ཚོགས་ /ch.+thötsɔɔ/ assembly, congress, parliament

གོ་ཏའི་རྒྱལ་ཚོགས་ /ch.+kɛɛtsɔɔ/ National Assembly

གོག་ /qhɔɔ/ 1. vi. to come unstuck/ unglued, to peel off ¶ *snad chas 'di lung gog song The handle of this pot came off.* 2. va. to crawl ¶ *mos mdun mdun du gog pa red She crawled forward.*

གོག་འགྲོ་ /qhΩnto/ crawling

གོག་ཐལ་ /qhotεε/ ashes

གོག་པོ་ /qhΩqpo/ 1. crawling; va.-- *gug* to crawl ¶ *phru gu tsho thog mar gog po gug pa'i skabs* *when children first crawl* 2. in ruin, old, dilapidated ¶ *khang pa gog po* *a dilapidated house*

གོག་རུལ་ /qhΩqrüü/ dilapidated, deteriorated, ramshackle

གོང་ /qhoon/ 1. above, on top ¶ *gong du bkod pa bzhin* *as written above* 2. before, prior to ¶ *lo 1000 lhag gi gong na* *over 1000 years before* 3. price, value ¶ *'di la gong ga tshod red* *What is the price of this?*

གུང་བཀུར་ /qhunqur/ 1. respect, veneration, esteem; va.-- *byed; --zhu (h)* to hold in high esteem, to value highly, to respect/ revere 2. support, backing

གོང་བཀོད་ལྟར་ /qhonqöö tār/ sm. *gong 'khod ltar*

གོང་དཀྲིས་ /qhontii/ necktie

གོང་ཁེ་པོ་ /qoon khēpo/ inexpensive, cheap, low-priced

གོང་འཁོད་ལྟར་ /qhonqöö tār/ as written/ stated above

གོང་འཁོད་བཞིན་ /--šiin/ sm. *gong 'khod ltar*

གོང་གྲས་ /qhontεε/ upper strata/ class

གོང་འགྲིགས་ /qhoon tii/ vi. to be settled/ agreed on a price

གོང་རྒྱག་ /--kaa/ va. to fix a price, to put a price on

གོང་སྒྲིག་ /--tii/ va. to bargain/ negotiate/ haggle over the price

གོང་གཅོག་ /--cΩΩ/ va. to reduce the price

གོང་ཆེན་ /qhonceen/ high price, expensive

གོང་འཆག་ /qhoon chāā/ vi. to decline/ decrease in price

གོང་གཏམ་ /qhoontam/ bargaining/ negotiating/ haggling over the price

གོང་རྟགས་ /qhontaa/ 1. collar-badge (showing rank, etc.) 2. price tag

གོང་ཚད་གཅོད་ /--cöö/ va. to fix settle a price

གོང་ཐང་ /qhontaan/ price

གོང་མཐོར་འགྲོ་ /qhontΩΩ to/ vi. to go up and up, to go higher and higher, to get better and better ¶ *zhing las kyi thon skyed gong mthor 'gro gyi yod pa red* *Agricultural production is going higher and higher.*

གོང་མཐོར་གཏོང་ /--toon/ va. to make higher/ better, to increase, to improve, to advance ¶ *thabs shes sna tshogs kyis khongs tsho'i shes tshad gong mthor gtong gi yod pa red* *(They) are improving their level of knowledge through different methods.*

གོང་མཐོར་སྤེལ་ /--pee/ sm. *gong mthor gtong*

གོང་མཐོར་འཕེལ་ /--phēē/ sm. *gong mthor 'gro*

གོང་དུ་ /qhoontu/ 1. above, before ¶ *gong du bkod pa bzhin as written above* 2. higher ¶ *gong du 'gro to go up/ higher* 3. (neg. +vb.+--) before the verbal action ¶ *nga kha lag ma za gong du before I eat*

གོང་དུ་བཀུར་ /--qūū/ sm. *gong bkur zhu* (see *gong bkur*)

གོང་དུ་འགྲོ་ /--to/ sm. *gong mthor 'gro*

གོང་དུ་སྤེལ་ /--pēē/ sm. *gong mthor gtong*

གོང་དུ་འཕེལ་ /--phēē/ sm. *gong mthor 'gro*

གོང་དུ་འཕྱུར་ /--chūr/ vi. to rise (of rivers)

གོང་ན་མེད་པ་ /qhoonna meèpa/ 1. the best, unequalled 2. unprecedented, never having occurred before

གོང་ནས་ /qhoonnεὲ/ from above, from before

གོང་ནས་གོང་མཐོར་ /--qoontΩΩ/ sm. *gong nas gong du*

གོང་ནས་གོང་དུ་ /--qhontu/ higher and higher, better and better; va.--*gtong*; --*spel* to improve, to raise, to develop, to make better/ higher, to enhance, to progress ¶ *mi dmangs kyi go rtogs kyi tshad gong nas gong du btang ba red They raised the consciousness of the people higher and higher.* ¶ *yul gyi dpal 'byor gyi gnas tshad gong nas gong du spel thabs su for the purpose of improving the country's economy* vi.--*'phel*; --*'gro*; --*bskyod* to progress higher and higher, to get better and better ¶ *zhing las yar rgyas kyis mi dmangs kyi 'tsho ba'i gnas stangs gong nas gong du 'phel ba red Because of agricultural advancement, the standard of living of the people has become better and better.*

གོང་ནས་གོང་འཕེལ་ /--qhonpee/ see *gong nas gong du 'phel*

གོང་ནས་འོག་དུ་ /--wΩΩtu/ from top to bottom, down (as in 'down a slope')

གོང་ནས་འོག་བར་ /--wΩΩphar/ sm. *gong nas 'og tu*

གོང་པོ་ /qhonpΩ/ sm. *gong bu*

གོང་སྤེལ་ /qhonpee/ sm. *gong 'phel* (va.--*gtong*)

གོང་འཕེལ་ /--/ progress, development, advancement, improvement ¶ *da phan lo lnga'i nang gi dpal 'byor gong 'phel la ltas na if (we) look at the economic progress of the past five years* va.--*gtong* to develop/ advance/ progress/ improve vi. --*'gro* to develop/ increase/ progress

གོང་འཕེལ་བློན་པོ་ /--lönpo/ bh. Development Minister

གོང་བ་ /qhonwa; qhona/ collar, lapel

གོང་བུ་ /qhunpu/ lump, heap, mass, ball ¶ *lcags kyi gong bu iron ball/ lump*

གོང་བུ་ཆིག་སྒྲིལ་ /--ciqtii/ solidified, united, unified ¶ *btsan 'dzul la ngo brgol byed par mi yong gi bsam phyogs gong bu*

gcig sgril du gnas yod All the people are united in opposing aggression.

གོང་བུར་སྐྱུར་ /qhunpur kuu/ vi. to become solidified/ unified to form into a clot/ lump/ glob, to congeal

གོང་མ་ /qhonma/ 1. emperor ¶ *rgya nag gong ma Emperor of China* 2. the former, the previous ¶ *rgyal khab gyi srid 'dzin gong ma tsho'i skabs during the time of the former presedents of the country* 3. higher, superior ¶ *las khungs gong ma rnams the higher offices*

གོང་མ་སྲུང་མཁན་ /--suunɲeen/ royalist

གོང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ /qhonmɛɛ kɛɛqəp/ kingdom, empire

གོང་མའི་སྲིད་གཞུང་ /--sišuun/ dynasty, kingdom

གོང་མེད་ /qhonmeè/ valueless, worthless, useless

གོང་མོ་ /qhonno/ kind of grouse

གོང་སྨོས་ /qhonmöö/ above statement, what is said above

གོང་ཚད་ /qhontsɛɛ̀/ price

གོང་ཚེས་ཉིན་ /qhontseè ɲiin/ the above mentioned date

གོང་ཚོད་ /qhontsöö/ appraisal, estimation of value/ price/ worth; va.--*byed* to appraise, to estimate

གོང་མཚུངས་ /qhuntsuùn/ like/ as above, like/ as before

གོང་མཛུབ་ /qhontsuù/ index finger

གོང་མཛུག་ /--/ sm. *gong mdzug*

གོང་ཞུ་བྱེད་ /qhunšu chee/ va. to appeal (to a superior)

གོང་བཞིན་ /qhonšiin/ as above/ before

གོང་འོག་ /qhonwɔɔ/ high and low, upper and lower, top and bottom ¶ *gros tshogs gong 'og the Upper and Lower House (of Representatives)* ¶ *gral rim gong 'og tshang ma'i mi sna people from high and low (all) classes*

གོང་རིམ་ /qhunrim/ the superior/ higher/ upper level or grade

གོང་རིམ་གྲལ་རིམ་ /--thèèrim/ upper classes

གོང་རིམ་མི་སྣ་ /--minə/ people in the upper strata, the upper class (of people)

གོང་རོལ་དུ་ /qhonrötu/ before, earlier, prior to

གོང་ལ་ /qhoonlà/ sm. *gong du*

གོང་ལབ་ /qhoonləp/ sm. *gong bshad*

གོང་བཤད་ /qhoonšɛɛ̀/ stated above/ before

གོང་གཤམ་ /qhonšam/ sm. *gong 'og*

གོང་ས་ /qhoonsa/ 1. the upper place/ position, the sovereign, the ruler 2. Dalai Lama ¶ *gong sa lnga pa the Fifth Dalai Lama*

གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ /--kömqöön/ Dalai Lama

གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ /--kömqöön chempo/ sm. *gong sa skyabs mgon*

གོང་ས་མཆོག་ /--chΩΩ/ sm. *gong sa skyabs mgon*

གོང་སྲུང་བ་ /qhunsuna/ sm. *gong ma srung mkhan*

གོང་གསང་འོག་བསླུ་ /qhonsaan wΩΩlu/ concealing from one's superiors and deceiving one's followers

གོང་གསལ་ /qhonsɛɛ/ above mentioned/ cited ¶ *tshogs pa gong gsal* *the groups mentioned above*

གོད་ /qhöö/ misfortune (sickness, losses, damage, etc.) ¶ *da lo kho la god chen po byung song* *This year he had a lot of misfortunes.* vi.--*'gyur* to sustain misfortunes

གོད་ཀ་ /qhööqa/ sm. *god*

གོད་ཁ་ /--/ sm. *god kha*

གོན་ /qhöön/ sm. *gyon*

གོན་པ་ནང་ཚང་ཅན་ /qhöömpa nantsanceen/ quilted clothes

གོམ་འཁྱོར་ /qhom khΩΩ/ vi. to be lame, to limp

གོམ་འཁྱོལ་ /qhom khöö/ va. to go on foot

གོམ་གང་ /qhomqaan/ one step ¶ *gom gang phyir 'then ma byas pa red* *(They) did not withdraw one step.*

གོམ་གང་གང་བྱེས་ /--qhaan chɛɛ/ step by step

གོམ་གང་མདུན་དུ་སྤོ་ /tüntu pō/ va. to take a step forward, to move forward ¶ *zhing las 'phrul chas can gyi phyogs su slar yang gom gang mdun du spos (p. of spo) pa red* *(They) took another step (forward) towards mechanized agriculture.*

གོམ་གང་མདུན་སྤོས་ /--tümpöö/ a step forward, step by step, gradual/ steady improvement ¶ *rgyal khab khag gi mi dmangs dbar gyi mdza' shes ni gom gang mdun spos kyis sa brtan su 'gro gi yod pa red* *The friendship of the people of the countries is steadily becoming stronger.*

གོམ་བགྲོད་ /qhomtöö/ walking, going on foot ¶ *yul lung mang po gom bgros kyis bskor ba red* *(They) travelled on foot to many places.* va.--*byed* to walk, to go on foot

གོམ་བགྲོས་ /--/ walking, on foot; va.--*byed* to walk, to go on foot

གོམ་མཆོངས་ /qhomchon/ leap/ jump forward; va.--*rgyag* to leap forward, to advance rapidly

གོམ་སྟབས་ /qhomtəp/ step ¶ *mdun bskyod kyi gom stabs chen po* *a big step forward*

གོམ་སྟབས་འགྲན་ /--tɛɛn/ va. to compete in a foot-race, to race

གོམ་སྟབས་ཆེན་པོས་མདུན་བསྐྱོད་ /--chëmpöö tünköö/ taking a big step forward, making great progress/ development

གོམ་པ་ /qhompa/ step; va.--*spo*; --*rgyag* to take a step, to walk ¶ *gom pa bzhi tsam brgyabs 'phral* *as soon as (he) walked four or five steps*

གོམ་པ་གང་དོ་ /qhaanto/ one or two steps

གོམ་པ་སྔོན་སྤོས་ /--ŋɔ̃npɵ̃ɵ̃/ advance, propress, development

གོམ་པ་སྔོན་སྤོས་ཅན་ /--ŋɔ̃npɵ̃ɵ̃cɛɛn/ progressive, advanced

གོམ་པ་མདུན་སྤོས་ /--tũnpũũ/ 1. sm. *gom gang mdun spos* 2. sm. *gom pa sngon spos*

གོམ་པ་ཡར་འཐོར་ /--yantʊ̃ʊ̃/ sm. *gom gang mdun du spo*

གོམ་པ་རིམ་བགྲོད་ /--rimtũũ/ sm. *gom gang mdun spos*

གོམ་པ་རིམ་སྤོས་ /--rimpũũ/ sm. *gom gang mdun spos*

གོམ་མཚམས་ /qhomtsam/ footing, position

གོམ་ཞེང་ /qhomšeen/ distance of a step ¶ *gom zheng chen po gcig spos pas by taking a big step*

གོམ་རིམ་ /qhumrim/ by steps/ stages ¶ *slob gso'i gom rim steps in education*

གོམ་རིམ་དང་པོ་ /--thaŋqo/ the first step

གོམ་བཤོལ་བྱེད་ /qhomšɵɵ chee/ va. to delay, to drag out (time)

གོམས་ /qoom/ vi. to get accustomed/ used/ adapted to ¶ *nga a rir yun ring bsdad gtsang khong tsho'i lugs srol goms 'dug Because I lived in America for a long time I got used to their customs.*

གོམས་འདྲིས་ /qhumṭii/ familar, accustomed, used to, habit ¶ *yul 'di shes rig la goms 'dris med (I) am not familiar with the culture of this country.* vi.--*chags*; --*su 'gyur* to become familiar with, to become accustomed to; va.--*byed* to make familiar, to make accustomed, to make get used to

གོམས་འདྲིས་ཀྱི་ཁྲིམས་སྲོལ་ /--qi ṭhimsɵɵ/ customary law

གོམས་འདྲིས་ངན་པ་ /--ŋɛnpa/ bad habits

གོམས་པ་ /qhompa/ sm. *goms 'dris*

གོམས་པའི་སྐད་ཆ་ /qhompɛɛ qɛca/ habitual saying

གོམས་པའི་ངང་ཚུལ་ /--ŋəŋtsuu/ habit

གོམས་པའི་རང་བཞིན་ /--rəŋšiin/ 1. habitual 2. inertia

གོམས་གཤིས་ /qhumšii/ sm. *goms 'dris*

གོམས་གཤིས་ངན་པ་ /--ŋɛnpa/ sm. *goms 'dris ngan pa*

གོམས་གཤིས་རྙིང་པ་ /ñiŋpə/ old habits

གོམས་སུ་འཇུག་ /qhomsu cuu/ va. to make get used to

གོམས་སྲོལ་ /qhomsɵɵ/ habits and customs

གོར་ཁ་ /qhʊrqa/ Gurkha, Nepalese

གོར་ནད་ /qhʊʊnɛɛ̃/ rinderpest

སྒོར་མ་བཀུམ་ /qhɵ̂r məqum/ sm. *gor ma chag*

སྒོར་མ་ཆགས་ /qɵr macaà/ no doubt, of course, sure, certainly ¶ *khyed rang slar yang mjal nas tshang ma dga po yod gor ma chags* Of course they are all happy to see you again.

སྒོར་མོ་ /qhɵɵmo/ sm. *sgor mo*

སྒོལ་ཧྥ་ /bh./ golf

གོས་ /qhöö/ 1. clothes, garments; va.--*gyon* to put on clothes, to wear clothes 2. vi. to catch, to get stuck

གོས་གླབ་ /qhüüqəp/ hem

གོས་ཆེན་ /qhööceen/ silk

གོས་བརྗེ་ཁང་ /qhööce qhaan/ dressing room

གོས་རྙིང་ /qhüüňin/ old clothes/ garments

གོས་ཐུང་ /qhutuun/ pants, trousers

གོས་ཕོགས་ /qhööpɵɵ/ clothing ration/ salary

གོས་མེད་ /qhöömeè/ without clothes, naked

གོས་ལོག་ /qhöölɵɵ/ clothes

གོས་རུལ་ /qhöörüü/ old ragged clothes

གོས་གླམ་ /qhöölam/ sm. *gos log*

རྒྱ་ /kha/ numerical particles for the eighties ¶ *brgyad bcu gya gsum* eighty three

རྒྱ་སྒྱུ་ /khəku/ deceit, quile; va.--*byed* to deceive/ trick

རྒྱ་སྒྱུ་ཅན་ /--cɛɛn/ deceitful, devious, tricky

རྒྱ་ནོམ་པ་ /kha nompa/ abundant, plentiful, lots, much ¶ *tshang mar zas gos gya nom pa sprad pa red* (They) gave all of them lots of food and clothing.

རྒྱ་ཙོམ་ /khatsom/ sm. *gya tshom*

རྒྱ་ཚོམ་ /khatshom/ acting without checking out first, blind/ rash action ¶ *gya tshom du gzhan brjes su 'gro mkhan* those who blindly follow someone

རྒྱང་ /khaan/ wall

རྒྱང་སྐོག་ /khanqɵɵ/ ruins of buildings/ houses

རྒྱང་ངོས་ /khanöö/ face or side of a wall

རྒྱང་ལྡེབས་ /khantep/ sm. *gyang ngos*

རྒྱང་པག་ /khanpaà/ block/ brick for making walls

རྒྱང་རྩིག་ /khəntsii/ sm. *gyang*

རྒྱང་ཡིག་ /khənyii/ wall poster/ newspaper

རྒྱང་ར་ /khanra/ a walled enclosure (usu. for keeping animals)

རྒྱང་རིས་ /khənrii/ fresco, wall painting, mural

རྒྱང་རོ་ /khanro/ ruins

རྒྱང་རོལ་ /khanröö/ sm. *gyang ro*

རྒྱང་ལོགས་ /khanlɵɵ/ sm. *gyang ngos*

རྒྱད་ /khɛɛ/ athlete

གྱམ་ /kham/ recess (in a rock), shelter (under a rock)

གྱར་ /khar/ vi. 1. to get/ fall into (a state/ situation) ¶ *gnas stangs skyo po zhig la gyar ba red (They) got into a sad situatiin.* 2. to go astray, to get separated (from group/ herd,. etc.)

གྱི་ /khi; qi/ sm. *kyi* (used after final n, m, r and l)

གྱིག་ /kiq/ rubber

གྱིག་ཁུག་ /kiqquu/ rubber/ plastic bag

གྱིག་འཁོར་ /kiqqöö/ rubber tire

གྱིག་ཤིང་ /kiqšiin/ rubber plant

གྱིག་ལྷམ་ /kiqlam/ rubber boots/ shoes

གྱིན་ /khiin/ sm. *kyin* (used after final n, m, r and l)

གྱིས་ /qi/ 1. sm. *kyis* (used after final n, m, r and la) 2. imp. of *bgyid*

གྱུར་ /khur; khuu/ p. of *'gyur*

གྱེན་ /kheen; kheen/ uphill, upwards ¶ *nga tsho ri'i gyen du 'dzegs skabs when we were climbing up the hill*

གྱེན་འགོག་ /--qöö/ va. to oppose, to resist

གྱེན་རྒོལ་ /kheenqöö/ uprising, revolt, mutiny

གྱེན་ཐུར་ /khentuu/ slopes, uphill and downhill, ups and downs ¶ *sa cha 'de gyen thur mang po yod sa zhig ded The place has a lot of slopes.* va.--*slog* to throw into confusion/ disorder

གྱེན་འཐེན་ /khenteen/ pulling/ hauling upwards; va.--*byed* to pull/ haul upwards

གྱེན་འཐེན་ལྕགས་ཐག་དཀྲི་སའི་འཕྲུལ་འཁོར་ /--caqtaa tisee thüüqöö/ hoisting machine

གྱེན་དམ་པོ་ /kheen tampo/ sm. *gyen gzar po*

གྱེན་དུ་ /khentu/ upward, uphill, up; va.--*'degs* to raise/ lift up

གྱེན་ལྡོག་ /khentöö/ revolt, uprising, rebellion; va.--*byed* to rebel/ revolt, to have an uprising

གྱེན་ལྡོག་གི་རང་བཞིན་ /--qi rənšiin/ rebellious

གྱེན་ལྡོག་པ་ /--pə/ a rebel

གྱེན་འཕུར་གནམ་གྲུ་ /khenpuu nəmtu/ helicopter

གྱེན་ཟློག་ /khentöö/ sm. *gyen ldog*

གྱེན་གཟར་པོ་ /kheen saapo/ steep

གྱེན་ལངས་ /khenlaan/ sm. *gyen ldog*

གྱེན་ལམ་ /kheenlam/ uphill road

གྱེན་ལོག་ /kheenlöö/ sm. *gyen ldog*

གྱེར་ /khee/ va. to chant, to sing

གྱེར་དབྱངས་ /kheryaan/ tune, melody

གྱེས་ /khee/ p. of *'gye*

གྱེས་འཛོམས་ /kheetsom/ reunion (lit. separation and coming together)

གྱོ་དུམ་ /khotum/ sm. *gyo mo*

སྒྱོ་མོ་ /khomo/ brick, tile

སྒྱོ་རྩིའི་སྒྱོ་ཕུབ་པས་/khotsii kəpee/ tiled roof

ཀྱོག་པོ་ /khoqpo/ crooked, curved

གྱོང་ /khoon/ loss; vi.--*phog; --rags* to incur/ suffer losses (in busness) ¶ *da lo kho tshor gyong chen po phog pa red They suffered great losses this year.* va.--*gtong* to make someone suffer a loss (usu. by cheating/ dishonesty)

གྱོང་བསྒྱུར་ /khoon quu/ sm. *gyong gtong*

གྱོང་ཀུན་ /khunqüün/ sm. *gyong* (vi.--*chags*)

གྱོང་གཏོང་ /khoon tööon/ see *gyong*

གྱོང་པོ་ /khonqo/ 1. strong, tough, independent, headstrong ¶ *mi 'di gyong po 'dug He is tough.* 2. rough, coarse ¶ *ras 'di gyong po 'dug This cloth is rough.*

གྱོང་ཕོག་ /khon phɔɔ/ see *gyong*

གྱོང་རྩུབ /khontsup/ harsh, rough (of material and manners)

གྱོང་རག(ས) /khoon raa/ see *gyong*

གྱོང་རལ་ /khonrɛɛ/ foam, froth

གྱོང་རོ་ /khonro/ dried up/ shrivelled corpse

གྱོང་རོལ་ /khonröö/ sm. *gyong rol*

གྱོང་གསབ་ /khonsəp/ sm. *gun gsab*

གྱོད་ /khöö/ 1. quarrel, dispute, law case; va.--*bzo* to create a dispute/ quarrel; va.--*gtug* to sue, to file a complaint, to institute a law case ¶ *khos khang bdag la gyod gtugs pa red He sued his landlord.* 2. put-on; va.--*shod* to put on (slang)

གྱོད་ཁ་ /khööqa/ sm. *gyod*, 1

གྱོད་གཅོད་ /khöö cöö/ sm. *gyod thag gcod*

གྱོད་གཏུག་ /khöö tüu/ see *gyod*

གྱོད་ཐག་གཅོད་ /khöötaa cöö/ va. to settle a case/ quarrel/ dispute

གྱོད་དོན་ /khöötöön/ sm. *gyod gzhi*

གྱོད་གཞི་ /khüüsi/ law case

གྱོད་བཟོ་ /khöö so/ see *gyod*

གྱོད་ཡ་ /khööya/ defendent; va.--*zin* to bring to trial

གྱོད་ལོག་ /khöölɔɔ/ an appeal (law); va.--*byed; --rgyag* to appeal a court decision

གྱོན་ /khöön; qhöön/ va. to wear, to put on (clothes) ¶ *khos snam bu'i phyu pa gcig gyon 'dug He was wearing a woolen coat.*

གྱོན་གོས་ /khönqöö/ sm. *gyon chas*

གྱོན་ཆས་ /khöncɛɛ/ clothes

གྱོན་ཆས་བཟོ་གྲྭ་ /--sota/ clothing factory

གྱོན་པ་ /khömpa/ sm. *gyon chas*

གྱོལ་པོ་ /khööpo/ lame, crippled in the leg

གྱོས་རྒན་ /khöökuu/ father or mother-in-laws

གྱོས་པོ་ /khööpo/ father-in-law

སྒྱུས་མོ་ /khöömo/ mother-in-law

གྲ་འགྲིག་ /tha tii/ vi. to go smoothly, to work out well, to go according to plan ¶ *las don tshang ma gra 'grigs (p. of 'grig) song All the work went well.*

གྲ་འགྲིགས་ /tha tii/ p. of *gra 'grig*

གྲ་འགྲིགས་པོ་ /tha tiqpu/ smooth, efficient, without hitches, successful ¶ *kho tsho'i las khung gi las ka gra 'grigs po 'dug The work in their office is efficient.*

གྲ་རྒྱས་ /thakɛɛ̀/ elaborate

གྲ་རྒྱས་པོ་ /tha kɛɛpo/ sm. *gra rgyas*

གྲ་སྒྲིག་ /thətii/ preparation; va./tha tii/; --*byed* to prepare, to make preparations, to arrange ¶ *kho tshos lo gsar gyi gra sgrig nyi ma mang po'i sngon nas byed kyi yod pa red They are making preparations for New Year's Day many days in advance.* 2. prepared, ready, all set ¶ *kho tsho tshang ma gra sgrig red pas Are they all ready?* 3. preparatory ¶ *gra sgrig tshogs pa Preparatory Committee* 4. reserve ¶ *gra sgrig dpung khag reserve force/ troops*

གྲ་སྒྲིག་གྲོས་ཚོགས་ /--thöötsɔ̀ɔ/ preparatory meeting

གྲ་སྒྲིག་དང་ཡོན་ /--tãnyöön/ probationary member of a party

གྲ་སྒྲིག་ཚན་ཁག་ /--tshẽnqaà/ preparatory course

གྲ་སྒྲིག་ཚོགས་པ་ /--tshõqpa/ preparatory committee

གྲ་སྒྲིག་ཡུན་ཚད་ /--yüüntsèè/ probationary period

གྲ་སྒྲིག་ཡང་བསར་ /--ẽhsaa/ all ready/ set

གྲ་སྒྲིག་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--ũyüün lhẽnqaan/ preparatory committee ¶ *bod rang skyong ljong gra sgrig u yon lhan khang The Preparatory Committee for the Autonomous Region of Tibet*

གྲ་སྒྲིག་ལྷན་ཚོགས་ /--lhẽẽntsɔ̀ɔ/ sm. *gra sgrig tshogs pa*

གྲ་སྒྲིགས་ /tha thii/ imp. of *gra sgrig*

གྲ་བསྒྲིག་ /thə thii/ 1. f. of *gra sgrig* 2. /thətii/ sm. *gra sgrig*

གྲ་བསྒྲིགས་ /--/ p. of *gra sgrig*

གྲ་ཆགས་པོ་ /tha chaaqo/ 1. attractive, good looking, handsome, appealing 2. appropriate, fitting

གྲ་རྟེན་ལེགས་འགྲིགས་ /thateen liqtii/ sucessful, well, fine ¶ *mdzad sgo gra rten legs 'grigs ngang nas grol song The ceremony ended successfully.*

གྲ་སྤུད་ /thəpüü/ sm. *gra ma*

གྲ་མ་ /thama/ beard/ awn of cereal plants

གྲྭ་ /tha/ 1. fence, yard 2. angle, corner 3. abbr. of *grwa pa* 4. school

གྲྭ་སྐོར་ /thaqɔɔ/ studies, training

གྲྭ་ཁང་ /thaqaan/ school

གྲྭ་ཆས་ /thacɛɛ̀/ monk's robe

གྲྭ་པ་ /thapa/ monk

གྲྭ་དམངས་ /thamaàn/ the general body of monks of a monastery ¶ *grwa dmangs kyi 'thus mi* the repre- presentatives of the monks

གྲྭ་བཙུན་ /thətsüün/ monk and nun

གྲྭ་ཚང་ /thatsaan/ corporate college in a monastery

གྲྭ་བཞི་ /thaši/ the four corners

གྲྭ་ཟུར་ /thasur/ sm. *grwa shag*

གྲྭ་ལོག་ /thalöö/ monk who has broken his vows (usu. the vow of chastity)

གྲྭ་ཤག་ /thašaà/ monk's quarters/ room

གྲྭ་ས་ /thasa/ monastery (usu. a large monastery)

གྲག་ /thaà/ sm. *grags*

གྲགས་ /--/ vi. to be known as ¶ *ri der yul lha gnas par grags pa red* *That mountain is known as an area where gods dwell.* ¶ *sngo na ma grags pa* *not known before*

གྲགས་ཅན་ /thaqceen/ sm. *grags pa can*

གྲགས་ཆེན་ /thaqceen/ sm. *grags pa chen po*

གྲགས་སྙན་ /thaqñeen/ fame, reputation

གྲགས་འདོད་ཅན་ /thantöòceen/ ambitious

གྲགས་ལྡན་ /thanteen/ sm. *grags pa can*

གྲགས་པ་ /thaqpa/ 1. fame, reputation; vi.--(-r) *'gyur* to become famous/ renowned; va.--(-r) *byed* to make famous/ renowned 2. boy's name

གྲགས་པ་ཅན་ /--ceen/ famous, renowned, well known, celebrated ¶ *khong ni bod kyi mkhas pa grags pa can zhig red* *He is a renowned Tibetan scholar.*

གྲགས་པ་ངན་པ་ /--ŋenpa/ notorious, of ill repute

གྲགས་པ་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ great fame/ renown

གྲགས་མེད་ /thaqmeè/ unknown, unsung

གྲགས་ཞིང་གསལ་བ་ /thaqšiin seewa/ clear-sounding, loud

གྲང་ /than/ 1. adj. comp. of *grang mo* cold ¶ *yul de dgun dus grang zhing dbyar ka tsha ba zhig 'dug* *This place is cold in the winter and hot in the summer.* 2. vi. to get cold, to be cold ¶ *nga grang byung* *I got cold.*

གྲང་ཁུལ་ /thənqüü/ sm. *grang ba'i sa khul*

གྲང་ཁུལ་བྱང་མ་ /thanqüü chanma/ Arctic Circle

གྲང་ཁུལ་ལྷོ་མ་ /--lhōma/ Antarctica

གྲང་འགོག་གི་རང་བཞིན་ /thanqööqi rənšiin/ cold-enduring/ resistant

གྲང་རྒྱུན་ /thənküün/ cold wave

གྲང་ངད་ /thaneè/ coldness, cold

གྲང་ངད་ཀྱི་དུས་རླབས་ /--qi thüüləp/ sm. *grang rgyun*

གྲང་ངད་ཆེ་བའི་ཁུལ་ /--chēwee khüü/ frigid/ arctic area

གྲང་ངར་ /ṭhaŋaa/ sm. *grang ngad*

གྲང་ཆགས་རླངས་བསྐོར་འཕྲུལ་ཆས་

/ṭhaŋcaà lãŋqɵɵ ṭhüücèè/ condensing type turbine

གྲང་ཐུབ་ /ṭhaŋtup/ cold resistant/ enduring

གྲང་ཐུབ་ལོ་ཏོག་ /--lotɵɵ/ cold-resistant crops

གྲང་ཐོག་ལས་སྦྱོར་ /ṭhaŋtɵɵ lɛɛnɵɵn/ cold processing

གྲང་དྲོ་ /ṭhaŋṭo/ temperature

གྲང་དྲོད་ཆ་སྙོམས་ལྡན་པ་ /ṭhaŋṭɵɵ chañom tɛnpa/ temperate ¶ *grang drod cha snyoms ldan pa'i sa khul khag gi shing tog* *temperate fruit plants*

གྲང་ཉད་ /ṭhaŋnɛɛ̀/ sm. *grang gzhi*

གྲང་བ་ /ṭhaŋwaan/ 1. sm. *grang gzhi* 2. cold, colder ¶ *mtsho sna ni bod lho phyogs khul gnam gshis grang ba zhig yin* *Tshona is a colder area in southern Tibet.*

གྲང་བའི་ས་ཁུལ་ /ṭhaŋwɛɛ səquu/ frigid/ arctic zone

གྲང་མོ་ /ṭhaŋmo; ṭhəŋqu/ cold ¶ *chu grang mo* *cold water*

གྲང་ཚལ་ /ṭhaŋtsɛɛ/ cold vegetable dishes

གྲང་གཞི་ /ṭhəŋši/ gonorrhea

གྲང་མཛོད་ /ṭhaŋtsɵɵ̀/ cold storage

གྲང་ཟུག་ /ṭhəŋsuù/ freezing/ piercing/ bitter cold

གྲང་ཤུམ་ /ṭhəŋšum/ shivering from cold; vi.--*byed* to shiver from cold

གྲང་ས་ /ṭhaŋsa/ cold area/ region

གྲངས་ /ṭhaŋ/ 1. number, quantity ¶ *mi grang* *number of people* 2. (no. + --) indicates range of numbers, e.g. twenties ¶ *kho lo gsum bcu so grang zhig red* *He is in his thirties.*

གྲངས་ཀ་ /ṭhaŋqa/ number; va. --*rgyag* to count

གྲངས་ཀྱིས་མི་ཆོད་པ་ /ṭhaŋqi micüüpa/ countless, innumerable

གྲངས་ཁྱོན་ /ṭhaŋqɵɵn/ number, quantity, amount ¶ *mi mang grang khyon chen po* *large number of people*

གྲངས་རྒྱག་བྱེད་ /ṭhaŋkaà cheè/ va. to count

གྲངས་ངེས་ /ṭhaŋŋɛɛ̀/ sm. *grangs bcad*

གྲངས་ངེས་བགོ་བཤའི་ལམ་ལུགས་

/--qošɛɛ ləmluù/ quota system

གྲངས་བཅད་ /ṭhaŋcɛɛ̀/ determined/ fixed/ establish amount or number or size

གྲངས་བཅད་ཀྱི་ལག་འཁྱེར་ /--qi laqkee/ permit, license

གྲངས་ཆུང་ /ṭhəŋcuun/ decimal fraction, decimal point ¶ *grang chung 25* *0.25* ¶ *tun 1 dang grang chung 8* *1.8 tons*

གྲང་ཆུང་གི་ཐིག་ཚེག་ /--qi thiqtsiì/ decimal point

གྲངས་ཉུང་ /ṭhəŋñuun/ 1. minority

¶ *grong nyung mi rigs minority nationalities* 2. a few, a limited number of ¶ *log dpyod pa grang nyung zhig nas by a few reactionaries*

གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ /--mirii/ minority nationalities

གྲངས་ཐོ་ /ṭhanto/ list/ record of the amount/ number; va.--*rgyag* to make a list/ record of the amount/ number

གྲངས་གནས་ /ṭhannɛè/ position of a number/ digit

གྲངས་ཕྱེད་ /ṭhanceè/ half (of a number)

གྲངས་འབོར་ /ṭhanpöö/ amount, number, quantity ¶ *slob grwa 'di' slob phrug gi grang 'bor the number of students in this school*

གྲངས་འབོར་རྩིས་ /--tsī/ va. to measure, to count

གྲངས་མང་ /ṭhanman/ 1. majority 2. many, a lot

གྲངས་མང་བའི་གྲུས་ /ṭhan manwɛɛ ṭheè/ majority party

གྲངས་མང་མི་རིགས་ /ṭhanman mirii/ majority nationality/ race

གྲངས་མེད་ /ṭhanmeè/ countless, innumerable ¶ *dmag de'i ring mi grang med shi yod pa red Countless people have died during that war.*

གྲངས་ཚང་ /ṭhantsaan/ complete in number/ amount

གྲངས་ཚད་ /ṭhantsɛè/ quantity, number, rate, amount ¶ *grang tshad med na spud tshad yang yong gi ma red Without quantity there will not be quality.* ¶ *mi re la cha snyoms pa'i sngo tshal grang tshad the average rate/ amount of vegetable per person*

གྲངས་ཚད་ངེས་པའི་དབྱེ་ཞིབ་ /--neèpɛɛ yisip/ quantitative analysis

གྲངས་ཚིག་ /ṭhəntsiì/ numerals

གྲངས་ལས་འདས་པ་ /ṭhanlɛ tɛè pa/ innumerable, countless ¶ *glog 'don sa tshigs grang las 'das pa gsar 'dzug byas pa red (They) constructed countless power stations.*

གྲབས་ /ṭhəp/ 1. (vb.+--) about to do verbal action ¶ *kho 'gro grabs 'dug He is about to go.* 2. va.--*byed* to make preparations ¶ *kho tshos thugs spro'i grabs byed kyi 'dug They are making preparations for the party.*

གྲབས་སྒྲིགས་ /ṭhəptii/ preparation; va.--*byed* to make preparations

གྲབས་དངོས་ /ṭhəpŋöö/ spare objects/ supplies/ parts, etc.

གྲབས་ཆས་ /ṭhəpcɛè/ sm. *grabs dngos*

གྲབས་བྱེད་ /ṭhəp cheè/ see *grabs*, 2

གྲབས་དམག་ /ṭhəpmaà/ reserve troops/ soldiers

གྲབས་གསྡོམ་ /ṭhəpšom/ sm. *gra sgrig*

གྲབས་གསྡོམ་འབྲུ་ཁང་ /--ṭuqaan/ reserve granary

གྲམ་ཁ་ /thamqa/ bank (of a river)

གྲམ་རྡོ་ /thamto/ river stone/ pebble

གྲམ་ས་ /thamsa/ sm. *gram kha*

གྲལ་ /thɛɛ/ 1. line, row, series ¶ *kho tsho gral la bsdad song They sat in a line.* 2. class, category, rank

གྲལ་སྒོར་ /thɛɛqɒɒ/ subunit, detachment

གྲལ་མགོ་ /thɛnqo/ the head of a line/ row/ table

གྲལ་སྒོར་གྲོས་ཚོགས་ /thɛɛqɒɒ thöötsɒɒ/ round-table conference

གྲལ་སྒྲིག་ /thɛɛ tii/ 1. va. to line up, to put things in rows ¶ *mi dmangs kyis lam gyi g.yas g.yon la gral brgrigs (p. of sgrig) 'dug The people have lined up on both sides of the road.* ¶ *shing rnams gral bsgrigs nas btsugs yod pa red (They) have planted the trees in rows.* 2. va. to arrange in rows, to put things in order ¶ *mchod shom steng gi dngos chas rnams gral bsgrigs yod pa red The objects on the alter have been put in order.*

གྲལ་བསྒྲིགས་ /--/ p. of *gral sgrig*

གྲལ་སྟར་ /thɛɛtaa/ sm. *gral bstar*

གྲལ་བསྟར་ /--/ line/ row of something, queue; va.--*sgrig* sm. *gral sgrig*

གྲལ་བསྟར་འགྲིག་པོ་ /--tiqqu/ neat/ orderly rows

གྲལ་བུ་ /thèèpu/ sm. *gral ba*

གྲལ་མ་ /thɛɛma/ beam, rafter

གྲལ་འཛིན་ /thèntsiin/ seating, assignment of seats/ membership

གྲལ་རིམ་ /thèèrim/ class (social), rank, position ¶ *gral rim gyi 'thab rtsod class struggle*

གྲལ་རིམ་གྱི་ཆབ་སྲིད་གོ་རྟོགས་ /--qi chəpsii qhotɒɒ/ class political consciousness

གྲལ་རིམ་གྱི་གོ་རྟོགས་ /--qi qhotɒɒ/ class consciousness

གྲལ་རིམ་གྱི་འགལ་བ་ /--qi qɛwaa/ class contradiction

གྲལ་རིམ་གྱི་ལྟ་ཚུལ་ /--qi tətsüü/ class viewpoint

གྲལ་རིམ་གྱི་འཐབ་རྩོད་ /--qi thəptsöö/ class struggle

གྲལ་རིམ་གྱི་འདུ་ཤེས་ /--qi tušii/ class consciousness

གྲལ་རིམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ /--qi citsöö/ class society

གྲལ་རིམ་གྱི་དབྱེ་ཞིབ་ /--qi yisip/ analysis

གྲལ་རིམ་གྱི་བརྩེ་དུང་ /--qi tsituun/ class love

གྲལ་རིམ་གྱི་མཛའ་མཐུན་ /--qi tsətüün/ class friendship/ amity

གྲལ་རིམ་གྱི་རང་ནུས་ /--qi rəŋnüü/ class instinct

གྲལ་རིམ་གྱི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋšiin/ class nature

གྲལ་རིམ་གྱི་ལངས་ཕྱོགས་ /--qi laancɦɦ/ class standpoint

གྲལ་རིམ་གྱི་ལམ་ཕྱོགས་ /--qi lamcɦɦ/ class line/ position

གྲལ་རིམ་གྱི་བཞུ་གཞོག /--qi ṡusöö/ class exploitation

གྲལ་རིམ་གྱི་སློབ་གསོ་ /--qi löpso/ class education

གྲལ་རིམ་ཁྱད་པ་ /--kheepa/ class differentiation

གྲལ་རིམ་ཐ་དད་པའི་གྲས་ /--thātεεpεε thεε/ alien class elements

གྲལ་རིམ་འཐབ་རྩོད་ /--thāptsöö/ class struggle

གྲལ་རིམ་སྤུན་ཟླ་ /--püntə/ class brothers

གྲལ་རིམ་བར་གྱི་འཐབ་རྩོད་ /--phərqi thāptsöö/ class struggle

གྲལ་རིམ་མེད་པ་ /--meepa/ classless

གྲལ་རིམ་མེད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ /--meepee citsöö/ classless society

གྲལ་རིམ་ལས་འདས་ /--lè tεε/ passing beyond/ above class

གྲལ་ལ་འཁོད་ /thεεla qhöö/ va. to take seats (usu. at ceremonies or meetings) ¶ *tshogs mi rnams gral la 'khod pa dang tshogs gtsos gsung bshad gnang ba red After the members took their seats, the President spoke. (h)*

གྲས་ /thεè/ kind, type, sort, class

གྲས་རི /thεεrii/ sm. *gral rim*

གྲས་སུ་ /thεèsu/ among, in (in or among the kind or classified things or people) ¶ *khong dang mnyam du phebs mkhan gras su among the people (who) came with him (h)*

གྲི /thi/ knife; va.--*rgyag* to knife

གྲི་ཁ་ /thiqa/ sm. *gri dngo*

གྲི་གུ /thiqu/ small knife

གྲི་དངོ་ /thino/ the sharp edge of a knife/ sword

གྲི་ཆས་ /thicèè/ cutter, cutting instrument

གྲི་ཆུང་ /thicuun/ sm. *gri gu*

གྲི་བཏོན་ /thi töön/ va. to unsheath a knife/ sword

གྲི་བཏོན་གཞུ་བཀང་ /thitöön ṡuqaàn/ sabre-rattling (lit. unsheath swords and pull bows)

གྲི་ལྟག /thitaà; thiptaà/ sm. *gri yi ltag pa*

གྲི་རྡར་ /thi tɦr/ sm. *gri brdar*

གྲི་བརྡར་ /thi taa/ va. to sharpen a knife

གྲི་རྩེ་ /thitsi/ point of a knife

གྲི་རྩེའི་འཐབ་རྩལ་ /thitsèè thāptsüü/ ch. "sharp-knife" tactics, hand to hand combat

གྲི་མཚོན་ /thitsüün/ sm. *gri ring*

གྲི་འཛིང་ /thintsiŋ/ knife/ sword fight, bayonet fighting, hand to hand combat

གྲི་གཞོག /thišΩΩ/ a slice ¶ *mar gri gzhog gcig a slice of butter*

གྲི་ཡི་རྒྱབ་པ/thiyi tāqpa/ the back/ blunt side of a knife

གྲི་རིང་ /thiriŋ/ sword

གྲི་ཤུབས་ /thišup; thišuù/ knife sheath/ scabbord

གྲི་སྔོ་ /thiso/ sm. *gri dngo*

གྲིབ་ /thip/ 1. contamination, defilement, pollution ¶ *nad grib contamination by disease* 2. sm. *grib ma* 3. p. of *'grib* 4. region near Lhasa

གྲིབ་སྐྱོན་ /thipköön/ type of epileptic fit; vi.--*phog* to have such a fit

གྲིབ་ཁུང་ /thipquun; thiiquun/ shady corner (of house)

གྲིབ་ནག་ /thimnaà/ sm. *thib ma*

གྲིབ་ཕོག་ /thip phΩΩ/ vi. to get contaminated/ polluted

གྲིབ་མ་ /thipmə; thiimaà/ shadow, shade

གྲིབ་གཟུགས་ /thipsuù/ shadows, figures formed by shadows

གྲིབ་གཟུགས་ལྟོས་གར་/--töögaa/ puppet shadow show/ play

གྲིབ་རི་ /thipri/ shaded (northern) side of mountains

གྲིབ་བསིལ /thipsii/ shade, cool shade ¶ *ljon pa'i grib bsil 'og in the cool shade of a tree*

གྲིམ་པོ་ /thimpu/ sm. *grims po*

གྲིམས་པོ་ /--/ 1. efficient, competent, smart ¶ *kho las kar grim po 'dug He is efficient in his work.* 2. good market, selling well ¶ *dgun stod bal gyi gyon chas grims po byung song During the beginning of winter woolen clothes sold well.*

གྲིའུ་ /thiwuu/ sm. *gri chung*

གྲིལ་ /thil; thii/ 1. a roll ¶ *shog gril a roll of paper* 2. p. of *'gril*

གྲིས་གཞུས་ /thii šuù/ va. to stab, to knife

གྲུ་ /thu/ 1. boat; va.--*gtong* to sail a boat 2. angle, corner

གྲུ་སྐྱ་ /thuka/ oar

གྲུ་ཁ་ /thuqə/ port, harbor ¶ *rgya mtsho'i gru gha seaport* ¶ *gru kha'i khral wharf tax*

གྲུ་མཁན་ /thuñèen/ sm. *gru pa*

གྲུ་གུ་ /thuqu/ ball of yarn/ thread

གྲུ་གླ་ /thulə/ boat fare/ fee/ charge

གྲུ་ཆར་ /thucaa/ drizzle, soft-falling rain

གྲུ་ཐག་ /thutaà/ thick ropes used for tieing boats

གྲུ་དྲང་ /thutaan/ right angle

གྲུ་ནར་ /thunar/ rectangular

གྲུ་པ་/thupə/ sailor, boatman

གྲུ་དཔོན /ṭhupöön/ captain (of ship), helmsman

གྲུ་གུ /ṭhupu/ sm. *gru gu*

གྲུ་མོ /ṭhumu/ elbow

གྲུ་བཙེས /ṭhutsee/ sm. *gru gla*

གྲུ་ཚིགས /ṭhutsii/ elbow joint

གྲུ་ཚུགས /ṭhutsuu/ sm. *gru kha*

གྲུ་རྫིངས /ṭhutsiin/ sm. *gru gzing*

གྲུ་རྫིངས་བབ་ཚུགས /--pəptsuu/ sm. *gru kha*

གྲུ་བཞི /ṭhuši; ṭhupši/ square

གྲུ་བཞི་ནར་མོ /--narmo/ rectangular

གྲུ་བཞི་གསེག་ནར་མ /--sēqnarma/ parallelogram

གྲུ་ཟམ /ṭhusam/ ferry

གྲུ་ཟུར /ṭhusuu/ right angle

གྲུ་གཟིངས /ṭhusiŋ; ṭhusiin/ ship, vessel, boat ¶ *gnam gru 'bab sa'i gru gzings aircraft carrier*

གྲུ་གཟིངས་འཛུགས་ས /--cüqsa/ dockyard

གྲུ་གཟིངས་བཟོ་བསྐྲུན་ཀུང་སི /--sutüün + ch./ shipbuilding company

གྲུ་གཟིངས་བཟོ་གྲྭ /--sota/ shipyard, dockyard, shipbuilding factory

གྲུ་བཟོ /ṭhuso/ shipbuilding

གྲུ་ལམ /ṭhuləm/ shipping route

གྲུ་ལོག /ṭhulöö/ capsizing; vi.--*rgyag*; --*thebs* to capsize, to tip over (boats)

གྲུ་ལོགས /--/ corner ¶ *rtsig pa'i gru logs su in the corner of the wall*

གྲུ་ཤན /ṭhušeen/ ferry

གྲུ་ཤན་ཁ /--qhā/ ferry landing

གྲུ་གསུམ /ṭhusum/ triangle

གྲུག /ṭhuu/ vi. to be bruised

གྲུང /ṭhun/ adj. comp. of *grung po*

གྲུང་པོ /ṭhunpu; ṭhunqu/ clever; smart, intelligent ¶ *kho ni rang bzhin gyi grung po zhig 'dug He is naturally intelligent.*

གྲུང་ཟོན་གཉེར་སྐྱེན /ṭhunsöön ñiiteem/ cautious/ vigilant and alert

གྲུང་ཤ /ṭhunšə/ alertness, keenness, awareness

གྲུང་ཤ་དོད་པོ /--tööpo/ alert, lively, active

གྲུངས་མ /ṭhunmə/ clear, pure (liquids)

གྲུངས་སྦྱེད /ṭhuncee/ water purifier

གྲུབ /ṭhup/ 1. p. of *'grub* 2. vi. to obtain, to achieve, to attain ¶ *nga tsho'i re don grub pa red Our hopes have been achieved.* 3. vi. to form, to become, to be made/ created from ¶ *sku brnyan de rdo las grub pa zhig red That image is made from stone.* 4. vi. to finish, to complete (h) ¶ *gzigs bzkor grub nas after (they) completed the tour (h)* 5. vi. to confirm, to establish (an idea or fact) ¶ *ma yin na tsha bar grub If (it) is fire, this establishes*

(its) being hot.

གྲུབ་ཆ་ /thupcə/ element

གྲུབ་ཆེན་ /thupceen/ saint

གྲུབ་ཐོབ་ /thuptöö/ sm. *grub chen*

གྲུབ་མཐའ་ /thuptə/ sect, school

གྲུབ་མཐའི་འཐེན་འཁྱེར་ /thuptêê thenkee/ sectarianism (religious)

གྲུབ་མཐའི་ཕྱོགས་རིས་ /tuptêe chōrii/ sm. *grub mtha'i 'then 'khyer*

གྲུབ་དོན་ /thuptüün/ sm. *grub 'bras*

གྲུབ་པའི་མཐའ་ /thupêê thā/ sm. *grub mtha'*

གྲུབ་པས་བསྟན་པ་ /thupee tempa/ logical, factual

གྲུབ་འབྲས་ /tumtee/ achievemnt, result, success; vi.--*thob;* --*thon* to achieve results/ success, to be successful

གྲུབ་འབྲས་འོད་སྟོང་འབར་བ་ /--wöötoon parwa/ brilliant achievements, remarkable success

གྲུབ་རྫས་ /thuptsee/ finished product

གྲུབ་གསལ་ /thupsee/ sm. *grub pas bstan pa*

གྲུམ་ /thum/ abbr. for *grum bu*

གྲུམ་འཐག་ /thumtaa/ carpet weaving ¶ *grum 'thag bzo grwa carpet weaving factory*

གྲུམ་གདན་ /thumteen/ carpet, rug

གྲུམ་ནད་ /thumnêê/ sm. *grum ba*

གྲུམ་པ་ /thūmpə/ 1. a badger 2. broken pieces

གྲུམ་ལྤགས་ /thumpaa/ badger skin

གྲུམ་བུ་ /thumpu/ arthritis, rheumatism

གྲུམ་རྩེ་ /thumtse; thomtse/ carpet, rug

གྲུའུ་རྩེ་ /ch./ silk

གྲེ་ཅང་ /ch./ c. Chekiang

གྲེ་བ་ /thewaa; thee/ wind-pipe, throat; vocal cords; vi.-- *'dzer; --gogs* to become hoarse

གྲེའོ་ /thewo/ buckwheat

གྲོ་ /tho/ 1. wheat 2. food, supper (in Kham) ¶ *gro zos zin (we) have had supper.*

གྲོ་དཀར་ /thoqaa/ light grey color (horses)

གྲོ་ཁོག་ /thoqöö/ stomach, abdomen

གྲོ་གྲོན་ /thotöön/ expenses

གྲོ་རྔ་འཕྲུལ་འཁོར་ /thona thüüqöö/ wheat harvester

གྲོ་ཐལ་ /thotɛɛ/ wheat smut

གྲོ་འཐག་ /thotaa/ flour mill

གྲོ་ཕྱེ་ /thoce/ wheat flour

གྲོ་ཞིབ་བཟོ་གྲྭ་ /--sota/ flour mill

གྲོ་བོ་ /thowo/ redish grey color (horses)

གྲོ་འབྲུ་ /thuntu/ wheat grain

གྲོ་མ་ /ṭhoma/ wild sweet potato

གྲོ་མོ་ /ṭhomo/ Yatung (area between Sikkim and Phari)

གྲོ་ཞིང་ /ṭhušiin/ wheat field

གྲོ་ཞིབ་ /ṭhusip; ṭhušii/ flour; va.--*rdzi* to make/ knead dough

གྲོ་ཡོས་ /ṭhoyöö/ puffed wheat

གྲོ་སོག་ /ṭhosɔɔ/ wheat straw

གྲོག་ /ṭhɔɔ/ sm. *grog ma*

གྲོག་མཁར་ /ṭhɔqaa/ ant hill

གྲོག་ནག་ /ṭhɔɔnaà/ black ant

གྲོག་པོ་ /ṭhɔqpo/ ravine

གྲོག་སྦུ་ /ṭhonpu/ sm. *grog ma*

གྲོག་མ་ /ṭhɔqma; ṭhɔɔmaà/ ant

གྲོག་མ་དཀར་པོ་ /--qaapo/ termite, white ant

གྲོག་དམར་ /ṭhɔɔmaa/ red ant

གྲོག་ཙེ་ /ṭɔqtse/ table

གྲོག་ཚང་ /ṭhɔɔtsaan/ ant hill

གྲོག་རོང་ /ṭhɔqroòn/ gulley, ravine, gorge

གྲོག་རོང་ས་ཁུལ་ /--səqüü/ gorge area

གྲོག་རོང་དོག་པོ་ /--thɔqpo/ narrow/ deep gorge

གྲོག་ཤུར་ /ṭhɔqšuu/ sm. *grog rong*

གྲོགས་ /ṭhɔɔ/ 1. friend 2. assistance, help; va.--*byed* to assist, to help ¶ *khos mo la dod po 'khyer grogs byas pa red He helped her carry the load.* 3. assistant, helper ¶ *las grogs assistant/ colleague* 4. when used at the end of a clause (often with *gnang* or *byed*) it expresses the idea 'please, would you...?' ¶ *khyed rang 'dir 'khyag tsam phebs grogs gnang Would you please come here for a moment? (h)* ¶ *kho la 'di zer grogs Please tell him this.*

གྲོགས་མགོན་ /ṭhɔqqöön/ help and protection/ support

གྲོགས་ངན་ /ṭhɔɔnɛɛn/ bad friend, cohort, collaborator

གྲོགས་དོན་ /ṭhɔqtöön/ friendship

གྲོགས་པོ་ /ṭhɔqo/ friend; va.--*rgyag;* --*sgrig;* --*byed* to be friends, to make friends

གྲོགས་མེད་ཁེར་རྐྱང་ /ṭhɔrmeè qhērkaan/ alone, without friends, isolated ¶ *grogs med kher rkyang du gnas yod pa red (They) remained isolated (without friends).* va.--*du gtong* to isolate (by withdrawal of friendship)

གྲོགས་མེད་གཅིག་ཀུར་ /--cīqkuu/ sm. *grogs med kher rkyang*

གྲོགས་མེད་ཟུར་འབུད་ /--surpüü/ sm. *grogs med kher rkyang*

གྲོགས་མོ་ /ṭhɔɔmo/ girl/ female friend, sweetheart

གྲོགས་ཚིག་ /ṭhöqtsiì/ auxiliary word/ particle

གྲོགས་རམ་ /ṭhɔqram/ help, assistance, aid; va.--*byed* to help/ assist/ aid

གྲོང་ /ṭhon/ 1. village, hamlet 2. p.

of *'grong*

གྲོང་སྐད་ /ṭhoŋqɛɛ̀/ local dialect

གྲོང་ཁྱིམ་ /ṭhoŋkim/ household

གྲོང་ཁྱེར་ /ṭhoŋkɛɛ/ city, town, municipality

གྲོང་ཁྱེར་ཆབ་སྲིད་གྲོས་ཁང་ /--chə̄sii ṭhööqaan/ municipal council

གྲོང་ཁྱེར་ཆེ་ཆུང་ /--chīcuun/ cities and towns

གྲོང་ཁྱེར་ཉེ་འདབས་ /--ñintəp/ suburbs

གྲོང་ཁྱེར་ལྟེ་བ་ /--tēwaa/ capital city

གྲོང་ཁྱེར་དོ་དམ་གྱི་ལས་དོན་ /--thotamqi lɛɛtöön/ municipal affairs

གྲོང་ཁྱེར་སྤྱི་སྤྱོད་ལས་དོན་ /--cicöö lɛɛtöön/ city public services/ utilities

གྲོང་ཁྱེར་བ་ /ṭhoŋkeewa; ṭhoŋkeera/ townspeople, city folk

གྲོང་འགོ་ /ṭhoŋqo/ city center

གྲོང་འགྲམ་ /ṭhoŋtam/ outskirts of a city/ town/ village, suburbs

གྲོང་གཏམ་ /ṭhoŋtam/ sm. *grong tshig*

གྲོང་འདབས་ /ṭhuŋtəp/ sm. *grong 'gram*

གྲོང་རྡལ་ /ṭhoŋtɛɛ/ a town, city

གྲོང་སྡེ་ /ṭhoŋte/ sm. *grong rdal*

གྲོང་རྡལ་ /ṭhoŋtɛɛ/ town

གྲོང་བརྡལ་ /--/ sm. *grong rdal*

གྲོང་པ་ /ṭhoŋpa/ 1. villager, town dweller 2. neighbor

གྲོང་པ་ཁྱིམ་མཚེས་ /--khīmtsheè/ neighbors

གྲོང་མི་ /thɔ̃ŋmi/ sm. *grong pa*

གྲོང་ཚིག་ /ṭhoŋtsii/ village/ provincial term or speech

གྲོང་ཚོ་ /ṭhoŋtso/ village, town

གྲོང་རོགས་ /ṭhoŋrɔ̃ɔ̃/ neighbor

གྲོང་གསེབ་ /ṭhoŋseè/ village, the countryside ¶ *kho tsho grong gseb la sdod pa red They live in the countryside.*

གྲོང་གསེབ་པ་ /ṭhoŋseepa/ villager

གྲོངས་ /ṭhoŋ; ṭhoòn/ vi. to die (h) ¶ *khong dgung lo chung dus nas grong 'dug He died when (he) was young. (h)*

གྲོད་ཁོག་ /ṭhoqɔ̃ɔ̃/ stomach; vi.--*rgyags*; --*'grangs* to be full; vi.--*ltogs* to be hungry

གྲོད་ཁོག་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ greedy

གྲོད་པ་ /ṭhöpa/ sm. *grod khog*

གྲོན་ /ṭhön/ expense, expenditure ¶ *ngal gron gnyis ka chud zos su phyin pa red Both the troubles and the expenses went to waste.*

གྲོན་དངུལ་ /ṭhönŋüü/ expenditure, expenses, outlay (money) ¶ *gron dngul gzhung nas btang ba red The government paid the expenses.*

གྲོན་ཆུང་ /thüncuun/ economical, inexpensive, thrifty; va.--*byed* to economize, to be careful in spending, to be thrifty

གྲོན་ཆུང་ཐོན་སྤེལ་ /thüncuun thönpee/ sm. *thon spel gron chung*

གྲོན་ཆུང་དམ་ཚགས་ /--thamtsaà/ thrifty, economical

གྲོན་ཆུང་ནན་ཏན་ /--nɛntɛɛn/ strict/ rigid economy

གྲོན་ཆེན་ /thönceen/ expensive, large expenditure/ outlay

གྲོན་གཏོང་ /thöntoon/ paying of expenditures/ expenses; va. --*byed* to meet/ pay expenditures ¶ *kho tshos 'char gzhi'i gron gtong byed rgyu khas blangs pa red They promised to pay the expenditures of this plan.*

གྲོན་པ་ /thönpa/ expenditure, consumption, expense ¶ *mo kra 'di snum gyi gron pa chen po 'dug The car has a high consumption of oil.*

གྲོན་མེད་ /thönmeè/ free

གྲོན་འཛད་ /thöntsɛɛ̀/ sm. *gron pa*

གྲོན་ཤས་ /thönšɛɛ̀/ item of expenditure

གྲོའི་སྣེ་ནག་ /thöö ñenaà/ grain blight/ smut

གྲོལ་ /thöö/ 1. vi. to get out/ free of trouble/ difficulties/ danger, to get loose/ free/ untied ¶ *nyen kha grol pa red (They) got out of danger.* ¶ *'jur sgog grol 'dug The shoelaces got loose.* 2. vi. to be over, to be dismissed, to adjourn ¶ *tshogs 'du grol nas after the meeting is over (let out)*

གྲོལ་སྟོན་ /thöötöön/ closing/ completion/ graduation celebration

གྲོལ་མོལ་ /thöömöö/ sm. *gros mol*

གྲོལ་ཚུགས་ /thüütsuù/ beginning and end, start and finish ¶ *'dzin gra grol tshugs skabs at the beginning and end of the class*

གྲོལ་མཚམས་ /thööntsam/ intermission, adjournment, break

གྲོལ་ཟིན་ཡུལ་གྲུ་ /thöösin yüütu/ sm. *grol zin yul gru*

གྲོལ་ཟིན་ས་གནས་ /--sanɛɛ̀/ liberated area

གྲོས་ /thöö/ talks, negotiations; va.--*byed* to have talks/ negotiations

གྲོས་ཁང་ /thöqaan/ parliament, assembly, congress, soviet, council

གྲོས་ཁང་གི་ཁོངས་མི་ /--qi qhöŋmi/ member of parliament, congressman, assemblyman

གྲོས་ཁང་གོང་མ་ /--qhoŋma/ House of Lords (England), Senate (U.S.), House of Councillors (Japan), Upper House

གྲོས་ཁང་གཉིས་ཡོད་པའི་ལམ་ལུགས། /--ñii yöpɛɛ lamluù/ two-chamber system

གྲོས་ཁང་འོག་མ་ /--wööma/ House of Commons, House of Representatives, Lower House

གྲོས་གྲོགས་ /thötɷɷ/ consultant, discussant

གྲོས་གླེང་ /thölen/ discussion; va.--/thöö len/; --*byed* to discuss ¶ *bzo grwa gsar pa'i skor gros gleng byas mi 'dugs They did not discuss the matter of the new factory.*

གྲོས་འགོ་ /thönqo/ initiative (in discussions/ meetings); va.--*'don* to display initiative, to make a motion

གྲོས་ངན་ /thööŋɛɛn/ bad/ evil/ malicious advice or council, intrique

གྲོས་ཆོད་ /thööcöö/ resolution, decision, agreement ¶ *sa mtshams gnad don skor gyi gros chod the resolution on the border question;* va.--*'jog* to pass a resolution, to come to a decision, to sign an agreement

གྲོས་ཆོད་ཀྱི་འཆར་ཟིན་ /--qi chəəsiin/ draft resolution

གྲོས་ཆོད་ཡི་གེ་ /--yiqi/ protocol ¶ *nyo tshong grol chod yi ge Trade Protocol*

གྲོས་འཆམ་ /thöncham/ agreement, resolution, communique (usu. of meeting) ¶ *tshogs 'du de'i gros 'cham la ming rtags bkod pa red They signed the agreement of that meeting.* vi.--*yong (p.--byung)* to come to an agreement, to resolve, to adopt a resolution ¶ *mi mang ba gros 'chams byung ba red The majority of the people agreed.*

གྲོས་འཆམས་ /--/ 1. p. of *gros 'cham* 2. sm. *gros 'cham*

གྲོས་འཆར་ /thööncaa/ agenda of a meeting

གྲོས་ཐག་གཅོད་ /thöötaa cöö/ va. to decide, to resolve

གྲོས་ཐག་ཆོད་ /thöötaà chöö/ vi. to come to an agreement, to come to a conclusion, to be resolved ¶ *gros bsdur mang po'i rjes su 'char gzhi gsar lag len ltar rgyur gros thag chod pa red After many discussions (they) agreed to implement the new plan.*

གྲོས་ཐག་ཆོད་པའི་གྲོས་གཞི་ /--chööpɛɛ thöösi/ resolution which has been approved/ passed

གྲོས་ཐག་བཅད་ /--cɛ̀ɛ/ p. of *gros thag gcog*

གྲོས་མཐུན་ /thüütüün/ agreement accord, concord; va.--*'jog* to sign an agreement/ accord

གྲོས་མཐུན་ཆོད་ཡིག་ /--chüüyii/ treaty, agreement, concord, pact; va.--*'jog* to sign a treaty/ agreement/ concord/ pact

གྲོས་དོན་ /thöötöön/ subjects of debate/ discussion, topic to be discussed

གྲོས་དོན་ཆོད་ཡིག་ /--chüüyii/ resolution, decision

གྲོས་འདེབས་ /thöö tep/ sm. *gros bsdur*

གྲོས་འདྲི་ /thöö ti/ va. to ask (advice), to consult, to take (an issue/ matter) before a council/ assembly/ etc.

གྲོས་སྡུར་ /thütuu/ sm. *gros bsdur*

གྲོས་བསྡུར་ /--/ discussion, talk ¶ *zhi bde'i gros mol peace talks* va. /thöö tuu/--*byed* to discuss, to talk over ¶ *gros don re re bzhin tshogs chung gis gros bsdur byas 'dug The committee has had discussions on each subject.*

གྲོས་བྱེད་ /thöö chɛ̄ɛ/ to discuss, to have a talk

གྲོས་མི་ /thöömi/ sm. *gros tshab*

གྲོས་མོལ་ /thöömöö/ sm. *gros bsdur*

གྲོས་མོལ་སྤྱི་བསྒྲགས་ /--citaà/ official report/ communique of a discussion/ meeting

གྲོས་ཚབ་ /thüütsəp/ parliamentary representative, congressman

གྲོས་ཚབ་ལམ་ལུགས་ /--ləmluù/ parliamentary representation system

གྲོས་ཚོགས་ /thöötsɔ̀ɔ/ 1. assembly, parliament, congress 2. meeting, conference

གྲོས་ཚོགས་གོང་འོག /--qhonwɔɔ̀/ Upper and Lower Houses of Parliament

གྲོས་ཚོགས་འོག་མ་ /--wɔnma/ Lower House of Parliament

གྲོས་ཚོགས་ལྷན་ཚོགས་ /--lhɛ̄nqaan/ Parliament House

གྲོས་ཞིབ་ /thüüšip/ thorough discussion; va.--*byed* to discuss in detail

གྲོ་ཞིབ་ཁང་ /--qhāan/ sm. *gros khang*

གྲོས་གཞི་ /thüüši/ proposal, subject for discussion, motion, topic; va.--*'don* to propose, to put forth a motion, to raise an issue/ subject (for discussion) ¶ *dmag don 'gro gron chung du gtong dgos kyi gros gzhi de slar yang bton (p. of 'don) pa red (They) put forth once again the motion that military expenditures be decreased.*

གྲོས་གཞི་འདོན་མཁན་ /--tönñeen/ person who moves/ proposes a resolution or motion

གྲོས་གཞིའི་ཡི་གེ /thüüšii yiqi/ motion/ proposal/ resolution/ document

གྲོས་རིམ་ /thüürim/ agenda

གྲོས་རིམ་ཉིན་ཐོ་ /--ñinto/ daily agenda

གླ་ /lā/ 1. wage, salary ¶ *nyin gla daily wage* 2. rental fee, rent ¶ *khang gla dang g.yag gla the rent for the house and the servant's wage* 3. fare, freight fee/ charge ¶ *gnam gru'i gla plane fare*

གླ : p. གླས་ /lā/ va. to hire, to rent ¶ *rtsa brnga mkhan mi gnyis glas pa red (They) hired two people to cut the grass.*

གླ་བསྐུལ་ /ləqüü/ coercive employment, exploitation ¶ *phrug gur gla bskul bkag bsdoms prohibition of child employment*

གླ་ཁོངས་ནས་འཕུད་ /lāqoònne puù/ va. to dismiss from employment, to take off the payroll

གླ་ཁོལ་ /laqöö/ paid employee/ servant

གླ་གླ་ : p. གླ་གླས་ /lā lā/ sm. *gla (vb.)*

གླ་རྔན་ /lāŋɛɛn/ wages and gifts/ tips, reward

གླ་ཆ་ /lāca/ 1. wages; va.--*sprod* to pay wages 2. rental fee 3. fare, freight fee/ charge

གླ་ཆའི་ཐང་གཤིས་ /lācɛɛ thə̄ŋši/ the prevailing rate of wages/ fees/ fares, etc.

གླ་བདག་ /lātaà/ 1. employer 2. labor and management ¶ *gla bdag gnyis kyi rtsod pa labor-management dispute*

གླ་པ་ /lāpa/ 1. wage laborer/ worker, hired hand, employee ¶ *skabs 'phral gla pa temporary worker* 2. rental agent

གླ་ཕོགས་ /lāpΩΩ/ sm. *gla cha*

གླ་བ་ /lāwaa; lāā/ musk deer

གླ་ཁྲིད་གླང་འཁོར་ /lāceè lāŋqΩΩ/ taxi

གླ་མི་ /lə̄mi/ sm. *gla pa*

གླ་མེད་ /lāmeè/ without pay, free

གླ་མེད་ངལ་རྩོལ་ /--ŋɛɛtsʊʊ/ unpaid/ free labor

གླ་རྩི་ /lə̄tsi/ musk

གླ་གཞས་ལེན་མཁན་ /lašɛɛ leenɲɛɛn/ professional singer

གླ་ཟན་ /lāsɛɛn/ sm. *gla pa*

གླ་ཡོན་ /lāyʊʊn/ fee

གླ་རིན་ /lāriin/ sm. *gla cha*

གླགས་ /lāà/ chance, opportunity, time; vi.--*rnyed* to find a time/ opportunity

གླགས་ཁེལ་ /lāà qhēē/ vi. to be able to handle ¶ *khos rta de glags khel gyi ma red He will not be able to handle that horse.*

གླགས་བལྟ་ /lāà tā/ va. to seek an opportunity

གླང་ /lāŋ/ bull, bullock

གླང་ཀོ་ /lāŋqΩΩ/ oxhide, cowhide

གླང་ཁྱིམ་ /lāŋkim/ cowshed

གླང་ཧོག་ /lāŋqΩ̃/ bull, bullock, ox

གླང་རྒོད་ /lāŋqʊʊ̀/ wild elephant

གླང་ཆུང་ /lə̄ŋcuun/ young bull

གླང་ཆེན་ /lāŋceen; lāāŋceen/ elephant

གླང་ཐབས་ /lāŋtəp/ sm. *glo bur*

གླང་དོར་ /lāŋtΩΩ/ pair of bullocks

གླང་སྣ་ /lāŋna/ trunk of an elephant

གླང་པོ་ཆེ་ /lāŋpoche/ sm. *glang chen*

གླང་བུ་ /lə̄ŋpu/ sm. *glang chung*

གླང་མོ་ /lāŋmo/ female elephant

གླང་སྨྱོན་ /lāŋɲʊʊn/ savage, wild, ferocious (lit. mad elephant) ¶ *glang smyon gyi spyod pa savage act*

གླང་རྫི་ /lə̄ŋtsi/ elephant keeper/ herder

གླང་ཤ་ /lāŋša/ beef

གླད་པ་ /lɛ̄ɛ̀pa/ sm. *klad pa*

གླན་ /lɛ̄ɛn/ va. to patch up, to cover up ¶ *mos gos log gi bug ga de lhan pa glan pa red She patched up the hole in the garment (with a patch).*

གླལ་ /lɛ̄ɛ/ vi. to yawn

གླས་ /lɛ̄ɛ̀/ p. of *gla*

གླས་པའི་ངལ་རྩོལ་ /lɛ̄ɛpɛɛ ŋɛɛtsöö/ hired labor

གླས་དམག་ /lɛ̄ɛmaà/ mercenary troops/ army

གླི་ /li/ pear

གླིང་ /līŋ/ 1. part, place, island 2. continent

གླིང་སྐོར་ /līŋqöö/ outer path/ circuit

གླིང་བསྐྱོད་ /līŋköö/ intercontinental

གླིང་བསྐྱོད་མདའ་ལམ་མེ་ཤུགས་འཕུར་མདའ་ /--talam mis̆uù phūntə/ sm. *gling bskyod 'phur mda'*

གླིང་བསྐྱོད་འཕུར་མདའ་ /--phūntə/ intercontinental (ballistic) missile

གླིང་ཀ་ /līŋqə/ park; va.--*gtong* to have a picnic

གླིང་ཀར་འགྲོ་ /līŋqaa to/ va. to go for a picnic

གླིང་བགྲོད་མེ་ཤུགས་འཕུར་མདེལ་ /līŋʈüü mis̆uù phūntèè/ intercontinental missile

གླིང་ཆེན་ /līŋceen/ continent ¶ *'dzam gling gi gling chen khag the continents of the world*

གླིང་ཆེན་ལྔ་ /--ŋā/ the five continents

གླིང་སྣེ་ /līŋne/ the poles

གླིང་སྣེ་གཉིས་ /--ñīī/ the two poles (north and south pole)

གླིང་སྣེ་བྱང་མ་ /--chaŋma/ north pole

གླིང་སྣེ་བྱང་མའི་མུ་ཁྱུད་ /--chaŋmɛɛ mukʰüü/ the arctic circle

གླིང་སྣེ་བྱང་མའི་འོད་ཟེར་ /--wöösee/ Aurora Borealis

གླིང་སྣེ་ལྷོ་མ་ /--lhōma/ the south pole

གླིང་སྣེ་ལྷོ་མའི་མུ་ཁྱུད་ /--lhōmɛɛ mukʰüü/ antarctic circle

གླིང་སྣེའི་མུ་ཁྱུད་ /līŋnee mukʰüü/ arctic and antarctic circles

གླིང་སྣེའི་འོད་ཟེར་ /--wöösee/ the aurora

གླིང་པ་ /līŋpə/ islander

གླིང་ཕྲན་ /līŋṭèèn/ island

གླིང་ཕྲན་གྱི་ཆ་ཤས་ /--qi chas̆eè/ subcontinent

གླིང་བུ་ /līŋpu; līŋqu/ flute; va.--*gtong* to play a flute

གླིང་ཚོམ་ /līŋtsom/ archipelago, group of islands

གླིང་ལག་ /līŋlaà/ pennisula

གླིང་སྲུང་པ་ /līŋsuŋqa/ caretaker of a park/ grove

གླུ་ /lū/ song; va.--*len*; --*glong* to sing

གླུ་གར་ /lūqar/ song and dance

གླུ་གར་ཚོགས་པ་ /--tshõqpa/ song and dance troupe

གླུ་སྒྲ་ /lūṭa/ musical sound, music

གླུ་གདངས་ /lūntaŋ/ melody, tune

གླུ་བ་ /lupə/ singer

གླུ་དབྱངས་ /lūyaŋ/ song, melody; va.--*blangs* to sing

གླུ་དབྱངས་ཞལ་ཉམ་ལས་རུ་ཁག་ /--ñāmlɛɛ̀ ruqaà/ sm. *glu gzhas mnyam gtong tshogs pa*

གླུ་མ་གཏམ་ /lūmətam/ sm. *gzhas ma gtam*

གླུ་ཚིག་ /lūtsiì/ song words, lyrics

གླུ་གཞས་ /lūsèè/ songs; va.--*gtong* to sing

གླུ་གཞས་མཉམ་གཏོང་ /--ñāmtoon/ choral singing

གླུ་གཞས་མཉམ་གཏོང་ཚོགས་པ་ /--tshõqpa/ chorus, choir

གླུ་གཞས་མཉམ་ལེན་རུ་ཁག་ /--ñāmleen ruqaà/ sm. *glu gzhas mnyam gtong tshogs pa*

གླུ་གཞས་ཟློས་གར་ /--tööqaa/ opera, musical play

གླུ་ལེན་ /lū leen/ see *glu*

གླུ་ལེན་ཁྲང་ཞི་ /-- + ch./ opera

གླུ་ལེན་པ་ /lūlenpa/ singer

གླུ་ལེན་བྲོ་ཁྲབ་ /lūleen thotəp/ singing and dancing

གླུ་ལེན་རེས་ /lūleenreè/ two persons singing to each other (as in a musical play); va.--*byed* to sing to one another

གླུད་ /lüü/ ransom, redemption, pawn, pledge

གླུམ་ /lūm/ sm. *sbang glum*

གླེ་པོ་ /lēepo/ large basket

གླེང་ : p. གླེངས་ /lēŋ/ va. to discuss, to talk, to speak (usu. follows *gtam*)

གླེང་བརྗོད་ /lēŋcöö/ editorial, comments ¶ *gsar 'god gleng brjod news editorial*

གླེང་སྒྲོགས་ /lēŋcõõ/ public opinion

གླེང་མེད་ /lēŋmeè/ unconditional, without discussion

གླེང་མོ་ /lēŋmo/ talk, discussion, conversation; va.--*byed* to talk, to discuss ¶ *chos kyi gling mo byed kyi 'dug They are having a religious discussion.*

གླེང་མོལ་ /lēŋmöö/ sm. *gleng mo*

གླེང་མོལ་གྱི་སྒྲ་དབྱངས་ /--qi ṭayaan/ sung dialogue

གླེང་རྩེ་ /lēŋtse/ collar, lapel

གླེང་གཞི་ /līŋši/ 1. introduction, preface, foreword 2. sm. *gros gzhi*

གླེང་སློང་ /lēŋloŋ/ issue, question, motion; va. /lēŋ lōŋ/; --*byed* to raise an issue/ question, to bring something up for discussion ¶ *gsar shog khag nang gleng slong byas yod pa red The question was raised in several newspapers.*

གླེང་བསློངས་ /lēŋ lāŋ/ p. of *gleng slong*

གླེངས་ /lēn/ p. of *gleng*

གླེན་ལྐུགས་ /līnquù/ sm. *glen pa*

གླེན་པ་ /lēmpa/ imbecile, idiot, moron, simpleton

གླེན་རྟགས་ /lēntaà; lēmtaà/ stupidity idiocy; va.--*ston* to act or be stupid/ idiotic ¶ *glen rtags ma ston* *Don't be stupid.*

གླེབ་ : p. གླེབས་ /lēp/ sm. *gnan*

གླེབས་ /--/ p. of *gleb*

གློ་ /lō/ abbr. for *glo ba* 2. a cough; vi.--*rgyag* to cough 3. girth of a saddle 4. side ¶ *gri chung zhig glo g.yas su 'dogs kyi yod pa red (They) carry a small knife at the right side.* 5. the Mustang area of Nepal

གློ་སྒོར་ /lōqaa/ window

གློ་རྒྱག་ /lō kaà/ see *glo*, 2

གློ་སྐྱེས་ /lōkɛè/ asthma

གློ་གཅོང་ /lōcoon/ lung diseases

གློ་སྙིང་ /lōñiin; lūmñiin/ lungs and heart; internal organs

གློ་དོང་ /lōton/ windpipe

གློ་ནད་ /lōnɛè/ tuberculosis

གློ་བ་ /lōō/ lungs

གློ་བའི་ཚ་ནད་ /lōwɛɛ tshānɛè/ pneumonia

གློ་བུར་ /lūpuu/ sudden, suddenly ¶ *glo bur 'gro dgos byung ba red Suddenly (they) had to go.*

གློ་བུར་གྱི་ནད་ཚ་ /--qi natsa/ acute disease, sudden illness/ pain

གློ་བུར་གྱི་སྨན་བཅོས་ /--qi mɛ̄ncöö/ emergency medical aid/ treatment

གློ་བུར་ཐོག་རྒྱག་ /--thōōkaà/ suddenly, all of a sudden ¶ *kho'i bsam blo de glu bur thog rgyag tu 'gyur ba red All of a sudden he changed his mind.*

གློ་བུར་དུ་ /--tu/ suddenly

གློ་དབུགས་ཤོང་ཚད་ /lūwuù šōntsɛè/ lung capacity

གློ་རྨ་སྲ་ཆགས་ /lōma sā chāà/ vi. to get a sore on the lungs

གློ་ཡུ་ /lūyu/ windpipe, trachea

གློ་ཡུའི་ཚ་ནད་ /lūyüü tshānɛè/ tracheitis

གློ་ལངས་ /lō lān/ sm. *lo rgyag*

གློ་སྲུབ་ /lūsuù/ choking while coughing; vi.--*rgyag* to choke (while coughing)

གློག་ /lōō/ 1. electricity ¶ *pho glog dang mo glog positive and negative electricity* 2. lightning vi--*'khyug*; --*rgyag* to be lightning

གློག་སྐས་ /lōōqɛè/ elevator, escalator

གློག་སྐུད་ /lōōqüü/ electric wire/ line/ cable

གློག་སྐུད་ཀ་བ་ /--qāwaa/ sm. *glog skud kyi ka ba*

གློག་སྐུད་ཀྱི་ཀ་བ་ /--qi qāwaa/ telegraph pole

གློག་སྐྱེད་ /lōōkeè/ sm. *glog skyel*

གློག་སྐྱེལ་ /lΩ̄qkee/ power transmission; va.--*byed* to transmit electric power

གློག་སྐྱེལ་སྐུད་པ་ /--qūpə/ transmission line, electric wire

གློག་སྐྱེལ་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thūūqōō/ electric generator

གློག་སྐྱེད་མ་འཁོར་ /--maqΩΩ/ sm. *glog skyel 'phrul 'khor*

གློག་སྐྱེལ་གཟུགས་བརྙན་ /--sunñeen/ television ¶ *rlung 'phrin dang glog skyel gzugs brnyan brgyud nas* via television and radio

གློག་སྐྱེལ་གཟུགས་བརྙན་ཁང་ /--sunñeen qhaan/ television

གློག་སྐྱེལ་ས་ཚིགས་ /--sətsii/ electric/ power station

གློག་བསྐུལ་ /lōōqūū/ electrically operated/ powered, electric ¶ *glog bskul rlung yab* electric fan

གློག་བསྐུལ་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thūūqōō/ electric motor

གློག་བསྐུལ་རླུང་ཡབ་ /--lūnyəp/ electric fan

གློག་བསྐྱེད་ /lΩΩkeè/ sm. *glog skyel*

གློག་ཁང་ /lΩΩqaan/ electric/ power plant

གློག་ཁྱེམ་ /lΩqkem/ electric shovel

གློག་འཁོར་ /lΩΩqΩΩ/ 1. electric train/ street car 2. electrical machinery, electric motor, electric train

གློག་འཁྱུག་ /lΩΩ khūù/ lightning

གློག་འཁྲིད་ /lōqtii/ electrical conductivity; va./lΩΩ thīì/; --*byed* to put in electricity ¶ *khang pa gsar pa der glog 'khrid rgyu red* They are yet to put electricity in the new house.

གློག་འཁྲིད་སྐུད་པ་ /--qūpə/ electric wire/ cable

གློག་འཁྲིད་དངོས་རྫས་ /--ŋōōtseè/ a conductor (of electricity)

གློག་གི་སྐད་པར་ /lΩΩqi qeepaa/ electric phonograph

གློག་གི་འཁྱགས་སྒམ་ /--khaaqam/ refrigerator, freezer

གློག་གི་ཆུ་ཚོད་འཁོར་ལོ་ /--chūtsōō qhōlo/ electric clock/ watch

གློག་གི་ལྡེ་མིག་ /lΩΩ qi timii/ electric switch

གློག་གི་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thūūqōō/ electric motor/ machine

གློག་གི་བཟོ་བ་ /--sopa/ electrician, electrical worker

གློག་གི་སོག་ལེ་ /--sΩΩle/ electric saw

གློག་གི་བསིལ་འཁོར་ /--siiqōō/ electric fan

གློག་མགོ་འཛུགས་ས་ /lōnqo tsuqsə/ electric socket/ outlet

གློག་འགུལ་ /lōnqūū/ electric, electrically operated/ powered

གློག་འཁྱིལ་འཁོར་ལོ་ /--qhōlo/ electric generator

གློག་འཁྱིལ་འཕྲུལ་འཁོར་/--thüüqöö/ electric motor

གློག་འཁྱིལ་མ་འཁོར་ /--maqɔɔ/ electric motor

གློག་འཁྱིལ་མ་འཁོར་བཟོ་གྲྭ་/--maqɔɔ sota/ electric motor factory

གློག་འཁྱིལ་མེ་འཁོར་/--meqɔɔ/ electric train

གློག་འཁྱིལ་ཙེམ་འཁོར་/--tsēmqɔɔ/ electric sewing machine

གློག་འགོག་ /lɔ̄ɔ̄mqɔɔ/ electric resistance

གློག་འཁྱུག་པ་/lɔɔ kuwə/ lightning

གློག་རྐྱག་ /lɔɔ kaà/ see *glog*

གློག་རྒྱུན་ /lōqküün/ electric current

གློག་སྒུལ་ /lōōqüü/ sm. *glog 'gul*

གློག་སྒུལ་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thüüqöö/ electric motor

གློག་སྒུལ་མེ་འཁོར་མགོ་ /--meqɔɔqo/ electric locomotive

གློག་སྒོ་ /lɔɔqo/ 1. electric door 2. switchboard

གློག་སྒྱུར་འཕྲུལ་ཆས་/lōqkuu thüücèè/ transformer

གློག་སྒྱུར་ཡོ་ཆས་/--yopcɛè/ sm. *glog sgyur 'phrul chas*

གློག་སྒྱུར་ས་ཚིགས་/--sətsii/ (electric) transformer station

གློག་བརྒྱུད་ /lɔɔ küü/ vi. to conduct electricity

གློག་བཅོས་ /lɔqcöö/ electric therapy

གློག་ཆས་/lɔqcɛè/ electrical appliances

གློག་ཆོད་ /lɔqcöö/ electric insulator/ insulation

གློག་ཆོད་ལྕགས་ཤོག་/--cāqšɔɔ/ vulcanized/ insulated sheet metal

གློག་བརྙན་ /lɔqñɛɛn; lɔɔñɛɛn/ motion picture, movie ¶ *glog brnyan par gzhi bzo grwa* film studio va.--*ston* to show films

གློག་ཆོད་སྦུ་གུ་/--puqu/ insulating bushings

གློག་ཆོད་ཤོག་བུ་/--šuqu/ insulating paper

གློག་འཇོར་ /lōōcɔɔ/ electric hoe

གློག་བརྙན་ཁང་ /--qhāān/ movie theater

གློག་བརྙན་འཁྲབ་/--thəp/ va. to act in movies

གློག་བརྙན་འཁྲབ་གཞུང་ /--thəpšuun/ scenario screen play

གློག་བརྙན་གྱི་པར་གཞི་/--qi pərši/ motion pictures va.--*len* to make motion pictures

གློག་བརྙན་གྱི་ཞིན་ཏྲེ་/--qi + ch./ sm. *glog brnyan gyi par gzhi*

གློག་བརྙན་སྟོན་འཁོར་ /--tönqɔɔ/ movie projector

གློག་བརྙན་སྟོན་ཁང་ /--tönqaan/

movie theater

གློག་བརྙན་སྟོན་སྤྱོད་འཕྲུལ་འཁོར་ /--tōnceè thüüqöö/ sm. *glog brnyan ston 'khor*

གློག་བརྙན་སྟོན་ས་ /--tōnsa/ motion picture theater

གློག་བརྙན་སྤྱིན་ཤོག་ /--pīŋšöö/ movie film

གློག་བརྙན་སྤྱིན་ཤོག་པར་འཁྲུའི་བཟོ་གྲྭ་ /--pərṭüü soṭa/ film developing and printing factory

གློག་བརྙན་བྱ་བ་ /--chawaa/ film industry

གློག་བརྙན་དབྱིབས་ཆེ་བ་ /--yīpchewa/ feature film

གློག་བརྙན་བཟོ་གྲྭ་ /--soṭa/ motion picture studio

གློག་བཏོན་ /löö töön/ p. of *glog 'don*

གློག་བརྟེན་གསོ་ཐབས་ /lööteen sūtəp/ electro-therapy, diathermy

གློག་ཐག་ /lööṭaà/ electric cable/ wire/ cord

གློག་ཐད་རྒྱུད་ /löö theekǜü/ direct electric current (D.C.)

གློག་ཐབ་ /lōqtəp/ electric furnace/ stove

གློག་ཏུའུ་ /löö + ch./ kilowatt hour

གློག་འདོན་ /lōntöön/ electric power production, power generation; va./löö töön/; --*byed* to produce electricity, to generate electric power

གློག་དྲིལ་ /lööṭii/ electric bell/ buzzer

གློག་འདོན་ཁང་ /--qhāan/ electric power plant/ station

གློག་འདོན་འཁོར་ལོ་ /--qhōlo/ electric power generator

གློག་འདོན་སྒྲིག་ཆས་ /--ṭiqcèè/ power generating equipment

གློག་འདོན་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thüüqöö/ electric generator

གློག་འདོན་ཚད་ /löö töntseè/ electricity output, electric power generating capacity

གློག་འདོན་ས་ཚིགས་ /lōntöön sətsiì/ power station, electric power generating station

གློག་རྡུལ་ /lōqtüü/ electron; electronic

གློག་རྡུལ་གྱི་ཆེ་ཤེལ་ /--qi cheseè/ electron microscope

གློག་རྡུལ་ཅན་རྩིས་རྒྱག་འཕྲུལ་འཁོར་ /--ceen tsīkaà thüüqöö/ sm. *glog rdul rtsis 'khor*

གློག་རྡུལ་རྩིས་འཁོར་ /--tsīiqöö/ electronic computer

གློག་རྡུལ་རིག་པ་ /--riqpə/ electronics

གློག་རྡུལ་ཤེལ་སྦུབ་ /--šīpup/ electron tube

གློག་རྡོ་ /löqto/ carbide; calcium carbide

གློག་ནུས་ /lōönüü/ electric energy

གློག་གནོན་ /löönöön/ voltage

གློག་གནོན་དཔྱད་ཆས་ /--cẽẽcɛ̃/ voltage meter

གློག་གནོན་ཡོ་བྱད་ /--yopcɛ̃/ sm. *glog gnon dpyad chas*

གློག་སྣེ་ /lōqne/ electrode

གློག་སྣོད་ /lōqnöö/ electric condenser

གློག་སྣོད་བསྒྱུར་འཁོར་ /--kunqöö/ electric transformer

གློག་སྣོན་བསྒྱུར་འཁོར་ /lōōnöön kunqöö/ sm. *glog snod bsgyur 'khor*

གློག་པར་ /lōqpaa/ 1. X-rays; va.--*rgyag* to X-ray 2. bh. movie ¶ *glog par khang* movie theater

གློག་སྤར་ /--/ sm. *glog par*

གློག་སྤྱོད་ /lōqcöö/ electricity usage

གློག་འཕྲིན་ /lōqṭiin; lōṇṭiin/ telegram, cable, wire; va.--*gtong* to send a telegram/ cable/ wire

གློག་འཕྲིན་ཁང་ /--qhāān/ 1. telegraph office 2. broadcasting station

གློག་འཕྲིན་ཁྱབ་གཏོང་ /--khəptoon/ telegram sent to many areas; va.--*byed* to send a telegram to many areas

གློག་འཕྲིན་གྱི་ཡོ་བྱད་ /--qi yopceè/ telegraph/ wireless equipment

གློག་འཕྲིན་གྱི་གསར་འགྱུར་ /--qi sənkuu/ telegram/ wireless news

གློག་འཕྲིན་གཏོང་ལེན་འཕྲུལ་འཁོར་ /--tōnleen ṭhüüqöö/ telegraph receiver and transmitter

གློག་འཕྲིན་ཐོག་གི་དངུལ་འགྲུལ་ /--thōōqi ŋüntuu/ telegraphic money order, telegraphic transmission of money

གློག་འཕྲིན་པ་ /--pa/ telegraph/ wireless operator

གློག་འཕྲུལ་ /lōṇṭüü/ electric machine

གློག་འབྱེད་ /lōōnceè/ electrolysis

གློག་འབྲེལ་གཅོད་ /lōōnṭee cöö/ va. to insulate (electricity)

གློག་འབྲེལ་གཅོད་བྱེད་དངོས་པོ་ /lōōnṭee cööceè ŋööpo/ electric insulating material

གློག་འབྲེལ་གཅོད་བྱེད་ཡོ་བྱད་ /--cööceè yocɛ̃/ sm. *glog 'brel gcod byed dngos po*

གློག་མི་ཁྲིད་པའི་དངོས་རྫས་ /lōō miṭhiipeè ŋöötsɛ̃/ nonconductor of electricity

གློག་སྨན་ /lōōmɛɛn/ battery

གློ་རྫི་ /lōqtsi/ electroplating, plating; va.--*gtong* to (electro) plate

གློག་ཚད་འཁོར་ལོ་ /lōqtsɛɛ qhōlo/ sm. *glog tshad lta chas*

གློག་ཚད་ལྟ་ཆས་ /--tācɛ̃/ electric meter

གློག་ཚད་ལྟ་བྱེད་ /--tāceè/ sm. *glog tshad lta chas*

གློག་ཚད་བརྟག་ཆས་ /--tāqcɛ̃/ electroscope

གློག་རྫས་ /lōqtsɛ̃/ sm. *glog sman*

གློག་ཞུ་ /lōqšu/ sm. *glog bzhu*

གློག་ཞུན་ /lōqšüün/ sm. *glog bzhu*

གློག་ཞུའི་ཤེལ་དོག་/lōqšüü šeetɵɵ/ electric light bulb

གློག་བཞུ་ /lōqšu/ electric lamp/ light

གློག་བཟོ་ལས་ /--solɛɛ̀/ electrical industry

གློག་བཟོ་པ་ /lɵqsopa/ electrical worker, electrician

གློག་འོད་ /lɵɵwöö/ electric light; vi. --*byed* to shine/ glitter (with electric light)

གློག་ཡིག་ཁང་/lɵɵyii qhaan/ telegraph station

གློག་རིག་ /lōqrii/ science of electricity

གློག་རིག་སློབ་གྲྭ་/lōqriq lapṭa/ electronics school

གློག་རླབས་ /lōqləp/ electric waves

གློག་རླུང་གི་འཁྱགས་སྒམ་/lōqlun qi khāqqam/ refrigerator

གློག་ལམ་ /lɵqlam/ electric circuit

གློག་ལས་ /lɵqlɛɛ̀/ electrical work, electronics

གློག་ལས་བཟོ་པ་/--sopa/ electrical worker, electrician

གློག་ལས་ཅན་དུ་འགྱུར་/--cēēntu kur/ sm. *glog las su 'gyur*

གློག་ལས་བཟོ་ལས་/--solɛɛ̀/ electrical industry

གློག་ལས་ལག་རྩལ་སློབ་གྲྭ་ /--laqtsɛɛ lapṭa/ of engineering

གློག་ལས་སུ་འགྱུར་/--su kur/ vi. to become electrified

གློག་ལུགས་/lōqlüü/ electrotyping; va.--*rgyag* to make an electrotype

གློག་ཤུགས་/lōqšüü/ electric power, electric energy

གློག་ཤུགས་ཁབ་ལེན་/--qhəpleen/ electromagnetism

གློག་ཤུགས་ཅན་/--cɛɛn/ electrified; vi.--*du 'gyur* to become electrified

གློག་ཤུགས་གདོང་འཛིན་འཁོར་ལོ་ /--tōntsiin qhōlo/ electric transformer

གློག་ཤུགས་བཟོ་ལས་/--solɛɛ̀/ electric power industry

གློག་གཤོལ་ /lɵqšöö/ electric plow

གློག་གསོག་འཕྲུལ་ཆས་/lɵqsɵɵ thüücɛ̀ɛ̀/ storage battery

གློག་གསོར་ /lɵqsɵɵ/ electric drill

གློད་ /löö/ va. to release, to let go, to let loose, to set free ¶ *kho tshos 'dzin bzung byas pa'i mi de glod 'dug* *The man they arrested has been released.* ¶ *nga glod gnang* *Please let me go.*

གློད་བཀྲོལ་ /lööṭöö/ releasing, letting go, setting free, pardoning; va.--*gtong* to release, to let go, to free, to pardon

གློད་འགྲོལ་ /--/ sm. *glod bkrol*

གློད་གཏོང་ /löötoon/ 1. releasing, letting go, freeing; va. /löö toon/; --*byed* to release, to

let go, to free 2. launching, sending off; va./lȍȍ tōon/; --*byed* to launch, to send off ¶ *mi bzos skor skar zhig glod gtong byas pa red They launched a satellite*

གློན་ /lȭn/ sm. *glan*

གློར་འགྱུར་ /lūkuu/ sudden change, mutation

གློད་ཕབ་སྟེ་ཉལ་ /lȍȍ phə̄pte ñɛɛ/ va. to lay down on one side

དགག་ /qaq/ f. of *'geg*

དགག་འགྱངས་ /qaqkaàn/ delay due to an obstruction (lit. obstruction and delay) ¶ *dmag 'khrug rgya bskyed des dpung dmag phyir 'then la dgag 'gyang byung Because the war has expanded, the withdrawal of troops has been delayed.*

དགག་སྒྲ་ /qaqta/ gram. sm. *dgag tshig*

དགག་སྒྲུབ་ /qəqtuù/ sm. *dgag pa*

དགག་ཆ་ /qaqca/ objection, opposition; va.--*byed* to object to, to oppose ¶ *nga phyi rgyal 'gro rgyur dgag cha gnang gi 'dug (He) objected to my going abroad.*

དགག་ཏི་ /qəqti/ belch; vi.--*rgyag* to belch

དགག་པ་ /qaqpa/ 1. refutation, objection, rebutal; va.--*rgyag* to refute, to object to, to contest ¶ *kho'i lta ba la dgag pa brgyab yod pa red They refuted his ideology.* ¶ *tha ma 'then rgyur dgag pa skyon* (h. of *rgyag*) *dgos kyi 'dug (We) have to refute smoking.* 2. negative

དགག་པའི་དགག་པ་ /qaqpɛɛ qaqpa/ negation of negation

དགག་ཚིག་ /qəqtsiì/ gram. a negative word

དགག་ལན་ /qaqlɛn/ reply to a refutation/ rebutal, answer to a charge/ criticism; va.--*rgyab* to reply to a refutation/ rebutal, to answer a charge/ criticism

དགང་ /qan/ f. of *'gengs*

དགད་ /qɛ̀/ f. of *'gad*

དགབ་ /qəp/ f. of *'gebs*

དགའ་ /qa/ 1. vi. to be glad, to be happy, to be pleased ¶ *khyed rang 'dir phebs gtsang kho tsho dga' song They are glad because you came.* ¶ *nga dga' ma byung I was not pleased.* 2. vi. to like, to love, to be fond of ¶ *kho btsong la dga' gi min 'dug He does not like onions.* 3. vi. to be better, to be more advantageous ¶ *'di btsongs na dga' gi red It is better to sell it.* 4. adj. comp. of *dga' po*

དགའ་བཀུར་ /qəkuu/ love and respect ¶ *kho mi dga' bkur 'os pa zhig 'dug He is worthy of love and respect.*

དགའ་སྐད་ /qaqɛɛ̀/ cheers, shouts of joy; va.--*sgrog* to cheer, to shout (for joy)

དགའ་སྐྱིད་ /qəkiì/ abbr. of *dga' dga' skyid skyid*

དགའ་སྐྱིད་ལྡན་པ་ /--tɛnpa/ happy, joyful, glad

དགའ་སྐྱེལ་ /qakee/ farewell, seeing off ¶ *dga' skyel gyi thugs spro a farewell party*

དགའ་སྐྱོ་ /qako/ joy and sorrow, happiness and sadness ¶ *lo rgyus de ni dga' skyo gnyis ka yod pa zhig 'dug Their story has both happiness and sadness.*

དགའ་སྐྱོ་གཉིས་ཡོད་ /--ñiiyöö/ mixed emotions, having both joy and sorrow

དགའ་སྐྱོ་གཉིས་འོས་ /--ñiiwöö/ inspiring

དགའ་མཁན་ /qañeen/ one who likes, pro- ¶ *me gor dga' mkhan pro-U.S.*

དགའ་གུས་ /qəgüü/ love and respect ¶ *dga' gus ches 'os shos kyi dbu khrid the most respected and loved leader*

དགའ་གྲོགས་ /qatɔɔ/ spouse, close friend

དགའ་དགའ་སྐྱིད་སྐྱིད་ /qaqa kiikii/ joy, happiness; va.--*byed* to be happy/ joyful

དགའ་དགའ་སྐྱིད་སྐྱིད་ངང་ནས་ /--ŋanneè/ joyfully, happily

དགའ་དགའ་སྟོ་སྟོ་ /--tōto/ sm. *dga' dga' skyid skyid*

དགའ་མགུ་ /qəqu/ sm. *dga' mgu yid rang*

དགའ་མགུ་ཡི་རང་ /--yiiraàn/ sm. *dga' mgu yid rang*

དགའ་མགུ་ཡིད་རང་ /--yiiraàn/ immense joy/ happiness, profound joy/ happiness

དགའ་སྒོམ་ /qaqom/ contentment; vi. --*byed* to be content

དགའ་ཅེས་ /qaceè/ love, affection

དགའ་མཆོང་རྒྱག་ /qacoŋ kaà/ va. to leap/ jump with joy

དགའ་ཉམས་ /qañam/ good feeling, high spirits; vi.--*skyed* to be in high spirits, to feel good

དགའ་ཉེ་ /qañe/ friends and relatives

དགའ་སྟོན་ /qatöön/ party, banquet, celebration ¶ *lo 'khor dga' ston an anniversary celebration* va.--*byed;* --*zhu* (h) to celebrate ¶ *'khrung skar gi dga' ston zhus pa red (They) celebrated (his) birthday.*

དགའ་སྟོན་རྟེན་འབྲེལ་ /--tēmtee/ celebration; va.--*zhu* to celebrate

དགའ་སྟོན་རྟེན་འབྲེལ་ལ་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ /--la təśi teleq/ good wishes for the celebration; va.--*zhu* (h) to wish well on a special occasion

དགའ་སྟོན་བཤམས་ /--šam/ va. to give a party, to have a feast/ banquet

དགའ་སྟོན་ཚོགས་ཆེན་ /--tshɔɔqceen/ congratulatory meeting/ assembly

དགའ་བདེ་ /qante/ sm. *dga' dga' skyid skyid*

དགའ་འདུན་ /qantüün/ wedding; va. --*byed* to celebrate a wedding

དགའ་ལྡན་ /qanteen/ 1. happy, joyful 2. Ganden Monastery (third largest Gelugpa monastery)

དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ /--phōtaan chɔɔlɛɛ̀ nāmkɛɛ/ name of the Tibetan government

དགའ་སྣང་ /qanaan/ joyful/ happy feeling

དགའ་པོ་ /qapo/ 1. glad, happy, pleased ¶ *ltas mor 'gro rgyur phrug gu tsho dga' po yong gi red The children will be happy about going to the show.* ¶ *khyed tsho phebs nas dga' po byung I am glad you came.* (h) 2. like, fond of, love ¶ *nga khyi la dga' po yod I like dogs.* va.--*byed* to like, to be fond of ¶ *kho la mi tshang mas dga' po byed pa red Everybody liked him.*

དགའ་པོ་ཉེ་པོ་/--ñepo/ sm. *dga' nye*

དགའ་སྤོབས་ /qapop/ happiness/ joy/ delight and pride

དགའ་སྤྲོ་ /qato/ joy, happiness; vi.--*'khol* to be happy/ joyous ¶ *kho tshor rgyal kha thob par dga' spro 'khol ba red They were happy over their victory.*

དགའ་སྤྲོ་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ great joy, great happiness

དགའ་སྤྲོ་དཔག་མེད་ /--pānmeè/ immeasurable/ inestimable joy/ happiness

དགའ་སྤྲོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་/--pāqtu meèpa/ sm. *dga' spro dpag med*

དགའ་བ་ /qawaa/ joy, happiness; vi. --*skyed* to be joyous/ happy; vi.--*sgom* to be content

དགའ་བར་རོལ་ /qawar röö/ va. to enjoy pleasure

དགའ་བའི་སྒྲ་དབྱངས་ /qawεε tayaàn/ cheers, acclamation; va.--*sgrog* to cheer, to acclaim, to hail

དགའ་བའི་འབོད་དབྱངས་ /--pööyaàn/ sm. *dga' ba'i sgra dkyangs*

དགའ་འབོད་ /qampöö/ sm. *dga' ba'i sgra dbyangs* (va.--*byed*)

དགའ་འདུས་ཚོགས་འདུ་ /qantee tshöntu/ social meeting/ gathering

དགའ་མོ་ /qamo/ 1. good, nice ¶ *mi 'di dga' mo yod The man is good.* 2. quite, rather ¶ *deng sang brel ba dga' mo yod These days (I) am quite busy.*

དགའ་མོས་ /qamöö/ liking, delight ¶ *kho'i bsam 'char de la tshang mas dga' mos byung ba red Everyone liked his suggestions.* va.--*byed* to like

དགའ་སྨོན་ /qamöön/ congratulations; va.--*zhu* to congratulate (h)

དགའ་རྩེ་ /qatse/ love, affection

དགའ་རྩེད་ /qatse/ amusement, recreation

དགའ་ཚལ་ /qatshεε/ paradise

དགའ་ཚོར་ /qatsɵɵ/ joy, happy feeling, gladness; va.--*byed* to be happy/ glad/ joyous

དགའ་ཞིང་གུས་པ་ /qašin qhüüpə/ loving and respectful, loved and respected

དགའ་ཞེན་ /qašeen/ love (lit. love and loyalty); va.--*byed* to love ¶ *kho tshos rang gi pha yul la dga' zhen tshad med byed pa red They had boundless love for their motherland.*

དགའ་ཞེན་སྙིང་འཁུར་ /--ciqur/ loved and respected/ revered

དགའ་འཛུམ་ /qantsum/ (happy/ joyful) smile, grin; va.--*ston* to smile, to grin

དགའ་འདོད་པ་ /qawööpa/ dearly loved/ esteemed/ respected

དགའ་རོགས་ /qaroö/ lover; boy friend, girl friend; va. --*sgrig* to make friends

དགའ་སེམས་ /qasem/ enthusiasm, joy, happiness; vi.--*'khol* to be enthusiastic, to be happy/ joyous

དགའ་བསུ་ /qəsu/ welcome; va.--*zhu (h)*; --*byed* to welcome, to greet, to receive (people) ¶ *spro sems 'khol ba'i ngang nas khong la dga' bsu zhus pa red (They) welcomed him enthusiastically.*

དགའ་ལྷང་ལྷང་ /qa lhanlaan/ high spirits, elated; vi. --*byed* to be in high spirits, to be elated

དཀར་ : p. བཀར་ /qar/ va. to set aside, to separate from the rest, to isolate, to quarantine (usu. follows *logs su*) ¶ *dogs pa che ba yod pa mi de tsho logs su bkar nas dri ba byas pa red (They) separated the people who (they) suspected most and questioned them.*

དཀལ་ /qεε/ f. of *'khol* and *'gel*

དཀས་ /qεè/ f. of *'gas*

དགུ་ /qu/ 1. nine 2. many, all, everything ¶ *kho la nor yod dgu shor ba red He lost all the wealth/ property he had.* 3. (neg. + vb. +--+ vb.) to do verbal action to excess ¶ *ma byed dgu byed byas na if you do this to excess*

དགུ་ཅོག་ /qucɵɵ/ all, everyone, everything ¶ *grong khyer gyi sdod 'bang yod dgu cog every resident of the city*

དགུ་བཅུ་ /qupcu/ ninety ¶ *brgya cha dgu bcu go dgu 99%*

དགུ་མཐའ་ /qumtə/ multiplication table up to nine

དགུ་མཐའི་རེའུ་མིག་ /quntee riwumii/ chart or table for multiplication

དགུ་པ་ /qupə/ ninth

དགུ་ཚིགས་ /qutsii/ sm. *dgu tshigs skya mo*

དགུ་ཚིགས་སྐྱ་མོ་ /--kāmo/ milky way galaxy

དགུ་གསུམ་གྱི་སློབ་ཚོགས་ /qusum qi loptsɵɵ/ the "September Third" Society

དགུག་ /quq/ f. of *'gugs*

དགུང་ /qhun/ 1. sky ¶ *ri mthon po dgung la reg pa lta bu a high mountain which seemed to touch the sky* 2. sm. *dgung lo*

དགུང་སྐེག་ /qunkeè; qonqaà/ periods in a person's life (the age of 13 and thereafter every 12th year) which are considered to be bad/ dangerous for him

དགུང་གྲངས་ /qontaan/ sm. *dgung lo*

དགུང་སྔོན་ /qhonöön/ sky

དགུང་མཉམ་ /qoŋɲam/ of the same age (h)

དགུང་སྐྱིང་ /quuŋɲiin/ age, year of birth

དགུང་ཐིག /quŋtii/ meridian line

དགུང་མཐོངས་ /quŋtoon/ sky

དགུང་དུ་བསྒྲེང་ /quŋtu ten/ va. to raise up, to lift up to the sky ¶ *khong khro'i khu tshur dgung du bsgreng ste skad 'bod byas pa red (They) raised up their fists with anger and shouted slogans.*

དགུང་དུ་འཕྱུར་ /--chūr/ vi. to rise up high, to be on the upsurge

དགུང་བདུན་ /quŋtüün/ week

དགུང་འདེགས་ /quŋtii/ lifting up, raising, elevating; va.--*byed* to lift up, to elevate, to raise up

དགུང་མོ་ /quŋmo/ sm. *dgong mo*

དགུང་ཚིགས་ /quŋtsii/ sm. *gung tshigs*

དགུང་ཞག་ /quŋšaà/ sm. *dgong zhag*

དགུང་ཟླ་ /qoonta/ sm. *dgung mnyam*

དགུང་ལ་རེག་པ་ /qhuŋla reqpa/ high, aloft, lofty (lit. touching the sky)

དགུང་ལ་གཤེགས་ /--šeq/ vi. to die

དགུང་ལོ་ /qoŋlo/ year; age (h)

དགུང་གསར་ /quŋsaa/ new year

དགུན་ /qün/ winter

དགུན་སྐྱེལ་ལོ་ཏོག /qünkee lotɔɔ̀/ crops planted in winter

དགུན་སྐྱེས་ /qünkɛɛ̀/ winter grown ¶ *dgun skyes lo tog winter crops*

དགུན་ཁ་ /quŋqə/ winter

དགུན་ཁའི་གུང་གསེང་ /quŋqɛɛ qhuŋsaàn/ winter vacation

དགུན་པ་ /quŋpə/ sm. *dgun kha*

དགུན་གྲོ་ /qünto/ winter wheat

དགུན་ཆས་ qüncêè/ winter clothes

དགུན་ཆུ་ /qüncu/ winter irrigation; va.--*'dren* to do winter irrigation

དགུན་ཉལ་ /qünɲeè/ hibernation

དགུན་ཉི་ལྡོག་ /qünɲitɔɔ̀/ winter solstice

དགུན་སྟོད་ /qüntüü/ the early part of the winter

དགུན་དུས་ /qüntüü/ winter time, winter

དགུན་འདེབས་ལོ་ཏོག /qüntep lotɔɔ̀/ sm. *dgun skyel lo tog*

དགུན་རྨོ་ /qünmo/ winter plowing; va.--*rgyag* to do winter plowing

དགུན་སྨད་ /qünmɛɛ̀/ latter part of winter

དགུན་སློབ་ /qünlɔp/ winter school

དགུན་ས་ /qünsə/ winter residence

དགུམ་ /qum/ f. of *'gum*

དགུམས་ : p. བཀུམས་ /qum/ va. to kill

དགུར་ /qur/ 1. crooked, bent 2. many, all

དགུར་པོ་ /qurpu/ anything crooked

དགུས་ /qüü/ inst. of *dgu*, 2

དགུས་ཉིང་ /qüüñin/ three years ago

དགེ་ /qe/ 1. adj. comp. of *dge ba* 2. what is good about a thing or act

དགེ་སྐྱོན་ /qeköön/ advantages and disadvantages

དགེ་རྒན་ /qeqεεn/ teacher

དགེ་རྒན་ཆེ་མོ་བ་ /--chēmΩΩ/ headmaster, professor

དགེ་རྒན་འོས་འཕེར་ /--önpee/ qualifications for teaching

དགེ་རྒན་སློབ་གྲྭ་ /--lāpṭa/ teacher's college

དགེ་སྒྲུབ་ /qitup/ virtuous acts, creating merit; va.--*byed* to act virtuously, to create good karma/ merit

དགེ་ངལ་ /qenεε/ sm. *dge sbyong*

དགེ་ཆེ་ /qece/ abbr. for *dge rgan chen mo ba*

དགེ་ཚོས་ /qechöö/ sm. *dge ba'i bya ba*

དགེ་སྙེན་ /qeñeen/ laymen not in monastic order but has some vows

དགེ་ཐོན་སློབ་གྲྭ་ /qetöön lāpṭa/ teachers school/ college

དགེ་འདུན་ /qintüün/ monk (h)

དགེ་འདུན་པ་ /--pə/ monk

དགེ་ལྡན་ /qenteen/ virtuous

དགེ་འདོན་སྐྱོན་སེལ་ /qentöön köönsee/ sm. *dge 'don skyon bsrang*

དགེ་འདོན་སྐྱོན་བསྲང་ /--könsaan/ constructive advice/ criticism (lit. to bring out the good/ right and to straighten/ correct the errors)

དགེ་སྡིག་ /qitii/ virtue and vice, good and evil

དགེ་སྤྱོད་ /qecöö/ religious acts/ practices

དགེ་ཕྲུག་ /qituu/ student, pupil

དགེ་བ་ /qewa/ virtue, good deeds, merit

དགེ་བའི་བྱ་བ་ /qewεε chawaa/ virtuous/ charatable acts

དགེ་བའི་ལས་ /--lεε/ good works/ deeds

དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ /--šeeñeen/ spiritual/ religious teacher, guru

དགེ་ཕན་ /qenpee/ good use, usefulness; va.--*sprod* to make good use of, to utilize ¶ *chu mdzod de la brten nas sa rgod de tshor dge bed spyod thub pa red Because of the dam they were able to make use of the fallow land.*

དགེ་སྦྱོང་ /qecoon/ Buddhist monk

དགེ་ཚུལ་ /qitsüü/ novice monk

དགེ་མཚན་ /qetsεεn/ 1. good/ auspicious sign or omen vi. --*'char*; --*mngon* to see a good sign/ omen of ¶ *zhi bde dang bde 'jags kyi dge mtshan gsar du shar* (p. of --*'char*) *yod pa red (They) saw a new (good) sign of peace and security*. 2. advantages, good points, benefits ¶ *las ka de la dge mtshan chen po zhig tshang mas mthong ba red Everybody saw great advantages in that work*. va.--*len* to take the good points, to take what is advantageous ¶ *nubs phyogs pa'i shes lugs kyi dge mtshan rnam len gyi yod pa red They take the good points of western culture*.

དགེ་མཚན་བླངས་ /--lāàn/ p. of *dge mtshan len* (see *dge mtshan*)

དགེ་མཚན་ལྡན་པ་ /--tεnpa/ 1. advantageous, beneficial, constructive, useful ¶ *dge mtshan ldan pa'i bsam 'char constructive suggestions*

དགེ་ལུགས་པ་ /qiluùpə/ followers of the Gelugpa Sect

དགེ་ལེགས་ /qeleè/ 1. good, fine, auspicious 2. person's name

དགེ་ལེགས་ཕུ་ /qeleqphu/ c. Gelegphu (Bhutan)

དགེ་བཤེས་ /qešeè/ 1. abbr. for *dge ba'i bshes gnyen* 2. a title for a Tibetan Buddhist monk who has finished higher monastic studies

དགེ་སེམས་ /qesem/ piety

དགེ་སེམས་ཆེན་པོ་ /--chempo/ pious

དགེ་སློང་ /qeloon/ monk who has taken the highest vows

དགེ་སློབ་ /qelυp/ abbr. teachers and students, master and pupil/ apprentice

དགེ་སློབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ /--qi tewaa/ master-apprentice relation, student-teacher relation

དགེས་ /qeè/ sm. *dgyes*

དགོ་དགོ་ /qoqo/ kind of mushroom

དགོ་བ་ /qowaa; qΩΩ/ type of antelope found in Tibet

དགོག་ : p. བཀོག་ /qΩΩ/ va. to pull/ tear out ¶ *me tog de rtsa ba na bkog 'dug (They) pulled out the flower from the roots*. ¶ *deb nas shog lhe zhig bkog song (They) tore out a page from the book*.

དགོང་ /qon/ abbr. of *dgong mo*

དགོང་ཁ་ /qonqa/ sm. *dgong dro*

དགོང་དག་ /qoontaà/ evening, night ¶ *zhogs pa las khung su phyin nas dgong dag ma gtogs tshur log thub kyi med (They) go to the office in the morning and can return only in the evening*.

དགོང་དྲོ་ /qonto/ 1. evening ¶ *dgong dro'i tshags par evening newspaper* 2. p.m. ¶ *dgong dro'i chu tshod gsum thog at 3:00 p.m.*

དགོང་འདེབས་ /qontep/ sm. *dgong mal*

དགོང་མལ་ /qonmeε/ overnight stay/ halt; va.--*byed* to stay/ stop overnight

དགོང་མོ་ /qonmo/ evening, night

དགོང་ཚིགས་ /qontsii/ supper, dinner

དགོང་ཚོགས་ /qɔɔntsɔɔ/ evening party/ gathering

དགོང་ཞག་ /qoonšaà/ overnight

དགོང་ཞོགས་ /qɔnšɔɔ/ morning and evening

དགོངས་ /qon/ va. to think, to consider (h) ¶ *khong gis de 'dra dgongs mi 'dug He did not think so.* (h) ¶ *gzhan gyi sdug bsngal dgong dgos (One) should consider (think of) others' sorrows.*

དགོངས་ཀ་ /qonqa/ *dgong mo*

དགོངས་སྐོར་ /qonqɔɔ/ asking for opinions, consulting (h); va. --*zhu* to ask for opinions

དགོངས་སྐོར་ཞུས་ལན་ /--šuuleen/ comment, response (to a question) (h) ¶ *de'i skor khong la dgong skor zhus lan de mos mthun yod gsungs pa red In response to a question, (he) said that (he) agreed with that.* (h)

དགོངས་ཁྲོལ་ /qontöö/ permission (h); va.--*zhu* to ask permission

དགོངས་འགལ་ /qonqɛɛ/ offense, displeasure; vi.--*gtong* to take offense, to be displeased

དགོངས་འགྲེལ་ /qontee/ commentary

དགོངས་འཆར་ /qoncaa/ suggestion, opinion (h); va.--*'don*; --*gnang* (h) to make suggestions, to express an opinion

དགོངས་དག་ /qoòntaà/ common term of apology: I beg your pardon; I'm sorry, I apologize va.--*zhu* to apologize, to ask forgiveness

དགོངས་དག་ཐུགས་མཐེན་ཞུ་ /--thuuteen šu/ sm. *dgongs dag zhu*

དགོངས་དངས་ཞུ་ /qontaàn šu/ sm. *dgongs dag zhu*

དགོངས་དོན་ /qontöön/ meaning, sense, purpose, ideal ¶ *rtsa khrim gyi dgong don dang ma mthun pa'i las ka acts not in accordance with the sense of the constitution*

དགོངས་པ་ /qonpa/ 1. thought, idea (h) ¶ *khong gi dgongs pa his thoughts* (h) 2. leave of absence, day off ¶ *nyi ma lnga'i dgong pa a five-day leave of absence* va.--*ster*, --*gtong* to give/ grant a leave

དགོངས་པ་དཀྲུགས་ /--tuù/ va. to make angry, to irritate/ annoy

དགོངས་པ་འཁྲོལ་ /--thöö/ vi. to get permission/ consent/ approval (usu. to resign from a post or to take leave from work)

དགོངས་པ་ཅན་ /--cɛɛn/ thoughtful

དགོངས་པ་གཏོང་ /--tōon/ va. to give permission/ consent/ approval, to accept a resignation

དགོངས་པ་དྭངས་ /--than/ vi. to have one's anger allayed

དགོངས་པ་གནང་ /--naan/ h. of *dgongs pa gtong*

དགོངས་པ་རྩ་ཞུ་ /--tsəšu/ withdrawal,

resignation, retirement; va.--*byed* to resign, to withdraw from

དགོངས་པ་རྩ་ཞུ་ /--tsəŋšu/ sm. *dgongs pa rtsa zhu*

དགོངས་པ་ཚོམས་ /--tshōm; --tsūm/ vi. to be angry (h)

དགོངས་པ་རྫོགས་ /--tsɔɔ/ 1. vi. to accomplish fully, to fulfill all (one's wishes/ intentions) (h) 2. vi. to die (h)

དགོངས་པ་ཞུ་ /--šu/ 1. va. to take leave, to ask for a leave of absence ¶ *kho las ka nyi ma gnyis dgongs pa zhus song He took a two-day leave of absence.* 2. va. to resign

དགོངས་པ་བཞེས་ /--šeè/ va. to think over, to consider (h)

དགོངས་པ་ཟབ་བཞེས་ /--səpšeè/ careful consideration, thorough investigation/ thinking over (h) va.--*gnang* to consider carefully, to think over thoroughly(h)

དགོངས་དཔྱད་ /qoŋcɛè/ judgement, decision ¶ *de khyed rang gi dgongs dpyad gnang rogs gnang Please use your own judgement to deal with it.* (h)

དགོངས་འཕོག་ /qoŋpɔɔ/ demotion, dismissal; va.--*gtong* to demote, to dismiss

དགོངས་འཕབས་གཏོང་ /qoŋpəp tōon/ sm. *dgongs 'phog gtong*

དགོངས་འབྲེལ་ /qoŋʈee/ in accord with the idea/ thought/ purpose ¶ *rtsa khrims kyi dgong 'brel constitutional*

དགོངས་ཚུལ་ /quŋtsüü/ opinion (h) ¶ *gnas don de skor khyed rang la dgongs tshul ga red yod dam What is your opinion on that matter?* (h)

དགོངས་རྫོགས་ /qoŋtsɔɔ/ death anniversary, memorial/ funeral service (h) ¶ *dgongs rdzogs mchod 'bul religious service for the dead* (h) va.--*sgrub* to have a funeral/ memorial service (h)

དགོངས་རྫོགས་རྗེས་དྲན་ /--ceeteen/ memorial service for the dead

དགོངས་ཞག་ /qoŋšaà/ a day's journey

དགོངས་ཞུ་ /quŋšu/ 1. (request for) leave of absence ¶ *dgongs zhu'i shog lhe a note asking for a leave of absence* 2. resignation; va.--*gnang* to resign (h) ¶ *dmag spyi dgongs zhu gnang gi yod pa red (He) is resigning from his post of Commander-in-Chief.*

དགོངས་ཞུ་ངལ་གསོ་ /--ŋɛɛso/ retirement; va.--*byed* to retire

དགོངས་གཞི་ /quŋši/ intention, plan, idea, thought (h) ¶ *gnas skabs phyi rgyal phebs yas kyi dgongs gzhi med gsung 'dug (He) said that for the time being he did not have plans to go abroad.* (h) va.--*bsdur* to examine/ consider an issue, to inquire into a matter

དགོངས་བཞེད་ /qoŋšeè/ thoughts, consideration, attention (h); va.--*gnang* to think over, to consider ¶ *'char gzhi de skor dgongs bzhed gnang mus red (They) are considering the plan.*

དགོངས་ཟབ་ /qonsəp/ deep/ profound thought or consideration

དགོངས་ཡང་ /qonyaàn/ sm. *dgongs yangs*

དགོངས་ཡངས་ /--/ magnanimity, generosity; leniency; va.--*gtong* to be magnanimous/ generous; to be lenient, to forgive, to pardon

དགོངས་སེང་ /qonsen/ sm. *dgongs sel*

དགོངས་སེལ་ /qonsee/ apology, pardon; va.--*zhu* to apologize, to ask for forgiveness/ pardon

དགོད་ : p. བགད་ /qöö/ 1. va. to laugh, to giggle (usu. *gad mo* +--) ¶ *kho gad mo dgod kyi 'dug He is laughing.* 2. f. of *'god*

དགོད་པག་ཅན་ /qööpaàcɛɛn/ a very open-minded person

དགོད་བྲོ་བ་ /qöö thowa/ funny, humorous, laughable

དགོད་སློང་ /qöö lōn/ va. to make a person laugh, to joke

དགོན་ /qöön/ abbr. for *dgon pa*

དགོན་ཁག་ /qönqaà/ monasteries ¶ *dgon khag mang po'i grwa pa 'dzoms yod pa red Monks from many monasteries gathered.*

དགོན་སྡེ་ /qönte/ monastery, monastic community

དགོན་པ་ /qompa/ 1. monastery 2. wilderness, a place far away from a town or village

དགོན་གཞིས་ /qönši/ estate of a monastery

དགོན་ལག་ /qöönlaà/ branch/ affiliate monastery

དགོས་ /qöö/ 1. vi. to need, to require ¶ *nga la rogs pa zhig dgos kyi 'dug I need a helper.* 2. vi. to have to, to need to, to must/ should ¶ *kho 'gro dgos byung ba red He had to go.* ¶ *dngul sprod dgos byed kyi red (We) will have to pay money.* ¶ *kho tsho thug 'phrad la 'gro red (We) should go to see them.*

དགོས་མཁོ་ /qööqo/ need, necessity ¶ *nga tshor mtshon cha'i dgos mkho med We do not have a need for weapons.* va.--*skong* to fill a need

དགོས་མཁོ་སྒྲུབ་སྤྲོད་ /--tuptöö/ supply of needs, procurement of supplies/ provisions ¶ *dgo mkho sgrub sprod las khung supply office*

དགོས་མཁོ་དངོས་ /--ŋöö/ true need

དགོས་གལ་ /qööqɛɛ/ necessity, need, importance ¶ *kho tshos skad bsgyur gyi dgos gal ma mthong ba red They didn't see the need for an interpreter.*

དགོས་གལ་ཆེ་བ་ /--chēwa/ essential, necessary, important

དགོས་གལ་ཆེ་ཤོས་ /--chešöö/ sm. *dgos gal dang po*

དགོས་གལ་དང་པོ་ /--thanpo/ primary, foremost, most essential/ important

དགོས་ངེས་ /qööŋeè/ urgently/ absolutely needed ¶ *de byed dgos nges zhig red This is something that is absolutely necessary to do.*

དགོས་ཆ /qööca/ things needed/ required, necessary object

དགོས་གཏུགས་ཆེ་བ /qüütuù chēwa/ urgent need ¶ *sman bcos kyi dgos gtugs che ba yod pa red There is an urgent need for medical treatment.*

དགོས་དོན /qöötöön/ the reason for a need; va.--*bstan* to show the reason for a need

དགོས་འདུན /qöntüün/ demand, claim

དགོས་འདོད /qööntöö/ want, desire (to have); va.--*byed* to want ¶ *khos mo kra zhig dgos 'dod byed kyi 'dug He wants to have a car.*

དགོས་གནས /qöönεè/ need, necessity

དགོས་པ /qöpa/ 1. need, necessity ¶ *nga la khang pa chen po'i dgos pa med I don't need a big house.* 2. purpose ¶ *las ka de la dgos pa ga re yod pa red dam What is the purpose of this work?*

དགོས་དབང /qööwaan/ with a purpose, for a reason ¶ *dgos dbang gis byas pa red (They) did this with a purpose.*

དགོས་མེད /qöömeè/ unnecessary, unneeded ¶ *khos dgos med cha lag mang po nyos pa red He bought many unnecessary things.*

དགོས་མེད་རིང་ལུགས /--rinluù/ liquidationism

དགྱེ /ke/ vi. to be bent/ crooked

དགྱེ་གུག /kequù/ bending backwards

དགྱེ་དགུ /kequ/ sm. *dgye gug*

དགྱེ་དགྱེ /kekee/ bending backwards va.--*byed* to bend backwards

དགྱེ་དགྱེ་དགུ་དགུ /kekee ququu/ sm. *dge dgu*

དགྱེད /keè/ va. to bend backwards

དགྱེས /keè/ vi. to be pleased/ glad/ happy (h)

དགྱེ་སྟོན་རྟེན་འབྲེལ /keetöön tēntee/ celebration (h)

དགྱེས་ཚོར /keetsuu/ gladness, pleasure, delight (h); va. --*gnang* to be glad/ happy/ delighted

དགྲ /ta/ enemy, foe; va.--*byed* to be/ act as an enemy/ foe

དགྲ་བགེགས /taqeè/ religious enemy

དགྲ་འགོག /tanqöö/ resistance against an enemy ¶ *dgra 'gog las 'gul resistance movement*

དགྲ་འགོག་དམག་འཁྲུག /--məqtuù/ war of resistance

དགྲ་འགོག་ལས་འགུལ /--lèenqüü/ resistance movement

དགྲ་འགོག་ས་དོབས /--sawöp/ moat

དགྲ་བཅོམ་པ /tacompa/ boddhisattva

དགྲ་ཆས /tacεè/ weapons, arms, war equipment

དགྲ་ཆས་ཅན /--cεεn/ armed ¶ *dgra chas can gyi dpung dmag armed forces*

དགྲ་ཆས་འཕྲོག་སྡུད /--thöqtüü/ capture of arms/

supplies

དགྲ་འཛོམས་གནམ་གྲུ་ /ṭancom nəmṭu/ fighter plane

དགྲ་གཉེན་ /ṭañeen/ enemies and friends

དགྲ་གཉེན་མགོན་གསུམ་ /--qöönsum/ foes, friends, and protectors

དགྲ་གཉེན་གསལ་འབྱེད་ /--sɛɛnceè/ drawing a line between foes and friends; va. --*byed* to draw a line between foes and friends

དགྲ་སྟ་ /ṭata/ axe-like weapon

དགྲ་འདུལ་ /ṭəntüü; ṭəmtüü/ 1. subduer/ conqueror; va. --*byed* to subdue/ conquer the enemy 2. boy's name

དགྲ་འདུལ་གཉེན་སྐྱོང་ /--ñeenkoòn/ subdue/ conquer the enemy and protect/ take care of one's friends

དགྲ་ནག་ /ṭanaà/ sworn enemy

དགྲ་དཔུང་ /ṭəpuùn/ enemy army

དགྲ་ཕྱོགས་གྲལ་རིམ་ /ṭacöö ṭhèèrim/ enemy classes, opposition classes

དགྲ་བོ་ /ṭawoo/ enemy

དགྲ་བྱེད་ /ṭa cheè/ see *dgra*

དགྲ་དམག་ /ṭamaà/ enemy troops

དགྲ་ཟིན་ /ṭəsin/ sm. *dgra ya*

དགྲ་ཟུན་ /ṭəsüün/ sm. *dgra gnyen*

དགྲ་ཟོན་ /ṭasöön/ vigilance, precaution (against enemies); va.--*byed* to take precautions, to be vigilant/ on guard

དགྲ་ཟླ་ /ṭanṭa/ sm. *dgra ya*

དགྲ་ཡ་ /ṭaya/ enemy, foe, opponent, rival, adversary, antagonist

དགྲ་ཡའི་རྒྱབ་ཕྱོགས་ /ṭayɛɛ kəpcöö/ behind enemy lines, hostile area

དགྲ་ཡའི་གནས་ཚུལ་ /--neètsüü/ intelligence about the enemy

དགྲ་ལན་ /ṭalɛɛn/ retaliation, revenge, counterattack; va. --*rgyag*; --*slog* to take revenge, to retaliate

དགྲ་ལན་རིང་ལུགས་ /--rinluù/ revanchism

དགྲ་ཤ་ /ṭaša/ revenge, vengeance; va.--*len* to take revenge, to avenge

དགྲ་གསོད་ནུས་རྩལ་ /ṭasöö nüütsɛɛ/ fighting techniques

དགྲ་ལྷ་ /ṭala; ṭapla/ deity of war

དགྲན་ཟླ་ /ṭɛnṭa/ sm. *dgra zla*

དགྲམ་ /ṭam/ f. of *'grems*

དགྲར་ལྟ་ /ṭar tā/ va. to regard as an enemy

དགྲར་འཛིན་ /ṭar tsiin/ sm. *dgrar lta*

དགྲར་འཛིན་གྲལ་རིམ་ /ṭəntsiin ṭhèèrim/ hostile/ enemy class

དགྲར་སློང་ /ṭarloòn/ conflict, clash ¶ *dmag don thog gi dgrar*

slong military conflict

དགྲས་བཟུང་ས་ཁུལ་ /tɛ̀ɛsun sə̄qüü/ enemy-occupied area/ territory

དགྲུག་དགྲུག་ /tuqtuù/ shaking, nodding; va.--*byed* to shake, to nod

དགྲུང་ : p. བགྲུངས་ /tun/ va. to purify, to filter, to strain

དགྲེལ་ : p. བགྲལ་ /tee/ va. to explain, to make clear

དགྲོང་ /ton/ f. of *'grongs*

དགྲོལ་ /töö/ f. of *'grol*

བགག་ : p. བགགས་ /qaà/ vi. to be blocked, to be obstructed ¶ *dgun kha gangs kyis la bgag gi yod pa red The mountain passes are blocked by snow in the winter.* ¶ *kho mid pa bgags pa red He choked.*

བགགས་ /--/ p. of *bgag*

བགད་ /qɛɛ̀/ p. of *dgod*

བགད་མོ་ /qɛɛmo/ laughter; va.--*bgod* to laugh; vi.--*shor* to burst out laughing

བགད་མོ་བྲོ་པོ་ /--thopo/ funny, laughable

བགམ་ : p. བགམས་ /qam/ va. to test, to estimate (usu. follows *tshod*) ¶ *khos las ka dngos byed nus med tshod bgams pa red (They) tested him (to see) if he would really dare to do the job.*

བགམས་ /--/ p. of *bgam*

བགས་ /qɛɛ̀/ va. to cut, to carve

བགེགས་བར་ /qeqpaa/ sm. *bgegs*

བགེགས་ /qeq/ 1. misfortune, obstacle, hindrance, obstruction ¶ *nga tsho'i las 'gul der bgegs chen po byung ba red We had many misfortunes in our endeavor.* va.--*byed* to obstruct/ hinder, to block, to cause misfortune; va.--*sel* to remove an obstruction/ hindrance 2. sm. *bgag*

བགོ་ /qo/ 1. f. of *bgod* 2. va. to wear, to put on

བགོ་སྐལ་ /qoqɛɛ/ share, quota

བགོ་འགྲེམས་ /qontem/ sm. *bgod 'grems*

བགོ་རྟགས་ /qotaà/ division sign (÷)

བགོ་བྱ་ /qoca/ math. dividend

བགོ་བྱེད་ཀྱི་གྲངས་ /qoceeqi than/ divisor

བགོ་རྩིས་ /qutsiì/ math. division

བགོ་ཚུལ་ /qutsüü/ manner of dividing, schedule/ time-table (for dividing)

བགོ་རིས་སུ་གཅོད་ /quriisu cöö/ va. to divide into individual portions

བགོ་ལུགས་ /quluù/ sm. *bgo tshul*

བགོ་བཤའ་ /qoša/ apportionment, allocation, division; va.--*rgyag*; --*bgod* to divide, to allocate, to apportion ¶ *skal ba brgyad la bgo bsha' brgyab pa red (They) divided (it) into eight portions.*

བགོད་ : p. བགོས་ /qöö/ va. to divide, to allot, to apportion ¶ *bzo pa rnams tsho khag gsum la bgos pa red (They) divided the workers into three groups.*

བགོད་འགྲེམས་ /qöntem/ distribution, allocation; va.--*byed* to distribute, to allocate ¶ *sa zhing rnams mi dmangs la cha snyom bgod 'drems byas yod pa red They distributed the land equally among the people.*

བགོད་བྱེད་ /qööceè/ divisor

བགོད་ར་ /qööra/ share, part, quota

བགོམ་ : p. བགོམས་ /qom/ va. to walk/ step over ¶ *chu yur la bgoms song (He) walked over the ditch.*

བགོམས་ /--/ p. of *bgom*

བགོར་ /qΩΩ/ sm. *'gor*

བགོས་ /qöö/ p. of *bgod* and *bgo*, 2

བགོས་འགྲེམས་ /qöntem/ sm. *bgod 'grems*

བགོས་ཐོབ་ /qöötop/ share/ portion (of something to be divided); dividend

བགོས་བྱ་ /qööca/ math. dividend

བགོས་རྩིས་ /qüütsii/ math. division

བགོས་འཚོང་ /qöötsoon/ ration/ quota system (in selling goods); va.--*byed* to ration, to sell goods by allotment/ quota

བགྱང་ /kaàn/ va. to postpone, to delay ¶ *nyin shas tshogs 'du bgyangs pa red (They) postponed the meeting for a few days.*

བགྱངས་ /--/ p. of *bgyang*

བགྱི་ /ki/ 1. f. of *bgyid* 2. genitive particle (sm. *gi*)

བགྱིད་ : p. བགྱིས་ f. བགྱི་ imp. གྱིས་ /kii/ sm. *byed*

བགྱིས་ /--/ p. of *bgyid*

བགྱེས་ /keè/ p. of *'gyed*

བགྲང་ : p. བགྲངས་ /tan; taàn/ va. 1. to count, to enumerate, to compute, to calculate ¶ *tshogs 'dur zhugs pa'i mi grangs bgrangs skabs When (they) counted the people who participated in the meeting.* 2. va. to tell, to give an account of, to relate, to list/ ennumerate ¶ *kho'i byas nyes rnams rims pa bzhin du bgrangs pa red (They) told his crimes one bu one.*

བགྲང་འཕྲེང་ /tanten/ rosary

བགྲང་ཡས་ /tanyεε/ countless

བགྲངས་ /taàn/ p. of *bgrang*

བགྲད་ /tεè/ 1. va. to spread apart, to open wide ¶ *rkang pa bgrad de bsdad (He) sat with his legs spread apart.* 2. va. to put sideways

བགྲུ་ : p. བགྲུས་ /tüü/ va. to husk, to hull

བགྲུངས་ /tun/ p. *dgrung*

བགྲུད་ /tüü/ sm. *bgru*

བགྲུས་ /tüü/ 1. p. of *bgru* 2. the

process of husking/ hulling grain; va.--*rgyag* to husk, to hull

བགྲེ་ /te/ sm. *bgres*

བགྲེས་ /teè/ 1. vi. to age, to grow old (h) 2. vi. to lose health, to become physically weak (h)

བགྲེས་པ་ /teèpa/ older, senior (in age) (h) ¶ *khong gi sku mched bgres pa his older brother/ sister*

བགྲེས་པོ་ /teepo/ old, aged (h) ¶ *khong bgres po red He is old. (h)*

བགྲེས་མོ་ /teemo/ old (for females) (h) ¶ *khong gi yum bgres mo de his old mother (h)*

བགྲེས་གཞོན་ /teešöön/ older and younger, senior and junior, main and secondary (in status/ rank) ¶ *sku mched bgres gzhon older and younger relatives* ¶ *srid 'dzin bgres gzhon the President and the Vice-President*

བགྲེས་ཤོས་ /teešöö/ oldest, the most senior ¶ *bka' blon bgres shos the senior minister*

བགྲེས་སོང་ /teesoon/ old, aged; veteran ¶ *bzo pa bgres song veteran workers*

བགྲོ་ : p. བགྲོས་ , imp. གྲོས་ /to/ va. to discuss, to confer ¶ *lan mang bgros kyang thag gcod ma thub pa red (They) could not decide even though (they) discussed it many times.*

བགྲོ་གླེང་ /toleŋ/ discussion, debate

བགྲོད་ /töö/ 1. va. to go, to pass, to get through, to cross ¶ *ri mthon po dang chu chen po thang yangs po bcas bgrod dgos yod One has to cross high mountains, large rivers, and wide plains.* ¶ *dka' ngal mang po la bgrod nas yong ba red Passing through many difficulties, (they) came here.* ¶ *lha khang de sbrag khang bgrod nas yod The temple is past the post office.* 2. va. to have intercourse

བགྲོད་དཀའ་ /tööqa/ difficult to pass/ cross

བགྲོད་མཐའ་ /töötɑ/ ultimate, the final point, destination

བགྲོད་མཐའི་ས་ཚིགས་ /töötɛɛ sətsii/ terminus, the last station

བགྲོད་པའི་དུས་སྐབས་ /tööpɛɛ thüüqəp/ transition period

བགྲོད་ཕྱོགས་ /tööcʰöö/ inclination, tendency

བགྲོད་རིམ་ /tüürim/ steps, stages of work/ program

བགྲོད་ལམ་ /töölam/ road, way, path

བགྲོད་ལམ་མི་གཅིག་ཀྱང་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་པ་ /--miciqkaŋ miqyüü ciqpə/ different roads to the same destination/ goal

བགྲོས་ /töö/ p. of *bgro*

མགར་ /qar/ blacksmithy

མགར་ཁང་ /qarqaan/ blacksmith shop

མགར་ནག /qarnaꞏ/ sm. *mgar ba*

མགར་བ /qara/ blacksmith

མགར་སྤྱད /qarcεε/ blacksmith tools and equipment

མགར་ར /qara/ sm. *mgar ba*

མགལ /qεε/ jaw ¶ *ya mgal the upper jaw* ¶ *ma mgal the lower jaw*

མགལ་མེ /qεεme/ fire-brand

མགུ /qu/ 1. vi. to be impressed ¶ *nga tshos las ka byed stangs la yid mgu song (They) were impressed with our way of working.* 2. vi. to be glad/ pleased

མགུར /qur/ 1. vocal cords 2. song (classical, religious) ¶ *rje mi la'i mgur 'bum The Hundred Thousand Songs of Milarepa*

མགུར་འཐེན /qur then/ sm. *mgur du gsun*

མགུར་དུ་གསུངས /qurtu süün/ va. to say/ tell/ sing a *mgur*

མགུར་མ /qurmə/ sm. *mgur*, 2

མགུར་བཞེས /qur seꞏ/ h. of *mgur 'then*

མགུལ /qüü/ neck, throat (h)

མགུལ་གློ /qüülu/ cough (h); vi. --*skyon* to cough (h)

མགུལ་རྒྱན /quukeen/ necklace (h)

མགུལ་ག་འུ /qüü qəwuu/ Tibetan charm box worn around the neck (h)

མགུལ་ཆམ /qüncəm/ cold, flu (h); vi.--*skyon* to get a cold/ flu

མགུལ་ཐེབ /qüütəp/ button (h)

མགུལ་དར /qüütaa/ Tibetan ceremonial scarf (h); va. --*sgron* to put on such a scarf

མགུལ་གདུབ /quntum/ sm. *mgul rgyan*

མགུལ་ན་སྤ /qüünəpa/ sm. *mgul rgyan*

མགོ /qo/ 1. head 2. top, summit ¶ *ri'i mgo the top of the mountain*

མགོ་དཀར་པོ /qo qaapo/ white/ grey hair

མགོ་སྐོར /qoqɷɷr; qɷɷqɷɷ/ the act of duping, tricking, fooling; va. /qo qɷɷ/; --*gtong* to dupe, to trick, to fool, to deceive

མགོ་སྐོར་བརྒྱས་བཅོས /--ŋεεcöö/ racketeering; va.--*byed* to do racketeering

མགོ་སྐྱབ /qokəp/ head protection, helmet

མགོ་བསྐོར /qo qɷɷ/ p. of *mgo skor*

མགོ་ཁྲིད /qutii/ leader; va.-- to lead/ supervise/ guide

མགོ་འཁོར /qo qhɷɷ/ 1. vi. to be fooled, to be duped, to be deceived, to be conned 2. vi. to be amused 3. vi. to be infatuated

མགོ་འཁྲུལ /qo thüü/ vi. to be confused

མགོ་མཁྲེགས་པོ /qo thaqo/ stubborn, obstinate

མགོ་དགུར་ /qo quu/ sm. *mgo sgur*

མགོ་དགོས་ /qhoqöö/ sm. *mkho dgos*

མགོ་རྒྱན་ /qokεεn/ head ornaments

མགོ་སྒུར་ /qo quu/ va. to surrender, to submit to, to bow down to ¶ *shi yang mgo sgur gi ma red* *They will not surrender even if they have to die.*

མགོ་མཇུག་ /quncuù, qumcuù/ 1. beginning and end, start and finish 2. order, discipline

མགོ་མཇུག་གོ་ལྡོག་ /--qhontöö/ sm. *mgo mjug ldog*

མགོ་མཇུག་ལྡོག་ /--töö/ vi. to be the opposite, to be upside down

མགོ་མཇུག་བར་གསུམ་ /--pharsum/ beginning, middle and end

མགོ་མཇུག་མེད་པ་ /--meèpa/ anarchy

མགོ་མཇུག་ལོག་ /--löö/ sm. *mgo mjug ldog*

མགོ་མཇུག་བསློག་ /--löö/ va. to overthrow, to upset, to bring down, to put upside down ¶ *srid gzhung rnying pa mgo mjug bslog (p. of slog) pa red (They) overthrew the old government.*

མགོ་རྙོག་ /qoñoò/ sm. *mgo rnyog*

མགོ་ག་ཉིས་མ་ /quñimə/ double-dealer, two-faced

མགོ་རྙོག་ /qoñöö; qomñöö/ mess, muddle, confused/ disorganized situation

མགོ་རྙོག་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ muddled, messed-up, confused, disorganized

མགོ་རྙོག་ལུང་པ་གང་ /--luŋpə qhaaŋ/ big mess, hopeless muddle

མགོ་སྙོམས་ /qo ñom/ va. to equalize, to even out

མགོ་བཏགས་ /qotaà; qoptaà/ 1. surrender; va. /qo tāà/; *--zhu* to surrender, to capitulate; va.*--len* to accept/ receive surrender

མགོ་བཏོན་ /qo töön/ p. of *mgo 'don*

མགོ་རྟིང་སློག་ /qotiŋ löö/ sm. *mgo mjug slog*

མགོ་སྟོང་ /qotoon/ dumb, stupid, empty-headed

མགོ་ཐར་དཔུང་འཇུག /qotaa pūŋcuù/ id. give an inch and he'll take a mile

མགོ་ཐར་དཔུང་འཛུད་ /--pūŋtsüü/ sm. *mgo thar dpung 'jug*

མགོ་ཐུག་ /qo thüù/ vi. to tally, to agree, to fit, to come out right (in accounting) ¶ *khos shod yas dang nga tsho go ba mgo thug gi mi 'dug* *What he says and what we heard do not agree.*

མགོ་ཐོག་ལ་སྡོད་ /qotöö la töö/ va. to ride roughshod over

མགོ་ཐོད་ /qotöö/ top/ crown of the head

མགོ་ཐོན་ /qo thöön/ vi. to be able to take care of oneself, to be able to do things independently

མགོ་ཐོན་པོ་ /qo thömpo/ able, capable, a person who does things independently

མགོ་འཐོན་ /qotöön/ sm. *mgo thon*

མགོ་འཐོམ་ : p. མགོ་འཐོམས་ /qo thōm/ vi. to be confused, to be puzzled/ dazed, to be lost ¶ *kho tshos skabs re rbad de mgo 'thoms pa'i rtags bstan gyi 'dug Sometimes they show signs that they are completely lost.*

མགོ་དམ་མཇུག་ལྷོད་ /qotam cuqlöö/ strict in the beginning and loose/ lenient at the end

མགོ་བདེ་གླགས་ཚོང་ /qote lāqtsoon/ sm. *mgo bde dran 'phrul*

མགོ་བདེ་དྲན་འཕྲུལ་ /--thɛntüü/ profiteering, speculation; va.--*rgyag* to profiteer, to speculate, to wheel and deal

མགོ་བདེ་པོ་ /qo tepo/ shrewd, sharp, clever, cunning

མགོ་འདོགས་ /qo tɔ̄ɔ̄/ va. to surrender, to capitulate

མགོ་འདོགས་རིང་ལུགས་ /qontɔɔ riŋluù/ capitulationism

མགོ་འདོན་ : p. མགོ་བཏོན་ /qo töön/ va. to bring up, to rear, to raise ¶ *pha ma'i gnas stangs zhan pas phrug gu mgo 'don rgyu shin tu khag po red Because of the parents' poverty, it is very hard for them to bring up the children.*

མགོ་འདོན་འཚོ་སྐྱོང་ /--tshōkoòn/ sm. *mgo 'don*

མགོ་འདྲེན་ /qonṭeen/ 1. sm. *mgo khrid* 2. protector, patron, person of influence

མགོ་རྡུང་ /qo tuùn/ va. to cheat, to beat (in business)

མགོ་བརྡུངས་ /--/ p. of *mgo rdung*

མགོ་ན་ /qo na/ vi. to have a headache

མགོ་ནད་ /qonɛɛ̀/ head illness, headache

མགོ་ནས་མཇུག་བར་ /qonee cuqpar/ from beginning to end, from top to bottom

མགོ་གནོན་ /qonöön/ oppression, suppression; va.--*gtong*; --*byed* to oppress, to suppress

མགོ་པ་ /qopa/ leader, chief

མགོ་བོ་ /qowoo/ the head

མགོ་བོ་བསྐྱགས་ /--kāà/ va. to raise up one's head, to rise up ¶ *bran g.yog bkol ba'i lam lugs 'og nas mgo bo bkyags thub pa red They were able to rise up from under the system of slavery.*

མགོ་བོ་འཁོར་ /--qhɔ̄ɔ̄/ vi. to be deceived/ duped/ fooled/ conned ¶ *kho tsho'i khyab bsgrags la mgo ba 'khor ba red They were duped by their propaganda.*

མགོ་བོ་རྨོངས་ /--mōòn/ sm. *mgo bo 'khor*

མགོ་ཁྲིད་ /qo cheè/ sm. *mgo khrid*

མགོ་མ་ཐོན་ /qoma thöön/ 1. vi. to miscarry, to abort 2. neg. of *mgo thon*

མགོ་དམག་ /qomaà/ officers and soldiers

མགོ་དམར་པོ་ /qo māāpo/ bald

མགོ་རྨོངས་ /qomon/ sm. *mgo bo rmongs*

མགོ་སྨན་ /qomɛɛn/ headache medicine

མགོ་རྩོམ་ /qo tsōm/ sm. *'go rtsom*

མགོ་ཚུགས་ /qo tshūu/ sm. *'go tshugs*

མགོ་ཚུགས་པའི་གླུ་དབྱངས་ /--pɛɛ lūyaàn/ prelude, overture

མགོ་ཚུགས་པའི་ལེ་ཚན་/--letsɛɛn/ prelude, preface

མགོ་ཚོད་ /qo tshöö/ vi. to know, to understand ¶ *ngas 'di rtsa ba nas mgo tshod kyi mi 'dug I do not understand it at all.*

མགོ་ཚོད་པོ་ /qo tshööpo/ knowledgeable, intelligent, well-informed

མགོ་འཛིན་ /quntsiin/ bh. sm. *'go 'dzin*

མགོ་འཛུགས་ /qo tsuù/ sm. *'go 'dzugs*

མགོ་ཞྭ་ /qoša/ hat, headgear

མགོ་གཞུག་ /qušuù/ sm. *mgo mjug*

མགོ་གཞུག་ལོག་ /--lɔɔ/ sm. *mgo mjug ldog*

མགོ་གཞུག་སློག་ /--lɔɔ/ sm. *mgo mjug slog*

མགོ་གཟེར་ /qosee/ headache

མགོ་ཡུ་འཁོར་ /quyuu qhɔɔ/ vi. to feel dizzy/ giddy ¶ *kho mo kra'i nang mgo yu 'khor song He felt dizzy in the car.*

མགོ་ཡུར་འཁོར་ /--/ sm. *mgo yu 'khor*

མགོ་ཡོད་མཇུག་ཡོད་ /qoyöö cuqyöö/ systematic, orderly, methodical

མགོ་གཡོག་ /qoyɔɔ/ sm. *mgo skor*

མགོ་རིལ་ /qurii/ shaved head

མགོ་རུས་ /qurüü/ skull

མགོ་ལེན་ /qo leen/ va. to accept submission, to receive surrender

མགོ་སེ་ /qose/ gray hair

མགོན་ /qöön/ sm. *mgon po*

མགོན་སྐྱབས་ /qümkəp/ sm. *mgon po*

མགོན་སྐྱོབ་ /qönkop/ protection; va. *--gnang*; *--mdzad* to protect, to defend, to rescue, to save (h)

མགོན་གཉེན་ /qönñeen/ protector and friend

མགོན་པོ་ /qönpo/ protector, defender, savior

མགོན་མེད་ /qöönmeè/ a person without a protector, unprotected, helpless

མགྱོགས་ /kɔɔ/ adj. comp. of *mgyogs po*

མགྱོགས་འཁོར་ /kɔɔqɔɔ/ express train

མགྱོགས་ག་ /qoqa/ faster, quicker

མགྱོགས་གྲུ་ /koqţu/ motor boat, speed

boat

མགྱོགས་རྟགས་ཟིན་འགོད་ /kΩqtaà sinqüü/ stenography, shorthand

མགྱོགས་སྣོན་ /kΩnnöön/ acceleration

མགྱོགས་སྣོན་འགུལ་སྐྱོད་ /--qüükÖÖ/ acceleration of motion

མགྱོགས་སྣོན་ཚད་ /--tshēè/ rate of acceleration

མགྱོགས་པོ་ /koqpo; koqo/ fast, quick, rapid

མགྱོགས་བྲིས་ /koqtii/ 1. sm. *mgyogs rtags zin 'god* 2. sketch (drawing)

མགྱོགས་མྱུར་ /qôqñuu/ quick, rapid ¶ *kho mgyogs myur thon gyi red He is leaving soon.*

མགྱོགས་མྱུར་དུ་ /--tu/ quickly, rapidly

མགྱོགས་ཚད་ /kΩqtsεè/ speed, velocity

མགྱོགས་ཟས་ /kΩqsεè/ quick meal

མགྱོགས་ཡིག་ /kôqyii/ cursive writing style

མགྱོགས་རིས་ /kôqrii/ quick drawing, sketch

མགྱོགས་ལམ་ /kΩqlam/ short-cut

མགྱོགས་སུ་གཏོང་ /kΩΩsu tōōn/ va. to accelerate, to speed up

མགྱོགས་སུ་གཏོང་བྱེད་འཁྲུལ་ཆས་

/--tōηceè thüücèè/ accelerator

མགྲིན་ /ṭiin/ abbr. for *mgrin pa*

མགྲིན་གཅིག་ཏུ་ /--cīqtu/ as/ with one voice, unanimously, in unison ¶ *mi tshang mas mgrin gcig du bshad pa red Everybody spoke with one voice.*

མགྲིན་གདངས་ /ṭintaàn/ voice

མགྲིན་པ་ /ṭinpə/ neck, throat

མགྲིན་དབྱངས་ /ṭinyaàn/ voice

མགྲིན་དབྱངས་གཅིག་སྒྱུར་ /--cīqkuu/ sm. *mgrin gcig tu*

མགྲིན་ཚབ་ /ṭintsəp/ spokesman; va.--*byed* to act as spokesman, to speak on behalf of

མགྲིན་ཚབ་པ་/--pə/ spokesman

མགྲིན་བཟང་ /ṭinsaan/ strong/ loud voice

མགྲོན་ /töön/ abbr. for *mgron po*

མགྲོན་ཁང་ /ṭönqaan/ guest house, hotel (for state guests)

མགྲོན་གྱི་གཙོ་བོ་/ṭönqi tsōwo/ sm. *mgron po'i gtso bo*

མགྲོན་བརྒྱུད་ཁང་ /ṭunküü qhāān/ message transmitting office/ room, information office

མགྲོན་གཉེར་ /tönñee/ steward

མགྲོན་གཉེར་ཆེན་མོ་ /--chēmmo/ Lord Chamberlain (post in Tibetan government)

མགྲོན་གཏུག་ཁང་ /ṭuntuù qhāān/ drawing room, living room

མགྲོན་དུ་འགུགས་ /tȫntu quù/ sm. *mgron du 'bod*

མགྲོན་དུ་འབོད་ /--pȫȫ/ va. to invite

མགྲོན་བརྡ་ /tönta/ invitation; va. --*'bul* (h);--*gtong* to send an invitation, to invite

མགྲོན་པོ་ /tȫnpo/ 1. guest 2. sl. homosexual partner

མགྲོན་པོའི་གཙོ་བོ་ /tȫnpöö tsōwo/ guest of honor

མགྲོན་བུ་ /tünpu/ small white shell (usu. used in Tibetan dice)

མགྲོན་འབོད་ /tööṇpöö/ bh. invitation; va.--*zhu* to invite (h)

མགྲོན་ཤོག་ /tönšΩΩ/ invitation card

འགག་ : p. འགགས་ /qaà/ sm. *bgag*

འགག་སྒོ་ /qaanqo/ 1. obstacle, barrier, obstruction; va. --*brgal* to break/ pass through a barrier/ obstacle 2. dam, dike

འགག་དྲི་ /qəqti/ sm. *dgag dri*

འགག་དོན་ /qaqtöön/ critical point

འགག་རྡོ་ /qaqto/ obstacle, barrier, obstruction

འགག་མདོ་ /qanto/ sm. *'gag rtsa*

འགག་གནད་ /qaqnεè/ sm. *'gag rtsa*

འགག་པ་ /qaqpa/ sm. *'gag sgo*

འགག་པ་མེད་པ་ /qaqpa meèpa/ unhindered, unobstructed

འགག་འཕྲང་ /qaqṭeen/ gorge

འགག་རྩ་ /qaqtsa/ vital, decisive, key ¶ *'gag rtsa che ba'i sa gnas* very vital areas

འགག་རྩར་ཐུག་ /qaqtsar thuu/ vi. to be in a critical situation, to come to a vital/ decisive point

འགག་ལས་སྒྲོལ་ /qaà leè thöö/ sm. *'gog sgo brgal*

འགག་སྲུང་ /qəqsuùn/ guard, check point/ post

འགགས་ /qaà/ p. of *'gag*

འགགས་དོགས་ཀྱིས་ཟས་སྤངས་

/qaqtΩsu sεè paà/ being put off easily, losing a great advantage because of a minor danger (lit. to give up food for fear of choking)

འགངས་ /qan; qaàn/ importance, value ¶ *'gangs che'i las 'gan* responsibility of great importance

འགངས་འགལ་ /qanqεε/ sm. *'gangs che*

འགངས་ཆུང་ /qəncuun/ little value/ importance

འགངས་ཆེ་ /qance/ great value/ importance

འགངས་ཆེན་པོ་ /qan chēmpo/ important, valuable

འགན་ /qεεn/ 1. responsibility; va. --*len* to take responsibility ¶ *ngas 'gan len chog* *I will take responsibility.*

འགན་དྲི་ : p. འགན་དྲིས་ /--ti/ 1. va. to charge with responsibility, to hold responsible ¶ *nor 'khrul de'i 'gan kho la dkris pa red* *They held him responsibile for*

that mistake. 2. va. to entrust with responsibility ¶ *'char gzhi de 'gan nga tsho'i las khungs su bkris pa red They entrusted our office with responsibility for that plan.*

འགན་དཀྲིས /--ṭii/ p. of *'gan dkri*

འགན་བསྐུར་ /--qūū/ sm. *'gan dkri,* 2

འགན་ཁུར་ /qɛnquu/ 1. responsibility ¶ *'gan khur gyi bsam pa sense of responsibility* 2. p. of *'gan 'khur*

འགན་ཁུར་གྱི་དགོངས་པ་ /--qi qonpa/ h. of *'gan khur gyi 'du shes*

འགན་ཁུར་གྱི་འདུ་ཤེས་ /--qi tušeè/ sense of responsibility

འགན་ཁུར་གྱི་ལམ་ལུགས་ /--qi lə̀mluù/ system of personal responsibility

འགན་འཁུར་ : p. འགར་ཁུར་ /qɛɛn qhūū/ va. to take/ accept responsibility, to take charge of ¶ *khos bros mi 'gro ba'i 'gan ngas 'khur gyi yin I will be responsible for his not running away.*

འགན་འཁུར་མཁན་ /qɛɛn qhūrñɛɛn/ person with responsibility, person in charge

འགན་འཁུར་བ་ /--wa; --ra/ sm. *'gan 'khur mkhan*

འགན་འཁུར་བློ་མཐུན་ /--lūūtuun/ comrade holding a position of responsibility

འགན་འཁུར་མི་སྣ /--minə/ responsible people, officials, leaders ¶ *'brel yod sde khag gi 'gan 'khur mi sna officials of the related offices*

འགན་འཁུར་བཞེས་ /--šeè/ h. of *'gan 'khur len*

འགན་འཁུར་ལམ་ལུགས་ /--lə̀mluù/ sm. *'gan khur gyi lam lugs*

འགན་འཁུར་ལས་བྱེད་པ་ /--lɛɛcepa/ sm. *'gan 'khur mi sna*

འགན་འཁུར་ལེན་ /qɛnqur leen/ va. to take responsibility

འགན་འཁྲི་ /qènṭi/ duties, responsibilities, obligations

འགན་བགོ་ /qɛɛn qo/ va. to share/ divide/ distribute responsibility

འགན་རྒྱ་ /qɛɛnqa/ sm. *gan rgya*

འགན་ནུས་ /qɛɛnnüü/ functions and abilities

འགན་བླངས་ /qɛɛn lāàn/ p. of *'gan len* (see *'gan*)

འགན་དབང་ /qɛɛnwaan/ responsibility and power, obligations and rights, authority; va. *--spyod* to use one's authority/ responsibility

འགན་དབང་ཚབ་འཛིན་ /--tshəmtsiin/ acting on behalf of someone else, holding authority in another's name

འགན་དབང་འཛིན་ /--tsiin/ va. to hold office, to hold authority ¶ *khong gis srid 'dzin 'gan dbang lo brgyad ring bzung (p. of 'dzin) ba red He*

held the office of President for eight years.

འགན་འཛིན་ /qɛntsiin/ 1. office, term of office ¶ *khong gi 'gan 'dzin skabs during his term of office* 2. document of guarantee, bond

འགན་འཛིན་པ་ /--pə/ official, authority

འགན་འཛིན་དབང་ཆ་ /--wāŋca/ authority to hold an office

འགན་འཛིན་ཡུན་ཚད་ /--yüntsɛ̀ɛ/ term of office, period of appointment

འགན་འཛོལ་ /qɛɛntsöö/ sm. *'gan shor*

འགན་བཞེས་གནང་ /qɛɛnšeè nāān/ h. of *'gan len byed*

འགན་ལེན་ /qɛɛnleen/ responsibility, guarantee, pledge; va. /qɛɛn leen/; *--byed* to guarantee, to pledge, to take responsibility ¶ *'phur skyod bde 'jags yong ba'i 'gan len byed thub pa red (They) were able to guarantee safe flights.* ¶ *kho tsho'i srog la skyon mi yong ba'i 'gan blangs (p. of 'gan len) pa red They guaranteed that no harm will come to them.*

འགན་ཤོར་ /qɛɛnšöö/ negligence or dereliction of duty/ responsibility

འགན་ཤོར་སྐྱོན་ཆ་ /--köönca/ accident due to negligence

འགན་སྲུང་ /qɛɛnsuŋ/ guarantee, pledge, bond; va.*--byed* to guarantee

འགབ་ /qəp/ vi. to be appropriate, to be fitting/ right/ proper

འགབ་པོ་ /qəpu/ appropriate ¶ *bka' mol 'gab po gcig gnang song (He) made an appropriate speech.*

འགམ་ : p. འགམས་པ་ /qam/ va. to eat (powdered food/ medicines) ¶ *rtsam pa 'gams pa red (He) ate barley flour.*

འགའ་ /qa/ sm. *'ga' zhig*

འགའ་ཞིག /qəšii/ some, several, a few ¶ *mi 'ga' zhig 'byor 'dug A few people have arrived.*

འགའ་རེ་ /qare/ sm. *'ga' zhig*

འགའ་ཤས་ /qasɛɛ̀/ sm. *'ga' zhig*

འགར་ /qar/ some, sometimes ¶ *skabs 'gar nga'i nang la phebs kyi yod Sometimes (he) comes to my house.* ¶ *mi 'gar bsam tshul de 'dra byung yod pa red Some people have held opinions like that.*

འགལ་ /qɛɛ/ 1. vi. to be contrary, to violate, to contradict ¶ *las ka 'di khrims dang 'gal ba red This action is against the law.* 2. vi. to be beyond/ over (a limit), to exceed

འགལ་རྐྱེན་ /qɛɛkeen/ unfavorable condition, obstruction, obstacle, hindrance, impediment, misfortune; va.*--byed* to hinder, to obstruct

འགལ་སྐྱོན་ /qɛɛköön/ violation, breach of law, illegal act

འགལ་རྒོལ་ /qɛɛqöö/ contrary action,

opposition, disobedience; va. --*byed* to act contrary to, to oppose, to disobey

འགལ་ཆ་ /qɛɛca/ sm. *'gal ba*

འགལ་མཐུན་ /qèètüün/ eclectic

འགལ་མཐུན་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ eclecticism

འགལ་སྤྱོད་ /qɛɛcöö/ contrary action disobedience, opposition

འགལ་བ་ /qɛɛwa/ 1. contradiction 2. breach, violation

འགལ་བ་གཙོ་བོ་ /--tsōwoo/ principal contradiction

འགལ་བའི་རྣམ་བཤད་ /qɛɛwɛɛ nāmšɛè/ "On Contradiction" (a work by Mao Tse-tung)

འགལ་མི་ /qèèmi/ violator

འགལ་ཚབས་ཅན་ /qɛɛtsəpcɛɛn/ person guilty of violating the law, criminal

འགལ་འཛོལ་ /qɛɛntsöö/ violation, infraction, transgression ¶ *'de ni yul khrims dang 'gal 'dzol chen po zhig red That is a great violation of civil law.*

འགལ་ཟླ་ /qɛnta/ 1. opposite ¶ *'byor med gral rim dang bshu gzhog gral rim kyi*

འགལ་ཟླ་གཅིག་གྱུར་ /--cīqkuu/ unity of opposites/ contradictions ¶ *'di rbad 'gan zla red This is completely opposite.* 2. opponent, rival *kho'i 'gal zla gtso ba his chief opponent*

འགལ་ཟླའི་ཕྱོགས་ /qɛntɛɛ chōō/ opposites

འགལ་ཟླའི་རང་བཞིན་ /--rəŋšiin/ opposition, antagonism

འགལ་ཟླར་འཛིན་ /qɛntar tsiin/ va. to oppose, to stand up in opposition to, to challenge, to rival

འགལ་བཟུང་ /qɛɛsuŋ/ sm. *'gal zlar 'dzin*

འགས་ : p. གས་ f. དགས་ /qɛè/ vi. to crack, to split, to burst apart ¶ *shel sgo de gas song The glass cracked.*

འགས་ : p. བཀས་ /--/ 1. va. to smash, to split, to shatter ¶ *shel dam de dum bu mang po bkas song He smashed the bottle into many pieces.* 2. also used sm. *gas*

འགས་མདེལ་ /qɛntee/ a bomb

འགི་ཕྱང་ /qiwaan/ cow/ ox bazaar

འགུག་ /quù/ sm. *'gugs*

འགུགས་ : p. བཀུག་ /--/ 1. va. to summon, to call/ send for, to recall ¶ *lag rtsal pa mang po bkug pa red They summoned many craftsmen.* 2. va. to interest, to attract, to turn on (usu. follows a word for mind such as *sems*) ¶ *mi mang po'i sems 'gugs thub pa'i sngar gyi zlos gar ancient plays that are able to interest many people*

འགུགས་ཀྲ་ /quqka/ summons; va.--*gtong* to send a summons

འགུགས་སྡུད་ /quqtüù/ summoning/ assembling/ calling people; va.--*byed* to summon, to call, to

gather, to assemble, to recruit

འགུགས་འབོད་ /quŋpöö/ summoning call, notice to gather; va.--*byed* to summon, to call ¶ *kho las khungs su 'gugs 'bod byas pa red (They) called him to (their) office.*

འགུགས་ལེན་ /quqleen/ recruiting; va.--*byed* to recruit

འགུགས་ཤུགས་ /quqšuù/ charisma, magnetic appeal/ personality

འགུད་ /qüü/ vi. to slope down; to decline/ diminish

འགུམ་ : p. འགུམས་ /qum/ vi. to die

འགུམ་ : p. བཀུམ་ /--/ va. to kill

འགུམས་ /--/ p. of *'gum*

འགུལ་ /qül; qüü/ va. to move, to shake, to quake ¶ *khos 'gul ba dangs khang po yang 'gul gyi 'dug As he moves the house shakes.* ¶ *mi mang po'i sems 'gul ba'i bka'mol zhig gnang song (He) gave a moving talk.*

འགུལ་སྐྱོད་ /qüüköö; qukŋŋ/ movement, shaking; va.--*byed*; --*rgyag* to move, to shake ¶ *rnyi la tshud de 'gul skyod byed ma thub pa'i skabs when it was caught in a trap and couldn't move*

འགུལ་སྐྱོད་འཁྲུལ་འཁོར་ /--thüüqòò/ motor, engine

འགུལ་བསྐྱོད་ /--/ sm. *gul skyod*

འགུལ་འགུལ་གཏོང་ /qüünqüü toon/ va. sm. *'gul skyod*

འགུལ་སྤྱོད་ཅན་ /qüücüücɛɛn/ activist

འགུལ་བྱེད་འཁྲུལ་འཁོར་ /qüücee thüüqòò/ motor, engine

འགུལ་མེད་དངོས་པོ་ /qüümee ŋööpo/ inanimate object

འགུལ་ཤུགས་ /qüüšuù/ power/ force of movement, energy

འགུལ་ཤུགས་འཁྲུལ་ཆས་ /--thüücèè/ power machinery

འགུལ་ཤུགས་འབར་རྫས་ /--partsɛɛ̀/ fuel

འགུལ་སླེ་ /qüüle/ cradle

འགེགས་ : p. བཀག་ /qeq/ va. to choke, to strangle

འགེགས་སྒྲོམ་ /qeqtom/ gallows

འགེགས་ཐག་ /qeqtaà/ noose

འགེགས་གསོད་ /qeqsöö/ strangulation, va.--*gtong* to hang, to strangle, to garrote

འགེགས་གསོད་ཀྱི་ཆད་པ་ /--qi chēpa/ capital punishment (hanging), sentencing to the gallows

འགེངས་ : p. བཀང་ /qeŋ; qeèn/ va. to fill up ¶ *snad chus de chus bkang pa red (They) filled the pot with water.*

འགེད་ /qeè/ va. to widen, to broaden, to enlarge

འགེབས་ : p. བཀབ་ /qep/ 1. va. to cover, to conceal ¶ *kho tsho dmigs yul ngan pa de 'gebs kyi yod pa red (They)*

are concealing their evil aims. ¶ *ri rnams kha bas bkab 'dug The mountains are covered with snow.* 2. va. to put a roof on ¶ *khang par der thog 'gebs kyi 'dug They are putting the roof on that house.*

འགེབས་སྐྱོབ་ /qepkΩῺ/ sm. *'gebs srung*

འགེབས་སྦས་ /qepɛɛ̀/ covering, hiding, concealing; va.--*byed* to cover, to hide, to conceal ¶ *me mda' de tsho 'gebs sbas byed dgos byung ba red (They) had to hide the guns.*

འགེབས་སྲུང་ /qipsuùn/ protection, shelter, shielding; va. --*byed* to give protection/ shelter, to camouflage

འགེམས་ /qem/ sm. *'joms*

འགེལ་ : p. བཀལ་ ; imp. ཁོལ་ /qee/ 1. va. to load on, to put on, to impose ¶ *rta la do po bkal pa red (They) loaded the horse.* ¶ *nye chad chen po 'gel gyi red They will impose a big penalty on (them).* 2. to hang (on walls, etc.)

འགེལ་རིས་ /qiirii̇/ scroll picture, wall hanging, painting

འགེས་ /qeè/ va. to split, to cleave

འགོ་ /qo/ 1. start, beginning, initial stage ¶ *las ka'i 'gor at the start of the work* va.--*'dzugs* to start, to begin 2. head, chief, leader, foreman ¶ *tshogs pa'i 'go leader of the group* va. --*byed* to head, to be in charge, to act as the leader/ foreman

འགོ་ : p. འགོས་ or གོས་/--/ 1. vi. to have a substance (like ashes, dust, etc.) involuntarily stick to something, to get something on oneself ¶ *lag par tshon gos 'dug Paint got on his hands.* 2. vi. to catch (illness), to be infected ¶ *nga la kho'i cham pa de gos 'dug I caught his cold.*

འགོ་བསྐྱུལ་ /qo qüü/ va. to start something (usu. song or prayer)

འགོ་ཁྲིད་ /quṭii̇/ leader, leadership va. /qo ṭhii/; --*byed* to lead, to be the leader

འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་རྐང་འཛིན་/--qi qəntsiin/ leading cadres, backbone of leadership

འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་/--qi wāŋca/ the might or power of leadership

འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་སྲོག་ཤིང་/--qi sööšiŋ/ nucleus/ core of leadership

འགོ་ཁྲིད་གྲལ་རིམ་/--ṭhèerim/ ruling/ leading class

འགོ་ཁྲིད་པ་/--pə/ leader

འགོ་ཁྲིད་བྱེད་ཐབས་/--chiṭəp/ method of leadership

འགོ་ཁྲིད་ཚོགས་ཁག་/--tshΩΩqaà/ leading clique

འགོ་ཁྲིད་ལས་ཁུངས་/--lèequùn/ headquarters ¶ *tang gi 'go khrid las khungs the party headquarters*

འགོ་ཁྲིད་ལས་བྱེད་པ་/--lɛɛcepa/ the leading cadres

འགོ་བརྗོད་ /qocöö; qopcöö/ foreword, introduction, preface, opening speech, heading, title

འགོ་གཏེ་ /qote/ chieftain, headman, ring leader

འགོ་བཏོག་ /qotɔ̀ɔ, qoptɔɔ̀/ picking/ plucking the heads of crops; va.--*rgyag* to pick/ pluck the heads of crops

འགོ་སྟོད་ /qòtöö/ in the beginning, at the start, in the initial stage ¶ *'go stod bzo grwa der bzo pa nyung shas las med In the beginning the factory had only a few workers.*

འགོ་ཐུག་ /qo thūù/ sm. *mgo thug*

འགོ་ཐོན་ /qo thööǹ/ sm. *mgo thon*

འགོ་ཐོན་པོ་ /qo thōnpo/ sm. *mgo thon po*

འགོ་འདོགས་རིང་ལུགས་ /qontɔɔ̀ riŋluù/ sm. *mgo 'dogs ring lugs*

འགོ་འདོན་བྱེད་ /qontööǹ/ sm. *mgo 'don*

འགོ་ནད་ /qonɛɛ; qöönɛɛ̀/ infectious disease

འགོ་ནད་སྔོན་འགོག་ /--ŋönqɔɔ̀/ innoculation; va.--*byed* to innoculate

འགོ་ནད་སྨན་ཁང་ /--mēnqaan/ isolation hospital

འགོ་ནས་མཇུག་བར་ /qoneè cuqpar/ sm. *mgo nas 'jug bar*

འགོ་འདྲེན་ /qonṭeen/ sm. *mgo 'dren*

འགོ་སྣམ་ /qonam/ felt, woollen fabric

འགོ་པ་ /qopa/ foreman, headman, chief, leader, officer-in-charge

འགོ་དཔོན་ /qopööǹ/ sm. *'go pa*

འགོ་འབྱེད་ /qo cheè/ bh. va. to open/ inaugurate

འགོ་བྱེད་ /qoceè/ sm. *'go pa*

འགོ་སྦྲེལ་ /qoṭee/ continuously, without break ¶ *nyin mtshan 'go sbrel nas bzo grwa las ka byed kyi yod pa red They worked in the factory day and night without break.*

འགོ་མོ་ /qomo/ sm. *'go stod*

འགོ་དམག་ /qomaà/ officers and ordinary soldiers

འགོ་མང་ /qomaàn/ sm. *'go dmangs*

འགོ་དམངས་ /--/ leaders and people/ masses

འགོ་གཙོ་ /qotso/ sm. *'go pa*

འགོ་རྩོམ་ /qo tsōm/ va. to begin, to start, ¶ *khong gi deb gnyis pa de 'bri rgyu'i 'go brtams (p. of rtsom) zin 'dug (He) has already started to write his second book.*

འགོ་བཙུགས་ /qo tsūù/ p. of *'go 'dzugs*

འགོ་ཚུགས་ /qo tshūù/ vi. to begin, to start ¶ *zla ba 'di'i tshes 1 nas slob grwa 'go tshugs pa red The school started on the 1st this month.* ¶ *kho 'dir las ka byed 'go tshugs nas nyi ma kha shas phyin pa red It has been a few days since his work here started.*

འགོ་ཚུགས་ས་ /qo tshūusə/ the

starting points, departure point

འགོ་འཛིན་ /qu̲ntsiin/ leader, head, chief; va.-- *byed* to head, to be the leader, ¶ *khong gis tshogs 'du de'i 'go 'dzin gnang ba red He presided over the meeting.*

འགོ་འཛུགས་ : p. འགོ་བཙུགས་ /qo̲ tsu̲ù/ va. to start, to begin ¶ *gros mol 'go ma btsugs gong before they started discussions*

འགོ་འཛུགས་མཁན་ /ñɛɛn/ initiator, starter

འགོ་བཟུང་ /qo̲ su̲ùn/ bh. starting/ beginning from ¶ *tshes 1 nas 'go bzung starting from the 1st*

འགོག་ : p བཀག་,imp. ཁོག་ /qΩ̲Ω̲/ 1. va. to ban, to block, to obstruct, to stop ¶ *lam ka de bkag 'dug They blocked the road.* 2. va. to resist, to hold out against ¶ *phyi rgyal btsan 'dzul 'gog par dmag 'khrug byas pa red They fought to resist the foreign invasion.* ¶ *ri 'gog dmag 'khrug war of resistance against the Japanese*

འགོག་ : p. བགོག་ /--/ va. to pluck

འགོག་རྐྱེན་ /qΩ̲qkeen/ obstacle, barrier, hindrance, misfortune; va.--*gtong* to obstruct, to hinder, to prevent, to block

འགོག་རྒོལ་ /qΩ̲Ω̲qöö/ resistance, ¶ *drag po'i 'gog rgol armed resistance* va.--*byed* to resist

འགོག་བཅོས་ /qΩ̲qcöö/ prevention, control va.--*gtong;--byed* to prevent, to control ¶ *lo tog la gnod ra'i 'bu rigs 'gog bcos byas par brtag dpyad byed pa red They are doing research to control the insects that are harming the crops.*

འགོག་མཆན་ /qΩ̲qcɛɛn/ rebutal, refutation; va.--*'god* to rebut, to refute

འགོག་གཏམ་ /qΩ̲qtam/ protest; va.--*byed;--bshed* to protest

འགོག་ཐབས་ /qΩ̲qtəp/ method of prevention, means of resistance

འགོག་འདོམས་ /qΩ̲qtom/ sm. *'gog sdom*

འགོག་སྡོམ་ /--/ 1. restriction, ban, prohibition; va.--*byed* to restrict, to ban, to prohibit, to blockade 2. monopoly; va.--*byed* to monopolize

འགོག་གནོན་ /qΩ̲qnöön/ supression, putting down, subjugation va.--*byed* to suppress, to put down, to subjugate

འགོག་དམག་ /qΩ̲qmaàn/ war of resistance

འགོག་ཤུགས་ /qo̲qšuù/ power of resistance/ obstruction ¶ *--than pa drought resistant*

འགོག་གཤོལ་ /qΩ̲qšöö/ protest; va.--*byed* to protest

འགོག་ས་ /qΩ̲qsa/ sm. *'gog rkyen*

འགོག་སྲུང་ /qo̲qsuùn/ defense, defensive measures, protection; va.--*byed* to defend, to guard against, to protect

འགོག་སྲུང་གི་ལས་དོན། /--qi lɛɛtöön/ defensive measures

འགོག་སྲུང་སྒྲིག་ཆས། /--ṭiqcèè/ defense installations

འགོག་སྲུང་འཐབ་ར། /--thəprə/ fortification

འགོག་སྲུང་ནུས་ཤུགས། /--nüüšuù/ defensive force/ ability

འགོག་སྲུང་དམག་འཐབ། /--məqtəp/ defensive war

འགོག་སྲུང་འཛིང་རགས། /--tsiṉraà/ defense installation/ fortification

འགོག་སྲུང་ཤིང་ནགས། /--šiṉnaà/ protective forest (for conservation)

འགོག་གསོག /qΩqšΩΩ/ hoarding, holding back (e.g. goods)

འགོང་ : p. འགོངས། /qon/ va. to bewitch, to cast a spell

འགོད་ : p. བཀོད་ ; imp. ཁོད། /qöö/ va. 1. to draw up, formulate, to plan ¶ *gzhung lam gsar pa bzo ba'i 'char gzhi 'god kyi yod pa red (They) are formulating a plan for building a new highway.* 2. to record, to write down, to sign ¶ *yig cha de tsho'i nang lo mang po'i lo rgyus bkod yod pa red (They) have recorded the history of many years in those documents.* 3. to put into, to insert ¶ *mtshan rig gi mi rnams bde skyid la 'god thub pa'i yid ches byed kyi yod pa red (They) believe that science is going to put men into a state of peace and happiness.* ¶ *khyed rang bka' slob rnams nga'i snying la bkod yod (I) have taken your advice to heart.*

འགོད་ཐོ། /qööto/ record/ note card

འགོད་དེབ། /qöötep/ notebook

འགོད་གནང་མཛད། /qöönaan tsɛɛ̀/ h. of *'god*

འགོམ་ : p. འགོམས། / qom/ va. to walk over, to cross, to pass through

འགོམས། /--/ p. of *'gom*

འགོར། /qΩΩ/ vi. to take (time), to elapse ¶ *skar ma lnga tsam 'gor gyi red (It) will take about five minutes*

འགོར་འགྱངས། /qΩΩnkaàn/ delay ¶ *yig lan de 'gor 'gyang chen po byung song The reply was delayed for a long time.*

འགོར་ཀྱུན། /qöökǖǖn/ time, time consumed/ elapsed, duration

འགོར་པོ། /qΩΩpo/ slow, time consuming ¶ *kho las ka 'gor po 'dug He is slow in his work.*

འགོར་གཞི་མེད་པ། /qΩΩši meèpa/ sm. *'gyangs med*

འགོས། /qöö/ p. of *'go*

འགོས་ནད། /qöönɛɛ̀/ contagious disease, epidemic

འགོས་ནད་བཀག་པ། /--tāqpa/ quarantine

འགོས་ཚབས། /qöötsəp/ dangerous

infection, dangerous epidemic

འགྱངས་ : p. བགྱངས་ /kaŋ; kaàn/ vi. to be delayed, to be postponed ¶ *gnam gru de 'byor rgyu chu tshod kha shas 'gyangs pa red The arrival of the plane was delayed by a few hours.*

འགྱངས་འཐེན་ /kaŋteen/ postponement, delay; va.-- *byed* to postpone, to delay ¶ *kho thon rgyu gnas skabs 'gyangs 'then byed kyi yod pa red (He) is postponing his departure for the time being.*

འགྱངས་མེད་ /kaŋmeè/ without delay ¶ *yig lan 'gyang med gnang rogs gnang Please reply (to the letter) without delay.*

འགྱངས་བསྲིང་ /kəŋsiin/ sm. *'gyang 'then*

འགྱིག་ /kiq/ rubber

འགྱིག་འཁོར་ /kiiqɔɔ/ tire

འགྱིག་འཁོར་ཤིང་རྟ་ /--šĩŋtə/ rubber wheeled cart

འགྱིག་ཆས་ /kiqcèè/ rubber goods

འགྱིག་ཐག་སྐྱེལ་འདྲེན་འཕྲུལ་འཁོར་ /kiqtaà kẽnṭeen ṭhüücèè/ conveyor belt

འགྱིག་མདོང་ /kintoon/ rubber pipe/ hose

འགྱིག་པར་ /kiqpaa/ rubber stamp

འགྱིག་སྤྱིན་ /kiqciin/ rubber

འགྱིག་རས་ /kiqrèè/ adhesive tape

འགྱིག་སློན་ /kiqlöön/ rubber

འགྱིག་ཤིང་ /kiqšiin/ rubber plant

འགྱིག་ལྷམ་ /kiqləm/ rubber boots/ shoes/ galoshes

འགྱིགས་ /kiq/ sm. *'gyig*

འགྱིང་ : p. འགྱིངས་ /kiŋ/ va. to act haughty, to put on airs

འགྱིང་ཉམས་ /kiŋñəm/ dignified

འགྱིང་བྲེད་ /kiŋceè/ sm. *'gying*

འགྱིངས /kiŋ/ p. of *'gying*

འགྱུ་ : p. འགྱུས་ /ku/ sm. *'char*

འགྱུར་ : p. གྱུར་ /kur/ 1. vi. to be changed, to be transformed, to become, to get into ¶ *rnam pa rtsa ba nas gyur ba red The appearance has completely changed.* ¶ *bzo las can gyi grong sde zhig tu gyur ba red (It) has changed into an industrial city.* ¶ *nyen ka shin tu che bar 'gyur ba'i skabs when it became extremely dangerous* 2. times ¶ *'phrul 'khor gsar pa des thon skyed brgya 'gyur gi mgyogs pa byed thub kyi yod pa red The new machine can produce a hundred times faster.*

འགྱུར་ཁུག་ /kurquù/ melody

འགྱུར་ཅན་ /kuucεn/ variable, changeable

འགྱུར་ཅན་མ་རྩ་ /--matsa/ variable capital

འགྱུར་བརྗེ་ /kuuce/ sm. *brje len*

འགྱུར་རྡོ་ /kuuto/ fossil

འགྱུར་ལྡོག་ /kuuntɔɔ/ 1. change, transformation ¶ *'gyur*

ldog ha cang chen po yong bzhin pa'i dus skabs gcig *a time of great change* va.--*byed* to change/ transform 2. chem. reaction

འགྱུར་ལྡོག་སྣ་མང་ /--namaàn/ changes in many forms, kaleidoscopic

འགྱུར་བ་ /kuwəə/ changes ¶ *dus tshod thung thung zhig gi nang 'gyur ba mang po zhig byung ba red* *There were many changes during a short time.* va.--*gtong* to make changes, to alter, to change ¶ *las ka byed stangs la 'gyur ba chen po zhig btang ba red* *(They) made a big change in their work proceedure.* vi.--*'gro* to get a change ¶ *kho tsho'i bsam blor 'gyur ba chen po phyin yod pa red* *Their ideas changed a great deal.*

འགྱུར་མིང་ /kuumin/ alias, false name

འགྱུར་མེད་ /kumeè/ 1. unchanging, permanent; unperishable 2. person's name

འགྱུར་མེད་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་ /--nööt̄söö rinluù/ mechanistic materialism

འགྱུར་མེད་བརྟན་བཟུང་ /--teensuùn/ sticking to one's (promise); va.--*byed* to stick to one's promise

འགྱུར་མེད་མ་རྩ་ /--matsa/ fixed capital

འགྱུར་མེད་རིན་གོང་ /--rinqoòn/ constant/ stable price

འགྱུར་ཚུལ་ /kuutsüü/ manner of change

འགྱུར་རྫས་བཟོ་ལས་ /kurtsee solεε/ chemical industry

འགྱུས་ /kuù/ p. of *'gyu*

འགྱེ་ : p. གྱེས་ or འགྱེས་ /ke/ vi. to separate, to part, to split, to break up, ¶ *kho tsho shog khag mang por gyes pa red* *They broke up in many groops.* ¶ *grogs po 'gye la nye ba'i skabs* *when the friends were about to part*

འགྱེད་ /keè/ 1. money, food, etc. offered to a person as charity (usu. to monks); va--*gtong;* --*rgyag* to give 2. va. sm. *rgyag, gtong* and *'gyed* ¶ *rtsod pa 'gyed* *to debate* ¶ *'thab mo 'gyed* *to fight*

འགྱེད་དངུལ་ /keenüü/ sm. *'gyed*

འགྱེར་ /ker/ va. to knock off, to make fall

འགྱེལ་ /kee/ to fall, to collapse ¶ *glo bur du shing de 'gyel song* *The tree fell down suddenly.*

འགྱེས་ /keè/ p. of *'gye*

འགྱོགས་ /kΩΩ/ a lift/ support va. --*rgyag* to lift, to support, to jack up

འགྱོགས་འཕྱང་ /kΩqcaàn/ stretcher, litter

འགྱོགས་ཁྲམ་ /kΩqcam/ sm. *'gyogs 'phyang*

འགྱོད་ /köö/ vi. to regret/ repent, to feel sad/ sorry ¶ *sngon du bsam blo yag po zhig dgos gal cher ma rtsis pa da 'gyod kyi yod pa red* *(He) regrets now that (he) did not consider it important to think about it beforehand.*

འགྱོད་བཅོས་ /köocöö/ repentance, reform va.--*byed* to repent/ reform

འགྱོད་གདུང་ /küutuün/ pain/ sorrow of repentance/regret

འགྱོད་པ་ /köpa/ repentance, regret, remorse; va.--*byed* to repent, to regret (for past conducts) ¶ *nor 'khrul de tshor 'gyod pa byed kyi yod pa (They) regret (their) mistakes.* vi.--*skye* to feel regrets/ remorse

འགྱོད་བཤགས་ /köošaà/ regret, repentance, va.--*byed* to regret, to repent

འགྱོད་སེམས་ /köosem/ regret, reproach; vi.--*skye* to regret, to feel repentant, to reproach oneself

འགྲགས་ : p. གྲགས་ /ṭaà/ 1.va. to call/ cry out, 2. vi. to be known/ renowned as

འགྲང་ :p. འགྲངས་ /ṭaàn/ vi. to be full, to be satisfied/ satiated

འགྲངས་ /--/ p. of *'grang*

འགྲད་ /ṭɛè/ sm. *bgrad*

འགྲན་ /ṭɛɛn/ va. to compete, to contest, to vie, to contend ¶ *lus rtsal sna kha mang po 'gran yod pa red They have competed in many sport events.*

འགྲན་གྱི་དོ་མེད་ /tɛnqi thomeè/ sm. *'gran ya med pa*

འགྲན་རྩོལ་ /tɛɛnqöö/ antagonism, opposition; va.--*byed* to antagonize, to oppose

འགྲན་རྩོལ་གྱི་འགལ་བ་མ་ཡིན་པ་ /--qi qɛwaa məyiinpə/ non-antagonistic contradiction

འགྲན་རྩོལ་གྱི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋšiin/ antagonism, antagonistic nature

འགྲན་རྩོལ་ཅན་གྱི་འགལ་བ་ /--cɛɛnqi kɛwaa/ antagonistic contradiction

འགྲན་དོ་ /tɛnto/ sm. *'gran zla*

འགྲན་བརྡ་གཏོང་ /tɛnta toon/ sm. *'gran bsdur slong*

འགྲན་བསྡུར་ /ṭɛntuu/ competition, contest, match ¶ *thon skyed spus tshad kyi 'gram bsdur competition in the quality of products* va.--*byed* to compete, to contest; va.--*slong* to challenge

འགྲན་བསྡུར་སློང་ཡིག་ /--lüŋyii/ letter of challenge

འགྲན་བྲལ་ /ṭɛnṭɛɛ/ sm. *'gran zla med pa*

འགྲན་མེད་ /ṭɛnmeè/ abbr. of *'gran zla med pa*

འགྲན་རྩོད་ /ṭɛntsöö/ contention, strife; va.--*byed* to contend for, to strive for, to struggle in competition

འགྲན་རྩོད་བྱེད་ས་ /--chesa/ a bone/ object of contention

འགྲན་ཟླ་ /ṭɛnta/ rival, competitor, match; va.--*byed* to compete, to content, to vie

འགྲན་ཟླ་བྲལ་བ་ /--thɛɛwa/ sm. *'gran zla med pa*

འགྲན་ཟླ་མེད་པ་ /--meèpa/ unrivaled, matchless, unequaled,

unsurpassed, incomparable

འགྲན་ཟླ /ṭɛɛnya/ sm. *'gran zla*

འགྲན་ལན /ṭɛɛnlɛɛn/ acceptance of a challenge; va.--*sprod* to accept a challenge

འགྲན་ལན་འཛལ་ཡིག /cɛɛyiì/ written acceptance of challenge/ rematch

འགྲན་སེམས /ṭɛɛnsem/ competitiveness; vi.--*skyed* to get a competitive feeling

འགྲམ /ṭam/ 1. near, by the side of ¶ *kho tsho'i khang pa'i 'gram na near their house* 2. bank, shore ¶ *gtsang po'i lho 'gram the southern bank of the river*

འགྲམ་སྐྱུས /ṭəmkuù/ sm. *'gram pa*

འགྲམ་སྐྱོར /ṭamkɔɔ̀/ 1. any kind of side support , sitting with head in hands and elbows resting on a flat surface

འགྲམ་ངོགས /ṭamŋɔɔ̀/ shore

འགྲམ་ལྕག /ṭamcaà/ slap on the face; va.--*rgyag;* --*gzhu* to slap the face

འགྲམ་ལྕག་བཞུས་ནས་རྒྱགས་པ་ཡིན་ཁྲུལ་བྱེད་པ /--šuune kaqpa yinquu cheèpa/ ch. id. shabby gentility, putting on a front, acting rich when one is poor

འགྲམ་ཆུ /ṭamcu/ saliva

འགྲམ་སྟེགས /ṭamteq/ platform

འགྲམ་དུ /ṭamtu/ near, by the side/ bank of

འགྲམ་ན /ṭamna/ sm. *'gram du*

འགྲམ་པ /ṭampa/ cheek, jaw

འགྲམ་ཕུག /ṭəmpuù/ the inside of the mouth

འགྲམ་ཡིག /ṭamyii/ edict, order, proclamation

འགྲམ་རུས /ṭəmruù/ jaw/ cheekbone

འགྲམ་གཞི /ṭamši/ foundation, basis

འགྲམ་ལ /ṭamla/ sm. *'gram du*

འགྲམ་ལ་བཅར /--cāā/ va. to draw near, to come close/ near ¶ *dgr bo 'gram la bcar skabs gzhi nas me mda' rgyab 'dug (They) fired only when the enemy came close.*

འགྲམ་སོ /ṭamso/ molar teeth

འགྲམ་སྲུང་ཤིང་ནགས /ṭəmsuùn šiŋnaà/ erosion protective forest planted on the banks of a river/canal/ etc.

འགྲམས /ṭam/ sm. *gram*

འགྲས /ṭɛè/ vi. to come to hate/ dislike intensely

འགྲིག : འགྲིགས /ṭii/ 1. vi. to be all right, to be okay, to be right ¶ *khang mig mang po med na yang 'grig gi 'dug It will be okay even it there are not many rooms.* 2. vi. to fit, to suit, to match, to be in conformity with ¶ *par de par sgrom nang la 'grig gi min 'dug The picture does not fit the frame.*

འགྲིག་ཁྲིམས /ṭiqṭim/ sm. *sgrig khrims*

འགྲིག་ཆ /ṭiqcə/ sm. *'grig chags*

འགྲིག་ཆགས /ṭiqcaà/ arrangement;

va.--*byed* to make arrangements

འགྲིག་ཐབས་ /ṭiqtəp/ reconciliation, compromise, agreement va.--*byed* to reconcile, to make a compromise, to bring about an agreement ¶ *shog khag de gnyis dbar gyi rtsod rnyog de 'grig thabs byed kyi yod pa red (They) are making an effort to reconcile the dispute between the two gouups.*

འགྲིག་པ་ /ṭiqpə/ suitable, appropriate, proper

འགྲིག་པོ་ /ṭiqpu; ṭiqu/ 1. on friendly/ good terms, in harmony, ¶ *kho gnyis 'grig pa 'dug They are on friendly terms.* 2. fitting, suitable, match ¶ *nam sa de dang dbu zhwa de 'grig po 'dug That dress and the hat match (well).*

འགྲིག་མིན་ /ṭiqmiin/ allright or not, whether it's right or not

འགྲིག་ལམ་ /ṭiqlam/ sm. *sgrig lam*

འགྲིགས་ /ṭii/ p. of *'grig*

འགྲིབ་ : p. གྲིབ་ /ṭip/ 1. vi. to decline, to drop, to go down, to decrease, to decay ¶ *drang 'khrug des kho tsho dpal 'byor grib pa red Because of the war their economy declined.* 2. vi. to block, to cover, to stand between ¶ *sge'u khung mdun gyi shing sdong des nyi ma 'grib kyi 'dug The tree in front of the window blocks the sun.*

འགྲིམ་ : p. འགྲིམས་ /ṭim/ 1. va. to journey, to travel ¶ *khos lung pa mang po 'grims yod pa red He has traveled through many countries.* 2. to go through, to undergo, to study (in school) ¶ *mos lo mang slob grwa 'grims yod pa red She studied in schools for many years.*

འགྲིམ་སྐོར་ /ṭimqɔɔ/ sm. *lta skor*

འགྲིམ་འགྲུལ་ /ṭimṭüü/ 1. communication, travel, intercourse, traffic ¶ *rgyal khab gnyis dbar tshong thog nas 'grim 'grul sngar nas yod pa red There was commercial intercourse between the two countries from before.* ¶ *'grim 'grul gyi skor srung ka a traffic policeman;* va.--*byed* to have communication/ intercourse ¶ *mtha' 'khob kyi sa mas de tshor 'grim 'grul byed rgyu deng song yang khag po yod Even these days it is difficult to have communications with the remote areas.*

འགྲིམ་འགྲུལ་སྐྱེལ་འདྲེན་/--kēnṭeen/ communication and transport

འགྲིམ་འགྲུལ་མཁོ་ཆས་/--khōœɛ̀/ means of communication

འགྲིམ་འགྲུལ་སྐྱེལ་ཁྲལ་/--ṭhɛ̄ɛ/ transport tax

འགྲིམ་འགྲུལ་ཅེང་ཁྲ་/--+ch./ communications/ traffic police

འགྲིམ་འགྲུལ་ཉེན་རྟོག་པ་/--nentɔ̀ɔpa/ traffic policeman

འགྲིམ་འགྲུལ་དྲ་བ་/--ṭhawa/ communication net/network

འགྲིམ་འགྲུལ་སྦུའུ་ཁང་/--+ch./ ministry of communications

འགྲིམ་རྟོག་གྲུ་གཟིངས་ /ṭintöö thusiin/ patrol boat

འགྲིམས་ /ṭim/ p. of *'grim*

འགྲིལ་ /ṭii/ vi. to be accumulated/ concentrated

འགྲུབ་ : p. གྲུབ་ /ṭup/ vi. to achieve to fulfill, to complete ¶ *nga tsho'i dmigs yul de ga dus 'grub kyi red dam When can we achieve our aims?*

འགྲུབ་རྗེས་ /ṭupcèè/ achievement, result, accomplishment

འགྲུལ་ /ṭüü/ 1. travelling, taking a trip; va.--*rgyag* to travel, to take a trip/ journey ¶ *lha sa nas khams khul la 'grul theng kha shas rgyag myong (We) have travelled several times from Lhasa to Kham.* 2. abbr. of *'grul pa*

འགྲུལ་སྐྱེལ་ /ṭüükee/ vehicles or crafts used to transport passengers ¶ *'grul skyel gnam gru aircraft commercial/ passenger*

འགྲུལ་སྐྱེལ་སྣུམ་འཁོར་བུས་ /--numqöö pəs/ bus

འགྲུལ་སྐྱོད་ /ṭüükuü/ travel, tour, journey; va.--*byed* to travel, to tour

འགྲུལ་སྐྱོད་པ་ /--pə/ traveller

འགྲུལ་བསྐྱོད་ /--/ sm. *'grul skyod*

འགྲུལ་ཁང་ /ṭüüqaan/ hotel

འགྲུལ་གྲོགས་ /ṭüütöö/ co-passenger, travelling companion

འགྲུལ་པ་ /ṭuupə/ traveller, passenger, visitor, guest

འགྲུལ་མི་ /ṭüümi/ sm. *'grul pa*

འགྲུལ་བཞུད་ /ṭüüšuù/ traffic (of cars or people) ¶ *grong khyer nang la rlongs 'khor 'grul bzhud chen po yod In the city there is heavy car traffic.* 2. travel, trip, journey ¶ *grong khyer nas gnam thang du 'grul bzhud skabs during the trip from the city to the airport*

འགྲུལ་བཞུད་འཁོར་ལོ་ /--khölo/ passenger car, passenger train

འགྲུལ་བཞུད་གྲུ་གཟིངས་ /--thušiin/ passenger ship/ steamer

འགྲུལ་བཞུད་གནམ་གྲུ་ /--nəmṭu/ commercial/ passenger plane

འགྲུལ་བཞུད་མེ་འཁོར་ /--meqöö/ passenger train

འགྲུལ་བཞུད་རླངས་འཁོར་ /--lanqöö/ sm. *'grul bzhud 'khor lo*

འགྲུལ་ཟོག་གྲུ་གཟིངས་ /ṭüüsöö thusiin/ semi-cargo ship

འགྲུལ་ལམ་ /ṭüüləm/ communication line, travel route

འགྲུལ་འགོག་ /ṭüüqöö/ sm. *'grus pa*

འགྲུལ་ཅན་ /ṭüücεεn/ diligent zealous, industrious

འགྲུས་པ་ /ṭüüpə/ diligence, zeal, industry

འགྲེ་ : p. འགྲེས་ /ṭe/ vi. to be

mixed, to be crossed (in breeding)

འགྲེ་ལྡོག་ /ṭentΩῺ/ sm. *'gre slog*

འགྲེ་སློག་ /ṭelΩῺ/ 1. rolling (on the ground); va.--*rgyag* to roll on the ground 2. procrastination; va.--*rgyag* to procrastinate

འགྲེང་ : p. འགྲེངས་ /ṭeŋ/ va. to stand up

འགྲེང་བུ་ /ṭeŋpu/ the name of the vowel 'e' (ེ)

འགྲེངས་ /ṭeŋ/ p. of *'greng*

འགྲེད་ /ṭeè/ sm. *'dred*

འགྲེམ་ /ṭem/ sm. *'grems*

འགྲེམ་ཁང་ /ṭemqaan/ sm. *'grems khang*

འགྲེམས་ /ṭem/ bh. postal service/ department ¶ *'grems kyi gla postal rate*

འགྲེམས་ : p. བཀྲམ་ /--/ va. to spread, to distribute ¶ *khos cog rtse'i thog tu sa bkra bkram song He spread the maps on the table.* ¶ *yig cha de tsho sa gnas mang po 'grems kyi yod pa red (They) are distributing the documents to many areas.*

འགྲེམས་ཁང་ /ṭemqaan/ bh. post office

འགྲེམས་བསྒྲགས་ /ṭemṭaà/ notice, bulletin; va.--*byed* to announce, to publish, to proclaim

འགྲེམས་སྟོན་ /ṭemtöön/ exhibition, display va.--*byed* to exhibit, to display

འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ /--qhāān/ exhibition hall

འགྲེམས་སྟོན་དངོས་རྫས་ /--ŋöötsɛè/ articles of an exhibition/ display

འགྲེམས་སྟོན་ཚོགས་འདུ་ /--tsōōntu/ an exhibition (with meetings or seminars)

འགྲེམས་སྤེལ་ /ṭempee/ distribution, publication; va.--*byed* to distribute, to make public, to spread, to issue ¶ *tshags par de rgyal yongs la 'grems spel byed kyi yod pa red (They) distribute that newspaper throughout the nation.*

འགྲེམས་སྤྲོད་ /ṭemṭöö/ sm. *'grems spel*

འགྲེམས་ཡིག་ /ṭimyiì/ 1. advertisement 2. mail

འགྲེལ་ཆེན་ /ṭeeceen/ detailed explanation/ commentary

འགྲེལ་བརྗོད་ /ṭeecöö/ sm. *'grel bshad*

འགྲེལ་པ་ /ṭeepa/ sm. *'grel bshad*

འགྲེལ་བ་ /ṭewaa/ sm. *'grel bshad*

འགྲེལ་བཤད་ /ṭɛɛšɛè/ explanation, commentary, definition va.--*rgyag*; --*byed* to explain, to define, to comment on, to interpret

འགྲེས་ /ṭɛè/ p. of *'gre*

འགྲོ་ : p. ཕྱིན་ or སོང་ /ṭo/ va. to go, to proceed ¶ *nyin ltar las kar 'gro gi yod (I) go to work every day.*

འགྲོ་སྐྱོད་ /ṭoköö/ going, travel; va. --*byed* to go, to travel

འགྲོ་བསྐྱོད་ /--/ sm. *'gro skyod*

འགྲོ་ཁྲོམ་ /ṭuquàn/ market

འགྲོ་གྲོན་ /ṭotöön/ expenditure, expense; va.--*gtong* to spend, to pay expenses ¶ *bzo grwa de'i 'dzugs bskrun gi 'gro gron cha tshang gzhung gis btang ba red The government paid all the expenses of the construction of that factory.*

འགྲོ་རྒྱུགས་ /ṭukuù/ marketability, demand ¶ *'di 'khul dgun dus pags pa 'gro rgyugs chen po yod pa red Around here there is a big demand for fur in the winter* vi.--*'pher* to be salable/ marketable

འགྲོ་སྒོ་ /ṭoqo/ sm. *'gro gron*

འགྲོ་སྒོར་དམ་བསྒྲིམས་ /ṭoqöö tamtim/ strictly/ tightly controlled economy

འགྲོ་དངུལ་ /ṭunüü/ expense money

འགྲོ་སྟངས་ /ṭotaàn/ way things go, manner in which one goes, system, procedure ¶ *las ka'i 'gro stang work procedures* va. --*bzo* to fix a person up with a means of livelihood, to help someone to stand on his own two feet; to arrange a marriage

འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་དཀའ་ /ṭontöö ñiiqə/ neither able to advance nor retreat, dilemma, quandary

འགྲོ་སྡོད་ /ṭotöö/ going and staying, movement ¶ *da lta 'gro sdod gtan gtan med (I) am not certain yet about my movement.*

འགྲོ་ཕྱོགས་ /ṭocöö/ direction that one goes, current, trend, tendency

འགྲོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གནད་གཙོ་བོ་ /--qi nɛ̄ɛ tsōwoo/ main trend; chief tide

འགྲོ་བ་ /ṭowaa/ beings ¶ *mi yi 'gro ba human being*

འགྲོ་བ་མི་རིགས་ /--mirii/ mankind, human beings

འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ /--mii thōptaan/ human rights

འགྲོ་བ་མིའི་གཞི་རྩའི་ཐོབ་ཐང་ /--mii šitsèè thōptaan/ fundamental human rights

འགྲོ་ཚད་ /ṭotsɛɛ/ working schedule, schedule of progress

འགྲོ་ཚོད་བལྟ་ /ṭotsöö tā/ va. to test to see how far one can go (usu. to take advantage of someone)

འགྲོ་མཚམས་བལྟ་ /ṭontsam tā/ sm. *'gro tshod lta*

འགྲོ་འོང་ /ṭowoòn/ coming and going

འགྲོ་འོང་ལག་ཁྱེར་ /--laqkee/ pass, gate pass

འགྲོ་རེས་ /ṭoreè/ one's turn to go, turn ¶ *sang nyin las kar 'gro res kho red Tomorrow it is his turn to go to work.*

འགྲོ་ལམ་ /ṭolam/ road, way, path; va.--*ston* to show the way, to direct

འགྲོ་ལམ་སྲང་གྲས་ /--chūnṭɛ̀ɛ/ alley

འགྲོ་ལམ་ཐ་དད་ /--thātɛ̀ɛ/ different ways, different beliefs/ faith

འགྲོ་ལམ་བྲལ་བ་ /--theεwa/ no outlet for, no means for, faced with a dead end

འགྲོ་ལམ་མེད་པ་ /--meèpa/ sm. *'gro lam bral ba*

འགྲོ་ལུགས་ /tuluù/ procedure, system, customs, way of life

འགྲོ་སོང་ /tosoon/ sm. *'gro gron*

འགྲོ་སོང་འཕར་གཏོང་ /--phartoon/ deficit, over-spending

འགྲོ་སོང་རྩིས་ཞུ་ /--tsiišu/ giving an accounting (of expenditures) va.--*byed;--zhu (h)* to give an accounting of expenditures

འགྲོགས་ /tΩΩ/ va. to associate with, to be in the company of, to have a close relationship with ¶ *grogs po ngan pa dang ma 'grogs cig Do not associate with bad friends.*

འགྲོགས་བདེ་གཤིབ་བདེ་ /tΩqte šipte/ easy to get along with, compatible, amicable

འགྲོགས་འདྲིས་ /tΩΩ tii/ sm. *'grogs*

འགྲོགས་སེམས་ /tΩqsem/ wish/ desire to associate or make friends with, desire to be in the company of

འགྲོང་ /toŋ/ sm. *'grongs*

འགྲོངས་ : p གྲོང་ /--/ vi. to die, to pass away (h)

འགྲོལ་ : p བཀྲོལ་, f. དགྲོལ་ imp. ཁྲོལ་ /töö/ 1. va. to untie, to set loose, to undo knots, to let loose ¶ *mdud pa bkrol pa red (He) untied the knot.* 2. va. to set free, to release, to liberate ¶ *bran g.yog ring lugs kyi 'ching thag 'grol dgos zer ba red (They) say that (they) should free them from the chains of the system of slavery.* 3. va. to get consent/ permission ¶ *nang la 'gro ba dge rgan gyi bka' 'grol dgos One must have permission from the teacher to go home.*

འགྲོས་ /töö/ cantor (gait of horses)

འགྲོས་མ་ /tööma/ horse trained to cantor

རྒ་ : p. རྒས་ /qa/ 1. vi. to get old, to age ¶ *lo rgas nas de tsham phyogs bskyod yod pa ma red After he get old he did not travel so much.* 2. vi. to become weak (physically), to loose health ¶ *kho na nas rgas 'dug (He) became weak after he got sick.*

རྒ་བ་ /qapa/ aging, getting old

རྒ་ཤི་ /qaši/ old age and death

རྒད་པོ་ /qεpo/ old/ aged man

རྒད་མོ་ /qε¬o/ old woman

རྒན་ /qεεn/ adult, mature

རྒན་འཁོགས་ /qεεnqΩΩ/ old, aged ¶ *rgan 'khogs gso skyong khang old people's home*

རྒན་ཁོག་ /qεεnqΩΩ/ sm. *rgan 'khogs*

རྒན་གྲས་ /qεntεὲ/ olders, seniors

རྒན་རྒོན་ /qεnqöön/ sm. *rgan 'khogs*

རྒན་ཆོས་ /qεncöö/ living a religious life after one becomes old va.--*byed* to live a religous life at an old age

རྒན་པ་ /qɛmpa/ the older, the elder; senior ¶ *nga'i a khu rgan pa de* *my older paternal uncle*

རྒན་པོ་ /qɛmpo/ headman of a village

རྒན་བྱིས་ /qɛncii/ adults and children

རྒན་མོ་གསེར་འཁུར་ /--sēquu/ lit:'old women carrying gold' peaceful, without thievery and robbery, ¶ *spyi tshogs rgan mo gser 'khur* *society of total peace (where an old woman can carry gold around without being robbed)*

རྒན་གཞོན་ /qɛnšöön/ 1. old and young ¶ *rol dbyang de tshor rgan gzhon tshang mas dga' po byed pa red* *All the people, young and old, liked the music.* 2. age ¶ *kho gnyis rgan gzhon gcig pa red* *They were of the same age.*

རྒན་གཞོན་བར་གསུམ་ /--pərsum/ all ages (lit. the three: old, young, and middle)

རྒན་ལགས་ /qɛɛnlaà/ polite term of address for teacher

རྒན་གསོ་ཁང་ /qɛnso qhāan/ sm. *rgas gso khang*

རྒན་གསོ་དངུལ་ /qɛɛnso ŋüü/ pension

རྒན་རབས་ /qɛɛnrəp/ the old generation

རྒལ་ : p. བརྒལ་ /qɛɛ/ va. 1. to cross, to traverse ¶ *lcags zam brgal te lho 'gram du slebs pa red* *After (they) crossed the bridge (they) reached the south bank.* 2. to overcome, to pass ¶ *dgra bo'i 'gog sa mang po brgal pa red* *(They) overcame many of the enemies obstacles.* 3. to exceed, to surpass, to go beyond ¶ *mi 'bor ni bye ba bdun brgal yod pa red* *As for the population, it has exceeded seven million.*

རྒལ་ཚིགས་ /qêêtsii/ backbone, vertebra

རྒལ་ཚིགས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ /--meèpɛɛ sēmcɛɛn/ invertebrates

རྒས་ /qɛ̀ɛ̀/ p. of *rga*

རྒས་ཀ་སྲ་བ་ /qɛɛqa sāwa/ person who does not look as old as his age, youthful

རྒས་འཁོགས་ /qɛnqɔ̂ɔ̂/ sm. *rgan 'khogs*

རྒས་གོག་ /--/ sm. *rgan 'khogs*

རྒས་གཅོང་ /qɛɛcoon; qɛncoon/ old and infirm/ weak/ feeble

རྒས་སྡོད་ /qɛɛtöö/ retirement ¶ *rgas sdod bzo pa* *retired worker* va.--*byed* to retire

རྒས་པོ་ /qɛpo/ old man

རྒས་མོ་ /qɛnmo/ old woman

རྒས་ཤིང་འཁོགས་པ་ /qɛ̀ɛ̀siŋ qhɔ̄qpa/ old and infirm/ weak/ feeble, debilitated

རྒས་གསོ་ཁང་ /qɛnso qhāan/ home for the aged, old people's home

རྒུད་ /qüü/ vi. to go down, to decline, to decay ¶ *dmag 'khrug gis kho tsho'i dpal 'byor rgud pa red* *Their economy declined because of the war.*

རྒུད་སྐྱོབ་ /qüükop/ relief aid; va.--

byed to give relief aid

རྒུད་སྐྱོབ་དངུལ་ /--ŋūū/ subsidy, relief funds

རྒུད་ཉམས་ /qüüñəm/ ruin, decline, deterioration; vi.--*su 'gro* to become ruined/ deteriorated, to decline

རྒུན་རྒོད་ /qünqöö/ wild grapes

རྒུན་ཆང་ /qüncaan/ grape wine

རྒུན་འབྲུམ་ /qüntum; quntum/ grape

རྒུན་འབྲུམ་མངར་རྩ་ /--ŋārca/ grape-sugar, glucose, dextrose

རྒུན་འབྲུམ་ཤིང་ /--šiŋ/ grape vine

རྒུན་འབྲུམ་ཨ་རག་ /--āraà/ grape wine

རྒུར་པོ་ /qurpu/ person bent over (usu. due to age), hunchback

རྒོ་བ་ /qowa/ type of antelope

རྒོད་ /qöö/ 1. vulture 2. wild, untamed ¶ *rta rgod* wild horse 3. laughter ¶ *rgod ma slongs shig* Don't arouse laughter. 4. adj. comp. of *rgod po*

རྒོད་གཏམ་ /qöötam/ abusive speech

རྒོད་ལྟེམས་ /qontem/ white fluffy feathers

རྒོད་པ་ /qööpa/ wild

རྒོད་པོ་ /qööpo/ 1. vulture 2. capable, able, good at ¶ *mi de tshong la rgod po yod pa red* *The man is capable at trading/ business.* 3. wild

རྒོད་བག་ /qööpaà/ brazen, reckless

རྒོད་བྲོ་ /qöö tho/ vi. to feel like laughing

རྒོད་བྲོ་བ་ /--thowa/ laughable, funny, ¶ *gnas tshul de rgod bro ba zhig red* *That was a laughable event.*

རྒོད་མ་ /qöma/ mare

རྒོལ་ : p. བརྒོལ་ /qöl; qöö/ 1. va. to oppose, to stand against, ¶ *gsar brje'i lta bar rgol mkhan* *those who oppose the revolutionary viewpoint* 2. va. to attack, to combat, to fight ¶ *rang phyogs la lan bzhi rgol 'dug* *(They) attacked one side about four times.* 3. attack, assault, offensive ¶ *phar rgol* *attack (on others)* ¶ *tshur rgol* *attack (on one's side)*

རྒོལ་གླེང་ /qöölen/ protest, criticism; va.--*byed* to protest, to attack (verbally), to criticize

རྒོལ་འགོག་ /qööqɑ̃ɑ̃/ protest, objection, disagreement; va.--*byed* to protest, to object, to disagree (with)

རྒོལ་མཆོང་ /qööcoǒn/ attack, assault, offensive, charge; va.--*byed* to attack, to assault, to launch an offensive ¶ *gnam sa mtsho gsum nas dus cig tu rgod mchong byas pa red* *(They) attacked simultaneously by air, land and sea.*

རྒོལ་གཏམ་ /qöötam/ protest, protest slogans va.--*sgrog* to protest, to shout protest slogans ¶ *drag po'i btsan 'dzul la rgal gtam bsgrogs pa red* *(They) protested the military invasion.*

རྒོལ་གཏམ་བརྗོད་ཡིག་ /--cüüyii/ document/ note of

protest

རྒོལ་རྡུང་ /qüütuùn/ sm. *rgol mchong*

རྒོལ་རྩོད་ /qöötsöö/ argument, dispute

རྒོལ་ཚིག /qüütsii/ threat; va.--*byed* to threaten

རྒོལ་ལན་ /qööleen/ counter-attack, retaliation attack; va. --*sprod* to retaliate, to return fire

རྒོལ་སྲུང་ /qüüšuùn/ offense and defense

རྒོལ་སྲུང་མནའ་མཐུན་ /--nətüün/ offensive and defensive alliance

རྒྱ་ /ka/ 1. abbr. Chana or India ¶ *rgya bod China and Tibet* ¶ *rgya 'brug India and Bhutan* 2. extent, area, width ¶ *kho la sa zhing rgya chen po yod pa red He has a large area of land.* ¶ *bsam blo rgya chen po grong dgos (We) should think big.* 3. trap; va.--*'dzugs* to lay a trap; 4. seal, stamp, sign, mark

རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་ /--qärnaà ñii/ India and China

རྒྱ་སྐད་ /kaqeè/ Chinese (spoken language)

རྒྱ་བསྐུམ་ /kəqum/ contraction, diminishment

རྒྱ་བསྐྱེད་ /kakeè/ expansion ¶ *rgya bskyed kyi srid jus an expansionist policy* va.--*gtong* to expand, to extend, to increase ¶ *bzo las 'dzugs bskrun rgya bskyed btang ba red (They) expanded the development of industry.*

རྒྱ་བསྐྱེད་བཙན་འཛུལ་ /--tsentsüü/ expansionistic invasion

རྒྱ་བསྐྱེད་རིང་ལུགས་ /--rinluù/ expansionism

རྒྱ་ཁབ་ /kəqəp/ small sewing needle

རྒྱ་ཁམ་ /kaqam/ peach

རྒྱ་ཁྱབ་ /kəkhəp/ the broad, all, all over ¶ *rgya khyabs grong gseb the broad countryside* ¶ *brgya khyab gsar brj'i las byed pa the revolutionary cadres all over*

རྒྱ་ཁྱབ་མང་ཚོགས་ /--mantsöö/ the broad masses

རྒྱ་ཁྱི་ /kəki/ pekingese dog

རྒྱ་ཁྱོན་ /kakhöön/ area, size; scale, extent ¶ *shing nags rgya khyon chen po 'dug There is a large area of forest.* ¶ *rgya khyon che ba'i 'dzugs bskrun gyi 'char gzhi large scale development plans*

རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་བ་ /--chewa/ large-scale, widespread

རྒྱ་ཁྲམ་ /katam/ sm. *rgya gram*

རྒྱ་གར་ /kaqaa/ India

རྒྱ་གར་རྒྱ་མཚོ་ /--katso/ Indian Ocean

རྒྱ་གུང་ /kəqun/ Chinese communist

རྒྱ་གྲམ་ /katam/ cross (mark or figure) ¶ *rgya gram dmar po the Red Cross*

རྒྱ་གྲམ་དམར་པོའི་ཚོགས་པ་ /--maapöö tshöqpa/ the Red Cross Society

རྒྱ་གླང་ /kalaan/ Indian ox

རྒྱ་གླིང་ /kə̲liin/ a reed musical instrument (used chiefly by monks during religious ceremonies)

རྒྱ་སྒོ་ /kaqo; kɛɛqo/ gate, the main entrance

རྒྱ་དངུལ་ /kəŋüü/ Chinese silver

རྒྱ་རྔོན་ /kaŋöön/ a trapper

རྒྱ་ལྕོག་ /kacɑɑ̀/ Chinese type table

རྒྱ་ཆས་ /kacɛɛ̀/ Chinese or Indian clothes

རྒྱ་ཆེ་ /kace/ vast, large, broad, extensive

རྒྱ་ཆེ་གཏིང་ཟབ་ /--tīŋsəp/ great and far-reaching

རྒྱ་ཆེ་མུ་མེད་ /--mumèè/ limitless, boundless

རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ /--mimaàn/ the broad masses, the general public

རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་མང་ཚོགས་

/--māŋtsɑɑ̀/ sm. *rgya che mi dmangs*

རྒྱ་ཆེན་པོ་ /kachempo/ broad, wide, extensive

རྒྱ་ཆེར་གཏོང་ /kacher tōŋ/ va. to enlarge, to expand, to broaden, to widen

རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ /--pēē/ sm. *rgya cher gtong*

རྒྱ་ཐུག་ /kətuù/ noodles

རྒྱ་འཐུར་ /kətur/ scales

རྒྱ་མཐོངས་ /kəmtoòn/ open roof, skylight (in roof)

རྒྱ་ནག་ /kanaà/ China

རྒྱ་ནག་གོང་མ་ /--qhoŋma/ Emperor of China

རྒྱ་ནད་ /kanɛɛ̀/ syphilis

རྒྱ་སྣག་ /kanaà/ ink from China

རྒྱ་པ་ /kapa/ a trapper

རྒྱ་དཔངས་གྲུ་བཞི་ /kapaàn thuɕi/ cube; cubic
¶ *smi rgya dpangs gru bzhi* cubic meter

རྒྱ་ཕིབ(ས)/kəpii/ roof (usu. gilded, pagoda like roof)

རྒྱ་བལ་འབྲས་འབྲུག་ /kapɛɛ tɛntuù/ Indian, Nepal Sikkim, and Bhutan

རྒྱ་བོད་ /kapöö/ China/ India and Tibet

རྒྱ་བྲ་ /kata; kapra/ buckwheat

རྒྱ་མ་ /kama/ 1. ch. *jin* (=0.5 kilognamms or 1.1023 pounds) 2. scales

རྒྱ་མི་ /kəmi/ Chinese person

རྒྱ་མོ་ /kamo/ Chinese woman

རྒྱ་མོ་རྔུལ་ཆུ་ /kamo ŋūcu/ Salween River

རྒྱ་དམར་ /kamaa/ Red China, Communist China

རྒྱ་སྨུག་ /kəmuù/ purple

རྒྱ་ཚོས་ /katsöö/ red ink, Chinese vermilion

རྒྱ་མཚམས་རིས་མེད་རིང་ལུགས་

/kantsam reemeè riŋluù/ internationalism

རྒྱ་མཚལ་ /katsɛɛ/ sm. *rgya tshos*

རྒྱ་མཚོ་ /katsho/ 1. the ocean ¶ *spyi'i pa'i rgya tsho* the open seas

རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ /--chempo/ the ocean

རྒྱ་མཚོ་དམར་པོ་ /--maapo/ Red Sea

རྒྱ་མཚོ་སེར་པོ་ /--seepo/ Yellow Sea

རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ /katsöö ŋöö/ sea level

རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་ /katsöö ŋöölɛɛ̀/ above sea level

རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མཐོ་ཚད་ /--ŋöölɛɛ̀ thötsɛɛ̀/ height above sea-level

རྒྱ་མཚོའི་དུས་རླབས་ /--thuulәp/ sea tide

རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ /--pharöö/ overseas

རྒྱ་མཚོའི་འཕེལ་འགྲིབ་ /--phiitip/ morning and evening tide

རྒྱ་མཚོའི་རང་བཞིན་གྱི་གནམ་གཤིས་ /--rәnšiinqi nәmšii/ marine climate

རྒྱ་མཚོའི་རིག་པ་ /--riqpә/ oceanography

རྒྱ་མཚོའི་རླུང་འཚུབ་ /--luŋtsup/ typhoon, cyclone

རྒྱ་མཚོར་སྐོར་སྐྱོང་དམག་གྲུ་ /katsor qoyeen mәqtu/ cruiser (warship)

རྒྱ་མཚོར་འགྲོ་ /--to/ va. to go to sea

རྒྱ་ཞིབ་ /kәšip/ buckwheat flour

རྒྱ་གཞུང་ /kәšuum/ government of India or China

རྒྱ་ཁྱབ་འདུད་ /kәwup tu/ vi. to be able to cope with, to be able to handle

རྒྱ་ཡངས་པོ་ /ka yaŋpo/ wide, broad

རྒྱ་ཡན་ /kayɛɛn/ laissez-faire

རྒྱ་ཡན་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ laissez-faire-ism

རྒྱ་ཡིག་ /kәyii/ written Chinese

རྒྱ་ཡིག་སྒྲ་སྦྱོར་བཞེད་སྟངས་ /--tacöö chetaàn/ the proposed Chinese phonetic alphabet

རྒྱ་ཡུལ་ /kәyüü/ China, India

རྒྱ་རིགས་ /kәrii/ Chinese/ Han (nationality), Indian (nationality)

རྒྱ་རིགས་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་ /--chempöö riŋluù/ Han chauvinism

རྒྱ་ལབ་ /kalәp/ gossip, rumor

རྒྱ་ལམ་ /kalәm/ highway, broad street ¶ *rgya lam khod snyigs* level highway

རྒྱ་ལས་ཐར་ /kalɛɛ̀ thaa/ sm. *rgya las shor*

རྒྱ་ལས་ཤོར་ /--šɔɔ/ vi. to escape from a trap/ net

རྒྱ་ཤུག་ /kәšuù/ juniper tree

རྒྱ་ཤོག་ /kašɔɔ̀/ Chinese paper

རྒྱ་སེ་ /kasɛɛ/ rose

རྒྱ་སེར་ /kasee/ fissure, gap, crack

རྒྱ་སང་ /kasaàŋ/ 1. scale, balance 2. street

རྒྱ་སྲན། /kasɛɛn/ lentil

རྒྱག : p. བརྒྱབས་ or རྒྱབ་ imp. རྒྱོབ།
/kaa/ va. verbalizer ¶ *khang pa rgyag gi 'dug (They) are building houses.* ¶ *de la rtags cig brgyabs 'dug (They) put a mark on that.* ¶ *dmags rgyag gi yod pa red (They) are fighting a war.* ¶ *sgo rgyob cig Close the door.*

རྒྱག་ཀ་ཏམ་ /kaqtam/ harsh/ cynical/ sarcastic/ biting remarks; va.--*shod* to make a cynical/ sarcastic/ biting remark

རྒྱག་ཐེངས་གཅིག /kaqteen ciq/ in one stroke, in one shot, in one round

རྒྱག་མདོང་ /kaqtoon/ mortar (weapon)

རྒྱགས་ /kaa/ provisions, food supplies ¶ *lam rgyags provisions for a journey* ¶ *dmag rgyags military supplies*

རྒྱགས་ : p. བརྒྱགས་/--/ vi. to be full/ satisfied ¶ *grod pa ma brgyags par bzas pa red They ate until they were full.*

རྒྱགས་སྐྱེལ་ /kaqkee/ delivery of supplies/ provisions

རྒྱགས་ཅས་/kaqcɛɛ̀/ provisions, food supplies

རྒྱགས་ཆེ་བའི་ཡོ་བྱད/kaq chewɛɛ yocɛɛ̀/ luxury goods/ items

རྒྱགས་པ་ /kaqpa/ fat ¶ *kho rgyags pa chags 'dug He has become fat.*

རྒྱགས་ཚད་ /kaqtsɛɛ̀/ a lot, enough to satisfy ¶ *lung pa 'dir shing tog rgyags tshad yod pa red This place has a lot of fruit.* ¶ *khos sha rgyags tshad zas song He ate a lot of meat.*

རྒྱང་ /kan/ distance, span, space, range ¶ *'di nas khong bzhugs sa rgyang ring po med His home is not far from here.*

རྒྱང་བཀྲག /kantaà/ noticeable from a distance, striking ¶ *tshos gzhi 'di rgyang bkrag chen po 'dug This color is very striking.*

རྒྱང་བསྐྱོད་ /kankѳѳ̀/ 1. expedition; va.--*byed* to go on an expedition, to take a long journey 2. The Long March (of the Chinese Communists in 1934-35)

རྒྱང་བསྐྱོད་རླངས་འཁོར་ /--lanqɑɑ/ long- distance bus

རྒྱང་ཁྱད་ /kankɛɛ̀/ distance

རྒྱང་སྒྲག་ /kantaà/ sm. *rgyang bsgrags*

རྒྱང་སྒྲིབ་ /kəntip/ near-sighted, short-sighted

རྒྱང་བསྒྲགས་ /kantaà/ 1. broadcasting; va.--*byed;* --*bshad* to broadcast ¶ *gsar 'gyur de lam seng rgyang bsgrags byas pa red They broadcast the news at once.* ¶ *rgyang bsgrags rlung 'phrin khang radio/ broadcasting station* 2. loudspeaker, public address system

རྒྱང་བསྒྲགས་རླུང་འཕྲིན་/--luntiin/ radio ¶ *rgyang bsgrags rlung 'phrin khang radio/ broadcasting station*

རྒྱང་བསྒྲགས་རླུང་འཕྲིན་རོལ་མོ་ཚོགས་པ་ /--lūntiin röömo tshōqpa/ radio orchestra

རྒྱང་མཆོང་ /kancoon/ long/ broad jump

རྒྱང་ཆོད་ /kan chöö/ vi. to be separated by long distances (in time or space) ¶ *grong sde me 'khor 'babs tshugs nas me le 20 tsam gyis rgyang chod yod The town is twenty miles away from the railway station.* ¶ *dmag 'khrug de gnyis dbar mi rabs kha shas kyis rgyang chod yod pa red The two wars were separated by a few generations.*

རྒྱང་ཐག་ /kantaà/ distance ¶ *rgyang thag le dbar 2000 yod pa red There is a distance of two hundred kilometers.*

རྒྱང་ཐག་རིང་བའི་ས་ཁུལ་ /--rinwεε səqüü/ remote border area/ region, far away place

རྒྱང་མདའ་ /kanta/ long-range bow and arrow or firearm

རྒྱང་འདུལ་ /kəntüü/ expedition

རྒྱང་འཕེན་ /kanpeen/ long-range ¶ *rgyang 'phen me sgyogs long range artillery*

རྒྱང་འཕེན་འཕུར་མདའ་ /--phūntə/ long-range missile

རྒྱང་འཕེན་མེ་སྒྱོགས་ /--merköö/ long-range cannon

རྒྱང་འཕེན་མེ་ཤུགས་འཕུར་མདའ་ /--mišuu phūntə/ long-range rocket

རྒྱང་འབུད་ /kənpüü/ exile, banishment, deportation, extradition; va.--*gtong* to exile, to banish, to deport, to extradite

རྒྱང་འབེན་ /kanpeen/ target

རྒྱང་མ་ /kanma/ sm. *rgyang*

རྒྱང་ཚད་ /kantsεε/ 1. range, distance 2. measurement of distance

རྒྱང་ཚད་ཐིག་ཤིང་ /--thīqšiin/ signal post, aiming post, distance measuring post

རྒྱང་རིང་ /kənriin/ far, distant, long-range, long-term ¶ *rgyang ring gi dmigs yul long-term aim/ goal*

རྒྱང་རིང་དུ་ལུས་ /kənrintu lüü/ vi. to be left hopelessly behind, to be far away, to be unable to compete

རྒྱང་རིང་དམིགས་ཡུལ་གྱི་འཆར་འགོད་ /--miqyüüqi chəši/ long-term plan

རྒྱང་རིང་སྨྲ་བ་ /kənriin māwa/ the theory of remoteness

རྒྱང་རིང་མཚོ་ལམ་ /--tshōlam/ cross-ocean shipping-routes

རྒྱང་ཤེལ་ /kanšee/ telescope

རྒྱང་སོ་ /kənso/ spying/ watching secretly from a distance; va.--*'dzugs* to spy on, to watch secretly from a distance

རྒྱང་བསྒྲིང་ /kənsiin/ sm. *rgyang bsgrags*

རྒྱངས་ : p. བརྒྱངས་, imp. རྒྱོངས་ /kaan/ 1. to stretch/ extend, to pull from the sides or ends, to make taut 2. va. to fill up, to stuff, to cram in

རྒྱངས་ཤིང་ /kəŋšiin/ cross of wood (for punishment); va.--*rgyag* to put on a cross

རྒྱན་ /kɛɛn/ 1. ornament, decoration; va.--*spras; --gyis* to adorn, to ornament, to decorate 2. bet, wager, stake; va.--*'dzugs; --'cogs* to bet; vi.--*shor* to lose a bet; vi.--*thob* to win a bet 3. bh. election ¶ *rgyan ma thob na if (we) don't win the election;* va.--*btsugs* to vote 4. lots; va.--*rgyag* to draw lots

རྒྱན་ : p. བརྒྱན་ /--/ va. to decorate, to adorn, to ornament

རྒྱན་ཀླུབས་ /--lūp/ sm. *rgyan spras*

རྒྱན་བཀོད་ /kɛnqöö/ ornamentation, decoration

རྒྱན་གྱིས་རྒྱན་ /kɛnqi kɛɛn/ sm. *rgyan spras*

རྒྱན་རྒྱག་ /kɛɛn kaa/ see *rgyan,* 4

རྒྱན་དངུལ་ /kɛɛnŋüü/ bet

རྒྱན་ཆ་ /kɛnca/ ornament, jewelry

རྒྱན་འཛོག་ /kɛɛn cɔɔ/ see *rgyan*

རྒྱན་ཐོབ་ /kɛɛn thōp/ vi. to win (prize, bet, etc.)

རྒྱན་པོ་ /kɛnpo/ gambling; va.--*'gyed* to gamble

རྒྱན་སྤྲས་ /kɛɛn ṭɛɛ/ see *rgyan*

རྒྱན་བཙུགས་ /kɛɛn tsūu/ 1. p. of *rgyan 'dzugs* 2. bh. va. to vote

རྒྱན་ཚིག་ /kɛntsii/ adjective

རྒྱན་འཛུགས་ /kɛɛn tsuu/ see *rgyan*

རྒྱན་རིས་ /kɛɛnrii/ design, pattern, decoration

རྒྱན་ཤོག་ /kɛɛnšɔɔ/ lottery, lottery ticket

རྒྱན་ཤོར་ /kɛɛn šɔɔ/ see *rgyan*

རྒྱབ་ /kəp/ 1. back, behind, after ¶ *lag pa'i rgyab back of the hands* ¶ *kho'i rgyab la skad cha mang po shod kyi 'dug (They) talk a lot behind his back.* va. --*byed* to back, to give support 2. sm. *rgyag* 3. p. of *rgyag*

རྒྱབ་སྐྱོར་ /kəpkɔɔ/ support, backing, aid, help; va.--*byed* to support, to back, to aid, to help ¶ *kho tsho'i rang btsan gyi 'thab 'dzing la rgyab skyor gtsang ma byed kyi yod (We) support their struggle for independence.*

རྒྱབ་བསྐྱུར་ /kəpkʉʉ/ discarding, giving up, abandoning; va.--*byed* to discard, to give up, to abandon

རྒྱབ་འགལ་ /kamqɛɛ/ contrary, defying, opposite; contradiction, opposition ¶ *de ni lo rgyus kyi 'phel phyogs de rgyab 'gal red That is contrary to the march of history.*

རྒྱབ་སྙེས་ /kəpɲɛɛ/ sm. *rgyab snyes*

རྒྱབ་བཅའ་ /kapca/ sm. *rgyab rten*

རྒྱབ་ཆོས་ /kəpcʉʉ/ funeral services, religious services conducted after someone's death

རྒྱབ་ལྗོངས་ /kəmcoon/ background, backdrop (of a stage)

རྒྱབ་གཉེར་ /kəmɲee/ support, backing; va.--*byed* to support, to back

རྒྱབ་སྙེ་ /kamñe/ sm. *rgyab snyes*

རྒྱབ་སྙེས་ /kamñee/ cushion/ pillow (for the back); va.--*byed*; --*rgyag* to lean back, to rest against ¶ *kho rtsig par rgyab snyes byas dug He is leaning back against the wall.*

རྒྱབ་གཏད་ /kəp tɛɛ̀/ p. of *rgyab gtod*

རྒྱབ་གཏོད་ /kəptöö/ turning one's back, betrayal; va.--*byed* to turn one's back on, to betray ¶ *gzhung dang rgyal khab la rgyab gtod byas pa red They betrayed their government and country.*

རྒྱབ་གཏོད་པ་ /--pa/ betrayer, traitor

རྒྱབ་རྟེན་ /kəpteen/ support, backing, prop

རྒྱབ་རྟེན་ཐུབ་པ་ /--thupa/ dependable, reliable, trustworthy

རྒྱབ་སྟོན་ /kəp töön/ sm. *rgyab gtod*

རྒྱབ་མདུན་ /kəmtüün/ front and back, both sides; va. --*slog* to change/ reverse back and front, to reverse

རྒྱབ་འདྲེ་ /kamʈe/ fight, quarrel, dispute; va.--*rgyag* to fight, to quarrel, to dispute ¶ *kho gnyis nyin ltar rgyab 'dre brgyab pa red They always fought.* vi.--*shor* to have a dispute/ fight/ quarrel break out

རྒྱབ་གཉེན་ /kamnöön/ sm. *rgyab skyor*

རྒྱབ་སྣོན་ /kəpnüün/ reinforcement; va.--*gtong* to reinforce

རྒྱབ་སྣོན་དམག་མི་ /--məəmi/ reinforcements, support troops

རྒྱབ་དཔུང་ /kəppuŋ/ back-up/ supporting force; va.--*byed* to back-up, to support, to side with

རྒྱབ་ཕྱོགས་ /kəpcöö/ rear, back, behind the front lines

རྒྱབ་ཕྱོགས་ཆེན་པོ་ /--chempo/ ch. great rear area (the area of China not occupied by the Japanese during the Sino-Japanese war)

རྒྱབ་བྱེད་ /kəp cee/ va. to back, to support

རྒྱབ་འབོལ་ /kəmpöö/ cushion

རྒྱབ་དམག་ /kəpmaa/ sm. *rgyab snon dmag mi*

རྒྱབ་རྩ་ /kəptsa/ one who stands behind giving support; va. --*byed* to support, to back

རྒྱབ་རྩི་ /kəptsi/ overseer, foreman

རྒྱབ་གཤུང་ /kəpʂuuŋ/ sm. *rgyab rus*

རྒྱབ་རུས་ /kəprüü/ backbone, spine

རྒྱབ་རོགས་ /kəpröö/ reinforcement, backing, support from the rear; va.--*byed* to back up, to reinforce, to support

རྒྱབ་རོལ་ /kəpröö/ sm. *rgyab phyogs*

རྒྱབ་ལག་ /kəplaa/ backhand (in tennis or ping-pong)

རྒྱབ་ལངས་ /kəplaan/ sm. *rgyab rtsa*

རྒྱབ་ལྟོས། /kəplöö/ sm. *rgyab gtod*

རྒྱབ་ལོགས་ /kəplöö/ back, behind, rear ¶ *khang pa'i rgyab la ldum ra chung chung gcig 'dug There is a small garden behind the house.*

རྒྱབ་ཤ་ /kapša/ outer lining/ covering

རྒྱབ་ཤོག་ /kapšoo/ back cover

རྒྱབ་ཤོག་དཀར་པོའི་དེབ་ /--qaapöö thep/ white paper (issued by government)

རྒྱབ་ཤོག་སྔོན་པོའི་དེབ་ /--ŋönpöö thep/ blue book (used in diplomacy when relations between countries are on the verge of being severed)

རྒྱབ་བཤད་ /kəpšèè/ talking behind someone, back-biting; va.--*byed; --gtong; --rgyag* to talk behind someone's back, to back-bite

རྒྱལ་ /kɛl; kɛɛ/ vi. to be victorious, to overcome, to win 2. abbr. for *rgyal khab*

རྒྱལ་སྐྱོབ་ /kɛɛkop/ national salvation; va.--*byed* to save the country/ nation ¶ *khyim srung rgyal skyob byed to defend the home and save the nation*

རྒྱལ་ཁ་ /kɛɛqa/ victory, success, triumph; vi.--*thob* to be victorious, to win, to be the winner ¶ *mtha' ma'i rgyal kha nga tshor thob rgyu red We will have the ultimate victory.* va. --*len* to win, to gain victory

རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ /--thop/ see *rgyal kha*

རྒྱལ་ཁ་ལེན་ /--leen/ see *rgyal kha*

རྒྱལ་ /--löön/ sm. *rgyal kha thob*

རྒྱལ་ཁའི་སྒོ་ /kɛɛqɛɛ qo/ Brandenberg gate

རྒྱལ་ཁའི་འབྲས་བུ་ /--tɛɛpu/ the fruits of victory

རྒྱལ་ཁག་ /kɛɛqaa/ nations

རྒྱལ་ཁང་ /kɛɛqaan/ palace, castle

རྒྱལ་ཁབ་ /kèèqəp/ state, country, nation

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ /--qi ŋowoo/ form/ structure of government

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བང་མཛོད་ /--qi phantsöö/ treasury, exchequer

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་ལས་ཁུངས་ /--qi wantsiin lèèquun/ power organs/ offices of the state

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མིང་ /--qi miŋ/ name of the reigning dynasty

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཙོ་བོ་ /--qi tsowoo/ head of a state/ country, chief executive, ruler

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁོངས་ /--qi saqoon/ national territory

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གསོལ་སྟོན་ /--qi söötöön/ state banquet

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་འདས་འཇུག་མཛད་པ་ /--qii tɛɛncuu tsɛèpa/ state funeral

རྒྱལ་ཁབ་བརྒྱད་ཀྱི་མཉམ་འབྲེལ་དམག /--kɛɛ̀qi ñamtee maa/ allied army of eight states (during the Boxer Rebellion)

རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་ /--chempöö rinluu/ big nation chauvinism

རྒྱལ་ཁབ་འཆར་འགོད་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--charqöö uyöön lhenqaan/ State Planning Commission

རྒྱལ་ཁབ་མཉམ་འབྲེལ་ /--ñamtee/ confederation

རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་བསྡུ་ལེན་ /--ta tuliin/ nationalization; va.--*byed* to nationalize

རྒྱལ་ཁབ་རྟགས་མཚན་ /--taqtsɛɛn/ state/ national emblem

རྒྱལ་ཁབ་སྤྱིར་བཏོང་ /--chirtsoon/ sm. *rgyal gtod*

རྒྱལ་ཁབ་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thüüqöö/ state apparatus/ machinery

རྒྱལ་ཁབ་མ་རྩའི་རིང་ལུགས་ /--matsɛɛ rinluu/ state capitalism

རྒྱལ་ཁབ་འཛུགས་བསྐྲུན་ /--tsuqtüün/ national construction

རྒྱལ་ཁབ་འཛུགས་ཁྲིམས་ /--tsuqtim/ state/ national law

རྒྱལ་ཁབ་འཛུགས་པའི་སྒྲིག་གཞི་ /--tsuqpɛɛ tiqsi/ state agency

རྒྱལ་ཁབ་ཡིག་རྒྱ་ /--yiqkə/ diplomatic credentials

རྒྱལ་ཁབ་ལ་གཅེས་ /--la cee/ va. to be patriotic, to love one's country

རྒྱལ་ཁབ་ལ་དབང་བ་ /--waŋwa/ nationally owned, state-owned ¶ *sa cha tshang ma rgyal khab la dbang ba red All the land is state owned.*

རྒྱལ་ཁབ་ལ་དབང་བའི་ཁེ་ལས་ /--la waŋwɛɛ qhelɛɛ̀/ state enterprise

རྒྱལ་ཁབ་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་ /--la waŋwɛɛ ləmluu/ system of national ownership

རྒྱལ་ཁབ་རིང་ལུགས་ /--rinluu/ ch. étatistes

རྒྱལ་ཁབ་ཤོར་ /--šɵɵ/ vi. to lose one's country

རྒྱལ་ཁམས་ /kɛnqham/ country, area

རྒྱལ་ཁོངས་ /kɛɛqoon/ national, nationality

རྒྱལ་ཁོངས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ /--qi cətim/ naturalization laws

རྒྱལ་ཁོངས་གཉིས་སུ་གཏོགས་པ་ /--ñiisu tɵqpa/ dual nationality

རྒྱལ་ཁྲིམས་ /kɛ̀ɛ̀tim/ national law

རྒྱལ་གླུ་ /kɛ̀ɛ̀lu/ national anthem

རྒྱལ་མགྲོན་ /kɛɛntöön/ bh. ADC to the King of Bhutan

རྒྱལ་སྒོ་ /kɛɛqo/ gate

རྒྱལ་གཅེས་ /kɛɛcee/ patriotism

རྒྱལ་གཅེས་གཙང་སྦྲའི་ལས་འགུལ་ /--tsānṭεε lēēnqüü/ patriotic campaign for better sanitation/ hygiene

རྒྱལ་གཅེས་འཐབ་རྩོད་ /--thə̄ptsöö/ patriotic struggle

རྒྱལ་གཅེས་སྤྱི་ཆིངས་ /--cīciŋ/ patriotic pact

རྒྱལ་གཅེས་སྤྱི་འབྲུ་ /--cīnṭu/ grain 'donated' to Chinese Communist government (lit. patriotic common grain)

རྒྱལ་གཅེས་མི་སྣ་ /--minə/ patriots

རྒྱལ་གཅེས་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ patriotism

རྒྱལ་ཇུས་ /kēēcüü/ government/ national policy

རྒྱལ་གཉེར་ /kεεnñee/ state-owned, state-managed ¶ *rgyal gnyer slob grwa state schools*

རྒྱལ་གཉེར་ཁེ་ལས་ /--qhēlεè/ state enterprise

རྒྱལ་གཉེར་ནགས་ར་ /--naqra/ state forest

རྒྱལ་གཉེར་དཔལ་འབྱོར་ /--pēncɔɔ/ state-owned economy

རྒྱལ་གཉེར་ཕྱུགས་ར་ /--chūqrə/ state livestock farm

རྒྱལ་གཉེར་ཚོང་ལས་ /--tshōŋlεè/ state trade/ commerce

རྒྱལ་གཉེར་ཞིང་ར་ /--šiŋrə/ state farm

རྒྱལ་གཉེར་བཟོ་ལས་ /--solεè/ state industry

རྒྱལ་རྟགས་ /kεεtaà/ state/ national emblem

རྒྱལ་སྟོན་ /kεεtöön/ national celebration

རྒྱལ་སྟོན་དུས་ཆེན་ /--thüüceen/ National Day (October 1st for mainland and October 10th for Taiwan)

རྒྱལ་བསྟན་ /kεεteen/ sm. *rgyal ba'i bstan pa*

རྒྱལ་དར་ /kεεtaa/ national flag

རྒྱལ་དོན་ /kεεtöön/ for or pertaining to the state/ nation; national ¶ *rgyal don srung skyob 'gro gron national defense expenditure*

རྒྱལ་དོན་ཁང་ /--qhāān/ State Department (U.S.A.)

རྒྱལ་དོན་གྲོས་ཚོགས་ /--thöötsɔɔ/ national assembly, parliament, congress

རྒྱལ་དོན་བློན་ཆེན་ /--lönceen/ Secretary of State (U.S.A.)

རྒྱལ་དོན་མ་དངུལ་ /--mənüü/ national capital

རྒྱལ་དོན་མཚམས་འདྲི་ /--tshə̄mṭi/ state visit

རྒྱལ་དོན་ཞལ་འདེབས་ /--šεεntep/ national (money) contribution/ donation (a contribution collected from Tibetans by the Tibetan government in exile in India)

རྒྱལ་ནང་ kεεnaan/ inside the coun-

try/ nation, domestic, internal ¶ *rgyal nang rgyal spyi domestic and foreign*

རྒྱལ་ནང་གི་དམག་འཁྲུག་ /--qi mə̄qṭuù/ civil war

རྒྱལ་ནང་ཉོ་ཚོང་ /--n̄otsoon/ domestic trade

རྒྱལ་ནང་ཚོང་ཁྲོམ་ /--tshoŋṭom/ domestic market

རྒྱལ་ནང་གསར་བརྗེའི་དམག་འཁྲུག་ /--sārcee mə̄qṭuù/ revolutionary civil war

རྒྱལ་གནས་ཞུ་ཡིག་ /keɛnɛɛ̀ šuyiì/ state of the union message

རྒྱལ་པོ་ /keɛpo/ king, ruler, monarch

རྒྱལ་པོ་དང་རྩ་ཁྲིམས་གཉིས་ལྡན་ /--tə tsəṭim n̄inteen/ constitutional monarchy

རྒྱལ་པོ་དྲག་ཤུལ་ཅན་ /--ṭhəqšuùcèen/ tyrant, despot, autocrat

རྒྱལ་པོ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ /--yöpeɛ kèèqəp/ sm. *rgyal po'i rgyal khab*

རྒྱལ་པོའི་ཁྲི་སྟོན་ /keɛpöö ṭhīṭöön/ coronation

རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ /--kèèqəp/ monarchy, kingdom ¶ *ne pa la rgyal po'i rgyal khab the kindgom of Nepal*

རྒྱལ་པོའི་སྲས་ /--sɛ̄ɛ/ prince

རྒྱལ་སྤྱི་ /kèèci/ 1. international 2. also used as an abbr. for the U.N. ¶ *rgyal spyi rogs ram tshogs pa U.N. Relief Organization*

རྒྱལ་སྤྱི་གྲོས་མཐུན་ /--ṭhuuṭuun/ international agreement

རྒྱལ་སྤྱི་དང་པོ་ /--thaŋpo/ the First International

རྒྱལ་སྤྱི་གཉིས་པ་ /--n̄iipə/ the Second International

རྒྱལ་སྤྱི་གསུམ་པ་ /--sūmpə/ the Third International

རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྱོན་ /--khöön/ international sphere, global

རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་ར་ /--ṭhīmrə/ International Court of Justice

རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་ལུགས་ /--ṭhīmluù/ international law

རྒྱལ་སྤྱིའི་གོ་གནས་ /--qhonɛɛ̀/ international position/ status/ prestige

རྒྱལ་སྤྱིའི་གླུ་དབྱངས་ /--lūyaàn/ The International (song)

རྒྱལ་སྤྱིའི་སྒེར་ཁྲིམས་ /--qerṭim/ international private law

རྒྱལ་སྤྱིའི་ངལ་རྩོལ་དུས་ཆེན་ /--ŋɛɛtsöö thuuceen/ International Labor Day, May Day

རྒྱལ་སྤྱིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ /--cə̄ṭim/ international law

རྒྱལ་སྤྱིའི་ཉོ་ཚོང་ /--n̄otsoon/ international trade, world trade

རྒྱལ་སྤྱིའི་སྒྲ་རྟགས་ /--ṭataà/ international phonetic alphabet

རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆུ་ཚད། /--chūtsèè/ world level/ standard, international standard

རྒྱལ་སྤྱིའི་མཐུན་འབྲེལ། /--nāntee/ League of Nations

རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ། /--nēētsüü/ international situation

རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཁྲིམས། /--citim/ international public law

རྒྱལ་སྤྱིའི་དམངས་གཙོའི་བུད་མེད་མཐུན་འབྲེལ་ཚོགས་པ། /--māntsöö phüümeè nāntee tshöqpa/ Women's International Democratic Federation (WIDF)

རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོང་ར། /--tshōnra/ international market

རྒྱལ་སྤྱིའི་ཞི་བདེ། /--site/ international peace

རྒྱལ་སྤྱིའི་རིང་ལུགས། /--rinluù/ internationalism

རྒྱལ་སྤྱིའི་སློབ་གྲྭ་བའི་མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་པ། /--lōptawɛɛ ñāmtee tshöqpa/ International Union of Students (IUS)

རྒྱལ་སྤྱིའི་གསོ་རིག་ཡིག་ཆ། /--sūrii yiqcə/ international medical records

རྒྱལ་ཕམ། /kɛɛpam; kenpam/ victory or defeat, gain or loss ¶ *su la yang rgyal pham byung med No one has won or lost.* va.--'byed to see who will win and lose, to decide victory and defeat

རྒྱལ་ཕམ་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་འགྲན་བསྡུར། /--ceeceè qi tentuu/ final heat of a race/ competition

རྒྱལ་ཕྱི། /kèèci/ abroad, external

རྒྱལ་ཕྲན། /kɛɛtɛɛn/ small nation/ country

རྒྱལ་ཕྲན་མཉམ་འབྲེལ། /--ñāmtee/ federation, federal union, commonwealth

རྒྱལ་བ། /kawaa/ 1. the victorious, the conqueror, the Buddha ¶ *rgyal ba'i bstan pa the Buddha's teaching (the Dharma)* 2. the Dalai Lama ¶ *rgyal ba lnga pa the Vth Dalai Lama*

རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྲེང་། /--qūtiin/ the reincarnation series of the Dalai Lamas (h) ¶ *rgya ba sku phreng bcu gsum pa thub bstan rgya mtsho Thubtan Gryatso, the 13th Dalai Lama*

རྒྱལ་བ་ཡབ་སྲས་རྣམ་གཉིས། /kɛɛwa yəp namñii/ Dalai and Panchen Lama

རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ། /--rimpoche/ Dalai Lama

རྒྱལ་བའི་བཀའ། /kawɛɛ qā/ the teachings of Buddha

རྒྱལ་བུ། /kɛɛpu/ prince

རྒྱལ་བློན། /kɛɛlöö/ the king and his ministers

རྒྱལ་བློན་སྲིད་ཚོགས། /--siitsöö/ ruling clique, ruling circle

རྒྱལ་བློན་ལྷན་ཚོགས། /--lhēntsöö/ session of the Tibetan Council of Ministers (*bka' shag*) and the Dalai Lama

རྒྱལ་དབང་། /kɛwaan; kawaan/ title used for the highest Lamas of Tibet

རྒྱལ་དབང་ཀརྨ་པ་ /--qāmapa/ the Karmapa Lama

རྒྱལ་འབངས་ /kenpaàn/ 1. citizen, subject 2. people and country, national

རྒྱལ་འབངས་དཔལ་འབྱོར་ /--pencɵɵ/ national economy

རྒྱལ་འབངས་ཡོང་འབབ་ /--yonpəp/ national income

རྒྱལ་འབངས་གསར་བརྗེ་ /--sārce/ national revolution

རྒྱལ་འབངས་སློབ་གསོ་ /--lōpso/ national education

རྒྱལ་འབྲེལ་ /kɛntee/ international ¶ *rgyal 'brel 'ching yig international treaties*

རྒྱལ་འབྲེལ་རིང་ལུགས་ /--rinluù/ internationalism

རྒྱལ་མོ་ /kɛɛmo/ queen

རྒྱལ་དམངས་ /kɛɛmaàn/ the people/ populace

རྒྱལ་དམངས་ཚོགས་ཁང་ /--thɵɵqaan/ people's assembly

རྒྱལ་རྩེ་ /kɛɛtse; kantse/ c. Gyantse

རྒྱལ་ཚབ་ /kɛ̀ɛ̀tsəp/ regent

རྒྱལ་ཚོགས་ /kɛɛtsɵɵ/ the United Nations (abbr. for *dzam gling mnyam 'brel rgyal tshogs*)

རྒྱལ་ཚོགས་བརྟག་ཞིབ་མཁན་ /--təqšipñɛɛn/ United Nation

རྒྱལ་ཚོགས་ཚོགས་ཆེན་ /--tsɵɵqceen/ General Assembly of the U.N.

རྒྱལ་ཚོགས་སྲུང་སྐྱོབ་ལྷན་ཚོགས་ /--sūŋkop lhēntsɵɵ/ the U.N. Security Council

རྒྱལ་ཚོགས་ལྷན་རྒྱས་ /--lhēnkɛ̀ɛ̀/ General Assembly of the U.N.

རྒྱལ་ཚོང་ /kɛɛtsoon/ traitor ¶ *rgyal tshong sger gcod srid dbang traitorous dictatorship* ¶ *rgyal tshong sger gcod kyi srid gzhung traitorous dictatorial government*

རྒྱལ་མཚན་ /kɛntsɛɛn/ 1. banner (of victory) 2. man's name

རྒྱལ་མཚམས་ /kɛntsam/ national boundary

རྒྱལ་མཚམས་རིས་མེད་རིང་ལུགས་ /--rimeè rinluù/ internationalism

རྒྱལ་འཚོང་ /kɛɛtsoon/ sm. *rgyal tshong*

རྒྱལ་འཛིན་ /kɛntsiin/ sm. *rgyal gnyer*

རྒྱལ་འཛུགས་ /kɛɛ tsuù/ sm. *rgyan dzugs*

རྒྱལ་ཞེན་ /kɛɛšeen/ patriotism

རྒྱལ་གཟིམ་ /kɛ̀ɛ̀sim/ Private Secretary of the King of Bhutan

རྒྱལ་ཡབ་ /kəyəp/ title of Dalai Lama's father

རྒྱལ་ཡིག་ /kɛɛyii/ diplomatic credentials

རྒྱལ་ཡུམ་ /kəyum/ title for the mother of the Dalai Lama

རྒྱལ་ཡོངས་ /kɛɛyoǒn/ nationwide, pertaining to the nation as a whole, national ¶ *rgyal yong gzhon nu'i 'thus mi national youth representatives*

རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཁྱོན་ /--qi khǒn/ all over the nation, nationwide

རྒྱལ་ཡོངས་འཐུས་མིའི་ཚོགས་ཆེན་ /--thüümii tshɦqceen/ national assembly/ congress (representatives from all over the nation)

རྒྱལ་ཡོངས་དྲུང་ཆེ་ /--thunce/ Secretary of State (U.S.)

རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་མིའི་ཚོགས་ཆེན་ /--mimaàn thüümii tshɦqceen/ National People's Congress ¶ *rgyal yongs mi dmangs 'thus mi'i tshogs chen gyi rgyun las lhan khang standing committee of the National People's Congress*

རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ /--tshɦqceen/ national assembly

རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ /--tshǒntu/ National Assembly (of Bhutan)

རྒྱལ་ཡོངས་ཡོང་འབབ་ /--yonpəp/ national income

རྒྱལ་ཡོངས་ལས་དོན་གྲོས་ཚོགས་ /--lɛɛtöön thöötsɦɦ/ National Working Conference

རྒྱལ་ཡོངས་སྲུང་སྐྱོབ་ /--sunkop/ national defense

རྒྱལ་རབས་ /kèèrəp/ history; dynasty, royal lineage ¶ *rgya nag gi rgyal rabs Chinese history* ¶ *ching rgyal rabs 'go tshugs nas from the beginning of the Ch'ing dynasty*

རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་ /--rimcuun/ successive generations (of kings or rulers)

རྒྱལ་ཉེར་བྲན་གཡོག་ /--thɛɛnyɦɦ/ colonial slaves

རྒྱལ་ས་ /kɛɛsa/ capital

རྒྱལ་སྲས་ /kɛɛsɛɛ̀/ prince

རྒྱལ་སྲས་སྦ་ཀུ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ /--paqula rimpoche/ title of the reincarnate Lama of Ladakh

རྒྱལ་སྲིད་ /kèèsii/ state affairs, government, political power; va.--*skyong* to rule/ govern

རྒྱལ་སྲིད་གྲོས་ཚོགས་ /--thöötsɦɦ/ parliament, congress

རྒྱལ་སྲིད་སྤྱི་ཁྱབ་ཁང་ /--cikəp qhaan/ State Council, State Department, Office of the Prime Minister

རྒྱལ་སྲུང་ /kɛɛsuǹn/ national defense

རྒྱལ་སྲུང་སྤུའུ་ /--+ch./ Defense Department (U.S.), Ministry of Defense ¶ *rgyal srung pu'u krang Secretary/ Minister of Defense*

རྒྱལ་སྲུང་དམག་དཔུང་ /--məqpuun/ national defense army

རྒྱལ་སྲུང་འཛུགས་སྐྲུན་ /--tsuqtüün/ national defense construction

རྒྱལ་སྲུང་ལུས་རྩལ་ /--lüütsèè/ national defense physical training

རྒྱལ་སྲུང་ས་མཚམས་ /--sāntsam/ national defense border

རྒྱལ་སྲུང་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--üyüün lhēnqaan/ National Defense Commission

རྒྱས་ /kɛɛ̀/ 1. vi. to be vigorous, to flourish, to thrive, to prosper ¶ *me tog rgyas pa'i skabs when the flowers are flourishing* ¶ *rgyal khab gyi dpal 'byor rgyab pa la brten nas because the nation's economy prospered* ¶ *sgo phyugs rnams sha shed rgyas 'dug The livestock have thrived.* 2. vi. to swell, to rise, to overflow (as with rivers/ water) ¶ *gtsang po rgyas 'dug The river has risen.* 3. (*rgya* + inst.) by a trap/ net ¶ *bya de rgyas bzung ba red (They) caught the bird with a net.* 4. adj comp. of *rgyas po*

རྒྱས་བསྐྲུན་ /kɛ̀ɛ̀tüün/ expansion, extension; va.--*byed* to expand, to extend, to add new things to, to elaborate

རྒྱས་གྲས་ /kɛɛtɛɛ̀/ full length ¶ *pa le'i zhabs gro rgyas gras full length ballet*

རྒྱས་བཅད་ /kɛɛcɛɛ̀/ fixing (of prices schedules, taxes, etc.), regulation ¶ *rgyas bcad kyi skyed ka fixed interest;* va.--*byed* to fix (prices etc.) ¶ *za cha'i rin gong gzhung nas rgyas bcad byas pa red The government fixed the prices of food articles.*

རྒྱས་བསྡུས་ /kɛɛtüü/ degree/ extent of elaborateness ¶ *mdzad mgo rgyas bsdus ran po zhig gnang yod pa red (They) had a ceremony of appropriate elaborateness.*

རྒྱས་པ་ /kɛ̀ɛpa/ 1. more elaborate/ detailed/ extensive, more comprehensive ¶ *bod kyi rgyal rabs rgyas pa zhig sgrig rtsom byas pa red They compiled a more comprehensive book of Tibetan history.* 2. general, full, elaborate (usu. of meetings)

རྒྱས་པར་བྱེད་ /kɛ̀ɛpar cheè/ va. to enlarge/ expand/ increase

རྒྱས་པོ་ /kɛɛpo/ elaborate, detailed, extensive ¶ *tshigs re rer 'grel bshad rgyas po skyon gyi 'dug (He) gives elaborate explanations of each word.* ¶ *gsol tshigs rgyas po sumptuous meal (h)*

རྒྱས་དཔྱད་ /kɛɛcɛɛ̀/ ration, allotment; va.--*byed* to ration, to allot, to standardize an amount ¶ *'tsho chas nyo rgyu'i thob thang tshad gzhi rgyas dpyad pa red (They) standardized the amount of foodstuffs one has the right to buy.*

རྒྱས་སྤྲོས་ /kɛɛtöö/ elaborate, sumptuous, stylish

རྒྱས་སྤྲོས་ཆུད་ཟོས་ /--chüsöö/ extravagance

རྒྱས་སྤྲོས་མེད་པ་ /--meèpa/ simple, not elaborate

རྒྱས་རྩོད་ /kɛɛtsöö/ a big debate

རྒྱས་རྩོད་རྒྱས་གླེང་ /--kɛɛlen/ contending and debating to the fullest extent

རྒྱས་འཛོམས་ /kɛntsom/ plenary, large/ full (session)

¶ *tshogs 'du rgyas 'dzoms plenary session*

རྒྱས་འཛོམས་གྲོས་ཚོགས་ /--thöötsɔɔ/ plenary session, full or large session/ meeting/ conference

རྒྱས་བཟའ་རྒྱས་བཏུང་ /kɛɛsa kɛɛtuun/ excessive eating and drinking, overeating and overdrinking, extravagant consumption

རྒྱས་གསྡོམ་ /kɛɛšom/ sm. *rgyas sprod*

རྒྱས་བཤད་ /kɛɛšɛɛ/ explanation, elaboration (in communication); va.--*byed* to explain in detail, to elaborate (on a subject)

རྒྱས་བཤད་རྒྱས་གླེང་ /kɛɛšɛɛ kɛɛlen/ airing one's views, aguing things out

རྒྱུ་ /ku/ 1. matter, substance, material ¶ *rgyu legs nyes quality of the material* 2. cause (primary or direct) ¶ *rtsa shing rnam rkye ba'i rgyu the cause of the plant's growth* 3. (vb. +--+ linking verb) fut. particle expressing 'definite' future action ¶ *nga tsho sang nyin 'gro rgyu yin We are going tomorrow.* 4. (vb. +--+ linking verb) in sentence expressing 'present' contexts conveys the idea that the verbal action " "has yet to be done" ¶ *kho da lta kha lag za rgyu red He has yet to eat.* 5. (vb. +--+*byung*) there was/ was not a chance or possibility to do the verbal action ¶ *kho khrom la 'gro rgyu byung song He had a chance to go to the market.* 6. (vb. +--+ neg. existential vb.) a. shouldn't do the verbal action ¶ *kha lag she drag za rgyu yod pa ma red (One) shouldn't eat a lot of food.* b. non-existence of something or someone ¶ *'dir dprang po gtan nas mthong rgyu yod pa ma red No beggars at all can be seen here.* ¶ *las ka med tsang kha lag za rgyu mi 'dug Because (he) has no work (he) doesn't have food to eat.* 7. (vb. +--+ positive existential vb.) existence of something or someone ¶ *deng dus kho tshor 'bras za rgyu yod pa red These days they have rice to eat.* 8. (vb. +--) future nominalizing particle ¶ *khos deb nyos rgyu gi dngul brlags pa red He lost the money for buying the book.* ¶ *dmag rgyag rgyu de ni shugs che ru gtong dgos (We) must intensify the fighting of the war.* ¶ *kha lag bzo rgyur tshal 'di yag po 'dug This vegetable is good for making food (cooking).* ¶ *kha lag bzo rgyu'i tshal 'di yag po 'dug This vegetable for making food is good.* 9. wealth, riches ¶ *rgyu yod pa de tsho med pa bzo dgos (We) must annihilate those who are wealthy.* 10. warp (in weaving)

རྒྱུ་ : p. བརྒྱུས་; imp. རྒྱུས་ /ku/ va. to string, to put into a hole, to insert, to push through

རྒྱུ་དཀར་ /kuqaa/ the large intestine

རྒྱུ་རྐྱེན་ /kukeen/ cause (primary and secondary) raison d'etre ¶ *kho sems skyo ba'i rgyu rkyen ga re red What is the reason for his sadness?*

རྒྱུ་རྐྱེན་གཙོ་བོ་ /--tshõwo/ sm. *rgyu gtso bo*

རྒྱུ་སྐར་ /kuqaa/ planet

རྒྱུ་སྒྲིག་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thüüqöö/ warping machine

རྒྱུ་དངུལ་ /kunǖü/ riches, wealth

རྒྱུ་དངོས་ /kunöö/ property, wealth, possessions, goods

རྒྱུ་གཅིག་སྨྲ་བ་ /kucii māwa/ monistic theory of origins, monism

རྒྱུ་ཆ་ /kucə; kupcə/ materials ¶ *gos log gi rgyu cha dress material*

རྒྱུ་ཆ་རང་ས་ནས་ལེན་ /--ransanɛ̀ leen/ va. to obtain raw materials locally

རྒྱུ་ཆས་ /kucɛɛ̀; kupcɛ̀ɛ̀/ sm. *rgyu cha*

རྒྱུ་གཉིས་སྨྲ་བ་ /kuñii māwa/ dualism, dualistic theory

རྒྱུ་ཏག་ /kutaà/ 1. nature, temperament, disposition 2. quality (of materials)

རྒྱུ་ནག་ /kunaà/ the small intestine

རྒྱུ་ནག་སོར་བཅུ་གཉིས་མ་ /--sǖr cünñiimə/ duodenum

རྒྱུ་ནོར་ /kunǖǖ/ wealth, riches, property, valuables, possessions; vi.--*shor* to lose one's wealth/ riches/ property/ possessions, to become bankrupt

རྒྱུ་ནོར་འབྱུང་ཁུངས་ /--cunquǜn/ resources

རྒྱུ་སྤུན་ /kupǖün/ warp and woof

རྒྱུ་སྤུས་ /kupǖü/ quality ¶ *rgyu spus dag po good quality*

རྒྱུ་འཐེ་བསླ་བཅོས་ /kuthi lācöö/ cutting down on the material and doing an easy job, cheap job (usu. dishonest)

རྒྱུ་འཕྲོག་ /kuntǖǖ/ looting, plundering, stealing; va.--*byed* to loot, to plunder, to steal

རྒྱུ་བ་ /kuwaa/ movement, circulation ¶ *khrag gi rgyu ba circulation of the blood*

རྒྱུ་འབྱོར་ /kuncǖǖ/ wealth, riches

རྒྱུ་འབྲས་ /kuntɛɛ̀; kumtɛɛ̀/ cause and effect, vi.--*'khor* to reap the results of one's past actions

རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ /--qi tewaa/ relationship between cause and effect

རྒྱུ་འབྲས་མེད་པ་ /--meèpa/ shameless, outrageous

རྒྱུ་མ་ /kumə/ intestine

རྒྱུ་མ་རིང་སྒོ་ /--rinqu/ inactive, slow, lazy

རྒྱུ་མང་སྨྲ་བ་ /kuman māwa/ pluralism

རྒྱུ་མེད་རྐྱེན་མེད་ /kumeè keenmeè/ without reason/ cause

རྒྱུ་གཙང་ /kutsaan/ sm. *rgyu legs*

རྒྱུ་གཙོ་བོ་ /ku tsōwoo/ essential element/ factor

རྒྱུ་ཚད་ /kutseè/ typhoid fever

རྒྱུ་ཚད་འབྲུམ་བུ་ཅན་ /--tumpuceen/ typhus

རྒྱུ་མཚན་ /kumtseen/ reason ¶ *de byed dgos pa'i rgyu mtshan ga re red What is the reason for having to do this?*

རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སེམས་འགུགས་ /--qi sēm quù/ va. to subdue/ move people by reason

རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱེད་ /--tu ceè/ va. to use a false reason, to use a pretex ¶ *rgyal srung la rogs ram byed yas rgyu mtshan du byas nas btsan 'dzud byas pa red Using helping national defense as a pretext, (they) invaded (the country).*

རྒྱུ་མཚན་མེད་པ་ /--meèpa/ without reason, senseless

རྒྱུ་མཚན་བཤད་ /--šöö/ va. to appeal to reason, to tell/ state the reason why

རྒྱུ་རྫས་ /kutsɛɛ̀/ sm. *rgyu nor*

རྒྱུ་ཟ་ /ku sa/ va. to take a bribe

རྒྱུ་གཟེར་ /kuser/ colic; dysentery

རྒྱུ་བཟེའི་འཁོར་ཁང་ /kusöö qhõrqaan/ beaming shop (in textile factory)

རྒྱུ་ལམ་ /kuləm/ sm. *'gro lam*

རྒྱུ་ལེགས་ /kuleq/ good quality

རྒྱུ་ཤུགས་ /kušuù/ financial resources

རྒྱུ་ཤེད་ཅན་ /kušeèceen/ plutocrat

རྒྱུ་གཤིས་ /kušiì/ nature, character

རྒྱུ་ས་ /kusə/ sm. *rgyu lam*

རྒྱུ་ལྒྱག་ /kulaà/ med. appendix

རྒྱུ་ལྒྱག་ཚ་ནད་ /--tshãneè/ appendicitis

རྒྱུག : p. བརྒྱུགས་, imp. རྒྱུགས་ /kuù/ 1. va. to run, to race, ¶ *zhog ltar me le gnyis tsam rgyug gi yod sa red They ran about two miles every morning.* 2. va. to work for, to serve, to work as a servant (usu. follows *g.yog*) ¶ *mi tshang 'byor ldan zhig gi g.yog po brgyugs ba red He served a wealthy family.* 3. vi. to sell, to move (goods) ¶ *dkar yol gyi dngos chas de tsho rgyug gi mi 'dug The chinaware is not selling.* 4. vi. to flow, to circulate, to run (water, blood, etc.) ¶ *gtsang po de lho phyogs su rgyug gi yod pa red The river runs south.*

རྒྱུག་ཁྱི་ /kuqki/ stooge, running dog

རྒྱུག་འགྲོ་ /kuq to/ va. to run ¶ *skad rgyag sa de rgyug phyin (p. of 'gro) song (They) ran to the place where (they) were shouting.*

རྒྱུག་འགྲོའི་བྱེ་སྟོང་ /kuntöö chetoòn/ shifting sand area

རྒྱུག་འགྲོ་བའི་བྱེ་མ་ /kuq towɛɛ chema/ shifting sand

རྒྱུག་ཆུ་ /kuqcu/ running water, stream, brook

རྒྱུག་དུས་ /kuqtüü/ busy season

རྒྱུག་པ་ /kuqə; kuqpaà/ stick, cane, staff

རྒྱུག་སྦོམ་ /kuqpom/ dynamite stick

རྒྱུག་རྩལ་ /kuqtsee/ track events; va. *'gran* to take part/ compete in track events

རྒྱུག་ལམ་ /kuqləm/ track (for racing)

རྒྱུག་ཤད་ /kuqšeè/ comb, va.--*rgyag* to comb

རྒྱུགས་ /kuq; kuù/ 1. imp. of *rgyug* 2. sm. *rgyug* 3. go away! 4. test, examination

རྒྱུགས་ཐོ་འགོད། /kuqto qöö/ va. to present oneself for an entrance examination, to register for an examination

རྒྱུགས་སྤྲོད། /kuq töö/ va. to take an examination

རྒྱུགས་འབུལ། /kuù puu/ h. of *rgyugs sprod*

རྒྱུགས་འབུལ་ཡི་གེ། /kunpuu yiqi/ examination paper

རྒྱུགས་བཞེད། /kuù šeè/ h. of *rgyugs len*

རྒྱུགས་ལ་རྒྱུགས་ལེན། /kuqlə kuqleen/ examination, test

རྒྱུགས་ལེན། /kuqleen/ examination, test; va./kuù leen/;--*byed* to give an examination/ test

རྒྱུགས་ཤར། /kuqšaa/ running, race; va.--*slod* to run, to race

རྒྱུགས་པ། /kunpə/ marrow

རྒྱུད། /küü/ 1. character, trait, nature 2. via, through (sm. *brgyud)* 3. bank, shore, coast, edge, side, range ¶ *rgya mtsho'i rgyud kyi grong khyer* coastal cities ¶ *chu bo'i rgyud du* on the banks of the river ¶ *ri rgyud* mountain range 4. tantra *mdo rgyud* sutras and tantras 5. lineage , descent

རྒྱུད་བསྐུལ། /küüqüü/ entreatment, appeal, solicitation, encouragement; va.--*byed* to entreat/ appeal/ solicit (to do), to encourage ¶ *rogs ram gyi rgyul bskul bskul byed pa red* (He) appealed for aid. vi.--*thebs* to get encouraged ¶ *ngo rgol byas pa'i las 'gul des sog po'i mi rigs yang rgyud bskul thebs song* The Mongolians got encouraged by that movement of opposition

རྒྱུད་འདྲེས། /küntii/ crossbred, hybrid; vi./küü tee/; --*byed* to be mixed, to be crossed

རྒྱུད་འདྲེས་སྦྱོར་སྡེབ། /--cörtep/ cross breeding, hybridization

རྒྱུད་འདྲེས་སོན་གསོ། /--söönso/ method/ process of producing hybrid seeds, cross fertilization of seeds

རྒྱུད་ལྡན་རོལ་ཆ། /küntεεn rööca/ string instrument

རྒྱུད་པ། /küpə/ lineage, breed, race, species; vi.--*'phel* to multiply/ increase by breeding, to breed

རྒྱུད་འཕེལ། /kuù phee/ sm. *rgyud pa 'phel*

རྒྱུད་འཕེལ་ཚད། /kuù pheetsεὲ/ breeding (increase) rate

རྒྱུད་མང་། /küümaàn/ sitar (an Indian string instrument)

རྒྱུད་གཙང་། /küütsaan/ thoroughbred, pure blood

རྒྱུད་གཙང་འཕེལ་རྒྱས། /--pheekεὲ/ thoroughbred breeding

རྒྱུད་འཛིན། /küntsiin/ hereditary, succession; va./küü tsiin/ to inherit, to succeed

རྒྱུད་འཛིན་གྱི་རིག་པ། /--qi riqpə/ study of heredity, genetics

རྒྱུད་འཛིན་གྱི་རང་བཞིན་ /--gi rəŋšiin/ heredity

རྒྱུད་བཟང་ /küüsaàn/ good stock/ lineage

རྒྱུད་རབས་ /küürəp/ genealogy

རྒྱུད་རིམ་ /küürim/ system, order ¶ *spyi tshogs kyi rgyud rim social system*

རྒྱུད་རིམ་ལྡན་པ་ /tεεmpa/ systematic, methodical ¶ *rgyud rim ldan pa'i sgo nas systematically*

རྒྱུན་ /küün/ 1. continuity, ¶ *rgyud bzang 'phel ba'i rgyun the continuity of good stock breeding* 2. duration, period, time ¶ *khyed rang 'dir bzhugs rgyun ring during the time of your stay here* ¶ *rgyun ring bsgugs pa yin (We) waited for a long time.*

རྒྱུན་སྐམ་ /künqəm/ constipation

རྒྱུན་སྐྱོང་ /küün koŋ/ va. to maintain to perpetuate, to keep up ¶ *kho tsho'i drang bden 'thab skyong gi yod pa red (They) are keeping up their support for their just struggle.*

རྒྱུན་མཁོ་ /künqo/ 1. daily/ everyday needs 2. applied

རྒྱུན་མཁོའི་དངོས་རྫས་ /künqöö nöötseè/ daily necessities, things used everyday

རྒྱུན་མཁོའི་རྩིས་རིག་ /tsiirii/ applied mathematics

རྒྱུན་མཁོའི་ཤེས་རིག་ /--širii/ common/ everyday/ applied knowledge

རྒྱུན་འཁོར་ /küünqɒɒ/ rotating, revolving

རྒྱུན་འཁོར་མ་རྩ་ /--matsa/ floating/ rotating/ revolving capital

རྒྱུན་འཁྱོང་བ་ /küün khoŋwa/ enduring, lasting, perpetual ¶ *yul nang zhi bde rgyun 'khong ba zhig yong thabs su in order to achieve an enduring peace in the country*

རྒྱུན་འཁྱོང་ /küün khoŋ/ vi. to be able to keep up/ continue ¶ *khos slob sbyong rgyun ma 'khyongs (p. of 'khyong) pa red He could not continue his study.*

རྒྱུན་འཁྲིགས་སུ་ /künthiqsu/ sm. *rgyun chad med par*

རྒྱུན་འགག་ /küün qaà/ vi. to be constipated

རྒྱུན་འགྲོ་ /künto/ daily, recurring ¶ *rgyun 'gro'i ma dngul daily expense money*

རྒྱུན་ངན་ /künŋεεn/ bad tradition

རྒྱུན་ཆགས་ /küncaà/ sm. *rgyun gtan*

རྒྱུན་ཆད་ /küncèè/ interrupted, broken-off

རྒྱུན་ཆད་རྒྱུ་མེད་ /--kumeè/ sm. *rgyun chad med par*

རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་ /--meèpar/ ceaselessly, endlessly, continuously

རྒྱུན་འཇགས་ /küncaà/ sm. *rgyun gtan*

རྒྱུན་ལྗང་རྩི་ཤིང་ /küncaàn tsišiin/ evergreen plant

རྒྱུན་ཉར་ /künñaa/ regular, standing ¶ *rgyun nyar dmag dpung regular/ standing army*

རྒྱུན་གཏན་ /küntèèn/ usual, normal regular at all times; ¶ *kho'i rgyun gtan las ka his normal work* ¶ *rgyun gtan kho grong khyer nang la sdod pa red He normally lives in the city.*

རྒྱུན་གཏན་གྱི་རྣམ་པ་ /--qi nampa/ sm. *rgyun lugs*

རྒྱུན་གཏན་བཞིན་ /--šiin/ as usual, as always

རྒྱུན་ལྟར་ /küntar/ sm. *rgyun gtan bzhin*

རྒྱུན་ལྟར་མ་ཡིན་པ་ /--məyimpə/ abnormal

རྒྱུན་མཐུད་ /küntüü/ continuous, perpetual, persistent ¶ *lo brgyad tsam slob grwar rgyun mthud phyin pa red (He) went to school continuously for eight years.*

རྒྱུན་དུ་ /küntu/ always, at all times, continuously

རྒྱུན་བརྟན་ /küntéen/ sm. *rgyun gtan*

རྒྱུན་བརྟན་ལྟར་ /--tār/ sm. *rgyun gtan bzhin*

རྒྱུན་བརྟན་དུ་འགྱུར་ /--tu kuu/ vi. to normalize, to make normal

རྒྱུན་སྡོད་ /küntöö/ permanent resident, permanently stationed

རྒྱུན་ནས་ /künni/ (--+ neg. vb.) emphatic negative (not at all, never) ¶ *'di ngas rgyun nas ma byas I never did this.*

རྒྱུན་གནས་ /künnèè/ permanent ¶ *rgyun gnas dmag dpung regular army*

རྒྱུན་འཁྱམས་ /küncəm/ practice, habit, custom

རྒྱུན་འཁྱམས་ཀྱི་སྐྱོན་ཆ་ /--qi kõnca/ corrupt/ evil practices

རྒྱུན་མ་ཆད་པར་ /küün macheèpar/ sm. *rgyun chad med par*

རྒྱུན་མར་ /küünmar/ sm. *rgyun chad med par*

རྒྱུན་མི་ཆད་པར་ /küün micheèpar/ sm. *rgyun chad med par*

རྒྱུན་ཚུགས་ /küntsuù/ sm. *rgyun gnas*

རྒྱུན་འཛིན་ /küntsiin/ persistence, maintainance, continuity; va.--*byed* to persist, to maintain (e.g. a position), to continue

རྒྱུན་འཛིན་པ་ /--pa/ successor

རྒྱུན་འཛུགས་ /küntsuù/ sm. *rgyun gnas*

རྒྱུན་བཞུགས་ /künšuù/ p. of *rgyun sdod*

རྒྱུན་ཟས་ /künseè/ regular/ usual food

རྒྱུན་བཟང་ /künsaan/ good tradition/ custom

རྒྱུན་རིང་ /künriin/ long time ¶ *rgyun ring mjal yod pa ma red (We) have not met for a long time.*

རྒྱུན་རིམ་ /künrim/ timetable, schedule

རྒྱུན་ལམ་ /künləm/ sm. *rgyun srol*

རྒྱུན་ལས་ /kunlèè/ standing committee permanent work

རྒྱུན་ལས་ལས་འཛིན་ /--lentsiin/ permanent staff

རྒྱུན་ལས་ཨུ་ཡོན་ /--üyüün/ members of a standing committee

རྒྱུན་ལས་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--lhēnqaan/ standing committee

རྒྱུན་ལུགས་ /künluù/ normal pace, normal way of doing something

རྒྱུན་ཤེས་ /küünšeè/ common knowledge ordinary knowledge

རྒྱུན་གཤིས་ /küünsii/ character, nature vi.--*su zhugs* to become a part of one's character

རྒྱུན་སྲོལ་ /künsöö/ tradition, convention, custom, normal procedure ¶ *rgyun srol rang la bstan nas ma gtogs 'gro mi shes mkhan one who cannot do things except by following what is traditional*

རྒྱུན་སྲོལ་མཚོན་ཆ་ /--tsöönca/ conventional weapon

རྒྱུན་བསྲིང་ /künsiŋ/ 1. protracted, prolonged ¶ *rgyun sring dmag 'khrug protracted war* 2. persistent

རྒྱུན་བསྲིང་དམག་འཁྲབ་ /--məqtəp/ protracted warfare

རྒྱུས་ /küù/ 1. familiarity, knowledge ¶ *sa gnas de nga la rgyud med I am not familiar with that area.* 2. imp. of *rgyu* 3. *rgyu* + inst.

རྒྱུས་མངའ་ /küüŋə/ sm. *rgyus*, 1

རྒྱུས་ཆ་ /küücə/ sm. *rgyus mnga'*

རྒྱུས་པ་ /küpə/ muscle, sinew, tendon

རྒྱུས་མེད་ /küümeè/ having no knowledge/ familiarity

རྒྱུས་ཡོད་ /küüyöö/ knowledge, familiarity ¶ *kho la sa gnas de tsho'i zhing las skor rgyus yod chen po yod pa red. He has a great deal of knowledge about argiculture in those areas.* va.--*byed* to act as a guide, to show someone around ¶ *grong khyer nang khos rgyus yod byas byung He showed (me) around the city.*

རྒྱུས་རུས་ /küürüù/ muscle and bone

རྒྱུས་ལོན་བྱེད་ /küüleen cheè/ sm. *rgyus yod byed* (see *rgyus yod)*

རྒྱུས་ལོན་ /küù löön/ vi. to come to have knowledge of, to be familiar with, to come to know intimately

རྒྱེན་ /keen/ upwards, up, uphill

རྒོ་ /ko/ sexual intercourse, copulation; va.--*rgyag* to copulate

རྒོ་ : p. བརྒོས་ /ko/ va. to have sexual intercourse, to copulate

རྒོང་ : p. བརྒོངས་ /koŋ/ va. to stretch, to extend out, to distend

རྒྱོངས་ /koðn/ imp. of *rgyangs*

རྒྱོབ་ /kɔp/ imp. of *rgyag*

ལྒ་ /qa/ 1. sm. *sga* 2. ginger

ལྒ་སེར་ /qase/ sm. *sga ser*

ལྒང་བུག་ /qənpu/ sm. *lgang bu*

ལྒང་པ་ /qanpa/ sm. *lgang bu*

ལྒང་བུ་ /qəənpuù/ 1. bladder 2. baloon

ལྒང་ཞུ་ /qəənšu/ lantern ¶ *lgang zhu dmar po'i sgrung "The tale of the Red Lantern"*

སྒ་ /qa/ saddle ¶ *rta sga horse saddle;* va.--*rgyag* to saddle

སྒ་སྐ་ /qaka/ kind of ginger root

སྒ་ཁེབས་ /qaqep/ sm. *sga gdan*

སྒ་གློ་ /qalo/ girth

སྒ་རྒྱག་ /qa kaà/ see *sga*

སྒ་བརྒྱད་ /qa tɛ̃ɛ/ sm. *sga rgyag*

སྒ་གདན་ /qatɛɛn/ saddle cloth

སྒ་སྨུག་ /qəmuù/ ginger

སྒ་རི་ /qəri/ car, vehicle

སྒ་ཤ་ /qaša/ pack strap

སྒ་སེར་ /qasee/ tumeric

སྒང་ /qaàn/ 1. ridge 2. (--+la) on, on top of, over ¶ *ri'i sgang la on top of the hill* 3. while, in the course of, in the midst of ¶ *kho tsho las ka byed pa'i sgang red They are in the midst of their work.* ¶ *de nga nyal pa'i sgang la byung ba red It happened while I was sleeping.* 4. porcupine

སྒང་ཁ་ /qaanqa/ sm. *tshang ma*

སྒང་ཁ་ལོགས་ /--lɔ̃ɔ̃/ sm. *sgang kha*

སྒང་ཏོག་ /qaantɔ̃ɔ̃/ c. Gangtok

སྒང་བུ་ /qənpu/ pea/ bean pod

སྒང་ལ་ /qaànla/ see *sgang*, 2

སྒང་གཤོངས་ /qanšoon/ lows and highs of land, ridges and valleys

སྒབ་ /qəp/ 1. sm. *'gebs* 2. lap of a garment ¶ *gos sgab ring po a long garment* 2. afterwards, end

སྒབ་ཁུང་ /kəpquun/ part behind the knee joint

སྒམ་ /qam/ box, trunk; va.--*rgyag* to box, to pack in boxes

སྒམ་ཁྲི་ /qəmṭi/ bundle, package

སྒམ་སྒོ་མང་ /--qoman/ chest of drawers

སྒམ་སྟོམ་ /qamtoon/ large box

སྒམ་ཆུང་ /qəmcuun/ small box, packet, ¶ *mu zi'i sgam chung a match box*

སྒམ་མཆོང་ /qamcoòn/ valuting horse (in gymnastics)

སྒམ་པོ་ /qampo/ 1. deep, profound, 2. reserved, self-restrained, not open

སྒམ་ཞུ་ /qəmšu/ Chinese lantern

སྒམ་ཤག་ /qamšaà/ wooden crate

སྒར་ /qar/ camp, encampment ¶ *skyab bcol ba'i sdod sgar*

refugee camp va.--*rgyag;--'debs; --'bab* to camp, to encamp

སྒར་ཏོག /qartöö/ c. Gartok (W. Tibet)

སྒར་པ /qarpa/ camper

སྒར་དཔོན /qarpöön/ leader or chief of a camp/ encampment

སྒར་མིང /qərmiŋ/ password

སྒར་ས /qarsa/ camp area ¶ *ngal rtsol gyi sgar sa hard labor camp*

སྒལ /qɛɛ; kɛɛ/ the back; va.--*'gel* to load/ put on (the back)

སྒལ་རྟ /qɛɛta/ pack horse

སྒལ་པ /qɛɛpa; kɛɛpa/ the back ¶ *sgal pa khyer to carry on the back*

སྒལ་འཕང /qɛɛ phāŋ/ va. to throw off a load

སྒལ་རྨ /qɛɛma/ sores on the back (usu. from carrying loads)

སྒལ་ཚིགས /qɛɛtsii/ the vertebrae

སྒལ་ཚིགས་ཅན་གྱི་སྲོག་ཆགས /--cɛɛnqi sõqcaà/ vertebrates

སྒལ་ཚིགས་མེད་པའི་སྲོག་ཆགས /--meèpɛɛ sõqcaà/ invertebrates

སྒལ་རུས /qɛɛrüü/ spinal column

སྒུ་སྟེགས /quteq/ table

སྒུ་རྡོ /quto; qutöö/ sling-shot; va.--*rgyag* to shoot a sling shot

སྒུ་སྒྲོགས /qucöö/ bent forward

སྒུག : p. བསྒུགས f. བསྒུག imp. སྒུགས /quù/ va. to wait for ¶ *yun ring bsgugs pa yin (We) waited a long time.*

སྒུག་སྡོད /quutüü/ waiting; va./quù tüü/ --*byed* to wait for

སྒུག་སྡོད་ཁང /--qhāan/ waiting room

སྒུག་བཞུགས /qušuù/ h. of *sgug sdod*

སྒུགས /quù/ imp. of *sgug*

སྒུད་པོ /qüüpu/ father-in-law

སྒུད་མོ /qüümu/ mother-in-law

སྒུམ་མདའ /qumta/ sm. *sgum shing*

སྒུམ་ཤིང /qumšiŋ/ stock of a gun, gun-butt

སྒུར : p. བསྒུར /qur; quu/ va. to bend down

སྒུར་སྒུར་བྱེད /ququu cheè/ va. to bend down

སྒུར་པོ /qurpu/ anything bent, hunchbacked

སྒུལ : p. བསྒུལ /qüü/ va. to move, to shake, to put into motion ¶ *dus gcig du yang lag tshang ma sgul gyi yod pa red All the parts move at the same time.*

སྒུལ་སྐྱོད /qüüköö/ movement, motion; va.--*rgyag; --byed* to move

སྒུལ་བྱེད་འཁྲུལ་འཁོར /qüüceè thüüqöö/ motor

སྒུལ་ཤུགས /qüüšuù/ energy, driving/ motivating force

སྒུལ་ཤུགས་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thüüqöö/ energy producing machine

སྒེ་ཁུང་ /qiquun/ window

སྒེག་ /qeq/ charm, grace

སྒེག་ཆོས་ཅན་ /qeqcööcɛɛn/ charming, graceful, elegant; sensual

སྒེག་འཆོས་ཅན་ /--/ sm. *sgeg chos can*

སྒེག་ཉམས་ /qeqñam/ elegance, charm

སྒེག་ལྡན་ /qeqtɛɛn/ sm. *sgeg chos can*

སྒེག་མོ་ /qenmo/ vivacious/ sensuous girl

སྒེའུ་ /qiwuu/ sm. *sge'u khung*

སྒེའུ་ཁུང་ /qiquun/ window

སྒེར་ /qer/ private, individual ¶ *spyi sger public and private*

སྒེར་ཁག་ /qerqhaà/ private sector

སྒེར་གྱི་ཀང་དངུལ་ /--qi qəŋüü/ private shares/ stocks

སྒེར་གྱི་ཁེ་ཕན་ /qi qhepɛɛn/ personal/ private gain or benefit

སྒེར་གྱི་ཕྱོགས་ /--qi chΩΩ/ private side/ sector

སྒེར་གྱི་སློབ་གྲྭ་ /--qi lapta/ private school

སྒེར་དངོས་ /qerŋöö/ personal belongings/ wealth

སྒེར་གཅོད་ /qercöö/ dictatorship; dictatorial, autocratic ¶ *sger good srid gzhung dictatorial government*

སྒེར་གཅོད་དབང་སྒྱུར་ /--wəŋkuu/ dictatorship

སྒེར་མཇལ་ /qencɛɛ/ private interview/ audience (h)

སྒེར་གཉེར་ /qerñee/ privately owned/ managed ¶ *sger gnyer khe las private enterprise*

སྒེར་དུ་ /qertu/ privately, personally

སྒེར་དོན་ /qertöön/ in the interest of or pertaining to private/ personal business, private interests/ affairs ¶ *kho rgya gar du sger don du phyin pa red He went to India on private business.*

སྒེར་དོར་གཞན་སྒྲུབ་ /qertΩΩ šɛɛntup/ selflessness (lit. casting away one's private interests to work for others) ¶ *sger dor gzhan sgrub gyi bsam pa selfless thoughts*

སྒེར་སྡམ་ /qertem; qəntem/ monopoly; va.--*byed* to monopolize

སྒེར་སྡམ་མ་རྩ་ /--matsa/ monopoly capital

སྒེར་སྡམ་མ་རྩའི་རིང་ལུགས་ /--matsɛɛ riŋluù/ monopoly capitalism

སྒེར་ནོར་ /qernΩΩ/ private wealth

སྒེར་པ་ /qerpa/ nobility, aristocracy, aristocrat

སྒེར་སྤྱོད་ /qercöö/ private use; va.--*byed* to use/ enjoy privately ¶ *spyi nor sger spyod byed mi chog One may not make private use of public property.*

སྒེར་ཕན་ /qerpɛɛn/ private profit/ gain

སྒེར་དབང་ /qerwaan/ private ownership (of property), individual rights

སྒེར་དབང་པ་ཆུང་བ་ /--chuŋa/ small private owner

སྒེར་དབང་ཆུང་བའི་ལམ་ལུགས་ /--chuŋee lamluu/ small private ownership system

སྒེར་མིའི་བོགས་མ་ /qermii pɔɔma/ private lease/ contract

སྒེར་ཚོང་ /qertsoon/ private trade/ commerce, private business

སྒེར་འཛིན་ /qintsiin/ sm. *sger bzung*

སྒེར་བཟུང་ /qersuun/ monopoly; va.--*byed* to monopolize

སྒེར་བཟུང་མ་རྩ་ /--matsa/ monopoly capital

སྒེར་གཡོག་ /qeyɔɔ/ servants of the nobility/ aristocracy

སྒེར་ལ་དབང་བ་ /qerla waŋwa/ sm. *sger dbang*

སྒེར་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་ /qerla waŋwɛɛ lamluu/ system of private ownership (of property)

སྒེར་ལངས་ /qerlaan/ 1. independent uprising/ revolt ¶ *rang dbang sger lang uprising for freedom* 2. independent, able to stand on one's own two feet ¶ *mi rigs sger langs national independence*; va.--*byed* to rise up in revolt, to rise up independently, to stand on one's own feet

སྒེར་སེམས་ /qersem/ thinking of one's own interests; selfishness; va.--*byed*; --*gtsor 'dzin* to be selfish, to think of one's own interests only

སྒེར་སེམས་མེད་པ་ /--meepa/ without ulterior motives, altruistic, selfless

སྒེར་སེམས་རིང་ལུགས་ /--riŋluu/ egoism

སྒེར་སློབ་ /qerlop/ private school

སྒོ་ /qo/ 1. door, entrance ¶ *khang pa'i sgo door of a house*; va.--*rgyag* to close a door; to shut/ close down 2. means, method, medium ¶ *yon tan kun gi sgo means/ method of learning*

སྒོ : p. བསྒོས ; imp. སྒོས/qo/ va. to give an order or instruction ¶ *da lta 'gro dgos pa'i bka' bsgos song (He) ordered that (they) should leave now.*

སྒོ་ཀུན་གྱི་ཉེན་ཁ་ /quqüün qi ñenqa/ general crisis

སྒོ་ཀུན་ནས་ /--nee/ 1. in every respect, by all means, in every way ¶ *sgo kun nas rgyab skyor byed yin zer ba red They say that they will give their support in every way.* 2. completely, totally ¶ *'char gzhi de sgo kun nas bsgrubs zin pa red The plan has been completely accomplished.*

སྒོ་ཀུན་ནས་འཆར་འགོད་ /--nee charqöö/ overall planning

སྒོ་བཀག་ /qoqaa/ door screen

སྒོ་སྐྱེས་ /qokee/ door frame

སྒོ་སྐྱོང་ /qokoon/ sm. *sgo srung*

སྒོ་ཁུང་ /qoquun/ door opening

སྒོ་ཁྱི /qoki/ watchdog

སྒོ་ཁྲལ་ /qotεε/ customs tariff/ duty

སྒོ་ཁྲལ་ལས་ཁུངས་ /lēēquùn/ customs office

སྒོ་འཁོར་ /qoqΩΩ/ door hinge/ pivot

སྒོ་གྲངས་ /qotaàn/ sm. *sgo rtags*

སྒོ་ཀླགས་ /qoleè/ door bolt

སྒོ་རྒྱག་ /qo kaà/ va. 1. to close/ shut the door 2. to shut/ close down ¶ *nam rgyun chu tshod gnyis pa dngul khang sgo rgyag gi yod pa red Usually the banks close at 2o'clock.*

སྒོ་རྒྱག་རིང་ལུགས་ /--rinluù/ close-door-ism; close-door sectarianism, exclusivism

སྒོ་ང་ /qona/ egg; va.--*gtong* to lay eggs

སྒོ་ང་སྙོལ་ /--ñöö/ sm. *sgo ngc rum*

སྒོ་ང་བསྙལ་ /--ñεε/ p. of *sgo nga snyol*

སྒོ་ང་གཏོང་ /--tōōn/ see *sgo nga*

སྒོ་ང་བག་ལེབ་ /--phaaleè/ cake

སྒོ་ང་རུམ་ /--rum/ va. to sit on eggs, to incubate eggs

སྒོ་ངའི་སྤྱི་མ་ /qoŋεε tīmə/ egg white

སྒོ་བཙད་རིང་ལུགས་ /qocεè rinluù/ sm. *sgo rgyag ring lugs*

སྒོ་ལྕགས་ /qocaà/ lock; va.--*rgyag* to lock; va.--*byed/ phye* to unclok

སྒོ་གཏན་ /qotεεn/ bar/ bolt of a door; va.--*rgyag* to bar/ bolt a door

སྒོ་རྟགས་ /qotaà/ house number, address

སྒོ་བསྡེན་སྨན་བཅོས་ /qoteen mεncöö/ out-patient service

སྒོ་བསྡེན་སྨན་བཅོས་ཁང་ /--qhāān/ out-patient department/ clinic

སྒོ་བསྡེན་ཚོང་ཁང་ /--tshōnqaan/ retail sales department

སྒོ་ཐེམ་ /qothem/ threshold, doorstep

སྒོ་ཐེལ་ /qotee/ writ of attachment (for property); va.--*rgyag* to attach (government) one's property, to confiscate, to take into custody (property)

སྒོ་དེབ་ /qotep/ census book

སྒོ་དྲུང་དུ་ /qutuntu/ at the door/ gate

སྒོ་གྲང་ /qotaàn/ each side of a door

སྒོ་སྡོམ་ /qo tom/ sm. *sgo rgyag*

སྒོ་སྡོམ་རིང་ལུགས་ /--rinluù/ sm. *sgo rgyag ring lugs*

སྒོ་བསྡམས་ /qo tam/ p. of *sgo sdom*

སྒོ་ན་ /qona/ at the door ¶ *sgo na mi zhig 'dug There is a man at the door.*

སྒོ་ནས་ /qonεè/ adverbializing particle: by means of, in the manner of, -ly ¶ *mtshan rig gi sgo nas bshad pa cig red This is something they discussed scientifically.* ¶ *dga' spro gi sgo nas happily*

སྒོ་ནོར་ /qonor/ livestock

སྒོ་ནོར་ལས་ཁུངས་ /--lèèquùn/ department/ office of animal husbandry

སྒོ་པ་ /qopa/ sm. *sgo srung*

སྒོ་ཕུར་ /qupuu/ the foreskin

སྒོ་སྤང་ /qopan/ shutter

སྒོ་ཕིབས་ /qupii/ room or structure above the main doorway

སྒོ་ཕྱུགས་ /qucuù/ domestic animals, cattle

སྒོ་ཕྱུགས་ཀྱི་ར་བ་ /--qi rawaa/ cattle corral/ enclosure

སྒོ་ཕྱུགས་དུད་འགྲོ་ /tùntu/ domestic animals

སྒོ་ཕྱུགས་སྨན་བཅོས་ཁང་ /--mēncöö qhāān/ veterinary clinic

སྒོ་ཕྱུགས་སྨན་པ་ /--mēmpa/ veterinarian

སྒོ་ཕྱུགས་གསོ་མཁན་ /--sōñεεn/ cattle breeder

སྒོ་ཕྱུགས་ཨེམ་ཆི་ /--əmci/ sm. *sgo phyugs sman pa*

སྒོ་ཕྱེ་ /qo chē/ sm. *go 'byed*

སྒོ་འཕར་ /qonpar/ sm. *sgo glegs*

སྒོ་བྱང་ /qocaàn/ sm. *sgo rtags*

སྒོ་དབྱེ་ /qoye/ sm. *sgo 'byed*

སྒོ་འབྱེད་ /qonceè/ 1. va. to open/ unlock a door 2. inauguration, opening ¶ *sgo 'byed rten 'brel inaugural ceremony*; va.--*gnang/ mdzad* to inaugurate, to open (h) ¶ *srid blon mchog nas 'grem ston de'i sgo 'byed mdzad pa red The Prime Minister opened the exhibition.*

སྒོ་འབྱེད་མཛད་སྒོ་ /--tsεεqo/ inaugural ceremony

སྒོ་མང་པོ་ /qo mənqu/ multi-purpose (lit. many doors)

སྒོ་མོ་ /qomo/ large door, gate

སྒོ་མོ་ཆེ་ /--chē/ gate (usu. of castle or walled city)

སྒོ་རྩར་ /qotsar/ at the door ¶ *tshags par nyin ltar sgo rtsar skyel gyi yod pa red They deliver the newspaper to the door every day.*

སྒོ་ཚོང་ /qotshoon/ retail sales; door to door sales; va. --*rgyag* to sell retail, to sell door to door

སྒོ་འཛིན་ /quntsiin/ (admission) ticket, pass

སྒོ་ཟོག་ /qosΩΩ/ livestock, domestic animals

སྒོ་ཟོག་སེམས་ཅན་ /--sēmcεεn/ sm. *sgo zog*

སྒོ་ར་ /qora/ courtyard

སྒོ་ར་ཁ་ /qoraqa/ gate, arch

སྒོ་ར་བ་ /qorawa/ sm. *sgo srung*

སྒོ་ཡིག་ /quyii/ sm. *sgo rtags*

སྒོ་ཡོལ་ /qoyöö/ curtain/ drape used for doors

སྒོ་ལེབ་ /qoleè/ 1. door 2. plank

སྒོ་སྲུང་ /qusuùn/ 1. door-keeper, guard

at a door, porter 2. headman (of village)

སྒོ་གསུམ་ /qusum/ the three media (the body, speech and mind)

སྒོག་ : p. བསྒགས་ /qΩΩ/ va. to take an oath

སྒོག་སྐྱ་ /qΩqka/ a kind of garlic

སྒོག་ཏུང་ /qòòtiin/ sm. *sgog gtun*

སྒོག་གཏུན་ /qòqtüün; qòòtiin/ mortar

སྒོག་པ་ /qΩqpa/ garlic

སྒོག་བཙོང་ /qΩqtsoon/ garlic and onions

སྒོང་ : p. བསྒོང་ imp. སྒོངས་ /qon/ 1.va. to make dough balls, to gather into a mass/ ball 2. va. to conceal

སྒོང་སྐྱེས་ /qonkeè/ oviparous, produced from an egg

སྒོང་ང་ /qona/ egg; va.--*gtong* to lay eggs

སྒོང་སྤྲི་ /qonṭi/ white of eggs

སྒོང་ཕུ་ /qunpu/ ball shape, solid form

སྒོང་འབྲུས་ /qonṭεὲ/ scrambled eggs

སྒོང་བཙོས་ /qoòn tsȍò/ va. to boil eggs

སྒོང་བཙོས་ཐོན་རྫས་ /qΩΩnsȍò thȍntṡεὲ/ food-stuffs made from eggs

སྒོང་རིལ་ /qunrii/ sm. *sgong bu*

སྒོངས་ /qon/ imp. of *sgong*

སྒིན་ /qȍn/ va. to envy

སྒོམ་ /qom/ meditation; va.--*rgyag* to meditate

སྒོམ་ : p. བསྒོམས་ , imp. སྒོམས་ /qom/ va. to think of, to concentrate one's thoughts on a specific object (in meditation), to meditate

སྒོམ་ཆེན་ /qomceen/ yogi, ascetic, hermit

སྒོམས་ /qoòm/ imp. of *sgom*

སྒོར་ /qor/ abbr. of *sgor mo*

སྒོར་ : p. བསྒོར་ /--/ 1. va. to melt and set (e.g. while making candy), to boil down, to condense by boiling 2. va. to make on a lathe

སྒོར་སྐང་ /qorkaan/ hard currency, cash

སྒོར་སྒོར་ /qΩΩqΩΩ/ round, circular; va.--*gtong* to dupe/ fool/ trick

སྒོར་ལྟེ་ /qΩrte/ sm. *sgor dbyibs kyi lte ba*

སྒོར་ཁྲིག་ /qortii/ circumference

སྒོར་ཁྲིག་རྒྱག་ཆས་ /--kaqcεὲ/ instruments for making circles, compass

སྒོར་མཐར་ /qΩΩta/ sm. *sgor dbyibs kyi mtha' skor*

སྒོར་དབྱིབས་ /qoryip/ circular shape; circle

སྒོར་དབྱིབས་ཀྱི་ལྟེ་བ་ /--qi tēwaa/ center of a circle

སྒོར་དབྱིབས་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་ /--qi thāqΩΩ/ the circumference of a circle

སྒོར་དབྱིབས་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་ཐང་ཚད་ /--qi thaqΩΩ thaŋtsɛɛ̃/ pi (π)

སྒོར་དབྱིབས་ཅན་ /--cɛɛn/ circular

སྒོར་མོ་ /qΩΩmo/ 1. currency unit (dollar, rupee, pound, etc.) ¶ *rgya gar sgor mo Indian rupee* ¶ *a ri'i sgor mo U.S. dollar* 2. round, circular ¶ *dbyibs sgor mo round/ circular shape*

སྒོར་མོའི་ཚངས་ཐིག་ /qΩΩmöö tshəŋtii/ diameter

སྒོར་མོའི་ཚངས་ཕྱེད་ /--tshəŋceè/ radius

སྒོར་འཛིན་ /qΩntsiin/ check, bond

སྒོར་ཟུར་ /qorsuu/ tenths of a *sgor* ¶ *sgor mo dgu dang sgor zur bdun dang skar ma bdun 9.77 dollars*

སྒོར་སྲོལ་ /qorsöö/ currency system

སྒོས་ /qöö/ special, particular ¶ *spyi sgos kyi dgos pa general and particular need*

སྒོས་དགྲ་ /qööta/ special enemy

སྒོས་གཞིས་ /quušii/ one's own estate

སྒོས་སུ་ /qöösu/ particularly, in particular, specially

སྒྱང་ : p. བསྒྱངས་ /kaàn/ va. to postpone, to delay, ¶ *kho tshos tshogs chen de nyi ma kha shas bsgyangs pa red They postponed the general body meeting for a few days.*

སྒྱིགས་ /kiq/ sm. *'gyigs*

སྒྱིགས་ལྷམ་ /kiqlam/ rubber boots

སྒྱིང་ : p. བསྒྱིངས་ imp. སྒྱིངས་ /kiŋ/ sm. *'gying*

སྒྱིད་ /kiì/ vi. to be active/ energetic/ diligent

སྒྱིད་སྐྱུར་ /kiikuu/ sm. *sgyid lug*

སྒྱིད་སྒྱུར་ : p. སྒྱིད་བསྒྱུར་ /kiì kūū/ vi. to have/ experience muscular pains/ cramps in the leg

སྒྱིད་ཁུང་ /kiiquun/ the hollow of the knee

སྒྱིད་ཁུམ་པ་ /kiiqumpə/ sm. *sgyid lug*

སྒྱིད་ཉམས་པ་ /keeñompa/ sm. *sgyid lug*

སྒྱིད་པ་ /kiipa/ 1. hollow of knee 2. calf (of leg)

སྒྱིད་ལ་ངན་པོ་ /kiilə ŋɛnpo/ sm. *sgyid lug*

སྒྱིད་ལ་ཉེས་པོ་ /--ñeepo/ sm. *sgyid lug*

སྒྱིད་ལུག་ /kiiluù/ lazy, idle, indolent; va.--*byed* to be lazy, to be idle, to be indolent

སྒྱིད་ལུག་གི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋšiin/ inertia

སྒྱུ་ /ku/ false, deceptive, illusory

སྒྱུ་ཀར་ཚོགས་པ་ /kuqar tshōqpa/ sm. *sgyu rtsal tshogs pa*

སྒྱུ་འཁྲུལ་ /kutüü/ sm. *sgyu ma*

སྒྱུ་འཁྲུལ་ཚོགས་པ་ /--tshōqpa/ circus troupe

སྒྱུ་མ་ /kuma/ illusion, fantasy

སྒྱུ་མ་མཁན་ /--ñɵɛn/ magician, conjurer

སྒྱུ་རྩལ་ /k̲utsèè/ art ¶ *rol mo'i sgyu rtsal* the art of music

སྒྱུ་རྩལ་མཁས་པ། /--qhɛɛpa/ artist

སྒྱུ་རྩལ་འཁྲབ་སྟོན་ཚོགས་པ། /--t̲həptüün tshōqpa/ performing art troupe

སྒྱུ་རྩལ་གྱི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋšiin/ artistic quality, artistry

སྒྱུ་རྩལ་གློག་བརྙན་ /--lΩ̄ŋñɛɛn/ art film/ movie

སྒྱུ་རྩལ་པ། /--pa/ artist, performer

སྒྱུ་རྩལ་ཚན་རིག་ཁང་ /--tshēnrii qhāan/ academy of fine arts

སྒྱུ་རྩལ་ཚོགས་པ། /--tshōqpa/ circus, troupe of artists

སྒྱུ་རྩལ་སློབ་གྲྭ་ཆེན་པོ། /lapṭa chēmpo/ university/ academy of fine arts

སྒྱུར་ ; p. བསྒྱུར་ /k̲ur; k̲uu/ 1. va. to change, to transform, to alter ¶ *kho tsho bsam blo sgyur thub kyi ma red* (They) will not be able to change their mind. ¶ *kha phyogs bsgyur ba red* (They) changed the direction. 2. va. to translate, to interpret ¶ *khos rgya skad nas bod skad du dpe mang po bsgyur yod pa red* He has translated many books from Chinese to Tibetan. 3. va. to multiply ¶ *bzhi gnyis kyis bsgyur bas brgyad* 4x2=8 4. times, fold ¶ *grong sde 'dir rgyal rtse las bcu sgyur gyis mi mang ba yod pa red* This town has ten times more people than Gyantse. 5. va. to bring under control, to rule ¶ *phyi'i rgyal phran mang po dbang du bsgyur ba red* (They) brought many foreign kingdoms under control.

སྒྱུར་བཀོད་ /k̲urqöö/ rebuilding, reconstruction, reorganization, reform; va.--*byed*; --*gtong* to rebuild/ reconstruct/ reorganize/ regorm/ transform

སྒྱུར་བཅོས་ /k̲urcüü/ reform; va.--*byed*; --*gtong* to reform

སྒྱུར་བྱེད་ཀྱི་གྲངས་ /k̲urceèqi ṭhaàn/ multiplier

སྒྱུར་རྩིས་ /k̲urtsiì/ multiplication; va.--*rgyag* to multiply

སྒྱུར་རྩིས་ཀྱི་རྟགས་ /--qi taà/ multiplication sign (x)

སྒྱེ་ /ke̲/ abbr. for *sgye mo*

སྒྱེ་མོ་ /ke̲mo/ bag, sack

སྒྱེད་བུ་ /ki̲ipu/ stones used for making an outdoor fireplace

སྒྱེལ་ : p. བསྒྱེལ་ /ke̲e/ va. to cause to fall down, to knock down, to bring down, to overthrow ¶ *kho tshos lcags ri bsgyel nas grong khyer nang 'dzul ba red* They brought down the wall and went into the city.

སྒྱོགས་ /kΩ̲q; kΩ̲Ω/ artillery, cannon, catapult ¶ *sgyogs dmag* artillery corps

སྒྱོགས་འཁོར་ /kΩ̲Ωq̀ΩΩ/ cannon carriage

སྒྱོགས་གྲུ་ /kȯqṭu/ frigate, gunboat

སྒྱོགས་ཟས་ /kΩ̲qtɛɛ/ cannon fodder

སྒྱོགས་འཐབ་ /kȯqtəp/ artillery

duel/ battle

སྒྱོགས་མདའ། /kΩtee/ cannon ball, artillery shell

སྒྱོགས་མེ། /konme/ artillery fire

སྒྱོགས་དམག /kΩmmaà/ artillery force/ corps

སྒྱོགས་རྫོང་ /kΩntsoon/ fortress, fort, fortification

སྒྱོང་ : p. བསྒྱོངས་ /kon/ va. to stuff, to fill up, to put into

སྒྲ་ /ta/ 1. sound ¶ *chu'i sgra the sound of water* 2. pronunciation ¶ *tshig gi sgra the pronunciation of a word;* va.--*sgrog* to make/ produce sounds

སྒྲ་རྐྱང་པའི་ཚིག /ta kaŋpɛɛ tshii/ monosyllabic word

སྒྲ་སྐད་ /taqɛɛ̀/ sound

སྒྲ་སྐད་རིག་པ་ /--riqpə/ linguistics

སྒྲ་སྐད་སྒྲོག་དུང་ /takee loqtuun/ loudspeaker

སྒྲ་སྐད་འཕྲུལ་ཆས་ /--thüücee/ loudspeaker, amplifying equipment

སྒྲ་སྐྱེལ་ /takee/ broadcasting; va. --*byed* to broadcast

སྒྲ་སྐྱེལ་འཁོར་ལོ་ /--qholo/ microphone

སྒྲ་མགྱོགས་ /tankΩΩ/ faster than sound; jet

སྒྲ་མགྱོགས་གནམ་གྲུ་ /--nəmtu/ jet airplane

སྒྲ་འགོག་རྒྱུ་ /tanqΩΩ ku/ sound proofing materials

སྒྲ་སྒྱུར་ /təkuu/ transcription; va. --*byed;* —*'bri* to transcribe

སྒྲ་སྒྲིག་ /ta tii/ va. to dub or synchronize sound (for movies, etc,)

སྒྲ་སྙན་ /tañɛɛn; tamñɛɛn/ Tibetan lute; va.--*gtong* to play (the lute)

སྒྲ་གཏོང་ /ta toon/ va. to transmit sound

སྒྲ་རྟགས་ /tataà/ phonetic symbols

སྒྲ་དག་པོ་ /ta thaqo/ correct pronunciation

སྒྲ་དོན་ /tatöön/ pronunciation and meaning

སྒྲ་གདངས་ /tantaàn/ tone, pitch, tune

སྒྲ་གདངས་ཀྱི་མཚོན་རྟགས་ /--qi tshöntaà/ phonetic signs/ symbols

སྒྲ་གདངས་ཀྱི་ཁྱབ་ཁྱོན་ /--qi šiköön/ the range/ register of sound or voice

སྒྲ་གདངས་མཐོ་དམན་ /--thomɛɛn/ the volume (of sound)

སྒྲ་གདངས་བཞི/--ši/ the four tones

སྒྲ་གདངས་སུ་ཕབ་ /--su phəp/ va. to transcribe/ notate sound

སྒྲ་འདོན་ /ta töön/ va. to pronounce

སྒྲ་སྐད་འཕྲུལ་འཁོར་ /tətüü qholo/ radio

སྒྲ་པར་ /tapaa/ sm. *sgra dpar*

སྒྲ་དཔར་ /tapaa/ phonograph record, tape (recording) va.--*rgyag;--'debs* to record (on record or tape)

སྒྲ་ཕབ་ /ta phə̄p/ sm. *sgra dpar 'debs rgyag*

སྒྲ་ཕབ་འཁོར་ལོ་ /təpəp qhōlo/ tape recorder

སྒྲ་དབྱངས་ /tayaàn/ melodious/ harmonious sound, musical sound; va.--*sgrog* to make musical sounds

སྒྲ་འབེབས་འཕྲུལ་འཁོར་ /tanpep thüüqoo/ tape recorder

སྒྲ་སྦྱོར་ /tacor/ phonetics

སྒྲ་སྦྱོར་གྱི་དབྱངས་གསལ་ /--qi yānsεε/ phonetic alphabet

སྒྲ་སྦྱོར་གྱི་ཡི་གེ་ /--qi yiqi/ phonetic alphabet

སྒྲ་ཚིགས་ /tətsii/ syllable

སྒྲ་མཚོན་པའི་ཚིག་ /ta tshōmpεε tshii/ onomatopoetic words

སྒྲ་འཛིན་ /təntsiin/ 1. ears 2. sm. *sgra phab*

སྒྲ་འཛིན་འཁོར་ལོ་ /--qhōlo/ sm. *sgra phab 'khor lo*

སྒྲ་རིག་པ་ /ta riqpə/ linguistics

སྒྲ་ལེན་འཁོར་ལོ་ /--qhōlo/ radio

སྒྲ་ལེན་འཕྲུལ་ཆས་ /taleen thüücèè/ radio, radio equipment

སྒྲ་ལས་མྱུར་བའི་གནམ་གྲུ་ /talee ñurwee nə̄mtu/ supersonic aircraft

སྒྲ་རླབས་ /tələp/ sound wave

སྒྲ་རླབས་ལས་བརྒལ་བ་ /--lèe qεεwa/ supersonic

སྒྲའི་མགྱོགས་ཚད་ /tεε kŋqtsεè/ the speed of sound

སྒྲའི་རྒྱན་ /--keen/ metaphor

སྒྲའི་ང་རོ་ /--ŋaro/ sm. *sgra gdangs*

སྒྲིག : p. བསྒྲིགས , imp. སྒྲིགས་ /tiq/ 1. va. to arrange, to set up, to put in order ¶ *me tog de tsho legs par bsgrigs 'dugs* (They) *arranged those flowers neatly.* ¶ *khos shog lhe'i ang gi sgrig gi yod pa red He is putting the pages of (the book) in order.* 2. va. to form a line, to line up, to set in rows ¶ *tshang ma gral sgrig tu bcugs pa red (They) made them all line up.* 3. va. to put together, to assemble ¶ *'phrul 'khor 'de sgrig gi yod pa red They are assembling the machine.* 4. va. to pair up, to set up in pairs, to match up 5. to compile, to edit, to compose ¶ *tshig mdzod 'di 1973 lo bsgrigs pa red (They) compiled this dictionary in the year 1973.*

སྒྲིག་འགོད་ /tiqöö/ arrangement, order, layout; va.--*byed* to arrange, to set up, to put in order, to lay out (plans, etc.)

སྒྲིག་ཁོངས་ /tiquùn/ an order, organization, class, rank ¶ *khos rgyal spyi'i slob phrug gi tshogs pa'i sgrig khongs su zhugs pa red He joined the ranks of the International Students Association.*

སྒྲིག་ཁྲིམས་ /tiqtim/ discipline

སྒྲིག་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉེས་ཆད་ /--qi ñecɛè/ disciplinary action, disciplinary measure

སྒྲིག་ཁྲིམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ /--gi rəǹšiin/ sense of discipline ¶ *sgrig khrims kyi rang bzhin mi ldan pa lack of a sense of discipline*

སྒྲིག་ཁྲིམས་དམ་བསྲུང་ /--thamsuǜn/ highly disciplined

སྒྲིག་ཁྲིམས་ལ་རྩིས་མེད་ /--la tsiimeè/ disregard for discipline; va.--*byed* to disregard discipline

སྒྲིག་ཁྲིམས་སྲུང་ /--sūǜn/ va. to observe discipline, to respect rules and regulations

སྒྲིག་མཁན་གཙོ་བོ་ /tiñɛɛn tsōwoo/ chief editor, head of a compiling staff

སྒྲིག་བཅོས་ /tiqcüü/ readjustment, repair; va.--*byed* to readjust, to repair

སྒྲིག་ཆ་ /tiqcə/ preparations va.--*byed* to make preparation/ arrangements ¶ *zhing pa tshos gzhung gi dpon rigs tshor sdod sa'i sgrig cha byas pa red The farmers made preparations for accommodating the government officials.*

སྒྲིག་ཆས་ /tiqcèè/ 1. equipment va.--*spras* to equip, to install equipment ¶ *bzo grwa der deng dus can gyi 'phrul 'khor gyis sgrig chas sprad pa red (They) equipped the factory with modern machinery.* 2. uniform; va.--*gyon;* --*spras* to be in uniform, to wear a uniform ¶ *slob phrug tshang mas sgrig chas spras 'dug All the students are in uniform.*

སྒྲིག་སྟངས་ /tiqtaǹ/ the manner/ way in which things are set/ arranged, style of composition/ compiling

སྒྲིག་པ་པོ་ /tiqpəpo/ composer, editor, compiler

སྒྲིག་སྦྱོང་ /tiqcoǹ/ 1. assembly, installation, va.--*byed* to assemble/ install 2. arrange and practice/ rehearse; va.--*byed* to arrange and practice/ rehearse ¶ *'khrab mtshan de tsho rang rang so sos sgrig sbyong byas pa red (They) produced and rehearsed the performances themselves.*

སྒྲིག་སྦྱོར་ /tiqcɑɑ/ installation, assembly; va.--*byed* to install, to assemble, to set up

སྒྲིག་མེད་ /tiqmeè/ disorder, disarray, confusion, turmoil; va.--*byed* to cause disorder/ confusion/ turmoil

སྒྲིག་བཙུགས་ /tiqtsuǜ/ sm. *sgrig 'dzugs*

སྒྲིག་འཛུགས་ /tiqtsuǜ/ 1. organization ¶ *bud med beings 'grol gyi sgrig 'dzugs 'thag organizations of woman's liberation;* va.--*byed* to organize a group

སྒྲིག་གཞི་ /tiqši/ construction, structure, composition

སྒྲིག་གཞི་བཅོས་བསྒྱུར་ལྟ་བ་ /--cüükuu mawa/ the theory of structural reform

སྒྲིག་ཡིག་ /tiqyii/ regulations,

rules, by-laws

སྒྲིག་ཡིག་སྡུབས་བདེ་ /--tə̄pti/ abridged regulations

སྒྲིག་ལམ་ /ṭiqləm/ discipline, order, rule ¶ *sgrig lam dam po* *strict discipline;* va.--*srung* to maintain discipline, to obey orders/ rules

སྒྲིག་ལུགས་ /ṭiqluù/ sm. *sgrig srol*

སྒྲིག་གཤོམ་ /ṭiqšom/ display, exhibition; va.--*byed* to display, to exhibit, to show ¶ *tshong khang gi sge'u khung nang la ca lag mang po sgrig gshom byas 'dug They have displayed many things in the windows of the shops.*

སྒྲིག་གཤོམ་སྟེགས་བུ་ /--tiqpu/ display stand

སྒྲིག་སྲོལ་ /ṭiqsüü/ code, rule, regulation

སྒྲིག་སྲོལ་ལམ་ལུགས་ /--lə̄mluù/ system of law/ rules

སྒྲིགས་ /ṭiì/ imp. of *sgrigs*

སྒྲིགས་མེད་ /ṭiqmeè/ sm. *sgrig med*

སྒྲིན་ : p. བསྒྲིན་ /ṭin/ sm. *'gran*

སྒྲིན་པོ་ /ṭimpu/ skillfull, capable

སྒྲིབ་ : p. བསྒྲིབས་ /ṭip/ va. to cover, to conceal ¶ *bum pa des de'i rgyab kyi ri mo de sgrib kyi 'dug The vase hides the painting behind it.*

སྒྲིབ་པ་ /ṭipə/ darkness, ignorance

སྒྲིབ་མེད་མཐོང་ཤེལ་ /thipmeè thoṅšee/ x-ray, fluoroscope

སྒྲིམ་ /ṭim/ a twist (on a thread, string, etc.); va.--*rgyag* to twist, to wind up; vi.--*thebs* to get twisted, to get wound (up)

སྒྲིམ་ : p. བསྒྲིམས་ /ṭim/ 1. va. to concentrate ¶ *kho tshos rig pa bsgrims nas las ka mtha 'khyol ba byas pa red (They) concentrated all their efforts and saw their work through to the end.* 2. va. to twist (strings, wires, etc.) together ¶ *skud pa rkang bzhi mnyam du bsgrims 'dug They twisted four single threads together.*

སྒྲིམ་པོ་ /ṭimpu/ twisted, tangled

སྒྲིལ་ : p. བསྒྲིལ་ /ṭii/ 1. va. to roll, to wind (paper, cloth, scrolls, etc.), to wrap ¶ *shog bu de rgyug ril zhig la bsgril song (He) rolled the paper onto a round stick.* ¶ *sman de tsho ril bur sgril gyi 'dug They roll the medicines into pills.* ¶ *khos deb de lag ras gcig gi nang bsgril song He wrapped the book with a handkerchief.* 2. va. to combine together, to unite, to put together ¶ *nga tsho'i nus shugs tshang ma gcig tu bsgril nas uniting all our energy together*

སྒྲིལ་ཁ་ /ṭiiqə/ a roll (of paper, cloth, etc.), a wrapped bundle ¶ *shog ba sgril kha gcig a roll of paper*

སྒྲིལ་ཁྲེ་ /ṭiiṭe/ tape-measure

སྒྲིལ་སྒྲིལ་བཟོ་ /ṭiiṭii so/ va. to roll up, to wind

སྒྲིལ་ཉོ་སྒྲིལ་ཚོང་ /ṭiiño ṭiitsoon/ barter-system, trade by exchange, va.--*byed* to barter

སྒྲིལ་ཐ་ /ṭiitha/ cigarette

སྒྲིལ་འཐེན་འཁྱིལ་འཁོར་ /ṭiiteen ṭhüüqòò/ hoisting machine, windlass, winch

སྒྲུག་ : p. བསྒྲུགས་ /ṭuù/ va. to pick up, to collect, to gather ¶ *sa nas rde'u bsgrugs song (He) picked up pebbles from the ground.* ¶ *kho me shing sgrug tu phyin pa red He went to collect firewood.*

སྒྲུང་ /ṭuŋ; ṭum/ story

སྒྲུང་གི་གློག་བརྙན་ /--qi lõqñɛɛn/ feature film

སྒྲུང་གཏམ་ /ṭuŋtam/ folklore, tale

སྒྲུང་ཐུང་ཐུང་ /ṭum thüntuun/ short story

སྒྲུང་དེབ་ /ṭumtep/ sm. *sgrung dpe*

སྒྲུང་པ་ /ṭuŋpə; ṭumpə/ raconteur, story teller

སྒྲུང་དཔེ་ /ṭumpe/ story book

སྒྲུང་རིང་ /ṭuŋriin/ sm. *sgrung ring po*

སྒྲུང་རིང་ཐུང་འབྲིང་བ་ /ṭum riŋtuun ṭiŋə/ novellette

སྒྲུང་རིང་ཟོ་ /ṭum riŋqu/ full-length novel

སྒྲུང་བཤད་པ་ /ṭuŋšɛɛ̀pa/ sm. *sgrung pa*

སྒྲུན་ : p. བསྒྲུན་ /ṭuun/ sm. *'gran*

སྒྲུབ་ : p. བསྒྲུབས་ /ṭup/ 1. va. to acquire, to obtain, to achieve, to accomplish, to fulfil ¶ *'khos rgya gar nas dngos chas rnying pa kha shas bsgrubs yod pa red He acquired some old articles from India.* ¶ *'char gzhi de dus bkag gi sngon du bsgrubs pa red They accomplished the plan ahead of schedule.* ¶ *nga tsho'i dmigs yul de nga tshos sgrub kyi red We are going to achieve our goal.* 2. va. to perform one's duty/service, to work for ¶ *gzhung dang mi dmangs kyi zhabs 'degs sgrub kyi yod pa red (They) are working for the government and the people.*

སྒྲུབ་ཁྱལ་བྱེད་པ་ /ṭupqüü chɛɛ̀pa/ va. to evade one's duties, to pretend to be working

སྒྲུབ་ཁང་ /ṭupqaan/ cave or dwelling for meditation

སྒྲུབ་བྱེད་ /ṭupcii/ basis of argument, premise

སྒྲུབ་བྱེད་སྔ་མ་ /--ŋāma/ major premise (in logic)

སྒྲུབ་བྱེད་ཕྱི་མ་ /--chīmə/ minor premise (in logic)

སྒྲུབ་ཚད་ /ṭuptsɛ̀ɛ̀/ schedule or rate of progress/ achievement

སྒྲུབ་ཚོང་ /ṭuptsoon/ supply and distribution/ marketing

སྒྲུབ་ཚོང་མཉམ་ལས་ཁང་ /--ñamlɛɛ̀ qhāan/ supply and marketing cooperative

སྒྲེ་ : p. བསྒྲེས་ /ṭe/ va. to cross breed, to mix

སྒྲེ་བོ་ /ṭewoo/ bare, naked, without cover

སྒྲེག་ /ṭeq/ vi. to belch

སྒྲེང་ : p. བསྒྲེངས་, imp. སྒྲེངས་

/ten/ va. to erect, to hoist, to lift/ raise high ¶ *rgyal dar bsgrengs pa dang rgya glu btang song As they hoisted the flag they sang the national anthem.*

སྒྲེངས་ /--/ imp. of *sgreng*

སྒྲེན་པོ་ /tenpo/ sm. *sgren mo*

སྒྲེན་མོ་ /tenmo/ naked

སྒྲོ་ /to/ 1. feathers 2. leather bag 3. va. to elevate, to exalt, to exaggerate

སྒྲོ་སྐུར་ /tuquu/ overrating and underrating, exaggerating and understimating

སྒྲོ་གུ་ /toqu/ sm. *sgrog gu*

སྒྲོ་གདོང་ /tontɔɔn/ peacock feather

སྒྲོ་འདོགས་ /qontɔɔ̀/ 1. exaggeration; va. /to tɔq/; --*byed* to exaggerate ¶ *kho'i bsam 'char la sgro 'dogs sna tshogs byas yod pa red They exaggerated in many ways the suggestions he made.* 2. doubts

སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ /--cöö̀/ va. to master completely, to thoroughly understand

སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ /--chöò/ vi. to come to master, to come to a true understanding

སྒྲོག་ : p. བསྒྲགས་, imp. སྒྲོགས་/tɔɔ̀/ 1. va to shout out, to call out, to read out ¶ *nga tshor rang dbang dgos ces 'bod tshig sgrog gi 'dug (They) are shouting: "We want freedom!".* ¶ *kho tsho'i gros chod de tshogs 'du der bsgrags pa red They read out their resolution at the meeting.*

སྒྲོག་ : p. བསྒྲོགས་, imp. སྒྲོགས་ /--/ va. to strap up, to sew up, to tie up ¶ *mos mtheb chu sgrog gi 'dug She is sewing a button.* ¶ *kho'i rkang lag rnams bsgrogs pa red (They) tied his hands and legs.*

སྒྲོག་གུ་ /tɔɔqu/ sm. *sgrag thag*

སྒྲོག་གླེང་ /toqleèn/ discussion

སྒྲོག་ཐག་ /tɔqtaà/ string, strap, ribbon

སྒྲོག་གདུང་ /töötuùn/ bracelet, bangle

སྒྲོག་སྒྲང་ /tɔqcaan/ announcement, reading of notices/ documents in public; va.--*byed* to make a public announcement

སྒྲོག་རྩེ་ /tɔqtse/ table

སྒྲོག་རིལ་ /töqrii/ button

སྒྲོག་ལུང་ /tööluun/ sm. *sgrog thog*

སྒྲོགས་ /tɔɔ̀/ imp. of *sgrog*

སྒྲོད་ /töö̀/ sm. *'grod*

སྒྲོན་ : p. བསྒྲོན་ /töön/ va. 1. to put on (h) ¶ *khong la mjal dar zhig bsgron pa yin (We) put a ceremonial scarf on him. (h)* ¶ *khyed rang gi gsol jar bye ma ka ra bsgron med (I) have not put sugar in your tea.* 2. va. to set out, to put/ lay out (h) ¶ *khong la zhabs kyag gcig bsgron 'dug (They) set a chair for him. (h)* 3. va. to build ¶ *rtsig pa sgron to build a wall*

སྒྲོན་བརྙན་ /tönñɛɛn/ magic lantern, (movie or slide) projector

སྒྲོན་སྟེགས་ /tönteq/ 1. beacon 2. stand for a lamp

སྒྲོན་དར་ /ṭöntaa/ ceremonial scarf (h)

སྒྲོན་དྲེགས་ /ṭönṭeq/ soot, lampblack

སྒྲོན་མ་ /ṭönmaa/ lamp, light, lantern

སྒྲོན་དམར་ /ṭöönmaa/ red light/ lantern

སྒྲོན་མེ་ /ṭöönme/ butter lamp, lamp, light, lantern

སྒྲོན་ཤིང་ /ṭüinšin/ torch (of wood)

སྒྲོབ་ /ṭop/ arrogance, pretentiousness, pompousness; va.--*byed* to be arrogant, to act pretentiously, to be pompous

སྒྲོམ་ /ṭom/ 1. frame, outer structure, scaffold 2. box, trunk

སྒྲོམ་སྐས་ /ṭomqεὲ/ stairs having railings

སྒྲོམ་སྐོར་ /ṭomkɒɒ/ any railing like structure

སྒྲོམ་སྟེགས་ /ṭomteq/ pylon

སྒྲོལ་ : p. བསྒྲལ་ /--/ va. to liberate, to free, to save to deliver ¶ *brang g.yoq ring lugs kyi gnya' gnon las bsgral ba red (They) free (them) from the oppression of the slave system.* 2. va. to pass, to cross ¶ *rgya mtsho'i pha rol du sgrol thub pa'i gru a boat which crosses (to the other side of) the ocean*

སྒྲོལ་དཀར་ /ṭooqaa/ 1. the white Tara 2. girl's name

སྒྲོལ་མ་ /ṭööma/ 1. the goddess Tara 2. girl's name

སྒྲོས་ /ṭöö/ 1. manner, way, custom

སྒྲོས་མེད་ /ṭöömeè/ well, in sound health/ condition

བརྒལ་ /kεε/ 1. p. of *rgal* 2. abbr. of *brgal ba*

བརྒལ་བ་ /keewa/ over, beyond, surpassing, exceeding ¶ *'gro song 'char gzhi las brgal ba btang 'dug They exceeded the plan with respect to expenditures.*

བརྒལ་བའི་དུས་སྐབས་ /qεεwεε thüqəp/ transition period

བརྒལ་བའི་གནས་སྐབས་ /--nεεqəp/ sm. *brgal ba'i dus skabs*

བརྒྱ། /ka/ one hundred

བརྒྱ། ཁ་གཅིག་ཆད་ /kaqa ciqcèè/ falling short of success by one small item/ element (lit. one short of a hundred)

བརྒྱ་ཁ་གཅིག་ཆོད་ /--ciqcüü/ arbitrary decision

བརྒྱ་སྒོ་གཅིག་ཆོད་ /kaqo ciqcöö/ to kill two birds with one stone, to accomplish many things with one act

བརྒྱ་འགྱུར་ /kəkuu/ a hundred fold, many fold ¶ *dogs son brgya 'gyur gyi che ru btang ba red They heightened their vigilance by a hundred fold.*

བརྒྱ་ཆ་ /kaca/ per cent, percentage ¶ *brgya cha 95 95%*

བརྒྱ་ཆའི་གྲངས་ཀ་ /kacεε ṭanqa/ percentage

བརྒྱ་ཆའི་རྟགས་ /--taà/ percentage symbol (%)

བརྒྱ་ཆའི་བསྡུར་ཚད། /--turtsɛɛ̀/ percent, percentage

བརྒྱ་ཆའི་འཕར་ཆག་གི་གྲངས་ཀ། /--phārcaà qi ṭhanqa/ index (e.g. a price index)

བརྒྱ་ཆའི་ཟིན་ཚད། /--siintsɛɛ̀/ percentage

བརྒྱ་ཐམ་པ། /kathampa/ one hundred

བརྒྱ་དཔོན། /kapöön/ leader/ head of one hundred

བརྒྱ་ཕྲག /kataà/ 1. hundreds, many, immense ¶ *ngal ba brgya phrag bsten dgos byung yod They had to undergo immense hardships.* 2. century

བརྒྱ་ཕྲག་ཉི་ཤུ་པ། /--ñišupə/ the twentieth century

བརྒྱ་ལམ། /kalam/ main street/ road

བརྒྱ་ཤོད། /kašöö/ abacus

བརྒྱ་ཤོག /kašoo/ group of one hundred people

བརྒྱག /kaà/ f. of *rgyag*

བརྒྱགས། /kaà/ 1. provisions, food supply ¶ *lam gyi brgyags provisions for a journey* 2. p. of *rgyags*

བརྒྱགས་ཕྱེ། /kaqce/ foodstuffs/ provisions for a journey

བརྒྱང /kaàn/ f. of *rgyangs*

བརྒྱངས། /--/ p. of *rgyangs*

བརྒྱད། /kɛɛ̀/ eight

བརྒྱད་ཁ་ཀག /kɛɛqaà/ reproach, recrimination

བརྒྱད་བརྒྱ། /kɛɛka/ eight hundred

བརྒྱད་ཅུ། /kəcu/ eighty ¶ *brgyad cu gya bryad eighty eight*

བརྒྱད་པ། /kɛɛpa/ eighth

བརྒྱན། /kɛɛn/ p. and f. of *rgyan*

བརྒྱབ། /kəp/ f. of *rgyag and rgyab*

བརྒྱབ་འགལ། /kəpqɛɛ/ counter to, contrary to; va.--*byed* to run counter/ contrary to

བརྒྱབས། /--/ p. of *rgyag and rgyab*

བརྒྱལ། /kɛɛ/ vi. to faint, to become unconscious ¶ *mos gnas tshul de go ba dang brgyal song As soon as she heard the news she fainted.*

བརྒྱལ་ཐོག /--phöö/ sm. *brgyal*

བརྒྱུ། /ku/ f. of *rgyu*

བརྒྱུག /kuù/ f. of *rgyug*

བརྒྱུགས། /--/ p. of *rgyug*

བརྒྱུངས། /kun/ sm. *rgyung*

བརྒྱུད། /küü/ 1. va. to transmit to conduct, to send/ channel through ¶ *snyan zhu de sa gnas las khungs brgyus dgos One must channel the report through the regional office.* 2. via, through, by way of ¶ *tshur lam yo rob brgyud yong pa yin On (my) way here, (I) came through Europe.* 3. sm. *brgyud pa*

བརྒྱུད་བསྒྲགས། /küütaà/ relayed/ transmitted broadcast

བརྒྱུད་དག /kütaà/ sm. *brgyud pa*

བརྒྱུད་འདྲེན་ /künṭeen/ transshipment; va.--*byed* to transship

བརྒྱུད་ནས་ /küùni/ via, through, by way of

བརྒྱུད་ནས་བརྒྱུད་དུ་ /--küütu/ from generation to generation

བརྒྱུད་ནས་འདེམས་པ་ /--tempa/ indirect suffrage

བརྒྱུད་པ་ /küpə/ 1. heredity, strain, breed, origin, birth 2. progeny, offspring; va.--*spel* to increase the breed/ stock

བརྒྱུད་པའི་ཉམས་མྱོང་ /küüpɛɛ ñamñoon/ indirect experience

བརྒྱུད་པའི་ཉེ་དུ་ /--ñitu/ collateral relatives

བརྒྱུད་སྤྲོད་ /küü ṭöö/ va. to convey, to transmit, to pass on

བརྒྱུད་འཕྲོད་ཁ་པར་ /künpöö qhāpaa/ public telephone

བརྒྱུད་རྩ་ /kütsə/ sm. *brgyud 'dzin*

བརྒྱུད་འཚོང་ /küütsoon/ distribution/ sales through state companies

བརྒྱུད་འཛིན་ /küüntsiin/ heir, successor, inheritor

བརྒྱུད་བཟང་ /küüsaàn/ good breeding/ stock

བརྒྱུད་ཤུལ་ /küüšuu/ inheritance, legacy

བརྒྱུད་ཤོག་ /küüšoo/ invoice, voucher, bill of lading

བརྒྱུད་བཤད་ /küüšèè/ sm. *brda sprod*

བརྒྱུན་ /küün/ sm. *rgyun*

བརྒྱུར་བཀོད་ /kurqüü/ sm. *bsgyur bkod*

བརྒྱུས་ /küù/ p. of *rgyu*

བསྒག་ /qaà/ f. of *sgog*

བསྒགས་ /--/ p. of *sgog*

བསྒང་ /qaŋ; qaàn/ 1. f. of *sgrong* 2. (vb.+gen.+--) in the midst of, while ¶ *dpe cha glog pa'i bsgang red He is in the midst of reading.* ¶ *nga tsho rtsed mo rtsed pa'i sgang kho yong ba red He came while we were playing.*

བསྒངས་ /--/ p. of *sgong*

བསྒབས་ /qəp/ p. of *sgab*

བསྒར་ /qar/ p. and f. of *sgor*

བསྒུག་ /quù/ f. of *sgugs*

བསྒུག་ས་ /quqsə/ bh. station, stop ¶ *ril li bsgug sa railway station*

བསྒུགས་ /quù/ p. of *sgugs*

བསྒུར་ /quu/ p. of *sgur*

བསྒུལ་ /qüü/ p. and f. of *sgul*

བསྒུལ་ཞུགས་ /qüüšuù/ sm. *sgul shugs*

བསྒོ་ /qo/ f. of *sgo*

བསྒོང་ /qoòn/ f. of *sgong*

བསྒོངས་ /--/ p. of *sgong*

བསྒོམ་ /qom̀/ f. of *sgom*

བསྒོམས་ /--/ p. of *sgom*

བསྒོས་ /qöö/ p. of *sgo*

བསྒྱིང་ /kin/ f. of *sgying*

བསྒྱིངས་ /--/ p. of *sgying*

བསྒྱུར་ /kuu/ p. and f. of *sgyur*

བསྒྱུར་བཀོད་ /kurqöö/ change, alteration, revision, reconstruction, transformation ¶ *spyi tshogs ring lugs kyi bsgyur bkod socialist transformation;* va.-- *byed; --gtong* to change, to make changes, to alter, to revise, to reconstruct, to transform

བསྒྱུར་སྒྲུན་ /kurtüün/ sm. *bsgyur bkod*

བསྒྱུར་གྲངས་ /kurṭaan/ product (in math)

བསྒྱུར་བཅོས་ /kurcüü/ reform, change, transformation; va.-- *byed* to reform/ change/ transform; vi.--*'gro* to be reformed/ changed/ transformed

བསྒྱུར་དེབ་ /kurtep/ translated copy/ book

བསྒྱུར་མིང་ /kurmin/ translated name

བསྒྱུར་གཞི་ /kurši/ math. root, power

བསྒྱུར་གཞི་གཉིས་རྩིས་ /--ñiitsii/ square (second power in math.)

བསྒྱུར་གཞི་གསུམ་རྩིས་ /--sumtsii/ cube (third power in math.)

བསྒྱུར་བཟོ་ /kur so/ sm. *bsgyur bkod byed*

བསྒྱུར་ཡིག་ /kuuyii/ translation

བསྒྱེལ་ /kee/ p. and f. of *sgyel*

བསྒྱོངས་ /koon/ p. of *sgyong*

བསྒྲོག་ /ṭaa/ f. of *sgrog*, 1

བསྒྲགས་ /--/ p. of *sgrog*, 1

བསྒྲགས་གཏམ་ /ṭaqtam/ proclamation, manifesto, declaration, pronouncement

བསྒྲགས་ཚིག་ /ṭəqtsii/ sm. *bsgrags yig*

བསྒྲགས་ཡིག་ /ṭəqyii/ notice, notification

བསྒྲང་ : p. བསྒྲངས་ /ṭan; ṭaan/ 1. va. to count, to enumerate 2. vi. to cool off, to chill, to freeze

བསྒྲངས་ /--/ p. of *bsgrang*

བསྒྲད་ /ṭεὲ/ sm. *bgrad*

བསྒྲལ་ /ṭεε/ p. and f. of *sgrol*

བསྒྲིག་ /ṭiq, ṭii/ f. of *sgrig*

བསྒྲིགས་ /--/ p. of *sgrig*

བསྒྲིགས་བཙུགས་ /ṭiqtsuu/ sm. *sgrig 'dzugs*

བསྒྲིན་ /ṭiin/ p. and f. of *sgrin*

བསྒྲིབ་ /ṭip/ f. of *sgrib*

བསྒྲིབས་ /--/ p. of *sgrib*

བསྒྲིམ་ /ṭim/ f. of *sgrim*

བསྒྲིམས་ /--/ p. of *sgrim*

བསྒྲིལ་ /ṭii/ p. and f. of *sgril*

བསྒྲིལ་ཐུམ་ /ṭiitum/ bundle, package; va.--*rgyag* to wrap, to make a bundle/ package

བསྒྲུག་ /ṭuu/ f. of *sgrug*

བསྒྲུགས་ /--/ p. of *sgrug*

བསྒྲུན་ /ṭüün/ p. and f. of *sgrun*

བསྒྲུབ་ /ṭup/ f. of *sgrub*

བསྒྲུབ་བྱ་ /ṭupcə/ 1. subject-matter, theme, topic 2. duty, responsibility, job, task

བསྒྲུབས་ /ṭup/ p. of *sgrub*

བསྒྲེ་ /ṭe/ f. of *sgre*

བསྒྲེང་ /ṭen/ f. of *sgreng*

བསྒྲེངས་ /--/ p. of *sgreng*

བསྒྲེས་ /ṭeè/ p. of *sgre*

བསྒྲོག་ /ṭΩῺ/ f. of *sgrog*, 2

བསྒྲོགས་ /--/ p. *sgrog*, 2

བསྒྲོད་ /ṭöö̀/ p. of *sgrod*

བསྒྲོན་ /ṭöön/ p. and f. of *sgron*

ང་ /ŋa/ 1. I ¶ *nga dang nga'i khyim tshang My family and I* 2. numerical particle used in the fifties ¶ *lnga bcu nga gcig fifty one* 3. the letter *'ng'* (used in alphabetical ordering)

ང་ཁོ་ན་ /ŋa qhōna/ only myself, I alone ¶ *nga kho na bsam pa'i mi a person who thinks only of himself*

ང་རྒྱལ་ /ŋakɛɛ; ŋarkɛɛ/ 1. arrogance, conceit, pride 2. aggressiveness, competitiveness; vi.--*skye; --skyed* to be arrogant/ conceited/ proud; to be aggressive/ competitive

ང་རྒྱལ་ཁེངས་དྲེགས་ /--khēnṭeq/ conceit, pride, arrogance

ང་རྒྱལ་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ 1. arrogant, conceited, proud ¶ *mi kha shes bsgrub 'bras chung chung las nga rgyal chen po skye gi yod pa red Some people become very conceited by a small success.* 2. aggressive, competitive ¶ *kho rtsed mo ga re rtsed na'ang nga rgyal chen po 'dug Whatever game he play, he is very competitive.*

ང་རྒྱལ་ཚ་པོ་ /--tshāpo/ sm. *nga rgyal chen po*

ང་ངེད་ /ŋanɛɛ̀/ I myself

ང་ཅག་ /ŋacaà/ sm. *nga tsho*

ང་ཆེ་ང་བཙན་ /ŋache ŋatsɛɛn/ egotism

ང་ཉིད་ /ŋañeè/ sm. *nga kho na*

ང་གཉིས་ /ŋəñii/ we two, the two of us ¶ *nga gnyis mnyam du bsdad yod We are staying together.*

ང་ཕོད་ /ŋaapöö/ family name of Tibetan aristocrat who has played an important role in the communist government in Tibet

ང་ཚོ་ /ŋantso/ we, us ¶ *khos nga tsho 'dir btang byung He sent us here.*

ང་འཚེང་ /ŋatseŋ/ sm. *nga che nga btsan*

ང་ཡི་ /ŋayi; ŋɛɛ/ my, mine ¶ *nga yi deb my book*

ང་ར་ /ŋara/ 1. sm. *nga rang* 2. sm. *nga ro*

ང་རང་ /ŋaraan/ I, I myself

ང་རང་ཚོ་ /ŋarantso/ we, ourselves

ང་རོ་ /ŋaro/ yell, roar, shout, cheer; va.--*sgrog; --'bod* to shout ¶ *dga' spro'i nga ro sgrog bzhin dga' bsu zhus pa red (They) were welcomed with shouts of happiness.*

ངག་ /ŋaà/ speech, words, talk ¶ *mi ngag 'jam pa soft spoken person* ¶ *de khos ngag thog nas zhus song He reported that orally.*

ངག་བཀོད་ /ŋaaqöö/ orders, instructions (verbal); va.--*gtong; --byed* to give verbal orders/ instructions ¶ *de ring gi las ka'i skor las mi tshor nga bkod byas zin pa red They have already given instructions to the laborers about today's work.*

ངག་སྐོར་ /ŋaqkɔɔ/ accompaniment in singing; va.--*byed* to accompany (in singing)

ངག་འཁྱལ་ /ŋaqkɛɛ/ sm. *ngag 'chal*

ངག་སྐུགས་ /ŋəqkuù/ sm. *nga thag nas*

rgyugs len

ངག་རྒྱུན་ /ŋəqkÜÜn/ traditional saying, legend, proverb, oral tradition

ངག་བཅད་ /ŋaqcɛ̀ɛ̀/ silence; va. *--byed; --du sdod; --du bzhugs (h)* to stay without speaking (usu. in meditation) ¶ *dpa' bo'i dran gso'i skabs chu tshod skar ma gcig ring ngag bcad du bzhugs pa red They stayed silent for a minute in memory of the heroes.*

ངག་འཆལ་ /ŋaqcɛɛ/ raving, ranting, babble; vi. /ŋaà chɛ̄ɛ̄/ to rant, to babble, to rave

ངག་འཇམ་པོ་ /ŋaà campo/ soft spoken, verbally polite

ངག་སྙན་པོ་ /ŋaà ñɛ̃npa/ sm. *ngag 'jam po*

ངག་གཏམ་ /ŋaqtam/ speech, verbal communication

ངག་ཐོག་ /ŋaqtʰöö/ orally, verbally ¶ *khos ngag thog zhus pa red He told it orally.* ¶ *ngag thog gi rgyab skyor verbal support*

ངག་ཐོག་གཏུགས་བཤེར་ /--tūqšèè/ debate, cross-examination

ངག་ཐོག་ནས་ /--neè/ orally, verbally

ངག་ཐོག་གཟེངས་བསྟོད་ /--sentöö/ oral praise/ compliment

ངག་འདོན་ /ŋantöön/ sm. *kha 'don*

ངག་ལྡན་ /ŋaqtɛɛn/ eloquent, verbal

ངག་ལྷབ་ལྷིབ་ /ŋaà təptiì/ speech defect, a person with a speech defect

ངག་སྡོམ་ /ŋaà tom/ sm. *ngag bcad*

ངག་ནས་ /ŋaàneè/ sm. *ngag thog nas*

ངག་འཕྲིན་ /ŋəqṭiin/ verbal message

ངག་དབང་ /ŋawaaŋ/ person's name

ངག་མ་ /ŋaŋma/ sm. *ngag*

ངག་མེད་ /ŋameè/ speechless, without speech

ངག་ལ་ཟིན་ /ŋaà lə sim/ va. to memorize

ངག་ལམ་ /ŋaqlam/ speech, words ¶ *'grul pa tsho'i nga lam ltar byas na bod nang bskyar du mi mang po 'dzin bzung byas yod 'dug According to the travellers' accounts, it seems that (they) have arrested many people again in Tibet.*

ངག་གཤེར་ /ŋaqšee/ cross-examination, interrogation

ངག་གསལ་ /ŋaqsɛɛ/ lucid/ clear speech

ངང་ /ŋaŋ/ nominal adverbializer: in the manner of, in the state of (usu. gen.+--+*du* or *nas*) ¶ *dga' spro'i ngang nas dga' bsu zhus pa red (They) welcomed (him) warmly (happily).* ¶ *hur brtson gyi ngang nas zhing las byas pa red (They) farmed diligently.*

ངང་སྐྱ་ /ŋaŋka/ light orange (color)

ངང་ཁྲུ་ /ŋaŋkhu/ flock of geese

ངང་གིས་ /ŋaŋqi/ gradually, slowly ¶ *ngang gis go don rtogs kyi red (We) will gradually come*

to know the meaning.

ངང་རྒྱུད /nənkùù/ 1. patience, endurance ¶ *kho ni ngang rgyud rtsa ba nas med pa gcig 'dug He is a person who has no patience.* 2. temperament, character ¶ *ngal rtsol mi dmangs kyi ngang rgyud the temperament of the laboring people*

ངང་རྒྱུད་འཇམ་པོ་ /--campo/ patient/ gentle in character/ temperament

ངང་རྒྱུད་ཐུང་ཐུང་ /--thũntuun/ short tempered, impatient, intolerant

ངང་རྒྱུད་བཟང་པོ་ /--sanpo/ good natured

ངང་རྒྱུད་རིང་པོ་ /--rinqu/ patient, tolerant

ངང་སྒུག་བྱེད་ /nanquù cheè/ va. to wait patiently ¶ *nyin mang nang mi tsho 'byor rgyu ngang sgug byas pa yin For many days (we) waited patiently for the arrival of (our) families.*

ངང་ངན་ /nanneen/ evil/ bad nature

ངང་ཐུང་ /nəntuun/ sm. *ngang rgyud thung thung*

ངང་ཐུང་ཐལ་སྐྱོད་ /--thεεkòò/ impetuosity, rashness; va.--*byed* to act impetuously/ rashly

ངང་ཐུང་འཚབ་འཚུབ་ /--tshəptsup/ over-anxious

ངང་འཐེན་ /nanteen/ temporary delays/ halts; va.--*byed* to halt/ delay for a short time ¶ *nga bod la 'gro rgyu ngang 'then byas pa yin (I) delayed my going to Tibet.*

ངང་ནེས་ /nanneè/ see *ngang*

ངང་པ་ /nanpa/ duck, goose, swan

ངང་པའི་མཚོ་འུ་/nanpεε tshĩwuu/ the ballet "Swan Lake"

ངང་མོ་ /nanmo/ female duck/ goose/ swan

ངང་ཚུལ་ /nəntsüü/ atmosphere, feeling, disposition, character ¶ *sems skye ba'i ngang tshul a feeling of sadness*

ངང་རིང་ /nənriin/ sm. *ngang rgyud ring po*

ངང་ལག་ /nanlaà/ banana

ངད་ /nεὲ/smell, odor, fragrance

ངད་ཅན་ /nεεcεεn/ sm. *ngad ldan*

ངད་ལྡན་ /nεεntεεn/ fragrant, odorous

ངད་བཟང་ /nεεsaàn/ aromatic, fragrant

ངད་གསོད་ /nεεsòò/ deodorant; va. /nεὲ sòò/; --*byed* to deodorize, to get rid of (odors, smells)

ངན་ /nεεn/ adj. comp. of *ngan pa*

ངན་སྐུལ་ /nèènkùù/ instigation, incitement; va.--*byed* to instigate, to incite ¶ *log spyod pa de tshos mi dmangs kyis tang la ngo rgol byed dgos pa'i ngan skul byas pa red The reactionaries incited the people to oppose the party.*

ངན་བསྐུལ་/--/ sm. *ngan skul*

ངན་སྒྲོགས་/nεntṣöö/ sm. *ngan rogs*

ངན་དགུ་ /ŋ̂ɛnqu/ all the evil/ bad things (there are), every possible evil ¶ *'dzam gling nang ngan dgu'i dkrug shing byed mkhan ches gdug rtsub can zhig red He is the chief instigator of all the evil in the world.*

ངན་དགུ་ཚང་བ་ /--tshāŋwa; --tshāŋa/ thoroughly wicked, unmitigatedly evil ¶ *brtsan rgyal gyi ngan dgu tshang ba bran g.yog lam lugs the thoroughly evil slavery system of the imperialists*

ངན་དགུ་ལས་ཚང་ /--lɛɛtsaàn/ sm. *ngan dgu tshang ba*

ངན་འགྱུར་ /ŋɛn kuu/ sm. *ngan par 'gyur*

ངན་འགྱུར་བ་ /--wa/ degenerate person

ངན་རྒུ་ /ŋɛnqu/ sm. *ngan dgu*

ངན་རྒྱབ་བྱེད་ /ŋɛnkəp cheè/ va. to act as an accomplice ¶ *ngan rgyab byed mi an accomplice*

ངན་ངོན་ /ŋɛɛnŋöön/ the worst, the least ¶ *zas gos la ngas ngon gyi mchog shes kyi gnas kyi yod pa red (They) live content with the worst living conditions.*

ངན་འཆང་ /ŋɛɛncaàn/ evil/ wicked thoughts

ངན་འཆར་ /ŋɛncaa/ plot, scheme, conspiracy

ངན་ཇུས་ /ŋ̂ɛncüü/ evil/ wicked strategy, conspiracy, plot, machination; va.--*'dings; --byed* to conspire, to plot ¶ *srid gzhung de phyir 'bud byed rgyu'i ngan jus 'dings kyi yod pa red They are plotting to overthrow the government.*

ངན་ཇུས་མཉམ་འགྲོད་ /--ñamqöö/ plotting/ engineering a conspiracy; va.--*byed* to plot/ engineer a conspiracy

ངན་ཇུས་མཉམ་འགྲོད་བྱེད་མཁན་ /--ñamqöö cheqɛɛn/ conspirator, plotter

ངན་རྙེད་ /nɛññeè/ scabby, itchy

ངན་ཐབས་ /ŋɛntəp/ dishonest/ evil means/ methods, deceitful/ treacherous tactics ¶ *mi de tsho dgra bo'i ngan thabs la mgo 'khor ba red Those people were duped by the deceitful tactics of the enemy.*

ངན་མཐའ་ /ŋɛntha/ evil end

ངན་མཐུ་ /ŋ̂ɛntu/ the force/ power of evil

ངན་སྡུག་ /ŋ̂ɛntuù/ 1. bad, mean 2. sad, sorrowful

ངན་པ་ /ŋɛnpa/ 1. evil, bad ¶ *kho la bsam blo ngan po zhig 'khor ba red He had an evil thought.* 2. ugly, awful, terrible ¶ *bzo lta ngan pa an ugly shape* ¶ *dri ma ngan pa an awful smell*

ངན་པ་ཁ་སྒྲིག་ /--qhətiq/ sm. *ngan pa kha mthun*

ངན་པ་ཁ་མཐུན་ /--qhətüün/ conspiring, plotting, collaborating (for evil) ¶ *bzo bcos ring lugs pa dang btsan rgyal ring lugs pa tsho'i ngan pa kha mthun 'dzam gling yongs la ther 'don byas pa red The conspiracy of the revisionists and imperialists was exposed to the whole world.* va.--*byed* to plot/ conspire/ collaborate (with)

¶ *me gos le khren wo'n phyogs khag dang ngan pa kha mthun byas pa red* *The U.S. collaborated with the Syngman Rhee clique.*

ངན་པ་ཁུ་འདྲེས་ /--khūntēē/ sm. *ngan pa kha mthun*

ངན་པ་སྐུད་བསྐུལ་ /--kūquu/ sm. *ngan skul*

ངན་པ་གཅིག་འདྲ་ /--ciṇṭə/ alike/ same (in evilness)

ངན་པ་ལག་འབྲེལ /--la̲nṭee/ accomplice, cohort; va. *--gtong* to act as an accomplice

ངན་པ་སློབ་ /--lōp/ va. to incite, to instigate

ངན་པ་བསླབས་ /--lə̄p/ p. of *ngan pa slob*

ངན་པར་འགྱུར་ /ŋe̲npar ku̲u/ vi. to deteriorate, to worsen, to degenerate

ངན་པའི་ཕྱོགས་ /ŋe̲npεε chȭȭ/ dark/ seamy/ evil side

ངན་པོ་ /ŋe̲npo/ mean, evil

ངན་སྤེལ་ /ŋe̲npee/ spreading evil; va.*--byed* to spread/ disseminate evil

ངན་སྤྱོད་ /ŋe̲ncȍȍ/ evil actions, malevolent/ immoral deeds

ངན་སྤྱོད་ཅན་ /--cεεn/ wicked, evil, malevolent

ངན་བྱུས་ /ŋe̲ncùù/ sm. *ngan jus*

ངན་འབྲས་ /ŋe̲nṭεὲ/ bad karma, bad result; vi.*--'khor* to get retribution for one's misdeeds

ངན་འབྲེལ་ /ŋe̲nṭee/ sm. *ngan pa kha mthun*

ངན་སྦྲེལ /--/ sm. *ngan pa kha mthun*

ངན་སྨྲས་ /ŋe̲nmεὲ/ 1. talking badly (of others) 2. bad words/ language; va.*--byed* to talk badly (of others), to use bad words/ language

ངན་གཡོ་ /ŋe̲εnyo/ deception, deceit, treachery

ངན་གཡོ་ཅན་ /--cεεn/ deceptive, deceitful, treacherous

ངན་རུལ་ /ŋê̲nrùù/ malevolent, rotten, degenerate, decadent; vi. *--chags; --du 'gyur* to become corrupted/ decadent/ degenerate

ངན་རེངས་ /ŋe̲nreŋ/ stubborn, hardened

ངན་རེངས་པ་ /--pa/ diehard

ངན་རོགས་ /ŋe̲nrȍȍ/ cohort, accomplice, puppet ¶ *me go btsan rgyal ring lugs dang de'i ngan rogs tsu'o theng srid gzhung* *The U.S. imperialists and their puppets, the Sato government*

ངན་ལང་ /ŋe̲nlaàn/ spoiled (behaviorally); va.*--du gtong* to spoil, to indulge; vi.*--du shor* to become spoiled ¶ *'di 'dra byas na khyed rang gis phru gu 'di ngan lang du gtong gi red* *If you do this you will spoil the child.*

ངན་ལན་བཟང་གིས་འཇལ་ /ŋe̲nlεεn sa̲ŋqi cεε/ sm. *ngan lan bzang 'jal*

ངན་ལན་བཟང་འཇལ་ /--sa̲ncee/ repaying evil with good, returning injury with kindness

ངན་ལབ་ /ŋɛnləp/ slander, lies; va. *--gtong; --brjod* to slander, to lie

ངན་ལམ་ /ŋɛnlam/ evil path/ way

ངན་ཤི་ /ŋênši/ unpleasant/ painful death; vi. *--thebs* to die (painfully/ unpleasantly)

ངན་ཤུགས་ /ŋênšuù/ evil force

ངན་ཤུལ་ /ŋénšüü/ remnants/ remains of evil (thoughts, ideas etc.) ¶ *bran g.yog lam lugs kyi ngan shul da dung yang bsdad yod pa red There are still remnants of the system of slavery.*

ངན་ཤེད་ /ŋɛnšee/ vengefulness

ངན་ཤེད་ཆེན་པོ་ /--chempo/ vengeful

ངན་ཤོམ་ /ŋɛnšom/ plot, conspiracy

ངན་སེམས་ /ŋɛnsem/ evil-mindedness, cruelty, meanness; va. *byed* to act cruel/ mean; va. *--'chang* to bear a grudge, to hold mean/ evil thoughts/ intentions

ངན་སེམས་རྒྱུན་འཆང་ /--küncaŋ/ va. to always have evil/ mean/ nasty thoughts

ངན་སེམས་དགུ་ཚང་ /--qutsaan/ totally evil/ cruel

ངན་སེམས་འགྱུར་མེད་ /--kurmeè/ incorrigible

ངན་སོང་ /ŋɛnsoon/ creatures of the three lower realms

ངན་སློབ་ /ŋɛnlop/ instigation, incitement; va. *rgyag* to instigate, to incite

ངན་སློབ་ཁོག་ཤུགས་ /--qhöqšuù/ sm. *ngan slob*

ངན་བསླབས་ /ŋênləp/ sm. *ngan slob*

ངན་ལྷུང་རུལ་འགྱུར་ /ŋɛnluùn rüükuu/ degenerate and corrupt

ངམ་ /ŋam/ 1. question particle for *ng* ¶ *khos yi ge 'di btang ngam Did he send the letter?* 2. 'or' particle ¶ *glang ngam lug ox or sheep*

ངམ་དཀར་ /ŋamqar/ greyish

ངམ་གྲོག་ /ŋamʈɒɒ/ ravine, canyon

ངམ་ནག་ /ŋamnaà/ angry look/ expression

ངམ་གནག་ /--/ sm. *ngam nag*

ངམ་རིང་ /ŋəmriin/ district in Tsang

ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་ /ŋəmšuù qii/ naturally, involuntarily ¶ *da lo ston thog yag po byung tsang ngam shugs kyis za chas kyi rin thang chags pa red Because there was a good crop this year, food prices have naturally gone down.*

ངམ་ཤོད་ /ŋamšöö/ 1. sm. *steng 'og* 2. place in Lhoka, Central Tibet

ངར་ /ŋar/ 1. volatile (personality) ¶ *kho ngar che bas skyon 'dug. He is too volatile.* 2. temper (of metals) *gri 'di ngar mi 'dug This knife has no temper.* 3. vi. to be fired up, to be excited, to be stimulated ¶ *dgra bos slar yang rang phyogs la tshur rgol byas pa go bas dmag mi rnams rab tu ngar ba red The soldiers were fired up because they heard that the enemy had attacked again.* 4. va. *--gtong* to temper (metals) ¶ *gri dngo der ngar btang ba red. (They) tempered*

the blade of this knife. 5. intensity, strength, force ¶ *grang ngar ha chang che ba'i sa cha a place of great cold (very intense cold)* 6. *nga* + dat.-loc 7. front side/ part ¶ *lag ngar forearm*

ངར་སྐད་ /ŋarqɛɛ/ a roar, angry yell/ shout; va. --*rgyag;* --*sgrog* to roar, to yell/ shout angrily ¶ *btsan rgyal ring lugs la ngo rgol gyi ngar skad 'brug sgra ltar brgyab pa red They yelled like thunder in opposition to imperialism.*

ངར་སྐྱོད་ /ŋarköö/ marching, advancing, fired up (usually to battle); va. --*byed* to march, to advance

ངར་འགྱིང་ /ŋərkiŋ/ fired-up, stimulated, excited; va. --*byed* to fire up, to stimulate, to excite

ངར་སྒྲ་ /ŋarṭa/ sm. *ngar skad*

ངར་ངར་བྱེད་ /ŋaŋaa chee/ sm. *ngar*

ངར་ཅན་ /ŋarcɛɛn/ strong, powerful, vigorous

ངར་ལྕགས་ /ŋarcaa/ steel

ངར་ལྕགས་ཀུང་སི་ /--qüŋsi/ steel company

ངར་ལྕགས་རྒྱུ་ཆ་ /--kücə;--küpcə/ raw materials for making steel

ངར་ལྕགས་ལྕགས་ཧྲེང་ /--caqhreŋ/ steel framework/ reinforcement

ངར་ལྕགས་མཉམ་འབྲེལ་ཁེ་ལས་ /--ñəmṭee qhelɛɛ/ metallurgical integrated plant/ works

ངར་ལྕགས་རྗེན་པ་ /--cenpa/ cast iron

ངར་ལྕགས་དུམ་བུ་ /--tumpu/ steel ignot/ bar

ངར་ལྕགས་གནོན་བརྡེད་འཕྲུལ་འཁོར་ /--nönceè thüüqöö/ sm. *ngar lcags btsir gnon 'phrul 'khor*

ངར་ལྕགས་སྤུས་དག་ /--püütaà/ high grade steel

ངར་ལྕགས་མྱུར་དུ་འདོན་ཐབས་ /--ñurtu thöntəp/ high-speed steel producing method

ངར་ལྕགས་བཙིར་གནོན་ /--tsirnöön/ process of rolling steel; va. --*byed* to roll steel

ངར་ལྕགས་བཙིར་གནོན་འཕྲུལ་འཁོར་ /--ṭhüüqöö/ steel rolling machine

ངར་ལྕགས་བཙོ་སྐྱོང་ /--tsocaàn/ steel smelting

ངར་ལྕགས་ཞུ་ཐབ་ /--šutəp/ steel-smelting furnace

ངར་ལྕགས་བཞུ་ཐབ་ /--/ sm. *ngar lcags zhu thab*

ངར་ལྕགས་བཞུ་བའི་བཟོ་གྲྭ་ /--šuwèè sota/ steel factory/ plant

ངར་ལྕགས་ལུགས་མ་ /--luqmə;--luŋmə/ crude steel

ངར་ཉམས་ /ŋarñam/ sm. *ngar 'gying*

ངར་གདོང་ /ŋar toon/ see *ngar*

ངར་རྡུང་ /ŋərtuun/ shinbone

ངར་བརྟན་ /ŋartɛɛn/ sm. *ngar can*

ངར་སྣབས་ /ŋərnəp/ nose mucus

ངར་པོ་ /ŋarpo/ 1. easily excited, volatile ¶ *kho ngar po 'dug He is a volatile person.* 2. tempered (of metals)

ངར་བ་ /ŋarwa/ strength, vigor

ངར་གླུད་ /ŋar lüü/ sm. *ngar gtong* (see *ngar*)

ངར་མེད་ /ŋarmee/ weak

ངར་ཤ་ /ŋarša/ vigor, vitality; va. --*slong* to stimulate, to envigorate

ངར་ཤ་ཐོད་པོ་/--thööpo/ energetic, vigorous, vital

ངར་ཤུགས་ /ŋəršuu/ vigor, energy, enthusiasm, drive, zeal ¶ *gsar brje'i ngar shugs chen po dang bcas with great revolutionary vigor;* vi. --*skyes* to get envigorated/ enthusiastic, to get worked up; vi. --*chag* to be deflated, to lose vigor/ enthusiasm/ zeal; va. --*slong* to encourage, to stimulate, to fire up, to envigorate

ངར་ཤུགས་བསྐྱེས་/--kee/ see *ngar shugs*

ངར་ཤུགས་གཅིག་སྒྲིམ་/--ciqṭim/ going all out; va. --*byed* to go all out ¶ *me le stong khrag mang po'i sa cha zhing kha bzo bar ngar shugs gcig sgrim byas pa red They went all out to make many thousands of miles of land into agricultural fields.*

ངར་ཤུགས་ཆག་ /--chaa/ see *ngar shugs*

ངར་ཤུགས་སློང་ /--loon/ see *ngar shugs*

ངར་སེམས་ /ŋarsem/ sm. *ngar shugs*

ངར་སློང་བྱེད་ /ŋarloon chee/ sm. *ngar shugs slong*

ངལ་ /ŋɛɛ/ 1. difficulty, hardship (abbr. of *ngal ba*) ¶ *ngal gron la ma 'dzems par not shying away from hardships and expenses* 2. vi. to be tired, to be exhausted ¶ *tshang ma nyin gang gom pa brgyab tsang ngal zhag Everyone is tired from walking all day.*

ངལ་གྲོན་ /ŋɛɛtöön/ hardships and expenses

ངལ་ཆད་ /ŋɛɛ chɛɛ/ vi. to be tired/ weary

ངལ་ལྟོག་ /ŋɛɛtɔɔ/ hardship and hunger ¶ *ngal ltog gis shi grabs yod pa red (They) were about to die from hardship and hunger.*

ངལ་སྟོང་ /ŋɛɛtoŋ/ fruitless effort, labor in vain; vi. --*du 'gyur* to become a fruitless effort

ངལ་བརྩོན་གླ་སྤྲོད་ /ŋɛ̂ɛtüün latöö/ payment in accordance with work

ངལ་དུབ་ /ŋɛ̂ɛtup/ fatigue, tiredness, exhaustion

ངལ་སྤངས་བརྩོན་པ་ /ŋɛɛpaan tsönpa/ diligent and industrous/ energetic/ untiring

ངལ་བ་ /ŋɛwaa/ 1. hardship, difficulty 2. fatigue, weariness

ངལ་བ་ཁྱད་དུ་གསོད་/--khɛ̄ɛtu söö/ va. to ignore hardships/ difficulties ¶ *khong gis ngal ba khyad du bsad* (p. of *gsod*) *nas dmag sa rang la sman bcos la phebs pa red Ignoring hardships, he (h) went to (give) medical*

treatment in the battlefield.

ངལ་བ་ཁྱད་བསད། /--khεεsεε/ ignoring hardships/ difficulties; va.--*byed* to ignore hardships/ difficulties (see *ngal ba khad du gsod*)

ངལ་བ་སྟོང་ཟད། /ŋεwaa tõŋsεε/ fruitless labor/ effort; vi.--*(du) 'gyur/ 'gro* to go down the drain, to labor/ work in vain

ངལ་བ་སྤངས། /--pāŋ/ va. to renounce concern with hardships/ difficulties/ fatigue ¶ *kho tshos ngal ba spang nas yar rgyas 'gro rgyu'i sa gnas tshor las kar phyin pa red Renouncing concern with hardships, they went to work in the underdeveloped areas (areas to be developed).*

ངལ་བ་འབྲས་མེད། /--ṭεεmeè/ sm. *ngal stong*

ངལ་བ་མེད་པར། /--meèpar/ indefatigable, untiring

ངལ་བ་བཟོད། /ŋεεwa sǿǿ/ va. to bear/ endure difficulty/ hardship

ངལ་བས་དུབ། /ŋεwεε tup/ vi. to be tired, to be exhausted

ངལ་མེད། /ŋεεmeè/ abbr. of *ngal ba med par*

ངལ་རྩོལ། /ŋεεtsǿǿ/ work, labor, toil; va.--*byed* to work, to labor, to toil

ངལ་རྩོལ་གྱི་ཁེ་དབང་། /--qi qhēwaan/ right of work

ངལ་རྩོལ་གྱི་འགྲན་བསྡུར། /--qi ṭēntuu/ labor emulation drive

ངལ་རྩོལ་གྱི་ཉིན་མ། /--qi ñimə/ workday

ངལ་རྩོལ་གྱི་ཉིན་གྲངས། /--qi ñintaàn/ sm. *ngal rtsol gyi nyi ma*

ངལ་རྩོལ་གྱི་ཐོབ་ཆ། /--qi thōpca/ payment/ remuneration for labor

ངལ་རྩོལ་གྱི་མཐུན་རྐྱེན། /--qi thünkèèn/ working conditions

ངལ་རྩོལ་གྱི་ནུས་པ། /--qi nüüpə/ ability/ capacity to work; vi.--*shor* to become unable/ unfit to work

ངལ་རྩོལ་གྱི་ནུས་ཤུགས། /--qi nüüšuù/ labor force, manpower

ངལ་རྩོལ་གྱི་རྣམ་འགྱུར་འཛིན་སྟངས། /--qi nəmkuu tsiintaàn/ labor attitude

ངལ་རྩོལ་གྱི་ཚོང་ར། /--qi tshōŋra/ labor market

ངལ་རྩོལ་གྱི་འཚོ་སྲུང་། /--qi tshōsuŋ/ protection of labor

ངལ་རྩོལ་གྱི་ལག་རྩལ། /--qi laqtsεε/ labor skills

ངལ་རྩོལ་གྱི་ལས་བགོས། /--qi lεεqo/ division of labor

ངལ་རྩོལ་གླ་པ། /--lāpa/ hired labor

ངལ་རྩོལ་རྒྱལ་སྲུང་གི་ལུས་སྦྱོང་ལམ་ལུགས། /--kèèsuùn qi lüücoòn ləmluù/ labor-defence training system

ངལ་རྩོལ་སྒྲིག་ཁྲིམས། /--ṭiqṭim/ labor discipline

ངལ་རྩོལ་སྒྲིམ་ཚད། /--ṭimtseè/ intensity of labor

ངལ་རྩོལ་བསྒྱུར་བཀོད་ /--kurqüü/ labor reform/ change

ངལ་རྩོལ་ཉིན་གྲངས་ /--ñintaàn/ work days

ངལ་རྩོལ་ཉེན་སྲུང་ /--ñènsuùn/ labor insurance

ངལ་རྩོལ་ཏང་ /--tāàn/ Labor Party

ངལ་རྩོལ་ལྟ་ཚུལ་/--tətsüü/ labor viewpoint

ངལ་རྩོལ་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ནུས་ཚད་/--thöōn-keèqi nüütseè/ sm. *ngal rtsol thon skyed kyi las chod*

ངལ་རྩོལ་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ལས་ཆོད་/--thöōnkeèqi lɛɛcöö/ productivity of labor, labor output

ངལ་རྩོལ་དུས་ཚིགས་/--thüütsiì/ May Day (labor holiday on May 1)

ངལ་རྩོལ་བདེ་སྲུང་/--tesuùn/ protection of labor

ངལ་རྩོལ་ནུས་ཤུགས་/--nüüšuù/ see *ngal rtsol gyi nus shugs*

ངལ་རྩོལ་ནུས་ཤུགས་ཕྱེད་ཙམ་ /--nüüšuù cheètsampa/ people who can fulfil only half the quota of work

ངལ་རྩོལ་པ་ /--pa; ŋɛɛtsöra/ worker, laborer

ངལ་རྩོལ་པ་གོ་ཐང་/--qhotaan/ able-bodied laborer

ངལ་རྩོལ་དཔའ་བོ་/--pāo/ labor hero

ངལ་རྩོལ་དཔེ་ལྡན་/--pēteen/ sm. *ngal rtsol dpe bzang*

ངལ་རྩོལ་དཔེ་བཟང་ /--pēsaàn/ exemplary/ model worker, heroic laborer

ངལ་རྩོལ་དཔེ་ལེགས་/--pēleè/ sm. *ngal rtsol dpe bzang*

ངལ་རྩོལ་བ་/ŋɛɛtsööwa/ sm. *ngal rtsol ba*

ངལ་རྩོལ་བྱ་ཡུལ་ /--chəyüü/ labor target

ངལ་རྩོལ་བྱང་ཆུབ་ /--chəŋcup/ experienced/ skilled laborer

ངལ་རྩོལ་བྱེད་དབང་ /--chewaan/ sm. *ngal rtsol gyi khe dbang*

ངལ་རྩོལ་སྦྱང་སོན་ /--caŋsöön/ sm. *ngal rtsol byang chub*

ངལ་རྩོལ་སྦྱོང་བརྡར་ /--coŋtaa/ learn/ practice through labor

ངལ་རྩོལ་མི་དམངས་ /--mimaàn/ laborring/ working people

ངལ་རྩོལ་ཚོགས་པ་ /--tshōqpa/ Labor Party (England)

ངལ་རྩོལ་རུ་ཁག་/--ruqaà/ labor brigade

ངལ་རྩོལ་ལས་ཆོད་ /--lɛɛcöö/ labor efficiency/ output/ capacity

ངལ་རྩོལ་ཤེད་ /--šɛ̄ɛ̀/ sm. *ngal rtsol nus shugs*

ངལ་རྩོལ་སློབ་སྐྱོང་ /--lōpkoòn/ sm. *ngal rtsol slob gso*

ངལ་རྩོལ་སློབ་གསོ་ /--lōpso/ labor education

ངལ་རྩོལ་ལྷག་མ་ /--lhāmaà/ surplus work (work producing profit for employer)

ངལ་ཚེགས་ /ŋɛɛtseq/ sm. *ngal ba*

ངལ་འཚོ་ /ŋɛɛtso/ restoration, reconstruction; va. *--byed* to restore, to reconstruct

ངལ་བཟོད་ /ŋɛɛsöö/ tolerance/ endurance (of hardships)

ངལ་ལས་ /ŋɛɛlɛɛ/ sm. *ngal rtsol*

ངལ་ལས་པ་ /ŋɛɛlɛɛpa/ sm. *ngal rtsol pa*

ངལ་གསོ་ /ŋɛɛso/ rest; va. *--rgyag; --byed* to rest up

ངལ་གསོ་ /ŋɛɛ sō/ vi. to get rested ¶ *chu tshod gnyis tsam nas gzhi nas ngal gsos* (p. of *gso*) *byung (I) got rested only after about two hours.*

ངལ་གསོ་ཁང་ /--qhāān/ rest home

ངལ་གསོའི་ཁེ་དབང་ /ŋɛɛsöö qhēwaan/ right of rest

ངལ་གསོའི་དགོངས་ཁྲལ་ /--qhontöö/ leave of absence, furlough

ངལ་གསོའི་རྒྱག་ཐང་ /--kaqtaan/ rest site/ area

ངལ་གསོའི་དངོས་རྫས་ /--ŋöötsɛɛ/ comfort articles

ངལ་གསོས་ /ŋɛɛ söö/ p. of *ngal gso*

ངལ་བསོ་ /ŋɛɛso/ 1. f. of *ngal gso* 2. sm. *ngal gso*

ངས་ /ŋɛ̀ɛ/ 1. sm. *nga yis (nga+*inst.) ¶ *ngas bshad pa yin I said it.* 2. interrogative particle for verbs ending in *nga* ¶ *kho 'dir yong byung ngas Did he come here?*

ངས་བྱས་ན་ /--chɛɛna/ I think, in my opinion ¶ *ngas byas na khong phebs 'dod gnang gi red I think he would like to come (h).*

ངུ་: p. ངུས་ /ŋüü/ vi. to cry, to weep ¶ *phru gu 'di ngu gi 'dug This child is crying.*

ངུ་སྐད་ /ŋuqèè/ sobbing/ weeping (when talking), lamenting, complaining; va. *--'don; --rgyag* to sob/ weep (when talking), to complain, to lament

ངུ་བྲོ་ /ŋu tho/ vi. to feel like crying ¶ *gnas lugs kyo po de mthong dus nga ngu bro byung When I saw that sad situation, I felt like crying.*

ངུ་འབོད་ /ŋumpüü/ lamentation, wailing; va. *--byed* to lament, to wail

ངུ་ཤོར་ /ŋu šɔ̄ɔ/ vi. to burst into tears, to cry

ངུད་མོ་ /ŋüümu/ sob, wail, moan; va. *--byed* to sob, to weep, to wail, to moan

ངུར་ /ŋur/ 1. type of duck 2. saffron color 3. snore, grunt

ངུར་སྨིག་ /ŋurmii/ saffron (color)

ངུར་སྨྱིག་འཛིན་པ་ /--tsinpə/ monk (Buddhist)

ངུས་ /ŋüü/ p. of *ngu*

ངེད་ /ŋèè/ sm. *nga*

ངེད་ཅ་ /ŋeeca/ bh. sm. *nga*

ངེད་ཅག་ /ŋecaà/ we

ངེད་ར་ /ŋeera/ bh. we ¶ *nged ra'i 'brug gi rgyal khab our Bhutan*

ངེས་ /ŋeè/ vi. 1. to be recorded/ registered (in one's mind), to stick (in the mind) ¶ *ngas bshad pa nges song ngam Did what I said stick in your mind?* 2. vi. to remember, to recollect, to recall ¶ *de dus kho rgya gar la phyin pa nges kyi mi 'dug (I) don't recall that he went to India at that time.* 3. vi. to be certain/ sure ¶ *nga tsho tshes bcu la 'di nas 'thon rgyur nges song It is certain that we will leave here on the 10th.* ¶ *de 'dra byas na kho tsho dga' po yong rgyur nges If we did that, they are certain to be happy.* 4. (vb.+--) will/ would certainly do verbal action ¶ *khyed rang gis gsung na kho tsho byed nges red If you tell (them), they will certainly do it.* ¶ *tshur rgol byas na phar rgol byed nges yin If (they) attack (us) we will certainly attack (them).*

ངེས་མཁོ་ /ŋeeqo/ necessary, essential, indispensable

ངེས་རྒྱལ་ /ŋeekεε/ victory, triumph

ངེས་ཅན་ /ŋeecεεn/ certain, definite, sure ¶ *gnas tshul nges can gang yang gsung ma song He didn't say anything certain. (h)*

ངེས་གཏན་ /ŋeetεεn/ certainty ¶ *nges gtan med par thal skyod byed yas 'dzem cha byed dgos (We) should avoid advancing head on unless we are certain.*

ངེས་དོན་ /ŋeetöön/ absolute truth, true meaning/ significance

ངེས་བརྟན་/ŋentεεn/ sm. *nges can*

ངེས་པ་/ŋepa/ certainty, definiteness, sureness vi. *rnyed* to be certain/ definite, to know for sure ¶ *nyams myong la brten nas rgyal kha thob rgyu'i nges pa gcig rnyed pa red Because of (their) experiences they were certain that they would be victorious.*

ངེས་པ་ཅན་/--cεεn/ certain, sure, definite, real ¶ *bod mi tsho'i gnas stangs skor lo rgyus nges pa can kha shas shod yas 'dug (They) have some definite accounts of the living conditions of the Tibetans.*

ངེས་པ་ཉིད་དུ་/--ñiitu/ sm. *nges par du*

ངེས་པ་མེད་པ་/--meepa/ uncertain, unsure, changeable ¶ *kho su yin nges pa med par brten lam seng yid ches byed khag po red Because it was uncertain who he was, it was difficult to immediately trust him.*

ངེས་པར་/ŋeepar; ŋeepaa/ sm. *nges par du*

ངེས་པར་དུ་/--thu/ 1. certainly, definitely, for sure ¶ *las ka 'di nyi ma bdun gyi nang nges par du tshar gyi red This job will certainly be done in seven days.* 2. must, ought to (usu.--+*dgos*) ¶ *tshogs 'du der nga tsho tshang ma nges par du 'gro dgos red We all must go to that meeting.* ¶ *tang mi rnams kyi nges par du ngo rgol byed dgos red Party members must oppose (it).*

ངེས་པར་མང་ཤོས་/--manšöö/ absolute majority

ངེས་མེད་རྒོལ་འཐབ་ /--ṭathəp/ sm. *nges med rgol rdung*

ངེས་པོ་ /ŋεεpo/ good memory/ recall ¶ *khyed rang la khos ga re shus med nges po gsung yas 'dug gam Do you remember specificly what he said to you?* ¶ *kho nges po zhe drag 'dug He has a good memory.*

ངེས་མེད་ /ŋeemeè/ 1. sm. *nges pa med pa* 2. anonymous ¶ *sbyin bdag nges med zhig nas from an anonymous donar*

ངེས་མེད་རྒོལ་རྡུང་ /--qüütuùn/ guerrilla attack/ warfare ¶ *nges med rgol rdung sa khul a guerrilla area*

ངེས་མེད་དམག་འཁྲུག་ /--məqtuù/ guerrilla warfare

ངེས་མེད་དམག་འཐབ་ /--məqtəp/ sm. *nges med dmag 'khrug*

ངེས་མེད་དམག་འཐབ་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ guerilla band/ force

ངེས་མེད་དམག་འཐབ་ས་ཁུལ་/--səqüü/ area of guerrilla warfare

ངེས་མེད་དམག་རུ་ /--məqru/ sm. *nges med dmag 'thab ru khag*

ངེས་རྩིས་ /ŋiitsiì/ final account, balance sheet, financial report

ངེས་ཚད་ /ŋeetsεὲ/ norm, standard

ངེས་རང་ /ŋeeraŋ/ bh. we ¶ *nges rang gi mi ser our serfs*

ངེས་ཤེས་ /ŋeešeè/ confidence, assurance; vi.--*skyes* to grow confident/ assured

ངེས་སེམས་ /ŋeesem/ belief, faith

ངེས་སྲོལ་ /ŋeesöö/ law, regulation, rule

ངེས་སྲོལ་རང་བཞིན་ /--rəŋšiin/ objective laws

ངེས་གསལ་ /ŋeesεε/ clear, distinct, bright

ངོ་ /ŋo/ 1. face, front (side) ¶ *ngo la dkar po dmar po byugs 'dugs (She) was wearing make-up on (her) face.* 2. (abbr. for *ngo ma*) the real, the actual, (usu. the master or true members of a family as opposed to servants or distant relatives) ¶ *lha klu ngo g.yog Lhalu family, members and servants* 3. individual pieces (in enumerations) ¶ *dpe gzhi ngo 2,000 yod pa nas from 2,000 individual specimens* 4. page (in books, etc.) ¶ *ngo bdun pa'i phreng brgyad pa the eighth line on page seven* 5. principal (loan) ¶ *ngo skyed principal and interest (of loans)*

ངོ་དཀར་ /ŋoqaa/ cheerful/ happy; va.--*ston* to show a cheerful/ happy face, to look happy/ cheerful/ pleased ¶ *khos ngo dkar ston pa mthong ma byung (I) haven't seen him look cheerful.*

ངོ་ལྐོག་ /ŋoqöö/ deceitful, two-faced, double dealing (lit. overt and covert, open and secret); va. --*byed* to act two-faced/ deceitful, to double-deal

ངོ་ལྐོག་མེད་པ་ /--meèpa/ honest, straightforward

ངོ་སྐལ་ /ŋoqɛɛ/ share, portion (of each individual

ངོ་སྐྱེད་ /ŋokeè/ principal and interest

ངོ་བསྐྱོད་ /ŋokȍȍ/ going in (in person), first hand; va. *byed* to go in person ¶ *kho tsho bsu bar gnam thang du nga rang ngo bskyod byas pa yin I went to the airport in person to receive them.*

ངོ་ཁར་ /ŋoqhar/ in front of, in the presence of ¶ *kho'i ngo khar de tsho shod nus kyi mi 'dug (They) don't dare say those things in front of him.*

ངོ་ཁེབས་ /ŋoqep/ a veil,

ངོ་ཁྲལ་ /ŋothɛɛ/ tax, head tax

ངོ་འཁོར་ /ŋoqΩΩ/ master and servant, lord and retinue

ངོ་མཁྱེན་ /ŋo khẽẽn/ vi. to know, to recognize (h) ¶ *nga thog mar gzigs dus ngo mkhyen byung ngam Did (you) recognize me when (you) first saw me? (h)*

ངོ་གྲངས་ /ŋotaàn/ number, quantity ¶ *rgyal khab des gnam gru ngo grangs 50 skor nyos pa red That country bought about fifty planes.*

ངོ་དགའ་ /ŋoqa/ flattery, sycophancy, boot-licking

ངོ་དགའ་སྒྲིལ་ལེད་ /--pɛɛlɛɛ/ sm. *ngo dga'*

ངོ་དགའ་སྒྲིལ་ལེད་ཚ་པོ་ /--tshāpo/ flatterer, sycophant

ངོ་རྒོལ་ /ŋoqöö/ protest, opposition; va.. --*byed* to protest, to oppose, to stand up against ¶ *gros mchod de la 'thus mi kha shas nas ngo rgol byas yod pa red Some representatives protested the resolution.* 2. anti-, counter-, ¶ *spyi tshogs ring lugs la ngo rgol gyi yig cha anti-socialist literature* ¶ *gsar brjer ngo rgol counter-revoluntionary*

ངོ་རྒོལ་སྐྱོན་བརྗོད་ /--kȍncöö/ criticism

ངོ་རྒོལ་སྒེར་ལངས་ /--qerlaàn/ uprising, rebellion, insurrection; va.--*byed* to rebel, to make an uprising/ insurrection

ངོ་རྒོལ་ཕྱོགས་ཁག་ /--chΩΩqaà/ opposition faction/ party

ངོ་རྒོལ་གསུམ་ /--sūm/ ch. slog. the three antis (anti-graft, anti-waste, anti-bureaucracy)

ངོ་གྲ་ /ŋoka/ page, leaf (of a book)

ངོ་བཅར་ /ŋocaa/ calling/ reporting in person (h); va.--*zhu* to call on/ report in person (h)

ངོ་ཆེ་ངོ་ཆུང་ /ŋoce ŋucuun/ favoritism; va.--*byed* to show favoritism, to treat unequally

ངོ་ཆེན་ /ŋoceen/ man of influence, patron; va.--*zhu;* --*gnang rogs zhu* to ask a favor, to ask to intercede; va.--*gnang* to grant a favor

ངོ་མཇལ་ /ŋoncɛɛ/ h. of *ngo 'phrad*

ངོ་གཉིས་མ་ /ŋuñiimə/ dual ¶ *'thab jus mgo gnyis ma a dual strategy*

ངོ་གདུག་པར་ཡོང་ /ŋo tūqpar yoòn/ va. to come to visit, to come to see

ངོ་རྟགས་ /ŋōtaà/ identification

ངོ་རྟགས་ཀྱི་ཆོག་ཐམས་ /--qi chɔ̄qtam/ identity card/ certificate

ངོ་རྟགས་གཅོད་ /--cȫö̀/ va. to identify

ངོ་རྟགས་ཆོད་ /--chȫö̀/ vi. to be identified

ངོ་བསྟོད་ /ŋotöö̀/ sm. *ngo dga'*

ངོ་ཐུག་ /ŋutuù/ meeting in person; va.--*byed* to meet in person ¶ *kho gnyis 1959 nas ngo thug byung yod pa ma red They have not met (each other) in person since 1959.*

ངོ་ཐོག་ /ŋotɔɔ̀/ 1. real, true, actual ¶ *'di kho'i bsam blo ngo thog de ma red This is not his real idea.* 2. really, truely, actually ¶ *'di ngo thog yag po 'dug This is really good* ¶ *kho bod la ngo thog 'gro gi yod pa red He is really going to Tibet.*

ངོ་ཐོ་བ་ /ŋothowa;ŋothɔɔ̀/ valuable ¶ *kho tshos dngos chas ngo tho ba re gnyis ma gtongs de min gter pa red Except for a few valuable things, they gave everything away.*

ངོ་གདོང་ /ŋotoon/ face

ངོ་ནག་ /ŋonaà/ angry face/ countenance; va.--*ston* to show an angry face/ countenance

ངོ་གནོང་ /ŋo nɔ̄ŋ/ vi. to feel, to feel ashamed

ངོ་གནོང་མི་དགོས་པ་ /--miqüùpə/ no need to be ashamed/ embarrassed, fitting, worthy, suitable

ངོ་གནོངས་ /ŋo nōon/ p. of *gnong*

ངོ་སྤྲོད་ /ŋotöö̀/ introduction, acquaintance, appraisal; va.--*byed;* --*zhu (h)* to introduce, to acquaint, to appraise ¶ *tshog de'i sar tshogs mi gsar pa rnams ngo sprod byed kyi red At that meeting (they) will introduce the new members.* ¶ *brnyan par khang gis ring min de'i skor zhib rgyas ngo sprod zhu rgyu yin The Pictorial Office will soon appraise you in detail about this.*

ངོ་ཕེབས་ /ŋopeè/ h. of *ngo bskyod*

ངོ་འཕྲད་ /ŋothɛɛ̀/ meeting in person ¶ *kho ngo 'phrad ma byung I haven't met him in person.*

ངོ་འཕྲོད་ /ŋo thöö̀/ sm. *ngo rtags chod*

ངོ་བོ་ /ŋowoo/ 1. nature, essense, character, attribute ¶ *btsan rgyal ring lugs kyi lam lugs kyi ngo bo the nature of the system of imperialism* ¶ *ngo bo yang nyin bzhin tshabs je cher 'gro gi yod pa red (It) gets more serious in nature everyday.* vi.--*'gyur* to change nature/ essence/ character

ངོ་བོ་གྱུར་ནས་ངན་པ་ཆགས་ /--kuune ŋɛnpa chāà/ vi. to degenerate

ངོ་བོ་ངེས་པའི་དབྱེ་ཞིབ་ /--ŋeèpɛɛ yiŝip/ qualitative analysis

ངོ་བོ་གཉིས་ལྡན་གྱི་རང་བཞིན་ /--ñiintëën qi rəŋšiin/ dual character/ nature

ངོ་བོ་གཉིས་བརྩེགས་ /--ñiitseq/ sm. *ngo bo gnyis ldan gyi rang bzhin*

ངོ་འབག་ /ŋompaà/ mask

ངོ་མ་ /ŋoma/ 1. real, actual, true

¶ *grogs po ngo ma* *real friend* ¶ *gung khran ngo ma'i bsam blo* *a true communist idea* 2. in person, in the real, actually ¶ *khyed rang ngo ma phebs pas* *Did you go in person? (h)* ¶ *zur khang ngo ma dang g.yog po tsho* *the Surkhang family and servants*

ངོ་མ་ཆོག་པར་ /ŋo machɔɔpaa/ not losing face ¶ *ngo ma chog par khas len dgos byung* *I had to give (him) my assurance (so as) not to lose face.*

ངོ་མ་ཆོག་ལ་ /ŋo machɔɔla/ sm. *ngo ma chog par*

ངོ་མ་རྟོག་པར་ /ŋo matɔqpar/ sm. *ngo ma chog par*

ངོ་མ་རྟོག་ལ་ /ŋo matɔqla/ sm. *ngo ma chog par*

ངོ་ཚ་ /ŋo tshā/ vi. to be ashamed/ embarrassed ¶ *mo thug skabs nga ngo tsha byung* *I was embarrassed when I met her.*

ངོ་ཚ་ཁྲེལ་མེད་ /--thēēmeè/ shameless, brazen

ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་ /--thēēyöö/ honest, moral, upright

ངོ་ཚ་ཅན་ /--cɛɛn/ shy, timid, modest

ངོ་ཚ་ཉོ་ /--ño/ va. to disgrace/ shame oneself (lit. to buy embarrassement)

ངོ་ཚ་པོ་ /ŋo tshāpo/ ashamed, shameful

ངོ་ཚ་མེད་པ་ /--meèpa/ sm. *ngo tsha khrel med*

ངོ་ཚ་སྨིན་པོ་ /--mīnpu/ sm. *ngo tsha can*

ངོ་ཚབ་ /ŋutsəp/ agent, representative ¶ *rgya gar du yod pa'i rgya dmar gyi ngo tshab* *the Red Chinese Representative in India;* va.--*gtong* to send as a representative/ agent; va.--*byed* to act as representative/ agent

ངོ་མཚར་ /ŋotsar/ miracle, wonder, marvel

ངོ་མཚར་ཅན་ /--cɛɛn/ miraculous, wonderous, marvelous ¶ *mi yul gyi byas rjes ngo mtshar can* *miraculous human accomplishment*

ངོ་བསོ་ཐོན་ /ŋoso thön/ vi. to succeed

ངོ་ཡོད་ /ŋoyöö/ present, in person ¶ *'thus mi ngo yod nas thag gcod gnang gi yod pa red* *The representatives present will make the decision.*

ངོ་གཡོག་ /ŋoyɔɔ/ master and servant

ངོ་ལོག་ /ŋolɔɔ/ rebellion, revolt, uprising; va./ŋo lɔɔ/; --*byed;* --*rgyab* to rebel, to revolt, to rise up ¶ *srid gzhung la ngo log brgyab par lkog gros byas yod pa red* *They plotted to rebel against the government.*

ངོ་ལོག་འཁྲུག་ཟིང་ /--thūqsiin/ sm. *ngo log zing 'khrug*

ངོ་ལོག་རྐུབ་གཏོད་ /--kəptöö/ treachery, treason; va.--*byed* to commit treachery/ treason

ངོ་ལོག་ཇག་རྐུན་ /--chəqüün/ rebel bandit

ངོ་ལོག་ཇག་པ་ /--chaqpa/ sm. *ngo log jag rkun*

ངོ་ལོག་པ་ /--pa/ rebel, renegade, mutineer

ངོ་ལོག་ཟིང་འཁྲུག /--siŋṭuù/ revolt, rebellion, insurrection; vi.--*langs* to have a revolt/ rebellion/ insurrection break out

ངོ་ལོག་ཟིང་འཁྲུག་པ་/--pa/ rebel

ངོ་ཤེས་ /ŋo šeèn/ vi. to know, to be acquainted with, to recognize ¶ *kho ngas ngo shes kyi med I don't know him.* ¶ *khos nga thag ring po nas ngo shes song He recognized me from far away.* va.--*gtong* to make friends, to introduce (people) ¶ *khos grong pa mang ba ngo shes btang ba red He made friends with most of the neighbors.*

ངོ་ཤེས་པ་ /ŋošempa/ acquaintance

ངོ་བཤུས་ /ŋušuù/ copy, duplicate

ངོ་སོ་ /ŋoso/ response, reaction, appreciation ¶ *khor yag po byas kyang ngo so mi 'dug Eventhough (I'm) good to him, (he) has no response (appreciation).* va.--*gtong* to make too much (a big deal) out of help/ aid/ favors ¶ *khos rogs tog tsam byas kyang ngo so chen po gtong gi mi 'dug Even though he helps (only) a little, he makes a big deal out of it.*

ངོ་སྲུང་ /ŋusuùn/ face-saving ¶ *nor 'khrul rnams gsal rjen du bton pa las ngo srung byed rgyu med (We) must not save face, but rather expose our mistakes.*

ངོགས་ /ŋaà/ shore, bank

ངོམ་ : p. ངོམས /ŋom/ 1. vi. to be satisfied/ satiated/ quenched 2. va. to show off ¶ *kho rgyu nor ngom par dga' po 'dug He likes to show off his wealth.*

ངོམ་བསོ་ /ŋomso/ boasting, bragging; va.--*rgyag; --byed* to boast, to brag

ངོམས་ /ŋom/ 1. p. of *ngom* 2. vi. to be satiated/ quenched ¶ *chu ngoms par btung pa red (He) drank until satiated.*

ངོམས་པ་ /ŋompa/ satisfied, satiated, quenched

ངོམས་པ་མེད་པ་/--meèpa/ sm. *ngoms med*

ངོམས་མེད་ /ŋomeè/ without satisfaction, insatiable

ངོམས་སེམས་ /ŋomsem/ satisfaction, satiation, quenchment

ངོར་ /ŋor/ in the face (of), in person, in front

ངོས་ /ŋöö/ 1. I ¶ *ngos de phyogs mgyogs po yong gi yin I am coming there soon.* 2. side, direction ¶ *shar ngos nas from the eastern side* 3. surface, face of ¶ *rtsig pa'i ngos kyi re mo de tsho the paintings on the wall* ¶ *rgya mtsho'i ngos las from sea level*

ངོས་སྐྱུད /ŋüükuù/ personally

ངོས་ཅག /ŋööcaà/ we, our

ངོས་མཇལ་ /ŋöönceɛ/ meeting (in person); va.--*zhu* to meet/ see (in person) (h)

ངོས་བརྟག /ŋöö taà/ bh. va. to examine

ངོས་འཕྲད་ /ŋöötɛɛ̀/ sm. *ngo 'phrad*

ངོས་བླངས་ /ŋöö laàn/ 1. p. of *ngos len* 2. sm. *ngos len*

ངོས་སྦྱོར་ /ŋööcɒɒ/ recommendation, introduction, acknowledgement ¶ *ngos sbyor gyi yi ge letter of recommendation/ introduction*

ངོས་མང་གི་གཟུགས་ /ŋönmaàn qi suù/ polyhedron

ངོས་མི་ལེན་ /ŋöö milèèn/ va. to deny, to not accept/ admit/ acknowledge ¶ *kho tshos ngo log jag pa dang 'brel ba ngos mi len pa red They denied having any relations with the rebel bandits.*

ངོས་འཛིན་ /ŋüntsiin/ recognition, acceptance, identification, knowing a thing by its characteristics; va. /ŋöö tsiin/; *--byed* to recognize, to accept, to identify, to regard ¶ *ngas kho tshang ka'i nang nas ngos 'dzin thub ma byung I didn't recognize him in the crowd.* ¶ *bzo pa tshos khong 'go khrid yag po zhig la ngos bzung (p. of 'dzin) ba red The workers regarded him (h) as a good leader.* ¶ *rgya gar gzhung gis gzhung 'di ngos 'dzin byed bzo med pa red It doesn't seem like the Indian government will recognize this government.*

ངོས་འཛིན་མེད་པ་ /--meèpa/ unknowable, unrecognizable

ངོས་གཟུང་ /ŋöö suùn/ f. of *ngos 'dzin*

ངོས་བཟུང་ /ŋöö suùn/ p. of *ngos 'dzin*

ངོས་བཞེས་ /ŋöö šeè/ h. of *ngos len*

ངོས་ཟིན་ /ŋöö siin/ vi. to be able to recognize/ identify

ངོས་ར་ /ŋööra/ bh. we, our ¶ *ngos ra'i dmag mi our soldiers*

ངོས་རང་ /ŋööraan/ we, our ¶ *ngos rang mi ser our people*

ངོས་ལེན་ /ŋööleen/ 1. admission, confession, acceptance, acknowledgement; va. /ŋöö leen/; *--byed* to admit, to accept, to acknowledge, to confess ¶ *khos ngo log pa dang lag 'brel byas pa ngos len byas pa red He admitted that he collaborated with the rebels.* ¶ *de mgo btags yin pa'i ngos len gyi yod pa ma red (They) do not accept it as surrender.* 2. sm. *ngos 'dzin* ¶ *rgya gar gzhung gis gzhung 'di ngos les byed bzo med pa red It doesn't seem like the Indian government will recognize this government.*

ངོས་ལེན་གྱི་ཞུ་ཡིག་/--qi šuyii/ written deposition

ངོས་ཞེས་ /ŋöö šèèn/ va. to recognize

ངོས་སུ་ /ŋöösu/ openly, frankly

དངངས་ ŋāŋ/ 1. vi. to be terrified/ petrified ¶ *mtsho'i nang lhung pa dang dngangs byung As I fell in the lake, I was terrified.* 2. vi. to gasp/ pant (from surprise/ fear) ¶ *g.yang sa de tsho'i steng nas ltas nas su yang dngangs kyi yod pa red Whoever looks from the top of the cliff, gasps.*

དངངས་སྐྲག་ /ŋāŋṭaà; ŋāmṭaà/ terror, fear, dread, fright, panic; vi.*--byed; --skye* to panic, to fear, to dread, to be frightened

དངངས་འཚབ་ /ŋəntsəp/ sm. *dngangs skrag*

དངན་འཐེན་ /ŋɛnteen/ misappropriation, mishandling (of

money/ things of others)

དངར་བ་ /ŋārwa/ neat, well arranged

དངུལ་ /ŋūū/ 1. silver ¶ *dngul gyi ma rgyan silver earring* 2. money, currency ¶ *bod dngul Tibetan money* (Tibetan currency units: 10 *skar (ma)* = 1 *zho*, 10 *zho* = 1 *srang*, 50 *srang* = 1 *rdo tshad*)

དངུལ་སྐར་མ་ /--qāama/ small denomination of Tibetan currency see *dngul*, 2

དངུལ་རྐང་ /ŋūūkaan/ hard cash

དངུལ་སྐུད་ /ŋūūqūū/ silver wire

དངུལ་སྐྱེད་ /ŋūūkeè/ interest (on loans)

དངུལ་ཁ་ /ŋūūqə/ silver mine

དངུལ་ཁང་ /ŋūūqaan/ bank

དངུལ་ཁུག་ /ŋūūquù/ money purse, wallet

དངུལ་འགྲུལ་ /ŋūūṭūū/ currency, money order, money exchange/ transfer va. --*gtong* to exchange currency/ money, to send a money order

དངུལ་འགྲུལ་གཏོང་བ་ /--tōŋwa/ transferring/ exchanging money

དངུལ་འགྲུལ་གཏོང་གླ་ /--tōŋla/ the rate of exchange, money order fee

དངུལ་འགྲུལ་འཛིན་ཤོག་ /--tsiinyii/ money order, bank draft

དངུལ་སྒམ་ /ŋūūqəm/ money/ cash box

དངུལ་སྒོར་ /ŋūūqòò/ silver dollar, yuan

དངུལ་དངོས་ /ŋūūŋöö/ money and goods

དངུལ་བཅོལ་ /ŋūū cöö/ va. to deposit money, to put money in the bank

དངུལ་བཅོལ་བའི་འཛིན་ཤོག་ /--wɛɛ tsiinyii/ bank pass-book

དངུལ་ཆད་ /ŋūūchɛɛ/ 1. fine (in money) ¶ *spyi pa'i las kar 'go ma thub na dngul chad sprod dgos red If (one) can't go to communal work (one) has to pay a fine in money.* va. --*'gel* to fine 2. balance of payments, deficit

དངུལ་ཆུ་ /ŋūūcù/ mercury

དངུལ་འཇོག་ /ŋūū cɔ̀ɔ/ va. to deposit money

དངུལ་འཇོག་མཁན་ /ŋūū cɔɔqɛɛn/ depositor

དངུལ་བརྗེས་ /ŋūūceè/ changing/ exchanging money; va. /ŋūū ceè/; --*gtong* to change/ exchange money

དངུལ་བརྗེས་འཛིན་ཤོག་ /--tsiinyii/ check, money order, bank draft

དངུལ་གཉེར་ /ŋūūñee/ cashier, bookkeeper, accountant

དངུལ་གཏེར་ /ŋūūter/ silver mine

དངུལ་གཏོང་ /ŋūū tōon/ va. to use/ spend money

དངུལ་རྟ་རྨིག་མ་ /ŋūū təmiimə/ silver ingot

དངུལ་སྟོར་ /ŋüü tɑɑ/ va. to spend money extravagantly, to waste/ squander money

དངུལ་དཔར་ཁང་ /ŋüü pārqaan/ mint

དངུལ་སྐྱད་ /ŋüücèè/ silverware

དངུལ་སྐྱོད་འཛིན་ཤོག་/ŋüüṭüü tsiinšoò/ check, draft, money order

དངུལ་ཕོགས་ /ŋüüpöö/ salary

དངུལ་ཕོར་ /ŋüüpöö/ silver bowl/ cup

དངུལ་བུན་ /ŋüüpüün/ loan (in money); va. --*gtong* to give a loan; va. --*len* to take a loan

དངུལ་འབབ་ /ŋüünpəp/ income (in money)

དངུལ་འབོར་ /ŋüünpöö/ amount of money ¶ *dngul khang la dngul 'borchen po bzhag yod pa red (They) have put a large amount of money in the bank.*

དངུར་དམར་རྐྱང་ /ŋüü mārkaan/ sm. *dngul rkyang*

དངུལ་རྩ་ /ŋüütsə/ 1. finance, capital 2. endowment, fund

དངུལ་རྩའི་སྐར་སྡེམ་པ་ཉུང་ཤས་/ŋüütsèè qertempa nuŋšee/ financial oligarch

དངུལ་རྩིས་བློན་པོ་ /ŋüütsii lönpo/ Finance Minister

དངུལ་རྩིས་ལས་ཁུངས་ /ŋüütsii leèquùn/ bh. Ministry of Finance

དངུལ་མཛོད་ /ŋüütsüü/ treasury

དངུལ་ཚགས་ /ŋüütsaà/ silver-plating

དངུལ་འཛིན་ /ŋüütsiin/ money receipt, check, draft; va. --*gtong* to issue a receipt for money, to issue a check/ draft ¶ *las byed pa'i phogs kyi dngul 'dzin tshang ma 'di nas gtong gi yod pa red All the salary checks for the staff are issued from here.*

དངུལ་བཟོ་ /ŋüüsu/ silver-smithy

དངུལ་བཟོ་ /ŋüü so/ va. to make money ¶ *tshong las de nas dngul yag po bzos (p. of bzo) yod pa red (They) made good money from that business.*

དངུལ་བཟོ་བ་ /ŋüüsuwə; ŋüüsöö/ silver smith

དངུལ་ལུགས་ /ŋüüluù/ currency system

དངུལ་ལེན་ /ŋüü leen/ see *dngul*

དངུལ་ལོར་ /ŋüülöö/ 1. currency, money 2. paper money

དངུལ་ལོར་རྒྱུན་འཁོར་ /--künqöö/ currency in circulation

དངུལ་ལོར་མ་རྩ་/--matsa/ financial capital

དངུལ་ལོར་ཚད་ཡོལ་འདོན་པ་ /--tshɛyöö thönpa/ sm. *dngul lor tshod med bkram pa*

དངུལ་ལོར་ཚོད་མེད་བཀྲམ་པ་/--tshöö-meè ṭämpa/ inflation

དངུལ་ལོར་རྩོད་མེད་འདོན་པ་ /--tönpa/ sm. *dngul lor tshod med bkram pa*

དངུལ་ལོར་ས་བོགས་ /--sāpɑɑ/ renting land for cash (rather than labor)

དངུལ་ཤོག /ŋüüšuù/ silver-foil

དངུལ་སིལ /ŋüüsii/ sm. *dngul sil ma*

དངུལ་སིལ་མ /ŋüü siimə/ change, coins

དངུལ་གསོག /ŋüü sɔ̃ɔ̃/ va. to save money, to deposit money ¶ *mos dngul mang po bsags* (p. of *gsog) pa red She has saved a lot of money.*

དངུལ་གསོག་ཁང /ŋüüsöö qhaan/ bh. bank

དངུལ་བསགས /ŋüü saà/ p. of *dngul gsog*

དངུལ་སྲང /ŋüüsaàn/ silver *srang* (coin in traditional Tibetan currency)

དངོ /ŋō/ 1. blade/ edge of knife/ sword 2. shore, bank

དངོ་བཟོ /ŋōso; ŋōpso/ cobbler, shoemaker

དངོམ : p. དངོམས /ŋōm/ va. to boast, to show off

དངོམས /ŋōom/ p. of *dngom*

དངོས /ŋöö/ 1. real, genuine ¶ *kho tsho'i gnas stangs dngos de thong thub pa red They saw the real living conditions of those people.* 2. abbr. *dngos po*

དངོས་སྐྱེས /ŋöökèe/ present, gift

དངོས་སྐྱོང /ŋöökoŋ/ direct control/ administration

དངོས་སྐྱོང་གྲོང་ཁྱེར /--thoŋkee/ town/ city directly under the central government

དངོས་ཁམས /ŋööqham/ physical, physics

དངོས་ཁམས་ཀྱི་འགྱུར་བ /--qi kuwaa/ physical changes

དངོས་ཁམས་ཀྱི་རིག་པ /--qi riqpə/ physics

དངོས་ཁམས་ལ་བརྟེན་པའི་གསོ་ཐབས /--lə tēnpee sōtəp/ physical therapy

དངོས་འཁོད་གློག་བརྙན /ŋööqöö lõqñεεn/ newsreel, documentary

དངོས་གྲངས /ŋöötaàn/ math. positive number, real number

དངོས་འགལ /ŋöönqεε/ contradiction, antagonism

དངོས་རྒྱུད /ŋöökuù/ orthodox

དངོས་བསྒྲགས /ŋöötaà/ publication, proclamation, declaration; va.--*byed* to publish, to proclaim, to announce

དངོས་དངོས་རྗེན་རྗེན /ŋöŋöö ceenceen/ the whole/ naked truth, candid ¶ *kho ra'i bsam tshul rnams dngos dngos rjen rjen bshad pa red He spoke his opinion candidly.*

དངོས་ཆས /ŋööcεὲ/ materials, articles, utensils, things ¶ *dngul gyi dngos chas mang po bzo gi yod pa red (They) make a lot of silverware.*

དངོས་རྗེན /ŋööceen/ abbr. for *dngos dngos rjen rjen*

དངོས་རྗེན་ཟིལ་མེད /--söömee/ sm. *dngos dngos rjen rjen*

དངོས་གཏོགས་ /ŋöötɒɒ/ directly controlled/ subordinated/ regulated/ administered

དངོས་རྟགས་སྨྲ་བའི་རིང་ལུགས་ /ŋöötaà mawɛɛ riŋluù/ positivism

དངོས་ཕྱར་བྱེད་ཐབས་ /ŋööta chetəp/ implementation; va.--*byed* to implement

དངོས་ཐོག་ཏུ་སྦྱོང་ /ŋöötɒqtu coon/ sm. *dngos sbyong byed*

དངོས་མཐུན་རིང་ལུགས་ /ŋüütüün riŋluù/ realism

དངོས་མཐོང་ /ŋöötoon/ first-hand, eyewitness ¶ *dngos mthong gnas tshul eyewitness account*

དངོས་འཐེན་ནུས་པ་ /ŋööteen nüpə/ gravity ¶ *zla ba'i dngos 'then nus pa the gravity of the moon*

དངོས་དོན་ /ŋöötöön/ real, true, factual, actual ¶ *lo rgyus kyi dngos don historical fact*

དངོས་དོན་ངོ་མ་ /-- ŋoma/ fact ¶ *dngos don ngo ma'i thog factually/ actually*

དངོས་དོན་དང་ཟུང་འབྲེལ་ /-- taŋ suntèè/ linked with reality, true, factual

དངོས་དོན་གནས་སྟངས་ /ŋötöön nɛtaan/ real/ actual situation

དངོས་དོན་འབུར་བཤད་ /-- wuusèè/ exaggeration

དངོས་དོན་ལ་ /-- la/ actually, really

དངོས་བདེན་ /ŋööteen/ true, factual, real, actual ¶ *gsang ba'i tshogs de'i nang dngos bden gros thag ga re bcad med shes kyi yod pa ma red Nobody knows what they actually decided in the secret meeting.*

དངོས་ནས་ /ŋöönɛɛ/ sm. *dngos gnas*

དངོས་གནས་ /--/ real, true ¶ *'di pha lam gngos gnas red dam Is this diamond real?* ¶ *khos zer ba de dngos gnas red What he says is true.*

དངོས་གནས་དང་གནས་ /-- thaŋnɛɛ/ really true, positively factual/ certain ¶ *de dngos gnas drang gnas kyis brtse ba red That is true love.*

དངོས་གནས་བྱས་ན་ /-- cheèna/ really, truely, actually, in fact

དངོས་གནས་སྨྲ་བ་ /-- mawa/ realism

དངོས་པོ་ /ŋööpo/ materials, things, objects, goods

དངོས་པོ་སྐྱེལ་འདྲེན་ /-- qɒɒteen/ cargo/ freight transport

དངོས་པོ་སྐྱེལ་འདྲེན་འཁོར་ཚད་ /-- qhɒɒtsɛɛ/ cargo/ freight traffic

དངོས་པོ་འཐོ་ལྷགས་ /-- tholaà/ waste product

དངོས་པོ་གཏན་གནས་ཀྱི་ངེས་སྒྲོལ་ /--

tɛ̄ɛ̄nɛɛ̀ qi ŋeesöö/ law of the conservation of matter

དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ /--tōpšuù/ sm. *dngos po'i stobs shugs*

དངོས་པོ་ཙམ་ /--tsam/ materialist ¶ *dngos po tsam gyi rtsod sgrub rig pa materialist dialectics*

དངོས་པོ་རང་ཉིད་ /--rəŋñii/ material things/ objects

དངོས་པོ་ལས་འདས་པ་སྨྲ་བ་ /--lɛɛ̀ tɛ̀ɛpa māwaa/ metaphysics

དངོས་པོའི་ཁེ་ཕན་ /ŋööpöö qhēpɛɛn/ material welfare/ benefit

དངོས་པོའི་སྟོབས་ཤུགས་ /--tōpsuù/ material force

དངོས་པོའི་བདག་དབང་ /--taqwaan/ right of private ownership

དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་ཚན་རིག་ /--nēēluù qi tshēēnrii/ sm. *dngos po'i mtshan nyid*

དངོས་པོའི་དཔལ་ཡོན་ /--pɛɛyöön/ material culture

དངོས་པོའི་བྱ་དགའ་ /--chaqa/ material reward

དངོས་པོའི་རྨང་གཞི་ /--məŋši/ material basis

དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ /--tshēēnñii/ physics

དངོས་པོའི་འཚོ་བ་ /--tshōwaa/ material well-being

དངོས་པོའི་རོགས་རམ་ /--rΩΩram/ material help/ assistance

དངོས་པོའི་གཤིས་ལུགས་ཀྱི་རིག་པ་ /--šiiluù qi riqpə/ sm. *dngos po'i mtshan nyid*

དངོས་དཔང་ /ŋööpaàn/ material evidence/ proof

དངོས་རྫས་ /ŋööcɛɛ̀/ things (material)

དངོས་སྤྱོད་ /ŋööcöö/ putting into practice, practical/ actual application, implementation; va.--*byed* to put into practice, to implement ¶ *bsam blo bzang po de tsho dngos spyod byed mkhan dkon po red People who put those noble ideas into practice are rare.*

དངོས་ཕན་རིང་ལུགས་ /ŋööpɛɛn riŋluù/ pragmatism

དངོས་བྱུང་ /ŋööcuŋ/ real, true ¶ *ya mtshan dngos byung strange but true*

དངོས་བྲིས་ /ŋüüṭii/ realism (artistic)

དངོས་འབྲེལ་ /ŋönṭee/ 1. true, actual, real, genuine 2. practical, concrete ¶ *dngos 'brel gyi nyams myong practical experience*

དངོས་སྦྱོང་ /ŋööcoòn/ practical studies, applied studies/ training, on the job training; va. --*byed* to practice, to study first hand, to undergo practical training ¶ *khong gi dgongs pa dngos sbyong byed kyi yod pa red His thoughts are being studied practically (as opposed to only theoretically).*

དངོས་སྦྱོང་དངོས་སྤྱོད་ /--ŋööcöö/ practical study/

training and application ¶ *ma'o kru'u zhi'i gsung rtsom dngos sbyong dngos spyod kyis by studying practically and applying the works of Chairman Mao*

དངོས་སྦྱོང་བ་ /--wa/ sm. *dngos sbyong slob grwa ba*

དངོས་སྦྱོང་སློབ་གྲྭ་བ་ /--lāpṭa/ practical student, trainee

དངོས་མང་འགྲེམས་སྟོན་ཚོགས་འདུ་ /ŋöömaŋ ṭemtööṇ tshōōntu/ fair, exhibition, expo

དངོས་མང་བཤམས་སྟོན་ཁང་/--šām-tööṇ qhāāṇ/ museum

དངོས་མེད་ /ŋöömeè/ abstract, not realistic

དངོས་མྱོང་ /ŋööñon/ practical/ experience

དངོས་གཙོ་ /ŋöötso/ materialism, materialistic ¶ *dngos gtso'i bsam pa materialistic viewpoint*

དངོས་གཙོ་སྨྲ་བ་ /--māwa/ materialism

དངོས་གཙོའི་རྩོད་སྒྲུབ་རིག་པ་/ŋötsöö tsüṭup riqpə/ materialist dialectics

དངོས་གཙོའི་རིང་ལུགས་/--riṇluù/ sm. *dngos gtso'i smra ba*

དངོས་གཙོའི་ལོ་རྒྱུས་སྨྲ་བའི་རིང་ལུགས་ /--lukÜÜ māwɛɛ riṇluù/ historical materialism

དངོས་ཚུལ་ /ŋüütsüü/ real facts, actual facts

དངོས་ཚུལ་གསལ་མཐོང་ /--sɛɛtoòn/ the true facts completely disclosed

དངོས་མཛོད་ཁང་ /ŋöötsöö qhāāṇ/ museum

དངོས་རྫས་ /ŋöötsɛɛ/ sm. *dngos chas*

དངོས་རྫས་ཀྱི་རྨང་གཞི་ /--qi mənši/ material basis/ base

དངོས་རྫས་མཁོ་སྤྲོད་ /--qhoṭöö/ supplying; va.--*byed* to supply

དངོས་རྫས་བརྗེ་རེས་ /--cerɛɛ/ flow of goods/ commodities

དངོས་རྫས་ས་བོགས་/--sāpɔɔ/ land lease with payment in kind

དངོས་ཞུགས་ /ŋüüšuù/ participation; va.--*byed* to participate in ¶ *'dzam gling zhi bde'i lhan tshogs nang dngos zhugs byas pa red (They) participated in the World Peace Conference.*

དངོས་གཞི་ /ŋüüši/ 1. main, principal, actual ¶ *da lta tshogs 'du dngos gzhi tshugs rgyu red The main meeting is yet to begin.* 2. regular, normal ¶ *gngos gzhi'i dmag dpung regular army* 3. official ¶ *dngos gzhi'i sgo byed the official inauguration*

དངོས་གཞི་མིན་པ་ /--mimpə/ unofficial, informal, irregular, abnormal

དངོས་གཞིའི་དམག་དཔུང་ /ŋüüšii məqpuun/ regular army/ troops

དངོས་གཞིར་འགྱུར་ /ŋüüšir kuu/ vi. to become regular, to become the main/ principal

དངོས་ཟོག་/ŋöösɔɔ/ goods, commodities

དངོས་ཟོག་སྐྱེལ་འདྲེན་ /--keenteen/ transportation of commodities/ goods

དངོས་ཟོག་སྔོན་མངག་ /--ŋöönŋaà/ ordering/ contracting goods; va.--*byed* to order/ contract goods

དངོས་ཟོག་དོམ་ལེན་ /--thomleen/ credit purchasing; va.--*byed* to buy/ purchase on credit

དངོས་ཟོག་འདྲེན་འཁོར་ /--teenqɔɔ/ freight train, transport truck

དངོས་ཟོག་སྣ་འཛོམས་ཚོང་ཁང་ /--nantsom tshoŋqaan/ deparment store

དངོས་ཟོག་འོར་འདྲེན་གྱི་གྲུ་གཟིངས་ /--wɔɔrteen qi thutsiin/ freighter, cargo-ship

དངོས་ཟོང་ /ŋöösoon/ sm. *dngos zog*

དངོས་གཟུགས་ /ŋüüsuù/ form/ body (of a thing)

དངོས་ཡག་གོང་འཚམས་ /ŋööyaà qhoŋtsam/ quality goods at a reasonable price

དངོས་ཡོད་ /ŋööyöö/ real, actual, existing (as opposed to ideal) ¶ *dngos yod dbang cha actual power*

དངོས་ཡོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋšiin/ actuality, reality

དངོས་ཡོད་ཉམས་མྱོང་ /--ñamñoon/ actual experiences

དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ /--nèètsüü/ actual/ real/ existing condition or situation ¶ *dngos yod gnas tshul dang bstun pa'i byed phyogs Methods of doing things in accordance with actual conditions*

དངོས་ཡོད་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ realism

དངོས་ར་འཕྲོད་ /ŋööra thöö/ vi. to be confronted with proof, to become evident ¶ *kho tshos dngos su rogs ram byed 'dod med pa'i dngos ra 'phrod pa red It became evident that they truely did not wish to help.*

དངོས་ར་གསལ་འཕྲོད་ /--sɛɛtöö/ sm. *dngos ra 'phrod*

དངོས་རིག་འདེམས་སྟོན་ཁང་ /ŋüürii temtöön qhaan/ museum

དངོས་རིགས་ /ŋüürii/ products, articles, things

དངོས་རིན་ /ŋüüriin/ price (of goods)

དངོས་རིན་གནས་འཛིན་ /--nèèntsiin/ invoice, bill of lading

དངོས་ལུགས་སྨན་བཅོས་བྱེད་ཐབས་ /ŋüüluù qi mencöö chetəp/ sm. *dngos lugs gso thabs*

དངོས་ལུགས་གསོ་ཐབས་ /--sötəp/ physical therapy

དངོས་ཤུགས་ /ŋüüšuù/ 1. directly and indirectly ¶ *dngos shugs kyis nga tsho'i mthun sgril gtor bshig gtong thebs byed kyi yod pa red They are trying to destroy our unity directly and indirectly.* 2. material resources, material

force/ strength/ power

དངོས་ཕྱོགས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས་ /--kūūsum nèè/ in all kinds of ways (directly and indirectly)

དངོས་གཉིས་རིག་པ་ /ŋūūšii riqpə/ sm. *dngos po'i mtshan nyid*

དངོས་གཉིས་ཚོད་ལྟ་ /--tshööta/ experiment

དངོས་བཤུས་གློག་བརྙན་ /ŋūūšūū lõqñɛɛn/ documentary film

དངོས་སུ་ /ŋöösu/ 1. in reality, really, actually ¶ *mi spyod las 'das pa'i srid jus ngan pa de lag len dngos su ltar yod pa red (They) actually carried out that evil, inhuman policy.* 2. openly, directly ¶ *khos gnas tshul 'di dngos su bshad pa red He openly told about this news.* 3. in person, personally, first hand ¶ *khong dngos su mjal byung (I) met him in person.* ¶ *ngas 'di rtog zhib byas pa yin I investigated it first-hand.*

དངོས་སུ་ཁྲོམ་སྟོན་བྱེད་པ་ /--thõmtöön cheepa/ public demonstration

དངོས་སུ་སྒྲུབ་ /--tup/ va. to realize, to materialize, to achieve

དངོས་སུ་འདེམ་ /--tem/ va. to elect directly

དངོས་སློབ་ /ŋöölõp/ personal students/ disciples ¶ *mi la sogs mar pa'i dngos slob rnams Mar pa's personal disciples such as Mila*

མངག་ : p. མངགས་ /ŋàà/ 1. to send, to commission, to entrust ¶ *brda skyel bar dmigs bsal bang chen zhig mngags song (They) sent a special messenger to deliver the notice.* ¶ *ngas dngo bzo ba de la lham cha gcig mngags yod I've ordered a pair of boots from that shoemaker.*

མངག་བཅོལ་ /ŋāqcöö/ entrusting/ commissioning (with a task or power); va.--*byed* to entrust, to commission ¶ *tshogs chung der 'phrod brten yar rgyas kyi char gzhi bzo rgyu mngag bcol byas pa red (They) commissioned that committee with making a plan for the improvement of hygiene.*

མངག་ཉོ་ /ŋaaño/ ordering, buying (in advance), subscribing; va.--*byed* to order, to buy in advance, to subscribe

མངག་ཉོའི་གན་རྒྱ་ /ŋaañöö qɛ̄nka/ signed order forms, contract (for an order)

མངག་གཏམ་ /ŋāqtam/ sm. *mngag,* 1

མངག་གཏོང་ /ŋāqtoon/ va.--*byed* sm. *mngag,* 1

མངག་གཏོང་ཁང་ /--qhāan/ police, station

མངག་གདམས་ /ŋāqtam/ recommendations, advice; va. --*byed* to make recommendations, to advise

མངག་གཞུག་ /ŋəqšuu/ servant ¶ *mngag gzhug pho mo male and female servants*

མངགས་ /ŋàà/ p. of *mngag*

མངགས་བཅོལ་ /ŋāqcöö/ sm. *mngag bcol*

མངགས་ཉོ /ŋāño/ sm. *mngag nyo*

མངགས་གཏམ /ŋāqtam/ sm. *mngag gtam*

མངགས་གཏོང་ /ŋāqtoon/ sm. *mngag gtong*

མངགས་གཏོང་ཁང་ /--qhāān/ sm. *mngag gtong khang*

མངགས་རེས་བྱེད་ /ŋāqreè cheè/ va. to exchange (delegations, etc.) ¶ *krung su'u rgyal khab gnyis kyi mngags res byas pa'i rig gnas sku tshab tshogs pa the cultural delegations exchanged by China and the U.S.S.R.*

མངའ་ /ŋā/ power, might, dominion

མངའ་ཁུལ་ /ŋəqüü/ sm. *mnga' khongs*

མངའ་ཁོངས་ /ŋāqoòn/ (subordinate/ subject) territory, colony

མངའ་ཁོངས་རྒྱ་མཚོ/--katso/ territorial waters

མངའ་ཁོངས་ཆ་ཚང་ /--chātsaan/ territorial integrity

མངའ་ཁོངས་བར་སྣང་ /--pharnaan/ territorial air space

མངའ་བསྙེས་ /ŋā ñèè/ va. 1. to bring under control, to overpower ¶ *rgyal po des rgyal khab mang por mnga' bsnyes song That king brought many nations under his control.* 2. va. to master, to become an authority ¶ *khong ni rgyal khab mang po'i skad rigs la mnga' bsnyes pa zhig red He is someone who has mastered the languages of many countries.*

མངའ་ཐང་ /ŋātaan/ power, might

མངའ་བདག་ /ŋātaà/ 1. lord, king, sovereign ¶ *mnga' bdag khri ral King Thri Ralpachen* 2. feudal lord, serf owner

མངའ་བདག་གྲལ་རིམ་ /--ţhèèrim/ feudal (lord) class, class of big serf owners

མངའ་བདག་ཆེན་པོ་གསུམ་ /--chēmpo sūm/ the three great feudal lords (Tibetan government, aristocracy, and monasteries)

མངའ་སྡེ་ /ŋāte/ state, locality ¶ *mnga' sde gzhung local government*

མངའ་སྡེའི་འཐུས་མི་ /ŋātee thüümi/ senator (in U.S.), local/ state representative

མངའ་སྡེའི་སྲིད་སྐྱོང་ /--siikon/ governor

མངའ་བ་/ŋā/ to have, to possess

མངའ་དབང་ (དུ་) བསྒྱུར་ /ŋāwaan (tu) kuu/ va. to rule, to bring under control/ power, to conquer

མངའ་འབངས་ /ŋāpaàn/ citizen, subject

མངའ་ཚབ /ŋətsəp/ representative of feudal lord, steward

མངའ་ཚབ་གྲལ་རིམ་/--ţhèèrim/ the class of representatives of feudal lords, the class of estate stewards

མངའ་མཚོ་ /ŋātso/ territorial waters

མངའ་མཛད་ /ŋātsɛ̀/ sm. *mnga' bsnyes*

མངའ་ཞབས་ /ŋəšəp/ sm. *mnga' 'og*

མངའ་འོག་ /ŋawoò/ under the power

of, under the lordship of, subject, subordinate, dependent

མངའ་འོག་རྒྱལ་ཁབ་ /--kèèqəp/ satellite/ dependent state

མངའ་རིས་ /ŋəri/ area in Western Tibet

མངའ་གསོལ་ /ŋāsöö/ enthronement; va. /ŋā söö/; --*zhu (h)* to enthrone, to install in power

མངར་ /ŋār/ adj. comp. of *mngar mo*

མངར་བཅུད་ /ŋəəcüü/ saccharin

མངར་ཆ་ /ŋārca/ sugar, sugary/ sweet (food)

མངར་ཆ་བཟོ་གྲྭ་ /--sota/ sugar refinery

མངར་ཆས་བསྒྲུམས་པའི་མདེའུ་ /ŋārcɛɛ tümpèè tiwuu/ id. pleasant/ nice on the outside but deadly/ nasty/ evil on the inside (lit. sugar-coated bullet)

མངར་པོ་ /ŋaapo/ sm. *mngar mo*

མངར་བ་ /ŋārwa/ sm. *mngar mo*

མངར་བར་བྱེད་ /ŋāwar cheè/ va. to sweeten, to sugar

མངར་མོ་ /ŋaamo/ sweet

མངར་ཚལ་ /ŋārtsɛɛ/ sugar beet

མངར་ཟས་ /ŋārsɛ̀/ sweets

མངར་རིས་ཁམ་བུ་ /ŋərii qhəmpu/ apricot

མངར་གསུམ་ /ŋərsum/ the three sweets: sugar, honey and molasses

མངལ་ /ŋɛl; ŋɛɛ/ 1. uterus, womb 2. pregnancy ¶ *mngal thengs gcig la bcu gcig tsam skyes thub Some (animals) are able to bear eleven (offspring) each pregnancy.*

མངལ་སྐྱེས་ /ŋɛɛkeè/ viviparous

མངལ་གྲོལ་ /ŋɛɛ thöö/ vi. to give birth, to have a baby

མངལ་གྲིབ་ /ŋèètip/ birth pollution

མངལ་ཆགས་ /ŋɛɛcaà/ 1. embryo, fetus 2. vi. /ŋɛɛ chāà/ to become pregnant, to conceive

མངལ་གནས་ /ŋɛɛnɛ̀/ sm. *mngal chags*, 1

མངལ་འཛིན་ /ŋɛɛ tsiin/ sm. *mngal chags*, 2

མངལ་ལྷུགས་ /ŋèèluù/ abortion

མངོན་ /ŋöön/ vi. 1. to become visible/ evident, to appear ¶ *yar rgyas kyi rnam pa gsar pa zhig mngon pa red A new atmosphere of development appeared.* ¶ *sger dor gzhan sgrub kyi snying stobs mngon yod pa red A spirit of selflessness was visible.* 2. vi. to show, to demonstrate ¶ *'di gsal por mngon gyi yod pa red This shows it clearly.*

མངོན་ཁྱབ་ /ŋöökhəp/ comprehensive, all-embracing

མངོན་མཁྱེན་ /ŋöönkeen/ h. of *dngos shes*

མངོན་འགྱུར་ /ŋüükur/ 1. realization, materialization; va. --*byed* to make materialize, to realize 2. real, concrete, actual ¶ *mngon 'gyur ring lugs realism*

མངོན་ཆུང་ /ŋüncuun/ inconspicuous

¶ *kho pas mi dga' ba'i las byed pa de tsho mngon chung du gnas dbyungs btang pa red He inconspicuously dismissed the officials he didn't like.*

མངོན་ཆེན་ /ŋönceen/ conspicuous, noticeable, evident ¶ *tang nang log la mthun bsgril pa mngon chen chags pa red It became conspicuous that there is no unity in the party.*

མངོན་རྟགས་ /ŋöntaà/ proof/ evidence, a sign, mark

མངོན་དུ་གྱུར་ /--kuu/ p. of *mngon du 'gyur*

མངོན་དུ་འགྱུར་ /--kuu/ vi. to realize, to materialize, to acheive, to come true ¶ *khong tsho'i bsam don mngon du 'gyur ba red Their wish came true.* va. *--ba byed* to make come true/ materialize, to make a reality ¶ *'dzam gling yong la zhi bde mngon du 'gyur ba byed dgos zer ba red (They) say that (we) should make peace all over the world a reality.*

མངོན་དུ་འགྱུར་བ་བྱེད་ /--wa cheè/ see *mngon du 'gyur*

མངོན་དུ་ཐུབ་ /ŋüntu tup/ sm. *mngon du 'gyur*

མངོན་དུ་བྱེད་ /--cheè/ sm. *mngon du 'gyur ba byed*

མངོན་དུ་མ་འགྱུར་བའི་སྟོབས་ཤུགས་ /--məkurwèè töpšuù/ reserve force, potential strength

མངོན་པར་ /ŋöönpar/ openly, overtly, manifestly

མངོན་པར་འགྲུབ་ /--tup/ sm. *mngon du 'gyur*

མངོན་པར་བསྒྲར་ /--tār/ va. to carry out, to realize, to achieve

མངོན་པར་མཐོ་བ་ /--thōwa/ elevated, high, exalted ¶ *mngon par mtho ba'i go gnas an exalted position*

མངོན་པར་མཚོན་ /--tshöön/ sm. *mngon du 'gyur*

མངོན་ཕྱོགས་ /ŋööncɦɦ/ visible/ outward side, facade

མངོན་མེད་བརྡ་སྟོན་ /ŋöönmeè tatöön/ hint

མངོན་རྩོད་སྒུག་འབབ་ /ŋöntsöö qɦqtɦp/ striving for something publicly and secretly

མངོན་རྩི་སྒུག་འགུགས་ /ŋüntsi qɦɦqεε/ pretended compliance, fake respect

མངོན་ཚུལ་ /ŋüntsüü/ rule, principle, maxim

མངོན་མཚན་ /ŋöntsεεn/ conspicuous, outward, open, obvious ¶ *gzhung la bskyon brjod mngon mtsham che ba byed nus mkhan med There is no one who dares to criticize the government openly.*

མངོན་ཤེལ་ /ŋöönšee/ a screen ¶ *le ta'i mngon shel thog on the radar screen*

མངོན་ཤེས་ /ŋöönšeè/ foresight, foreknowledge, prophesy; va. *--bshad* to prophesy, to predict the future

མངོན་སུམ་ /ŋünsum/ real, actual perceptible

མངོན་སུམ་གྱི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋšiin/ perceptual

མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་ /--qi šepa/ sm. *mngon sum gi shes yon*

མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་ཡོན་ /--šeyöön/ perceptual knowledge

མངོན་སུམ་གྱིས་ /--qii/ sm. *mngon sum du*

མངོན་སུམ་དུ་ /ŋöön sūmthu/ actually, really ¶ *kho tsho 'char gzhi de lag len mngon sum du bstar gyi red They will* ***really*** *put the plan into practice.*

མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་ /--tu tup/ sm. *mngon du 'gyur*

མངོན་སུམ་མེད་པ་ /--meèpa/ imperceptible, unknown

མངོན་སུམ་འཛེམས་མེད་ /--tsemeè/ flagrantly, openly, without restrain/ hesitation ¶ *mi dmangs kyi thog mngon sum 'dzem mod me mda' brgyab pa red They openly and without hesitation opened fire on the people.*

མངོན་སུམ་གསལ་རྗེན་ /--sɛ̄ɛceen/ beyond a shadow of a doubt, absolutely clear/ evident ¶ *kho dgra bo'i so pa yin mngon sum gsal rjen ra phrod byung ba red It was proved beyond a shadow of a doubt that he was an enemy spy.*

མངོན་གསལ་ /ŋōnsɛɛ/ overt, open, public ¶ *kho tsho'i dbar mngon gsal zhe 'gras yod pa red There is overt hostility between them.*

མངོན་གསལ་གྱིས་ /--qii/ openly, overtly, publicly ¶ *kho tshos mngon gsal gyis gzhung la ngo rgod byas pa red They openly opposed the government.*

མངོན་གསལ་ཆེ་བ་ /--chēwa/ sm. *mngon gsal dod po*

མངོན་གསལ་དོད་པོ་ /--töödpo/ obvious, conspicuous, apparent ¶ *yar rgyal mngon gsal dod po zhig byung yod pa red There has been a conspicuous improvement.* ¶ *khos rkyag rdzun mngon gsal dod po zhig bshad song He told an obvious lie.*

མངོན་གསལ་འདྲི་གཅོད་ /--thicöö/ public trial/ investigation

མངོན་གསལ་འཕྲིན་ཡིག་ /--thīnyii/ postcard

མངོན་གསལ་འཛེམས་མེད་ /--tsemmeè/ sm. *mngon sum 'dzems med*

རྔ་ /ŋā/ drum; va.--*rdung* to drum

རྔ་ : p. བརྔས་, f. བརྔ་ , imp རྔས་ /--/ va. to harvest, to cut or mow grass/ plants/ crops ¶ *zhing pa tsho btsas ma rnga gi 'dug The farmers are harvesting.* ¶ *khos rtsa brnga gi red He will cut the grass.*

རྔ་མཁན་ /--qɛɛn; --ñɛɛn/ mower, harvester

རྔ་སྒྲ་ /ŋāta/ sound of drums

རྔ་ལྕག་ /ŋācaà; ŋāpcaà/ dusters (made of animal tails)

རྔ་ཆིངས་ /ŋəchiŋ; ŋəciin/ drumbeat

རྔ་ཆེན་ /ŋāceen/ big drum

རྔ་རྡུང་ /ŋā tuùn/ see *rnga*

རྔ་རྡུང་དར་འཕྱར་ /ŋətuùn tharcaa/

jubilation, elaborate celebration (lit. beating drums and waving flags) ¶ *rgyal khab dbu bsnyes kyi dus chen rnga rdung dar 'phyar gyis byas pa red* (They) celebrated their "national day" with jubilation.

རྔ་རྡུང་བྲོ་གཞས་ /--thoŝɛɛ̀/ drumming, dancing and singing

རྔ་བསྡུད་ /ŋətüù/ sm. *rnga bsdu*

རྔ་བསྡུ་ /ŋətu/ harvesting; va.--*byed* to harvest

རྔ་བསྡུ་མཉམ་འབྲེལ་འཁྲུལ་འཁོར་ /--ñamtee thüüqöö/ combine harvester

རྔ་བསྡུ་འཁྲུལ་འཁོར་ /--thüüqöö/ harvester (machine)

རྔ་པ་ /ŋapa/ drummer

རྔ་བོ་ཆེ་ /ŋawoce/ large drum

རྔ་དབྱུག་ /ŋəyuù; ŋəyʊʊ/ drumstick

རྔ་སྦུག་ /ŋəpuù/ drums and cymbals

རྔ་མ་ /ŋama/ tail (of an animal)

རྔ་མོང་ /ŋamoŋ; aamöön/ camel

རྔ་ཡབ་ /ŋəyəp/ sm. *rnga lcag*

རྔ་རོལ་ /ŋaröö/ marching band

རྔ་ཤོན་ /ŋaŝöön/ sm. *rnga rdung zhabs bro*

རྔ་གསེབ་ /ŋasep/ male (breeding) camel

རྔན་པ་ /ŋɛmpa/ gift, present, tip ¶ *gla rngan* wages and tips

རྔམ་ : p. བརྔམས་, f. བརྔམ་ /ŋam/ 1. vi. to desire, to want, to hunger/thirst for ¶ *khrag la brngams pa'i dmag dpung* blood-thirsty troops 2. vi. to gasp

རྔམ་རྔམ་རྫིག་རྫིག་ /ŋamŋam tsiqtsii/ frightening, scary ¶ *rngam rngam rdzig rdzig gi rngam ston* a frightening demonstration

རྔམ་ཅན་ /ŋamcɛɛn/ sm. *rngam brjid can*

རྔམ་བརྗིད་ཅན་ /ŋəmciicɛɛn/ sm. *rngam brjid che ba*

རྔམ་བརྗིད་ཆེ་བ་ /--chewa/ majestic, splendid, grand, spectacular

རྔམ་སྟོན་ /ŋamtöön/ rally, demonstration ¶ *dmag 'khrug der ngo rgol gyi rngam ston* a demonstration to protest the war

རྔམ་སྟོན་སྐད་འབོད་ཁྲོམ་བསྐོར་ /--qɛpöö thömqʊʊ/ sm. *rngam ston khrom skor*

རྔམ་སྟོན་ཁྲོམ་སྐོར་ /--thömqʊʊ/ demonstration, rally; va.--*byed* to stage a demonstration/rally

རྔམ་སྟོན་ཚོགས་ཆེན་ /--tshʊ̃qceen/ rally (political)

རྔམ་གཙིགས་ /ŋəmtsiq/ threatening, baring one's fangs; va. --*bsdu* to threaten by one's expression, to bare one's fangs

རྔམ་སྲིལ་ /ŋəmsii/ sm. *rngam brjid*

རྔམ་གཟིར་ /ŋəmsii/ demonstration; va.--*ston* to demonstrate,

to show

རྔམ་འཕྲུལ་ /ŋə̄mšuu/ might, power

རྔམ་སེམས་ /ŋāmsem/ greed; va.--*byed* to act greedy

རྔམ་སེམས་ཅན་ /--cɛɛn/ greedy

རྔམས་ /ŋām/ sm. *dpang*

རྔུབ་ : p. བརྔུབས་, f. བརྔུབ་, imp.
རྔུབས་ /ŋūp/ va. to inhale, to breathe in

རྔུབ་པ་ /ŋūqpə/ snoring; va.--*gtong* to snore

རྔུབས་ /--/ imp. of *rngub*

རྔུལ་ /ŋǖǖ/ vi. to sweat, to perspire ¶ *kho gzugs po zhe drags rngul gyi 'dug He perspires a lot.*

རྔུལ་ཁྲག་ /ŋǖǖṭaà/ blood and sweat

རྔུལ་ཁྲག་གི་ཕོགས་ཐོབ་/--qi phɵɵtop/ wages earned by hard work (blood and sweat)

རྔུལ་ཆུ་ /ŋǖǖcu/ sm. *rngul nag*

རྔུལ་ཆུ་ཁྲོམ་ཁྲོམ་/--ṭhōmṭom/ covered/ dripping with sweat

རྔུལ་ནག་ /ŋǖǖnaà/ sweat, perspiration; vi.--*rgyag* to sweat/ perspire

རྔུལ་མ་ /ŋǖǖmə/ sm. *rngul nag*

རྔུལ་ལེན་ /ŋǖǖlèèn/ undershirt

རྔོ་ /ŋō/ 1. skin diseases such as mange, scabies, ringworm; vi. --*rgyag* to get mange/ scabies/ ringworm 2. sm. *rngod*

རྔོག་མ་ /ŋɵ̄qma/ mane

རྔོ་ཐོགས་ /ŋō thɵ̄ɵ/ vi. to be able, to be capable (of)

རྔོད་ : p. བརྔོས་, f. བརྔོད་, imp.
རྔོས་ /ŋɵ̄ɵ/ va. to fry, to roast, to parch (grains)

རྔོན་ /ŋɵ̄ɵn/ hunting; va.--*rgyag* to hunt, to go hunting

རྔོན་པ་ /ŋɵ̄npa/ hunter; va.--*rgyag* to hunt

རྔོན་རྫས་ /ŋɵ̄ntsɛɛ̀/ game

རྔོམ་བརྗིད་ /ŋōmcii/ sm. *rngam brjid*

རྔོས་ /ŋɵɵ̀/ 1. imp. of *rngod* 2. sometimes used for *rngod*

རྔོས་ཁྲེར་ /ŋɵɵ khēē/ vi. to die from skin diseases (like mange, scabies)

ལྔ་ /ŋā/ five ¶ *lnga brgya lnga bcu nga lnga five hundred and fifty five*

ལྔ་བརྒྱ་ /ŋāpka/ five hundred

ལྔ་གཅིག་ /ŋəcii/ May Day (May,1), International Labor Day

ལྔ་གཅིག་རྒྱལ་སྤྱིའི་ངལ་རྩོལ་དུས་ཆེན་
/--kèècii ŋɛɛtsɵɵ thǖǖcèèn/ sm. *lnga gcig*

ལྔ་བཅུ་ /ŋəpcu/ fifty

ལྔ་ཆ་ /ŋāca/ a fifth ¶ *lnga cha gnyis two fifths*

ལྔ་མཆོད་ /ŋāmcɵɵ/ anniversary of the death of Tsongkhapa (founder of Gelugpa sect)

ལྔ་སྟོང་ /ŋātoon/ five thousand

ལྔ་པ་ /ŋāpa/ fifth ¶ *nyi ma lnga pa*

the fifth day

ལྔ་བཞི་གཞོན་ནུའི་དུས་ཆེན།/ŋəši šunuu thucèèn/ May 4th, Youth Day

ལྔ་བཞིའི་ལས་འགུལ།/ŋəšii lèènquu/ May Fourth Movement (1919) (the demonstration in 1919 protesting the "Twenty One Demands" made by Japan)

སྔ་ /ŋā/ adj. comp. of *snga po* ¶ *nga snga drags 'dug I was too early.*

སྔ་སྐྲག་ཕྱི་སྐྲག/ŋāṭaà chiṭaà/ excessive fear, always afraid

སྔ་གུང་ /ŋəquun/ morning and afternoon/ noon

སྔ་གུང་དགོང་ /--qoŋsum/ afternoon/ noon, morning and evening

སྔ་གོང་ /ŋāqoon/ previously, before, in the past

སྔ་གོམ་སོར་གནས་/ŋāqom sornɛè/ old fashioned

སྔ་དགོང་ /ŋāqoòn/ morning and night/ evening

སྔ་འགྱོད་ཕྱི་སྡོམ/ŋānkoò chitom/ repentance, change of heart, reform; va.--*byed* to reform thoroughly, to repent

སྔ་འགྱོད་ཕྱིས་འདོམས་ /--/ sm. *snga 'gyod phyis 'doms*

སྔ་སྐྱག་ /ŋākaà/ premature; va.--*byed* to do prematurely

སྔ་སྔ་ /ŋāŋa/ 1. very early 2. long long ago

སྔ་ཚ་ /ŋāca/ earlier part of the day, morning (until noon)

སྔ་ཆད་ /ŋācɛè/ sm. *sngon chad*

སྔ་རྗེས་ /ŋāceè/ 1. before and after ¶ *las ka'i snga rjes su before and after work* 2. sooner or later, eventually ¶ *snga rjes su tshang ma las sgor zhugs pa red Sooner or later they all joined to work.* 3. many times, on different occasions ¶ *ngas dran bskul snga rjes byas kyang khos mi 'dug Even though I reminded him many times, he didn't do it.* 4. in order, one after another ¶ *kho gnyis snga rjes kyis phebs pa red They left one after the other.*

སྔ་རྗེས་མ་གཏོགས་/--mantɔɔ̀/ sm. *snga rting ma gtogs*

སྔ་ཉིན་ /ŋəñiin/ the preceeding day, the day before (some event)

སྔ་ཏོག་ /ŋātɔɔ̀/ early crop

སྔ་བཏབ་ /ŋətəp/ early sowing

སྔ་རྟིང་ /ŋəntiin/ 1. order, stages, steps (in doing things) ¶ *las ka'i snga rting rim pa gsum yod There are three steps in doing the work.* 2. in order, one after another ¶ *'grul pa tshor snga rting gis gsol tshigs phul ba red The travellers were served one after another (in order).*

སྔ་རྟིང་མ་གཏོགས་/--məntɔɔ̀/ sooner or later, eventually ¶ *snga rting ma gtogs nga tsho tshang ma 'gro gi yin Sooner or later we are all going.*

སྔ་རྟིང་རིམ་/--rim/ sm. *snga rting*

སྔ་རྟིང་ནོར་/--sɔɔ̀/ vi. to miss (a sequence, time) to have

bad timing, to fail to coincide ¶ *kho gnyis rgya gar nas thon dus snga rting shor bzhag They weren't able to leave India at the same time.*

སྔ་ལྟས་ /ŋātɛɛ̀/ early sign, omen ¶ *sad brgyab pa'i snga ltas an early sign of frost* 2. symptom

སྔ་བལྟས་ཕྱི་བསམས་ /ŋātɛɛ̀ chīsəm/ taking into account both the past and the future

སྔ་ཐོག་ /ŋātΩῺ/ 1. in the morning, early, in the beginning, at the start ¶ *spo lo'i 'gran bsdur de snga thog kho tshor thob na'ang even if they win the game at the start* 2. for the time being ¶ *snga thog 'di gar sdod kyi yin (We) are staying here for the time being.*

སྔ་ཐོག་ནས་ /--nɛ̀ɛ̀/ in advance, beforehand ¶ *dgos mkho tshang ma gra sgrigs snga thog nas byas zin pa red They prepared all the requirements in advance.*

སྔ་མཐུད་ཕྱི་འཛིན་ /ŋətüǜ chīnṭèèn/ carrying on ancestral/ ancient traditions

སྔ་དུས་ /ŋətüǜ/ in the old days, in former times, in the past

སྔ་དྲོ་ /ŋāṭo/ morning, a.m. ¶ *snga dro chu tshod 10 thog at 10 a.m.*

སྔ་དྲོ་བདེ་ལེགས་ /--telee/ good morning

སྔ་འདོན་ /ŋantöön/ prepayment, advance/ down payment; va.--*byed*; --*sprod*; --*gtong* to advance (money), to make a down payment

སྔ་ན་ /ŋāna/ before, in the past ¶ *snga na ma grags pa never known before*

སྔ་ནུབ་ /ŋənup/ the night before last

སྔ་(བ)སྣུར་ /ŋənuu/ 1. ahead/ advance of schedule ¶ *kho tsho'i las bskal dus bkag gi snga bsnur du tshar pa red They finished their share of work ahead of schedule.* 2. an advance, a short term loan; va.--*byed* to advance, to loan ¶ *kho'i gla phogs thob rgyur brten dngul phran bu snga bsnur byas pa yin I loaned him some money because he hasn't received his salary yet.*

སྔ་པོ་ /ŋāpo/ early, in advance ¶ *kho tshos gra sgrig snga po byed par brten because they prepared (themselves) in advance* ¶ *kho snga po langs kyi 'dug He gets up early.*

སྔ་དཔེ་ /ŋāpe/ precedent

སྔ་ཕྱི་ /ŋəci; ŋəmci/ 1. before and after, early and late, past and future, previous and next ¶ *tshe snga phyi the past life and the next life* 2. time (of day) ¶ *dus tshod snga phyi gang la phebs kyang 'grigs kyi red It's all right whatever time you come. (h)* 3. time and time again ¶ *bod kyi nang srid la the jus snga phyi byas yod pa red They interfered in the internal affairs of Tibet time and time again.*

སྔ་ཕྱི་ཀུན་ཏུ་ /--qǖntu/ from beginning to end, throughout ¶ *kho tshor snga phyi kun du gnya' gnon byas yod pa red (They) had oppressed them all the time.*

སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་ /--pərsum/ sm. *snga bar phyi gsum*

སྔ་ཕྱི་མེད་/--meè/ sm. *snga phyi kun tu*

སྔ་ཕྱི་ལ་མ་བལྟོས་པར་/--la matöö-par/ sooner or later, regardless of when ¶ *snga phyi la ma bltos par de byed dgos red Sooner or later (we) will have to do it.*

སྔ་ཕྱིར་མ་བལྟོས་པར་/ŋəmcii matöö-par/ sm. *snga phyi la ma bltos par*

སྔ་འཕྲོད་/ŋāṭöö/ temporarily, for the time being ¶ *snga 'phrod a rir sdod mkhan yin For the time being, (I) am staying in America.*

སྔ་བ་ /ŋāwa/ earlier ¶ *sang nyin snga bar lang dgos yod (I) have to get up earlier tomorrow.*

སྔ་བར་ཕྱི་གསུམ་/ŋāwar chīsum/ all the time, always

སྔ་འབྲས་ /ŋānṭɛɛ̀/ early rice

སྔ་མ་ /ŋāma/ before, in the past, formerly ¶ *snga ma srid gzhung rnying pa'i skabs former-ly, during the time of the old government*

སྔ་མོ་/ŋāmo/ sm. *snga ma*

སྔ་མོ་སྔ་མོ་/ŋāmo ŋāmo/ long long ago

སྔ་མོའི་རྗེས་ཤུལ་/--cèsüü/ relics, ruins

སྔ་མིང་ /ŋəmiŋ/ former name/ title

སྔ་མོ་/ŋāmo/ sm. *sngar*

སྔ་སྨིན་ /ŋəmiin/ early ripening crops, quick growing crops

སྔ་ཙམ་ /ŋātsam/ early, before too too late ¶ *nga tsho snga tsam btsongs na if we sell it early*

སྔ་ཟ་ /ŋāsa/ breakfast

སྔ་གཡར་ /ŋā yāā/ 1. sm. *snga bsnur* 2. va. to take an advance/ loan

སྔ་རབས་ /ŋərəp/ ancient

སྔ་རབས་ཀྱི་སྐྱེ་དངོས་མཁས་པ་/--qi keŋöö qhɛɛpa/ paleontologist

སྔ་རབས་ཀྱི་མི་ /--qi mi/ forefathers

སྔ་རོལ་ (དུ་) /ŋāröö (tu)/ before, prior to ¶ *sang rgyas ma byon pa'i snga rol du before the Buddha came*

སྔ་ལངས་ཕྱི་ཉལ་/ŋālaàn chiñèè/ working long hours (lit. getting up early and going to sleep late); va.--*byed* to work long hours

སྔ་ལུས་ /ŋəlüü/ former structure/ organization

སྔ་ལོ་/ŋālo/ last year

སྔ་ལོགས་ /ŋālöö/ sm. *snga rol*

སྔ་ཤུལ་/ŋāsüü/ historical ruins/ relics, ancient site

སྔ་ཤོས་ /ŋāsöö/ earliest, the first

སྔ་ས་སྔ་གནས་/ŋāsa ŋānɛɛ̀/ remaining/ existing as before ¶ *bod snga sa snga gnas yong gi red Tibet will be as it was before.*

སྔ་ས་ནས་ /ŋāsanɛ/ from before, from long ago, in advance, before hand ¶ *kho tsho sdod sa'i gra sgrig snga sa nas byas pa red (They) made preparations for a*

place to stay before hand. ¶ *ma'o tse tung gi dgongs pa'i shugs rkyen de snga sa nas krung go'i rgyal mtshams las brgal zin pa red The influence of Chairman Mao's thought long ago extended beyond China's borders.*

སྔ་སར་ སར་ (ནས་) /ŋā sāsaa (nè)/ sm. *snga sa nas*

སྔ་སོར་ཆུད་ /ŋāsor chǖǖ/ va. to restore, to rebuild ¶ *kho tshos yul gnyis dbar gyi mdza' 'brel snga sor chud thabs byas pa red (They) tried to restore friendly relations between the two countries.*

སྔ་སྲོལ་ /ŋāsöö/ old fashioned, traditional

སྔ་སྲོལ་ལྟར་ /ŋāsöö tār/ as usual

སྔ་བསླབས་ཕྱི་འདོམས་ /ŋələp chīntom/ learning from past experience

སྔགས་ /ŋāà/ mantra

སྔགས་པ་ /ŋāqpa/ exorcist (usu. concerned with weather control)

སྔགས་བཟླ་ /ŋāà ta/ va. to recite mantras

སྔགས་བཟླས་ /ŋāà tɛ̄ɛ̀/ p. of *sngags bzla*

སྔངས་ /ŋān/ sm. *dngangs*

སྔར་ /ŋār/ formerly, in the past ¶ *sngar thos ma myong ba (things) never heard before* ¶ *sngar dgun dus formerly, during the winter* ¶ *sngar las mang ba more than before*

སྔར་ཁུངས་ /ŋərquùn/ belonging to the past ¶ *sngar khungs su phyir log to be demobilized*

སྔར་རྒྱས་ /ŋārkɛɛ̀/ early/ prior diffusion

སྔར་རྒྱུན་ /ŋərkǖǖn/ customarily, traditionally

སྔར་རྒྱུན་ལྟར་ /--tār/ as usual, like before

སྔར་རྒྱུན་ལྟར་འགྱུར་ /--kur/ vi. to be restored, to return to usual

སྔར་ཆད་ /ŋārcɛɛ̀/ sm. *sngar*

སྔར་འཇགས་ /ŋārcaà/ as before; va.--*'jog* to leave as before ¶ *sman khang sngar 'jags 'jog rgyu las bsam blo med (I) have no thoughts other than leaving the hospitals as before.*

སྔར་ལྟར་ /ŋārtar/ like berore, as before

སྔར་ལྟར་འགྱུར་ /--kur/ sm. *sngar rgyun ltar 'gyur*

སྔར་འདས་ /ŋāntɛɛ̀/ those who died before

སྔར་ན་མ་བརྟགས་པ་ /ŋārna mataqpa/ sm. *sngar byung ma myong ba*

སྔར་ནས་ /ŋārnɛɛ̀/ from before, from formerly

སྔར་སྟོད་ /ŋātöö/ earlier part/ section

སྔར་བས་ /ŋārwɛɛ̀/ more than before ¶ *stobs shugs sngar bas che ba yod pa red (Their) power is greater than before.*

སྔར་བས་གང་ /--kān/ even more than before

སྔར་བྱས་ /ŋārcɛɛ̀/ past deeds/ actions ¶ *sngar byas kyi lo rgyus* history of (one's) past deeds

སྔར་བྱས་ལ་བརྩད་གཅོད་མི་བྱེད་/--la tsɛɛcöö micèè/ ch. slog. no punishment for past actions

སྔར་བྱུང་ /ŋərcuuŋ/ past, previous ¶ *sngar byung gong ma rnams* past Emperors

སྔར་བྱུང་མ་མྱོང་བ་/--məñuŋwə/ unprecedented, unheard of (lit. never occurred in the past) ¶ *sngar byung ma myong ba'i lo legs* unprecedented good yield

སྔར་མ་གྲགས་པ་/ŋār mataqpa/ sm. *sngar byung ma myong ba*

སྔར་མུས་ (བཞིན་) /ŋərmüü (šiin)/ sm. *sngar ltar*

སྔར་མེད་ /ŋārmeè/ sm. *sngar byung ma myong ba*

སྔར་མེད་ལ་རྗེས་སུ་འང་མི་མཐོང་བ་ /--la ceèsulaŋ mithoŋwa/ existing at this moment only

སྔར་མེད་གསར་སྒྲིགས་/--sārtʂüü/ innovation

སྔར་བཞིན་ /ŋəršiin/ sm. *sngar ltar*

སྔར་ཡོད་ /ŋāryöö/ existed in the past, formerly, existed ¶ *bod nang gi mi mang tsho sngar yod sa gnas su sdod chog gi yod pa ma red* The people in Tibet are not allowed to stay in the places where they lived before.

སྔར་ལམ་ /ŋārlam/ old ways, traditional customs ¶ *sngar lam ltar mdzad sgo'i gra sgrig zhus pa red* They made preparations for the ceremony according to the traditional customs.

/--lɛɛ̀ lhāà/ more than before

སྔར་བཤགས་གསར་བཅོས་/ŋāršaà sārcöö/ sm. *snga 'gyod phyis 'doms*

སྔར་སོང་ /ŋārsoon/ past, elapsed ¶ *sngar song lo rgyus* past history

སྔར་སོང་སྔ་མོ་/--ŋāmo/ sm. *sngar*

སྔར་སྲོལ་/ŋārsöö/ old custom/ convention

སྔར་སྲོལ་ལྟར་ན་/--tārna/ according to the old ways/ customs, customarily, conventionally

སྔར་སྲོལ་ཁ་ཆས་འཛིན་/--cītsiin/ conservative

སྔར་ལྷག་ /ŋārlhaà/ more than before

སྔས་ /ŋɛɛ̀/ pillow, cushion

སྔས་འབོལ་/ŋɛɛnpöö/ sm. *sngas*

སྔུར་པ་/ŋūrpə/ snoring; vi.--*rgyag* to snore

སྔེ་ /ŋe/ end of a rope

སྔོ་ /ŋō/ 1. adj. comp. of *sngon po* 2. vegetables, greens

སྔོ་ : p. བསྔོས་ /ŋō/ va. to dedicate, to bless

སྔོ་སྐྱ་ /ŋōka/ light blue

སྔོ་ཆས་/ŋōpcɛɛ̀/ jewelry

སྔོ་ལྗང་ /ŋōcaan/ 1. greenish blue 2. green, verdant

སྔོ་ལྗང་ཅན་དུ་འགྱུར་ /--cēēntu kur/ vi. to become green (with vegetation/ forestation)

སྔོ་རྡོག་ /ŋōrtɔɔ/ unripe fruit

སྔོ་ཐིང་ཐིང་ /ŋō thiŋtiin/ completely green, all green

སྔོ་ནག་ /ŋōnaà/ dark blue

སྔོ་ནེ་ /ŋōne/ bead

སྔོ་སྨན་ /ŋōmɛɛn/ herbal medicine

སྔོ་རྩ་ /ŋōtsa/ green grass

སྔོ་ཚལ་ /ŋōtshɛɛ; ŋōptsɛɛ/ vegetable

སྔོ་ཚོད་ /ŋōtsöö/ green vegetables

སྔོ་གཟན་ /ŋōsɛɛn/ green fodder

སྐོ་བཟོ་བ་ /ŋōpsoo/ leather worker, shoemaker

སྔོ་ལུད་ /ŋūlüü/ green manure

སྔོ་ལུད་སྐྱེ་དངོས་ /--kēŋöö/ green-manured crops

སྔོ་ལོ་ /ŋōlo/ 1. leaf 2. disgrace, humiliation; va.--*phyar* to disgrace/ humiliate oneself

སྔོ་སངས་ /ŋōsaan/ sky blue (color)

སྔོ་སིང་སིང་ /ŋō sīŋsiŋ/ sm. *sngo thing thing*

སྔོ་སེང་སེང་ /ŋō sēŋseŋ/ sm. *sngo thing thing*

སྔོག་ : p. བསྔོགས་, f. བསྔོག , imp. སྔོགས /ŋɔɔ/ va. to dig into, to search/ rummage through ¶ *chu rgyud kyi sa cha bsngogs nas sngar gyi dngos rdzas mang po brnyes pa red They dug up the area along the river and found many ancient artifacts.*

སྔོག་འདོན་ /ŋɔ̄ntöön/ excavation, extraction, mining; va. --*byed* to excavate, to extract, to mine ¶ *ri rgyud de tsho nas rdo sol khyon che sngog 'don byed kyi yod pa red They mine lots of coal from those mountains.*

སྔོག་བཤེར་ /ŋɔ̄qšee/ search, inspection; va.--*byed* to search, to inspect

སྔོག་བཤེར་འཛིན་བཟུང་ /--tsiinsuun/ search and arrest; va.--*byed* to search and arrest

སྔོགས་ /ŋɔ̄ɔ/ imp. of *sngog*

སྔོན་ /ŋöön/ 1. (--+gen.) before, prior to, formerly ¶ *lo bcu'i sngon la ten years ago* ¶ *de'i sngon la before that* 2. ancient ¶ *sngon gyi rgyal rabs ancient history*

སྔོན་བཀག་ /ŋönqaà/ target, schedule, goal, predetermined ¶ *sngon bkag thon skyed the production target* ¶ *sngon bkag dus tshod predetermined time*

སྔོན་བཀོད་ /ŋönqöö/ sm. *sngon bkag*

སྔོན་སྐྱོད་ /ŋönköö/ advanced, progressive, forward; va.--*byed* to advance, to progress, to go forward ¶ *spyi tshogs ring lugs kyi phyogs la mgyogs nas myur du sngon skyod byed kyi yod pa red (They) are advancing with great speed towards socialism.*

སྔོན་གྱི་སྡོད་གནས་ /ŋönqi töönɛɛ̀/ former residence, previous address

སྔོན་གྲལ་ /ŋöntɛɛ/ front line, front row

སྔོན་གྲུབ་ཆ་རྐྱེན་ /ŋüntup chākeen/ pre-condition, pre-requisite

སྔོན་གླེང་ /ŋönleŋ/ sm. *sngon brjod*

སྔོན་འགོག་ /ŋönqɵ̀ɵ/ prevention, pre-caution; va.--*byed* to prevent, to take precautionary steps, to take preventive measure ¶ *nad rim sngon 'gog sngas las tshags tshud pa byas pa red They took preventive measures against epidemics much more efficiently than before.*

སྔོན་འགོག་སྨན་ཁབ་ /--mẽnqəp/ ino-culation, vacci-nation; va.--*'dzugs; --rgyag* to inoculate/ vaccinate ¶ *slob phrug tshang mar lha 'brum sngon 'gog sman khab btsugs (p. of 'dzugs) pa red (They) innoculated the school children against small-pox.*

སྔོན་འགྲོ་ /ŋönto/ introductory, pri-mary, preliminary ¶ *sngon 'gro'i slob mtshan primary/ in-troductory course (or lesson)*

སྔོན་འགྲོའི་གླུ་དབྱངས་ /ŋöntöö lūyaàn/ prelude, over-ture

སྔོན་འགྲོའི་ཆ་རྐྱེན་ /--chākeen/ sm. *sngon grub cha skyen*

སྔོན་འགྲོའི་དཔུང་ཚོགས་ /--pūntsòò/ sm. *sngon 'gro'i ru dpung*

སྔོན་འགྲོའི་རུ་དཔུང་ /--rupuŋ/ van-guard, advance force

སྔོན་རྒྱུ་རྗེས་འབྲས་ /ŋünku ceentɛɛ̀/ antecedent and consequent, cause and effect

སྔོན་བསྒྲགས་ /ŋöntaà/ forecast, pre-diction, projection; va.--*byed* to forecast, to predict, to project

སྔོན་མངགས་ /ŋöönŋaà/ ordering in advance, to order (goods) in advance ¶ *dngos zog rnams bdun gcig gong sngon mngags gnang dgos The goods should be ordered a week in advance.*

སྔོན་མངགས་དངོས་ཟོག་ /--ŋöösɵ̀ɵ/ ordered goods/ merchandise

སྔོན་གཅོད་དོན་ཚན་ /ŋöncöö thöntsɛɛn/ prerequisite, ne-cessary/ obligatory condition

སྔོན་ཆད་ /ŋöncɛɛ̀/ in the past, pre-viously, formerly ¶ *sngon chad kho tsho zhing pa red Former-ly they were farmers.*

སྔོན་འཇུག་ /ŋüncuù/ prefix, (slot-1) letters (i.e. *ga, da, ba, ma, 'a*)

སྔོན་རྗེས་(སུ་) /ŋönceè (su)/ sm. *snga rjes (su)*

སྔོན་བརྗོད་ /ŋöncöö/ preface

སྔོན་རྟོགས་ /ŋöntɵ̀ɵ/ foreknowledge, foresight

སྔོན་ཐོན་ /ŋöntöön/ advanced, progres-sive, outstanding, foremost ¶ *sngon thon bzo pa an outstand-ing worker*

སྔོན་ཐོན་གྱི་བཅད་གྲངས། /--qi cεε- taan/ advanced/ progressive quota or norm

སྔོན་ཐོན་ངལ་རྩོལ་བཟོ་པའི་ཏང་ /--ŋεεtsöö sopεε tāŋ/ Progressive Labor Party (U.S.)

སྔོན་ཐོན་ཅན་ /--cεεn/ advanced, outstanding, first class ¶ *thon skyed sngon thon can du gyur ba red (He) became an outstanding producer (worker).*

སྔོན་ཐོན་ཉམས་མྱོང་/--ñamñoon/ advanced experience/ know-how

སྔོན་ཐོན་ཐོན་སྐྱེད་པ/--thönkeepa/ advanced producer, outstanding worker, stakhanovite

སྔོན་ཐོན་སྡེ་ཁག/--teqaà/ outstanding unit/ group

སྔོན་ཐོན་མི་སྣ/--minə/ advanced/ outstanding people (personnel)

སྔོན་ཐོན་ལ་དཔེ་ལྟ། སྔོན་ཐོན་དང་འགྲན་བསྡུར། སྔོན་ཐོན་གྱི་རྗེས་སྙེག། རྗེས་ཡོང་ལ་རོགས་རམ། /--la pē tā --taŋ ṭèntur --qi ceeñeq --ceyöön la rΩΩram/ ch. slog. learn from the advanced, compete with the advanced, catch up with the advanced, and help the backward

སྔོན་ཐོན་ལག་རྩལ་/--laqtsεε/ advanced techniques

སྔོན་ཐོབ་ /ŋöntop/ obtaining the lead/ leadership, reaching an advanced/ progressive state

སྔོན་མཐོང་ /ŋöntoon/ sm. *sngon rtogs*

སྔོན་དུ་ /ŋöntu/ before, prior to, formerly ¶ *de'i sngon du 'di byed dgos red (We) should do this prior to that.* ¶ *bdun gnyis kyi sngon du two weeks ago*

སྔོན་དུས་ /ŋüntüü/ former times, formerly, in the past

སྔོན་དོན་དྲན་ /ŋöntöön theen/ vi. to recall, to reflect

སྔོན་བརྡ་ /ŋönta/ advance notice/ warning, forecast; va.--*gtong* to give advance notice/ warning, to foretell, to forecast ¶ *tshogs 'du de byed rgyu'i sngon brda zhig btang ba red (They) sent advance notice that the meeting will be held.*

སྔོན་ན་མེད་པ་ /ŋönna meepa/ sm. *sngon med*

སྔོན་ནས་ /ŋööneè/ from before, from long ago ¶ *kho tsho ni sngon nas zhing pa red They have been farmers since long ago.*

སྔོན་ནས་ཚོད་དཔག་བྱེད་ /--tshööpaà/ sm. *sngon dpag*

སྔོན་ནས་ཚོར་ /--tshΩr/ vi. to forebode, to sense/ feel beforehand

སྔོན་པོ་ /ŋönpo; ŋompo/ 1. blue 2. (with plants) green ¶ *tshal sngon po green vegetables*

སྔོན་དཔག་ /ŋönpaà/ estimation, prognosis, speculation, anticipation, foresight; va.--*byed* to estimate, toprognosticate, to speculate, to anticipate, to forsee ¶ *a rir dmag mi pit nam nas phyir 'then byas rjes pit nam nang gnas tshul gang 'dra zhig yong min sngon dpag byed thub gyi yod*

pa ma red We can't prognosize what will happen in Vietnam after the American troops withdraw.

སྔོན་པམ་རྗེས་དཔེ་/ŋönpam ceepe/ ch. slog. learn from previous failures

སྔོན་བྱས་ /ŋöncɛɛ/ past actions ¶ *sngon byas la 'dri brtsad med (We have) no questions to ask about (one's) past actions.*

སྔོན་བྱུང་/ŋüncuun/ occurred/ existed before or in the past ¶ *sngon byung 'char gzhi a plan that existed in the past*

སྔོན་བྱུས་/ŋüncüü/ precautionary strategy/ policy; va.--*byed* to take precautions ¶ *'os 'dems skabs zing 'khrug chen po mi yong ba'i sngon byus byas pa red (They) took precautions to avoid disturbances at the time of the election.*

སྔོན་བྱོན་ /ŋöncöön/ predecessor, forerunner, precursor, pioneer

སྔོན་བྱོན་པ་/--pa/ sm. *sngon byon*

སྔོན་འབེབས་དོན་སྙིང་/ŋönpep thönñiŋ/ 1. assumption, premise, supposition 2. pre-requisite, precondition

སྔོན་སྦྱོང་/ŋöncoon/ advance preparation/ study

སྔོན་མ་/ŋönma/ formerly, in the past

སྔོན་མེད་ /ŋönmee/ not extant in the past

སྔོན་མེད་གསར་བསྐྲུན་/--sərtüün/ new creation, invention; va.--*byed* to originate, to invent

སྔོན་རྩིས་ /ŋüntsii/ budget, preliminary calculation/ estimate

སྔོན་རྩིས་ཡུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་/--üyüün lhɛnqaan/ budget commission/ committee

སྔོན་ཚུད་ /ŋüntsüü/ beforehand, in advance ¶ *sngon tshud nas gra sgrigs byed dgos (One) should make preparations in advance.*

སྔོན་ཚེ་/ŋöntse/ in the past, long ago

སྔོན་ཚོད་/ŋöntsöö/ prediction, forecast, estimate

སྔོན་འཛེམས་ཀུ་རྐྱེན་/ŋöntsom kukèèn/ sm. *sngon gcod don tshan*

སྔོན་ཟོན་ /ŋönsöön/ precautions, care; va.--*byed* to take precautions, to be careful

སྔོན་ཟླ་/ŋönta/ last month

སྔོན་གཟིགས་ /ŋünsii/ h. of *sngon dpag*

སྔོན་རབས་/ŋünrəp/ 1. antiquity, previous generations, 2. ancient history

སྔོན་རབས་པ་/--pa/ forerunner, precursor, ancestor ¶ *gsar brje'i sngon rabs pa revolutionary forerunners*

སྔོན་རོལ་/ŋönröö/ sm. *snga rol*

སྔོན་ལ་ /ŋöönla/ sm. *sngon du*

སྔོན་ལ་ཁང་ལབ་བྱེད་/--qhantep chee/ va. to struggle, to get first, to do all one can to get ahead/ progress/ advance

སྔོན་གཤེགས་ /ŋööñšee/ ancestors (lit. those who died before)

སྔོན་གཤེགས་དཔའ་བོ་ /--pāwoo/ martyr

སྔུན་བསུ་ /ŋünsu/ welcoming; va.--*byed; --zhu (h)* to welcome

སྔོས་ /ŋöö/ imp. of *sngo*

བརྔ་ /ŋā/ f. of *rnga*

བརྔ་བསྡུ་ /ŋətu/ harvest; va.--*byed* to harvest

བརྔ་བསྡུ་མཉམ་སྦྱོར་འཕྲུལ་འཁོར་ /--ñāmceè thüqöö/ combine harvester

བརྔ་བསྡུའི་འཕྲུལ་འཁོར་ /ŋətüü thüqöö/ harvester

བརྔ་གསོག་ /ŋāsɔ̄ɔ/ gathering, collecting (crops); va.--*byed* to gather, to collect

བརྔམ་ /ŋām/ f. of *rngam*

བརྔམས་ /ŋāàm/ p. of *rngam*

བརྔས་ /ŋɛ̄ɛ/ p. of *rnga*

བརྔུབ་ /ŋūp/ f. of *rngub*

བརྔུབས་ /--/ p. of *rngub*

བརྔོ་ /ŋō/ f. of *rngo*

བརྔོད་ /ŋöö/ p. of *rngod*

བསྔགས་ /ŋāà/ va. to praise, to hail, to eulogize, to glorify ¶ *khong gi skye bo kun la brtse ba dang byams pa'i thugs la ni thams chad kyis bsngags song His love and compassion for all the people was praised by all.*

བསྔགས་བརྗོད་ /ŋāqcöö/ praise, compliment, exhaltation; va.--*byed* to praise, to compliment, to exhalt ¶ *phyi rgyal nas yong ba'i grogs po tshos rang rgyal gyi yar rgyas la bsngags brjod chen po byas pa red The friends from abroad praised greatly our country's progress.*

བསྔགས་བརྗོད་ཡོད་དཀྲུ་མཐོར་ /--yüüqu thɔ̄r/ vi. to be showered with praise

བསྔགས་བསྟོད་ /ŋāqtöö/ sm. *bsngags brjod*

བསྔགས་འོས་ /ŋāqwöö/ praiseworthy

བསྔོ་ /ŋō/ f. of *sngo*

བསྔོ་སྨོན་ /ŋōmöön/ dedication prayer

བསྔོགས་ /ŋɔ̄ɔ/ p. of *sngog*

བསྔོགས་བཤེར་ /ŋɔ̄qšee/ sm. *sngog bsher*

བསྔོས་ /ŋöö/ p. of *sngo*

ཅ /cā/ the letter *ca* (used in alphabetical numbering)

ཅ་ཀེ་ /cāqe/ sm. *cung zad*

ཅ་རྩུམ་ /cəcüü/ twisted, distorted

ཅ་ཅོ་ /cāco/ chatter, clamor, noise; gossip; va.--*sgrog* to chatter; to gossip ¶ *cha cho bar med du sgrog pa'i za khang gi nang na in the restaurant where (people) chatter continuously*

ཅ་ཅོ་མེད་པ་/--meèpa/ noiseless, silent

ཅ་དར་ /cātaa/ shawl

ཅ་ཏེར་ /hi./ raffle

ཅ་ན་ /ch./ Ghana

ཅ་ན་ཌ་ /ch./ Canada

ཅ་ཕྱི་/cəci/ cleaning, wiping; va.--*byed* to clean, to wipe

ཅ་པོ་/cāpo/ sm. *ca lag*

ཅ་འཕྱིད་ /cā chii/ va. to sweep, to wipe, to clean

ཅ་ཟིང་པོ་/cā siŋpu/ troublesome, bothersome ¶ *las ka 'di ca zing po zhig 'dug This work is quite troublesome.* va.--*bzo*; --*byed* to bother, to give problems, to be troublesome/ bothersome ¶ *ca zing po ma bzos rogs gnang Please don't be bothersome.*

ཅ་ར་མ་ར་/cāra mara/ raving, ranting; nonsense/ meaningless talk

ཅ་རེ་/cāre/ always, continually

ཅ་ལག་ /cālaà/ things, objects, belongings ¶ *kho tsho'i nang gi ca lag mang po tshong gi 'dug They are selling a lot of their household goods.*

ཅ་ལི་པེའི་མཚོ་/ch. + tshō/ Caribbean Sea

ཅ་ལུད་ /cəlüü/ potassium fertilizer

ཅ་ལེ་ཅོ་ལེ་/cāle cōle/ sm. *ca le col le*

ཅ་ལེ་ཅོལ་ལེ་/cāle cōle/ 1. inefficient, sloppy, irregular ¶ *kho'i las ka tshang ma ca le col le red All his work is sloppy.* 2. nonsensical, garbled ¶ *kho'i skad cha ca le col le red His talk was nonsense.*

ཅ་སྨུན་པོ་/cā sümpu/ nuisance, troublesome, bothersome

ཅ་སྨྱུར་ཆས་/ch./ accelerator, cyclotron

ཅག་ /cāà/ plural particle ¶ *nga cag we* ¶ *khyed cag you (plural)*

ཅག་ཀྲུམ་ /cəqtum/ 1. sm. *chag krum* 2. cartilage

ཅག་དཀར་ /cāqqar/ quartz

ཅག་ག་/cāqa/ care; va.--*byed* to take care of, to look after ¶ *ldum rar cag ga yag po byed kyi 'dug They are taking good care of the garden.*

ཅག་ག་དག་པོ་/--thaqo/ one who takes good care of things, responsible, tidy, orderly, careful ¶ *kho gos log la cag ga dog po yod pa red He takes good care of his clothes.*

ཅག་གེ་/cāāqe/ a little, a few

ཅག་ཅག་ /cāqcaà/ sound of chewing/ eating

ཅག་ཅེར་རེ་ /cāq cēre/ closely pressed, crowded

ཅག་སྟོ་ /cāqto/ sm. *cag dkar*

ཅག་པོ་ /cāqpo; cāqo/ 1. responsible, efficient ¶ *kho las kar cag po 'dug He works efficiently.* 2. stingy (usu. *lag pa* + --) ¶ *mi tshang 'di lag pa cag po 'dug This family is stingy.*

ཅག་ཚེ་ /cāqtse/ wicker basket

ཅང་ /cāŋ/ 1. adj. comp. of *cang po* 2. anything, whatever ¶ *khos yun ring cang mi zor bas bsdad pa red He remained for a long time without saying anything.* 3. abbr. for *cang ce hri*

ཅང་ཀེ་ཤེག་ /ch./ sm. *cang ce hri*

ཅང་སྐྱོར་གུང་རྒོལ་ /caŋkɷɷ qhuŋqüü/ aiding Chiang Kai-Shek and fighting the communists

ཅང་སྒྲུང་ /cə̄ŋṭuun/ intelligence, cleverness

ཅང་ཅུ་ /ch./ general

ཅང་ཅེ་ཧྲེ་ /ch./ Chiang Kai-Shek

ཅང་ཆིང་ /ch./ Chiang Ch'ing (Mao Tse-Tung's wife)

ཅང་ཇག་ /caŋcaà/ Chiang's (Kai-Shek) bandits

ཅང་ཇག་ཚོགས་པ་ཁག་ /--tshɷɷqaà/ Chiang's bandit clique

ཅང་ཏིའུ་ /chə̄ŋtiwu/ small drum

ཅང་པོ་ /cāŋqo/ smart, clever, intelligent

ཅང་དཔོན་ /ch. + pöön/ 1. general 2. Chiang's officers

ཅང་དམག་ /cāŋmaà/ Chiang Kai-Shek's army

ཅང་ཤི་ /ch./ Kiangsi (Province)

ཅང་ཞིས་ /ch./ sm. *cang zhi*

ཅང་རིག་ /cə̄ŋrii/ sm. *cang shes*

ཅང་ཞིས་ /ch./ sm. *cang zhi*

ཅང་ཤེས་ /cāŋšeè/ well informed, knowledgeable, intelligent

ཅང་སུའུ་ /ch./ Kiangsu (Province)

ཅང་ཤྲི་ /ch./ lecturer, instructor

ཅང་མ་པོ་ /cāŋqo/ sm. *cang po*

ཅན་ /cɛɛ̄n/ common nominal adjectivizer; having, possessing ¶ *skad grags can famous (having fame)* ¶ *gsar shog shog ngo bcu gnyis can zhig a twelve page newspaper*

ཅན་ཅེ་ /ch./ cup, small bowl

ཅན་ཅོན་ཏུ་ /cēncöntu/ all

ཅན་ཚེར་ /ch./ sm. *can ce*

ཅན་དུ་འགྱུར་ /cēnta kur/ (noun +--) to become (noun), to come to be/ possess (noun) ¶ *kung hre can du gyur ba red It became communized.* ¶ *mi rigs can du 'gyur to be nationalized*

ཅན་ཅེ་ /ch./ sm. *can ce*

ཅན་པུ་ཅེ་ /ch./ Cambodia

ཅབ་ཅབ་ /cə̄pcə̄p/ clapping; va.--

byed to clap

ཅབ་ཅོབ་ /capcop/ 1. sm. *cag cag* 2. sm. *ca ra ma ra*

ཅམ་ /cam/ 1. slow 2. quiet

ཅམ་འཇོག་བྱེད་ /camcoo chee/ va. to give up completely, to refrain from, to leave ¶ *tha mag 'then rgyu cam 'jog byas pa red* He has given up smoking. ¶ *rang gi nang mi rgyu nor ci yod cam 'jog byed dgos byung* I had to leave all my family and wealth.

ཅམ་བཞག་བྱེད་ /camšaa chee/ sm. *cam 'jog byed*

ཅའེ་ཁྲེ་ /ch./ passenger car, sedan

ཅའེ་དྲན་ས་ཚིགས་ /ch. + sətsii/ power station

ཅའོ་རྒྱ་སུའོ་ /ch./ stock exchange

ཅའོ་ཤོའུ་ /ch./ professor

ཅའོ་ཤོའུ་གཞོན་པ་ /ch. + šompa/ associate professor

ཅར་ /car/ 1. sm. *car mar* 2. (number +--) all together ¶ *lnga car* all five together

ཅར་མར་ /carmar/ 1. permanently, all the time, always ¶ *kho 'dir char mar sdod pa red* He lives here permanently. 2. continuously, repeatedly, one after another ¶ *dmag theng bcu skor car mar rgyab rjes* After fighting about ten battles one after another

ཅར་རེ་ /care/ sm. *car mar*

ཅལ་ /cɛɛ/ splashing sound

ཅལ་ཀྱུག་ /ceekuu/ sm. *chal chol*

ཅལ་ཅོལ་ /cɛɛcöö/ sm. *ca le col le*,2

ཅལ་ཐལ་ /chɛɛtam/ sm. *chal chol*

ཅི་ /ci/ 1. what ¶ *'di ci red* What is this? 2. (--+ adj.) expresses the idea of as much as/ as good as/ as many as/ whatever the adj. ¶ *kho rig pa ci yag 'dug* He is as clever as any one. ¶ *mos kho rags ci che byas song* She helped him as much as possible. 2. (--+ vb.) whatever ¶ *ngas ci byas la bskyon brjod ma byed cig* Don't criticize what (ever) I did. ¶ *nga dngul ci yod mo la sprad pa yin* Whatever money I had, I gave it to her.

ཅི་གཡེན་ཅང་ /ch./ sm. *ci chang*

ཅི་ཀང་ /ch./ head-pilot, captain (pilot)

ཅི་རྒྱུང་ /ch./ Central Hopei (P.R.C.)

ཅི་ག་ /ciqə/ 1. what 2. sm. *ci gar*

ཅི་གར་ /ciqər/ like what (sm. *gang la yang*)

ཅི་དགའ་ /ciqə/ whatever (one) likes ¶ *khos ci dga' byas pa red* He did whatever he liked.

ཅི་དགར་ལུས་སྦྱོང་ /--lüücoon/ free exercise (gymnastics)

ཅི་དགུ་ /ciqu/ everthing, whatever there is ¶ *kho tsho 'dir yong thabs ci dgu byas pa yin* We did everything we could so that they could come here.

ཅི་ཅོག་ /cicoo/ sm. *ci dgu*

ཅི་ཆ་མེད་པ་ /cicə meepa/ helpless, not knowing what to do

ཅི་ཆང་ /ch./ machine gun ¶ *ci chang lci ba* heavy machine gun

ཅི་ཆེར་ /cīcher/ as big/ much as possible

ཅི་ཆོག་ /cicöö/ as you like, whatever you like

ཅི་མཆིས་ /cīchiī/ whatever there is ¶ *gsung yas ci mchis gsungs rogs gnang* *Please say whatever ther is to say.*

ཅི་འཇིགས་མེད་ /cī ciqmèè/ high Tibetan official from Shigatse during Communist Period

ཅི་ལྟར་ /citər/ sm. *gang 'dra*

ཅི་སྟེ་ /cīte/ sm. *gal te*

ཅི་སྟོ་ /cīto/ no harm, doesn't matter ¶ *kho ma yong na'ang ci sto* *There is no harm eventhough he didn't come.*

ཅི་འཐིབས་པ་ /cī thipə/ physically tired/ exhausted

ཅི་དག་ /cētaà/ such as, so forth, etc. and so on ¶ *khos slob grwar phyin ci dag byed pa red* *He went to school and so on.*

ཅི་དྲག་ /cītaà/ whatever is best ¶ *thabs shes ci drag bsam blo mang po btang ba red* *He thought a lot on what was the best method.*

ཅི་འདྲ་ /cinṭə/ sm. *gang 'dra*

ཅི་འདྲ་ཞིག་ /--šiq/ sm. *gang 'dra zhig*

ཅི་ནན་ /ch./ c. Tsinan (Shantung Province)

ཅི་ནར་ /cīnər/ sm. *ci gar*

ཅི་ནས་ /cīnèè/ from what (sm. *gang nas*)

ཅི་ནས་ཀྱང་ /--kāàn/ by all means, certainly ¶ *tshur lam gus pa'i nang du ci nas kyang chibs bsgyur gnang rogs gnang* *You must (by all means) visit my house on (your) way (here).*

ཅི་ནས་ཡང་ /--yan/ sm. *ci nas kyang*

ཅི་ནི་ /cīni/ sugar; va.--*rgyag* to pour/ use sugar

ཅི་ནུས་གང་ནུས་ /cīnüü qhənnüü/ as well as one can (sm. *gang thub ci thub*)

ཅི་ནེ་ཡ་ /ch./ Guinea

ཅི་ཕུ་ཁྲི་ /ch./ jeep

ཅི་ཕྱིར་ /cīcir/ why, for what (sm. *gang gi phyir*)

ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ /cīcə töömeè/ 1. helpless, not knowing what to do ¶ *deng rabs can gyi 'grim 'grul gyi yo chas med stabs dgra bo de dag gi mdun du ci bya gtol med du gyur pa red* *Because (they) didn't have modern transportation facilities (they) were helpless in the face of their enemies.*

ཅི་མ་རུང་ /cī mərun/ how good/ nice it would be, how I wish (an expression of one's deep desire) ¶ *nga'i nang mi tsho da lta 'dir yod na ci ma rung* *How I wish that my family is here now.*

ཅི་ཙམ་ /cītsəm/ how much. how many (sm. *gang tsam*)

ཅི་ཚུག་ /cītsuù/ sm. *ci tshug*

ཅི་ཚུགས་ /cītsuq/ how, in what way

¶ *kho la ci tshug zer dgos sam* *How should (I) tell him?*

ཅི་ཆི་ /ch./ (a variety of) millet

ཅི་མཛད་ལེགས་མཐོང་ /cītsèè leqtoon/ to see whatever someone (higher) does as good

ཅི་ཞིག་ /cīšiq/ what (sm. *gang zhig*)

ཅི་ཞིག་དྲག་/--ṭaà/ sm. *gang zhig drag*

ཅི་ཡང་ /cīyaŋ/ anything, whatever (sm. *gang yang*)

ཅི་ཡིས་/cī yii/ by what (sm. *ga res*)

ཅི་ཡོད་/cīyüü/ whatever there is; va.--*'don* to put forth whatever there is, to go all out

ཅི་རིགས་ /cīriq/ all kinds/ sorts ¶ *srid gzhung la ngo log byed pa'i thabs shes ci rigs byas yod pa red* *(They) have tried all kinds of methods of rebelling against the government.*

ཅི་ལ་ /cīlə/ to what (sm. *ga na*)

ཅི་ལ་བརྟེན་ནས་ /--tēēnè/ because of what (sm. *gang la brten nas*)

ཅི་ལ་ཟེར་ན་ /--seena/ if you ask why (sm. *gang yin zer na*)

ཅི་ལིན་ /ch./ Kirin (Province, P.R.C.)

ཅི་སླད་ /cīlèè/ why, for what (sm. *ci'i don*)

ཅི་གསུང་དང་ལེན་ /cīsuun thaŋleen/ willingly doing what someone says, willingly accepting instruction/ orders, obedient

ཅི་བསམ་ལྟར་འགྲུབ་ /cīsəmtar tup/ vi. to turn out to be what one wished, to have one's dream come true ¶ *gsar brje'i rgyal kha de ni kho tsho'i ci bsams ltar 'grub pa zhig red* *The victory of the revolution is a dream come true for them.*

ཅིག་ /ciq/ 1. one, a (used after final g, d, b) ¶ *deb cig* *one book* 2. imperative particle ¶ *kho la skad cha shod cig* *Talk to him!* 3. something

ཅིག་ཅར་ (དུ་)/ciqcar(tu)/ at the same time, simultaneously ¶ *mi mang pos kho'i sgo khar cig car du yong ba red* *Many people came to his door at the same time.*

ཅིག་ཆར་ /--/ sm. *cig car*

ཅིག་ཤོས་ /ciqšüü/ the other of a pair/ match/ couple ¶ *bkra shis khyo shug khrom la 'gro dus bkra shis la cig shos kyis cig bshad pa red* *As Tashi and his wife were going to the market, the wife said something to Tashi.*

ཅིང་ /ciŋ/ sm. *zhing* (used after final g, d, and b)

ཅིང་ཁྲ /ch./ policeman

ཅིང་ལི་ /ch./ manager

ཅིན་ /ch./ abbr. of *pe cin*

ཅིན་ཁྲ་ཅེ་གསུམ་/ch. + sūm/ Shansi-Chahar-Hopei

ཅིན་ཅུས་/ch./ Peking Opera

ཅིན་ཅུས་སྤྲོས་གར་ /ch. + töö̱qaa/ sm. *cin cus*

ཅིན་དང་ས་ཁུལ་/ch. + səqüü/ the Near East

ཅིན་སྡོད་ /cintüü/ resident/ located in Peking

ཅིན་སྡོད་དོན་གཅོད་ལས་ཁུངས། /--thöncöö leequün/ resident delegation in Peking

ཅིན་མེ། སུའུ་ /ch./ aureomycin

ཅིན་ཁེ་ རྡོས་དཀར་ /ch.+ töoqaa/ sm. *cin cus*

ཅིན་ལི་ /ch./ sm. *cing li*

ཅིའང་མི་འཐུད་པ་ /cian mitüüpə/ alien, unfitting, unsuitable

ཅིའང་ཤིའི་ /ch./ Kiangsi (Province)

ཅིའང་སུའུ་ /ch./ Kiangsu (Province)

ཅེན་པུ་ཀྲེ་ /ch./ Cambodia

ཅེའེ་ཁྲེའེ་ /ch./ locomotive

ཅིའི་ཆེད་ /ciichee/ for what reason, for the purpose of what (sm. *gang ched*)

ཅིའི་ཐད་ནས་ /cii theenee/ by all means (sm. *gang ci'ci thad nas*)

ཅིའི་དོན་ /ciithüün/ sm. *ci'i ched*

ཅིའི་ཕྱིར་ /ciichir/ sm. *ci'i ched*

ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་ན་ /--sena/ sm. *gang yin zer na*

ཅིའི་སླད་ /ciilee/ sm. *ci'i ched*

ཅིའུ་ཅིན་ཧྲན་ /ch./ c. San Francisco

ཅིར་ /cir/ to what, to which, where (sm. *gang la*)

ཅིར་ཡང་ /ciiyan/ everything, everywhere (lit. even to whatever)

ཅིས་ /cii/ by what (sm. *ga res*)

ཅིས་ཀྱང་ /ciikan/ by all means ¶ *ngas zhu yas ga re yod na yang lam seng phyag bris cis kyang gnang rogs If there is anything I can do (for you) by all means write to me at once.*

ཅིས་ན་ /ciinə/ if you ask why (sm. *gang gis shes na*)

ཅིས་ལིན་ /ch./ Kirin (Province)

ཅིས་ཞེ་ན་ /cii sena/ if you ask why (sm. *gang yin zer na*)

ཅུ་ /cu/ ten (abbr. of *bcu*) ¶ *drug cu sixty*

ཅུ་ཀང་ /ch./ gypsum

ཅུང་པོ་ /cuŋpo/ sm. *gcung po*

ཅུང་མོ་ /cuŋmo/ sm. *gcung mo*

ཅུང་ /cuŋ/ sm. *cung zad*

ཅུང་ཙམ་ /cuŋtsəm/ sm. *cung zad*

ཅུང་ཤིག་ /cuŋsii/ sm. *cung zad*

ཅུང་ཟད་ /cuŋsee/ a little, a few, slightly ¶ *nga las cung zad rgan pa red He is a little older than I.* ¶ *de las cung zad che ba zhig dgos (I) need one a little bigger than that.*

ཅུན་ /ch./ army, corps ¶ *dmar dmag gi cun bzhi pa the Fourth Red Army*

ཅུན་ཀྲང་ /ch./ commander of an army/ corps

ཅུན་ཛས་ /ch./ commando

ཅུན་བཞི་པ་ /ch. + sipə/ the Fourth Army/ Corps

ཅུན་ཧྲི་ /ch./ sergeant

ཅུན་ཝུ་ /ch./ military (army) committee

ཅུའུ་ /ch./ sm. *cus*

ཅུའུ་ཀྲང་ /ch./ sm. *cus krang*

ཅུའུ་སན་ཤུའེ་ཧྲེ་ /ch./ Nine-Three (Chiu-San) Association

ཅུས་ /ch./ bureau, board, office

ཅུས་ཀྲང་ /ch./ director/ head of a bureau/ board/ office

ཅེ་ཁེ་སི་ལོ་ཧྥ་ཁེ་ /ch./ Czechoslovakia ¶ *ce khe si lo fa khe spyi mthun rgyal khab* Czechoslovakian Socialist Republic

ཅེ་ཅང་ /cēcaŋ/ jackal

ཅེ་ཉ་ /cēna/ sm. *zer na*

ཅེ་སྦྱང་ /cīcaŋ/ sm. *ce cang*

ཅེ་ཙེ་ཧོ་ /ch./ Chiehtse River (P.R.C.)

ཅེ་རེ་ /cēre/ wide-eyed, with bulging eyes

ཅེ་ཁལ་ /cēpla/ apricot

ཅེ་ཧོ་ནད་ /ch./ tuberculosis

ཅེམ་ : p. བཅེམས; f. བཅེམ /cēm/ va. to chew

ཅེམ་ཙེ་ /cēmtse/ scissors

ཅེར་ : p. བཅེར་ /cēr/ va. to pile up, to heap up ¶ *'bru phung mthon por bcer nas* having piled up the grains in a big heap

ཅེས་ /cēè/ sm. *zhes* (occurs after final g, d, b)

ཅེས་པ་ /cēèpa/ sm. *zhes pa*

ཅེས་བྱ་བ་ /cēè chawa/ sm. *zhes bya ba*

ཅོ་གྲས་ /cōṭɛɛ/ yearling colt

ཅོ་ཏོ་ /cōto/ hair bound in one lump on top of the head

ཅོ་འདྲི་ /cō ṭi/ va. to ridicule, to make fun of

ཅོ་པ་ /cōpa/ sm. *co gras*

ཅོ་ལོ་ /cōlo/ chattering, babbling

ཅོག་ /cōò/ (vb. + (vb. final + o) + --) expresses the idea of all, every ¶ *bod rigs su gtogs so cog* all the people belonging to the Tibetan race ¶ *slob grwa ba yin no cog* everyone who is a student ¶ *khos las ka byas so cog* all the things he did

ཅོག་ཅིག་ཙར་ /--ciqcaa/ altogether

ཅོག་རྩེ་ /cōqtse/ sm. *cog rtse*

ཅོག་ཙེ་ /--/ table

ཅོང་ /cōŋ/ bell, gong

ཅོང་ཅེ་ /cūŋci/ bowl, cup

ཅོང་ཅོང་ /cōŋcoon/ jagged, serrated

ཅོང་བརྡ་ /cōŋta/ signal (with bell or gong) death-knell: va.-- *gtong* to signal (with bell/ gong) to sound the death-knell ¶ *log spyod phyogs khag mtha' dag rtsa med gtong rgyu'i co-- brda zhig btang ba red* (They) sounded the signal for the extermination of all the reactionaries.

ཅོང་ནད་ /cōŋneè/ chronic illness

ཅོང་པ་ /cōŋpa/ physically weak

ཅོད་པན་ /cööpεεn/ tiara, crown, diadem

ཅོར་གང་ /cΩΩqaan/ mouthful, gulp

ཅོར་ཅིག་ /cΩΩciq/ sm. *cor gang*

ཅོལ་བགྲོས་མོལ་བགྲོས་/cötöö mötöö/ sm. *col chung*

ཅོལ་ཆུང་ /cüücuŋ/ nonsensical, silly ¶ *skad cha col chung nonsensical conversation/ talk*

གཅག་ /caa/ f. of *gcog*

གཅགས་ /--/ va. to make remember, to make stick in one's mind

གཅགས་པོ་ /caaqo/ 1. efficient ¶ *kho las ka gcags po 'dug He is an efficient worker.* 2. (*lag pa* +--) stingy, cheap

གཅང་པོ་ /caŋqo/ sm. *cang po*

གཅད་ /cεε/ f. of *gcod*

གཅད་དོན་ /cεεtöön/ regulation, rule

གཅན་གཟན་ /cεnsεεn/ carnivorous animal

གཅན་གཟན་གྱི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋšii/ brutal/ cruel nature

གཅན་གཟིགས་ཁང་ /cεnšii qhaan/ zoo

གཅམ་བུ་ /cəmpu/ lie; false, artificial ¶ *gcam bu'i tshig false words (lies)*

གཅམ་གསག་ /camsaa/ flattery, false/ insincere praise

གཅལ་དུ་བཀྲམ་ /cεεtu tam/ va. to spread out, to lay out

གཅི་ : p. གཅིས་; /ci/ va. to urinate

གཅིག /ciq; cii/ 1. one, a ¶ *der mi gcig 'dug There is a person there.* ¶ *me mda' gcig one gun* 2. sl. something ¶ *ngas gcig nyos pa yin I bought something.*

གཅིག་ག /ciiqə/ single, only one

གཅིག་སྒང་མ་ལུས་པར་/ciqkaan məlüüpər/ all, everything, without remainder

གཅིག་རྐྱང་ /ciqkaan/ alone, solo ¶ *bud med gcig rkyang yin yang mtshan mor khrom la 'gro nus kyi yod pa red Even a woman alone is able to go to the market at night.*

གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་/ciqi ciqlə/ each other, one another ¶ *kho tshos gcig gis gcig la rogs byed pa red They helped each other.*

གཅིག་གོ་གཉིས་ཆོད་/ciiqu ñiicuù/ attaining two advantages with one move, killing two birds with one stone.

གཅིག་གྱུར་ /ciqkuu/ 1. unification, unity ¶ *gcig gyur 'char 'god unified planning* ¶ *rgyal yongs gcig gyur gyi ched du for the purpose of having nation-wide unity* 2. same as, one with ¶ *kho tsho'i srid byus skyong stangs de ni hit lar dang gcig gyur red The manner in which they rule is the same as Hitler.*

གཅིག་སྒྱུར་གྱི་འགོ་ཁྲིད་/--qi quṭii/

overall/ unified leadership

གཅིག་སྒྱུར་གྱི་ཉོ་སྒྲུབ་ /--qi ñutup/ unified (centralized) purchasing

གཅིག་སྒྱུར་འཆར་འགོད་ /--chārqöö/ overall/ unified planning

གཅིག་སྒྱུར་གཉིས་སུ་མེད་པ་/--ñiisu meèpa/ sm. *gcig gyur*

གཅིག་སྒྱུར་ལྟར་ /--tār/ like one, like the same

གཅིག་སྒྱུར་ཏོ་དམ་/--totam/ centralized/ unified control/ supervision

གཅིག་འགྱུར་ /--/ sm. *gcig gyur*

གཅིག་སྒྲིལ་ /cīqtii/ 1. unity, solidarity ¶ *ngal rtsol mi dmangs yongs kyi gcig sgril chen po the great unity of all the working people of the world* 2. united ¶ *'thabs phyogs gcig sgril united front*

གཅིག་སྒྲིལ་ཏོ་དམ་ /--thotam/ dómination, control, rule

གཅིག་སྒྲིལ་ཚོགས་པ་/--tshōqpa/ name of the Tibetan Association in India

གཅིག་བསྒྲིལ་ /--/ sm. *gcig sgril*

གཅིག་ཅར་ /cīqcar/ sm. *cig car*

གཅིག་གཅིག་ /cīqiì/ separately, individually

གཅིག་ལྕོགས་ /cīqcöö/ combined (with regard to positions/ jobs) ¶ *skad bsgyur dang drung yig gcig lcogs combined interpreter and secretary*

གཅིག་ཆག་གཉིས་ལྷངས་/cīqchaà ñīīlaàn/ one after another

གཅིག་ལྕོགས་/--/ sm. *gcig lcogs*

གཅིག་ཆོད་ /cīqcüü/ arbitrary/ unilateral (decision/ action)

གཅིག་ཆོད་གཅིག་སྒྲུབ་/--cīqtup/ sm. *gcig chod*

གཅིག་མཇུག་གཉིས་མཐུད་/cīŋcuù ñiituù/ successively, one after another ¶ *sku mgron rnams gcig mjug gnyis mthud kyis phebs pa red The guests arrived one after another.*

གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་/cīŋcèè ñiituù/ sm. *gcig mjug gnyis mthud*

གཅིག་ཉིད་ /cīqñiì/ oneness, sameness

གཅིག་སྙེད་ལྟ་ཚུལ་/cīŋñèè tətsüü/ personal/ individual opinion

གཅིག་ཏུ་ /cīqtu/ 1. at/ in one ¶ *nga tsho sa gnas gcig tu sdod rtsis med We do not plan to stay in one place.* ¶ *phyogs gcig tu in one direction* 2. specifically, emphatically ¶ *'di ma red gcig tu zhu gi med I am not saying specifically 'This is not it'.*

གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ /--kuu/ vi. to become one/ united ¶ *dmag 'khrugs de'i rjes lho byang sa gnas rnams rgyal khab gcig tu gyur ba red After that war the southern and northern regime became one country.*

གཅིག་ཏུ་སྒྲིམ་/--tim/ va. to concentrate, to unite/ bring together into one

གཅིག་ཏུ་བསྒྲིམས་ /--/ p. of *gcig tu sgrim*

གཅིག་ཏུ་སྒྲིལ་/--tii/ va. to unite ¶ *rgyal po des bod yul gcig tu bsgril (p. of sgril) ba red That king united Tibet.*

གཅིག་ཏུ་འདུ་ /--tu/ vi. to be gathered together, to be concentrated ¶ *sa cha de lung pa mang po'i mi gcig tu 'du ba'i sa cha cig red That place is one where people from many areas are gathered.*

གཅིག་ཏུ་འདྲེ་ /--te/ va. to mix together, to combine, to join ¶ *mi rigs khag gi slob phrug mang pos gcig tu 'dres (p. of 'dre) nas slob sbyong byed kyi yod pa red Many students from different nationalities are studying together.*

གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ /--tee/ p. of *gcig tu 'dre*

གཅིག་ཏུ་བསྡུ་ /--tu/ va. to gather/ collect together, to concentrate ¶ *khong gi rtsom yig tshang ma gcig tu bsdu gi yod pa red (They) are collecting all his writings.*

གཅིག་ཏུ་སྦྲེལ་/--tee/ to unite, to join together ¶ *zam chen gcig gis lho kyang gcig tu sbrel gyi yod pa red A big bridge joins the south and north together.*

གཅིག་བརྟེན་གཅིག་རྟེན་ /cīqteen cīqtėėn/ association (of ideas)

གཅིག་ཐད་ནས་/cīqtėėnėė/ firstly, on the one hand

གཅིག་ཐོག་གཉིས་བརྩེགས་/cīqtöö ñiitsiq/ one on top of another, piled up ¶ *kho tshor dra' ngal gcig thog gnyis brtsegs byung song (They) ran into difficulties one on top of another.*

གཅིག་མཐུན་ /cīqtüün/ 1. unanimous ¶ *gcig mthun gyi bsam blo a unanimous idea* 2. common ¶ *skad cha gcig mthun a common language*

གཅིག་མཐུན་གྱི་བྱ་སྤྱོད་/--qi chacöö/ concerted/ unanimous action

གཅིག་མཐུན་གྱི་རང་བཞིན་/--qi rəŋsiin/ unanimity

གཅིག་འཐུས་ /cīqtüü/ sm. *gcig lcogs*

གཅིག་དང་གཉིས་ཀྱིས་/cīqtaŋ ñiiqii/ minute, in detail ¶ *gcig dang gnyis kyis rtsis pa red (They) made a minute accounting.*

གཅིག་འདུ་/cīqtu/ sm. *gcig sdud*

གཅིག་འདུའི་ཕུང་པོ་/cīqtüü phüŋpu/ united body/ entity

གཅིག་འདུའི་རང་བཞིན་ /--rəŋsiin/ unification, centralization

གཅིག་འདུའི་ལམ་ལུགས་/--ləmluu/ centralism ¶ *dmangs gtso gcig 'du'i lam lugs democratic centralism*

གཅིག་སྡུད་ /cīqtüü/ concentration; centralization; va.--*byed* to concentrate, to centralize ¶ *mi shugs dang mdel shugs gcig sdud byas nas having concentrated manpower and firepower*

གཅིག་སྡུད་འགོ་ཁྲིད་ /--qutii/ centralized leadership

གཅིག་སྡུད་བཙོན་སྒར་ /--tsöönqar/ concentration camp

གཅིག་སྡུད་ལམ་ལུགས་ /--ləmluu/ centralism

གཅིག་སྡུས་ /--/ sm. *gcig sdud*

གཅིག་རྡུང་གསུམ་རྒོལ་ /ciqtuun sumquu/ ch. slog. beat one, oppose three (beat those who oppose the revolution; oppose taking advantage of the state, oppose hedonism and extravagance, oppose chicanerous selling and losing)

གཅིག་ནས་ /ciqnee/ on the onr hand ¶ *gcig nas las sla ba yong rgyu yang gnyis nas spus tshad sngar ltar yong gi ma red On the one hand it will be easier but on the other hand the quality will not be as good as before.*

གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་ /--ciqtu/ from one to another, in succession

གཅིག་རྗེས་གཅིག་འཐུད་ /-- cintüü/ continuous

གཅིག་པ་ /ciqpa/ same ¶ *'di gnyis gcig pa red These two are the same.*

གཅིག་པུ་ /ciqpu/ single, sole, alone ¶ *khong nang la gcig pu red He is alone at home.*

གཅིག་པུའི་རང་མཐོང་ /ciqpuu rantoon/ self-pride, self-esteem

གཅིག་པུར་ /ciqpur/ alone, singly

གཅིག་པུར་གླུ་ལེན་མཁན་ /ciqpur lülenqeen/ soloist (vocal)

གཅིག་པོས་བཙན་གཅོད་བྱེད་ /ciqpüü tsencöö chee/ va. to rule as a dictator

གཅིག་པོ་ /ciqpu/ alone ¶ *kho gcig pos thag chod gi ma red He can't decide it alone.*

གཅིག་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཡིག་ /ciqcüü thimyii/ law's issued independent of government, local laws/ regulations

གཅིག་སྤྱོད་ལམ་སྲོལ་ /--lamsöö/ sm. *gcig spyod khrims yig*

གཅིག་ཕན་གཅིག་གྲོགས་ /ciqpeen ciqtöö/ mutual help/ cooperation

གཅིག་བྱས་ན་ /ciq cheena/ perhaps, maybe ¶ *gcig byas na ngas kho slob sgrwar mjal gyi red Perhaps I'll meet him in school.*

གཅིག་མིན་ /cinmiin/ not one, many

གཅིག་མིན་གཉིས་མིན་ /--niimiin/ not one or two, many ¶ *kho tshor skyon brjod gcig min gnyis min byas yod kyang Though (they) criticized them many times*

གཅིག་ཚན་ཟློས་གར་ /ciqtseen tööqaa/ one-act play

གཅིག་ཚོགས་ /ciqtsöö/ jointly, together; va.--*sdod* to live together

གཅིག་མཚུངས་ /ciqtsuun; cintsuun/ equal, same ¶ *kho tshos gcig mtshungs kyi sgo nas byas pa red They did it equally.*

/cīqtsiin; cīŋtsiin/ dictatorial, absolute ¶ *gcig 'dzin srid dbang absolute power*

/cīqtsum; cīŋtsum/ sm. *gcig sdud*

/cīqsuùn ñiisòò/ not able to take care of the whole situation, unable to cope with many things (lit. to take one and lose two)

/cīqlə cīŋtèè/ sm. *gcig la gcig sbrel*

/--cīqtèè/ joined/ attached one to another ¶ *khang pa mang po gcig la gcig sbrel gyis brgyab yod pa red (They) have built many attached houses.*

/cīqləp kaà/ va. to talk to oneself

/cīqšùù/ 1. the other one ¶ *gcig shos kyis bshad pa red The other one said it.* 2. the only, the sole

/cīqšèè ciqtəp qi tεεmo/ two man act/ team (a Chinese show with one person acting in front and another speaking in back)

/cīì/ sm. *gci*

/cīin/ sm. *gcin pa*

/cīnqaà/ retention/ blockage of urine

/cīncùù/ urea

/cīmpə/ urine; va.--*gtong* to urinate

/cīnləm/ the urethra

/cīnlùù/ uric fertilizer

/cīn sΩΩ/ vi. to urinate accidently

/cīi/ va. to destroy, to spoil

/cīi/ p. of *gci*

: p. imp. /cūù/ va. 1. to turn/ change (direction), to steer ¶ *mo kra de kha gyas bcus pa dang as soon as he turned the car to the right* 2. to twist, to turn around, to screw on ¶ *kho'i lag pa gcus song (They) twisted his arm.* 3. va. to draw water (from a canal/ river)

/cūqèè/ important

/cūq/ sm. *gcugs pa*

/cūqpa/ beloved, dear, loved ¶ *shin tu gcugs pa'i snying sdug beloved sweetheart*

/cūŋmee/ enmity, hostility, hate, disagreement

/cūŋpu/ younger male relative, younger brother

/cūŋmu/ younger female relative, younger sister

/cūù/ sm. *gcu*

/cūùn/ va.1. to discipline ¶ *mos phru gu 'di gcun thub kyi*

mi 'dug She is unable to discipline the child. 2. to tame, to break in, to train ¶ *rta rgod de tsho gcun nas tshong gi yod pa red (They) tame wild horses and sell them.*

གཅུན་མཁས་པོ་ /--qhēēpo/ good disciplíner/ trainer

གཅུར་ /cūr/ f. of *'jur*

གཅུས་ /cūū/ p. of *gcu*

གཅུས་སྒོ་ /cūūqu/ tap, regulator ¶ *chu'i gcus sgo a water tap*

གཅུས་སྤུར་ /cūūpuu/ bolt; va.--*rgyag* to bolt

གཅུས་ཕུར་ /--/ sm. *gcus phur*

གཅུས་གཟེར་ /cūūsii/ screw; va.--*rgyag* to screw

གཅུས་རིས་ /cūūrii; cūūrii/ twisted; va.--*rgyag* to twist; vi. --*thebs* to get twisted

གཅེ་ /cē/ va. to love, to have affection for

གཅེན་གཅུང་ /cēncuŋ/ brothers (elder and younger)

གཅེན་པོ་ /cēnpo/ elder brother

གཅེན་མོ་ /cēmo/ older sister

གཅེར་སྒྲིབ་ /cērṭip/ clothes

གཅེར་བུ་ /cīrpu/ naked ¶ *kho phyir gcer bur yong song He came out naked.*

གཅེས་ /cēē/ adj. comp. of *gces po*

གཅེས་སྐྱོང་ /cēēkoōn/ taking care, looking after, keeping; va.--*byed* to take care, to look after, to keep ¶ *phru gu tshor rang nyid kyi phru gu yin pa bzhin gces skyong byed kyi yod pa red They are looking after the children as if they were their own.*

གཅེས་བསྒྲིགས་ /cīītii/ collection ¶ *rtsom pa po'i rtsom thung gces bsgrigs a collection of the author's short essays*

གཅེས་ཉར་ /cēēnar/ sm. *gces skong*

གཅེས་བསྡུས་ /cīītuu/ sm. *gces bsdus*

གཅེས་མཐོང་བྱེད་ /cēētoon chee/ va. to value, to cherish, to prize

གཅེས་ལྡན་ /cēēnteen/ beloved, lovely, dear ¶ *nga'i gces ldan a ma lags su to my dear mother (letter heading)*

གཅེས་བཏུས་ /cēētuu/ selected, chosen ¶ *ma'o tse tung gi rtsom yig gces bdus selected works of Mao Tse-Tung*

གཅེས་པ་ /cēēpa/ loving ¶ *mo phru gu tshor gces pa dang gcun mkhas pa yod pa red She is loving to the children and is good in disciplining them.* 2. precious, beloved ¶ *rang gi gces pa'i lus srog one's precious life*

གཅེས་པར་འཛིན་ /cēēpar tsiin/ sm. *gces 'dzin byed*

གཅེས་པོ་ /cēēpo/ love, like, fondness ¶ *kho pha mar gces po 'dug He loves his parents.*

གཅེས་སྤྲས་ /cēēṭεε/ love, esteem, respect; va.--*byed* to love, to revere, to esteem, to respect, to take care of ¶ *rang gi pha ma rgan khog la sngar las*

gces spras bzang ba byed kyi yod pa red (They) take better care of (their) old parents than before. ¶ *mos bcings bkrol dmag la gces spras byed stabs because she revered the Liberation Army*

གཅེས་ཕྲུག /ciiṭuu/ adopted/ foster child

གཅེས་མིང /ceemiŋ/ pet/ affectionate name

གཅེས་མེད་ /ceemee/ careless; va.--*byed* to be careless ¶ *spyi rdzas la gces med byed kyi 'dug (They) are careless about common property.*

གཅེས་ཚགས་ /ceetsaa/ sm. *gces 'dzin*

གཅེས་འཛིན་ /ciintsiin/ holding dear, loving, treasuring, esteeming; va.--*byed* to hold dear, to treasure, to love, to esteem ¶ *rang gi rig gzhung gces 'dzin byed kyi yod pa red (They) hold their own culture dearly.*

གཅེས་གཞེན་ /ceeseen/ loyalty ¶ *rang gi yul dang rigs la gces gzhen chen po great loyalty to one's country and people*

གཅེས་རངས་ /ceereŋ/ spoiled (behaviorally)

གཅེས་སྲུང་ /ciisuuŋ/ protection, defence, taking care of; va.--*byed* to protect, to defend, to take care of ¶ *yul gyi rang btsan gces srung byed pa red (They) defended the country's independence.*

གཅོག : p. བཅག, f. གཅག/cɔ̄ɔ̀/ va. 1. to break ¶ *khos dkar yol de bcag song He broke the cup.* 2. to violate, to disobey (orders) ¶ *rgyal po'i bka' bcag na nyes pa gtong gi red If one violates the king's orders (they) will punish (him).* 3. to lower, to reduce, to deduct ¶ *nang chas kyi rin gong brgya cha 20 bcag pa red They reduced the price of the household goods by 20%.*

གཅོག་ཆ་ /cōqca/ reduction, diminishment; discount; va.--*byed* to reduce/ diminish; to discount *rdul mtshon gcog cha byed slad for the purpose of reducing nuclear arms*

གཅོག་རྩིས་ /cūqtsii/ sm. *gcog cha*

གཅོང་ /cōŋ/ abbr. *gcong nad*

གཅོང : p. བཤོངས/--/ vi. to be eroded/ washed away/ undermined by the action of water

གཅོང་ནད་ /cōŋnɛɛ/ chronic disease

གཅོང་ཁོ་ /cōŋqo/ delicate

གཅོང་མེད་ /cōŋmee/ healthy, well

གཅོང་རོང་ /cōŋroŋ/ steep cliff; defile

གཅོད : p. བཅད; f. གཅད/cöö/ va. to cut, to break, to chop off ¶ *thag pa de bcad pa red (They) cut the rope.* ¶ *shing sdong chen po de gcod kyi red (They) will cut (down) the big tree.*

གཅོད་གཏུབ /cüütup/ cutting, chopping off; va.--*byed* to cut, to chop off ¶ *sha gcod gtub kyi 'phrul 'khor meat cutting machine*

གཅོད་འབྲེག་ /cööṭeq/ sm. *gcod gtub*

གཅོད་མཚམས་ /cötsam/ boundary

line/ limit/ demarcation

གཅོད་ལུགས་ /cüluù/ Tantric Buddhism

གཅོམ་ /cōm/ sm. *bcom*

གཅོར་ /cɔ̄ɔ̄/ va. to scatter, to spread, to disperse

བཅག་ /cāà/ 1. p. of *gcog* 2. f. of *'chag*

བཅག་སྐྱོན་ /cāqköön/ damage, breakage; va.--*byed* to damage, to break, to ruin

བཅག་གཏོར་ /cāqtɔɔ/ wreckage, destruction; va.--*gtong* to wreck, to destroy

བཅག་མ་ /cāŋma/ overnight, a day and night ¶ *tshur lam ldi lir bcag mar bsdas pa yin On (our) way here we stayed in Delhi one day and night.*

བཅག་མལ་ /cāqñɛɛ/ way-station, rest house

བཅགས་ /caà/ p. of *'chag*

བཅགས་བཅགས་ནན་ནན་ /cāqcaà nɛnnɛɛn/ concretely

བཅགས་པོ་ /cāqpo; cāāqo/ compressed, compact, packed tight (as soil); va.--*bzo* to compress, to compact, to pack tight

བཅང་ /cāŋ/ f. of *'chang*

བཅངས་ /--/ p. of *'chang*

བཅད་ /cɛ̀ɛ/ p. of *gcod*

བཅད་ཁྲ་ /cɛɛṭa/ written judgement/ decision/ verdict; va.--*gtong*;--*'don* to render a verdict/ judgement/ decision ¶ *kho la nyes pa med pa'i bcad khra btang yod pa red (They) rendered a not-guilty verdict for him.*

བཅད་ཁྲ་ཁྲབ་བསྒྲགས་ /--khəpṭaà/ announcement/ proclamation of verdict/ judgement; va.--*byed* to announce/ proclaim a verdict.

བཅད་ཁྲ་གཏོང་ /--tōōn/ see *bcad khra*

བཅད་ཁྲ་འདོན་ /--töön/ see *bcad khra*

བཅད་གོང་ /cɛ̄ɛqoòn/ fixed price, fixed rate

བཅད་གྲངས་ /cɛ̄ɛṭaàn/ fixed number, norm, quota, allotment

བཅད་རྒྱ་ /cɛɛka/ limit/ boundary of an area

བཅད་གཏམ་ /cɛ̄ɛtam/ resolution, decision

བཅད་དོན་ /cɛ̄ɛtöön/ settled/ determined issue, order, regulation, rule, prescription

བཅད་ནས་སྤྲོད་ /cɛ̄ne töö/ va. to cede (territory) ¶ *kho tsho'i 'dod pa ltar khos sa cha chen po bcad nas sprod dgos byung ba red According to their wishes, he had to cede a great deal of land to (them).*

བཅད་འཕྲོ་ /cɛ̄ɛnṭo/ sm. *bcad 'phrod*

བཅད་འཕྲོད་ /cɛ̄ɛntöö/ remainder

བཅད་ཚད་ /cɛ̄ɛtsɛ̀ɛ/ quota, ration, allowance, limit ¶ *mi res sa zhing bdag dbang byas chog pa'i rgya khyong gi bcad tshad the limit on the amount of land one person can own*

བཅད་མཚམས་ /cɛ̄ntsam/ 1. sm. *bcad khra* 2. demarcation/ boundary line

བཅད་བཟུང་ /cēēsuun/ (lit. cutting off and seizing), annexation/ occupation of a territory; va.--*byed* to occupy/ annex a territory, to unilaterally create a new polity within a larger state ¶ *sa mtshams mtha' khul la bcad bzung byed pa dang pham nyes byung ba red As soon as they annexed the border territory, (they) were defeated.*

བཅད་བཟུང་ས་ཁུལ་ /--sə̄qʊʊ/ an annexed/ occupied area

བཅད་ལྷུག /cēēluu/ poetry and prose

བཅབ་ /cə̄p/ f. of *'chab*

བཅབས་ /--/ 1. p. of *'chab* 2. secret, hidden, conclealed ¶ *nyes ba bcabs covert/ hidden crime*

བཅམ་ /cām/ p. of *'cham*

བཅམ་བཅམ་ /cāmcam/ sm. *bcam bcom*

བཅམ་བཅོམ་ /cāmcom/ trifling, trivial, miscellaneous

བཅའ་ /cā/ 1. f. of *'cha* and *'chos* 2. abbr. of *bca' ba*

བཅའ་ཁྲལ་ /cāṭɛɛ/ tax; va.--*'gel* to tax

བཅའ་ཁྲིམས་ /cə̄tim/ law ¶ *bca' khrims dang brgal ba'i bya spyod an illegal act*

བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནུས་པ་ /--qi nupə/ legal efficacy, effectiveness of law, the power of the law

བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་གློ་འདྲིས་པ་ /--qi lōtisə/ legal advisor, counsel

བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་རིག་པ་ /--qi riqpə/ jurisprudence, study of law

བཅའ་སྒྲིག /cā tiq/ va. to make preparations/ arrangements, to prepare for ¶ *sang nyin gyi las ka'i bca' sgrig dgos red (We) should make preparations for tomorrow's work.*

བཅའ་དངོས་ /cāŋöö/ things, goods

བཅའ་ཆས་ /cācɛɛ/ sm. *bca' dngos*

བཅའ་གཏར་ /cā tar/ sm. *bca' sgrig*

བཅའ་སྡོད་ /cātöö/ permanent (non transient) residence ¶ *lha sar bca' sdod rgya mi'i dmag dpon 'di the Chinese general stationed permanently in Lhasa* va.--*byed* to reside permanently ¶ *bod mi de tsho a rir bca' sdod byed kyi yod pa red Those Tibetans stay permanently in America.* ¶ *sa gnas de tsho'i mi dmang kung hrer dmag dpung bca' sdod byed pa red Soldiers were permanently billited in the communes in those areas.*

བཅའ་སྡོད་དམག་ /--māā/ occupation troops/ army, permanently stationed troops

བཅའ་བསྡུས་ /cə̄tüü/ planned/ regulated reduction ¶ *mi tshang bca' bsdud family planning*

བཅའ་བ་ /cāwa/ 1. drink ¶ *bza bca' food and drink* 2. notice; va.--*byed* to notify, to inform

བཅའ་བཞུགས་ /cə̄šuu/ h. of *bca'*

བཅའ་བཞུགས་སྐུ་ཚབ་ /--qūtsəp/ permanent representative (h)

བཅའ་ཡོས་ /cāyöö/ parched grain

བཅའ་ཡིག་ /cəyii/ constitution, legal document

བཅའ་ལག་ /cāla/ bh. goods, things

བཅའ་སྲུང་ /cəsuun/ garrison, defense force; va.--*byed* to garrison, to defend permanently

བཅར་ /cāā/ 1. va. to go to/ call on someone high in status (h) ¶ *ngas khong gi sku mdun du bcar ba yin I called on him. (h)* 2. close, dear (relationship) ¶ *shin tu bcar ba'i grogs po a very close friend* 3. to get close to, to come in close contact with ¶ *dgra bo'i dmag mis nga tsho'i nye 'gram du bcar nus kyi ma red The enemy forces will not dare to come close to us.*

བཅར་རྟེན་ /cārteen/ gift/ present given when calling on someone

བཅར་འདུས་ /cəətüü/ came and collected

བཅར་བ་གནང་ /cārwa nāŋ; cāā nāān/ va. to call on, to have an audience (h) ¶ *de'i nyin srid 'dzin mchog gi shag tu bcar ba gnang song On that day (he) called on the President in his residence. (h)*

བཅར་འབྱོར་ /cāncəə/ arrival report (h); va.--*byed* to report one's arrival ¶ *mthus mi rnams 'di ga las khungs su bcar 'byor byung The representatives have reported to this office.*

བཅར་བཞུགས་པ་ /cəršuqpə/ retinue

བཅལ་ /cɛɛ/ p. of *'jal*

བཅས་ /cɛ̄ɛ̄/ 1. p. of *'cha* and *'chos* 2. used to indicate the end of a complete ennumeration list ¶ *las khungs nang dge rgan gcig dang drung yig gnyis slob grwa ba kha shas bcas 'dug They were a teacher, two secretaries and a few students in the office.* (*bcas* indicates that there are no other people in the office) 3. along with, together with, with ¶ *khong sku 'khor dang bcas rgya gar la phebs pa red He, together with (his) retinue, left for India.* ¶ *dga' spro tshad med dang bcas khong la dga' bsu zhus pa red They greeted him with great joy.*

བཅས་པའི་སྡོམ་ཁྲིམས་ /cɛɛpɛɛ tumtim/ interdictions and taboos

བཅིང་ /cīŋ/ f. of *'ching*

བཅིངས་ /--/ p. of *'ching*

བཅིངས་བཀྲོལ་ /cīŋtüü/ sm. *bcings 'grol*

བཅིངས་བཀྲོལ་ས་ཁུལ་ /--səquu/ sm. *bcings 'grol sa khul*

བཅིངས་འགྲོལ་ /--/ liberation; va. --*gtong* to liberate ¶ *bcings 'grol btang (p. of gtong) bzhin pa'i sa khul liberated areas* ¶ *bcings 'grol btang rjes after liberating (them)*

བཅིངས་འགྲོལ་འཐབ་ཕྱོགས་ /--thəpcöö/ liberation front

བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ /--mäā/ liberation army

བཅིངས་འགྲོལ་དམག་འཁྲུག /--mə̄qṭuù/ War of Liberation

བཅིངས་འགྲོལ་དམག་མི /--məə̄mi/ Liberation Army Soldier

བཅིངས་འགྲོལ་ལས་འགུལ /--lènqüü/ liberation movement/ campaign

བཅིངས་འགྲོལ་ས་ཁུལ /--sə̄qüü/ liberated areas

བཅིངས་ཐག /cīṇtaà/ binds, fetters, chains; va.--*rgyag* to bind, to fetter, to chain

བཅིངས་པ /cīnpə/ binds, shackles; vi.--*'grol* to get untied/ unchackled, to get liberated from bondage

བཅིངས་ཞགས /cīnsaà/ sm. *bcings thag*

བཅིབ /cīp/ f. of *'chib*

བཅིབས /--/ p. of *'chib*

བཅིར /cīr/ p. of *'chir*

བཅིལ /cīi/ p. of *'jil*, 1

བཅུ /cū/ 1. ten 2. f. of *'chu*

བཅུ་དགུ /cūqu/ nineteen

བཅུ་གཅིག /cūqcii/ eleven

བཅུ་ཆ /cūcə/ a tenth ¶ *bcu cha gsum* three tenths

བཅུ་གཉིས /cūnnii/ twelve

བཅུ་ཐམ་པ /cū thampa/ ten

བཅུ་དྲུག /cūṭuù/ sixteen

བཅུ་བདུན /cūptüün/ seventeen

བཅུ་པ /cūpə/ the tenth ¶ *zla ba bcu pa* the tenth month

བཅུ་པའི་གསར་བརྗེ /cūpee sarce/ the October Revolution

བཅུ་དཔོན /cūqpüün/ leader of a group of ten people

བཅུ་ཕྲག /cūtaà; cūptaà/ 1. tens ¶ *mi bcu phrag kha shas yod pa'i tshogs pa* a group which has several tens (i.e. 30, 40, 50 people) 2. a decade

བཅུ་འཕར་བརྩི་སྟངས /cūpar tsītaàn/ decimal system

བཅུ་བཞི /cūpši/ fourteen

བཅུ་ཟུར /cūsuu/ sm. *bcu cha*

བཅུ་ཤོག /cūsöö/ group of ten, squad

བཅུ་གསུམ /cōqsum/ thirteen

བཅུག /cuu/ p. of *'jug*

བཅུག་བཏོན /cūqtüün/ deposits and withdrawals (in banking/ accounting) ¶ *bcug bton deb* passbook (for bank account)

བཅུག་རེག /cūqreq/ sensation of sexual intercource

བཅུད /cüü/ 1. juice, sap, extract 2. nutrition, nutrient ¶ *tshal de tsho gong khe la bcud che bar ma zad* not only were the dishes cheap and nutritious

བཅུད་ཀྱི་མི་ལ་ལྟ་རྟོགས /cüüqi milə tətsüü/ philosophy of life

བཅུད་ཀྱི་མི་ལ་ལྟ་ཚུལ་ /--mii thūnṭṣüü/ sm. *bcud kyi mi la lta tshul*

བཅུད་ཅན། /cǖücèèn/ sm. *bcud ldan*

བཅུད་ལྡན། /cǖntèèn/ nutritious ¶ *lto chas bcud ldan nutritious food*

བཅུད་མེད། /cǖümee/ not nutritious

བཅུད་རྫས། /cǖütsèè/ nutrient

བཅུད་ལེན། /cǖüleen/ the extraction of nutrients (from foods, plants, etc.)

བཅུན། /cǖn/ p. of *'jun*

བཅུམ། /cǖm/ p. of *'jum*

བཅུར། /cǖr/ p. of *'jur*

བཅུས། /cǖü/ p. of *'chu*

བཅུས་དཀྲུག /cǖüṭuu/ turning, lathe work ¶ *bcus dkrug bzo pa turner, lathe worker*

བཅེ་ /cē/ f. of *'che*

བཅེམ་ /cēm/ f. of *cem*

བཅེམ་རྩེ་ /cēmtse/ sm. *cem tse*

བཅེམས་ /--/ p. of *cem*

བཅེར། /cēr/ p. of *cer*

བཅེས། /cèè/ p. of *'che*

བཅོ་ : p. བཅོས་ /cō/ 1. va. to correct, to treat (illness), to revive, to reform ¶ *'dzin skyong byed phyogs thad skyon dang nor 'khrul yod pa bco bar dga po byed dgos One should be happy to correct faults and mistakes in the manner of governing.* ¶ *bcos zin pa'i 'char zin a revised draft* 2. sm. *bcu* (with *brgyad* and *lnga*) ¶ *bco lnga fifteen*

བཅོ་བརྒྱད། /cōpkɛɛ/ eighteen

བཅོ་ལྔ། /cōōna/ fifteen

བཅོ་ལྔ་མཆོད་པ། /--chööpa/ "Butter Lamp" festival in Tibet (15th of 1st Tibetan month)

བཅོམ་ /cōm/ 1. p. of *'jom* 2. to loot, to plunder ¶ *ngo log pas mi ser gyi rgyu nor mang po bcom yod The rebels looted much wealth from the people.* ¶ *gsod bsreg bcom gsum killing, burning, and plundering* 3. va. to defeat, to conquer

བཅོམ་ལྡན་འདས། /cōmtɛɛn tɛ̀ɛ/ the Buddha

བཅོམ་འཕྲོག་ /cōmṭṣɔɔ/ robbery, looting, plundering; va.--*byed* to rob, to loot, to plunder ¶ *sa gnas de tshor 'grul pa mang po'i dngul dang ca lag bcom 'phrog byas 'dug In those areas many travellers were robbed of their money and possessions.* vi.--*shor* to be robbed/ plundered/ looted

བཅོལ། /cōō/ p. of *'chol*

བཅོལ་འཇོག་ /cōōncɔɔ/ entrusting, leaving in someone's charge, commissioning; va.--*byed* to entrust (to someone), to leave in someone's charge, to commission

བཅོལ་མ་ /cōōma/ things entrusted/ left with another ¶ *re mo 'di nga'i ma red bcal ma red This painting is not mine. (I'm) keeping it for someone.*

བཅོལ་གཞོག་ /cōōsɔɔ/ sm. *bcol 'jog*

བཅོལ་ཡུལ་ /cüüyüü/ place of refuge/ shelter/ protection ¶ *nga tsho'i re ba bcol yul khyed rang rang yin You are the place of our hope.* va.--*byed* to hold/ consider as (one's) place of refuge/ shelter/ protection

བཅོལ་ལེན་ /cöölen/ taking care of something you are entrusted with ¶ *bu bcol khang der phrug gu 30 lhag tsam bcol len byed thub gyi yod pa red That nursery was able to take care of over thirty children.*

བཅོལ་ས་ /cöösa/ sm. *bcol yul*

བཅོས་ /cöö/ 1. p. of *bco* 2. p. of *'chos*

བཅོས་འགྱུར་ /cüükuu/ sm. *bcos bsgyur*

བཅོས་རྒྱག་ /cöö kaà/ va. to revise, to correct

བཅོས་རྒྱག་ཞུས་དག་ /cöökaà śütaà/ correction and proof-reading

བཅོས་སྒྱུར་ /cüükuu/ sm. *bcos bsgyur*

བཅོས་སྒྲིག་ /cüüṭiq/ 1. reorganization, adaptation ¶ *tang nang gi bcos sgrig reorganization within the party* 2. repair and assembly (of machines) ¶ *'phrul 'khor bcos sgrig khang machine workshop;* va.--*byed* to reorganization, to adapt; to repair, to assemble (machines)

བཅོས་བསྒྱུར་ /--/ reforms, changes; va.--*gtong;* --*byed* to reform, to change, to transform ¶ *srid gzhung gsar pas sa zhing bcos bsgyur byas pa red The new government made land reforms.*

བཅོས་བསྒྲིགས་ /cüüṭiq/ sm. *bcos sgrig*

བཅོས་བརྗེ་ /cööce/ sm. *bcos bsgyur*

བཅོས་ཐབས་ /cüütəp/ remedy, cure, help ¶ *nad de bcos thabs yod pa ma red There is no cure for this illness.* va.--*byed* to cure/ remedy

བཅོས་ཐབས་མེད་པ་ /--meèpa/ incurable, incorrigible, hopeless

བཅོས་མ་ /cööma/ artificial, unnatural, fake, false, hypocritical

བཅོས་མིན་ /cüümiin/ real, true, genuine ¶ *kho tsho bcos min dga' po byung ba'i rnam pa bstan pa red They showed that (they) were truly pleased.* ¶ *bcos min brtse ba true love*

བཅོས་མིན་སྙིང་ནས་ /--ñiŋnè/ truly, really, from the bottom of the heart, sincerely ¶ *bcos min snying nas thug rje che zhu gi yod (We) thank you from the bottom of our hearts.*

བཅོས་འཛུགས་ /cüüntsuù/ reconstruction; va.--*byed* to reconstruct

བཅོས་བཟོ་ /cööso/ repair, alteration; va.--*byed* to repair, to alter ¶ *bzo pa thos sgrig chas bcos bzo byed pa red The workers repaired the equipment.*

བཅོས་ལས་ /cööleɛ̀/ processing, treating; va.--*byed* to process, to treat ¶ *bcos las ma byed pa'i shing cha unprocessed timber*

བཅོས་བཟང་ /cöösaàn/ improvement,

revision, correction, repair, reform- va.--*byed* to improve, to revise, to correct, to repair, to reform

ལྕག /cāa/1. whip 2. adj. comp. of *lcag po*

ལྕག་བསྐུལ /cəqüü/ encouragement, urging, prompting; va.--*'debs; rgyag; --gtong* to encourage, to urge, to prompt, to press on

ལྕག་བརྡེབས /cāntep/ sm. *lcag bskul*

ལྕག་རྡོ /cāqto/ flint

ལྕག་པོ /cāqpo; cāqo/ quick, rapid, soon ¶ *lcag po shog Come quickly.* va.--*byed* to be quick, to hurry up

ལྕག་ཚན /cāqtsεεn/ sm. *lcag*

ལྕག་ཡུ /cəqyu/ whip handle

ལྕགས /cāa/ iron; metal

ལྕགས་ཀྱི་འཁྲུལ་འཁོར /--qi thūūqöö/ locomotive

ལྕགས་ཀྱི་གློ་བ /--qi lōwa/ iron lung machine

ལྕགས་ཀྱི་གཏེར་ཁ /--qi tērqa/ iron mine

ལྕགས་ཀྱི་ཡོལ་བ /--qi yȫöwa/ the iron curtain

ལྕགས་ཀྱུ /cəqku/ 1. a hook (iron); va.--*'debs; --rgyag* to hook 2. sl. bait, come-on, enticement ¶ *nga'i shor yas 'di'i lcags kyu red My losing is a come-on.*

ལྕགས་ཀྲིང /cəqṭiin/ sm. *lcags krin*

ལྕགས་ཀྲིན /--/ tin can, tin

ལྕག་དཀར /cāqaa/ tin, tin-plate

ལྕགས་སྐམ /cāqqam/ pincers, tongs

ལྕགས་སྐུད /cəqüü/ (iron/ steel) wire, telegraph wire

ལྕགས་སྐུད་ཀྱི་དྲ་ཀ /--qi ṭhaka/ wire mesh

ལྕགས་སྐུད་མེད་པའི་ཏར /--meepee tār/ wireless telegram, radiogram

ལྕགས་སྐྱུ /cəqku/ sm. *lcags kyu*

ལྕགས་སྐྱོག /caqkɔ̃ɔ̃/ iron ladle

ལྕགས་ཁ /caāqa/ steel grey (color)

ལྕགས་ཁབ་ལེན /caā khəpleen/ magnetic iron, magnet

ལྕགས་ཁྱི /cəəki/ iron-dog year

ལྕགས་ཁྲེམ /cāqkem/ iron spade

ལྕགས་ཁྲ /cāqṭa/ iron grating/ grill/ railing ¶ *sge'u khung gi lcags khra the iron grill of a window* 2. cage, bars (as in prison)

ལྕགས་ཁྲོ /cāqṭo/ iron kettle/ caldron

ལྕགས་གོང /caāqoon/ iron ball

ལྕགས་གོས /caāqöö/ armor

ལྕགས་གླང /caālaan/ iron-ox year

ལྕགས་མགར /cānqar/ blacksmith

ལྕགས་རྒྱུག /cəqkuu/ barbell (in weightlifting); va.--*'degs* to lift weights

ལྕགས་སྒམ /caāqam/ iron box/ chest

ལྕགས་འཁོར་ /cāāqΩΩ/ discus; va.--'phen; --rgyag to throw/ fling the discus

ལྕགས་སྒྱེད་ /cə̄qkiì/ tripod (iron/ steel)

ལྕགས་སྒྲོག་ /cāqṭΩῺ/ iron chains/ shackles/ fetters; iron treads

ལྕགས་སྒྲོམ་ /cāqṭom/ cage (iron)

ལྕགས་-ཅས་ /cāqcɛɛ̀/ sm. *lcags chas*

ལྕགས་གཅུས་ /cə̄qcüü/ iron screw

ལྕགས་བཅད་པ་ནང་བཞིན་ /caa ceepa nəŋšiin/ resolute, decisive, determined (lit. like cutting iron)

ལྕགས་ཆས་ /cāqcɛɛ̀/ ironware, hardware

ལྕགས་ཆས་ཆུང་རིགས་ /--chūŋriì/ small-sized hardware/ ironware

ལྕགས་ཆས་སྤྱོད་པའི་དུས་རབས་ /--cȍȍp thüürəp/ the Iron Age

ལྕགས་རྗེན་ /cāqceen/ pig iron

ལྕགས་གཉེར་ར་བ་ /cāqñee rawa/ mine (iron)

ལྕགས་སྙིགས་ /cə̄qñii/ iron slag

ལྕགས་གཏེར་ /cāqtee/ iron ore

ལྕགས་གཏེར་སེར་ནག /--sērnaà/ brown haematite

ལྕགས་རྟ་ /cāqta/ iron-horse year

ལྕགས་རྟ་ལོའི་དམག་འཁྲུག་ /--lȍȍ məqṭuù/ War of the Iron-Horse Year (i.e. the Sino-Japanese War of 1894)

ལྕགས་སྟག་ /cāqtaà/ iron-tiger year

ལྕགས་ཐག་ /cāqtaà/ chain (iron); va.--*rgyag* to chain

ལྕགས་ཐག་ཐེད་འདེགས་འཁྲུལ་འཁོར་ /--ciiteq ṭhüüqȍȍ/ mobile crane

ལྕགས་ཐབ་ /cāqtəp/ iron stove

ལྕགས་ཐུར་ /cə̄qtuu/ screw driver

ལྕགས་ཐོ་ /cāqtΩΩ/ iron hammer

ལྕགས་དམ་ /cāqtam/ can

ལྕགས་དུམ་ /cə̄qtum/ steel ingot, steel slab

ལྕགས་དྲ་ /cāqṭa/ wire mesh

ལྕགས་དྲེག་ /cāqṭee/ sm. *lcags snyigs*

ལྕགས་གདུང་ /cə̄qtuŋ/ iron/ metal beam

ལྕགས་མདའ་ /cāŋta/ any metal rod, knitting needle, medical probe, iron arrow

ལྕགས་མདས་ལྷ་བ་ /cāŋtɛɛ̀ lāwa/ knitting, embroidery

ལྕགས་མདོང་ /cāŋtoon/ metal pipe/ pipeline ¶ *rdo snum 'dren byed lcags mdong* oil pipeline

ལྕགས་རྡོ་ /cāqto/ iron ore

ལྕགས་རྡོ་དམར་པོ་ /--māāpo/ haematite

ལྕགས་རྡོ་སེར་པོ་ /--sēēpo/ iron pyrite

ལྕགས་ལྡེ་ /cāqtee/ lock and key

ལྕགས་པར་ /cāqpaa/ 1. iron/ metal;

va.--*rgyag*; --*'debs* to print (by iron/ metal type) 2. typewriter; va.--*rgyag*; --*'debs* to type

ལྕགས་པར་འཕྲུལ་འཁོར་ /--ṭhūūqȍȍ/ typewriter; printing press

ལྕགས་དཔར་ /--/ sm. *lcags par*

ལྕགས་སྤྲེ་ /cāqṭe/ iron-monkey year

ལྕགས་ཕག་ /cāqpaà/ iron-hog year

ལྕགས་ཕག་ལོའི་གསར་བརྗེ་ /--lȍȍ sārce/ Revolution of 1911

ལྕགས་ཕུར་ /cəqpur/ iron spike/ peg

ལྕགས་ཕྱེ་ /cāqce/ powered iron, iron filings

ལྕགས་འཕྲིན་ /cəqṭiin/ telegram, wire; va.--*gtong* to send a telegram/ wire

ལྕགས་བྱེ་ /cāqce/ iron filings (rougher than *lcags phye*)

ལྕགས་བྱ་ /cāqca/ iron-bird year

ལྕགས་བྱི་ /cəqci/ iron-horse year

ལྕགས་འབྲུག་ /cəqṭuù/ iron-dragon year

ལྕགས་སྦྲུལ་ /cəqṭüü/ iron-snake year

ལྕགས་མིན་གྱི་དངོས་པོ་ /cəqmiinqi ŋȍȍpo/ non-metallic things

ལྕགས་དམར་ /cāŋmaa/ red copper

ལྕགས་རྨོག་ /cāqmȍȍ/ (iron) helmet

ལྕགས་སྨྱུག་ /cəŋɲuù/ fountain pen

ལྕགས་རྩི་ /cəqtsi/ enamel paint

ལྕགས་རྩིབས་ཅན་གྱི་ཨར་འདམ་ /cəqtsip cɛɛnqi ārtam/ reinforced concrete

ལྕགས་ཚ་ཐོག་ཏུ་རྡུང་ /cāà tshātȍȍ tu tuùn/ id. strike while the iron is hot

ལྕགས་ཞ་ /cāqšā/ sm. *lcags rmog*

ལྕགས་ཞུ་ /cəqšu/ sm. *lcags bzhu*

ལྕགས་གཞོག་འཁོར་སྐྱོགས་ /cāqšȍȍ qhȍȍteq/ milling machine

ལྕགས་གཞོག་བཟོ་པ་ /--sopa/ milling machine operator

ལྕགས་གཞོང་ /cāqšo / iron basin/ tub

ལྕགས་བཞུ་ /cəqšu/ metallurgy, smelting; va./cāà šu/;--*gtong* to smelt iron (metals)

ལྕགས་བཞུ་མཐོ་ཐབ་ /--thōtəp/ blast furnace

ལྕགས་བཞུ་བཟོ་གྲྭ་ /--sota/ metallurgical/ smelting factory

ལྕགས་བཞུའི་སྒྲིག་ཆས་ /--ṭiqcēē/ metallurgical/ smelting equipment

ལྕགས་བཞུའི་ཐབ་ཀ་ /--thəpqə/ smelting furnace

ལྕགས་ཟམ་ /cāqsam/ iron bridge

ལྕགས་གཟེར་ /cāqsee/ nail; va.--*rgyag* to nail

ལྕགས་བཟོ་ /cāqso/ smithy; va.--*rayag* to do blacksmith work

ལྕགས་བཟོ་བ /cāqsɷɷ̀/ blacksmith

ལྕགས་ཡོས་ /cāqyöö̀/ iron-hare year

ལྕགས་གཡའ་ /cāqya/ rust

ལྕགས་རི་ /cəəri/ wall, fence ¶ *lcags ris bskor ba'i grong khyer* *a walled city*

ལྕགས་རི་རིང་མོ་ /--rinqu/ The Great Wall (of China)

ལྕགས་རིགས་ /cəqrii/ metal ¶ *lcags rigs rtsed chas* *metal toys*

ལྕགས་རིགས་ཁྱད་པར་ཅན་ /--khɛɛpaacɛɛn/ special metals

ལྕགས་རིགས་གཏུབ་གཅོད་འཕྲུལ་སྒྲིགས་ /--tūpsöö ṭhüütiq/ metal cutting machine

ལྕགས་རིགས་འདྲེས་མ་ /--ṭeema/ metal alloy

ལྕགས་རིགས་སྣ་ལྔ་ /--nāŋa/ the five metals: gold, silver, copper, iron, and tin/ pewter

ལྕགས་རིགས་བཟོ་ལས་ /--solɛɛ/ metallurgical industry

ལྕགས་རིགས་བསྲེས་མ་ /--sēma/ sm.

ལྕགས་རིལ་ /cəqrii/ 1. iron/ steel ball 2. shotput ball

ལྕགས་རོ་ /cāqro/ scrap metal

ལྕགས་ལམ་ /cāqlam/ railway, rail-railroad; va.--*sgrig;* --*'ding* to lay railroad tracks

ལྕགས་ལམ་རྐང་མ་ /--kāŋma/ monorail, single track railroad

ལྕགས་ལམ་སྒྲིག /--ṭiq/ see *lcags lam*

ལྕགས་ལམ་ཆུང་ཆུང་ /cāqlam chūŋcuun/ narrow-gauge railway

ལྕགས་ལམ་གཉིས་གཤིབས་ཅན་ /--ñiišipcèèn/ double-track railway

ལྕགས་ལམ་འདིང་ /--tiŋ/ see *lcags lam*

ལྕགས་ལམ་མ་ཤིང་/--məšiŋ/ sm. *lcags lam shing gdan*

ལྕགས་ལམ་དམག་ /--māā/ railway corps

ལྕགས་ལམ་གཞི་རྐང་/--šiqaan/ sm. *lcags lam gzhung thig*

ལྕགས་ལམ་གཞུང་ཐིག/--šuŋtii/ main line, trunk-line

ལྕགས་ལམ་ཟུར་ཐིག /--surtii/ branch line, arterial line

ལྕགས་ལམ་ཤར་བསྐྱོད་ /--šarköö/ direct traffic, through traffic

ལྕགས་ལམ་ཤིང་གདན་ /--šiŋtèèn/ a rail tie

ལྕགས་ལམ་ས་ཚིགས/--sətsii/ railway station

ལྕགས་ལས་བཟོ་གྲྭ་/cāqlɛɛ soṭa/ ironworks

ལྕགས་ལུག་/cəqluu/ iron-sheep year

ལྕགས་ལེབ/cāqlɛp/ 1. iron/ steel plate 2. discus

ལྕགས་ལེབ་བཙིར་འཁོར་ /--tsirqòò/ iron/steel plate rolling machine

ལྕགས་ཤན་ /cāqšɛɛn/ metal/ iron band/ hoop; va.--*rgyag* to bind with an iron band (e.g. boxes)

ལྕགས་ཤོག་ /cāqšɷ̀ɷ̀/ metal sheet/ plate

ལྕགས་གཤོལ་ /cāqšöö/ iron plough

ལྕགས་སག་ /cāqsaà/ file (tool)

ལྕགས་སླང་ /cāqlaan/ iron frying pan

ལྕགས་གསུམ་ཐོང་གཤོལ་ /cəqsum thōŋšöö/ three pronged plough

ལྕགས་བསྲེས་མ་ /cāà sēēma/ iron alloy

ལྕགས་ཧྲང་ /cāāhraŋ/ gun barrel

ལྕགས་ཧྲེང་ /cāqreŋ; cāqraan/ crowbar, iron bar

ལྕང་ལྕོང་ /cāŋcoŋ/ craggy, steep

ལྕང་མ་ /cāŋma/ willow (tree)

ལྕང་ར་ /cāŋra/ park/ grove of willow trees

ལྕང་ལོ་ /cāŋlo; cāānlo/ braid; va.--*rgyag* to braid

ལྕང་ཤིང་ /cəŋšiŋ/ sm. *lcang ma*

ལྕང་སོན་ /cāŋsöön/ seedling/ seed of willow tree

ལྕང་གསར་ /cāŋsaa/ seedlings

ལྕང་གསེབ་ /cāŋsep; cāānseè/ sm. *lcang ra*

ལྕམ་ /cām/ 1. wife (h) 2. small beam/ rafter

ལྕམ་སྐུ་ /cəmqu/ (term of address for women of high position) Madame, Mrs. ¶ *srid blon lcam sku in rda ra ghan di* *Prime Minister Madame Indira Gandhi*

ལྕམ་སྐུ་ཁབས་ /cām qušòò/ sm. *lcam sku*

ལྕམ་མོ་ /cāmmo/ sister

ལྕམ་ཤིང་ /cəmšiin/ timber for small beam

ལྕམ་སྲིང་ / cəmsiŋ/ sisters

ལྕམས་མེར་འཇོག་ /cāmee cɷ̀ɷ̀/ va. to leave off doing something on the spot/ immediately ¶ *'dir yong rgyu de dza drag che bar brten nang gi las ka lcams mer 'jog dgos byung* *Because (it) was so urgent to come here, (I) left my housework on the spot.*

ལྕི་ /cī/ sm. *lci ba*

ལྕི་དངོས་འདེགས་འཁོར་ /cīŋöö teqqɷ̀ɷ̀/ crane, hoist

ལྕི་འདེགས་ /cīntiq/ weight lifting; va.--*byed* to weight lift

ལྕི་བ་ /cōō/ 1. dung (of bovines) 2. heavy ¶ *bzo las lci ba* *heavy industry*

ལྕི་བའི་བཟོ་ལས་ /cīwèè solɛɛ/ heavy industry

ལྕི་ཚད་ /cītsèè/ weight; vi.--*'phar* to increase in weight

ལྕི་ཡང་ /cīyaan/ heavy and light; weight

ལྕི་ཡང་དབྱེ་ཕྱེལ་ /--thɛɛtee/ in order of importance/ urgency

ལྕི་ཡང་བརྟུར་ཚད། /--tur̲tsèè/ specific gravity

ལྕི་རློན། /cīlüün/ fresh dung

ལྕིད། /cīī/ sm. *ljid*

ལྕིབས། /cīp/ pot-holder, handkerchief ¶ *tshal slang tsha por lcibs kyis bzung nas holding the hot pan with a pot-holder* 2. va. to protect against

ལྕུག་སྟེན། /cūqt̤èèn/ twig

ལྕུག་མ། /cūŋma/ small branch, rod, switch

ལྕུང་ཀ། /cūŋqə/ jackdaw

ལྕེ། /cē/ tongue

ལྕེ་ཆུང་། /cīcuun/ uvula

ལྕེ་བདེ་པོ། /cē te̲po/ eloquent, verbal

ལྕེ་གཉིས། /cīñii/ two-faced (lit. two tongued), deceitful

ལྕེ་དིག་དིག /cē ti̲qtīi/ sm. *lce ldig*

ལྕེ་མདུན། /cēntüün/ front of the tongue

ལྕེ་ལྡག /cēntaà; cēlaà/ licking; va. --*rgyag* to lick

ལྕེ་ལྡིག /cētiq/ lisp

ལྕེ་རྩ། /cētsa/ base/ root of the tongue

ལྕེ་རྩེ། /cētse/ tip of the tongue

ལྕེ་ཞར། /cēšaa/ instrument for cleaning tongue

ལྕེ་ཤེས། /cēšee/ sense of taste

ལྕེབ། : p. ལྕེབས། /cēp/ va. to commit suicide, to take one's life ¶ *khos gtsang por mchongs nas lcibs pa red He jumped in the river and took his own life.*

ལྕེབས། /cēp/ p. of *lcebs*

ལྕེམས་ལྡག /cēntaà/ sm. *lce ldag*

ལྕོ། /cōō/ sm. *lci ba*, 1

ལྕོག /cɔ̄ɔ̄/ 1. turret of house/ castle 2. stalk

ལྕོག་ཁེབས། /cɔ̄ɔ̄qep/ tablecloth

ལྕོག་ལྕོག /cɔ̄qcɔ̄ɔ̄/ nodding, shaking head in agreement (usu. preceeded by *mgo*); va.--*byed* to nod

ལྕོག་བུ། /cōqpu/ sm. *lcog*

ལྕོག་རྩེ། /cɔ̄qtse/ table

ལྕོགས། /cɔ̄ɔ̄/ 1. to be able to cope/ handle 2. to have the time to ¶ *de ring khrom la 'gro yas lcogs pa mi 'dug (I don't think) I have the time to go to the market today.*

ལྕོང་མོ། /cōŋmo/ tadpole

ཆ་ /chā/ 1. the letter *cha* (used in alphabetical numbering) 2. fraction, part ¶ *dum bzhi btang ba'i cha gcig one part out of four* ¶ *brgya tham pa'i cha one hundreth* ¶ *bzhi cha gnyis two fourths* 3. pair, match ¶ *lham cha gcig a pair of shoes* 4. a particle used to change an adjective to its abstract noun form (*dkar po* (white) *dkar cha* (whiteness)) 5. same ¶ *'di gnyis cha red These two are the same.* 6. together ¶ *kho gnyis cha la phyin pa red They went together.*

ཆ་ག་བ་ /chāqapa/ sm. *cha ga ba*

ཆ་དཀར་ /chāqaa/ district in Lhoka

ཆ་རྐྱེན་ /chākeen/ conditions, circumstances, factors, facilities ¶ *dngos po'i cha rkyen material conditions* ¶ *dmag don dang/ chab srid/ dpal 'byor sogs kyi cha rkyen military, political, economic and other conditions* vi.--*'dzom*; --*tshang* to complete, to be equipped, to have what is needed ¶ *kho tshor chab srid kyi dbang cha'i cha rkyen ma 'dzom bar bsgyur bkod gang yang gtong thub kyi ma red Until they have the political power that is needed, they will not be able to make any changes.*

ཆ་རྐྱེན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ /--phūūnsum tshöqpa/ excellent conditions ¶ *bzo las 'dzugs skrun gyi cha rkyen phun sum tshogs pa excellent conditions for the development of industry*

ཆ་རྐྱེན་ངོ་མ་ /--ŋoma/ sm. *cha rkyen dngos*

ཆ་རྐྱེན་དངོས་ /--ŋöö/ specific/ concrete conditions

ཆ་རྐྱེན་མི་དགོས་པ་ /--mi qööpə/ unconditional ¶ *cha rkyen mi dgos pa'i phyir 'then unconditional withdrawal*

ཆ་རྐྱེན་རྩམ་སྨྲ་བ་ /--tsām māwa/ conditional theory

ཆ་རྐྱེན་ཚོར་སྣང་ /--tshūūnaan/ conditional reflex

ཆ་རྐྱེན་འཛོམ་ /--tsom/ see *cha rkyen*

ཆ་རྐྱེན་འཛོམས་པོ་ /--tsompo/ well-equipped

ཆ་ཀག་ /chāqa/ the edge/ border of garments, the hem; va.--*'debs* to hem

ཆ་ཀག་པ་ /chāqapa/ grasshopper

ཆ་གྲངས་ /chātaan/ 1. point ¶ *nga tsho'i ru khag la cha grangs bcu yod Our team has ten points.* 2. fraction 3. even numbers

ཆ་གྲངས་ཕྱེར་སྣང་ /--tārnaan/ improper fraction

ཆ་བགོས་ /chāqöö/ apportionment, division into parts/ groups/ segments; va.--*gtong*; --*byed* to divide into parts/ groups/ segments ¶ *sa zhing dang rgyu nor gang yod kho tsho khyim tshang bzhi la cha bgos byas pa red (They) divided whatever land or property there was among the four families.*

ཆ་འགྲིག་ /chā tii/ vi. to pair up, to match ¶ *lham gog 'di gnyis cha 'grig gi mi 'dug These shoes are not a pair.*

ཆ་འགྲིག་པོ་ /chā tiqpu; chā tiqu/ well matched, well paired up, symmetrical

ཆ་ཀྱག་ /chākaà/ doubles (in sports) va.--*rgyab* to play doubles

ཆ་རྒྱུས་ /chəkùù/ knowledge, familiarity ¶ *lung pa 'di 'i cha rgyus gang yang med (I) have no knowledge at all of this place. (I don't know this place.)* ¶ *kho tsho'i gzhung gi lam srol cha rgyus yag po yod pa red (They) have good knowledge of (their) system of government.*

ཆ་རྒྱུས་མེད་པ་/--meèpa/ not familiar with, without knowledge of, foreign to

ཆ་སྒྲིག་/chā ṭii/ va. to pair up, to match

ཆ་བསྒྲིགས་/chāptaà/ together with, along with

ཆ་བསྒྲིག་ /--/ p. of *cha sgrig*

ཆ་ཅན་ /chāceen/ denominator of a fraction

ཆ་གཅིག་/chāciq/ one pair

ཆ་ཆ་/chācha/ in pairs, in twos

ཆ་ཆོ་མ་ཆོད་/--māchöö/ sm. *cha cho med pa*

ཆ་ཆོ་མེད་པ་/--meèpa/ nonsense, ridiculous

ཆ་འཇོག་/chancɔ̃ɔ̃/ believability, credibility; va.--*byed;* /chā cɔ̃ɔ̃/ to believe, to rely ¶ *khos bshad par tshang nas cha 'jog byed kyi red All the people will believe what he says.* ¶ *sus kyang kho la cha 'jog yod pa ma red No one believes him.*

·འཇོག་འཕེར་བ་/--phērwa/ honorable, respectable, trustworthy ¶ *cha 'jog 'pher ba'i 'chings yig honorable treaty*

ཆ་འཇོག་མེད་པ་/--meèpa/ unreliable, untrustworthy

ཆ་མཉམ་/chāñam/ symmetry; symmetrical, proportionate

ཆ་མཉམ་དུ་བཞག་/--tu tā/ va. to place on the same footing, to equate with

ཆ་སྙོམས་ /chāñom/ equal, average; ¶ *sa zhing rnams cha snyom gyis bgos pa red (They) divided the land equally.* ¶ *cha rnyom gyi yong 'bab mi rer sgor 60 tsam yod The average income per person is about sixty rupees.* va. /chā ñōm/; --*byed* to equalize, to even out, to average

ཆ་སྙོམས་ཀྱི་གྲངས་ཀ་ /--qi ṭanqa/ average number

ཆ་སྙོམས་ཁ་ཟའི་རིང་ལུགས་ /--qhonεε riṇluù/ absolute equalitarianism

ཆ་སྙོམས་བགོད་ /--qöö/ va. to distribute evenly/ equally, to divide evenly/ equally

ཆ་སྙོམས་བགོད་འགྲེམས་/--qööntem/ even/ equal distribution

ཆ་སྙོམས་བགོས་ /--/ p. of *cha snyoms bgod*

ཆ་སྙོམས་དྲོད་གྲང་/--thotaan/ average temperature

ཆ་སྙོམས་ན་/chā ñōmna/ if one averages, on the average ¶ *nyi ma brgyad la thon pa'i ngar lcags cha snyoms na nyin rer tun 520 re yod The production of steel over an eight day period is on the average five hundred and twenty tons per day.*

ཆ་སྙོམས་བྱས་ན་ /--cheena/ sm. *cha snyoms na*

ཆ་སྙོམས་རིང་ལུགས་/--rinluu/ equalitarianism, egalitarianism

ཆ་སྙོམས་རིན་གོང་ /--rinqoon/ average price

ཆ་སྟ་/chata/ tweezers

ཆ་མཐུན་ /chətüün/ 1. equal, same 2. semi- ¶ *spyi tshogs ring lugs cha mthun semi-socialist*

ཆ་དང་ཡ་/chatan ya/ even and odd (lit. a pair and single)

ཆ་འདང་ /chanṭa/ sm. *cha snyoms*

ཆ་འདྲེས་/chanṭee/ mixture, alloy, compound

ཆ་བསྡུ་ཡ་བསྡུ་བྱེད་/chətu yətu chee/ va. to do anything within one's means ¶ *kho tshos cha bsdu ya bsdu byas nas skyabs bcol ba tshor gnas skabs sdod sa bzos pa red They did whatever they could to provide temporary housing for the refugees.*

ཆ་ནས་ /chanee/ from the point of view of, based on ¶ *dpal 'byor gyi cha nas byas nas from the viewpoint of economy* ¶ *dmag don gyi cha nas kho tsho yar rgyas phyin yod pa red Militarily, they have made progress.*

ཆ་ནས་བྱས་ན་/cha nee cheena/ sm. *cha nas*

ཆ་པེ་ཆོ་པེ་/chape chope/ odds and ends, junk, bits and pieces, not valuable items

ཆ་རྒྱུད་ /chacee/ necessary things/ parts

ཆ་ལྤུ་ /chəpu/ earring (used on animal)

ཆ་བྱད་ /chacee; chəpcee/ costumes ¶ *gtsang mo'i cha byed costumes of tsang women;* va.--*sprad* to dress in costume

ཆ་མ་འཆིས་/chamachii/ vi. to be uncertain, to be unsure, to not know ¶ *sang nyin gang yong cha ma 'chis It is uncertain what will happen tomorrow.*

ཆ་མ་རྟགས་/cha matɦɦ/ expression meaning "it couldn't be"

ཆ་མ་ཚང་/cha matshan/ incomplete, inadequate ¶ *sgrig chas cha ma tshang incomplete equipment*

ཆ་མི་འཚལ་/cha mitshee/ sm. *cha ma 'chis*

ཆ་མེད་ /chamee/ 1. without one part of a pair, alone, single 2. incomparable

ཆ་ཚམ་/chatsam/ fraction of, part of, partially ¶ *de'i don cha tsam rtogs pas ga par yang slebs kyi ma red (You) will not get anywhere by understanding this partly.*

ཆ་ཚམ་མ་ལུས་པ་ /--malüüpa/ complete, total ¶ *kho tsho'i shes lugs cha tsam ma lus pa rtsa med bzo thabs byas yod (They) tried to exterminate their culture completely.*

ཆ་ཚང་ (བ་) /chatshan; chatsaan/ complete, the whole ¶ *glog 'don sa tshigs kyi sgrig chas cha tshang thon skyed byed kyi yod pa red They produce the complete equipment for a power station.*

ཆ་ཚད་ /chātsɛɛ̀/ size

ཆ་མཚུངས་ /chā tshūūn/ vi. to correspond with, to be congruent with, to agree/ tally with ¶ *nga tshos go ba yas dang khos shod yas cha mtshung gi mi 'dug What we heard and what he is saying do not correspond.*

ཆ་མཚོན་ /chā tshȫȫn/ va. to take as an example, to use as a case in point ¶ *gnas tshul der cha mtshon nas bshad na If (we) talk taking that situation as an example*

ཆ་མཚོན་ན་ /--na/ for example/ instance ¶ *kho la cha mtshon na bod du zhing pa chung gras gcig red for example, he is a small farmer in Tibet*

ཆ་མཛེས་ /chāntseè/ symmetrical

ཆ་བཞག་ /chā šaà/ 1. to rely/ depend on ¶ *kho'i skad char cha bzhag thub kyi ma red We can't rely on his words.* 2. for example, supposing ¶ *rgya dmar gyis rgya gar la btsan 'dzul byas par cha bzhag na Supposing Red China invaded India*

ཆ་བཞག་ན་ /chā šaàna/ for example, supposing

ཆ་བཞག་ནས་ /chā šaànɛ/ based on, relying/ depending on ¶ *khor cha bzhag nas nyos po yin Relying on him I bought it.*

ཆ་ཡོངས་སུ་ཚང་བ་ /chā yoŋsu tshāŋwa/ complete, whole, in all facets ¶ *mar khe se le nyin ring lugs 'phel rgyas gtong dgos (We) should develop Marxism-Leninism in all facets.*

ཆ་ར་ /chāra/ Himalayan Oak

ཆ་ཕྲུ་ /chəru; chəpru/ peg, stake

ཆ་ལ་ /chāla/ together ¶ *kho gnyis cha la sdod pa red (They) lived together.*

ཆ་ལག་ /chālaà/ part, portion

ཆ་ལག་ཆ་ཚང་ /--chātsaan/ complete (parts), a complete set ¶ *'phrul 'khor cha lag cha tshang rang rgyal du bzo thub kyi yod pa red (We) are able to make complete machines in our country.*

ཆ་ལག་ཚང་བ་ /--tshāŋwa/ sm. *cha lag cha tshang*

ཆ་ལམ་ /chālam/ roughly, approximately, almost, more or less ¶ *gra sgrig cha lam tshar song The preparations are almost finished.*

ཆ་ལུགས་ /chəluù/ style of dress/ costume, fashion

ཆལ་ཆོལ་ /chāle chōle/ 1. nonsensical babbling/ talk 2. senseless/ meaningless/ aimless behavior

ཆ་ཤས་ /chāšɛɛ̀/ 1. part, portion section, unit ¶ *khang pa de'i cha shas gcig tshig 'dug A part of the house has been burnt.* 2. math. fraction

ཆ་སྲོལ་ /chāsöö/ tradition, custom

ཆ་གསེད་ /chāseè/ equal/ even distribution; va.--*byed* to distribute equally, to divide into equal proportions ¶ *las ka de la las khungs khag bzhi la cha gsed byas yod (They) have distributed the job among four offices.*

ཆ་གསེད་བསྡུ་ལེན་ /--tuleen/ equal collection (of contributions/ taxes)

ཆ་གསེམས་བགོ་འགྲེམས་ /--qotem/ equal/ proportional assessment

ཆ་ཧར་ /chāhar/ Mongol tribe

ཆག་ /chāà/ 1. fodder 2. vi. to break, to damage ¶ *kho'i rkhang pa chag pa red He broke his leg. (usu. p. of 'chag)* 3. vi. to decrease, to reduce, to go down (price, number, etc.) ¶ *zas gong phran bu chag 'dug The food price has gone down a little.* 4. vi. to miss (routine activities) ¶ *kha sa 'dzin grwa chag song (I) missed the class yesterday.*

ཆག་ཀྲུམ་ /chəqṭum/ sm. *chag dkrums*

ཆག་དཀྲུམས་ /--/ broken, damaged ¶ *dkar yol chag dkrums a broken cup*

ཆག་དཀྲུམས་མེད་པ་ /--meèpa/ unbroken, whole, entire

ཆག་སྐྱོན་ /chāqköön/ damage by breaking, breakage; vi.--*shor* to be broken, to be damaged

ཆག་ཁོངས་ /chāqoòn/ basket for measuring fodder

ཆག་ག་ཆོག་ག་ /chāqa chōqe/ sm. *cha pe cho pe*

ཆག་གང་ /chāqaan/ a bunch/ bouquet

ཆག་གྲུམ་ /chəqṭum/ sm. *chag dkrums*

ཆག་སྐྱོ་ /chāqo/ 1. calamity, catastrophe, misfortune; vi.--*'phrad; --'thug* to meet with calamity/ catastrophe/ misfortune 2. expression meaning "how unfortunate!"

ཆག་ཆག་ /chāqcaà/ sprinkling water; va.--*'debs (p. btab); --byed* to sprinkle water

ཆག་ཀ་གཏོང་ /chaà tōōn/ va. to reduce, to give a concession

ཆག་དུམ་ /chəqtum/ broken piece (of something) ¶ *shel sgo chag dum zhig a broken peice of glass*

ཆག་རྡུང་ཉག་རྡུང་ /chəqtuùn ñəqtuùn/ reckless, wanton

ཆག་པ་ /chāqpa/ bunch, bouquet

ཆག་པོ་ /chāqo/ broken

ཆག་ཟའད་ /chaāpεὲ/ feed-bag (for horses etc.)

ཆག་བུ་ /chəqpu/ a small bunch

ཆག་མེད་ /chāŋmeè/ without interruption/ break/ missing ¶ *kho zhog ltar lus rtsal chag med byed kyi yod pa red He does exercise every morning without a miss.*

ཆག་ཚག་ཀྲུ་བ་ /chāqtsaà qūwə/ pumpkin

ཆག་ཡང་ /chaāyaàn/ concession, reduction, (e.g. on taxes); va.--*gtong; --gnang (h)* to give a concession/ reduction

ཆག་རོ་ /chāqro/ wreckage fragments, broken pieces ¶ *so phag chag ro fragments of brick*

ཆག་ཤིང་ /chəqšiin/ splint

ཆགས་ /chāà/ vi. 1. to get attached to, to love ¶ *kho rgyu nor chags nas yong ma thub ba red He could not come because he was (so) attached to wealth.* 2. vi. to become ¶ *kho mi yag po zhig chags*

pa'i re ba yod (I) hope he will become a good person. 3. vi. to be situated (places) ¶ *grong khyer de gtsang po'i byang ngos na chags yod pa red The city is situated on the northern bank of the river.*

ཆགས་སྒོ་ /chāqo/ sm. *chag sgo*

ཆགས་ཅན་ /chāqcɛɛn/ lustful, sexual, licentious

ཆགས་འཇིག་ /chə̄qcii/ beginning and end, creation and destruction

ཆགས་གཏམ་ /chāqtam/ ribald talk

ཆགས་རྟེན་ /chāqtɛɛn/ support, foundation

ཆགས་སྟངས་ /chāqtaàn; chāataàn/ structure, composition; situation ¶ *sprin pa'i chags stangs la ltas nas looking at the cloud structure* ¶ *sa rgyu'i chags stang the composition of the soil*

ཆགས་སྡང་ /chāqtaan/ love and hatred ¶ *chags sdang bral ba'i sgo nas mi dmangs kyi bde don la lta bar to see to the welfare/ benefit of the people without love and hatred (without prejudice)*

ཆགས་གནས་ /chāqnɛɛ̀/ location, site

ཆགས་པ་ /chāqpa/ attachment, lust

ཆགས་བྲལ་ /chāqṭɛɛ/ free from attachments/ lust

ཆགས་དབྱིབས་ /chə̄yip/ sm. *chags stangs*

ཆགས་མེད་ /chāqmeè/ sm. *chags bral*

ཆགས་རྩེད་ /chāqtseè/ love making

ཆགས་རྩོལ་ /chə̄qtsüü/ sm. *chags*

ཆགས་ཞེན་ /chāqšeen/ attachment, desire ¶ *rgyu nor la chags zhen chen po great attachment to wealth*

ཆགས་རབས་ /chārap/ origin, geneology, ancestry ¶ *chags rabs kyi glog brnyan documentary film*

ཆགས་རིམ་ /chə̄qrim/ structure, composition ¶ *sa'i chags rim the composition of the soil*

ཆགས་ལུགས་ /chə̄luù/ sm. *chags stangs*

ཆགས་ས་ /chāāsa/ 1. position, site, location 2. object to which one is attached

ཆགས་སེམས་ /chāqsem/ sm. *chags zhen*

ཆགས་སྲོལ་ /chāqsöö/ system, structure

ཆང་ /chāān/ 1. Tibetan beer 2. sometimes used for *'chang*

ཆང་སྐྱད་ /chāŋqɛɛ̀/ drunk/ intoxicated talk

ཆང་སྐྱོགས་ /chāānkɔɔ̀/ ladle used for pouring *chang*

ཆང་བསྐོལ་ /chāŋqöö/ hot *chang*

ཆང་ཁང་ /chāŋqaan/ bar, tavern

ཆང་ཁྲལ་ /chāŋṭɛɛ/ liquor tax

ཆང་ཀར་མ་ /chāān qharma/ strong beer/ wine

ཆང་གི་ཉིང་ཁུ་ /chāŋqi ñiŋqu/ alcohol

ཆང་གིས་བཟི་ /chāŋqi si/ vi. to be intoxicated, to get drunk

ཆང་འཀག་ /chāŋqaà/ pot for making beer

ཆང་ངེ་ཆུང་ངེ་ /chāŋe chūŋi/ sm. *cha pe cho pe*

ཆང་བཅུད་ /chəŋcüü/ sm. *chang gi nying khu*

ཆང་བཅུད་སྒྲོན་མེ་ /--tönme/ alcohol lamp

ཆང་ཆུང་ /chəŋcuun/ abbr. for *chang nge chung nge*

ཆང་ཆེམས་ཅན་ /chāŋcemcɛɛn/ drunk, intoxicated

ཆང་བསྙལ་ /chāŋ ńɛɛ/ va. to make *chang*

ཆང་སྟོན་ /chāŋtöön/ cocktail party/ reception

ཆང་ཐུབ་ /chāŋtup/ high tolerance for alcohol/ liquor

ཆང་དད་ཅན་ /chāŋtɛɛ̀cɛɛn/ an alcoholic

ཆང་ནད་ /chāŋnɛɛ̀/ hangover

ཆང་གནས་ /chāŋnɛɛ̀/ sm. *chang khang*

ཆང་སྤགས་ /chaanpaà/ dough made from parched barley flour and beer

ཆང་ཕབས་ /chəŋphəp/ yeast/ fermentation agent for beer

ཆང་མ་ /chāŋma/ bar-maid

ཆང་མལ་ /chāŋmɛɛ/ sm. *chang khang*

ཆང་ཚོང་མ་ /chāŋ tshōŋma/ sm. *chang ma*

ཆང་རྩི་ /chəŋtsi/ sm. *chang phabs*

ཆང་ཚང་ /chāŋtsaan/ sm. *chang khang*

ཆང་ཟུངས་ /chəŋsuün/ sm. *'chang zungs*

ཆང་གཟུང་ /chəŋsuün/ sm. *'chang zungs*

ཆང་བཟི་ /chəŋsi/ drunk, intoxicated

ཆང་ར་ /chāŋra/ sm. *chang khang*

ཆང་རག་ /chaanraà/ alcoholic beverages

ཆང་རིན་ /chəŋriin/ tip, gratuity

ཆང་ལན་ཆུ་མཇལ་ /chaanlɛɛn chünceè/ poor way of returning a favor (lit. giving water in return for beer)

ཆང་ས་ /chaansa/ marriage, wedding ¶ *chang sa'i rten 'brel marriage ceremony;* va.--*rgyag* to marry ¶ *khong gnyis chang sa rgyag gi red They are getting married.*

ཆང་བསླངས་ /chāŋ laan/ vi. to ferment

ཆད་ /chɛɛ̀/ 1. shortage, deficit ¶ *khang gla'i chad zla ba rjes mar sprad dgos Rent that is short has to be paid next month.* 2. penalty, fine ¶ *phyis drag na chad yod pa red If (you) are late there will be a penalty.* 3. vi. to be short ¶ *kho la sprod yas sgor nas pad shag 20 chad song (I) was short 20 cents (when I went) to pay (him) a dollar.* 3. vi. to be cut off, to be broken off ¶ *kho tsho'i 'brel ba chad nas yun ring phyin pa red It has been a long time since they broke off relations.* ¶ *thag pa chad nas kho zags pa red The rope broke and*

he fell. 5. vi. to run out of ¶ *kho tsho dmag brgyags chad nas phyi 'then byed dgos byung ba red Because they ran out of supplies (military) they had to retreat.* 6. vi. to lose record of, to lose the tradition of ¶ *zlos gar de'i 'khrid rgyun chad nas lo mang po phyin pa red It has been many years since the tradition of teaching that drama has been lost.*

ཆད་གྲངས་ /cheeṭaan/ 1. deficit, shortage 2. math. negative quantity

ཆད་གྲངས་མཉམ་པའི་རིམ་གྲངས་ /--ñampee rimṭaan/ arithmetic progression

ཆད་འགེལ་ /chee qee/ va. to fine, to give a penalty (usu. in money or work)

ཆད་བསྒྲགས་ /cheeṭaa/ special notice/ announcement

ཆད་གཅོད་ /cheecöö/ punishment

ཆད་ལྟ་ /cheeta/ negative attitude/ viewpoint

ཆད་སྟོང་ /cheeton/ vacancy

ཆད་ཐོ་ /cheeto/ list/ record of what is missing or short or absent

ཆད་མཐུད་ /cheetüü/ joining, linking up, connecting, making up of a shortage; va.--*byed* to join, to link up, to connect, to make up shortage ¶ *lam ka chad mthud byas zin 'dug They have finished joining the road.*

ཆད་དོན་ /chetöön/ promise, agreement; va.--*byed* to agree to, to promise

ཆད་མདོ་ /chento/ sm. *chad don*

ཆད་པ་ /cheepa/ punishment, penalty, fine; va.--*gcod;* --*gtong* to punish, to fine, to sentence ¶ *kho lo nyi shu btson du sdod dgos pa'i chad pa bcad pa red (They) sentenced (him) to twenty years in prison.*

ཆད་མེད་ /cheemee/ without skipping some part of a sequence, continual ¶ *nyin ltar chad med everyday without fail*

ཆད་འཛར་ /chentsaa/ balance, leftover (usu. with payments)

ཆད་ཡིག་ /cheeyii/ a written agreement/ contract/ pact

ཆད་ལས་ /cheleè/ law, legal affairs

ཆད་ལས་ཀྲ་ /--ṭa/ court

ཆད་ལུས་ /cheelüü/ omission; vi.--*shor* to omit, to leave out

ཆད་ལུས་མེད་པ་ /--meèpa/ in full, complete

ཆད་སོ་ /cheeso/ sm. *chad don*

ཆད་ཀ་གསབ་ /chee səp/ va. to make up a deficiency, to supplement an omission

ཆད་ལྷག་ /cheelaa/ shortage and surplus, deficit and surplus

ཆན་ /cheen/ 1. sm. *mchan* 2. mash, pulp ¶ *'bras chan barley mash*

ཆན་ཏི་ /cheenṭi/ sm. *chan pa*

ཆན་ཐང་/ch./ Chientang River

ཆན་པ་/chɛ̄npa/ scissors, shears

ཆན་ཝ་ /ch./ kilowatt

ཆན་ཝ་ཁྲི་/ch./ sm. *chan wa*

ཆབ་ /chə̄p/ 1. water (h); va.--*skyon* to water 2. power, dominion (h)

ཆབ་ཁང་/chə̄pqaan/ room/ house for bathing (h)

ཆབ་ཁུང་/chə̄pquun/ latrine pit/ canal (h)

ཆབ་ཁོལ་/chə̄pqüü/ boiled water (h)

ཆབ་སྒོ་/chə̄pqu/ gate, main door (h)

ཆབ་ཆབ་/chə̄pcöö/ mediocre, not very good

ཆབ་ཆབ་བཅུ་གསུམ་/--cōqsum/ person who knows a little about a lot but nothing well

ཆབ་ཆེན་/chāpceen/ excrement (h)

ཆབ་ཏོག་/chə̄ptöö/ bedpan

ཆབ་རྟགས་/chāptaà/ urine specimen

ཆབ་གདན་/chə̄ptɛɛn; chāptɛɛn/ diaper

ཆབ་མདོ་/chāmto/ c. Chamdo

ཆབ་སྣོད་/chə̄pnüü/ water vessel (h)

ཆབ་འབངས་ /chāmpaàn/ subjects (political) ¶ *dbyin ji'i chab 'bangs subjects of the British*

ཆབ་མ་/chāma/ ornamented belt/ buckle

ཆབ་མིག་/chə̄pmii/ spring (h)

ཆབ་བཙོས་ /chāptsöö/ h. of *chu btsos*

ཆབ་རྩེ་ /chāptse/ buckle; va.--*rgyag* to buckle

ཆབ་ཚོད་ /chāātsöö/ clock, watch (h)

ཆབ་རྫིང་ /chə̄ptsiin/ swimming pool/ pond (h)

ཆབ་ཞོ་ /chāpšo/ milk (h)

ཆབ་གཞུག་ /chə̄pšuù/ picnic time in summer when people go swimming (h)

ཆབ་གཞོང་ /chə̄pšoon/ bathtub (h)

ཆབ་འོག་ /chə̄pwɔ̀ɔ/ under the power/ domain/ sovereignty of, subject, vassal ¶ *bod rgyal khab kyi chab 'og yul tsho places under the power of the Tibetan nation*

ཆབ་རིལ་ /chə̄prii/ water bottle (h)

ཆབ་རོམ་ /chāprom/ glacial ice

ཆབ་ཤོག་ /chāpšɔ̀ɔ/ 1. official letter notice 2. toilet paper (h)

ཆབ་སྲིད་ /chə̄psii/ politics, political ¶ *chab srid kyi khe dbang political rights;* va.--*skyong* to rule, to govern, to administrate (countries/ governments) ¶ *tshogs pa der chab srid lo mang skyong yod pa red That party has ruled for many years.*

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གོ་རྟོགས་ /--qi qhotɔ̀ɔ/ political consciousness/ awareness

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་ /--qi qhonèè/ political position

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་ /--qi qutii/ political leader

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་ཉུང་ཤས། /--ñuṇšèè/ oligarchy

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཉེས་ཅན། /--qi ñecεεn/ sm. *chab srid kyi nyes ming phog mkhan*

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཉེས་མིང་ཕོག་མཁན། /--qi ñemin phōōqεεn/ political offender/ prisoner

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གཉའ་གནོན། /--ñānöön/ political oppression/ suppression

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རྟོགས་པ། /--qi tōqpa/ sm. *chab srid kyi go rtogs*

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་བ། /--qi tāwa/ political view/ philosophy

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས། /--qi tɔ̄pšuù/ political power/ force

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་། /--qi thōptaan/ political rights

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཐབ་རྩོད། /--qi thəptsüü/ political struggle

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ། /--nèètsüü/ political situation/ condition

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དམག་འཐབ། /--qi məqtəp/ political battle

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རྩ་བ། /--qi tsāwa/ sm. *chab srid kyi rtsa 'dzin*

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རྩ་འཛིན། /--qi tsəntsiin/ political platform/ program

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཚོ་བ། /--qi tshōwa/ political life

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རང་བཞིན། /--qi rəŋšiin/ political/ nature/ sense

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རིག་པ། /--qi riqpə/ political science, politics

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་ཕྱོགས། /--qi lamcōō/ political line/ direction/ course

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་ལུགས། /--qi ləmluù/ political system

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་འགན། /--qi lεnqεεn/ political duty/ task

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཤུགས་རྐྱེན། /--qi šuqkeen/ political influence

ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བསམ་པ། /--qi sāmpa/ political thought

ཆབ་སྲིད་ཀྱིས་དམག་སྣེ་ཁྲིད། /--kii məqci ceè/ va. to put politics in the lead/ command

ཆབ་སྲིད་སྐྱོང་། /--kōn/ see *chab srid*

ཆབ་སྲིད་སྐྱོངས། /--/ imp. of *chab srid skyong*

ཆབ་སྲིད་བསྐྱང་། /--kāàn/ f. of *chab srid skyong*

ཆབ་སྲིད་བསྐྱངས། /--/ p. of *chab srid skyong*

ཆབ་སྲིད་མཁས་པ། /--qhēēpa/ political expert, politician

ཆབ་སྲིད་གྲོས་མཐུན་ཚོགས་འདུ།

/--thǖtǖn tshȫȫntu/ Political Consultative Congress/ Conference

ཆབ་སྲིད་གྲོས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ /--thöömöö tshȫȫntu/ sm. *chab srid gros mthun tshogs 'du*

ཆབ་སྲིད་ཅུས་ /--+ch./ political bureau

ཆབ་སྲིད་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཁག་ /--tōpšuùqi chõõqaà/ political forces/ cliques

ཆབ་སྲིད་འཐབ་ཕྱོགས་ /--thəpcöö/ political front

ཆབ་སྲིད་པ་ /--pa/ statesman, politician

ཆབ་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་རིག་པ་ /--pɛ̄ncõõqi riqpə/ political economy

ཆབ་སྲིད་བྱ་བ་ /--chawa/ political activity/ work/ affairs

ཆབ་སྲིད་འཚོ་བ་ /--tshōwaa/ sm. *chab srid kyi 'tsho ba*

ཆབ་སྲིད་ལས་འདས་པ་ /--lɛ̀ tɛ̀ɛpa/ beyond politics ¶ *chab srid las 'das pa'i gnad don an issue beyond politics*

ཆབ་སྲིད་ཨུ་ཡོན་ /--+ch./ political commissioner, commissar

ཆབ་གསང་ /chāpsaan/ urine (h); va. --*gnang* to urinate, to go to the bathroom

ཆབ་གསང་ཀྱེས་འདས་ /bh./ urine and stool

ཆབས་ཅིག་ /chəpcii/ together, together with ¶ *kho tsho tshang ma chabs cig yong ba red They all came together.*

ཆབས་སྒྲིགས་ /chəpṭaà/ sm. *chabs cig*

ཆམ་ཆམ་ /chāmcaan/ walk, stroll; va.--(+dat.-loc.) *'gro* to go for a walk/ stroll

ཆམ་ཏུ་ /chəmtu/ continually, continuously, alway

ཆམ་ནད་ /chāmnɛ̀ɛ/ sm. *cham pa*

ཆམ་པ་ /chāmpa/ cold, flu; vi.--*phog*; --*rgyag* to catch a cold ¶ *kho la cham pa lci po zhig phog 'dug He caught (has) a severe cold.*

ཆམ་རིམས་ /chəmrim/ flu epidemic

ཆམས་པ་ /chāmpa/ cold, flu; vi.-- *phog*; --*rgyag* to catch a cold

ཆམས་ལ་འབེབས་ /chāmla pep/ va. to defeat, to destroy, to beat badly

ཆར་ /chār/ 'sm. *char pa*

ཆར་སྐྱིབས་ /chārkip/ any shelter/ protection from rain/ snow, roof, tent, bus stand

ཆར་སྐྱོབས་ /chārkop/ umbrella

ཆར་ཁེབས་ /chārqep; chāāqep/ sm. *char gos*

ཆར་གོས་ /charqöö/ raincoat

ཆར་གྱི་ཟེགས་མ་ /chārqi seqma/ soft/ misty rain

ཆར་རྒྱུན་ /chārkün; chəəkün/ sm. *char zhod*

ཆར་ཅན་ /chərcɛɛn/ rainy

ཆར་ཆུ་ /chəəcu/ 1. rain-water 2. rainfall, rain ¶ *da lo char chu yag po byung song This year (we) had good rainfall.*

ཆར་གཏོགས་ /chār tɒ̃ɒ̃/ vi. to belong to, to be a part of ¶ *sa gnas de tsho bod dbus gtsang gi char gtogs kyi red That region is a part of central Tibet.*

ཆར་བརྟག་ཡོ་བྱད་ /chāātaà yocɛɛ/ barometer, metrological equipment

ཆར་ཐིགས་ /chəətii/ rain drop, dri::zle; va.--*rgyag* to drizzle

ཆར་དུས་ /chərtüü/ rainy season

ཆར་དྲག་ /chārtaà/ heavy/ pouring rain

ཆར་གདུགས་ /chəətuù/ umbrella; va.--*phubs* to open/ to put up an umbrella

ཆར་ལྡན་ /chārtɛɛn/ sm. *char can*

ཆར་པ་ /chāāpa/ rain; va.--*'bab;* --*gtong* to rain; va.--*chad* to stop raining

ཆར་པ་འབབ་ཚད་ /--phəptsèè/ amount of rainfall/ precipitation

ཆར་པ་ཟིམ་ཟིམ་ /--simsiin/ light/ soft rain, drizzle

ཆར་པ་སིབ་སིབ་ /--sīpsiì/ sm. *char pa zim zim*

ཆར་སྤྲིན་ /chərtiin/ rain cloud

ཆར་ཕེ་ /chəəpi/ sm. *char khebs*

ཆར་བུ་ /chərpu/ light rain

ཆར་འབེབས་ /chənpep/ prayer for rain

ཆར་འབོང་ /chānpɒ̃ɒ̃/ sm. *char tshad*

ཆར་ཚད་ /chārtsɛɛ̀/ quantity/ amount of rainfall

ཆར་ཚད་དཔྱད་ཆས་ /--cɛɛcɛɛ̀/ rain gauge

ཆར་ཞོད་ /chārṡöö/ monsoon ¶ *char zhod che ba'i skabs during the heavy monsoon*

ཆར་ཟིམ་ /chārsim/ sm. *char pa zim zim*

ཆར་ཟིལ་ /chərsii/ mist (from rain)

ཆར་གཡོགས་ /chāryɒ̃ɒ̃/ sm. *char khebs*

ཆར་རླུང་ /chārluun/ wind and rain, rainstorm, hurricane ¶ *char rlung drag po heavy storm*

ཆར་སླི་ /chəəli/ sm. *char khebs*

ཆལ་ཆིལ་ /chèècii/ wavering, fluctuating, pulsating ¶ *rba rlabs chal chil g.yo ba'i gtsang po'i thog o the river of pulsating waves*

ཆལ་ཆོལ་ /chɛɛcöö/ meaningless/ aimless/ senseless behavior; va.--*smra* to talk nonśense

ཆལ་མར་བཀྲམ་ /chɛɛmar tām/ va. to spread evenly/ uniformly, to broadcast/ scatter all over ¶ *zhal ba'i steng du tshags shog chal mar bkram 'dug (They) have spread newspapers all over the floor.*

ཆལ་མར་བཀྲལ་ /--tɛɛ/ sm. *chal mar bkram*

ཆལ་ལེ་ཆོལ་ལེ་ /chɛɛle chööle/ sm. *chal chol*

ཆས་ /chɛ̄ɛ̀/ 1. clothes, garments; va.--*spras; --gyon* to wear, to put on (clothes) ¶ *bod chas spras 'dug (They) have put on Tibetan clothes.* 2. va. to go, to leave ¶ *sa thog ring por chas so (They) went to far away places.* 3. va. to get ready, to make preparations ¶ *kho tsho 'gro bas chas pa na As they got ready to leave/ go.* 4. things, tools ¶ *lto chas foodstuffs*

ཆས་ཀ་ /chɛ̄ɛqa/ supplies, provisions (usu. for journey)

ཆས་ཁ་ /--/ sm. *chas ka*

ཆས་གོས་ /chɛ̄ɛqöö/ clothes, garments, costumes

ཆས་རྫུས་ /chɛ̄tsüü/ impersonation; va.--*sgrig; --spras* to impersonate

ཆས་གཟབས་སྤྲས་ /chɛ̄səp ṭɛ̀ɛ̀/ va. to dress up ¶ *dus chen der tshang mas chas gzabs spras yod pa red Everyone was dressed up at the festival.*

ཆི་གང་ /ch./ cylinder

ཆི་ཀ་ /chīqə/ wallet

ཆི་ཆི་གར་ /ch./ c. Tsitsihar

ཆི་ཆི་ཧར་ /ch./ sm. *chi chi kar*

ཆི་ཡོའུ་ /ch./ gasoline, petrol

ཆི་ཡོའུ་ཏན་ /ch./ gasoline bomb

ཆི་ལི་ /ch./ Chile

ཆི་ལེན་རི་བོ་ /ch.+riwuu/ Chi-lien Mountains

ཆིག་ /chīq/ one ¶ *chiq 'bum chig khri chig stong 111,000*

ཆིག་རྐྱང་ /cīqkaan/ single, alone

ཆིག་ཁྲི་ /chīqṭi/ ten thousand

ཆིག་བརྒྱ་ /chīqkaa/ one hundred

ཆིག་སྒྲིལ་ /chīqṭii/ unity, solidarity; united

ཆིག་ཆོད་ /cīqcüü/ sm. *gcig chog*

ཆིག་སྟོང་ /chēqtoon/ one thousand

ཆིག་གྲུབ་ /chīqtup/ able to do (something) alone

ཆིག་དྲིལ་ /chīqṭii/ rolled/ wrapped/ packed in one bundle

ཆིག་འབུམ་ /chīŋpum/ one hundred thousand

ཆིག་ཤད་ /chīqšèè/ a single *shad* (punctuation marker)

ཆིང་ཀྲེན་ /ch./ Muslim, Islam

ཆིང་ཁྲ་ /ch./ green tea

ཆིང་དངུལ་ /chīŋüü/ indemnity (deriving from a treaty)

ཆིང་ཏན་ /ch./ H-bomb

ཆིང་ཏན་མཚོན་ཆ་ /ch.+tshönca/ hydrogen/ nuclear weapon

ཆིང་མེ་སུའུ་ /ch./ penicillin

ཆིང་མོལ་ /chīŋmüü/ conference for making a treaty

ཆིང་སང་ /ch./ prime minister

ཆིངས་ /chīŋ/ 1. intervention, arbitration, mediation; va.--*rgyag; --byed* to intervene, to mediate ¶ *shog khag gnyis kyi rtsod rnyog mthun sgrig ched nga tshos chings byas pa yin We intervened to set-*

tle the dispute between the two groups. 2. bond, fetter, bandage; va.--*rgyag* to bind, to bandage, to fetter ¶ *rkang pa chag pa chings rgyab pa red (They) bound up the broken leg.* 3. imp. of *'ching*

ཆིངས་དངུལ་ /chīŋüü/ indemnity; va.--*sprod* to pay an indemnity

ཆིངས་དོན་སྐུ་ཚབ་ /chīŋtüün qūtsəp/ treaty representative

ཆིངས་དོན་ཡིག་ཁག་ /--yiiqaà/ treaties

ཆིངས་མ་ /chīŋmə/ sm. *chings*, 2

ཆིངས་ཡིག་ /chīŋyii/ treaty ¶ *mdza' mthun chings yig friendship treaty;* va.--*'jog (p. bzhag)* to sign a treaty

ཆིན་དན་ /ch./ sm. *ching tan*

ཆིན་ཚལ་ /ch./ type of vegetable similar to celery cabbage

ཆིབ་ /chīp/ sm. *chibs*

ཆིབས་ /--/ 1. imp. of *'chib* 2. sm. *chibs pa*

ཆིབས་སྐྱེལ་ /chīpkee/ sm. *phebs skyel*

ཆིབས་ཁལ་ /chīpqèè/ h. of *khal ma*

ཆིབས་ཁེབས་ /chīpqep/ horse blanket (h)

ཆིབས་གློ་ /chīplu/ girth (h)

ཆིབས་སྒ་ /chīpqa; chīīqə/ saddle (h); va.--*skyon* to saddle (horse) (h)

ཆིབས་སྒྱུར་ /chīpkuu/ sm. *chibs bsgyur*

ཆིབས་སྒྲོ་ /chīpṭu/ saddle bag (h)

ཆིབས་བསྒྱུར་ /chīpkuu/ a visit, journey (h) ¶ *khong bod la chibs bsgyur skabs during his journey to Tibet;* va.--*bskyangs;* --*gnang* to go, to come (h) ¶ *khong 'dir chibs bsgyur yang yang gnang gi yod He comes here frequently. (h)*

ཆིབས་ལྕག་ /chīpcaà/ horse whip (h)

ཆིབས་ཆག་ /chīpchaà/ horse fodder (h)

ཆིབས་ཆས་ /chīpcèè/ harness (h)

ཆིབས་རྟ་ /chīptə/ horse (h); va. --*'chib* to ride, to mount (a horse) (h)

ཆིབས་དྲེལ་ /chēpṭee/ mule (h)

ཆིབས་གདན་ /chīptèèn/ saddlecloth (h)

ཆིབས་དཔོན་ /chīīpüün/ head/ manager of a stable

ཆིབས་པ་ /chīpə; chīqpə/ sm. *chibs rta*

ཆིབས་ཞབས་ /chīpšəp; chīpšöö/ entourage, party, accompanying members on a journey (h) ¶ *srid 'dzin gyi chibs zhabs mi brgyad yod pa red There are eight people accompanying the President (on his journey).*

ཆིབས་ཞབས་འཁོད་ /--qhöö/ va. to arrive (h) ¶ *khong gnam thang du chibs zhabs 'khod skabs when he arrived at the airport (h)*

ཆིབས་ཡོབ་ /chīpyöö/ stirrup (h)

ཆིབས་གཡོག་ /chīpyöö/ groom (h)

ཆིབས་ར་ /chīprə/ stable (h)

ཆིབས་བཞོལ་ /chīpšüü/ dismounting, getting off (h); va. --*gnang* to dismount, to get off (a horse or train) (h)

ཆིབས་སྲབ་ /chīpsəp/ bridle (h)

ཆིབས་གསེབ་ /chīpsee/ stallion (h)

ཆིབས་བསུ་ /chīpsu/ sm. *phebs bsu*

ཆིར་ /chīr/ sm. *btsir*

ཆིའུ་ཅིར་ /ch./ Churchill

ཆིའི་ཁྲེ་ /ch./ sm. *chis khre'e*

ཆིལ་ཆིལ་ /chīlcii/ 1. waves, flow of water 2. shiny, glittering (of jewelery)

ཆིས་ཁྲེའི་ /ch./ automobile, vehicle ¶ *chis khre'e chung chung jeep;* vi.--*gtong* to drive a car/ vehicle

ཆུ་ /chū/ 1. water ¶ *'thung chu drinking water;* va.--*gtong* to irrigate; va.--*bkab* to boil water; va.--*rgyag* to water 2. river

ཆུ་ཀ་ལ་ /chūqala/ water tap/ pipe

ཆུ་ཀླུང་ /chūluun/ river

ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོ་ /--chēnpo/ great river, great current ¶ *rig gnas gsar brje chen po'i chu klung chen po'i nang du in the great current of the great cultural revolution*

ཆུ་ཀློང་ /chūlöön/ channel (of a river)

ཆུ་ཀྱིལ་གླིང་ལག་ /chūkii lĩnlaà/ penninsula

ཆུ་བཀག་ /chūqaà/ dam, reservoir

ཆུ་ཁ་བཀག་གཏོང་འཛུམ་སྒར་ /chū qāqtoon cüüpuu/ hydrant, water faucet

ཆུ་ཁ་བཀབ་ /chū qəp/ see *chu*, 1

ཆུ་རྐ་ /chūqə/ irrigation ditch/ channel

ཆུ་རྐེད་ /chūkee/ middle reaches of a river

ཆུ་རྐྱལ་ /chūkεε/ swimming; va. /chū kεε/ --*rgyag* to swim

ཆུ་རྐྱལ་ཁང་ /--qhāān/ sm. *chu rkyal rdzing bu*

ཆུ་རྐྱལ་རྫིང་བུ་ /--tsinpu/ swimming pool

ཆུ་སྐད་ /chūkèè/ the sound of rushing water

ཆུ་སྐམ་གཉིས་སྤྱོད་ཀྱི་ཐེན་ཁ་ /chūqəm ñiichüüqi thēnqε/ amphibious tank

ཆུ་སྐར་ /chūqar/ a minute

ཆུ་སྐར་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ Mercury

ཆུ་སྐོར་ /chūqöö/ water mill

ཆུ་སྐྱིལ་ /chū kii/ va. to fill up with water

ཆུ་སྒུར་ /chūkuu/ rhubarb

ཆུ་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་ /--sōqcaà/ aquatic creatures/ animals

ཆུ་སྐྱོགས་ /chūqöö/ water ladle

ཆུ་སྐྱོན་ /chūköön/ flood ¶ *char shod che dus chu skyon chen po yong gi yod pa red During the heavy monsoon season (they) have floods.*

ཆུ་སྐོར་ /chūkôô/ ridge or raised embankment to hold water in or to channel it through

ཆུ་བསྐྱེད་གློག་ཁང་ /chūkeè lööqaan/ hydro-electric plant

ཆུ་བསྐྱེད་གློག་ཤུགས་ཁང་ /--lōqšuù qhāan/ sm. *chu bskyed glog khang*

ཆུ་ཁ་ /chūqə/ bank (of river)

ཆུ་ཁང་ /chuqaan/ bathroom, shower-room

ཆུ་ཁུག་ /chūquù/ cove, bay, inlet

ཆུ་ཁུང་ /chūquun/ sluice, weir

ཆུ་ཁེབས་ /chūqep/ rain protection covering, raincoat

ཆུ་ཁོག་ /chū qhöö/ vi. to stop water going through something, to resist/ repell water ¶ *stod thung 'dir chu khog gi red pas Is this coat water resistant?*

ཆུ་ཁོལ་ /chūqüü/ boiled water ¶ *chu khol tsha po boiling hot water*

ཆུ་ཁོལ་མ་ /chū qhööma/ sm. *chu khol*

ཆུ་ཁྱི་ /chūki/ water-dog year

ཆུ་མཁན་ /chūqèèn/ sailor, boatman

ཆུ་འཁོར་ /chūqôô/ water mill, water wheel 2. whirlpool, eddy, vortex

ཆུ་འཁོར་གློག་འདོན་འཕྲུལ་འཁོར་ /--lööntöön thüüqôô/ hydro-/ water turbine generator

ཆུ་འཁོར་གློག་འདོན་འཕྲུལ་ཆས་ /-- -- thüücèè/ sm. *chu 'khor glog 'don 'phrul 'khor*

ཆུ་འཁོལ་ /chūqöö/ sm. *chu khol*

ཆུ་འཁྱིལ་ /chūkii/ puddle, pool, water-logged area; vi. /chū kīi/ to puddle (water)

ཆུ་འཁྱགས་ /chūnkaà/ ice

ཆུ་གང་ /chūqaan/ blister; vi.--*'thon* to get blistered

ཆུ་གོས་ /chūqüü/ raincoat

ཆུ་གྲུབ་བྲག་རྡོ་ /chūtup thaqto/ sedimentary rocks

ཆུ་གྲོག་ /chūtôô/ ravine

ཆུ་གླང་ /chūlaan/ water-ox year

ཆུ་གླིང་ /chūliin/ island

ཆུ་གློག་ /chūlôô/ hydro-electric, hydro-power

ཆུ་གློག་ས་ཚིགས་ /--sətsii/ hydro-electric station

ཆུ་མགོ་ /chūnqo/ 1. source of a river 2. up-river, up-stream

ཆུ་འགག་ /chūqaà/ lock, water-gate, sluice gate

ཆུ་འགུལ་གློག་སྐྱེད་མ་འཁོར་ /chūnqüü lōqkeè maqöö/ hydro/ water turbine generator

ཆུ་འགུལ་སྒོ་གཤོག་ /--qošöö/ hydro/ water turbine

ཆུ་འགུལ་མ་འཁོར་ /--maqöö/ sm. *chu 'khor sgo gshog*

ཆུ་འགོ་ /chünqò/ sm. *chu mgo*

ཆུ་འགོག་ /chünqòò/ water/ flood protection ¶ *chu 'gog lag 'dog chu tshod waterproof wrist watch*

ཆུ་འགྱེད་སྒོ་བཀག་ /chükeè qoqaà/ sluice gate

ཆུ་འགྲམ་ /chüntam/ bank, coast, shore

ཆུ་འགྲོ་ /chüntu/ drainage system, water drain/ sewer

ཆུ་འགྲོ་མ་ཡུར་ /--mǝyuu/ irrigation canal

ཆུ་འགྲོས་ལྟ་བུའི་ལས་སྒྲུབ་ /chuntüü tǝpüü lèètup/ streamlined production

ཆུ་འགྲོས་ལྟ་བུའི་ལས་རིམ་ /--lèèrim/ streamlined work

ཆུ་རྒལ་ /chü qɛɛ/ va. to cross/ ford a river

ཆུ་རྒུན་འབྲུམ་ /chü quntuun/ grape

ཆུ་རྒོད་ /chüqüü/ rushing river (lit. wild river)

ཆུ་རྒྱག་ /chü kaà/ va. to water, to irrigate

ཆུ་རྒྱས་ /chü kɛɛ̀/ vi. (of rivers) to be swelled, to be in spate, to rise ¶ *gtsang po de'i thog dbyar dus chu rgyas skabs tun khri phrag 'khyog ga'i gru gzings gtong thub kyi yod pa red In the summer, when the river rises, ships carrying tens of thousands of tons can sail.*

ཆུ་རྒྱུག་ /chükuù/ 1. flowing/ moving water 2. vi./ chü kuù/ (of rivers) to flow

ཆུ་རྒྱུག་རྒྱུག་ /chü kukuù/ fluent ¶ *kho bod skad chu rgyug rgyug red He is fluent in Tibetan.*

ཆུ་རྒྱུག་ཚད་ /chü kuqtsèè/ rate of flow of water

ཆུ་རྒྱུག་ས་ /--kuusǝ/ river bed

ཆུ་རྒྱུད་ /chüküü/ 1. coast, shore, bank (of body of water) 2. water system

ཆུ་རྒྱུན་ /chüküün/ 1. river, stream 2. the flow of rivers, current; va.--*gcod* to stop/ cut off the flow of rivers ¶ *chu shugs glog 'don sa tsigs kyi chu bkag gis drag tu rgyugs pa'i gtsang po'i chu rgyun bcad pa red The dam of the hydro-electric station has stopped the flow of the violent river.*

ཆུ་རྒྱུན་གྱེན་ལྡོག་ /--kentöö/ adverse current

ཆུ་རྒྱུན་འབབ་ཡུལ་ /--pǝpyüü/ river valley/ basin, the place where a river descends to

ཆུ་རྒྱུན་བཞིན་ /--ŝin/ uninterrupted continual (lit. like the flow of a river)

ཆུ་རྒྱུས་ /chüküü/ ligament, sinew, nerve

ཆུ་སྐྲང་ /chüqaàn/ 1. blister 2. abbr. of Eastern Tibetan guerrilla forces (*chu bzhi sgang drug*)

ཆུ་སྐྱལ་འཁྱིལ་འཁོར་ /chuqüü thüüqòò/ water-turbine machine/ generator

ཆུ་སྐྱལ་མ་འཁོར་ /--maqöö/ hydro/ water-turbine

ཆུ་སྒོ་ /chūqu/ sm. *chu 'gag*

ཆུ་ངོགས་ /chūŋɔɔ̃/ coast, shore, bank

ཆུ་ངོས་ /chūŋüü/ sea level; the surface of water

ཆུ་ངོས་ཀྱི་ཐིག་ /--qi thii/ the line of water-level, horizon line

ཆུ་མངར་མོ་ /chū ŋaamo/ soda, pop

ཆུ་རྫམས་ /chūnam/ a wave

ཆུ་ཀྱུ་ /chū cū/ sm. *chu bcu*

ཆུ་ཀྱོད་ཚད་ /chū cöötsɛɛ̀/ ship's displacement

ཆུ་བཅུ་ /chū cū/ va. to draw water, to take water out of a container with a ladle/ bucket

ཆུ་བཅུས་ /chū cǜü/ p. of *chu bcu*

ཆུ་ལྗི་རིགས་ /chū cirii/ heavy water

ཆུ་ཆག་ /chū chāà/ vi. (of water) to get lower, to go down, to recede ¶ *char zhod chad na chu chag gi red The river will go down when the monsoon stops.* ¶ *chu chag pa'i dus low water season*

ཆུ་རྩ་ /chūcu/ rhubarb

ཆུ་ཆེན་པོ་ /chū chēmpo/ 1. high tide 2. big river

ཆུ་འཆུ་ /chū chū/ sm. *chu bcu*

ཆུ་ཉལ་ /chūñèè/ well, tank

ཆུ་སྐྱུང་ /chūñuun/ the swallow

ཆུ་རྙོག་ /chūñɔɔ; chūmñöö/ muddy/ dirty water

ཆུ་གཉེར་ /chūñee/ ripples on water (indicative of ceaseless action) ¶ *dka' chu gnyer bzhin thug pa'i skabs when one meets ceaseless problems*

ཆུ་རྙོག་ /chūmñöö/ sm. *chu nyog*

ཆུ་སྙིགས་ /chūñii; chūmñii/ dirty water (water that has been used to wash/ rinse something)

ཆུ་སྙོམས་འཇལ་ཆས་ /chūñum cɛɛcɛɛ̀/ water leveling instrument (used in irrigation)

ཆུ་གཏིང་ཐུང་བ་ /chūtiin thūŋwə/ shallow water

ཆུ་གཏིང་ཟབ་པ་ /--səppə/ deep water

ཆུ་གཏེར་ /chūtee/ ocean, sea

ཆུ་གཏོང་ /chū tōōn/ va. to irrigate, to water

ཆུ་གཏོར་ /chū tɔɔ/ va. to sprinkle/ splash/ scatter water

ཆུ་གཏོར་རླངས་འཁོར་ /chūtöö lāŋqɔɔ/ water sprinkling car/ truck

ཆུ་རྟ་ /chūta/ water-horse year

ཆུ་སྟག་ /chūtaà/ water-tiger year

ཆུ་སྟོད་ /chūtöö/ upstream, upper reaches of a river

ཆུ་ཐགས་ /chūtaà/ sm. *chu 'thags*

ཆུ་ཐིགས་ /chūtii/ drop of water

ཆུ་ཐུབ་ /chūtup/ water-resistant

ཆུ་ཐུབ་ལོ་ཏོག་ /--lotɔɔ̀/ water-resistant crops

ཆུ་ཐོག་ /chūtɔɔ̃/ via sea/ water, on

the water, concerning water

ཆུ་ཐོག་སྐྱེལ་འདྲེན་ /--keenṭeen/ shipping, transportation by sea; va.--*byed* to transport by water/ sea

ཆུ་ཐོག་མི་ཚང་ /--qi mitsaan/ boat dwellers

ཆུ་ཐོག་འགྲིམ་འགྲུལ་ /--ṭimṭüü/ water/ sea travel

ཆུ་ཐོག་འགྲིམ་འགྲུལ་རྒྱ་བྱ་བ་ /--qi cawaa/ ocean navigation

ཆུ་ཐོག་གནམ་གྲུ་ /--nəmṭu/ seaplane

ཆུ་ཐོག་ལུས་རྩལ་ /--lüütsee/ aquatic sports

ཆུ་ཐོན་ /chūtüün/ marine, aquatic

ཆུ་ཐོན་དངོས་ཟས་ /--ŋöötsɛɛ̀/ marine/ aquatic products

ཆུ་ཐོན་བྱ་བ་ /--chawa/ marine work/ business

ཆུ་ཐོན་ཟ་ཆས་ /--sacɛɛ̀/ marine/ aquatic foods

ཆུ་འཐག་ /chūtaà/ water-mill

ཆུ་འཐེན་ /chū theen/ va. to drain water

ཆུ་འཐེན་འཁོར་ལོ་ /chūteen qhōlo/ water pump

ཆུ་འཐེན་འཕྲུལ་འཁོར་ /--ṭhüüqòò/ sm. *chu 'then 'khor lo*

ཆུ་འཐོར་ /chū thöö/ vi. to get scattered/ sprinkled/ splashed (of water)

ཆུ་དང་འོ་མ་འདྲེས་པ་ /chūtaŋ oma ṭeèpa/ inseparable, mixed well together (lit. mixed like water and milk)

ཆུ་དོང་ /chūtoon; chōtoon/ any hole in the ground with water inside, well, puddle, ditch

ཆུ་དྲོན་ /chūṭüün/ warm water

ཆུ་དྲོན་སོན་སྦང་ /--sönpaàn/ soaking seeds in warm water (for fast germination)

ཆུ་མདའ་ /chūntə; chūmtə/ hose, water gun

ཆུ་མདེལ་ /chūntee/ torpedo

ཆུ་མདོ་ /chūntu; chūmtu/ mouth of a river, estuary

ཆུ་མདོང་ /chōntoon/ water-pipe

ཆུ་འདྲེན་ /chüŋṭeen/ irrigation, watering; va.--*gtong*; /chū ṭeen/ to irrigate, to bring/ draw water (to fields) ¶ *zhing la chu mgo nas chu drang (p. of chu 'dren) yod pa red They have irrigated the field from upstream.*

ཆུ་འདྲེན་འཁོར་ལོ་ /--qhōlo/ water wheel

ཆུ་འདྲེན་ལྕགས་མདོང་ /--caqtoon/ water pipe

ཆུ་འདྲེན་གཏོང་ /chū ṭentoon/ irrigation, watering; va. --*byed* to irrigate, to water

ཆུ་འདྲེན་གདོང་རིང་ /chūṭeen tuŋriŋ/ water conduit pipe

ཆུ་འདྲེན་ཡུར་བ་ /--yurwə/ irrigation canal

ཆུ་རྡོ་ /chūrtu/ pebble

ཆུ་གནོན་འཁོར་ལོ་ /chūnüün qhōlo/ hydraulic press

ཆུ་སྣ་གང་ཁྲིད་ /chūnə qhəntii/ following blindly, gullible, not thinking for yourself

ཆུ་སྣ་གར་འཁྲིད་ /--qhərtii/ sm. *chu sna gang khrid*

ཆུ་སྣོད་ /chūnüù/ pitcher, jug

ཆུ་པ་ /chūpə/ 1. water carrier 2. traditional Tibetan men's and women's dress

ཆུ་སྤྲེ་ /chūṭi/ water-monkey year

ཆུ་ཕག་ /chūpaà/ water-pig year

ཆུ་ཕུགས་ /chūpuù/ water spring, fountain

ཆུ་འཐུང་དུས་ཆུ་ཕུགས་དྲན་དགོས་ /chū thüüntüü chūpuù ṭhɛnqöö/ don't forget the origin/ source (lit. when drinking water you have to remember the spring)

ཆུ་ཕྲན་ /chūṭèèn/ small river/ stream

ཆུ་བན་ /chūpèèn/ water jug

ཆུ་བལ་ /chūpèè/ 1. mud, slime 2. acquatic weed that looks like wool

ཆུ་བུམ་ /chūpum/ sm. *chu ban*

ཆུ་བུར་ /chümpuu/ 1. water bubbles 2. blister

ཆུ་བེད་ /chümpee/ water conservation ¶ *chu bed 'dzugs skrun water conservation construction*

ཆུ་བེད་གློག་ཤུགས་ /--lōqṡuù/ hydro-electric power

ཆུ་བེད་འགག་ཁ་མདོའི་ཨར་ལས་ /--qantöö aalɛɛ̀/ water conservation project

ཆུ་བེད་ཆུ་འདྲེན་ /--chūnteen/ water conservation and irrigation

ཆུ་བེད་བྱ་བ་ /--chawaa/ water conservation project/ works

ཆུ་བེད་བཟོ་བཀོད་ /--soqöö/ water consevancy project

ཆུ་བོ་ /chuwuu/ river

ཆུ་བོའི་རྒྱུན་བཞིན་ /chūwüü küünṡin/ sm. *chu rgyun bzhin*

ཆུ་བོའི་སྟོད་ཁུལ་ /--tööqüü/ upper reaches of a river

ཆུ་བྱ་ /chūcə; chūpcə/ 1. duck, water-fowl 2. water-bird year

ཆུ་བྱི་ /chūci/ water-mouse year

ཆུ་བྲུན་ /chūṭüün/ urine and excrement

ཆུ་བྲུབ་ /chū ṭhup/ p. of *chu 'brub*

ཆུ་འབབ་ /chümpəp/ waterfall

ཆུ་འབུད་ཚད་ /chū püütsɛɛ̀/ displacement of water

ཆུ་འབུར་ /chümpuu/ sm. *chu bur*

ཆུ་འབྲས་ /chümṭèè/ paddy wet rice

ཆུ་འབྲུག་ /chünṭuù/ water-dragon year

ཆུ་འབྲུབ་ /chū ṭup/ vi. to suddenly rise (water level of river), to suddenly flood

ཆུ་འབྲུབ་པའི་དུས་སྐབས་ /--pɛə thüüqəp/ high water season, flood season

ཆུ་འབབ་པའི་ས་ཁུལ་ /--pɛɛ sə̄qüü/ flood area

ཆུ་འབབ་ཚུལ་ /--tshüü/ flood situation

ཆུ་འབུམ་ /chūntum/ chicken-pox

ཆུ་སྦུག་ /chūpuü/ (small) water tubes/ pipes

ཆུ་སྦུར་ /chūpur/ 1. water bug 2. ant 3. driftwood

ཆུ་སྦྲུལ་ /chutüü/ 1. water snake 2. water-snake year

ཆུ་མ་ /chūmə/ 1. area under irrigation, irrigated fields ¶ *chu bed kyi las ka'i 'grub 'brag la brten nas sa zhing mang ba chu mar gyur ba red Because of the success of the water conservation work, most of the fields became irrigated.* 2. water carrier

ཆུ་མིག་ /chūmiì/ spring, water hole, fountain

ཆུ་དམག་ /chū maà/ sailor, navy

ཆུ་སྨད་ /chūmeè/ downstream, lower reaches of a river

ཆུ་རྒྱུན་ /chūnüün/ fast flowing stream/ river

ཆུ་རྒྱུན་འགྱེད་སྒོ་ /--keeqo/ sluice gate

ཆུ་བཙོས་ /chūtsöö; chōptsöö/ boiling/ cooking in water; va.-- *gtong; --rgyag* to boil in water

ཆུ་རྩ་ /chūtsə/ algae

ཆུ་རྩལ་ /chūtsee/ aquatic sports

ཆུ་ཚགས་ /chūtsaà/ sieve, strainer, filter

ཆུ་ཚད་ /chūtsèè/ 1. volume of water, level of water 2. standard, level ¶ *shes yon gyi chu tshad je mthor 'gro gi yod pa red The level of (their) education is going higher and higher.*

ཆུ་ཚན་ /chūtsèèn/ hot spring

ཆུ་ཚོད་ /chūtsüù; chōtsöò/ 1. hour ¶ *chu tshod gcig ring for an hour* 2. clock, watch ¶ *kho la chu tshod gcig sprad 'dug (They) gave him a watch.*

ཆུ་ཚོད་ཀྱི་སྐང་ /--qi sāŋ/ second (in time)

ཆུ་ཚོད་སྐར་ཆ་ /--qārca/ second

ཆུ་ཚོད་སྐར་མ་ /--qāama/ minute (of hour)

ཆུ་ཚོད་འཁོར་ལོ་ /--qhōlo/ clock, watch; va.--*'dogs* to wear a watch

ཆུ་ཚོན་ /chūtshün; chūntsöön/ water color (paint), latex paint ¶ *chu tshon re mo watercolor painting*

ཆུ་མཚམས་འབྱེད་རི་ /chūntsəm ceèri/ watershed

ཆུ་མཛོད་ /chūntsüù/ reservoir

ཆུ་འཛིན་ /chūntsiin/ cloud

ཆུ་འཛུལ་དམག་གྲུ་ /chūntsüü məqtu/ submarine

ཆུ་འཛོམས་ས་ /chū tsomsa/ confluence of two rivers

ཆུ་རྫ་ /chūtsə/ earthenware water pot/ pitcher

ཆུ་རྫས་ /chūtsèè/ sm. *chu thon sa chas*

ཆུ་རྫིང་ /chūtsiin/ pond

ཆུ་ཞིང་ /chūšiin/ irrigated field

ཆུ་ཞེང་ /chūšeen/ width of a river ¶ *ch.' zheng che ru phyin yod pa red The width of the river increased.*

ཆུ་གཞུག་ /chūšuù/ lower reaches of a river

ཆུ་གཞུང་ /chūšuun/ the middle of a stream/ river, main current/ stream

ཆུ་གཞོང་ /chūšöön/ water basin/ trough; tub for washing/ bathing

ཆུ་ཟབ་མཚོ་ཁ་ /chūsəp tshōqa/ deep-water port

ཆུ་ཟོམ་ /chūsom/ wooden barrel for storing or carrying water

ཆུ་ཟོས་ /chūsüü/ waste ¶ *dngul 'di chu zos la phyin pa red The money has gone to waste.*

ཆུ་ཟོས་འབོར་བརླག་ /--pɵɵlaà/ waste and loss

ཆུ་གཟར་ /chūsaa/ water ladle

ཆུ་བཟོམ་ /chūsom/ sm. *chu zom*

ཆུ་འོག་ /chūwɵɵ/ underwater

ཆུ་འོག་གི་འདམ་ /--qi tam/ river mud

ཆུ་འོག་ཐག་རྡོ་ /--thaqto/ reef, sumberged rocks

ཆུ་འོག་ཀྲུ་གྲུ་ /--kutu/ sm. *chu 'og dmag gru*

ཆུ་འོག་དམག་གྲུ་ /--məqtu/ submarine

ཆུ་འོབས་ /chūop/ water ditch/ pit

ཆུ་ཡིས་ཟད་ /chūyii sɛ̀ɛ̀/ water erosion, to erode, vi. to erode (by water) ¶ *chu yis zad pa'i lung pa a water eroded area*

ཆུ་ཡུར་ /chūyuu/ irrigation canal

ཆུ་ཡོས་ /chūyüü/ water-hare year

ཆུ་རད་ /chūrə/ sm. *chu 'obs*

ཆུ་རགས་ /chūraà/ dam, dike, embankment

ཆུ་རགས་རྒྱ་གམ་ཅན་ /--taqamcɛɛn/ dam consisting of vaulted walls

ཆུ་རགས་ཀྱི་དགག་སྒོ་ /--qi qaqo/ sluice gate

ཆུ་རགས་ཁ་ཤོར་ /--qhā šɵɵ/ vi. to burst/ break (of a dam, dike)

ཆུ་རིས་ /chūrii/ 1. ripple, wave (for water, rocks, material) 2. water color painting 3. painting/ drawing of water

ཆུ་རིས་ཤིག་ཤིག་ /--šiqšii/ rippled, wavy (for water, rocks, materials) ¶ *dwangs gsal mis bzos mtshe'u chu ris shig shig a clear, rippled, artificial lake*

ཆུ་རུད་ /chūrüü/ sm. *chu log*

ཆུ་རུབ་ /chūrup/ sm. *chu log*

ཆུ་རླབས་ /chūləp/ wave

ཆུ་རླུང་ /chūluun/ rainstorm, sea storm

ཆུ་ལ་བཀྱག་ /chūlə kaà/ vi. to float ¶ *gru de chu la bkyag song The boat floated.*

ཆུ་ལ་བརྟེན་པའི་གློག་ཁབས་ /--tēnpɛɛ

ཆུ་ལ་གདིམ་ /--tim/ vi. to drown

ཆུ་ལ་ནུབ་ /--nup/ sm. *chu la gdim*

ཆུ་ལ་སོར་ /--sɵɵ/ sm. *chu la gdim*

ཆུ་ལག་ /chūlaà/ tributary

ཆུ་ལམ་ /chūləm/ waterway, marine/ shipping route

ཆུ་ལམ་གྱི་རྟགས་ /--qi taà/ beacon, buoy, light-house

ཆུ་ལམ་གྱི་སྣ་ཁྲིད་ /--qi nā ṭhiì/ va. to pilot a ship

ཆུ་ལམ་གྱི་སྣ་ཁྲིད་པ་ /--qi nəṭiipə/ pilot (ship)

ཆུ་ལམ་སྟོན་མཁན་ /--tɵ̄ɵnñɛɛn/ sm. *chu lam gyi sna khrid pa*

ཆུ་ལུག་ /chūluù/ water-sheep year

ཆུ་ལུད་ /chūlüü/ irrigation (water) and manure

ཆུ་ལེན་ /chū leen/ va. to draw/ take water

ཆུ་ལོག་ /chūlɵ̀ɵ/ flood; vi.--*thon* to flood ¶ *dbyar ka chu log yang yang thon gyi yod pa red It floods often in the summer.*

ཆུ་ལོག་གི་རྩེ་ /--qi tsē/ flood crest/ peak

ཆུ་ལོག་འགོག་ /--qɵɵ/ va. to prevent/ block/ control a flood

ཆུ་ལོག་སྔོན་འགོག་ /--ŋɵ̄nqɵɵ/ sm. *chu log 'gog*

ཆུ་ལོག་འབབ་ལམ་ /--pəplam/ flood diversion channel/ spillway

ཆུ་ལོག་འཕྲེད་ /--chee/ va. to channel off flood waters

ཆུ་ལོག་འཕྲེད་སྒོ་ /--cheeqo/ water-gate which channels off flood waters

ཆུ་ལོག་འདྲེན་འཇུག་འགག་སྒོ་ /--tencee qaanqo/ flood-inlet gate

ཆུ་ལོག་བཤང་སྒོ་ /--šanqo/ water lock

ཆུ་ལོན་ /chūlüün/ sm. *chu rags*

ཆུ་ཤུ་ /chūšə/ sm. *chu log*

ཆུ་ཤིང་ /chūšiin/ driftwood

ཆུ་ཤུགས་ /chūšuù/ hydraulic power/ force

ཆུ་ཤུགས་ཀྱི་སྐྱུལ་བྱེད་འཕྲུལ་འཁོར་ /--qi kyüücee ṭhüüqòò/ hydraulic turbine

ཆུ་ཤུགས་འཕྲུལ་འཁོར་ /--qhōlo/ sm. *chu shugs kyi sgul byed 'phrul 'khor*

ཆུ་ཤུགས་གློག་སྐྱེད་ /--lɵɵqkee/ sm. *chu shugs glog 'don*

ཆུ་ཤུགས་གློག་སྐྱེད་ཁང་ /--qhaan/ sm. *chu shugs glog 'don sa tshigs*

ཆུ་ཤུགས་གློག་སྐྱེད་ས་ཚིགས་ /--sətsii/ sm. *chu shugs glog skyed sa tshigs*

ཆུ་ཤུགས་གློག་བསྐྱེད་ /--/ sm. *chu shugs glog 'don*

ཆུ་ཤུགས་གློག་འདོན་ /--lɵɵntɵɵn/ electric power (generation)

ཆུ་ཤུགས་གློག་འདོན་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thüüqòò/ hydroelectric power generator

ཆུ་ཤུགས་གློག་འདོན་བབས་ཚིགས་ /--pəptsuu/ sm. *chu shugs glog 'don sa tshigs*

ཆུ་ཤུགས་གློག་འདོན་ས་ཚིགས་/--sətsii/ hydroelectric power station

ཆུ་ཤུགས་ཐོན་ཁུངས་ /--thüünquùn/ hydraulic resources

ཆུ་ཤུར་ /chüšuu/ 1. ravine or channel made by running water 2. district in central Tibet

ཆུ་ཤུལ་ /chüšüü/ water spot/ stain, small amount of water left in a pot/ pan

ཆུ་ཤེལ་ /chüšèè/ crystal

ཆུ་ཤེལ་གཏེར་ཁ་ /--tērqa/ crystal mine

ཆུ་ཤོངས་ /chū šoon/ imp. of *chu gshang*

ཆུ་གཤང་ : p. ཆུ་བཤངས་ imp. ཆུ་ཤོངས་ /chū šaàn/ va. to boil/ drain water ¶ *khrom lam du 'khyie ba'i chu bshangs pa red They drained the water puddled in the streets.*

ཆུ་གཤིས་ /chüšii/ nature/ type of water

ཆུ་གཤོ་ /chū šo/ va. to throw/ pour out water

ཆུ་གཤོའི་ཡུར་བ་ /chüšüü yuupu/ drainage canal/ ditch

ཆུ་གཤོས་ /chū šöö/ p. of *chu gsho*

ཆུ་བཤངས་ /chū šaàn/ p. of *chu gshang*

ཆུ་བཤལ་ /chüšεε; chupšee/ rinsing; va.--*gtong* to rinse

ཆུ་ས་ /chüsə/ river mud

ཆུ་སེར་ /chüsèè/ serum, lymph

ཆུ་སྲང་ /chüsaan/ sm. *chu tshod kyi srang*

ཆུ་སྲམ་ /chütəm/ beaver

ཆུ་སྲིན་ /chüšiin/ crocodile

ཆུ་སྲུང་ /chüsuùn/ sm. *chu 'gog*

ཆུ་སླེ་ /chülè/ bank, shore

ཆུ་གསོག་ /chüsòò/ 1. water storage; va./chū sññ/; --*gtong* to store water 2. illness where body has excess water

ཆུ་གསོག་མཐོ་སྟེགས་ /--thōteq/ water storage tower

ཆུ་གསོག་ཚད་ /chū sññqtsεè/ water storage capacity

ཆུ་གསོག་རྫིང་བུ་ /chüsòò tsinpu/ water reservoir/ pond

ཆུ་ཧུབ་གང་ /chühup qhaan/ sip of water

ཆུ་ལྷག་ /chülaà/ tributary

ཆ་ལྷམ་ /chülhəm/ galoshes, rain boots

ཆུག་ /chūq; cuù/ imp. of *'jug*

ཆུགས་ /--/ p. of *'jug*

ཆུང་ /chūn/ adj. comp. of *chung chung*

ཆུང་གྲས་ /chūntèè/ 1. smaller class/ kind/ type ¶ *gnam gru chung gras smaller type planes* 2.

lower, less (important, significant) ¶ *las byed chung gras lower ranking officials*

ཆུང་གྲོགས་ /chūŋṭòò/ childhood friend

ཆུང་ངུ་ /chūŋu/ sm. *chung chung*

ཆུང་ཆུང་ /chūŋcuŋ; chūŋcuun/ small, tiny, young

ཆུང་བརྙས་ཆེར་སྐྲག་ /chūŋñèè chēēṭaà/ bullying the weak but fearing the strong

ཆུང་དུ་འགྲོ་ /chūŋtu ṭo/ vi. to become smaller

ཆུང་དུ་གཏོང་ /--tōōn/ va. to make smaller

ཆུང་དུས་ནས་ /chūŋtüü nɛɛ̀/ from infancy, from a young age

ཆུང་བ་ /chūŋwə; chūŋə/ 1. small ¶ *rgyal khab chung ba dang dpal 'byor skyo ba small country and poor economy* 2. smaller ¶ *kho khang pa chung pa zhig la spos pa red He moved to a smaller house.*

ཆུང་འབྲིང་ཆེ་ /chūŋṭiŋ chē/ small, middle and large

ཆུང་མ་ /chūŋmə/ wife; va.--*len* to take a wife, to marry

ཆུང་རྩག་ /chūŋtsaà/ minute, small, small scale, miscellaneous ¶ *bzo las chung rtsag small scale industry*

ཆུང་ཞེལ་ /chūŋšee/ low, poor, bad

ཆུང་ཟད་ /chūŋsèè/ sm. *cung zad*

ཆུང་རུ་ /chūŋru/ sm. *chung du*

ཆུང་ཤ་ /chūŋšə/ the meat of young animals (lamb, calf etc.)

ཆུང་ཤོས་ /chūŋšüü/ smallest

ཆུང་གསོས་མནའ་མ་ /chūŋso nāma/ child bride

ཆུད་ /chüü/ 1. vi. to get into, to be included in ¶ *tshig gsar ba de ming mdzod 'di'i nang la chud mi 'dug The new word hasn't been included in the dictionary.* 2. vi. to comprehend, to understand ¶ *don 'di khong du chud song (He) understood the meaning.*

ཆུད་འཛད་ /chüü tsa/ sm. *chud zod gtong*

ཆུད་ཟ་ /chüü sa/ va. to waste, to squander, to consume ¶ *chud mi za pa inexhaustible*

ཆུད་ཟོས་ /chüüsöö/ waste; va.--*gtong* to waste, to spoil ¶ *don med dus tshod chud zhos btang ba red (They) wasted a lot of time without any purpose.* vi. /chüü söö/; --*'gro* to be wasted, to squander ¶ *dus skabs bzang po de chud zos phyin pa red The good opportunity was wasted.*

ཆུད་ཟོས་ལ་ངོ་རྒོལ་ /--la ŋoqöö/ ch. slog. 'oppose waste'

ཆུད་གཟན་ /chüü sɛɛn/ p. of *chud gzan*

ཆུད་གཟོན་ /chüüsöön/ sm. *chud zos*

ཆུད་ཟོས་སུ་གཏོང་ /chüüsöö su tōōn/ sm. *chud zos gtong*

ཆུན་ /chüün/ vi. to discipline/ control ¶ *kho mi gshis 'jam po song gtsang phru gu tsho chun thub gi mi 'dug Because he is good na-*

tured, (he) cannot discipline the children.

ཆུན་པོ་ /chũnpu/ 1. bunch, bundle, bouquet ¶ *me tog gi chun po bouquet of flowers* 2. strict able to disciple ¶ *kho slob phrug chun po 'dug He is strict with students.*

ཆུབ་ /chūp/ vi. to comprehend, to understand (usu. follows *thugs su*) (h)

ཆུམ་ /chūm/ vi. to shrink/ crouch with fear

ཆུའི་རྒྱེན་ /chüükeen/ up-stream, against the current

ཆུའི་འཛགས་པ་ /chüü ciqpə/ sm. *chu skyon*

ཆུའི་མཐོ་དམན་གྱི་ཚད་ /--thõmɛɛnqi tshɛ̄ɛ̀/ water level

ཆུའི་དྲོད་ཚད་ /--thöötsɛɛ̀/ water temperature

ཆུའི་གནས་ལུགས་ /--nēēluù/ hydrography, hydrology

ཆུའི་ཝ་པ་ /--wapa/ aqueduct

ཆུར་ /chūr/ (*chu*+dat.-loc.) into/ to/ on the water ¶ *kho chur mchongs pa red He jumped into the water.*

ཆུར་ནུབ་ཚད་ /--nūptsèè/ draft (of ships)

ཆུས་ /chüü/ 1. by water (*chu*+inst.) 2. ch. an areal unit similar to a district

ཆུས་ཀྱི་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /chüüqi ūyüün lhēnqaan/ district committee

ཆུས་ཀྲང་ /ch./ administrative head of a district (*chus*)

ཆུས་བསྐོར་གློག་འདོན་འཕྲུལ་འཁོར་ /chüüqöö lõntöön thüüqöö/ hydro-turbine generator

ཆུས་འཁྱེར་ /chüü qhee/ vi. to be carried/ swept away by water, to drown ¶ *ston thog khyon che chus 'khyer ba red A considerable amount of the crop was swept away by water.*

ཆུས་འཁྲུད་ /--thüü/ va. to wash off in water

ཆུས་བསྣུབས་ /--nup/ vi. to drown

ཆེ་ /che/ adj. comp. of *chen po* ¶ *che shos the largest/ biggest/ greatest*

ཆེ་བསྐྱེད་ /chekeè/ (n+--) with great of the nominal meaning ¶ *'bad brtson che bskyed byas yod pa red (They) have (worked) with great diligence.* ¶ *sems shugs che bskyed kyis with great enthusiasm*

ཆེ་ཁག་ /cheqaà/ sm. *che gras*

ཆེ་ཁེ་སི་ལོ་ཝ་ཁེ་ /ch./ Czechoslovakia

ཆེ་ཁེ་སེ་ལ་ཝ་ཁེ་ས་ /ch./ sm. *che khe se la wa khe*

ཆེ་གེ་མོ་ /cheqemo/ sm. *zhes bya ba*

ཆེ་གྲས་ /cheṭɛɛ̀/ 1. larger type/ kind/ class ¶ *chu glog sa tshigs che gras the large class hydro-power station* 2. higher ¶ *dpon rigs che gras higher officials*

ཆེ་ཆུང་ /chicuun/ 1. big and small ¶ *rlangs 'khor che chung mang po 'dug There were many big and small vehicles.* 2. size ¶ *grong*

khyer de'i che chung lha sa tsam yod The size of that city is about that of Lhasa.

ཆེ་ཆུང་འཚམས་པོ་ /--tshāmpo/ just the right size

ཆེ་ཆེར་ /chēcher/ bigger and bigger, more and more ¶ *dpal 'byor yar rgyas che cher 'gro gi yod pa red The economy is improving more and more.*

ཆེ་བསྟོད་ /chēcöö/ sm. *che stod*

ཆེ་ཉམས་ /chēñam/ airs, acting grand; va.--*byed* to put on airs ¶ *khos phyi mi'i sar che nyams dpe med byed kyi 'dug He puts on unbelievable airs around foreigners.*

ཆེ་གཏོར་ཆེ་འཛུགས་ /chētöor chēntsuù/ large-scale destruction and large-scale establishment/ development

ཆེ་རྟགས་ /chētaà/ emblem/ ensignia indicating status/ rank

ཆེ་བསྟོད་ /chētöö/ 1. praise ¶ *dpa' bor ched bstod kyi glu dbyangs songs of praise to the heroes;* va.--*zhu (h); --byed* to praise 2. honor ¶ *srid 'dzin mchog la che bstod kyi gsol ston zhig phul ba red (They) gave a banquet in honor of the President.*

ཆེ་བསྟོད་ཀྱི་དཔུང་དམག་རུ་ཁག་ /--qi pūŋmaà rutii/ guard of honor

ཆེ་ཐག་ཆོད་ /chē thāqcöö/ extremely large, immense

ཆེ་འདོད་ཆུང་ཤོར་ /chēntöö chūŋšöö/ wanting the big and losing the small

ཆེ་ཕྲ་ /chēṭa/ large and small, various

ཆེ་ཕྲ་བར་གསུམ་ /--phərsum/ large, small and middle

ཆེ་བ་ /chēwa/ 1. great, big, large ¶ *khang pa de mdzes la che ba zhig 'dug The house is beautiful and big.* 2. very ¶ *rnyog dra che ba'i lag rtsal very complicated technique* 3. comparative of *chen po: bigger, greater, larger* ¶ *de las che ba yod pa ma red There is nothing bigger than that*

ཆེ་འབྲིང་ཆུང་ /chīṭiŋ chūŋ/ large, middle, small

ཆེ་མོ་ /chēmo/ senior, head ¶ *dge rgan che mo headmaster*

ཆེ་ཞེ་ /chēše/ paternal aunt

ཆེ་རིགས་ /chīriq; chīrii/ sm. *che gras*

ཆེ་རིགས་དཔོན་ཁག་ /--pööṅqaà/ bh. high officials, dignitaries ¶ *rgya gar gyi che rigs dpon khag mjal 'phrad gnang ba red (They) will meet the Indian dignitaries.*

ཆེ་རུ་འགྲོ་ /chēru to/ vi. to get larger/ bigger, to get increased

ཆེ་རུ་གཏོང་ /--tōon/ va. to enlarge, to make bigger, to encrease the size/ capacity/ volume/ extent/ weight ¶ *ljid che ru gtong to increase/ add weight* ¶ *rgya che ru gtong to widen, to expand (area)* ¶ *[illegible] gzhi de che ru gtong gi red (They) will enlarge the plan.*

ཆེ་ཤེལ་ /chēsee/ magnifying glass

ཆེ་ཤོས་ /chēšöö/ superlative of *chen po*

ཆེད་ /chêe/ 1. (vb.+--) for the purpose of, in order to, for ¶ *tshong rgyag ched dngul g.yar pa red (They) borrowed money for trading.* ¶ *phru gu'i ched for the children* 2. (--+vb.+*byed*) specially doing the verbal act ¶ *khong mjal bar ched bskyod byas pa yin (I) went to specially see him. (h)*

ཆེད་བསྐུལ་ /chīqüü/ special appeal; va.--*byed* to make a special appeal

ཆེད་བསྐོས་ /chēēqöö/ special appointment; va.--*byed* to specially appoint/ set up

ཆེད་བསྐོས་བརྟག་དཔྱད་པ་ /--tāqcɛɛ̀pa/ specially appointed researcher/ investigator

ཆེད་བསྐོས་མི་སྣ་ /--mi̲nə/ specially appointed persons/ envoys

ཆེད་བསྐོས་ལས་འགན་ /--lɛ̲nqɛɛn/ special duty/ assignment

ཆེད་བསྐོས་གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་ /--sənkuu q̲öö̲qɛɛn/ special reporter/ correspondent

ཆེད་བསྒྲུབ་ཚགས་པར་ /chēṯüün tshāqpaa/ special issue (of a newspaper, magazine)

ཆེད་མཁས་ /chēqhɛɛ̀/ specialist

ཆེད་འགན་ /chēnqɛɛn/ special responsibility; va.--*len;* --*'dzin* to take a special responsibility

ཆེད་འགའ་ /chēēqa/ sm. *res 'ga'*

ཆེད་བསྒྲགས་ /chēēṯaà/ special announcement/ notice/ communique

ཆེད་བསྒྲིགས་ /chīīṯii/ special edition/ publication; va. --*byed* to edit/ publish specially

ཆེད་བསྒྲིགས་དུས་དེབ་ /--thüütep/ special issue/ edition/ supplement

ཆེད་བསྒྲིགས་ལེ་ཚན་ /--le̲tsɛɛn/ special column (of a newspaper)

ཆེད་དངུལ་ /chēēŋüü/ speical fund; va.--*gtong* to spend/ allocate special funds

ཆེད་མངགས་ /chēēŋaà/ 1. special ¶ *ched mngags sku tshab special envoy/ representative* 2. specially, exclusively, just for that purpose ¶ *khong rgya gar la spun ched thugs par ched mngags phebs pa red He went to India specially to see his relatives. (h)* 3. purposely, intentionally ¶ *khyod la thebs pa red ma gtogs ched mngags zhu rgyu ma byung (I) hit you accidently. I did not do it purposely.*

ཆེད་མངགས་སྐུ་ཚབ་ /--qūtsəp/ special envoy/ representative

ཆེད་མངགས་ངོ་ཚབ་ /--ŋo̲tsəp/ sm. *ched mngags sku tshab*

ཆེད་མངགས་ཀྱིས་ /--q̲ii/ specially

ཆེད་མངགས་གདན་ཞུ་ /--te̲ènsu/ special invitation

ཆེད་མངགས་ཕོ་ཉ་ /--phōña/ messenger/ envoy

ཆེད་བརྗོད། /cheecöö/ editorial, commentary ¶ *spa rab rda'i ched brjod nang in the Pravda editorial*

ཆེད་གཉེར། /cheeñee/ 1. specialized, professional ¶ *ched gnyer gyi gsar rtsar rtsom dang rtsom khrid mi sna professional composers and directors* 2. special; va.--*byed* to send/ give, bestow specially/ exclusively ¶ *chu skyon byung ba'i sa gnas la lta rtogs byed mkhan ched gnyer byas pa red (They) specially sent people to survey the flooded areas.*

ཆེད་གཉེར་མཁས་པ། /--qhεεpa/ specialist

ཆེད་གཉེར་རུ་ཁག /--ruqaà/ specialist unit/ group

ཆེད་གཉེར་ལས་བགོས། /--lεεqöö/ division of labor into specialties

ཆེད་གཏོང་། /cheetoon/ specially sent

ཆེད་གཏོང་སྐུ་ཚབ། /--qütsəp/ special envoy/ representative

ཆེད་གཏོང་གནམ་གྲུ། /--nəmtu/ special airplane

ཆེད་གཏོང་མེ་འཁོར། /--meqɴɴ/ special train

ཆེད་བཏོན་དུས་དེབ། /cheetöön thüütep/ special issue (of a magazine)

ཆེད་དུ། /cheètu/ 1. specially ¶ *kho tshos ched du gdan 'dren zhus pa red (They) invited him here specially. (h)* 2. (vb.+--) for the purpose of, in order to, for ¶ *bu lon 'jal ched du for the purpose of paying back the debt*

ཆེད་དུ་མཁས་པ། /--qhεεpa/ specialist

ཆེད་དོན། /cheè thöön/ 1. this word is used in correspondence to indicate the start of the main subject matter (lit. special subject) 2. special reason/ meaning

ཆེད་སྤྱོད། /checöö/ for special uses ¶ *ched spyod kyi 'phrul stegs a lathe for special use*

ཆེད་པན་སྨན། /cheepεεn mεεn/ specific remedy/ medicine

ཆེད་བོས་སྐུ་ཚབ། /cheepöö qütsəp/ specially invited ambassador/ envoy/ representative

ཆེད་བྲིས། /chiitii/ specially written

ཆེད་འབུལ། /cheè pul/ 1. specially given/ sent (h) 2. h. of *ched don*

ཆེད་སྦྱོང་ཚན་ཁག /cheecoòn tshεnqaà/ special course

ཆེད་སྦྱོང་སློབ་གྲྭ། /--lapta/ professional school/ college (for law, medicine, art, etc.)

ཆེད་དམིགས། /cheèmii/ 1. special dedication/ consecration 2. special ¶ *ched dmigs kyi yon tan special skill/ knowledge*

ཆེད་དམིགས་གླེང་བརྗོད། /--lεŋcöö/ monograph, treatise an a special subject

ཆེད་དམིགས་གློག་འཕྲིན། /--lòqtiin/ special telegraph (telegram)

ཆེད་དམིགས་དོན་ཚན། /--thöntsεεn/

special items (of a treaty)

ཆེད་རྩོམ་ /chēētsom/ thesis, essay, article

ཆེད་འཛུགས་ /chēntsuù/ special founding/ establishing

ཆེད་ཞུ་ /chēè šu/ 1. telling specially 2. h. of *ched don*

ཆེད་ལས་ /chēēlεὲ/ special task, profession, specialty ¶ *ched las kyi 'char 'god khang special designing unit*

ཆེད་ལས་ཀྱི་རོལ་མོ་བ་ /--qi röömowa/ professional musician

ཆེད་ལས་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ special unit/ brigade

ཆེད་ལས་སུ་འགྱུར་ /--su kuu/ vi. to become specialized/ professionalized

ཆེད་ལས་སུ་བསྒྱུར་ /--su kur/ va. to specialize/ professionalize

ཆེད་ལས་སློབ་གྲྭ་ /--lōpta/ professional school, vocational school

ཆེད་སོ་ /chēēso/ sm. *ched don*

ཆེན་ཆུང་ /chēncuun/ sm. *che chung*

ཆེན་ཆུན་ /chēncuun/ senior and junior (wives)

ཆེན་པོ་ /chēmpo/ great, big, large ¶ *khang pa chen po big house* ¶ *gal chen po of great importance*

ཆེན་མོ་ /chēmmo/ sm. *chen po*

ཆེམ་ཆེམ་ /chēmchem/ 1. glittering 2. thundering/ roaring/ rumbling noise

ཆེམ་མེ་ /chēmme/ still, silent

ཆེམས་ /chēm/ in compounds: will, last testament ¶ *kha chems will*

ཆེར་ /chēr/ 1. great, much ¶ *khyad par cher mi 'dug It doesn't matter much.* 2. *che*+dat.loc. ¶ *cher gtong to increase/ make bigger*

ཆེར་བསྐྱེད་ /--kēè/ va. to grow strong, to become bigger/ larger, to strengthen

ཆེར་སྒྲོག་ /chērṭΩῺ/ broadcasting

ཆེར་སྒྲོག་གློག་ཁང་ /--lΩΩqaan/ radio/ broadcasting station

ཆེར་གཏོང་ /chēr tōōn/ see *cher*, 2

ཆེར་གཏོང་སྒྲ་འཁོར་ /--ṭaqΩΩ/ loudspeaker

ཆེར་སྤེལ་ /chēr pēl/ va. to enlarge/ widen/ spread

ཆེས་ /chēè/ (--+adj.) very, extremely ¶ *ches myur very fast* ¶ *yar rgyas ches myur bar 'gro ba'i rgyal khab extremely fast developing countries*

ཆེས་ཆེར་ /--chēr/ very much, much bigger ¶ *zhing las thon skyed ches cher phyin yod pa red The agricultural output has become much bigger.*

ཆེས་མཐོ་ /--thō/ 1. very high, extremely high ¶ *ches mtho'i dpon rigs high officials* 2. supreme

ཆེས་མཐོའི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་

/chētöö mimaàn thīmqaan/ People's Supreme Court (P.R.C.)

ཆེས་མཐོའི་མི་དམངས་རྟོག་ཞིབ་ཁང་ /--tōqšip qhāan/ sm. *ches mtho'i mi dmangs zhib dpyod khang*

ཆེས་མཐོའི་མི་དམངས་ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་ /--šipcüü qhāan/ People's Supreme Procurator's Office (P.R.C.)

ཆེས་མཐོ་སུའུ་ཝེའི་ཨེ་/--+ch./ Supreme Soviet (U.S.S.R.)

ཆེས་མཐོའི་ལྷན་ཚོགས་ /--lhēntsöö/ summit conference/ meeting

ཆེས་མྱུར་ /chēñur/ 1. very fast/ quick 2. high-speed

ཆོ་ /chō/ sense, meaning, worth ¶ *skad cha de la cho mi 'dug That talk doesn't make sense (has no sense).* ¶ *cho med pa'i las ka useless/ meaningless work*

ཆོ་ག་ /chōqa/ rite, ritual

ཆོ་ངེ་ /chōŋe/ wailing, lamenting; va.--*'don;* --*debs;* --*byed* to wail, to weep, to lament

ཆོ་ཆད་པ་ /chō chēēpa/ unsuitable, inappropriate

ཆོ་འཕྲུལ་ /chūntüü/ miracles, magic; va.--*ston* to perform miracles/ magic

ཆོ་བབས་ /chūpəp/ circumstances, predicament ¶ *las ka'i cho babs la ltas nas sdod ma sdod thag gcod byed kyi yin Looking at the circumstances of the work, (I) will decide to stay or go.*

ཆོ་འདྲང་ /chōtaan/ sm. *cho rigs*

ཆོ་མེད་ /chōmeè/ meaningless, aimless

ཆོ་རིགས་ /chōrii/ high status lineage/ descent/ ancestry

ཆོ་ལོ་ /chōlo/ 1. dice, game of dice; va.--*rtse;* --*'gyed* to play dice 2. ch. an official position

ཆོག་ /chöö/ 1. vi. to be allowed, to be permitted ¶ *lag khyer yod na 'gro chog gi red If (you) have permits you are allowed to go.* 2. vi. to be able to, to be fit to ¶ *zhing las byas chog pa'i sa cha rgya che yod pa red There are large areas of land which can (are fit to be) cultivated.* ¶ *chu 'di 'thung chog gi red This water is fit for drinking.* 3. (vb.+--+*yin* or *red*) to be ready/ set to do verbal action ¶ *nga tsho 'gro chog yin We are ready to leave* ¶ *kha lag za chog red The food is ready to eat.* 4. indicates assurance or promise (usu. "I will...") ¶ *ngas de ga rang zhus chog I will do that.* ¶ *ma brjed pa byas chog I will not forget it.* ¶ *ngas kha lag bzos chog I'll make the food.* 5. imp. of *gcog*

ཆོག་ཆོག་ /chööcöö/ ready, on the verge of ¶ *kho yong chog chog red He is ready to come.* ¶ *mi 'di shi chog chog red This man is on the verge of death.*

ཆོག་མཆན་ /chöqcεεn/ approval, authorization, sanction, endorsement; va.--*gnang (h);* --*'god (p. bkod)* to give approval, to authorize, to sanction, to endorse; va.--*zhu* to ask for approval/ authorization ¶ *'char gzhi der tshogs chung gis chog mchan bkod pa red The committee approved the plan.*

ཆོག་ཐམས་ /chɔ̄ɔ̄tam/ sm. *chog thams*

ཆག་ཐམས་ /--/ 1. sm. *chog mchan* 2. bh. licence

ཆོག་འཐུས་ /chōqtuu/ permission, approval ¶ *rgya gar nang lta skor byas na chog 'thus lag khyer thob pa red (They) got a passport permitting them to travel inside India.*

ཆོག་འཐུས་དགོངས་འཁྲོལ་ /--qontöö/ permission

ཆོག་པའི་ལག་འཁྱེར་ /chɔ̄qpɛɛ laqkee/ license, permit

ཆོག་པར་བྱེད་ /chɔ̄qpar cheè/ va. to permit, to allow

ཆོག་ཤེས་ /chɔ̄qšeè/ contentment with one's lot

ཆོག་ཤེས་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ very content

ཆོག་ཤེས་བྲལ་བ་ /--thɛɛwa/ sm. *mchog shes med pa*

ཆོག་ཤེས་མེད་པ་ /--meepa/ discontent, dissatisfied

ཆོགས་ /chɔ̄ɔ̄/ imp. of *'chag*

ཆོགས་མདའ་ /bh./ vote, ballot; va.--*'dzugs (p. btsugs)* to put to a vote

ཆོངས་ /chōŋ/ imp. of *'chang*

ཆོད་ /chöö/ 1. imp. of *gcod* 2. vi. to be cut off, to be separated, to be parted ¶ *sa gnas de gnyis gtsang po chen pos chod yod The two regions are separated by a big river.* 3. vi. to reach an agreement/ settlement, to be settled/ agreed ¶ *gong thag da dung chod ma song (They) still are not able to settle the deal.* 4. vi. to be able to cover distances (on journeys, etc.) ¶ *rkang thang la 'gro dus nyin re me le 20 lhag sa chod kyi mi 'dug (When) (we) travel on foot (we) are not able to cover more than 20 miles per day.*

ཆོད་གན་ /chööqɛɛn/ written agreement; va.--*'jog* to sign an agreement, to enter into an agreement

ཆོད་གཏམ་ /chöötam/ thesis, conclusion, inference

ཆོད་དོན་ /chöötöön/ resolution, decision

ཆོད་སྡོམ་ /chöötom/ appraisal; va. --*'god* to appraise

ཆོད་ཡིག་ /chüüyiì/ sm. *chod gan*

ཆོད་སེམས་ /chöösem/ determination, pledge; va.--*ston* to show/ express determination ¶ *rgyab skyor byed yas kyi chod sems bstan (p. of ston) pa red (They) expressed (their) determination to support (them).*

ཆོད་སེམས་ཀྱི་ཡི་གེ་ /--qi yiqe/ written pledge

ཆོད་སློག་ /chöölɔɔ/ veto; va.--*byed* to veto

ཆོད་སློག་དབང་ཆ་ /--wāŋca/ veto power

ཆོན་ཐག་ /chöntaà/ tent rope

ཆོན་ཕུར་ /chünpur/ tent peg

ཆོན་རྩལ་ /chöntsɛɛ/ boxing

ཆོན་ལ་ /chönla/ in vain, for nothing, without purpose

ཆོམ་ /chōm/ robbery

ཆོམ་རྐུན་ /chūmqüün/ robber, bandit

ཆོམ་པོ་ /chōmpo/ sm. *chom rkun*

ཆོམས་ /chōm/ imp. of *'joms*

ཆོལ་ /chöö/ imp. of *'chol*

ཆོལ་ཁ་ /chööqa/ province

ཆོལ་ཁ་གསུམ་ /--sūm/ the three provinces of Tibet (*dbus gtsang, mdo stod* and *mdo smad*)

ཆོལ་ཁའི་ཕྱོགས་འཛིན་ /chööqɛɛ chöön-tsiin/ provincialism

ཆོལ་འདུས་ /chüütüü/ abbr. of *chol sum spyi 'thus*

ཆོལ་ལུགས་ /chüüluŋ/ rules/ customs of the three *chol kha*

ཆོལ་གསུམ་ /chüüsum/ sm. *chol kha gsum*

ཆོལ་གསུམ་སྤྱི་འདུས་ /--citüü/ elected representatives of the three province of Tibet

ཆོལ་གསུམ་མི་རིགས་ /--mirii/ people of the three provinces (Tibet)

ཆོས་ /chöö/ 1. dharma, religion; va. --*'chad; --shod; --smra* to preach, to give religious teaching; va.--*nyan* to hear/ listen to religious teaching; va.--*byed* to practice religion, to live a religious life; va.--*zhu* to receive religious instruction, to seek/ ask for religious teaching 2. imp. of *'chos* and *'cha'*

ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ /chööqi khōlo/ the wheel of the dharma

ཆོས་ཀྱི་སྐྱོང་མ་ /--qi qhoŋma/ the Pope; religious leader

ཆོས་ཀྱི་ལས་རིགས་པ་ /--leeriqpə/ religious professional

ཆོས་སྒྲོག་ /chöö lɔɔ/ va. to recite/ repeat (prayers)

ཆོས་སྐད་ /chööqɛɛ/ classical/ book language, religious language

ཆོས་སྐྱོང་ /chöökoŋ/ defender of the faith, oracle

ཆོས་ཁང་ /chööqaan/ chapel, temple, church

ཆོས་ཁྲི་ /chüüti/ throne/ platform from which religious teaching or sermons are given

ཆོས་ཁྲིམས་ /chüütim/ religious laws, monastic laws

ཆོས་འཁོར་ /chönqɔɔ/ teaching (the dharma, religion); va. --*bskor* (lit. to turn the wheel of the dharma), to teach religion

ཆོས་གོས་ /chööqöö/ robe of monks

ཆོས་ར་ /chööta; chööra/ school for religious study, an open area where religious debates and discussions are held

ཆོས་གྲོགས་ /chötɔɔ/ monastic roommate

ཆོས་རྒྱལ་ /chöökɛɛ/ 1. Dharma Raja, title given to King's who are protectors of Buddhism 2. title of King (Maharaja) of Sikkim

ཆོས་རྒྱལ་མཐུ་སྟོབས་རྣམ་རྒྱལ་ /--thūtop namkɛɛ/ H.H. the King (Maharaja) of Sikkim

ཆོས་རྒྱལ་མེས་དབོན་རྣམ་གསུམ་ /--mēwöön nəmsum/ the three great "Buddhist" kings of Tibet (*srong btsan sgam po, khri srong lde btsan* and *khri ral pa can*)

ཆོས་རྒྱུད་ /chūkùù/ religious tradition

ཆོས་སྒར་ /chöqaa/ religious headquarter, religious center

ཆོས་སྒོར་ཞུགས་ /chōnqɑr šuù/ va. to to be initiated into religious life ¶ *dgon pa der khong sangs rgyas pa'i chos sgor thog mar zhugs pa red In that monastary, he first got initiated into Buddhism.*

ཆོས་སྒྲོག་ /chöö ṯɑɑ̀/ va. to read/ recite religious books

ཆོས་ཅན་ /chöcɛɛn/ religious, pious

ཆོས་འཆད་ /chöö chɛ̄ɛ̀/ sm. *chos bshad*

ཆོས་རྗེ་ /chööce/ title for high Lamas and oracles

ཆོས་ཉིད་ /chūūñii/ 1. law ¶ *tshan rig chos nyid a scientific law* 2. quality, nature

ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋšiin/ characteristics of nature, the nature of things ¶ *nyi ma shar nas bzhus 'gro yas 'di chos nyid kyi rang bzhin red That the sun sets after it rises is a characteristic of nature.*

ཆོས་སྟོན་ /chötöön/ religious festival

ཆོས་དད་ /chöötɛɛ̀/ religious belief/ faith

ཆོས་དད་རང་དབང་ /--ranwaan/ sm. *chos dad rang mos*

ཆོས་དད་རང་མོས་ /--ranmöö/ freedom of worship/ religious belief

ཆོས་དོན་ /chöötöön/ religious, religious affairs/ matters ¶ *chos don bka' blon Minister of Religious Affairs (in Tibetan government)*

ཆོས་དོན་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--uyüün lhɛnqaan/ Committee for Religious Affairs (P.R.C.)

ཆོས་ལྡན་ /chōntɛɛn/ sm. *chos can*

ཆོས་སྡེ་ /chööte/ monastries

ཆོས་པ་ /chööpa/ person who is very religious ¶ *kho mi chos pa zhig 'dug He is a religious person.*

ཆོས་སྤེལ་ /chöö pēē/ va. to spread religion

ཆོས་སྤེལ་མཁན་ /chöö pēēhɛɛn/ missionary

ཆོས་སྤྱོད་ /chööcöö/ religious services (usu. monks are invited by layman to perform prayers, etc.)

ཆོས་ཕྱོགས་ /chööcɑɑ̀/ religious (sphere/ side/ point of view) ¶ *chos phyogs gyi bya ba religious activities* ¶ *chos phyogs nas bshad nas from the religious point of view*

ཆོས་བྱེད་ /chöö ceè/ va. to practise religion, to live a religious life, to join a monastary ¶ *chos byed par ri la 'gro mi dgos One does not have to go to the mountain to practise religion.*

ཆོས་འཕག་ /chöpaà/ religious front,

outwardly religious but inwardly not (lit. religious mask)

ཆོས་འབྱུང་ /chüncuun/ book on the history/ origin of religion

ཆོས་མ་ /chöma/ sm. *chos pa*

ཆོས་སྨྱོན་ /chönoon/ religious fanatic/ nut

ཆོས་བཙུན་ /chütsüün/ nun

ཆོས་ཚིག་ /chütsii/ classical/ literary term

ཆོས་རྩལ་ /chüütsüü/ religious precepts

ཆོས་ཚོགས་ /chöötsoo/ religious association/ society/ organization ¶ *'dzam gling nang pa'i chos tshogs* *World Buddhist Society*

ཆོས་ཞུགས་ /chüüšuu/ sm. *chos sgor zhugs*

ཆོས་རྭ་ /chööra/ sm. *chos grwa*

ཆོས་རིག་ /chüürii/ religion and culture (abbr. for *chos dang rig gzhung*)

ཆོས་ལུགས་ /chüüluu/ a religion, religious doctrines/ denominations/ sects ¶ *'dzam gling gi chos lugs tshang ma* *all the religions of the world*

ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་ /--tuptə/ religious sect

ཆོས་ལུགས་ཆེ་ཁག་བཞི་ /--cheqaà ši/ the four main sects in Tibet (Gelugpa, Kadjupa, Sakyapa, Nyingmapa)

ཆོས་ལུགས་དད་པའི་རང་དབང་ /--theepee ranwaan/ sm. *chos dad rang mos*

ཆོས་ལུགས་དད་མོས་ /--theemöö/ religious belief/ faith ¶ *chos lugs dad mos kyi rang dbang* *freedom of religion/ worship*

ཆོས་ལུགས་དོན་གཅོད་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--thöncee üyüün lhenqaan/ sm. *chos don u yon lhan khang*

ཆོས་ལུགས་རྨོངས་དད་ /--möntee/ religious superstition, blind faith in religion

ཆོས་ལུགས་སྲིད་ཇུས་ /--siicüü/ religious policy

ཆོས་ལོག་ /chöölöö/ heresy; va.--*byed* to commit heresy

ཆོས་བཤད་ /chöö šee/ va. to preach, to give a sermon

ཆོས་སེམས་ /chösem/ piety, religiousity

ཆོས་སེམས་ཆེན་པོ་ /--chempo/ religious

ཆོས་སེམས་མེད་པ་ /--meèpa/ atheistic, godless

ཆོས་སྲིད་ /chüüsii/ religious and secular ¶ *chos srid kyi las don gang la yang* *on any kind of religious and secular matter*

ཆོས་སྲིད་ཟུང་འབྲེལ་ /--suntee/ combined religious and secular ¶ *bod chos srid zung 'brel gyi rgyal khyab* *Tibet, the country which combines the religious and the secular*

མཆད་ཁ་ /cheeqa/ graveyard

མཆད་སྒམ་ /cheeqam/ coffin

མཆན་ /chɛ̄ɛn/ (foot) note, remark, correction (usu. in editing or proof-reading); va.--*rgyag* to footnote, to make remarks, to correct, to edit

མཆན་ཁུག་ /chə̄nquʊ̀/ sm. *mchan khung*

མཆན་ཁུང་ /chə̄nquun/ arm pit

མཆན་འགོད་ /chɛ̄ɛn qʊ̀ʊ/ sm. *mchan rgyag*

མཆན་འགྲེལ་ /chɛ̄ntee/ notes, foot-notes

མཆན་རྒྱག་ /chɛ̄ɛn kaà/ see *mchan*

མཆན་བརྗོད་ /chɛ̄ncʊ̀ʊ/ remarks, comments; va.--*byed* to remark, to comment ¶ *gnas don de'i thad la mchan brjod gang yang med gsungs 'dug (He) said that he has no comments on that matter.*

མཆན་བུ་ /chɛ̄npu/ sm. *mchan 'grel*

མཆན་འཁོག་ /chɛ̄nwɵ̀ɵ/ sm. *mchan khung*

མཆི་ : p. མཆིས་ /chī/ sm. *'gro*

མཆི་འབྱིན་འབར་མདེལ་ /chīciin pantee/ tear gas (bomb/ shell)

མཆི་མ་ /chīmə/ tears; vi.--*'don; --bsnyil; --shor* to shed tears

མཆིག་ /chīq/ mill-stone, grinding stone (the lower one)

མཆིག་ཀུ་ /chīqu/ mill-stone, grinding stone (the one on top)

མཆིད་ /chīi/ talk, discourse; va. --*'bul* to talk, to have a conversation

མཆིན་ཁ་ /chīnqə/ liver-colored

མཆིན་ཆུ་ /chīncu/ gastric juice

མཆིན་ཏི་ /chīnti/ the diaphragm

མཆིན་ནད་ /chīinɛ̀ɛ/ disease of the liver

མཆིན་པ་ /chīmpə/ liver

མཆིན་ཚ་ /chīntshə/ hepatitis

མཆིན་ཚད་ /chīntsɛ̀ɛ/ sm. *mchin tsha*

མཆིལ་ཁྲ་ /chīltə/ sparrow hawk

མཆིལ་སྦྲང་ /chītaan/ flute

མཆིལ་བ་ /chīlwə/ sparrow

མཆིལ་མ་ /chīlma; chīimə/ spit, spittle ¶ *mchil ma bzhin du dor to cast out like spit, to repudiate*

མཆིལ་ལུད་ /chīilʊ̀ʊ/ sm. *mchil ma*

མཆིལ་ལྷམ་ /chīilhəm/ boot, shoe

མཆིས་ /chīi/ 1. existential verb used the same as *yod pa red* ¶ *nga 'di na bde bar mchis I am well here.* ¶ *mtshung zla ma mchis pa without equal/ rival* 2. p. of *mchi*

མཆིས་སོ་ཚོག་ /chīisu cɵ̀ɵ/ every, all, everything, everyone ¶ *bod rigs mchis so chog all Tibetans*

མཆུ་ /chū/ 1. lip 2. beak

མཆུ་ཏོ་ /chōto/ sm. *mchu*

མཆུ་ཐོ་ /--/ sm. *mchu to*

མཆུ་བརྡར་ /chū tar/ va. to gossip, to talk a lot

མཆེ་ /chē/ canine teeth, fangs

མཆེ་སྡེར་ /chēter/ fangs and claws

མཆེ་གཙིགས་ /chē tsīi/ va. to bare one's fangs, to threaten

མཆེ་གཙིགས་སྡེར་འབྲད་ /chētseq tertɛè/ threatening, sabre-rattling (lit. baring one's fangs and scratching one's claws)

མཆེ་བ་ /chēwaa/ canine teeth, fangs, tusks (of elephants, etc.)

མཆེད་ /chēè/ 1. vi. to spread, to sweep over, to become widespread ¶ *de nas nye 'gram gyi khang pa der me mched song After that the fire spread to the house near it.* ¶ *gtam de grong sde khyon la mched 'dug The word spread all over the town.* 2. relatives

མཆེད་གྲོགས་ /cheetɔɔ/ intimate friend, monastic brother

མཆེད་པོ་ /cheepo/ brother

མཆེད་མོ་ /cheemo/ sister

མཆེད་ཟླ་ /cheeta/ sm. *spun zla*

མཆེར་པ་ /cherpa/ spleen

མཆོག་ /chɔɔ/ 1. the best, the most excellent/ outstanding ¶ *skyes bu mchog the best human beings* 2. honorific (used after proper names and titles) ¶ *srid 'dzin mchog the President (h)* ¶ *bka' blon rdo rje mchog The Minister Dorje (h)*

མཆོག་གྱུར་ /chōōkuu/ sm. *mchog 'gyur*

མཆོག་འགྱུར་ /chōōnkuu/ best, most outstanding ¶ *khong ni mi dmangs kyi dbu khrid mchog 'gyur zhig red He is the most outstanding people's leader.*

མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་ /chɔɔtu kuuwə/ sm. *mchog 'gyur*

མཆོག་ཏུ་གྱུར་བའི་མཉམ་མཐུན་ /--kuurwèè nəttʉʉn/ Holy Alliance

མཆོག་ཏུ་འཛིན་ /chɔqtu tsiin/ va. to hold in esteem, to regard great

མཆོག་སྤྲུལ་ /chōōtʉʉ/ reincarnate Lama

མཆོག་དམན་ /chɔɔmɛɛn/ good and bad, superior and inferior, special and ordinary ¶ *khong la skye bo mchog dman tshang mas dga' po byed kyi red All the people (high and low) like him.*

མཆོག་འཛིན་ /cōōqtsiin/ sm. *mchog tu 'dzin ba*

མཆོག་འཛིན་གྱི་འདུ་ཤེས་ /--qi tušii/ superiority feeling, idea/ concept of superiority

མཆོག་རབ་ /chōōrəp/ the best, greatest, highest

མཆོག་ཤེས་ /chɔɔšeè/ wisdom

མཆོག་གསུམ་ /chōōsum/ sm. *dkon chog gsum*

མཆོང་ : p. མཆོངས་ /chōŋ; chōm/ va. to jump ¶ *khos thog kha nas mchongs pa red He jumped off the roof.*

མཆོང་བསྐྱོད་ /chōŋkøø/ leap forward, advancement; va. --*byed* to leap forward, to advance, to

take steps forward ¶ *na ning gi thon skyed nas brgya cha 50 bar mchong bskyod byas yod pa red (They) advanced production 50% from last year.*

མཆོང་བསྐྱོད་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ ch. Great Leap Forward (campaign)

མཆོང་འགྲིགས་མིག་མངས་/chūmtii minmaà/ checkers

མཆོང་འགྲོ་ /chōŋ to/ va. to jump/ leap into, to advance, to dash into ¶ *kho tshos dgra bo'i sgar dkyil la mchong phyin pa red They leapt into the enemy camp.*

མཆོང་རྒྱག་ /chōŋkaà; chōmkaà/ jumping, jumps; va. /chōm kaà/; --*rgyag* to jump, to contest/ compete in jumping events ¶ *mchong rgyag 'gran bsdur jumping competition*

མཆོང་རྒྱག་རྒྱག་ /--kaà/ sm. *mchong*

མཆོང་རྒྱག་མིག་མངས་/chōŋkaà mimaàn/ sm. *mchong 'grig mig mang*

མཆོང་རྒྱུག་འཕེན་གསུམ་གྱི་རྩལ་ /chūŋkuù pheēn sūmqi tsēē/ track and field sports (jumping and throwing); va.--*'gran* to compete in track and field sports

མཆོང་སྟེགས་ /chōŋteè/ platform for jumping, diving board, ski jump

མཆོང་གདུགས་ /chūŋtuù; chūmtuù/ parachute

མཆོང་གདུགས་དམག་ /--māà/ airborne troops,

མཆོང་འཕེན་གྱི་རྩལ་འགྲན་ /chōŋpeen tsēēteen/ field sports

མཆོང་འཛིན་ /chūmtsiin/ assulting, storming; va.--*byed* to assult, to storm, to rush (militarily)

མཆོང་འཛིན་སྦག་སྦག་/--paqpaà/ light machine-gun

མཆོང་ཟམ་ /chōŋsam; chōmsam/ springboard, diving board

མཆོང་ར་ /chōŋra; chōmra/ field for jumping events

མཆོངས་ /chōōn/ p. of *mchong*

མཆོངས་རྒྱག་རྒྱག་ /chōŋkaà kaà/ sm. *mchong*

མཆོངས་རྒྱུག་ལུས་རྩེད་ /chōŋkuù lūūtseè/ sm. *mchong rgyug 'phen gsum gyi rtsal*

མཆོངས་རྒྱུགས་ལུས་རྩལ་ /lūūtsèè/ *mchong rgyug 'phen gsum gyi rtsal*

མཆོངས་སྟེགས་ /chōŋteè/ sm. *mchong stegs*

མཆོངས་རྩལ་ /chōntsεε/ jumping sports/ events ¶ *mchongs rtsal gyi 'gran sdur jumping competition*

མཆོད་ /chöö/ 1. va. to worship, to give/ make offerings ¶ *lha la spos dang mar me sogs mchod pa red (He) made an offering of such things as incense and butter lamps to the deities.* ¶ *lha mchod pa'i bya ba rituals of worshiping the gods/ deities.* 2. to eat/ drink(h) ¶ *khong gis sha mchod kyi ma red He will not eat meat. (h)*

མཆོད་ཀོང་ /chüüquun/ cup for butter lamp

མཆོད་ཁང་ /chööqaan/ temple, chapel ¶ *lha sa'i nang du mchod khang 'dra mi 'dra mang po 'dug There are many different temples in Lhasa.*

མཆོད་སྡོག་ /chööcΩῺ/ sm. *mchod stegs*

མཆོད་ཆང་ /chööcaan/ h. of *chang*

མཆོད་ཆས་ /chööcɛɛ̀/ utensils used in offerings

མཆོད་མཇལ་ /chöncɛɛ/ visiting a monastery and temple; va.--*zhu (h)* to visit a place of worship (temple, monastery, etc.)

མཆོད་བརྗོད་ /chööcöö/ worship

མཆོད་རྟེན་ /chööteen/ 1. stupa 2. any object of religious worship (e.g. statue)

མཆོད་སྟེགས་ /chöötee̖/ altar

མཆོད་སྡོང་ /chöötoon/ shrine, tomb, stupa

མཆོད་གནས་ /chöönɛɛ̀/ sm. *skyabs gnas*

མཆོད་པ་ /chööpa/ religious offering; va.--*'bul* to make an offering (h)

མཆོད་པ་པོ་ /chööpapo/ one who gives an offering

མཆོད་པར་བྱེད་ /chööpar cheè/ va. to make an offering ¶ *lha rnams la me tog gis mchod par byas song (He) made an offering of flowers to the gods.*

མཆོད་བྱ་ /chööcha/ object of worship/ offering

མཆོད་བྱེད་ /chööceè/ sm. *mchod pa*

མཆོད་འབུལ་ /chünpüü/ sm. *mchod pa*

མཆོད་སྦྱིན་ /chüüciin/ offering to deities

མཆོད་མེ་ /chööme/ butter lamp (offering)

མཆོད་རྫས་ /chöötsɛɛ̀/ objects/ things offered to deities

མཆོད་ཞལ་ /chööšɛɛ/ cups, bowls (for drinking)

མཆོད་གཞིས་ /chüüšii/ monastic estate

མཆོད་ཡོན་ /chööyöön/ patron and priest relationship

མཆོད་ཤོམས་ /chööšoon/ altar

མཆོར་པོ་ /chΩrpo/ rich, expensive, elegant (in dress and ornaments)

འཆག་ : p. བཅགས་ imp. ཆགས་ /chaà/ va. to step on, to walk on, to visit (usu. follows *zhabs*)(h); ¶ *sa 'dir sangs rgyas kyi zhabs kyis bcags pa red The Buddha walked on this earth.*

འཆག་ : p. ཆག་ /--/ vi. to be broken ¶ *kho'i rkang pa chag song He broke his foot.*

འཆག་ས་ /chaqsa/ path, lane

འཆང་ : p. བཅངས་ , f. བཅང་ /chaŋ/ 1. va. to hold, to keep (in mind) ¶ *mthar yul de tsho mi ser spel yul du 'gyur rgyu'i re ngan bcang yod pa red (They) have held on to the evil hope of eventually colonizing those countries.* ¶ *kho'i lag par mdung zhig 'chang 'dug (He) is holding a*

spear in his hand. 2. va. to touch to handle (usu. used after *lag pa*) ¶ *de la lag pa ma 'chang (I) didn't touch that.* 3. va. to bark

འཆང་ཟུངས་ /chə̄ŋsuùn/ handle

འཆང་བཟུང་ /--/ sm. *'chang zungs*

འཆང་ས་ /chāānsa/ proof, evidence (something to take hold of)

འཆངས་པ་ /chāŋpa/ handful (closed)

འཆད་ : p. ཆད་ /chēè/ 1. vi. to be cut off, to be broken off/ severed (ropes, relations, etc.) ¶ *kho tsho'i dbar 'brel ba chad pa red Their relationship has broken off.* ¶ *thag pa 'chad kyi red The rope will break.* 2. va. to die (usu. after *srog*) ¶ *'jigs skrag gis srog chad pa red They died out of fright.* 3. also used sm. *shod*

འཆད་ཉན་ /chēēñεε/ teaching and learning (lit. speaking and listening); va.--*byed* to teach and to learn, to preach and listen

འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་ /chēētsöö tsōmsum/ teaching, debating and writing

འཆབ་ : p. བཅབས་ f. བཅབ་ /chə̄p/ va. to hide, to conceal, to keep secret ¶ *rang skyon 'chab nas gzhan skyon ston pa zhig red It was concealing one's own faults and exposing other's.*

འཆམ་ : p. འཆམས་ /chām/ va. 1. to dance (usu. follows *gar, bro*) ¶ *kho tsho bro 'cham gyi 'dug They are dancing.* 2. to get along, (*gros* or *kha*+--) to agree, to come to an agreement ¶ *kho gnyis rtsa ba nas 'cham gyi ma red They never get along.* ¶ *gnas don de'i thog kho tsho gros 'chams pa red They came to an agreement on that issue.* 3. religious ceremonial dance; va. --*rgyag* to perform *'cham*

འཆམ་འཆམ་ /chāmcaan/ a stroll, walk, outing; va.--*byed;* --*'gro*(and other verbs of motion) to take/ go for a walk/ stroll/ outing ¶ *nga grong khyer gyi phyi rol du 'cham 'cham du phyin pa yin I went for stroll outside the city.*

འཆམ་པོ་ /chāmpo/ harmonious, friendly ¶ *kho gnyis 'cham po 'dug Those two are friendly.*

འཆམ་དཔོན་ /chāmpöön/ dancing leader/ head

འཆམ་ཡིག་ /chəmyiì/ dancing manual/ book

འཆམས་ /chām/ p. of *'cham*

འཆའ་ : p. བཅས་ /chā/ va. 1. to prepare, to establish, to draw up 2. to make a promise/ vow 3. to chew

འཆར་ /chār/ 1. vi. to rise, to emerge, to appear (in sight/ mind) ¶ *nyi ma 'char ba'i skabs when the sun is rising* ¶ *nga yid la 'char byung It occurred to me.* ¶ *de kho'i mig lam du 'char ba red It appeared before his eyes.* 2. (vb.+--) used to express the idea of a plan/ intention ¶ *lags shes bzo grwa zhig 'dzug 'char yod (We) have a plan to start a handicraft workshop.*

འཆར་ཀ་ /chārqa/ dawn

འཆར་བཀོད་ /chāāqöö/ sm. *'char 'god*

འཆར་འགོད་ /--/ planning, designing,

mapping out; va.--*byed* to plan, to design ¶ *bzo grwa rgya bskyed kyi 'char 'god byas pa red They planned the expansion of the factory.* ¶ *kho tsho rang gis 'char 'god dang 'dzug skrun byas pa red (They) designed and constructed (it) by themselves.*

འཆར་འགོད་ཁང་ /--qhāān/ designing or planning bureau/ unit/ section/ office

འཆར་འགོད་བྱས་པའི་ནུས་ཤུགས་ /--chɛ̀ɛ̀pèè nǘǘsuù/ designed force/ strength

འཆར་འགོད་ཚོགས་པ་ /--tsǖqpa/ planning committee

འཆར་འགོད་ལས་ཁུངས་ /--lèèquǜn/ sm. *'char 'god khang*

འཆར་འགོད་ལས་བྱེད་པ་ /--lɛɛceepa/ planner

འཆར་སྒོ་ /chārqo/ thought, idea, conception

འཆར་ཅན་ /chārcɛɛn; chārcee/ usually, routinely ¶ *'char can kho tsho slob grwar chu tshod brgyad par 'gro ba red Usually they go to school at 8.00 o'clock.* ¶ *'di 'char can red This is usual.*

འཆར་ཅན་གུང་གསེང་ /--qhūŋsaàn/ statutory holidays

འཆར་ཇུས་ /chərcǘǘ/ plan and strategy ¶ *'char jus gang yang med pa'i las ka completely unplanned work*

འཆར་ཉེར་ /chāāñer/ near, close

འཆར་སྙན་ /chārñeen/ proposal (plan to be submitted)

འཆར་འབུལ་ /chəəpǘǘ/ presentation of proposal, submission of a plan (usu. for approval); va.--*byed;* --*zhu (h)* to present a plan/ proposal ¶ *bka' shag la 'char phul zhus pa red (They) presented the proposal to the Kashag.*

འཆར་ཕུལ་ཕྱག་རྟགས་དགོངས་དོན་ /--chāātaà qontöön/ this is a standard phrase used to indicate that a proposal (formal) has been presented to a higher authority and approved by it ¶ *srid 'dzin mchog la 'char phul phyag rtag dgong don tshogs 'du chen mo zla 3 tshes 10 nyin tshogs rgyu As per the proposal approved by the President, the general meeting will be held on March 10th.*

འཆར་འཕར་ /chārpaa/ in excess of a plan, going beyond a plan ¶ *'char 'phar tshogs 'du khag la at the impromptu meetings (meetings that were held above or outside the planned ones)*

འཆར་འབུལ་ /chənpǘǘ/ sm. *'char phul*

འཆར་ཚུལ་ /chəətsǘǘ/ feelings, sensations, impressions

འཆར་གཞི་ /chəəši/ plan; va.--*'god;* --*'dings* to plan, to work out, to design

འཆར་གཞི་སྔོན་བཀོད་ /--ŋȫnqȫȫ/ pre-planned, planned ¶ *'char gzhi sngon bkod kyi dpal 'byor planned economy*

འཆར་གཞི་ཅན་ /--cèèn/ sm. *'char gzhi sngon bkod*

འཆར་གཞིའི་དམིགས་ཚད་ /chəəšii

mīqtsèè/ target/ goal of a plan

འཆར་གཞིའི་རང་བཞིན་ /--rəŋšiin/ sm. *'char gzhi can*

འཆར་ཟིན་ /chərsiin/ draft ¶ *bcos zin pa'i 'char zin a revised draft;* va.--*'god* to draft, to draw up (a plan)

འཆར་ཟླ་ /chānta/ next month

འཆར་ཡེན་རིང་ལུགས་ /chāryεεn riŋluù/ romanticism

འཆར་ལོ་ /chārlo/ next year, the coming year

འཆལ་ /chεε/ vi. to loose control (mind), to become deranged/ mentally ill

འཆལ་གཏམ་ /chεεtəm/ rumors; va. --*bshad* to spread rumors; va.--*bzo* to fabricate rumors

འཆལ་པོ་ /chεεpo/ promiscuous (for men); va.--*byed* to act promiscuous

འཆལ་མོ་ /chεεmo/ promiscuous (for women)

འཆི་ /chī/ vi. to die ¶ *kho 'chi nas lo mang phyin pa red It has been many years since he died.*

འཆི་ཁ་ /chīqə/ the point of death

འཆི་ཁའི་འཐབ་འཛིང་ /--phāqtsεè/ last-ditch struggle, death-bed struggle

འཆི་ཁར་ཐུག་ /chīqaa thūù/ vi. to reach the point of death

འཆི་མཁན་ /chīqèèn/ the dead

འཆི་གུ་ /chīqu/ slingshot

འཆི་གོད་ /chīqùù/ large scale/ mass death (usu. of animals); va.--*'gro* (and other verbs of motion) to die on a large/ mass scale ¶ *ra lug 'chi god phyin song Many goats and sheep died.*

འཆི་རྟགས་ /chītaà/ sm. *'chi ltas*

འཆི་ལྟས་ /chītèè/ sign of death

འཆི་ཉེན་ /chīñeen/ danger of dying ¶ *nad rim gyis mi mang po 'chi nyen byung ba'i skabs At the time when, because of the epidemic, there was a danger of many people dying*

འཆི་ནད་ /chīnèè/ fatal disease

འཆི་འཕོ་ /chīphu/ state of being near death

འཆི་འཕོའི་སྡུག་བསྔལ་ /chīpùù tuuŋèè/ sadness/ anguish of impending death

འཆི་བ་ /chīwəə/ death, dying ¶ *'chi ba 'jigs nas fearing death*

འཆི་མེད་ /chīmee/ 1. immortal 2. person's name

འཆི་རྨས་ /chīmèè/ casualties, dead and wounded ¶ *phan tshun gnyis kar 'chi rmas chen po byung 'dug Both sides suffered great casualties.*

འཆི་ཚད་ /chītsèè/ death rate

འཆི་ལ་ངང་པ་པད་མཚོར་འཛུག་བཞིན་ /chīlə ŋaŋpa pεεtshor cuqšiin/ very brave, courageous (lit. to death, as ducks hold the lotus pond)

འཆི་ལ་ཁད་ /chīlə qhεè/ vi. to be on the verge of death ¶

kho tshos chu bya 'chi la khad de srog skyob byas pa red They saved the dying water-bird.

འཆི་ལམ་ /chīləm/ sm. *'chi ba*

འཆི་གསོན་ /chīsüün/ life and death, living and dead

འཆིང་ : p. བཅིངས་ imp. ཆིངས་ /chīŋ/ va. 1. to bind, to tie ¶ *khos rma de ras tshal gyis bcing pa red He bound the wound with a piece of cloth.* ¶ *zhing g.yog lam lugs kyi 'ching thag gis bcing pa'i mi ser serfs bound by the fetters of serfdom* 2. to wear (belts) ¶ *ko ba'i ske rags 'ching gi 'dug (They) wear leather belts.*

འཆིང་འགྲོལ་ /chīŋṭüü/ liberation; va.--*gtong* to liberate

འཆིང་འགྲོལ་དམག་ /--mãà/ liberation army

འཆིང་རྒྱ་ /chīŋkə/ 1. net, trap 2. doctrine (bad) ¶ *phyi lugs kyi 'ching rgya foreign doctrine*

འཆིང་སྒྲོག་ /chīŋṭöö/ sm. *'ching thag*

འཆིང་བསྒྲིགས་ /chīŋṭii/ agreement, treaty

འཆིང་ཐག་ /chīŋtaà/ fetters, binds, shackles, yoke

འཆིང་ཐུབ་པའི་ནུས་པ་ /chīŋ thūpèè nüpə/ power of constraint, restrictive power

འཆིང་གནས་ /chīŋnèè/ prison, jail

འཆིང་ཞགས་ /chīŋšaà/ sm. *'ching thag*

འཆིང་ཡིག་ /chīŋyii/ treaty, agreement

འཆིབ་ : p. བཅིབས་ f. བཅིབ་ imp. ཆིབས་ /chīp/ va. to ride (horses, cars, etc.) (h) ¶ *khong chibs pa 'chib 'dug He was riding a horse. (h)* ¶ *mo kra bcibs nas phebs pa red (They) came in a car. (h)*

འཆིར་ : p. and f. བཅིར་ imp ཆིར་ /chīr/ va. to squeeze, to press out ¶ *shing tog gi 'chir gi 'dug (They) are squeezing the juice out of the fruit.*

འཆུ་ : p. འཆུས་ /chū/ vi. to be twisted

འཆུ་ : p. བཅུས་ f. བཅུ་ /--/ va. to take/ bring water (from a well or stream) ¶ *snga dgong bud med tshos gtsang po nas chu 'chu bar 'gro dus in the morning and evening when women go to bring water from the river*

འཆུ་ /ch./ administrative district

འཆུག་ : p. འཆུགས་ /chūq; chūu/ vi. to err, to make a mistake ¶ *las ka 'di khos 'chugs pa red He made a mistake in this work.*

འཆུག་མེད་ /chūqmeè/ without error

འཆུན་ : p. བཅུན་ /chün/ va. to discipline, to control ¶ *kho mi gshis bzang bas kho tsho 'chun thub kyi mi 'dug Because he is good natured, (he) cannot discipline them.*

འཆུན་པོ་ /chünpu/ strict, disciplinarian

འཆུམ་ (ས་) / chüm/ sm. *chags*

འཆུས་ /chüü/ vi. to get twisted, to get sprained ¶ *kho'i lag pa*

'chus 'dug His hand is sprained (twisted).

འཆེ་ : p. བཅེས་ f. བཅེ་ /chē/ va. to promise, to affirm

འཆེག་ : p. བཤགས་ f. བཤག་ /chēè/ va. to split (wood, etc.)

འཆེམས་: p. བཅམས་ f. བཅེམ་ /chēm/ sm. *cem*

འཆོར་ /chȫr/ 1. sm. *shor* 2. to pursue, to hunt, to chase

འཆོར་པོ་ /chȫrpo/ ostentatious, show-offish

འཆོལ་ : p. བཅོལ་ imp. ཆོལ་ /chȫl/ 1. va. to entrust with, to deposit, to leave in someone's charge ¶ *skyel 'dren gyi las ka de kho la bcol pa red (They) entrusted the transportation job to him.* ¶ *nga'i sgam de mo la bcol yod I have left my box in her care.* 2. va. to seek shelter/ protection, to have hope (in someone) ¶ *stobs chen rgyal khab su la yang skyab 'chol mi dgos (They) do not have to seek protection from any powerful nation.* ¶ *khos khyed rang la re ba 'chol gyi 'dug He has hope in you.* 3. to err, to make a mistake ¶ *de 'chol 'dug That is mistaken.*

འཆོལ་བ་ /chȫȫwa/ topsy-turvy, upside-down, out-of-proportion, disproportion

འཆོལ་མ་ /chȫȫma/ 1. mentally disturbed woman 2. immoral woman

འཆོས་ : p. བཅོས་ /chȫȫ/ 1. va. to make/ create ¶ *kho tshos shug po'i stag cig bzos 'dug They made a paper tiger.* 2. to correct, to rennovate, to repair, to revise, to reform, to treat (illness) ¶ *ri rgod kyang bzos 'go btsugs pa red They have begun to rennovate even the bare mountains.*

ཇ་ /cha/ 1. the letter *ja* (used in alphabetical ordering) 2. tea

ཇ་ཀོག /chaqɔɔ/ leather bag used to transport tea

ཇ་དཀར་ /chaqaa/ tea-cup

ཇ་དཀྲུག་ /chətuù/ mixing stick (usu. for mixing/ churning Tibetan tea)

ཇ་ཁ་ /chaqa/ color of tea, brownish red

ཇ་ཁང་ /chaqaan/ tea stall, tea parlor

ཇ་ཁུག་ /chəquù/ tea bag

ཇ་ཁྲ་ /chata; chapta/ tea pot

ཇ་མངར་མོ་ /cha ŋaamo/ English style tea (with cream and sugar)

ཇམཆོད་ /cacöö/ offering of tea

ཇ་ཐང་ /chataan/ black tea (tea without milk)

ཇ་འཐག་ /chantaà/ tea grinder

ཇ་དམ་ /chatam/ thermos bottle

ཇ་དངས་ /chataan/ sm. *ja thang*

ཇ་མདོང་ /chatoon/ churn for tea

ཇ་སྡོང་ /--/ sm. *ja shing*

ཇ་ནག་ /chanaà/ sm. *ja thang*

ཇ་པ་ཏི་ /cha pəti/ western tea (leaves)

ཇ་སྦ་ /chata/ sm. *ja 'bing*

ཇ་ཕྱེ་ /chace/ powdered tea

ཇ་པར་ཀ་ /cha paqa/ sm. *ja sbag*

ཇ་འབིང་ /chəpin/ tea pot

ཇ་སྤ་ཏི་ /cha pəti/ sm. *ja pa ti*

ཇ་སྤག་ /chapaà/ brick tea

ཇ་མ་ /chama/ cook

ཇ་མར་ /chamaa/ butter for tea

ཇ་ཚགས་ /chatsaà/ tea strainer

ཇ་ཚལ་ /chatsɛɛ/ tea plantation

ཇ་ཚོགས་གྲོས་མོལ་ /chartsɔɔ thöömöö/ tea party

ཇ་རིལ་ /chərii/ Tibetan tea which is in the shape of a ball

ཇ་རོ་ /charo/ used tea leaves

ཇ་ལུང་ /chəluun/ leather strap

ཇ་ཤིང་ /chəšiin/ tea tree/ bush

ཇ་སྲུབ་ /cha sũp/ va. to churn tea, to mix tea

ཇ་སྲུབ་མ་ /cha sũpmə/ butter churned tea

ཇ་སྲུབས་ /cha sũũ/ sm. *ja srub*

ཇ་བསྲུབས་ /cha sũp/ p. of *ja srub*

ཇག་ /caq/ bandit

ཇག་རྐུན་ /cəqüün/ bandit, brigand

ཇག་འཁྲུམས་ /caqkam/ sm. *jag rkun*

ཇག་འགོ་ /canqo/ bandit leader

ཇག་ཉུལ་ /cənüü/ sm. *jag myul*

ཇག་པ་ /chaqpa/ robber, bandit; va.--*rgyag* to rob

ཇག་པ་ལང་ཤོར་ /--lanšɔɔ/ bandits

with long records, hardened bandit

ཇག་དཔུང་ /cəqpuun/ sm. *jag tshogs*

ཇག་དཔོན་ /chaqpööñ/ boss, ring-leader (of bandits)

ཇག་མ་ /caama/ shovel, spade

ཇག་སྒྱུལ་ /chəqñüü/ spy, special agent; bandits and spies

ཇག་དམག་ /caqmaà/ bandit army (used by the Communists to refer to the Kuomintang army)

ཇག་གཙོ་ /caqtso/ sm. *jag 'go*

ཇག་ཚང་ /caqtsaan/ bandit's den

ཇག་ཚོགས་ /caqtsöö/bandit gang

ཇང་ཏི་ལིང་ཏི་ /chəntə lintə/ swing

ཇང་དཔོན་ཆུང་བ་ /canpöön chunwə/ major-general

ཇང་དཔོན་ཆེ་བ་ /--chewa/ colonel-general

ཇང་དཔོན་འབྲིང་བ་ /--tinwə/ lieutenant general

ཇན་ཙང་ /ch./ athletic hero (master of sports)

ཇན་སྤུའུ་ཇེའ་ /ch./ Cambodia

ཇམ་མུ་ /cəmu/ Jammu (Kashmir)

ཇར་མན་ /caameen/ Germany

ཇི་ /ci/ 1. interogative particle: what, which ¶ *de la gong ji yin nam What is the price of that?* 2. whatever, whichever ¶ *sems la ji bsams shod kyi 'dug (He) says whatever comes into (his) mind* ¶ *dngul ji yod kho la sprad pa red Whatever money (they) had (they) gave him.* 3. how much, however much/ many ¶ *mi rer da lta sa zhing ji yod How much land does each person have now?*

ཇི་སྐད་ /ciqèè/ what, whatever ¶ *khos ji skad zer ba bzhin according to what he says* ¶ *ji skad bshad kyang whatever I tell him.*

ཇི་ཀ་ /ciqə/ sm. *ji ltar*

ཇི་དགུ་ /ciqu/ many things, all kinds of things ¶ *gnas tshul ji dgu go rgyu 'dug kyang bden min ngas mi shes One can hear all kinds of things but I don't know if they are true.*

ཇི་སྙེད་ /ciñii/ a lot, quite a lot ¶ *da phan nyams myong la gzhigs pa'i yar rgyas ji snyed cig phyir yod (We) have progressed quite a lot given the experience (we have).*

ཇི་ཆེད་ /cicèè/ for what purpose, why

ཇི་ལྟ་བ་(བཞིན) /citawa (siin)/ just as, exactly, same as ¶ *kho tshos bod gnas skabs ji lta ba bzhin byas yod pa red They did it just as when they were in Tibet.* ¶ *khong gis gsungs pa ji lta ba just like what he said*

ཇི་ལྟར་ /citər/ 1. how, in what way, like what ¶ *'di ji btar byed dgos red How should (one) do this?* ¶ *khos ji ltar zer ba bzhin byed shig Do as he tells (you).* 2. however, in anycase, anyway ¶ *ji ltar (yang) rgyal kha nga tshor thob kyi red Anyway, we will win a victory.* ¶ *ji ltar byas kyang phan thog yod pa ma red However (you) do it it won't do any good.*

ཇི་འདྲ་ /cintə/ sm. *ji ltar*

ཇི་འདྲ་ཞིག་ /--šiq/ like what, what kind ¶ *kho mi ji 'dra zhig yod pa red What is he like as a person?* ¶ *mo la khang pa ji 'dra zhig 'dug What kind of a house does she have?*

ཇི་ནུས་ཀྱིས་ /cinüüqiì/ as much as possible, to the utmost

ཇི་མ་ཇི་བཞིན་ /cimə cišiin/ exact, exactly, just like ¶ *phru gu de pha ji ma ji bzhin zhig 'dug The child is just like his father.*

ཇི་ཅིར་ /cicir/ sm. *ji ched*

ཇི་མི་སྙམ་པ་ /ci miñampa/ indifferent, unconcerned; va.--(+dat.-loc.) *sdod;* --(+dat.-loc.) *gnas* to remain indifferent, to be unconcerned

ཇི་ཙམ་ /citsəm/ how much, how many; however much/ many ¶ *kho la sa zhing ji tsham yod pa red How much land does he have?* ¶ *khyed rang la phyag deb ji tsham yod How many books do you have? (h)* ¶ *kho la ma rtsa ji tsam yod pa kho la shor pa red He lost however much (whatever) capital he had.* 2. --+vb.+pa/ba+*de tsam:* however much (vb. action)...that much ¶ *dpe cha ji tsham klog pa de tsam shes kyi red However much (you) read, that much (you) will learn.*

ཇི་ཙུག་ /citsuù/ how, like what

ཇི་ཞིག་ /cišii/ for a while

ཇི་བཞིན་ /cišiin/ sm. *ji ltar*

ཇི་འོས་ /ciwüü/ whatever is appropriate/ fitting, whatever is right/ best ¶ *de skor ji 'os bsam blo gtong gi yin (I) shall think about/ consider whatever is appropriate for that.*

ཇི་ཡོད་ /ciyüü/ all, whatever there is

ཇི་རབ་ཏུ་ /ci roptu/ sm. *ji ched*

ཇི་ལིན་ /ch./ Kirin (province)

ཇི་སྲིད་ /cisiì/ as long as, however long ¶ *ji srid nga khyed bzhugs pa'i bar As long as you live* ¶ *ji srid las ka ma tshar pa gtogs 'di srid yar rgyas 'gro gi ma red Until work is finished, there will be no progress*

ཇའ་ལུད་ /ch.+lüü/ potash manure/ fertilizer

ཇུས་ /cüü/ 1. strategy, policy, scheme, va.--*gtong* to plan, to lay out strategies 2. (vb.+--+*byed)* to plan/ intend to do verbal action ¶ *sdug bsngal 'ba' zhig la gtong jus byed kyi yod pa red (They) plan to make only misery.*

ཇུས་བཀོད་ /cüqüü/ p. of *jus 'god*

ཇུས་བཀོད་པ་ /--pa/ sm. *jus 'god pa*

ཇུས་སྒྲིལ་ /cüüqüü/ sm. *jus gtong*

ཇུས་བསྒྲིལ་ /--/ sm. *jus gtong*

ཇུས་ལ་མཁས་པོ་ /cüü qheepo/ crafty, ingenious

ཇུས་འགོད་ /cüqüü/ planning, making/ designing/ laying out strategies ¶ *dmag 'khrug rgya che ru gtong rgyu'i jus 'god plans for expanding the war* va.--*byed* to plan/ design/ lay out strategies/ policies ¶ *mi mang gi bsam 'char ltar jus 'god byed pa red (They) designed it according to the people's suggestions.*

ཇུས་འགོད་སྡེ་ཁག་ /--teqaa/ planning/ designing unit

ཇུས་འགོད་པ་ /--pa/ strategist, idea-man, planner

ཇུས་འགོད་བྱེད་སྟངས་ /--chetaàn/ designing stages, planning process

ཇུས་འགོད་ཡོའན་ /--+ch./ planning Yüan (Bureau/ Ministry)

ཇུས་ངན་ /cüŋeèn/ intrigue, insidious plan/ scheme/ plot, evil plan/ scheme/ plot

ཇུས་ཆེན་ /cüceèn/ great scheme, big strategy, important plan

ཇུས་ཉེས་ /cüñeè/ unfortunate/ unlucky event, tragedy, mishap

ཇུས་གཏོགས་ /cütöö/ intervention, meddling; interference; va.--*byed* to interfere, to intervene, to meddle

ཇུས་གཏོང་ /chüü toon/ see *jus*

ཇུས་མེད་ཇུས་འཁྲི་ /cümii cüti/ uncalled for interference/ intervention ¶ *rgya dmar gyis nga tsho'i nang srid la cus med cus 'khri byed kyi 'dug (The) Chinese communists (without any right to do so) are interfering in our internal affairs.*

ཇུས་གཞི་ /cüsi/ plan, device, method; va.--*'don; --gding* to plan

ཇུས་གཞི་མཉམ་འགོད་ /--ñəmqüü/ joint planning

ཇེ་ /ce/ 1. more: augmentive particle used in comparative form. (usu. --+adj. comp.+dat. loc.) ¶ *thon tshad je mthor 'gro gi yod pa red The level of production is going higher (increasing).* ¶ *nyin re bzhin gnas thon de je gsal ru phyin pa red Each day the matter became clearer.* ¶ *Kho tshor thon tshad sngar las je mthor btang ba red They increased the production level so that it was higher than before.* 2. (--+adj.+--+adj.+dat.-loc.) a. with *'gro* and verbs of motion: expresses the idea of becoming more and more ¶ *gnam gru de je mtho je mthor phyin (p. of 'gro) pa red The plane went higher and higher.* b. with *gtong:* to make more and more ¶ *kho tshos thon skyes kyi spus tshad je zhan je sdug tu btang ba red They worsened the quality of the product more and more.* 3. (--+vb.+--+adj.+dat. loc.) expresses the idea that the more (they) did (vb.) this the more it (adj.) became ¶ *kho tsho'i ngan jus de je bkab je gsal du 'gro gi yod pa red Their evil intention became more evident/ clear the more they concealed it.*

ཇེ་ཆེར་ /cecer/ bigger, greater, more ¶ *stobs shugs je cher 'gro gi yod pa red They are becoming more powerful.*

ཇེ་ཉི་རལ་ /cene rɛl/ military general

ཇེ་ཞིག་ /chesiq/ sm. *re zhig*

ཇེམ་ཙེ་ /cemtse/ scissors; va.--*rgyag* to cut with scissors

ཇེམ་ཙེ་ཁའི་ཧེ་བགས་ /--qhɛɛ hepaà/ disparity

ཇོ་ཇོ་ /choco/ elder brother

ཇོ་ཁང་ /choqaan; chööqaan/ Jokhang: famous temple in Lhasa

ཇོ་བོ་ /chowo; chΩΩ/ 1. nobleman, man of high rank 2. elder

brother 3. the Buddha

ཇོ་བོ་རྗེ་ /--ce/ Atisa (famous Indian Buddhist teacher who came to Tibet)

ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་ /--saka muni/ the Buddha

ཇོ་མོ་ /como/ 1. noblewoman, woman of high rank 2. goddess 3. nun

ཇོ་མོ་མཁན་པོ་ /--qhεεnpo/ abbess

ཇོ་མོ་གླང་མ་ /--lāŋma/ Mt. Everest

ཇོ་མོ་ལྷ་རི་ /--lhəri/ Mt. Chomolhari (near Phari)

ཇུ་ཚི་ /cutsi/ varnish, lacquer

ཇོ་ལགས་ /cholaà/ elder brother (h)

ཇོ་ཤཱཀ་ /chosaà/ abbr. of *jo bo shakya mu ni*

ཇོར་ཏན་ /ch./ Jordan

མཇལ་ /cεε/ va. to meet, to see, to call on (h) ¶ *sang nyin mjal gyi yin (I) will see (you) tomorrow.* ¶ *kho gnyis sngon du mjal yod pa ma red Those (two) haven't met before*

མཇལ་ཁ་ /cεεqa/ audience (e.g. with a lama or teacher); va.--*gtong*; --*gnang* (h) to grant an audience, to give an audience (h) ¶ *phyi rgyal nas yong ba'i mi tshogs zhig la mjal kha gnang ba red (He) gave an audience to a group of people from abroad.* va. --*zhu* to seek/ have an audience, to visit ¶ *bla ma'i mjal kha zhus (p. of --zhu) pa yin (We) had an audience with the lama.*

མཇལ་བཅར་ /cεεncaa/ audience, visit, call va.--*gnang* (h); --*zhu* (h) to call on, to pay a visit

མཇལ་རྟེན་ /cεεteen/ present or gift presented when seeing/ meeting/ visiting a person (h); va.--*'bul* to present/ give a gift on seeing/ meeting/ visiting a person

མཇལ་དར་ /cεεtaa/ Tibetan ceremonial scarf (h)

མཇལ་ཕྱག་ /cεεcaa/ sm. *mjal kha*

མཇལ་འཕྲད་ /cεεntεt/ meeting (h); va.--*gnang* (h) to meet, to see (each other), to visit ¶ *srid 'dzin mchog dang mjal 'phrad gnang ba red (They) met the President.*

མཇལ་བར་ཞུ་ /cεεwa su/ va. to request an audience (h)

མཇལ་མང་ /cεεmaàn/ large group/ crowd of people at an audience

མཇལ་ཞུ་ /cεεsu/ 1. paying respects (h); va.--*zhu (h)* to pay respects, to call on to pay respects 2. sm. *mjal rten*

མཇལ་ལེན་ /cεεlεεn/ return visit/ call

མཇིང་པ་ /ciŋpə/ (back of) neck; vi. --*mkhrang* to be spoiled/ willful/ obstinate/ defiant

མཇིང་པ་མཁྲང་པོ་ /--thāŋpo/ sm. *mjing pa sbom po*

མཇིང་པ་སྦོམ་པོ་ /--pompo/ rude, impolite, defiant, insolent, willful, obstinate

མཇིང་པར་ཞོན་ /ciŋpaa soon/ va. to boss, to take advantage of (someone's inability/

weakness) (lit. to ride on some-one's neck)

མཇུག་ /cuq/ the end, the last ¶ *zla la 'di'i mjug la* at the end of this month ¶ *lo mjud* end of the year

མཇུག་འགྲིལ་ /cuq ṭii/ va. to wind up, to end, to close, to complete, to conclude (meetings, etc.) ¶ *tshogs 'du de rgyal kha'i ngang nas mjug 'gril ba red* *The meeting ended victoriously.* ¶ *dza drag gi rogs ram 'jug 'cgril gi yod pa red* *(They) are winding up the emergency aid program.*

མཇུག་སྒྲིལ་ : p. མཇུག་བསྒྲིལ་/--/ sm. *'jug 'gril*

མཇུག་སྒྲོ་ /cunto/ the tail feathers

མཇུག་སྒྲོལ་ /cuqṭüü/ completion, graduation, termination

མཇུག་ཏུ་ /cuqtu/ at the end, behind, after

མཇུག་གདངས་ /cuntaàn/ finale (music)

མཇུག་སྡོམ་ /cuntum/ conclusion, closing; va.--*rgyag; --byed;* /cuq tom/ to conclude, to close ¶ *tshogs mi tshor thugs rje che zhu'i gsung dang bcas tshogs 'du 'di mjug sdom byas pa red* *They concluded the meeting with a vote of thanks.*

མཇུག་བསྡུ་ : p. མཇུག་བསྡུས་/cuq tu/ sm. *mjug 'gril*

མཇུག་བསྡུའི་གཏམ་ /cuqtüü tam/ final words, closing speech

མཇུག་བསྡུའི་མཛད་སྒོ་ /--tsɛɛqo/ closing ceremony

མཇུག་བསྡུས་ /cuq tüü/ p. of *mjug bsdu*

མཇུག་བསྡོམས་ /cuq tom/ p. of *mjug sdom*

མཇུག་སྤོད་ཅན་ /cuqpüü cɛɛn/ comet

མཇུག་བྱང་ /cuqcaàn/ final note placed before the end of a book

མཇུག་མ་ /cunmə/ 1. a tail 2. the last, the last part ¶ *glog brnyan de'i mjug ma mthong ma byung* *(We) did not see the last part of the movie.* 3. one at the end/ last ¶ *kho gral gyi mjug ma de red* *He is the one at the end of the row.*

མཇུག་མའི་རིང་ལུགས་ /cunmeè riŋluû/ tailism

མཇུག་མཚམས་ /cuntsham/ the end of ¶ *zla 3 mjug mtshams su* at the end of March

མཇུག་རྫོགས་ /cuq tsɵɵ/ vi. to end, to finish, to be over ¶ *glog brnyan mjug rdzogs skabs* *when the movies were over*

མཇུག་རིང་ /cuqriin/ comet

མཇུག་ཤོས་ /cuqšɵɵ/ the very last, the last of all

མཇུག་སྲིན་ /cuqsiin/ hemorrhoids

མཇེ་ /ce/ the penis; vi.--*lang* to have an erection

མཇེ་ཤུབས་ /cišup/ prophylactic, contraceptive rubber

མཇེད་ /ceè/ suffering, pain

མཇོར་བུ་ /cɵ̂ɵpu/ sm. *'jor bu*

འཇག་ /caà/ sometimes used for *'jags*

འཇག་རྩྭ་ /caqka/ hay, straw

འཇག་སྤྱིལ་ /cəqcii/ thatch hut/ house

འཇག་སྤུན་ /cəqpuun/ pile of hay/ straw

འཇག་མ་ /caqma; cəŋma/ 1. blade (of grass); stalk (plant) 2. shovel, spade

འཇགས་ /caà/ vi. 1. to calm down, to be quelled, to settle down, to become quiet/ peaceful/ tranquil ¶ *zing 'khrug rim pas 'jags re yod (We) hope the unrest will gradually settle down.* 2. to remain (in the mind), to remember, to stay with ¶ *khyed rang gsungs pa nga'i sems la 'jags ma song I didn't remember what you said.* ¶ *so sos slob sbyong byas na yon tan so sor 'jags kyi red If you study the knowledge will remain with you.*

འཇགས་པོ་ /caapo/ pressed/ smoothed down

འཇང་ /can/ area in Eastern Tibet

འཇང་ཡུལ་ /cəŋyüü/ sm. *'jang*

འཇངས་ /can/ va. to swallow, to eat or drink

འཇབ་ : p. འཇབས་ or བཞབས་ /cəp/ va. to hide, to lie in wait/ ambush ¶ *kho tshos sa 'og du 'jabs pa red They hid under the ground.*

འཇབ་དཀྲུག་ /cəptuù/ infiltrating and causing trouble/ disturbances

འཇབ་རྐུན་ /cəpqüün/ thief

འཇབ་ཁུང་ /cəqquun/ trench, tunnel, hideout (in warfare or crime)

འཇབ་རྒོལ་ /cəpqüü/ ambush, surprise attack, guerrilla attack; va.--*byed* to ambush, to surprise attack

འཇབ་རྩེ་ /cəpce/ sm. *'jab rtse*

འཇབ་ལྟ་ /cəptə/ peeping, spying; va.--*byed* to peep at, to spy on

འཇབ་མདའ་ /cəmtə/ sniper-fire; va.--*rgyag* to snipe (with a gun)

འཇབ་ཐུང་ /cəptuùn/ (va.--*gtong*) sm. *'jab rgol*

འཇབ་པུ་བ་ /cəpuwə/ sm. *'jab rkun*

འཇབ་སྲུལ་ /cəpñüü/ spy, intelligence agent

འཇབ་དམག་ /cəpmaà/ guerrilla warfare; guerrilla; va.--*rgyag* to make guerrilla warfare

འཇབ་དམག་གི་འཐབ་འཁྲུག་ /--qi thətuù/ guerrilla war

འཇབ་ཙེ་ /captse/ tweezer

འཇབ་འཛུལ་ /cəptsüü/ guerrilla/ secret infiltration

འཇབ་ལེན་ /cəpleen/ sm. *'jab rkun*

འཇབས་ /cəp/ p. of *'jab*

འཇམ་ /cam/ adj. comp. of *'jam po*

འཇམ་ཁྲིད་ /camṭii/ taking or leading or bringing by coaxing/ cajoling/ persuading; va.--*byed* to take/ bring someone by nonviolent means such as by coaxing/ cajoling/ persuading

འཇམ་མཁས་ /camqɛɛ̀/ gentle/ mild and tactful

འཇམ་ཆར་ /camcar/ drizzle, light rain

འཇམ་ཇུས་ /cəmcüù/ gentle/ peaceful/ tactful/ mild means of doing things

འཇམ་འཇམ་ /camcam/ sm. *'jam po*

འཇམ་མཉེན་ /camñeen/ smooth/ gentle and flexible (objects/ sound/ voice)

འཇམ་ཐིང་ /cəmtiin/ sm. *'jam thing thing*

འཇམ་ཐིང་ངེར་ /camthiŋèè/ sm. *'jam thing thing*

འཇམ་ཐིང་ཐིང་ /camthiŋtiin/ silent, quiet; calm, peaceful, tranquil

འཇམ་འཐབ་ /cəmtəp/ 1. sm. *'jam jus* 2. the Cold War

འཇམ་དུ་འགྲོ་ /cəmtu to/ vi. to subside, to become more gentle in nature, to become soft (in texture) ¶ *me rgol 'thab rtsod de bar skabs shig la yang bskyar 'jam du phyin pa red* *The anti-U.S. struggle again subsided for the time being.*

འཇམ་འདེད་སྣུམ་རྩི་ /camteè nümtsi/ lubricating grease/ oil

འཇམ་སྡོད་ངམ་སྟོན་ /camtöö ŋämtöön/ "sit-down"/ "sit-in" demonstration

འཇམ་སྣུམ་ /cəmnum/ lubricating oil

འཇམ་པོ་ /campo/ soft, smooth; gentle, mild

འཇམ་པོས་མགོ་སྐོར་ /campöö qo qɔ̃ɔ̃/ va. to dupe/ trick/ deceive/ con by gentle/ mild/ smooth means

འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ /campɛɛ yãŋ/ The Bodhisattva Manjuśri

འཇམ་བྱེད་ /camceè/ va. to treat gently

འཇམ་རྩི་ /cəmtsi/ laxative

འཇམ་རྩུབ་ /cəmtsup; camtsuù/ 1. texture 2. soft/ smooth/ gentle and rough/ coarse

འཇམ་སྒྱུར་འདེད་རྫས་ /camšee teetsɛɛ̀/ lubricating materials, lubricants

འཇམ་བཤད་ /camšɛɛ̀/ talking gently/ smoothly/ softly; va.--*byed* to talk smoothly, to tell/ explain gently/ softly

འཇམ་བཤད་བློ་འགུགས་ /--lüquù/ persuasion; va.--*byed* to persuade

འཇའ་ /ca/ rainbow; rainbow colors

འཇའ་ཀ་ཏེག་ /cənteq/ method/ process of jacking up roof of houses when rebuilding walls

འཇའ་པན་ /capɛɛn/ Japan

འཇའ་བ་ /cawa/ lame

འཇའ་དབྱིབས་ /cəyip/ arched (rainbow like) structure/ shape

འཇའ་ཚོན་ /cətsöön/ sm. *'ja'*

འཇའ་གཟུགས་ /cəsuù/ sm. *'ja' dbyibs*

འཇའ་རིས་ /cərii/ rainbow (as in paintings/ patterns/ designs)

འཇའ་ས་ /casa/ edict

འཇར་ /car; cəə/ 1. vi. to stick to, to attach to ¶ *gzugs po sar 'jar nas bsdad pa red (They) stayed with (their) bodies stuck to the ground.* 2. sm. *'byar*

འཇར་ཀི་ཏི /cəqiti/ jacket

འཇར་མ་ /caama/ shovel ¶ *glog gi 'jar ma'i 'phrul 'khor electric shovel*

འཇར་མན་ /cərmeen/ Germany; German ¶ *'jar man rgyal phran mnyam 'brel rgyal khab German Federal Republic* ¶ *jar man dmangs gtso spyi mthun rgyal khab German Democratic Republic*

འཇལ་ : p. བཅལ་ , f. གཞལ་ , imp. འཇོལ་ /cεε/ va. 1. to measure, to weigh ¶ *sa cha'i rgya khyon 'jal gyi 'dug They are measuring the area of the land.* 2. to repay, to pay back/ return ¶ *khyed rang gi bka' drin gzhal gi yin (We) will repay your kindness.* ¶ *bu lon 'jal ma thub pas because (they) could not pay back the loan* 3. to pay (taxes, leases, etc.) ¶ *khral lji po 'jal dgos red (They) have to pay heavy taxes.*

འཇལ་ཁ་ /cεεqa/ measuring; va.--*byed* to measure

འཇལ་ཆས་ /cεεcεὲ/ measuring instruments/ equipment

འཇལ་སྡུད་ /cεεcεὲ/ weight, measure, capacity

འཇལ་སྤྲད་ /cεεtεὲ/ sm. *'jal sprod*

འཇལ་སྤྲོད་ /cεεtöö/ repayment; va.--*byed* to repay, to pay (taxes)

འཇལ་བྱེད་ /cεεceè/ sm. *'jal chas*

འཇལ་བྱེད་ཡོ་བྱད་ /--yopcεὲ/ sm. *'jal chas*

འཇལ་བྱེད་སྲང་ /--sään/ scales

འཇལ་གཞོར་འདེགས་གསུམ་གྱི་ཚད་ /cεεšΩΩ teqsumqi tshēὲ/ weights and measures

འཇི་ /ci/ 1. flea 2. sm. *'jim*

འཇི་ནི་ཝ་ /ciniiwə/ c. Geneva.

འཇིག་ : p. བཤིགས་ ; f. གཞིག་; imp. ཤིགས་ /ciq/ 1. va. to destroy, to exterminate, to extinguish, to demolish ¶ *khang khyim rnams mes 'jig pa mthong byung (We) saw the fire destroying the houses.* ¶ *zhing rnams chus 'jig pa red Water demolished the fields.* 2. vi. to come to ruin, to fall to pieces, to decay, to perish

འཇིག་ཁ་ /ciqə/ at the verge/ point of destruction

འཇིག་ཉེན་ /cinneen/ danger of death/ destruction

འཇིག་ཉེན་ལས་སྐྱོབ་ /--le kōp/ va. to come to the rescue, to save from destruction

འཇིག་རྟེན་ /citeen/ 1. the external/ physical world 2. mortal, subject to destruction/ death

འཇིག་རྟེན་ཁམས་ /--qhäm/ sm. *'jig rten,* 1

འཇིག་རྟེན་མཁའ་བསྐྱོད་པ་ /--qhäköopa/

cosmonaut, astronaut

འཇིག་རྟེན་འཁྲུགས་ཆེན་ /--thūqceen/ world war

འཇིག་རྟེན་གོང་མ་དག་ /--qhoŋma taà/ other worlds (in the universe)

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ /--qi qhēēcöö/ of the character/ nature of the world (in contrast to higher states that transcend this illusory world)

འཇིག་རྟེན་གྱི་ལྟ་སྣང་ /--qi tānaan/ sm. *'jig rten lta tshul*

འཇིག་རྟེན་བཅོས་ /--cöö/ va. to rebuild/ redo/ remake the world

འཇིག་རྟེན་ལྟ་ཚུལ་ /--tətsüü/ world outlook ¶ *'byor ldan gral rim gyi 'jig rten lta tshul the bourgeoise world outlook*

འཇིག་རྟེན་མཐོང་ཚུལ་ /--thūŋtsüü/ sm. *'jig rten lta tshul*

འཇིག་རྟེན་པ་ /--pə/ worldly person, layman

འཇིག་རྟེན་འཕུར་གྲུ་ /--phūntu/ space ship

འཇིག་རྟེན་བར་སྣང་ /--pharnaan/ space, universe, cosmos

འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་ /--wəŋcuù/ name of Avalokitesvara, epithet of Dalai Lama

འཇིག་རྟེན་མི་ཤུགས་འཕུར་མདའ་ /--misuù phūntə/ space ship/ rocket

འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟ་ཚུལ་ /--lə tətsüü/ sm. *'jig rten lta tshul*

འཇིག་རྟེན་ལ་སྐྱོ་སྣང་སྐྱེས་ /--lə sünaan kēè/ vi. to be sick of the world

འཇིག་རྟེན་ལས་འདའ་ /--lê ta/ va. to pass/ go beyond the world

འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ /--lê tɛ̀pa/ passed from/ beyond the world

འཇིག་རྟེན་སྐྱོ་སྣང་རིང་ལུགས /--sünaan riŋluù/ pessimism, cynicism

འཇིག་བྲལ་ /ciqtèè/ indestructible

འཇིག་མེད་ /ciqmèè/ sm. *'jig bral*

འཇིགས་ /ciq/ vi. to be afraid, to fear, to be terrorized, to be scared ¶ *tshang ma 'jigs nas bros song Everybody was scared and ran away.*

འཇིགས་སྐུལ་ /ciqüü/ intimidation, threats, frightening ¶ *btsan 'dzul gyi 'jig skul threats of invasion*

འཇིགས་བསྐུལ་ /--/ sm. *'jigs skul*

འཇིགས་སྐྲག་ /ciqtaà/ terror, dread, fear; va.--*(b)skul* to terrorize, to scare; vi.--*skye* to be terrorized/ frightened

འཇིགས་དངངས་ /cinŋan/ sm. *'jigs snang*

འཇིགས་སྣང་ /ciqnaan/ fear; vi/--*skye* to fear, to be afraid/ scared ¶ *nga 'jigs snang skyes byung I was scared.* va.--*(b)skul;*

--*slong* to frighten, to intimidate, to scare

འཇིགས་སྣང་ཚ་པོ་ /--tshāpo/ scary, frightening

འཇིགས་བྲལ་ /ciqtêê/ sm. *'jigs med*

འཇིགས་མེད་ /cinmeè/ fearless, brave

འཇིགས་ཞུམ་ /ciqšum/ fright, fear; vi.--*byed* to be afraid, to fear

འཇིགས་རུང་ /ciqruùn/ sm. *'jigs su rung ba*

འཇིགས་ས་ /ciqsə/ terrifying/ dreadful place

འཇིགས་སུ་རུང་བ་ /ciqsu runwə/ scary, frightening, petrifying

འཇིང་ /cin/ 1. sm. *mjing pa* 2. sm. *dbus*

འཇིང་པ་ /cinpə/ sm. *mjing pa*

འཇིང་པ་སྤོམ་པོ་ /cinpə pompo/ sm. *mjing pa spom pa*

འཇིངས་ /ciin/ sm. *'jing,* 2

འཇིན་ /cin/ va. to be caught up in, to be enmeshed in

འཇིབ་ : p. བཇིབས་ /cip/ va. 1. to suck *a ma'i nu ma bjibs nas having sucked (his) mother's breast* 2. to taste

འཇིབ་འཐུང་ /ciptuun/ sucking (as with a straw)

འཇིབ་རུ་ /cipru/ baby-feeder, baby bottle

འཇིབས་ /cip/ sm. *'jib*

འཇིམ་ /cim/ clay, mud

འཇིམ་སྐུ་ /cimqu/ sm. *'jim brnyan*

འཇིམ་བརྙན་ /cimñèèn/ clay/ mud image

འཇིམ་པ་ /cimpə/ clay, mud

འཇིམ་རྩབ་ /cimtsəp/ sm. *'jim pa*

འཇིམ་ཞལ་ /cimšèè/ mud plaster (for walls and floor)

འཇིམ་བཟོ་ /cemso/ sculpture (clay); va.--*byed* to sculpture with clay

འཇིམ་བཟོ་བ་ /--wa; cemsöö/ sculptor

འཇིལ་ : p. བཙིལ་ /cii/ va. to expell, to remove, to banish

འཇུ་ : p. འཇུས་ /cu/ 1. va. to hold, to catch ¶ *kho'i lag pa nas 'jus song (They) caught him by the hand.* 2. vi. to digest (food) ¶ *lto chas 'ju mi thub pa'i bka' las difficulty in digesting food*

འཇུ་སྐོམ་ /cuqəm/ thirst

འཇུ་ཏྲ་ /cutə/ shoes

འཇུ་སྟོབས་ /cutop/ digestive power/ strength ¶ *'ju stobs chung chung weak digestive power*

འཇུ་ཐག་ /cutaà/ string/ strap for a handle

འཇུ་བ་ /cöö/ flea

འཇུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་རིམ་ /cucii qi kuurim/ digestive system

འཇུ་བྱེད་དབང་པོ་ /--wānpo/ digestive

organs

འཛུ་གཟུང་ /cusuŋ/ sm. *'ju bzung*

འཛུ་བཟུང་ /cusuŋ/ arrest, capture, seizure; va.--*byed* to capture, to arrest, to seize

འཛུ་ས་ /cusə/ 1. something to take hold of, anything to hold on to, a handle 2. proof, evidence

འཛུག་ : p. ཞུགས་/cuq; cuŭ/ va. 1. to go into, to enter, to participate ¶ *kho tshos de lo mtho rim slob grwar zhugs pa red They entered the college that year.* ¶ *dzam gling rtsed mo'i 'gran bsdur la 'jug rgyur grabs shoms byas pa red They prepared (themselves) to participate in world sports contests.* 2. to follow (the path, doctirne) ¶ *nang pa'i bstan pa 'jug pa'i skye bo a person who follows Buddhism*

འཛུག་ : p. བཙུག་ imp. ཚུགས་/cuq; cuŭ/ va. 1. to put into, to insert ¶ *khos snod de nang lag pa bcug pa red He put (his) hand in the pot.* ¶ *phru gu de slob grwar 'jug gi red (They) are going to put the child in school.* 2. to let, to allow, to permit ¶ *lag khyer med na yang kho tsho bod la 'gro bcug pa red Even though they didn't have passports, (they) let them go to Tibet.* 3. to make/ force someone to do something ¶ *kho tsho'i blo 'dod la med par 'gro bcug pa red Against their will (they) made them go.* 3. to put under, to bring under (power, control) ¶ *rgyal khab mang po kho tsho'i mnga' 'og tu bcug pa red (They) brought many nations under their control.*

འཛུག་སྒོ་ /cuuŋqo/ entrance

འཛུག་པོ་ /cuqpu/ efficient

འཛུང་པ་ /cuŋpə/ sm. *'jung sems*

འཛུང་སེམས་ /cuŋsim/ avaricious person, person unnaturally worried about his possessions being damaged .

འཛུངས་པ་ /cuŋpə/ sm. *'jung pa*

འཛུད་ : p. བཙུད་ f. གཞུད་ /cuŭn/ va. to subdue, to tame

འཛུམ་ : p. བཙུམ་ /cum/ 1. vi. to contract/ shrink/ diminish 2. vi. to shudder, to tremble

འཛུར་ : p. བཙུར་ /cur/ knot, tangle; 1. vi. to be knotted/ tangled ¶ *skud pa 'di 'jur 'dug This thread is knotted up.* 2. va. to evade, to shun

འཛུར་གྱིས་ /cūrqiī/ sm. *'jur te*

འཛུར་སྒྲོག་ /curtöö; cutöö/ shoe laces; va.--*rgyag* to lace, to tie shoe laces

འཛུར་ཏེ་ /curtê/ suddenly, all at once

འཛུར་ཏ་ /curtə/ shoes, boots

འཛུར་མཐུག་ /curtuŭ/ wrinkled

འཛུར་མདུད་ /curtuŭ/ sm. *'jur*

འཛུར་མེད་ /curmēē/ 1. not knotted/ entangled, simple, easy 2. unavoidable

འཛུས་ /cūū/ p. of *'ju*

འཛུས་གཏོགས་ /cūūtöö/ interference, intervention, meddling

འཇིབས་པ་ /cippə/ pleasant sound/ voice

འཇེམ་པོ་ /cempo/ able, skilled, capable

འཇེམས་པོ་ /cem/ sm. *'jem po*

འཇོ་ : p. བཞོས་ /co/ 1. va. to milk ¶ *mo ba 'jo gi 'dug She is milking a cow.* 2. to satisfy (someone's needs), to yield (to someone's desire)

འཇོ་སྒེག་ /coqeq/ beauty, charm

འཇོ་བག་ཅན་ /copaà ceen/ charming, beautiful

འཇོ་མ་ /coma/milch cow

འཇོ་ཧ་ལལ་ནེ་ཧྲུ་/cohalal nēēru/ Jaharlal Nehru

འཇོག་ : p. བཞག་ imp. ཞོག་ /cōō/ va. 1. to leave, to put, to place, to put down ¶ *khos deb de lcog tse'i steng du bzhag 'dug He has left the book on the table.* ¶ *de mur 'jog gi ma red (We) are not going to leave it like that* 2. to keep (in mind) ¶ *ngas gang bshad sems la bzhag mi 'dug (You) haven't kept in mind what I said.* 3. to sign (agreement/ treaty) ¶ *me 'phen mtshams 'jog gi chings yig zhig 'jog gi red (They) will sign a ceasefire agreement.* 4. to put an end to, to cease, to srop, to halt ¶ *las ka byed mtshams bzhag pa red (They) stopped working.*

འཇོག་ : p. བཞོགས་ /--/ va. to carve, to plane, to chip

འཇོག་མཚམས་ /cəqtsam/ ceasing, stopping, discontinuing, suspending; va.--*byed* to cease, to stop, to discontinue, to suspend

འཇོག་སྒྲིག་ /côqtii/ assembly, installation; va.--*byed* to assemble, to install

འཇོག་ཚད་ /coqtsɛ̀/ investment, deposit

འཇོག་ཚད་མ་དངུལ་ /--mənüü/ (capital) investment

འཇོག་ས་ /cōqsa/ place for leaving/ storing

འཇང་ /cen/ 1. hoe, pick-ax 2. sm. *'jong po*

འཇོང་འཇོང་ /concoon/ sm. *'jong po*

འཇོང་པོ་ /conpo/ oblong, oval, elliptical

འཇོང་གཟུགས་ /cunsuù/ sm. *'jong po*

འཇོན་ཐང་ /côntaan/ capability, ability

འཇོན་པོ་ /cömpo/ capable, able

འཇོན་དམར་ /cönmaa/ copper

འཇོམས་ : p. བཅོམ་; f. གཞོམ་/com/ 1. to subdue, to quell, to conquer, to defeat ¶ *drag po'i stobs shugs kyis zing 'khrul 'joms thabs byas pa red They tried to quell the agitation by military force.* 2. vi. to go down, to quiet down ¶ *na tsha de phran bu bcom 'dug The pain has gone down a little.*

འཇོར་ /côô/ hoe, pick-ax

འཇོར་བུ་ /côôpu/ sm. *'jor*

འཇོལ་ /cöö/ imp. of *'jal*

འཇོལ་འཇོལ་ /cööncöö/ low/ dragging (in length of dress)

འཇོལ་བ་ /cööwa/ sm. *'jol 'jol*

འཇོལ་མོ་ /cöömo/ species of singing bird in Tibet

རྗང་ /can/ sm. *rjang ma*

རྗང་མ་ /canma/ store-room, built-in grain bin

རྗིད་པ་ /ciipə/ thin, lean

རྗིབ་ལས་ /ciplèe/ corvee labor

རྗུད་པ་ /cüüpə/ sm. *rgud pa*

རྗེ /ce/ lord, master, king, chief

རྗེ་ : p. བརྗེས་ ; f. བརྗེ་ ; imp. རྗེས་ /ce/ va. to change, to exchange ¶ *khos gos log brjes 'dug He changed his clothes.* ¶ *bzo grwa de sgrig chas gsar du brje gi red The equipment of the factory will be changed (for new ones).*

རྗེ་འཁོལ་ /ceqhöö/ lord/ king and his subject

རྗེ་ངན་ /cenεεn/ autocrat

རྗེ་ངར་ /cenaa/ lower part of leg

རྗེ་དྲུང་ /cituun/ title for son of a noble family who becomes a monk

རྗེ་དཔོན་ /cepöön/ lord, master, ruler

རྗེ་བོ་ /cewo/ lord, master

རྗེ་བྲན་ /cetεεn/ sm. *rje 'bangs*

རྗེ་བློན་ /celöön/ lord/ king and his minister

རྗེ་འབངས་ /cenpàan/ lord/ king and his subjects/ people

རྗེ་མོ་ /cemo/ wife of a lord/ master

རྗེ་བཙན་ /cetsεεn/ king

རྗེ་བཙུན་མ་ /citsümə/ nun (h)

རྗེ་ཞབས་ /cišəp/ master and his servants

རྗེ་རིགས་ /cirii/ nobility, aristocracy

རྗེ་ས་ /cesa/ sm. *zhe sa*

རྗེད་ /ceè/ 1. va. to respect, to honor, to revere 2. sm. *brjed*

རྗེད་པའི་འོས་ /ceèpεεwöö/ respectable, revered

རྗེད་ཐོ་ /ceto/ sm. *brjed tho*

རྗེན་ /ceen/ adj. comp. of *rjen pa*

རྗེན་ཆར་ /ceencar/ really, actually ¶ *de rjen char mthong byung I actually saw it.*

རྗེན་པ་ /cempa/ 1. raw, crude, unprocessed ¶ *sha rjen pa raw meat* ¶ *rdo snum rjen pa crude oil* 2. naked, anything in its real/ original form ¶ *gnas don rjen pa mthong ba red They saw the naked truth (of the matter).*

རྗེན་པར་འདོན་ /cempaa töön/ va. to expose

རྗེས་ /ceè/ (vb.+--) after, later ¶ *nga tsho phyin rjes kho tsho slebs pa red They came after we left.* 2. imprint, mark/ sign left behind ¶ *lag rjes hand print* ¶ *rkang rjes foot print* 3. imp. of *rjes*

རྗེས་སྐྱེས་ /ceekeè/ younger

རྗེས་སྐྱེས་ཕུལ་བྱུང་ /--phüücuun/ younger promising person/ scholar

རྗེས་གྲབས་ /ciitəp/ reserve, future preparations

རྗེས་གྲབས་མ་དངུལ་ /--mənüü/ reserve fund/ capital

རྗེས་གྲབས་དམག་དཔུང་ /--məqpuun/ reserve force (military)

རྗེས་གྲུབ་ /ciitup/ grammatical derivative (the process of forming a word or phrase from original words to express another idea)

རྗེས་གྲུབ་ཀྱི་མིང་ /--qi miṇ/ derived noun

རྗེས་བསྒྲུབ་ /--/ sm. *rjes 'grub*

རྗེས་གཅོད་ /ceè cöö/ va. to eradicate/ annihilate

རྗེས་བཅོས་ /ceecöö/ correcting, edit-fixing; va.--*byed* to correct, to edit, to fix

རྗེས་ཆགས་ /ceecaà/ attachment

རྗེས་འཇུག་ /ciincuù/ 1. followers, adherents 2. overall name for the ten consonants that occur in the final position of a syllable

རྗེས་བརྗོད་ /ceecöö/ postscript, something written/ spoken after the main item

རྗེས་སྙེག་ /ceeñeq/ chasing, pursuing, following; va.--*byed* to chase, to pursue, to follow, to go after

རྗེས་གཏུགས་ /ceetuù/ sm. *rjes snyeg*

རྗེས་སྟོན་ཡོན་རྡུལ་ /ceetöön + ch./ tracer atom

རྗེས་ཐོན་ /ceetöön/ newly developed; va.--*yong* to get developed, to move forward, to advance

རྗེས་མཐུན་ /ciitüün/ same, identical

རྗེས་དྲན་ /ceeteen/ commemoration, remembrance, anniversary ¶ *rang dbang sger langs theng bcu gcig pa'i rjes dran the 11th commemoration of the uprising for freedom;* va.--*byed;* --*zhu* (h) to commemorate, to have a remembrance ceremony

རྗེས་དྲན་རྡོ་རིང་ /--turiin/ commemorative pillar

རྗེས་དྲན་ཚོགས་འདུ་ /--tshöontu/ commemoration meeting/ ceremony/ celebration

རྗེས་འདེད་ /ceenteè/ sm. *rjes snyeg*

རྗེས་གནང་ /ceenaan/ permission, consent

རྗེས་སྣོན་ /ceenöön/ alternate, reserve

རྗེས་སྣོན་ཁོངས་མི་ /--qhoṇmi/ sm. *rjes snon u yon*

རྗེས་སྣོན་ཨུ་ཡོན་ /--+ ch./ alternate member

རྗེས་དཔག་ /ceepaà/ reason, inference (idea/ concept derived from reasoning)

རྗེས་དཔག་གི་ཤེས་ཡོན་ /--qi šeyöön/ rational knowledge

རྗེས་དཔག་གི་ཤེས་པ་ /--qi šepa/ rational understanding

རྗེས་འབྱོར་ /cencΩΩ/ ones who arrived later, newly arrived ¶ *rgya nag nas rjes 'byor bod rigs slob phrug Tibetan students who arrived from China later*

རྗེས་འབྲང་པ་ /centaŋpa/ follower, adherent

རྗེས་འབྲངས་ /centaan/ following after, adhering to; ¶ *ma'o'i rjes 'brangs followers of Mao* ; va..--*byed* to follow after, to adhere to

རྗེས་འབྲངས་རྒྱལ་ཁབ་ /--keeqəp/ satelite country

རྗེས་འབྲངས་ཉེས་ཅན་ /--ñecεεn/ accessory (to a criminal act)

རྗེས་འབྲས་ /centeè/ result, accomplishment, achievement

རྗེས་འབྲེལ་ /ceenteen/ vi. to depend on

རྗེས་སྦྱོར་ /ceencΩΩ/ sm. *rjes 'byor*

རྗེས་མ་ /ceema; ceemaà/ 1. last, final, the latter 2. later, afterwards

རྗེས་མ་ཟིན་པ་ /ceè məsinpə/ vi. to be too late, to miss (in time sense), to be unable to catch up ¶ *'dzin grwa rjes ma zin pa red They missed the class.* ¶ *slob phrug gzhan dag gi rjes ma zin pa red (He) could not catch up with the other students.*

རྗེས་མར་ /ceemaà/ afterwards, later ¶ *rjes mar nga tsho lha sar 'byor skabs later, when we arrived in Lhasa* ¶ *rjes mar mjal yong I'll see you later.*

རྗེས་མེད་ /ceemeè/ without a track/ trace/ imprint; va.--*'jig* to annihilate, to destroy completely

རྗེས་ཚབ་ /ceetshəp/ relief (usu. for troops)

རྗེས་འཛིན་ /ciintsiin/ followers, adherents, believers ¶ *kho la rjes 'dzin byung yod pa ma red He hasn't got any disciples*; va.--*byed* to follow, to adhere, to believe in

རྗེས་ཞིབ་བྱེད་ /ciišip cheè/ va. to retain/ file for later reference/ examination, to keep as evidence

རྗེས་ཟིན་ /ceè sin; ceè sim/ vi. to be in time, to catch up with, to overtake ¶ *rus sbal gcig gis nga'i rjes zin gi ma red bsam pa red (He) thought that a turtle would not catch up with him.*

རྗེས་ཟློས་ /centöö/ imitation, repeating after; va.--*byed* to imitate, to repeat (after) ¶ *ral dbyangs dge rgan gyi rjes zlos byas pa red (They) repeated after the music teacher.*

རྗེས་ཟློས་དང་ལེན་ /--thaŋleen/ mutual response

རྗེས་ཡོང་ /ceyoòn/ future ¶ *bod rang dbang thad kyi rjes yong skor la concerning the future of Tibet's freedom*

རྗེས་ཡོང་སྔོན་སླེབས་ /ceeyoòn ŋöölep/ ch. slog. come late but arrive first (although China is late in developing it will become the best)

རྗེས་ལ་ /ceèla/ sm. *rjes su*

རྗེས་ལམ་ /ceelam/ the future

རྗེས་ལུས་ /ciilüü/ backwardness, underdeveloped ¶ *rjes lus lung pa an underdeveloped country;* vi.--*thebs* to fall/ lag behind, to be late

རྗེས་ལུས་ཅན་ /--cèèn/ backward, laggard

རྗེས་ཤུལ་ /ciišüü/ traces, remains, ruins, legacy ¶ *sngar gyi mkhar rdzong gi rjes shul ruins of an ancient fortress;* va.--*snyeg* to follow a trail/ track, to trace

རྗེས་ཤུལ་སྙེག་ /--ñēq/ see *rjes shul*

རྗེས་སུ་ /cèèsu/ later, after, afterward ¶ *rjes su ji yong shes dka' yang eventhough it is hard to know what will happen later* ¶ *rjes su khos nga la zer gyi 'dug He told me (that) afterwards.*

རྗེས་སུ་འགྱོད་ /--köö/ va. to repent

རྗེས་སུ་འགྲོ་ /--to/ va. to go after, to follow, to imitate

རྗེས་སུ་ཆགས་ /--chāā/ vi. to get attached to

རྗེས་སུ་འཇུག་ /--cuù/ sm. *rjes su 'gro*

རྗེས་སུ་སྙེག་: p. རྗེས་སུ་བསྙེགས་ /--ñēq/ va. to follow, to pursue, to chase

རྗེས་སུ་མཐུན་ /--thüün/ va. to agree

རྗེས་སུ་དྲན་ /--then/ vi. to remember, to commemorate

རྗེས་སུ་དཔག་ /--pāà/ to infer, to reason

རྗེས་སུ་བྱེད་ /--cheè/ 1. va. to do later 2. va. to follow, to imitate

རྗེས་སུ་འབྲང་ : p. རྗེས་སུ་འབྲངས་ /--tan/ sm. *rjes su snyeg*

རྗེས་སུ་འཛིན་ : p. རྗེས་སུ་བཟུང་ /--tsiin/ va. to follow, to adhere, to believe in

རྗེས་སུ་ཡིད་རང་ /--yiiran/ vi. to feel glad/ happy, to rejoice

རྗེས་སུ་ལུས་ /--lüü/ va. to lag behind, to be late (schedule), to fall behind, to be backward/ underdeveloped

རྗེས་སོར་ /ceesΩΩ/ behind, afterwards, later

རྗོད་ : p. བརྗོད་ /cöö/ va. to say, to express ¶ *kho tsho 'gro gi min zhes rjod kyi 'dug (They) say they are not going.*

རྗོད་བྱེད་ /cööceè/ content, meaning

རྗོད་ཚིག་ /cüütshiì/ gram. the predicate

ལྗགས་ /caà/ 1. tongue (h) 2. used to construct honorifics

ལྗགས་ཀློག་ /caalΩΩ/ h. of *klog*

ལྗགས་བཀོད་ /caaqöö/ instructions, direction, (h) va.--*gnang* to give direction, to instruct

ལྗགས་གོང་ /caaqoon/ price (h)

ལྗགས་གྲངས་ /caataàn/ h. of *grangs ka*

ལྗགས་པན་ /caapɛɛn/ hot pepper (h)

ལྗགས་ཕུ་ /cəəpu/ h. of *phu (rgyag)*

ལྗགས་བྲོ་ /caato/ h. of *bro*

ལྗགས་དབུགས་ /cəəuù/ h. of *dbugs*

ལྗགས་སྨིན་ /cəəmiin/ quality food items (h)

ལྗགས་རྩིས་གནང་ /cəətsi nāan/ h. of *rtsis sprad*

ལྗགས་ཚ་ /caatsa/ h. of *tshwa*

ལྗགས་ལན་ /caalɛɛn/ h. of *lan*

ལྗགས་བཤད་ /caašɛɛ̀/ commentary, explanation (h)

ལྗགས་ཕྱིར་ /caašee/ h. of *ci ni*

ལྗང་ /caŋ/ 1. adj. comp. of *ljang khu* 2. sm. *ljang bu*

ལྗང་རྐང་གི་བར་མཚམས་ /caŋqaan qi phantsam/ space/ distance between seedlings

ལྗང་དཀར་ /caŋqaa/ light green color

ལྗང་སྐྱ་ /caŋka/ sm. *ljang dkar*

ལྗང་ཁུ་ /cəŋqu/ green

ལྗང་གུ་ /cəŋqu/ sm. *lcang khu*

ལྗང་ཇ་ /canca/ green tea

ལྗང་ཐིང་ /cəntiin/ completely green, bright green

ལྗང་དུང་མ་ /cəntuùnmə/ solid, pure ¶ *sku brnyan 'di gser ljang dung ma red This statue is solid gold.*

ལྗང་འདེམས་ /cantem/ seedling selection; va.--*byed* to select seedlings (for transplanting)

ལྗང་ནག་ /cannaà/ dark green

ལྗང་པ་ /canpa/ sm. *ljang bu*

ལྗང་བུ་ /cəŋpu/ seedling, young shoot/ sprout/ plant

ལྗང་བུ་སྐྱེས་བཟང་པོ་ /--kēe saŋpo/ flourishing young plant

ལྗང་བུ་འཐུག་སེལ་ /--thūqsèè/ thinning of sprouts/ seedlings

ལྗང་བུ་ལག་འཐེན་གྱིས་སྐྱེ་རོགས་ /--laqteenqi kerōō/ wrong kind of help, a stupid way to help (lit. help for the growth of plant by pulling them up)

ལྗང་མ་ /canma/ sm. *ljang bu*

ལྗང་སྨྱུག་ /cəŋñuù/ sm. *ljang bu*

ལྗང་འཛུགས་ /cəntsuù/ transplanting; va.--*rgyag* to transplant

ལྗང་འཛུགས་འཕྲུལ་ཆས་ /--ṭhüücèè/ transplanting machine

ལྗང་གཞས་ /canšɛɛ/ work song for transplanting rice

ལྗང་སེར་ /cansee; cense/ yellowish green, apple green

ལྗངས་ /caaŋ/ area near Lhasa

ལྗན་ལྗིན་ /cɛnceen/ loathsome, filthy

ལྗབ་ /cəp/ flat, even

ལྗབ་ལྗབ་ /cəpcəp/ sm. *ljab*

ལྗི་བ་ /ciwəə; cöö/ sm. *'jid pa*

ལྗི་པ་ /cipə/ 1. flea 2. heavy

ལྗི་མོ་ /cimu/ sm. *ljid po*

ལྗིད་ /cii/ 1. weight, heaviness ¶ *de ljid ga tshod 'dug How much weight does it have? (How heavy is it?)* 2. adj. comp. of *ljid po*

ལྗིད་གྲས་ /citèè/ heavy class ¶ *dmag gru ljid gras heavy class warships*

ལྗིད་ཅན་ /ciceen/ sm. *ljid can*

ལྗིད་ཏིང་/citiŋ/ heavy/ depressed feeling

ལྗིད་ཐེག་ /citeq/ capable of carrying heavy weight, heavy

ལྗིད་ཐེག་གྲངས་ཚད་ /--thantsɛ̀ɛ/ deadweight tonnage (for ships); bearing/ loading capacity

ལྗིད་ཐེག་ཚའ་ཁྲ་/--+ch./ sm. *ljid theg rlang 'khor*

ལྗིད་ཐེག་རླང་འཁོར་ /--lāŋqɒɒ/ truck, heavy vehicles

ལྗིད་དུ་གཏོང་ /ciitu tōŋ; ciru tōōn/ va. to add weight, to make heavier ¶ *kho'i las 'gan ljid du btang ba red (They) made his responsibility heavier.*

ལྗིད་འདེགས་ /ciinteq/ lifting heavy objects, weightlifting (sport)

ལྗིད་འདེགས་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thūūqɒ̀ɒ/ crane, hoist

ལྗིད་ལྡན་ /citèèn/ heavy

ལྗིད་གནོན་ /cinüün/ oppressive

ལྗིད་པ་ /ciipə/ weight, heaviness ¶ *lcid pa de tsam 'degs thub kyi ma red (One) cannot lift so much weight.*

ལྗིད་པོ་ /cipu/ heavy ¶ *deb 'di ljid po zhe drag 'dug The book is very heavy.*

ལྗིད་བ་ /ciiwə/ sm. *ljid pa*

ལྗིད་མེད་ /cimèè/ light

ལྗིད་ཚད་ /citsèè/ weight; va.--*'degs* to lift weight, to lift something heavy

ལྗིད་རྫབ་ཆེ་བ་ /citsōp chēwa/ awkward, slow, heavy

ལྗིད་འཛོམས་ལྟེ་བ་ /cintsom tēwaa/ center of gravity

ལྗིད་ཡང་ /ciyaan/ heavy and light, weight

ལྗིད་རིགས་ /ciriq/ heavy type, heavy ¶ *bzo las ljid rigs heavy industry*

ལྗེན་ /ceen/ va. to penetrate, to enter

ལྗོངས་ /con/ 1. country, province ¶ *kha ba con gyi ljang. a snowy country* 2. scenery

ལྗོངས་བཀོད་ /conqɒ̀ɒ/ scenery, landscape

ལྗོན་ /con/ sm. *ljon po*

ལྗོན་གྲབ་འགྲོ་ལམ་ /cuntip tolam/ tree lined avenues

ལྗོན་པ་ /cömpa/ trees, woods ¶ *ljon pa'i grib bsil ldan pa'i rgya lam an avenue shaded with trees*

ལྗོན་ཤིང་ /cünšiin/ sm. *ljon pa*

བརྗིད་ /cii/ brightness, luster, splendor

བརྗིད་ཉམས་ /ciiŋəm/ awesome.

frightful

བརྗིད་ཆགས་ (པ་) /ciicaa (pa)/ grand, magnificent, glorious, splendid, majestic, imposing

བརྗིད་ཉམས་ /ciiñəm/ sm. *brjid chags*

བརྗིད་པ་ /ciipə/ sm. *brjid chags*

བརྗེ་ /ce/ f. of *rje*

བརྗེ་འཁོར་ /cikuu/ sm. *brje len*

བརྗེ་འགྲུལ་ /cintüü/ change, substitution, replacement; va.--*rgyag*; --*byed* ¶ *las byed mang po brje 'grul byas pa red They replaced many officials.*

བརྗེ་འཐེན་ /ceteen/ removal, withdrawal, replacement (in jobs and positions); va.--*byed* to replace, to remove

བརྗེ་འདྲེན་ /ceteen/ exchange ¶ *rig gnas steng gi brje 'dren cultural exchange;* va.--*byed* to exchange

བརྗེ་སྤྲོད་ /cetöö/ sm. *brje 'dren*

བརྗེ་བ་ /cewa/ exchange

བརྗེ་བོ་རྒྱག་ /cewoo kaà; cepo kaà/ va. to exchange

བརྗེ་ཚོང་ /cetsoon/ exchange in kind, barter

བརྗེ་རེས་ /cereè/ rotation, taking of turns; va.--*byed*, --*gtong* to rotate, to take turns ¶ *dgong mo'i srung cha chu tshod gnyis gnyis nas brje res byas pa red They took turns on the night watch of two hours each.*

བརྗེ་ལེན་ /celeen/ exchange, substitution, replacement, interchange; va.--*byed* to exchange, to interchange, to substitute, to replace ¶ *chu tshod 24 nang 'phrul 'phor gtong mkhan thengs gsum brje len byed kyi yod pa red Each 24 hours they change the machine operator three times.* ¶ *las byed rnying pa mang che ba brje len byas pa red Most of the old staff members were replaced.*

བརྗེ་ལེན་རིན་ཐང་ /rintaan/ exchange rate/ value

བརྗེ་ལེན་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thüüqöö/ exchanging machine

བརྗེ་སོར་ /cesΩΩ/ sm. *brje len*

བརྗེད་ /ceè/ va. to forget ¶ *lan gzhag rgyu brjed 'dug (I) forgot to leave a message.*

བརྗེད་ངད་ /ceeŋɛè/ sm. *brjed ngas*

བརྗེད་ངས་ /ceeŋɛè/ forgetfulness, absent mindedness

བརྗེད་ངས་ཅན་ /--cɛɛn/ forgetful, absent-minded

བརྗེད་ངས་ཆེན་པོ་ /--chëmpo/ sm. *brjed ngas can*

བརྗེད་ངས་ཚ་པོ་ /--tshapo/ sm. *brjed ngas can*

བརྗེད་ཐོ་ /ceeto/ reminder notes, minutes of a meeting, memorandum, note book; va.--*rgyag* to keep notes/ minutes, to write down

བརྗེད་བྱང་ /ceecaǹ/ memorandum board

བརྗེས་ /ceè/ p. of *rje*

བརྗོད་ /cöö/ p. of *rjod*

བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བ་ /cööqi milaŋwa/ unspeakable, unexpressible

བརྗོད་ཞམས་ཚིག་ /cöñam tshii/ crude talk/ speech

བརྗོད་དུ་མེད་པ་ /cöötu meèpa/ sm. *brjod kyis mi lang ka*

བརྗོད་དོན་ /cöötöön/ used to introduce a quotation/ statement: "as was said" ¶ *gsar 'god pas brjod don what the newspaper reporter said (follows immediately)*

བརྗོད་ན་ /cööna/ sm. *brjod don*

བརྗོད་བྱ་ /caca/ 1. style 2. content, meaning

བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་ /--tsowo/ theme, thesis, chief subject

བརྗོད་བྱེད་ /cööceè/ sm. *rjod byed*

བརྗོད་མེད་ /cöömeè/ sm. *brjod du med pa*

བརྗོད་ཚིག་ /cüütsii/ slogan, message ¶ *'byar yig tsho'i brjod tshig du dmag mi da lta phyir 'then byed dgos sogs bkod 'dug The slogan written on the wall posters is that (they) should withdraw the troops now.*

བརྗོད་གཞི་ /cüüši/ proposition (in logic)

བརྗོད་ལས་འདས་པ་ /cöö lɛè tɛɛpa/ sm. *brjod du med pa*

བརྗོད་སྒྲོལ་ /cöösöö/ line of argument, reasoning

བརྗོད་གསལ་ /cöösɛɛ/ sm. *brjod don*

བརྗོད་གསལ་ལྟར་ན་ /--tarna/ sm. *brjod don*

ཉ་ /ña/ 1. the letter *nya* (used in alphabetical numbering) 2. fish; va.--*'dzin; --zin* to fish 3. tendon, muscle

ཉ་ཀྱུག་ /ñəquù/ sm. *nya kyu*

ཉ་ཀྱུ་ /ñəku/ fish hook

ཉ་རྐྱལ་ /ñakεε/ fish bladder

ཉ་སྐོགས་ /ñakΩΩ/ gills

ཉ་ཁྲུ་ /ñakhu/ school of fish

ཉ་ཁྲུ་ཤར་དུས་ /--šərtüü/ fishing season

ཉ་ཁྲོམ་ /ñatom/ fish market

ཉག་ /ñaqa/ sm. *nyag*

ཉ་གང་ /ñaqaan/ full moon

ཉ་གེ་ཉོ་གེ་ /ñaqe ñoqe/ sm. *nyag nyog*

ཉ་གྲུ་ /ñətu/ fishing boat

ཉ་རྒྱ་ /ñaka/ fishing net

ཉ་རྒྱས་ /ñakεὲ/ sm. *nya gang*

ཉ་སྒོང་ /ñaqoon/ spawn; va.--*gtong* to spawn

ཉ་སྐྱིབས་ /ñəcip/ 1. gills 2. pearl

ཉ་རྩ་ /ñəcu/ tendon, sinew

ཉ་མཆིན་གྱི་སྣུམ་ /ñəciin qi nüm/ cod-liver oil

ཉ་ཉུང་མཉམ་བསྲེས་ /ñəñuun ñämseè/ mixing incongruous/ inappropriate things (lit. mixing fish and turnips together)

ཉ་ཉོར་ /ñañΩΩ/ apathy, lethargy

ཉ་སྟོང་བརྒྱད་གསུམ་ /ñatoon kεὲsum/ the 15th, 30th, and 8th of the month (the three ritual days in the Tibetan calendar)

ཉ་རྡོལ་ /ñatöö/ sm. *nya rgya*

ཉ་རྡོལ་པ་ /--pa/ sm. *nya pa*

ཉ་སྣུམ་ /ñənum/ fish oil

ཉ་པ་ /ñapa/ fisherman

ཉ་པེ་ཉོ་པེ་ /ñape ñope/ 1. lazy, inactive, lethargic 2. (with water) muddy, hazy, turbid ¶ *chu nya pe nyo pe ma 'thung Don't drink muddy water.*

ཉ་པེ་ཉོབ་པེ་ /--/ sm. *nya pe nyo pe*

ཉ་ཕྱིས་ /ñəcii/ pearl

ཉ་སྤུག་ /ñətuù/ sm. *nya son*

ཉ་མོ་ /ñamo/ fish

ཉ་ཚིལ་ /ñətsii/ fish fat

ཉ་ཚོང་པ་ /ña tshōŋpa/ fish-monger, fish seller

ཉ་འཛིན་ /ña tsiin/ see *nya*, 2

ཉ་འཛིན་གྲུ་གཟིངས་ /ñətsiin thusiin/ fishing boat

ཉ་འཛིན་དབྱུག་པ་ /--yüqpə/ fishing pole/ rod

ཉ་འཛིན་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ fishing brigade/ team

ཉ་འཛིན་སའི་མཚོ་ཁུག་ /ña tsiinsëe tshōquù/ fishing port

ཉ་རྫིང་ /ñətsiŋ/ fish pond

ཉ་གཞུག་ /ñəšuù/ fish tail

ཉ་ཟན་ /ñaseen/ bait (dough ball)

ཉ་ཟིན་ /ña sin/ see *nya*, 2

ཉ་ཟིན་ས་ /ña sinsə/ fishing grounds

ཉ་ར་ /ñara/ 1. fishing grounds 2. a fishery 3. va.--*byed* to keep (for someone), to look after, to take care of

ཉ་རས་ /ñareè/ fish net

ཉ་རིགས་ /ñərii/ fish

ཉ་རིགས་གསོ་སྐྱེལ་ /--sopel/ fishery

ཉ་རིལ་ /ñəprii/ calf (of leg)

ཉ་རུས་ /ñərüü/ fish bone

ཉ་རེ་ཉོ་རེ་ /ñare ñore/ 1. lazy, sluggish 2. rubbery, spongy (in texture), slimy

ཉ་ལས་ /ñaleè/ fishing work, fishing industry

ཉ་ལས་མཉམ་འབྲེལ་བཟོ་གྲྭ་ /--ñamtee sota/ fishing co-operative factory

ཉ་ལས་ཐོན་སྐྱེད་མཉམ་ལས་ཁང་ /--thönkeè ñamleèqhaan/ fishing production co-operative

ཉ་ལེ་ཉི་ལི་ /ñale ñili/ sm. *nya re nyo re*

ཉ་ཤ་ /ñaša/ fish (flesh)

ཉ་ཤ་སྐམ་པོ་ /--qampo/ dried fish

ཉ་ཤ་ཚྭ་ཁུ་ /--tshəqu/ salted fish

ཉ་གཤོག་ /ñašoo/ fish fin

ཉ་སག་ /ñasaà/ fish scales

ཉ་སོན་ /ñasöön/ baby fish. fry

ཉ་གསོ་ /ñaso/ fish raising/ rearing

ཉ་གསོ་ཁང་ /--qhaan/ fish nursery, fishery

ཉག་ /ñaq/ a weighing scale

ཉག་རྐང་ /ñaqkan/ sm. *nyag gcig*

ཉག་ཁྲམ་ /ñaqṭam/ notch on a *nyag* scale

ཉག་ཅིག་ /ñəqcii/ sm. *nyag gcig*

ཉག་གཅིག་ /--/ certainly, surely, without question, inevitably ¶ *de ni dmag dpung de'i dmigs yul nyag gcig de red That is certainly the objective of the troops.* ¶ *mi tshe'i mtha' der shi rgyu nyag gcig red At the end of life (one) must inevitably die.*

ཉག་ཉིག་ /ñəqñii; ñəŋñii/ dirty, filthy

ཉག་ཉུག་ /ñəqñuù; ñəŋñuù/ all sorts/ kinds, various types

ཉག་ཉོག་ /ñaqñoo; ñaŋñoo/ 1. not clear, turbid, muddy 2. contradictory, confused

ཉག་ཉོག་གི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་ /--qi tshenñii riqpə/ scholasticism

ཉག་མཐིལ་ /ñəqtii/ scale of a *nyag*

ཉག་རྡོ་ /ñaqto/ weight of a *nyag*

ཉག་གནོན་ /ñaŋnöön/ spying, espionage ¶ *nyag gnon pa* a spy

ཉག་པ་ /ñaqpa/ notch, indenture

ཉག་ཁྲ་བ་ /ñaqṭawa/ sm. *nyams dman pa*

ཉག་མ་ /ñaŋma/ sm. *nyag re*

ཉག་མོ་ /ñaŋmo/ woman

ཉག་རེ་ /ñaqre/ a piece, drop, small amount, single ¶ *gad snyigs nyag re tsam yang mthong rgyu med pa red (One) couldn't see even a drop of garbage.*

ཉག་རོང་ /ñaroŋ/ principality in Eastern Tibet

ཉག་ཤིང་ /ñəqšiŋ/ beam of a *nyag*

ཉང་ /ñaŋ/ area in Tsang (Tibet)

ཉང་ཆུ་ /ñəŋcu/ river in Central Tibet

ཉང་གནོན་ /ñaŋnöön/ sm. *nyag gnon*

ཉན་ /ñɛɛn/ 1. va. to listen to ¶ *ngas khor nyan pa yin I listened to him.* 2. vi. (vb.+--) to be fit for ¶ *'di za nyan gyi red pas Is this fit to eat?*

ཉན་མཁན་ /ñɛnñɛɛn/ audience, listener

ཉན་སྙན་ /ñentöön/ report; va.--*zhu* to make a report (h)

ཉན་འཇོག་ /ñɛncɔɔ/ obeying, heeding; va.--*byed* to obey/ heed ¶ *khong gi bka' la nyan 'jog byas pa red (They) obeyed his orders.*

ཉན་སྙིང་ཐོ་བ་ /ñɛnñiŋ thowa/ pleasing to the ear, harmonious, pleasant

ཉན་རྟོག་ /ñɛntɔɔ/ surveillance

ཉན་རྟོག་བདེ་སྲུང་ /--tesuun/ patrolling, guarding, security ¶ *nyan rtog bde srung gi gru patrol boat* va.--*byed* to patrol/ guard

ཉན་དུང་ /ñɛ̂ntuŋ/ receiver (telephone)

ཉན་གནོན་ /ñɛnnöön/ sm. *nyag gnon*

ཉན་རྣ་ /ñɛɛna/ spy, agent

ཉན་པན་ཡོ་བྱད་ /ñɛnpɛɛn yocɛɛ/ hearing aid

ཉན་བྱེད་འཁྲུལ་ཆས་ /ñɛncɛɛ thüülcɛ̂ɛ̂/ earphone, hearing/ listening apparatus

ཉབ་ /ñəp/ vi. to reach (to)

ཉབ་ཉོབ་ /ñəpñop/ sm. *nya pe nyo pe*

ཉབ་པ་ཉོབ་པ་ /ñapa ñope/ sm. *nya pe nyo pe*

ཉམ་ /ñam/ 1. question marker for words ending in *ny* 2. "or" particle for words ending in *ny*

ཉམ་ང་ /ñamŋa/ sm. *nyam thag*

ཉམ་ང་བ་ /ñamŋàwa/ sm. *nyam thag*

ཉམ་ཆག་ /ñamcaà/ injury, harm; vi.--*shor* to be injured, harmed/ destroyed

ཉམ་ཆུང་ /ñəmcuun; ñimcuun/ humble, weak, lowly

ཉམ་ཉེས་ /ñamñeè/ suffering, damage, va.--*gtong* to inflict damage/ suffering ¶ *kho tshos dmag mir nyam nyes chen po btang gis bkag pa red They prevented the soldiers from inflicting great suffering.*

ཉམ་ཐག་ /ñamtaà/ sm. *nyam thag pa*

ཉམ་ཐག་པ་ /ñamtaqpa/ misery, misfortune, suffering ¶ *dbul zhing nyam thag pa'i 'tsho ba skyel dgos (They) had to live lives of misery and poverty.*

ཉམ་ཐག་མི་འཁྱར་ /namtaà mika/ refugee

ཉམ་པ་ /ñampa/ sm. *nyams pa*

ཉམ་ཞན་ /ñamšεεn/ sm. *nyam chung*

ཉམས་ /ñam/ 1. vi. to lose, to decline/ deteriorate/ degenerate ¶ *sems shugs nyams stabs because they lost their enthusiasm* 2. elegance, charm, dignity; va.--*byed* to act dignified/ elegant/ charming

ཉམས་དགའ་བ་ /ñamqawa/ happy, joyous, merry, agreeable

ཉམས་དགའ་རིང་ལུགས་/ñamqa riṉluù/ optimism

ཉམས་འགྱུར་/ñəmkur; ñəmkuu/ 1. dignified, elegant, refined 2. appearance, style (in arts) ¶ *'khrab ston gyi nyams 'gyur style of performance;* va.--*'bri* to describe, to depict 3. decomposition, disintegration

ཉམས་རྒུད་ /ñəmqüü/ deterioration, decline, decay; recession, depression, slump (in business); vi.--*du 'gro (p. phyin)* to decline/ decay/ deteriorate; to have a recession/ depression/ slump; va.--*du gtong* to deteriorate, to undermine, to destroy

ཉམས་རྒྱས་ /ñamkεε/ sm. *nyams stobs*

ཉམས་ཆག་/ñamcaà/ sm. *nyams rgud*

ཉམས་ཆུང་/ñəmcuun/ sm. *nyam chung*

ཉམས་ཆེན་པོ་/ñam chēmpo/ dignified, elegant

ཉམས་ཉེས་ /ñamñeè/ sm. *nyam nyes*

ཉམས་རྟོགས་/ñamtõõ/ understanding, knowledge; va.--*byed* to inquire after, to do so as to understand

ཉམས་སྟབས /ñamtəp/ sm. *nyams 'gyur*

ཉམས་སྟོབས་ /ñamtop/ strength

ཉམས་ཐག་ /ñamtaà/ sm. *nyam thag*

ཉམས་ཐག་པ་/ñam thāqpa/ sm. *nyam thag pa*

ཉམས་དོད་པོ་/ñam töōpo/ elegant, dignified, stylish

ཉམས་ལྡན་ /ñamtεεn/ sm. *nyams dod pa*

ཉམས་སྣང་ /ñamnaŋ/ sm. *nyams rtogs*

ཉམས་པ་ /ñampa/ degeneracy, deterioration, decline, decay, ruin, damage

ཉམས་པ་ཀུན་གསོ་/--qünso/ va. to rebuild/ restore everything at once

ཉམས་པ་མེད་པ་/--meèpa/ sm. *nyams med*

ཉམས་པ་སོར་ཆུད་/--sörcüü/ sm. *nyam gso*

ཉམས་པའི་རྐྱུ་ཆ་/ñampεε kupca/ waste/ scrap materials

ཉམས་པོ་ /ñampo/ injury, damage

ཉམས་དཔྱོད་ /ñamcöö/ sm. *nyams zhib*

ཉམས་བྱེད་ /ñamceè/ that which cause damage/ ruin

ཉམས་མེད་ /ñammeè/ undeteriorated, without decline/ degeneration, indestructible, eternal

ཉམས་མྱོང་ /ñamñom/ experience ¶ *khang pa rgyab yas kyi nyams myong zhe drag yod (I) have a lot of experience building houses.*

ཉམས་མྱོང་དངོས་ /--ŋöö/ concrete/ personal experience

ཉམས་མྱོང་དང་བསླབ་བྱ་ /--taŋ ləpca/ experience and teaching

ཉམས་མྱོང་སྤེལ་རེས་ /--pēlreè/ exchange of experiences

ཉམས་མྱོང་ཙམ་འཛིན་པའི་རིང་ལུགས་ /--tsām tsinpéè riŋluù/ sm. *nyams myong ring lugs*

ཉམས་མྱོང་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ empiricism

ཉམས་དམན་དུ་གཏོང་ /ñammɛn tu tōōn/ va. to weaken

ཉམས་དམན་པ་ /ñam mēnpa/ feeble, weak, sickly

ཉམས་དམས་ /ñammeè/ sm. *nyams rgud*

ཉམས་དམས་སུ་གཏོང་ /--su tōōn/ sm. *nyams su 'jug*

ཉམས་རྩལ་ /ñamtsɛɛ/ skill, dexterity

ཉམས་ཚོང་ /ñamtsoon/ co-operative store

ཉམས་ཚོད་ /ñamtsöö/ experiment, test, trial; va. --*len* to test, to experiment, to try out

ཉམས་ཞན་དུ་གཏོང་ /ñamšɛn tu tōōn/ sm. *nyams dman du gtong*

ཉམས་ཞན་པ་ /ñamšɛnpa/ sm. *nyams dman pa*

ཉམས་ཞིབ་ /ñəmšip/ investigation, examination, testing; va. --*byed* to investigate, to examine, to test

ཉམས་ཞིབ་ཁང་ /--qhaan/ laboratory, research center/ institute

ཉམས་ཞིབ་བརྟག་དཔྱད་རུ་ཁག་ /--tāqcɛɛ ruqaà/ prospecting team, research investigation team

ཉམས་རུལ་ /ñəmrüü/ corrupt, rotten, degenerate

ཉམས་ལས་ /ñamlɛɛ/ cooperative work, communal labor

ཉམས་ལས་ཁང་ /--qhāan/ a co-operative

ཉམས་ལེན་ /ñamleen/ 1. practice (as) opposed to theory), application; va.--*byed* to practice, to apply ¶ *kho'i bslab bya nga tshos nyams len byed kyi red We will put into practice his advice.* 2. experience; va.--*byed* to experience ¶ *'tsho ba nyams len byas nas* having experienced life

ཉམས་སད་ /ñamsɛɛ/ sm. *nyams tshod*

ཉམས་སུ་སྐུར་ /ñəmsu kur/ sm. *nyams su 'jug*

ཉམས་སུ་འཇུག་ /--cuù/ va. to ruin, to destroy, to undermine, to enfeeble

ཉམས་སུ་མྱོང་ /--ñon/ vi. to experience

ཉམས་སུ་ལེན་ /--leen/ sm. *nyams len byed*

ཉམས་གསོ་ /ñamso/ restoration, repair, renovation; va.--*byed* to restore, to repair, to renovate, to revive ¶ *kho tshos mgyogs myur du thon skyed nyams gso byas pa red They quickly restored production.*

ཉའི་གཤོག་པ་ /ñɛɛ ŝñqpa/ fish fin

ཉར་ /ñaa/ va. to keep ¶ *kho'i khyi gcig nyar shag He keeps a dog.* ¶ *nga'i khyi nyar r^gs gnang Please keep my dog for me.*

ཉར་ཚགས་ /ñaatsaà/ 1. keeping, taking care of; va.--*byed* to keep, to take care of ¶ *ra lug dang bzho ma bcas nyar tshags byed kyi yod pa red He keeps sheep, goats, and cows.* 2. conservation, preservation; va.--*byed* to conserve, to preserve ¶ *stobs shugs nyar tshags byed pa red (He) conserved (his) strength.* 3. storing up, hoarding; va.--*byed* to store, to hoard ¶ *dgun zas nyar tshags byed kyi red (He) will store up winter food.*

ཉར་འཚགས་ /--/ sm. *nyar tshags*

ཉར་འཛིན་ /ñərtsiin/ receipt, carbon copy

ཉར་ཡིག་ /ñəryiì/ file copy; va.--*tu sgrig* to file (away)

ཉལ་ /ñɛɛ/ va. to lie down, to go to sleep

ཉལ་ཁང་ /ñɛɛqaan/ bedroom, dormitory

ཉལ་ཁེབས་ /ñɛɛqep/ blanket

ཉལ་ཁྲི་ /ñëëti/ bed

ཉལ་གོས་ /ñɛɛqöö/ 1. bedding 2. bedclothes

ཉལ་ཆས་ /ñɛɛcɛɛ/ bedding

ཉལ་ཉེལ་ /ñɛɛñöö/ exhausted

ཉལ་ཐ་ /ñɛɛta/ opium; va.--*'then* to smoke opium

ཉལ་ཐའི་འཐབ་འཁྲུག་ /ñɛɛtɛɛ thəpṭuù/ sm. *nyal tha'i dmag 'khrug*

ཉལ་ཐའི་དམག་འཁྲུག་ /--məqṭuù/ the Opium War

ཉལ་-ཐ་ /ñɛɛtaà/ sm. *nyal tha*

ཉལ་ཐུལ་ /ñèètüü/ blanket, bedspread

ཉལ་དུད་ /ñèètüü/ sm. *nyal tha*

ཉལ་དུད་ཀྱི་གཡུལ་འཁྲུག་ /--qi yüükèè/ sm. *nyal tha'i dmag 'khrug*

ཉལ་ཐོར་ /ñɛɛtɔɔ/ pajamas

ཉལ་གདན་ /ñɛɛtɛɛn/ mattress

ཉལ་སྡོད་ /ñɛɛtöö/ lying down, sleeping; va.--*byed* to lie down, to sleep

ཉལ་སྡོད་ས་ /ñɛɛ töösa/ sm. *nyal khang*

ཉལ་གཟན་ /ñɛsɛɛn/ blanket

ཉལ་རོགས་ /ñɛɛrɔɔ/ 1. someone sleeping over, sleeping companion 2. spouse

ཉལ་ས་ /ñɛɛsa/ sm. *nyal khang*

ཉལ་ས་གཅིག་ལ་རྨི་ལམ་སོ་སོ་ /--ciilə ñiləm soso/ id. (lit. sleeping in one bedroom each with different dreams) apparently one but really differing

ཉི་ /ñi/ two ¶ *nyi brgya two hundred*

ཉི་སྐམ་ /ñiqəm/ drying by sun; va.--*gtong* to dry by sun

ཉི་ཁ་ར་ག་ /ch./ Nicaragua

ཉི་ཁྱིམ་ /ñikim/ solar corona

ཉི་ཁྲི་ /ñiṭhi/ twenty thousand

ཉི་གུང་ /ñiquun/ sm. *nyin gung*

ཉི་གྲིབ་ /ñitip/ shade ¶ *nyi grib la sdod na yag gi red Its better if (you) sit in the shade.*

ཉི་གྲིབ་མཚམས་ཀྱི་མི་/--tshāmqi mi/ fence sitter

ཉི་རྒས་ /ñiqèè/ sunset

ཉི་བརྒྱ་ /ñikə/ two hundred

ཉི་ཚ་ /ñicə/ the sunny side

ཉི་སྟོང་ /ñetoon/ two thousand

ཉི་གདུགས་ /ñituù/ umbrella, parasol

ཉི་ལྡོག་ /ñitòò/ solstice ¶ *dgun nyi ldog winter solstice*

ཉི་ནུབ་ /ñinup/ sunset

ཉི་མ་ /ñimə/ 1. sun; vi.--*shar* to rise (sun); vi.--*'grib* to be overcaste, cloudy; vi.--*nub* to be sunset; va.--*skyel* to kill time, to while away time 2. a day ¶ *nyi ma kha shas a few days* 3. Sunday

ཉི་མ་སྐྱེལ་/--kēē/ see *nyi ma,* 1

ཉི་མ་ཁ་ཆུ་/--qhə̄cu/ mica

ཉི་མ་འཁྱོལ་/--khȫȫ/ vi. to pass/ while away time ¶ *nga nyi ma 'khyol thub gyi mi 'dug I can't pass the time away.*

ཉི་མ་གང་འཁྱོལ་ /--qhanköö/ sm. *nyi ma 'khyol*

ཉི་མ་འགྲིབ་ /--ṭip/ see *nyi ma,* 1

ཉི་མ་རྒས་པ་/--qɛɛpa/ sunset

ཉི་མ་སྔ་དྲོ་/--ŋaṭo/ early morning

ཉི་མ་ཆ་འཛིན་ /--chə̄ntsiin/ partial solar eclipse

ཉི་མ་གདུབ་འཛིན་ /--tuptsiin/ solar eclipse

ཉི་མ་ལྡོག་ཐིག་ /--tòqtiì/ tropic

ཉི་མ་ལྡོག་ཐིག་བྱང་མ་/--chanma/ Tropic of Cancer

ཉི་མ་ལྡོག་ཐིག་ལྷོ་མ་ /--lhōma/ Tropic of Capricorn

ཉི་མ་ཕྱི་དྲོ་ /--chīṭò/ afternoon

ཉི་མ་མེ་ཏོག་ /--metòò/ sunflower

ཉི་མ་བཞུད་ /--šüü/ vi. to set (sun)

ཉི་མ་བཞུད་ལ་ཁད་ /šüülə khɛ̄ɛ/ sm. *nyi ma la khar slebs pa*

ཉི་མ་རིལ་འཛིན་ /--rintsiin/ full solar eclipse

ཉི་མ་ལ་ཁར་སླེབས་པ་/--laqaa lēēpa/ on the decline, at the end of one's rope, on the brink of death/ extinction ¶ *btsan rgyal ring lugs pa'i stobs shugs ni nyi ma la khar slebs pa dang 'dra ba yin The power of the imperialists is on the brink of extinction.*

ཉི་མ་ལ་སྒྲོན་མེ་/--lə ṭönme/ id. showing off in the presence of an expert, giving advice to an expert

ཉི་མ་ཤར་ /--šaa/ see *nyi ma,* 1

ཉི་མའི་ཁྱིམ་རྒྱུད་ /ñimèè khīmküü/ the solar system

ཉི་མའི་གློག་ཞུ་/--lōqšu/ sm. *nyi 'od kyi glog bzhu*

ཉི་མའི་དགུང་ལ་ /--qoònla/ during the day

ཉི་མའི་ཁྱིམ་རྒྱུད་ /--kUUrim/ sm. *nyi ma'i khyim rgyud*

ཉི་མའི་ནག་ཐིག་ /--nəqtii/ solar spot

ཉི་མའི་ནུས་པ་ /--nUpə/ solar energy/power

ཉི་མའི་ཟེར་ /--ser/ sm. *nyi zer*

ཉི་ཚེ་བ་ /ñitsiwə/ odd, fragmentary, miscellaneous

ཉི་ཚོད་ /ñitsUU/ sun-dial

ཉི་འཛིན་ /ñintsiin/ solar eclipse

ཉི་གཞོན་ /ñišUUn/ rising sun

ཉི་བཞུད་ལམ་ཟད་ /ñišUU lamsεε/ sm. *nyi ma la khar slebs pa*

ཉི་ཟེར་ /ñiser/ sun's rays; vi.--*'phog* to get sunstroke

ཉི་ཟླ་ /ñintə/ sun and moon

ཉི་གཟེར་ /ñisee/ sm. *nyi zer*

ཉི་འོད་ /ñiwUU/ sunshine

ཉི་འོད་ཀྱི་གློག་བཞུ་ /--qi lōqšu/ sun-lamp

ཉི་འོད་ཀྱི་ཐབ་ /--qi thə̄p/ sunlight furnace

ཉི་འོད་ཀྱིས་གསོ་ /--qi sō/ va. to sun-bathe

ཉི་འོད་གློག་སྒྲོན་ /--lōqtöön/ fluorescent light

ཉི་ཡོལ་ /ñiyUU/ screen, awning

ཉི་རི་ལི་ཡ་ /ch./ Nigeria

ཉི་ཤར་ /ñišar/ sunrise

ཉི་ཤུ་ /ñišu/ twenty ¶ *nyi shu rtsa gcig ta enty one*

ཉི་གསར་ /ñisaa/ new sun, rising sun

ཉི་བསྲེགས་ /ñiseq; ñeptaà/ sunbathing; va.--*gtong* to sunbathe

ཉི་ཧུང་ཏེང་ /ch./ neon sign

ཉི་ཧོང་ /ñihon/ Japan

ཉིག་ཉིག་ /ñiqñii/ loose, slack; weak, feeble

ཉིང་ཁུ་ /ñinqu/ essence, extract, juice

ཉིང་དགོས་ /ñinqUU/ vital, essential

ཉིང་ཏོར་ /ñintöö/ very

ཉིང་ཚ་ /ñintsha/ great grandson

ཉིང་ཤ་ /ch./ Ningsia (province)

ཉིང་ལག་ /ñinlaà/ 1. minor parts of body (e.g. finger, nose) 2. branch, subdivision

ཉིང་ཤའེ་ /ch./ sm. *nying sha*

ཉིད་ /ñii/ 1. self, oneself, itself ¶ *gcen po nyid 'dir phebs skabs when (my) brother himself comes here* ¶ *las ka de nyid byed dgos red (We) have to do just that work.* ¶ *myur ba nyid du bskyod pa red (He) went very fast(nothing but fast).* ¶ *khyed nyid no one but yourself (you yourself)*

ཉིན་ /ñiin/ 1. day ¶ *nyi ma gsum nas yong gi yin (I'll) come after three days.* 2. (vb.--) day of the verbal action ¶ *tshogs 'du dang po tshugs nyin nas from the day of the first meeting*

ཉིན་མཁོ་ /ñi̲nqu/ daily, everyday (needs)

ཉིན་མཁོའི་དངོས་རྫས་ /--ŋöötsɛɛ/ daily necessities, articles of daily use

ཉིན་མཁོའི་ཡོ་བྱད་ /--yo̲pcɛɛ/ sm. *nyin mkho dngos rdzas*

ཉིན་ཀ /ñi̲nqaan/ all day

ཉིན་གུང་ /ñi̲nquun/ noon, midday, afternoon ¶ *nyin gung kha lag za skabs When (they) eat lunch (noon food)*

ཉིན་གུང་བདེ་ལེགས་ /--te̲leè/ good afternoon

ཉིན་གླ་ /ñi̲nla/ daily wage/ pay, day's wages; va.--*rgyugs* to work for daily wages

ཉིན་གླ་པ་ /ñi̲nlapa/ short-term/ daily wage laborer

ཉིན་དགུང་ /ñi̲nquun/ sm. *nyin gung*

ཉིན་འགྱངས་ཞག་སྤུད་ /ñi̲nkaŋ šaapüü/ delaying, procrastinating

ཉིན་བརྒྱ་དུས་གཅིག་ལ་ /ñi̲nkə thüüciqlə/ all at once, right away (lit. doing one hundred days work in one day.) ¶ *nga tsho mi dmangs rnams nyin brgya dus cig la dmar gsod gtong shog Kill us (we people) all at once!*

ཉིན་བརྒྱའི་གློ་ཅད་ /ñi̲nkêê lõncɛɛ/ whooping cough

ཉིན་གཅིག་ /ñi̲ncii/ one day, once

ཉིན་ཆས་ /ñi̲ncêè/ sm. *nyin mkho*

ཉིན་ལྟར་ /ñi̲ntaa/ every day, daily

ཉིན་ལྟར་རེ་བཞིན་ /--ri̲šiin/ sm. *nyin ltar*

ཉིན་ཐོ་ /ñi̲ntu/ diary, daily account/ record; va.--*rgyab* to keep a diary, to keep daily accounts/ records

ཉིན་དེབ་ /ñi̲ntep/ diary

ཉིན་པར་ /ñi̲npar/ 1. everyday, daily ¶ *nyin par chang khang la 'gro ba red He goes to the bar everyday*. 2. in the daytime ¶ *de'i nyin par on that day*

ཉིན་པོའི་ /ch./ c. Ningpo

ཉིན་ཕྱེད་ /ñi̲ncêè/ 1. noon 2. half a day

ཉིན་མེད་མཚན་མེད་ /ñi̲nmêè tshēnmeè/ continually, day and night, incessantly

ཉིན་མོ་ /ñi̲nmu/ daytime

ཉིན་མོའི་སློབ་གྲྭ་ /ñi̲nmüü lāpṭa/ day school

ཉིན་མོར་ /ñi̲nmöö/ in the daytime

ཉིན་མཚན་ /ñi̲ntsêên/ day and night

ཉིན་མཚན་ཁོར་ཡུག་ /--qhööyuu/ night and day, continuously, all the time

ཉིན་མཚན་ཀོ་ཐལ་ /--qo̲tee/ sm. *nyin mtshan khor yug*

ཉིན་མཚན་རྟོགས་མེད་ /--töömee/ sm. *nyin mtshan med par*

ཉིན་མཚན་ཐལ་བ་ /--thee̲wa/ sm. *nyin mtshan med par*

ཉིན་མཚན་མེད་པར་ /meepaa/ without (distinguishing) day and night, continuously, all the time ¶ *kho tsho nyin mtshan med par las ka byed dgos byung They had to work day and night.*

ཉིན་འཛིན་ /ñintsiin/ sm. *nyi 'dzin*

ཉིན་ཞག་ /ñinŝaà/ twenty four hour day (i.e. day with night included)

ཉིན་བཞིན་ /ñinŝiin/ every day, daily ¶ *nyin bzhin rgya cher 'gro gi yod pa red (It) is increasing in size daily.*

ཉིན་རངས་ /ñinraàn/ day-break

ཉིན་རིམ་ /ñinrim/ daily agenda

ཉིན་རེ་ /ñinri/ each day, every day, daily

ཉིན་རེ་བཞིན་ /ñinriŝiin/ sm. *nyin re*

ཉིན་རེའི་གྲོས་རིམ་ /ñinrii thüürim/ sm. *nyin rim*

ཉིན་རེའི་གནས་ལ་མ་བསྡད་པ་ /--nεεla matεεpa/ continual/ daily flux/ change ¶ *nyin re'i gnas la ma bsdad pa'i gnas tshul ji sdug tu 'gro gi yod pa red A situation that is worsening every day.*

ཉིན་རེའི་ཚགས་པར་ /--tshāqpaa/ daily newspaper

ཉིན་རེའི་ལས་རེས་ /lεεreè/ duty/ assignment for the day

ཉིན་རེའི་གསར་འགྱུར་ /--sənkuu/ sm. *nyin re'i tshags·par*

ཉིན་རེར་ལི་དབར་སྟོང་ཐུག་ /ñinrèr lewar tōntaà/ (lit. a thousand *li* a day) tremendous pace

ཉིན་ལམ་ /ñinləm/ day's journey/ march

ཉིན་ལས་ /ñinlèè/ day shift

ཉི་ལོང་གཙང་པོ་ /ch. + tsāŋqo/ Nile River

ཉིན་ཞོད་མཚན་ཞོད་ /ñinŝèè tshēnŝεε/ without interruption/ break, day and night

ཉིན་ཤས་ /ñinŝèè/ a few days

ཉིན་སློབ་ /ñinlòp/ day school

ཉིན་གསོག་ཟླ་འཛོག་ /ñinsòò tacòò/ to accumulate gradually (by days and months)

ཉིའུ་ཡོར་ཀ་ /ch./ New York

ཉིལ་ /ñii/ vi. to erode, to run down (water)

ཉིལ་ཉིལ་བྱེད་ /ñiñii chee/ sm. *nyil*

ཉིས་ /ñii/ two ¶ *nyis stong two thousand*

ཉིས་ཀ་ར་གྭ་ /ch./ Nicaragua

ཉིས་རྨོས་ /ñiimüü/ tandem plowing

ཉིས་བརྩེགས་ /ñiitsèè/ dual, double (one on top of the other), twofold, two-story (houses) ¶ *khang pa nyis brtsegs a two-story house*

ཉི་ལོང་ /ch./ nylon

ཉིས་གཤིབ་ /ñiiŝip/ dual, double (one beside the other) ¶ *lcags lam nyis gshib double track*

ཉིས་གཤིབ་ལམ་ལུགས་ /--lәmluù/ double track system

ཉུག་ /ñuù/ 1. sm. *byug* 2. va. to stretch out, to extend ¶ *chu nas mgo nyug yas stretching one's head out of the water*

ཉུག་རུམ་ /ñuqrum/ castration; va.--*bzo* to castrate

ཉུག་རུམ་པ་ /ñuqrumpә/ eunuch

ཉུང་ /ñuùn/ adj. comp. of *nyung nyung*

ཉུང་ཀྱོན་ /ñuŋküün/ shortage, deficit

ཉུང་ངུ་ /ñuŋu/ sm. *nyung nyung*

ཉུང་ཉུང་ /ñuŋñuun/ small amount, few ¶ *thon tshad nyung nyung red The output was small.* ¶ *yong mkhan zhe drag nyung nyung red There are very few people coming.* va.--*gtong* to diminish, to make smaller

ཉུང་མཐའ་ /ñuntә/ minimum (qualification, price, etc.)

ཉུང་མཐར་ /ñuntar/ (at) least ¶ *grong khyer 'dir nyung mthar mi 'bor khri bzhi tsham yod This city has at least a population of forty thousand.*

ཉུང་དུ་འགྲོ་ /ñuntu to/ vi. to become smaller/ fewer/ reduced

ཉུང་དུ་གཏོང་ /ñuntu tōōn/ va. to make smaller, to reduce, to lesson, to decrease

ཉུང་ཕྱོགས་ /ñuncöö/ the minority

ཉུང་འཕྲི་ /ñunti/ reduction, diminishment; va.--*byed* to reduce, cut down, to diminsih, to lesson

ཉུང་བ་ /ñuŋwә/ smaller, fewer, less ¶ *nga tsho kha lag nyung ba za dgos We have to eat less food.*

ཉུང་མ་ /ñuŋmә/ turnip

ཉུང་ཙམ་ /ñuntsәm/ a little less, a little ¶ *khang gla nyung tsam las mi len pa red (He) took only a little rent.* ¶ *dus tshod de las nyung tsam nang tshar ba red (They) finished in a little less time than that.*

ཉུང་རུ་ /ñuŋru/ sm. *nyung du*

ཉུང་ཤས་ /ñuŋšèè/ a few, a little bit ¶ *mi nyung shas cig gis by a few people*

ཉུལ་ /ñüü/ va. to look/ search for

ཉུལ་པོ་ /ñüüpu/ wanderer, vagabond

ཉུལ་མ་ /ñüümә/ spy

ཉུལ་མི་ /ñüümi/ sm. *nyul ma*

ཉུལ་ཞིབ་ /ñüšip/ reconnaissance, espionage; va.--*byed* to reconnoiter, to spy ¶ *nyin mor dmag mi gar yod nyul zhib byas pa red In the daytime they reconnoitered where the soldiers were.*

ཉེ་ /ñe/ 1. adj. comp. of *nye po* 2. (vb.+--+dat.-loc.) about to/ near to doing verbal action ¶ *nga rgya gar nas thon nye la (or nyer) gnas tshul de go byung When I was about to leave India I heard the news.*

ཉེ་སྐོར་ /ñeqΩΩ/ closeby, near, neighborhood, vicinity

ཉེ་སྐྱོར་ /ñekΩΩ/ supporting those who are close (friends, relatives)

ཉེ་ཁུལ་ /ñeqüü/ nearby/ neighboring

area

ཉེ་མཁོ་ /ñeqo/ daily/ immediate needs, necessities

ཉེ་མཁོ་དངོས་རིགས་ /--ŋüürii/ daily/ immediately necessary things, necessities

ཉེ་མཁོའི་རིགས་ /ñeqöö rii/ sm. *nye mkho dngos rigs*

ཉེ་འཁོར་ /ñeqɔɔ/ 1. sm. *nye skor* 2. retinue, attendants

ཉེ་དགའ་ /ñeqa/ friend

ཉེ་འགྱངས་ /ñekaàn/ distance ¶ *sa 'di nas 'di bar gyi nye 'gyangs (the) distance from this place to that*

ཉེ་འགྲམ་ /ñentam/ sm. *nye skor*

ཉེ་རྒྱུད་ /ñekǖü/ sm. *nye skor*

ཉེ་སྒྲིབ་ /ñetip/ farsighted (eyes)

ཉེ་བརྒྱུད་ /ñekǖü/ sm. *nye rgyud*

ཉེ་སྔོན་ /ñeŋöön/ a short time ago (less than a month), in the recent past, lately

ཉེ་བཅར་ /ñecaa/ sm. *nye skor*

ཉེ་ཆར་ /ñecaa/ recently, lately

ཉེ་འཆར་ /--/ sm. *nye char*

ཉེ་གྲོགས་ /ñetöö/ relatives and friends

ཉེ་མཐོང་ /ñetoòn/ nearsighted

ཉེ་དག་ /ñetaà/ sm. *nye du*

ཉེ་དུ་ /ñetu/ relatives, kinsmen; close associates

ཉེ་དུས་ /ñetüü/ sm. *nye char*

ཉེ་སྡུང་ /ñetun/ sm. *nye skor*

ཉེ་འདབས་ /ñentəp/ sm. *nye skor*

ཉེ་གནས་ /ñenɛɛ/ 1. attendant, servant; disciple, follower 2. person residing near by ¶ *nye gnas sman pa a local doctor*

ཉེ་པོ་ /ñepo/ close, near ¶ *kho gnyis nye po zhe drag 'dug Those two are very close (relationship).* ¶ *grong gseb 'di gnyis nye po red These two villages are close (to each other).* va.--*byed* to have a close (relationship)

ཉེ་བ་ /ñewa/ nearly, nearer ¶ *khri phrag nyi shu nye ba zhig gi bar 'phar snon byas pa red (They) increased up to nearly two hundred thousand.* ¶ *de las 'di nye ba yod pa red This is nearer than that.*

ཉེ་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ /--kukèèn/ immediate cause

ཉེ་བའི་སྐབས་ /ñewee qəp/ (vb.+--) near/ just before the verbal action ¶ *bcings 'grol gtong nye ba'i skabs su just before liberation*

ཉེ་བའི་ཆར་ /--chāā/ sm. *nye char*

ཉེ་བའི་དུས་རབས་ /--tüürəp/ modern times/ era

ཉེ་བར་ /ñewaa/ (--+vb.) intensifies verbal meaning ¶ *nye bar bstan* to show clearly

ཉེ་བར་མཁོ་བ་ /ñewaa qhōwa/ sm. *nye mkho*

ཉེ་འབྲེལ་ /ñentee/ 1. close relations/ relationship; va.--*byed* to make close relations/ relationship

2. neighboring ¶ *nye 'brel rgyal khab* neighboring country

ཉེ་མིན་རྒྱང་མིན་ /ñemiin kənmiin/ middle course (neither close nor distant)

ཉེ་མིན་རིང་མིན་ /ñemiin riŋmiin/ sm. *nye min rgyang min*

ཉེ་ཚད་ /ñetsɛɛ̀/ nearness, distance

ཉེ་ཞོ་ /ñešo/ 1. accident, mishap, bad fortune 2. lack, shortage

ཉེ་ཞོ་མེད་པ་ /--meèpa/ 1. fine, in good shape, safe 2. without shortage/ lack

ཉེ་རབས་ /ñerəp/ modern times/ era, contemporary

ཉེ་རབས་ཅན་ /--cɛɛn/ modern, contemporary ¶ *nye rabs can gyi go mtshon* contemporary weapons

ཉེ་རིང་ /ñiriŋ/1. distance, near and far 2. bias, partiality, discrimination; va.--*byed* to act biased/ partial/ discriminatory/ unjust

ཉེ་རིང་ཕྱོགས་ལྷུང་མེད་པ་ /--chöölun meepa/ sm. *nye ring med pa*

ཉེ་རིང་མེད་པ་ /--meèpa/ impartial, non-discriminatory, just, equal

ཉེ་ལམ་ /ñelam/ 1. sm. *nye char* 2. a short-cut

ཉེ་ལོགས་ /ñelΩῺ/ sm. *nye 'dabs*

ཉེ་ཤར་ /ñešar/ The Near East

ཉེ་སར་ /ñesaa/ nearby

ཉེན་ /ñeen/ 1. danger, risk 2. (vb.+--) danger/ risk of verbal action ¶ *sa mtshams su dmag 'khrug lang nyen byung ba red* There was a danger of war breaking out on the border.

ཉེན་ཁ་ /ñenqa/ sm. *nyen kha*

ཉེན་ཁ་ /--/ danger, risk ¶ *'dir dmag rgyab yas kyi nyen kha yod pa red* There is a danger of there being war here. vi.--*la 'grol* to pass out of danger

ཉེན་ཁ་ཅན་ /--cɛɛn/ dangerous, hazardous, risky

ཉེན་ཁ་མི་མཐོང་བའི་རིང་ལུགས་ /--mituŋwêê riŋluù/ sm. *nyen khar mi 'dzem pa'i ring lugs*

ཉེན་ཁ་མེད་པ་ /--meèpa/ safe, secure

ཉེན་ཁ་ཚབས་ཆེན་ /--tshəpcèèn/ severe danger, emergency

ཉེན་ཁ་འཛེམ(ས)་མེད་ /--tsemmeè/ adventurous, fearless

ཉེན་ཁ་འཛེམ་མེད་རིང་ལུགས་ /--tsemmeè riŋluù/ sm. *nyen khar mi 'dzem pa'i ring lugs*

ཉེན་ཁར་མི་འཛེམ་མཁན་ /ñenqaa mitsèmñèèn/ adventurist

ཉེན་ཁར་མི་འཛེམ་པའི་རིང་ལུགས་ /--mitsèmpèè riŋluù/ adventurism

ཉེན་ཅན་ /ñencɛɛn/ sm. *nyen kha can*

ཉེན་འཚོང་རིང་ལུགས་ /ñencoŋ riŋluù/ sm. *nyen khar mi 'dzem pa'i ring lugs*

ཉེན་རྟོག་ཁང་ /ñentΩΩ qhaan/ police

station

ཉེན་རྟོག་བདེ་སྲུང་ /ñentɷ̀ɷ tesuùn/ police, security, guard; va.--*byed* to police, to guard, to stand watch

ཉེན་རྟོག་བདེ་སྲུང་གྲུ་གཟིངས་ /--thusiin/ police/ guard boat

ཉེན་རྟོག་པ་ /--pa/ policeman

ཉེན་རྟོག་དམག་མི་ /--mə̄əmi/ sm. *nyen rtog pa*

ཉེན་རྟོག་སྲུང་སྐྱོབ་ /--sūnkȍp/ sm. *nyen rtog bde srung*

ཉེན་བརྟག་པ་ /ñentaqpa/ adventurer, explorer

ཉེན་བརྡ་ /ñenta/ alarm, warning signal; va.--*rgyab; --sprod* to give an alarm/ warning signal

ཉེན་བརྡ་གཏོང་སྒྲེད་ས་ཚིགས་ /--tōōnceè sətsiì/ alarm/ warning station

ཉེན་འཕྲད་སྐྲ་འཁྱོག་ /ñentɛɛ̀ kutȍȍ̀/ stirring up trouble to one's own advantage

ཉེན་ཚབས་ /ñentsəp/ sm. *nyen kha*

ཉེན་ཟོན་ /ñensȍȍn/ precautionary measures, martial law

ཉེན་ཟོན་སྐོར་གཡེང་ /--qɷ̃ɷyeŋ/ guard/ sentry patrolling

ཉེན་ཟོན་གྱི་བཀའ་ /--qi qā/ martial law

ཉེན་ཟོན་དོ་དམ་ /--thotam/ sm. *nyen zon gyi bka'*

ཉེན་གཡོལ་ /ñenyȍȍ/ refuge, shelter, sanctuary

ཉེན་གཡོལ་དབང་ཆ་ /--wānca/ right of asylum/ sanctuary

ཉེན་སྲུང་ /ñensuùn/ insurance, security

ཉེན་སྲུང་འགྲོ་སྒྲོན་ /--totȍȍn/ insurance premium

ཉེན་སྲུང་སྒྲིག་ཆས་ /--tiqcèè/ safety/ security equipment/ devices

ཉེན་སྲུང་སྒྲོན་མེ་ /--tȍnme/ safety lamp

ཉེན་སྲུང་ལྕགས་སྐུད་ /--cəqqüù/ a fuse

ཉེན་སྲུང་ཡན་ལག་རུ་ཁག་ /--yɛnlaà ruqaà/ branch security unit

ཉེའི་སྐབས་ /ñee qəp/ (vb.+--) sm. *nye*, 2

ཉེར་ /ñer/ 1. near, close to 2. twenty ¶ *nyer gcig twenty one* 3. (vb.+--+thug or slebs) about to do verbal action ¶ *kho 'gro nyer slebs pa red He was about to go.* 4. va. to tan (leather)

ཉེར་ཁོ་ /ñeeqo/ sm. *nye mkho*

ཉེར་མཁོ་ /--/ sm. *nye mkho*

ཉེར་མཁོ་དང་གཏོང་སྒོ་ /--taŋ tōŋqo/ supply and demand

ཉེར་ལྔ་ /ñerŋa/ twenty five

ཉེར་སྤྱད་ /ñeecɛɛ/ equipment, necessary things

ཉེར་སྤྱོད་ཚན་རིག་ /ñeecȍȍ̀ tshēnriì/ applied sciences

ཉེར་སྤྲོགས་གཡོ་ཟོལ་ /ñeecɷɷ̀ yōsȍȍ/ favoritism

ཉེར་ལེན་ /ñer len/ va. to take

ཉེས་ /ñee/ va. to beat

ཉེས་བསྐོད་ /ñeeqöö/ punishment, sentence; va.--*gtong* to punish, to sentence

ཉེས་སྐྱོན་ /ñeeköön/ 1. fault, crime, offense; va.--*'don* to accuse, to charge 2. disaster, catastro-he, calamity

ཉེས་སྐྱོན་སྒྲོག་འགབ་ /--qññqep/ hushing-up, covering-up; va.--*byed* to hush-up/ cover-up

ཉེས་སྐྱོན་བྱུང་ཚུལ་/--chuntsüü/ disastrous/ wretched situation/ condition

ཉེས་སྐྱོན་འདོན་/--thon/ see *nyes skyon*, 1

ཉེས་ཁག་འགེལ་/ñeeqaà qee/ va. to blame, to accuse

ཉེས་ཁྲིམས་/ñeetim/ criminal code

ཉེས་འགོག་ /ñenqññ/ blocking/ preventing/ stopping bad things; va.--*byed* to block/ prevent/ stop bad things from occurring

ཉེས་འགེབས་མཛེས་བཅོས་ /ñenqep tseecöö/ disguising criminal acts/ intent with a beautiful facade

ཉེས་འགེལ་/ñee qee/ va. to accuse, to blame

ཉེས་དངུལ་ /ñeenüü/ fine (money)

ཉེས་ཅན་ /ñeeceen/ criminal

ཉེས་ཅན་ཀ་ཏ་བོ་/--tēpo/ ringleader, criminal boss

ཉེས་ཅན་ལང་ཤོར་ /--lanšΩΩ/ habitual/ incorrigible criminal

ཉེས་ཆད་/ñeecεε/ punishment, sentence, penalty; va.--*gtong;* --*gcod;* --*'gel* to punish ¶ *go min tang gi dmag 'khrug gi nyes can rnams la nyes chad bcad (p. of gcod) pa red (They) punished the Kuomintang war criminals.* va.--*bsgrag* to pass sentence, to render a decision/ judgement; vi.--*sgrub* to receive/ undergo punishment/ penalty; va.--*zhu* to confess, to plead guilty

ཉེས་ཆད་ཀྱི་ཡུན་ཚད་/--qi yüntsèè/ term of punishment/ sentence

ཉེས་ཆད་འགེལ་/--qee/ see *nyes chad*

ཉེས་ཆད་སྒྲུབ་ /--tup/ see *nyes chad*

ཉེས་ཆད་བསྒྲགས་/--taà/ see *nyes chad*

ཉེས་ཆད་གཅོད་ /--cöö/ see *nyes chad*

ཉེས་ཆད་བཅད་ /--cεε/ p. of *nyes chad gcod*

ཉེས་ཆད་ཇེ་ཡང་དུ་གཏོང་ /ce yantu toon/ va. to reduce/ commute sentence

ཉེས་ཆད་གཏོང་ /--toon/ see *nyes chad*

ཉེས་ཆད་དུས་བསྲིང་/--thüsiin/ suspended sentence, probation, reprieve

ཉེས་ཆད་དྲག་པོ་/--thaqpo/ severe punishment

ཉེས་ཆད་ནར་འཐེན་ /--narteen/ sm. *nyes chad dus bsring*

ཉེས་ཆད་ཞུ་ /--šu/ see *nyes chad*

ཉེས་ཆད་བསྲིང་ /--sīin/ va. to suspend sentence, to put on probation, to reprieve

ཉེས་རྟགས་ /ñeetaà/ criminal evidence

ཉེས་སྟོན་ /ñeetöön/ statement of one's crimes

ཉེས་འཐག་ /ñeetaà/ punishment; va.--*gtong* to punish

ཉེས་དུས་ /ñitüü/ term of sentence; vi.-- *thim* to be expired/ over (sentence)

ཉེས་དོན་ /ñeetöön/ criminal affair/ matter, criminal case

ཉེས་དོན་སྐོར་གྱི་ཁྲིམས་ལུགས་ /--qōō qi thīmluù/ criminal code/ law

ཉེས་དོན་གྱི་གྱོད་གཞི་ /--qi küüši/ criminal case

ཉེས་དོན་གྱི་འགན་འཁྲི་ /--qi qènti/ criminal responsibility

ཉེས་དོན་གྱི་ཆད་གཅོད་ /--qi chēēcöö/ criminal punishment

ཉེས་དོན་ཅན་ /--ceen/ sm. *nyes pa can*

ཉེས་དོན་གཏུག་བཤེར་ /--tūqšèè/ criminal action/ case

ཉེས་འདོགས་ /ñee tōō/ va. to accuse

ཉེས་འདོན་ /ñentöön/ exposure of crimes; va. /ñee töön/;--*byed* to expose (crimes/ wrongdoing)

ཉེས་འདོན་ལས་འགུལ་ /--lènqüü/ exposure campaign

ཉེས་འདོམས་ /ñentom/ penalty

ཉེས་འདྲི་ཚོགས་ཆེན་ /ñenti tshōqceen/ public/ show trial

ཉེས་རྡུང་ /ñiituùn/ physical beating; va.--*gtong* to beat (physically)

ཉེས་པ་ /ñeepa/ 1. punishment; va.--*gtong* to punish 2. a crime, transgression; va.--*byed* to committ a crime, to transgress

ཉེས་པ་ཁས་ལེན་ /--qhēēleen/ confession; va.--*byed* to confess a crime, to acknowledge guilt

ཉེས་པ་ཅན་ /--ceen/ a criminal, an offender; criminal

ཉེས་པ་འདྲི་གཅོད་ /--ticüü/ criminal hearing

ཉེས་པ་བླུ་ /--lū/ va. to atone for a crime

ཉེས་པ་མེད་པ་ /--meepa/ sm. *nyes med*

ཉེས་པ་སླད་འདོམས་གཅོད་ /--lēēntom cöö/ va. to correct, to discipline

ཉེས་པོ་ /ñeepo/ ugly

ཉེས་སྤྱོད་ /ñeecöö/ criminal/ vicious/ sinful behavior

ཉེས་བྱ་ /ñeeca/ fine, penalty; va.--*bkal* to fine

ཉེས་འཛིན་ /ñenciin/ sm. *nyes 'don*

ཉེས་མིང་ /ñèèmin/ name of one's crime/ charge

ཉེས་མེད་ /ñeemeè/ innocent, guiltless ¶ *nyes med bod mi innocent Tibetans*

ཉེས་མེད་དུ་གཏོང་ /--tu tōōn/ va. to pardon crimes, to absolve

ཉེས་མེད་ནག་གཡོགས་ /--naqyΩῺ/ blaming/ accusing the innocent

ཉེས་དམིགས་ /ñēēmiì/ crime, sin, wrongdoing

ཉེས་རྩད་ /ñeetsɛɛ̀/ criminal investigation; va.--*chod* to solve a case; va.--*byed* to investigate a crime

ཉེས་མཚང་འབྱིན་ /ñeetsaàn chin/ va. to expose, to reveal, to disclose

ཉེས་ཞུ་ /ñeè šu/ va. to accuse, to charge

ཉེས་ལན་ /ñeelɛɛn/ revenge, vengeance; va.--*sprod* to revenge

ཉེས་ལན་ཉེས་གཅོད་/--ñeecöö/ sm. *nyes lan*

ཉོ་ : p. ཉོས་ /ño/ va. to buy ¶ *khos sha nyos pa red He bought meat.*

ཉོ་མཁན་ /ñoñɛɛn/ customer, shopper

ཉོ་སྒྲུབ /ñutup/ buying, purchasing; va.--*byed* to buy/ purchase

ཉོ་སྒྲུབ་གཅིག་བསྡུས་ /--ciqtüü/ buying/ purchasing in bulk, buying up

ཉོ་སྒྲུབ་སྟོབས་ཤུགས་/--tōpšuu/ sm. *nyo stobs*

ཉོ་བསྒྲུབ་ /--/ sm. *nyo sgrub*

ཉོ་ཆ་ /ñopca/ shopping; va.--*rgyag* to buy/ shop

ཉོ་སྟོབས་ /ñotop/ purchasing power

ཉོ་ཐོ་ /ñoto/ shopping list

ཉོ་སྡུད་ /ñotüü/ buying up, buying in bulk; va.--*byed* to buy up, to buy in bulk

ཉོ་པ་ /ñopa/ sm. *nyo mkhan*

ཉོ་ཚོང་ /ñotsoòn; ñoptsoòn/ business, trade, commerce ¶ *dpal 'byor dang nyo tshong 'grems ston 'du tshogs an economic and trade exhibition* va.--*byed* to do business (buy and sell), to trade, to do commerce

ཉོ་ཚོང་ཁང་ /--qhāān/ 1. sm. *nyo tshong mnyam las khang* 2. commercial exchange office/ bureau

ཉོ་ཚོང་མགོ་སྙོམས་/--qoñoòm/ trade balance

ཉོ་ཚོང་གཉེན་སྒྲིག་/--ñēētiì/ marriage of convenience

ཉོ་ཚོང་མཉམ་ལས་ཁང་/--ñāmlɛɛ̀ qhāān/ commercial/ trading cooperative

ཉོ་ཚོང་དྲང་སྙོམས་ /--thaŋñom/ fair trade

ཉོ་ཚོང་ཟུའུ་/--+ch./ Ministry of Commerce/ Trade

ཉོ་ཚོང་སྤྱི་གཉེར་ཁང་/--ciñee qhāān/ department store

ཉོ་རོགས་ /ñorΩῺ/ buying for someone else; va.--*byed* to buy for someone else

ཉོ་ཤུགས་ /ñušuù/ sm. *nyo stobs*

ཉོ་ས་ /ñosa/ place to buy

ཉོག་ /ñoq/ sm. *nyog pa*

ཉོག་ཅན་ /ñoqcɛɛn/ dirty

ཉོག་པ་ /ñoqpa/ dirty, unclean

ཉོག་མ་ /ñonma/ sm. *nyog ma*

ཉོད་ /ñöö/ food

ཉོན་ /ñöön/ imp. of *nyon*

ཉོན་མོངས་ /ñönmoòn/ misery, trouble, pain

ཉོབ་ /ñop/ vi. to feel lazy/ lethargic, to be bored

ཉོབ་ཉོབ་ /ñopñoò/ dull, languid, listless, boring

ཉོལ་ /ñöö/ imp. of *nyal*

ཉོས་ /ñöö/ p. of *nyo*

ཉོས་མི་ /ñüümi/ slave

གཉག་ /ñaq/ f. of *gnyog*

གཉགས་ /--/ p. of *gnyog*

གཉན་ /ñɛɛn/ 1. a type of wild sheep 2. infectious disease

གཉན་འཕྲང་ /ñɛntaàn/ sm. *gnyan 'phrang*

གཉན་ནད་ /ñɛnnɛɛ/sm. *gnyan*, 2

གཉན་པ་ /ñɛnpa/ sm. *gnyan po*

གཉན་པོ་ /ñɛnpo/ stern, severe, fierce, strict, rigorous, cruel

གཉན་འཕྲང་ /ñɛntaàn/ critical ¶ *gnyan 'phrang dus skabs* a critical period

གཉན་འབུར་ /ñɛ̄ɛ̄npuɥ/ boil; vi.--*skye* to get a boil

གཉན་ས་ /ñɛnsa/ rugged/ rough terrain

གཉའ་ /ñā/ back of the neck

གཉའ་སྒུར་ /ñā qur/ vi. to be subjected/ put down

གཉའ་ཆག་ /ñā chaā/ vi. to be down (in spirits), to be crestfallen

གཉའ་ཆག་ཉམས་ཞོར་ /--ñāmšɔɔ/ down (in spirits), crestfallen

གཉའ་གནོན་ /ñānöön/ oppression, coercion; va.--*byed;* --*gtong;* --*du mnar* to oppress, to coerce

གཉའ་གནོན་མྱོང་མཁན་མི་དམངས་ /--ñoŋñɛɛn mimaàn/ the oppressed peoples

གཉར་པོ་ /ñaapo/ witness; mediator; va.--*byed* to act as a witness; to mediate a dispute

གཉའ་ཕབ་སྐྱིད་བཀུག /ñāpəp kiiquù/ cringing, servile

གཉའ་བ་ /ñāpa/ sm. *gnya'*

གཉའ་མི་སྒུར་ /ñāmiqur/ va. to be wilful, obstinate

གཉའ་ཚིགས་ /ñətsii/ cervical joint

གཉའ་རེངས་ /ñāreŋ/ stubborn, obstinate (lit. stiff neck)

གཉའ་རེངས་པ་ /--pa/ diehard

གཉར་ཤིང་ /ñəsiin/ yoke

གཉིད་ /ñii/ sleep ¶ *gnyid las sad nas having been awakened from sleep*

གཉིད་དཀྲོག་ /--ṭöö/ vi. to be awakened by a shock/ fright

གཉིད་ཁུག་ /--qhüü/ vi. to fall asleep

གཉིད་ཅན་ /ñiicèèn/ sleepy

གཉིད་ཅོག་ /ñiicòò/ dozing; vi.--*rgyag* to doze, to fall asleep

གཉིད་ཉལ་ /ñii nεε/ va. to go to sleep ¶ *kho dka' las kha gnyid nyal pa red He went to sleep.*

གཉིད་དུ་འགྲོ་ /ñiitu ṭo/ sm. *gnyid khug*

གཉིད་སྨན་ /ñiimèèn/ sleeping pills/ medicine

གཉིད་ཡེར་ /ñii yer/ vi. to wake up

གཉིད་ལབ་ /ñiiləp/ sleep talk; vi.--*rgyag* to talk in one's sleep

གཉིད་ལམ་ /ñiiləm/ dream; vi.--*gtong* to dream

གཉིད་ལམ་སད་ /ñiilèè sεε/ sm. *gnyid sad*

གཉིད་ལོག་ /ñii löö/ sm. *gnyid khug*

གཉིད་ས་ /ñiisə/ bed

གཉིད་སད་ /ñii sεε/ va. to wake up

གཉིས་ /ñii/ two

གཉིས་ཀ་ /ñiiqə/ both, the two together ¶ *kho gnyis gnyis kar las ka rag pa red They both got jobs.*

གཉིས་རྟོལ་ལས་འགུལ་ /ñiiqüü lèènqüü/ ch. the two-antis movement

གཉིས་ཙར་ /ñiicaa/ sm. *gnyis ka*

གཉིས་ཆ་ /ñiicə/ sm. *gnyis ka*

གཉིས་གཉིས་ /ñiiñii/ in pairs, by twos ¶ *kho tshos deb gnyis sprad pa red They gave two books (each).*

གཉིས་ཐད་ནས་ /ñiitèènèè/ secondly

གཉིས་ཐོག་ /ñiitòò/ 1. second floor, ¶ *kho gnyis thog sgang la sdod kyi yod pa red He lives on the second floor.* 2. two story ¶ *khang pa gnyis thog a two story house*

གཉིས་ལྡན་ /ñiintèèn/ having two together, complete in both ways ¶ *chos srid gnyis ldan both political and religious*

གཉིས་ལྡབ་ /ñiintəp/ double, two times ¶ *kho tsho khe bzang gnyis ldab byung ba red They got double profit (two times the capital).*

གཉིས་པ་ /ñiipə/ 1. the second ¶ *deb gnyis pa the second book* 2. having two ¶ *mgo gnyis pa deceitful, two-faced (lit. having two heads)*

གཉིས་པོ་ /ñiipu/ the two (together), both ¶ *blon po gnyis po rgya gar du phebs pa red Both ministers went to India.* ¶ *krung su'u rgyal khab gnyis po'i rlabs po che'i mna' 'brel ni as for the great alliance of (the two countries) Russia and China*

གཉིས་ཕན་ /ñīpêên/ mutually beneficial/ advantageous

གཉིས་འཛིན་ /ñīntsiin/ unsure, vacillating, holding more than one position/ view/ etc.

གཉིས་ཞུགས། གཅིག་བཅོས། གསུམ་སྦྲུང་འབྲེལ། /ñiišuu ciqcüü sūm suntêê/ ch. slog. two participations, one change, three combinations (workers participate in planning and management, administrative personnel participate in production; change of all outmoded rules and regulations; combination of the efforts of the leading cadres, workers and technicians)

གཉིས་ཤུ་ /ñiišu/ twenty

གཉུག་མ་ /ñuqmə; ñūŋmə/ real, natur- ral, innate

གཉུལ་ /ñüü/ sm. *nyul*

གཉེན་ /ñeen/ relative, kinsman; friend ¶ *pha gnyen paternal relatives*

གཉེན་གྲོགས་ /ñeentöö/ friend; va.-- to make friends

གཉེན་བསྐྱར་སྒྲིག་ /ñeenkaa tiq/ va. to remarry

གཉེན་སྒྲིག་ /nēntiq/ marriage; va. /ñen tiq/;--*byed* to marry

གཉེན་སྒྲིག་རྟེན་འབྲེལ་ /--tēmtee/ wedding, marriage ceremony

གཉེན་སྒྲིག་བཅའ་ཁྲིམས་ /--cəətim/ Marriage Law

གཉེན་སྒྲིག་རང་མོས་ /--raŋmöö/ freedom of marriage (as opposed to arranged marriage)

གཉེན་སྒྲིག་ལག་འཁྱེར་ /--laqkee/ marriage certificate

གཉེན་ཉེ་ /ñenñe/ close relatives

གཉེན་ཉེ་བ་ /--ñewa/ sm. *gnyen nye*

གཉེན་ཐེབ་ /ñentep/ sm. *gnyen ka*

གཉེན་པོ་ /ñenpo/ remedy, antidote, cure ¶ *gnod 'bu so so'i gnyen po skor la'ang brtag dpyad byas pa red They did research on the remedies for various harmful weeds.*

གཉེན་དཔང་ /ñenpaàn/ witness at a marriage

གཉེན་པོ་ /ñeepo/ antidote

གཉེན་གྲོགས་ /ñencöö/ friends and relatives, kinsman

གཉེན་འབྲེལ་ /ñentee/ relative, kinsman; va.--*gtong* to propose (marriage)

གཉེན་ཚན་ /ñentsεεn/ sm. *gnyen 'brel*

གཉེན་ཡིག་ /ñenyii/ sm. *gnyen sgrig lag 'khyer*

གཉེན་རིང་ /ñenriŋ/ distant relative

གཉེན་བཤེས་ /ñenšee/ family members

གཉེར་ /ñee/ va. 1. to manage ¶ *gnyer ba'i tshong las managed trade* 2. to provide (for), to look after ¶ *ngar lcags rgya che gnyer ba'i las 'gul the movement to provide large amounts of steel* 3. to work/ strive for ¶ *gnyan grags mi gnyan pa not working for fame*

གཉེར་ཀ་ /ñeeqa/ management, supervision, attention; va.--*gtad* to commit to one's management, to

entrust; va.--*byed* to take care of, to manage

གཉེར་ཁ་ /--/ sm. *gnyer ka*

གཉེར་པ་ /ñēēpa/ steward, manager

གཉེར་མ་ /ñeema/ wrinkles

གཉེར་མ་ཅན་ /--cɛɛn/ wrinkled

གཉེར་ཚང་ /ñēētsaan/ storehouse

གཉེལ་ /ñēē/ sm. *mnyel*

གཉེག་ : p. གཉེགས་ f. གཉེག་ /ñʊ̄ʊ̀/ va. to want, to desire

གཉོད་ /ñŏ̄ŏ̀/ strength

གཉོད་ཆུང་ /ñǖǖcuun/ feeble, weak

གཉོད་ཆུང་སྟོབས་ཞན་ /--tōpšɛɛn/ sm. *gnyod chung*

གཉོད་ཆུང་ནུས་མེད་ /--nŏ̄ŏ̄meè/ sm. *gnyod chung*

གནོད་མེད་ /ñŏ̄ŏ̄meè/ sm. *gnod chung*

མཉན་ /ñɛ̄ɛ̄n/ boat

མཉན་པ་ /ñēnpa/ boatman, ferryman

མཉམ་ /ñāām/ 1. sm. *mnyam pa* 2. together (with), jointly ¶ *lha sa bar kho dang mnyam du phyin pa yin I went to Lhasa with him.* 3. (vb.[1]+--+vb.[2]+--) do both verbal acts together ¶ *kho gnyis kyis las ka tshugs mnyam tshar mnyam byas pa red Those two started and finished together.*

མཉམ་སྐྱེས་མཚེ་མ་ /ñəmkeè tshēma/ twins

མཉམ་སྒྲགས་ /ñāāmṭaà/ resonance

མཉམ་གྲོས་ /ñāāmṭŏŏ̀/ joint negotiation/ consultation/ discussion

མཉམ་བགོ་ /ñāām qo̲/ va. to divide up, to distribute equally

མཉམ་འགྲུལ་ /ñə̄mqǖǖ/ moving together; va.--*byed* to move together

མཉམ་སྒྲིག་ /ñə̄mṭiì/ arranged/ prepared together, joint ¶ *mnyams sgrig gis 'phur skyod group flight*

མཉམ་སྒྲུབ་ /ñə̄mṭuù/ cooperation

མཉམ་སྒྲུབ་ཁང་ /--qhāān/ co-op, cooperative society

མཉམ་སྒྲུབ་ཅན་ /--cɛɛn/ cooperative

མཉམ་སྒྲུབ་ཅན་དུ་འགྱུར་ /--tu ku̲r/ va. to cooperatize

མཉམ་སྒྲོག་རོལ་ཆ་ /ñāāmṭʊʊ̀ rŏ̲ŏ̲ca/ symphony

མཉམ་བསྒྲིགས་ /ñə̄mṭiì/ p. of *mnyam sgrig*

མཉམ་བསྒྲིལ་ /ñə̄mṭiì/ intertwined, combined, joined

མཉམ་འཇོག་ /ñāāmcʊʊ̀/ taking notice, heeding, vigilance, paying attention to, concentrating on

མཉམ་འཇོག་ལྷོད་མེད་ /--lhŏ̄ŏ̄meè/ unrelaxed vigilance

མཉམ་ཉིད་ /ñə̄mñiì/ equality, equivalence, impartiality, sameness

མཉམ་གཉེར་ /ñāāmñee/ joint stock, cooperative management,

partnership

མཉམ་གཏོང་སྤྲོ་སྐྱིད་ /ñāmtoon ṭukii/ picnic, party; va.--*gtong* to have a picnic/ party

མཉམ་གཏོང་རོལ་དབྱངས་ /--rööyaŋ/ harmonious music, orchestrated music

མཉམ་གཏོང་རོལ་མོ་ /--röömo/ symphony ¶ *mnyam gtong rol mo dgu pa The 9th Symphony*

མཉམ་མཐུན་ /ñəmtüün/ agreement, unanimity

མཉམ་དུ་ /ñəmtu/ together (with) ¶ *kho gnyis mnyam du phyin pa red Those two went together.*

མཉམ་དུ་སྒྲིག་ /--ṭiq/ va. to arrange/ list/ place side by side

མཉམ་དུ་སྦྲེལ་ /--ṭii/ va. to combine/ connect/ join/ unite

མཉམ་དུ་སྡོད་ /--töö/ va. 1. to live/ stay together 2. to have intercourse

མཉམ་དུ་སྤེལ་ /--pēē/ va. to promote/ develop/ spread together

མཉམ་འདྲེས་ /ñāmṭeè/ mixing together, incorporating, merging; va.--*byed* to merge, to mix together, to unite, to incorporate

མཉམ་སྡེབ་ /ñāmtep/ 1. collectivization, cooperation 2. merger

མཉམ་སྡེབ་ཀྱིས་ /--qii/ collectively, jointly

མཉམ་སྡེབ་གཞིས་ཀ་ /--šiiqə/ collective farm

མཉམ་སྡེབ་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ collectivism

མཉམ་བསྡུར་ /ñəmtur/ comparison; va.--*byed* to compare

མཉམ་བསྡུས་སྦྱོང་བརྡར་ /ñəmtüü contaa/ collective training

མཉམ་བསྡོམས་ /ñāmtom/ combined, complex, composite

མཉམ་གནས་ /ñāmnɛɛ/ coexistence ¶ *zhi bde mnyam gnas peaceful coexistence* va.--*byed* to coexist

མཉམ་པ་ /ñāmpa/ 1. equal, equivalent, same 2. even, level

མཉམ་པ་ཉིད་ /--ñii/ sm. *mnyam nyid*

མཉམ་སྤྲོ་ /ñāmṭo/ enjoying together, festive gathering; va.--*byed*; --*gzhug* to get together (for enjoyment/ fun), to gather for amusement

མཉམ་སྤྲོ་ཁང་ /--qhāān/ club

མཉམ་སྤྲོ་ཚོགས་འདུ་ /--tshōōntu/ festival, party

མཉམ་སྤྲོའི་བྱེད་སྒོ་ /ñāmṭöö cheqo/ festive activities

མཉམ་སྤྲོའི་ཚོགས་འཛོམས་ /--tshōntsom/ sm. *mnyam spro tshogs 'du*

མཉམ་བྲལ་ /ñāmṭɛɛ/ sm. *mnyam med*

མཉམ་འབྲེལ་ /ñāmtee/ 1. united, joint, combined, allied; va.--*byed* to do jointly/ allied/ combined ¶ *dbyin go/ri pin/ fa go sogs btsan rgyal ring lugs rnams mnyam 'brel byas pa red Imperial-*

ists such as England, Japan and France acted jointly. 2. the "Grand Alliance", (a political faction in Lhasa)

མཉམ་འབྲེལ་ཁ་ལས་ /--qhelɛɛ̀/ joint enterprise

མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་ /--qiì/ jointly ¶ *mnyam 'brel gyis ming tho 'don pa red (They) made nominations jointly.*

མཉམ་འབྲེལ་གྱེན་ལོག་ /--kenlò/ names of the two parties established after the cultural revolution in China and Tibet (the Grand Alliance and the Counter-Revolutionary Organization)

མཉམ་འབྲེལ་གྲོགས་རམ་ /--ṭhΩΩrəm/ cooperative assistance/ help, joint help

མཉམ་འབྲེལ་གྲོས་ཚོགས་ /--ṭhöötsΩῺ/ joint conference/ meeting

མཉམ་འབྲེལ་དགའ་སྟོན་ /--qatöön/ joint celebration

མཉམ་འབྲེལ་འགོག་སྲུང་ /--qöqsuün/ joint defense

མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ /--kɛɛtsΩῺ/ United Nations

མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ལས་འཛིན་ལྷན་ཚོགས། /qi tecaà lɛ̀ɛntsiin lhēntsΩῺ/ United Nations Security Council

མཉམ་འབྲེལ་བསྒྲགས་གཏམ་ /--ṭaqtam/ joint declaration

མཉམ་འབྲེལ་རྔ་བསྡུ་འཁོར་ལོ་ /--ŋətu qhΩΩlo/ combine harvesting machine

མཉམ་འབྲེལ་དཔལ་འབྱོར་ /--pɛɛ̄ncΩΩ/ cooperative economy

མཉམ་འབྲེལ་སྤྱི་བསྒྲགས་ /--cēṭaà/ joint communique

མཉམ་འབྲེལ་དམག་དཔུང་ /--məqpuün/ allied/ combined forces/ troops

མཉམ་འབྲེལ་སྨན་བཅོས་ཁང་ /--mēncöö qhaan/ joint clinic

མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་པ་ /--tshōqpa/ 1. federation, congress ¶ *rgyal yongs dmangs gtso'i bud med mnyam 'brel All-China Federation of Democratic Women* 2. cooperative

མཉམ་འབྲེལ་ཚོང་ཁང་ /--tshōnqaan/ consumer's cooperative

མཉམ་འབྲེལ་གཞུང་ /--šun/ sm. *mnyam 'brel srid gzhung*

མཉམ་འབྲེལ་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ combined team/ unit/ brigade

མཉམ་འབྲེལ་རོགས་རམ་ /--rΩΩram/ sm. *mnyam 'brel grogs ram*

མཉམ་འབྲེལ་ལས་སྣོན་བཟོ་གྲྭ་ /--lɛɛnöön soṭa/ combined processing factory

མཉམ་འབྲེལ་གསལ་བསྒྲགས་ /--sɛ̄ɛṭaà/ joint statement

མཉམ་འབྲེལ་སྲིད་གཞུང་ /--siišuun/ coalition government

མཉམ་འབྲེལ་ལྷན་ཚོགས་ /--lhēntsΩΩ/ sm. *mnyam 'brel tshogs pa*

མཉམ་སྒྲིལ་ /ñamṭee/ sm. *mnyam 'brel*

མཉམ་སྒྲིལ་རྒྱལ་ཚོགས་ /--kɛɛtsΩΩ/ sm. *mnyam 'brel rgyal tshogs*

མཉམ་མེད་ /ñammeè/ unequalled, matchless, incomparable

མཉམ་ཚོགས་ /ñamtsΩΩ/ a collective

མཉམ་ཚོང་ /ñamtsoon/ 1. cooperative commerce 2. cooperative society, consumer's cooperative

མཉམ་ཚོང་ཁང་ /--qhāan/ sm. *mnyam tshong*, 2

མཉམ་འཛོམས་ /ñamtsom/ congregation, gathering together, reunion; va.--*byed* to gather together, to collect, to congregate, to have a reunion

མཉམ་འཛོམས་ཚོགས་འདུ་ /--tshōntu/ conference, general meeting, congress

མཉམ་ཞུགས་ /ñəmšuu/ joint participation; va.--*byed* to participate jointly

མཉམ་བཞག་ /ñamšaà/ sm. *mnyam 'jog*

མཉམ་རུབ་ /ñəmrup/ united effort, cooperation; va.--*byed* to cooperate

མཉམ་རོགས་ /ñamrΩΩ/ sm. *mnyam 'brel grogs ram*

མཉམ་ལས་ /ñamlɛɛ̀/ cooperation (in work); va.--*byed* to cooperate ¶ *rgyal khab gnyis pos mnyam las dam zab byas pa red The two countries cooperated closely.*

མཉམ་ལས་ཁང་ /--qhāan/ a co-op, cooperative ¶ *zhing las thon skyed mnyam las khang agricultural producer's co-op*

མཉམ་ལས་ཅན་ /--cɛɛn/ cooperative; vi.--*du 'gyur* to become cooperativized, to become a co-op va.--*su bsgyur* to cooperativize

མཉམ་ལས་ཚོགས་པ་ /--tshōqpa/ cooperative group/society

མཉམ་ལས་ཚོང་ཁང་ /--tshōŋqaan/ cooperative/ co-op store

མཉམ་གཤིབ་ /ñəmšii/ 1. on equal footing, of equal rank, parallel ¶ *de gnyis mnyam gshib tu bzhag pa red (They) treated the two equally.* 2. living together, close association; va.--*byed* to live together, to associate with ¶ *kho dang mnyam gshib byed ma myong (I) haven't had any close association with him.*

མཉམ་གཤིབ་ཀྱིས་ /--qii/ together, in common, jointly

མཉམ་གཤིབས་ /--/ sm. *mnyam gshib*

མཉམ་གསུམ་ /ñəmsum/ ch. slog. the three togethers (live together, eat together, work together)

མཉམ་བསྲེ་ /ñamse/ sm. *mnyam bsres*

མཉམ་བསྲེས་ /ñamseè/ mixture, compound, alloy; va.--*byed* to mix together, to make a compound,

to alloy

མཉམ་བསྲེས་ངར་ལྕགས་ /--ŋarcaà/ alloyed steel

མཉམ་བསྲེས་དངོས་རྫས་ /--ŋöötsɛɛ/ mixtures

མཉམ་བསྲེས་ལྕགས་རིགས་ /--cəərii/ metal alloy

མཉམ་བསྲེས་ལུད་རྫས་ /--lüütsèè/ mixed fertilizers

མཉེ་: p. མཉེས་ /ñe/ va. to tan, to rub/ work in

མཉེད་ /ñee/ sm. *mnye*

མཉེད་འཕུར་ /ñenpur/ massage; va.--*byed* to massage

མཉེན་ལྕུག་ /ñencuù/ sm. *mnyen pa*

མཉེན་ཆ་ /ñenca/ pliability, flexibility

མཉེན་པ་ /ñempa/ soft, flexible, pliable, mild, tame, compliant

མཉེན་པའི་ཆུ་ /ñempɛɛ chū/ soft water

མཉེན་པོ་ /ñempo/ sm. *mnyen*

མཉེན་རྩལ་ལུས་སྦྱོང་ /ñentsɛɛ lüücoòn/ callisthenics, gymnastic exercises

མཉེན་ལུས་སྲོག་ཆགས་ /ñenlüü sōqcaà/ molluscs

མཉེན་ཤིང་ /ñīnšiin/ soft wood, cork

མཉེལ་ /ñee/ va.to be tired/ fatiqued

མཉེས་ /ñee/ 1. adj. comp. of *mnyes po* 2. p. of *mnye*

མཉེས་དཀ་ /ñeetaà/ toasting, bottoms up

མཉེས་པོ་ /ñeepo/ glad, joyful, happy, merry (h. of *dga' po*)

མཉེས་ཚོར་ /ñeetsɔɔ/ joy, pleasure ¶ *mnyes tshor chen pos dga' bsu zhus pa red (They) welcomed (them) with great pleasure.*

རྙང་ /ñāŋ/ vi/ to have diarrhea

རྙང་རྙིང་ /ñāŋñiŋ/ tattered clothes, rags

རྙད་ནད་ /ñāŋnɛɛ/ diarrhea

རྙང་མ་ /ñāŋma/ diarrheic excrement

རྙི་ /ñī/ trap, snare; va.--*'dzug* to set a trap/ snare, va.--*rgyag* to trap, to snare

རྙི་སྐྱ་ /ñīkə/ sm. *rnyi*

རྙི་ཐག་ /ñītaà/ string/ rope used in a trap

རྙིང་: p. བརྙིངས་ /ñīŋ; ñīin/ 1. vi. to be old/ worn out ¶ *khang pa 'di rnying 'dug This house has become old.* 2. adj. comp. of *rnying pa* ¶ *lugs srol gsar rnying old and new customs*

རྙིང་འགྱུར་ཚབ་དངུལ་ /ñīŋkuu tshəpŋüü/ depreciation funds

རྙིང་གཏོར་གསར་འཛུགས་ /ñīntöö səntsuu/ ch. slog. destroy the old and establish the new

རྙིང་བསྟུན་བྱེད་སྒྲོད་ /ñīŋtüün phecöö/ doing things the old way

རྙིང་པ་ /ñīŋpə/ old

རྙིང་པ་བཞི་ /--ši/ ch. slog. the four olds (old thoughts/ customs/ culture/ habits)

རྙིང་ཕུད་གསར་འདོན་ /ñiŋpüü säntöön/ 1. ch. slog. weed through the old to let the new emerge 2. biol. metabolism, combustion

རྙིང་སྤུད་གསར་འབྱུང་ /--sārtuun/ sm. *rnying phud gsar 'don*

རྙིང་འཕུད་གསར་འབྱུང་ /--/ sm. *rnying phud gsar 'don*

རྙིང་དབྱུག་གསར་ལེན་ /ñiŋyuù sārleen/ sm. *rnying gtor gsar 'dzugs*

རྙིང་མ་ /ñiŋmə/ 1. ancient, old 2. sect in Tibetan Buddhism

རྙིང་མ་པ་ /ñiŋməpə/ a member of *rnying ma* sect

རྙིང་ཞེན་ /ñiŋšèèn/ conservative ¶ *rnying zhen bsam pa* conservative views

རྙིང་ཞེན་པ་ /--pə/ conservative (person)

རྙིང་ཞེན་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ conservatism

རྙིང་རིངས་ /ñiŋrii/ antiques, old things

རྙིང་རིགས་བདག་གཉེར་ཁང་ /--taqñee qhāān/ museum

རྙིང་རུལ་ /ñiŋrüü/ old and rotten

རྙིང་ལུགས་ /ñiŋluù/ old-fashioned, obsolete

རྙིང་ཤུལ་ /ñiŋšüü/ relic

རྙིང་སྲུང་ /ñiŋsuùŋ/ defending the old, conservative; va.--*byed* to defend the old, to be conservative

རྙིང་སྲུང་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ sm. *rnying zhan ring lugs*

རྙིང་སྲོལ་སོར་གནས་ /ñiŋsüü söönèè/ state in which old customs remain/ are preserved

རྙིང་གསོའི་རིང་ལུགས་ /ñiŋsüü riŋluù/ doctrine/ principle of reintroducing old customs and habits

རྙིང་རྡུལ་ /ñiŋhrüü/ old and tattered/ broken/ dilapidated

རྙིད་ : p. བརྙིད་ or བརྙིས་ /ñii/ vi. to wither, to shrivel ¶ *me tog 'di brnyid 'dug The flower has withered.*

རྙིད་སྐམ་ /ñiiqəm/ withering, shriveling; vi.--*'gro* to wither, to shrivel

རྙེད་ : p. བརྙེད་ /ñee; ñii/ vi. to find, to discover, to get, to obtain ¶ *kho dngul rnyed pa red He found (some) money.*

རྙེད་དཀའ་ /ñeeqa/ hard to come by, difficult to find

རྙེད་བརྡ་ /ñeeta/ advertisement for things found (lost and found); va.--*gtong* to advertise things found

རྙེད་སོན་ /ñeesöön/ finding, discovering; vi.--*byung* to find, to discover

རྙོག་ : p. བརྙོགས་ /ñoo/ va. to stir

up, to agitate, to cause trouble/ blunders (in work etc.) ¶ *khos chu brnyogs pa red He stirred up the water.* ¶ *khos las ka 'di brnyogs yod pa red He has caused a blunder in the work.*

རྙོག་ཁྲ་ /ñōqṭa/ sm. *rnyog dra*

རྙོག་འཁྲུག་ /ñōqṭuù/ sm. *ca zing po*

རྙོག་ཆེ་བ་ /ñōq chēwa/ sm. *rnyog dra tsha po*

རྙོ་དྲ་ /ñōqṭa/ complication, trouble, problem, confusion, entanglement ¶ *gnas tshul 'di rnyog drag chen po bzo pa red The news caused a lot of trouble (confusion).* va. --*slong* to make complications/ troubles; va.--*sel* to clarify/ straighten out

རྙོག་དྲ་ཅན་ /--cɛɛn/ sm. *rnyog dra tsha po*

རྙོག་དྲ་ཆེ་བ་ /--chēwa/ sm. *rnyog dra tsha po*

རྙོག་དྲ་མེད་པ་ /--meèpa/ simple, uncomplicated, pure

རྙོག་དྲ་ཚ་པོ་ /--tshāpo/ complicated, complex, troublesome, entangled, confused ¶ *las ka 'di rnyog dra tsha po zhe drag 'dug This work is very complicated.*

རྙོག་དྲ་སེལ /--sēl/ see *rnyog dra*

རྙོག་དྲ་སློང་ /--lōōn/ see *rnyog dra*

རྙོག་མ་ /ñōŋma/ unclear, dirty, muddy ¶ *chu rnyog ma dirty water*

རྙོག་འཛིང་ /ñōqtsiìn/ 1. trouble, turmoil, disturbance; va. --*sel* to clear up trouble/ disturbance/ turmoil; vi.--*langs* to have trouble/ turmoil/ disturbances arise 2. intricate, complicated, tangled

རྙོག་རྫོབ་ /ñōqtsop/ mixed up, confused

རྙོག་ཟིང་ /ñūqsiìn/ sm. *rnyog 'dzing*

རྙོང་ : p. བརྙོངས་ /ñōòn/ va. 1. to stretch out (hands etc.) 2. to trap, to snare

རྙོབ་ /ñōp/ va. to reach ¶ *yal ga 'di ngas rnyob kyi mi 'dug I can't reach that branch.*

སྙགས་ : p. བསྙགས་ /ñāà/ va. 1. to expel, to exile 2. to pursue, to follow

སྙད་ /ñɛɛ/ blame, accusation; va.--*'dzugs*; --*'dogs* to blame, to accuse; to use (something) as a pretext/ excuse

སྙད་ཀ་ /ñɛɛqa/ sm. *snyad*

སྙད་བརྗོད་བཤད་ /ñāpcöö šɛɛ/ va. to abuse, to bully

སྙད་མེད་བསྙད་དྲི་ /ñēēmeè ñēēṭi/ va. to blame/ accuse (when there is no guilt)

སྙད་བཙུགས་ /ñeè tsūū/ p. of *snyad 'dzugs*

སྙད་འཚོལ་ /ñeè tsöö/ sm. *snyad 'dzugs*

སྙད་འཛུགས་ /ñɛɛ tsu̱u/see *snyed*

སྙན་ /ñɛɛn/ 1. ear; hearing (h) 2. adj. comp. of *snyan po*

སྙན་བསྐུལ་ /ñēnqüü/ reminder (h); va. --*zhu* (h) to remind

སྙན་གྲགས་ /ñēnṭaà/ reputation, prestige, fame (h) ¶ *khong snyan grags byung ba red He became famous. (h)*

སྙན་གྲགས་ཅན་ /--cɛɛn/ famous, renouned (h)

སྙན་སྒྲ་སྒྲོག་ /ñɛ̄nṭa ṭ<u>ɷ̄ɷ̄</u>/ va. to cry out/ shout something good

སྙན་སྒྲོན་ /ñɛ̄nṭöön/ report, message, notice; va.--*zhu* (h) to report, to apprise, to inform

སྙན་སྒྲོན་ཡིག་ཆ་ /--yiqcə/ written report

སྙན་ངག་ /ñɛ̄nŋaà/ poetry, verse

སྙན་ངག་མཁན་ /--qɛɛn/ sm. *snyan ngag pa*

སྙན་ངག་གི་སྣང་བ་ /--qi nāŋwa/ poetic idea/ notion

སྙན་ངག་པ་ /--pa/ poet

སྙན་ངག་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ /--chōōṭii/ collection of poems

སྙན་མཆོག་ /ñɛ̄ncɷ̄ɷ̄/ ear (h)

སྙན་འཇམ་རོལ་མོ་ /ñɛ̄ncam rö̱ömo/ light music

སྙན་འཇེབས་ /ñɛ̄ncep/ pleasant/ harmonious sounding (h)

སྙན་འཇེབས་སྒྲ་དབྱངས་ /--ṭataàn/ music

སྙན་འཇེབས་ཡིད་དབང་འཕྲོག་ /--yiiwən ṭhɷ̄ɷ̄/ melodious

སྙན་ཐོ་ /ñɛ̄nto/ file, document, bill, record; va.--*'god* to record/ file, to put on record

སྙན་ཐོའི་རེའུ་མིག་ /ñɛ̄ntöö rümii/ table, schedule

སྙན་པ་ /ñɛ̄npa/ 1. sm. *snyan grags* 2. pleasant/ interesting (to hear) ¶ *skad snyan pa* *a pleasant voice*

སྙན་པོ་ /ñɛ̄npo/ pleasant, interesting

སྙན་འབུལ་ /ñɛ̄npüü/ report, appeal; va.--*zhu* to report, to make an appeal/ request (h)

སྙན་རྩོམ་ /ñɛ̄ntsom/ poetry

སྙན་ཚིག་ /ñɛ̄ɛ̄ntsii/ 1. pleasant sounding words, sweet-talk ¶ *g.yo sgyur'i snyan tshig pleasant words which are deceitful* 2. poetic language

སྙན་ཚིག་གླུ་གཞས་ /--lūšèè/ ode

སྙན་ཞུ་ /ñɛ̄ɛ̄nšu/ report, account; petition, appeal, request; va.--*zhu* (h); --*gtong;* --*'bul* (h) to report, to give an account, to apprise, to petition, to appeal, to request

སྙན་ཤལ་ /ñɛ̄nšɛɛ/ white ceremonial scarf put on religious objects

སྙན་ཤོག་ /ñɛɛnšɷ̄ɷ̄/ sm. *snyan zhu*

སྙན་སེང་ /ñɛ̄nseŋ/ report, account (usu. verbal)

སྙན་གསང་ /ñɛ̄nsaàn/ sm. *snyan seng*

སྙན་གསན་ /ñɛ̄nsɛɛn/ sm. *snyan zhu*

སྙན་སླབ་ /ñɛ̄nsəp/ credulity, trustfulness

སྙམ་ /ñām/ 1. vi. to think, to wonder, to imagine ¶ *tshal zhing nang du nas tog tsam btab pa'i rgyu mtshan ci yin nam snyam byung I thought, why did (they) plant a little barley in a vegetable garden.* 2. (vb.+--*pa'i*) as if ¶ *kho bod pa red snyam pa'i bod skad*

yag po rgyag gi 'dug He speaks Tibetan as if he were a Tibetan. ¶ *nga tshor rogs ram byed kyi red synyan pa'i yid ched byas pa red (We) beleived that he would help us.*

སྙལ་ /ñεε/ va. to put to sleep, to lay down ¶ *mos phu gu 'di snyal song He put the child to sleep.*

སྙི་ /ñi/ sm. *rmyi*

སྙི་པོ་ /ñipu/ soft, loose

སྙི་མོ་ /--/ sm. *snyi po*

སྙི་སྲ་ /ñisə/ soft and hard

སྙིགས་ /ñii/ sm. *snyigs ma*

སྙིགས་དུས་ /ñiqtüü/ era/ time/ period of degeneration

སྙིགས་འདོར་བཅུད་ལེན་ /ñiŋtöö cüü leen/ discard the crude and select the refined

སྙིགས་མ་ /ñiqmə: ñiŋmə/ sediment, leavings, refuse, siftings, dregs, scum

སྙིགས་རོ་ /ñiqru/ sm. *snyigs ma*

སྙིགས་སེལ་བཟོ་ཁང་ /--soqaan/ refinery

སྙིགས་བསགས་ /ñeqsaa/ precipitate

སྙིང་ /ñiŋ/ heart

སྙིང་ཁ་ /ñiŋqə/ sm. *snying*

སྙིང་ཁམས་ /ñiŋqəm/ 1. sm. *snying* 2. courage, bravery

སྙིང་ཁམས་ཀྱི་ནད་ /--qi nεε/ heart trouble/ disease; vi.--*langs* to have a heart attack

སྙིང་ཁོང་རུས་པའི་གཏིང་ནས་ /ñiŋquŋ rüüpéé tiŋnéé/ from the depths of (one's) heart

སྙིང་གི་སྣུན་མནར་ /--ñünnaa/ heart attack

སྙིང་གི་གཟུངས་སུ་བཀོད་ /--suŋsu qöö/ va. to take to heart

སྙིང་གྲོགས་ /ñiŋtöö/ intimate/ bosom friend

སྙིང་ཅན་ /ñiŋcéen/ courageous, brave

སྙིང་བཅང་ /ñiŋcaan/ taking to heart, holding dear; va.--*byed* to take to heart, to hold dear

སྙིང་བཅུད་ /ñiŋcüü/ crystallization

སྙིང་ཆུང་ཆུང་ /ñiŋ chüŋcuun/ timid, meek, cowardly

སྙིང་ཆེན་པོ་ /ñiŋ chempo/ brave, courageous

སྙིང་རྗེ་ /ñiŋci/ compassion, mercy, kindness

སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ /--chempo/ compassionate, merciful, kind

སྙིང་རྗེ་པོ་ /ñiŋ cepo/ beautiful, pretty

སྙིང་རྗེ་བྲལ་བ་ /--thεεpa/ sm. *snying rje med pa*

སྙིང་རྗེ་མེད་པ་ /--meepa/ inhuman, barbarous, heartless

སྙིང་ཉེ་བ་ /ñiŋ ñewa/ close, dear, loved ¶ *hre yon rmams kyi snying nye ba'i mir gyur ba red (They) became (people) dear to the commune members.*

སྙིང་གཏམ་ /ñiŋtəm/ secrets, inner-

most feelings/ thoughts; va.--*shod* to tell a secret, to express/ reveal one's innermost feelings/ thoughts

སྙིང་སྟོབས་ /ñīŋtôp/ spirit, courage, strength, energy, vigor determination ¶ *gsar brje'i snying stobs revolutionary spirit;* va.--*spel* to encourage, to spur on

སྙིང་སྟོབས་སྐྱེན་འཁྱུར་ /--kèncur/ full of vigor and vitality

སྙིང་སྟོབས་ཞན་པ་ /--šɛnpa/ weak, fearful, spiritless

སྙིང་ཐག་པ་ /ñīŋtaqpa/ sincere, genuine, earnest

སྙིང་ཐག་པ་ནས་ /--nɛɛ/ sincerely, genuinely, earnestly, from the bottom of the heart ¶ *khos mi mang la snying thag pa nas bshad pa red He spoke sincerely to the people.*

སྙིང་ཐིག་ /ñīŋtii/ straight line in the middle

སྙིང་འཐིབས་ /ñīŋ thīp/ vi. to be discouraged/ disheartened

སྙིང་དོན་ /ñīŋtüün/ essential meaning/ significance, heart/ crux of the matter, nucleus, hub

སྙིང་འདོད་ /ñīŋtüü/ desire, wish, craving

སྙིང་སྡུག་ /ñīŋtuu/ sweetheart, girlfriend

སྙིང་བརྡར་བའི་སྒྲ་ /ñīŋtaawɛɛ ta/ heart murmur

སྙིང་བསྡུས་ /ñīŋtüü/ summary, outline

སྙིང་ནད་ /ñīŋnèè/ 1. hatred, enmity, grudge; va.--*byed* to hate, to hold a grudge 2. heart disease

སྙིང་ནད་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ sm. *snying nad zab po*

སྙིང་ནད་ཟབ་པོ་ /--səpu/ profound/ deep hatred

སྙིང་ནས་ /ñīŋnèè/ from the heart, really, truly ¶ *snying nas dga' po byung I really liked it.*

སྙིང་ནས་གཅེས་པ་ /--ceepa/ precious

སྙིང་པོ་ /ñīŋpu/ sm. *snying don*

སྙིང་པོ་བསྡུས་འགོད་ /--tüüqüü/ condensation, abridgement

སྙིང་པོ་མེད་པ་ /--meèpa/ unessential, tangential, peripheral

སྙིང་སྤོ་ /ñīŋ pō/ va. to transplant a heart

སྙིང་འཕར་ /ñīŋpaà/ heartbeat

སྙིང་འཕར་མཚམས་ཆད་ /--tshām chɛɛ/ vi. to have a heart attack

སྙིང་བྲོ་བ་ /ñīŋtowa/ (vb.+--) to want to do verbal action ¶ *las med khyim du sdod snying mi bro bas because he didn't want to stay at home without working*

སྙིང་དབུས་ /ñīŋüü/ center/ middle of the heart; va.--*su bcang* to keep in mind (lit. to keep in center of one's heart) ¶ *gong sa mchog gi bka' slob snying dbus su bcangs dgos We must keep in mind the Dalai Lama's advice.*

སྙིང་མ་ /ñīŋmə/ antique

སྙིང་རྩ་ /ñīŋtsə/ root of the heart, veins/ arteries of heart; vi.--*'dar* to palpitate/ tremble (heart)

སྙིང་རྩ་ནས་ /--nɛɛ̀/ sm. *snying thag pa nas*

སྙིང་རྩ་འཕགས་བྲངས་འཕྲུལ་འཁོར་ /--phāqṭaàn ṭhǖǖqòò/ electrocardeograph machine

སྙིང་རྩ་འཕགས་བྲངས་འབྲི་ཤོག་ /--ṭhiʂòò/ electrocardiograph paper

སྙིང་བརྩེ་བ་ /ñīŋ tsēwa/ sm. *snying rje*

སྙིང་ཚིམ་ /ñīŋtsim/ contentment, satisfaction

སྙིང་བཞེས་ནས་ /ñīŋ ʂöönɛɛ̀/ sm. *snying thag pa nas*

སྙིང་རུས་ /ñīŋrǖü/ diligence, fortitude, persistence, will power

སྙིང་རུས་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ diligent, hard working, perserverant, persistent, strong-willed

སྙིང་རུས་ཡོད་ན་དོན་རྣམས་འགྲུབ་ /--yö̱öna thö̱nnam ṭup/ Where there is a will there is a way.

སྙིང་རེ་རྗེ་ /ñīŋrece/ sm. *snying rje*

སྙིང་ལ་བཀོད་ /ñīŋlə qöö/ sm. *snying dbus su bcang*

སྙིང་ལ་བརྣག་ /ñāà/ sm. *snying dbus su bcangs*

སྙིལ་ : p. བསྙིལ་ /ñii/ va. to destroy, to break down, to overthrow

སྙུག་ : p. བསྙུགས་ /ñuu/ va. to dip in, to immerse

སྙུག་ཀུ་ /ñūqu/ bamboo/ reed pen

སྙུག་མ་ /ñūŋmə/ bamboo

སྙུག་ཤིང་ /ñūqʂiin/ sm. *snyug ma*

སྙུག་སི་ /ñūqsi/ dark yellow color

སྙུགས་ /ñūù/ duration, time ¶ *snyugs ring du* *for a long time*

སྙུགས་སྲིང་ /--siin/ sm. *snyugs bsring*

སྙུགས་བསྲིངས་ /--/ va. to make longer (in time), to prolong

སྙུང་ : p. བསྙུངས་ /ñūūn/ 1. vi. to be sick/ ill (h) ¶ *khong 'di mchod nas snyung song* *He got sick after eating this.(h)* 2. va. to reduce/diminish

སྙུང་བུ་ /ñūŋpu/ awl

སྙུང་བྲལ་ /ñūŋṭèè/ well, healthy

སྙུང་དབྱིབས་ /ñūŋyip/ cone, conical shape

སྙུང་མེད་ /ñūŋmèè/ sm. *snyung bral*

སྙུང་གཞི་ /ñūŋʂi/ sickness, illness, pain (h); vi.--*gtong* to be pained, to have pain; vi.--*dwangs;* --*gdangs* to be cured/ recovered

སྙུང་ཟུག་ /ñūŋsuù/ pain, ache (h)

སྙུན་ : p. བསྙུན་ /ñūn/ sm. *snyung*, 1

སྙུན་དྭངས་ /--thaàn/ vi. to be cured/ recovered

སྙུན་བྲལ་ /ñūnṭèè/ sm. *snyung bral*

སྙུན་མེད་ /ñūnmèè/ sm. *snyung bral*

སྙུན་གཞི་ /ñūnši/ sm. *snyung gzhi*

སྙེ་ /ñē/ ear, head (of unhusked grains) ¶ *nas snye ear of barley*

སྙེ་ : p. བསྙེས་ or སྙེས་ /ñē/ va. to lean against, to rest against

སྙེ་ཁྲི་ /ñēṭi/ bed

སྙེ་ནག་ /ñēnaȧ/ smut, blight (for crops)

སྙེ་འབོལ་ /ñēmpöö/ pillow

སྙེ་འདྲུ་ /ñēnṭu/ ear of barley

སྙེ་མ་ /ñēma/ sm. *snye*

སྙེ་མ་ཅན་གྱི་ལོ་ཏོག་/--ceen qi loṯöö/ the grain crops

སྙེག་ : p. བསྙེགས་ /ñēq; ñeè/ 1. va. to pursue, to run after 2. to reach ¶ *bum pa'i khar mchu bcug kyang bsnyegs ma song Even though (he) put (his) beak in the mouth of the vase, it didn't reach.*

སྙེག་གཏོར་ /ñēqtöö/ pursuit and annihilation

སྙེག་རྡེག་ /ñēqteè/ sm. *snyeg sgrub*

སྙེང་ : p. བསྙེངས་ /ñēŋ/ 1. va. to stretch (parts of the body), to lean ¶ *sge khung nang nas khos mgo bsnyengs song He stretched his head out of the window.* 2. vi. to be afraid, to fear

སྙེན་ : p. བསྙེན་ /ñēn/ va. to get close to, to come near

སྙེམས་ /ñeēm/ pride, arrogance

སྙེམས་ཆུང་ /ñīmcuun/ humble, meek

སྙེམས་པ་ /ñēmpa/ sm. *snyems*

སྙེས་ /ñeè/ p. of *snye*

སྙོད་ : p. བསྙོད་ /ñöö/ 1. va. to spoon-feed 2. va. to twist

སྙོན་ : p. བསྙོན་ /ñöön/ va. to deny/ disagree/ contradict (falsely)

སྙོན་འཛུགས་ /ñōn tsuȧ/ va. to implicate falsely, to make a false accusation

སྙོན་མེད་ /ñōmmeè/ not false, true, without a doubt

སྙོབ་ : p. བསྙོབས་ /ñōp/ va. to reach for, to stretch out for

སྙོབས་པོ་ /ñōpo/ slothful

སྙོམ་སྒྲིག་ /ñūmtii/ adjustment; va.--*byed* to adjust, to make even ¶ *zhan tshang mar 'bru rigs 'bel dkon snyom sgrig byas pa red They adjusted the amount of grain (the abundance and scarcity) in each zhan (so that there is no great disparity).*

སྙོམ་སྒྲིག་ཁ་གསབ་ /--qhəsəp/ sm. *snyom sgrig*

སྙོམ་ཆུང་ /ñūmcuun/ sm. *snyems chung*

སྙོམ་ཆུང་རྩོལ་ལྷུན་ /--tshūūmteèn/ minding one's own business

སྙོམ་ཆུང་སེམས་ཆུང་ /--sēmcuun/ sm. *snyems chung*

སྙོམ་པ་ /ñōmpa/ sm. *snyoms pa*

སྙོམ་སྒྲིད་ཀྱི་ནུས་པ་ /ñomceè qi nüüpə/ neutralization

སྙོམ་མེད་ /ñommeè/ diligent

སྙོམ་ལས་ /ñomlɛɛ̀/ lazy, indifferent, indolent, careless; va.--*byed* to be lazy/ indifferent/ indolent/ careless

སྙོམས་ /ñom/ adj. comp. of *snyoms po*

སྙོམས་པོ་ /ñompo/ equal, even; va.--*byed* to make even, to equalize

སྙོམས་མེད་ /ñommeè/ uneven, unequal

སྙོམས་ལས་ /ñomlɛɛ̀/ sm. *snyom las*

སྙོལ་ : p. བསྙལ་ /ñöö/ 1. sm. *snyal* 2. to ferment ¶ *chang bsnyal pa red (They) fermented the beer.* 3. to hatch, to give birth to ¶ *bya phrug bsnyal pa hatching chicks*

བརྙ་ : p. བརྙས་ /ña/ va. to borrow

བརྙན་ /ñɛɛn/ 1. image, replica 2. va. to borrow

བརྙན་སྐྱེལ་ /ñɛnkee/ television, telecasting

བརྙན་སྐྱེལ་གློག་འཕྲིན་ /--lōqtiin/ television, photo-telegraph

བརྙན་སྐྱེལ་འདྲ་པར་ /--tapar/ television picture, phototelegraphy picture

བརྙན་དེབ་ /ñɛntep/ magazine

བརྙན་པར་ /ñɛnpaa/ pictorial/ illustrated magazine

བརྙན་དཔར་ /--/ sm. *brnyan par*

བརྙས་ /ñɛɛ̀/ 1. va. to abuse, to mistreat, to bully 2. p. of *brnya*

བརྙས་བཅོས་ /ñɛɛcöö; ñapcöö/ abuse, mistreatment; va.--*gtong;* --*byed* to abuse, to mistreat, to bully

བརྙས་བཏགས་ /ñeè tää/ p. of *brnyas 'dogs*

བརྙས་འདོགས་ /--tΩΩ/ va. to accuse, to blame ¶ *khos ngo log par rgyab bskyor byas pa red ces brnyas btags (p. of 'dog) nas 'dzin bzung byas pa red (They) accused him of supporting the rebels and arrested him.*

བརྙས་འཕྱོག་ /ñɛɛntΩΩ/ aggression; va.--*byed* to committ aggression

བརྙས་འཕྱོག་བྱེད་མཁན་ /--cheñeen/ aggressor

བརྙས་སྨོད་ /ñɛɛmöö/ humiliation, disgrace, shame; va.--*byed* to humiliate, to disgrace, to shame

བརྙས་གཙེར་ /ñeè tsēr/ va. to insult, to shame, to disgrace

བརྙིངས་ /ñiin/ p. of *rnying*

བརྙིད་ /ñii/ p. of *rnyid*

བརྙིས་ /--/ p. of *rnyid*

བརྙེད་ /ñeè/ p. of *rnyed*

བརྙོགས་ /ñΩΩ/ p. of *rnyog*

བརྙོངས་ /ñöön/ p. of *rnyong*

བསྙད་ /ñeè/ va. to blame, to accuse, to use as pretext ¶ *goms srol lo rgyus yongs rdzogs rnying lugs la bsnyad de gtor ba red*

(They) have destroyed all their traditions and customs accusing them of being old-fashioned.

བསྙད་བཀོ་ /ñεεqo/ 1. teasing, flirting, provoking; va. /ñeè qō/; --*byed* to tease, to flirt, to provoke

བསྙད་བཀོས་ /ñεε qöö/ 1. p. of *bsnyas brko* 2. va.--*byed* to tease, to flirt, to provoke

བསྙད་བཏགས་ /--taà/ p. of *bsnyad 'dags*

བསྙད་བཏགས་དགོངས་ཞུ་ /--qonšu/ va. to make excuses, to shirk (work)

བསྙད་འདོགས་ /ñeè tɔɔ/ va. to blame/ accuse, to use as a pretext/ excuse

བསྙད་འདོགས་རྐུ་ཟ་ /ñεntɔɔ kusə/ blackmail

བསྙད་འདོགས་བཙན་འཐོབ་ /--tsεntɔɔ/ extortion; va.--*byed* to extort

བསྙད་འཚོལ་ /ñee tshöö/ va. to criticize

བསྙལ་ /ñεε/ p. of *snyol*

བསྙལ་ཟུར་ /ñεεsur/ obtuse angle

བསྙིལ་ /ñii/ p. of *snyil*

བསྙུགས་ /ñuu/ p/ of *snyug*

བསྙུང་གཞི་ /ñuŋši/ sm. *snyung gzhi*

བསྙུན་ /ñün/ p. of *snyun*

བསྙུན་གཞི་ /ñünši/ sm. *snyun gzhi*

བསྙེགས་ /ñeè/ p. of *snyeg*

བསྙེངས་ /ñeŋ/ p. of *snyeng*

བསྙེན་ /ñen/ va.to befriend, to draw close to, to make an ally

བསྙེན་བཀུར་ /ñenqur/ present/ offering given out of respect/ reverence; va./ñen qur/; --*byed* to give presents/ offerings out of respect/ reverence, to support ¶ *dge 'dun par bsnyen bkur te giving presents to the monks*

བསྙེལ་ /ñee/ h. of *brjed*

བསྙེལ་གསོ་ /ñeeso/ h. of *bran gso*

བསྙེས་ /ñeè/ p. of *snye*

བསྙོད་ /ñöö/ p. of *snyod*

བསྙོན་ /ñöön/ p. of *snyon*

བསྙོན་དྲི་ /ñünti/ fussiness, irritability; va.--*byed* to fuss, to be irritable

བསྙོན་དྲི་ཚ་པོ་ /--tshapo; ñorüü tshapo/ fussy, irritable

བསྙོན་མེད་ /ñönmeè/ without a doubt, really, truly, unquestionably ¶ *rgyal khab rang btsan bsnyon med mang po bzung pa red (They) seized many unquestionably independent countries.*

བསྙོབས་ /ñop/ p. of *snyob*

བསྙོར་ /ñɔɔ/ va. to crush, to stamp

ཏ་ /tā/ the letter *ta* (used in alphabetical numbering)

ཏ་ཀུ་ /tə̄qu/ stick with a hook, cane

ཏ་ཀུང་པའོ་ཚགས་པར་/ch.+tshāqpaa/ (the) Ta-Kung-pao News

ཏ་ཀྲའེ་ /ch./ Ta-chai

ཏ་ཅང་ /ch./ colonel-general

ཏ་ཆིང་ /ch./ Ta-ching

ཏ་ཆིང་སྣུམ་གཏེར་ /--nūmter/ Ta-ching Oilfield

ཏ་པན་ /tāpɛɛn/ c. Osaka

ཏ་བག་ /tāpaà/ plate

ཏ་མ་ས་ཀི་/ch./ c. Damascus

ཏ་ཞའོ་ /ch./ senior colonel

ཏ་ཞི་དབྱང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ /ch.+katso chēmpo/ Atlantic Ocean

ཏ་ཞིས་དབྱང་ /ch./ sm. *ta zhi dbyang rgya mtsho chen po*

ཏ་ཟིག་/tāsiq/ Persia

ཏ་ལ་ /tāla/ palmyra tree

ཏ་ལའི་བླ་མ /tālɛɛ lāma/ Dalai Lama

ཏ་ཧྲོའེ་ཙེ་ (མེ་སྦར་བྱེད་ཆས)/ch./ lighter

ཏ་ཧྲི་ /ch./ ambassador

ཏ་ཧྲི་ལས་ཁུངས་/--lēēquùn/ embassy

ཏ་ཝེ་ /ch./ senior captain

ཇ་ཁར་ཏ་/ch./ c. Jakarta

ཏུར་ཀིའེ་ /ṭərqii/ Turkey

ཏཱ་ /tāā/ ch. big, great

ཏཱ་སྒོར་ /ch./ silver yuan

ཏཱ་ཙང་ /ch./ sm. *ta cang*

ཏཱ་སྐོར་ /ch./ sm. *ta skor*

ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ /tālɛɛ lāma/ sm. *ta la'i bla ma*

ཏག་ཏག་ /tāqtaà/ exactly, definitely ¶ *'di mang nyung tag tag red This is exactly the right amount.*

ཏག་སེ་ /tāāse/ playing-cards; va. --*rgyag* to play cards

ཏང་ /tān; tāàn/ ch. party (political), the Chinese Communist Party

ཏང་ཀྲི་པུའུ་ /--+ch./ party branch

ཏང་ཀྲི་ཧྲུའུ་ /--+ch./ secretary of a party branch

ཏང་ཀྲུང་དབྱང་ /--+ch./ Central Committee of the Party

ཏང་ཀྲུང་དབྱང་གི་ཆབ་སྲིད་ཅུས་ /--qi chəpsiì +ch./ Political Bureau of the Central Committee of the Party

ཏང་གི་སྐུ་ཚབ་ /--qi qūtsəp/ representative/ delegate of the party

ཏང་གི་སྐྱིད་སྡུག་ /--qi kiītuù/ party register, membership roll

ཏང་གི་སྒྲིག་ཁྲིམས་ /--qi ṭiqṭim/ party discipline

ཏང་གི་སྒྲིག་ཡིག་ /--qi ṭiqyiī/ party constitution/ regulation

ཏང་གི་གྲལ་རིམ་གྱི་ལམ་ཕྱོགས་/--qi thèèrim qi lamcɔ̀ɔ̀/ class line of the party

ཏང་གི་གྲོན་དངུལ་ /--qi ṯünŋüü/ party expenses

ཏང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ /--qi cə̄ṭim/ sm. *tang gi sgrig yig*

ཏང་གི་དམིགས་ཡུལ་ /--qi mīqyüü/ party program

ཏང་གི་འཐུས་མི་ /--qi thǖümi/ sm. *tang gi sku tshab*

ཏང་གི་བྲེད་སྐྱོ་ཉི་མ་ /--qi cheeqöö ñimə/ Party Day

ཏང་གི་རྩ་འཛིན་ /--qi tsə̄ntsiin/ party platform

ཏང་གི་རྩོམ་སྟངས་སྐམ་པོ་ /--tsōmtaàn qāmpo/ party jargon, stereotyped political terminology

ཏང་གི་ཚགས་པར་ /--qi tshāqpaa/ party newspaper

ཏང་གི་མཚན་ཉིད་ /--qi tshēnñiì/ party principle, party spirit

ཏང་གི་ཡན་ལག་སྤུའུ་ /--qi yɛnlaà pū/ sm. *tang kri pu'u*

ཏང་གི་ལོ་རྒྱུས་ /--qi lukǜü/ party history

ཏང་གི་སློབ་གྲྭ་ /--qi lāpṭa/ school of the party

ཏང་གི་སློབ་གསོ་ /--qi lōpso/ party education

ཏང་གི་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--qi ūyǖün lhɛ̄nqaan/ party committee

ཏང་རྒོལ་ /tāŋqöö/ anti-party ¶ *tang rgol mna' 'brel anti-party alliance*

ཏང་ནང་གི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་རྩོམ་ཚུལ་ /--naŋqi yɛnlaà kɛɛpɛɛ tsōmtsüü/ sm. *tang gi rtsom stang skam po*

ཏང་ནང་དག་ཐེར་ /--naŋ taqter/ party rectification

ཏང་པའི་ /ch./ party, clique, faction ¶ *dmangs gtso'i tang pha'e democratic party*

ཏང་ཕྱིའི་མི་སྣ་ /tāŋcii minə/ non-members of the party

ཏང་མི་ /tə̄ŋmi/ party member

ཏང་མི་ངོ་མ་ /--ŋoma/ full party member

ཏང་ཙུང་ཀྲི་ /--+ch./ party general branch

ཏང་ཙུའུ་ /--+ch./ (group consisting of) the leading party members

ཏང་ཡོངས་ /tāŋyoòn/ the whole party

ཏང་ཡོན་ /tāŋyön/ sm. *tang mi*

ཏང་ཡོན་གྱི་ལག་འཁྱེར་ /--qi laqkee/ party membership certificate

ཏང་ཡོན་བགྲེས་སོང་ /--ṭeesoon/ veteran party members

ཏང་ལ་ངོ་རྒོལ་ /tāŋla ŋoqöö/ sm. *tang rgol*

ཏང་ལོ་ /tāŋlo/ party membership age

ཏང་གཤིས་ /tə̄ŋšiì/ party spirit/character

ཏང་སྲིད་ /tə̄ŋsiì/ party and government

ཏང་སྲིད་ལས་ཁུངས་ /--lèèquùn/ party and government offices

ཏང་ཨུ་ /tāŋ ū/ party committee/ organization

ཏང་ཨུ་འི་ལམ་ལུགས་ /tāŋ ūū lǝmluù/ party committee system

ཏན་ /ch./ 1. a picul (133.33 pounds) 2. nitrogen

ཏན་ཁ་ /tēnqa/ tank

ཏན་ཁེ་ /tēnqe/ sm. *tan kha*

ཏན་ཏན་ /tēntēn/ definite, certain ¶ *'di tan tan red This is certain.* ¶ *'di sdug tu tan tan 'gro gi red This will definately get worse.*

ཏན་ཏན་ཏིག་ཏིག་ /--tīqtiì/ 1. definite, certain, positive, indisputable 2. solid, firm, concrete

ཏན་ཏིག་ /têntiì/ sm. *tan tan tig tig*

ཏན་མེ་ /ch./ Denmark

ཏན་ལུད་ /ch.+lṳ̄ṳ̀/ nitrogenous manure, nitrate fertilizer

ཏན་ཀེན་ /ch./ biscuit, cake

ཏམ་ /tām/ 1. question marker for words ending in '*t*' 2. 'or' particle

ཏའན་ /ch./ sm. *tan*

ཏའི་ཙི་པུར་ /tɛɛ cipur/ c. Tezpur

ཏའེ་སླུས་/ch./ ribbon fish

ཏའོ་ཙའོ་ཆོས་ལུགས་/ch.+chūluù/ Taoism

ཏའོ་ཏན་ /ch./ guided missile ¶ *ta'o tan rten gzhi missile base/ site'*

ཏར་ /tār/ cable, telegram; va. -- *gtong* to send a cable/ telegram

ཏར་ཁང་ /tārqaan/ telegraph office

ཏར་རྡོག་ /tārtöö/ radio tube

ཏར་ཡིག་ /tǝryiì/ sm. *tar*

ཏལ་པར་ /tɛ̄ɛpaa/ quickly, immediately

ཏལ་མར་ /tɛ̄ɛmaa/ sm. *tal par*

ཏི་ཀ་སི་ /tīqǝsi/ postage stamp

ཏི་ཏི་ཐི་ /ch./ D.D.T.

ཏི་ཐུག་ /tītuù/ miserly

ཏི་ནག་ /tīnaà/ heathcock

ཏི་པུ་ /tīpuù/ pheasant

ཏི་ཙེ་ /tītsǝ/ anvil

ཏི་ཚ་ /tīqtsǝ/ zinc

ཏི་ལ་ན་ /ch./c. Tehran

ཏིག་ཀུ་རེས་ /tīqqurii/ degree (longitude/ latitude)

ཏིག་ཏིག་ /tīqtiì/ sm. *tan tan*

ཏིག་མེད་ /tīqmèè/ uncertain, unsure

ཏིང་ /tīŋ/ 1. small water bowl used in offering 2. the sound of metal

ཏིང་ཁྲི་ /tīŋṭi/ altar

ཏིང་ཏིང་ /tīŋtīŋ/ intensifies

adjectives ¶ *nag ting ting completely black*

ཏིང་ཏིང་ཤགས་ /--šaa/ 1. kind of cymbal 2. wind bell

ཏིང་ཤགས་ /tinšaa/ sm. *ting ting shags*

ཏེན་ཙི་ /ch./ sm. *ten tsi*

ཏེན་ཙི་སྦུ་གུ་ /--pūqu/ sm. *ten tsi sbu gu*

ཏིབ་རིལ་ /tīprii/ tea-pot

ཏིལ་ /tīī/ sesame

ཏིལ་འབྲུ་ /tīntu/ grain of sesame

ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་མེད་པ་/--tsām meèpa/ not at all (lit. without as much as a grain of sesame)

ཏིལ་མར་ /tīimaa/ sesame oil

ཏིམ་ཆིའུ་རྩེ་ /ch.+tsē/ skittles, bowling

ཏུ་ /tū/ dative-locative particle used after final *g, d, and b* (see *la* and *du*)

ཏུ་ནི་ཤི་ཡ་ /tūnišiyə/ Tunisia

ཏུ་རུ་ཀུ་ /tūruqu/ 1. Turks 2. Muslims

ཏུག་གིས་ /tūqqiì/ suddenly

ཏུང་ /ch./east

ཏུང་ཀྭ་ /ch./ squash

ཏུང་ཅིན་ /ch./ c. Tokyo

ཏུང་ཅིན་ /ch./ sm. *tung cing*

ཏུང་ཐིང་མཚོའུ་ /--tshīwu/ Tung-t'ing Lake (Hunan Province)

ཏུང་ནན་ཡ་ /ch./ Southeast Asia

ཏུང་པེའི་ཁུལ་ /ch.+qhǖǖ/ Northeast area

ཏུང་པེ་ /ch./ sm. *tung pa'e khul*

ཏུང་ཅིང་དཔན་མཚོ་ཁག་ /ch.+tshōqaà/ Gulf of Tonkin

ཏུང་ཧའེ་རྒྱ་མཚོ་/ch.+katso/ Tung-hai Sea

ཏུང་ཧྲི་ /ch./ manager, director, trustee

ཏུང་ཧྥེ་ /ch./ East Africa

ཏུན་ /tǖn/ ton

ཏུན་སྤྱི་ལི་/--cīli/ tons and miles/ kilometers

ཏུན་ཚད་ /tǖntsèè/ tonnage

ཏུན་ཧྭང་ /ch./ c. Tunhuang

ཏུབ་ཏུག་ /tǖptuq/ either or

ཏུའུ་ /ch./ degree (centigrade)

ཏུའུ་ཆི་ཏན་ /ch./ gas projectile

ཏུའེ་ /ch./ group, team, brigade

ཏུའེ་ཀྲང་ /ch./ leader/ head/ commanding officer of a *tu'e*

ཏུའོ་སྨི་ཀ་ཙ་ /ch./ Dominican Republic

ཏུར་ཀི་ /ch./ Turkey

ཏུག་གིས་ /tǖqiì/ suddenly

ཏུར་ཆུང་ /tǖrcuun/ hardly any, little

ཏུར་ཏུར་ /tǖrtuu/ quickly

ཏུར་རེ་ /tǖrri/ clear, distinct

ཏེ་ /tē/ sm. *ste* (after *n*, *r*, *l*, *s*)

ཏེ་ཅོ་ /ch./ Germany

ཏེ་ཧེ་ལན་ /ch./ c. Teheran

ཏེ་བ་ /tēpo/ short person

ཏེ་ཡི་ཀྲི་ /ch./ Germany ¶ *te yi kri dmangs gtso'i spyi mthun rgyal khab* German Democratic Republic

ཏེག /teè/ va. to put into, to pack

ཏེང་ཞའོ་ཕིང་ /ch./ pr.n. Teng Hsiao-ping

ཏེན་ཏོ་ /ch.+to/ iodine

ཏེན་མེ་ /ch./ Denmark

ཏེན་ཙི་ /ch./ electron ¶ *mo glog can gyi ten tsi* negative electron

ཏེན་ཙིའི་སྦུ་གུ་ /--+puqu/ electron tube

ཏེན་ཙིའི་རྩིས་འཁོར་ /--tsiiqöö/ electronic computing/ calculating machine

ཏེན་ཙིའི་ཕྲ་མཐོང་ཆེ་ཤེལ་ /--thatöön chesee/ electron microscope

ཏེན་ཅེའུ་ /ch./ tincture of iodine

ཏེན་ཧྥན་ /ch./ starch

ཏེའུ་ཞིང་ /ch./ square table

ཏེའུ་ཤིང་ཁྲི་ /ch./ sm. *te'u shing*

ཏོ་ཀྱོ་ /--/ c. Tokyo

ཏོག /tɔ̄ɔ̄/ 1. the top/ tip of something ¶ *mda' tog* the tip of an arrow 2. see *tog tsam*

ཏོག་ཀེ་ /tɔ̄ɔ̄qe/ traditional unit for measuring grains

ཏོག་ཏྲ་ /tɔ̄qta/ cracking/ snapping sound

ཏོག་སྟེ་ /tɔ̄qte/ suddenly ¶ *kho tog ste langs nas phyin pa red* He got up suddenly and went.

ཏོག་ཙ་ /tōqtsa/ sm. *tog tsam*

ཏོག་ཙམ་ /tōqtsam/ a little, some ¶ *kho tshos tog tsam zas pa red* They ate a little.

ཏོག་ཙམ་རིང་ /tōqtsam riŋ/ for awhile, for a little while

ཏོག་རྩེ་ /tôqtsi/ pick, hoe

ཏོག་ཡུ་ /tôqyu/ pick/ hoe handle

ཏོབ་ཅེ་ /tōpci; tə̄pci/ button; va. -- *rgyag* to button

ཏོའུ་ལི་ /ch./ polecat

ཏོལ་ /tȫȫ/ sm. *slebs*

ཏམ་པ་ /tampa/ hard, tough, stiff

ཏོན་ /tȫn/ diligence; va. --*byed* to be diligent

ཏོའུ་ཞིན་ཅི་ /ch./ receiving radio set

གཏང་རག་ /tāŋraà/ thanksgiving, thanks

གཏད་ /tɛ̀ɛ̀/ 1. sm. *gtod* 2. p. of *gtod*

གཏད་པ་ /tɛ̀ɛpa/ firmness, steadiness

གཏད་མེད་ /tɛ̄ɛmeè/ unsteady, unfirm

གཏན་ /tɛ̄ɛn/ permanent

གཏན་ཁེལ་ /--qhēē/ sm. *gtan 'khel*

གཏན་ཁ /tēnṭa/ resolution, agreement, stipulation

གཏན་ཁྲིམས /tēnṭim/ established law

གཏན་འཁེལ /tēēn qhēē/ va. to settle, to determine, to decide ¶ *kho tsho 'gro yas gtan 'khel pa red Its settled that they will go.*

གཏན་འཁེལ་བ /--pa/ fixed, settled ¶ *thon tshad gtan 'khel ba a fixed amount of production (fixed production norm)*

གཏན་འཁེལ་བའི་ཚད /-- pee tshēē/ fixed number, norm, quota

གཏན་གྲོགས /tēnṭöö/ 1. life-long friend 2. spouse

གཏན་འགག /tēnqaà/ sm. *gtan 'gog*

གཏན་འགོག /tenqöö' ban, prohibition; va.--*byed* to ban, to prohibit, to forbid

གཏན་ཆགས /tēncaà/ sm. *gtan 'jags*

གཏན་འཇགས /--/ permanent, fixed, established, stable; va.--*byed* to make permanent

གཏན་འཇགས་རྒྱུ་ནོར /-- kunöö/ fixed assets

གཏན་འཇགས་མ་རྩ /-- matsa/ fixed capital

གཏན་གཏན /tēnteen/ certain, sure ¶ *'di gtan gtan red This is certain (true).*

གཏན་གཏན་ཏིག་ཏིག /-- tiqtii/ sm. *gtan gtan*

གཏན་དུ /tēntu/ always ¶ *kho gtan du lha sar sdod kyi yod pa red He always stays in Lhasa.*

གཏན་དུ་གནས་པ /--nēē/ constant, everlasting, enduring ¶ *gtan du gnas pa'i mdza' mthun everlasting friendship*

གཏན་སྡོད /tēntöö/ residing/ living permanently ¶ *rda sa bshugs sgar du sdod 'di ga'i gsar 'gyur byed pos by this reporter who resides permanently in Dharamsala* va.--*byed* to live permanently (in a place) ¶ *lo chig stong gyi sngon nas kho tsho 'dir gtan sdod byas yod pa red They have lived here from one thousand years ago.*

གཏན་སྡོད་སྤོ་འཚོ /-- pōntso/ nomads with permanent living quarters

གཏན་སྡོད་ཕྱི་མི /-- chīmi/ permanent alien residents

གཏན་སྡོད་དམག /--māà/ garrison, permanently billeted troops

གཏན་སྡོད་ཟློས་གར /--tööqaa/ permanent theater, repertory theater

གཏན་གནས /teennee/ permanent, eternal

གཏན་ནས /--/ (--+neg.) never, not at all ¶ *sngon ma nya gtan nas gso ma myong ba red Previously, fish were never raised.*

གཏན་པ /tēnpa/ lock, bolt (for door, window)

གཏན་བྲལ /tēnṭεε/ 1. completely severed/ cut-off, completely without 2. (vb.+*thabs*+--) no way to do the action ¶ *'thung*

thabs gtan bral *no way to drink it* 3. impermanent, transitory

གཏན་འབེབས་ /tēnpep/ settled, decided, fixed ¶ *gtan 'bebs rin thang* *fixed value* ¶ *gtan 'bebs grangs tshad* *fixed amount* va. /tēēn pep/; *--byed* to settle, to decide, to come to a decision ¶ *khrims yig gtan 'bebs byas pa red* *(They) passed a law.*

གཏན་མེད་ /tēnmeè/ sm. *gtan bral*

གཏན་ཚིགས་ /tēntsiì/ 1. proof, evidence 2. conclusion, deduction

གཏན་ཚིགས་མེད་པ་ /--meèpa/ illogical, irrational

གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ /--riqpə/ (science of) logics

གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་རང་བཞིན་ /--riqpèè rəŋšiin/ logic

གཏན་ཞལ་ /tēnšεε/ husband and wife ¶ *rdo rje gtan zhal rnam gnyis* *Mr and Mrs. Dorje*

གཏན་བཞུགས་ /tēnšuù/ h. of *gtan sdod*

གཏན་བསླག་ /tēnlaà/ overthrowing, deposing; va. *--byed* to overthrow, to depose

གཏན་ལ་ཕབས་ /tεεnla phəp/ p. of *gtan la 'bebs*

གཏན་ལ་འབེབས་ /--pep/ sm. *gtan 'bebs byed*

གཏན་ཤིང་ /tēnšiŋ/ door-bar

གཏན་སྲོལ་ /tēnsöö/ theorem

གཏམ་ /tām/ 1. speech, talk 2. news ¶ *gtam bzang* *good news*

གཏམ་སྐྱེལ་ /--kēē/ va. to deliver a message

གཏམ་སྐྱེལ་པོ་ /--kēēpo/ messenger, postman

གཏམ་འཁྱར་ /tāmkar/ 1. unfounded story, false report 2. vi. /tām khār/ to have a rumor/story going around

གཏམ་གྱི་ཟློས་གར་ /tāmqi töögar/ theatrical play

གཏམ་གྱི་ཟློས་གར་ཚོགས་པ་ /--tshōqpa/ drama troupe

གཏམ་གླེང་ /tāmleŋ/ discussion, conversation; va. *--byed* to discuss, to converse, to talk

གཏམ་གླེང་ཚོགས་འདུ་ /--tshōntu/ conference, congress

གཏམ་འགལ་ /tāmqεε/ contradiction, contradictory statement

གཏམ་རྒྱུད་ /təmküù/ legend, fable, tale

གཏམ་ངན་ /tāmŋεεn/ bad tidings/news

གཏམ་འཆལ་ /tāmcεε/ rumor, fabrication, nonsensical talk; va. *--shod; --bzo* to spread rumors/lies, to talk nonsensically

གཏམ་བརྗོད་ /tāmcöö/ speech, talk; va. *--'khrab* to put on a play

གཏམ་བརྗོད་ཟློས་གར་ /--töögaa/ sm. *gtam gyi zlos gar*

གཏམ་བརྗོད་རང་དབང་ /--ranwaan/

freedom of speech

གཏམ་སྙན་ /tāmñεεn/ 1. pleasant talk/ conversation 2. good news

གཏམ་དང་བྱ་སྤྱོད་ /tām taŋ chacöö/ words and deeds

གཏམ་དོན་ /tāmtöön/ 1. prestige and wealth 2. subject of conversation/ speech/ discussion

གཏམ་དོན་གཉིས་ཡོད་ /--ñiiyöö/ having both prestige/ fame and wealth

གཏམ་དོན་གཉིས་མེད་ /--ñiimeè/ without prestige or wealth

གཏམ་འདོད་ /tāmtöö/ vanity, ostentation

གཏམ་འདོད་ཚ་པོ་ /--tshāpo/ vain, ostentatious, flashy

གཏམ་དཔེ་ /tāmpe/ proverb, saying, maxim

གཏམ་མེད་ཁས་ལེན་ /tāmmeè qhεεlen/ tacit consent/ acceptance

གཏམ་སྨ་ /tāmma/ sm. *gtam*

གཏམ་རྩུབ་ /təmtsup/ rough/ crude language

གཏམ་ཚིག་ /təmtsii/ words, expressions, language

གཏམ་བཟང་ /tāmsaàn/ good news

གཏམ་རིང་ /təmriin/ full-length (novel, article, etc.)

གཏམ་ལན་ /tāmlεεn/ reply, answer

གཏམ་བཤད་ /tāmšεὲ/ speech, lecture

གཏམ་བཤད་ཀྱི་དབང་ཆ་ /--qi wāŋca/ right of free speech

གཏམ་བཤད་པ་ /--pa/ spokesman

གཏམས་ /tāam/ va. 1. to fill up 2. to entrust (with work/ responsibility)

གཏའ་དངུལ་ /təŋüü/ deposit, pledge, pawn, bail

གཏའ་མ་ /tāma; tēma/ pawn, pledge, security; va. --*blu* to redeem a pawn; va. --*phyir sprod* to return a pawn/ pledge/ security

གཏའ་མར་འཇོག་ /tēmaa cɔ̄ɔ̄/ va. to pawn, to give as a pledge/ security, to mortgage

གཏའ་མར་བཞག་ /--šaà/ p. of *gta' ma 'jog*

གཏར་ /tāa/ va. to bleed (as medical treatment)

གཏར་ཁ་རྒྱག་ /tārqa kaà/ sm. *gtar*

གཏི་ཐུག་ /tituù/ sm. *ti thug*

གཏི་མུག་ /timuù/ ignorance, stupidity

གཏི་མུག་ཅན་ /--cεεn/ ignorant, stupid

གཏིགས་པ་ /tiqpə/ a drop; vi. --*rgyag* to drip, to trickle

གཏིང་ /tiŋ/ 1. bottom, depths ¶ *rgya mtsho'i gting the bottom/ depths of the ocean* 2. va. to lay out, to spread out ¶ *sa la gting nas having spread (it) on the ground*

གཏིང་སྐྱེས་རྫོང་ /tiŋkeè tsoòn/ district in W. Tibet

གཏིང་ཅན་ /tiŋcèèn/ deep

གཏིང་ཆེ་ /tiŋche/ very deep

གཏིང་ཉེ་ /tiŋñe/ shallow, not deep

གཏིང་ཐུང་ /tiŋthuun/ shallow, superficial

གཏིང་དུ་འགྲོ་ /tiŋtu to/ vi. to become deeper, to become more profound

གཏིང་དུ་ནུབ་ /--nup/ vi. to sink to the bottom

གཏིང་དུ་ཟུག་ /--suù/ va. to go into deeply, to penetrate

གཏིང་དུ་སིམ་ /--sim/ va. to permeate

གཏིང་དོན་ /tiŋtöön/ inner meaning

གཏིང་རྡོ་ /tiŋto/ anchor; va. --*'then* to weigh anchor

གཏིང་སྡིབ་ /tiŋtip/ hollow, depression

གཏིང་ནད་ /tiŋnèè/ grudge, enmity; va. --*byed;* --*zin* to hold a grudge

གཏིང་ནས་ /--/ from deep, firmly, deeply ¶ *gting nas yid ches pa to believe deeply* ¶ *gting nas dga' ba deep love*

གཏིང་སྣ་ /tiŋnə/ dimension ¶ *gting sna gsum mthong ba'i ri mo a three dimensional painting*

གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་ /tiŋpaà qāwa/ unfathomable, difficult to get to the bottom of

གཏིང་མི་ཟབ་པ་ /tiŋ misəpə/ sm. *gting thung ba*

གཏིང་མེད་ /tiŋmeè/ sm. *gting thung*

གཏིང་རྨོ་ /tiŋmo/ deep ploughing

གཏིང་ཚད་ /tiŋtsèè/ depth ¶ *gting tshad mis 600 depth of six hundred meters*

གཏིང་ཚུགས་ /tiŋ tshuù/ va. to lay the foundation

གཏིང་ཚུགས་བརྟག་དཔྱད་ /tiŋtsuù tāqcɛɛ/ comprehensive/ exhaustive research/ study

གཏིང་ཚུགས་བརྟག་དཔྱོད་ /--tāqcöö/ sm. *gting tshugs brtag dpyad*

གཏིང་ཚོད་ /tiŋtsöö/ guess, estimation; va. --*byed* to guess, to estimate

གཏིང་ཟབ་ /tiŋsəp/ deep, profound, intense; vi. --*du 'gro* to become deeper, to become more profound; va. --*byed* to deepen, to make deeper

གཏིང་ཟབ་པོ་ /tiŋ səpu/ sm. *gting zab*

གཏིང་ཟབ་མོ་ /tiŋ səpmo/ sm. *gting zab*

གཏིང་ཟབ་མོ་བ་ /--mōwa/ sm. *gting rmo*

གཏིང་རིང་ཐང་ /tiŋ riŋtuun/ sm. *gting tshad*

གཏིང་རིང་པོ་ /tiŋ riŋqu/ deep

གཏིང་རློག་ /tiŋlöö/ deep plowing/ turning over

གཏིབ་ : p. གཏིབས་ /tip/ vi. to gather (for clouds)

གཏིབས་ /--/ p. of *gtib*

གཏུ་ལུམ་ /tūlum/ intoxication ¶ *gtu lum pa a drunk*

གཏུག : p. གཏུགས /tūu/ va. to reach, to touch, to join ¶ *mchu tor kha gtugs nas dbugs 'byin rngub byas pa red (He) performed mouth to mouth re-sussitation.*

གཏུག་འབྲེལ /tūntee/ contact; va.--*byed* to establish contact

གཏུག་ཤེར /tūqšee/ lawsuit, litigation, charge, suit; va.--*gtong* to sue, to prosecute, to charge

གཏུགས /tūu/ p. of *gtug*

གཏུན /tūn/ pestle; va.--*rdung* to pound with a pestle

གཏུན་ཁུང /tūnquun/ stone mortar

གཏུན་བུ /tūnpu/ sm. *gtun*

གཏུན་ཤིང /tūnšiin/ wooden pestle

གཏུབ : p. གཏུབས or བཏུབས /tūp/ 1. va. to cut into small pieces/ bits, to chop up, to dice ¶ *sha gtubs pa red (He) cut up the meat into small pieces.* 2. vi. to be able ¶ *'gro mi gtub pa'i rgyu mtshan ga re red What is the reason for not being able to go?*

གཏུབ་གྲི /tūpti/ lever-knife, grass-cutter

གཏུབ་སྟོགས /tūptoq/ cutting machine

གཏུབ་གཅོག /tūpsoo/ cutting; va.--*byed* to cut

གཏུབ་གཞོག་འཁོར་སྟེགས /--qhɔɔteq/ cutting machine/ tool ¶ *lcags rigs gtub gzhog khor stegs metal-cutting machine tools*

གཏུབ་གཞོག་འཕྲུལ་འཁོར /--thūūqöö/ cutting machine

གཏུབས /tūp/ p. of *gtub*

གཏུམ་དྲག /tūmtaa/ fierce, savage, violent

གཏུམ་པ /tūmpə/ ferocity, cruelness, rage, violence

གཏུམ་པོ /tūmpu/ brutal, ferocious, wild, savage, cruel, vicious

གཏུམ་སྤྱོད /tūmcüü/ brutal/ savage/ fierce/ barbarous behavior

གཏུམ་མོ /tūmmu/ sm. *gtum po*

གཏུལ /tüü/ f. of *'dul*

གཏེ་པོ /tēpo/ ringleader, principal criminal, chief conspirator/ schemer

གཏེ་བོ /tēpo/ sm. *gte po*

གཏེ་མ /tēma/ sm. *gta' ma*

གཏེང་བ /tēnwa/ sm. *gte ma*

གཏེར /tēr/ 1. treasure 2. mine

གཏེར་ཁ /tērqa/ mineral deposits, mine ¶ *rdo sol gyi gter kha coal mine;* va. --*'don* (p. *bton*) to mine minerals

གཏེར་ཁ་འཚོལ་ཞིབ /--tshüüšip/ prospecting/ surveying for minerals

གཏེར་ཁའི་ཆགས་རིམ /tērqɛɛ chəqrim/ mineral layers, layers of a mine

གཏེར་ཁའི་སྙེ /--nē/ sm. *gter myug*

གཏེར་ཁའི་འཕྲུལ་ཆས /--ṭhǖǖcėè/ mining equipment/ machinery

གཏེར་ཁའི་བཟོ་པ /--so̱pa/ miner

གཏེར་ཁུང /tērquùn/ ore deposit

གཏེར་ཁུངས /--/ sm. *gter khung*

གཏེར་ཁུལ /tērqüü/ mine, mining district ¶ *gter khul 'go pa* *mine foreman*

གཏེར་ཁྲོན /tērṭön/ mine-shaft

གཏེར་གྱི་ཐོན་རྫས /tērqi thōntsɛɛ̀/ mineral products, minerals

གཏེར་དངོས /tērŋöö/ minerals

གཏེར་དངོས་ཀྱི་སྣུམ /--qi nūm/ mineral oil

གཏེར་དོང /tērtoòn/ sm. *gter khron*

གཏེར་འདོན /tērtö̱ö̱n/ mining; va. /tēr töön/; --*byed* to mine

གཏེར་འདོན་སྒྲིག་ཆས /--ṭi̱qcėè/ mining equipment

གཏེར་རྡོ /tērto/ ore

གཏེར་རྡོ་སྙིགས་མ /--ñīnmə/ slag

གཏེར་རྡོ་འདོན་བྱེད་སྒྲིག་ཆས /--tönceè ṭi̱qcēè/ sm. *gter 'don sgrig chas*

གཏེར་རྡོའི་སྒྲ་སྡུད་འཕྲུལ་འཁོར /tērtöö ṭə̱tüü ṭhǖǖqöö/ crystal receiver/ set

གཏེར་ལྡན་ཆུ་མིག /tērtɛɛn chūmiì/ mineral spring

གཏེར་དཔྱད /tērcɛɛ̀/ sm. *gter 'tshol*

གཏེར་བྱེ /tērce/ sm. *gter rdo*

གཏེར་སྨུག /tērñuù/ outcrop of minerals/ ore

གཏེར་འཚོལ /tērtsöö/ prospecting; va. --*byed* to prospect

གཏེར་འཚོལ་སྒྲིག་ཆས /--ṭi̱qcėè/ prospecting equipment

གཏེར་འཚོལ་ཉེར་སྤྱོད /--ñe̱e̱cɛɛ̀/ sm. *gter 'tshol sgrig chas*

གཏེར་འཚོལ་འཕྲུལ་ཆས /--ṭhǖǖcėè/ prospecting instruments/ machinery

གཏེར་མཛོད /tērtsöö/ treasury

གཏེར་རྫས /tērtsɛɛ̀/ minerals, mineral products

གཏེར་བཟོ /tērso/ miner, mine worker

གཏེར་རི /tērri/ sm. *gter kha*

གཏེར་རི་འཕྲུལ་འཁོར /--ṭhǖǖqöö/ mining machinery

གཏེར་རིགས་ལུས་རྫས /tērriq lṳṳtsėè/ mineral fertilizer

གཏེར་ལས /tērlɛɛ̀/ mining industry ¶ *rdo sol gter las* *coal mining industry*

གཏེར་ལས་བཟོ་པ /--so̱pa/ miner, mine worker

གཏོག : p. བཏོགས /tɔ̄ɔ̀/ va. to pick, to pluck

གཏོགས་པ /tōqpa/ belonging to, part of ¶ *mi rigs 25 gtogs*

pa'i grang nyung mi rigs kyi dge rgan yod pa red There are minority teachers belonging to twenty five nationalities. ¶ *bod rigs su gtogs pa'i mi mang people belonging to the Tibetan nationality*

གཏོང་ : p. བཏང་ /toon/ 1. va. to send, to dispatch ¶ *kho tshor dngul gtong dgos (We) must send them money.* 2. va. to let go, to dismiss ¶ *da res nga ma bsad par gtong rogs gnang This time please let me go without killing me.* 3. (noun+--) verbalizes nominal meaning ¶ *kha par gtong to phone* ¶ *glu gtong to sing a song* 4. (adj.comp.+dat.-loc.+--) va. to make ... -er ¶ *nyung du gtong to make fewer* ¶ *mgyogs su gtong to speed up (make quicker)*

གཏོང་སྒོ་ /tōŋqo/ expenses, expenditures

གཏོང་ཉུང་ཡོང་མང་ /tōŋñuŋ yoŋmaàn/ adverse trade balance, trade deficit

གཏོང་གནང་ /tōŋnaan/ h. of *gtong*

གཏོང་ཕོད་ /tōŋpöö/ generosity

གཏོང་ཕོད་ཅན་ /--ceen/ generous, philanthropic

གཏོང་ཕྱུགས་ /tōŋcuù/ pasture, livestock

གཏོང་བ་གནང་ /tōŋwa naan/ sm. *gtong gnang*

གཏོང་བྱེད་འཕྲུལ་འཁོར་ /tōŋceè thüü-qöö/ projector (film)

གཏོང་མང་ཡོང་ཉུང་ /tōŋma yoŋñuun/ export surplus, favorable trade balance

གཏོང་ཡིག་ /tüŋyii/ correspondence, letter

གཏོང་ཡུལ་ /tüŋyüü/ the place where (a thing) is sent

གཏོང་ཡོང་ /tōŋyoŋ/ income and expenses, revenue and expenditure

གཏོང་ཡོང་མགོ་སྙོམས་ /--qoñom/ balancing income and expenses, making both ends meet

གཏོང་ཡོང་མགོ་ཐུག་ /tōŋyoŋ qotuù/ sm. *gtong yong mgo snyoms*

གཏོང་ཡོང་འགལ་འཛོལ་ /--qεεntsöö/ deficit, debt, bankruptcy

གཏོང་ཡོང་རྩིས་ཐོ་ /--tsīto/ account book/ ledger

གཏོང་ཡོང་ཞིབ་རྩིས་ /--šiptsii/ audit; va. *--byed* to audit

གཏོང་རེས་ /tōŋreè/ exchange

གཏོང་ལེན་ /tōŋleen/ receiving and transmitting, sending and taking, transporting

གཏོང་ལེན་གློག་ /--lõõ/ alternating current

གཏོང་ལེན་གློག་སྐྱེད་འཕྲུལ་འཁོར་ /--lōqkeè thüüqöö/ alternating current generator

གཏོང་ལེན་སྐྱེ་ཚན་ /--tetsεen/ bh. transport service

གཏོད་ : p. གཏད་ or བཏད་ /töö/ va. 1. to hand over, to give 2. va. to aim at, to direct towards 3. va. to found

གཏོར་ /tɷr/ va. 1. to destroy, to demolish, to crush, to annihilate 2. to scatter, to disperse

གཏོར་སྐྱོན་ /-- kööm/ damage; va.--*gtong*; --*byed* to damage, to ruin, to spoil ¶ *nya gru gsum gtor skyon btang ba red (They) damaged three fishing boats.*

གཏོར་འགོག་ /tɷ̄ŋqɷ̄ɷ/ destroying and obstructing/ blocking, defensive attack

གཏོར་རྒོལ་ /tɷ̄ɷqöö/ destroying (in war); va.--*gtong* to destroy

གཏོར་བཅོམ་ /tɷɷcom/ destroying and looting, vandalizing; va.--*byed* to destroy and loot, to vandalize

གཏོར་འདེབས་ /tɷ̄ɷtep/ broadcast method of sowing

གཏོར་ཕམ་ /tɷɷpam/ defeat; va.--*gtong* to defeat, to inflict defeat

གཏོར་མ་ /tɷɷma/ type of religious offering

གཏོར་རྨས་ /tɷ̄ɷmɛɛ̀/ damaging and injuring

གཏོར་རྫས་ /tɷ̄ɷtsɛɛ/ dynamite, explosives

གཏོར་བརླག་ /tɷɷlaà/ destruction, ruin, annihilation; va.--*gtong* to destroy, to ruin, to annihilate

གཏོར་བཤིག་ /tɷ̄ɷšiq/ sm. *gtor brlags*

གཏོར་བཤིག་པ་/-- pa/ saboteur

གཏོར་བཤིགས་ /--/ sm. *gtor bshig*

གཏོར་ལྷུང་གཏོང་ /tɷ̄ɷluŋ tōōn/ va. to shoot down

གཏོལ་ /tʊ̄ʊ/ va. to burst, to pierce

གཏོལ་བྲལ་ /tʊ̈ʊ̈ṭɛɛ/ sm. *gtol med*

གཏོལ་མེད་ /tʊ̄ʊmeè/ 1. there is no way to do something ¶ *me mda' bzo rgyu gtol med red There is no way to make a gun.* 2. not knowing ¶ *ga par 'gro gtol med not knowing where to go*

གཏོས་ /tʊ̈ʊ̀/ size

གཏོས་མེད་ /tʊ̄ʊmeè/ immense, boundless

བཏགས་ /tāa/ 1. p. of *'thag* 2. p. of *'dogs*

བཏང་ /tāàn/ p. of *gtong*

བཏང་སྙོམས་ /tāŋñom/ impartiality, equanimity

བཏང་སྙོམས་པ་ /-- pa/ mediator, third party

བཏང་ཡིག་ /təŋyiì/ correspondence, letter; va.--*gtong* to correspond, to communicate

བཏད་ /tɛ̀ɛ/ p. of *gtod*

བཏབ་ /təp/ p. of *'debs*

བཏིང་ /tīŋ/ p. of *'dings*

བཏིངས་ /--/ sm. *bting*

བཏུང་ /tūùn/ p. of *'thung*

བཏུང་ཆུ་ /tūŋcu/ drinking water

བཏུང་སྣོད་ /tūŋnüù/ drinking vessel

འཐུང་བ་ /tūŋwə/ drinks

འཐུངས་ /tūun/ sm. *btung*

འདུད་ /tǖü/ p. of *'dud*

འདུད་མར་ /tūumaa/ successively

འཐུབས་ /tūp/ p. of *gtub*

འཐུམས་ /tūum/ p. of *'thum*

འདུལ་ /tūü/ p. of *'dul*

འདུས་ /tǖü/ va. to collect, to gather together

བཏེག་ /teq/ p. of *'deg*

བཏེགས་ /--/ sm. *bteg*

བཏོག་ /tΩΩ/ p. of *'thog*

བཏོག་དེབ་ /tΩqtep/ receipt book (tear out type)

བཏོགས་ /tΩΩ/ sm. *btog*

བཏོད་ /tȫȫ/ sm. *gtod*

བཏོན་ /tȫȫn/ p. of *'don*

བཏོན་གཏོང་ /tȫȫn tōōn/ va. to deport, to expell

བཏོན་ནས་སྤྲོད་ /tȫnnɛ̀ɛ tȫȫ/ va. to submit, to hand over

རྟ་ /tā/ horse

རྟ་ཀ་ /tāqa/ horseshoe

རྟ་རྐང་ /tāqaŋ/ riders and walkers

རྟ་སྐད་ /tāqɛ̀ɛ/ neighing; va. --*rgyag* to neigh

རྟ་ཁང་ /tāqaan/ stable

རྟ་ཁལ་ /tāqhɛɛ/ horses and carrying animals

རྟ་ཁེབས་ /tāqep/ horse blanket

རྟ་ཁྱུ་ /təkhu/ a herd of horses

རྟ་ཁྲ་ /tāṭa/ piebald horse

རྟ་འཁོར་ /tāqΩΩ/ horse drawn cart

རྟ་སྒལ་ /tāqɛɛ/ saddle-bag

རྟ་གོ་ /tāqo/ horse armor

རྟ་གྲས་ /tāṭɛɛ/sm. *rta khang*

རྟ་མགོ་ /tāŋqo/ horse head

རྟ་མགྱོགས་པའི་ཐོག་ལ་རྒྱག་ /tā koqpɛɛ thΩΩla caa/ high speed, with the greatest urgency

རྟ་འགྲོས་མ་ /tā ṭȫȫma/ type of horse that cantors well

རྟ་རྒན་ལམ་རྒྱུས་ /tāqɛɛn ləmkǖü/ experienced (lit. the old horse knows the way)

རྟ་རྒྱུག་ /təkuu; təpkuu/ horse-racing; va.--*gtong* to race horses

རྟ་རྒྱུག་རྒྱུག་ས་ /--kuusə/ race track

རྟ་རྒྱུགས་ /--/ sm. *rta rgyug*

རྟ་སྒ་ /tāqa/ saddle

རྟ་སྒྲོ་ /tāṭo/ saddle bag

རྟ་གཅོད་ /tā cȫȫ; tā caa/ va. to break in a horse, to warm up a horse

རྟ་བཅག་ /tā caa/ p. of *rta gcod*

རྟ་ལྕག་ /tācaa/ horsewhip; va.--*rgyag*; --*gahu* to whip

རྟ་མཆོག་ལྕག་གིས་བསྐུལ་ལ་བ་ /tācɒɒ caaqii qüüwə/ sm. *rta mgyogs pa'i thog la lcag*

རྟ་ཆག་ /tācaà/ horse fodder

རྟ་ཆས་ /tācεὲ/ riding equipment

རྟ་ཐུག་ /tətuù/ sm. *rta gseb*

རྟ་ཐོག་པོ་ལོ་ /tātɒɒ pōlo/ polo; va.-- *rgyag* to play polo

རྟ་ཐོག་ལུས་རྩལ་ /-- lüütsèe/ horsemanship

རྟ་འཐེན་ /tāteen/ horse drawn

རྟ་འཐེན་ཞིང་བརྔ་འཕྲུལ་འཁོར་ /-- ŋətu thüüqòò/ horse drawn harvester

རྟ་དྲེལ་ /tàtee/ 1. horses and mules 2. transport animals

རྟ་གནས་ /tānεὲ/ sm. *rta khang*

རྟ་པ་ /tāpa/ rider, horseman

རྟ་ཕྲུག་ /tətuù/ colt, foal

རྟ་གྲས་ /tātee/ sm. *rta gras*

རྟ་ལྦངས་ /tεεpaan/ dung (of horses)

རྟ་དམག་ /tāmaà/ mounted troops, cavalry

རྟ་རྨིག་ /təmii/ hoof (of horses)

རྟ་རྩལ་ /tātsεε/ horsemanship, equestrian sports

རྟ་རྫི་ /tətsi/ 1. horse herdsman 2. groom

རྟ་ཟམ་ /tāsam/ post-station

རྟ་ཟོག་སེམས་ཅན་ /tāsɒɒ semcεεn/ livestock

རྟ་འུལ་ /təwu/ horse corvée tax

རྟ་ར་ /tāra/ horse stable/ corral

རྟ་ལམ་གྲོག་མས་འགོག་ /tālam tɒqmεὲ qɒɒ/ to have great rage but no strength (lit. an ant blocking the path of a horse)

རྟ་ཤ་ /tāša/ horse meat/ flesh

རྟ་ཤད་ /tāšεε/ curry comb

རྟ་ཤུགས་ /təšuu/ horsepower

རྟ་གསར་ /tāsar/ horse not broken in

རྟ་གསེབ་ /tāsep/ stallion

རྟག་འགྲུས་ /təqtüü/ diligence, zeal

རྟག་སྙོམས་ /tāqñom/ homogeneous, uniform, equal

རྟག་ཏུ་ /tāqtu/ sm. *rtag par*

རྟག་སྡོད་ /tāqtöö/ sm. *gtan sdod*

རྟག་པར་ /tāqpaa/ always ¶ *kho tshos rtag par rogs ram byed par yong gi yod pa red* (They) *always come to help.*

རྟག་པར་རི་བཞིན་ /-- rišiin/ sm. *rta rtag par*

རྟག་པོ་ /tāqpo/ 1. often 2. punctual, prompt

རྟག་ཚུགས་ /təqtsuù/ permanently established, regularly/ routinely held

རྟགས་ /taà/ 1. mark, sign, label, symbol, signal ¶ *dad pa'i rtags* a *symbol of faith;* va.--

rgyag; --*'dzugs* to mark, to signal, to make a sign/ **mark** 2. proof, evidence

རྟགས་མཐོན་ /tāŋöön/ proof, evidence

རྟགས་ཅན་ /tāqcɛɛn/ named, called ¶ *ba'i 52 rtags can (the one) called B-52*

རྟགས་ཐམ་ /tāqtam/ imprint; vi. --*thebs* to leave/ bear an imprint ¶ *bsam blo'i brtse dung gi rtags tham gting zab po thebs yod pa red (It) bears the deep imprint of ideological sentiments.*

རྟགས་མ་ /tāŋma/ medal; badge, insignia, emblem

རྟགས་མེད་ /tàamèe/ sexless, neuter

རྟགས་མཚན་ /tāqtsɛɛn/ 1. sm. *rtags* 2. manifestation, display; vi.--*thon* to be manifested/ displayed; va.--*ston* to manfest, to display

རྟགས་ཡིག་ /təqyìi/ label, brand

རྟབ་ : p. བརྟབ་ /təp/ vi. to be startled/ frightened

རྟབ་རྟོབ་པོ་ /təp tōpo/ hurri[illegible] rushed, quick

རྟས་ : p. བརྟས་ /tɛ̀ɛ/ va. to protect, to defend, to look after

རྟིབ་ : p. བརྟིབས་ /tīp/ va. to break up, to pull down

རྟུག་པ་ /tūqpə/ excrement

རྟུང་ : p. བརྟུངས་ /tùun/ va. to shorten, to make smaller, shorter

རྟུན་པ་ /tǖnpə/ diligence

རྟུལ་པོ་ /tǖüpu/ dull, blunt

རྟུལ་ཕོད་ /tǖüpǜü/ courage, bravery, heroism

རྟུལ་ཕོད་ཅན་ /-- ceen/ brave, courageous

རྟིང་ /tīŋ/ 1. sm. *rjes* 2. bottom ¶ *sems kyi rting nas from the bottom of the heart*

རྟིང་སྐུལ་ /tīŋ qǖü/ va. to urge, to push forward, to exhort

རྟིང་དུ་ /tīŋtu/ sm. *rjes su*

རྟིང་པ་ /tīŋqə/ heel (of the foot)

རྟིང་མ་ /tīŋmə/ sm. *rjes ma*

རྟིང་མར་ /tīŋmaa/ sm. *rjes mar*

རྟིང་ལ་ /tīŋlə/ sm. *rting du*

རྟེན་ : p. བརྟེན་ /tēen/ 1. va. to depend/ rely on ¶ *kho tsho'i rogs dngul la brten nas relying on their relief aid* 2. support, prop

རྟེན་དངོས་ /tennöö/ religious objects/ things

རྟེན་རྟེན་ /tenteen/ sm. *tan tan*

རྟེན་འབུལ་ /tempöö/ an official presentation/ gift ¶ *rten 'bul tshogs pa presentation group*

རྟེན་འབྲེལ་ /temtee/ 1. ceremony, celebration, occasion ¶ *'khrungs skar rten 'brel birthday celebration* 2. omen, portent ¶ *rten 'brel bzang po a good omen*

རྟེན་འབྲེལ་གློག་འཕྲིན་ /-- lontiin/ congratulatory telegraph

རྟེན་འབྲེལ་མེ་སྒྱོགས་ /-- merkɔɔ/ gun salute

རྟེན་འབྲེལ་ཚོགས་ཆེན་ /-- tshoqceen/ celebration rally

རྟེན་འབྲེལ་ཞུ་ /-- šu/ va. to convey congratulations

རྟེན་འབྲེལ་གསུང་བཤད་ /-- sunšee/ congratulatory message/ speech

རྟེན་མ་ /tenma/ prop, support

རྟེན་མེད་ /tenmee/ homeless, rootless

རྟེན་གཞི་ /tenši/ 1. basis, foundation ¶ *'tsho ba'i rten gzhi ngo ma chos yin The main basis of life was religion.* 2. base, installation ¶ *gnam gru rten gzhi air base*

རྟེན་ས་ /tensa/ shelter, refuge, place one can depend on

རྟེན་གསུམ་ /tensum/ the three things that symbolize the Buddha's body, speech and mind: statue, scriptures, stupa

རྟེའུ་ /tiwu/ colt, foal

རྟོག་ : p. བརྟགས་ f. བརྟག་ imp. རྟོགས་ /tɔɔ/ va. to reflect on, to think over, to consider/ weigh/ deliberate 2. vi. to understand/ comprehend/ perceive ¶ *gsal por rtogs thub gyi red (They) will be able to understand clearly.*

རྟོག་གེ་ /toqe/ sophistry

རྟོག་གེ་སྨྲ་བ་ /-- mawa/ theory of sophistry

རྟོག་པ་ /toqpa/ 1. understanding, comprehension 2. reflection, meditation

རྟོག་པར་བྱེད་ /toqpar chee/ va. to understand, to know

རྟོག་དཔྱོད་ /toqcöö/ sm. *rtog zhib*

རྟོག་མེད་ /toqmee/ oblivious, unaware

རྟོག་ཙམ་ /toqtsam/ some, a little

རྟོག་ཞིབ་ /toqšip/ investigation, examination, survey, inspection; va.--*byed* to investigate/ examine/ survey/ inspect ¶ *zhing pa'i las 'gul la rtog zhib byas pa red (They) investigated the peasant movement.*

རྟོག་ཞིབ་སྐོར་གཡེང་ /-- qɔɔyen/ investigation (of a disciplinary/ criminal nature)

རྟོག་ཞིབ་ལྟ་སྐོར་ /-- taqɔɔ/ inspection tour

རྟོག་ཞིབ་ཐིག་ལེན་རུ་ཁག་ /-- thiqleen ruqaa/ surveying/ prospecting team

རྟོག་ཞིབ་གནམ་གྲུ་ /-- nəmtu/ reconnaissance/ spy plane

རྟོག་ཞིབ་སློབ་ཚོགས་ /-- loptsɔɔ/ research society/ association

རྟོག་བསོ་ /toqso/ if, supposing it to be

རྟོགས་ /tɔɔ/ p. of *rtog*

རྟོགས་བརྗོད་ /toqcöö/ history, biography, tale

རྟོགས་ལྡན་ /tōqtεεn/ knowledgeable

རྟོགས་པ་ /tōqpa/ understanding, comprehension; va.--*byed* to understand, to comprehend

རྟོགས་སྒྲུབ་ /tōqcöö/ theory and practice

རྟོགས་མ་ཐུབ་པ་སྨྲ་བ་/tōō məthupə māwa/ agnosticism

རྟོགས་ཚད་ /tōqtsaa/ consciousness, awareness

རྟོགས་ཞིབ་ /tōqšip/ sm. *rtog zhib*

རྟོད་ : p. བརྟོད་ /töö/ va. to tie, to stake, to fasten, to tether

རྟོད་པ་ /tööpa/ sm. *rtod phur*

རྟོད་ཕུར་ /tüüpur/ stake (for tying), peg; va.--*rgyag* to stake, to peg, to tie to a stake

རྟེན་ : p. བརྟེན་ /töön/ vi. to rely on, to depend on ¶ *chos la brtan nas* *having relied on religion*

རྟོལ་ : p. བརྟོལ་/töö/ 1. va. to bore holes, to pierce, to puncture ¶ *i khung brtol nas* *having made a hole* ¶ *rkub rtol par* *to puncture the bottom* 2. (*mthil rkub/ rdzun rkub+* --) va. to expose, to lay bare/ naked

ལྟ་ : p. བལྟས་ or བལྟས་ imp. ལྟོས་ /tā/ va. to look at/ watch ¶ *kho tshos par lta gi yod pa red* *They are looking at pictures.*

ལྟ་ཀློག་ /tāloo/ reading; va.--*byed* to read

ལྟ་སྐོར་ /tāqoo/ tour, inspection, sightseeing visit ¶ *kho tsho lha sar lta skor la phyin pa red* *They went on a tour to Lhasa.*

ལྟ་སྐོར་གྱི་ཚོགས་/--thöötsoo/ sm. *lta skor tshogs pa*

ལྟ་སྐོར་ཚོགས་པ་/-- tshōqpa/ visiting/ touring/ excursion group

ལྟ་བསྐོར་ /--/ sm. *lta skor*

ལྟ་སྐྱོང་ /tākoŋ/ taking care of, looking after; va.--*byed* to take care of, to look after, to act as guardian

ལྟ་སྐྱོང་པ་/--pa/ guardian, trustee

ལྟ་བསྐྱོད་ /tāköö/ going to see/ watch

ལྟ་མཁན་ /tāñεεn/ supervisor, overseer

ལྟ་ཅི་ /təci/ leave alone ¶ *ja lta ci chu yang mi 'dug* *Leave alone tea, there is no water.*

ལྟ་ཉུལ་ /tə̄ñüü/ spying, reconnaissance, scouting; va. --*byed* to spy, to reconnoitre, to scout

ལྟ་ཉུལ་པ་/--pa/ spy, scout

ལྟ་རྟོག་ /tātoo/ 1. supervision, surveillance, overseeing; va.--*byed* to supervise, to oversee, to look after ¶ *nga tsho zhing las la lta rtog byed dgos* *We have to supervise agriculture.* 2. dealing with, treating; va. --*byed* to deal with, to treat ¶ *log spyod par gu yangs kyi lta rtogs byed pa red* *(They) treated the reactionaries with leniency.*

ལྟ་རྟོགས་ /--/ sm. *lta rtog*

ལྟ་སྟངས་ /tātaan/ opinion, way of

looking at a thing, view

ལྟ་སྣངས་རྙིང་པ་ /--ñiŋpə/ conservative view/ ideas; va. --*khyer* to hold conservative views/ ideas

ལྟ་དེབ་ /tātep/ magazine, pictorial

ལྟ་དེབ་སྔོན་མངག་ /--ŋɵ̄nŋaà/ subscription

ལྟ་ན་སྡུག་པ་ /tāna tuqpa/ beautiful, lovely

ལྟ་སྣང་མཛེས་པ་ /tānaŋ tseèpa/ attractive, pleasant, pretty

ལྟ་དཔྱོད་ /tācɵ̈ɵ̀/ sm. *rtog zhib*

ལྟ་སྤྱོད་ /tācɵ̈ɵ̀/ ideology, attitude, position ¶ *rgya nag gi da lta'i gnas stang dang lta spyod 'khyer so bcas gsal 'byung bar in order to clearly understand China's current status and attitude*

ལྟ་ཕྱོགས་ /tācɵ̂ɵ̂/ sm. *lta tshul*

ལྟ་བ་ /tāwa/ philosophy, doctrine ¶ *nang pa'i lta ba Buddhist philosophy*

ལྟ་བུ་ /təpu/ similar, like ¶ *yar rgyas 'di lta bu sngon ma byung yod pa ma red There hasn't been progress like this before.*

ལྟ་སྦྱོང་ /tācoŋ/ practical experience (lit. look and practice)

ལྟ་སྦྱོང་འཁྲབ་སྟོན་ /--thəptɵ̈ɵ̈n/ exhibition show

ལྟ་སྙུལ་ /tənüü/ sm. *lta nyul*

ལྟ་ཚུལ་ /tətsüü/ viewpoint, standpoint ¶ *dmag don kho na'i lta tshul purely military viewpoint*

ལྟ་ཚོད་ /tātsɵ̈ɵ̀/ experiment, trial, test, survey; va. --*byed* to experiment/ try/ test/ survey

ལྟ་ཞིབ་ /təšip/ 1. sm. *rtog zhib* 2. supervision, direction ¶ *mang tshogs kyi lta zhib 'og tu under the supervision of the masses*

ལྟ་སྲུང་ /təsuùn/ 1. surveillance, supervision, overseeing 2. watching, looking out, guarding

ལྟག་འཁོར་དམག་འཐབ་ /tāaqɔ̂ɔ̂ māqtəp/ roundabout warfare, attacking from the back

ལྟག་ཁུང་ /təquun/ back of the head/ neck

ལྟག་རྒྱབ་ /tāqkəp/ back of anything, behind

ལྟག་སྒོ་ /tāaqo/ backdoor, side-door

ལྟག་པ་ /tāqpa/ sm. *ltag rgyab*

ལྟག་རྒྱབ་ལ་དབྱུག་ /--la yūù/ va. to put aside, to forget ¶ *'byor med gral rim gyi 'jig ldan lta tshul ltag rgyab la dbyug gi yod pa red They are forgetting the proletarian world view.*

ལྟག་སྤྲོད་ /tāqtɵ̈ɵ̀/ back to back ¶ *kho gnyis ltag sprod byas bsdad pa red Those two sat back to back.*

ལྟག་ཙ་ /tāqtsa/ spine

ལྟང་ /tān/ a load (standard) ¶ *mar ltang a load of butter*

ལྟད་མོ་ /tɛ̄ɛmo/ show, performance, spectacle; va.--*lta* to watch a show/performance; va.--*ston* to perform, to put on a show

ལྟད་མོ་ཁང་ /--qhāan/ theater

ལྟད་མོ་ལྟ་མཁན་ /--taneen/ spectators, audience

ལྟད་མོ་བ་ /--wa/ sm. *ltad mo lta mkhan*

ལྟད་མོའི་རྣམ་གྲངས་ /teemöö nämtaän/ program (of a show)

ལྟབ་ : p. བལྟབས /təp/ va. to fold

ལྟབ་གྲི་/təpti/ penknife

ལྟབ་མ་ /təpmə/ a fold, plait

ལྟབ་རྩིས་/təptsii/ folding; va. -- *rgyag* to fold

ལྟམས་ : p. བལྟམས་/tam/ vi. to be born (h)

ལྟར་ /tar; taa/ 1. like ¶ *de ltar* *like that* ¶ *'phur ba ltar* *like flying* 2. every ¶ *lo ltar* *every year* 3. according to, as, in accordance with ¶ *gsar shog nang la bkod pa ltar* *according to what was written in the newspaper*

ལྟར་ན་ /tarna/ according to, in accordance with, as ¶ *gsar shog nang bkod gsal ltar na* *according to what was written in the newspaper*

ལྟར་སྣང་ /tarnaŋ/ 1. likeness, similarity, resemblance 2. supposition

ལྟར་བྱས་ན་ /tar cheena/ sm. *ltar na*

ལྟར་བཞག་ /taršaa/ leave alone ¶ *khang pa nyo rgyu ltar bzhag da lta khang gla sprod thub kyi mi 'dug* *Leave alone buying a house, (I) cannot pay my rent now.*

ལྟས་ /tεε/ 1. p. of *lta* 2. omen

ལྟས་ངན་ /tεεŋεεn/ bad omen

ལྟས་རྟོག་ /tεεtɔɔ/ astrology

ལྟས་པ་ /tεεpa/ astrologer

ལྟས་བཟང་ /tεεsan/ good omen

ལྟིར་ /tir/ sm. *ldir*

ལྟེ་གནད་ /tenεε/ main/ key/ essential/ central point or issue ¶ *lte gnad ni srid dbang red* *The central issue is political power.*

ལྟེ་གནས་ /tenεε/ 1. capital (of a province) 2. sm. *lte gnad*

ལྟེ་བ་ /tewa/ 1. middle, center, core, hub; va. *byed* to act as the center/ core/ hub ¶ *'char gzhi lte ba* *the main plan* 2. main, central, chief ¶ *krung gos lte ba byed pa'i spyi tshogs ring lugs gyi rgyal khab la* *to the socialist countries, of which China is the center*

ལྟེ་བ་ལྟེ་བ་/--tewa/ sm. *lte gnad*

ལྟེ་བ་བརྙག་ /--laa/ va. to lose sight of the main issue

ལྟེ་བ་ལས་བྲལ་བའི་ཤུགས་/--lεε theewee šuu/ centrifugal force

ལྟེ་བའི་གྲོང་ཁྱེར་/tewee thoŋkee/ provincial capital

ལྟེ་བར་སྐྱོགས་པའི་ཤུགས་/tewar chöqpee šuu/ centripetal force

ལྟེང་ཁ་ /teŋqa/ pond, pool

ལྟེབ་ : p. བལྟེབས་/tep/ sm. *ltab*

ལྟེབ་པའི་ཁྲེ་ཚད་/tepee+ch./ folding ruler/ measure

ལྟེབ་བརྩེག་/teptsii/ sm. *ltab rtsis*

ལྟོ་ /tō/ food ¶ *lto slong bar 'gro* to go begging for food ¶ *khyi lto* dog food

ལྟོ་གོས་ /tōqöö/ 1. food and clothes 2. standard of living

ལྟོ་གླ་ /tōpla/ fee for meals

ལྟོ་འགྲོ་ /tōnṭo/ reptile, snake

ལྟོ་ཆས་ /tōcɛɛ̀; tōpcɛɛ̀/ food, provisions

ལྟོ་ཆས་ལས་སྒྱུར་བཟོ་གྲྭ་ /--lɛɛnöön sota/ food processing plant

ལྟོ་སྟེར་ /tō tēē/ va. to give food, to feed

ལྟོ་དུས་ /tōtüü/ mealtime

ལྟོ་ཕད་ /tōpɛɛ̀/ knapsack

ལྟོ་འཕྱེ་ /tōnce/ sm. *lto 'gro*

ལྟོ་བ་ /tōwa/ stomach

ལྟོ་ཚང་ /tōptsaan/ 1. communal eating, eating and sharing costs together 2. the place where (1) occurs 3. bh. friends ¶ *nga tsho'i lto tshang ngam khyim mtshes rgyal khab* countries that are our friends and neighbors

ལྟོ་ཟས་ /tōsɛɛ̀/ food; va.--*bzo* to make food

ལྟོ་རས་ /tōrɛɛ̀/ napkin

ལྟོ་སློང་ /tōloŋ/ begging for food

ལྟོག་ /tōō/ sm. *ltogs*

ལྟོགས་ /tōō/ vi. to be hungry ¶ *grod khog ltogs kyi 'dug* (I'm) hungry.

ལྟོགས་སྐོམ་ /tōōqom/ hunger and thirst

ལྟོགས་གྲིས་མནར་ /tōō qi nār/ vi. to suffer from hunger

ལྟོགས་ཁྲི་ /tōqṭi/ starvation

ལྟོགས་འཀག་ /tōōqaà/ starvation; va.--*gtong* to starve

ལྟོགས་འགེག་ /tōōqōō/ sm. *ltogs 'gag*

ལྟོགས་ཇམ་(ས) /tōōŋam/ greedy

ལྟོགས་ཆད་ /tōqcɛɛ̀/ starvation ¶ *ltogs chad kyis shi ba red* (They) died of starvation.

ལྟོགས་པ་ /tōqpa/ hunger

ལྟོགས་ཕྱུག་ /tōqcuù/ hunger/ poverty and wealth

ལྟོགས་ཤི་ /tōqši/ death by starvation; va.--*gtong* to starve (someone) to death; vi.--*'thebs* to starve to death

ལྟོས་ /töö/ 1. imp. of *lta* 2. (neg.+ --+*par*) regardless of, disregarding ¶ *ru su'i bsam tshul legs nyes la ma ltos par* disregarding the opinion of Russia

ལྟོས་བཅས་ /töcɛɛ̀/ family, group ¶ *bkris ltos bcas* Tashi and his family

ལྟོས་མེད་ /töömeè/ disregarding, irrespective, regardless ¶ *yag nyes ltos med* regardless of whether its good or bad

སྟ་གོན་ /tāqöön/ preparations, arrangement, preparatory; va. --*byed* to make preparations/ arrangements

སྟ་གོན་འཁྲབ་སྟོན་ /--thəptüün/ preview (of a show/ performance)

སྟ་གོན་འགྲན་བསྡུར་ /--tentuu/ preliminary contest/ heat

སྟ་གོན་འགྲེམས་སྟོན་ /--temtöön/ preliminary exhibition, preview

སྟ་གོན་དང་མི་ /--tənmi/ candidate for membership in the party

སྟ་གོན་འདྲི་གཅོད་ /--ticüü/ preliminary investigation/ hearing

སྟ་གོན་འཛིན་གྲྭ་ /--tsintə/ introductory class

སྟ་གྲི་ /təṭi/ axe, hatchet

སྟ་རི་ /təri; təṭi/ sm. *sta gri*

སྟ་ཟུར་ /təsur/ hip

སྟ་སོ་ /taso/ edge of an axe blade

སྟག་ /taa/ tiger

སྟག་ཐོག་ནས་འབབ་དཀའ་བ་ /taqtöö-nεε pəp qawa/ getting into a position from which it is difficult to get out of (lit. it's difficult to get down from a tiger's back)

སྟག་པ་ཤིང་ /taqpa šiŋ/ birch wood/ tree

སྟག་ཕྲུག་ /təqṭuu/ tiger cub

སྟག་མོ་ /taamo/ tigress

སྟག་རྩེ་ /taqtse/ area in Amdo (birthplace of the 14th Dalai Lama)

སྟག་ཚང་ /taqtsaan/ tiger's den/ lair

སྟག་གཟིག་ /təqsii/ Persia

སྟག་རིས་ /təqrii/ tiger stripes

སྟག་ལུང་ /təəluŋ/ district in Tibet

སྟངས་ /taŋ; taan/ (vb.+ --) manner/ way of verbal action ¶ *gru gtong stangs the manner of sailing a boat* ¶ *byed stangs 'di yag po mi 'dug This way of doing things is not good.*

སྟད་ : p. བསྟད་ /tεε/ va. to put on, to lay on ¶ *rta la sga bstad nas having put a saddle on the horse*

སྟན་ /tεn/ sm. *gdan*

སྟབས་ /təp/ 1. because, since ¶ *'dir dgun kha shin tu grang stabs lho phyogs su 'gro gi yod pa red Because it is very cold here in the winter, (they) go south.* 2. coincidence, circumstance (used only in compounds) ¶ *stabs legs good or fortunate or lucky coincidence/ circumstance*

སྟབས་འཁེལ་ /təp khee/ vi. (usu. *dang*+ --) to coincide (with) ¶ *nga 'bras ljong la 'gro dus pad ma lags phebs pa dang stabs 'khel byung When I went to Sikkim it coincided with Pemala's coming.*

སྟབས་ངན་ /təpŋεεn/ unfortunate, unlucky ¶ *stabs ngan zhig la kho'i rkang par rmas skyon byung ba red Unfortunately, his foot got injured.*

སྟབས་བསྟུན་ /təptüün/ 1. in accordance with ¶ *'char gzhi dang stabs bstun las ka 'go 'dzugs rgyu yin (We) will start the work in accordance with the*

the plan. 2. coinciding with ¶ *lo gsar dang stabs bstun nang du 'gro gi red (They) will go home at the time of New Year (coinciding with the New Year)* 3. flexible, suited to particular circumstances ¶ *stabs bstun gyi srid jus a flexible policy*

སྟབས་བསྟུན་གྱི་རང་བཞིན་ /--qi rən-siin/ flexibility

སྟབས་བདེ་ /tə̄pte/ simple, convenient, easy ¶ *stabs bde sa khang simple mud houses* ¶ *yan an gyi 'grim 'grul sngar las stabs bde byung Communications in Yenan have become more convenient than before.* ¶ *bzo pa rnams kyi deb g.yar bar stabs bde yong ched for the purpose of making it easy for workers to borrow books* va.--*byed* to do simply/ without elaboration; va.--*bzo* to simplify, to make simple

སྟབས་བདེ་པོ་ /tə̄p tepo/ simple, convenient, easy ¶ *thabs shes stabs bde po a simple method*

སྟབས་བདེ་བཟོ་ /--so/ see *stabs bde*

སྟབས་བདེའི་ཡིག་གཟུགས་ /tə̄ptee yiqsuù/ simplified characters (developed by the P.R.C.)

སྟབས་བདེའི་ལམ་ /--lam/ short cut

སྟབས་བདེར་གཏོང་ /tə̄pter tōon/ sm. *stabs bde bzo*

སྟབས་མ་ལེགས་པ་ /tə̄p maleqpa/ sm. *stabs ngan*

སྟབས་ཡག་ /tə̄pyaà/ id. thank goodness

སྟབས་ཡག་པོ་ /tə̄p yaqo/ sm. *stabs legs*

སྟབས་ལེགས་ /tə̄pleè/ 1. fortunately, luckily ¶ *stabs legs zhig la 'gram du em chi zhig yod pa red Fortunately, there was a doctor nearby.* 2. fortunate circumstance/ situation/ opportunity

སྟབས་ལེགས་རིང་ལུགས་ /--rinluù/ opportunism

སྟབས་ལྷོད་བདེ་བ་ /tə̄plöö tewa/ appropriate time, leisure time, spare time ¶ *srid 'dzin stabs lhod bde ba zhig byung na if the President gets some spare time*

སྟར་ : p. བསྟར་ /tār/ 1. va. to string 2. va. (*lag len* + --) to put into practice, to apply ¶ *kho tshos spyi tshogs ring lugs kyi lta ba deng sang lag len tu star gyi yod pa red They are putting socialist ideology into practice thesedays.* 3. sm. *stor*

སྟར་ཀ་ /tāaqa/ sm. *star kha*

སྟར་ཁ་ /--/ walnut

སྟར་པ་ /tārpa/ in a row/ line ¶ *nags tshal star pa btsugs pa red (They) planted the forest in rows.*

སྟར་ལ་བརྒྱུས་ /tārla kyüü/ va. to string

སྟར་ཤིང་ /tə̄rsiin/ walnut tree

སྟི་ : p. བསྟིས་ f. བསྟི་ /tī/ 1. va. to live, to stay 2. va. to rest, to relax 3. va. to show respect, to honor

སྟི་སྟང་ /tītan/ respect, reverence, honor; va.--*byed* to respect, to show reverence, to honor

སྟི་སྟང་ཅན་ /--cεεn/ respected, revered, honored

སྟི་གནས་ /tīnee/ a place to stay, a home/ dwelling

སྟིང་ : p. བསྟིངས་ /tīn/ va. to scold, to rebuke; to be satirical

སྟིམ་ : p. བསྟིམས་ /tīm/ va. to drown ¶ *jag pas kho chu la bstims nas ca lag tshang ma khyer phyin pa red The bandits drowned him and carried off all his things.*

སྟུ་ /tū/ vagina

སྟུག་པོ་ /tūqpu/ thick, close, dense ¶ *shing nags stug po'i nang la in a dense forest*

སྟུང་ : p. བསྟུངས་ /tūn/ va. to make shorter

སྟུད་ : p. བསྟུད་ /tüü/ 1. va. to do successively, to do in succession 2. va. to lengthen

སྟུད་མར་ /tüümaa/ successively, in succession, one after another ¶ *na ning stud mar dus tshigs gsum la thon skyed thon mkhan ru 'dams pa red (He) was elected an outstanding worker last year for the third successive season.* ¶ *tha tshig bstud mar bsgrags kyang even though they warned (them) successively*

སྟུན་ /tün/ sm. *bstun*

སྟུབ་ /tūp/ va. to cut up, to dice ¶ *khos sha stub ba red He cut up the meat.*

སྟེ་ /tē/ the gerundive connective particle which is used after words ending in *g, ng, b, m,* and vowels and which generally forms gerundial or participial relationships of the type usually glossed in English as "having ..." a. temporal function (having done or after doing one action another is done) ¶ *khos yi ge 'di tsho btang ste nang la phyin pa red After he mailed the letters he went home (Having mail- the letters he went home.).* ¶ *kho tshos son tshang ma btab ste khang pa bzo bcos rgyag gyi yod pa red Having planted all the seeds they are (now) fixing the house.* b. adverbial function (connective links two clauses so that the former explains the manner in which (or how) the latter occurs; the action of the two clauses is simultaneous) ¶ *'thus mi tsho tshogs 'du nas gzhas gtong ste log yong ba red The delegates came back from the meeting singing.(How did they come back from the meeting? Singing they came back.)* ¶ *khos skad rgyab ste lan bskyal ba red He delivered the message (by) shouting.(How did he deliver the the message? In the manner of shouting he delivered the message.)* c. defining function (connective links two clauses so that the latter defines, elaborates or tells something about the former; it is used both with linking and existential verbs and in place of them. and is sometimes also used with nominalized verb stems) ¶ *stag 'tsher ni so nam pa'i sa khul zhig ste/ za chas gtso ba gro dang sha red Taktser is an agricultural area where the main foodstuffs are wheat and meat.* (the same sentence with a linking verb would be: *stag 'tsher ni so nam pa'i sa khul zhig yin te (te=ste and is used after final n)*

སྟེ་པོ་ /tēpo/ axe

སྟེ་ལྟག /tētaa/ the back of an axe

སྟེ་ཡུ་ /tēyu/ axe handle

སྟེག : p. སྟེགས་ /teq; tēe/ va. to lift ¶ *khos me mda' gcig stegs pa red He lifted a gun.*

སྟེགས་ /--/ 1. sm. *stegs bu* 2. p. of *steg*

སྟེགས་བུ་ /tēqpu/ suuport, stand, rest, shelf va.--*bshig* to undercut, to cut out the position from under someone

སྟེང་ /tēŋ/ 1. on, on top of ¶ *deb gyi steng du me mda' gcig 'dug There is a gun on top of the book.* 2. the upper part ¶ *sa cha steng 'og the upper and lower part of the land*

སྟེང་ཁང་ /tēŋqaan/ the upper storey

སྟེང་གི་བཀོད་པ་ /--qi qööpa/ superstructure

སྟེང་ཐོག་ /tēŋtʊʊ/ the upper floor/ level, upstairs

སྟེང་དུ་ /tēŋtu/ 1. on, on top of ¶ *khang pa'i steng du on top of the house* 2. (vb.+pa'i/ba'i+--) while doing the verbal action ¶ *sdod pa'i steng du while staying there*

སྟེང་ན་ /tēŋna/ sm. *steng du,* 1

སྟེང་ནས་ /tēŋnɛɛ/ from, from on top of

སྟེང་འོག་ /tēŋwʊʊ/ above and below, upper and lower ¶ *khang pa'i steng 'og ga sar ltas pa yin I looked all over the house.* ¶ *steng 'og med par everywhere*

སྟེང་འོག་འཁྱུར་ /--kur/ vi. to turn topsy turvy, to be overthrown

སྟེང་འོག་སྒྱུར་ /--/ va. to turn topsy turvy, to turn upside down, to overthrow

སྟེང་ཞལ་ /tēŋšɛɛ/ husband and wife

སྟེང་ལུད་ /tēŋlüü/ top-dressing of fertilizer

སྟེང་སྨད་ /tēŋsöö/ sm. *steng 'og*

སྟེན་ /tēn/ sm. *bsten*

སྟེམ་ /tēm/ vi. to get pinched (e.g. hand), to get squeezed

སྟེའུ་ /tēwu/ sm. *ste po*

སྟེར་ : p. བསྟེར་ /tēr/ va. to give ¶ *kho tshor dngul ster ba red (They) gave them money.*

སྟེར་སྒོ་ /teēqo/ contribution, donation, allowance, aid

སྟེར་འཚོང་ /tērtsoon/ va. to get rid of, to dispose (lit. to give or sell)

སྟེས་དབང་ /teēwaan/ sm. *stabs legs*

སྟོག་ /tōqa/ a little

སྟོང་ /tōŋ/ 1. a thousand 2. empty ¶ *khang stong an empty house*

སྟོང་སྐྱང་ /tōŋkan/ sm. *stong sangs*

སྟོང་གྲངས་ /tōŋtaan/ imaginary number (in math)

སྟོང་ཆ་ /tōŋca/ one thousandth 2. empty, vacant, blank

སྟོང་མཆོང་ /tōŋcoon/ fruitless errand/ task

སྟོང་འཛལ་ /tōŋcɛɛ/ compensation; va. --*byed* to compensate

སྟོང་གཏམ་ /tōŋtam/ aimless discussion, empty/ meaningless talk

སྟོང་དོན་ /tōŋtöön/ ideological/ abstract issue or dimension (in opposition to a practical/ concrete/ real one), ideology (versus reality)

སྟོང་པ་ /tōŋpa/ empty, blank, vacant; va. --*bzo* to make empty/ vacant

སྟོང་པ་ཉིད་ /tōŋpəñii/ the void

སྟོང་དཔོན་ /tōŋpöön/ commander of a thousand

སྟོང་ཕྲག་ /tōŋṭaà/ thousand ¶ *stong phrag nyis two thousand*

སྟོང་བྲད་ /tōŋceè/ expenditure, expenses

སྟོང་ཟད་ /tōŋsɛɛ̀/ depletion, waste; va. --*gtong* to deplete/ waste/ squander; vi. --*'gro* to be depleted/ wasted

སྟོང་བཤད་ /tōŋšɛɛ̀/ sm. *stong gtam*

སྟོང་སང་ངེ་ /tōŋsaŋe/ state of complete emptiness

སྟོང་སངས་ /tōŋsaan/ completely empty, vacuum ¶ *'char gzhi de dag stong sangs nam mkha' lta bu zhig gyur yod pa red All those plans came to nothing (lit. became like empty space).*

སྟོང་བསམ་ /tōŋsam/ fantasy, pipe dream, wishful thinking, utopian thought

སྟོང་བསམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ /--qi citsöö riŋluù/ utopian socialism

སྟོང་བསམ་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ utopianism

སྟོངས་ : p. བསྟོངས་ /tōōn/ to become empty/ desolate/ waste

སྟོད་ /töö/ 1. upper, the upper part ¶ *gzugs po'i stod the upper part of the body* 2. Western Tibet

སྟོད་ : p. བསྟོད་ /töö/ va. to praise, to compliment

སྟོད་ཀོར་ /tööqɑɑ/ jacket

སྟོད་ཁུལ་ /tüüqüü/ upper/ higher area/ region ¶ *zhing chen a sam gyi stod khul the upper part of Assam province*

སྟོད་ཁྲམ་ /tööqɑɑ/ upper half of a carcus

སྟོད་གོས་ /tööqöö/ any top/ upper garment

སྟོད་གླུ་ /tüülu/ sm. *bstod glu*

སྟོད་དགུར་ /tüüquu/ hunchback

སྟོད་རྒྱུད་ /tüüküü/ upper reaches of a river

སྟོད་སྒལ་ /tööqɛɛ/ the back (of human and animals)

སྟོད་མངའ་རིས་ /töö ŋəri/ Ngari district of Western Tibet

སྟོད་བསྔགས་ /töönaà/ sm. *stod ra*

སྟོད་ཚ་ /tööca/ forward in book (part where praise is cited)

སྟོད་ཐུང་ /tüütuun/ blouse, shirt, upper garment

སྟོད་པ་ /tȫȫpa/ 1. a person from Western Tibec 2. praise, compliment, ¶ *stod par byed to praise/ compliment*

སྟོད་དབྱངས་ /tȫȫyaŋ/ sm. *bstod dbyangs*

སྟོད་སྨད་ /tȫȫmɛɛ̀/ upper and lower

སྟོད་སྨད་བར་གསུམ་ /--parsum/ all, everything (lit. upper, lower, middle, three)

སྟོད་ཚིག་ /tüütsii/ sm. *bstod ra*

སྟོད་འོས་ /tȫȫwȫȫ/ sm. *bstod 'os*

སྟོད་ཡིག་ /tüüyii/ sm. *bstod yig*

སྟོད་ར་ /tȫȫra/ sm. *bstod 'os*

སྟོད་ལུང་ /tüüluùn/ district near Lhasa

སྟོན་ : p. བསྟན་ /tȫȫn/ va. to show point out, to teach ¶ *gsar brje'i kha phyogs yang dag pa ston gyi yod pa red (It) points out the correct revolutionary direction.* ¶ *'gro lam bstan pa'i dpon po 'di the leader who showed the way*

སྟོན་ /--/ 1. autumn ¶ *ston dpyid autumn and spring* 2. banquet, feast ¶ *bag ston wedding banquet*

སྟོན་ཀ་ /tȫnqa/ sm. *ston kha*

སྟོན་ཁ་ /--/ autumn, fall (season)

སྟོན་ཁའི་འབབ་ཆུ་ /tȫnqɛɛ thəpcu/ autumn floods

སྟོན་མཇུག་ལོ་ཏོག་ /tüncuù lotɵɵ/ late autumn crops

སྟོན་ཏོག་ /tȫntɵɵ/ sm. *ston thog*

སྟོན་ཐོག་ /--/ harvest, crop; va. -- *sdud* to harvest

སྟོན་ཐོག་བརྔ་བསྡུ་མཉམ་འབྲེལ་འཁྲུལ་འཁོར་ /--ŋətu ñəmtee thüüqȫȫ/ combine harvester

སྟོན་དུས་ /tüntüü/ sm. *ston kha*

སྟོན་འདེབས་ /tȫntep/ autumn planting

སྟོན་སྡུད་ /tüntüü/ autumn harvest

སྟོན་སྡུད་འཐབ་ལངས་ /--wȫȫlaàn/ Autumn Harvest Uprising (led by Mao tse-tung, 1927-28)

སྟོན་བསྡུ་ /tȫȫn tu/ va. to harvest

སྟོན་བསྡུས་ /tȫȫn tüü/ p. of *ston bsdu*

སྟོན་པ་ /tȫnpa/ 1. Buddha 2. teacher

སྟོན་པ་ཡེ་ཤུ་ /--yišu/ Jesus

སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ /tȫnpɛɛ chüüluù/ Buddhism

སྟོན་འབབ་ /tȫnpəp/ harvest yield/ income, agricultural income

སྟོན་འབྲས་ /tȫntɛɛ/ agricultural products

སྟོན་མོ་ /tȫnmo/ banquet, feast

སྟོན་རྨོས་ /tȫnmȫȫ/ autumn plowing

སྟོན་སྨིན་ལོ་ཏོག་ /tünmiin lȫtɵɵ/ autumn crops

སྟོབས་ /tōp/ strength, force, power ¶ *stobs che great strength*

སྟོབས་སྐྱེད་ /tōpkeè/ vitamin

སྟོབས་རྒྱས་ /tōpkɛɛ/ 1. sm. *stobs che* 2. man's name

སྟོབས་ཅན་ /tōpcɛɛn/ sm. *stobs ldan*

སྟོབས་ཆུང་ /tōpcuuŋ/ weak, powerless

སྟོབས་ཆེ་ /tōpce/ great strength/ power/ might, powerful

སྟོབས་ཆེར་གཏོང་ /tōpcer tōōŋ/ va. to strengthen

སྟོབས་ཉམས་ /tōpñam/ dissipated in strength, weak

སྟོབས་ལྡན་ /tōptɛɛn/ powerful, strong ¶ *stobs ldan spyi tshogs ring lugs kyi rgyal khab powerful socialist states*

སྟོབས་སྣོན་དཔུང་སར་ /tōpnöön pūŋ-saa/ fresh troops, reinforcements

སྟོབས་འབྱོར་ /tōpcor; tōmcɔɔ/ power and wealth, prosperity

སྟོབས་འབྱོར་ཆེ་བ་ /--chēwa/ powerful and flourishing, mighty and prosperous

སྟོབས་འབྱོར་གཉིས་ལྡན་ /--ñiitɛ̄ɛn/ sm. *stobs 'byor che ba*

སྟོབས་མེད་ /tōpmee/ sm. *stobs chung*

སྟོབས་མཚུངས་པ་ /tōp tshūŋwə/ balance of power

སྟོབས་ཞན་ /tōpšɛɛn/ sm. *stobs chung*

སྟོབས་ཟད་ /tōpsɛɛ/ sm. *stobs nyams*

སྟོབས་ཤུགས་ /tōpšuu/ strength, force, power ¶ *'thab 'dzing kyi stobs shugs fighting strength* ¶ *drag po'i stobs shugs chen po zhig tu 'phel ba red (They) developed into a great armed force.*

སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་སྤེལ་ཡུལ་ /--qi pēēyüü/ sm. *stobs shugs khyab khongs*

སྟོབས་ཤུགས་ཁྱབ་ཁོངས་ /--khēpqoon/ sphere of influence

སྟོབས་ཤུགས་ཆེ་བ་ /--chēwa/ great strength, superiority

སྟོབས་ཤུགས་གསོ་སྐྱོང་ /--sōkoŋ/ conserving strength/ power

སྟོབས་གསར་དམག་དཔུང་ /tōpsaa məqpuuŋ/ reinforcements

སྟོར་ /tōr/ sm. *gtor*

སྟོར་རྐྱེན་ /tōrkeen/ destruction

སྟོར་ཁྲུང་ /tōōquuŋ/ sewer ditch, drainage ditch

བརྟག་ /tāà/ 1. p. of *rtog* 2. va. to examine, to study, to research

བརྟག་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ /tāqtəp qi nāmšɛɛ/ sm. *brtag thabs smra ba*

བརྟག་ཐབས་སྨྲ་བ་ /--māwa/ methodology ¶ *'byor ldan gral rim gyi brtag thabs smra ba a bourgeoise methodology*

བརྟག་དཔྱད་ /tāqcɛɛ/ study, research, examination; va. *--byed* to study, to do research, to examine ¶ *ma'o tse tung gi gzhung lugs la brtag dpyad byed dgos (One) should study the theories of Mao Tse-tung .*

བརྟག་དཔྱད་ཁང་ /tāqcɛɛ qhāāŋ/ research institute, graduate school

བརྟག་དཔྱད་ཐིག་ལེན་ /-- thīqleen/

surveying

བརྟག་དཔྱད་ཐིག་ལེན་པ་ /--thīqleenpə/ surveyor

བརྟག་དཔྱད་སྡེ་ཚན་ /--tetsεεn/ research unit/ department

བརྟག་དཔྱད་པ་ /tāqcεεpa/ analyst, researcher ¶ *rdzas 'gyur brtag dpyad pa chemical analyst*

བརྟག་དཔྱད་ཚད་ལེན་ /tāqcεε tshēē-leen/ sm. *brtag dpyad thig len*

བརྟག་དཔྱད་ཞིབ་འཇུག་ /--šimcuu/ sm. *brtag dpyad*

བརྟག་དཔྱད་ལས་ཁུངས་ /--lēēquun/ research institute

བརྟག་དཔྱད་ལས་རོགས་པ་ /--lεroqpa/ research assistant

བརྟག་དཔྱད་སློབ་གྲྭ་ /--lāpṭa/ graduate school

བརྟག་དཔྱད་སློབ་གྲྭ་ /--lāpṭaa/ graduate student

བརྟག་དཔྱད་ལྷན་ཚོགས་ /--lhēntsɔɔ/ study/ research seminar or meeting

བརྟག་དཔྱད་ཡོ་བྱད་ /tāqcee yopcεε/ research instruments/ apparatus

བརྟག་ཞིབ་ /təqšip/ sm. *brtag dpyad*

བརྟག་ཞིབ་མཁས་པ་ /-- qhēεpa/ expert ¶ *drag po'i brtag zhib mkhas pa military (intelligence) expert*

བརྟག་ཞིབ་ཐིག་ལེན་ /-- thīqleen/ sm. *brtag dpyad thig len*

བརྟག་དཔྱོད་ /tāqcöö/ sm. *brtag dpyad*

བརྟགས་ /tāa/ sm. *brtag*

བརྟད་སྐྱེན་ /tεεkeen/ speed, quickness

བརྟད་པ་ /tεεpa/ suddenly

བརྟན་ /tεεn/ 1. adj. comp. of *brtan po* 2. p. of *rton*

བརྟན་སྐར་ /tεŋqaa/ fixed/ permanent stars

བརྟན་འགྲོ་ /tεnṭo/ proceeding step by step, steady advance

བརྟན་ཞིང་འགྱུར་བ་མེད་པ་ /tēēnciŋ/ kurwə meepa/ unchanging, invariable, unswerving, firm and steadfast

བརྟན་འཇགས་ /tεncaa/ permanent, stable

བརྟན་བརྟན་ /tēntεεn/ sm. *brtan po*

བརྟན་གནས་ /tēnnεε/ sm. *brtan cing 'gyur ba med pa*

བརྟན་པོ་ /tēnpo/ firm, steady, stable ¶ *rkub stegs 'di brtan po mi 'dug This chair isn't steady.*

བརྟན་པོར་ /tēnpɔɔ/ firmly, steadily

བརྟན་པོར་གནས་ /-- nεε/ vi. to be firm/ steady/ stable, to exist stably/ firmly ¶ *brtan por gnas pa'i gzhung a stable government*

བརྟན་པོར་བཙུགས་ /-- tsuu/ va. to establish firmly

བརྟན་པོར་བཟུང་ /--suùn/ va. to hold firmly

བརྟན་པོར་ལངས་ /--laàn/ va. to maintain a firm stand, to stand firmly

བརྟན་འཛིན་ /têntsiin/ sm. *brtan bzung*

བརྟན་བཟུང་ /tênsuùn/ holding firmly, adhering; va. *--byed* to hold firmly, to adhere to

བརྟན་བརླིང་ /tênliṅ/ stable, secure, reliable

བརྟན་སྲུང་ /tênsuùn/ security, defence, guarding, security ¶ *rgyal khab brtan srung national security*

བརྟན་ལྷིང་ /tênlhiṅ/ calm and firm

བརྟབ་ /təp/ p. of *rtab*

བརྟས་ /tɛɛ/ p. of *rtas*

བརྟིབས་ /tip/ p. of *rtib*

བརྟུངས་ /tuùn/ p. of *rtung*

བརྟུན་པ་ /tūnpə/ diligent

བརྟུལ་ཕོད་ /tūūpuù/ sm. *rtul phod*

བརྟུལ་ཕོད་ཅན་ /--cēēn/ sm. *rtul phod can*

བརྟུལ་ཞུགས་ /tūūšuù/ principle, moral conduct

བརྟུལ་ཟུར་ /tūūsuu/ obtuse angle

བརྟེན་ /teēn/ 1. p. of *rten* 2. (dat.-loc.+--) due to, because of, on account of ¶ *kho lha sar phyin par brten because he went to Lhasa* ¶ *bdun re'i gsar shog la brten nas mi mang gi shes yon yar rgyas phyin pa red The people's knowledge has improved because of the weekly newspaper.* 3. (dat.-loc.+--) depending on, based on ¶ *thog mar tshang mas 'phrul chas kyi nus shugs la brten na rjes zin thub gyi red snyam pa red At first, everyone thought that if we depend on machines (we) will be able to overcome (them).*

བརྟེན་ནས་ /tēnnɛɛ/ sm. *brten pas*

བརྟེན་གནས་ /tēnnɛɛ/ basis, foundation

བརྟེན་པས་ /tēnpɛɛ/ 1. sm. *brtan*, 2 and 3 2. (dat.-loc.+--) as per, as for (used with lists) ¶ *slob spyir brten pas khang pa'i thog zla re phog sgor 500 sprod kyi yod pa red As for the principal, on top of a house, (they) give (him) 500 dollars a month.*

བརྟེན་སྐྱལ་ /teènyuu/ roots, foundation, home (lit. place where you can depend on)

བརྟེན་སྐྱལ་མེད་པ་ /--meèpa/ rootless, homeless

བརྟེན་ས་ /teēnsa/ sm. *brten yul*

བརྟོད་ /töö/ p. of *rtod*

བརྟོལ་ /töö/ p. of *rtol*

བལྟ་ /tā/ f. of *lta* (but also used in present constructions)

བལྟ་བསྐོར་ /taqɔɔ/ sm. *lta skor*

བལྟ་སྐྱོང་ /tākoṅ/ sm. *lta skyong*

བལྟ་བསྐྱོད་ /tākö̀ö/ sm. *lta bskyod*

བལྟ་རྟོགས་ /tātɔɔ/ sm. *lta rtogs*

བལྟ་ཚུགས་ /tācɔɔ/ sm. *lta tshul*

བལྟ་རྒྱ /tāca/ visible, apparent, manifest

བལྟ་ཚོད /tātsöö/ sm. *lta tshod*

བལྟ་ཞིབ /tə̌sip/ sm. *lta zhib*

བལྟབས /tə̄p/ p. of *ltab*

བལྟམས /tām/ vi. to be born (h)

བལྟས /tɛ̄ɛ/ p. of *lta*

བལྟོས་བཅས /töōcɛɛ̀/ relative

བལྟོས་བཅས་ཀྱི་བདེན་དོན /--qi ten-töön/ relative truth

བལྟོས་བཅས་ཀྱི་རང་བཞིན /--qi rəŋ-šiin/ relativity, relativism

བལྟོས་བཅས་ཀྱི་དབུལ་པོ /--qi üüpu/ relative poverty

བལྟོས་བཅས་སྨྲ་བ /--māwa/ theory of relativity

བལྟོས་མེད /töōmeè/ absolute

བལྟོས་མེད་ཀྱི་བདེན་དོན /--qi tentöön/ absolute truth

བལྟོས་མེད་རང་བཞིན /--rəŋšiin/ absoluteness

བསྟད /tɛ̄ɛ̀/ p. of *stad*

བསྟན /tɛ̄ɛn/ p. of *ston*

བསྟན་འགྱུར /tênkuu/ the Tanjur (collection of 225 volumes of religious texts)

བསྟན་རྒྱས་བློན་པོ /tēnkɛɛ̀ lönpo/ bh. Minister of Trade and Industry

བསྟན་བཅོས /tēncöö/ religious commentary

བསྟན་པ /tēnpa/ teachings (religious) ¶ *sangs rgyas kyi bstan pa the teachings of the Buddha*

བསྟན་གྲའི་མི་གཙོ་བོ /tēncɛɛ mi tsōwə/ main character, leading character, title role

བསྟན་བློན /tēnlöön/ abbr. *bstan rgyal blon po*

བསྟན་བློན་དྲུང་ཆེ /--thunci/ bh. Secretary to *bstan rgyal blon po*

བསྟན་བཞད /tēēnšii/ humor, jokes; va. --*slong* (p. of *bslangs*) to tell jokes, to make people laugh

བསྟན་བཞད་སློང་མཁན /--lōonñɛɛn/ clown, comedian

བསྟན་བཞད་ཆེ་བ /--tshāpo/ funny, humorous

བསྟན་གཤེད /tēnšeè/ butcher of religion

བསྟན་སྲིད /tēēnsii/ religion and politics/ government, religious and secular

བསྟན་སྲིད་སྤྱི་དོན /--cītüün/ religious and secular affairs

བསྟན་སྲུང /tēēnsuùn/ guardian of doctrine/ faith/ religion

བསྟར /tār/ p. of *star*

བསྟར་སྒྲིག /--tiq/ va. to line up, to place in order, to rank, to arrange in series/ line

བསྟར་བསྒྲིགས་ /--/ p. of *bstar sgrig*

བསྟར་ཆགས་སུ་ /tārcàasu/ regularly, routinely ¶ *las ka 'di bstar chags su byed dgos red (We) have to do this work regularly.*

བསྟར་ཕྲེང་ /tārteŋ/ line, series ¶ *rgyal ba sku skye bstar phreng the line of Dalai Lama (reincarnations)*

བསྟི་ /tī/ 1. p. of *sti* 2. va. to live, to stay ¶ *bod la lo mang bsti ba red (He) lived in Tibet for many years.*

བསྟི་ཁང་ /tīqaan/ home

བསྟི་སྟང་ /tītaŋ/ sm. *sti stang*

བསྟི་གནས་ /tīnëë/ sm. *sti gnas*

བསྟིང་ /tīŋ/ f. of *sting*

བསྟིང་ཚིག /tīŋtsìi/ satire, irony

བསྟིང་སླད་ /tīŋlèè/ sm. *bsting tshig*

བསྟིངས་ /tīŋ/ p. of *sting*

བསྟིམས་ /tīm/ p. of *stim*

བསྟིར་ /tīr/ rest

བསྟིར་མེད་ /-- mèè/ without rest, ceaseless

བསྟིས་ /tīi/ p. of *sti*

བསྟུངས་ /tūun/ p. of *stung*

བསྟུད་ /tǖǖ/ p. of *stud*

བསྟུད་པར་ /tǖǖpar/ sm. *stud mar*

བསྟུད་མར་ /tǖǖmar/ sm. *stud mar*

བསྟུན་ /tǖǖn/ va. to be/ act in accordance with, to conform to ¶ *me go btsan rgyal ring lugs kyi dgos mkhor bstun te acting in accordance with the needs of American imperialism*

བསྟུམ་ : p. བསྟུམས་/tūm/ va. to wrap ¶ *rma kha bstum dressing/ bandaging a wound*

བསྟུམ་ /--/ wrapper, cover; va.--*rgyag* to wrap

བསྟུམས་ /--/ p. of *bstum*

བསྟེར་ /tēr/ p. of *ster*

བསྟོངས་ /tòon/ p. of *stongs*

བསྟོད་ /tȫȫ/ 1. p. of *stod* 2. va. to praise, to compliment

བསྟོད་གླུ་ /tǖǖlu/ praise/ compliment/ glorification in song; va. --*gtong*; --*len* to praise/ compliment in song, to sing the praises of

བསྟོད་བསྔགས་ /tȫȫŋàa/ praise, compliment; va.--*byed*; --*zhu (h)* to praise, to compliment

བསྟོད་པ་ /tȫȫpa/ sm. *bstod bsngags*

བསྟོད་དབྱངས་ /tȫȫyaŋ/ sm. *bstod glu*

བསྟོད་སྨད་ /tȫȫmèe/ praise and denunciation

བསྟོད་ཚིག /tǖǖtsii/ sm. *bstod bsngags*

བསྟོད་འོས་ /tȫȫwȫȫ/ laudable, commendable, praiseworthy

བསྟོད་ཡིག /tǖǖyìi/ testimonial letter, certification of merit

བསྟོད་ར་ /t$\overline{\text{öö}}$ra/ sm. *bstod bsngags*

ཐ་ /thā/ the letter *tha* (used in alphabetical ordering)

ཐ་སྐྱོ་ /thāko/ poor

ཐ་ཁུག་ /thəquù/ tobacco pouch

ཐ་ཁེ་ལ་མ་ཀན་ /ch./ Takla Makan Desert

ཐ་ག་པ་ /thāqapa/ weaver

ཐ་གུ་ /thəqu/ small/ thin rope or string

ཐ་གོག་ /thāqʊ̃/ barren ¶ *sa cha tha gog* *barren land*

ཐ་གྲུ་ /thəṭu/ breadth, width, extension, size ¶ *rgya gar gyi tha gru kun la* *all over the breadth of India*

ཐ་གཅིག་ཏུ་ /thā ciqtu/ sm. *mtha' gcig tu*

ཐ་ཆད་ /thācɛɛ̀/ worst, lowest ¶ *rigs ngan tha chad* *outcastes, harijans*

ཐ་ཆུང་ /thəcuun/ 1. the youngest (in age) 2. the last month

ཐ་ཇི་ཁེ་སི་ཏན་ /ch./ Tadjikstan

ཐ་སྙད་ /thāñɛɛ̀/ 1. extended meaning, metaphor, figure of speech 2. technical term, jargon, terminology 3. conception, idea

ཐ་སྙད་ཙམ་ /--tsam/ sm. *ming tsam*

ཐ་སྙད་གསར་པ་ /--sāapa/ new terms

ཐ་ཐར་ /thātar/ Tatar

ཐ་ཐོར་ /thātʊʊ/ a few scattered around ¶ *lung pa 'di nang bod mi tha thor 'dug* *There are a few scattered Tibetans in this country.*

ཐ་དད་ /thātɛɛ̀/ separate, different; vi. *--du 'gyur* to become separate/ different ¶ *mi mang dang tha dad du 'gyur ba red* *(He) became separated (aloof) from the people.* va. *--du gtong* to make separate

ཐ་ན་ /thāna/ 1. (--+noun/ noun phrase +*yang*/ *kyang*/ etc.) even, even so far as, as far as ¶ *mi rigs gnyis kyi dbar tha na za gyon la yang yag nyes chen po 'dug* *Even so far as food and clothes is concerned, there was a big difference between the two races.* ¶ *sman khang nang la tha na sman dkyus ma zhig kyang ha cang dkon po yod* *In the hospital, ever common medicines are very scarce.* 2. roll of cotton cloth

ཐ་པག་ /thāpaà/ plate

ཐ་བ་ /thāwa/ hard, firm

ཐ་མ་ /thāma/ sm. *mtha' ma*

ཐ་མ་ཁ་ /--qhā/ sm. *tha mag*

ཐ་མ་ལ་ /--la/ sm. *mtha' mar*

ཐ་མག་ /thāmaà/ cigarettes, tobacco; va. *--'then* to smoke cigarettes

ཐ་མག་ཐབ་ཟས་ /--təpsə/ ashtray

ཐ་མག་ནག་པོ་ /--naqo/ opium

ཐ་མར་ /thāmaa/ sm. *mtha' mar*

ཐ་མལ་བ་ /thā mɛɛwa/ vulgar, common, low-class

ཐ་མལ་བར་འགྱུར་ /--war kur/ vi. to become vulgar/ common/ low-class

ཐ་མས་ན་མས་ /thāmeè nameè/ usual,

customary

ཐ་ཚིག་ /thātsii/ 1. warning; va. --*sgrog* (p. *bsgrags*) to give/ issue/ say/ shout a warning ¶ *kho tshor tha tshig nan po bsgrags pa yin (We) issued a firm warning to them.* 2. the final word, the conclusion/ decision/ agreement of a discussion ¶ *kho tshos gros mol byas pa'i tha tshig the decision of their discussion*

ཐ་ཞན་ /thašeen/ poor, inferior

ཐ་ར་ཐོ་ར་ /thāra thōre/ sm. *tha re tho re*

ཐ་རིམ་ /ch./ Tarim (Basin)

ཐ་རེ་ཐོ་རེ་ /thāre thōre/ scattered, sparse ¶ *khang pa tha re tho re byas nas rgyag 'dug (They) have built the houses scattered about (not close together).*

ཐ་ལི་མུ་ /ch./ sm. *tha rim*

ཐ་ཤལ་ /thašɛɛ/ bad, inferior, contemptible, evil, despicable, base

ཐ་ཤལ་བ་ /--wa/ an inferior (person) ¶ *log spyod dbang sgyur gral rim gyis kho tsho tha shal bar brtsis pa red The reactionary ruling class considered them as inferiors.*

ཐ་ཤུ་ཁེན་ /ch./ c. Tashkent

ཐག་ /thāa/ 1. distance ¶ *thag ring po far* 2. (vb.+*ma*+--) as soon as verbal action ¶ *nang la slebs ma thag as soon as (he) arrived at home* 3. sometimes used for *thags*

ཐག་འཁྱུད་མེ་ཏོག་ /thəqkǖü metōō/ trailing plants, vines

ཐག་གིས་ཆོད་ /thāaqi chöö/ (vb.+*pa/ ba*+--) certain/ sure the verbal action took place ¶ *kho tsho lha sar phyin pa thag gis chod (I'm) sure they went to Lhasa.*

ཐག་འགྱངས་ /thāŋkaàn/ far, distant

ཐག་སྒུལ་འདྲ་གཟུགས་ /thəqūu təsuù/ puppet ¶ *thag sgul 'dra gzugs tshogs khag puppet clique*

ཐག་གཅོད་ /thāqcöö/ decision; va. /thāa cöö/; --*byed* to decide, to settle ¶ *kho tsho ga par 'gro med thag bcad* (p. of *gcod*) *pa red They decided where they would go.*

ཐག་གཅོད་ཐུབ་པའི་རང་བཞིན་ /--thūpēē rəŋšiin/ decisiveness

ཐག་གཅོད་དམག་འཐབ་ /--māqtəp/ decisive battle

ཐག་བཅད་ /thāa cēē/ p. of *thag gcod*

ཐག་ཆོད་ /thāa chöö/ 1. vi. to be decided/ settled/ resolved ¶ *sang nyin 'gro yas thag chod pa red It's been decided to go tomorrow.* 2. (adj.+--) intensifies adjectival meaning, very much/ the best of adjective ¶ *yag thag chod the best* ¶ *mang thag chod the most* ¶ *gsal thag chod the most clear* 3. (*yin/yod*+--+*red*) certainly/ definitely is or exists ¶ *kho'i nang la me mda' yod thag chod red He definitely has a gun at home.* ¶ *kho so pa yin thag chod red He is definitely a spy.* 3. (vb.+--) so much/ very much of verb ¶ *kho khong khro sa thag chod nas log phyin pa red He got*

so angry that he returned. 5. (vb. *+pa/ba+*--) definitely/ certainly did verbal action ¶ *kho tsho lha sar phyin pa thag chod pa red They definitely went to Lhasa.*

ཐག་མཆོང་ /thāqcoṃ/ rope skipping/ jumping; va.--*rgyag* to skip/ jump rope

ཐག་ཉེ་ /thàañe/ near

ཐག་ཉེ་པོ་ /thàa ñepo/ near, close by ¶ *lha sa 'di nas thag nye po red Lhasa is near here.*

ཐག་ཉེ་རིང་ཀུན་ཏུ་ /-- ñeriin qüntu/ everywhere

ཐག་ཉེ་རུ་ /-- ñeru/ closer, nearer; vi.--*'gro* to go/ become closer/ nearer; va.--*gtong* to make closer/ nearer ¶ *dmag 'thab kyi nyen ka thag nye ru 'gro gi yod pa red The danger of war is coming closer.*

ཐག་ཉེ་ས་ /-- ñesa/ a place nearby

ཐག་ཐག་ /thāqtaa/ knocking sound; va.--*rgyag* to knock (at a door)

ཐག་འཐག་ /thàa thàa/ sm. *thags 'thags*

ཐག་འཐེན་ཐོང་གཤོལ་ /thānteen thōnšöö/ rope towed/ pulled plow

ཐག་འཐེན་ལུས་རྩལ་ /-- lüütsēe/ tug of war

ཐག་པ་ /thāqpa/ rope, string; va.--*rgyag*; --*'ching*; --*'dogs* to tie, to bind

ཐག་ཚད་ /thāqtsɛɛ/ measuring tape, ruler

ཐག་ཟམ་ /thāqsam/ rope bridge

ཐག་རིང་ /thəqriin/ distant, far

ཐག་རིང་ཁ་པར་ /-- qhāpaa/ long- distance telephone call

ཐག་རིང་ཐུང་ /thàa rintuun/ distance

ཐག་རིང་ནས་ཁ་ལོ་སྒྱུར་བ་ /thəqriin nɛɛ qhālo kurwə/ remote control

ཐག་རིང་པོ་ /thàa rinqu/ far away, distant ¶ *za khang de thag ring po red That restaurant is far.*

ཐག་རིང་ཚོད་འཛིན་ /thəqriin tshöntsiin/ sm. *thag ring nas kha lo sgyur ba*

ཐགས་ /thàà/ texture, weave, web; va. --*'thag* to weave

ཐགས་ཀྱི་རྒྱུ་ /--qi ku/ warp

ཐགས་ཀྱི་སྤུན་ /--qi pün/ woof

ཐགས་ཁྲི་ /thəqṭi/ loom

ཐགས་མཁན་ /thàaqɛɛn/ weaver

ཐགས་ཆས་ /thāqcɛɛ/ weaving implements

ཐགས་བཏགས་ /thàa tàà/ p. of *thags 'thag*

ཐགས་ཐོགས་ /thāqtöö/ hindrance, impediment

ཐགས་འཐག་ /thàà thàà/ see *thags*

ཐགས་འཐག་མཁན་ /--qɛɛn/ sm. *thag mkhan*

ཐགས་གནས་ /thāqnɛɛ/ sm. *thags ra*

ཐགས་སྣལ་མ་ /thàa nɛɛma/ thread,

yarn

ཐགས་ར་ /thāqra/ weaver's shop/ place

ཐགས་ལྷོད་པ་ /thaà lhööpa/ loose/ soft weave

ཐང་ /thāŋ/ 1. plain, steppe 2. soup 3. sm. *theng* 4. T'ang dynasty

ཐང་ག་ /thāŋqa/ Tibetan wall hanging scroll/ painting

ཐང་ཁ་ /--/ sm *thang ka*

ཐང་ཁུག་ /thəŋquù/ skin bag in which parched Tibetan flour meal is prepared for eating; va.--*g.yogs* to dupe/ trick/ deceive; vi.--*gon* to be duped/ tricked/ deceived

ཐང་འགའ་ /thāŋqa/ sometimes

ཐང་ཅིག་ /thəŋcii/ a moment

ཐང་ཆད་ /thaaŋ chɛ̄ɛ/ vi. to be tired/ fatigued/ worn out

ཐང་ཆུ་ /thəŋcu/ resin, gum

ཐང་ཆུ་དངས་མ་ /--taŋma/ turpentine

ཐང་ཆེན་ /thāŋceen/ 1. large plain/ steppe 2. square, plaza

ཐང་ཆེན་བང་རྩལ་འགྲན་བསྡུར་ /--pāŋ-tsɛ̄ɛ thêntuu/ cross-country race

ཐང་ཆེན་ག་ཡུལ་འཁྱུད་དམག་ /--yūūkêê māà/ field army

ཐང་སྟོང་ /thāŋtoŋ/ wilderness, desert

ཐང་ཐང་ /thāŋtaŋ/ sm. *thang po*

ཐང་ཐུང་ /thəŋtuùŋ/ sm. *chang nge chung nge*

ཐང་ཐེར་ /thāŋter/ virgin land, untouched/ uncultivated land

ཐང་པོ་ /thāŋqo/ 1. healthy, well, ¶ *kho'i gzugs po thang po 'dug He is healthy.* 2. taut, tight, tense

ཐང་སྒང་ /thāŋṭaŋ/ encampment

ཐང་མེད་ /thāŋmeè/ unhealthy, unwell

ཐང་ཙམ་ /thāŋtsam/ a little while, soon

ཐང་ཙམ་སོང་ནས་ /--sōŋnɛɛ/ after a while

ཐང་གཞལ་ /thāŋšɛɛ/ survey (of an area), map

ཐང་གཞི་ /thəŋši/ market rate/ price

ཐང་གཞིའི་གནས་ཚུལ་ /thəŋšii nɛ̂ɛtsüü/ market condition/ situation, current price

ཐང་ཡངས་པོ་ /thāŋ yaŋpo/ sm. *thang chen*

ཐང་གཡས་ /thāŋye/ plain, steppe

ཐང་རག་ /thāŋraà/ cedar

ཐང་རིན་ /thəŋriin/ sm. *thang gzhi*

ཐང་ཤིང་ /thəŋšiin/ pine, fir

ཐང་ཤིང་ལོ་མ་ /--loma/ pine needles

ཐང་ལྷ་ /ch./ Tangla Mts.

ཐང་ལྷོད་ /thāŋlhöö/ tight and loose, the fit (of something)

ཐད་ /thɛ̄ɛ/ (gen.+--) 1. concerning, about ¶ *gnas tshul 'di'i thad*

la khos 'grel brjod byas yod pa ma red He hasn't made any comments about this news. 2. by means of ¶ *bso las kyi thad nas kho tsho gzhis chags byed kyi yod pa red (They) are settling them by means of (giving them) industrial work.*

ཐད་ཀ་ /thɛ̄ɛqa/ straight, direct

ཐད་ཀར་ /thɛ̄ɛqaa/ straight, directly ¶ *kho lha sar thad kar phyin pa red He went straight to Lhasa.*

ཐད་དང་བརྒྱུད་ /thɛ̀ɛ tan kʉ̀ʉ/ directly and indirectly

ཐད་དུ་ /thɛ̄ɛtu/ sm. *thad*

ཐད་དྲང་ /thɛ̄ɛṭaan/ straight, straight line

ཐད་འཕུར་གནམ་གྲུ་ /thɛ̀ɛpur nə̄mṭu/ helicopter

ཐད་ལ་ /thɛ̄ɛla/ sm. *thad*

ཐན་ /thɛ̄ɛn/ abbr. of *than pa*

ཐན་སྐྱོན་ /thɛ̄nkø̄øn/ drought, drought damage

ཐན་ཁེ་ /thɛ̀nqe/ tank

ཐན་ཁེ་འཁོར་ལོ་ /--qhōlo/ sm. *than ke*

ཐན་འགོག་ /thɛ̄ŋqɔ̀ɔ/ drought prevention

ཐན་ཐུབ་ /thɛ̄ntup/ drought-resistant ¶ *than thub lo tog drought resistant crops*

ཐན་པ་ /thɛ̄npa/ drought

ཐན་པའི་ས་ཁུལ་ /thɛ̄npɛɛ sə̄qʉ̀ʉ/ dry weather zone (region), drought region

ཐན་ལན་ལྕགས་ལམ་ /ch.+cāqlam/ Tien-shui-Lanchow Railway

ཐན་སོན་རླུང་ /ch.+lūŋ/ carbonic acid gas

ཐབ་ /thə̄p/ stove, fireplace

ཐབ་ཀ་ /thə̄pqa/ sm. *thab*

ཐབ་ཁང་ /thə̄pqaan/ kitchen

ཐབ་ཁུང་ /thə̄pquŋ/ fireplace

ཐབ་ཁོངས་ /thə̄pquʉ̀n/ ones who eat together from the same kitchen/ eating unit ¶ *kho tsho thab khongs gcig pa red They eat together.*

ཐབ་ཁྲོ་ /thə̄pṭo/ furnace

ཐབ་ཆས་ /thə̄pcɛ̀ɛ/ cooking/ kitchen utensils

ཐབ་ཆུང་མེ་ཚ་ /thə̄pcuun metsa/ small but effective/ good (lit. small stove hot fire)

ཐབ་ཆེན་ /thə̄pceen/ great/ large furnace

ཐབ་གཉེར་ /thə̄pñer/ one in charge of a furnace, furnace operator

ཐབ་སྣོད་ /thə̄pnø̀ø/ cooking pots

ཐབ་བེ་ཐིབ་བེ་ /thə̄pi thīpi/ cloudy (weather); dizzy (for persons)

ཐབ་མིག་ /thə̄pmii/ stove outlets/ burners

ཐབ་ཚང་ /thə̄ptsaan/ kitchen

ཐབ་གཡོག་ /thə̄pyø̀ø/ kitchen helper/ assistant

ཐབ་ལས་ /thəplèè/ cooking

ཐབ་ཤིང་ /thəpšiin/ firewood (for cooking)

ཐབ་ལྷ་ /thəplha/ hearth diety

ཐབས་ /thəp/ 1. means, method, way 2. (vb.+--) means of doing verbal action ¶ *bzo thabs gsar pa a new means of making* 3. (vb. +--+existential verb) exist/not exist means for doing verbal action ¶ *kho tsho lha sar 'gro thabs yod pa ma red They have no way to go to Lhasa.* ¶ *'di bzo thabs yod pa red This can be made.* 4. (vb.+-- +byed) va. to try to do verbal action ¶ *kho tsho lha sar 'gro thabs byed kyi yod pa red They are trying to go to Lhasa.* 5. (neg.+vb.+--+med) no choice but to do verbal action ¶ *kho tsho lha sar ma 'gro thabs med red They had no choice but to go to Lhasa.*

ཐབས་སྐྱོ་པོ་ /thəp kōpo/ pitiful ¶ *thabs kyo po'i gnas stang a pitiful condition*

ཐབས་མཁས་ /thəpqèè/ skillful, ingenious, resourceful, clever ¶ *thabs mkhas kyi dbu khrid skillful leadership* ¶ *thabs mkhas kyi ngang nas dgra bos mtha' bskor ba'i nang nas 'don yong ba red (They) cleverly escaped the enemy's encirclement.*

ཐབས་མཁས་པོ་ /thəp qhēēpo/ skillful, clever, ingenious

ཐབས་སྒྲུབ་ /thəptup/ finding means to do/ accomplish something

ཐབས་ངན་ /thəpŋèèn/ devious/ evil means

ཐབས་བརྒྱ་ཇུས་སྟོང་ /thəpka cüüton/ by all sorts of means, in a 1001 ways

ཐབས་ཅན་ /thəpcèèn/ sm. *thabs mkhas po*

ཐབས་གཅིག་ཏུ་ /thəpciqtu/ together

ཐབས་ཆག་ /thəpcaà; thēpcaa/ mediocre, crude, poor in quality

ཐབས་མཆོག་ /thəpcòò/ the best means/ method/ way

ཐབས་ཇུས་ /thəpcüü/ strategy, tactics, plans, policy ¶ *rgya dmar la thabs jus med pa'i thad kar skyon 'dzugs byas pa red (Some) harmed the Chinese directly without using any tactics.*

ཐབས་ཇུས་སྔོན་འགོད་ /--ŋōnqöö/ pre-planning, planning in advance

ཐབས་ཇུས་གཏན་འབེབས་ /--tēnpep/ decision, settling on a plan/ strategy

ཐབས་ཇུས་འདྲི་ཡུལ་ /--tiyüü/ adviser counsellor

ཐབས་ཇུས་འཛོལ་ /--tsöö/ vi. to miscalculate, to have a plan/ strategy fall through

ཐབས་ཇུས་ཟབ་པོ་ /--səpo/ farsighted plan/ strategy

ཐབས་གཉིས་མཉམ་སྦྱོར་ /thəpñii ñamcöö/ using all methods (means) to get or do something

ཐབས་རྙིང་ /thəpñiin/ old methods/ means/ ways

ཐབས་དང་བྲལ་ /thəp taŋ thɛɛ/ sm. *thabs bral*

ཐབས་སྡུག /thə̄ptuù/ incapable, hopeless, blundering

ཐབས་རྣམ་པ་ཀང /thə̄p nām̄pa qhaan/ all or every kind of method/ mean

ཐབས་ཕྱོགས /thə̄pcöö/ policy, line

ཐབས་འཁྲུལ /thə̄ptüü/ devious method/ means

ཐབས་ཇུས /thə̄pcüù/ sm. *thabs jus*

ཐབས་བྲལ /thə̄p ṭhɛɛ/ 1. (vb.+--) no way to do verbal action ¶ *kho chu tshod gcig nang 'byor thabs bral ba red There is no way for him to arrive in one hour.* 2. (neg.+vb.+--) no choice but to do verbal action ¶ *kho 'dir ma yong thabs bral red He has no choice but to come here.*

ཐབས་མེད /thə̄pmeè/ sm. *thabs bral*, 2

ཐབས་བརྩོན /thə̄ptsüün/ working hard for, striving for; va. --*byed* to work hard, to try hard, to strive for ¶ *yul gyi dpal 'byor yar rgyas la thabs brtson byed kyi yod pa red (They) are striving to improve (their) country's economy.*

ཐབས་ཚུལ /thə̄ptsüü/ means, method, manner ¶ *rtsa med btang yas gi thabs tshul gtso bo the chief means for destroying*

ཐབས་གཞི /thə̄pši/ plan, strategy, program

ཐབས་ཟད /thə̄psèè/ vi. to have exhausted the means, to be helpless ¶ *mo rang thabs zad nas dug thung ba red Having exhausted all means, she drank poison.*

ཐབས་ཟབ /thə̄psəp/ best means/ method

ཐབས་ཟླ /thə̄ptə/ wife

ཐབས་ལམ /thə̄plam/ sm. *thabs shes*

ཐབས་ཤེས /thə̄pšii/ means, method, way ¶ *lha sar 'gro yas kyi thabs shes yod pa ma red There is no way to go to Lhasa.* va. --*'don* (p. *bton*) to find/ think of/ come up with a way/ means/ method

ཐབས་ཤེས་ཀྱིས /--qii/ expediently

ཐབས་ཤེས་འཁྲོད་པ /--ṭhööpa/ correct procedure

ཐབས་གསར /thə̄psaa/ new methods/ ways/ means

ཐམ་ཀ /thāmqa/ 1. a seal 2. credentials

ཐམ་པ /thāmpa/ used with numbers that are even multiples of ten ¶ *bcu tham pa ten* ¶ *brgyad bcu tham pa eighty*

ཐམས་ཅད /thāmcɛɛ̀/ all

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ /--khēmpa/ all-knowing; title for high lamas and an epithet of the Buddha

ཐམས་ཅད་བསྡོམས་ན /--tomna/ altogether

ཐའ་སི་གསར་འགྱུར་ཁང /ch.+sə̄nkuu qhāān/ Tass News Agency

ཐའེ་ཡུལ /thāāyüü/ Thailand

ཐའེ་དབན /ch./ Taiwan

ཐའེ་ལན་ཊ /thɛ̄ɛlɛnṭa/ Thailand

ཐའི་ཀུའུ་དབྱིབས་ཅན་ /ch.+ yīpceèn/ Taiku-type

ཐའི་གོ་ /ch./ Thailand

ཐའི་ཆིའུ་ /ch./ table tennis, ping pong

ཐའི་ཏིང་ /ch./ table lamp

ཐའི་པེ་ /ch./ c. Taipei

ཐའི་ཕིང་ཐྱན་གོ་ /ch./ T'ai-ping rebellion period (1851-1864)

ཐའི་རིགས་ /ch.+riq/ Thai nationality

ཐའི་ཝན་ /ch./ Taiwan

ཐའི་ཧུའུ་མཚོ་ /ch.+tshīwu/ Lake T'ai-hu

ཐར་ /thāa/ vi. to escape from, to get free of, to get out of ¶ *rnyi las thar ba red (It) escaped from the trap.*

ཐར་ཐོར་ /thārtΩΩ/ scattered, dispersed; va.--*gtong* to scatter, to disperse

ཐར་རེ་ཐོར་རེ་ /thāre thΩΩre/ sm. *thar thor*

ཐར་པོ་ /thārpo/ old, worn out

ཐར་དཔག་ /thāpaà/ large plate

ཐར་པ་ /thāapa/ escape; va.--*byed* to act so as to escape/ get free

ཐར་ས་མེད་པའི་ལམ་ /thāasa meepee lam/ disaster, doom, catastrophe (lit. a path with no escape)

ཐལ་ /thεε/ vi. to get carried away doing something, to overdo, to go beyond ¶ *kho'i las ka 'di thal ba red (He) got carried away with his work.* ¶ *mi mang gzhung gi la las don la thal lus yod med whether the work of the People's Government is being carried too far or not far enough*

ཐལ་དཀར་ /thεεqaa/ ash-colored

ཐལ་སྐྱོད་ /thεεkӧӧ/ adventurous/ daring/ risky advance

ཐལ་བསྐྱོད་ /thεεkӧӧ/ sm. *thal skyod*

ཐལ་སྐྱོན་ /theεkӧӧn/ deviation

ཐལ་སྦྲ་ /thεεṭa/ applause, clapping; va.--*rdeb* to applaud, to clap

ཐལ་ཆ་ /thεεca/ excessive, extreme ¶ *rgya nag lo nyi shu'i ring 'pho 'gyur thal cha de tsam phyin rung although China has undergone such excessive changes in the past twenty years*

ཐལ་རྫུ་ /theecu/ mixture of dust and water

ཐལ་ཆེ་བ་ /theε chēwa/ ultra- , extreme ¶ *thal che ba dmangs gtso ultra-democracy*

ཐལ་དྲགས་ /thεεṭaà/ unbriddled, exaggerated, excessive, extreme

ཐལ་མདོག་ /thεεtΩΩ/ sm. *thal dkar*

ཐལ་རྡུལ་ /theetUU/ dust

ཐལ་རྡུལ་སེལ་བྱེད་ཀྱི་གློག་ཆས་ /-- sēlcee qi lΩqcεε/ electric dust catcher, vaccum cleaner

ཐལ་བརྡབ་ /theε təp/ va. to clap,

to applaud

ཐལ་ཕྱགས་ /theecaà/ duster; va. --*rgyag* to dust

ཐལ་བ་ /thela/ dust

ཐལ་བར་རློག་ /theewar lǫǫ/ va. to smash (to bits), to crush, to pulverize

ཐལ་བར་བརླགས་ /--lāà/ p. of *thal bar rlog*

ཐལ་མོ་ /theemo/ palm (of hand), va. --*brdab; rdeb* to clap, to applaud; va. --*sbyar* to fold the hands

ཐལ་མོའི་བརྡབ་སྒྲ་ /theemöö tepta/ sound of clapping/ applause

ཐལ་སྨན་ /theemeen/ powdered medicines

ཐལ་ཚང་ /theetsaan/ bathroom

ཐལ་རླུང་ /thèèluŋ/ dust storm; vi. --*rgyag* to be a dust storm

ཐལ་ལུས་ /thèèlüü/ excessive and too little ¶ *thal lus med pa neither too much nor too little*

ཐི་ཆིན་ /ch./ violin

ཐི་རྟོག་ /thitöò/ interference, intervention; va. --*byed* to interfere, to intervene

ཐི་རེ་པོ་ལི་ /ch./ c. Tripoli

ཐིག་ /thiq; thiì/ 1. a line; va. --*rgyag* to line, to make lines 2. abbr. of *thigs pa* 3. zero

ཐིག་སྒོར་ /thiiqöö/ sm. *thig sgor*

ཐིག་སྐུད་ /thiqqüü/ plumb line, marking string

ཐིག་སྒོར་ /thiiqöö/ zero ¶ *thig sgor 'og gi du'u bcu phrag yod in the tens below zero (temperature)* ¶ *thig sgor yan gi drod tshad above zero (temperature)*

ཐིག་ལྔའི་རྒྱུད་ཚོ་ /thiqŋèè+ch./ the five lines of the staff in music notation

ཐིག་བཅད་ /thiqcèè/ demarcation ¶ *sa mtshams thig bcad kyi lhan tshogs border demarcation commission*

ཐིག་པ་ /thiqpə/ sm. *thigs pa*

ཐིག་དམར་ /thiqmaa/ equator

ཐིག་ཙམ་ /thiqtsam/ a little

ཐིག་ཚད་ /thiqtsèè/ 1. sm. *thig len* (va. --*len;* --*rgyag*) 2. proportional, symmetrical

ཐིག་ལེ་ /thiqli/ sm. *thig le*

ཐིག་ལེ་ /--/ sperm; va. --*'then* to fertilize/ impregnate

ཐིག་ལེན་ /thiqlèèn/ survey; va. --*byed* to survey (land)

ཐིག་ལེན་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ survey team

ཐིག་ཤིང་ /thiqšiin/ ruler, yard-stick

ཐིགས་ /thiì/ sm. *thig*

ཐིགས་པ་ /thiqpə/ a drop; va. --*rgyag* to drip ¶ *chu thigs pa rgyag pa'i skabs su when the water was dripping*

ཐིགས་ལེན་ /thiqleen/ sm. *thig len*

ཐིང་ /ch./ 1. department/ office/ agency in provincial government 2. hall, room

ཐིང་ཀྲང་ /ch./ head of a *thing*

ཐིན་ཙིན་ /ch./ c. Tientsin

ཐིབ་ཅུ་ /thə̄pcu/ button; va.-- *rgyag* to button

ཐིབ་ཐིབ་ /thīptii/ dense, dark, thick (clouds, fog)

ཐིབ་པོ་ /thīppu/ sm. *thib thib*

ཐིབ་བྲེག་ /thīpṭèè; thēprèe/ picking pockets; va.--*rgyag* to pick pockets

ཐིབ་བྲེག་པ་ /thēprὲὲ/ pickpocket

ཐིབས་ /thīp/ p. of *'thibs*

ཐིམ་ /thīm/ vi. 1. to absorb (liquids), to evaporate, to drain ¶ *'dam rnyog thim thabs means for draining the muddy swamp* 2. to become unconscious ¶ *dran med du thim to faint* 3. to sink (for people) ¶ *kho chu'i nang la thim pa red He drowned.*

ཐིམ་ཕུག་ /thīmpùu/ c. Thimphu (capital of Bhutan)

ཐིའན་ཙིན་ /ch./ sm. *thiin cin*

ཐིའུ་ /thīu/ a bud

ཐུ་ནི་སི་ /ch./ Tunisia

ཐུ་བོ་ /thūwu/ older brother

ཐུ་ལུ་ /thūlu/ sm. *thu lud*

ཐུ་ལུད་ /thūlǜü/ spit; va.--*rgyag*; --*'debs* to spit

ཐུག་ /thǜu/ 1. vi. to meet ¶ *kho thug nas 'dir yong ba yin I came here after I met him.* 2. (dat.-loc.+--) to rest on, to depend on ¶ *rgyu rkyen gtso bo ni krung gi dmangs tshogs tsa 'dzugs byas med pa de la thug yod The main cause rests on the fact that the Chinese masses are not organized.* 3. va. to touch, to reach ¶ *khos rgyal po'i zhabs lag pas thug pa red He touched the King's foot with his hand.* ¶ *mi rnams kyi snying la thug pa'i gsar brje a revolution which touches people's hearts* 4. vi. to get into (a fight/ clash) ¶ *'khrug 'dzings shugs che thug ste having gotten into a big fight* 5. up to, until ¶ *zla 2 nas zla ba 3 thug bsdad pa red (He) stayed there from the second to the third month.*

ཐུག་རྐྱེན་ /thūqküün/ accident; vi.--*byung* to have an accident

ཐུག་པ་ /thūqpə/ 1. soup, broth, gruel 2. noodle dishes

ཐུག་འཕྲད་ /thūqṭèè/ visit, meeting, interview; va.--*byed* to visit, to meet, to interview

ཐུག་འཕྲད་ཚོགས་འདུ་ /-- tshōntu/ meeting, mixer

ཐུགས་ /thǜu/ 1. h. of *sems* and *snying* 2. makes non-honorific nouns honorific, e.g. the honorific of *sems khral* is *thugs khral*

ཐུགས་དཀར་ /thūuqaa/ sincerity (h)

ཐུགས་སྐྱེད་ /thūqkèè/ sm. *thugs bskyed*

ཐུགས་བསྐྱེད་ /--/ kindness, concern (h) ¶ *gong sa skyabs mgon chen po'i bla na med pa'i thugs bskyed dang yang dag pa'i dbu khrid la brten nas based on the unequalled concern and leadership of H.H. the Dalai Lama*

ཐུགས་ཁག་ /thūuqaa/ h. of *khag*

ཐུགས་ཁུར་ /thuuqur/ concern, care (h); va. --*gnang*; --*bzhes* to be concerned (with/ about/ over), to care for (h)

ཐུགས་ཁུར་ཟབ་པ་བཞེས་ /--səpseè/ deep/ profound concern (h)

ཐུགས་ཁྱད་ /thuukeè/ h. of *khyad par*

ཐུགས་ཁྲལ་ /thuuṭeè/ h. of *sems khral*

ཐུགས་ཁྲེལ་ /--/ sm. *thugs khral*

ཐུགས་དགོངས་ /thuuqòòn/ h. of *dgongs pa*

ཐུགས་འགན་ /thuuqeèn/ h. of *'gan 'khur*

ཐུགས་འགྱོད་ /thuukùù/ h. of *'gyod pa*

ཐུགས་རྒྱལ་ /thuukeè/ h. of *nga rgyal*

ཐུགས་རྒྱུས་ /thuukùù/ h. of *rgyus*

ཐུགས་ངན་ /thuuṇeèn/ grief, sorrow (h)

ཐུགས་མངའ་ལྟར་ /thuuṇaa tār/ as (you) all know (h)

ཐུགས་ཅག་ /thuucaà/ h. of *cag ga*

ཐུགས་ཆེས་ /thuqceè/ h. of *yid ches*

ཐུགས་རྗེ་ /thōce/ thanks; va. --*zhu* to thank (h)

ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ /--chē/ sm. *thugs rje*

ཐུགས་རྗེ་མེད་པ་ /--meèpa/ unmerciful (h)

ཐུགས་རྗེས་འཛིན་ /thōceè tsiin/ sm. *thugs rjes gzigs*

ཐུགས་རྗེས་གཟིགས་ /--sii/ please

ཐུགས་མཉེས་ /thuuñii/ h. of *mnyes po*

ཐུགས་གཏན་འཁེལ་ /thutèèn qhēē/ h. of *gtan 'khel*

ཐུགས་མཐུན་ /thuutùùn/ h. of *mos mthun*

ཐུགས་དམ་ /thutam/ 1. divination (h) 2. meditation; va. --*la bzhugs* to meditate (h)

ཐུགས་དོགས་ /thutòò/ h. of *dogs pa*

ཐུགས་དྲན་ /thuuṭeèn/ h. of *dran gso*

ཐུགས་བདེ་ /thuute/ h. of *bde po*

ཐུགས་འདོད་ /thuuntùù/ h. of *'dod pa*

ཐུགས་སྣང་ /thuunaan/ h. of *do snang*

ཐུགས་སྣང་གཤིན་པོ་ /--šinpu/ deep concern (h)

ཐུགས་སྤྲོ་ /thuuṭo/ party; va. --*gtong* to give a party

ཐུགས་ཕན་ /thupeèn/ h. of *phan tog*

ཐུགས་ཕན་གསོས་ /--sōò/ va. to be useful/ beneficial (h)

ཐུགས་ཕམ་ /thuupam/ h. of *blo pham*

ཐུགས་འབྲེལ་ /thuuṭee/ h. of *brel ba*

ཐུགས་བློས་ཁེལ་པོ་ /thuulùù qhēēpo/ h. of *blos khel po*

ཐུགས་བློས་གང་ཆོད་ /--qhancòò/ id. as much as you can ¶ *zhal 'debs thugs blos gang chod de gnang Please give as much as you can as a donation.*

ཐུགས་རྨུག་ /thuumuù/ h. of *yid mug*

ཐུགས་མོས་ /thūqmöö/ wish, desire (h)

ཐུགས་སྨོན་ /thūqmüün/ h. of *smon lam*

ཐུགས་རྩོལ་ /thūqtsüü/ h. of *rtsol po*

ཐུགས་བརྩེ་ /thuùtse/ h. of *brtse dung*

ཐུགས་བརྩོན་ /thūqtsüün/ h. of *brtson 'grus*

ཐུགས་ཚ་ /thuù tshā/ vi. h. of *ngo tsha*

ཐུགས་འཛེམས་ /thūŋtseè; thōōn-tseen/ shyness (h)

ཐུགས་ཞིབ་གནང་ /thūšii nāan/ va. to look (at) (h)

ཐུགས་གཡེང་ /thuùyeŋ; thūūyaan/ sm. *thugs khral*

ཐུགས་རབ་ /thūūrəp/ h. of *shes rab*

ཐུགས་རིག་ /thūūrii/ h. of *rig pa*

ཐུགས་རུས་ /thūūrüü/ sm. *thugs brtson*

ཐུགས་རེ་ /thōōre/ h. of *re ba*

ཐུགས་གཞིས་ /thūūšii/ h: of *gshis ka*

ཐུགས་སང་ /thūūsaàn/ leisure time, free time

ཐུགས་སུ་ཕེབས་ /thuù su pheè/ h. of *yid du 'ong*

ཐུགས་སེམས་ /thōōsem/ h. of *sems*

ཐུགས་གསོ་ /thūūsu/ h. of *sems gso*

ཐུགས་བསམ་ /thūūsəm/ h. of *bsam blo*

ཐུང་ /thuùn/ 1. sm. *'thung* 2. adj. comp. of *thung thung* ¶ *'di thung du phyin pa red It became smaller*

ཐུང་ངུ་ /thūŋŋu/ sm. *thung thung*

ཐུང་ཐུང་ /thüntüün/ short

ཐུང་མདའ་ /thūŋtə/ pistol, revolver

ཐུང་མདའ་དཔའ་རྒྱག་ /--theekaà/ free pistol shooting (marksmanship event)

ཐུང་དྲུང་ /ch./ c. Dong Duong (S. Vietnam)

ཐུང་ཝེ་སུའུ་ /ch./ isotope

ཐུང་སི་ /ch./ interpreter

ཐུད་ /thüù/ a food made from cheese, milk, butter and sugar

ཐུད་ལུད་ /thūlüù/ spittle; va. -- *rgyag* to spit (at someone)

ཐུན་མོང་ /thünmuŋ/ common, communal, collective, joint, public ¶ *thun mong gi dgra bo the common enemy*

ཐུན་མོང་གན་རྒྱ་ /--qɛnka/ collective agreement/ contract

ཐུན་མོང་གི་ཁེ་ཕན་ /--qi qhēpɛɛn/ common interest/ welfare

ཐུན་མོང་གི་འགོ་ཁྲིད་ /--qi qutii/ collective leadership

ཐུན་མོང་གི་འཐབ་རྩོད་ /--qi thəptsüù/ common struggle

ཐུན་མོང་གི་འཕྲོད་བསྟེན་ /--qi ṭhööcɛn/ public health

ཐུན་མོང་གི་འཚོ་བ་ /--qi tshōwa/ collective life

ཐུན་མོང་གི་ཞིང་གྲོང་ /--qi šinṭoon/

collective farm

ཐུན་མོང་གི་ཞིང་པ། /--qi šinpə/ collective farmer

ཐུན་མོང་གི་རང་བཞིན། /--qi rəŋšiin/ common/ collective nature

ཐུན་མོང་གི་རེ་འདུན། /--qi rintüün/ common hope/ desire

ཐུན་མོང་གི་བསམ་ཚུལ། /--qi səmtsüü/ common ideas/ attitudes/ views

ཐུན་མོང་གིས། /--qii/together, collectively, jointly ¶ *thun mong gis bdag gnyer byed pa managing collectively*

ཐུན་མོང་འགོག་སྲུང་ /--qoqsuŋ/ joint defense

ཐུན་མོང་ཅན་དུ་འགྱུར། /--cēntu kur/ vi. to become collectivized

ཐུན་མོང་ལྟ་ཚུལ། /--tətsüü/ collective point of view

ཐུན་མོང་ཐོག་ནས། /--thōōnɛɛ̀/ sm. *thun mong gis*

ཐུན་མོང་དུ། /--tu/ together, collectively, jointly, in common ¶ *thun mong du 'go khrid byed to lead collectively* ¶ *thun mong du ngal rtsol byed to do collective labor*

ཐུན་མོང་དུ་བསྒྱུར། /--kur/ va. to collectivize

ཐུན་མོང་དུ་སྤྱོད། /--tu cöö/ va. to be in use commonly/ everywhere

ཐུན་མོང་དུ་གསར་རྩོམ་བྱེད། /--tu sār-tsom chee/ va. to collectively invent/ create

ཐུན་མོང་སྡེ་ཁག /--teqaa/ a collective

ཐུན་མོང་ནས། /--nɛɛ̀/ sm. *thun mong gis*

ཐུན་མོང་དཔལ་འབྱོར། /--pɛɛncoo/ collectivized economy

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། /--məyinpə/ unique, extraodinary, uncommon ¶ *bod pa'i gzhas 'di ni thun mong ma yin pa cig red This Tibetan song is unique.*

ཐུན་མོང་མིན་པ། /--menpə/ sm. *thun mong ma yin pa*

ཐུན་མོང་རྩ་འཛིན། /--tsəntsiin/ common program.

ཐུན་མོང་ཚོང་ར། /--tshōŋra/ the Common Market

ཐུན་མོང་ཞིང་ར། /--šinrə/ collective farm, kolkhoz

ཐུན་མོང་རིང་ལུགས། /--rinluu/ collectivism

ཐུན་མོང་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས། /--la wāŋwɛɛ ləmluu/ collective ownership

ཐུན་མོང་ས། /--sa/ public/ common area, park

ཐུན་མཚམས། /thüntsəm/ dusk, twilight

ཐུབ། /thūp/ (vb.+--) vi. to be able to do verbal action ¶ *nga lha sar 'gro thub gyi red I can (am able to) go to Lhasa.* ¶ *las ka yag po byed ma thub na if (you) are unable to do good work*

ཐུབ་ཆི་ /thūpci/ sm. *thub chu*

ཐུབ་ཆུ་ /thūpcu; thə̄pcu/ button; va. --*rgyag* to button

ཐུབ་ཆེན་པོ་ /thūp chēmpo/ durable

ཐུབ་བསྟན་ /thūtèèn/ 1. Buddhist doctrine/ teachings 2. person's name

ཐུབ་ཐབས་མེད་པ་ /thūptəp mèepa/ impossible

ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་ /thūpə sāŋkɛɛ̀/ the Buddha

ཐུབ་ཚད་ /thūptsèè/ capacity; vi. --*las brgal* to overload

ཐུབ་ཚོད་ /thūptsùù/ bullying; va. --*gtong* to bully

ཐུབ་བཟོད་ /thūpsùù/ durable

ཐུབ་ལྷུང་ /thə̄pluun/ buttonhole

ཐུམ་ /thūùm/ 1. case, sheath, wrapping; va. --*rgyag* to encase, to wrap 2. package, parcel

ཐུམ་ཁྲེས་ /thūmṭeè/ package, bundle

ཐུམ་དི་ /thūmti/ sm. *thum*, 2

ཐུམ་བུ་ /thūmpu/ large spoon

ཐུམས་ /thūùm/ sm. *thum*

ཐུའུ་མུན་གཙང་པོ་ /ch.+tsāanqo/ T'umen Chiang River

ཐུའུ་མེ་སུའུ་ /ch./ terramycin

ཐུའོ་ཀླའི་ཙིའི་ /ch./ sm. *thu'u la ci*

ཐུའོ་ལ་ཙི་ /ch./ tractor, bulldozer

ཐུའོ་ལ་སི་ /ch./ trust (company)

ཐུའོ་ལུའོ་ཚི་ཙི་ /ch./ Trotsky

ཐུར་ /thūu/ 1. down, downhill ¶ *chu thur la rgyugs 'gro skabs when the water runs downhill* 2. spoon

ཐུར་གྱེན་ /thūukèèn/ downhill and uphill, slope ¶ *lam kha 'dir thur gyen mang po 'dug There are many uphill and downhill sections on this road.*

ཐུར་མགོ་ /thūnqu; thōŋqo/ halter (horses)

ཐུར་ཅི་ /ch./ Turkey

ཐུར་ཐག་ /thūutaà/ sm. *thur mgo*

ཐུར་ཐུར་ /thūutur/ sm. *thur du*

ཐུར་དུ་ /thūrtu/ downhill, down

ཐུར་ནས་ཐུར་དུ་ /thūrnèè thūrtu/ down and down

ཐུར་མ་ /thūmaa/ spoon

ཐུར་ཚད་ /thūutsèè/ amount of slope

ཐུར་ལམ་ /thūuləm/ downhill road

ཐུལ་ /thūū/ imp. of *'dul*

ཐུལ་གྱིས་ /thūùqiì/ suddenly

ཐུལ་པ་ /thūūpə/ dress made of skin, fur coat/ dress

ཐུས་ /thūù/ sm. *'thus*

ཐུས་ཉི་སི་ /ch./ Tunisia

ཐེ་ : p. ཐེས་ /thē/ vi. to be included, to belong to, to be mixed with ¶ *phrug gu the bas mi bshi 'dug Including the children, there are four people.*

ཐེ་ཀ་ཙམ་ /thēqetsam/ a little

ཐེ་ཇུས་ /thicüü/ sm. *the gtogs*

ཐེ་གཏོགས་ /thitoo/ intervention, interference; va.--*byed* to interfere, to intervene ¶ *nga tsho'i nang srid la the gtogs byas pa red (They) interfered in our internal affairs.*

ཐེ་གཏོར་ཐ་གཏོར་ /thetɑɑ patɑɑ/ scattered, dissipated, destroyed

ཐེ་ཕིང་ཡང་ /ch./ Pacific Ocean

ཐེ་བས་ /thepɛɛ/ including ¶ *mtho dmag the bas dmag mi khri gcig yod pa red Including the navy, there are ten thousand soldiers.*

ཐེ་བེ་ /thepe/ shuttle-cock

ཐེ་བོང་ /thepoon/ sm. *mthe bong*

ཐེ་བྱུས་ /thicüü/ sm. *the gtogs*

ཐེ་ཙེ་ /thetse/ sm. *thel tse*

ཐེ་ཚོམ་ /thetsom/ suspicion, doubt, hesitation; va.--*byed* to doubt, to suspect, to hesitate; vi.--*za*; --*skye* to have doubts/ suspicions/ apprehensions

ཐེ་ཚོམ་མེད་པ་ /--meepa/ without doubt/ suspicion/ apprehension/ hesitation

ཐེ་ཝན་ /ch./ Taiwan

ཐེ་རེ་ /there/ smooth, unwrinkled

ཐེ་ཧེ་རན་ /ch./ c. Teheran

ཐེ་ཝུ་ /ch./ special committee

ཐེག་ /thee/ 1. imp. of *'degs* 2. sm. *thegs*

ཐེག་ཆེན་ /theqcheen/ Mahayana school of Buddhism

ཐེག་དམན་ /theqmɛɛn/ Hinayana school of Buddhism

ཐེག་ཚད་ /theqtsɛɛ/ load, capacity, deadweight (as in ships); va.--*bkang* to load fully, to load to capacity

ཐེགས་ /thee/ 1. vi. to tolerate, to bear ¶ *'gul sbrug thegs pa'i lag 'dogs chu tshod a shock-proof wrist watch* 2. va. to go (h) ¶ *lha sar thegs skabs when (he) went to Lhasa*

ཐེང་བོ་ /thenpo/ sm. *theng bu*

ཐེང་བུ་ /thenpu/ lame, crippled (in the leg)

ཐེངས་ /theen/ time, occurrence ¶ *thengs gnyis two times* ¶ *da res nga a me ri kar yong thengs gsum pa de red This is the third time I've come to America.*

ཐེངས་མ་ /thenma/ sm. *thengs*

ཐེན་ /then/ sm. *'then*

ཐེན་འཁྲར་ /thenkee/ strained (relations), discord, disagreement, dissension; vi.--*chags*; --*'gyur* to come into discord/ disagreement/ dissension, to become strained (relations) va.--*gtong* to strain relations, to cause discord/ disagreement/ dissension

ཐེན་ཙིན་ /ch./ c. Tientsin

ཐེན་ཙེར་ /thencee/ permanently

ཐེན་ཚེར་ /--/ sm. *then cer*

ཐེན་ཕིང་ /ch./ scales

ཐེན་ཧྲན་རི་བོ་ /ch.+riwu/ T'ien- shan (mountain)

ཐེན་ཨན་མུན་ /ch./ Tien-an-men Square

ཐེན་ཨན་མུན་ཐང་ཆེན་ /ch.+thāŋcɛɛn/ sm. *then an mun*

ཐེན་ཨན་མོན་ /ch./ sm. *then an mun*

ཐིབ་ཆུང་ /thīpcuun/ little finger

ཐེབ་ཆེན་ /thēpceen/ thumb

ཐེབ་མོ་ /thēpmo/ sm. *theb chen*

ཐེབས་ /thēp; thēe/ vi. to undergo, to get (involuntarily), to get hit/ struck by, to reach/ arrive, to suffer ¶ *ngar me mda' thebs nas having gotten injured* ¶ *kho tsho jag pa'i lag par thebs pa red They fell into the hands of the bandits.*

ཐེབས་རྩ་ /thēptsa/ fund, trust, foundation

ཐེམ་སྐས་ /thēmqɛɛ/ steps, rungs (of ladder)

ཐེམ་ཐོ་ /thēmto/ list of households, census, demographic record

ཐེམ་དུད་ /thīmtüü/ sm. *them pa, 2*

ཐེམ་དེབ་ /thēmtep/ sm. *them tho*

ཐེམ་པ་ /thēmpa/ 1. threshold 2. household; dwelling

ཐིམ་ཕུག་ /thīmpuu/ c. Thimphu (capital of Bhutan)

ཐེམ་ཚང་ /thēmtsaan/ family, household

ཐེམ་ཞིང་ /thīmšiin/ terraced field

ཐེའུ་ /thīwu/ sm. *thel tse*

ཐེར་ཀ་ /thēēqe/ two wheeled cart

ཐེར་སྒ་ /thēēqa/ sm. *ther sga*

ཐེར་བཏོན་ /thērtöön/ sm. *ther 'don*

ཐེར་འདོན་ /--/ exposure; va.-- *byed* to expose, to lay bare ¶ *me go'i srid jus de la skyon brjod dang ther 'don byas pa red They criticized and exposed the U.S. policy.*

ཐེར་འབུམ་ /thīrpum/ one million

ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ་ /-- chēmpo/ ten million

ཐེར་མ་ /thēēma/ wool cloth, serge, flannel

ཐེར་ཚལ་སྤར་ཚལ་ /thēētsɛɛ patsɛɛ/ broken, completely destroyed, shredded to pieces; va. - *bzo*; --*gtong* to completely destroy, to shred, to tear up

ཐེར་ཟུག་ /thīrsuu/ unchanging, permanent, enduring

ཐེལ་རྒྱག་ /thēē kāa/ sm. *thel tse rgyag*

ཐེལ་ཙེ་ /thēētse/ seal, stamp; va.-- *rgyag* to affix a seal/ stamp, to sign

ཐེལ་སེ་ /--/ sm. *thel tse*

ཐེས་ /thēe/ p. of *the*

ཐོ་ /thō/ list, note, register, record; va.-- *rgyag*; --*'god*; --*len*; --*'bri* to make a list, to take notes, to register, to enroll

ཐོ་ཀོར་ /thōqΩΩ/ near, nearby

ཐོ་འཁོར་ /--/ sm. *tho kor*

ཐོ་འགོད་ /thōqöö/ 1. listing, registering, enrolling; va. --*byed* to list, to register, to enroll 2. see *tho*

ཐོ་འགོད་སྙན་ཞུ་སང་ /--ñēnsen/ registration

ཐོ་རྒྱག་ /thō kaà/ see *tho*

ཐོ་ཅོ་ /thōco/ nonsense, foolish talk; va. --*byed* to talk nonsense/ foolish

ཐོ་ཐོ་ /thōto/ touching; va. --*gtong* to touch ¶ *'dir tho tho ma gtong Don't touch this.*

ཐོ་ཐོ་རེག་རེག་མེད་པ་ /--reqreè meèpa/ untouched

ཐོ་དེབ་ /thōtep/ any book containg lists, register, account book

ཐོ་རྡོ་ /thōto/ stone boundary marker

ཐོ་བ་ /thōwa; thōō/ hammer; va. --*bshu* to hammer

ཐོབ་ /--/ sm. *tho ba*

ཐོ་འབྲི་ /thō ti/ see *tho*

ཐོ་རིལ་ /thūrii/ sm. *tho ba*

ཐོ་རངས་ /thōraàn/ dawn, daybreak

ཐོ་རེངས་ /thōreŋ/ sm. *tho rangs*

ཐོ་ཡིག་ /thōyii/ list, catalogue, register

ཐོ་ལ་ཅི་ /ch./ tractor

ཐོ་ལེན་ /thō leen/ see *tho*

ཐོ་སུབ་ /thō sūp/ va. to cancel, to write off, to delete

ཐོ་ཨང་ /thōaŋ/ account number

ཐོག་ /thōō/ 1. a noun which functions like a postposition to express a variety of meanings a. on, on top of, (usu.--+*tu*) ¶ *chu thog tu sdod pa'i mi rnams people who live on the water* b. via, through, by means of ¶ *mos gnam thog la yi ge btang ba red She sent a letter by air.* ¶ *de ni dngos don gyi thog nas ra sprod byung ba red It was proved by (means of) facts.* c. in, inside of ¶ *gnam gru thang gi bsam tshul 'bri deb gyi thog tu bsam 'char 'bris pa red He wrote suggestions in the airport's suggestion book.* d. in addition to, on top of ¶ *sngon du sprad pa'i dngul thog sgor khri gnyis bskyar du sprad pa red On top of the money which was given before, (they) again gave 20,000 dollars.* e. durring, at the time of ¶ *chu tshod bcu thog at 10 o'clock* f. concerning, with regard to, about ¶ *'char gzhi 'di'i thog gzhung gis bka' gros gnang ba red The government held discussions about this plan.* 2. roof, cover, top 3. lightning

ཐོག་དཀར་ /thōōqaa/ sm. *thog khung*

ཐོག་ཁ་ /thōōqa/ upstairs, roof

ཐོག་ཁང་ /thōōqaan/ multi-storied house

ཐོག་ཁུང་ /thōōquun/ smoke hole, chimney

ཐོག་ཀུ་ /thōōqu/ 1. fruit 2. point, tip, edge

ཐོག་འགྲོལ་ /thōō qee/ sm. *thog 'bubs*

ཐོག་འཁྲུག་ཀ་ཟངས་མདའ་ /thōŋqōō sāŋta/ lightning

rod

ཐོག་རྒྱག་ /thɔɔ kaà/ vi. to be lightning

ཐོག་རྒྱན་ /thɔɔkɛɛn/ roof ornament

ཐོག་སྒྲ་ /thɔɔta/ thunder accompanying lightning

ཐོག་ཆག་ /thɔɔcaà/ veranda

ཐོག་གཅིག་མ་ /thöcimə/ single-storied (house)

ཐོག་ཏུ་ /thɔɔtu/ see *thog*

ཐོག་ཐག་ /thɔqtaà/ sm. *thog mtha'*

ཐོག་ཐོག་ན་ /thɔɔtɔɔna/ in the very beginning

ཐོག་མཐའ་ /thöqta/ from beginning to end, all

ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་ /--pharsum/ at all times, from beginning to end, from first to last (lit. beginning, end, middle)

ཐོག་དང་དག་ཆར་ /thɔɔtə thaqcaa/ thunder shower

ཐོག་དྲངས་ /thɔɔ thaàn/ p. of *thog 'dren*

ཐོག་དུང་ /thöqtuŋ/ above and below, high and low, upper and lower

ཐོག་འདྲེན་ /thɔɔ teen/ va. to lead, to direct, to govern

ཐོག་མདའ་ /thoŋta/ lightning

ཐོག་བརྡིབས་ /thɔɔ tip/ vi. to have the roof fall in

ཐོག་ནས་ /thɔɔnɛɛ/ see *thog*

ཐོག་ཕང་ /thɔɔpaan/ ceiling

ཐོག་འབུབས་ /thɔɔ pup/ va. to put up a roof

ཐོག་མ་ /thɔɔma/ first, beginning

ཐོག་མ་ཉིད་ནས་ /--ñiinèè/ from the very beginning, from the very first

ཐོག་མ་ཉིད་ནས་བཟུང་ /--suùn/ sm. *thog ma nyid nas*

ཐོག་མ་ནས་ /thɔɔmənɛɛ/ sm. *thog ma nyid nas*

ཐོག་མའི་སྐབས་ /thɔɔmɛɛ qəp/ in the beginning, at first

ཐོག་མའི་རྒྱུ་ཆ་ /thɔɔmɛɛ kupcə/ raw material

ཐོག་མའི་དུས་ /thɔɔmɛɛ thüü/ sm. *thog ma'i skabs*

ཐོག་མའི་སྨན་བཅོས་ /thɔɔmɛɛ mɛncöö/ first (medical) examination

ཐོག་མའི་རྩོམ་ /thɔɔmɛɛ tsōm/ one's first literary work

ཐོག་མའི་མ་ཡིག་ /thɔɔmɛɛ məyii/ first draft

ཐོག་མར་ /thɔɔmaa/ at first, in the beginning

ཐོག་མེད་ /thɔɔmeè/ roofless, open air ¶ *thog med zlos gar khang* *open-air theater*

ཐོག་བརྩེགས་ /thɔɔtseè/ sm. *thog brtsegs*

ཐོག་བརྩེགས་ /--/ story (for buildings) ¶ *thog brtsegs gsum can* *three storied house*

ཐོག་ཚད་ /thɔ̄ɔ̄tsɛɛ̀/ sm. *thog sa*

ཐོག་ལ་ /thɔ̄ɔ̄la/ sm. *thog tu*

ཐོག་ས་ /thɔ̄ɔ̄sa/ floor (of house/ building)

ཐོགས་ /thɔ̄ɔ̀/ 1. vi. ti take time, to elapse (of time) ¶ *dus yun ring por thogs kyi ma red It will not take a long time.* 2. imp. of *'thag*

ཐོགས་འགག་ /thɔ̄ŋqaà/ obstacle, barrier, hindrance

ཐོགས་རྡུག་མེད་པ་ /thōqtuù meèpa/ without hindrance/ obstruction

ཐོགས་པ་ /thɔ̄qpa/ hesitation, hindrance, obstruction

ཐོགས་པ་མེད་པ་ /--meèpa/ sm. *thogs thug med pa*

ཐོགས་མེད་ /thɔ̄qmeè/ sm. *thogs thug med pa*

ཐོང་ /thōòn/ 1. sm. *thong gshol* 2. imp. of *gtong*

ཐོང་མཁན་ /thōŋɦɛɛn/ plowman

ཐོང་ལྕགས་ /thōŋcaà/ iron plow tip, iron plowshare

ཐོང་པ་ /thōŋpa/ sm. *thong mkhan*

ཐོང་གཤོལ་ /thōŋšöö/ a plow

ཐོང་གཤོལ་ལྕགས་གཉིས་འཁོར་གཉིས་མ་ /--cəqɦii qhōrɦiimə/ two-wheeled two-shared plow

ཐོད་ /thöö/ above, over ¶ *de'i thod du spang ri gcig 'dug There is a meadow above that.*

ཐོད་ཆ་ /thööca/ upper part/ level

ཐོད་གཏུགས་ /thüütuù/ counterbalancing; va. --*byed* to counterbalance

ཐོད་པ་ /thöpa/ skull

ཐོན་ /thöön/ 1. ch. regiment, regimental headquarters 2. vi. to come out, to leave, to depart ¶ *slob grwa che ba nas thon te a rir phyin pa red After leaving (graduating) school, (he) went to the U.S.* 3. vi. to become evident, to appear ¶ *lkog gshom de gsal por thon pa red The conspiracy became evident.* 4. to be produced ¶ *phag rir sngar nas 'bru rigs thon gyi yod pa ma red Formerly, no grains grew in Phari.*

ཐོན་ཐང་ /ch./ Regimental Commander

ཐོན་སྐྱེད་ /thönkeè/ production; va. --*byed* to produce

ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ /--qi ŋööpo/ products

ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་ /qi tōpšuù/ productive strength/ power, productivity

ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་ /--qi thəptsöö/ the struggle for production

ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ཐབས་རྩལ་ /--qi thəptsöö/ production methods

ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་འདོད་པ་ /--qi töpa/ production morale

ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ནུས་ཤུགས་ /--qi nüüšuù/ productive forces

ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ /--qi thewa/ rela

tions of production

ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ཚད་ /--qi tshöö/ productivity

ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ལས་འགན་ /--qi lεnqεεn/ production quota/ obligation

ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ལས་ཚད་ /--qi lεεcöö/ prodictivity, productive rate

ཐོན་སྐྱེད་མཁས་པ་ /--qhεεpa/ production expert

ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་ /--qhoŋpee/ development/ improvement/ advance in production

ཐོན་སྐྱེད་འགྲན་བསྡུར་ /--têêntur/ labor emulation, production race

ཐོན་སྐྱེད་རྒྱུ་ཆས་ /--kupcə/ means of production

ཐོན་སྐྱེད་རྒྱུ་ཆས་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་ /--waŋwεε ləmluù/ the system of capital goods ownership, the system of the ownership of the means of production

ཐོན་སྐྱེད་ངལ་རྩོལ་ /thönkeè ŋεεtsöö/ production labor

ཐོན་སྐྱེད་སྔོན་ཐོན་མཁན་ /--ŋöntöön ñεεn/ outstanding worker/ producer

ཐོན་སྐྱེད་སྔོན་ཐོན་པ་ /--pa/ sm. *thon skyed sngon thon mkhan*

ཐོན་སྐྱེད་ཆག་ /thönkeè chaà/ vi. to decrease in output/ production

ཐོན་སྐྱེད་ཆུང་ངུ་བ་ /--chüŋuwə/ small producer

ཐོན་སྐྱེད་མཆོངས་བསྐྱོད་ཆེན་པོ་ /--choŋ köö chenpo/ the great leap forward in production

ཐོན་སྐྱེད་འཆར་གཞི་ /--chəəši/ production plan ¶ *da lo'i thon skyed 'char gzhi the production plan for this year*

ཐོན་སྐྱེད་ཉམས་མྱོང་ /--ñamñoon/ production experience

ཐོན་སྐྱེད་མཉམ་ལས་ /--ñamlεè/ cooperative production ¶ *thon skyed mnyam las khang production/ producer's cooperative*

ཐོན་སྐྱེད་སྟོབས་ཤུགས་ /--töpšuù/ sm. *thon skyed kyi stobs shugs*

ཐོན་སྐྱེད་དང་བྲལ་ /--taŋ thεε/ vi. to be diverted from production

ཐོན་སྐྱེད་ནུས་ཤུགས་ /--nüüšuù/ sm. *thon skyed kyi nus shugs*

ཐོན་སྐྱེད་དོ་དམ་ /--totam/ production control/ supervision

ཐོན་སྐྱེད་སྤེལ་བ་དང་མཁོ་སྤྲོད་འགན་ལེན་ /--peewa taŋ qhotöö qhεnleen/ ch. slog. develop production and guarantee supply

ཐོན་སྐྱེད་བྱ་རིམ་ /--chərim/ production process

ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་ /--cheè/ see *thon skyed*

ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་སྟངས་སྲིད་གཞུང་མེད་པའི་རྣམ་པ་ /--chetaàn siišuun meepεε nampa/ anarchical production

ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་ཚུལ་ /--chitsüü/ sm. *thon skyed byed lugs*

ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་ལུགས་ /--chiluù/ mode/ way of production

ཐོན་སྐྱེད་མ་ཡིན་པ་ /--məyinpə/ non-productive

ཐོན་སྐྱེད་ཡོ་བྱད་ /--yopcɛɛ/ sm. *thon skyed rgyu chas*

ཐོན་སྐྱེད་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ production brigade/ team, work brigade

ཐོན་སྐྱེད་རུ་ཆེན་ /--ruceen/ large division of a production team/ brigade

ཐོན་སྐྱེད་རུ་དཔུང་ /--rupuùn/ sm. *thon skyed ru khag*

ཐོན་སྐྱེད་རོགས་རམ་ /--rɵ̃qreè/ mutual assistance in production

ཐོན་སྐྱེད་ལ་ཞུགས་ /--la suù/ va. to begin production, *to participate in production*

ཐོན་སྐྱེད་ལག་ཆ་ /--laqca/ productive implements/ tools

ཐོན་སྐྱེད་ལག་རྩལ་ /--laqtsɛɛ/ production technique/ skill

ཐོན་སྐྱེད་ལུས་རྩལ་ /--lüütsèè/ sm. *thon skyed 'gran bsdur*

ཐོན་སྐྱེས་ /thönkeè/ resources

ཐོན་ཁུངས་ /thünquùn/ 1. resources 2. produce, output

ཐོན་གྲངས་ /thöntaàn/ amount/ rate/ level of production, yield, output

ཐོན་གྲངས་རྩི་ /--tsī/ va. to count/ calculate output/ yield

ཐོན་གྲངས་རྩི་བའི་བཟོ་གླ་ /--tsīpèè sola/ sm. *thon grangs brtsis pa'i phogs thob*

ཐོན་གྲངས་བརྩིས་པའི་ཕོགས་ཐོབ་ /--tsīīpèè phɵ̃ɵ̃top/ piece-work wage

ཐོན་སྒོ་ /thönqo/ 1. exit 2. source 3. va. *--byed (phye)* to utilize, to exploit (resources, usu. water) ¶ *chu shugs kyi thon sgo 'byed pa'i 'char gzhi a plan for utilizing water power*

ཐོན་དངོས་ /thönŋöö/ products ¶ *lag shes sgyu rtsal gyi thon dngos handicraft products*

ཐོན་ཆས་ /thöncɛɛ/ sm. *thon dngos*

ཐོན་ཆེ་ /thönce/ high yield ¶ *thon che lo tog high yield crops*

ཐོན་བརྟན་འཕབ་ཆེ་ /thönteen pəpche/ stable and high yielding (usu. crops)

ཐོན་དཔུང་ /ch.+puùn/ regiment

ཐོན་སྤེལ་ /thönpee/ increasing production/ output; va. *--byed; --gtong* to increase production

ཐོན་སྤེལ་གྲོན་ཆུང་ /--thüncuun/ ch. slog. increase production and economize (decrease expenses)

ཐོན་སྤེལ་སྒྲིད་མཁྲེས་ /--cööqhɛɛ/ sm. *thon spel gron chung*

ཐོན་ཕྱག་ /thöncaà/ taking leave, bidding farewell, saying goodbye; va. *--zhu* to say goodbye,

to bid farewell, to take leave

ཐོན་འཕེལ་ /thönpee/ sm. *thon spel*

ཐོན་འབབ་ /thönpəp/ yield, harvest

ཐོན་འབོར་ /thönpɑɑ/ sm. *thon grangs*

ཐོན་འབྲས་ /thönṭɛɛ/ achievement, accomplishment, result

ཐོན་ཚད་ /thöntsɛɛ/ sm. *thon grangs*

ཐོན་ཚད་ཀྱི་རིན་གོང་ /--qi rinqoon/ output/ production value

ཐོན་ཚད་འགན་ལེན་ /--qhenleen/ responsibility for output/ yield

ཐོན་ཚད་གཏན་འཁེལ་ /--tenqee/ fixed/ set amount of production

ཐོན་ཚད་མཐོ་པོ་ /--thōpo/ high yield/ output/ production

ཐོན་ཚད་མཐོན་པོ་ /--thönpo/ sm. *thon tshad mtho po*

ཐོན་ཚད་བསྡོམས་གྲངས་ /--tomtaan/ gross output, total output

ཐོན་ཚད་དམའ་པོ་ /--māpo/ low yield/ output/ production

ཐོན་ཚད་ལས་བརྒལ་ /--lɛɛ qɛɛ/ vi. to exceed the quota of production, to overfulfil the production target

ཐོན་རྫས་ /thöntsɛɛ/ products, produce ¶ *phyi rgyal gyi thon rdzas foreign products*

ཐོན་རྫས་ཀྱི་ཚད་གཞི་ /--qi tsheesi/ specifications/ standards of products

ཐོན་རྫས་ཀྱི་རིན་ཐང་ /--qi rintaan/ value of output

ཐོན་རྫས་བརྗེ་རེས་ /--ceree/ exchange of products

ཐོན་རྫས་སྤུས་ཞན་ /--puusee/ low quality/ inferior goods

ཐོན་རྫས་མང་ཐག་པ་ /--manthaapə/ surplus of production

ཐོན་རྫས་མ་གནས་ /--manɛɛ/ cost of products/ goods

ཐོན་རྫས་རིན་ཐང་བསྡོམས་འབོར་ /--rintaan tompɑɑ/ total value of output

ཐོན་ཟོག་ /thönsɑɑ/ sm. *thon rdzas*

ཐོན་ཟོང་ /thönson/ sm. *thon rdzas*

ཐོན་ཡུལ་ /thünyüü/ region where (something) is produced, place of origin

ཐོན་ཡོན་ /ch./ member of an organization

ཐོན་ལས་ /thönlɛɛ/ industry ¶ *thon las khag-gi bzo pa workers of the (various) industries*

ཐོན་ལས་རྫས་གྲབས་དཔུང་སྡེ་ /--ceetəp pünte/ industrial reserves

ཐོན་ལས་མ་རྩ་ /--matsa/ industrial capital

ཐོན་ལས་བཟོ་པ་ /--sopa/ industrial worker

ཐོན་ལས་བཟོ་ཚོགས་ /--sotsɑɑ/ industrial labor union

ཐོན་ལས་གསར་བརྗེ་ /--sarce/ industrial revolution

ཐོན་ལེགས་ /thönleè/ abundant/ good production

ཐོན་ས་ /thönsa/ sm. *thon yul*

ཐོན་གསར་ /thönsaa/ new (invention or product) ¶ *deng dus thon gsar gyi go lag modern new weapons*

ཐོན་གསལ་ /thöönsɛɛ/ direct discourse introducer: as appeared ¶ *wa shing kron nas spyi zla 1 tshes 17 nyin thon gsal (the story) appeared on the 17th of January in Washington*

ཐོབ་ /thōp/ 1. vi. to get, to obtain, to achieve, to gain ¶ *byas rjes shin tu chen po thob pa red (They) achieved a great result.* 2. vi. to win ¶ *dngul zhe drags thob-song (He) won a lot of money.*

ཐོབ་སྐལ་ /thōpqɛɛ/ share, portion

ཐོབ་ཁུངས་ /thūpquùn/ place/ group/ section where one belongs, constituency

ཐོབ་ཁྲལ་ /thōpṭɛɛ/ income tax

ཐོབ་གྲངས་ /thōpṭaàn/ quotient (math)

ཐོབ་ཆ་ /thōpca/ sm. *thob skal*

ཐོབ་ཆི་ /thūpci; thəpcu/ button; va. *--rgyag* to button

ཐོབ་ཆུ་ /thūpcu/ sm. *thob chi*

ཐོབ་ཐང་ /thōptaan/ 1. rights ¶ *yul 'ga' zhig nang bud med la 'os bsdu'i thob thang med In some countries women don't have the right to vote.* 2. status, title, position

ཐོབ་ཐང་དང་རིམ་པ་ /--taṇ rimpə/ title and rank

ཐོབ་ཐང་དང་ལོ་རྒྱུས་ /--taṇ lükùü/ qualifications and background, curriculum vitae

ཐོབ་དོགས་ཤོར་དོགས་ /thōptɔ̀ɔ sɔ̄ɔtɔ̀ɔ/ indecisive (lit. fearful of winning, fearful of losing)

ཐོབ་ཚིར་ /thūptsii/ sm. *thob skal*

ཐོབ་ཡིག་ /thūpyii/ catalogue, register, roll

ཐོབ་ཤོར་ /thəpšöö/ winning and losing

ཐོབས་ /thōp/ imp. of *'debs*

ཐོམ་བུ་ /thūmpu/ scoop

ཐོའན་ /ch./ sm. *thon*, 1

ཐོར་ /thɔɔ/ p. of *'thor*

ཐོར་གནས་བཟོ་པ་ /thɔrnɛɛ̀ sopa/ casual worker

ཐོར་པ་ /thɔɔpa/ pimple; vi. *--skye* to get pimples

ཐོར་འཐོ་ /thɔnto/ remains of something scattered/ destroyed, a remnant

ཐོར་བུ་ /thörpu/ scattered, dispersed, few, fragmentary ¶ *nyin tho thor bu diary fragments* ¶ *lung pa 'dir rgya mi thor bu yod pa red There are few Chinese in this area.*

ཐོར་བུར་གནས་ /thöpur nɛ̀ɛ/ scattered localities

ཐོར་མ་ /thɔɔma/ sm. *thor bu*

ཐོར་ཞིག་ /thöršii/ failed, collapsed, crumbled, defeated ¶ *srid byus 'di thor zhig tu song ba red The strategy collapsed.*

ཐོར་རེ་གཏོང་ /thɔ̄ɔre tɔ̄ɔŋ/ va. to scatter, to disperse

ཐོལ་གྱིས་ /thööqiì/ suddenly, all at once

ཐོལ་པ་ /thööpa/ sm. *'thol pa*

ཐོལ་བྱུང་ /thüücuuŋ/ come/ arise suddenly

ཐོལ་བྱུང་འགྱོད་བཤགས་ /--köös̆aà/ sudden repentence

ཐོས་ /thöö/ vi. to hear

ཐོས་ཆུང་ /thüücuu/ ignorant

ཐོས་ལྡན་ /thöötɛɛn/ learned

ཐོས་པ་ཅན་ /thööpacɛɛn/ sm. *thos ldan*

ཐོས་བྱེད་ /thöceè/ ears

ཐོས་མང་ /thömaaŋ/ sm. *thos ldan*

མཐང་ /thāŋ/ lower part of the body

མཐའ་ /thā/ limit, edge, end

མཐའ་ཀླས་ /thālɛɛ/ sm. *mtha' med*

མཐའ་སྐོར་ /thāqɔɔ/ surrounding, around all sides ¶ *bros sa'i lam mtha' skor gyi nang nas rbad de bcad pa red (They) completely cut off the escape route from all sides.* va. --*byed* to surround, to encircle

མཐའ་སྐྲོད་ /thāṭöö/ driving out, expelling, evicting; va. --*gtong* to drive out, to expell, to evict

མཐའ་བསྐོར་ /thāqɔɔ/ sm. *mtha' skor*

མཐའ་ཁུལ་ /thəqüü/ frontier/ border region

མཐའ་འཁོབ་ /thāqop/ wilderness, boondocks

མཐའ་འཁོབ་པ་ /--pa/ barbarians, hicks

མཐའ་འཁོར་ /thāqɔɔ/ sm. *mtha' skor*

མཐའ་འཁྱོངས་ /thākoŋ/ sm. *mtha' 'khyol*

མཐའ་འཁྱོལ་ /thākoö/ 1. seeing through (to the end), carrying through to completion; va. --*byed* to see through, to carry through to completion 2. /thā khöö/ va. sm. *mtha' 'khyol byed*

མཐའ་གྲུ་ /thəṭu/ sm. *tha gru*

མཐའ་སྐོར་ /thāqɔɔ/ circumference ¶ *'dzam gling gi mtha' skor the circumference of the world*

མཐའ་ངོས་ /thāŋöö/ edge, outskirts

མཐའ་གཅིག་ /thācii/ top, peak, summit, acme

མཐའ་གཅིག་ཏུ་ /thā ciqtu/ 1. consistently, always, continually ¶ *dmar po'i ring lugs la mtha' gcig tu ngo rgol byed pa'i rgyal khab countries that consistently oppose communists* ¶ *mi dmangs dang mtha' gcig tu mdza' brtse'i 'brel ba zhig btsugs yod pa red (They) have always established friendly relations with the people.* 2. to/ on one side, aside ¶ *nga tsho'i chos mtha' gcig tu bskyur na 'grigs kyi red dam Is it right to cast aside our religion?*

མཐའ་གཅིག་པའི་རང་བཞིན་ /thāciqpèe rəŋšiin/ absoluteness

མཐའ་ཆད་ /thācɛɛ̀/ lowly ¶ *skye bo mtha' chad gcig* a *lowly human*

མཐའ་ཆོད་ /thā chȫȫ/ sm. *thag chod*

མཐའ་མཇུག་ /thə̄ncuù/ the end, the last

མཐའ་མཇུག་ཏུ་ /--tu/ in the end, finally, at last

མཐའ་གཉིས་སུ་གྱེས་ /thāñiisu kee/ va. to split up into two extremes

མཐའ་མཉམ་པའི་དབྱིབས་ /thāñampɛɛ yīp/ equilateral shape

མཐའ་མཐར་ཐུག་ས་ /thāthar thūqsə/ limit, limitation

མཐའ་དག་ /thātaà/ all, every

མཐའ་བསྡོམས་ /thāntom/ final (as drafts, etc.) ¶ *mtha' bsdoms kyi gros chod final resolution*

མཐའ་ནས་སྐོར་ /thānɛɛ̀ qΩΩ/ sm. *mtha skor byed*

མཐའ་དཔྱོད་ /thācöö/ examination, inspection; va. --*byed* to examine, to inspect

མཐའ་བེར་ /thāpee/ lasso; va. --*rgyag* to lasso

མཐའ་བྲལ་ /thāṭɛɛ/ vast, extensive, limitless, endless

མཐའ་འབྲས་ /thānṭɛɛ̀/ result, outcome, finale, end

མཐའ་མ་ /thāma/ end, last, final ¶ *mtha' ma'i gnas tshul thon pa zhig gi nang in the last report that has come out*

མཐའ་མ་འཁྱོལ་ /thā mhākȫȫ/ to abandon work before completion

མཐའ་མ་འཁྱོལ་བར་དུ་ /--pətöö/ until completion

མཐའ་མང་གི་དབྱིབས་ /thāmaŋqi yīp/ polygon

མཐའ་མའི་རྒྱལ་ཁ་ /thāmɛɛ kɛɛqa/ ultimate victory

མཐའ་མའི་ནན་ཚིག་བརྡ་ཡིག་ /--ṇèèn-tsii təyiì/ ultimatum

མཐའ་མའི་འབྲས་བུ་ /--ṭèèpu/ final result

མཐའ་མར་ /thāmar; thāmaa/ in the end, at last, finally

མཐའ་མི་ /thəmi/ barbarians, hicks

མཐའ་མེད་ /thāmeè/ sm. *mtha' bral*

མཐའ་མཚམས་ /thāntsam/ border, frontier, remote

མཐའ་ཞན་ /thāsɛɛn/ worst ¶ *lto gos mtha' zhan the worst food and clothes*

མཐའ་བཞི་ /thāsi/ the four ends, everywhere

མཐའ་རྫོགས་ /thātsΩΩ/ endless

མཐའ་ཟད་ /thā sɛɛ̀/ vi. to wear out

མཐའ་ཡས་ /thāyɛɛ̀/ sm. *mtha' bral*

མཐའ་རུ་ /thəru/ sm. *mthar*

མཐའ་ལ་ /thāla/ sm. *mthar*

མཐའ་སྲུང་ /thəsuùn/ frontier/ border

defence

མཐའ་སྲུང་དམག་དཔུང་ /--məqpuùn/ frontier/ border defence troops

མཐའ་གསལ་མཐིལ་མཐོང་ /thāsɛɛ tiitoòn/ vi. to come to light, to become publicly known

མཐར་ /thār/ 1. in the end, finally, at last ¶ *mthar kho tsho dmag rgyab pa red In the end, they went to war.* 2. border, edge, limit ¶ *zhing kha'i mthar around the edge of the field*

མཐར་སྐྱེལ་ /thār kēē/ va. to see through to the end, to complete

མཐར་སྐྲོད་ /thārtöö/ sm. *mtha' skrod*

མཐར་སྐྲོད་གཏོང་སྤྱོད་གནམ་གྲུ་ /--tōn-cee nəmtu/ pursuit / fighter plane

མཐར་སྐྲོད་དམག་གྲུ་ /--məqtu/ destroyer (ship)

མཐར་འཁྱོལ་ /thaaköö/ sm. *mtha' 'khyol*

མཐར་གྱིས་ /thārqii/ gradually, by degrees/ stages

མཐར་ཆགས་ /thārcaà/ series, layers

མཐར་ཆགས་པར་ /--par/ in succession, one after another

མཐར་གཏུགས་ /thərtuù/ sm. *mthar thug*

མཐར་གཏུགས་ནས་བཤད་ན་ /--nɛɛ̀ šɛɛna/ in the final/ last analysis

མཐར་ཐུག་ /thərtuù/ sooner or later, in the end, in the long run, in the final analysis ¶ *me go'i mi dmangs ni mthar thug rang gi rgyal khab kyi bdag por 'gyur thag chod yin zhes kyang bstan pa red As for the American people, sooner or later it is certain they will become masters of their own country.*

མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་ /--qi miqyuu/ ultimate end/ goal/ objective

མཐར་ཐུག་རྙེད་དོན་ /--ñeetön/ conclusion, outcome, result

མཐར་ཐུག་ཏུ་ /--tu/ sm. *mthar thug*

མཐར་ཐུག་ཚད་ /--tshɛ̄ɛ̀/ limit, restriction

མཐར་ནན་ /thārnɛɛn/ insisting; va. *--byed* to insist

མཐར་སྤུར་ /thəəpur/ sm. *mthar skrod*

མཐར་ཕྱིན་ /thərciin/ thorough, complete, exhaustive ¶ *ri'i rtser mthar phyin 'dzegs thub pa red (They) were able to climb completely to the peak of the mountain.* va. /thar chiin/; *--byed; --du gtong* to carry through, to see to completion/ the end, to do to the nth degree; va. *--bsgyur* to change radically

མཐར་ཕྱིན་པར་ /--par/ completely, thoroughly, exhaustively ¶ *pham nyes ga tshad mthar phyin par byung na'ang de tsam gis yag gi red However complete the defeat is, so much the better.*

མཐར་ལྷུང་ /thār lhūn/ vi. to fall into decay, to degenerate

to deteriorate

མཐིང་ /thiŋ/ sky blue, azure

མཐིང་ཀ་ /thiŋkə/ light blue

མཐིལ་ /thīl;thīī/ 1. bottom, lowest part 2. palm, sole ¶ *lag mthil palm of the hand*

མཐིལ་རྟོལ་ /--töö/ va. to expose, to lay bare, to poke a hole in ¶ *kho tsho'i srid jus mthil mthar phyin par rtol ba red (They) completely exposed their strategy.*

མཐིལ་སྟོན་ /thiitün/ sm. *mthil 'don*

མཐིལ་བརྟོལ་ /thii töö/ sm. *mthil rtol*

མཐིལ་འདོན་ /thiitün/ exposing, revealing, laying bare; va. /thii tön/; --*byed* to expose/ reveal, to lay bare

མཐིལ་རྡོལ་ /thii töö/ vi. to be exposed/ revealed, to be laid bare

མཐིལ་ཕྱིན་ /thiiciin/ sm. *mthar phyin*

མཐིལ་ཕྱིན་པར་ /--par/ sm. *mthar phyin par*

མཐིལ་ཞལ་ /thiiśèè/ floor

མཐུ་ /thū/ 1. power, strength, force 2. curse, sorcery; va. -- *rgyag* to curse, to do sorcery

མཐུ་གཏད་ /thūtèè/ curse

མཐུ་སྟོབས་ /thūtòp/ 1. power, strength, force 2. the strength/ power/ force of a curse

མཐུ་ལྡན་ /thūtèèn/ powerful, strong

མཐུ་མེད་ /thūmee/ 1. powerless, feeble, weak 2. (neg.+vb.+ --) no choice but to do the verbal action ¶ *nga'i gzhung gis gros mthun der cha 'jog mi byed mthu med byung My government had no choice but to abide by that agreement.*

མཐུ་ཡིས་ /thū yii/ sm. *mthus*

མཐུ་ཡོད་པ་ /thū yööpa/ effective, potent, efficacious

མཐུག་ /thuu/ adj. comp. of *mthug po*

མཐུག་འདེབས་ /thūqtəp/ close/ thick sowing

མཐུག་པོ་ /thuqpu/ 1. thick ¶ *pags pa mthug po thick skin* 2. deep (usu. with sleep) ¶ *gnyid mthug por khug pa red (He) fell into a deep sleep.*

མཐུག་འདྲ་སྙབ་སྣོན་ /thūqti səpnüün/ equalization, balancing; va.--*byed* to equalize/ balance

མཐུག་ཚད་ /thūqtsèè/ thickness, density

མཐུད་ /thüü/ 1. va. to make up a shortage 2. va. to join two ends, to piece on, to graft 3. see mthud nas

མཐུད་ཀ་ /thüüqə/ supplement, subsidy

མཐུད་རྐྱག་དབྱུག་པ་ /thüükuu yūqpə/ stick used in relay races

མཐུད་རྐྱག་རྩལ་འགྲན་ /--tsɛɛtɛɛn/ relay race

མཐུད་ནས་ /thüü nee/ continuing, following ¶ *tshogs 'du 'go tshugs pa'i gsung bshad gnang rjes khos der mthud nas gsung bshad gnang ba red After the openning speech he continued speaking.*

མཐུད་བྱེད་འཁྲུལ་འཁོར་ /thüücee thüüqoo/ machine for joining/ piecing together

མཐུད་སྦྱོར་ /thüücoo/ joining, piecing together, grafting; va.--*byed* to join, to piece together, to graft

མཐུད་ཚབ་ /thüütsəp/ substitute, fill-in; va.--*byed* to take the place of, to substitute for, to fill in

མཐུད་འཛིན་ /thüü tsiin/ vi. to succeed

མཐུད་འཛུགས་གཉིས་སྨིན་འདེབས་ /thüütsuu ñiimiin ʈεε/ double crop/ harvest rice

མཐུད་སྐྱོང་ /thüüsuün/ relief (of troops); va.--*byed* to take over, to relieve (troops)

མཐུན་ /thüün/ vi. to be in harmony, to be compatible, to be in accord/ agreement with ¶ *'di ni 'dzam gling zhi bde'i khe phan dang yang mthun pa red It is also in accord with the benefits of world peace.*

མཐུན་རྐྱེན་ /thünkeen/ anything required/ necessary, resources, means, facilities, materials, goods ¶ *thon skyed yar rgyas gtong bar zhing chu sbyor lud sogs kyi mthun rkyen dgos kyi red Resources such as irrigation water and fertilizers are needed to improve production.* ¶ *phyi'i mthun rkyen external means/ resources* vi.--*'dzoms* to be in a state of having all kinds of resources/ materials/ goods/ facilities, to have an abundance of *mthun rkyen* va.--*bzo* to make resources/ materials/ facilities/ means ¶ *gnad don 'di thag gcod byed par mthun rkyen bzos pa red (They) made the means for settling that question (issue).*

མཐུན་རྐྱེན་གྲ་སྒྲིག་ /--ʈhəʈii/ necessary arrangements, requisites

མཐུན་རྐྱེན་ཕོགས་དངུལ་ /--phoonüü/ scholarship, fellowship

མཐུན་རྐྱེན་འཛོམས་ /--tsom/ see *mthun rkyen*

མཐུན་རྐྱེན་འཛོམས་པོ་ /--tsompo/ having all kinds of *mthun rkyen*, abundant in *mthun rkyen*

མཐུན་རྐྱེན་བཟོ་ /--so/ see *mthun rkyen*

མཐུན་གྲོགས་ /thüntoo/ friend

མཐུན་གྲོགས་རྒྱལ་ཁབ་ /--keeqəp/ ally, friendly nation

མཐུན་གྲོགས་ཚོགས་པ་ /--tshoqpa/ club

མཐུན་གྲོས་ /thünʈüü/ consultation, deliberation, discussion; va.--*byed* to consult/ deliberate, to hold discussions

མཐུན་གྲོས་ཆིངས་ཡིག་ /--chinyii/ treaty (mutually agreed upon)

མཐུན་གྲོས་ཆོད་ཡིག་ /--chüyii/ agreement, accord

མཐུན་འགྱུར་ཡི་གེ་ /thǖnkuu yiqi/ letter of recommendation

མཐུན་འགྲིག་ /thǖntii/ arranging or negotiating for peace/ friendship/ harmony; va.--*byed* to negotiate or arrange peace/ friendship/ harmony

མཐུན་སྒྲིལ་ /thǖntii/ unity ¶ *mthun sgril gyis zhi bde srung skyob byed dgos Through unity we should defend peace.* va. --*byed* to unite ¶ *'dzam gling yongs kyi mi dmangs rnams mthun sgril byas nas all the people of the world having united*

མཐུན་སྒྲིལ་–སྐྱོན་བརྗོད་– མཐུན་སྒྲིལ་ /--könċöö--/ ch. slog. unity-criticism- unity (for the purpose of unity, criticism-- from out of criticism, unity)

མཐུན་སྒྲིལ་འཐབ་རྩོད་ /--thəptsöö/ united struggle

མཐུན་སྒྲིལ་མེད་པ་ /--meepa/ disunified, discordant

མཐུན་སྒྲིལ་ལས་སྐྱོང་ལྷན་ཚོགས་/--leekon lhentsoo/ solidarity council

མཐུན་སྒྲིལ་ལས་འཛིན་ཡུ་ཡོན་ལྷན་ཚོགས་ /--leentsiin üyün lhentsoo/ sm. *mthun sgril las skyong lhan tshogs*

མཐུན་སྒྲིལ་ག་ཤོག་ཁ་/--šooqa/ ally, alliance

མཐུན་སྒྲིལ་ག་ཤོག་ཁ་ཆེན་པོ་ /--chempo/ ch. The Great Alliance (name of a Lhasa Red Guard group)

མཐུན་ཆ་ /thǖncə/ (*dang*+--) in agreement/ conformity/ harmony ¶ *'di ni deng dus kyi spyi tshogs dang mthun cha red This is in conformity with modern society.*

མཐུན་འཇུག་བྱེད་ /thǖncuu chee/ va. to bring about agreement/ harmony/ cordial relations

མཐུན་ཉེ་ /thǖnñe/ close/ friendly relations; va.--*gtong* to establish close/ friendly relations

མཐུན་ཐབས་ /thǖntəp/ compromise, reconciliation; va.--*byed* to compromise, to reconcile, to bring about harmony/ agreement

མཐུན་ཐབས་མེད་པ་ /--meepa/ irreconcilable, uncompromisable ¶ *'gal ba 'di mthun thabs med pa zhig red This is an irreconcilable contradiction.*

མཐུན་པ་ /thǖnpə/ 1. (*dang*+ --) sm. *mthun cha* 2. suitable, appropriate, proper ¶ *las ka mthun pa suitable work*

མཐུན་པའི་རང་བཞིན་ /thǖnpee rəŋšiin/ compatibility, harmony

མཐུན་པའི་རླུང་ /--lūŋ/ favorable wind

མཐུན་པར་བྱེད་ /thǖnpar chee/ 1. va. to do appropriately 2. sm. *mthun 'jog byed*

མཐུན་པོ་ /thǖnpu/ friendly, compatible, harmonious ¶ *kho tsho mthun po yod pa red They are friendly.* ¶ *tshos gzhi 'di gnyis mthun po red These two colors are compatible.* va.--*byed* to be friendly/ compatible, to get along well with

མཐུན་ཕྱོགས་ /thǖncöö/ allies, pro-

¶ *a ri mthun phyogs rgyal khab pro-American countries*

མཐུན་འབྲེལ་ /thüntee/ sm. *mthun lam*

མཐུན་སྒྲོར་ /thüncöö/ regulation, balance, adjustment; va. --*byed* to regulate, to balance, to adjust, to even out

མཐུན་སྦྲེལ་ /thüntee/ sm. *mthun lam*

མཐུན་མོང་ /thünmuün/ sm. *thun mong*

མཐུན་སྨན་ཁང་ /thün mēnqaan/ bh. Friendship Hospital

མཐུན་ཚོགས་ /thüntsöö/ council, society, association ¶ *ri pin rig rtsal pa'i mthun tshogs the Japanese Artists and Writers Association*

མཐུན་ཟབ་ /thünsəp/ good/ close friendship

མཐུན་ལམ་ /thünləm/ friendship, friendly/ cordial relations, good will; va. --*byed;* --*dzugs* to make friends, to establish friendship/ good will

མཐུར་ /thür/ sm. *mthur mgo*

མཐུར་མགོ་ /thōŋqo/ bridle

མཐུར་ཐག་ /thōŋtaà/ rope used to tie horse, reins

མཐུར་མ་ /thümaa/ spoon

མཐུས་ /thüü/ by the power of, because of ¶ *rlung dar de dag gis mthus by the power of these prayer flags* ¶ *'char gzhi de dag gis mthus because of these plans*

མཐུས་སྒོ་ཚང་དུ་ /--qu tshāŋtu/ improvement; vi. --*'gro* to be improved; va. --*gtong* to improve

མཐུས་སྒོ་ཚང་བ་ /--qu tshāŋwa/ perfect, excellent

མཐུས་ཤོར་ /thüüšöö/ loss/ waste of time

མཐེ་ཆེན་ /thèceen/ sm. *mthe bo*

མཐེ་རྗེས་ /thèpcee/ thumbprint

མཐེ་བོ་ /thēpo/ thumb, big toe

མཐེ་བོང་ /thēpoon/ sm. *mthe bo*

མཐེབ་སྐོར་ /thēpqɵɵ/ ring (usu. jade or ivory) worn by men on the thumb

མཐེབ་ཆུང་ /thìpcuun/ little finger

མཐེབ་ཆེན་ /thēpceen/ sm. *mthe bo*

མཐེབ་མོ་ /thēpmo/ sm. *mthe bo*

མཐེབ་སྦེ་ /thēpeè/ shuttlecock (hit with feet); va. --*rgyag* to play shuttlecocks

མཐེའུ་ /thēu/ sm. *mtheb chung*

མཐོ་ /thō/ 1. adj. comp. of *mtho po* 2. span from thumb to middle finger when extended

མཐོ་བཀའ་དམའ་འཛི་ /thō qā mā tsi/ ch. slog. the lower level subordinates itself to the higher level

མཐོ་གང་ /thōqaan/ one *mtho*

མཐོ་ཁྲིམས་ཁང་ /thō thimqaan/ Supreme Court

མཐོ་སྒང་ས་ཁུལ་ /thōtaŋ səqüü/ high frigid zone/ area, arctic/ tundra region

མཐོ་གྲས་ /thōtɛ̀/ upper strata, high level ¶ *mtho gras slob grwa higher level school*

མཐོ་མཆོང་ /thōcoòm/ high jump

མཐོ་ཐབ་ /thōtəp/ blast furnace, iron smelting furnace

མཐོ་ཐུབ་དམའ་ཐུབ་ /thō thūp mā thūp/ flexible (lit. to be able to go up and come down)

མཐོ་འདོད་ /thōntö̀ö/ ambition

མཐོ་འདོད་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ ambitious

མཐོ་གནོན་ /thōnö̀ön/ high pressure, high tension, high voltage

མཐོ་གནོན་གློག་སྐུད་ /--lȫöquù/ high tension power line

མཐོ་གནོན་གློག་སྒྱུར་འཁྲུལ་ཆས་ /--lȫöquù thǖǖceè/ high pressure/ tension transformer

མཐོ་གནོན་གློག་ཤུགས་ /--lōqšuù/ high tension/ pressure electric power

མཐོ་གནོན་འདུལ་ཐབས་ /--tǖǖtəp/ highhanded action, steam-roller tactic

མཐོ་གནོན་དམག་ས་ /--māqsa/ high pressure position (in war)

མཐོ་པོ་ /thōpo/ high, tall ¶ *khang pa 'di mtho po zhe drag 'dug This house is very tall.*

མཐོ་བ་ /thōwa/ adj. comp. of *mtho po*

མཐོ་དམན་ /thōmɛɛn/ height, volume (of sound), level (lit. high-low)

མཐོ་དམའ་ /thōma/ sm. *mtho dman*

མཐོ་ཚད་ /thōtsɛ̀/ height ¶ *rgya mtsho nas mtho tshad height above sea level*

མཐོ་རིགས་ /thūrii/ sm. *mtho rim*

མཐོ་རིམ་ /thūrim/ high level/ quality, advanced ¶ *mtho rim nyams zhib khang Advanced Research Institute*

མཐོ་རིམ་དབང་སྒྱུར་ /--wə̄ŋkuu/ ruling/ power elite

མཐོ་རིམ་མི་སྣ་ /--minə/ upper strata

མཐོ་རིམ་ཞིང་ལས་ཐུན་སྐྱོང་མཉམ་ལས་ཁང་ /--šinlɛ̀ɛ thö̀nkee ñāmlɛɛ̀ qhāān/ advanced agricultural cooperative

མཐོ་རིམ་ཞིབ་ཕྲ་ /--šiptə/ high precision ¶ *mtho rim zhib phra'i thon rdzas high precision products*

མཐོ་རིམ་ཤེས་ཡོན་ཅན་ /--šeeyö̀ncɛɛn/ high level intellectuals

མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ་ /--lāpta/ institution of higher learning, university, college

མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ་ཆུང་བ་ /--chūŋwə/ senior primary school

མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ་འབྲིང་བ་ /--tiŋwə/ senior secondary school

མཐོ་རིམ་སློབ་གསོ་ /--lōpso/ higher education

མཐོ་རིས་ /thōrii/ sky, heavens

མཐོ་རུ་གཏོང་ /thōru tōon/ va. to

raise, to heighten, to elevate, to increase

མཐོ་རླབས་ /thōlap/ upsurge ¶ *gsar brje mtho rlabs revolutionary upsurge* vi. --*langs* to have an upsurge

མཐོ་ས་ /thōsa/ high place, plateau

མཐོང་ /thōòn/ 1. esteem, status ¶ *a ri'i srid 'dzin gyi mthong nyams su phyin pa red The esteem of the U. S. President declined.* 2. vi. (subject takes inst.) to see ¶ *nga tshos mo mthong byung We saw her.* ¶ *mos kho ril ba mthong ba red She saw him fall.*

མཐོང་འཁོར་ /thōŋqɔɔ/ sm. *mthong rgya*

མཐོང་གྲོལ་ /thōŋṭöö/ thing that offers deliverance by viewing it ¶ *gong sa mchog gi sku dpar mthong grol the photograph of H. H. the Dalai Lama (which offers deliverance when one looks at it)*

མཐོང་རྒྱ་ /thōŋka/ field of vision

མཐོང་རྒྱ་ཆུང་བ་ /--chūŋwə/ limited outlook, nearsighted

མཐོང་རྒྱ་ཆེ་བ་ /--chēwa/ farsighted

མཐོང་རྒྱ་ཐོས་རྒྱ་ /--thööka/ sm. *mthong thos*

མཐོང་ཆུང་ /thōŋcuun/ contempt, scorn disdain; va. --*byed* to look down on, to view with contempt/ scorn/ disdain, to discriminate

མཐོང་ཆེན་ /thōŋceen/ regard, esteem; va. --*byed* to regard highly, to have a high opinion of, to esteem

མཐོང་ཐོས་ /thōŋtöö/ seen and heard, have knowledge/ experience of ¶ *bya ba ngo mtshar can mang po mthong thos byung ba red (I) have seen and heard many strange things.*

མཐོང་ཐོས་མེད་པ་ /--meèpa/ neither seen nor heard ¶ *spyi lo 1965 nas pan chen rin po che mchog mi mang mdun sar mthong thos med pa red Since 1965 the Panchen Lama has been neither seen nor heard by the people.*

མཐོང་ཐོས་རྙོག་བཟོ་ /--ñōqso/ confusing the public; va. --*byed* to confuse/ mix up the public

མཐོང་ཐོས་བསམ་ཚུལ་ /--sə̄mtsüü/ sm. *mthong dran*

མཐོང་མཐའ་ /thōŋta/ sm. *mthong rgya*

མཐོང་མཐོང་བ་ /thōŋtoŋwa/ obvious

མཐོང་དོག་ /thōŋtuù/ envy

མཐོང་དོད་པོ་ /thoòn ṭööpo/ good looking, handsome, appealing

མཐོང་དྲན་ /thōŋṭɛɛn/ impression ¶ *nga'i mthong dran my impression*

མཐོང་སྣང་ /thōŋnaan/ sm. *mthon dran*

མཐོང་ཕྱོགས་ /thōŋcɔɔ/ prejudice, discrimination; va. --*byed* to look with prejudice, to discriminate

མཐོང་བ་ /thōŋwa/ seeing, perceiving

མཐོང་ཚུལ་ /thōŋtsüü/ (in) the viewpoint/ opinion ¶ *yo rob rgyal khab gis mthong tshul la rgya dmar gyi phyi srid la bsgyur*

bcos phyin yod pa ma red *In the viewpoint of the European nations, China's foreign policy hasn't changed.*

མཐོང་ལ་མ་མཐོང་བ་ /thōn̩lə mhāthoon-wa/ indistinct, ambiguous, unclear

མཐོང་ལུགས་ /thōn̩luù/ sm. *mthong tshul*

མཐོང་ས་ /thōōnsa/ field of vision, sight ¶ *kho mthong sar ma slebs stabs* *because he hasn't arrived in sight*

མཐོངས་ /thōon/ opening, gap, hole ¶ *bar snang mthongs la* *in space*

མཐོངས་ཡངས་ /thōōnyaàn/ open (sky), roofless

མཐོངས་ཡངས་རྡོ་སོལ་གཏེར་ཁ་ /--tosöö tērqa/ openpit coal mine

མཐོན་པོ་ /thönpo/ high

མཐོན་མཐིང་ /thūntin/ sapphire

མཐོན་མོ་ /thönmo/ sm. *mthon po*

མཐོར་ /thΩΩ/ overhead, above; va. --*gtong* to raise, to send up, to increase

མཐོར་འདེགས་ /thōōnteè/ raising, sending up, elevating; va. --*byed* to raise, to send up, to elevate

མཐོར་འཕེན་མེ་སྒྱོགས་ /thΩΩpeen mer-kΩΩ/ anti-aircraft gun

མཐོར་འཕེན་མེ་མདའ་སྦྲག་སྦྲག་ /--paq-paà/ anti-aircraft machine gun

མཐོར་འཚུར་ /thΩΩ chūr/ va. to lift, to raise

མཐོར་ཞུ་ /thΩΩ šu/ va. to petition/ appeal (superiors, courts, etc.)

མཐོལ་ /thöö/ va. to confess

མཐོལ་ཚངས་ /thötsaan/ sm. *mthol*

མཐོལ་བཤགས་ /thöšaà/ confession; va. --*'bul* to confess (h)

འཐག་ : p. བཏགས་ /thaà/ va. 1. to grind ¶ *gro zhib 'thag thub gyi red* *(They) are able to grind flour.* 2. to weave ¶ *ras spus zhan zhig las btags ma thub na* *if (they) are able to weave only poor quality cloth*

འཐག་ཁྲི་ /thəqṭi/ loom

འཐག་འཁོར་ /thaaqΩΩ/ spinning wheel, weaving machine

འཐག་སྟན་ /thāqtεεn/ sm. *'thag khri*

འཐག་འཐག་ /thāà thāà/ va. to weave

འཐག་རྡོ་ /thāqto/ millstone

འཐག་པ་པོ་ /thāqpapo/ weaver

འཐད་ /thēè/ va. to be willing/ agreeable (sm. *mos*)

འཐབ་ /thəp/ to fight, to struggle

འཐབ་རྫོལ་ /thəpṭöö/ sm. *'thab 'dzings*

འཐབ་འཁོར་ /thəpqöö/ tank, armored vehicle

འཐབ་འཁྲུག་ /thəpṭuù/ warfare, fighting, combat; va. --*byed*

to wage war, to fight, to engage in combat

འཐབ་གྲོགས་ /thəptöö/ comrade-in arms

འཐབ་རྒོལ་ /thəpqöö/ attack; va. --*byed* to attack

འཐབ་ཆས་ /thəpcèè/ war/ combat materials, weapons

འཐབ་ཇུས་ /thəpcüü/ policy, strategy

འཐབ་ཇུས་ཀྱི་གྲོང་སྡེ་ /--qi thonte/ strategic hamlets

འཐབ་ཇུས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ /--qi qoŋtön/ strategic thought

འཐབ་ཇུས་ཐོག་ནས་འགོག་སྲུང་ /-- thΩΩmεè qöqsuùn/ strategic defensive

འཐབ་ཐིག་ /thəptii/ battle line ¶ *'thab thig ring drags pa overextended battle lines*

འཐབ་ན་མི་རྒྱལ་མེད་པ་ /thəpnə mikèè meèpa/ invincible ¶ *'thab na mi rgyal med pa'i mthon cha an invincible weapon*

འཐབ་ཕྱོགས་ /thəpcöö/ battle line, front ¶ *bzo las kyi 'thab phyogs industrial front*

འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་འགྱུར་ /--ciqkuu/ united front

འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་སྒྲིལ་ /--ciqtii/ sm. *'thab phyogs gcig 'gyur*

འཐབ་ཕྱོགས་མཉམ་འབྲེལ་ /--ñämtee/ sm. *'thab phyogs gcig 'gyur*

འཐབ་བྱུས་ /thəpcüü/ sm. *'thabs jus*

འཐབ་བྱེད་གནམ་གྲུ་ /thəpcee nəmtu/ fighter plane

འཐབ་འབྲས་ /thəmtee/ victory

འཐབ་འབུ་ /thəmpu/ silkworm

འཐབ་མི་ /thəmmi/ sm. *'thab 'dzings pa*

འཐབ་མོ་ /thəmu/ sm. *'thab 'dzings* (va. --*gyed*)

འཐབ་རྩལ་ /thəptsèè/ tactics, strategy

འཐབ་རྩོད་ /thəptsüü/ struggle, fight, combat ¶ *'thab rtsod kyi gzhas militant songs* ¶ *kho tsho 'thab rtsod kyi mdun sar langs pa red They rose to the front of the struggle.* va. --*byed* to struggle, to fight, to combat

འཐབ་འཛིང /thəmtsiìn/ 1. combat, fight, battle; va. --*byed* to do combat, to fight, to battle 2. public criticism (meetings); va. --*gtong* to do public criticism/ attack against someone

འཐབ་འཛིང་གི་གླུ་གཞས་ /--qi lušèè/ militant songs

འཐབ་འཛིང་གི་སྟོབས་ཤུགས་ /--qi töpšuù/ fighting strength/ power, combat effectiveness

འཐབ་འཛིང་གི་རྣམ་པ་ /--qi nämpa/ militant appearance/ atmosphere

འཐབ་འཛིང་གི་སྤྱོད་ཚུལ་ /--qi cüütsüü/ fighting/ combat style

འཐབ་འཛིང་འབོད་ཚིག་ /--qi püütsii/ battle cry/ slogan

འཐབ་འཛིང་གི་བྱས་རྗེས་ /--qi cheecee/ sm. *'thab 'dzing gi byas 'bras*

འཐབ་འཛིང་གི་བྱས་འབྲས་ /--qi cheeṭee/ results/ fruits of battle or struggle

འཐབ་འཛིང་གི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋšiin/ combativeness, militancy ¶ *'thab 'dzing gi rang bzhin ldan pa'i 'bod skul a militant appeal*

འཐབ་འཛིང་གྲུ་གཟིངས་ /--thutsiin/ warship

འཐབ་འཛིང་ཅན་ /--ceen/ militant

འཐབ་འཛིང་དྲག་པོ་ /--thaqpo/ militant

འཐབ་འཛིང་ནུས་ཤུགས་ /--nuušuù/ fighting power/ strength

འཐབ་འཛིང་གནམ་གྲུ་ /--nəmtu/ fighter plane

འཐབ་འཛིང་པ་ /--pə/ combatant, fighter ¶ *bcings 'grol dmag gi 'thab 'dzing pa People's Liberation Army fighters*

འཐབ་འཛིང་དཔའ་བོ་ /--pāwo/ combat hero

འཐབ་འཛིང་དམག་ /--māà/ combat soldier

འཐབ་ཤུགས་རྒྱལ་ཁབ་ /thəpšuù keeqəp/ belligerant nation

འཐབ་འབབས་ /thəpop/ sm. *'thab ra*

འཐབ་ཟླ་ /thəpya/ antagonist

འཐབ་ར་ /thəprə/ military entrenchment, fortification, trench

འཐབ་རགས་ /thəpraa/ sm. *'thab ra*

འཐབ་ཤུགས་ /thəpšuù/ fighting strength/ power, combat efficiency/ capacity

འཐམ་ : p. འཐམས་ /thām/ va. to hug, to embrace

འཐམས་ /thaàm/ p. of *'tham*

འཐལ་ /theε/ sm. *thal*

འཐིག་ : p. འཐིགས་ /thiì/ vi. to drip, to drop, to fall down (water)

འཐིག་པ་ /thiqpə/ sm. *thigs pa*

འཐིགས་ /thiì/ p. of *'thig*

འཐིབ་ /thip/ sm. *'thibs*

འཐིབ་འཐིབ་ /thiptiì/ (with neg.) dark, gloomy

འཐིབས་ : p. ཐིབས་ or འཐིབས་ /thip/ vi. 1. to be cloudy/ overcast ¶ *de ring gnam thibs 'dug Its cloudy/ overcast today.* 2. to be enveloped, to be filled with, to be widespread ¶ *mun pa'i yol ba de rim gyis 'thibs pa'i skabs su at the time when the curtain of darkness gradually became widespread* 3. to be depressed/ gloomy ¶ *deng sang kho thibs 'dug He is depressed these days.*

འཐིབས་པོ་ /thipu/ 1. dense, close 2. dark, gloomy

འཐིབས་སྐྱུད་ /thipcuù/ depression, gloom

འཐིམ་ /thim/ sm. *thim*

འཐུ་ : p. འཐུས་ /thū/ va. to pick, to collect, to gather ¶ *me shing 'thus nas nang la yong*

ba red After collecting firewood (they) came home.

འཐུ་སྒྲུག /thūṭuù/ picking, collecting, gathering; va. *--byed* to pick, to collect, to gather

འཐུག /thūù/ adj. comp. of *'thug po*

འཐུག་འདེབས /thūqtip/ close planting; va. *--byed* to plant close together

འཐུག་པོ /thūqpu/ 1. thick, dense, congested ¶ *nags tshal 'thug po a dense forest* 2. deep ¶ *gnyid 'thug po gcig khug byung (I) fell into a deep sleep.* 3. strong, intense ¶ *'dod pa 'thug po an intense desire*

འཐུག་འཚུགས /thūqtsuù/ sm. *'thug 'debs*

འཐུང : p.བཏུང་ or འཐུངས /thūù/ va. to drink

འཐུང་ཆུ /thūŋcu/ drinking water

འཐུང་སྨན /thūŋmeen/ liquid medicine

འཐུངས /thūùn/ p. of *'thung*

འཐུད /thūù/ sm. *'thud rgyag*

འཐུད་རྒྱག /thūù kaà/ va. to splice, to join/ connect together (at the ends), to link, to make longer

འཐུད་མ /thūūmə/ addition, addendum, additional piece/ part

འཐུན /thūūn/ 1. sm. *mthun* 2. sm. *'thu*

འཐུབ : p.བཏུབས /thūp/ va. to cut, to dice

འཐུམ : p.བཏུམས or འཐུམས /thūùm/ sm. *'thum rgyag*

འཐུམ་རྒྱག /thūm kaà/ va. to wrap up, to encase, to pack

འཐུམ་སྒྲིལ /thūmṭii/ 1. bundle, something wrapped up 2. sm. *'thum rgyag*

འཐུམས /thūùm/ p. of *'thum*

འཐུལ : p.བཏུལ /thūū/ vi. to diffuse, to spread (for smell, smoke)

འཐུས /thūù/ 1. p. of *'thu* 2. vi. to be sufficient, to be satisfactory, to suffice ¶ *der kha par btang na 'thus kyi red If you call there it will be sufficient.*

འཐུས་ཁོངས /thūūqoòn/ part of, member of ¶ *rgyal spyi'i 'thus khongs kyi yul khag those countries represented in the U. N.*

འཐུས་རྒྱུ /thūūqu/ necessities, needs

འཐུས་མཆན་འགོད་པ /thööceen qööpa/ visa

འཐུས་མི /thūūmi/ representative, delegate; va. *--byed* to act as a representative/ delegate; va. *--gtong* to send a representative/ delegate

འཐུས་མི་ཚོགས་པ /--tshōqpa/ 1. meeting/ assembly of representatives 2. delegation

འཐུས་མིའི་གྲོས་ཚོགས /thūūmii thöötsöö/ sm. *'thus mi tshogs pa*

འཐུས་མིའི་ཚོགས་ཆེན /--tshōqceen/ congress, meeting/ assembly of representatives

འཐུས་གཙོ /thūūtso/ chief represent-

ative

འཐུས་ཚང་ /thüütsaan/ sound, healthy, without anything amiss, perfect

འཐུས་ཚང་ཡོང་བ་བྱེད་ /--yoŋwa chee/ to make so that nothing is amiss

འཐུས་ཚབ་ /thüütsəp/ delegate, representative

འཐུས་ཚབ་ཚོགས་པ་ /--tshoqpa/ sm. *'thus mi tshogs pa*

འཐུས་ཚོགས་ཁང་ /thüütsoo qhaan/ parliament

འཐུས་ཤོར་ /thüüšöö/ loss, damage, hindrance, obstacle ¶ *las byed pa dang srung dmag dmar po gnyis dbar 'khrugs zing byung stabs las don 'thus shor gyis dpal 'byor thog nyams su phyin pa red Because of the loss of work which occurred as a result of conflict between the office workers and the Red Guards, the economy declined.*

འཐུས་ཤོར་མེད་པ་ /--meepa/ without slip up. loss/ damage/ hindrance ¶ *las ka de 'thus shor med pa zhig byas pa las gzhan la gnod 'tshe mi byed (They) did (their) work without slip up but (they) didn't harm others.*

འཐེགས་ /thee/ sm. *'degs*

འཐེང་པོ་ /thenpo/ lame, crippled in the legs

འཐེན་ /theen/ va. 1. to pull, to drag ¶ *thag pa 'di 'then rogs Please pull the rope.* 2. to subtract, to deduct ¶ *phogs nas brgya cha 10 khral la 'then gyi yod pa red (They) deduct 10% of salary for taxes.* 3. to withdraw ¶ *dmags rgyab nas phyir 'then byas pa red After (they) fought, (they) withdrew.* 4. va. to smoke ¶ *tha mag 'then to smoke cigarettes*

འཐེན་ཆ་ /thenca/ a sum of varying amounts (as much as several percent) deducted from the principal of a loan and given immediately to the loaner

འཐེན་རྟགས་ /thentaa/ sign of subtraction (-), minus sign

འཐེན་སྐྱོད་ /thencöö/ embezzlement, misappropriation; va. --*byed* to embezzle, to misappropriate

འཐེན་རྩིས་ /thentsii/ subtraction; va. --*rgyag* to subtract

འཐེན་ཞིབ་ /thenšip/ taking something out for inspection/ examination

འཐེན་ཤུགས་ /thenšuu/ 1. gravity, gravitational pull 2. power/ strength of pulling, tensile strength 3. power of attraction

འཐེན་སྲུང་ /thensuun/ withdrawing to defend (a new place)

འཐེབས་ /thee/ sm. *thebs*

འཐོག་ : p. བཏོགས་ /thöö/ va. to pick, to pluck

འཐོན་ /thöön/ sm. *thon, 2, 3*

འཐོབ་ /thop/ sm. *thob*

འཐོམ་ : p. འཐོམས་ /thoom/ vi. (usu. *mgo*+--) to be dazed/ confused/ puzzled

འཐོམ་ཡོར་ /thōmyor/ idiot, fool

འཐོམས་ /thōom/ p. of *'thom*

འཐོར་ : p. ཐོར་ /thɔ̄ɔ̄/ vi. 1. to become scattered/ dispersed ¶ *khyu 'di thor nas after the herd became scattered* 2. to collapse, to disintegrate, to crumble, to breakdown

འཐོར་སྡོད་ /thɔ̄ɔ̄töö̀/ living in different places, living dispersed/ scattered

འཐོར་བུ་ /thōrpu/ sm. *thor bu*

འཐོར་བྱེད་ཡོ་བྱད་ /thɔ̄ɔ̄ceè yopcɛɛ̀/ atomizer, sprayer

འཐོར་བྲོས་ /thɔ̄ɔ̄ṭöö̀/ scattered, dispersed (as in retreat)

འཐོར་ཞིག་ /thōōšii̇̀/ sm. *thor zhig*

འཐོར་འོད་ /thɔ̄ɔ̄wöö̀/ astigmatism

འཐོར་ལ་ཉེ་བ་ /thɔ̄ɔ̀lə n̲ewa/ tottering, shaky, crumbling, precarious

འཐོར་བཤིག་ /thōōšii/ sm. *thor zhig*

འཐོལ་པ་ /thöȫpa/ extra ¶ *lag pa 'thol pa extra arms*

ད་ /tha/ 1. now ¶ *da 'gro dgos red (We) have to go now.* 2. the present (in temporal sense) ¶ *da lo this year* ¶ *da dgong this evening* ¶ *da nyin today* 3. the letter *da* (used in alphabetical ordering)

ད་ཀོ་ /thaqo/ sm. *da ni*

ད་བསྐུལ་དམག་མི་ /thəqüü məəmi/ soldiers in active service

ད་ཁ་ /thaqaa/ sm. *da ga*

ད་ག་ /--/ 1. (vb. + pa/ ba + --) as soon as, immediately after ¶ *khos de bshad pa da ga as soon as he said that* 2. that, just that, exactly that, specifically that ¶ *da ga bskyar du gsung dang Please say that again.* ¶ *da ga red That is exactly it!*

ད་ག་རང་ /--raan/ just that, exactly (it/ that) ¶ *khyed rang gis gsungs pa da ga rang red What you (h) said is exactly it. (h)* ¶ *nga la da ga rang dgos I want just that.*

ད་གི་ནས་ /thəqii nεὲ/ sm. *da gin nas*

ད་གིན་ནས་ /thəqiin nεὲ/ some time ago ¶ *kho da gin nas phyin song He left some time ago.*

ད་འགྲིག་ག་ /tha ṭiqə/ That's enough!

ད་སྐོས་ /thaqöö/ right now, at this moment

ད་སྔ་ /thaŋa/ before, previously, in the past ¶ *da snga'i 'dzin skyong skabs so sor in each of the previous administrative terms*

ད་སྔོན་ /thaŋöön/ sm. as. *da snga*

ད་ཅི་ /thəcii/ sm. *da gis nas*

ད་ཅི་ནས་ /thəcii nεὲ/ sm. *da gin nas*

ད་ཆ་ /thaca/ now

ད་ཆར་ /thacar/ recently

ད་ཉིད་ /thəñii/ sm. *da lta nyid du*

ད་ལྟ་ /thata; thanta/ now, at present

ད་ལྟ་ཉིད་དུ་ /--ñiitu/ immediately, at once ¶ *da lta nyid du sman khang du bskyal pa red (They) took (him) to the hospital at once.*

ད་ལྟ་ནས་ /--nεὲ/ from now; already

ད་ལྟ་ཕན་ཆད་ /--phεncεὲ/ sm. *da phan*

ད་ལྟ་ཕན་ལ་ /--phεnla/ sm. *da phan*

ད་ལྟ་བ་ /thatawa/ present tense (for verbs)

ད་ལྟར་བར་དུ་ /--thanta pətöö/ until now, up to now

ད་ལྟའི་ཆར་ /thantεε chār/ for the present, as it is now ¶ *da lta'i char 'dir sdod rtsis yin For the present (we) plan to stay here.*

ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ་ /--nεεtsüü/ present state of affairs, status quo

ད་སྟེ་ /thate/ from this time, henceforth

ད་ཐུག་ /thətuù/ until now, up to now ¶ *khos da thug rgya gar la bsdad pa red He lived in India up to now.*

ད་ཐེངས་ /thathen/ the present time

ད་དར་ /thatar/ Tartar

ད་དུང་ /thətuŋ; thəntöö/ even now, still, furthermore, yet ¶ *kho da dung las ka byed kyi 'dug He is still working.* ¶ *tha dung tshar ma song (We) have not finished it yet.*

ད་དྲག་ /thataà/ final "d" found in classical Tibetan (e.g. *bcold*)

ད་ནངས་ /thanaan/ this morning

ད་ནས་ /thaneè/ from now on, from this day forth ¶ *da nas de 'dra byed mi chog From now on (you) may not do such things.*

ད་ནས་ཕྱིན་ཆད་ /--chīncèè/ sm. *tha nas*

ད་ནུབ་ /thanup/ this evening

ད་ནས་བཟུང་ /--suǜn/ sm. *tha nas*

ད་ཕན་ /thapheen/ 1. until now, prior to this day, previous ¶ *da phan srid 'dzin byas nas lo bzhi'i nang during the previous four years since (he) became president* ¶ *da phan gyi byas nyes la brtsad gcod byed kyi min (We) will not investigate the past crimes.* 2. henceforth ¶ *da phan tha ma 'then gyi med Henceforth I will not smoke.*

ད་ཕྱིན་ /thachin/ from now on, henceforth

ད་ཕྱིན་ཆད་ /tha chīncèè/ sm. *da phyin*

དྭ་ཕྲུག་ /thətuù/ orphan

ད་བར་ /thaphar/ until now, up to now

ད་མ་སི་ཁ་ /ch./ c. Damascus

ད་སྨུས་ /thamüü/ now

ད་ཙམ་ /thatsam/ about now

ད་ཚུན་བར་དུ་ /thatsüün phartu/ until now, up to now

ད་ཚུར་ /thatsuu/ alum

ད་ཚོད་ /thatsöö/ this time ¶ *snga lo da tshod this time last year*

ད་གཟོད་ནས་བཟུང་ /thasöönè suǜn/ sm. *da phyin*

ད་འོད་ /thaöö/ moreover, still

ད་ཡོད་ /thayöö/ present, current, existing at present ¶ *da yod gnas tshul present situation*

ད་ར་ /thaara/ buttermilk

ད་རང་(ས་) /tharaàn/ this morning

ད་རབས་ /tharap/ present generation, contemporary, modern

ད་རིང་ /thariin/ sm. *de ring*

ད་རུང་ /tharuŋ/ sm. *da dung*

ད་རེས་ /thareè/ 1. this time; now, the present ¶ *da res kho 'dir bdun gcig bsdad song This time, he stayed here for a week.* 2. this

ད་ལན་ /thaleen/ sm. *da res*

ད་ལམ་ /thalam/ recently ¶ *da lam bod nas 'byor ba'i skyab bcol ba refugees who arrived from Tibet recently*

ད་ལོ་ /thalo/ this year

ད་ལྷེན་ /ch./ c. Darien

དག་ /thaa/ 1. pluralizing particle ¶ *khang pa de dag those houses* 2. vi. to be clean, to be free from dirt, to be washed clean ¶ *gos log la snum rtsi phog pa bkrus nas dag mi 'dug The grease that got on the clothes did not wash off.* ¶ *sdig pa dag pa cleansing one's sins* 3. vi. to be correct/ right ¶ *tshig 'di dag 'dug This word is (spelled) correct.* 4. vi. to belong to, to have possession of ¶ *sa cha 'di kho la dag pa red This land belongs to him.*

དག་བསྒྲུབ་ /thaqkee/ proof, showing evidence of one's rightness, innocence; va.--*byed* to prove, to show evidence

དག་ག་དོག་གེ་ /thaqa thoqe/ uneven

དག་བཅོས་ /thaqcöö/ correction; va. --*byed* to correct ¶ *nor 'khrul dag bcos byas pa red (They) corrected the mistakes.*

དག་ཆ་ /thaqca/ spelling; va.--*skyor* to spell

དག་ཐེར་ /thaqtee/ sm. *dag ther*

དག་ཐེར་ /thaqtee/ rectification, correction, clean-up; va. --*byed* to rectify, to correct, to clean-up (corruption) ¶ *tang nang dag ther mu mthud byed kyi yod pa red They are continuously carrying out rectification in the party.*

དག་ཐེར་ལེགས་བཅོས་ /--leqcöö/ rectification and reformation

དག་ཐེར་གསུམ་ /--süm/ ch. slog. "the three improvements / rectifications" (organizational consolidation, ideological education, and rectification of style of work)

དག་དོག་ /thaqtöö/ sm. *dag ga dog ge*

དག་སྣང་ /thaqnaan/ perceiving everything as good, seeing the good side of everything

དག་པ་ /thaqpa/ pure, genuine, authentic

དག་པར་བྱེད་ /thaqpar chee/ va. to cleanse

དག་པོ་ /thaqo/ efficiently, correctly, without error/ blemish

དག་ཕུད་ /thaa phüü/ p. of *dag 'bud*

དག་འབུད་ /thəŋpüü/ giving proof/ testimony; va.--*byed*, /thaa püü/ to give proof, to testify ¶ *khos bshad pa de bden pa yin pa'i dag phud (p. of 'bud) pa red (He) proved that what he said was true.*

དག་འཇུད་ /thaqcee/ correction, revision; va.--*byed* to correct, to revise

དག་རྫས་ /thaqtsee/ soap, detergent

དག་ཡིག་ /thəqyii/ spelling

དག་ཤིང་ /thəqšiin/ toothpick

དག་སེལ་ /thaqsee/ the act of displaying evidence or giving explanation so as to prove one's innocence or righteousness, clearing up; va.--*byed* to prove one's innocence or righteousness, to explain/ clear up accusations, to defend oneself (or client) in

court

དག་སེལ་བྱེད་མཁན་ /--ceñεεn/ lawyer, counsel

དག་སེལ་བྱེད་པའི་དབང་ཆ་ /--ceèpεε waŋca/ the right to defend oneself in court

དག་གསལ་ /thaqsεε/ sm. *dag sel*

དྭགས་ཀོང་ /thaaqoon/ the regions of *dwags po* and *kong po*

དྭགས་པོ་ /thaqpo; thaaqo/ region in Southern Central Tibet

དང་ /thaŋ/ 1. conjunctive particle 'and' ¶ *bkra shis dang pad ma yong gi red Tashi and Pema will come.* 2. with, together with ¶ *bkra shis pad ma dang mthun po 'dug Tashi is friendly with Pema.* 3. as soon as, immediately after ¶ *las ka tshar ba dang nang la log pa red (They) went home as soon as (they) finished work.* 4. polite imperative ¶ *'di 'dra byed dang. Do it like this.*

དང་ཁ་ /thaŋqa/ sm. *thang ga*

དྭང་ག་ /--/ appetite ¶ *kha lag za yas la dang ga mi 'dug (I) don't have any appetite.*

དྭང་ག་དཀའ་ /--qaà/ vi. to lose appetite

དྭང་ག་བདེ་བ་ /--tewa/ good appetite

དྭང་ག་འབྱེད་ /--ceè/ vi. to gain one's appetite

དྭང་ག་ལེན་ /--leen/ sm. *dwang ga 'byed*

དང་གཉིས་ /thaŋñiì/ abbr. first and second ¶ *'dzam gling dmag chen dang gnyis World War I and II*

དང་ཐོག་ /thaŋtῺΩ/ at the very beginning, originally, at first ¶ *dang thog mi mang po mi 'dug At first there were not many people.*

དང་ཐོག་གི་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ /--qi cèsii yiqcə/ original materials, primary data

དང་དུ་ལྡང་ས་ /thaŋtu laàn/ p. of *dang du len*

དང་དུ་ལེན་ /--leen/ va. to assume/ bear/ undertake tasks or responsibilities voluntarily, to volunteer

དང་དུ་བཞེས་ /--šeè/ h. of *dang du len*

དང་དོད་ /thaŋtʊ̀ʊ/ style, fashion; va.--*byed* to be fashionable/ stylish ¶ *deng sang bud med tshos smad g.yog sgab thung la dang dod byed kyi 'dug Nowadays short skirts are fashionable for women.*

དང་དོད་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ very stylish, fashionable ¶ *kho 'dzin chas la dang dod chen po yod pa red He is very stylish concerning furniture.*

དང་དོད་ཚ་པོ་ /--tshāapo/ sm. *dang dod chen po*

དང་པོ་ /thaŋpo/ first ¶ *zla ba dang po the first Tibetan month* ¶ *dang po dang gnyis pa first and second*

དང་པོར་ /thaŋpΩΩ/ at first

དང་བས་ཀུན་ནས་ལེན་ /thanwɛè qüünè leen/ sm. *dang du len*

དང་བླངས་ /thanlaàn/ voluntary acceptance; va.--*byed*; --*don* to volunteer

དང་བླངས་ཁྲག་འབུལ་རུ་ཁག་ /--tānpüü ruqaà/ volunteer blood donation brigade

དང་བླངས་དམག་ /--māà/ voluntary army

དང་དམག་ /thanmaà/ sm. *dang blangs dmag*

དང་ལེན་ /thanleen/ sm. *dang blang*

དྭངས་ /than; thaàn/ 1. adj. comp. of *dwang ma* 2. vi. to clear up/ away (water, mist, etc.) ¶ *chu de ma 'khrug par yun tsam bzhag na dwang gi red If (you) don't shake the water for a while, it will clear up.*

དྭངས་ཁྲག་ /thantaà/ blood, serum

དྭངས་སྙིགས་ /thanñii/ purification, refining; va.--*'byed* to purify, to refine ¶ *bzo grwa 'dir rdo snum dang snyigs 'byed kyi yod pa red They refine oil at this factory.*

དྭངས་མ་ /thanma/ 1. juice, sap 2. sperm 3. pure, refined ¶ *rdo snum dwangs ma refined oil* 4. true, real ¶ *dgra bo dwangs ma the real enemy*

དྭངས་གཙང་ /thantsaan/ pure, clean

དྭངས་གཙང་གི་རང་བཞིན་ /--gi rənšiin/ of the nature of purity, unmixed, pure

དྭངས་སང་ /thansaan/ bh. clear

དྭངས་གསལ་ /thanšɛɛ/ clear, clean, pure, transparent

དྭངས་གསལ་གྱི་གཟུགས་ཅན་ /--šuq-cèèn/ transparent body

དད་ /thɛ̀ɛ/ va. to have faith/ belief

དད་བཀུར་ /thèèquu/ faith and respect, worship

དད་གུས་ /thɛɛqüü/ faith and respect/ reverance; va.--*zhu (h)*; --*byed* to have faith and respect/ reverance

དད་འདུན་ /thɛntüün/ faith and hope

དད་པ་ /thɛɛpa/ faith ¶ *dad pa'i rtags mtshan a symbol of faith*; va.--*byed* to have faith in, to believe in; va.--*log* to lose one's faith

དད་པ་བྱེད་ /--chèe/ see *dad pa*

དད་པ་ལོག་ /--lɵ̀ɵ/ see *dad pa*

དད་འབུལ་ /thènpüü/ presentation or offering given out of faith; va.--*zhu (h)* to give/ present out of faith

དད་མོས་ /thɛɛmöö/ sm. *dad pa*

དད་མོས་ཚད་མེད་ /--tshɛɛmèe/ boundless worshi faith

དད་ལོག་ /thɛɛlɵ̀ɵ/ losing one's faith; va.--*byed* to lo one's faith

དན་ /thɛɛn/ sm. *gtan*

དན་གྲོགས་ /thentʂɔ̃ɔ̃/ reliable/ trustworthy friend

དན་མག་ /ch./ Denmark

དན་རོགས་ /thenrɔ̃ɔ̃/ sm. *dan grogs*

དན་ཧྲི་སྒྲོག་བརྙན་ /ch.+lɔ̃qñεen/ television

དམ་ /thām/ 1. interogative particle used after final 'd' ¶ *khong bzhugs yod dam Is he living there? (Is he home?)* 2. 'or' particle used after the final 'd' ¶ *bod dam rgya gar nang In Tibet or India* 3. adj. comp. of *dam pa*

དམ་ཁ་ /thamqa/ seal, stamp; va. --*rgyag* to put on a seal, to stamp

དམ་རྒྱ་ /thamka/ 1. sm. *dam kha* 2. sm. *khrims*

དམ་བསྒྲགས་ /thamṭaa/ 1. restriction ¶ *nyo tshong byed mi chog pa'i dam bsgnags yod There was a restriction against trading.* 2. secret; va.--*byed* to keep secret ¶ *gsang ba'i bka' mol 'di tsho dam bsgrags byed dgos (We) must keep the secret talks a secret.*

དམ་བསྒྲིམ་ /thəmṭim/ enforcing; va. --*byed* to enforce

དམ་བཅའ་ /thamca/ oath, pledge, promise; va.--*'jog* to take an oath, to pledge, to swear, to vow ¶ *pha yul srung skyob byed rgyu'i dam bca' bzhag pa red (They) took an oath to defend their motherland.* va.--*'bul* to give an oath/ vow (h)

དམ་བཅའ་འབུལ་བཞེས་ /pūušèè/ the act of taking an oath/ being sworn in (h) va.--*gnang*; --*mdzad* to take an oath, to be sworn in (h)

དམ་བཅའ་བཞེས་ /--ʂee/ va. to take an oath from, to swear in, to administer an oath(h) ¶ *srid 'dzin gi khri ston mdzad sgo'i skabs khrims dpon gtso bos dam bca' zhes pa red The head judge administered the oath at the inauguration of the President.*

དམ་བཅའ་ལེན་ /--leen/ nh. of *dam bca' bzhes*

དམ་བཅའ་ཤོར་ /--ʂɔ̃ɔ̃/ vi. to break one's promise/ oath/ ward

དམ་བཅའི་ཚིག་ /--tshii/ oath, promise, vow

དམ་ཆོས་ /thamcöö/ the dharma

དམ་དྲག་ /thamtʂɔ̃ɔ̃/ sm. *dang drag*

དམ་དུ་འགྲོ་ /thamtu ṭo; thamru ṭo/ vi. 1. to become tighter 2. to become stricter

དམ་དུ་གཏོང་ /--tōŋ; --tōon/ 1. va. to tighten ¶ *ske rags dam du btang pa red (He) tightened the belt.* 2. va. to make stricter ¶ *slob grwa'i nang sgrigs lam dam du btang yod pa red (They) have made discipline stricter in school.*

དམ་དུམ་ /thəmtum/ piece ¶ *shing dam dum pieces of wood* ¶ *lcags skud de dam dum du bcad song He cut the wire into pieces.*

དམ་དེམ་ /thamtem/ sm. *dam bca'*

དམ་དོན་ /thamtöön/ diligence, meticulousness care; va.--*byed*

to do things diligently/ meticulously/ carefully

དམ་དྲག་ /thamṭaa/ tightening of restrictions/ law; va.--*byed* to tighten restrictions/ laws (such as security etc.) ¶ *go lag nyo tshong bkag 'doms dam drag byed kyi yod pa red They are tightening the restrictions on the buying and selling of weapons.*

དམ་སྣག་ /thamnaa/ ink-pad, stamp-pad (for seals and stamps)

དམ་པ་ /thampa/ 1. the best, most superior, excellent, holy, sacred ¶ *kho mi dam pa zhig 'dug He is excellent person.* ¶ *dam pa'i las holy deeds.* 2. the late, the deceased (h) ¶ *khong gi yab dam pa de his late father (h)* 3. adj. comp. of *dam po*

དམ་པའི་ཆོས་ /thampεε chöö/ sm. *dam chos*

དམ་པོ་ /thampo/ 1. tight, firm, close ¶ *snod chas de'i kha dam po rgyabs 'dug They have covered the pot tightly.* ¶ *mdud pa dam po a tight knot* ¶ *thag pa'i snge nas dam por bsung nas ma btang ba red They held on to the end of the rope firmly and did not let it go.* 2. close, intimate ¶ *kho tsho'i dbar gi mdza 'brel dam po yod The relationship between them is close.* 3. strict ¶ *sgrigs lam dam po strict discipline*

དམ་ཁྲུག་ /thəmṭuu/ sm. *dam kha*

དམ་བག་ /thampaa/ stamp-pad

དམ་བི་ /thəmpi/ wine jar

དམ་འབྱར་ /thamcaa/ anything sealed/ stamped ¶ *yig koga dam 'byar zhig a sealed envelope*

དམ་ཚིག་ /thəmtsii/ sm. *dam bca'i tshig*

དམ་ཚིག་མེད་པ་ /thəmtsii meepa/ unfaithful, untrustworthy

དམ་འཛིན་ /thəmtsiin/ adhering to firmly, grasping firmly, being persistent; va.--*byed* to hold/ grasp firmly, to adhere to, to be persistent ¶ *rang gi rig gnas dam 'dzin byed thabs su in order to be able to adhere to one's own culture*

དམ་ཟབ་ /thəmsəp/ firm and deep, close, intimate (of relations, etc.) ¶ *rgyal khab gnyis kyi mi dmangs kyi mdza mthun dam zab tu yod pa red The friendship of the people of the two countries is firm and deep.*

དམ་བསྲུང་ /thamsuun/ strict observance, keeping one's word; va.--*byed* to observe strictly, to keep one's word

དའེ་གོ་ /ch./ Germany

དའེ་ཡོའི་གོ་ /ch./ sm. *da'e go*

དའོ་དན་ /ch./ guided missile

དར་ /thar/ 1. silk 2. ceremonial scarf, flag 3. freezing of water; vi.--*chags* to freeze, to become ice ¶ *dgun dus gtsang po dar chags pa'i skabs in the winter, when the rivers freeze* 4. vi. to become popular, to become widespread, to grow, to rise, to flourish ¶ *'das lo brgya phrag brgyad pa'i nang bod la nang chos rgya chen po*

dar ba red In the eighth century Buddhism became widespread in Tibet. ¶ *yul gzhan dang 'brel ba byung bar brten nas sgyu rtsal dang chas gos gsar pa mang po dar ba red Because there were relations with other countries, new arts and clothes became popular.*

དར་དཀར་ /tharqaa/ 1. scarf 2. sm. *dar cha dkar po*

དར་སྐུད་ /thərqüü/ silk thread

དར་སྐུད་བཙོས་འཐེན་ /--tsööteen/ silk reeling (the process of boiling the cocoons and reeling the thread)

དར་ཁྱབ་ /thərkəp/ diffusion, dissemination, spreading; va.--*gtong* to disseminate, to spread ¶ *kho tshos gung brang ring lugs dar khyab btang ba red They disseminated communism.*

དར་ཁྱབ་ཆེན་པོ་ /--chempo/ widespread, flourishing, popular

དར་གོས་ /tharqöö/ silk clothes/ garments

དར་གྲུ་ /thərtu/ sail boat

དར་རྒུད་ /thərquu/ flourishing and declining, ups and downs, prosperity and adversity, rise and fall ¶ *dus tshod thung thung zhig nang kho tsho'i dpal 'byor la dar rgud mang po zhig byung ba red In a short period their economy has had many ups and downs.*

དར་རྒྱས་ /tharkεε/ development, progress ¶ *bzo las kyi dar rgyas industrial development;* vi.--*'gro* to get developed, to make progress; va.--*byed* to develop, to make progress

དར་གཅིག་ /thənii/ sm. *yud tsam*

དར་ལྕོག་ /thaacöö/ prayer flag

དར་ཆ་ /tharca/ flag, banner; va. --*'dzug;* --*sgrengs* to hoist/ raise a flag/ banner

དར་ཆ་དཀར་པོ་ /--qaapo/ white flag (flag of truce)

དར་ཆ་སྒྲེང་མཁན་ /--teŋqεn/ flag/ color bearer

དར་ཆ་དམར་པོ་ /--maapo/ Red Flag (magazine)

དར་ཆ་དམར་པོ་གསུམ་ /--sum/ ch. slog. "The Three Red Flags" (The Great Leap Forward, The People's Communes, and The Socialist Main Line)

དར་ཆ་དམར་པོའི་ཚོགས་པ་ /--maapöö tshoqpa/ Red Flag Party (a leftist party in China)

དར་ཆ་གཡུགས་ /--yüü/ va. to wave a flag

དར་ཆགས་ /thar chaa/ vi. to freeze, to become ice (rivers and lakes) ¶ *gtsang po de tshor dgun dus dar chags kyi red Those rivers freeze in the winter.*

དར་ཆགས་པའི་གྲང་ཚད་ /--thaŋtsεε/ freezing point

དར་ཆགས་པའི་དུས་ /--chaqpεε thüü/ frozen period

དར་ཆེན་ /tharceen/ long prayer flag (usu. hoisted in front of monastary or house)

དར་རྟགས་ /thartaa/ signal flag,

marker flag

དར་མདོ་ /thanto/ abbr. of *dar rtse mdo*

དར་བརྡ་ /tharta/ flag signals

དར་པོ་ཆེ་ /tharpo chē/ sm. *dar chen*

དར་སྤེལ་ /tharpεε/ the act of spreading/ promoting/ popularizing (an idea, method, etc.), development, promotion; va.--*(du) gtong* to spread, to popularize, to develop ¶ *zhing las byed phyogs gsar pa de tsho dar spel (du) gtong gi yod pa red They popularize those new methods of agriculture.* ¶ *rang srog blos btang rgyu dar spel gtong dgos pa der to the popularizing of the need to sacrifice one's life*

དར་དཀྲུངས་ /tharcaàn/ silk ribbon or scarf

དར་འཕེར་ /tharpεε/ sm. *dar spel*

དར་འཕྱར་ /thar chaa/ va. to brandish banners, to wave flags/ banners

དར་བབ་ /thərpəp/ abbr. for *dar la babs pa*

དར་བའི་དུས་སྐབས་ /tharwεε thüüqəp/ time of development/ progress, time when something is widespread/ in vogue

དར་འབུ་ /thanpu/ silkworm

དར་མ་ /tharma/ person in the prime of life, person from 16 to 30 years of age

དར་མི་ཆགས་པའི་གྲུ་ཁ་ /thar mi chāqpεε thuqə/ ice-free port

དར་མོ་ཆེ་ /tharmo chē/ sm. *dar chen*

དར་དམར་ /tharmaa/ 'Red Flag' (Chinese periodical); red flag/ banner

དར་དམར་འགྲན་བསྡུར་ /--tentuu/ ch. slog. red flag emulation

དར་དམ་ འཛིན་མཁན་ /--tsiinqeen/ 'red banner winner' (a ch. title)

དར་ཚམ་ /thartsam/ sm. *yud tsam*

དར་རྩེ་མདོ་ /thatse to/ c. Tachienlu (town in eastern Tibet)

དར་ཚགས་ /thartsaà/ sifter made from cloth/ silk; va. --*rgyag* to sift (with such a sifter)

དར་ཚིལ་ /thartsii/ bh. cheese

དར་ཚོན་ /thartsöön/ colored flags/ ribbons; va.--*'breg* to cut the ribbon (in inaugural ceremonies)

དར་ཞིང་རྒྱས་པ་ /tharšiin keepa/ flourishing, prosperous ¶ *rgyal khab kyi dpal 'byor dar zhing rgyas pa'i dus skabs the time when the nation's economy is prosperous*

དར་ཟབ་ /thərsəp/ fine silk

དར་ཡུལ་ /thəryüü/ place where something diffused/ spread, flourished

དར་ར་ /thaara/ buttermilk

དར་རས་ /thaareè/ gauze

དར་ལ་བབ་ /tharla phəp/ vi. to be

in the prime of life

དར་ཤིང་ /thərsiir/ flag pole

དར་ཁ་ཤེག་གྲུ་གཟིངས་ /tharseq thusiin/ ice cutter, ice breaker

དར་སྲོལ་ /tharsöö/ common/ widespread practice

དར་སྲིན་ /thərsiin/ sm. *dar 'bu*

དར་སྲིན་གྱི་འབུ་སྲོབ་ /--qi pusop/ cocoon of silkworm

དར་སྲིན་ཉལ་འབུ་ /thərsiin ñëënpu/ chrysalis of the silkworm

དལ་ /thɛɛ/ 1. adj. comp. of *dal po* 2. vi. to have leisure/ spare time ¶ *sang nyin nga dal ba med* *Tomorrow I am not free.*

དལ་ཁོམ་ /thɛɛqom/ leisure, free time ¶ *dal khom byung na bcar gyi yin* *(I) will come over if (I) get the time. (h)*

དལ་གྱིས་ /thɛlqii/ slowly, leisurely ¶ *chu chen po dal gyi bab pa bzhin* *like a big river flowing slowly*

དལ་མགྱོགས་ /thɛɛnkOO/ sm. *dal brel*

དལ་འགྲོ་ /thɛɛnto/ river

དལ་འགྲོས་ /thɛntöö/ moving slowly, going at a slow pace, plodding along; va.--*byed* to plod, to move along slowly

དལ་སྡོད་ /thɛɛntöö/ leisure, free time; va.--*byed* to have leisure/ free time

དལ་འདོད་སྐྱིད་འདོད་ /thɛntöö kiintüü/ desiring leisure and happiness

དལ་པོ་ /thɛɛpo/ 1. slow ¶ *yar rgyas dal po 'dug* *Progress is slow.* 2. having free time, at leisure, not busy ¶ *khong deng sang dal po 'dug* *He isn't busy these days.*

དལ་བ་ /thɛɛwa; thɛra/ slower ¶ *de dal ba 'dug* *That one is slower.*

དལ་བུ་ /thëëpu/ slow, low speed, leisurely ¶ *'gyur ba dal bu* *a slow change*

དལ་བུར་ /thëëpur/ slowly, leisurely ¶ *dal bur phyin pa yin* *(We) went slowly.*

དལ་བྲེལ་ /thɛɛtee; thɛntee/ pace, speed ¶ *dal brel mnyam po* *even pace*

དལ་ཡམས་ /thɛɛyam/ sm. *rims nad*

ཌྷ་ཀ་ /taqa/ c. Dacca (Pakistan)

ཊག་ཊར་ /taqtar/ doctor

དི་རི་རི་ /thiriri/ murmuring noise/ sound

དིག་དིག་ /tiqtii/ sm. *dig pa*

དིག་པ་ /tiqpə/ stammer

དིང་རི་ /tinri/ c. Dingri (W. Tibet)

དིམ(ས་) /tim/ vi. to be drowned, to sink ¶ *gru de dims pa red* *The ship sank.*

དིམ་ཆུ་རྒྱག་ /timcu kaa/ va. to go underwater

དམ་ཤོ་ཀྱུའ་ཡིས /ch./ **imperialism**

དུ /thu/ 1. dat.-loc. particle (used after final ng, d, n, m, r, and l): to, at, on, in ¶ *kho nang du phyin song He went inside.* ¶ *rkub steg sgang du bsdad 'dug He is sitting on the chair.* ¶ *mo dbyin yul du 'gro gi red She will go to England.* 2. (comp. adj. + --) conveys comparative mood with respect to vb. ¶ *mang du btang ba red They made it more.* ¶ *de chung du 'gro gi red It will become smaller.* 3. how much, how many, how long ¶ *khyod la nang mi du yod dam How many people do you have in your family?*

དུ་ཁ /thuqə/ suffering, pain

དུ་ཁུང /thuquun/ chimney, smoke stack

དུ་འཁྱུ /thuntu/ sm. *du khung*

དུ་བ /thuwəə; thöö/ smoke; vi. --*'phyur* to smoke, to emit smoke

དུ་བ་འཁྱུ་ཁུང/--tuquun/ sm. *du khung*

དུ་བ་མཇུག་རིང /--cuqriin/ comet

དུ་མ /thumə/ many

དུ་མེད་རྡོ་སོལ /thumee tosöö/ smokeless coal, anthracite

དུ་ཞིམ /thušaà/ smoky smell/ odor

དུག /tuù/ 1. poison; va.--*gtong* to poison; vi.--*phog* to get poisoned 2. sometimes used for *dugs*

དུག་ཁ་ཚོས /--qhatseè/ outwardly nice but inwardly evil/ bad

དུག་འགོག་མགོ་ཤུབས /tunqöö qušup/ gas mask

དུག་འགོག་ངོ་འབག /--ŋopaà/ sm. *dug 'gog mgo shugs*

དུག་འགོག་རྫས་ཆ /--tsɛɛca/ anti-toxin

དུག་ཅན /tuqcêên/ poisonous

དུག་ཆེན /tuqcheen/ strong poison; arsenic

དུག་གཉེན /tuqñêên/ antidote

དུག་གཏོང /tuù toon/ see *dug*

དུག་བཏང /tuù taan/ p. of *dug gtong*

དུག་འཐོག /tunţöö/ sm. *dug sel*

དུག་འབུ /tunpu/ poisonous insect

དུག་འབུ་ཕྲ་མོ /--thāmo/ bacteria, microbes

དུག་འབུའི་འཁྲུག་འཐབ /tunpüü thūqtəp/ bacteriological warfare

དུག་འབུའི་དམག /--mää/ sm. *dug 'bu'i 'khrug 'thab*

དུག་སྦྲང /tuqtaan; tuqpaan/ mosquito

དུག་སྦྲུལ /tuqţüü/ poisonous snake

དུག་སྨན /tunmêên/ poisonous drug

དུག་ཚེ /tuqtse/ rags, tatters

དུག་རྩྭ /tuqtsə/ poisonous weed/ grass

དུག་རྫས /tuqtsɛɛ/ toxin

དུག་སྲུང /tuqsüün/ precaution

against poisons; va.--*byed* to take precautionary measures against poison

དུག་ལོག་ /tuqlöö/ sm. *dug slog*

དུག་རླངས་ /tuqlaan/ poison gas

དུག་རླངས་སྒྲོག་ཤས་མདེལ་ /--köntii/ poison gas cannon shell

དུག་ཤེད་ཆེན་པོ་ /tuqšee chempo/ highly poisonous

དུག་སེལ་ /tuqsee/ disinfection, sterilization; va.--*byed* to disinfect, to sterilize

དུག་སེལ་གློག་ཞུན་ /--lööqšuun/ heat/ sun lamp

དུག་སེལ་སྨན་རྫས་ /--meentsee/ disinfectants

དུག་སློག་ /thuqlöö/ clothes ¶ *dug slog gi nang sha the lining of clothes;* va.--*gyon* to wear/ put on clothes

དུགས་ /tuu/ va. 1. to warm 2. to light a fire 3. heat, warmth

དུང་ /tun/ horn instruments; va.--*'bud;* --*gtong* to blow/ play a horn

དུང་དཀར་ /tunqaa/ white conch shell (usu. used as an instrument)

དུང་འཁོར་ /tunqöö/ white conch shell bangle worn by women in Western and Central Tibet

དུང་རྙེ་བ་ /tun newa/ continual

དུང་ཆེན་ /tooncen/ large musical horn/ trumpet

དུང་བརྡ་ /tuntə/ signal given by sounding a horn/ trumpet

དུང་པ་ /tunpə/ trumpeter, bugler

དུང་ཕན་ /tunpeen/ wash basin

དུང་ཕྱུར་ /tuncur/ one hundred million ¶ *dung phyur drug dang phed six hundred and fifty million*

དུང་བན་ /tunpeen/ sm. *dung pan*

དུང་འབུད་ /tunpüü/ va. to play a horn, to play a wind instrument

དུད་ /tüü/ 1. smoke 2. sm. *mdud* 3. p. of *'dul*

དུད་ཁ་ /tüüqə/ household, family

དུད་ཁུང་ /tüquun/ chimney

དུད་གྲངས་ /tütaan/ census of households/ families

དུད་འགྲོ་ /tönto/ animal (non-human)

དུད་ཆུང་ /tücuun/ type of low status serf

དུད་ཐོ་ /tüüto/ record of families/ households

དུད་ཐོར་ /tütöö/ ruin, destruction

དུད་མདེལ་ /tüntee/ smoke bomb

དུད་ནག་ /tünaa/ opium

དུད་པ་ /tüüpə/ 1. sm. *du ba* 2. sm. *dud tshang*

དུད་རྩི་ /tütsi/ soot

དུད་ཚང་ /tütsaan/ family, household

དུད་འཚོ་ /tütso/ village, hamlet

དུད་ཡོད་རྡོ་སོལ་ /tüyüü tosöö/ bituminous (soft) coal

དུད་ཡོལ་ /thuyüü/ smokescreen

དུད་ལམ་ /tüləm/ sm. *dud khung*

དུད་སྣུན་ /tüsüün/ the smell of smoke

དུད་གསུམ་གྲོང་ཚོ་ /tüsum thontsa/ ch. three-family village

དུན་ཅན་ /tüncèèn/ diligent

དུན་པ་ /tünpə/ diligence

དུབ་ /tup/ vi. to be tired, to be fatigued ¶ *lus sems gnyis ka dub song I am mentally and physically tired.*

དུབ་ཅན་ /tüpcèèn/ tiring, fatiguing

དུབ་ལིན་ /ch./ c. Dublin

དུམ་ /tum/ abbr. for *dum bu*

དུམ་ཆུང་ /thumcuun/ little bit, small piece/ part

དུམ་དུམ་ /tümtum/ sm. *dum bu*

དུམ་བུ་ /tumpu/ part, portion, section, piece ¶ *grong khyer gyi dum bu gcig la rgya rigs sdod kyi yod pa red The Chinese live in one part of the city.* ¶ *khos pang leb de dum bu gsum du bcad song He cut the plank into three pieces.*

དུམ་བུར་བགོ་ /tumpur qo/ va. to divide in parts/ sections, to dismenber

དུམ་བུར་གཅོད་ /--cöö/ va. to sever, to cut into pieces, to disrupt

དུམ་སྦོམ་ /tumpom/ fragment bomb/ grenade

དུའུ་ /ch./ 1. kilowatt hour ¶ *glog du'u kwh. of electric power* 2. degree (temperature) ¶ *thig sgor 'og gi du'u bcu phrag yod pa in the ten degree range below zero*

དུའུ་ལིའུ་ཙང་ /ch./ Tuliu River

དུར་ /tur/ grave, tomb

དུར་རྐུན་ /turqüün/ grave-robber

དུར་ཁང་ /turqaan/ tomb, crypt

དུར་ཁུང་ /turquun/ grave, tomb; va.--*rko;* --*'dru* to dig a grave

དུར་ཁུང་རྐོ་མཁན་ /--qoqεεn/ grave digger

དུར་ཁྲོད་ /tutöö; totöö/ graveyard cemetery

དུར་སྒམ་ /turqəm/ coffin

དུར་སྒྲོམ་ /turtom/ sm. *dur sgam*

དུར་རྡོ་ /turto/ tombstone

དུར་གནས་ /turnèè/ sm. *dur khrod*

དུར་བ་ /turwə/ grass/ straw used for mats in India

དུར་བབས་འཆི་ /turwεε chi/ scorpion

དུར་བྱ་ /turcə/ vulture

དུར་བྱང་ /turcaan/ epitaph

དུར་སྦྱང་ /--/ sm. *dur sbyang*

དུར་ས་ /tursə/ sm. *dur khrod*

དུར་སྲི་ /tursi/ vampire

དུལ་ /tüü/ vi. 1. to be tamed/ disciplined 2. to be pulverized, to become fine/ powdery

དུལ་པོ་ /tüüpu/ tame, peaceful, disciplined

དུལ་མ་ /tüümə/ pulverized, powdered

དུས་ /thüü/ 1. time ¶ *dus gzhan zhig another time* ¶ *dbyar dus summertime* 2. (vb.+--) at the time of, while, when ¶ *nga tsho rtsed mo rtsed dus while we were playing*

དུས་ཀུན་ཏུ་ /thüüqüntu/ sm. *dus gtan tu*

དུས་ཀྱི་འཁོར་ཕྱོགས་ /thüüqi qhɔ̃rcɔɔ/ the general course of development, the general trend

དུས་ཀྱི་འགྱུར་ལྡོག་ /--kuntɔɔ/ change ¶ *nga tsho'i rgyal khab nang dus kyi 'gyur ldog chen po zhig byung yod There has been a great change in our country.*

དུས་ཀྱི་ཚམས་ཉིད་ /--chüüñii/ death, mortality

དུས་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་ /--phukuu/ changing times

དུས་བཀག་ /thüüqaà/ set time, schedule ¶ *las ka de dus bkag gi sngon du grub pa red They completed the work ahead of schedule.* ¶ *dpe deb dang tshags par dus bkag ltar skyel gyi yod pa red They delivered the magazines and papers on schedule.*

དུས་བཀག་བཙོན་འཇུག་ /--tsüncuù/ prison term/ sentence

དུས་སྐབས་ /thüüqəp/ 1. time, era, period ¶ *dus skabs gsar pa zhig la slebs pa red (We) have arrived in a new era.* 2. chance, opportunity ¶ *dus skabs bzang po zhig thob pa red They got an excellent opportunity.*

དུས་འཁོར་ /thüüqôô/ period, cycle of time

དུས་འཁོར་གྱི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋšiin/ periodic, cyclical

དུས་འཁོར་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཉེན་ཁ་ /--cêênqi ñɛnqa/ periodic (cyclical) crises/ danger

དུས་འཁྲུགས་ /thüütuù/ sm. *dus zing*

དུས་འགོ་ /thünqo/ initial/ beginning stage ¶ *ri 'gog dmag 'khrug gi dus 'gor at the beginning of the War of Resistance Against Japan.*

དུས་འགོར་ /thünqôô/ in the beginning, at the start

དུས་འགྱངས་ /thünkaàn/ postponement, delay; va.--*(su) gtong* to postpone, to delay ¶ *kho thon rgyu nyin shas dus 'gyang su btang ba red They postponed his departure for a few days.*

དུས་འགྱངས་ཆད་ལུས་ /--chêèluù/ delayed payment, overdue payment

དུས་འགྱངས་ཤོར་ /--šɔɔ/ vi. to be delayed, to be overdue, to fall behind time ¶

sla re'i rtsis khra gtong rgyu dus 'gyangs shor ba red The sending of the monthly account statement was delayed.

དུས་འགྱུར་ /thüükuu/ change in times/ period/ era/ circumstances ¶ *1937 lo'i zla ba bdun pa'i tshes bdun gyi dus 'gyur rjes after the change of July 7, 1937 (after the new circumstances brought about by the Japanese attack)*

དུས་རྒྱུན་ /thükü̈ün/ usual, regular, always ¶ *dus rgyun kho las kar snga pa 'gro ba red He regularly goes to work early.* ¶ *dus rgyun dang mi 'dra ba'i dmigs bsal zhig red This is not like usual. It is very special.*

དུས་རྒྱུན་དུ་ /--tu/ usually, regularly, always

དུས་སྒོ་སྔོན་བཀག་ /thüüqo ŋönqaà/ establishing/ setting a time or schedule

དུས་ངེས་ /thüüŋeè/ definite time

དུས་ངེས་ཅན་གྱི་དཔེ་དེབ་ /--cɛɛnqi petep/ periodical publication

དུས་ཚན་ཀྲ་ཏན་ /thüücèèn+ch./ time bomb

དུས་གཅིག་ཏུ་ /thüù ciqtu/ at the same time, all at once ¶ *tshang ma dus gcig tu lang ba red All the (people) got up at the same time.*

དུས་བཅད་ /thüücèè/ time limit, deadline; va.--*byed* to set a time limit/ deadline ¶ *tshong khang khag chu tshod bcu par sgo rgyag dgos pa dus bcad byas yod pa red They have set 10 o'clock as the time that shops must close.*

དུས་ཆད་པ་མེད་པ་ /thüù chɛ̄ɛpa meèpa/ without interruption/ break, ceaseless, continuous

དུས་ཆར་ /thüüchaa/ seasonal rain

དུས་ཆེན་ /thüüceen/ festival, holiday, occassion; va.--*gtong* to celebrate a festival/ holiday/ ceremony

དུས་ཚོས་འགྱུར་ /thüücöö kuu/ vi. to die, to pass away

དུས་མཆོད་ /thüücöö/ prescribed religious service/ ceremony

དུས་མཇུག་ /thüüncuù/ the end of an era/ period ¶ *'das lo brgya phrag bco brgyad pa'i dus 'jug tu at the end of the 18th century*

དུས་མཉམ་ /thüüñəm/ living, occurring or existing at the same time, contemporary ¶ *dmag chen gnyis pa dang dus mnyam rgya nag nang gsar rje'i las 'gul dar yod pa red The revolutionary movement in China became widespread at the time of World War II.*

དུས་གཏན་ /thüütêên/ always, all the time

དུས་གཏན་དུ་ /thüütêntu/ forever, all the time, always ¶ *dus gtan du dka' ngal yong gi yod pa red They always have problems.*

དུས་རྟག་ཏུ་ /thüütaqtu/ sm. *dus gtan du*

དུས་སྟོན་ /thüütöön/ sm. *dus chen*

དུས་བསྟུན་ /thüütüün/ in accordance

with the time/ era ¶ *dus bstun 'gyur bcos changes/ reforms in accordance with times*

དུས་ཐིམ་ /thüü thīm/ vi. to expire (period/ time), to be finished (term of a contract, etc.) ¶ *kho'i las ka dus da lo thim gi yod pa red His term of service expires this year.*

དུས་ཐུག་ /thüü thüü/ vi. to coincide ¶ *kho slebs pa dang mo phyin pa dus thug pa red His arrival and her departure coincided.*

དུས་ཐུང་ /thüütuun/ short time

དུས་ཐུང་གླ་པ་ /--lapa/ piece-worker, day wage laborer

དུས་ཐུང་སྦྱོང་བརྡར་འཛིན་གྲྭ་ /--contaa tsintə/ short term training class

དུས་ཐོག་ /thüütöö/ 1. on time, according to schedule, punctually ¶ *kho las khungs la dus thog yong gi yod pa red He comes to the office punctually.* 2. opportunely, the right time; vi.-- *'khel* to be on time, to fall at the right time ¶ *dus thog la tag tag 'khel ba chig red It is one that falls exactly at the right time.*

དུས་ཐོག་ཏུ་ /--tu/ 1. regularly, on schedule 2. at the right time, opportunely

དུས་ཐོག་ཏུ་ཐག་གཅོད་ /--tu thāa cöö/ va. to make decisions at the right time

དུས་ཐོག་གཏོང་བའི་གནམ་གྲུ་ /--tõŋwee nəmtu/ scheduled airplane/ flight

དུས་མཐའ་ /thüütə/ the end of the world

དུས་དང་བསྟུན་ /thüütə tüün/ va. to be appropriate/ in keeping/ in accordance with the times ¶ *dus dang bstun nas las ka byed dgos red (One) has to work in accordance with the times.*

དུས་དང་མཐུན་པ་ /--thünpə/ timely, opportune, seasonable, up to date ¶ *khang gi dgong pa ni dus dang mthun pa zhig red His ideas (thoughts) are up to date.*

དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ /--nāmpa qüntu/ always, all the time

དུས་དང་མི་མཐུན་པ་ /--mi thünpə/ inopportune, unseasonable, untimely, out of date

དུས་དུས་ལ་ /thüü thülə/ sometimes, occasionally ¶ *dus dus la pha ma thug 'phrad par 'gro gi yod pa red Occasionally (they) go to see their parents.*

དུས་དེབ་ /thüütep/ periodical, journal

དུས་དེབ་འཕར་མ་ /--phaama/ supplement (to a publication or periodical), supplementary issue

དུས་དོན་ /thüüntüün/ current events/ affairs

དུས་དྲན་ /thüütèen/ memorial, commemoration ¶ *dus dran dga' ston memorial celebration*

དུས་བདེ་པོ་ /thüü tepo/ peaceful, quiet, calm

དུས་བདེ་ཞོད་འཛོམས་ /thüüti šööncaà/ time of peace and happiness

དུས་འདའ་ /thüü ta/ vi. to elapse (time), to pass (of time) ¶ *kho phyin nas dus ring po zhig 'das* (p. of *'da'*) *rjes after a long time had passed since his departure*

དུས་འདའ་བར་བྱེད་ /thüü tawar chèe/ va. to pass/ kill time

དུས་འདས་ /thüü tεὲ/ p. of *dus 'da'*

དུས་རྟེན་གྱི་རང་བཞིན་ /thüütéen qi rəŋšiin/ temporal

དུས་ནམ་ཡང་ /--namyaŋ/ never ¶ *nga tshos dus nam yang brjed thabs med We can never forget it.*

དུས་གནའ་རབས་ /--nərəp/ ancient times, antiquity ¶ *dus gna' rabs kyi chas gos ancient costumes*

དུས་གནས་ /thüünèè/ current situation

དུས་བབ་ /thüüpəp/ 1. timely, opportune, seasonable ¶ *dus babs kyi rgyab bskyor timely support* 2. situation, circumstance, condition, state ¶ *gsar rje'i dus bab revolutionary situation*

དུས་བབ་ཀྱིས་དེད་ /--qi teè/ vi. to be pushed by circumstances/ the situation

དུས་བབས་ /--/ sm. *dus bab*

དུས་མ་ཡིན་པ་ /thüü mə yinpə/ wrong time, untimely ¶ *dus ma yin par zas ba eating at the wrong time*

དུས་ཙ་ནས་ /thüü tsānεὲ/ sm. *dus*, 2

དུས་བཙོན་ /thüütsöön/ sentence term

དུས་ཚང་ /thüü tshaan/ sm. *dus tshod tshang*

དུས་ཚད་ /thüütsèè/ sm. *dus bkag*

དུས་ཚད་ཀྱི་སྔོན་དུ་ /--qi ŋöntu/ ahead of schedule

དུས་ཚད་ཐིམ་ /--thīm/ sm. *dus thim*

དུས་ཚིགས་ /thüütsii/ 1. season, quarter (of year), time period ¶ *na ning dus tshigs bzhi ba'i tshon tshad las brgal ba red They surpassed the production rate of the fourth quarter of last year.* 2. festival/ holiday season

དུས་ཚིགས་ཀྱི་རིན་ཁུད་ /--qi riinkèè/ seasonal fluctuation of prices

དུས་ཚིགས་རེའི་དཔེ་དེབ་ /--ree petep/ quarterly magazine

དུས་ཚེས་ /thüütsii/ date, time

དུས་ཚོད་ /thüütsöö/ time ¶ *las ka'i dus tshod time to work*; va.--*byed*; --*bzo* to fix/ set a time

དུས་ཚོད་འགྱངས་ /--kaàn/ vi. to be overdue, to be late/ delayed ¶ *gnam gru 'byor rgyu'i dus tshod 'gyang pa red The arrival of the plane was delayed.*

དུས་ཚོད་འགྱངས་འཆེན་ /--kanteen/

postponement, delay; va.--*byed* to postpone, to delay, to put off ¶ *kho tsho gtong rgyu'i dus tshod 'gyang 'then byas pa red They postponed sending them.*

དུས་ཚོད་ངེས་ཅན། /--ŋeecεen/ scheduled, at regular intervals, at definite times

དུས་ཚོད་གཏན་འཁེལ། /--tēnqee/ sm. *dus tshod nges can*

དུས་ཚོད་ཕྱི་འགྱངས། /--chīnkaǹ/ delayed, postponed (usu. used with *shor*); vi.--*shor* to be delayed/ postponed, to be late, to fall behind time

དུས་ཚོད་རྩིས། /--tsī/ va. to count time, to keep a record of time ¶ *dus tshod rtsis* (p. of *rtsi*) *pa'i bzo gla hourly wage*

དུས་ཚོད་བརྩིས་པའི་ཕོགས་ཐོབ། /tsīipèè phøøtop/ hourly wage

དུས་ཚོད་ཡོལ། /--yöö/ vi. to be passed finished/ expired (of time)

དུས་ཚོད་ལ་བྱེད། /--lə chee/ va. to do on time

དུས་མཚམས། /thūntsəm/ period, stage ¶ *dus mtshams gsar pa a new stage*

དུས་མཚམས་རིམ་འཁོར། /--reeqøø/ period, cycle

དུས་མཚུངས། /thütshuŋ/ at the same time, contemporary with

དུས་བཞི། /thüüši/ four seasons, all year

དུས་ཟད་ཐབས་ཆད། /thüüsεε thəptšèè/ at the end of one's rope, hopeless situation

དུས་ཟིང་། /thüüsiin/ disturbance, unrest, turmoil, conflict ¶ *zhung ya li'i dus zhing skabs during the Hungarian turmoil*

དུས་ཡུན། /thüüyüün/ duration, time ¶ *slob mtsham gcig gi dus yun the time of one class/ session;* vi.--*'gor* to take time, to elapse (of time) ¶ *'di nas ne'u yog bar gnam gru'i nang chu tshod gnyis tsam gyi dus yun 'gor gyi 'dug It takes two hours by plane from here to New York.*

དུས་ཡུན་རིང་པོ། /--rinqu/ long-term, prolonged, protracted

དུས་ཡོལ། /thüü yöö/ vi. to be out of season, to be outmoded/ outdated ¶ *sa phyogs 'dir shing tog gsol pa'i dus yol pa red The season for fresh fruit is over in this area.*

དུས་རབས། /thüürəp/ 1. period, era ¶ *rdo chas spyod pa'i dus rabs the stone age* 2. century ¶ *dus rabs bco brgyad pa the 18th century*

དུས་རབས་ཀྱི་དུས་མཚམས་དབྱེ།

/thüntsam ye/ epoch making, opening of a new era/ age ¶ *dus rabs kyi dus mtshams dbye ba'i don snying ldan pa'i don chen epoch-making significance*

དུས་རབས་སྔོན་མ། /--ŋönma/ ancient times

དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པ། /--ñišupə/ twentieth century

དུས་རབས་བར་མ། /--pharma/ the Middle Ages, medieval

དུས་རབས་འབྱེད། /--cheè/ va. to open a new era/ age

དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ལོ་རྒྱུས། /--rimcuunqi lukUü/ general history

དུས་རིང་། /thüüriin/ long time

དུས་རིམ། /thüürim/ stage, period, phase ¶ *lo rgyus kyi dus rim an historical stage*

དུས་རིམ་ལས་བརྒལ། /--lè qɛɛ/ vi. to exceed/ go beyond a stage/ period

དུས་རླུང་། /thüüluun/ monsoon

དུས་ལ་བབས། /thüülə phəp/ vi. to be the right time ¶ *nus rtsal yong rgyogs 'don pa'i dus la babs pa red Now the time has come for (us) to show all our talents.*

དུས་ལས་འགྱངས། /thüülè kaan/ sm. *dus 'gyangs shor*

དུས་ལས་སྔ་བ། /--nawa/ ahead of schedule

དུས་ལོག /thüülɒɒ/ bad times

དུས་ཤེས་པ། /thüü šeepa/ astrologer

དུས་བཤོལ། /thüü šöö/ sm. *dus 'gyang*

དུས་སང་། /thüsaan/ next year

དུས་སུ། /thüüsu/ in/ on time ¶ *nyin re'i las ka tshang ma dus su byed dgos (You) have to do (your) work on time.* vi.--*smin* to ripen on time, to have things occur/ come at the appropriate time

དུས་སུ་བབས། /thüüsu phəp/ sm. *dus la babs*

དུས་གསུམ། /thüüsum/ 1. the tenses (past, present and future) 2. all the time (past, present and future)

དུས་བསྒྱིང་། /thüüsiŋ/ sm. *dus 'gyang*

དེ། /the/ 1. that ¶ *mi de that man* 2. (vb.+--) sm. *ste* (used after final *'d'*)

དེ་ཀ /theqa; thaqa/ 1. just that, no other than that ¶ *nga de ka byed kyi yin I will do just that.*

དེ་ཀ་རང་། /--raŋ/ sm. *de ka*

དེ་སྐད། /teqɛè/ like that ¶ *khos de skad brjod song He said (it) like that.*

དེ་ཁ /theqa/ sm. *de ka*

དེ་ཁར། /theqaa/ bh. on top of that, in addition to that

དེ་ཁུལ། /thiqüü/ in that area, around that place, there

དེ་ཁོ་ན་ཉིད། /the qhōnañii/ that, that itself, that very same

དེ་ག /theqa/ 1. there, over there ¶ *de ga sa gnas kyi dpon rigs khag the regional/ local officials there* 2. sm. *de ka*

དེ་ག་ནང་བཞིན། /--nəŋšiin/ like that, just like that

དེ་གར། /theqar/ there ¶ *gus rang de gar bcar rtsis yin I was planning to go there myself.*

དེ་སྔ། /thena/ in the old days, in the past, previously

དེ་སྔོན་ /thenöön/ previously, prior to that, before that

དེ་རྗེས་གཞི་ནས་ /thecee sinee/ not till then, only after that

དེ་ཉིད་ /thiñii/ that itself

དེ་ཉིན་ /thiñiin/ that day

དེ་སྙེད་ /theñee/ so many/ much, that much/ many

དེ་ལྟ་ /theta/ sm. *de lta bu*

དེ་ལྟ་བུ་ /the təpu/ like that, as much/ many as that ¶ *go skabs bzang po de lta bu* *a good opportunity like that* ¶ *mi mang po de lta bu'i dkyil la* *among as many people as that*

དེ་ལྟར་ /thetar/ according to that, in accordance with that, like that ¶ *de ltar byas nas* *having done it like that*

དེ་ལྟར་ན་ /the tarna/ sm. *de ltar*

དེ་ལྟར་ན་ཡང་ /--nayan/ sm. *de ltar yang*

དེ་ལྟར་ཡང་ /--yan/ even though (it is)

དེ་ཐད་ /thetɛɛ̀/ regarding that, concerning that ¶ *gnas don de thad* *regarding that matter*

དེ་དག་ /thetaà/ those

དེ་དུས་ /thitüü/ at that time, then ¶ *de dus nga slob grwar yod* *At that time I was at school.*

དེ་ཏོན་ /thetön/ sm. *de ka*

དེ་འདྲ་ /thenta/ like that, such ¶ *mtsho de 'dra bod la mang po yod* *There are many lakes like that in Tibet.*

དེ་འདྲར་སོང་ཙོམ་ /thentaa sontsaan/ because of that, because it was like that

དེ་ན་ /thena/ at that (place, location), there ¶ *de na lo shas bzhugs pa red* *(He) stayed there for a few years. (h)*

དེ་ནས་ /thenɛɛ̀/ 1. from there, from that/ your end ¶ *de nas phyags bris gnang don bzhin* *as you have written to me (from your end)* 2. then, after that ¶ *de nas a rir bskyod kyi red* *Then (they) will go to America.*

དེ་ནི་ /theni/ as for that

དེ་ནུབ་ /thinup/ that night

དེ་ཕོ་ /thepo/ rooster, cock

དེ་འཕྲལ་ /thetɛɛ/ at once, immediately ¶ *khos de 'phral bros ba red* *He immediately escaped.*

དེ་འཕྲོས་ /thetöö/ the remainder, the remaining part

དེ་བས་ /thewɛɛ̀/ more than that ¶ *de bas gal che gi red* *It is more important than that.*

དེ་བས་ཀྱང་ /--kan/ even more than that ¶ *sman dkyus ma dkon po yod pa sman bcos kyi yo chas ni de bas kyang dkon pa yod pa red* *Common medicines were scarce and medical equipment was even more scarce (than that).*

དེ་བས་ན་ /--na/ sm. *des na*

དེ་བྱིངས་ /thiciin/ the rest, remainder ¶ *bu chung shos de ma gtogs/ de byings bod la skyes pa red* *Except for the youngest son, the rest were born in Tibet.*

དེ་དབང་དུ་གཞིགས་ན་ /thewantu šiqnə/ if we go according to that ¶ *deng sang gi dpal 'byor gyi 'gro stang de dbang du gzhigs na khang pa nyo thub gyi ma red If we go according to the way the economy is these days, (we) won't be able to buy a house.*

དེ་འབྲེལ་ /thentee/ connected with that, concerning that, with regard to that

དེ་མ་ཐག་ཏུ་ /thema ñiitu/ sm. *de ma thag tu*

དེ་མ་ཐག་ཏུ་ /--thaàtu/ immediately, at once ¶ *de ma thag tu 'gro dgos byung ba red He had to leave immediately.*

དེ་མིན་ /themiin/ other than that, beside that ¶ *de min zhu rgyu med (I) have nothing other than that to say.*

དེ་ཙ་ན་ /thetsana/ at the/ that time

དེ་ཙམ་ /thetsan/ as much/ many as that, so much as that, that much, that many ¶ *dus yun de tsam bsgugs kyang ma yong ba red Even though they waited that long (he) did not come.* ¶ *ji tsam klog pa de tsam shes kyi red As much as one reads, that much (he) will learn.*

དེ་རྩིས་ /thitsii/ accordingly, in keeping with ¶ *skad yig sogs cha rkyen ldeng nges chags yod stabs de rtsis das ka yag po gcig thob dgos Because (they) became adequate in the language (foreign) they should get a good job.*

དེ་ཚོ་ /thetso/ those ¶ *gru'i nang gi mi de tsho those people in the boat*

དེ་མཚུངས་ /thitsuùn/ in the same way, similarly, like that ¶ *rgyal sar dmag 'khrug la ngo rgol gyi khrom skor byas pa de mtshung grong gzhan dag la 'ang byas yod pa red There were demonstrations against the war in the capital and similarly demonstration were also held in other cities.* va.--*byed* to do in the same way/ manner

དེ་ཞག་ /thešaà/ the past few days, the other day, recently ¶ *kho de zhag 'byor ba red He came recently.*

དེ་བཞིན་ /thešiin/ 1. sm. *de mtshung* 2. that itself, that (pronounced /the šin/) ¶ *tshogs chen de bzhin skabs brgyad pa yin pa red That was the Eighth Assembly.*

དེ་རང་ /theraan/ that itself, that one itself ¶ *ma dpe ngo ma de rang nas bshus pa red They copied it from the original copy itself.*

དེ་རིང་ /thiriin/ today

དེ་རིང་སང་ /thərisaan/ nowadays, thesedays

དེ་ལས་ /theleè/ than that; from that

དེ་ལས་ལྡོག་ /--tɦɦ/ contrary to that ¶ *kho tshos re 'dun byas pa de las ldog contrary to the hopes they had*

དེ་ལོ་ /thelo/ that year

དེ་སྲིད་ /thisii/ until then, till that time (usu. used with *'ji srid*) ¶ *ji srid rang btsan ma thob bar de srid 'thab rtsod byed kyi red They will struggle.*

until they gain their independence.

དེ་ལྷག་ /thelaà/ more than that, better than that ¶ *de lhag byed yas yod pa ma red One can't do more than that.*

དེང་ /then/ these days, nowadays

དེང་སྐབས་ /thenqəp/ sm. *deng dus*

དེང་གི་འཆར་ /thenqi chār/ at the present, as it is now

དེང་དུས་ /thentüù/ nowadays, these days, present/ modern times, current ¶ *deng dus kyi khang pa a modern house* ¶ *dang dus kyi gnas stang the present situation*

དེང་དུས་ཅན་ /--cêên/ sm. *deng dus dang mthun pa*

དེང་དུས་དང་མཐུན་པ་ /--tan thūūnpə/ up to date, modern

དེང་ཕྱིན་ཆད་ /then chīncêê/ henceforth

དེང་རྩིས་ཆེ་ལ་གནའ་རྩིས་ཆུང་བ་

/thentsii chēla nətsii chūnə/ placing more stress on the present than on the past

དེང་ཡོད་ /thenyöö/ what exists now, current

དེང་རབས་ /thinrəp/ modern times, the present era ¶ *deng rabs kyi rgya skad modern Chinese language*

དེང་རབས་ཀྱི་བཟོ་བཅོས་རིང་ལུགས་

/--qi socöö rinluù/ modern revisionism

དེང་རབས་ཅན་ /--cεεn/ modern; vi.--*du 'gyur* to be modernized

དེང་སང་ /thensaàn/ nowadays, these days

དེད་ /teè/ p. of *'ded*

དེད་དཔོན་ /teepöön/ helmsman, pilot

དེབ་ /thep/ book

དེབ་དཀྱུས་མ་ /--küümə/ paperback books, common books

དེབ་རྐྱང་པ་ /--kānpa/ books published singly (as opposed to those published in sets)

དེབ་སྐྱེལ་ /thepkee/ registration, recording; va.--*byed* to register, to record ¶ *ca lag rnying ma tshang ma gzhung la deb skyel byed dgos (You) have to register all antiques with the government.*

དེབ་སྐྱེལ་བཏང་ཡིག་ /--tənyiì/ registered letter

དེབ་ཆུང་ /thipcuun/ small book such as a pamphlet/ booklet, pocket book

དེབ་ཐེར་ /theptee/ annal, chronicle, records

དེབ་སྤུས་ལེགས་ /thep pūūlêê/ hard covered book, deluxe edition

དེབ་མཛོད་ཁང་ /themtsöö qhaan/ library

དེའི་ /thee/ of that (*de*+gen.)

དེའི་རྐྱེན་གྱིས་ /--keenqii/ sm. *de'i phyir*

དེའི་སྐབས་ /--qəp/ at that time

དེའི་དོན་དུ་ /--thöntu/ sm. *de'i phyir*

དེའི་ཕྱིར་ /--chir/ because of that, therefore

དེའི་མོད་ལ་ /--mööla/ sm. *de'i skabs*

དེའི་ཚེ་ /--tshe/ sm. *de'i skabs*

དེའུ་ /thiwu/ small, little ¶ *ri de'u small hill*

དེའུ་འབུར་ /--pur/ mound, hill

དེའུ་མིན་ན་ /--minə/ almost, nearly ¶ *kho de'u min na shi song He almost died.*

དེར་ /ther; tee/ there, to that

དེར་རྟེན་ /therteen/ therefore, because of that ¶ *kho las gal che zhig yod pa red/ der rten kho yong thub ma song Because he had important work he could not come.*

དེར་བརྟེན་ /--/ sm. *der rten*

དེས་ /thee/ 1. by that ¶ *mi des bzos pa red That man made it.* 2. because (of that) ¶ *zhing las 'phrul 'khor can du 'gyur ba des thon skyed yar rgyas 'gro gi yod pa red Because agriculture has been mechanized, production is improving.*

དེས་ན་ /--na/ sm. *der rten*

དེས་མ་ཚད་ /--mhatsεὲ/ not only that

དེས་མ་ཟད་ /--masεὲ/ sm. *des ma tshad*

ཊེ་ར་ཌུན་ /teratün/ c. Dehra Dun

ཊེན་མཱར་ཀ་ /tenmarqa/ Denmark

དོ་ /tho/ 1. sentence ending particle (used after the final *'d'*) ¶ *khos skra bcad do He cut his hair.* 2. two ¶ *'o ma dkar yol do two cups of milk* 3. match, counterpart, equal ¶ *kho la do med do He has no match. (He is matchless.)* 4. lets ¶ *da las ka de byed do Lets do the work.*

དོ་ཁྲར་ /thoqer/ hair lock

དོ་ཁང་ /toqaan; tööqaan/ warehouse, storehouse

དོ་ཁུར་ /toqur; tuquu/ concern; va. --*byed* to show concern ¶ *mi dmangs bde don la do khur chen po byas yod pa red They have shown a great deal of concern for the public welfare.*

དོ་འཁུར་ /--/ sm. *do khur*

དོ་འཁུར་མི་བྱེད་པ་ /--miciipə/ indifferent, unconcerned

དོ་གལ་ /toqεε/ importance, emphasis, stress; va.--*byed* to emphasize, to stress, to attach significance/ importance ¶ *bzo las rgya skyed kyi thad la do gal chen po byed kyi 'dug They are emphasizing the expansion of industry.*

དོ་དགོང་ /thoqoon/ this evening, tonight

དོ་ཆས་བྱེད་ /tocεὲ chee/ va. to pack

དོ་ཆོད་ /tocöö/ sm. *go chod*

དོ་མཉམ་ /toñam/ balanced, equal, even, in equilibrium

དོ་སྙོམས་ /to ñom/ 1. sm. *cha mtshung* 2. va. to equalize, to balance

དོ་དམ་ /totam/ 1. custody, charge, arrest; va.--*byed* to keep in custody, to take charge of, to

arrest ¶ *mi de skor srung bas do dam byas pa red The police kept the man in custody.* 2. surveillance ¶ *do dam chus surveilliance unit* 3. managing, taking care of; va.--*byed* to take care of, to manage, to act as trustee ¶ *dmag sgar nang gi mkho sprod dang lto chas do dam byed pa red (They) managed the supplies and food of the regiment.*

དོ་དམ་པ་ /--pa/ commissioner, official in charge, supervisor, custodian

དོ་དམ་བྱེད་ཀྱུར་བཅོལ་ /--chikur cöö/ va. to place/ put under trusteeship/ guardianship

དོ་དམ་འཛིན་སྐྱོང་ /--tsinsuun/ bh. operating, running; va.--*byed* to run/ operate (a business, etc.)

དོ་དམ་སློབ་གསོ་ /--lopso/ management training

དོ་དམ་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--üyüün lheen-qaan/ government administration ¶ *lha sa'i dmag don do dam u yon lhan khang Lhasa Military Administration*

དོ་བདག་ /totaà/ protagonists, principals in an event

དོ་ནན་ /toneen/ sm. *do nan po*

དོ་ནན་པོ་ /to nenpo/ effective, serious, attentive, exact, precise ¶ *kho las kar do nan po yod pa red He is effective in his work.*

དོ་ནུབ་ /thunup/ tonight, this evening

དོ་སྣང་ /thonaan/ attention, awareness, concern; va.--*byed* to be aware of, to pay attention to, to heed, to take note of, to have concern for ¶ *kho tsho'i rgyal spyi'i srid jus la dmigs bsal do snang byed kyi yod pa red (They) are paying special attention to their foreign policy.*

དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱེད་གཞི་ /--chempo chiši/ target of great attention, central attraction

དོ་པོ་ /topo/ load, bale, bundle, bag (usu. for animals), package

དོ་པོའི་འཁོར་ལོ་ /topöö qholo/ truck

དོ་ཕོག་ /topɔɔ/ effect; vi.--*byed* to have an effect

དོ་བོ་ /--/ sm. *do po*

དོ་མི་བརྟོ་བ་ /tho mitowa/ sm. *do med*

དོ་མེད་ /tomee/ matchless, incomparable, unequalled

དོ་མོད་ /tomöö/ 1. quickly 2. today

དོ་བརྩོན་ /totsöön/ conscientiousness, seriousness; va.--*byed* to be consciencious/ serious

དོ་ཤག་ /tošaà/ today, presently

དོ་ཟླ་ /tonta/ sm. *do ya*

དོ་ཡ་ /toya/ match, counterpart, rival, the balancing part ¶ *do ya med pa'i stobs shugs yod pa red They had unmatched power.* va.--*snyom* to balance, to match ¶ *drag po'i stobs shugs kyi do ya snyom ched du in order to balance military power*

དོ་ལོ་ /tolo/ cheap stone resembling turquoise

དོ་ལི་ /thuli/ sedan chair, palanquin

དོ་ཤལ་ /thoɕɛɛ/ necklace

དོག་ /thöö/ adj. comp. of *dog po*

དོག་དོག་ /töqtöö/ sm. *rdog rdog*

དོག་པོ་ /thoqpo/ 1. ball of yarn 2. narrow, closed in, crowded

དོག་ས་ /toqsa/ bottle neck, narrow place

དོགས་ /töö/ 1. vi. to have doubts/ apprehensions, to be suspicious, to question ¶ *gnas tshul de bden pa e yin bsam dogs pa red (They) had doubts as to whether that news was true or not.* 2. (vb.+--) having doubts/ fears/ apprehensions concerning verbal action, being suspicious with regard to verbal action ¶ *kho rjes lus thebs dogs byung ba red He was apprehensive that he might fall behind.*

དོགས་ཁ་པོ་ /toqhapo/ sm. *mdogs kha po*

དོགས་གཅོད་ /toqcöö/ the act of removing or clearing up doubts/ suspicions/ uncertainty; va.--*byed* to remove or clear up doubts/ fears/ suspicions

དོགས་འདྲི་ /tönti/ questioning or investigating with regard to doubts/ suspicions/ apprehensions; va.--*byed* to ask questions or investigate with regard to doubts/ suspicions/ apprehensions

དོགས་འདོག་ /töntöö/ sm. *dgos pa*

དོགས་གནས་ /thönnɛɛ/ question, problem, issue

དོགས་པ་ /töqpa/ doubt, apprehension, misgiving, suspicion, fear; vi. --*za;* --*skye;* --*byed* --*'char* to get suspicious, to have doubts/ apprehensions/ fears/ misgivings ¶ *khos dngos gnas shod kyi e yod bsams pa'i dogs pa skyes pa red (They) got suspicious about whether he was telling the truth.* va.--*byed* to suspect, to question, to have doubts/ apprehensions/ fears ¶ *khyod tsho so pa yin pa'i dogs pa byed kyi ma red (They) will not suspect that you are spies.* va.--*slong* to make a person suspicious, to raise doubts ¶ *gsang ba'i gyi tshogs 'du des mi mang por dogs pa bslangs (p. of slong) pa red The secret meeting made many people suspicious.*

དོགས་པ་འདྲི་ /--ti/ va. to investigate or ask questions about matters which one has doubts/ suspicions/ apprehensions

དོགས་པ་མེད་པ་ /--meepa/ without doubts/ apprehensions, suspicions

དོགས་དཔྱོད་ /thöqcöö/ 1. sm. *dog good* 2. investigation

དོགས་དཔྱོད་པ་ /--pa/ detective, secret agent

དོགས་སྲུང་ /töqsüün/ caution, vigilance, carefulness; va. --*byed* to be cautious/ careful, to take precautionary measures, to be vigilant, to be on one's guard ¶ *'jab rdung gi dogs zon chen po byed kyi 'dug (They) are very cautious about ambushes.*

དོགས་སྲུང་གི་རང་བཞིན་ /--gi rəŋɕiin/ vigilance, cautiousness

དོགས་སྲུང་ཆེ་བསྐྱེད་ /--chekee/ height-

ening one's vigilance, being extra cautious; va.--*byed* to heighten one's vigilance, to be extra cautious

དོགས་གཟབ /tôqsəp/ sm. *dogs zon*

དོགས་ཡོད་ཉེས་ཅན་ /tɷqyʊ̈ʊ̈ ñecɛɛn/ criminal suspect

དོགས་གསལ་ /tɷq sɛ̄ɛ̄/ sm. *dogs gcod*

དོང་ /toŋ/ 1. deep hole, pit 2. p. of *'dong* 3. hollow tube-like object ¶ *lcags dong metal tube*

དོང་ཁ་ /toŋqa/ sm. *dong khung*

དོང་ཁུང་ /toŋquun/ well

དོང་ཅན་ /toŋcɛɛn/ deep

དོང་ཆུ་ /tuŋcu/ well water

དོང་རྙི་ /toŋñe/ pit trap; va.--*rko* to dig a pit trap

དོང་པ་ /toŋpa/ 1. padlock 2. quiver (for arrows)

དོང་པོ་ /toŋpo/ sm. *dong*, 3

དོང་མེད་ /toŋmeè/ shallow

དོང་མོ་ /toŋmo/ sm. *ldong mo*

དོང་ཙེ་ /toŋtse/ coins

དོང་ལམ་ /toŋlam/ subway, tunnel

དོང་ལམ་དམག་འཁྲབ་ /--məqtəp/ tunnel/ underground warfare

དོད་ /tʊ̈ʊ̈/ an equivalent/ substitute, making-up ¶ *kha sa'i las ka'i dod de ring byed kyi yod pa red He is working today to make up for yesterday's work* ¶ *mjal dar gyi dod du me tog phul ba red (He) gave flowers in place of the ceremonial scarf.*

དོད་དུ་ /tʊ̈ʊ̈tu/ as an equivalent/ substitute, in place of

དོན་ /thʊ̈ʊ̈n/ 1. meaning, significance ¶ *tha snyad 'ga' zhig gi don the meaning of certain terms;* vi.--*go;* --*rtogs* to understand the meaning 2. reason, purpose ¶ *de 'dra byed pa'i don ga re red What is the reason for doing such a thing?* ¶ *don yod pa ma red There is no purpose.* 3. welfare, interest ¶ *tshang ma'i don the welfare/ interests of everyone* 4. affairs ¶ *srid don political affairs* 5. direct discourse introducer: see *don ltar na* ¶ *khong gis gsungs don He said "---".* ¶ *ldi li nas gnas tshul 'byor don according to information received from Delhi* 6. true, real, genuine ¶ *don gyi bde ba real happiness* 7. numerical particle for the seventies ¶ *bdun bcu don gcig seventy one*

དོན་ཀུན་ /thʊ̈nqʊ̈ʊ̈n/ general welfare, public good

དོན་འཁེལ་ /thʊ̈n qhēē/ vi. to achieve one's purpose/ aim/ goal, to realize one's hopes ¶ *kho tsho'i re ba don 'khel yong ba zhig bya dgos (We) must act so that their hopes will be realized.*

དོན་གྲུབ་ /thʊ̈n tup/ sm. *don 'khel*.

དོན་གྲུབ་ /thʊ̈ntup/ person's name

དོན་འགལ་ /thʊ̈nqɛɛ/ contrary/ opposite meaning

དོན་འགྲེལ་ /thontee/ footnote, annotation

དོན་འགྲེལ་རི་མོ་ /--remo/ illustration,

illustrated explanation

དོན་བསྒྱུར་ /thünkuu/ free translation, paraphrase

དོན་ངོ་མ་ /thön ŋoma/ sm. *don dngos*

དོན་དངོས་ /thönŋöö/ facts, reality, truth

དོན་དངོས་ཐོག་ /--thöö/ in fact, in actuality, in reality

དོན་དངོས་མཚོན་པའི་རིང་ལུགས་ /--tshönpɛɛ riŋluu/ realism

དོན་ལྔ་ /thönŋa/ the five viscera (heart, lungs, liver, kidneys, and stomach)

དོན་ཅན་ /thönceen/ meaningful, having purpose/ significance

དོན་གཅོད་ /thöncöö/ 1. an official (usu. sent to another locality) 2. in India: representatives of the Dalai Lama working in different areas ¶ *ldi li don gcod Dalai Lama's Representative in Delhi*

དོན་གཅོད་ཁང་ /--qhaan/ sm. *don gcod las khungs*

དོན་གཅོད་ལས་ཁུངས་ /--lèèquùn/ office, bureau (of a *don gcod*)

དོན་ཆེན་ /thönceen/ important matter/ affair

དོན་བརྗོད་སྙན་ངག་ /thöncöö ñɛɛnŋaà/ epic/ narrative poem

དོན་གཉེར་ /tönñee/ 1. working/ striving toward some goal; va.--*byed* to strive for a purpose or cause, to endeavor, to work hard for ¶ *grang nyung mi rigs kyi rang dbang la don gnyer mu mthud byas yod pa red (They) have continuously worked for the freedom of the minority nationalities.* 2. management, supervision; va.--*byed* to manage, to operate, to run, to supervise ¶ *khos bzo grwa'i don gnyer byed kyi yod pa red He manages the factory.*

དོན་གཉེར་བ་ /--wa; --ra/ 1. seeker, a person who has a wish/ desire for ¶ *deb 'di don gnyer ba tshor rin med 'bul gyi yin (I) will give the book free of charge to those (people) who want it.* ¶ *zhi bde don gnyer ba peace seekers* 2. manager, supervisor, overseer

དོན་སྙིང་ /thünñiiŋ/ 1. the main point, the heart of a matter ¶ *don snying ni rang don blos gtong mi thub ba 'di red The heart of the matter is that (they) cannot give up their own interests.* 2. significance, purpose ¶ *rig pa'i gzhung lugs kyi don snying rlabs chen zhig red This is of great theoretical significance.*

དོན་ལྟར་ /thöntar/ (usu. vb.+--) as, like, as per ¶ *khos go don ltar bshad pa red (He) told it as he had heard it.*

དོན་ལྟར་ན་ /thön tarna/ direct discourse introducer: according to ¶ *khong gis gsar 'god pa tshor gsung gsung don ltar na/--yong gi red ces gsung 'dug He said to the reporter, "---will come."*

དོན་སྟོང་ /thöntoon/ devoid/ empty of meaning

དོན་སྟོང་རིང་ལུགས་ /--riŋluu/ nihilism

དོན་ཐག་གཅོད་ /thöntaà cöö/ va. to decide/ settle a case, to pass judgment

དོན་ཐོག་འཁེལ་ /thöntɔɔ̀ khee/ sm. *don thog tu 'khel*

དོན་ཐོག་ཏུ་འཁེལ་ /--tu khee/ vi. to put into practice, to apply, to carry out, to implement ¶ *tshogs 'dur gros chod bzhag pa rnams don thog tu 'khel bar dka' ngal yong gi yod pa red (They) face problems concerning the putting into practice of the decisions made at the meeting.*

དོན་ཐོག་ཏུ་འཁེལ་བ་ /--tu kheewa/ implemented, effectively carried out; va.--*byed* sm. *don thog tu 'khel*

དོན་ཐོག་ཏུ་འཁྱོལ་ /--tu khöö/ sm. *don thog tu 'khel*

དོན་མཐུན་ /thön thün/ same or compatible in purpose/ goal/ aim

དོན་དག་ /thöntaà/ 1. meaning ¶ *tha snyad de'i don dag ga re red What does that term mean?* 2. purpose, cause ¶ *spyi pa'i don dag common cause* 3. matter, affair ¶ *don dag chung chung yin na sa gnas su thag gcod kyi yod If it is a small matter, (we) decide it on the spot.*

དོན་དག་མེད་པ་ /--meepa/ meaningless, senseless, aimless

དོན་དང་ལྡན་པ་ /thöntaŋ tɛnpa/ meaningful, significant ¶ *bsam 'char don dang ldan pa a meaningful suggestion*

དོན་དམ་ /thöntam/ real/ pure/ true meaning, facts

དོན་དམ་དུ་ /--tu/ factually, actually

དོན་དུ་ /thöntu/ 1. for the purpose of, in order to, for ¶ *rgyal khab kyi don du for the country* ¶ *las ka byed yas kyi don du for the purpose of working* 2. actually, in reality ¶ *zhi bde zer ba ma gtogs don du rgya skyed ring lugs kyi srid jus lag len byed kyi yod pa red Though (they) talk of peace, actually (they) are carrying out an expansionist policy.* 3. direct discourse introducer: see *don*, 5

དོན་དུ་གཉེར་ /--ñee/ sm. *don gnyer byed*

དོན་དང་ཚིག་ནན་ /thöntaàn tshiq-nëën/ energetic/ emphatic speaking for a correct/ true cause

དོན་དྲིལ་བ་ /thöön thiiwə/ concise ¶ *go bde la don dril ba easy to understand and concise*

དོན་གནད་ /thönnɛ̀/ 1. importance ¶ *tshogs 'du de ni chab srid kyi 'tsho ba'i nang don gnad can zhig red That meeting is important in the political scene.* 2. issue, question, matter ¶ *skyabs bcol ba'i don gnas the refugee question*

དོན་ལྡན་ /thöntɛɛn/ sm. *don dang ldan pa*

དོན་ལྡོག་ /thöntɔɔ̀/ definition

དོན་སྤྱི་ /thünci/ general concept/ notion/ idea

དོན་སྤྱི་ཙམ་དུ་འགྱུར་ /--tsamtu kuu/ vi. to become generalized

དོན་ཕན། /thönpɛɛn/ benefit, advantage, use ¶ *de la don phan gang yang mthong gi mi 'dug (I) do not see any benefit at all in that.*

དོན་བྱེད། /thönceè/ act of dealing with or working for the good of others, affairs ¶ *mi rigs don byed u yon lhan khang the nationalities affairs commission*

དོན་བྱེད་ཁང་། /--qhāān/ office, bureau, chancellery

དོན་བྱེད་ཁྲུའུ། /--+ch./ sm. *don byed khang*

དོན་བྱེད་ཡུ་ཡོན། /--ūyüü/ executive officer, administrative official

དོན་འབྲས། /thöntɛɛ̀/ success, achievement, result, outcome ¶ *lo mang dka' ba spyad pa'i don 'bras the result of many years of hardship*

དོན་མེད། /thönmeè/ 1. meaningless, useless, aimless, without purpose ¶ *ma nyan na skad cha shod rgyu don med red It's meaningless to talk if (one) doesn't listen.* 2. without reason ¶ *thon med khong khro za ba ma red He is not angry without reason.* vi.--*du 'gro*; --*chags* to become meaningless, to go to waste, to become useless ¶ *nga tshos dka' las brgyabs pa don med du 'gro gi ma red Our labor will not go to waste.*

དོན་མེད་ངལ་བ། /--ŋɛwaa/ laboring in vain, senseless labor

དོན་མེད་གཏམ་རྙིང་། /--tə̄mñiin/ meaningless talk

དོན་མེད་རྩོད་གླེང་། /--tsöloon/ unprovoked quarrel

དོན་སྨིན། /thönmiin/ sm. *don 'bras*

དོན་གྱི་གཙོ་བོ། /thön tsōwoo/ sm. *don snying*

དོན་རྩ། /thöntsa/ main point, basic meaning

དོན་ཚན། /thöntsɛɛn/ article, points, clause, items (of a treaty, contract, agreement etc.) ¶ *chings yig don tshan bcu bdun The Seventeen Point Agreement (1951)*

དོན་མཚན། /--/ sm. *don tshan*

དོན་བཟང་། /thönsaàn/ good news

དོན་ཡོད། /thönyöö/ sm. *don dang ldan pa*

དོན་ལ། /thönla/ sm. *don du*

དོན་སོན། /thönsöön/ sm. *don 'bras*

དོམ། /thom/ bear

དོམ་ཕྲུག /thomtuù/ bear cub

དོམ་ཚང་། /thomtsaan/ bear's den

དོར། /thɔɔ/ 1. p. of *'dor* 2. pair of plow animals ¶ *glang dor gnyis two pairs of plow bullocks*

དོར་ཏ། /thorta/ the slit part of Tibetan pants

དོར་ཐུང་། /thɔɔtuun/ short pants

དོར་མ། /thoma/ pants

དོར་རིང་། /thɔɔriŋ/ long pants

དོལ། /thöl/ sm. *dol bu*

དོལ་ཚད་དུ། /thücüütu/ without inter-

ruption, without losing attention/ concentration ¶ *dol chod du slob sbyong byed kyi yod pa red (They) studied without interruption.*

དོལ་བུ་ /thüüpu/ fishing net/ trap

དོས་ /töö/ sm. *do po*

དོས་སྐྱེལ་ /--kee/ va. to transport goods, to work as a porter

དོས་ཁང་ /tööqaan/ storehouse, warehouse

དོས་འཁོར་ /thöqhɔɔ/ sm. *dos 'dren rlangs 'khor*

དོས་འགེལ་ /töö qee/ va. to load, to pack

དོས་རྒྱག་ /töö kaà/ va. to make/ pack a load

དོས་ཆས་རྒྱག་ /töcεὲ kaà/ to pack, to load

དོས་འདྲེན་ /tönteen/ transporting/ trucking/ shipping goods; va.--*byed* to transport/ ship goods

དོས་འདྲེན་འཁོར་ལོ་ /--qhōlo/ sm. *dos 'dren rlangs 'khor*

དོས་འདྲེན་རླངས་འཁོར་ /--lānqɔɔ/ truck, lorry

དོས་པ་ /tööpa/ coolie

དོས་པོ་ /tööpo/ sm. *do po*

དོས་པོ་འཁྱེར་མཁན་ /--kheeñεεn/ sm. *dos pa*

དོས་དཔོན་ /töpöön/ caravan leader

དོས་ར་ /tööra/ loading place/ dock, warehouse

དོས་ཚད་ /thötsεὲ/ weight of a load/ pack/ bundle

ཌོག་ཊར་ /toqtar/ doctor

ཌོ་ལར་ /tɔɔlaa/ dollar (U.S.)

དྲ་ /tha/ 1. often used for *'dra* 2. va. (p. *dras*) to cut, to prune, to pare 3. net, network, grate, lattice

དྲ་གྲི་ /thəti/ cutter, blade, knife

དྲ་རྒྱ་ /thaka/ trap, net, snare

དྲ་དྲུབ་ /thətup/ cutting and sewing of dresses, tailoring; va.--*byed* to tailor

དྲ་ཕད་ /thapεὲ/ bags/ container made of net, mesh container

དྲ་བ་ /thawaa; thaa/ net ¶ *nya dra ba gang net full of fish* ¶ *tshong las dra ba commercial network*

དྲ་མ་ /thama/ good, excellent ¶ *khos las ka dra ma zhig byas song He did an excellent job.*

དྲ་མིག་ /thəmiì/ mesh, openings in nets

དྲ་མིག་པོ་ལོ་ /--pōlo/ tennis

དྲག་ /thaà/ 1. vi. to get well, to recover (from an illness) ¶ *kho nad drag pa red He got well from his sickness.* 2. adj. comp. of *drag po*

དྲག་དཀྱུས་ /thəqküü/ better and common, higher and lower ¶ *sdod 'bangs drag dkyus tshang mas shes kyi yod pa red People*

from all strata know it.

དྲག་སྐྱོད་ /thaqköö/ marching forward, advancing forcefully/ vigorously/ militantly; va.--*byed* to march or advance forcefully/ vigorously/ militantly

དྲག་བསྐྱོད་ /--/ sm. *drag skyod*

དྲག་ག་ /thaqa/ sm. *drag pa,* 1

དྲག་གྲས་ /thaqtɛɛ/ better/ higher class ¶ *g.yog po drag gras the better class of servants*

དྲག་ཏོལ་ /thaqöö/ violent uprising/ rebellion

དྲག་སྒྲུབ་ /thəqtup/ working with great urgency va.--*byed* to work with urgency, to go all out ¶ *nad pa rmas ma tshor lta skyong gi mthun rkyen drag sgrub byas pa red (They) urgently sought means for taking care of the sick and wounded.*

དྲག་བསྒྲུགས་ /thəqtuü/ selecting/ picking out the best; va.--*byed; --rgyag* to select/ pick out the best

དྲག་གཅོད་ /thaqcöö/ torture, physical force, harsh treatment; va.--*byed* to treat harshly, to use physical force, to torture

དྲག་ཆར་ /thaqcaa/ thunderstorm, rain storm

དྲག་ཆར་རླུང་འཚུབ་ /--lüntsup/ violent/raging storm

དྲག་ཆས་ /thaqcɛɛ/ 1. arms, weapons; va.--*spras* to arm 2. military uniforms

དྲག་ཆས་ཅན་ /--cɛɛn/ armed

དྲག་ཆས་སྤྲས་ /--tɛɛ/ see *drag spras*

དྲག་ཆས་སྤྲས་པ་ /--tɛɛpa/ armed, equipped with ¶ *ma'o tse tung gi dgongs pas drag chas spras pa'i dpa' bo heroes armed with Mao's thought*

དྲག་ཆས་འབུལ་ /--phüü/ to hand over weapons, to lay down one's arms

དྲག་ཆས་ལེན་ /--leen/ va. to disarm

དྲག་མཆོང་ /thaqcoön/ fierce charge/ attack; ¶ va.--*byed* to charge/attack fiercely

དྲག་སྙེག་ /thaqñeè/ fierce pursuit: va.--*byed* to pursue fiercely/ with great vigor

དྲག་ཏུ་ /thaqtu; thaàtu/ violently, militantly, fiercely ¶ *drag tu 'bab pa'i chu bo a violently flowing river* ¶ *phyogs gnyis drag tu 'thab pa'i skabs when the two sides clashed violently* 2. earnestly, energetically, with all one's might ¶ *'di phyogs phebs rogs zhes drag tu bskul par brten because they earnestly asked (him) to come to this place*

དྲག་འཐབ་ /thəqtəp/ fierce/ intense fight, pitched battle

དྲག་འདྲེམས་ /thantem/ sm. *drag bsgrugs*

དྲག་རྡེག་ /thaqteq/ sm. *drag rdung*

དྲག་རྡུང་ /thəqtuun/ powerful/ telling blow; va.--*byed* to strike a powerful/ telling blow

དྲག་བརྡུང་ /--/ sm. *drag rdung*

དྲག་ནད་ /thaqnɛ̀ɛ/ severe/ serious illness

དྲག་གནོན་ /thaŋnöön/ suppression, repression; va.--*byed* to suppress, to repress, to put down

དྲག་པ་ /thaqpa/ 1. better, nicer 2. powerful, severe

དྲག་པོ་ /thaqpo/ 1. violent, fierce, militant; serious, severe ¶ *rnam pa drag po violent appearance* ¶ *na tsha drag po serious illness* ¶ *nyes chad drag po severe punishment* 2. armed, military ¶ *drag po'i 'thab rtsod armed struggle* ¶ *drag po'i srid gzhung military government*

དྲག་པོའི་གོ་མཚོན་ /thaqpöö qotsöön/ military arms/ weapons

དྲག་པོའི་གྱེན་ལངས་ /--kenlaàn/ armed uprising/ rebellion

དྲག་པོའི་སྟོབས་ཤུགས་ /--topšuù/ military power

དྲག་པོའི་ཐེ་གཏོགས་ /--thitoo/ armed intervention

དྲག་པོའི་གནས་གཞི་ /--neeši/ military base/ installation

དྲག་པོའི་དཔོན་རིགས་ /--pünrii/ military leaders

དྲག་པོའི་འོས་ལངས་ /--wöölaàn/ armed uprising/ rebellion

དྲག་པོའི་སྲིད་གཞུང་ /--sišuun/ military government

དྲག་པོར་འགྱུར་ /thaqpor kuu/ vi. to become radical/ militant

དྲག་པོས་གཞུང་འཛིན་ /thaqpöö šuntsiin/ military takeover (of government) ¶ *thengs gnyis drag pos gzhung 'dzin byung ba red (They) have had two takeovers of the government by the military.*

དྲག་དཔུང་ /thəqpuun/ armed forces ¶ *mi dmang drag dpung people's armed forces*

དྲག་དཔོན་ /thaqpöön/ military officials/ officials

དྲག་སྤྱོད་ /thaqcöö/ violent/ militant behavior

དྲག་སྤྱོད་སྤོང་བ་ /--pāŋwa/ non-violent ¶ *drag spyod spong ba'i spyi tshogs ring lugs non-violent socialism*

དྲག་དམག་ /thaqmaà/ army, troops, soldiers

དྲག་རྩལ་ /thaqtsɛɛ/ combat/ martial skills, ¶ *drag rtsal sbyong brdar military training*

དྲག་རྩུབ་ /thəqtsup/ harshness, sternness, brutality, ruthlessness va.--*byed* to be harsh/ stern/ brutal/ ruthless

དྲག་ཚད་ /thaqtsɛ̀ɛ/ intensity

དྲག་ཞན་ /thaqšɛɛn/ powerful and weak

དྲག་གཞུང་ /thəqšuun/ military government

དྲག་རིགས་ /thəqriì/ better quality/ kind ¶ *mi tshang drag rigs the better families*

དྲག་ཤུགས་ /ṭhəqšuū/ military power/ strength

དྲག་ཤུལ་ /ṭhəqšuu/ sm. *drag rtsub*

དྲག་ཤོས་ /ṭhaqšoō; ṭhaašoō/ 1. the best, the most superior 2. bh. title for Bhutanese aristocracy

དྲག་སྲིད་ /ṭhəqsii/ military government

དྲགས་ /ṭhaà/ vi. (adj. comp. +--) to be in excess, to be too much, to be over the limit ¶ *de che drags kyi red That will be too big.*

དྲགོས་ /ṭhaašoō/ bh. abbr. of *drag shos*

དྲང་ /ṭhaŋ/ 1. adj. comp. of *drang po* 2. f. of *'dren*

དྲང་སྙོམས་ /ṭhəŋñom/ fair, just, equitable, even

དྲང་ཐིག་ /ṭhəŋtii/ straight line

དྲང་དོན་ /ṭhaŋtöön/ truth

དྲང་བདེན་ /ṭhaŋteen/ 1. just, honest, righteous ¶ *kho tsho'i drang bden gyi 'thab rtsod la rgyab skyor byed dgos (We) should support their just struggle.* 2. true, real ¶ *gung bran ring lugs pas drang bden zhig yin na if (they) were true communists*

དྲང་བདེན་གྱི་འདུ་ཤེས་ /--qi tušii/ sense of righteousness/ justice

དྲང་བདེན་གྱི་དམག་འཁྲུག་ /--qi məqṭuù/ just/ righteous war

དྲང་བདེན་གྱི་བསམ་པ་ /--qi sampa/ honesty, righteousness, uprightness

དྲང་བདེན་ཟོལ་མེད་ , /--söömee/ honnest, real, genuine

དྲང་ལྡན་ /ṭhanteen/ just, honest ¶ *drang ldan gyi 'thab 'dzin a just struggle*

དྲང་པོ་ /ṭhaŋpo; thaŋqo/ honest, upright, frank, just, fair, equitable

དྲང་པོ་དྲང་གཞག་ /--ṭhaŋšaà/ sm. *drang po*

དྲང་པོར་ /ṭhaŋpɔɔ/ honestly, justly, fairly ¶ *drang por bshad pa red (They) spoke honestly.*

དྲང་ཕྱོགས་ /ṭhaŋcɔɔ/ proper/ upright/ honest/ side, side of the truth

དྲང་འབྲེལ་ /ṭhaŋtee/ truthful, honest, just ¶ *lo rgyus de drang 'brel zhig yin min sus kyang shod dka' It's hard for anyone to say whether that story is true.*

དྲང་མ་ /ṭhaŋma/ sm. *drang bden*

དྲང་ཚུགས་ /ṭhəŋtsuù/ honest and firm ¶ *drang tshugs ldan pa'i 'go 'khrid an honest and firm leader*

དྲང་གཞག་ /ṭhaŋšaà/ fair, just, equitable; va.--*byed* to be fair/ just/ equitable

དྲང་འོས་ /ṭhaŋwöö/ sm. *drang bden*

དྲང་བཤད་ /ṭhaŋšɛɛ̀/ true/ honest speech

དྲང་སེམས་ /ṭhaŋsem/ honesty, justness, fairness, truth

དྲང་སྲོང་ /ṭhaŋsoon/ hermit type saint

དྲངས་ /ṭhaŋ/ p. of *'dren*

དྲན་ /ṭheen/ vi. 1. to recollect, to remember, to recall ¶ *kho lan gcig phrad rgyu dran gi 'dug (I) remember meeting him once.* 2. to miss ¶ *mo pha ma dran gyi 'dug She misses her parents.*

དྲན་སྐུལ་ /ṭhênquu/ sm. *dran bskul*

དྲན་བསྐུལ་ /--/ reminder; va.--*byed;* --*'debs* to remind

དྲན་བསྐུལ་ཐ་ཡིག་ /--thəyii/ reminder, notice, warning; va.--*gtong* to send a reminder/ notice/ warning

དྲན་རྒྱུ་དགོས་པོ་ /ṭhênku qoopo/ imaginative, clever, creative

དྲན་བརྒྱལ་ /ṭheen kεε/ vi. to faint, to lose consciousness

དྲན་ཉམས་ /ṭhenñam/ sm. *dran med*

དྲན་རྟགས་ /ṭhentaà/ sm. *dran gso'i rtags ma*

དྲན་རྟེན་ /ṭhenteen/ remembrance, memorial, souvenir; va.--*'jog* to leave (something) in rememberance

དྲན་རྟེན་རྡོ་རིང་ /--turiin/ commemorative monument/ pillar

དྲན་རྟེན་ས་ཡིག་ /--səyii/ autograph

དྲན་ཐོ་ /ṭhento/ momoirs, reminder notes; va.--*rgyag;* --*bkod* to note, to jot down, to keep memoirs

དྲན་པ་ /ṭhεnpa/ 1. memory, recollection; vi.--*gsal* to clear/ refresh one's memory 2. consciousness; vi.--*'thor* to lose consciousness, to faint 3. vi.--*gso* to regain consciousness, to be revived

དྲན་པ་འཐོར་ /--tɔɔ/ see *dran pa*

དྲན་པ་མེད་པ་ /--meepa/ unconscious

དྲན་པ་གསལ་ /--sεε/ see *dran pa*

དྲན་པ་གསལ་མི་གསལ་ /--sεεla misεε/ half conscious, blurred and indistinct

དྲན་པ་གསོ་ /--so/ see *dran pa*

དྲན་པ་གསོ་སྨན་ /--soomεεn/ 1. truth serum 2. smelling salt, medicine for reviving

དྲན་པར་འཁྱུར་ /ṭhεnpar kuu/ vi. to regain consciousness, to be one's self again

དྲན་འཁྲུལ་ /ṭhêntuu/ trickery

དྲན་མ་ /ṭhenma/ 1. memory, mind 2. girlfriend, lover

དྲན་མེད་ /ṭhenmee/ unconscious

དྲན་མེད་དུ་བརྒྱལ་ /theen meetu kεε/ vi. to faint, to lose consciousness

དྲན་ཚུལ་ /ṭhêntsuu/ impression

དྲན་ཤེས་ /ṭhenšeè/ memory ¶ *dran shes brtan po good memory*

དྲན་ཤེས་ཀྱི་ནུས་པ་ /--qi nüpə/ ability to memorize

དྲན་སེམས་ /ṭhensem/ love, affection,

attachment

དྲན་སོས་ /ṭhensöö/ sm. *dran gsos*

དྲན་གསོ་ /thɛɛn sō/ vi. to remember, to recall

དྲན་གསོ་ /ṭhɛnso/ 1. commemoration, remembrance; va.--*byed* to commemorate 2. reminding; va. --*gtong;* --*skul* to remind

དྲན་གསོ་སྐུལ་ /--qüü/ see *dran gso*

དྲན་གསོ་ཁང་ /--qhaan/ memorial hall

དྲན་གསོ་གཏོང་ /--toon/ see *dran gso*

དྲན་གསོ་བྱེད་ /--chee/ see *dran gso*

དྲན་གསོའི་དངོས་རྫས་ /ṭhɛnsöö ŋööt-sɛɛ̀/ souvenir, memento

དྲན་གསོའི་མཆོད་རྟེན་ /--chööteen/ memorial stupa/ pagoda

དྲན་གསོའི་ཉིན་མོ་ /--ñinmo/ sm. *dran gso'i dus chen*

དྲན་གསོའི་རྟགས་མ་ /--tāŋma/ memorial/ commemorative medal

དྲན་གསོའི་དུས་ཆེན་ /--thüücêên/ memorial/ commemoration day

དྲན་གསོའི་རྡོ་རིང་ /--turiìn/ monument, memorial pillar

དྲན་གསོའི་ཚོགས་འདུ་ /--tshöontu/ memorial/ commemorative meeting

དྲན་གསོས་ /ṭheen söö/ p. of *dran gso*

དྲལ་ /ṭhɛɛ/ p. of *'dral*

དྲས་ /ṭhɛɛ̀/ p. of *'dra*

དྲས་འཁོར་ /ṭhɛɛqɔɔ/ sewing machine

དྲས་མཚུད་ /ṭhêêtüü/ cutting and joining; va.--*byed* to cut and join, to splice

དྲས་སྦྱར་ /ṭhɛɛcaa/ cutting and pasting; va.--*byed* to cut and paste

དྲས་རུལ་ /ṭhêêruu/ scraps of material cut away in the process of manufacting, waste pieces of cloth/ material

དྲི་ /ṭhi/ 1. smell, odor, scent ¶ *spos dri zhim po good smelling insense;* va.--*snom* to smell, to sniff 2. sm. *'dri*

དྲི་ང་བ་ /ṭhi ŋawa/ sm. *dri ngan*

དྲི་ངད་ /ṭhiŋɛɛ̀/ fragrant, aromatic, good smelling

དྲི་ངན་ /ṭhiŋêên/ foul/ bad smelling

དྲི་ཞན་ /ṭhicêên/ fragrent, good smelling

དྲི་ཆབ་ /ṭhicəp/ scented water

དྲི་ཆུ་ /ṭhicu/ urine; va.--*bsil* to urinate

དྲི་ཆེན་ /ṭhicêên/ excrement, stool

དྲི་ཐིག་ /ṭhitiì/ dirty spot, stain

དྲི་དུག་ /ṭhituù/ sm. *dri ngan*

དྲི་ཏོན་ /ṭhitüün/ sm. *dogs gnas*

དྲི་ལྡན་ /ṭhintêên/ sm. *dri can*

དྲི་སྣོམ་ /ṭhi nööm/ see *dri*, 1

དྲི་བསྣམས་ /ṭhi nām/ p. of *dri snom*

དྲི་བ་ /ṭhiwəə/ questions, interrogation; va.--*gtong; --zhu (h)* to question, to ask questions; va. --*len* to interrogate, to question

དྲི་བ་དྲི་ལན་ /--ṭhilèen/ sm. *dri ba dris lan*

དྲི་བ་དྲིས་ལན་ /--ṭhilèen/ question and answer ¶ *ma 'ong pa'i skor la dri ba dris lan du in answer to a question they asked about the future*

དྲི་བ་འདོན་ /--ṭhöön/ va. to raise a question

དྲི་བྲལ་ /ṭhiteɛ/ sm. *dri ma med pa*

དྲི་ཐོ་ /ṭhi ṭho/ sm. *dri ma kha*

དྲི་མ་ /ṭhimə/ smell, odor, scent ¶ *dri mngar mo sweet smell;* vi.--*bro; --kha* to smell ¶ *kha lag gi dri ma kha byung (I) smelled food.* va.--*snom* to smell, to sniff at ¶ *me tog la dri ma bsnams song (He) sniffed at the flower.* vi.--*rgyag* to have an odor

དྲི་མ་མེད་པ་ /--meèpa/ pure, clean, totally devoid of (lit. without smell)

དྲི་མེད་ /ṭhimeè/ sm. *dri ma med pa*

དྲི་ཙམ་མེད་པ་ /ṭhitsəm meèpa/ without even a whiff, completely devoid ¶ *snying rje dri tsam med par without even the slightest compassion*

དྲི་ཙམ་མ་ཁྱོར་བ་ /--maqööpa/ sm. *dri tsam med pa*

དྲི་གཙང་ཁང་ /ṭhitsaŋ qhaan/ temple

དྲི་ཞིམ་ /ṭhišim/ sweet smelling, fragrant

དྲི་ཟ་ /ṭhisə/ fairy

དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ /ṭhisèè ṭhoŋkee/ illusory phenonmenon, mirage

དྲི་བཟང་ /ṭhisaàn/ fragrant aroma

དྲིས་ལན་ /ṭhilèèn/ answer, reply; va.--*rgyag; --'debs* to answer, to reply

དྲི་ཤོག་ /ṭhišöò/ exam, questionnaire

དྲི་བསུང་ /ṭhisuùn/ sm. *dri ngad*

དྲིང་ /ṭhiŋ/ dependency ¶ *gzhan drin mi 'jog not dependent on others*

དྲིད་ /ṭhiì/ p. of *'drid*

དྲིན་ /ṭhiin/ kindness, favor, grace ¶ *pha ma'i drin parent's kindness*

དྲིན་གྱིས་སྐྱོང་ /ṭhinqii kōŋ/ va. to look after with kindness, to be kind to

དྲིན་ཅན་ /ṭhincèèn/ kind, gracious, benevolent

དྲིན་དུ་ཚོར་ /ṭhintu tshōō/ vi. to understand/ perceive/ be aware of someone's kindness, to be grateful

དྲིན་དྲན་ /ṭhiin ṭhɛɛn/ vi. to recall/ remember kindness, to feel gratitude

དྲིན་གཟོ་ /ṭhinso/ sm. *drin lan 'jal*

དྲིན་ལན་ /ṭhinlèèn/ repaying or returning kindness, showing gratitude; va.--*'jal; --gso* to return or repay a kindness/ favor

དྲིན་ལན་ལོག་འཇལ་ /--lɒɒncɛɛ/ ungratefulness; va.--*byed* to be ungrateful

དྲིན་ལོག་ /ṭhiin lɒɒ/ sm. *drin lan log 'jal*

དྲིན་གསོ་ /ṭhiin so/ sm. *drin lan gso*

དྲིན་གསབ་ /ṭhiinsəp/ sm. *drin lan*

དྲིལ་ /ṭhii/ 1. abbr. of *dril bu* 2. p. of *'dril* 3. sm. *sgril*

དྲིལ་སྒྲ་ /ṭhiita/ sound of a bell ringing

དྲིལ་སྒྲོག་ /ṭhii tɒɒ/ va. to ring a bell

དྲིལ་བསྒྲགས་ /ṭhiitaà/ propaganda, publicity, advertisement; va.--*byed* to propagandize, to publicize, to advertize

དྲིལ་བསྒྲགས་ཁྱབ་ས་ /--khəpsə/ propaganda net/ network

དྲིལ་བསྒྲགས་པ་ /--pa/ propagandist, publicist, advertising agent

དྲིལ་བསྒྲགས་དམག་འཁྲུག་ /--məqṭuù/ propaganda war

དྲིལ་བསྒྲགས་ཟློས་གར་ /--töökaa/ propaganda show/ play

དྲིལ་བསྒྲགས་ཡིག་རིས་ /--yiqrii/ publicity/ propaganda materials

དྲིལ་བསྒྲགས་རི་མོ་ /--remo/ propaganda poster/ picture

དྲིལ་བསྒྲགས་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ propaganda team

དྲིལ་བསྒྲགས་ལག་ཆ་ /--laqca/ propaganda tool

དྲིལ་ལྕེ་ /ṭhiice/ striker/ tongue of a bell

དྲིལ་བརྡ་ /ṭhiitə/ alarm, warning bell, signal given with a bell (school, phone, etc.); va.--*gtong* to signal with a bell

དྲིལ་བུ་ /ṭhiipu/ bell; va.--*dkrol;* --*brdung;* --*gsil* to ring a bell

དྲིས་ /ṭhii/ p. of *'dri*

དྲིས་ལན་ /ṭhiileèn/ answer/ reply to a question; va.--*rgyag;* --*'debs* to answer a question, to reply

དྲུ་ /ṭhu/ sm. *'dru*

དྲུ་གུ་ /ṭhuqu/ ball (of yarn, thread, etc.)

དྲུ་བུ་ /ṭhupu/ sm. *dru gu*

དྲུ་དམར་ /ṭhumaa/ high quality turquoise

དྲུག་ /ṭhuu/ six

དྲུག་བརྒྱ་ /ṭhuqkə/ six hundred

དྲུག་ཅུ་ /ṭhuqcu/ sixty

དྲུག་ཅུ་ཐམ་པ་ /--thampa/ sm. *drug bcu*

དྲུག་བདུན་ /ṭhuqtüü/ June 7 (1968): day when Chinese are alleged to have executed a group of Tibetans in Lhasa

དྲུག་གཅིག་བྱིས་པའི་དུས་ཆེན་ /ṭhuqcii chiipee thüceen/ June 1: Children's Day

དྲུག་ཆ་ /ṭhuqca/ a sixth

དྲུག་སྟོང /ṭhuqtòon/ six thousand

དྲུག་པ /ṭhuqpə/ sixth ¶ *zla ba drug pa* *the sixth month*

དྲུག་པོ /ṭhuqpu/ all six (together)

དྲུང /ṭhuŋ/ presence of, near to, before (usu. used with *du*, *na*, *nas*)

དྲུང་འཁོར /ṭhuŋqòò/ lay official (in traditional Tibetan government)

དྲུང་ཆེ /ṭhuŋci/ secretary ¶ *srung skyob drung che* *Secretary of Defense*

དྲུང་ཆེ་དང་པོ /--thaŋqo/ First Secretary

དྲུང་དྲུང /ṭhuŋṭuun/ real, true ¶ *khong nga a khu drung drung red* *He is my true uncle.*

དྲུང་དུ /ṭhuŋtu/ 1. into/ to the presence of, near to, before ¶ *kho tshos rgyal po'i drung du bcar ba red* *They went before the King.* 2. phrase used in correspondence to end heading ¶ *rdo rje lags kyi drung du* *To Mr. Dorje*

དྲུང་ན /ṭhuŋnə/ sm. *drung du*

དྲུང་ནས /ṭhuŋnèè/ from the presence, from before, from near

དྲུང་ནས་ཕྱུང /ṭhuŋnèè chūŋ/ va. to get rid of, to give up completely

དྲུང་འཚོ /ṭhuŋtso/ bh. medical doctor, physician

དྲུང་ཡིག /ṭhuŋyii/ secretary, clerk

དྲུང་ཡིག་ཆེ་མོ་བ /--chēmɒɒ/ sm. *drung yig chen mo*

དྲུང་ཡིག་ཆེན་མོ /--chemo/ Secretary General

དྲངས /ṭhuun/ clear, bright

དྲུད /ṭhüü/ p. of *'drud*

དྲུད་འཐེན་འཁོར་ལོ /ṭhuutèèn qhōlo/ tractor

དྲུད་འཐེན་འཕྲུལ་འཁོར /--ṭhuuqòò/ sm. *drud 'then 'khor lo*

དྲུབ /ṭhup/ f. of *'drub*

དྲུབས /--/ p. of *'drub*

དྲུལ /ṭüü/ p. of *'drul*

དྲུས /ṭhüü/ p. of *'dru*

དྲུས་མ /ṭhüümə/ milch animal

དྲེ /ṭhe/ sm. *drel*

དྲོ་སྙིང /ch./ thermo-nuclear

དྲེག /ṭheq/ 1. f. of *'dreg* 2. abbr. of *dreg pa*

དྲེག་འཁྲུ /ṭhəəntu/ laundering; va. *--rgyag* to do laundry

དྲེག་གྲུམ /ṭheqtum/ sm. *dreg nad*

དྲེག་རྙིན /ṭheqtɛɛn/ dirty

དྲེག་ནད /ṭheqnɛ̀ɛ̀/ gout

དྲེག་པ /ṭheqpa; thaqpa/ dirt, filth, soot; va.*--'khor; --chags* to become dirty, to collect dirt

དྲེགས /ṭheq/ 1. vi. to become arrogant/ haughty/ insolently proud ¶ *yon tan chung ngus dregs nas gzhan la mthong chung byed pa pa red* *Because of a little knowledge (he) became arrogant and*

looked down on others 2. arrogant, haughty, proud, conceited 3. p. of *'dregs*

དྲེགས་ཉམས་ /theñam/ sm. *dregs*, 2

དྲེགས་པ་ /theqpa/ sm. *dregs*, 2

དྲེགས་མེད་ཞེངས་བསྐྱུངས་ /theqmeè qhiŋkuŋ/ humble and modest

དྲེད་ /theè/ sm. *dred mo*

དྲེད་རྡབ་ཤོར་ /thetəp shor; tetaa shoo/ vi. to slip ¶ *mo khyags pa'i sgang la dred rdab shor song She slipped on the ice.*

དྲེད་པོ་ /theepo/ wild, rough, savage

དྲེད་མོ་ /theemo; theemoo/ species of bear found in Tibet

དྲེད་ཚང་ /theetsaan/ bear's den/ lair

དྲེའུ་ /thiwuu/ sm. *drel*

དྲེལ་ /thee/ mule

དྲེལ་པ་ /theepa/ muleteer

དྲེས་མ་ /theema/ kind of grass used for making ropes,etc.

དྲེས་མ་མེ་ཏོག་ /--metoo/ tulip

དྲོ་ /tho/ 1. adj. comp. of *dro mo* or *dro po* 2. lunch, meal; va.--*debs*; --*'dren* to serve lunch

དྲོ་སྐྱིད་ /thuukii/ warm, happy ¶ *dro skyid kyi 'tsho ba a happy life*

དྲོ་ཁང་ /thoqaan/ greenhouse, hot house

དྲོ་ཁུལ་བྱང་མ་ /thuquu chaŋma/ north temperate zone

དྲོ་ཁུལ་ལྷོ་མ་ /--lhoma/ south temperate zone

དྲོ་གྲང་ལྟ་ཆས་ /thotaan tacɛɛ/ sm. *dro grang brtag chas*

དྲོ་གྲང་བརྟག་ཆས་ /--taqcɛɛ/ sm. *dro grang dpyad chas*

དྲོ་གྲང་དཔྱད་ཆས་ /--cɛcɛɛ/ thermometer, temperature guage

དྲོ་འཇམ་ /thoncam/ warm, luke-warm

དྲོ་འདེབས་ /tho tep/ see *dro*, 2

དྲོ་འདྲེན་ /tho teen/ see *dro*, 2

དྲོ་པོ་ /thopo/ 1. warm ¶ *de ring gnam gshis dro po 'dug It is warm today.* 2. happy ¶ *'di rnyed tsang dro po zhe drags byung I was very happy because I found this.*

དྲོ་བ་ /thowa/ warmer; warm ¶ *sa de tsho dro ba yod pa red Those areas are warmer.* ¶ *yul ljong mdzes la gnam gshis dro ba'i gnas zhig red It is a place which has beautiful scenery and warm weather.*

དྲོ་བའི་ས་ཁུལ་ /thowɛɛ səqüü/ temperate zone

དྲོ་མོ་ /thomo/ sm. *dro po*

དྲོ་ཚད་ /thotsɛɛ/ temperature

དྲོངས་ /thon/ imp. of *'dren*

དྲོད་ /thöö/ heat, warmth ¶ *nyi ma'i drod heat from the sun*; va.--*gtong* to heat/ warm up

དྲོད་བསྐུལ་གློག་ཁང་ /thüüqüü lööqaan/ thermal-electric plant

དྲོད་ཁང་ /ṭhööqaan/ hot house, greenhouse, incubator

དྲོད་ཁྲིད་ནུས་པ /ṭhüütii nüpə/ sm. *drod khrid byed kyi nus pa*

དྲོད་ཁྲིད་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ /thöö thiiciiqi nüpə/ heat conductivity

དྲོད་གཏང་གཏོང་རྒྱུ /thöötaan tuŋku/ heating-cooling system

དྲོད་རྒྱུན་ /ṭhüükün/ warm current

དྲོད་ཅན་ /ṭhöceen/ warm

དྲོད་འཇམ་ /ṭhöncam/ sm. *dro 'jam*

དྲོད་གཏོང་ /ṭhöö toon/ see *drod*

དྲོད་འདོན་ཚད་ /ṭhöö thöntseè/ amount of heat generated

དྲོད་ལྡན་ /thönteen/ warm ¶ *dug·log drod ldan warm clothes*

དྲོད་ཚད་ /thöötseè/ temperature ¶ *cha snyoms kyi drod tshad mean temperature;* vi.--*chag* to decrease/ diminish/ lessen temperature; vi.--*'phar* to increase/ rise/ go up (temperature)

དྲོད་ཚད་མཉམ་པའི་རིམ་པ་ /--ñampee rimpə/ stratosphere

དྲོད་ཚད་བརྟག་ཆས་ /--taqceè/ sm. *dro grang brtag chas*

དྲོད་ཚད་མཐོན་པོ་ལས་བརྒལ་བ་ /--thönpole qeewa/ super-high temperature

དྲོད་ཚད་དམའ་པོ་ /--maapo/ low temperature

དྲོད་རླངས་ /ṭhöölaan/ warm/ hot air

དྲོད་རླངས་ཀྱི་ལྕགས་ལམ་མདོང་ /--qi caŋtoon/ warm/ hot air pipe

དྲོད་རླུང་ཀྱི་ཐབ་ /thüüluŋ qi thəp/ forced air type furnace

དྲོད་སྲུང་འཁྱིལ་ཆས་ /thüüsuun thüüceè/ radiator (usu. in vehicles)

དྲོན་འཇམ་ /ṭhöncam/ sm. *dro 'jam*

དྲོན་པོ་ /thönpo/ sm. *dro 'jam*

དྲོན་མ་ /thönma/ sm. *dro 'jam*

དྲོན་མོ་ /thönmo/ sm. *dro 'jam*

དྲོལ་ /ṭhöl/ imp. of *'dral*

དྲོས་ /thöö/ vi. to warm/ heat up ¶ *khang pa 'di dros khag po 'dug This house is hard to heat.*

དྲོས་འཇམ་ /ṭöncam/ sm. *dro 'jam*

གདགས་ /taq/ 1. f. of *'dogs* 2. light, bright

གདགས་སྒྲིབས་ /təqsip/ light and dark, bright and gloomy

གདང་ /taan/ 1. wooden pegs used to hang clothing 2. long rope used to tie several animals at once 3. rungs/ steps of a ladder 4. perch for fowl

གདང་ : p. གདངས་ , imp. གདོངས་ /--/ 1. va. to open ¶ *lag pa gdangs dang Open (your) hands.* 2. vi. to recover (from illness), to get well (h) ¶ *bsnyun gzhi*

yag po gdangs 'dug He has reoovered well.

གདང་ཀ་ /taŋqa/ nesting boxes for chickens

གདང་བུ་ /təŋpu/ sm. *gdang,* 3

གདངས་ /taàn/ 1. tone, pitch ¶ *skad gdangs sbom phra low and high tone* 2. tune, melody ¶ *gzhas gdangs snyan po song with a poeasant melody* 3. p. of *gdang*

གདངས་མཐོ་ /taŋto/ soprano

གདངས་མཚམས་ /taŋtsam/ rhythm (in music)

གདན་ /tɛɛn/ low seat, mattress, mat, cushion

གདན་ཁེབས་ /tɛnqep/ (bed) sheet, case for a mat/ cushion

གདན་ཁྲི་ /tènṭi/ raised seat, throne

གདན་ཁྲི་སྟོང་པ་ /--toŋpa/ vacant post, vacancy

གདན་ཁྲི་གཞན་ལ་སྤྲོད་ /--šɛɛnla töö/ va. to abdicate, to renounce (the throne)

གདན་ཐོག་ལྷུམ་རྩལ་ /tɛntɔɔ luutsèè/ tumbling

གདན་ཐོབ་ /tɛntop/ seat (in parliament/ congress/ organization)

གདན་དྲངས་ /tɛɛn ṭhaàn/ p. of *gdan 'dren*

གདན་དྲངས་ཞུ་ /tɛnṭaàn šu/ sm. *gdan 'dren zhu*

གདན་འདྲེན་ /tɛnṭeen/ 1. act of inviting (h); va. /tɛɛn ṭeen/;--*zhu* to invite (h) ¶ *khong gsol tshigs la gdan 'dren zhus pa red (They) invited him to dinner.(h)* 2. act of taking (h); va.--*zhu* to take (h) ¶ *khong lam seng sman khang la gdan 'dren zhus pa red (They) took him to the hospital. (h)*

གདན་ཞུ་ /tènšu/ 1. invitation ¶ *gdan zhu'i yi ge letter of invitation (h)*; va.--*zhu* to invite (h) 2. the act of taking (h); va.--*zhu* to take (h)

གདན་ཞུ་ཞུས་ /--šüü/ p. of *gdan zhu zhu*

གདན་ཞུས་ཐར་ /tènšüü tār/ at the invitation of, according to the invitation

གདན་ལ་བཏིང་ /tɛɛnla tiin/ p. of *gdan la 'ding*

གདན་ལ་འདིངས་ /--tiin/ va. to lay/ put down something for sitting on

གདན་ས་ /tɛɛnsa/ place of residence, seat (of organization) (h)

གདན་ས་གསུམ་ /--sum/ the three great monastries of the Gelugpa Sect (Drepung, Sera and Ganden)

གདན་གསུམ་ /tèènsum/ sm. *gdan sa gsum*

གདབ་ /təp/ f. of *'debs*

གདམ་ /tam/ f. of *'dem*

གདམ་ཀ་ /tamqa/ choosing, selecting; va.--*byed;* --*rgyag* to choose, to select

གདམས་ཀ་ /--/ sm. *gdan ka*

གདམ་ང་ /tamŋa/ optional, left to one's choice/ selection ¶ *slob tshan 'di gnyis gdam nga red These two lessons are optional.*

གདམ་ངག་ /tamŋaà/ advice, counsel

གདམ་བྱའི་མི་སྣ་ /tamcɛɛ minə/ candidates

གདམ་གསེས་ /tamseè/ selection, choice; va.--*rgyag;* --*byed* to select, to choose ¶ *slob phrug drag shos kha shas gdam gses byas pa red They selected a few of the best students.*

གདམས་ /tam/ sm. *gdam*

གདམས་པ་ /tampa/ sm. *gdam ngag*

གདའ་ /ta/ sm. *'dug*

གདལ་ /tɛɛ/ sm. *bkram*

གདས་ /tɛ̀/ sm. *bshad*

གདུ་ : p. གདུས་ /tu/ va. to boil

གདུ་བུ་ /tupu/ bracelet, bangle

གདུག་ /tuq/ 1. adj. comp. of *gdug pa* 2. sm. *dug*

གདུག་དྲི་ /tuqti; tuuri/ bad/ foul smell; flatus

གདུག་པ་ /tuqpə/ poisonous, deleterious, harmful, evil ¶ *gdug pa'i bsam pa evil ideas/ thoughts*

གདུག་པ་ཅན་ /tuqpəcɛɛn/ cruel, wicked, vicious, savage

གདུག་སྤྱོད་ /tuqcüü/ cruel/ savage/ vicious behavior

གདུག་རྩུབ་ /tuqtsup/ cruelty, ferocity, viciousness, savagery

གདུག་རྩུབ་ཅན་ /--cɛɛn/ cruel, ferocious, vicious, savage

གདུག་ལས་ /tuqlɛ̀ɛ/ hard labor

གདུག་གསོད་ /tuqsüü/ killing/ murdering (cruelly); va. --*gtong* to kill/ murder (cruelly)

གདུགས་ /tuù/ unbrella, parasol; va.--*'bubs* to open an umbrella

གདུགས་མཆོང་ /tuqsoòn/ parachuting; va.--*byed;* --*rgyag* to parachute

གདུགས་ཕུབ་ /tuù phüp/ p. of *gdugs 'bubs*

གདུགས་འབུབ་ /tuù pup/ sm. *dgugs*

གདུགས་དམག་ /tuqmaà/ paratroop corp, paratrooper

གདུང་ /tuŋ/ 1. body/ remains of a dead person 2. lineage, descent line ¶ *bod kyi rgyal pa'i gdung lineage of the Kings of Tibet.* 3. beam ¶ *gdung dang ka ba beams and pillars*

གདུང་ : p. གདུངས་ /tuùn/ vi. to suffer from, to be tormented, to be in anguish ¶ *bkres pa dang nad kyis gdung ba'i mi people tormented by hunger and disease*

གདུང་ཁང་ /tuŋqaan/ sm. *pur khang*

གདུང་གྲུ་ /tuŋtu/ raft

གདུང་རྒྱུད་ /tuŋküü/ lineage, descent line

གདུང་སྒྲོམ་ /tuŋtom/ coffin

གདུང་རྟེན་ /tuŋteen/ tomb, stupa

གདུང་འབོད་ཡི་གེ་ /tuŋpüü yiqi/ petition

གདུང་མ་ /tuŋmə/ beam, girder

གདུང་རབས་ /tuŋrəp/ line of descent, lineage

གདུང་རུས་ /tuŋrüü/ 1. bones of a deceased person 2. lineage, descent line

གདུང་ཤུགས་ /tuŋšuu/ strength, force; va.--*sgril* to make a united effort

གདུང་སེམས་ /tuŋsem/ 1. compassion, love 2. fervor ¶ *gsar brje'i gdung sems revolutionary fervor*

གདུང་སེམས་སྐྱོལ་ /--qüü/ va. to inspire/ encourage/ incite fervor

གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེ་ /--ñamke/ sympathy; va.--*byed* to sympathize ¶ *dmangs gtso'i dbang cha brtson len gyi 'thab rtsod byed pa der nga tshos gdung sems mnyam skye byed kyi yod We sympathize with their struggle for democratic rights.*

གདུངས་ /tuun/ p. of *gdung*

གདུབ་ /tup/ bracelet, bangle ¶ *lag gdub wrist bracelet*

གདུབ་སྐོར་ /tupqöö/ sm. *gdub*

གདུབ་བུ་ /tuppu/ sm. *gdub*

གདུལ་ /tüü/ f. of *'dul*

གདུལ་བྱ་ /tüücə/ conquering, taming

གདུས་ /tüü/ p. of *gdu*

གདུས་ཁུ་ /tüüqu; tiqu/ juice extracted by boiling

གདེག་ /teq/ f. of *'degs*

གདེང་ /teŋ/ confidence, feeling of self-assurance ¶ *de byed thub pa'i gdeng yod (I) am confident I am able to do that.*

གདེང་p.: གདེངས་ /--/ sm. *'phyar*

གདེང་འཁེལ་ /--qhee/ vi. to be sure, to have confidence

གདེང་སྒུག་ /teŋ kaa/ va. to contemplate, to consider

གདེང་ཆ་ /teŋca/ stage (of theater)

གདེང་འཇོག་ /teŋcöö/ appraisal, evaluation; va.--*byed;* /teŋ cöö/ to appraise, to evaluate ¶ *gdeng 'jog tshad mthon po zhig byas pa red They gave a high appraisal.*

གདེང་ཐུབ་ /teŋ thup/ sm. *gden 'khel*

གདེང་ཚོད་ /teŋtsöö/ confidence, assurance ¶ *gdeng tshod med pa'i las ka work that one is not confident of*

གདེངས་ /teŋ/ p. of *gdeng*

གདོང་ /tooŋ/ 1. the face ¶ *kho'i gtong la rma bzos shag (He) got a cut on his face.* 2. front, before ¶ *nga tsho'i gdong na zhabs bro brgyab song They danced in front of us.* 3. by, through, with ¶ *bkra shis kyi gdong yi ge gcig bskur yod I have sent a letter through Tashi.* 4. surface ¶ *chu'i gdong la on the surface of the water*

གདོང་སྐྱོད་ /toŋköö/ taking the lead, being the vanguard; va.--*byed* to take the lead, to be the vanguard

གདོང་གི་ཚོན་རིས་ /toon qi tshūnrìi/ facial make-up (usu. for actors)

གདོང་མཆོང་ /toŋcoòn/ charging/ attacking the enemy; va. *--byed* to charge/ attack the enemy

གདོང་མཆོང་དུང་བརྡ་ /--thuŋtə/ trumpet/ bugle signal for a charge/ attack

གདོང་མཆོང་པ་ /--pa/ vanguard, pathbreaker

གདོང་སྟོན་ /toon töön/ va. to make an appearance, to show up ¶ *kho 'dir yong dus nga tshor gdong bstan (p. of ston) ma byung He didn't make an appearance before us when he came here.*

གདོང་ཐུག་ /tuŋtuù/ meeting/ coming face to face, colliding; vi.--*thebs;* --*rgyag* to meet face to face, to collide ¶ *rlang 'khor gdong thug thebs nas mi kha shas la srogs skyon byung 'dug The cars collided and a few people died.*

གདོང་ཐུག་ཚོགས་འདུ་ /--tshööntu/ unplanned/ ad hoc conference or meeting

གདོང་གཏུགས་ནས་ /toon tüùni/ sm. *gdong dang gdong gtugs nas*

གདོང་དང་གདོང་གཏུགས་ནས་ /toontaŋ toon tüùni/ direct, face to face ¶ *btsan 'dzul pa dong dang gdong gtugs nas 'thab rtsod byed kyi yod pa red They are struggling face to face with the aggressors.*

གདོང་འདྲེ་ /toŋte/ ghost

གདོང་ནག་པོ་ /toon naqo/ angry/ sulking facial expression; va.--*ston* to show an angry expression, to sulk

གདོང་པ་ /toŋpa/ sm. *gdong,* 1

གདོང་འབག་ /toŋpaà/ mask

གདོང་ཚན་ /toŋtsεεn/ ability to withstand embarrassment/ shame, thick-skinned ¶ *kho gdong tshan chen po 'dug He can stand great embarrassment.* ¶ *mo la gdong tshan yod pa ma red She is very sensitive.*

གདོང་གཞི་ /tuŋši/ facial expression

གདོང་རས་ /toŋrεὲ/ 1. face 2. true nature

གདོང་རིས་ /tuŋrìi/ sm. *gdong ras*

གདོང་ལ་ /toŋla/ in front, in advance, before

གདོང་ལ་འདེད་ /--tee/ va. to push/ press forward, to urge on

གདོང་ལེན་ /toŋleen/ 1. being in the vanguard/ lead/ forefront; va.--*byed* to take the lead, to be in the forefront/ vanguard, to face/ encounter 2. sm. *sne len*

གདོང་ལེན་དཔུང་ཚོགས་ /--pūŋtsöò/ sm. *gdong len ru khag*

གདོང་ལེན་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ vanguard team, "Pioneers" (communist youth group)

གདོང་ལེན་རུ་མི་ /--rumi/ member of of a vanguard team, pioneer

གདོང་ཤེལ་ /toŋšee/ mirror

གདོང་གཞིས་ /tunšii/ facial expression

གདོང་སེམས་ /tonsem/ enthusiasm

གདོང་བསུ་ /toon sū/ va. to welcome, to receive

གདོང་བསུས་ /--sǖǖ/ p. of *bsu*

གདོངས་ /toon/ imp. of *gdang*

གདོངས་དོན་ /tontöön/ 1. spirit 2. essence, substance, gist

གདོད་ /töö/ adj. comp. of *gdod ma*

གདོད་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་ /töökeè sööcaà/ protozoa

གདོད་ནས་ /töönee/ from the very beginning, at first

གདོད་མ་ /tööma/ primitive, primeval, primordial

གདོད་མ་ནས་ /--nɛɛ̀/ sm. *gdod nas*

གདོད་མའི་ཀུང་ཁྲོ་ /töömɛɛ+ch./ primitive commune

གདོད་མའི་ནགས་ཚལ་ /--naqtsɛɛ/ primeval/ virgin forest

གདོད་མའི་སྤྱི་ཚོགས་ /--citsöö/ primitive society

གདོད་མའི་མི་ /--mi/ primitive man

གདོན་ /töön/ 1. f. of *'don* 2. type of demon/ evil spirit; vi.--*gyis 'dzin* to be possessed by an evil spirit/ demon

གདོན་འདྲེ་ /tönte/ sm. *gdong 'dre*

གདོན་པ་ /tömpa/ prayer; va.--*'don* to say prayers

གདོན་མི་ཟ་ /töön misə/ without doubt, certain, unquestionable ¶ *khyed rang gis gsung par tshang mas mos mthun byed rgyu gdon mi za yang even though it is certain that everyone will agree to what you say*

གདོན་ཞུགས་ /--šuu/ vi. to be possessed by an evil spirit/ demon

གདོལ་པ་ /tööpa/ member of the lowest caste, untouchable

གདོལ་སྤྱོད་ /töcöö/ lowly, base behavior

གདོལ་རིགས་ /tüürii/ lowest castes, untouchables

གདོས་ /töö/ sm. *gdos bcas*

གདོས་བཅས་ /tööcɛɛ/ material ¶ *gdos bcas kyi phung po material form*

གདོས་པ་ /tööpa/ oar

གདོས་མེད་ /tömee/ immaterial, without substance/ form

བདག་ /taà/ 1. I, me, myself ¶ *bdag khyim la log gi yin I am going home.* 2. vi. to belong to, to own ¶ *sa cha 'di kho la bdag gi red This land belongs to him.*

བདག་རྐྱེན་ /taqkeen/ recognition of one's service, reward, award; va.--*(du) gnang*; --*(du) stsol* to reward (h), to give an award

བདག་སྐྱོང་ /taqkoon/ care and protection, looking after; va.--*byed* to take care of, to protect, to look after ¶ *tshogs pa des dwa phrug tshor bdag skyong*

byas pa red The organization took care of the orphans.

བདག་གིར་བྱེད་ /təəqir cheè/ va. to take possession/ control of ¶ *spyi sa bdag gir byed mi chog One may not take possession of common land.*

བདག་གིར་འཛིན་ /--tsiin/ sm. *bdag gir byed*

བདག་རྒྱུད་ /təəkuù/ one's own mind

བདག་དངོས་ /taaŋöö/ possessions, property

བདག་ཅག་ /taacaà/ we, us, ourselves ¶ *bdag cag gi 'go khrid our leader*

བདག་གཅེས་ /taqceè/ maintenance, upkeep; va.--*byed* to maintain, to take care of, to keep up ¶ *bzo grwa'i sgrig chas la bdag gces byed kyi 'dug (They) are maintaining the factory equipment.*

བདག་གཅེས་ཉམས་གསོ་ /--ñamso/ maintenance and repair

བདག་གཅེས་བཟོ་བཅོས་ /--socöö/ sm. *bdag gces nyams gso*

བདག་ཆེན་ /taaceen/ title of the head Lama of the Sakyapa sect 2. ch. (lit. the great ego or the big "I") the society or country in which one is living

བདག་ཉར་ /taŋñaa/ taking custody, looking after; va.--*byed* to keep in one's custody, to look after

བདག་ཉར་གཅེས་སྐྱོང་ /--ceekoòn/ name of Tibetan library in Dharmsala, India

བདག་ཉིད་ /təŋñiì/ oneself, myself, himself, themselves ¶ *'ga' zhig bdag nyid gcig po kyi bde bar bsams te some (people), thinking only of happiness for themselves*

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ 1. epithet of all Buddhas 2. title of address for great spiritual figures ¶ *bdag nyid chen po g'an dhi Mahatma Gandhi*

བདག་གཉེར་ /taŋñee/ management, supervision, taking charge ¶ *thun mong gis bdag gnyer collective management;* va.--*byed* to manage, to take charge of, to supervize ¶ *khe las 'di bdag gnyer gzhung gis byed kyi yod pa red The government manages this enterprise.*

བདག་གཉེར་དོ་དམ་ /--totam/ sm. *bdag gnyer*

བདག་གཉེར་པ་ /--pa/ manager, managerial/ administrative personnel

བདག་གཉེར་བྱེད་ལུགས་ /--chiluù/ method of management/ administration

བདག་གཉེར་མི་སྣ་ /--minə/ sm. *bdag gnyer pa*

བདག་གཉེར་ས་ཁུལ་ /--səquu/ administrative district/ region

བདག་ཐོབ་ /taqtop/ individual ownership/ possession ¶ *bdag thob kyi dbang cha right of individual ownership*

བདག་ཏུ་བཟུང་ /taàtu suùn/ sm. *bdag gir byed*

བདག་དམ་བྱེད་ /tatam cheè/ va. to agree to take a case, to accept a petition

བདག་པོ་ /taqo/ owner, master, proprietor ¶ *sa zhing gi bdag po land owner*

བདག་པོ་རྒྱག་ /--kaa/ sm. *bdag po sprod*

བདག་པོ་སྤྲོད་ /--töö/ va. 1. to keep, to take care of, to look after, to pay attention to ¶ *khos khyi phrug bdag med der bdag po sprad (p. of sprod) pa red He kept the stray puppy.* ¶ *dkrog gtam de tshor kho tshos bdag po rtsa ba nas ma sprad pa red They paid no attention to all those rumors.* 2. va. to watch/ control (one's actions/ speech, etc.) ¶ *khos kha la bdag po sprod thub kyi ma red He cannot control what he says.*

བདག་སྤྲོད་ /taqtöö/ taking care of, looking after, keeping, paying attention to; va.--*byed* to take care of, to look after, to keep, pay attention to ¶ *nang du log sa med pa'i mi tshor kho tshos bdag sprod byed kyi yod pa red They look after those people who have no homes to go to.* ¶ *kho'i skad char sus kyang bdag sprod ma byas pa red No one paid attention to what he said.*

བདག་དབང་ /taawaan/ 1. sovereignty ¶ *rang rgyal gyi bdag dbang the sovereignty of our country* ¶ *bdag dbang gtsang ma complete sovereignty* 2. right of ownership ¶ *sger gyi bdag dbang private ownership*

བདག་མེད་ /taamee/ 1. selflessness 2. unclaimed, not owned by anyone ¶ *sa la bdag med unowned land*

བདག་མོ་ /taamo/ 1. the lady of the house 2. title for wife of the head Lama of Sakya and other religious teachers

བདག་འཛིན་ /təntsiin/ 1. egoism, selfishness 2. bh. ownership, possession

བདག་འཛིན་ཐབ་མི་ /--thəpmi/ bh. supervisor, manager

བདག་འཛིན་པ་ /--pə/ bh. manager

བདག་གཞན་ /taqšɛɛn/ oneself and others

བདག་གཟུང་བྱེད་ /təqsuun chee/ sm. *bdag gir byed*

བདག་བཟུང་ /--/ sm. *bdag gzung*

བདག་སྲུང་ /təqsuun/ self-defense, self-preservation

བདམ་ /tam/ sm. *'dems*

བདམ་ཐོན་འགྲན་བསྡུར་ /tamtöön tentuu/ election campaign/ contest; va.--*byed* to campaign, to run for, to contest (election)

བདམ་བྱའི་དབང་ཆ་ /tamcεε waŋca/ the right to vote, franchise

བདམ་གསེས་ /tamsee/ selection; va.--*byed* to select

བདམས་ /tam/ p. of *'dems*

བདམས་ཐོན་ /tamtöön/ elected ¶ *khong tshogs gtsor bdams thon byung ba red He was elected chairman.*

བདམས་ཐོན་པ་ /--pa/ winner in an election

བདམས་པ་ཐོབ་ལག་འཁྱེར་ /--laqkee/ certification for an elected person

བདའ་ : p. བདས་ /ta/ sm. *'ded*

བདར་ /tar/ 1. va. to grind, to powder, to file 2. to arrange things neatly

བདར་རྡོ་ /tarto/ whetstone

བདར་སྤོས་ /tarpöö/ powdered incense

བདར་ཤ་ཆོད་ /taršа chöö/ sm. *brdar sha chod*

བདས་ /tɛ̀ɛ/ p. of *bda'*

བདུག : p. བདུགས /tuq/ va. to scent, to fill with scent/ odor (usu. by burning incense)

བདུག་པ་ /tuqpə/ sm. *gdug spos*

བདུག་སྤོས་ /tuqpüü/ incense

བདུགས་ /tuq/ p. of *bdug*

བདུང་ : p. བདུངས་ /tuŋ/ va. to pull the string of a bow, to shoot an arrow

བདུངས་ /tuùn/ p. of *bdung*

བདུད་ /tüü/ devil, demon, fiend, monster

བདུད་རྒྱན་ /tüüqèèn/ sm. *bdud*

བདུད་མོ་ /tüümu/ female demon, witch

བདུད་རྩི་ /tüütsi/ nectar, ambrosia, the drink of gods

བདུད་རྩིའི་སྙིང་པོ་ /--ñiŋpu/ essence

བདུན་ /tüün/ 1. seven 2. week ¶ *bdun gnyis kyi las gseng* vacation of two weeks

བདུན་ཅུ་ /tüncu/ sm. *bdun bcu*

བདུན་བཅུ་ /--/ seventy ¶ *bdun bcu don gcig* seventy one

བདུན་པ་ /tünpə/ seventh

བདུན་ཕྲག་ /tüntaà/ week ¶ *bdun phrag sngon ma'i nang* during the previous week

བདུན་རེ་ /tüünri/ each/ every week, weekly

བདུན་རེའི་གསར་ཤོག་ /tüünrèe saršɔɔ/ weekly newspaper/ magazine

བདེ་ /te/ adj. comp. of *bde po*

བདེ་སྐྱིད་ /tikiì/ 1. happiness, joy, well-being 2. girl's name

བདེ་སྐྱིད་ཅན་ /--cɛɛn/ sm. *bde skyid ldan pa*

བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་ /--tɛmpa/ happy, joyful ¶ *bde skyid ldan pa'i khyim tshang* a happy family

བདེ་སྐྱོང་ /tekoòn/ law/ peace and order

བདེ་འཁོད་ /teqöö/ 1. safe (usu. for journies/ arrivals) ¶ *kho tsho der phebs 'byor bde 'khod gnas tshul 'byor byung* (We) have had information of their safe arrival. 2. level (for ground)

བདེ་འཁོད་སྙོམས་ /--ñom/ va. to level/ even (ground) ¶ *khrom lam bde 'khod bsnyams (p. of snyoms) pa red* They leveled the streets.

བདེ་འཁོད་སྙོམས་པོ་ /--ñompo/ level,

even, flat

བདེ་ཁོད་མི་སྙོམས་པ /--miñompa/ uneven, not level, bumpy

བདེ་འཁོད། /--/ sm. *bde khod*

བདེ་དགའ། /teqe/ happiness, joy

བདེ་འགྲོད། /tentöö/ safe journey ¶ *lha sa nas a ri bar bde 'grod byung (I) had a safe hourney from Lhasa to America.*

བདེ་ཚག་འཁྲུག་པོ /tecaà khuqpu/ lively, alert, bustling

བདེ་འཇགས། /tecaà; tencaà/ 1. tranquility, calmness, stability, peace ¶ *bde 'jags kyi spyi tshogs stable society* 2. safety, security, law and order ¶ *gnam grul bde 'jags kyi ngang nas phur bskyod ched in order to have safe flights* ¶ *bde 'jags las khungs office in charge of security*

བདེ་འཇགས་ཆིངས་ཡིག /--chiñyii/ security treaty

བདེ་འཇགས་ལས་འཛིན་ཚོགས་འདུ། /--lèntsiin tshōntu/ Security Council (U.N.)

བདེ་བརྗོད། /tecöö/ best wishes, greetings

བདེ་བརྟན། /teteen/ sm. *bde 'jags*, 1

བདེ་ཐང་། /tetaan/ 1. health, well-being ¶ *bzo pa'i bde thang la srung skyob protection of the workers' health* 2. abbr. of *bde ba thang*

བདེ་ཐང་སྟོབས་ལྡན། /--tōpteen/ hale and hearty, strong and healthy

བདེ་དོན། /tetoon/ 1. well-being, welfare, problems ¶ *rang nyid kyi bde don one's own well-being* 2. (in India) sm. *don gcod*

བདེ་བདེ་ལྷོད་ལྷོད། /tete lhöölöö/ safe and sound ¶ *nyen kha de dag las grol nas bde bde lhod lhod du 'byor pa red Coming through all that danger, they arrived (here) safe and sound.*

བདེ་སྡུག /tituu/ 1. happiness and sadness 2. well-being, welfare; va.--*lta* to look after the well-being/ welfare ¶ *rgyal khab kyis mi dmangs kyi bde sdug lta gyi yod pa red The state looks after the well-being of the people.* va.--*zhu (h)*; --*shod* to report/ tell one's problems

བདེ་སྡུག་གྲགས་དམའ། /--thaqmeè/ happiness and suffering, praising and degrading (a brainwashing technique)

བདེ་སྡུག་གནས་སྟངས། /--neetaan/ condition of life/ livelihood

བདེ་སྡོད་ལས་བརྩོན། /tetöö letsöön/ living happily and working diligently

བདེ་ནང་། /tenaan/ Security and Home Ministry (abbr. for *bde 'jags and nang srid*)

བདེ་པོ། /tepo/ 1. well, in good health ¶ *nga tsho bde po yin We are well.* 2. comfortable ¶ *rkub kyag 'di bde po 'dug This chair is comfortable.* 3. (vb.+--) easy/ convenient to do the verbal action ¶ *'di klog bde po 'dug This is easy to read.* 4. level (ground) ¶ *thang bde po zhig gi thog on*

a level ground

བདེ་སྤྱོད་ /tecöö/ 1. pleasure, enjoyment 2. toilet

བདེ་བ་ /tewa/ 1. peace, tranquility, calmness ¶ *sems kyi bde ba peace of mind* 2. pleasure ¶ *chags pa'i bde ba sensual pleasure* 3. sm. *bde po* 4. comparative of *bde po*

བདེ་བ་ཅན་ /tewacεεn/ paradise of the Buddha Amitabha

བདེ་བ་ཐང་ /tio thaŋ/ c. Deothang (Bhutan)

བདེ་བླག་ཏུ་ /telaatu/ easily, with little effort, without problem ¶ *de ni bde blag tu grub pa zhig ma red That was not achieved easily.*

བདེ་མིན་ /temiin/ unhappy

བདེ་མོ་ /temo/ sm. *bde po*

བདེ་རྩ་ /tetsa/ basic/ fundamental welfare

བདེ་རྩལ་ /tetsεε; teptsεε/ athletic capability/ talent

བདེ་རྩལ་ལྡན་པ་ /--tεmpa/ athletic, healthy

བདེ་ཀཟར་ /tesaa/ turmoil, disorder, disturbance

བདེ་བཟླིང་དུ་ /tiliŋtu/ sm. *bde lhing*

བདེ་ལེགས་ /telee/ well, fine

བདེ་སྲུང་ /tisuun/ protection of peace, security

བདེ་སྲུང་དམག་མི་ /--məəmi/ National Guard (America), security guard/ force

བདེ་སྲུང་ཟ་ཁང་ /--saqaan/ special diet canteen/ cafeteria

བདེ་སྲུང་རུ་ཁག་ /--ruqaa/ security unit/ brigade

བདེ་ལྷིངས་ /tilhiin/ peaceful, quiet, calm, tranquil

བདེན་ /teen/ adj. comp. of *bden po*

བདེན་སྒྲུབ་ /tentup/ honest, true (usu. of statements)

བདེན་མཐའ་ /teenta/ the truth; vi.--*gsal* to see the truth

བདེན་དོན་ /teentöön/ righteous/ truthful cause or principle, the truth ¶ *kho tshos rang dbang slar gso'i bden don la rgyab skyor support for the righteous cause of the restoration of their freedom*

བདེན་དོན་འགྱུར་མེད་ /--kurmeè/ unalterable principle/ truth

བདེན་དོན་དུ་སྲོག་གཏོང་ /--tu sɔ̃ɔ tɔ̃ɔn/ va. to die for a principle, to martyr oneself

བདེན་དོན་འཚོལ་ /--tshöö/ va. to seek the truth

བདེན་པ་ /tεmpa/ righteous, true, just ¶ *bden pa'i 'thab rtsod just struggle* ¶ *khos zer ba de bden pa red What he says is true.*

བདེན་པ་དག་སྐྱེལ་ /--thaqkee/ act of proving one's righteousness/ truth/ innocence; va.--*byed* to prove one's righteousness/ truth/ innocence

བདེན་པ་བདར་ /--tar/ va. to determine who is right or who is telling the truth

བདེན་པ་བདེན་གྲུབ་ /--tentup/ honest, just, true

བདེན་པ་མེད་པ་ /--meepa/ untrue, unjust, depraved, corrupt

བདེན་པའི་ངང་བཞིན་ /--rəŋšiin/ reality, actuality, truth

བདེན་པར་ /tenpar/ honestly, truely ¶ *khos bden par bshad pa red He spoke honestly.*

བདེན་པར་འཛིན་ /--tsiin/ va. to hold as true/ factual, to believe in

བདེན་དཔང་ /tenpaan/ proof, evidence ¶ *lcags lta bu'i bden dpang iron-clad proof*

བདེན་དཔང་ངོ་མ་ /--ŋoma/ true testimony/ evidence, infallible proof

བདེན་དཔང་བྱེད་མཁན་ /--cheñɛɛn/ notary public

བདེན་འབྲེལ་ /tentee/ true, factual ¶ *gnas tshul de bden 'brel e yin (I) wonder if that news is true.*

བདེན་མེད་ /tenmee/ sm. *bden med pa*

བདེན་མེད་ཁ་དཔམ་ཟད་ /--tāmsɛɛ/ running out of things to say because one's position is untrue/ unjust

བདེན་མེད་དཔའ་འཁུམས་པ་ /--pəqum/ afraid because one's cause or position is unjust/ untrue

བདེན་ཚིག་ /tintsii/ truth (lit. true words); va.--*bshad* to speak the truth

བདེན་རྫུན་ /tintsüün/ right and wrong, true and false; va.--*dbye 'byed* to discern truth from lies

བདེན་གསོལ་ /tinsüü/ apology; va. --*zhu* to apologize

བདེར་ /ter/ *bde*+dat.-loc. ¶ *sa dbyibs je bder gyur ba red The contour of the land became more and more level.*

བདེར་གནས་ /ternɛɛ/ peaceful, tranquil, stable

བདེར་འཚོ་ /tertso/ health well being, hygiene, sanitation

བདོ་ /to/ 1. sm. *dar* 2. to hurt ¶ *mi la bdo to hurt a person*

བདོག་པ་ /tɔqpa/ va. to have, to possess, to keep ¶ *dngul ji bdog pa khor sprad pa red (They) gave him all the money they had.*

མདང་མ་ /taŋma/ cinder, ember

མདང་དགོང་ /taŋqoon/ last night, last evening

མདང་ནུབ་ /təŋnup/ sm. *mdang dgong*

མདང་སང་ /taŋsaan/ yesterday

མདང་སུམ་ /təŋsum/ sm. *mdang dgong*

མདངས་ /taaŋ/ 1. complexion, appearance ¶ *gzhal mdangs facial complexion* 2. radiance, brightness, lustre, glow ¶ *'dzum mdangs radiant smile* 3. shade of color ¶ *tshon dkar po dang sngom pa'i mdangs shades of white and blue color* 4. reflection (of

light, etc.) ¶ *shel sgor nyi ma'i 'od rgyab pa'i mdang the reflection of sunlight on the glass*

མདངས་བཀྲག /tantaà/ sm. *bkrag mdangs*

མདངས་འདོན་ /taàn töön/ va. to shine

མདངས་ལྡན་ /tanteen/ radiant, bright

མདངས་མེད་ /tanmeè/ dull, lackluster

མདངས་འོད་ /tanwöö/ glow, shine

མདའ་ /ta/ 1. arrow; va.--*rgyag*; --*phen* to shoot an arrow 2. axle, bar, shaft ¶ *'khor lo gnyis dbar gyi mda' the axle of two wheels* 3. jet like stream ¶ *chu mda' a jet of water* 4. lower part of a valley ¶ *lung pa'i mda' the lower part of that area*

མདའ་མཁན /tañeen/ sm. *mda' pa*

མདའ་གྲོང་ /tatoon/ village in the lower part of a valley

མདའ་རྐྱང་ /takan/ range of an arrow shot

མདའ་སྐྱོགས་འཕེན་ /tankөө pheen/ va. to open fire

མདའ་སྒྲོ་ /tato/ feathers of an arrow

མ འ་གཅིག་གིས་གླ་བ་གཉིས་བསད་ /ta ciiqi laa ñiiseè/ killing two birds with one stone (lit. two musk deer with one arrow)

མདའ་ཆར་ /tachaa/ strafing; va. --*rgyag*; --*phen* to strafe

མདའ་ཆར་འཕེན་དབྱུག་ /--phīnyuù/ sm. *mda' char* (va.--*byed*)

མདའ་ཆུ་ /təcu/ river in the lower part of a valley

མདའ་ལྡོང་ /tatoon/ notch at the end of an arrow

མདའ་ལྡན་ /tateen/ bow (for shooting)

མདའ་དར་ /tataa/ ceremonial arrow having ribbons of different colors fastened to it

མདའ་རྫོང་ /tantoon/ quiver

མདའ་པ་ /tapa/ archer

མདའ་དཔོན /tapöön; teepoon/ **general in traditional Tibetan army**

མདའ་མང་གི་འབེན /tamaànqi peen/ common target

མདའ་མོ་ /tamo/ 1. sm. *mda'* 2. type of divination that uses arrows

མདའ་རྩེད /tatseè; taptseè/ archery (as contest/ sport); va.--*rtsed* to do archery, to compete in archery

མདའ་རྫས /tatseè; tantseè/ ammunition

མདའ་གཞུ་ /təšu/ bow and arrow

མདའ་གཡབ་ /təyəp/ balcony

མདའ་ཤུབས /təšup/ sm. *mda' dong*

མདུང་ /tun/ lance, spear; va.--*rgyag* to spear

མདུང་མཁན /tunñèèn/ **spearman**

མདུང་ཐུང་ /tuntuun/ type of short spear

མདུང་པ་ /tunpə/ sm. *mdung mkhan*

མདུང་རྩེ་ /tuntsi/ spearhead, point of a spear/ lance

མདུང་ཤིང་ /tunšiin/ spear shaft

མདུད་ /tüü/ sm. *mdud pa*

མདུད་པ་ /tüpə/ 1. knot; va.--*rgyag* to tie a knot; va.--*bzhig;* --*'grol* to untie a knot 2. bond ¶ *brtse ba'i mdud pa bonds of love*

མདུན་ /tüün/ front ¶ *khang pa'i mdun du shing sdong gcig 'dug There is a tree in front of the house.* 2. presence of ¶ *khong gi mdun du phyin pa yin (I) went to him (his presence).*

མདུན་སྐྱོད་ /tünküü/ going forward, advancing, progressing ¶ *mdun skyod mi sna progressive people;* va.--*byed* to advance, to go forward, to progress, to improve ¶ *zhi bde yun brtan gyi phyogs su mdun skyod byas pa red (They) advanced towards a permanent peace.*

མདུན་བསྐྱོད་ /--/ sm. *mdun skyod*

མདུན་བསྐྱོད་གླུ་གཞས་ /--lušee/ marching songs

མདུན་གྱི་སོ་སྒར་ /tüünqi soqaa/ outpost position

མདུན་གྱི་སོ་པ་ /--sopa/ reconnaissance, soldier, point-man, advance guard/ spy

མདུན་གྲལ་ /tüntee/ front line/ row ¶ *mdun gral g.yon gyi gsum pa third on the left in the front row*

མདུན་འགྲོའི་དམག་མི་ /tüntüü məəmi/ vanguard, advanced party/ patrol (of soldiers)

མདུན་ངོས་ /tünnöö/ front page/ cover

མདུན་ཅོག་ /tüncoo/ table set in front of a seat

མདུན་མཆོང་ /tünchon; tünchom/ leap forward, advance, progress; va.--*rgyag;* --*byed* to leap forward, to advance, to progress

མདུན་མཆོང་ཆེན་པོ་ /--chempo/ The Great Leap Forward (Chinese communist movement in the 1950's)

མདུན་མཆོང་དམག་མི་ /--məəmi/ sm. *mdun gro'i dmag mi*

མདུན་ཇུས་ /tüncüü/ conference, consultation

མདུན་འཇོག་ /tüncoo/ present, gift

མདུན་ཐང་ /tüntaan/ the ground/ area in front ¶ *pho brang gi mdun than du in the area in front of the palace*

མདུན་དུ་ /tüntu/ 1. in front of ¶ *mi dmangs kyi mdun du in front of the public* 2. via, through, by ¶ *yig lan zhig kho'i mdun du gtong rogs Please send a reply (letter) through him.* 3. in the presence of, in the face of ¶ *khong gi mdun du in his presence (h)* ¶ *gnas tshul de rigs kyi mdun du in the face of such a situation*

མདུན་དུ་སྐྱོད་ /--kõõ/ sm. *mdun skyod byed*

མདུན་དུ་འགྲོ་ /--to/ sm. *mdun skyod byed*

མདུན་དུ་ལྷགས་ /--lhāà/ vi. to be confronted/ faced with ¶ *gnad don khag po zhig mdun du lhags yod pa red They are confronted with a difficult question.*

མདུན་བདར་དཔུང་དམག་ /tüntaa pünmaà/ sm. *mdun 'gro'i dmag mi*

མདུན་མདུན་དུ་ /tüntüntu/ the forefront, the very front, the frontier

མདུན་ན་འདོན་ /tünətüün/ minister (of king)

མདུན་དུ་ཐོད་ /--töö/ sm. *mdun tu lhags*

མདུན་ནས་ /tünneè/ from the front

མདུན་ནས་མདུན་དུ་ /--tüntu/ forward and forward, from one advanced state to a still more advanced state

མདུན་ཕྱོགས་ /tüncöö/ front, front side ¶ *gcig sgril mdun phyogs united front*

མདུན་ཚེམས་ /tüntsem/ h. of *mdun so*

མདུན་འཛེགས་ /tüntseè/ sm. *mdun mchong*

མདུན་རླུང་ /tünluun/ adverse wind

མདུན་ལ་ /tünlə/ sm. *mdun du*

མདུན་ལག་ /tünlaà/ forehand (as in tennis/ ping pong); va.-- *--rgyag* to hit forehand

མདུན་ལམ་ /tünləm/ future prospects/ outlook ¶ *gsar brje'i mdun lam the future of the revolution*

མདུན་ཤོག་ /tünšoo/ 1. front cover/ page 2. political front ¶ *bi de nam bcings 'gral mdun shog Vietnam Liberation Front*

མདུན་ཤོག་ནང་མ་ /--nanma / first page behind the cover of a book

མདུན་ས་ /tünsə/ front area, front part, front line, forefront

མདུན་སོ་ /tünso/ front teeth

མདུན་བསུ་ /tünsu/ reception, welcome; va. /tüün sū/; *--byed* to receive/ meet (guests), to welcome

མདེའུ་ /tiwu/ sm. *mdel*

མདེའུ་སྒམ་ /--qam/ ammunition box

མདེའུ་དམ་ /--tam/ cartridge case, gun belt

མདེའུའི་མེ་ཏ་ /tiwüü meta/ detonating cap, detonator

མདེལ་ /tee/ bullet, shell ¶ *sgyogs mdel cannon shells*

མདེལ་འགོག་ས་དོང་ /teenqoo satoon/ bunker

མདེལ་ཆར་ /teeca/ strafing; va. *--phen* to strafe

མདེལ་ཐུབ་ /tiitup/ bullet-proof ¶ *mdel thub rlangs 'khor bullet-proof car*

མདེལ་ལམ་ /teelam/ trajectory

མདེལ་ཤུགས་ /tiišuù/ firepower (of guns)

མདེལ་ཤུགས་དྲ་བ /--ṭhawaa/ barrage, cross fire

མདེལ་ཤུགས་འཛོམས་ས /--tsomsa/ point at which firing is concentrated

མདོ /to/ 1. sutras 2. lower part of a valley 3. cross-road, junction, crossing 4. in summary, briefly

མདོ་ཁམས /toqam/ Eastern Tibet

མདོ་སྔགས /tonaà/ sutras and mantras

མདོ་ཆེན /toceen/ bh. director, head, chief ¶ *las khungs kyi mdo chen* director of the office

མདོ་སྙིང /tuñiin/ summary, main points, essence

མདོ་སྟོད /totöö/ 1. (in current India usage) the Khams region of Eastern Tibet 2. (in old usage) the Amdo region of Eastern Tibet

མདོ་སྡེ /tote/ collection of sutras in Kangyur

མདོ་སྤྱི /tuci/ governor of Khams

མདོ་ཕུག /tupuù/ inner and outer (of rooms, etc.)

མདོ་སྨད /totöö/ 1. (in current India usage) the Amdo region of Eastern Tibet 2. (in old usage) the Khams region of Eastern Tibet

མདོ་སྨད་སྤྱི་ཁྱབ /--cīkəp/ sm. *mdo spyi*

མདོ་ཙམ /totsam/ in short, briefly ¶ *de'i skor mdo tsam zhus na* if (I) speak briefly about that

མདོ་འཛིན /tontsiin/ 1. bh. director, manager ¶ *'char gzh'i mdo 'dzin* project director 2. marker bead on a rosary 3. key, main, center

མདོག /tɔɔ̀/ 1. color ¶ *dngul gyi mdog* silver color 2. appearance, looks ¶ *de 'dra'i mdog ngan pa lags* What a bad looking thing. 3. (vb.+—+vb. [usu. *byed*]) to pretend, to act like ¶ *ha ma go na ha go mdog ma byed* If you don't understand don't act like you do. 4. (vb. + -- + *kha po* + vb.) seems like, appears to be (with regard to verbal action) ¶ *char pa gtong mdog kha po 'dug* It seems as if its going to rain.

མདོག་ཅན /tɔɔqcɛɛn/ 1. colored 2. nonferrous (of metals)

མདོག་ཅན་ལྕགས་བཞུ /--cəqšu/ non-ferrous metallurgy

མདོག་ཅན་ལྕགས་རིགས /--cəqrii/ nonferrous metals

མདོག་ཅན་མིའི་རིགས་རྒྱུད /--miiriq küü/ colored races, non-white races

མདོག་ཉེས /tɔɔñeè/ ugly

མདོག་ལྡན /tontɛɛn/ sm. *mdog can*

མདོག་ནག་ལྕགས་རིགས /tɔɔnaà cəqrii/ black metals

མདོག་མེད /tɔɔmeè/ colorless

མདོང་མོ /tonmo/ churn

མདོངས /toŋ/ 1. the forehead 2. white spot on the forehead

of horses and other animals 3. the pattern of colors on a peacock feather 4. vi. to loose one's eyesight, to become blind

མདོངས་པ་ /toŋpa/ 1. blind 2. forehead

མདོམས་ /tom/ sm. *'dom*

མདོར་བསྟན་ /tΩrtεεn/ introduction, preface

མདོར་སྡུད་ /tΩr tǖǖ/ va. to abbreviate/ summarize/ abridge ¶ *deb de'i nang don rnams mdor sdud kyi red They will abridge the contents of that book.*

མདོར་བསྡུས་ /tôrtüü/ 1. brief, summary, abridgement ¶ *gsar 'gyur mdor bsdus news summary* 2. p. of *mdor sdud* (pronounced as /tΩr tüü/)

མདོར་བསྡུས་ན་ /tΩr tüünə/ in short, in brief, in summary

མདོར་བསྡུས་ཤིང་དོན་གསལ་བ་ /--šin thön sεεwa/ terse and clear

མདོར་ན་ /torna/ 1. sm. *mdor bsdus na* 2. even, in short ¶ *kho slob sbyong la hur brtson chen po byed cing mdor na lto za skabs kyang deb klog gi yod pa red He works very hard in his studies. He reads even when eating.*

འདག་ /taà/ 1. sm. *dag* 2. abbr. of *'dag pa* 3. va. to lick ¶ *khyi des sder ma de 'dag song The dog licked the plate.*

འདག་ཆལ་ /taqcεε/ sm. *'dag rdzas*

འདག་དོང་ /taqtoon/ mire, bog, marsh

འདག་པ་ /taqpa/ mud

འདག་བག་ /taqpaà/ sm. *'dam bag*

འདག་རྫས་ /təqtsεὲ/ cleansing agent, detergents, soap

འདག་ཞལ་ /taqšεε/ sm. *'dam zhal*

འདང་ : p. འདངས་ /taàn/ vi. to be enough/ sufficient ¶ *kha lag 'di mi tshang mar 'dang song The food was enough for all the people.*

འདངས་ /--/ p. of *'dang*

འདད་ /tεὲ/ religious service for the dead, funeral rite

འདན་བུ་ /tempu/ bolt or mechanism for locking a door

འདབ་ /təp/ 1. retinue 2. times, fold ¶ *'dab gsum three times*

འདབ་འཁོར་ /təpqòò/ rotor of a turbine

འདབ་ཆགས་ /təpcaà/ birds

འདབ་སྟོང་ /taptoon/ lotus flower

འདབ་མ་ /təpma; tama/ 1. leaf, petal, flake (snow) 2. wings of birds

འདབ་གཤོག་ /təpšòò/ wings

འདབ་གཤོག་ /--/ sm. *'dab shog*

འདབ་གསུམ་པ་ /təpsumpə/ radish

འདབས་ /təp/ near, around, (the) foot of ¶ *ri yi 'dabs the foot of the hill*

འདབས་འབྲེལ་ /təmtee/ neighboring,

proximate, vicinity ¶ *bod dbus phyogs dang 'dabs 'brel sa khul in the neighboring regions of Central Tibet*

འདམ་ /t<u>a</u>m/ 1. swamp, mire, bog; vi.--*la 'thebs* to get caught in a swamp/ mire/ bog 2. p. of *'dems* 3. pasture area northwest of Lhasa

འདམ་ཁ་ /t<u>a</u>mqa/ sm. *dgam nga*

འདམ་ག་ /--/ sm. *gdam nga*

འདམ་སྒྲུག་ /t<u>ə</u>mṭuu/ 1. choosing, selecting, electing; va. --*rgyag* to choose, to select, to elect 2. tying; va.--*rgyag* to tie

འདམ་སྒྲུག་པ་ /t<u>ə</u>mṭuqpə/ candidate (in elections)

འདམ་ང་ /t<u>a</u>mŋa/ sm. *gdam nga*

འདམ་སྐྱོག་གྲུ་ /t<u>a</u>m ŋɷ̄qṭu/ dredging boat

འདམ་ཆུ་ /t<u>ə</u>mcu/ swamp

འདམ་རྙོག་ /t<u>a</u>mɲɷɷ/ sm. *'dam chu*

འདམ་ཐོན་ /t<u>a</u>mtööṇ/ elected, selected

འདམ་འཐོན་ /--/ sm. *'dam thon*

འདམ་པ་ /t<u>a</u>mpa; taqpa/ 1. mud, sludge; va.--*sngog* to mix plaster, to plaster

འདམ་བག་ /--/ sm. *'dam pa*

འདམ་བུ་ /t<u>ə</u>mpu/ reeds and other similar plants that grow in swamps

འདམ་བྱ་ /t<u>a</u>mca/ nominee

འདམ་བྱའི་དབང་ཆ་ /t<u>a</u>mcee wāŋca/ the right to run for election

འདམ་རྩ་ /t<u>a</u>mtsa/ swamp grass/ reeds

འདམ་རྫབ་ /t<u>a</u>mtsəp/ mud, mire

འདམ་ཞལ་ /t<u>a</u>mšɛɛ/ mud plastering; va.--*gtong* to plaster with mud

འདམ་ལྷུད་ /t<u>ə</u>mlüü/ mud/ silt fertilizer

འདམ་ས་ /t<u>a</u>msa/ sm. *'dam*, 1

འདམ་སེང་ /t<u>a</u>mseen/ lion

འདམ་སོལ་ /t<u>a</u>msöö/ peat

འདམས་ /t<u>a</u>m/ p. of *'dem*

འདའ་ : p. འདས /t<u>a</u>/ 1. vi. to pass (time) ¶ *las ka med par dus yun ring 'das song A lot of time has passed without having work.* ¶ *'das pa'i lo rgyus past history* 2. vi. to pass away, to die ¶ *da kho 'da' gi red bsam nas having thought that he is going to die* 3. va. to disobey, to violate, to break a promise ¶ *rgyal po'i bka' las 'das nas having disobeyed the king's order* 4. vi. to go beyond, to exceed, to surpass ¶ *grangs las 'das pa innumerable (lit. beyond number)*

འདའ་ཁ་ /t<u>a</u>qa/ the point/ hour of death

འདར་ /t<u>a</u>r/ vi. to tremble, to shake, to shiver ¶ *shed nas 'dar byung (I) shook with fear* ¶ *khyag nas 'dar gyi 'dug (They) got cold and are shivering.*

འདར་རྒྱག་ /tar kaa/ vi. to shiver, to shake, to tremble

འདར་འདར་ /tartaa/ shivering, trembling, shaking; vi.--*byed* to shiver, to tremble, to shake

འདར་ནད་ /tarnɛɛ̀/ malaria

འདར་ནད་ཚབས་ཆེན་ /--tshə̄pceen/ malignant malaria

འདར་ཞུམ་ཞུམ་ /tər šumšum/ shaking with fear

འདར་ཡམ་ /taryam/ wavering, doubting; va.--*byed* to waver, to have doubts/ qualms

འདར་སིག་ /tərsii/ shivering; vi. --*rgyag* to shiver

འདལ་ /tɛɛ/ vi. to become blurry ¶ *shog bu 'di'i sgang la yi ge 'dal gyi 'dug On this paper letters become blurry.*

འདས་ /tɛɛ̀/ p. of *'da'*

འདས་གྲོངས་ /tɛɛtoon/ death, dead; vi.--*song* to die

འདས་མཆོད་ /tɛɛcöö/ religious services done when someone dies, funeral rite

འདས་རྗེས་ཁས་ལེན་ /tɛɛcee qhɛɛleen/ subsequent confirmation/ ratification

འདས་བརྡ་ /tɛɛnta/ obituary notice

འདས་པ་ /tɛ̀pa/ 1. past tense 2. past (time) ¶ *'das pa'i lo nyi shu'i nang In the past twenty years* 3. beyond, surpassing ¶ *blo yul las 'das pa beyond one's imagination*

འདས་ཚིག་ /tèètsii/ past tense

འདས་ལོ་ /tɛɛlo/ A.D. ¶ *'das 'lo brgya phrag drug pa the 6th century A.D.*

འདི་ /ti/ this ¶ *mi 'di this man*

འདི་གོ་ /tiqo/ this one

འདི་སྐད་ /tiqèè/ these

འདི་ཁོ་ན་ /ti qhōna/ just this, only this ¶ *'di kho nar bsam blo gtong gi yod (I) think only about this.*

འདི་ག་ /tiqə/ sm. *'di gar*

འདི་གར་ /tiqar/ here, over here

འདི་ཉིད་ /tiñii/ this itself, this (particular one)

འདི་ལྟ་བུ་ /ti təpu/ like this, such as this ¶ *dmag 'khrug 'di lta bu sngar byung ma myong ba zhig red A war like this has never occurred before.*

འདི་ལྟར་ /titər/ sm. *'di lta bu*

འདི་དག་ /titaà/ sm. *'di tsho*

འདི་དང་འདི་ /titəti/ this and this, such and such ¶ *'di dang 'di zhes byed zer mkhan med pa red There is no one to say 'do this and this!'*

འདི་དུས་ /titüü/ this time/ occassion

འདི་འདྲ་ /tintə/ like this

འདི་ནས་ /tinèè/ from here

འདི་ནས་ཕར་ /--phaa/ from here (to there)

འདི་ནི་ /tini/ as for this, concerning this

འདི་སྣང་གི་བྱ་བ་ /tinanqi chawaa/ deeds/ actions concerning the present life with no regard to what happens in the future

འདི་པ་ /tipə/ 1. this ¶ *mi 'di par rogs ram gang yong gnang rogs Please help this person as much as possible.* 2. I ¶ *'di pa sngar bzhin bde po yin I am well like before.*

འདི་པར་ /tipaa; topaa/ hereabouts, around here

འདི་ཕྱི་ /tici/ this life and the next life

འདི་ཕྱི་ཀུན་ཏུ་ /--qüntu/ this life, the next life and always

འདི་ཕྱོགས་ /ticöö/ this side, this end, here ¶ *khyed rang 'di phyogs phebs rtsis yod na... if you plan to come here...*

འདི་མུར་ /timur/ like this, as it is now ¶ *'di mur yun ring sdod thub kyi ma red (It) will not be able to remain as it is now for long.*

འདི་མུས་ /timüü/ sm. *'di mur*

འདི་ཙུག་ /titsuq/ sm. *'di ltar*

འདི་ཚོ་ /tintso/ these ¶ *mi 'di tsho nga tsho'i grong pa red These people are our neighbors.*

འདི་བཞིན་ /tishiin/ 1. sm. *'di ltar* 2. as for this, this ¶ *deb 'di bzhin tshang mas klog dgos pa zhig red This book is one that everyone should read.*

འདི་ཟླ་ /tintə/ this month

འདི་རང་ /tiraan/ sm. *'di nyid*

འདི་རིང་ /tiriin/ bh. today

འདི་རུ་ /tiru/ sm. *'dir*

འདི་ལོ་ /tilu/ this year

འདིག /tii/ plug, stopper, cork

འདིངས་ /tin/ sm. *'dings*

འདིངས་ : p. བཏིང་ imp. ཐིངས་ /--/ va. 1. to lay, to spread out ¶ *rmang gzhi brten po 'dings kyi dug (They) are laying a firm foundation.* 2. to formulate (e.g. plans) ¶ *khang pa rgyag yas 'char gzhi 'dings kyi yod pa red. (They) are laying plans to build a house*

འདིངས་སྐྲུན་ /tintüün/ forming, developing, making; va. --*byed* to form, to develop, to make ¶ *'char gzhi 'dings skrun byas pa red (They) formulated a plan.*

འདིར་ /tir/ here ¶ *kho 'dir 'dug He is here.*

འདིས་ /tii/ by this ¶ *khyi 'dis sha bzas pa red This dog ate the meat.*

འདུ་ : p. འདུས་ /tu/ vi. 1. to gather, to assemble, to accumulate, to collect ¶ *khrom ra der mi mang po 'dus 'dug A lot of people have gathered at the market place.* 2. to be united, to be joined together ¶ *rgyu mang po 'dus pa'i dngos po things composed of many materials* 3. to be included ¶ *de'i nang du mi rigs gzhan dag kyang 'dus yod There are other nationalities also*

included.

འདུ་བཀུག་ས་ /tuquù/ rounding up, recruiting, calling up (for a specific task); va.--*byed* to round up, to recruit, to call up ¶ *dmag don ca lag 'or 'dren la g.yag mang po 'du bkugs byas pa red (They) rounded up many yaks for the transportation of military goods (supplies).*

འདུ་ཁང་ /tuqaan/ assembly hall for monks

འདུ་འཁྲུག་ /tuntuù/ noise, clamor, tumult

འདུ་འགོད་ /tunquù/ affairs, dealings ¶ *srid kyi 'du 'god la do snang chen po ma byas pa red (They) did not pay much attention to political affairs.*

འདུ་ནོར་ /tuqo/ wealth, property

འདུ་ཆགས་ /tucaà/ gathering, crowd ¶ *mi mang 'du chags ha cang che ba a big gathering of people*

འདུ་སྡོད་ /tutöö/ living/ staying together, collection of people living as a community ¶ *rgya gar nang bod mi 'du sdod kyi sa gnas Tibetan communities in India*

འདུ་གནས་ /tunɛɛ̀/ sm. *'du sdod*

འདུ་ཚོགས་ /tutsɔ̀ɔ/ mass rally, mass meeting ¶ *dmag 'khrug la ngo rgol gyi 'du tshogs mass rally to protest the war;* va.--*byed* to have a mass meeting or rally

འདུ་འཛི་ /tuntsi/ sm. *'du 'khrug*

འདུ་འཛོམས་ /tuntsom/ 1. sm. *'du tshogs* 2. gathering, meeting; va.--*byed* to gather, to assemble ¶ *khos nang mi tshang ma 'du 'dzoms byas pa red He assembled all the family members.*

འདུ་ལོང་ /tulöön/ sm. *'du 'khrug*

འདུ་ཤེས་ /tuši̇i/ 1. concept, idea, ideology; va.--*'jog;* --*'dzin* to have/ hold on to a concept/ idea/ ideology, to conceive of ¶ *tshang mar spun zla'i 'du shes 'dzin dgos (You) should conceive of all as brothers.* 2. consciousness

འདུ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་/--qi nãmpa/ ideological form/ shape/ appearance

འདུ་ཤེས་སྒྱུ་རྩལ་/--kitsüü/ sm. *'du shes kyi rnam pa*

འདུ་ཤེས་སྟོང་པ་/--tõnpa/ illusion, fantasy, hallucination

འདུ་ཤེས་ཙམ་སྨྲ་བ་/--tsãm mãwa/ idealism

འདུ་ཤེས་འཛིན་སྟངས་ /--tsintaàn/ ideology, ideological sphere ¶ *'du shes 'dzin stang thad kyi gral rim gyi 'thab rtsod the class struggle in the ideological sphere*

འདུ་ས་ /tusə/ focal point, place where people or things gather/ collect ¶ *'grul pa mang po'i 'du sa place where many travellers gather*

འདུ་གསོག་ /tusɔ̀ɔ/ sm. *bsdu gsog*

འདུག་ /tuù/ 1. existential verb (there is, there are) ¶ *nang la deb 'dug There is a book at home.* ¶ *kho nang la 'dug He is at home.* ¶ *kho shugs chen po*

'dug He is strong. ¶ *khor deb gcig 'dug He has a book.* 2. auxilliary verb in various verbal complements ¶ *kho las ka byed kyi 'dug He is working.* ¶ *khos las ka byas 'dug He has worked.* 3. (linking vb.+--) just found out/ confirmed about statement (previous doubts cleared up) ¶ *kho so pa red 'dug (I just had my doubts cleared up that) he is a spy.*

འདུག་ཁྲིགས་ /tuqteq/ chair, stool

འདུག་གནས་ /tuqnèè/ sm. *sdod gnas*

འདུག་ས་ /tuqsə/ sm. *sdod gnas*

འདུད་ : p. བཏུད་ /tüü/ va. to bow before

འདུན་ /tüün/ 1. va. to desire, to wish/ hope for ¶ *rang gi grogs po slar yang thug par 'dun tsang because (they) wished to see their friends again* 2. abbr. of *'dun pa*

འདུན་ཁང་ /tünqaan/ hall/ room for meetings or conferences

འདུན་གྲོས་ /tüntöö/ sm. *gros mol*

འདུན་པ་ /tümpə/ aspiration, wish ¶ *phugs kyi 'dun pa future hopes*; va.--*byed*; --*zhu (h)* to aspire, to long/ hope for, to desire, to wish for ¶ *rang yul du 'gro thub pa'i 'dun pa drag po byed kyi 'dug They have a great desire to be able to go back to their own country.*

འདུན་མ་ /tünmə/ sm. *'dun pa*

འདུན་ས་ /tünsə/ meeting/ assembly place

འདུམ་ : p. འདུམས་ /tum/ 1. vi. to be reconciled/ settled/ mediated 2. mediation, reconciliation, agreement; va.--*gtong* to mediate a dispute, to settle differences by mediation

འདུམ་ཁྲ་ /tumtə/ written decision/ agreement (in a case/ dispute)

འདུམ་འགྲིག་ /tumţii/ sm. *'dum sgrig*

འདུམ་སྒྲིག་ /--/ mediation, reconciliation; va. /tum ţii/; --*byed* sm. *'dum gtong*

འདུམ་གཏོང་ /tum tōon/ see *'dum*

འདུམས་ /tum/ p. of *'dum*

འདུར་ /tur/ 1. va. to mash, to pulp (usu. by boiling) 2. va. to trot

འདུར་གྱིས་ /turqii/ trotting ¶ *'dur gyis phyin pa red (He) went trotting along.*

འདུར་གྲུས་ /turţüü/ a trot

འདུར་འདུར་ /turtur; tuntuu/ mashed, pulpy

འདུལ་ : p. བཏུལ་ imp. ཐུལ་ /tüü/ va. to overcome, to vanguish, to tame, to subdue ¶ *rang byung khams 'dul to conquer nature*

འདུལ་གཏམ་ /tüütəm/ declaration of war, statement of intent to suppress/ annihilate/ subdue; va.--*sgrog* to make such a declaration

འདུལ་ཐབས་ /tüütəp/ sm. *'dul gso*

འདུལ་བ་ /tuwəə/ Vinaya section of the Kangyur

འདུལ་ཤེས་ /tuusu/ taming, subduing; va.--*byed* to tame, to subdue

འདུས་ /tuu/ p. of *'du*

འདུས་སྡོད་ /tuutuu/ dwelling together, living in communities

འདུས་སྡོད་ས་ཁུལ་ /--səquu/ residential area

འདུས་བྱས་ /tuucee/ compiled, compounded, brought together

འདུས་ཚད་ /tuutsee/ residential/ population density ¶ *mi grang 'dus tshad population density*

འདུས་ཚོགས་ /tuutsɔɔ/ group, gathering, assembly, collection ¶ *mi mang 'dus tshogs sar at a gathering of people*

འདེ་ /te/ sm. *lde*

འདེ་གུ་ /tiqu/ sm. *lde gu*

འདེག་ /teq/ sm. *'degs*

འདེགས་ : p. བཏེགས་ f. གདེག་ /--/ 1. va. to lift/ raise up ¶ *sgam chen po de mi gcig gis 'degs ma thub pa red One man cannot lift the big box.* 2. va. to support, to prop/ shore up ¶ *ka bas gdung ma 'degs pa bzhin like a pillar supports the beams* 3. va. to weigh ¶ *srang la gser btegs pa red They weighed the gold on a balance.* 4. va. to serve (food) ¶ *khong la kho tshos gsol tshig btegs pa red (They) served him food. (h)*

འདེགས་སྐྱོར་ /teqkɔɔ/ propping/ shoring up, supporting; va.--*byed* to prop/ shore up, to support

འདེགས་ཁལ་ /teqqhεε/ bushel by weight

འདེགས་རྒྱ་ /teqka/ balance scale

འདེགས་འབུལ་ /tiŋpuu/ act of offering something to a higher person, presentation; va.--*zhu*; --*mdzad* to present/ offer something to a superior

འདེགས་འཕབས་ /teŋpee/ elevating/ lifting and lowering, promotion and demotion

འདེགས་འཕབས་འཁྲུལ་འཁོར་ /--thuuqoo/ elevator

འདེགས་ཚད་ /teqtsεε/ weight

འདེགས་ཤིང་ /tiqšiin/ 1. lever 2. stick used to carry water across shoulder

འདེགས་གཞར་ /teqšɔɔ/ weigh and measure

འདེང་ : p. འདེངས་ /teŋ/ sm. *'gro*

འདེངས་ /--/ p. of *'deng*

འདེད་ : p. དེད་ /tee/ 1. va. to follow ¶ *lam kha de ga ded nas 'gro dgos (You) should go by following that road.* 2. va. to drive/ herd (animals), to cause to move ¶ *rkun mas nor phyugs mang po ded pa red The thieves drove off many livestock.* 3. va. to chase, to go after, to pursue ¶ *khyi des zhi mi zhig 'ded kyi 'dug The dog is chasing a cat.*

འདེད་གཏོར་ /teetɔɔ/ pursuing and annihilating; va.--*byed* to pursue and annihilate

འདེད་པ་ /teepa/ 1. reminder, notice (usu. for payment of a debt); va.--*gtong* to remind, to

to urge, to demand ¶ *'ded pa mang po btang kyang even though (I) sent many reminders* 2. pursuer, persecutor, prosecutor, driver

འདེད་མི་ /tiimi/ sm. *'ded pa, 2*

འདེད་གཙེར་གཏོང་ /tiitsii toon/ va. to pressure (usu. for payments)

འདེབས་ : p. བཏབ་ f. གདབ་ imp.
ཐོབས/tep/ 1. va. to sow, to plant ¶ *gro dang sran ma btab rjes nas 'debs kyi yod pa red After planting wheat and lentils, (they) plant barley.'* 2. often used as a verbalizer ¶ *smon lam 'debs to offer a prayer, to pray* ¶ *rtsis 'debs to do accounting* ¶ *gur 'debs to pitch a tent* 3. va. to throw/ cast/ strike/ hit

འདེབས་བསྐོལ་ /tepqöö/ sm. *'debs 'dzugs*

འདེབས་སྐྱེས་ /tepqöö/ sm. *'debs zhing*

འདེབས་འཇོག་ /temcöö/ leaving land fallow

འདེབས་འཇོག་རེས་མོས་ /--remöö/ rotation of land in cultivation

འདེབས་མཚམས་འཇོག་ /temtsam cöö/ va. to leave land fallow

འདེབས་འཛུགས་ /timtsuu/ cultivation, planting; va. *--byed* to cultivate, to plant

འདེབས་འཛུགས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱོན་ /--qi kaköön/ area of planting, extent of cultivation

འདེབས་འཛུགས་འཕྲུལ་འཁོར་ /--ţhüüqöö/ sowing machine, seeder

འདེབས་ཞིང་ /tipšiin/ arable land, farm land, land under cultivation

འདེབས་ལས་ /teplεε/ sm. *'debs 'dzugs*

འདེབས་སོན་ /tepsöön/ seeds

འདེབས་གསོ་ /tepso/ planting and rearing/ raising; va. *--byed* to rear/ raise, to breed

འདེམ་ /tem/ sm. *'dems*

འདེམ་སྐོ་ /temqo/ sm. *'dems sko*

འདེམས་ : p. འདམས་ f. གདམ་
imp. འདོམས་ or འདེམས་ /tem/ va. to choose, to select, to elect ¶ *kho sngon thon dge rgan du 'dams pa red (They) selected him as an outstanding teacher.*

འདེམས་ཀ་ /temqa/ sm. *gdam ga*

འདེམས་བསྐོ་ /temqo/ election, voting ¶ *gzhi rim 'dems bsko primary election;* va. *--byed* to elect, to vote for ¶ *kho tsho'i 'thus mi 'dems bsko byas pa red (They) elected their representatives.*

འདེམས་བསྐོ་འོས་སྣྲུག་ /--wüquü/ candidate for election

འདེམས་བསྐོ་ལྷན་ཚོགས་ /--lhëntsöö/ electoral commission/ committee

འདེམས་བསྐོའི་ཁྲིམས་ལུགས་ /temqöö ţhimluu/

electoral law

འདེམས་བསྐོའི་ལམ་ལུགས་ /--lə̱mluù/ voting/ electoral system

འདེམས་བསྐོའི་ས་ཁུལ་ /--səqüü/ electoral district, precinct

འདེམས་བསྐོར་ལྟ་ཞིབ་ /te̱mqɔɔ təšip/ supervision and control of voting procedures ¶ *'dems skor lta zhib lhan tshogs Board of Elections*

འདེམས་བསྐོས་ /te̱mqöö/ elected, chosen by voting ¶ *'dems bskos 'thus mi elected representatives*

འདེམས་མཁན་ /te̱mĥɛɛn/ voter

འདེམས་སྒུག་ /ti̱mquù/ candidacy ¶ *'dems sgug mi sna candidates*

འདེམས་སྒུག་པ་ /--pa/ candidate, nominee

འདེམས་སྒྲུག་ /ti̱mṭuù/ 1. selection, choosing; va. --*byed* to select, to choose ¶ *bzo pa nyams myong che ba rnams 'dems sgrug byas pa red (They) selected the more experienced workers.* ¶ *rta drel 'dems sgrug la mkhas po expert at selecting horses and mules* 2. sm. *'dems bsko*

འདེམས་སྒྲུག་ས་ཁུལ་ /--səqüü/ sm. *'dems bsko'i sa khul*

འདེམས་མངག་ /te̱mŋaà/ selecting and commissioning a person to a post; va. --*byed* to select/ pick and commission to a duty/ post

འདེམས་བཏོན་ /te̱mtöön/ selected, chosen, elected; va. --*byed* to select, to choose, to elect

འདེམས་ཐོན་ /--/ sm. *'dems bskos*

འདེམས་སྣོན་ /te̱mnöön/ supplementary/ extra selection (as replacement)

འདེམས་བྱེད་ཀྱི་དབང་ཆ་ /te̱mceèqi wa̱ŋca/ right to vote, voting franchise

འདེམས་དབང་ /te̱mwaàn/ sm. *'dems byed kyi dbang cha*

འདེམས་འབངས་ /te̱mpaàn/ electorate, constituency

འདེམས་འབངས་ཀྱི་ལག་འཁྱེར་ /--qi la̱qkee/ voter's identification/ registration pass

འདེམས་སྦྱོང་ /te̱mcoòn/ elective (course of study), optional course

འདེམས་དམངས་ /te̱mmaàn/ sm. *'dems 'bangs*

འདེམས་ཤོག་ /te̱mšɔɔ/ votes, va. --*'phen* to cast votes, to vote ¶ *'dems bsko de'i skabs mi 'bor gyi brgya cha 70 yis 'dems shog 'phangs (p. of 'phen) pa red During that election 70% of the population voted.*

འདེམས་ཤོག་སྒམ་ /--qa̱m/ ballot box

འདོ་བ་ /to̱wa/ an excellent breed of horses

འདོ་མེད་ /to̱meè/ indiscriminate, unreliable

འདོད་མེད་ཤ་ཚའི་རིང་ལུགས། /-- ŝātsεε riŋluů/ sentimentalism (indiscriminate affection)

འདོགས། : p. བཏགས། imp. ཐོགས། /tɑ̃ɑ/ va. to tie, to fasten, to attach 2. to put on, to wear (ornaments) ¶ *rgyan cha btags nas having put on the jewelry/ ornaments* 3. (usu. *ming* + --) to name

འདོགས་ཁྱི། /tooki/ watch dog (lit. tied dogs), Tibetan mastiff

འདོགས་ཅན། /tɑqcεεn/ sm. *'dogs yig*

འདོགས་ཡིག /toqyii/ subfixed letters

འདོང་ : p. དོང་ /toŋ/ sm. *'gro*

འདོད། /töö/ 1. sm. *'dod pa* 2. vi. to want, to desire ¶ *dngul 'dod kyi yod pa ma red (They) do not want money.* 3. (vb. + --) desire to do the verbal act ¶ *kho tshos las ka byed 'dod yod pa red They want to work.* 4. (vb. + -- + *byed*) sm. 2 ¶ *mo khrom la 'gro 'dod byed kyi 'dug She wants to go to the market.*

འདོད་དགུ། /tüüqu/ all one's desires, every want/ wish va. --*'jo* to grant all wishes ¶ *'dod dgu 'jo ba'i nor bu wish fulfilling gem*

འདོད་རྒུ། /--/ sm. *'dod dgu*

འདོད་རྒུ་ཁང་སི། /--qüŋsi/ department store

འདོད་རྒྱལ། /töökεε/ conceit, arrogance

འདོད་རྒུ། /tüüku/ objects of desire; wealth, property

འདོད་རྔམ། /tööŋam/ sm. *'dod rngams*

འདོད་རྔམས། /--/ greed, avarice; va. --*byed* to be greedy/ avaricious, to covet, to eye

འདོད་ཅན། /töocεεn/ sm. *'dod ldan*

འདོད་ཆགས། /töocaà/ lust, carnal desire, passion

འདོད་སྙིང་། /tüüñiin/ one's true desire/ wish ¶ *nga tsho'i 'dod snying gcig po de zhi bde sa gtan thub pa yong rgyu de yin Our only wish is to have a permanent peace.*

འདོད་གཏམ། /töötam/ sensual/ passionate talk

འདོད་བསྡུན། /tüütüün/ in accordance with someone's wish/ desire ¶ *kho'i 'dod bsdun byed khag po red It's hard to act according to his wishes.*

འདོད་ཐག་ཉེ་བ། /töötaà ñewa/ short-sighted, concerned only with the immediate, impatient

འདོད་ལྡན། /töötεεn/ 1. desirous, covetous, greedy 2. lustful, passionate

འདོད་དོན། /töötöön/ sm. *'dod phyogs*

འདོད་ནག /töönaà/ sm. *'dod pa*

འདོད་པ། /töpa/ desire, want, wish ¶ *rgyu nor gyi 'dod pa desire for wealth*; va. --*byed* to want, to desire, to wish ¶ *mos zla ba dang chang sa rgyag yas la 'dod pa byas pa red She wanted to marry Dawa.* va. --*spyod* to achieve one's desires/ wishes/ wants

འདོད་པ་བཀང་ /--qaan/ sm. *'dod pa ltar grub*

འདོད་པ་ཁེངས་ /--kheen/ vi. to be content, to be satisfied

འདོད་པ་གང་ /--qhaan/ sm. *'dod pa khengs*

འདོད་པ་ཆེན་པོ་ /--chempo/ greedy, desirous, avaricious

འདོད་པ་ལྟར་གྲུབ་ /--tar tup/ vi. to achieve one's goal/ desire/ ambition

འདོད་པ་སྤྱོད་ /--cöö/ va. to engage in sexual intercourse

འདོད་པའི་བསྟན་བཅོས་ /töpɛɛ tɛncöö/ Kama Sutra

འདོད་ཁྲགས་ /tööcΩΩ/ purpose, desire, ambition; vi.--*'khrad* to achieve one's purpose/ inclination/ desire/ ambition

འདོད་བབས་ /tüüpəp/ desire, wish, liking ¶ *gros mal mu 'thus byed rgyur 'dod babs yod pa red (They) desired to continue the talks.* va.--*byed* to desire/ want/ wish, to accept/ approve, to like ¶ *gzhung srid dmag don srid jus la kho tshos 'dod babs ma byas pa red (They) did not approve the government's military policy.*

འདོད་ཆ་ /tööca/ copulation

འདོད་བྲལ་ /töötɛɛ/ without desire/ lust/ passion

འདོད་བློ་ /töölo/ wish, desire, aim, ideal ¶ *mi dmangs kyi 'dod blo dang mi mthun pa'i srid jus a policy contrary to the wishes of the people* va.--*ston* to show/ express one's desire or wish ¶ *mi mang bas dmag thag lam seng gcod dgos pa'i 'dod blo bstan (p. of--ston) pa red Most people expressed their wish that the war should be stopped right now.* vi. --*kheng* to be satisfied ¶ *'dod blo kheng ba'i grub 'bras a result that satisfies one's desires*

འདོད་དབང་ /töwaan/ liberty, freedom (right to one's desires)

འདོད་མ་ /töma/ sensual woman

འདོད་མོས་ /töömöö/ wish, choice, desire, preference ¶ *'gro dang sdod rang gi 'dod mos red Its one's own wish whether to go or stay.* va.--*byed* 1. to leave (something) to one's wish/ desire/ judgement ¶ *slob grwa ga par 'gro min kho'i 'dod mos byed 'jug pa red (They) left it up to him where he went to school.* 2. to be in favor of, to agree ¶ *lam seng 'gro rgyur 'dod mos byas pa red (They) were in favor of leaving right away.*

འདོད་ཛོན་པ་ /töötsönpa/ prostitute

འདོད་ཚུལ་ /tüütsüü/ wish, desire; position, attitude; va. --*dzin* to hold/ adhere to a wish/ desire/ position/ attitude ¶ *mdza' mthun mnyan las kyi 'brel ba gong 'phel yong ba byed dgos pa'i dod tshul 'dzin gyi yod We hold the attitude that there is a need to develop friendly and cooperative relationships.*

འདོད་ཡོན་ /tööyöön/ object of sensual pleasure

འདོད་ཞེན་ /tööšeen/ passion, lust

འདོད་ལ་མ་འདོད་ /töölа mantöö/ un-

willing to do, disliking; va.--*byed* to show one's dislike, to be unwilling to do

འདོད་ལུགས་ /tüülug/ sm. *'dod tshul*

འདོད་ལོག་ /töölöö/ lust, passion; va.--*spyod* to copulate

འདོད་གསོལ་ /töösöö/ request, asking (h); va.--*zhu*; --*gnang* to request/ ask (h)

འདོན་ : p. བཏོན་ /töön/ va. 1. to cause to come out, to put forth, to take/ bring out, to produce, to publish, to import, to mine ¶ *khos zhwa mo'i nang nas ri bong zhig bton song He took a rabbit out of the hat.* ¶ *kho tshos bsam 'char mang po zhig 'don gyi yod pa red They put forth a lot of suggestions.* ¶ *rang dbang gsar khang nas dmigs bsal deb chung zhig bton 'dug The Freedom Press has put out a special booklet.* ¶ *sa gnas de tsho nas rdo sol 'don gi yod pa (They) mine coal from those regions.* ¶ *de lo kho tshos rgya gar nas 'bras khyon che bton pa red That year (they) imported a lot of rice from India.* 2. to say, to read, to intone ¶ *chos 'don gyi 'dug (They) are intoning scriptures.*

འདོན་འགྲེམས་ /töntem/ 1. distribution, handing out, publication (usu. indicates that the subject produced the material also); va.--*byed* to distribute, to hand out, to publish ¶ *glog chas dpe gsar mang po 'don 'grems byas pa red (They) distributed many new model electrical appliances.* ¶ *dgong dro'i tshags par zhig 'don 'greme byed rgyu yin pa red (They) are going to publish an evening newspaper.*

འདོན་འཇུག་ /töncuu/ loading and unloading, putting in and taking out; va.--*byed* to load and unload, to put in and take out ¶ *ca lag 'don 'jug byas par gla sprod kyi red They will pay wages for loading and unloading.*

འདོན་སྤེལ་ /tönpee/ development, production (lit. bring forth and increase); va.--*byed* to develop, to produce ¶ *shing las kyi lag cha gsar pa mang po 'don spel byas pa red (They) developed many new agricultural implements.*

འདོན་སྤྲོད་ /töntöö/ supplying, furnishing, providing; va. --*byed* to provide, to supply, to furnish

འདོན་བྱེད་གྲུ་ /töncee tu/ dredging boat

འདོན་འཚོང་ /töntsoon/ production and marketing

འདོན་ལེན་ /töönleen/ taking out, unearthing, mining; va. --*byed* to take out, to mine ¶ *sngar gyi dngos rdzas kha shas sa khul de tsho nas 'don len byas yod pa red (They) have taken some relics out from these areas.*

འདོམ་ /tom/ a length measure defined as the span of a person's outstretched hands from fingertip to fingertip; va.--*rgyag* to measure by *'dom*

འདོམས་ /--/ penis

འདོམས་ : p. གདམས་ f. གདམ་ /tom/ va. 1. to teach, to explain, to show 2. to assemble, to gather 3. to exhort, to urge 4. to select, to choose

འདོམས་དཀྲིས་ /tumti/ loin-cloth

འདོམས་ལྤགས་ /tompaa/ foreskin

འདོམས་སྤུ་ /tumpu/ genital hair (for males)

འདོར་ : p. དོར་ /tΩΩ/ 1. va. to cast away, to give up, to abandon, to discard ¶ *kho tha mag 'then rgyu rtsa ba nas dor ba red He gave up smoking completely.*

འདོར་མེད་ /tΩΩmee/ steadfast, firm, without abandoning/ giving up/ discarding

འདོར་ལེན་ /tΩrleen/ sm. *blang 'dor*

འདོལ་ /tɵɵ/ adj. comp. of *'dol ba*

འདོལ་བ་ /tɵɵwa/ fertile (of soil)

འདོལ་ཞིང་ /tuušiin/ fertile land/ soil

འདོལ་ས་ /tɵɵsa/ sm. *'dol zhing*

འདྲ་ /ta/ 1. copy, duplicate ¶ *gan rgya de'i 'dra gcig kho la yod pa red He has one copy of the agreement.* 2. vi. to be alike, to be the same ¶ *de dang 'di 'dra gi ma red This and that are not the same.* 3. like, as, according to, in accordance with ¶ *'di 'dra byed dgos (One) should do (it) like this.* ¶ *dus tshod ring po de 'dra dgos yas yod pa ma red There is no need for so much time.* 4. (interrogative+--) how, like what ¶ *'di gang 'dra byed dgos gsung rogs gnang Please tell (me) how (I) should do it.* 5. (vb.+*pa/ba*+--) probability verbal action occurred/ didn't occur ¶ *kho dge rgan yin pa 'dra It seems he's a teacher.* ¶ *kho lha sar phyir pa 'dra He probably went to Lhasa.*

འདྲ་སྐུ་ /tɘqu/ image, statue, idol

འདྲ་སྐུ་ལ་ཡིད་རྟོན་པ་ /--lɘ yii tɵnpa/ idolatry

འདྲ་ཆགས་ /tacaa/ sm. *'dra chags po*

འདྲ་ཆགས་པོ་ /ta chaqo/ good looking, handsome ¶ *kho 'dra chags po 'dug He is handsome.* 2. smooth, slick (for lies/ deceit) ¶ *han pa 'dra chags po gang 'dra zhig bshad kyang no matter how smooth a lie (they) tell*

འདྲ་གཉིས་ /tɘñii/ agreement/ contract/ documents in two copies

འདྲ་གཉིས་སུ་གཤགས་ /--su šeq/ va. to split/ divide equally in two parts

འདྲ་མཉམ་ /tañam/ equality ¶ *mi rigs 'dra mnyam racial equality;* va.--*byed* to treat equally

འདྲ་མཉམ་གཉིས་ཕན་ /--ñiipeen/ reciprocity based on equality, equality and mutual benefit

འདྲ་མཉམ་མེད་པ་ /--meepa/ inequality, unequal

འདྲ་བརྙན་ /tañɛɛn/ image, statue; va.--*bzo* to make an image/ statue

འདྲ་དང་ /tataan/ fair, just, equitable

འདྲ་འདྲ་ /tanta/ equal, alike, same

འདྲ་སྣང་ /tanaan/ false appearance

འདྲ་པར་ /tapaa/ sm. *'dra dpar*

འདྲ་པོ་ /tapo/ like, similar ¶ *kho rdo rje 'dra po 'dug He is like Dorje.*

འདྲ་དཔར་ /--/ photograph; va.--\'*debs; --rgyag* to photograph, to take a picture

འདྲ་དཔེ་ /tape/ model, specimen, sample

འདྲ་དཔེ་རྒྱས་འཁྱེལ་བས་ /--kεεqep/ far-fetched, distorted

འདྲ་བ་ /tawa/ similar, like, resembling ¶ *bzhin ras khong 'dra ba 'dug (His) face resembles his. (h)*

འདྲ་བར་ /tawar/ similarly, like, as

འདྲ་འབག་ /tampaà/ mask

འདྲ་མི་འདྲ་ /ta mintə/ sm. *'dra min*

འདྲ་མིན་ /tamiin/ various, different ¶ *kho tsho tshang mar bsam tshul 'dra min byung 'dug (They) all had different opinions.*

འདྲ་མིན་ཆ་རིགས་ /--cirii/ sm. *'dra min sna tshogs*

འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་ /--nātsɔɔ/ all sorts/ kinds of, many varieties ¶ *chas gos 'dra min sna tshogs gyon pa'i mi rigs sna tshogs kyi mi sna people of various nationalities in all kinds of costumes*

འདྲ་མཚུངས་ /təntsuun/ equal, same ¶ *tshang mar go skabs 'dra mtshung sprad yod pa red (They) gave equal opportunity to all.* ¶ *1999 lor rgya gar gyi mi 'bor rgya nag dang 'dra mtshungs su 'gyur gyi yod In 1999 India's population will equal that of China.*

འདྲ་གཟུགས་ /təsuù/ effigy ¶ *srid blon gyi 'dra gzugs shig mer bsregs btang ba red (They) burned an effigy of the Prime Minister.*

འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ་ /--yiqi/ hieroglyphics

འདྲ་ཡ་ /taya/ matching slip, other side

འདྲ་རིས་ /tərii/ portrait (drawing and painting)

འདྲ་བཤུས་ /təšuù/ copy, reprint, reproduction; va.--*rgyag* to make copies, to make reprints, to reproduce

འདྲ་ས་ /tasa/ common point, common ground

འདྲག་མཐིལ་ /təqtii/ palm (of hand)

འདྲན་ /tεεn/ sm. *'gran*

འདྲལ་ : p. དྲལ་ /tεε/ vi. sm. *ral*

འདྲི་ : p. དྲིས་ /ti/ va. to ask questions, to inquire, to question ¶ *phrug gu de ga par yod mea dris pa red (They) asked where the child was.* ¶ *skad cha zhig 'dris pa red (They) asked a question.*

འདྲི་གཅོད་ /ticuù/ judicial inquiry, trial, hearing; va.--*byed* to try, to have an inquiry/ hearing, to place on trial

འདྲི་གཅོད་ཀྱི་དབང་ཆ་ /--qi wanca/ judicial authority

འདྲི་གཅོད་འཁུར་ /--qhūr/ va. to arraign

འདྲི་གཅོད་སྒུག་ /--quu/ va. to await for trial/ hearing

འདྲི་གཅོད་དང་པོ་ /--thanpo/ first hearing

འདྲི་གཅོད་མཐའ་མ་ /--thāma/ final trial/ hearing

འདྲི་གཅོད་པ་ /--pə/ judge, judicial officer

འདྲི་རྟོག་ /titoo/ examination, inquiry; va.--*byed* to examine, to make inquiries (into), to investigate ¶ *'phral bcos khang gi sman pas 'dri rtog zhib tshags byed kyi yod pa red The doctors in the emergency ward make detailed examinations.*

འདྲི་བ་ /tiwə/ question, inquiry; va.--*'dri; --byed; --zhu (h)* to question, to inquire about, to ask questions

འདྲི་ཆེད་ /ticee/ sm. *'dri ba*

འདྲི་ཆེད་ཀྱི་ཚིག་གྲུབ་ /--tshiqtup/ interrogative sentence

འདྲི་རྩད་ /titsee/ sm. *'dri rtog*

འདྲི་བརྩད་ /--sm. *'dri rtsad*

འདྲི་ཚིག་ /titsii/ interrogative words/ particles

འདྲི་ཞིབ་ /tišip/ 1. sm. *'dri gcod* 2. interrogation, intense/ detailed questioning; va.--*byed* to interrogate, to question intensely/ in detail

འདྲི་རོགས་པ་ /--pa/ juror

འདྲི་ལན་ /tileen/ question and answer; va.--*rgyag* to answer a question

འདྲིད་ : p. དྲིད་ /tii/ va. to deceive, to delude

འདྲིམ་ /tim/ sm. *'brim*

འདྲིལ་ : p. དྲིལ་ /tii/ 1. va. sm. *sgril* 2. vi. to roll/ tumble down

འདྲིས་ /tii/ 1. vi. to be acquainted/ familiar with, to get used to

འདྲིས་བདེ་པོ་ /--tepo/ easy to get acquainted with, makes friends easily

འདྲིས་པོ་ /tiipu/ friend, acquiantance

འདྲིས་ཟབ་ /tiisəp/ good/ colse acquaintance or friend

འདྲིས་ཞིབ་ /tiišip/ close contact/ association/ acquiantance/ relationship ¶ *nga kho tsho dang 'dris bshib chen po med I don't have close contact with them.*

འདྲུ་ : p. དྲུས་ /tu/ va. to dig, to excavate ¶ *khron pa zhig drus pa red (They) dug a well.*

འདྲུད་ : p. དྲུད་ /tuu/ va. to drag, to pull, to haul

འདྲུད་འཁོར་ /tuuqoo/ trailer

འདྲུད་གྲུ་ /tuutu/ tugboat

འདྲུད་འཐེན་ /tuuteen/ dragging, pulling, hauling; va. --*byed* to drag/ pull/ haul

འདྲུད་འཐེན་འཁོར་ལོ་ /tütèên qhōlo/ tractor

འདྲུད་འཐེན་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thüüqòò/ sm. *'drud 'then 'khor lo*

འདྲུད་འཐེན་འཕྲུལ་འཁོར་ཁང་ /--qhaan/ machine and tractor station

འདྲུབ་ : p. དྲུབ་ /tup/ sm. *'tshems*

འདྲུབ་རྩེད་ /tupcèè/ needle

འདྲུལ་ : p. དྲུལ་ /tüü/ sm. *rul*

འདྲེ་ /te/ demon, ghost, evil spirit

འདྲེ་ : p. འདྲེས་ /--/ vi. to get mixed, to be blended with ¶ *kho gnyis kyi gos log tshang ma 'des 'dug All their clothes got mixed up.*

འདྲེ་ལྡོག་ /tentöö/ lying down (on ground); va.--*byed* to lie down

འདྲེ་ཤིག་ /tišii/ bed bug

འདྲེག་ : p. དྲེག་ /teq/ va. to shave, to cut (hair) ¶ *kha spu dang skra dreg song (They) shaved their beards and hair.*

འདྲེག་མཁན་ /teqñeen/ barber

འདྲེད་ /tee/ vi. to slip ¶ *kho 'khyags steng du 'dred nas 'gyel ba red He slipped on the ice and fell.*

འདྲེད་བརྡབས་ཤོར་ /tiitə šöö; tetaa šöö/ vi. to slip, to lose one's footing

འདྲེན་ : p. དྲངས་ /teen/ va. 1. to draw, to pull, to lead, to bring ¶ *grogs po rnams rang gi nang la drangs nas gsol ja phul ba red (They) brought (their) friends home and offered them tea.* 2. to transport, to ship, to convey ¶ *'phrul chas mang po rlangs 'khor thog 'dren gyi yod pa red They are shipping many machines by auto.* 3. to irrigate, to bring (water) ¶ *zhing chu 'dren pa'i skabs while (they) were irrigating* 4. to quote from (books etc.), to cite ¶ *tshigs bcad kha shas mi la'i rnam thar nas drangs yod (I) have quoted a few verses from Mila's biography.*

འདྲེན་གླ་ /tenla/ freight/ transport/ shipping charge

འདྲེན་གཏོང་ /tentoon/ transporting, conveying, bringing; va.--*byed* to transport, to convey, to bring

འདྲེན་ཐག་ /tentaa/ conveyor belt

འདྲེན་བྱེད་ /tencee/ conveying, transporting ¶ *rdo snum 'dren byed lcags mdong oil (conveying) pipeline*

འདྲེན་ཚད་ /tentsɛɛ/ transport capacity

འདྲེན་ཚོང་ /tentsoon/ 1. importing; va.--*byed* to import 2. trnasporting and selling, marketing

འདྲེན་ཟམ་ /tensam/ drawbridge

འདྲེས་ /tee/ 1. p. of *'dre* 2. abbr. of *'dres ma*

འདྲེས་རྙོག་ /teeñöö/ confusion, turmoil, disorder, mix-up

འདྲེས་གཏོང་ /tee toon/ va. to adulterate, to alloy

འདྲེས་སྡོད་ /teetöö/ sm. *'dres mar sdod*

འདྲེས་པ་ /teèpa/ sm. *'dres ma*

འདྲེས་སྦྱོར་ /teecoo/ mixing, compounding, combining, synthesizing; va.--*byed* to mix, to combine, to compound, to synthesize

འདྲེས་སྦྱོར་གྱི་འགྱིག་ /--qi kiq/ synthetic rubber

འདྲེས་སྦྱོར་དངོས་རྫས་ /--ŋöötseè/ chemical compounds

འདྲེས་སྦྱོར་ཚི་སྙ་ /--tshīnə/ synthetic fibre

འདྲེས་མ་ /teema/ mixture, blend, compound ¶ *mi rigs mang po 'dres ma mixture of many races*

འདྲེས་མར་སྡོད་པ་ /teemaa töòpa/ integrated living

འདྲེས་མེད་ /teemeè/ unadulterated, pure, clean, genuine

འདྲེས་ཚད་ /teetseè/ the amount of mixture, percentage of components in a mixture ¶ *chu'i nang du skye ldan dngos po'i 'dres tshad the percent of organic matter in water*

འདྲེས་ལོག་ /telöö/ rolling about; va.--*rgyag* to roll about

འདྲེས་ལྷད་ /teeleè/ 1. link, connection ¶ *gsang ba'i las ka de tsho'i nang 'dre lhad med zer ba red (They) said (they) don't have any connection with those underground activities.* 2. additives, alloys, dilutants

འདྲེས་ལྷད་མེད་པ་ /--meèpa/ clean, pure, unadulterated, genuine

འདྲོག་ : p. འདྲོགས་ /töö/ vi. to be startled, to be frightened/ scared, to shy (for horses) ¶ *kho blo bur du mthong pa dang nga 'drogs byung I was startled when I suddenly saw him.*

འདྲོག་ཅན་ /tööqceen/ apprehensive, scared, skittish

འདྲོག་སློང་ /töö loon/ va. to startled, to frighten, to scare

འདྲོགས་ /--/ p. of *'drog*

འདྲོངས་ /toŋ, toòn/ 1. vi. to bear/ keep in mind, to stick in one's head 2. adj. comp. of *'drang po*

འདྲོངས་པོ་ /toŋpo/ straight

རྡ་དཀྲུག་ /təptuu/ tattling; va.--*rgyag* to tattle

རྡ་རམ་ས་ལ་ /taram sala/ c. Dharamsala (residence of Dalai Lama in India)

རྡ་ས་ /tasa/ abbr. for *rda ram sa la*

རྡབ་ /təp/ 1. vi. to bang/ hit against, to collide with ¶ *sa nas yar lang dus cog tser mgo rdab pa red As (he) was getting up from the ground (he) banged his head against the table.* 2. va. to clap (hands), to applaud

རྡབ་འཆལ་ /təpcee/ stumbling, tripping, falling

རྡབ་རྡོབ་ /təptöö/ dusting; va.--*gtong* to dust

རྡའི་གསིག་གསིག་གཏོང་ /təpsii toòn/

va. to cause trouble/ disturbances

རྡར་ : p. བརྡར་ /tar/ va. to file/ grind (metals), to sharpen (knives, etc.)

རྡར་འཁོར་ /tarqɔɔ/ sharpening/ grinding wheel

རྡར་རྡོ་ /tarto/ whetstone, grindstone

རྡར་ཚན་ /tartsɛɛn/ dozen

རྡལ་: p. བརྡལ་ /tɛɛ/ sm. *khyab*

རྡིབ་ : p. བརྡིབས་ f. བརྡིབ་ imp. རྡིབས་ /tip/ vi. to fall down, to collapse, to crumble, to cave in ¶ *char pa chen po babs nas khang pa rnying pa de brdibs pa red There was a heavy rain and the old house collapsed.*

རྡིབས་ /--/ imp. of *rdib*

རྡུག་ : p. བརྡུགས་ /tuq/ 1. va. to conquer, to subdue, to overcome 2. va. to destroy, to wreck 3. sm. *rdugs*

རྡུགས་ /--/ bad, sad

རྡུགས་སྐྱོན་ /tuqkoon/ loss

རྡུགས་ཤོས་ /tuqšöö/ worst, most inferior

རྡུང་ : p. བརྡུངས་ ; f. བརྡུང་ imp. རྡུངས་ /tuŋ/ 1. va. to beat, to strike, to hit ¶ *khos phrug gu de brdung song He beat the child.* ¶ *kho rnga rdung gi 'dug He plays the drum.* 2. va. to forge, to make things from metal ¶ *khos sangs gi bum pa yag po rdung ba red He makes good copper vases.* 3. va. to knock (on doors) ¶ *sgo thengs mang brdungs kyang even though they knocked on the door many times*

རྡུང་མཁར་ /tuŋqar/ blacksmith

རྡུང་གཏག་ /tuŋtaà/ beating; va. --*gtong* to beat, to give a beating

རྡུང་མཐུད་ /tuŋtüü/ forge welding

རྡུང་རྡེག་ /tuŋteq/ blow, beating, strike; va.--*gtong* to strike, to beat ¶ *dgra bor rdung rdeg drag po lan 'ga' btang ba red (They) struck the enemy with telling blows.*

རྡུང་གནོན་ /tuŋnöön/ forging

རྡུང་རྫོག་ /tuŋtsöö/ sm. *rdung rdeg*

རྡུང་བཟོ་ /tuŋso/ forging, smithy; va. --*byed* to forge (metals)

རྡུང་རེས་ /tuŋreè/ coming to blows, fighting; va.--*gtong* to come to blows, to fight

རྡུངས་ /tuŋ/ imp. of *rdung*

རྡུམ་ /tum/ 1. adj. comp. of *rdum rdum* 2. maimed, limbless ¶ *lag rdum armless;* va.--*byed* to maim, to mutilate

རྡུམ་རྡུམ་ /tumtuun/ 1. short, blunt ¶ *shing rdum rdum a log* ¶ *bsam blo rdum rdum short sighted;* va.--*byed* to abbreviate

རྡུམ་པོ་ /tumpu/ sm. *rdum rdum*

རྡུལ་ /tüü/ small particles, dust; va. --*slong* to raise dust

རྡུལ་འཇིབ་འཁྲུལ་ཆས་ /tüücip thüüceè/ vacuum cleaner

རྡུལ་དུ་རློག་ /tuutu lɔ̃ɔ̃/ va. to reduce to dust, to destroy, to annihilate, to crush

རྡུལ་ཕྲ་རབ /tu̱u̱ thərəp/ atom

རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ནུས་ཤུགས/--qi nu̱šuŭ/ atomic energy

རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་མཚོན་ཆ་ /-- qi tshōnca/ atomic weapon

རྡུལ་ཕྲན་ /tu̱u̱tèèn/ minute particle, atom

རྡུལ་ཕྲན་གོ་མཚོན་ /-- qotsöön/ sm. *rdul phra rab gyi mtshon cha*

རྡུལ་ཕྲན་གྱི་སྙིང་ /--qi ñiŋ/ atomic kernel/ nucleus

རྡུལ་ཕྲན་འགས་མདེལ་ /--qɛntɛɛ/ sm. *dus phran 'bar mdel*

རྡུལ་ཕྲན་དུས་རབས་ /-- thu̱u̱rəp/ atomic age

རྡུལ་ཕྲན་མདེལ་ /--tee/ sm. *rdul phran 'bar mdel*

རྡུལ་ཕྲན་ནུས་པ་ /--nu̱pə/ sm. *rdul phran nus shugs*

རྡུལ་ཕྲན་ནུས་ཤུགས་ /--nu̱šuŭ/ atomic energy

རྡུལ་ཕྲན་ཕྱིར་འཐུལ་ཕུང་ /--chītu̱u̱ phu̱u̱n/ atomic reactor

རྡུལ་ཕྲན་འབར་མདེལ་ /--pantee/ atom bomb

རྡུལ་ཕྲན་མཚོན་ཆ་ /-- tshōnca/ atomic/ nuclear weapons

རྡུལ་མཚོན་ /tu̱u̱tsu̱u̱n/ abbr. of *rdul phran mtshon cha*

རྡུལ་རྫས་ /tu̱u̱tsèè/ sm. *rdul phran*

རྡེག་: p. བརྡེགས་ f. བརྡེག་ imp.
རྡེགས་/teq/ va. to hit, to strike, to beat ¶ *lus la mtshon chas rdegs striking the body with weapons*

རྡེག་ཆ་མཁན་ /teqcaqɛɛn/ blacksmith

རྡེགས་ /teq/ imp. of *rdeg*

རྡེབ་ : p. བརྡབས་ f. བརྡབ་ imp.
རྡོབས་/tep/ va. 1. to beat against, to bang/ hit against ¶ *rkang gdan de rtsig par brdabs pa red He beat the doormat against the wall.* va. 2. to clap, to applaud ¶ *lag pa rdeb kyi 'dug They are applauding.*

རྡེའུ་ /tiwuu/ 1. pebble, small stone 2. musket ball, bullet

རྡེལ་ /tee/ sm. *rde'u*

རྡོ་ /to/ stone, rock

རྡོ་ག་མ་རུ་ /-- qamaru/ marble

རྡོ་བཀོད་ /toqöö/ stone inscription

རྡོ་རྐོ་བ་ /to qowa/ sm. *rdo brkos pa*

རྡོ་སྐས་ /toqɛɛ, topkaà/ steps, stairs (of stone)

རྡོ་སྐུ་ /toqu/ stone statue

རྡོ་སྐྱག་/tokaà; topkaà/ sm. *rdo skad*

རྡོ་སྐྱེམས་ /tokeè/ bitumen

རྡོ་བརྐོས་ /toqöö/ stone carving/ engraving

རྡོ་བརྐོས་པ་ /--pa/ stone mason, sculptor (with stone)

རྡོ་ཁབ་ལེན་ /to qhə̄pliin/ magnet

རྡོ་ཁབ་ལེན་གྱི་ནུས་པ་ /--qi nüüni/ magnetic pole

རྡོ་ཁབ་ལེན་གྱི་ནུས་ཤུགས་ཁྱབ་ཁོངས་ /--qi nüüšuü khə̄pqoõn/ magnetic field

རྡོ་ཁོག་ /toqɷ̀ɷ/ stone pottery, stoneware

རྡོ་མཁན་ /toqεεn/ stone cutter/ mason

རྡོ་གཅལ་ /tocεε; topcεε/ sm. *rdo bcal*

རྡོ་བཅལ་ /--/ stone floor/ pavement

རྡོ་ཆས་ /tocεὲ/ stoneware

རྡོ་ཆས་ཀྱི་དུས་རབས་ /--qi thüürəp/ sm. *rdo chas spyod pa'i dus rabs*

རྡོ་ཆས་སྤྱོད་པའི་དུས་རབས་ /cööpεε thüürəp/ stone age

རྡོ་ཆས་སྤྱོད་པའི་དུས་རབས་རྙིང་པ་ /--ñĩŋpə/ old stone age

རྡོ་ཆས་སྤྱོད་པའི་དུས་རབས་གསར་པ་ /--sāapa/ new stone age

རྡོ་མཆོད་ /tomcöö/ cairn

རྡོ་རྗེ་ /torce; tɷɷce/ 1. vajra 2. man's name

རྡོ་རྗེ་གླིང་ /tɷɷceliin/ c. Darjeeling

རྡོ་རྗེ་གདན་ /--tεεn/ c. Bodhgaya

རྡོ་རྗེ་ཕ་ལམ་ /--phālam/ diamond

རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ་ /--phāamo/ highest female incarnation in Tibet

རྡོ་སྨྱུག་ /tuñuü; sm. *rdo smyug*

རྡོ་ཐ་ /totha; toptaà/ tobacco

རྡོ་ཐག་ /--/ sm. *rdo tha*

རྡོ་ཐལ་ /tothεε/ lime

རྡོ་ཐལ་རྡོ་ /--to/ limestone

རྡོ་དམ་ /totam/ sm. *rdo 'dam*

རྡོ་དྲིལ་ /tôtii/ abbr. of *rdo je* and *dril bu*

རྡོ་འདམ་ /totam/ cement

རྡོ་སྣག་ /tonaà/ graphite

རྡོ་སྣུམ་ /tunum/ oil, petroleum

རྡོ་སྣུམ་གྱི་ཁྲོན་པ་ /-- qi ṭhõmpa/ oil well

རྡོ་སྣུམ་གྱི་གཏེར་སྣེ་ /--qi tērne/ oil seepage (in the ground)

རྡོ་སྣུམ་གྱི་སྙིགས་མ་ /--qi ñiqmə/ pitch

རྡོ་སྣུམ་ཆགས་རིམ་ /--chə̄qrim/ oil zone/ strata/ pool

རྡོ་སྣུམ་རྗེན་པ་ /--cempa/ crude oil

རྡོ་སྣུམ་གཏེར་ཁ་ /--tērqa/ oil field

རྡོ་སྣུམ་དྭངས་སྙིགས་འབྱེད་པའི་བཟོ་གྲྭ་ /-- thə̄ŋñii yèwεε sota/ oil refinery

རྡོ་སྣུམ་དྭངས་ཕྱེད་སྒྲིག་ཆས་ /--thaŋceè ṭiqcèè/ oil refining equipment

རྡོ་སྣུམ་འདོན་ཁུལ་ /--tünqüü/ oil producing area/ region

རྡོ་སྣུམ་འཁྲུལ་འཁོར་ /--thüüqöö/ diesel motor/ engine

རྡོ་སྣུམ་བཙོ་སྦྱང་ /--tsocaan/ refinement of oil; va.--*byed* to refine oil

རྡོ་སྣུམ་བཞུ་འབྱེད་ /--šucee̖/ dm. *rdo snum btso sbyang*

རྡོ་སྣུམ་བཟོ་གྲྭ་ /--sota/ oil refinery

རྡོ་སྣུམ་བཟོ་ལས་ /--solɛɛ̀/ oil industry

རྡོ་པར་ /topar/ lithograph

རྡོ་པིར་ /topir/ lead pencil

རྡོ་བལ་ /topɛɛ/ asbestos

རྡོ་དབྱུགས་ /tuyuù/ sling stone

རྡོ་སྨྱུག་ /tuñuù/ lead pencil

རྡོ་རྩིག་ /tutsiì/ stone wall

རྡོ་ཚད་ /totsɛɛ̀/ unit of 50 *srang* in traditional Tibetan currency

རྡོ་ཞུན་ /tušüün/ magma

རྡོ་ཞོ་ /tošo/ quicklime

རྡོ་ཟན་ /toseen/ semi-precious stone

རྡོ་ཟམ་ /tosam/ stone bridge

རྡོ་གཟོང་ /tosoon/ chisel (for use with stone)

རྡོ་བཟོ་ /toso/ 1. masonry; va.--*byed* to work as a mason 2. sm. *rdo bzo ba*

རྡོ་བཟོ་བ་ /topsΩΩ/ stone mason

རྡོ་གཡམ་ /toyam/ slate, shale

རྡོ་གཡམ་གྱི་སྣུམ་ /--qi nüm/ shale oil

རྡོ་རིང་ /turiin/ 1. stone pillar/ tablet 2. famous Tibetan aristocratic family

རྡོ་རིང་གི་ཡི་གེ་ /--qi yiqi/ inscription on a tablet/ pillar

རྡོ་ལེབ་ /toleè/ stone slab, flat stone, slate

རྡོ་ཤེལ་ /tošee/ crystal

རྡོ་སམ་ /tosam/ slate

རྡོ་སོལ་ /tosöö/ coal

རྡོ་སོལ་རྡོ་ཁུང་ /--ququun/ coal-pit

རྡོ་སོལ་མཁྲེགས་པོ་ /--theqpo/ hard/ anthracite coal

རྡོ་སོལ་འབྲུད་པའི་སྒྲིག་ཆས་ /--thüüpee tiqcee/ coal mining equipment

རྡོ་སོལ་གྱི་སྣུམ་ /--qi nüm/ coal oil

རྡོ་སོལ་སློག་འདོན་ /--ŋontöön/ coal-mining; va.--*byed* to coal mine

རྡོ་སོལ་སློང་འདོན་འཁྲུལ་འཁོར་ /--thüüqöö/ coal mining equipment

རྡོ་སོལ་ཆགས་རིམ་ /--chəqrim/ coal seam

རྡོ་སོལ་གཏེར་ཁ་ /--terqa/ coal mine

རྡོ་སོལ་གཏེར་ལས་ /--terlɛɛ̀/ coal mining industry

རྡོ་སོལ་ཡོད་ས་ /--yösa/ coalfield

རྡོ་སོལ་ཞན་པ་ /--šempa/ low-grade coal

རྡོ་སོལ་སེར་ནག་ /--sērnaà/ brown coal

རྡོ་སོལ་སྲེག་ཐབ་ /--sīqtəp/ coke oven

རྡོ་སོལ་བསྲེགས་མ་ /-- senma/ coke

རྡོ་སོལ་བསྲེགས་མ་བཟོ་གྲྭ་ /--sota/ coking factory

རྡོ་གསོལ་ /--/ sm. *rdo sol*

རྡོ་རུག་ /turuù/ pebbles, small rocks, gravel

རྡོག་ /tɔɔ/ single, individual ¶ *sa cha 'dir mi dkar po rdog gcig med There is not a single white man at that place.* ¶ *'bras rdog kha shas sa la lhungs ba red A few grains of rice have fallen to the ground.*

རྡོག་ཁྲེས་ /tɔqteè/ load, burden (mental or physical); va.--*'khur*; --*'khyed* to carry a burden; va.--*skur* to load, to burden

རྡོག་རྐྱག་ /tɔɔkaà; tonkaà/ kick; va. --*gzhu* to kick

རྡོག་བརྒྱག་ /tɔqcaà/ sm. *rdog rgyag*

རྡོག་ཐོན་ /tɔqtöön/ leaving a place for good; va.--*byed* to leave for good

རྡོག་འདེགས་ /tonteè/ sm. *rdog rgyag*

རྡོག་རྡོ་ /tɔqto/ sm. *rdog rgyag*

རྡོག་རྡོག་ /tɔqtɔɔ/ 1. solid, bulky 2. bump/ rise on a flat surface 3. straightforward (for statements/ speech)

རྡོག་པ་ /tɔqpa/ sole of shoes; va.--*rgyag* to put on a sole 2. step, stride, pace

རྡོག་པོ་ /tɔqpo/ sm. *rdog*

རྡོག་ཁྲེད་ /tɔqteè/ sm. *rdog khres*

རྡོག་མ་ /tɔqma; tonma/ sm. *sdog*

རྡོག་རྩ་ /tɔqtsa/ the main idea/ point ¶ *kho tsho'i skad cha'i rdog rtsa de dmag mi lam seng phyir 'then byed dgos zer ba de red The main point of their talk is that the army must be withdrawn at once.* va.--*sgril* to consolidate, to put things in a nutshell, to unite

རྡོག་རྩ་གཅིག་སྒྲིལ་ /--cīqtii/ united, consolidated ¶ *gnas don de'i thad la nga tsho tshang ma rdog rtsa gcig sgril yin On those issues we are all united.*

རྡོག་ཙམ་ /tɔqtsam/ sm. *tog tsam*

རྡོག་རྩེང་ /tɔqtsii/ sm. *rdog rtsa*

རྡོག་(བ)རྫིས་ /tɔ̈qtsii/ trampling, stepping/ stamping on va.--*gtong* to trample, to step/ stamp on

རྡོག་རོལ་དུ་གཏོང་ /tɔqröötu toon/ 1. va. to waste, to spoil 2. va. to crush, to smash

རྡོག་ཤེད་ /tɔqšɛè/ sm. *rdog rgyag*

རྡོབས་ /top/ imp. of *rdeb*

རྡོར་ /tɔr/ 1. imp. of *rdar* 2. sm. *rdar* 3. abbr. of *rdo rje*

རྡོར་*རྒྱུར་བ་ /tɔr kurpə/ fossilized

རྡོར་འགྱུར་ /tɔr kuu/ vi. to be fossilized

རྡོར་གླིང་ /tɔ̈rliin/ c. Darjeeling

རྡོལ་ : p. བརྡོལ་ /töö/ vi. to burst

open, to come out, to break out, to surface

རྡོལ་ཆོས་ /töčöö/ vulgar manners/ behavior

རྡོས་པ་ /tööpa/ swollen, bloated

ལྡ་ཁུ /tәqu/ speech; va.--*gtong* to talk, to converse

ལྡ་མ་ལྡེབས་ /tamatep/ uneven, sloping

ལྡག་ : p.བལྡགས་ f.བལྡག་ imp. ལྡོག/taà/ va. to lick

ལྡག་རྒྱག་ /taà kaà/ va. to masturbate

ལྡང་ /taŋ/ 1. sm. *langs* 2. vi. to be sufficient/ enough, to suffice 3. p. of *ldeng*

ལྡང་ངེས་ /taŋŋeè/ sm. *ldeng nges*

ལྡང་མ་ལྡང་ /taàn mantaàn/ whether something is enough or not, whether something suffices or not ¶ *ras 'dir gos thung gnyis ldang ma ldang lta dgos (We) have to see whether or not this cloth will be enough for two pairs of trousers.*

ལྡངས་ /taŋ/ sm. *ldang*

ལྡད་ : p.བལྡད་ /tɛɛ̀/ va. 1. to chew, to ruminate 2. to contaminate, to debase

ལྡན་ /tɛɛn/ (n. + -- or n. + *dang* + --) having, possessing ¶ *yon tan ldan pa'i mi a person having knowledge (a knowledgeable person)* ¶ *'byor pa dang ldan pa having wealth*

ལྡན་ཞུ་ལྕག་ /tɛncaà/ a blow on the cheek (usu. with bamboo); va.--*gzhu* to strike on the cheek

ལྡན་པ་ /tɛmpa/ 1. cheek 2. possessing, having

ལྡན་པའི་ངང་ནས་ /tɛmpɛɛ ŋaŋnɛè/ in the manner of, with, having ¶ *dga spro ldan pa'i ngang nas in a joyful manner*

ལྡན་པོ་ /tɛnpo/ fitting, proper, suitable

ལྡབ་ /tәp/ 1. double ¶ *thon skyed ldab gcig gis 'phar ba red Production increased by double.* 2. times ¶ *kho tsho mi grang ldab gsum kyis mang gi red They are three times as many as we are.*

ལྡབ་ : p.བལྡབས་ f.བལྡབ་ /tәp/ va. 1. to repeat 2. to fold up

ལྡབ་སྐྱོར་ /tәpkɵɵ/ repitition; va. --*byed;* --*gtong* to repeat, to do again

ལྡབ་གྲངས་ /tәptaàn/ multiple of a number

ལྡབ་གྲངས་མཉམ་པའི་རིམ་གྲངས་ /--ñampɛɛ rimtaàn/ geometrical progression

ལྡབ་ལྡིབ་ /tәptip/ idle talk, gossip

ལྡབ་ལྡོབ་ /tәptɵɵp/ dull, lazy, indolent

ལྡབ་ལོག་ /tәplöö/ double, twice as much ¶ *za cha'i gong ldab log 'phar ba red Food prices doubled.*

ལྡར་བ་ /tarwa/ tired, weary

ལྡི་ལི་ /tili/ c. Delhi

ལྡིག་ : p.ལྡིགས་ /tii/ vi. to quiver/ shudder/ shiver, to stammer

ལྡིགས་ /--/ p. of *ldig*

ལྡིང་ /tiŋ/ vi. to hover, to circle

ལྡིང་སྐོར་ /tiŋqöö/ hovering, circling; va.--*rgyag* to circle/ hover in the air, to fly over ¶ *gnam gru des ma babs gong la grong la lding skor kha shas brgyab song The plane circled over the city a few times before it landed.*

ལྡིང་གྲུ་ /tiŋtu/ glider, blimp, zeppelin; helicopter; seaplane

ལྡིང་དཔོན་ /tiŋpüün/ army officer (head of fifty)

ལྡིང་ཤུར་གནམ་གྲུ་ /tiŋšuu ŋämṭu/ sm. *lding gru*

ལྡིབ་ /tip/ sm. *ldig*

ལྡིར་ /tir/ vi. 1. to thunder, to roar 2. to bulge, to become distended/ inflated, to protrude 3. va. to aim (at)

ལྡིར་ཆེན་ /tircɛɛn/ sm. *ldir ldir*

ལྡིར་ལྡིར་ /tintii/ bulgy, protruding, swollen

ལྡུག་ : p. ལྡུགས་ /tuq/ sm. *blugs*

ལྡུགས་ /--/ p. of *ldug*

ལྡུད་ : p. བལྡུད /tüù/ va. to give a drink

ལྡུམ་ /tum/ vegetables, greens

ལྡུམ་ལྡུམ་ /tumtum/ round

ལྡུམ་བུ་ /tumpu/ stalked plant

ལྡུམ་ར་ /tumrə/ garden, orchard

ལྡུམ་རའི་རིག་པ་ /tumrêê riqpə/ horticulture

ལྡུམ་རའི་ལག་རྩལ་ /--laqtsɛɛ/ gardening

ལྡུམ་རའི་ལོ་ཏོག་ /--lotΩΩ/ garden crops

ལྡུར་ /tuu/ 1. va. to make into pulp, to mash up 2. adj. comp. of *ldur ldur*

ལྡུར་ལྡུར་ /tuntuu/ 1. mashed, pulped ¶ *zho khog ldur ldur mashed potatoes* 2. roaring, thundering

ལྡེ་ : p. ལྡེས་ /te/ va. to sit in the sun, to sit by a fire (to warm oneself)

ལྡེ་གུ་ /tiqu/ mixture, paste

ལྡེ་མིག་ /timii/ key

ལྡེང་ : p. ལྡེང་(ས) / teŋ/ vi. to suffice, to be sufficient ¶ *dbor 'dren 'khor los ma ldangs pa red There will not be enough transport vehicles.* ¶ *khyed rang gis gnang ba'i dngul des ldangs song The money you gave was enough. (h)*

ལྡེང་ངེས་ /teŋeè/ sufficient, enough, ample, adequate ¶ *kho la tshong gi ma rtsa ldeng nges 'dug He has sufficient capital for business.*

ལྡེང་མིན་ /teŋmiin/ insufficient, not enough

ལྡེབས་ /tep/ 1. the side/ surface of ¶ *rtsig pa'i 'debs la par mang po bkal 'dug (They) have hung many pictures on the (surface of the) wall.* 2. (--+*la*) together

¶ *kho gnyis ldebs la phyin pa red They went together.*

ལྡེབས་རིས་ /tiprii/ wall painting, mural, fresco

ལྡེམ་ /tem/ adj. comp. of *ldem ldem*

ལྡེམ་པོ་ /tempo/ 1. flexible, elastic, supple 2. unsteady, unstable, shaky, not-trustworthy

ལྡེམ་ལྡེམ་ /temtem/ sm. *ldem po*, 1

ལྡེམ་པའི་རང་བཞིན་ /tempɛɛ rəŋšiin/ elasticity, flexibility

ལྡེམ་རྩིབ་ /timtsii/ spring (e.g. in a car)

ལྡེམ་ཤུགས་ /timšuu/ elastic power

ལྡེར་ /ter/ 1. sm. *ldebs* 2. clay

ལྡེར་བཟོ་ /terso/ statues/ figures made of clay

ལྡེས་ /tee/ p. of *lde*

ལྡོག་ /tɷɷ/ 1. va. to counteract ¶ *'di las zhing pa'i tsho ba'i dka'i ngal ldog pa red This has counteracted the hardships of agricultural life.* 2. vi. to be opposite/ contrary to ¶ *'di nga tsho'i bsam tshul las ldog pa red This is contrary to our ideas.* 3. opposite/ contrary to ¶ *'di nga tsho'i red The opposite of day is night.* 4. (*las*...+--+*ste*) contrary/ opposed to, on the contrary ¶ *'di khos bshad pa las tag tag ldog ste This is completely opposite to what he said* ¶ *kho 'di ma shod pa ma zad/ de las ldog ste not only didn't he say this, on the contrary*

ལྡོག་འགྱུར་ /toŋkuu/ change, alteration

ལྡོག་རྒོལ་ /tɷɷqɵɵ/ sm. *ngo rgol*

ལྡོག་ཏུ་མེད་པ་ /tɷɷtu meepa/ inevitable, certain, unalterable

ལྡོག་སྟེ་ /tɷqte/ see *ldog*, 4

ལྡོག་འདྲི་ /tônti/ counter-inquiry

ལྡོག་ཕྱོགས་ /tɷqcɷɷ/ negative or opposite aspect/ side

ལྡོག་མེད་ /tɷqmee/ sm. *ldog tu med pa*

ལྡོག་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋšiin/ certainty, inevitability

ལྡོང་ : p. ལྡོངས་ /toŋ/ (usu. *mig*+--) vi. to become blind, to lose one's eyesight

ལྡོང་མོ་ /toŋmo/ sm. *dong mo*

ལྡོབ་ལྡོབ་ /toptop; tɷmtɷɷ/ soft, mushy

ལྡོམ་པ་ /tompa/ alms; va.--*byed* to ask/ beg for alms

ལྡོམ་བུ་ /tompu/ sm. *ldom pa*

ལྡ་རེ་ལྡོ་རེ་ /tare tore/ sticky

སྡང་ : p. སྡངས་ /taŋ/ va. to hate/ loathe, to bear a grudge

སྡང་ཁྲོ་ /taŋto/ hatred, enmity

སྡང་དགྲ་ /taŋta/ hated/ bitter enemy

སྡང་ཅན་ /taŋcɛɛn/ hated, despised

སྡང་པོ་ /taŋpo/ spiteful, vindictive, cruel; va.--*byed* to act spiteful/ vindictive, to pick on, to victimize ¶ *khos nga la dmigs*

bsal gyi sdang po byed kyi 'dug He specially picks on me.

སྡང་ཟུག /tənsuu/ sm. *sdang po (va. --sprod)*

སྡང་འཛིན /təntsiin/ animosity, hatred; va.--*byed* to hate/ despise, to harbor animosity

སྡང་སེམས་ /tansem/ sm. *sdang 'dzin*

སྡངས་ /taan/ p. of *sdang*

སྡམ་ /tam/ p. of *sdom,* 2

སྡར་མ་ /tarma/ coward

སྡིག་ /tiq; tii/ 1. type of cooking pot 2. va. to threaten 3. abbr. of *sdig pa*

སྡིག་སྒྲ་ /tiqtə/ 1. thumping/ pounding noise; va.--*byed* to thump/ pound ¶ *thog ka nas sdig sgra byed kyi 'dug (They) are making a pounding noise upstairs.*

སྡིག་ཅན་ /tiqceen/ sinner; sinful ¶ *mi sdig can a sinful person*

སྡིག་ཉེས་ /tinñee/ crime

སྡིག་ཉེས་ཅན་ /--ceen/ criminal

སྡིག་སྡུག་ /tiqtuu/ sin and suffering

སྡིག་པ་ /tiqpə/ 1. sin; va.--*gsog* to commit sins; va.--*bshags* to repent/ atone (sins) 2. scorpian

སྡིག་སྤྱོད་ /tiqcüü/ sinful/ criminal behavior; va.--*byed* to commit sins/ crimes

སྡིག་ར་ /tiqrə/ 1. scorpion 2. sm. *sdigs ra* 3. wrench

སྡིག་སྲིན་ /tiqsiin/ crab

སྡིགས་ : p. བསྡིགས་པ་ /tiq/ va. to treaten, to menace, to intimidate

སྡིགས་བསྐུལ་ /tiqqüü/ sm. *sdigs ra*

སྡིགས་སྡིགས་ /tiqtii/ 1. thumping, pounding; va.--*gtong* to thump, to pound 2. sm. *sdigs ra*

སྡིགས་མོ་ /tiqmu/ blackmail, extortion; va.--*byed* to blackmail/ extort

སྡིགས་མཛུབ་ /tintsuu/ index-finger

སྡིགས་ར་ /tiqrə/ threat, intimidation; va.--*bskul; --sprod* to threaten, to menace, to intimidate ¶ *dmag gi sdigs ra bskul ba red (They) threatened (us) with war.*

སྡིང་ཆ་ /tinca/ sm. *sdings cha*

སྡིངས་ /tin/ 1. sm. *dkyil* 2. plateau, level area

སྡིངས་ཆ་ /tinca/ 1. rostrum, speaker's platform 2. stage

སྡུད་ /tu/ sm. *sdud*

སྡུ་གུ་ /tuqu/ sm. *sdug gu*

སྡུག་ /tuq/ 1. vo. to be depressed/ sad (usu. *sems*+--) ¶ *mo sems zhe drags sdug song She was very sad.* 2. adj. comp. of *sdug po* 3. abbr. of *sdug pa,* 1 (pretty) ¶ *mdzes sdug beautiful*

སྡུག་སྐད་ /tuuqee/ 1. complaints, grumbling; va.--*rgyag; --'don* to complain, to grumble, to cry/ howl in pain ¶ *las ka byed mkhan tshos sdug skad rgyag gi 'dug The workers are complaining.* 2. va.--*rgyag; --'don* to howl/

cry out in pain ¶ *sbyang khyi sdug skad rgyag pa bzhin like a howling wolf*

སྡུག་སྐད་ཚིག /--tshii/ words of complaint/ discontent

སྡུག་དཀའ་ལས /tuu qalɛɛ/ hard work, labor, toil; va.--*rgyag* to work hard, to labor, to toil ¶ *sdug dka' las de 'dra rgyag gi yod na yang lto chas ldang gi yod pa ma red Even though (they) worked so hard (they) don't have enough food.*

སྡུག་ཁྲལ /tuqtee/ difficult (corvee) tax

སྡུག་འཁུར /tuu qhur/ va. to bear/ put up with suffering or hardship ¶ *sdug 'khur ma thub pa unable to bear the suffering*

སྡུག་གུ /tuqu/ pretty

སྡུག་གོས /tuqqüü/ mourning dress

སྡུག་སྒོམ /tuqqom/ tolerating misery/ suffering/ hardship; va. --*rgyag* to tolerate suffering/ misery/ hardship

སྡུག་བསྔལ /tuŋee/ suffering, misery; vi.--*myong* to suffer to undergo hardship/ misery; va. --*bgrang* to recount one's miseries/ hardships

སྡུག་ཅན /tuqcaa/ terrible, bad, horrible

སྡུག་ཅུ་ཆོ /tuqcu cho/ sm. *sdug bsngal bgrang*

སྡུག་ཏུ་འགྲོ /tuqtu to/ to worsen, to deteriorate ¶ *yag tu 'gro rgyu'i tshab la sdug tu phyin pa red (It) went worse instead of better.*

སྡུག་ཐོག་སྡུག་བརྩེགས /tuqtöö tuqtsee/ one misfortune after another

སྡུག་འདྲེ /tonte/ demon, ghost

སྡུག་པ /tuqpə/ 1. pretty, lovely, attractive, pleasing ¶ *shin tu mdzes shing sdug pa'i yul ljong extremely beautiful scenery* 2. worse, inferior, poorer ¶ *sngon pa las gnas stangs sdug pa 'dug The conditions are worse than before.*

སྡུག་པོ /tuqpu; tuqu/ 1. suffering, misery; vi.--*myong* to suffer/ undergo misery, to experience hardships ¶ *mi de tshos sdug po myang (p. myong) pa'i lo rgyus an account of the miseries those people suffered;* va.--*gtong* to make suffer, to cause misery, to mistreat, to torture 2. bad ¶ *mi de sdug po mi 'dug That man is not bad.* 3. good looking, attractive ¶ *bzhin ras sdug po pretty*

སྡུག་སྤྱོད /tuqcüü/ sm. *sdug po,* 1 (va.--*gtong*)

སྡུག་སྦྱོང /tuqcöön/ mistreatment, abuse; va.--*gtong* to mistreat, to abuse

སྡུག་རྩུབ /tuqtsup/ ferocious, savage, cruel

སྡུག་ཡུལ /tuqyüü/ suffering, misery, hardship; va.--*bgrang;* --*shod* to tell one's suffering/ misery/ hardship

སྡུག་རུལ /tuqrüü/ depraved, rotten

སྡུག་རུས /tuqrüü/ endurance, tolerance of hardship/ suffering/ misery; va.--*byed;* --*rgyag* to endure/ tolerate/ bear hardship

or suffering or misery

སྡུག་ཤི་ /tuqši/ dying miserably; vi.--*rgyag*; --*thebs* to die miserably, to die a painful death

སྡུག་ཤོས་ /tuqšüü/ worst

སྡུག་སྲན་ /tuqsεεn/ sm. *rdug rus*

སྡུག་སྲུང་ /tuq sũũn/ vi. to mourn, to grieve

སྡུག་གསོད་བྱེད་ /tuqsüü chee/ va. to destroy, to murder

སྡུད་ : p.བསྡུས་ f. བསྡུ་ /tüü/ 1. to collect, to assemble, to gather, to convene ¶ *rgyal yong nas 'bru rigs dpe gzhi de tsho bsdus pa red They collected the specimens of grain from all over the nation.* ¶ *kho tsho tshang mas sa gnas gcig tu bsdus pa red They all gathered at one place.* 2. va. to harvest (usu. *ston tog*+--) ¶ *zhing pa tsho ston tog sdud kyi 'dug The farmers are harvesting.* 3. va. to abridge, to abbreviate, to condense ¶ *rgyal rabs bsdus pa red (He) abbreviated the history.* 4. va. to put away

སྡུད་ཉར་ /tüüñar/ storing up goods/ foods; va.--*byed* to store up, to hoard

སྡུད་པའི་དཔག་པ་ /tüüpèè pāqpa/ inductive reasoning

སྡུད་ཚད་ /tüütsèè/ yield (harvest)

སྡུད་འཚགས་ /tüütsaa/ storing, keeping things/ people together; va.--*byed* to store, to keep together

སྡུད་ལེན་ /tüüleen/ sm. *bsdu len*

སྡུད་གསོ་ /tüüso/ giving shelter harboring, keeping

སྡུད་གསོ་ཁང་ /--qhaan/ detention camp, reservation

སྡུད་གསོག་ /tüüsɔɔ/ sm. *bsdu gsog*

སྡུམ་ /tum/ house

སྡུམ་ : p.བསྡུམས་ f.བསྡུམ་ /tum/ va. to mediate/ reconcile/ settle (a dispute, legal case, etc.) ¶ *kho tsho'i sa zhing gi rtsod pa de bsdun rgyu khag po red It's hard to settle their land dispute.*

སྡུམ་མཁན་ /tumñèèn/ sm. *sdun pa po*

སྡུམ་གཏོང་ /--toon/ sm. *sdum*

སྡུམ་པ་ /tumpə/ mediation, agreement, settlement

སྡུམ་པ་པོ་ /tumpəpo/ mediator, peace maker, conciliator

སྡུམ་བྱེད་ /tumcee/ sm. *sdum pa po*

སྡུར་ : p.བསྡུར་ /tur; tuu/ 1. va. to compare ¶ *rgyu cha 'di gnyis mnyam du bsdur na if (we) compare these two materials* ¶ *bsam tshul bsdur nas 'char gzhi bzos pa red (They) made the plan after comparing (their) ideas.*

སྡུས་ /tüü/ imp. of *sdud*

སྡེ་ /te/ community, tribe, enclave, section ¶ *'brog sde nomad tribe* ¶ *chos sde religious community (monastery)*; va.--*'khrug* to have communal disturbances/ disputes

སྡེ་ཁག་ /teqaa/ section, group, division, department

སྡེ་དགེ་ /teqe/ Dege (kingdom and town in Eastern Tibet)

སྡེ་སྣོད་ /tenöö/ the Pitakas ¶ *sde snod chen po gsum the Tripitaka (vinaya, sutras, abhidharma)*

སྡེ་པ་ /tepa/ 1. group, class, division 2. person in charge of an estate/ province 3. chief of a territory

སྡེ་པ་གཞུང་ /--šuŋ/ name of the traditional Tibetan Government

སྡེ་དཔོན་ /tepöön/ chief, head, leader

སྡེ་དཔོན་མི་དྲག /--mitaa/ nobles, aristocrats

སྡེ་འབངས་ /tempaan/ 1. tribe 2. lord/ chief and subject

སྡེ་དམག་ /temaa/ military unit/ group, militia

སྡེ་ཚན་ /tetsεεn/ unit, section, department ¶ *bzo grwa 'di'i sde tshan dang po the first section of this factory* ¶ *skad yig sde tshan language department*

སྡེ་ཚོགས་ /tetsɵɵ/ organization, association

སྡེ་ཀ་ཟར་ /tesaa/ anarchy, lawlessness

སྡེ་ཕྱོག་ /tešɵɵ/ tribe, group, division, unit

སྡེ་སྲིད་ /tisii/ regent

སྡེ་སྲིད་ལྷན་ཚོགས་ /--lhentsɵɵ/ regent's council

སྡེབ་ : p. བསྡེབས་ f. བསྡེབ་ /tep/ 1. va. to mix/ join together, to put all in one ¶ *ca lag tshang ma sgam gcig nang sdeb kyi yin (I) will put all the things in one box.* 2. va. to compound/ mix drugs 3. all together, in bulk

སྡེབ་རྒྱ་ /tepka/ 1. of its kind ¶ *ras 'di sdeb gya mi 'dug There isn't another like this cloth* 2. ally, supporter ¶ *nga tsho'i sdeb gya mi mang po yod pa red Many people support us.*

སྡེབ་སྒྲིག་ /tiptii/ organizing, composing, designing; va. *--byed* to organize, to set, to compose, to design

སྡེབ་གཅིག་(ཏུ་) /tepcii(tu)/ in one swoop, all at once ¶ *nya mang po sdeb gcig tu 'dzin thub pa red (They) were able to catch many fish all at once.*

སྡེབ་ཉོ་ /tepño/ wholesale buying/ purchasing, bulk purchasing; va.*--rgyag; --byed* to purchase/ buy goods in bulk or wholesale

སྡེབ་ཉོ་སྡེབ་ཚོང་ /--teptsoon/ wholesale buying and selling

སྡེབ་སྦྱོར་ /tepcɵɵ/ poetry, potetics, composition

སྡེབ་ཚོང་ /teptsoon/ sm. *sdeb 'tshong*

སྡེབ་ཚོང་ཁྲོམ་ར་ /--thomra/ wholesale warehouse

སྡེབ་ཚོང་ཚོང་ཁང་ /--tshonqaan/ wholesale store

སྡེབ་འཚོང་ /--/ selling wholesale; va.*--rgyag; --byed* to sell wholesale

སྡེབ་ཟིང་ /tipsiin/ many people causing a disturbance/ trouble all at once

སྡིབ་འུར་རྒྱག་ /tipwuu kaà/ va. to kick up a fuss (all at once)

སྡེབ་ལ་ /tepla/ all together, in bulk, in mass ¶ *ngas sha sdeb la nyos pa yin I bought meat in bulk.*

སྡེབ་གསོད་ /tepsöö/ massacre; va. *--gtong; --byed* to massacre

སྡེབས་ /tep/ imp. of *sdebs*

སྡེབས་གཅིག་ /tepcii/ sm. *sdeb gcig*

སྡེབས་གསོད་ /tepsöö/ sm. *sdeb gsod*

སྡེམ་ : p. བསྡམས་ f. བསྡམ་ imp. སྡོམས་/tem/ va. to shut, to close, to shut/ close down ¶ *nga 'gro dus kho tsho'i las khungs sgo bsdams tshar 'dug Their office was closed when I went there.*

སྡེར་ /ter/ abbr. for *sder mo* and *sder ma*

སྡེར་ཆགས་ /tercaà/ animals with claws

སྡེར་མ་ /terma/ plate, saucer

སྡེར་མོ་ /teemo/ claws

སྡེར་ཙེ་ /teetse/ sm. *sder ma*

སྡོ་ : p. སྡོས་ or བསྡོས་ /to/ va. to risk, to endanger ¶ *gzhan gyi lus srogs la sdo yas la endangering the life of others*

སྡོག་ : p. བསྡོགས་ f. བསྡོག་ /tɔ̀ɔ/ 1. va. to pack/ get ready ¶ *lam du dgos pa dran tshad bsdogs yod I've packed all the things for the road I could remember.* 2. va. to wind up, to finish ¶ *skud pa de gtsang ma sdogs dang Please wind the thread up completely.* ¶ *kho tsho las 'jug da lo bsdog gi red They are winding up their work this year.*

སྡོང་ /toŋ/ abbr. of *sdong po*

སྡོང་ : p. བསྡོངས་ f. བསྡོང་ /toŋ/ va. to join, to accompany

སྡོང་གྲོགས་ /toŋtɔ̀ɔ/ friend

སྡོང་སྡུང་ཤིང་ /tuŋtuun śiŋ/ shrubbery

སྡོང་དུམ་ /toŋtum/ log

སྡོང་པོ་ /toŋpo/ 1. trunk (of tree), stalk (of plants) 2. tree

སྡོང་བུ་ /tuŋpu/ 1. small trunk/ stalk 2. wick

སྡོང་རིང་ཤིང་ /tuŋriin śiŋ/ tall/ stately tree

སྡོང་གྲ་ /toŋta/ sm. *sdongs grogs*

སྡོང་རས་ /toŋrɛɛ/ cotton wick

སྡོད་ : p. བསྡད་ /töö/ 1. va. to live, to reside, to stay, to remain, to sit ¶ *khos lha sar yun ring bsdad pa red He lived in Lhasa a long time* ¶ *rkub kyag sgang la sdod dang Sit on the chair.* ¶ *lugs srol de tsho deng sang yang bsdad yod pa red Those customs remain even these days.* 2. (vb. + *par/ bar* or *te* + --) stay/ keep doing verbal action ¶ *rlung 'phrin nyan te bsdad pa red (They) stayed listening to the radio.*

སྡོད་ཁང་ /tööqaan/ residence, living quarters; house, flat, apartment

སྡོད་ཁང་གི་ཁུལ་ /--qi qhüü/ sm. *sdod khul*

སྡོད་ཁུལ་ /tüüqüü/ residential district/ area

སྡོད་ཁྱིམ་ /tüükim/ sm. *sdod khang*

སྡོད་མཁན་ /tööñɛɛn/ resident, dweller; the one seated

སྡོད་སྒར་ /tööqaa/ camp ¶ *skyab bcol ba'i sdod sgar refugee camp*

སྡོད་ཚོགས་དབང་ཆ་ /töcoö wāŋca/ sm. *sdod dbang*

སྡོད་གནས་ /töönɛɛ̀/ place of residence, dwelling place

སྡོད་རྒྱ་ /tööca/ turns to stay (on guard, or duty) vi. --*'khor* to come to one's turn to stay (on guard or duty)

སྡོད་དབང་ /tööwaan/ right of residence

སྡོད་འབངས་ /tönpaàn/ residents, citizens, populace ¶ *kha pur grong khyer gyi sdod 'bangs khri bcu the hundred thousand residents of Kabul*

སྡོད་མི་ /tüümi/ sm. *sdod mkhan*

སྡོད་དམངས་ /töömaàn/ sm. *sdod 'bangs*

སྡོད་རྩ་ /töötsa/ vein

སྡོད་བཟོད་བདེ་པོ་ /töösöö tepo/ safe and peaceful place

སྡོད་བཟོད་པོ་ /töö söö pa/ sm. *sdod bzod bde po*

སྡོད་རིང་ /türiin/ stay, sojourn

སྡོད་རེས་ /tööreè/ turns; va. --*byed* to take turns staying, to alternate duty/ watch

སྡོད་རོགས་ /töörɔ̀ɔ̀/ companion

སྡོད་ལུགས་ /tüülüù/ sitting posture; way/ style of living

སྡོད་ཤག་ /töösaà/ sm. *sdod khang*

སྡོད་ས་ /töösa/ place (to stay or live)

སྡོད་སྲུང་ /tüüsuǜn/ occupying as defenders/ guards/ troops

སྡོམ་ : p.བསྡམས་ f.བསྡམ་ imp. སྡོམས་/tom/ 1. va. to add, to total, to sum up ¶ *nang gi mi tshang ma bsdoms na bcu bdun tsam yod If (we) add up all the people at home, there are about seventeen.* 2. va. to tie, to bind, to fasten

སྡོམ་/--/ 1. spider 2. sm. *sdem*

སྡོམ་གྱི་དྲ་བ་ལྟ་བུ་/--qi ṭhawa təpu/ extremely complicated, involved (lit. like a spider net)

སྡོམ་ཁྲིམས་ /tumṭim/ covenant, vow

སྡོམ་ཐག་ /tomtaà/ cobweb, spider web; va. --*gtong* to spin webs

སྡོམ་ན་ /tomna/ sm. *sdom nas*

སྡོམ་ནས་ /tomnɛ̀/ in sum, in total

སྡོམ་པ་ /tompa/ vow, oath, promise; va. --*srung* to keep one's vow/ oath/ promise va. --*len* to take a vow/ oath

སྡོམ་རྩིས་ /tumtsii/ 1. statistics ¶ *sdom rtsis ltar na according to statistics* 2. addition; va. --*rgyag* to do addition 3. settling accounts; va. --*rgyag* to settle

accounts, to calculate (totals)

སྡོམ་རྩིས་པ་/--pə/ statistician

སྡོམ་རྩིས་རི་འུ་མིག་ /-- riwuumii/ statistical forms/ charts, table of statistics

སྡོམ་ཚིག་ /tumtsii/ conclusion, summary

སྡོམ་ལ་ /tomla/ sm. *sdom na*

སྡོམས་ /tom/ imp. of *sdom*

སྡོར་ /tör/ seasoning

སྡོས་ /töö/ p. of *sdo*

བརྡ་ /ta/ 1. signal, sign, gesture ¶ *lag brda hand signal;* va. -- *gtong* to signal, to gesture, to show signs ¶ *gra sgrig byed dgos pa'i brda btang ba red They gave the signal to get ready.* 2. communication (linguistic); va. --*sprod* to communicate, to get a message across; vi. --*phrod* to be able to communicate 3. terminology ¶ *brda rnying pa old/ archaic term*

བརྡ་དཀྲོག་ /taʈöö/ alarm, warning; va. -- *gtong* to sound the alarm, to give warning

བརྡ་སྐད་ /taqɛɛ̀/ verbal signal

བརྡ་སྦྲེལ་ /ta kee/ va. 1. to correspond, to communicate 2. to give/ issue a notice

བརྡ་ཁྱབ་ /təkəp/ notification, notice announcement

བརྡ་རྙིང་ /təñiin/ old/ archaic term

བརྡ་གཏོང་ /ta toon/ see *brda*

བརྡ་གཏོང་སྒྲོན་མེ་ /tatoon ʈöönme/ signal lamp/ light

བརྡ་གཏོང་མདེའུ་ /-- tiwu/ signal bullet/ shot

བརྡ་གཏོང་མེ་མདའ་ /-- menta/ signal gun, flare gun

བརྡ་རྟགས་ /tataà/ symbol, sign, signal

བརྡ་སྟོན་འཕྲུལ་འཁོར་ /tatöön ʈhüüqöö/ radar

བརྡ་ཐོ་ /tato/ notice, advertisement, va. -- *gtong* to send/ give notice, to advertise

བརྡ་དག་ /tataà/ spelling

བརྡ་དྲིལ་ /təʈii/ alarm bell

བརྡ་སྤྲོད་ /taʈöö/ 1. grammar 2. va. /ta ʈöö/ --*byed;* to convey/ transmit (messages, etc.), to communicate

བརྡ་སྤྲོད་སྒམ་ /taʈööqam/ information box (section in Kuensel newspaper)

བརྡ་སྤྲོད་པ་ /tatööpa/ grammatical ¶ *brda sprod pa'i bstan bcos grammatical treatise*

བརྡ་སྤྲོད་རིག་པ་ /tatöö riqpə/ grammar

བརྡ་འཕྲིན་ /təciin/ information

བརྡ་ཚིག་ /tətsii/ 1. term, word 2. slogan

བརྡ་མཚོན་རྟགས་ཡིག་ /tatsöön taqʂɛɛ̀/ phonetic symbols

བརྡ་འཛིན་འཕྲུལ་འཁོར་ /təntsiin ʈhüüqöö/ satellite

བརྡ་ཡིག /tə̱yii/ written notice

བརྡ་ལན /ta̱lɛɛn/ response, answer; va.--*byed*; --*zhu (h)* to respond, to answer

བརྡ་ལེན /ta̱ leen/ va. to respond, to react

བརྡ་ལེན་འཕྲུལ་འཁོར /ta̱leen ṭhüüqöö/ sm. *brda 'dzin 'phrul 'khor*

བརྡབ /tə̱p/ f. of *rdeb*

བརྡབ་དཀྲུག /təpṭuù/ spreading rumors, talking behind someone's back; va.--*rgyag* to spread rumors, to talk behind someone's back, to tattle

བརྡབ་བསིགས /tə̱psii/ 1. rough, harsh, severe ¶ *shugs las byed yas de gzugs por brdab bsigs chen po 'dug Manual labor is rough on the body.* 2. tyranny, domineering oppression ¶ *drag po srid gzhung de mi dmang la brdab bsigs che bas because the military government was so tyrannical to the people* va.--*byed* to tyrannize, to rule/ govern oppressively, to domineer, to bully

བརྡབས /tə̱p/ p. of *rdeb*

བརྡར /ta̱r/ p. of *rdar*

བརྡར་རྡེགས /ta̱rteq/ grinding machine

བརྡར་རྡོ /ta̱rto/ sm. *rdar rdo*

བརྡར་སྦྱོང /ta̱rcoon/ training

བརྡར་ཟད་དུ་སོང /ta̱rsɛɛtu sōŋ/ vi. to be worn away, to wear off

བརྡར་ཤ་གཅོད /ta̱rša cöö/ va. to make a decision/ judgment

བརྡར་ཤ་ཆོད /--chöö/ vi. to be clearly decided, to arrive at a conclusion

བརྡལ /tɛɛ̱/ p. of *rdal*

བརྡལ་བཤིག་གཏོང /tèesii tōōn/ va. to tear up, to scrap, to dissolve ¶ *don tshan tshang mar rgya mi kho rang tshos ma gnas par brdal bshigs btang ba red The Chinese, not abiding by any of the articles, scrapped (the treaty).*

བརྡལ་བཤིག་བྱེད /--chee̱/ sm. *brdal bshigs gtong*

བརྡམས་ཐག་གཅོད /tɛɛ̱taà cöö/ va. to decide by vote, to put to the vote

བརྡམས་ཐག་གཅོད་པའི་དབང་ཆ /--cööpɛɛ wāŋca/ right to vote

བརྡིབ /ti̱p/ f. of *rdib*

བརྡིབས /--/ p. of *rdib*

བརྡུགས /tu̱ù/ p. of *rdug*

བརྡུང /tu̱ùn/ f. of *rdung*

བརྡུང་ལྕགས /tu̱ŋcaà/ forgings

བརྡུང་བརྡེག /tu̱ŋteq/ sm. *rdung rdeg*

བརྡུངས /tu̱ùn/ p. of *rdung*

བརྡུངས་གཟེར /tu̱ŋsèè/ rivet

བརྡུལ /tü̱ü/ va. 1. to brandish, to flourish 2. to deceive, to cheat

བརྡེག་ /t<u>e</u>q/ f. of *rdeg*

བརྡེག་ཆ་ /t<u>e</u>qca/ weapon, sword

བརྡེག་འཆའ་ /t<u>e</u>q chā/ vi. to slip, to fall

བརྡེག་འཆོས་ /t<u>e</u>q chȫȫ/ sm. *brdeg 'cha'*

བརྡེགས་ /t<u>e</u>è/ p. of *rdeg*

བརྡོལ་ /t<u>öö</u>/ p. of *rdol*

བརྡོལ་གཏམ་ /t<u>ö</u>tam/ vulgar speech

བལྡག་ /t<u>a</u>à/ f. of *ldag*

བལྡགས་ /--/ p. of *ldag*

བལྡད་ /t<u>ɛ</u>è/ p. of *ldad*

བལྡབ་ /t<u>ə</u>p/ f. of *ldab*

བལྡབས་ /--/ p. of *ldab*

བསྡད་ /t<u>ɛ</u>è/ 1. p. of *sdod* 2. (vb.+--) **remaining** to be done concerning verbal action ¶ *las ka bya bsdad work still to be done*

བསྡམ་ /t<u>a</u>m/ f. of *sdom*

བསྡམས་ /--/ p. of *sdom*

བསྡམས་ཤོག་ /t<u>ɛɛ</u>š̌ɷ̀ɷ̀/ bh. envelope

བསྡིགས་ /t<u>i</u>q/ p. of *sdigs*

བསྡིགས་པ་ར་ /t<u>i</u>qrə/ sinful/ evil action

བསྡུ་ /t<u>u</u>/ f. of *sdud*

བསྡུ་བསྐོང་བྱེད་ /t<u>u</u>qôôn ch<u>e</u>è/ va. to convene, to summon, to assemble

བསྡུ་སྐོར་བྱེད་ /t<u>u</u>qȯȯ ch<u>e</u>e/ sm. *bsdu bkong byed*

བསྡུ་འགུགས་ /t<u>u</u>quù ch<u>e</u>è/ sm. *bsdu bkong byed*

བསྡུ་རུབ་ /t<u>u</u>rup/ sm. *bsdu bkong*

བསྡུ་ལེན་བྱེད་ /t<u>u</u>leen/ collecting; va.--*byed* to collect

བསྡུ་གསོག་ /t<u>u</u>sôô; t<u>u</u>psôô/ 1. storing up, hoarding; va. --*byed* to amass, to collect, to store up, to hoard 2. putting away; va.--*rgyag* to put away

བསྡུར་ /t<u>u</u>r/ va. to compare

བསྡུར་གཅོད་ /t<u>u</u>r cȫȫ/ va. to judge, to compare and decide

བསྡུར་འདེམ་ /t<u>u</u>ntem/ selection

བསྡུར་བའི་བརྟག་དཔྱད་ /t<u>u</u>rwèè tāqcɛè/ comparative research

བསྡུར་མོལ་ /t<u>u</u>rmöö/ evaluation, deliberation; va.--*byed* to evaluate, to deliberate

བསྡུར་ཚད་ /t<u>u</u>rtsèè/ proportional, balanced ¶ *stobs shugs bsdur tshad balance of force* ¶ *myur zhing bsdur tshad ltar gong 'phel gtong a speedy and balanced advance*

བསྡུར་ཚད་ཁྲེ་ཐོ་ /-- + ch./ measure, scale (as used on maps and graphs)

བསྡུར་ཚད་ངེས་ཅན་ཞིག /--ŋ<u>e</u>ècɛɛn s<u>i</u>q/ in a certain proportion

བསྡུར་ཚད་དངོས་ /--ŋȫȫ/ direct ratio, in proportion to

བསྡུར་ཚད་ལྟར་ /--tūr/ proportionally

བསྡུར་ཚད་དང་བསྟུན་པ་ /--ta̱n tüüpə/ in proportion to

བསྡུས /tü̱ü/ p. of *sdud*

བསྡུས་དོན་ /tü̱tüün/ gist, essence, core meaning

བསྡུས་བསྡུས /tü̱tüü/ brief, short

བསྡུས་བྲིས /tü̱ṯii/ shorthand, abbreviated writing

བསྡུས་མིང་ /tü̱miŋ/ abbreviation

བསྡུས་བཞག་ /tü̱ü šaà/ va. to close down ¶ *sman khang de'ang bsdus bzhag rgyu yin (We) will close down even that hospital.*

བསྡུས་ཡིག་ /tü̱yii/ simplified writing/ characters

བསྡེབ /te̱p/ f. of *sdeb*

བསྡེབས་ /--/ p. of *sdeb*

བསྡེབས་བསྒྲིལ /te̱pṯil; ti̱mṯii/ accumulation; vi. --*thebs* to be accumulated; va. --*byed* to accumulate, to store up

བསྡེབས་ལང་ /te̱plaan/ action of many people together, rising of many people together ¶ *bsdebs lang gis spyi pa'i brtse khang brgyab pa red Together (they) built the common recreation house.*

བསྡེབས་གསོད་ /te̱psöö/ mass killing massacre; va.--*gtong*; --*byed* to kill in mass, to massacre

བསྡོ་ /to̱/ f. of *sdo*

བསྡོག་ /to̱ɔ/ f. of *sdog*

བསྡོགས /--/ p. of *sdog*

བསྡོང་ /to̱òn/ f. of *sdong*

བསྡོངས་ /--/ p. of *sdong*

བསྡོམས /to̱m/ 1. sm. *sdom* 2. (*dang*+--) together with ¶ *nya btsos ma dgos pa yin na gtso zas dang bsdoms na sgor mo gnyis las dgos kyi ma red If you want boiled fish together with the staples, it only costs two dollars.*

བསྡོམས་གྲངས་ /to̱mṭaàn/ the total ¶ *bsdoms grangs kyi brgya cha 70 70% of the total*

བསྡོམས་ནས་ /to̱mnɛɛ̀/ in sum, in total

བསྡོམས་འབོར་ /to̱mpɔɔ/ sm. *bsdoms grangs*

བསྡོམས་རྩིས་ /tu̱mtsii/ sm. *sdom rtsis*

བསྡོམས་རྩིས་ཡིག་རིགས་ /--yiqrii/ statistical figures/ charts

ན་ /na/ 1. the letter *na* (used in alphabetical numbering) 2.(v.+--) if ¶ *kho lha sar phyin na* *if he goes to Lhasa* 3. (v.+*pa/ba*+--) when, as ¶ *de nas stag gcig dang 'phrad pa na* *after that, when (he) met a tiger* 4. to, in, at (=*la*) ¶ *dbus na* *in the center* 5. vi. to be sick/ ill ¶ *kho sha 'di zas nas zhe drag na ba red* *(He) got very sick after eating the meat.* 6. age, stage of life

ན་ཁ་/naqa/ meadow, pasture, lawn

ན་ཀ་/--/ sm. *na kha*

ན་ཀར་ /naqar/ Naga

ན་ཆུང་ /nəcuun/ young girl/ woman

ན་ཆུང་རེ་ཆེ་ /--reche/ ch. slog. youth should be regarded with respect

ན་མཉམ་ /nañam/ same age, age mate, peer

ན་ཉིང་ /nəñin/ sm. *na ning*

ན་འདམ་ས་ཁྱུལ་/natam səqüü/ marsh/ swamp area

ན་ནིང་ /nənin/ last year

ན་པ་/napa/ sm. *nad pa*

ན་ཕྲ་/nata/ young

ན་བ་ /nawa/ illness, sickness

ན་བ་ཅན་/--cεεn/ sm. *nad pa*

ན་བུན་ /nəpün/ fog, mist

ན་མ་གཏོགས་/nəməntöö/ (vb.+--) unless the verbal action occurs ¶ *bud med rnams kyis shes yon slob sbyong byas na ma gtogs* *unless women get educated*

ན་རྨུགས་/nəmuù/ sm. *na bun*

ན་ཚ་ /natsa/ pain, illness, sickness ¶ *bslab bya na tsha can zhig* *a painful lesson* vi. --*gtong;* --*thebs;* --*'debs* to pain, to ache, to be sick

ན་ཚོད་ /natsöö/ age

ན་ཚོད་དར་བ་ /--tharwa/ young

ན་རྫུ་ /nətsu/ feigning/ shamming illness; va. --*'debs* to feign/ sham illness

ན་རྭེ་ /ch./ Norway

ན་གཞོན་/našöön/ youth

ན་གཞོན་འབྲེལ་ཚོགས་/--teetsöö/ youth federation

ན་བཟའ་ /namsa/ clothes (h), va. --*mchod;* --*bzhes* to dress, to put on clothing (h)

ན་ཟླ་ /nanta/ sm. *na so*

ན་ཡང་ /nayan/ even though, even if ¶ *kho sman khang la phyin na yang shi ba red* *Even though he went to the hospital he died.*

ན་ཡོལ་/nayöö/ old man

ན་རིམ་ /nərim/ in series, serially, one after another

ན་རེ་ /nare/ says, said (precedes direct discourse)

ན་རོ་ /naro/ the vowel "*o*"

ན་ལུགས་ /nəluù/ sm. *nad bab*

ན་སོ་ /naso/ age (in years), stage of life ¶ *na so gzhon pa* *youth*

ན་སོ་ཕྲ་བ་/--thāwa/ childhood, youth

ནག་ /naq/ adj. comp. of *nag po*

ནག་ཁུང་ /nəquun/ dark, darkness

ནག་ཁྲ་ /naqṭa/ crimes; va. --*'dzugs* to accuse

ནག་ཅན་ /naqcɛɛn/ sm. *nag nyes can*

ནག་ཆུ་ /nəqcu/ sm. *nag chu kha*

ནག་ཆུ་ཁ་ /--qha/ c. Nagchukha (N.E. Tibet)

ནག་ཆེན་ /naqceen/ great/ heinous crime

ནག་ཉེས་ /naqñeè/ crime, offense, violation; va. --*byed* to commit a crime/ offense/ violation

ནག་ཉེས་མཁྲེགས་པ་བཟུང་ /--ṭhēqsuùn/ incorrigible

ནག་ཉེས་བགྲང་ /--ṭhaŋ/ va. to ennumerate crimes

ནག་ཉེས་ཅན་ /--cɛɛn/ evil, criminal, ¶ *dmigs yul nag nyes can bkab ste* *hiding (their) evil motives*

ནག་ཉེས་ཆེ་ཆུང་ /--chīcuun/ the degree of a crime

ནག་ཉེས་མེད་པ་ /--meèpa/ innocent

ནག་ཉོག་ /naqñΩΩ/ smeared, dirty

ནག་ཏིང་ཏིང་ /naq tīŋtiŋ/ completely black

ནག་ཐིག་ /nəqtii/ 1. black dot 2. target

ནག་ནོག་ /naqnΩΩ/ dirt, filth

ནག་ནོག་ཅན་ /naqnΩΩcɛɛn/ dirty filthy

ནག་པང་ /naqpaan/ blackboard

ནག་པང་ཚགས་པར་ /--tshāqpaa/ blackboard news

ནག་པོ་ /naqo/ black

ནག་སྤང་ /naqpaan/ sm. *nag pang*

ནག་ཕྱོགས་ /naqcΩΩ/ evil, criminal, sinful

ནག་མེད་ /naqmeè/ sm. *nag nyes med pa*

ནག་མེད་ཉེས་འཁེལ་ /--ñeeqee/ false accusation

ནག་མེད་ཉེས་འདོགས་ /--ñeentΩΩ/ sm. *nag med nyes 'gel*

ནག་མེད་ཉེས་གཡོགས་ /--ñeeyΩΩ/ sm. *nag med nyes 'gel*

ནག་རྩི་ /nəqtsi/ 1. tar 2. black paint

ནག་ཚང་ /naqtsaan/ kitchen

ནག་ཚེག་ /naqtseq/ dot, spot, blot

ནག་ཚོང་ /naqtsoon/ black market

ནག་ལམ་ /naqlam/ path or course of evil/ crime

ནག་ལས་ /naqlɛɛ/ evil/ criminal behavior

ནག་ལྷད་ /naqlhɛɛ/ adulturation, impurity

ནགས་ /naq/ forest

ནགས་ཀླུང་ /nəqluùn/ sm. *nags tshal*

ནགས་ཁུལ་ /nəqqüü/ forest area

ནགས་སྟུག་ /nəqtuq/ dense forest

ནགས་ཚལ་/naqtsɛɛ/ forest, woods

ནགས་ཚལ་ལས་ཁུངས་/--lɛ̂ɛ̂quṹn/ forestry department

ནགས་བཟོ་ /naqso/ afforestation; va. --*byed* to afforest

ནགས་རི་ /nəqri/ forest covered mountain

ནགས་རིགས་སློབ་གྲྭ་/nəqrii lâpṭa/ school of forestry

ནགས་ལས་ /naqlɛ̀ɛ̀/ forestry

ནགས་ལས་རིག་པ་ /--riqpə/ (study of) forestry

ནགས་གསེབ་ /naqsep/ forest, jungle

ནགས་གཟོ་ /naqso/ sm. *nags bzo*

ནང་ /naan/ 1. in, inside, within ¶ *khang pa'i nang la inside the house* 2. among ¶ *gzhon nu dang dar ma'i nang among young people and adults* 3. home, house ¶ *mo'i nang du in her house* 4. morning

ནང་རྐྱེན་ /naŋkeen/ internal reason/cause

ནང་ཁ་ལོག་/naŋ qhâlɔ̂ɔ̂/ clockwise

ནང་ཁུངས་ /nəŋquṹn/ within, internal, inside

ནང་ཁུལ་/nəŋqǘü/ internal, domestic, within ¶ *nang khul dbang 'dzin internal control* ¶ *mi dmangs nang khul gyi 'gal ba contradictions within the (ranks of the) people*

ནང་ཁོངས་ /naŋqoon/ internal, inland ¶ *nang khongs gyi chu bo an inland river*

ནང་འཁོར་ /naŋqɔ̂ɔ̂/ close friends; attendents

ནང་ཁྲལ་/naŋṭɛɛ/ innter tax, tax to one's feudal lord

ནང་ཁྲོལ་ /naŋṭöö/ internal organs, entrails

ནང་འཁྲུག་ /nəŋṭuù/ civil war; va. --*rgyag* to fight internally, to wage civil war

ནང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་/naŋqi kukêên/ sm. *nang rkyen*

ནང་གྲོས་ /naŋṭöö/ inner discussions/talks

ནང་འགལ་ /naŋqɛɛ/ contradiction

ནང་འགྲིག་ /nəŋṭii/ consent, assent, agreement; va. --*byed* to consent, to agree, to concur

ནང་སྒྲིག་ /nəŋṭii/ reconciliation; va. --*byed* to reconcile, to conciliate

ནང་བཙར་ /naŋcaa/ bribe; va. --*sprad;* --*phul* (h) to bribe

ནང་བཅུད་ /nəŋcǘü/ essence

ནང་ཆ་ /naŋca/ sm. *nang khrol*

ནང་ཆས་ /naŋcɛ̀ɛ̀/ furniture

ནང་ཆུ་ /nəŋcu/ inland water

ནང་ཆོས་ /naŋcöö/ Buddhism

ནང་ཇ་ /naŋca/ morning tea

ནང་འཇམ་ /naŋcam/ underwear

ནང་རྗེ་ /naŋce/ landlord, head of a household

ནང་རྟེན་ /naŋteen/ religious items

(statues, etc.) in a monastery/ temple

ནང་ལྟར་ /nantar/ like, according to ¶ *gnas tshul de'i nang ltar* *according to that news (to what was in that news).*

ནང་བསྟན་ /nantεεn/ Buddhist teachings, Buddhism

ནང་འཐབ་ /nantəp/ sm. *nang 'khrug*

ནང་དག་ /nantaà/ internally clean/ pure

ནང་དུ་ /nantu/ within, inside of, among

ནང་དུ་ཉེན་ཁ་ /--ñεnqa/ domestic

ནང་དུ་འདྲེན་ /--teen/ sm. *nang 'dren byed*

ནང་དུ་བསྡུ་ /--tu/ va. to include in

ནང་དུ་ཡོད་པ་ /--yöpa/ sm. *nang yod*

ནང་དོན་ /nantöön/ 1. inner/ intrinsic meaning, inwardly, confidential, inner ¶ *yi ge 'di'i nang don mi 'ga' zhig gis ma gtogs go rtogs yong gi ma red* *Only a few people will understand the inner meaning of this writing.* ¶ *'di nang don gyi skad cha red mi la ma shod* *This is confidential. Don't tell others.* ¶ *phyi ltar grogs po'i rnam pa bstan nas nang don rbad de 'gal zla red* *Outwardly they acted like friends but inwardly they are completely the opposite.* 2. content ¶ *'thab 'dzing gi nang don ldan pa'i glu gzhas* *songs with militant content* sm. *nang gsal*

ནང་དོན་བཀའ་མོལ་ /--qamöö/ secret/ covert talks/ negotiations

ནང་དོན་བུའུ་ཁང་ /--+ch.+qhaan/ Ministry of the Interior

ནང་དོན་རང་དབང་རང་བཙན་ /--ranwaan rantsεεn/ internal autonomy

ནང་འདུམ་ /nəntum/ internal settlement/ reconciliation

ནང་འདྲེན་ /nanteen/ importation; va. *--byed* to import

ནང་འདྲེན་སྒོ་ཁྲལ་ /--qotεε/ import duty

ནང་འདྲེན་ཕྱིར་གཏོང་ /--chir toon/ importing and exporting

ནང་འདྲེན་ཚོང་ཟོག་ /--tshonsɔɔ/ import goods

ནང་སྡོད་ཕྱི་མི་ /nantöö chimi/ foreign settlers, aliens

ནང་ན་ /nanna/ sm. *nang du*

ནང་ནད་ཚན་ཁག་ /nannεὲ tshenqaa/ department of internal medicine

ནང་ནས་ /nannεὲ/ from within/ inside

ནང་པ་ /nanpa/ Buddhist

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ /--sankεὲpεε chöö/ sm. *nang pa'i chos*

ནང་པའི་ཆོས་ /nanpεε chöö/ Buddhism

ནང་པའི་རིང་ལུགས་ /--rinluu/ sm. *nang pa'i chos*

ནང་པར་ /nanpar/ every morning

ནང་སྙིགས་/nancññ/ interior, inner part/ section, mainland

ནང་པ་ /nanpa/ 1. Buddhist 2. morning

ནང་བློན་ཁང་ /nanlöön qhaan/ Cabinet Ministers, Cabinet Ministry

ནང་འབར་ཆས་འཁྲུལ་/nanpar+ch./ locomotive

ནང་འབར་འཕྲུལ་འཁོར་/--thüüqöö/ internal-combustion engine

ནང་འབར་མ་འཁོར་ /nanpar maqöö/ sm. *nang 'bar 'phrul 'khor*

ནང་སྦྱོང་ /nancoon/ rehearsal, practice, drill; va. --*byed* to rehearse, to practise, to drill

ནང་མ་ /nanma/ 1. inside 2. sm. *nang tsag* 3. a type of song (in Tibet)

ནང་མའི་འཁྱིལ་འཁོར་/nanmee kinqöö/ tire

ནང་མི་/nənmi/ family members ¶ *nga'i khyim der nang mi lnga yod There are five people in my family.*

ནང་མིག་/nənmii/ apartment, room

ནང་མོ་ /nanmo/ morning

ནང་ཞུག་/nən.uu/ complaining

ནང་ཚྭག་ /nantsaà/ close friends

ནང་ཚ་ /nantsa/ family

ནང་ཚག་ /nantsaà/ sm. *nang tsag*

ནང་ཚགས་ /--/ sm. *nang tsag*

ནང་ཚང་ /nantsaan/ household

ནང་ཚང་གཉིས་ /--ñii/ husband and wife

ནང་ཚན་ /nantseen/ part of a whole, internal part/ section

ནང་ཚུད་ /nəntsüü/ within, in ¶ *zla ba brgyad kyi nang tshud tshar dgos red It has to be finished in eight months.*

ནང་ཚུལ་ /nəntsüü/ sm. *nang logs kyi gnas tshul*

ནང་ཚོང་ /nantsoon/ internal trade/ commerce

ནང་འཚོང་ /--/ sm. *nang tshong*

ནང་མཛོད་ /nantsöö/ scarf (ceremonial/ complimentary)

ནང་འཛིང་ /nəntsiin/ internal quarrel/ fight

ནང་གཞིས་ /nanšii/ home and estate/ land, property

ནང་བཞིན་ /nənšiin/ like, in the same way as ¶ *'di nang bzhin like this*

ནང་ཟིང་ /nənsiin/ internal disorder

ནང་བཟན་ /nanseen/ 1. household, servants 2. clerks in traditional Tibetan government

ནང་ཡོང་ /nanyoon/ import ¶ *nang yong dngos rdzas import goods*

ནང་ཡོང་མང་བ་ /--manwa/ import surplus

ནང་ཡོད་ /nanyöö/ internal, inner, inside

ནང་ཡོད་རྒྱུ་རྐྱེན་ /--kukeen/ inner factor/ cause

ནང་ཡོད་འགལ་བ་ /--qɛɛwa/ inner contradiction

ནང་ཡོད་འབྲེལ་བ་ /--teewa/ internal relations/ connections

ནང་རུབ་ /nəŋrup/ morning and evening, dawn and dusk

ནང་རུལ་ /nəŋrüü/ disloyal, traitorous

ནང་རུལ་པ་ /--pə/ traitor

ནང་རོལ་ /naŋröö/ sm. *nang logs*

ནང་ལ་ /naŋla/ sm. *nang du*

ནང་ལས་ /naŋlɛɛ̀/ housework; va. --*byed* to do housework

ནང་ལོགས་ /naŋlɔ̂ɔ̂/ inside, inner, internal ¶ *kho khang pa'i nang logs la 'dug He is inside the house.*

ནང་ལོགས་ཀྱི་སྐམ་ས་ /--qi qāmsa/ inland, hinterland

ནང་ལོགས་ཀྱི་ཆུ་བོ་ /--qi cūwo/ inland river

ནང་ལོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ /--qi nēētsüü/ inside story

ནང་ལོགས་ཀྱི་མཚོ་ /--qi tshō/ inland sea

ནང་ལོགས་ཀྱི་མཚེའུ་ /--qi tshēwu/ inland lake

ནང་ཤ་ /naŋša/ lining

ནང་ཞུགས་སུ་གཏོང་ /nəŋšuùsu tōōn/ va. to cede, to surrender up, to make over, to convey

ནང་ཤུན་ /nəŋšüün/ inner rind/ peel/ skin

ནང་བཤུགས་ /nəŋšuù/ private deal/ trade; va. --*gtong* to make a private deal, to do private business

ནང་སོག་ /naŋsɔ̂ɔ̂/ Inner Mongolia

ནང་སྲིད་ /nəŋsii/ internal affairs

ནང་སྲིད་ཁང་ /--qaàn/ sm. *nang srid las khung*

ནང་སྲིད་བློན་ཆེན་ /--lōnceen/ Internal/ Interior/ Home Minister

ནང་སྲིད་ལས་ཁུངས་ /--lèèquùn/ Ministry of Internal Affairs

ནང་གསལ་ /naŋsɛɛ/ according to, as written in ¶ *chings yig de'i don tshan dang po nang gsal according to the first article of the treaty*

ནང་གསེད་ /naŋseè/ sm. *nang gses*

ནང་གསེས་ /naŋseè/ 1. sub-unit, part, category, heading, sub-title 2. an internal/ local unit/ category/ part

ནང་གསེས་ལེ་ཚན་ /--letseen/ sub-heading

ནད་ /nɛɛ̀/ disease, illness, sickness; vi. --*na*; --*'phog*; --*mnar* to be/ get sick

ནད་ཀྱི་འབྱུང་གཞི་ /--qi chunši/ pathogen

ནད་ཀྱིས་མནར་ /--qi nār/ vi. to be/

get sick

ནད་སྐྱེས་འབུ་ཕྲ་ /nɛɛkeè putə/ bacteria

ནད་ཁང་ /nɛɛqaan/ abbr. of *nad pa'i sdod khang*

ནད་ཁྲི་ /nèèti/ bed for patients

ནད་འཁྱོགས་ /nɛɛ̀ khõõ/ vi. to endure ¶ *rgya dmar gyi dka' sdug tshad med btang ba nad ma 'khyogs par bod mi mang po rang shi rgyab pa red Many Tibetans committed suicide as they were unable to endure the sufferings inflicted by the Red Chinese.*

ནད་དགོངས་ /nɛɛqoòn/ sick leave

ནད་འགོག་ནུས་ཤུགས་ /nɛɛnqõõ nüüšuù/ immunity from disease

ནད་འགོས་ /nɛɛ̀ qöö/ vi. to catch an illness/ disease

ནད་ཅན་ /nɛɛcɛɛn/ ill, sick

ནད་བཅོས་ /nɛɛcöö/ medical treatment

ནད་བཅོས་མཁས་པ་ /--qhɛɛpa/ medical specialist

ནད་བཅོས་ཞབས་འདེགས་རུ་ཁག་ /--šɛɛntep ruqaà/ medical service team

ནད་ལྗིད་པོ་ /nɛɛ̀ ciipu/ severe/ serious illness

ནད་རྙིང་ /nèèñiŋ/ chronic illness/ ailment

ནད་རྟགས་ /nɛɛtaà/ symptom

ནད་བརྟག་ཉན་བྱེད་ /nɛɛtə ñɛnceè/ stethoscope

ནད་ཐུབ་ས་བོན་ /nèètup sāpöön/ disease-resistant seed

ནད་ཐོ་ /nɛɛto/ medical history/ record

ནད་དུག་ /nèètuù/ virus

ནད་ན་ /nɛɛ̀ na/ see *nad*

ནད་མནར་ /nɛɛnar/ illness

ནད་པ་ /nɛpa/ patient, sick person

ནད་པ་རྨས་པ་ /--mɛɛpa/ sick and wounded

ནད་པའི་སྡོད་ཁང་ /nɛpɛɛ töqaan/ hospital ward

ནད་པའི་སྡོད་ཤག་ /--töšaà/ sm. *nad pa'i sdod khang*

ནད་འཕོག་ /nɛɛ̀ phõõ/ vi. to become sick

ནད་བྲང་ /nɛɛtaàn/ sm. *nad pa'i sdod khang*

ནད་འབུ་ /nèènpu/ germs, bacteria

ནད་འབུ་ཕྲ་མོ་ /--thāmo/ microbe, virus

ནད་མུག་འཁྲུག་གསུམ་ /nèèmuù thūqsum/ the three: sickness, famine and war

ནད་མེད་ /nɛɛmeè/ well, healthy

ནད་ཚ་ /nɛɛtsa/ fever

ནད་ཚུལ་ /nèètsüü/ nature/ character of an illness/ disease

ནད་གཞི་ /nèèši/ 1. cause of disease/ illness 2. illness, sickness ¶ *kho nad gzhi ljid po 'dug He has a serious illness.* va. -- *phog* to fall ill

ནད་གཞི་ཉན་ཆས་ /--ñεnceè/ stethscope

ནད་གཞི་བརྟག་དཔྱད་ /--tāqcεὲ/ diagnosis; va. --*byed* to diagnose

ནད་ཟུག་ /nε̂ε̂suù/ ache, pain

ནད་ཡམས་ /nεεyam/ disease, epidemic, plague

ནད་གཡོག་ /nεεyΩ̃Ω̃/ nurse; va. --*byed* to nurse, to work as a nurse

ནད་གཡོག་མ་ /--ma/ sm. *nad g.yog*

ནད་གཡོག་སློབ་གྲྭ་ /--lāpta/ Nursing School

ནད་རིགས་ /nε̂ε̂riì/ diseases

ནད་རིགས་སྔོན་འགོག་ /--ŋõnqΩ̃Ω̃/ inoculation

ནད་རིམས་ /nε̂ε̂rim/ epidemic

ནད་རོ་ /nεεro/ sm. *nad rnying*

ནད་རླངས་ /nεεlan/ germs

ནད་ལོག་ /nεεlΩ̃Ω̃/ relapse (illness); vi. --*rgyag* to have a relapse

ནད་སངས་ /nεὲ saàn/ vi. to recover from illness, to be cured

ནད་སེལ་ /nεεsel/ medicine, drugs

ནད་སྲིན་ /nεsöön/ sm. *nad 'bu*

ནད་སྲིན་ཕྲ་མོ་ /--thāmo/ sm. *nad 'bu phra mo*

ནད་གསོ་ /nεεso/ convalescence; va. --*byed* convalesce

ནད་གསོ་ཁང་ /--qhāān/ sanitorium

ནན་ /nεn/ abbr. of *nan tan*

ནན་བསྐུལ་ཆེན་པོ་ /nε̂nqüü chēmpo/ emphatically, insistingly ¶ *nan bskul chen pos brjod pa red (He) said it emphatically.*

ནན་ཁྲང་ /ch./ c. Nanchang

ནན་ཁྲང་ཁྲོས་ལངས་ /--wöölaàn/ The Nanchang Uprising

ནན་གྱིས་ /nεnqiì/ sm. *nan tan gyis*

ནན་ཅིན་ /ch./ c. Nanking

ནན་ཏན་ /nεntεεn/ 1. emphatically ¶ *ya lan tan cig sprad dgos (We) have to answer (them) back emphatically.* 2. serious, severe, firm ¶ *tha tshig nan tan a serious warning* 3. precise, careful, cautious, sober, serious

ནན་ཏན་གྱིས་ /--qiì/ emphatically, firmly, forcefully, earnestly ¶ *khos gnas tshul 'di nan tan gyis bshad pa red He stressed (said emphatically) this news.*

ནན་གཏན་ /--/ sm. *nan tan*

ནན་འདྲི་ /nε̂nti/ questioning, interrogating; va. --*byed* to question/ interrogate

ནན་པོ་ /nεnpo/ sm. *nan tan*

ནན་ཚིག་བརྡ་ཡིག་ /nε̂ntsii tǝyii/ urgent notice

ནན་ཟབ་ /nε̂nsǝp/ sm. *nan tan*

ནན་ལིང་རི་བོ་ /ch.+riwu/ Nan-ling Mountains

ནན་བརྗོད་ /nεnšεὲ/ stress, emphasis; va. --*byed* to stress/ emphasize (verbally)

ནན་སི་ལ་ཧྥུའུ་/ch./ Yugoslavia

ནན་ཧའེ་རྒྱ་མཚོ་/ch.+katso/ The South China Sea

ནམ་ /nam/ 1. question particle for words ending in *'n'* ¶ *kho slob grwa nas thon nam Did he graduate from school?* 2. when, whenever ¶ *khong bod nas nam phebs sam When did he come from Tibet?* ¶ *tshogs 'du nam tshogs skabs 'whenever there (was) a meeting* 3. "or" particle for words ending in *'n'*

ནམ་མཁའ་/namqa/ sky

ནམ་མཁའ་དབྱལ་བའི་ཞེན་ཤུགས་/--ṭɛɛpɛɛ ŋərs̆uù/ sky high enthusiasm

ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ས་གཞི་རྡུལ་དག་/--yātaà sə̄s̆i tüütaà/ without any doubts (lit. the sky cleared of smoke and the earth cleared of dust)

ནམ་མཁའི་ཁམས་/namqɛɛ qhàam/ sm. *nam mkha'i gnas tshul*

ནམ་མཁའ་གནས་ཚུལ་/--nē̈ētsüü/ celestial phenomena, the heavenly bodies

ནམ་མཁའི་གནས་ཚུལ་སྟོན་བྱེད་འཕྲུལ་ཆས་/--nē̈ētsüü tönceè ṭhüücē̈è/ planetarium

ནམ་མཁའ་དབྱིངས་ /--yìŋ/ air space

ནམ་གང་ /namqaàn/ last day of Tibetan month

ནམ་དགུང་ /nəmquun/ night

ནམ་རྒྱུན་ /nəmküün/ usual, customary ¶ *kho tsho nam rgyun slob grwar 'gro gi yod pa red They usually go to school.*

ནམ་རྒྱུན་དང་མི་འདྲ་བ་ /--tə mintəwə/ unusual, abnormal

ནམ་རྒྱུན་ཚོགས་རྒྱུད་དམག་དཔུང་ /--tsə̄q-tsüù mə̄qpuùn/ regular army

ནམ་སྟོད་ /namtöö/ first half of the night

ནམ་དུས་ /nəmtüü/ 1. season, time of the year 2. when

ནམ་པར་ /nampar/ bh. number

ནམ་ཕྱེད་ /namce/ midnight

ནམ་སྨད་ /nammɛɛ/ second half of the night

ནམ་ཞར་ /namšaa/ always, all the time, whenever

ནམ་ཞིག་ /namšiq/ once, one day, at one time

ནམ་རྡ་ /namta/ 1. season 2. climate

ནམ་བཟའ་ /namsa/ clothes (h)

ནམ་ཡང་ /namyaŋ/ 1. (with neg.) never ¶ *bod gzhung nas chings yig 'di ngos len nam yang gnang med The Tibetan government has never accepted this treaty.* 2. (with positive) always ¶ *dus nam yang whenever*

ནམ་ཡང་མི་འཇིག་པ་/-- miciqpə/ undying, immortal

ནམ་ཡིན་རུང་ /nam yinruŋ/ whenever

ནམ་ལངས་ /namlaàn/ daybreak, dawn

ནམ་ལངས་སྐར་མོས་འགེབས་/--pārmöò qep/

to conceal something that can't be concealed (lit. to cover up dawn with one's palm)

གནམ་གཤིས་ /nəmšii/ sm. *gnam gshis*

ནམ་གསལ་ /namsɛɛ/ sm. *nam langs*

ནའང་ /naaŋ/ sm. *kyang*

ནན་སི་ལ་ཧྥུ་ /ch./ Yugoslavia

ནར་ /nar/ vi. to get stretched

ནར་འགྱངས་ /narkaŋ/ postponement, delay; va. --*byed* to postpone, to delay

ནར་གཏོང་བྱེད་ /natoon cheè/ va. to do/ provide something until a need is satisfied (i.e. without fixed limit)

ནར་འཐེན་ /nar thēn/ va. to extend, to put off, to suspend

ནར་མར་ /naamar/ continuous

ནར་མོ་ /narmo/ sm. *nar gzugs*

ནར་གཟུགས་ /nərsuù/ oval, oblong, elliptical

ནས་ /nɛè/ 1. by (sm. *gis*) ¶ *bod gzhung nas gzhung 'di ngos len ma byas pa red The Tibetan government didn't recognize this government.* 2. from ¶ *khang pa'i nang nas from inside the house* 3. barley 4. (vb.+--) having done verbal act (see *ste*) ¶ *kha lag zas nas 'dir yong ba red After (they) ate (they) came here.*

ནས་ཆང་ /nɛɛcaan/ barley beer

ནས་ལྗང་ /nɛɛncaan/ barley (plant)

ནས་སྙེ་ /nɛɛñe/ ears of barley

ནས་ཕུབ་ /nèèpup/ barley chaff

ནས་ཕྱེ་ /nèèci/ barley flour

ནས་འབྲུ་ /nèèntu/ sm. *nas*, 3

ནས་ཞིང་ /nèèšiin/ barley field

ནས་བཟུང་ /nèèsuùn/ from then on, ever since ¶ *1965 lo'i dpyid ka nas bzung from the spring of 1965 onwards*

ནས་ཡོས་ /nɛɛyöö/ popped/ puffed barley

ནི་ /ni/ as for (indicates subject) ¶ *'di ni nga'i red As for this, it is mine.*

ནིམ་བུ་ /nimpu/ lemon

ནིའུ་ཏི་ལི་ /niu tili/ c. New Delhi

ནིའུ་ཡོ་ /niu yo/ c. New York

ནུ་སྐྱེས་ /nukeè/ sm. *nu zho*

ནུ་ཏོག་ /nutöò/ nipple

ནུ་བོ་ /nuwu/ younger brother

ནུ་མ་ /numə/ breasts; va. --*ster* to nurse a child

ནུ་མོ་ /numu/ younger sister

ནུ་ཚི་ /nutsi/ fermented milk

ནུ་ཞོ་ /nušo/ mother's milk

ནུ་ཞོ་སྟེར་ཁང་ /--tērqaan/ nursing room for mothers

ནུ་ཤུབས་ /nušup/ brassiere

ནུ་སོར་ /nusöö/ nipple

ནུབ་ /nuù/ 1. west 2. vi. to sink, to disappear; to decline, to

collapse

ནུབ་ཁ་ /nupqə/ the last day, the end of the world

ནུབ་གླིང་ /nupliŋ/ the Western World

ནུབ་རྒྱ་མཚོ་ /nup katso/ Atlantic Ocean

ནུབ་རྒྱུད་ /nupküü/ western

ནུབ་ངོས་ /nupŋüü/ sm. *nub phyogs*

ནུབ་འཇར་མན་ /nup carmɛn/ West Germany

ནུབ་དེ་གོ་ /nup teqo/ sm. *nub 'jar man*

ནུབ་པ་མེད་པ་ /nupə meèpa/ everlasting

ནུབ་ཕྱོགས་ /nupcöö/ west, western direction ¶ *nub phyogs rgyal khab* the Western nations

ནུབ་ཕྱོགས་པ་ /nupcööpə/ westerner, Euro-American

ནུབ་བྱང་ /nupcaan/ northwest

ནུབ་མ་ /nupmə/ west

ནུབ་མོ་ /nupmu/ night

ནུས་ /nüü/ vi. to dare to ¶ *nga 'di byed nus kyi mi 'dug* I don't dare do this.

ནུས་འགན་ /nüüqèèn/ ability and responsibility ¶ *nus 'gan mthun po* abilities match responsibility

ནུས་སྟོབས་ /nüütöp/ strength, power, efficacy; efficiency ¶ *nga tsho'i nus stobs la dpags pa* in proportion to our strength

ནུས་སྟོབས་ཞན་པ་ /--šɛnpa/ weak, feeble

ནུས་མཐུ་ /nüütu/ sm. *nus pa*

ནུས་ལྡན་ /nüntèèn/ effective, powerful ¶ *mtshon cha nus ldan* an effective weapon ¶ *nus ldan gyis byas pa red* (They) did it effectively.

ནུས་པ་ /nüüpə/ 1. power, strength, force 2. effectiveness, efficacy, capableness ¶ *sman nus pa che shos yin* It is the most effective medicine.

ནུས་པ་ཅན་ /--cɛɛn/ capable, effective ¶ *kho ni nga'i las rogs nus pa can zhig yin* He is a capable helper.

ནུས་པ་བཏོན་ /--töön/ p. of *nus pa 'don*

ནུས་པ་ཐོན་ /--thöön/ vi. to be effective, to have an effect ¶ *srid jus des nus pa ma thon pa red* That policy wasn't effective.

ནུས་པ་ཐོན་སའི་འཕེན་ཐག་ /--thönsɛɛ phentaà/ effective range (of a gun)

ནུས་པ་འདོན་ /--töön/ va. to play a role in, to play a part in, to have an effect, to succeed ¶ *chu log 'gog pa'i nus pa phran bu bton pa red* It played a small part in preventing floods.

ནུས་པ་ཞན་པ་ /--šɛnpa/ low efficiency, inferior ability

ནུས་པོ་ /nüüpu/ sm. *nus ldan*

ནུས་སྤོབས་ /nüüpop/ power and confidence

ནུས་མེད་ /nüümeè/ ineffective, weak, impotent, incapable

ནུས་བརྩོན་ /nüütsüün/ efficiency,

capability, effectiveness

ནུས་རྩལ་ /nüütsèè/ talent, ability, capability

ནུས་ཚད་ /nüütsèè/ capacity, level of ability/ efficiency ¶ *'bum 2 dwangs snyigs 'byed thub pa'i nus tshad byung ba red (They) achieved a capacity of being able to define 200,000.* ¶ *rang skya pher nges nus tshad thon pa zhig ma byung na unless (we) attain the capacity of being able to stand on our own two feet*

ནུས་རླབས་ཕོག་པ་ /nüüləp phøøpa/ induction (electric)

ནུས་ཤུགས་ /nüüšuù/ 1. strength, power ¶ *thon skyed kyi nus shugs productive power* va. --*'don* to bring forth/ use (one's) power/ strength 2. capacity, potential

ནུས་ཤུགས་གང་ཡོད་དོན་ /--qhanyöö töön/ va. to spare no efforts, to make every endeavor, to go to all lengths

ནུས་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་ /--chēru tōōn/ va. to intensify

ནུས་ཤུགས་ཡོད་རྒྱུ་རྩལ་སྒྲུགས་བྱེད་ /--yöqu tsèètuù cheè/ sm. *nus shugs gang yod 'don*

ནུས་ཤུགས་ལྷག་མ་ /--lhāàma/ surplus energy/ strength

ནེ་ཀོ་ /ch./ the Cabinet

ནེ་སྒོར་ /neqɔɔ/ Nepalese rupees

ནེ་ཐང་ /netaan/ meadow, grassland, lawn

ནེ་པ་ལ་ /nepala/ Nepal ¶ *ne pa la'i rgyal po'i rgyal khab the Kingdom of Nepal*

ནེ་པ་ལི་ /nepali/ Nepalese

ནེ་པཱལ་ /nepal/ Nepal; Nepalese

ནེ་ཕ་ /nepa/ NEFA (North-East Frontier Area)

ནེ་ཙོ་ /netso/ parrot

ནེ་ཝེ་ /newe/ mason's trowel; va. -- *rgyag* to plaster

ནེ་ལེ་ /nele/ mouse-hawk

ནེ་གསིང་ /nèsiin/ sm. *ne thang*

ནེག་སོན་ /neqson/ Nixon

ནེན་ /neen/ sm. *len*

ནེམ་ནེམ་ /nemnem/ vi. to fall through, to collapse

ནེའུ་སྟང་ /newu taàn/ sm. *ne'u zla*

ནེའུ་ཛི་ལེན་ཊ་ /newu silɛntə/ New Zealand

ནེའུ་ཟླ་ /newuntə/ contemporary; friend of the same age

ནེའུ་ལེ་ /newuli/ weasel

ནེའུ་གསིང་ /newu siŋ/ sm. *ne thang*

ནེར་ /ner/ vi. to sink

ནེཧ་རུ་ /neru/ Nehru

ནོ་ནོ་ /nono/ older brother

ནོ་ཝེ་ /ch./ Norway

ནོ་ཡོན་ /noyöön/ noble, lord

ནོ་རོ་དམ་སི་ཧ་ནུག་ /norotəm sihənəq/ Prince Sihanouk

(Cambodia)

ནོག་ /nΩq/ hump (of camel)

ནོག་ཅན་ /nΩqcɛɛn/ dark/ deep in color

ནོག་པོ་ /nΩqpo/ sm. *nog can*

ནོང་ /noon/ sometimes used as present form of *nongs*

ནོངས་ /noon/ vi. to err, to make a mistake

ནོངས་སྤྱོད་ /nooncöö/ mistaken/ erronious behavior, misdeed, error

ནོངས་བཤགས་ /noonšaà/ apology, admittance of error; va. --*phul* (h) to apologise, to admit one's errors ¶ *lam nor du phyin par nongs bshags phul ba red (He) apologised for going on the wrong path.*

ནོད་ /nöö/ va. to receive/ obtain instruction (usu. religious)

ནོན་ /nöön/ va. to subdue, to suppress, to control, to handle ¶ *khos phrug gu non pa ma red He can't control children.*

ནོན་ཆུང་ /nüncuun/ faded, lusterless

ནོན་པོ་ /nömpo/ firm, aggressive

ནོམ་ : p.ནོམས་ /nom/ 1. vi. to enjoy, to take pleasure in 2. va. to seize, to keep, to hold 3. va. to smell, to sniff

ནོམ་པུ་ /nompu/ satisfied, content

ནོམས་ /noom/ p. of *nom*

ནོའུ་ཏའི་ /ch./ glutinous rice

ནོར་ /nΩΩ/ 1. vi. to err, to make a mistake ¶ *kho'i skad cha de-'ang nor ba red His statement is also wrong.* 2. wealth, possessions

ནོར་སྐལ་ /nΩrqɛɛ/ inheritance, share/ portion of wealth

ནོར་འཁྲུལ་ /nöönṭüü/ error, mistake

ནོར་གླིང་ /nörliŋ/ abbr. of *nor bu gling kha*

ནོར་རྒྱས་ /nΩrkɛɛ̀/ abundance, plenty

ནོར་ཅན་ /nΩΩcɛɛn/ wealthy, rich

ནོར་བཅོས་ /nΩΩcöö/ correction; va. --*byed* to correct (errors/ mistakes)

ནོར་བཅོས་རེའུ་མིག་ /--riu mii/ errata

ནོར་ཕན་པ་ /nΩrñɛnpa/ useful, helpful

ནོར་གཉེར་ /nΩΩñer/ steward, overseer, manager

ནོར་རྟགས་ /nΩrtaà/ sign/ symbol used to note an error

ནོར་དོན་ /nΩΩtöön/ financial affairs

ནོར་བདག་ /nΩΩtaà/ wealthy man, capitalist

ནོར་ལྡན་ /nontɛɛn/ sm. *nor can*

ནོར་ཕྱུགས་ /nööcuù/ cattle, livestock

ནོར་བེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་ /nopee sitii sentaà/ Nobel Peace Prize

ནོར་བུ་ /nööpu/ 1. jewel, precious thing 2. magic weapon, talisman 3. common name

ནོར་བུ་གླིང་ཁ་ /--liŋqə/ summer palace of Dalai Lama

ནོར་བུ་སྔོན་པོ་ /--ŋōmpo/ sapphire

ནོར་བུ་ལྗང་ཁུ་ /--cəŋqu/ emerald

ནོར་བུ་གསེར་པོ་ /--sēepo/ topaz

ནོར་མི་ཉན་པ་ /nΩΩ miñèènpə/ useless

ནོར་མཛོད་ /nòòntsöö/ treasury, storehouse (for valuables)

ནོར་རྫས་ /nΩΩtsεε/ property, wealth, possessions, goods

ནོར་ཝེ་ /ch./ Norway

ནོར་ཤུགས་ /nòòšuù/ 1. financial strength/ power/ force 2. financial capacity

ནོར་སིང་ཧོམ་ /nòòsiŋ hōm/ nursing home

ནོར་སྲིད་ /nòòsiì/ finance

ནོར་སྲིད་ཀྱི་ཁ་སྣོན་ /--qi qhānöön/ subsidy, grant

ནོར་སྲིད་ཀྱི་མཚེལ་ཡིག་ /--qi tshēeyii/ financial deficit

ནོར་སྲིད་ཀྱི་སྲིད་ཇུས་ /--qi sīcuù/ financial policy

ནོར་སྲིད་ཁུར་པོ་ /--qhūrpu/ financial burden

ནོར་སྲིད་ཁང་ /--+ch./ finance department/ office/ section

ནོར་སྲིད་ཉོ་ཚོང་ /--ñitsuuŋ/ financial commerce

ནོར་སྲིད་པུའུ་ /--+ch./ Ministry of Finance

ནོར་སྲིད་ཚོང་དོན་ཐིང་ /--tshōŋtön+ch./ Finance and Commerce Department/ Office/ Section

ནོར་སྲིད་ལམ་ལུགས་ /--ləmluù/ financial system

ནོར་གསར་ /nΩrsaa/ newly rich

ནོར་བསྲིས་ /nòòsiì/ parsimony, thrift, economy

ནོར་ལྷ་ /nΩrlha/ god of wealth/ money

ནོས་ /nöö/ sm. *nod*

གནག་ཁྱུ་ /nəqku/ hard of livestock/ cattle

གནག་པ་ /nāqpa/ black

གནག་ཕྱུགས་ /nəqcuù/ cattle, livestock

གནག་རྫི་ /nəqtsi/ herdsman, shepard

གནག་སེམས་ /nāqsem/ evil, wicked, sinister

གནག་ལྷས་ /nāqlhεε/ cattle shed, barn

གནང་ /nāaŋ/ 1. va. to give (h of *byed*) ¶ *Khong gis phag dngul zhe drag gnang song He gave a lot of money* (h). 2. used to make nh. verbs honorific (vb.+*pa/ba*+--) ¶ *khong gis bstan pa gnang song He showed it* (h).

གནང་སྐྱེས་ /nāŋkeè/ gift, present; prize, reward (h)

གནང་སྒོ་ /nāŋqo/ work, activity (h)

གནང་ཆ་ /nāŋca/ sm. *gnang skyes*

གནང་ཚུགས་ /nāŋcΩΩ/ method, means (h)

གནང་བ་ /nāŋwa/ bh. approval, consent, permission; va. --*zhu* to ask for approval/ consent/ permission; vi. --*thob* to obtain

approval/ consent/ permission

གནང་འབྱོར་ /nāŋcΩΩ/ sent and received (h) ¶ *khong gi phyag bris gnang 'byor la* to a letter (he sent and) I received

གནང་སྐྱིན་ /nəŋciin/ sm. *gnang skyes*

གནང་མཛོད་ /nāŋtsεε/ sm. *gnang*

གནངས་ /nāà/ the day after tomorrow

གནངས་ཉིན་ /nənñiin/ sm. *gnangs*

གནད་ /nεε/ 1. key/ main point, significance, importance, essence ¶ *'di gnad la ga re yod pa red* What is the significance of this? 2. vi. to cost ¶ *khyi 'dir ga tshod gnad kyi 'dug* How much does this dog cost?

གནད་ཁག་ /nεεqaà/ sm. *gnad 'gag*

གནད་འཁེལ་ /nεεqee/ accurate ¶ *brdar sha gnad 'khel ba zhig gcod thub mkhan* ones able to make accurate judgment

གནད་འཁྲིད་ /nēēṭii/ lecture

གནད་ཀལ་ /nεεqεε/ importance

གནད་ཀོང་ /nεεqoon/ price, worth

གནད་འགག་ /nēnqaà/ crux of a matter, key to a situation, important thing, focus, significance ¶ *mi mngon pa'i gnad 'gag* covert focus/ significance

གནད་འགག་ཅན་ /--cεεn/ sm. *gnad 'gag chen po*

གནད་འགག་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ important, critical, consequential ¶ *'char gzhi 'di gnad 'gag chen po zhe drags 'dug* This plan is very important.

གནད་འགག་མེད་པ་ /--meepa/ unimportant, insignificant

གནད་འགངས་ /nēnqaàn/ sm. *gnad 'gag*

གནད་བསྒྱུར་ /nēēkur/ translating the essence/ important parts

གནད་ཅན་ /nεεcεεn/ important, consequential, significant ¶ *khong gsum la gnad can gyi go gnas yod kyang* even though those three had important positions

གནད་གཅིག་ཐོན་ /nēēciq tōō/ va. to make/ affect a breakthough

གནད་ཆེ་ /nεεce/ important, consequential, significant, major ¶ *gnad che'i bzo las thon rdzas* major industrial products

གནད་ཆེ་ས་ /nεε chēsa/ important/ key point, main aspect

གནད་ཆེན་ /nεεceen/ sm. *gnad che*

གནད་ཆེན་པོ་ /nεε chēmpo/ sm. *gnad che*

གནད་ཆེའི་ས་བཅད་ /nεεcεε sapcεε/ important/ major/ consequential items or factors

གནད་བསྟུན་ /nēētüün/ skillful, clever, ingenious

གནད་ཐབས་ /nεεtəp/ new or better techniques

གནད་དུ་འཁེལ་ /nεεtu qhēē/ vi. to be accurate/ precise/ exact

གནད་དོན་ /nɛ̄ɛ̄tȫȫn/ 1. question, problem, matter ¶ *zhing pa'i gnad don de* the peasant question 2. importance, significance ¶ *chu'i gnad don thag gcod byed nas* having decided on the significance of water

གནད་དོན་ངོ་མ་ /--ŋoma/ essence, nature

གནད་བསྡུས་ /nɛ̂ɛ̂tüü/ summary, abstract, abridgment, synopsis, key points

གནད་བསྡུས་རྩ་ཚིག་ /--tsətsii/ outline, sketch, abstract, summary, synopsis

གནད་འབིགས་ /nɛ̂ɛ̂npii/ incisive

གནད་འཕྲོད་ /nɛ̄ɛ̄tȫȫ/ appropriate, good, just right ¶ *ya lan gnad 'phrod* an appropriate response

གནད་སྨིན་ /nɛ̂ɛ̂miin/ effective

གནད་ཟིན་ /nɛ̂ɛ̂siin/ excerpt; va. --*byed* to excerpt

གནད་ཡོད་ /nɛɛyȫȫ/ important ¶ *gnad yod mi sna* an important person

གནན་ /nɛ̄ɛ̄n/ f. of *gnon*

གནམ་ /nām/ 1. sky 2. atmosphere, air

གནམ་སྐུད་ /nəmqüü/ antenna

གནམ་ཁ་ཞེང་ /nām qhāseŋ/ sky, heavens

གནམ་ཁུང་ /nəmquùn/ sm. *gnam kha zheng*

གནམ་གང་ /nāmqaàn/ the thirtieth day of a Tibetan month

གནམ་གྲུ་ /nəmṭu/ airplane, aircraft; va. --*gtong* to fly an airplane

གནམ་གྲུ་ཆགས་ས་ /--chāāsa/ bh. sm. *gnam gru thang*

གནམ་གྲུ་ཐང་ /--thāān/ airfield, airport

གནམ་གྲུ་འབབ་ཐང་ /--pəptaan/ sm. *gnam gru thang*

གནམ་གྲུ་འབབ་ས་ /--pəpsə/ sm. *gnam gru thang*

གནམ་གྲུ་འབབ་སའི་གྲུ་གཟིངས་ /--pəpsèè thusiin/ aircraft carrier

གནམ་གྲུ་འབབ་སའི་དམག་གྲུ་ /--pəpsèè məqṭu/ sm. *gnam gru 'bab sa'i gru gzings*

གནམ་གྲུའི་གནོད་འགོག་ /nəmṭüü nȫnqΩΩ/ air defense

གནམ་གྲུའི་ལམ་ཁ་ /--lamqaà/ air route

གནམ་གྲུའི་ལམ་ཐིག་ /--ləmtii/ air route

གནམ་གྲུར་ཡིབ་ཁང་ /nəmṭuu yipquùn/ air raid shelter

གནམ་དགུང་ /nəmquun/ midnight

གནམ་རྒྱ་ས་རྙི་ /nāmka sāñi/ surrounded by difficulties (lit. nets in the sky and snares on the ground)

གནམ་སྒོ་ /nāmqo/ a skylight

གནམ་སྒྲོགས་ /nāmkΩΩ/ anti-aircraft gun

གནམ་ངན་ /nāmŋɛɛn/ natural calamity

གནམ་ལྕགས་ /nāmcaà/ thunderbolt

གནམ་ལྕགས་སྐུད་ /nām cəəqùù/ sm. *gnam skud*

གནམ་སྟོང་ /nāmtoŋ/ sm. *gnam gang*

གནམ་བལྟས་ /nāmtɛɛ/ looking up to; va. --*byed* to look up to

གནམ་ཐང་ /nāmtaan/ 1. abbr. *gnam gru 'bab thang* 2. clear sky, good weather

གནམ་ཐོག་འཕེན་ས་ /nāmtöö phēnsa/ drop zone

གནམ་མཐའ་མཚོ་གཏིང་ /nāmta tshōtiŋ/ the four corners of the earth, the ends of the earth

གནམ་དྭངས་པོ་ /nām thaŋpo/ good/ clear weather

གནམ་དུ་གཤེགས་ /nəmtu šeq/ vi. to die (h)

གནམ་གདུགས་ /nəmtuù/ parachute; va.--*mchong* to parachute

གནམ་བདག་གི་ཆོས་ལུགས་ /nāmtaà qi chūluù/ Roman Catholic Religion

གནམ་བདེ་ /nāmte/ heavenly

གནམ་བདེ་སྒོ་མོ་ཆེ་ /--qomoce/ Tien-an-min gate (Peking)

གནམ་པོ་ /nāmpo/ honest, open, frank

གནམ་དབྱིངས་ /nəmyin/ sky

གནམ་དམག་ /nāmmaà/ airforce

གནམ་ཚིག་ཁང་ /nəmtsii qhaan/ observatory

གནམ་མཚན་ /nāmtsɛɛn/ weather condition, climate

གནམ་མཚོ་ /nāmtso/ Namtso Lake (Tengri Nor)

གནམ་ཞི་ /nāmta/ sm. *gnam gshis*

གནམ་འོག་ /nāmwöö/ the world (lit. under the sky)

གནམ་འོག་གཅིག་ཏུ་ /--ciqtu/ sm. *gnam 'og yongs su*

གནམ་འོག་ཡོངས་སུ་ /--yoŋsu/ to everyone, universal (lit. to all under the sky)

གནམ་རིག་ /nəmrii/ astronomy

གནམ་རིག་གི་ཉེ་མཁོ་རྒྱང་ཤེལ་ /--qi ñeeqo kanšee/ astronomical telescope

གནམ་རིག་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ /--tāqcɛɛ qhaan/ observatory

གནམ་རིག་བརྟག་དཔྱད་འཕྲུལ་ཆས་ /--tāqcɛɛ thüücèè/ astronomical instruments

གནམ་ལངས་ /nāmlaàn/ sm. *nam langs*

གནམ་ལོ་གསར་པ་ /nāmlo sāapa/ new year

གནམ་ལོ་གསར་ཚེས་ /--sāatseè/ New Year's Day

གནམ་གཤིས་ /nəmšii/ climate, weather

གནམ་གཤིས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་ /--qi chākeen/ climatic conditions

གནམ་གཤིས་ཀྱི་རིག་པ་ /--qi riqpə/ meteorology

གནམ་གཤིས་སྔོན་བསྒྲགས་ /--ŋöntaà/ weather forecast

གནམ་གཤིས་སྔོན་བསྒྲགས་པ་ /--ŋöntaqpa/ weather forecastor, meteorologist

གནམ་གཤིས་སྔོན་བརྡའི་འཕྲུལ་འཁོར་ /--ŋöntεε thüüqöö/ weather forecasting machine

གནམ་གཤིས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ /--tāqcεὲqhaan/ weather station, meteorological station

གནམ་གཤིས་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་མཁན་ /--tāqcεὲ cheñεen/ meteorologist

གནམ་གཤིས་དྲོ་གྲང་གི་ཚད་ /--thotan qi tshεὲ/ temperature (of the atmosphere)

གནམ་གཤིས་གནས་ཚུལ་ /--nēētsüü/ weather condition

གནམ་གཤིས་ལས་དོན་ /--lεεtöön/ meteorological work

གནམ་གཤིས་ས་ཚིགས་ /--sətsii/ sm. *gnam gshis brtag dpyad khang*

གནམ་ས་ /nāmsa/ sky and earth

གནམ་ས་མགོ་རྡིང་ལོག་ /--qotin lõõ/ sm. *gnam sa g.yo ba*

གནམ་ས་ཟླ་ལོག་འགྱུར་བ་ /--lāõõ kurwə/ sm. *gnam sa g.yo ba*

གནམ་ས་གཡོ་བ་ /--yōwa/ startling the universe, incredible, world shaking ¶ *gnam sa g.yo ba'i le dbar 25,000 gi rgyang bskyod byas nas* having made the 25,000 li world shaking "Long March"

གནམ་སའི་ཁྱད་པར་ /nāmsεε khεεpar/ worlds apart

གནམ་སའི་དམག་ཤུགས་ /nāmsεε təqšuù/ air and ground power

གནམ་སོ་ /nāmso/ sm. *gnam po*

གནམ་ལྷ་ /nāmlha/ god, deity

གནམ་ཨ་སྔོན་ /nām āŋön/ the blue sky

གནའ་ /nā/ sm. *gna' snga mo*

གནའ་སྔ་མོ་ /--ŋāmo/ ancient times, antiquity

གནའ་གཏམ་ /nātam/ old/ ancient saying

གནའ་དུས་ /nətüü/ ancient times, antiquity

གནའ་དུས་ཀྱི་ཆ་ལུགས་ /--qi chəluù/ ancient fashion/ style

གནའ་དཔེ་ /nāpe/ classical proverb/ saying

གནའ་པོ་ /nāpo/ primeval, ancient, classical ¶ *gna' po'i nags tshal* primeval forest ¶ *gna' po'i mkhar grong* ancient city

གནའ་བོ་ /nāpo/ sm. *gna' po*

གནའ་བོའི་རྩོམ་རིག་ /nāpöö tsūmrii/ classical literature

གནའ་བོའི་གསུང་རབ་ /--sūŋrəp/ classical reference/ book

གནའ་མོ་ /nāmo/ ancient, classical ¶ *gna' mo'i grong khyer ancient city*

གནའ་མོའི་རོལ་མོ་ /nāmöö röömo/ classical music

གནའ་རྫས་ /nātsεε/ antiques, curios

གནའ་རྫས་ཞིབ་དཔྱོད་ /--šipcüü/ sm. *gna' rdzas la rtog zhib*

གནའ་རྫས་ལ་རྟོག་ཞིབ་ /--la tōqšip/ archaeology

གནའ་རྫས་ལ་རྟོག་ཞིབ་མཁས་པ་ /--la tōqšip qhεεpa/ archaeologist

གནའ་རྫས་བཤམས་སྟོན་ཁང་ /--šāmtöön qhāān/ museum

གནའ་ཟོག་ /nāsɑɑ/ sm. *gna' rdzas*

གནའ་ཟོག་ཞིབ་དཔྱོད་ /--šipcüü/ sm. *gna' rdzas la rtog zhib*

གནའ་བཟང་དེང་སྤྱོད་ /nāsan thencöö/ using the old traditions for the present age

གནའ་རབས་ /nərəp/ ancient, antique, paleo-, classical ¶ *gna' rabs mi'i rigs rig pa paleo-anthropology*

གནའ་རབས་ཀྱི་བར་དུས་ /--qi phərtüü/ medieval period, the Middle Ages

གནའ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ /--qi lukǜü/ ancient history

གནའ་རབས་མིའི་རིགས་རིག་པ་ /--mii riq riqpə/ paleo-anthropology

གནའ་ལུགས་ /nəluù/ classical, ancient customs ¶ *gna' lugs zhabs bro classical dance*

གནའ་སྲོལ་ /nāsöö/ sm. *gna' srol*

གནས་ /nεε/ 1. place, site 2. vi. to exist ¶ *bod rgyal khab kyi chab 'og tu gnas yod pa red It existed as a subject of Tibet.* 3. va. to live, to stay ¶ *nga 'dir lo gnyis gnas pa'i ring while I was staying here for two years* 4. vi. to cost ¶ *deb 'dir sgor mo gnyis gnas kyi yod pa red This book costs two dollars.*

གནས་སྐབས་ /nεεqəp/ temporary, for the time being, provisional

གནས་སྐབས་ཀྱི་ཐབས་ཚུལ་ /--qi thəp-tsüü/ temporary arrangement/ measure

གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒྲིག་ཡིག་ /--qi süüyii/ provisional regulation/ measure

གནས་སྐབས་ཆུ་རགས་ /--chūraà/ coffer-dam

གནས་སྐབས་བརྟན་པ་ /--tεnpa/ temporary stability

གནས་སྐབས་དམག་མཚམས་འཇོག་ /--məq-tsām cɑɑ/ va. to make a temporary truce/ armistice/ ceasefire

གནས་སྐབས་སྲིད་གཞུང་ /--siišun/ provisional government

གནས་སྐོར་ /nεεqɑɑ/ pilgrimage, va. --*la 'gro* to go on pilgrimage

གནས་སྐོར་བ་ /nεεqɑra/ pilgrims, people on pilgrimage

གནས་ཁང་ /nɛ̄ɛ̄qaan/ house, dwelling

གནས་འཁོད་ /nɛɛ̄qöö/ residing, living, va. --*byed* to live, to inhabit ¶ *der dmag mi gsum stong tsam gnas 'khod byed bzhin yod kyang* *eventhough about 3,000 soldiers resided there*

གནས་འཁོད་པ་ /nɛ̄qööpa/ resident, settler, inhabitant ¶ *rdor gling du gnas 'khod pa* *residents of Darjeeling*

གནས་འཁོད་བཞུགས་སྒར་ /nɛ̄qöö šu-qaa/ settlement ¶ *bod mi gnas 'khod bzhugs sgar so sor* *at each of the Tibetan settlements*

གནས་གོང་ /nɛɛqoòn/ price, value ¶ *gnas gong che ba'i dngos po* *expensive/ valuable things*

གནས་གླ་ /nɛ̄ɛ̄la/ rent, room fee

གནས་འགྱུར་ /nêêkur/ transformation, transmutation

གནས་ཆ་ /nɛ̄ɛ̄ca/ steadiness

གནས་ཆུང་ཆོས་རྒྱལ་ /nêêcuun chökɛɛ/ Nechung oracle (the State Oracle of Tibet)

གནས་ཆེན་ /nɛ̄ɛ̄ceen/ c. Benares

གནས་མཆོག་ /nɛɛcɔɔ/ holy land/ place, place of pilgrimage

གནས་མཇལ་ /nɛ̄ncɛɛ/ sm. *gnas skor*

གནས་རྟེན་ /nɛ̄ɛ̄teen/ base, station ¶ *mtsho dmag gi gnas rten* *naval base*

གནས་སྟངས་ /nɛ̄ɛ̄taàn/ status, situation, condition

གནས་ཐབས་བྱེད་ /nêêtəp cheè/ va. to preserve, to maintain

གནས་དུས་ /nêêtüü/ times and circumstances

གནས་དུས་བཟང་བསྟུན་གྱིས་ /--santüün kii/ in accordance with appropriate times and circumstances

གནས་སྡོད་ /nɛɛtöö/ living, residing; va. --*byed* to live, to reside ¶ *a rir gnas sdod byed mkhan tshos* *by those living in America*

གནས་ནས་དབྱུང་ /nɛɛ nɛɛ yün/ sm. *gnas dbyung gtong*

གནས་པོ་ /nɛɛpo/ innkeeper; host

གནས་སྤར་ /nɛɛpar/ promotion; va. --*stsal* to promote

གནས་སྤོ་ /nɛɛpo/ emigrating, moving residence; va. --*byed* to emigrate, to move/ change (residence)

གནས་སྤོར་ /nɛɛpɔɔ/ sm. *gnas spo*

གནས་སྤོས་ /nɛɛpöö/ sm. *gnas spo*

གནས་སྤོས་ཡུལ་མི་ /nɛɛpöö yüümi/ settler, immigrant, emigrant, colonist

གནས་ཕྱོགས་ /nɛɛcɔɔ/ position, point-of-view ¶ *srid don gyi gnas phyogs* *political point-of-view*

གནས་འཕྲིན་ /nêêṭiin/ letter, newsletter

གནས་བབ་ /nêêpəp/ position, situation, condition, occasion ¶ *'thab jus kyi gnas bab* *strate-*

gic position

གནས་བབ་ངན་པ་ /--ŋɛnpa/ inferior situation/ condition

གནས་བབ་ཞན་པ་ /--šɛnpa/ sm. *gnas bab ngan pa*

གནས་དབྱུང་ /nêêyuùn/ demotion, expulsion; va. --*gtong* to demote, to expell, to depose, to remove

གནས་དབྱུངས་ /--/ sm. *gnas dbyungs*

གནས་འབེབས་ /nɛɛ pɛp/ va. to settle down

གནས་མང་གྲངས་ཀ་ /nɛɛmaŋ thaŋqa/ many-digited number

གནས་མལ་ /nɛɛmɛɛ/ place to stay at, dwelling

གནས་མིང་ /nêêmiŋ/ place name

གནས་མེད་ /nɛɛmeè/ homeless

གནས་མེད་འཁྱམས་པོ་ /--khampo/ destitute and homeless

གནས་མེད་ཡུལ་འཁྱར་ /--yüükar/ sm. *gnas med 'khyams po*

གནས་མོ་ /nɛɛmo/ inkeeper (female); hostess

གནད་རྨོ་ /nɛɛmo/ grandmother

གནད་ཚང་ /nɛɛtsaan/ 1. hotel, inn 2. bh. wife ¶ *gnas tshang bu mo wife and daughter*

གནད་ཚད་ /nɛɛtsɛɛ/ level ¶ *yon tan gnas tshad educational level*

གནས་ཚུལ་ /nêêtsüü/ 1. conditions, circumstances, situation ¶ *zhan lnga'i gnas tshul dngos su rtog zhib byas pa red (They) investigated first-hand the conditions in the five districts.* 2. news, issue ¶ *deng skabs a mi ri ka nang gnas tshul che shos dmag 'khrug gsar pa 'di red These days the biggest news in America is the new war.*

གནས་ཚུལ་བསྒྲགས་ /--thaà/ va. to report

གནས་ཚུལ་ངོ་མ་ /--ŋoma/ real facts, true situation

གནས་ཚུལ་དངོས་གཞི་ /--ŋüüši/ sm. *dngos tshul ngo ma*

གནས་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ /--tõrtüü/ news summary

གནས་ཚུལ་ཞུ་ /--šu/ va. to report, to give an account

གནས་ཚུལ་ཞུ་ཡིག་ /--šuyii/ message, note, report

གནས་ཞུའི་རྩོམ་རིག་ /nêêšüü tsömrii/ reportage

གནས་གཞི་ /nêêši/ base ¶ *mtsho dmag gnas gzhi naval base*

གནས་གཞིའི་ས་ཁུལ་ /nêêšii səqüü/ base area, base

གནས་བཞུགས་ /nêêšuù/ resident (h) ¶ *ldi lir gnas bzhugs sku tshabs the representative who resides in Delhi*

གནས་བཙོད་བདེ་པོ་ /nɛɛsöö tepo/ contended, happy

གནས་ཡུལ་ /nêêyüü/ location, site,

place ¶ *bkod 'doms khang gi gnas yul 'di red This is the location of the command house.*

གནས་ལུགས་ /nɛ̂ɛ̂luù/ situation, condition ¶ *nub e shi ya'i gnas lugs the West Asian situation* ¶ *zhing pa'i las 'gul gyi gnas lugs mang po de many of the conditions of the peasant movement*

གནས་ས་ /nɛ̄ɛ̄sa/ sm. *gnas yul*

གནས་སུ་གྱུར་ /nɛ̄ɛsu kar/ vi. to come to a state of, to come to be ¶ *mu ge dang nad kyis mnar ba'i gnas su gyur ba red (They) came to be oppressed by disease and famine.*

གནས་སུ་འཇོག་ /--cɔ̄ɔ̄/ va. to place/ put in a position or state ¶ *me go'i mi nag por dpung byed pa'i ngo tsha khrel med kyi gnas su 'jog gi yod pa red (They) are placing (themselves) in the shameless position of attacking the American Negroes.*

གནས་སུ་བཞག་ /--šaa/ p. of *gnas su 'jog*

གནོག་ /nɔ̄ɔ̄/ profit ¶ *gnog chung small profit*

གནོང་ /nōŋ; nɔ̄ɔ̄n/ 1. guilt, guilt feelings ¶ *gnong ngos len byed du 'jug pa red (They) made them admit (their) guilt.* 2. vi. to feel remorse/ guilt feelings/ sorrow

གནོང་མེད་ /nōŋmeè/ 1. guiltless 2. remorseless, sorrowless

གནོང་བག་ /nōŋpaà/ remorse, guilt feelings, sorrow

གནོང་ལེན་ /nōŋ len/ va. to feel remorse/ guilt/ sorrow

གནོད་ /nöö/ 1. harm, injury, damage 2. sm. *gnod skyel*

གནོད་སྐྱེལ་ /--kēē/ va. to harm, to injure, to damage

གནོད་སྐྱོན་ /nöököön/ harm, injury, damage, misfortune, disaster; va. *--byed; --gtong* to harm/ injure/ hinder/ damage, to cause misfortune/ disaster ¶ *dgon pa'i nang logs la gnod skyon btang med (They) haven't harmed the inside of the monastery.*

གནོད་སྐྱོན་ཆེན་པོ་གསུམ་ /--chēmpo sūm/ ch. slog. "the three great evils" (illiteracy, superstition, uncleanliness)

གནོད་བསྐྱལ་ /nöö kɛɛ/ p. of *gnod skyel*

གནོད་འགལ་ /nöönqɛɛ/ sm. *gnod pa*

གནོད་འགོག་ /nönqɔɔ/ prevention of harm/ injury; va. *--byed* to prevent harm/ injury

གནོད་དོགས་ /nöötɔɔ/ suspicion of danger/ harm

གནོད་པ་ /nööpa/ harm, injury; va. *--skyel* to harm, to injure

གནོད་པའི་ནུས་པ་ /nööpɛɛ nüpə/ harmful function/ force, negative function/ force

གནོད་བྱ་ /nööca/ harmful/ injurious deeds

གནོད་འབུ་ /nüünpu/ harmful/ injurious insects

གནོད་མེད་སྨྲ་བ་ /nöömeè mawa/ the theory of harmlessness

གནོད་ཚབས་ /nöötsəp/ sm. *gnod 'tshe*

གནོད་འཚེ་ /nöötse/ harm, injury, damage; encroachments; va. --*byed; --gtong; --skyel* to harm, to injure, to damage; to violate, to encroach upon

གནོད་གཞི་ /nüüši/ harm, injury, damage, hurt; va. --*byed* to harm, to injure, to damage, to hurt

གནོད་གཞི་རྩ་གཏོར་ /--tsätɔɔ/ ch. slog. annihilation of the four pests (fly, mosquito, rat, bed-bug)

གནོད་ལན་ /nöölɛɛn/ revenging a harm/ injury; va. --*'jal* to revenge a harm/ injury

གནོད་སེམས་ /nöösem/ malevolent/ malicious/ injurious thoughts, ill will, rancour

གནོན་ : p. མནན་ /nöön/ va. to press down, to compress, to stamp on, to oppress, to subdue, to supress, to repress

གནོན་རྟགས་ /nöönteq/ compressor, press machine

གནོན་ཐུབ་ /nüntup/ compressive strength

གནོན་བྱེད་འཕྲུལ་འཁོར་ /nüncee thüüqöö/ sm. *gnon stegs*

གནོན་བཙིར་ /nüüntsii/ 1. pressing, compression ¶ *gnon btsir gyi leb leb bzos pa red (They) flattened it by pressing on it.* va. --*byed* to press, to compress 2. oppression; va. --*byed; --gtong* to oppress ¶ *go min tang log spyod srid gzhung gis nga tshor gnon btsir byed pa red The Koumintang Reactionary Government oppressed us.*

གནོན་ཚད་མཐོན་པོ་ལས་བརྒལ་བ་ /nöön-tsɛɛ thönpo lɛɛ qɛɛpa/ super-high pressure

གནོན་ཤུགས་ /nüünšuù/ pressure, compulsion

གནོན་ཤུགས་འཁོར་ལོ་ /--qhölo/ presser

གནོན་གསོག་ /nöönsɔɔ/ sm. *mnan gsog*

མནག་ : p. མནགས་ /naq/ vi. to endure, to suffer, to tolerate

མནགས་ /--/ p. of *mnag*

མནན་ /nɛɛn/ p. of *gnon*

མནན་བཙིར་ /nɛ̄ntsir/ sm. *gnon btsir*

མནན་གསོག་ /nɛnsɔɔ/ hoarding up, storing up, cornering the market; va. --*byed* to hoard, to store up, to corner the market

མནབ་ : p. མནབས་ /nəp/ va. to put on, to wear

མནབ་རྩལ་ /nəptsɛɛ/ food; snack

མནབ་རུང་ /nəprun/ wearable, fit to be worn

མནབས་ /nəp/ p. of *mnab*

མནམ་ /nām/ vi. to smell

མནའ་ /nā/ oath, pledge, vow; va. --*skyel; --bzhag* to take an oath, to swear, to vow; va. --*sgog* to make/ force to take an oath/ pledge/ vow; va. --*za* to disregard/ renege on an oath/ pledge/ vow

མནའ་སྐྱེལ་ /nā kee/ see *mna'*

མནའ་སྐྱེལ་དམ་བཅའ་ /nākee tamca/ sm. *mna'*

མནའ་བསྐྱལ་ /nā kεε/ p. of *mna' skyel*

མནའ་གན་ /nāqεεn/ treaty, agreement

མནའ་གྲོགས་ /natɔɔ/ ally, allied/ sworn friend ¶ *rlabs che ba'i mna' grogs su'i len (our) great ally, the Soviet Union*

མནའ་སྒྲོག་ /nāqɔɔ/ see *mna'*

མནའ་མཐུན་ /nətüün/ alliance, league, union

མནའ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ /--kèèqəp/ allied states/ countries

མནའ་མཐུན་ཆིངས་ཡིག་ /--chiŋyii/ alliance ¶ *ri me dmag don mna' mthun chings yig Japan-U.S. Military Alliance*

མནའ་མཐུན་པ་ /--pə/ an ally

མནའ་མཐུན་དཔུང་ཚོགས་ /--pūŋtsöö/ sm. *mna' mthun dmag dpung*

མནའ་མཐུན་དམག་དཔུང་ /--məqpuùn/ allied forces

མནའ་མཐུན་ཚོགས་ /--tshɔɔ/ sm. *mna' mthun*

མནའ་འབྲེལ་ /nāntee/ alliance, league, union, federation ¶ *rlabs po che'i krung su'u mna' brel the great Sino-Soviet alliance* ¶ *bzo zhing mna' 'brel alliance of workers and peasants*

མནའ་འབྲེལ་གི་གཙོ་བོ་ /--qi tsōwo/ leader among allies

མནའ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ /--kèèqəp/ allied states/ countries

མནའ་འབྲེལ་དམག་དཔུང་ /--məqpuùn/ allied forces/ troops

མནའ་མ་ /nāma/ bride; va. --*gtong* to send as a bride; va. --*len* to take as a bride; va. --*log* to get divorced (lit. bride returns)

མནའ་མ་ཆུང་གསོ་ /--chūŋso/ child bride

མནའ་མའི་སྐལ་དངོས་ /nāmεε qεεŋöö/ dowry

མནའ་མེད་ཁྲེལ་མེད་ /nāmeè theemeè/ sm. *mna' med dge med*

མནའ་མེད་དགེ་མེད་ /--qemeè/ treacherous, deceitful, two-faced, unscrupulous

མནའ་ཚིག་ /nətsii/ oath, covenant, vow

མནའ་ཞུགས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ /nəsuu citüü /keeqəp/ union republic

མནའ་བཞག་ /nā saa/ see *mna'*

མནའ་ཟ་ /nā sa/ see *mna'*

མནའ་ཟ་དགེ་བཅོམ་ /nāsa qecom/ sm. *mna' med dge med*

མནའ་བཟའ་དགེ་བསྐུར་ /nāsa qekur/ sm. *mna' med dge med*

མནའ་ཤུལ་གྲགས་ཅན་ /nəsüü thaqcεεn/ historical interest/ fame

མནར་ /nār/ vi. to be oppressed (by/ with), to be afflicted, to be tortured, to suffer, to be tormented ¶ *bkres ltogs dka' sdug gis mnar ba'i skabs at the time when they were oppressed with hunger and difficulties*

མནར་གཅོད་ /nārcöö/ oppression, torture; va. --*byed;* --*gtong* to oppress, to torture, to beat

མནར་བརྡུང་ /nərtuùn/ sm. *mnar gcod*

མནར་བ་ /nārwa/ suffering, oppression, torment

མནར་སེམས་ /nārsem/ oppressive, cruel

མནལ་ /nεε; ñεε/ sleep (h); va. --*bzim;* --*khug* to fall asleep (h); va. and vi. --*sad* to wake up (h)

མནལ་ཆག་སྐྱོན་ /nεεcɔɔ kööн; ñεεcɔɔ köön/ vi. to doze off (h)

མནལ་ལྟས་ /nεεtεὲ; ñεεtεὲ/ sm. *mnal lam*

མནལ་ལབ་ /nεεləp; ñεεləp/ sleep talk (h)

མནལ་ལམ་ /nεεlam; ñεεlam/ dream (h)

མནལ་སད་ /nεε sεὲ; ñεε sεὲ/ va. to wake up (h)

མནུན་ /nüün/ va. to suckle, to nurse

མནོ་ : p. མནོས་ /nō/ va. to think, to consider

མནོ་བསམ་ /nōsam/ thoughts; va. --*gtong* to think, to consider; vi. --*'khor* to come to mind, to have a thought

མནོག་ /nɔ̂ɔ/ profit, gain

མནོག་ཆུང་ /nôqcuun/ small profit/ gain; insignificant, trifling

མནོག་ཆེ་ /nōqche/ big profit/ gain; important, significant

མནོང་ /nōn/ sm. *gnong*

མནོལ་གྲིབ་ /nüüṭip/ sm. *mnol ba*

མནོལ་བ་ /nööwa/ dirty, filthy

མནོལ་རི་ /nüüri/ sm. *mnol ba*

མནོས་ /nöö/ p. of *mno*

རྣ་ /nā/ abbr. of *rna ba*

རྣ་ཁུང་ /nəquun/ ear hole/ cavity

རྣ་རྒྱན་ /nākεεn/ earring, ear ornament

རྣ་རྒྱབ་ཀྱི་ལྷགས་པ་ /nəkəp qi lhāqpa/ id. a matter of no concern

རྣ་རྒྱུད་ /nəküün/ oral tradition

རྣ་ཆ་ /nāca/ sm. *rna rgyan*

རྣ་མཆོག་ /nāmcɔɔ; āmcɔɔ/ ear

རྣ་མཆོག་འཇམ་པོ་ /--campo/ quiet

རྣ་མཆོག་ཚ་པོ་ /--tshāpo/ noisy

རྣ་ལྟག་གི་བསིར་བུ་ /nātaà qi sirpu/ sm. *rna rgyab gyi lhags pa*

རྣ་ཐོད་ལ་ /nātöö la/ Natula Pass (between Sikkim and Tibet)

རྣ་གདུབ་ /nətup/ earring

རྣ་སྦབས་ /nāpap/ earwax

རྣ་བ་ /nāwaa; āmcoò/ ear

རྣ་བ་སླ་པོ་ /--lāpo/ gullible

རྣ་ཞབས་ /nəšəp/ sm. *rma shal*

རྣ་རོ་ /nāro/ sm. *na ro*

རྣ་ལུང་ /nəluŋ/ handle of a vessel

རྣ་ཤལ་ /našɛɛ/ ear lobe

རྣ་གཞོག་ /našɵɵ̀/ sm. *rma shal*

རྣ་སྲུན་པོ་ /nā sümpu/ noisy, irritating (to the ear)

རྣག་ /nāà/ pus; vi.--*rgyag* to become pussy, to fester

རྣག་ཁྲག་ /nāqṭaà/ pus and blood

རྣག་རྒྱག་ /nāà kaà/ sm. *rnag*

རྣག་ཅན་ /nāqcɛɛn/ having pus, purulent

རྣག་ཐོག་གཙགས་འཁེལ་ /nāqtɵɵ̀ tsəqqee/ id. to hit the nail on the head (lit. to pierce the pus with a needle)

རྣག་འདྲེན་ /nāà theen/ va. to draw/ drain pus

རྣག་འབུར་ /nəŋpur/ abscess

རྣག་འབྲུམ་ /nəŋṭum/ sm. *rnag 'bur*

རྣག་སྨིན་ /nəŋmiin/ ripe with pus

རྣག་འཛག་ /nāà tsaà/ sm. *rnag 'dren*

རྣག་གསོག་ /nāà sɵɵ̀/ vi. to fester, to fill with pus

རྣང་ : p. བརྣངས་ /nāŋ/ vi. to be choked/ shut off/ clogged/ obstructed

རྣང་རྐྱལ་ /nāŋqɛɛ/ sm. *rnang ma*

རྣང་ཐོག་འདེབས་ལས་ /nāŋtɵɵ̀ teplɛɛ̀/ bund/ mound planting

རྣང་མ་ /nāŋma/ bund, ridge, mound (around agricultural plots)

རྣང་མར་ཆུ་འདྲེན་ /nāŋmaa chūteen/ irrigation by plots (surrounded by bunds/ mounds)

རྣང་མིག་ /nəŋmii/ bunded/ ridged field

རྣམ་ /nām/ honorific term used for second and third person ¶ *'brug rgyal mchog dang phyi blon rnam gnyis dbar between the two, the King of Bhutan and the Foreign Minister*

རྣམ་ཀུན་ /nəmqüün/ usually, always ¶ *rnam kun dang 'dra ba as usual, as always*

རྣམ་གྲངས་ /nāmṭaŋ/ item, kind, category, species, class ¶ *thon skyed kyi rnam grang 602 six hundred and two kinds of products* ¶ *ltad mo'i rnam grangs program for a show* va.--*'god* to enumerate, to display, to set out in order

རྣམ་གྲོལ་ /nāmṭɵɵ/ nirvana

རྣམ་འགྱུར་ /nəmkur/ appearance, look, attitude, posture ¶ *pha yul gyi rnam 'gyur gsar pa the new appearance of the fatherland*

རྣམ་རྒྱལ་ /nāmkɛɛ̀/ 1. complete victory 2. name of Sikkimese royal family

རྣམ་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་ཞིབ་རིག་དཔལ་མཛོད་ཁང་ /nāmkεε phȫö qi širiì pēntsȫö qhāān/ The Namgyal Institute of Tibetology (Gangtok, Sikkim)

རྣམ་རྒྱས་ /nāmkεὲ/ abundant

རྣམ་རྟོག་ /nāmtɔ̄ɔ/ 1. superstition 2. complete understanding/ cognition/ discrimination

རྣམ་རྟོག་ཅན་ /--cεεn/ superstitious

རྣམ་ཐར་ /nāmthar/ biography, story; va. --*'khrab* to stage/ perform a story

རྣམ་ཐར་མདོར་བསྡུས་ /--tȫrtüü/ abridged biography/ story

རྣམ་དག་ /nāmtaà/ pure, perfect, correct

རྣམ་པ་ /nāmpa/ 1. type, kind, variety, form ¶ *rnam pa rgya che ba'i bza' chas phal pa foodstuffs of many varieties* 2. situation, condition, circumstances ¶ *dbul shing rjes su lus pa'i rnam pa bsgyur pa red (They) transformed the conditions of poverty and backwardness.* 3. face, look, appearance ¶ *dmag don gra sgrig byas par ma dga' ba'i rnam pa bstan pa red (They) showed (the appearance of) dislike for the military preparations.* 4. you (pl), they (h) ¶ *grogs po rnam pa lhan rgyas la zhu rgyu to all you friends (of mine) (h)*

རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ /--qūntu/ always, in every respect/ way ¶ *dus dang rnam pa kun tu mi dmangs kyi khe phan la bsam blo gtong gi yod pa red (They) always think about the benefit (interests) of the people.*

རྣམ་པ་འགྱུར་ /--kur/ vi. to change in appearance, to change form, to metamorphize, to become changed (of situations)

རྣམ་པ་ངེས་ཅན་ /--ŋeecεεn/ definite/ fixed form

རྣམ་པ་སྟོན་ /--tȫön/ sm. *rnam pa bstan*

རྣམ་པ་བསྟན་ /--tεεn/ va. to show a sign, to manifest the appearance (of) ¶ *ma'or ngo rgol byed rgyu'i rnam pa bstan gyi yod pa red (They) are showing signs of revolting against Mao.*

རྣམ་པ་དང་ནང་དོན་ /--tha nantȫön/ form and content

རྣམ་པ་འདྲ་བ་ /--tawa/ same appearance, uniform (appearance)

རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ /--nātsɔ̄ɔ/ various kinds/ types, all sorts of

རྣམ་པ་བཟུང་ /--suùn/ va. to take the appearance/ form (of) ¶ *ngal rtsol pa dkyus ma zhig gi rnam pa bzung ba red (They) took the appearance of common workers.*

རྣམ་པར་ /nāmpar/ completely, perfectly, in all/ every way, entirely

རྣམ་པར་རྒྱལ་ /--kεε/ vi. to be (completely) victorious, to win

རྣམ་པར་རྟོག་ /--tɔ̄ɔ/ complete understanding/ cognition

རྣམ་པར་དག་པར་ /--taqpar/ sm. *rnam dag*

/--yē/ va. to sort, to classify

རྣམ་དཔྱོད་ /nāmcöö/ understanding, knowledge, discrimination, discernment, judgement

རྣམ་འབྱེད་རིག་པ་ /nāmceè riqpə/ deductive method

རྣམ་གཞག་ /nāmšaà/ principle ¶ *yig bskur rnam gzhag principles of letter-writing*

རྣམ་ཤེས་ /nāmšeè/ 1. soul, mind, consciousness 2. senses ¶ *lce'i rnam shes sense of taste*

རྣམ་ཤེས་ཙམ་སྨྲ་བ་ /--tsam māwa/ rationalism

རྣམ་བཤད་ /nāmšɛɛ/ 1. speaking or writing in detail 2. id. "on" (in titles) ¶ *lag len gyi rnam bshad "On practice"*

རྣམ་སྲོལ་ /nāmsöö/ sm. *lugs srol*

རྣམས་ /nām/ plural postposition ¶ *dmag mi rnams soldiers*

རྣལ་འབྱོར་པ་ /nēncΩΩpə/ yogi

རྣལ་འབྱོར་མ་ /--mə/ yogini

རྣོ་ /nō/ 1. adj. comp. of *rno po* 2. (with *mig*) pupil (of the eye)

རྣོ་ངར་ /nōŋar/ acute, sharp, powerful ¶ *'gal ba de nyin bzhin rno ngar che ru 'gro gi yod pa red The contradiction is becoming more acute daily.* ¶ *rno ngar che shos kyi mtshon cha the most powerful weapon*

རྣོ་ལྕགས་ /nōcaà/ sm. *ngar lcags*

རྣོ་ཆས་ /nōcɛɛ/ cutter, cutting instrument/ tool

རྣོ་བཏོན་ /nō töön/ p. of *rno 'don*

རྣོ་འདོན་ /nō töön/ va. to sharpen

རྣོ་པོ་ /nōpo/ sharp, keen ¶ *gri rno po sharp knife* ¶ *rig pa rno po keen intellect*

རྣོ་སྐྱུང་ /nō chūŋ/ va. to sharpen

རྣོ་བ་ /nōwa/ adj. comp. of *rno po*

རྣོ་འབིགས་ /nūmpiq/ drill, borer

རྣོ་མེད་ /nōmeè/ dull, blunt

རྣོ་ཟུར་ /nūsur/ acute angle

རྣོག་ : p. བརྣོགས་ /nΩΩ/ va. to conceal/ hide

རྣོན་པོ་ /nömpo/ sm. *rno po*

སྣ་ /nā/ 1. sm. *rna* 2. kind, variety ¶ *zas sna kinds of food*

སྣུ་ཁུ་ /nəqu/ sm. *sna khug*

སྣ་སྐད་ /nāqɛɛ/ nasal voice/ speech

སྣ་ཁ་ /nāqa/ variety, kind ¶ *deb sna kha mang po 'dug (There) are many kinds of books.*

སྣ་ཁ་འཛོམས་པོ་ /--tsompa/ sm. *sna 'dzoms*

སྣ་ཁག་ /nāqaà/ sm. *sna kha*

སྣ་ཁུག་ /nəquù/ nose; vi. --*rdab* to get disappointed (about something one felt sure)

སྣ་ཁུང་ /nəquun/ nostril

སྣ་ཁུང་གཅིག་ནས་དབུགས་གཏོང་བ་ /--ciq-neè uù toonpa/ ch. id. holding identical opinions (lit. breathing from one nostril)

སྣ་ཁོག་ /nāqΩΩ/ nasal cavity, inside

of nose

སྣ་ཁྲག་ /nāṭaà/ nose blood, nosebleed; vi. --*rgyag* to get a nosebleed; va. --*gcod* to stop a nosebleed

སྣ་ཁྲིད་ /nəṭii/ leadership ¶ *lin pi'o yi sna khrid 'og under the leadership of Lin piao* va. /nā ṭhii; --*byed*; --*gnang*/ *mdzad* to lead, to direct (h)

སྣ་དགུ་ /nəqu/ sm. *sna rgu*

སྣ་རྒུ་ /--/ various kinds/ types/ items

སྣ་རྒུ་ཚོང་ཁང་ /nəqu tshōŋqaan/ department store

སྣ་རྒྱུག་སྤྲད་ /nəkuù ṭεε/ va. to strike a blow on the nose (used to keep dogs away), to block, to halt ¶ *rgya dmar gyi khungs med skyon brjod la sna rgyug tsha thag chod gcig sprad pa red (They) struck a telling blow to Red China's baseless criticisms.*

སྣ་གཅིག་ /nəciq/ simple, not complex (lit. one kind)

སྣ་ལྕག་རྒྱག་ /nācaà kaà/ sm. *sna rgyug sprad*

སྣ་ཆམ་ /nācham/ nose cold

སྣ་ཆུ་ /nəcu/ nose mucus; vi. --*'don* to have a runny nose

སྣ་ཐ་ /nātaà/ snuff

སྣ་ཐག་ /nātaà/ lead rope tied to the nose of animals

སྣ་ཐུང་ཐུང་ /nā thūntuun/ quick tempered

སྣ་མཐོ་ལ་ /natōla/ Mt. pass on Sikkim-Tibet border

སྣ་དྲངས་ /nāṭaàn/ leader, guide

སྣ་འདྲེན་ /nānṭeen/ sm. *sna khrid*

སྣ་འདྲེན་གཅིག་འགྱུར་ /--cīqkuu/ united leadership

སྣ་ཕྱི་ /nəpci/ sm. *sna phyis*

སྣ་ཕྱིས་ /nəpcii/ handkerchief

སྣ་འཕྱིད་ /--/ sm. *sna phyis*

སྣ་ཕུག་ /nəpuù/ sm. *sna khung*

སྣ་པོ་ /nāpo/ leader, head, guide

སྣ་མའི་སྣ་ཚོགས་ /nāmεε nātsôô/ various kinds/ types

སྣ་མང་ /nāmaŋ/ complex, complicated, varied, diverse (lit. many kinds)

སྣ་མང་ངལ་རྩོལ་ /--ŋεεtsöö/ complex labor

སྣ་མང་བདག་གཉེར་ /--taqñee/ diversified economy/ ownership/ business

སྣ་མང་ཕུན་ཚོགས་ /--phūntsôô/ varied, diverse

སྣ་རྩེ་ /nātse/ tip of the nose

སྣ་ཚང་ /nātsaŋ/ all kinds/ varieties

སྣ་ཚོགས་ /nātsôô/ various kinds/ types ¶ *bza' btung sna tshogs various things to eat and drink*

སྣ་འཛོམས་ /nāntsom/ many kinds/ varieties

སྣ་འཛོམས་དུས་དེབ་ /--thüütep/ magazine, journal ¶ *sna 'dzoms dus deb khang magazine*

office/ company

སྣ་རིགས་ /nəriq/ kinds, variety

སྣ་རུ་ /nəru/ snuff box

སྣ་ལྷུད་ /nəlüü/ sm. *sna chu*

སྣ་ལ་འགྲོ་ /nāla to/ va. to go ahead/ in front

སྣ་ལེན་ /nāleen/ sm. *sne len*

སྣ་སུན་པོ་ /nā sūnpu/ sm. *rma sun po*

སྣ་བསུན་འཁེལ་ /nəpsüü khēē/ vi. to learn one's lesson, to get taught a lesson (slang)

སྣག་ /nāq/ abbr. of *snag tsha*

སྣག་རོང་ /nāqqoŋ/ sm. *snag bum*

སྣག་ཐིག་ /nəqtii/ ink blot/ stain

སྣག་བུམ་ /nəəpüün/ ink bottle/ holder

སྣག་སྨྱུག་ /nəəñuu/ ink and pen

སྣག་ཚ་ /nāqtsa/ ink

སྣག་རིས་ /nəqrii/ ink drawing

སྣང་ /nāŋ/ abbr. of *snang ba*

སྣང་ངོར་ /nāŋŋor/ sm. *snang ba*

སྣང་ཆུང་ /nəŋcuun/ low esteem/ regard; va. --*byed* to hold in low esteem/ regard ¶ *gung bran gyis chos la snang chung byed kyi yod pa red The communists have a low regard for religion.*

སྣང་ཆེན་ /nāŋceen/ high esteem/ regard; va. --*byed* to have high esteem/ regard

སྣང་འཆར་ /nāŋcar/ sm. *snang ba*

སྣང་བརྟག་ /nāŋtaa/ (--+neg.) without fear/ worry, confident ¶ *kho slob grwa 'gro yas la snang brtag mi 'dug He is not afraid of going to school.* ¶ *khyed rang 'di'i skor snang brtag mi dgos You don't have to worry about this.*

སྣང་དག་ /--/ sm. *snang brtag*

སྣང་བ་ /nāwaa/ 1. impression, feeling, sensation ¶ *gzhis chags la mthong dus bod la slebs pa'i snang ba byung When I saw the settlement I had the feeling of arriving in Tibet.* 2. attentiveness, interest ¶ *kho slob sbyong la snang ba mi 'dug He has no interest in studies.*

སྣང་བ་སྐྱིད་པོ་ /nāwaa kīpu/ carefree, happy-go-lucky, contented

སྣང་བ་གང་དྲན་ /--qhaŋtɛɛn/ as one feels/ wishes, whatever comes to mind, whatever one feels, undisciplined, impulsive, ad hoc ¶ *spyi khang tshang ma rgya dmar rang nyid snang ba gang dran ltar skyong gi yod pa red The communes were run as the Chinese wished.*

སྣང་བ་འཆར་ /--chār/ sm. *snang bar 'char*

སྣང་བ་བན་བུན་ /--pɛmpüün/ confused, blurred, indistinct

སྣང་བ་མེད་པ་ /--meepa/ sm. *snang med*

སྣང་བ་གཡེང་ /--yēŋ/ vi. to be amused (by) ¶ *rtse mor snang ba g.yeng nas being amused by playing games*

སྣང་བར་འཆར་ /nāŋwar chār/ vi. to get the impression/ feeling/ sensation ¶ *dpyid ka yin*

pa'i snang ba 'char byung (I) got *the feeling of spring.*

སྣང་བར་བཞག་ /--šaà/ va. to heed, to listen to, to pay attention to

སྣང་མེད་ /nāŋmeè/ careless, indifferent, unconcerned, neglectful ¶ *zhu 'bod de dag snang med du bzhag pa red* (They) *were indifferent to those appeals.* va. --*byed* to disregard, to be indifferent, to overlook, to neglect, to be unconcerned

སྣང་ཚུལ་ /nə̄ŋtsüü/ 1. appearance, look, ¶ *snang tshul bcos ma false appearance;* vi. --*'char* to show an appearance/ look 2. phenomenon, form

སྣང་གཡེལ་ /nāŋyee/ inattentive, lazy

སྣང་གསལ་ /nāŋsɛɛ/ bright, clear, shining

སྣད་ : p. བསྣད་ /nɛ̄ɛ̀/ va. to hurt, to harm, to injure

སྣབ་སྟུག་ /nəptuù/ sm. *snabs stug*

སྣབས་སྟུག་ /--/ nose mucus

སྣབས་ཕྱིས་ /nəpcii/ handkerchief

སྣབས་འཕྱི་ /nəpci/ sm. *snabs phyi*

སྣབས་ལུད་ /nəplüù/ spit and (nose) mucus

སྣམ་ /nām/ abbr. of *snam bu*

སྣམ་གོས་ /nāmqöö/ woolen dress

སྣམ་ཕྱིས་ /nəmcii/ bathroom, toilet

སྣམ་ཕྲུགས་ /nəmṭuù/ coarse/ rough woolen cloth

སྣམ་བུ་ /nəmpu/ woolen cloth, serge

སྣམ་སྦྱར་ /nāmcar/ monk's robe

སྣར་ : p. བསྣར་ /nār/ va. to stretch

སྣར་ཚམ་ /nārtsam/ a few, some

སྣལ་སྙིང་ /nɛ̄ɛ̄ñiŋ/ spindle

སྣལ་འཕར་ /nɛ̄mpar/ sm. *snal rnying*

སྣལ་མ་ /nɛɛma/ thread, yarn; textiles

སྣལ་མ་ཕྲ་བ་ /--ṭhāwa/ fine thread

སྣལ་མ་ཕྲ་བའི་འཁོར་ཁང་ /--ṭhāwɛɛ qhōōqaan/ spinning/ textile shop

སྣལ་མའི་བཟོ་ཁང་ /nɛɛmɛɛ soqaan/ textile plant

སྣུན་ : p. བསྣུན་ /nüün/ va. 1. to stick in, to prick 2. to suckle

སྣུབ་ : p. བསྣུབས་ /nūp/ 1. va. to destroy, to extinguish, to abolish, to annihilate 2. va. to sink (ships)

སྣུམ་ /nūm/ 1. oil 2. gasoline

སྣུམ་ཀོང་ /nūmqoon/ small bowl for burning oil

སྣུམ་དཀྲུམས་མ་ /nūm küümə/ low/ inferior grade oil

སྣུམ་ཁུལ་ /nūmqhüü/ oil field

སྣུམ་ཁྲོན་ /nūmṭüün/ oil well

སྣུམ་འཁོར་ /nūmqöö/ automobile

སྣུམ་འཁོར་ཏྲག་ /--ṭāq/ truck

སྣུམ་འཁོར་ཏྲག་སི་ /--ṭiqsi/ taxi

སྣུམ་འཁོར་གྱི་འདེད་གཡོག་པ་ /--qi te-yɦɦpa/ motor driver (as distinct from owner), chauffeur

སྣུམ་འཁོར་བུས་ /--pəs/ bus

སྣུམ་འཁོར་ཚོགས་སྡེ་ /--tshɦqte/ Motor Vehicle Board/ Bureau

སྣུམ་འཁོར་ཚོགས་སྡེའི་ཞིབ་དཔྱོད་པ་ /--sip-cüüpə/ Motor Vehicle Inspector

སྣུམ་འཁོར་ལམ་ཆེན་ /--lamceen/ motor highway

སྣུམ་འཁྱེར་གྲུ་གཟིངས་ /nūmkee thu-tsiin/ oil tanker

སྣུམ་རྒྱུའི་སྐྱེ་དངོས་ /nūmküü kēŋöö/ sm. *snum rgyu'i lo tog*

སྣུམ་རྒྱུའི་ལོ་ཏོག་ /nūmküü lotɦɦ/ oil-bearing crops

སྣུམ་ཅན་ /nūmcėėn/ oily, greasy

སྣུམ་རྗེན་ /nūmceen/ crude oil

སྣུམ་སྙིགས་ /nūmñiq/ asphalt, tar ¶ *snum snyigs kyi khrom lam asphalt paved street*

སྣུམ་གཏེར་ /nūmter/ oil mine, oil field

སྣུམ་གཏེར་ཆགས་རྒྱུལ་ /--chəqtsüü/ oil-bearing structure/ layer

སྣུམ་དྲི་ /nūmṭi/ oil smell

སྣུམ་གདོང་ /nūmtoŋ/ oil pipe/ pipe-line

སྣུམ་འདོན་བཟོ་པ་ /nūmtüün sopa/ oil worker

སྣུམ་འདྲེན་ལྕགས་མདོང་ /nūmṭeen cāq-toon/ sm. *snum mdong*

སྣུམ་ལྡན་ /nūmtėėn/ sm. *snum can*

སྣུམ་ལྡན་རྡོ་གཡམ་ /--toyam/ oil shale

སྣུམ་ལྡན་ཤོག་སྦྱིང་ /--šöqciŋ/ linoleum

སྣུམ་ནག་ /nūmnaà/ vegetable oil

སྣུམ་སྣག་ /--/ oil-ink

སྣུམ་པར་ /nūmpar/ mimeograph; va. -- *rgyag* to mimeograph

སྣུམ་པར་འཕྲུལ་ཆས་ /--ṭhüücėė̀/ mimeograph machine

སྣུམ་པོ་ /nūmpu/ 1. deep color 2. oily, greasy, fatty

སྣུམ་པག་ཅན་ /nūmpaàcεεn/ greasy, oily

སྣུམ་བྲིས་རི་མོ་ /nūmṭiì remo/ sm. *snum tshon ri mo*

སྣུམ་སྦུག་ /nūmpuù/ sm. *snum mdong*

སྣུམ་སྦྱང་ /nūmcaan/ oil refining/ processing ¶ *snum sbyang bzo grwa oil refinery*

སྣུམ་བཙིར་ /nūm tsīr/ va. to extract/ press oil

སྣུམ་ཙི་ཙི་ /nūm tsītsi/ oily; shiny

སྣུམ་རྩི་ /nūmtsi/ oil, fat, grease

སྣུམ་ཚགས་ /nūmtsaà/ oil pressing/ extracting equipment

སྣུམ་ཚིལ་ /nūmtsiì/ fats

སྣུམ་ཚོན་ /nūmtsüün/ oil based paint

སྣུམ་ཚོན་རི་མོ་ /--remo/ oil-painting

སྣུམ་མཛོད་ /nūmtsüü/ oil storage tank

སྣུམ་ཞིང་ /nūmšiŋ/ oil field

སྣུམ་ཞུ་ /nūmšu/ oil lamp

སྣུམ་ཟ་ /nūmsa/ lamp

སྣུམ་རིས་ /nūmrii/ sm. *snum tshon ri ri mo*

སྣུམ་ཤེད་ཆེ་ཆུང་ /nūmšèè chīcuun/ oil reserve, oil content

སྣུར་ : p. བསྣུར་ /nūr/ va. 1. to grind, to pulverize, to crush 2. to move/ push out of a place, to shift, to remove

སྣེ་ /nē/ 1. end, tip, extremity 2. abbr. of *sne kha* ¶ *sne gcig* *one kind*

སྣེ་ཁ་ /neqa/ kind, type, part

སྣེ་ཁྲིད་ /niţii/ sm. *sne 'khrid*

སྣེ་འཁྲིད་ /--/ leading, heading ¶ *sne 'khrid kyi nus pa* *a leading force;* va.--*byed* to lead, to head

སྣེ་གྲངས་ /neţaan/ the number of kinds/ items/ titles ¶ *sne grang ce mang du song ba red* *The number of titles increased.*

སྣེ་གཅིག་ /nēciq/ one kind/ unit, individual ¶ *tshong khang der kha lag sne gcig med stabs* *because that store had not even one kind of food*

སྣེ་གཉིས་ /nēñii/ the two ends, the two poles (negative and positive)

སྣེ་སྟོན་ /nē tȫȫn/ va. to indicate, to remind

སྣེ་མཐུད་ /nē thüü/ va. to join together, to link, to coordinate

སྣེ་གདོང་རྫོང་ /nēton tsoon/ district in Tibet

སྣེ་མང་ /nēmaŋ/ many kinds/ types

སྣེ་མང་རྙོག་འཛིང་ /--ñōqtsiin/ sm. *sne mang la rnyog 'dzing*

སྣེ་མང་འདྲེས་འཛིང་ /--teetsiin/ sm. *sne mang la rnyog 'dzing*

སྣེ་མང་ཕྱོགས་བསྡུས་/--chōqtüü/ combining many different things/ kinds into one

སྣེ་མང་ལ་རྙོག་འཛིང་ /--la ñōqtsiin/ complicated

སྣེ་མོ་ /nēmo/ end, tip ¶ *khrom lam gyi sne mo* *the end of the street*

སྣེ་ལེན་ /nēleen/ reception, hospitality, entertainment; va. --*byed;* --*zhu (h)* to receive (people), to give a reception, to entertain ¶ *dga' spro chen pos sne len byed kyi red* *(They) will give a warm reception.*

སྣེ་ལེན་ཁང་ /--qhāan/ reception room/ hall/ house

སྣེ་ལེན་དགའ་ཚོགས་ /--qatsöö/ sm. *sne len 'du tshogs*

སྣེ་ལེན་འདུ་ཚོགས་ /--tutsōō/ reception; va. --*bsdus* to give a reception

སྣེ་ལེན་སྡོ་ཚོགས་/--ţōtsöö/ sm. *sne len 'du tshogs*

སྣེ་ལེན་ཚོགས་འདུ་ /--tshōōntu/ sm. *sne*

len 'du tshogs

སྣེ་ལེན་ས་ཚོགས་ /--sətsuù/ reception center

སྣེ་ཤན་ /neṡɛɛn/ guiding; va. --*byed* to guide

སྣེ་ཤན་པ་ /neṡɛnpa/ a guide

སྣེ་སེལ་ /nesee/ nominal ¶ *rin 'bab sne sel nominal price*

སྣེམ་ : p.བསྣེམས་ /nēm/ va. to shake, to move

སྣེར་ /nēr/ *sne*+dat.-loc.

སྣོ་ : p.བསྣོས་ /nō/ va. to crumble

སྣོད་ /nöö/ vessel, container, receptacle

སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ /nöö qi ciqtèen/ nature (the material/ physical world)

སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཚན་རིག་ /--pɛɛ tshēēn-rii/ natural science

སྣོད་བཅུད་ /nüücüü/ 1. place and its inhabitants 2. container and its contents ¶ *kho tshos bod ljongs snod bcud gtor bshig byed pa'i re ba byas pa red They hoped to totally destroy Tibet (people as well as the place).*

སྣོད་ཆས་ /nööcɛɛ̀/ containers, pots, pans

སྣོད་སྤྱད་ /--/ sm. *snod chas*

སྣོན་ : p.བསྣན་ /nöön/ va. to add t to, to augment

སྣོན་གྲངས་ /nönṭaàn/ addend

སྣོན་རྟགས་ /nöntaà/ addition sign, plus sign

སྣོན་པ་ /nönpa/ sm. *snon spel*

སྣོན་སྤེལ་ /nönpɛɛ/ extra, addition; va. --*rgyag*; --*sprod* to add to, to augment

སྣོན་འཕྲི་ /nünṭi/ adding and reducing, fluctuation

སྣོན་འཕེལ་ /nönpee/ sm. *snon spel*

སྣོན་རྩིས་ /nüntsiì/ addition; va. --*rgyag* to do addition

སྣོན་ལུད་ /nünlüù/ top dressing (fertilizer); va. *rgyag* to apply top dressing

སྣོན་ཤུགས་ /nünṡuu/ pressure, compression

སྣོམ་ : p.བསྣམས་ /nōm/ 1. vi. to smell 2. va. to take, to seize, to grasp, to pick up

སྣོར་ : p.བསྣོར་ /nɔ̄ɔ̄/ va. to stir up, to mix up

སྣོལ་ : p.བསྣོལ་ /nöö/ to unite, to splice, to join together, to interwine

བརྣགས་ /naq; naà/ vi. to be ingrained/ kept in heart ¶ *bod mi yongs kyi snying la 'bral med du brnags bzhin pa'i bden don the truth that is kept in the hearts of all Tibetans*

བརྣངས་ /naàn/ p. of *rmang*

བརྣབ་སེམས་ /nəpsem/ greedy, selfish

བསྣད་ /nɛ̀ɛ/ p. of *snad*

བསྣན་ /nɛɛn/ p. of *snon*

བསྣན་གྲངས་ /nɛ̄nʈaàn/ the sum

བསྣན་ཚིག་ /nēntsiì/ adverb

བསྣམས་ /naàm/ 1. va. to carry, to take (inanimate objects)
(h) 2. p. of *snom*

བསྣར་ /nār/ p. of *snar*

བསྣུན་ /nūūn/ p. of *snun*

བསྣུབས་ /nūp/ p. of *snub*

བསྣུར་ /nūr/ p. of *snur*

བསྣེམས་ /nēm/ p. of *snem*

བསྣོར་ /nōr/ p. of *snor*

བསྣོལ་ /nȫȫ/ p. of *snol*

བསྣོས་ /nȫȫ/ p. of *sno*

པ་ /pā/ 1. the letter *pa* (used in alphabetical numbering) 2. agentive particle ¶ *bzo pa* worker 3. person from a country ¶ *bod pa* Tibetan ¶ *'brug pa* Bhutanese 4. nominalizing particle for verbs (used after all finals except: *ng, 'a, r, l*) ¶ *kho tsho phyin pa khos ma shes pa red* He didn't know about their going. 5. past tense particle (vb.+--+*red/ yin*) ¶ *khos byas pa red* He did it.

པ་ཀི་སི་ཏན་ /ch./ Pakistan

པ་ཀི་སི་ཐན་ /ch./ sm. *pa ki si tan*

པ་ག་ཏ་ /ch./ c. Baghdad

པ་སྐྱལ་ /pākɛɛ/ Pakistan

པ་ཀེ་སི་ཐན་ /ch./ sm. *pa ki si tan*

པ་ཏི་ /pəti/ (usu. *ja*+--) tea (western style)

པ་ཐ་ན་ /ch./ c. Patna

པ་ད་ག་ /pātaqaa/ (vb.+--) as soon as verbal action ¶ *kha lag zas pa da ga* as soon as he ate

པ་དང་ /pətaa/ 1. sm. *pa da ga* ¶ *khos kha lag zas pa dang 'dir yong ba red* As soon as he ate he came here. 2. (vb.+--) and ¶ *khos kha lag zas pa dang/ mos deb nyos pa red* He ate and she bought a book.

པ་ན་མ་ /ch./ Panama

པ་སྣམ་རྫོང་ /pānam tsoon/ district in Tibet

པ་པ་ /pāpa/ father, dad

པ་མེད་ /pəmee/ (vb.+--) would not have ¶ *dngul 'di byung yod na las ka byed ba med* If (he) had gotten the money he would not have worked.

པ་ཞི་ /ch./ Brazil

པ་གཞུང་ /pašuŋ/ Pakistan Government

པ་ཡན་ཁ་ར་ /ch./ Bayan Kara (Mt. Range)

པ་ཡོད་ /pəyöö/ (vb.+--) would have (see *pa med*)

པ་ལ་གུའེ་ /ch./ Paraguay

པ་ལགས་ /pālaà/ father, dad (h)

པ་ལི་ /ch./ c. Paris

པ་ལི་ཀུང་ཧྲེ་ /--qūŋhre/ the Paris Commune

པ་ལུའུ་ཇུན་ /ch./ Eighth Route Army

པ་ལེ་ /ch./ ballet

པ་ལེ་སྒྱུ་རྩལ་ /ch.+kutsɛ̀ɛ̀/ sm. *pa le*

པ་ལེ་སི་ཐན་ /ch./ Palestine

པ་ལེའི་སྒྱུ་རྩལ་ /ch.+kutsɛ̀ɛ̀/ sm. *pa le*

པ་ལེའི་ཞབས་བྲོ་ /ch.+šəpto/ sm. *pa le*

པ་སངས་ /pāsaàn/ 1. Venus 2. Friday (usu. *gza'*+--) 3. man's name

པ་སུའུ་ཐོའོ་ལན་ /ch./ Basutoland

པག་ /paà/ 1. parched flour (usu. *spag*) 2. brick

པག་མཁན་ /paqñɛɛn/ mason, brick layer

པག་རྩིག་ /pəqtsii/ brick wall

པག་ཚིར་ /pəqtsii/ burnt brick

པགས་ /pāà/ abbr. of *pags pa*

པགས་ནད་ /pāqnɛ̀ɛ/ skin disease

པགས་པ་ /pāqpa/ skin (of people as well as of foods, fruits, etc.) va. --*shu* to skin, to peel

པགས་ཚག་ /pāqtsaà/ fur dress

པགས་ཞྭ་ /pāqša/ fur cap

པགས་རིགས་ /pə̄qrii/ 1. skin, hide 2. products made from skins/ hides/ fur

པགས་ཤོག་ /pāqšɔ̀ɔ/ parchment

པང་ /pāŋ/ 1. the lap (of person or animal) va.--*du 'khyer* to hold on the lap 2. va. to hold on the lap ¶ *phru gu pang mkhan gyi bud med rnams pa the women holding children on (their) laps*

པང་ཁེབས་ /pāŋqep/ apron

པང་ཁྲག་ /pāŋṭaà/ blood of child birth

པང་གདན་ /pāŋtɛɛn/ traditional Tibetan woman's apron

པང་ལེབ་ /pāŋleè/ plank, board

པཉྩ་ཡ་ཏ་ /pānchayat/ Panchayat

པད་ /pɛ̄ɛ/ paise (Indian monetary unit equal to one hundredth of a rupee)

པད་ཁ་ /pɛ̄ɛqa; pɛ̄ɛqaàn/ rapeseed, mustard

པད་ཅིང་ /pɛ̂ɛciin/ c. Peking

པད་པ་ /pɛ̄ɛpa/ leech

པད་མ་ /pɛ̄ɛma/ 1. lotus 2. person's name

པད་ཚལ་ /pɛ̄ɛtsɛɛ/ Chinese cabbage

པད་ལས་ /pɛ̄ɛlɛ̀ɛ/ flattery, saying what another wants to hear; va. --*shod; --byed* to flatter, to say what another wants to hear

པད་ལས་ཚ་པོ་ /--tshāpo/ flatterer, sychophant

པད་ཤག་ /pɛ̄ɛšaà/ money

པན་ /ch./ squad

པན་ཀོག་ /ch./ c. Bangkok

པན་ཀྲང་ /ch./ squad leader

པཎ་ཆེན་ /pɛ̄nceen/ 1. pandit, scholar 2. Panchen Lama

པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ /--rinpoce/ Panchen Lama

པཎ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནི་ /--ērtini/ Panchen-erdini (Panchen Lama)

པཎ་ཇབ་ /pɛ̄ncəp/ Punjab

པཎ་ཏའོ་ཐི་ /ch./ semi-conductor, transistor

པཎ་སྨུས་ཆིའུ་ /ch./ feather-ball game

པའི་ཁ་ཁལ་མཚོ་ /ch.+tshō/ L. Baikal

པའ་ཞི་ /ch./ Brazil

པའ་ལི་ /ch./ c. Paris

པའ་ལུའུ་ཅུན་ /ch./ the Eighth Route Army

པའ་ཤིས་ /ch./ sm. *pa' shi*

པའན་ /ch./ sm. *pan*

པའེ་ཆིའུ་ཨེན་ /ch./ (Norman) Bethune

པའི་ལན་ཀྭ /ch./ melon

པའེ་ཧྭོ་ཀུང་སི་ /ch./ department store

པའོ་ཅ་ལི་ཡ་/ch./ Bulgaria

པའོ་ཅི་ /ch./ c. Paochi

པའོ་ཐོའུ་ /ch./ c. Paotow

པའོ་པང་ /ch./ c. Bau Bang (S. Vietnam)

པའོ་ཧྲོའུ་ཐང་ /ch./ Conservative Party (Britain)

པར་ /pār/ 1. va. to print, to publish ¶ *tshad gzhi mtho shos kyis par gyi yod pa red They are publishing (it) according to the highest standards.* 2. picture, photograph ¶ *ngas par gcig nyos pa yin I bought a picture.* va. *--rgyag* to take a photograph 3. type, print; va. *--rgyag* to print; va. *--rko* to carve wood blocks 4. *pa*+dat.-loc.

པར་རྐོ་ /pār qō/ see *par*, 3

པར་བསྐྲུན་ /pərtüün/ printing/ publishing; va. *--byed* to print, to publish

པར་ཁང་ /pārqaan/ press, printing house, printing office

པར་མཁན་ /pārñeen/ sm. *par pa*

པར་གྲངས་ /pārtaàn/ circulation (e.g. of a book), edition

པར་འགྲེམས་ /pārtem/ publication; va. *--byed* to publish, to put out ¶ *deb 'di par 'grems byed thub pa byung ba red (They) were able to publish the book.*

པར་འགྲེམས་བྱེད་པོ་/pārtem chepo/ publisher

པར་རྒྱག་རྒྱུ་སྤྲོད་ /pār kəəku töö/ va. to put into print

པར་རྒྱག་ /pār kaà/ see *par*, 2,3

པར་སྒྲིག་ /pār tiq/ va. to set type

པར་སྒྲིག་འཕྲུལ་འཁོར་/pārtiq thüüqöö/ type-setting machine

པར་ངོས་ /pārŋöö/ 1. page (e.g. in a newspaper) ¶ *par ngos dang po'i 'phros the continuation from page one* 2. surface of a printing plate

པར་ཆས་ /pārcɛɛ/ camera

པར་བརྟེན་ /pār teen/ (vb.+--) because ¶ *khos las ka byas par brten because he worked*

པར་ཐེངས་ /pārtheŋ/ sm. *par gzhi*

པར་དུ་བསྐྲུན་ /pārtu tüün/ va. to publish

པར་དུ་ལེན་ /--len/ va. to photograph

པར་འདེབས་ /pārtep/ printing; va. *--byed* to print

པར་འདེབས་ཚོས་རྒྱག་ /--tshöökaà/ printing and dyeing

པར་འདེབས་ལག་རྩལ་ /--laqtsɛɛ/ the art of printing

པར་སྣག་ /pārnaà/ printing ink

པར་པ་ /pārpa/ printer

པར་བླངས་ /pār lāan/ sm. *par len*

པར་དབང་ /pārwaan/ copyright, publication rights

པར་མ་ /pārma/ printed matter

པར་ཞུས་ /pərŝuù/ proof-reading; va. --*byed* to proof-read

པར་ཞུས་ཟིན་དཔེ་ /--sinpe/ proof/ galley sheet

པར་གཞི་ /pərŝi/ edition ¶ *par gzhi dang po first edition*

པར་གཞི་ཚོན་ཅན་ /--tshöncɛɛn/ color printing, color edition

པར་ཡིག་བླུག་འཁོར་ /pəryii luuqöö/ type founding/ casting machine

པར་རིས་ /pərrii/ 1. picture, portrait; va. --*bri* to draw a picture/ portrait 2. chart ¶ *gnam gshis mtshon byed kyi par ris weather chart*

པར་ལེན་ /pār len/ sm. *par rgyag*

པར་ལེན་འཕྲུལ་ཆས་ /pārleen thūūcèè/ sm. *par chas*

པར་ལེན་ཤེལ་སྒོ་ /--ŝeeqo/ camera lens

པར་ལེན་སློབ་ཚོགས་ /--lōptsɔ̀ɔ̀/ photographic society

པར་ཤིང་ /pərŝiin/ wood-block (printing plate)

པར་ཤོག་ /pārŝɔɔ/ printing paper

པར་སློག་ /pārlɔɔ/ reprinting, republishing; va. --*rgyag* to reprint, to republish

པས་ /pɛ̀ɛ̀/ 1. *pa* + instrumental particle ¶ *bzo pas byas pas red The workers did it.* 2. (vb. +--) because ¶ *'di byas pas because (they) did this* 3. bh. same as *pa red* ¶ *las ka 'di byas pas (They) did the work.* 4. (vb. +--) question marker ¶ *khong lha sar phebs pas Did he go to Lhasa? (h)*

པས་ཁར་མཚོ་ /ch.+tshō/ Lake Baikal

པས་མ་ཚང་ /pɛ̀ɛ̀ mhātsɛɛ̀/ the greatest, the best

པི་ཅི་ཉི་ /ch./ Bikini Island

པེ་ཅིང་ /pēciin/ Peking

པི་ཝང་ /piwan/ Chinese string instrument

པི་ལི་སི་ /ch./ Belgium

པི་ལི་ཧྲི་ /ch./ sm. *pi li si*

པི་ཤི་ /ch./ cat

པིང་ཀུ་མ་ /pinkumə/ kite (bird)

པིང་ཆུའུ་ /ch./ ice-ball

པིང་ཐྲན་ /ch./ an army

པིང་པོང་ /ch./ ping pong

པིང་པོང་ཆུའུ་ /ch./ sm. *ping pong*

པིན་ཁབ་ /pinqəp/ pin, safety pin, needle

པིན་འགལ་མཚོ་ཁུག་ /ch.+tshūquù/ Bay of Bengal

པིན་ཆུའུ་ /ch./ hockey

པིར་ /pīr/ brush (for calligraphy/ drawing)

པིར་ཁ་ /pīiqə/ brush point

པིར་སྤུ་ /pīipu/ brush hair

པིས་ /pīi/ va. to take off, to

undress

ཕྲུ་ཁ་རེ་སིད་ /ch./ c. Bucharest

ཕྲུ་གུ་ /pūqu/ sm. *phru gu*

ཕྲུ་ཏི་ /pūti/ book, volume

ཕྲུ་དེ་པེ་སིད་ /ch./ c. Budapest

ཕྲུ་རངས་ /pūraŋ/ district in W. Tibet

ཕྲུ་རུ་ག་རི་ཡ་ /ch./ Bulgaria

ཕྲུ་རུ་ཟི་ལ་ /ch./ Brazil

ཕྲུ་ལ་ཁེ་ /ch./ c. Prague

ཕྲུ་ལི་སི་ /pūlisi/ police

ཕྲུ་ལིས་ /pūlis/ sm. *pu li si*

ཕྲུ་ཤུ་ /pūsu/ upper story of building

ཕྲུ་ཨེ་ནོ་སི་ཨེ་རི་སི་ /ch./ c. Buenos Aires

ཕྲུ་ཨར་ཤེ་ཝེ་ཁ་འི་རིང་ལུགས་ /ch.+rinluù/ bolshevism

ཕུའུ་ /ch./ department, ministry, bureau ¶ *dril bsgrags pu'u propaganda bureau*

ཕུའུ་ཀྲང་ /ch./ minister, director

ཕུའུ་ཀྲང་གྲོས་ཚོགས་ /--thööts̱öö/ council of ministers

ཕུའུ་ཁང་ /ch.+qhaan/ ministry

ཕུའུ་ཏའེ་ /ch./ detatchment, command, crew

ཕུའུ་ཡིས་རིགས་ /ch.+riq/ Puyi nationality/ ethnic group

ཕུའུ་ལུའུ་སེར་ /ch./ c. Brussels

ཕུར་ /pūr/ corpse

ཕུར་ཁང་ /pūrqaan/ crematorium, tomb, funeral home

ཕུར་སྒམ་ /pūrqəm/ sm. *pur sgrom*

ཕུར་སྒྲོམ་ /pūrṭom/ coffin

ཕུར་ཀ་རི་ཡ་ /ch./ Bulgaria

ཕུར་ཤེ་ཝེ་ཁ་ /ch./ bolshevik

པུས་མོ་ /pūumu; pēemo/ knee; va. -- *'dzug* to kneel

པུས་ཚིགས་ /pūutsii/ knee joint

པེ་ཀྲུ་ཨ་ན་ /ch./ Bechuanaland

པེ་ཏྲོན་སྣུམ་ /peṭöön nūm/ gasoline, petrol

པེ་ཅིན་ /pēeciin/ Peking

པེ་ཅིན་གྱི་གྲ་མི་ /--qi ṭəmi/ Peking Man

པེ་ཅིན་སློབ་གྲྭ་ཆེ་བ་ /--lāpṭa chēwa/ Peking University

པེ་ཏ་ཧྥང་ /ch./ the "Great Northern Waste"

པེ་ཏྲོལ་ /pētoröl/ petrol, gasoline

པེ་པིང་ཧྲང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ /ch.+katso chēmpo/ Arctic Ocean

པེ་པེ་ /pēpe/ calf

པེ་དབྱང་དམག་ཁྲིད་ཅན་ /ch.+məqšee-ceen/ the Northern Warlords

པེ་ཙམ་ /pētsam/ little, small

པེ་ཚལ་ /pētsɛɛ/ sm. *pe tshal*

པེ་ཚལ་ /--/ Chinese cabbage/ celery

cabbage

པེ་ཞི། /ch./ a ravioli like Chinese food

པེ་ཡང་དམག་དཔོན། /ch.+māqpʊ̈ʊ̈n/ sm. *pe dbyang dmag shed can*

པེ་ཡང་དམག་དཔོན་ངན་པ། /--māqpʊ̈ʊ̈n ŋεmpa/ sm. *pe dbyang dmag shed can*

པེ་རི་སི། /pērisi/ c. Paris

པེ་ལིང་། /ch./ c. Berlin

པེ་ལུན་ཆུ་བོ། /pēlüün chūwuu/ Pelun River (in S. China)

པེའི་ཐོའོ་ཧྥིན། /ch./ Beethoven

པེར་ཅིན། /ch./ Belgium

པེར་ལིན། /ch./ sm. *pe ling*

པོ། /pō/ 1. agentive particle ¶ *gnang pa po* *the doer* 2. masculine particle ¶ *rgyal po* *king* ¶ *blon po* *minister* 3. adjectival particle ¶ *yag po* *good* 4. collective particle (with numbers) ¶ *lnga po* *th five of them*

པོ་ཀོ་ཏ། /ch./ c. Bogata

པོ་ཏ་ལ། /pōtala/ winter palace of Dalai Lama (in Lhasa)

པུ་ཏི། /pūti/ sm. *pu ti*

པོ་པོ། /pōō/ 1. grandfather 2. old man 3. term of address used by males for close male friends

པོ་དབྱང་མཚོའུ། /pōyaŋ tshīu/ Lake Poyang

པོ་མོ། /pōmo; mōō/ 1. grandmother 2. old woman

པོ་ཚལ། /pøøtsεε/ spinach

པོ་ཚི་ཏན་གྱི་སྒྲིག་བསྒྲགས། /pōtsitεn qi citaà/ Potsdam Declaration

པོ་ལན། /ch./ Poland

པོ་ལེའུ་ཀུའུ། /ch./ c. Pleiku (Vietnam)

པོ་ལེའུ་མེ། /ch./ c. Plei Me (Vietnam)

པོ་ལི་ཝི་ཡ། /ch./ Bolivia

པོ་ལོ། /pōlo/ ball, ball games; va. -- *rgyag* to play ball

པོ་ལོ་འགྲན་བསྡུར། /--ṭēntur/ ball game, game competition

པོ་ཤེལ། /pōšee/ amber

པོ་ཧའེ་རྒྱ་མཚོ། /ch.+katso/ Pahai Sea

པོ་ཧྲི། /ch./ doctor's degree, Ph.D.

པོ་ཨེན། /ch./ c. Bonn

སྤོས། /pøø/ a kind of incense

སྤོས་ཕོར། /poqpøø/ incense burner

སྤོད། /pʊ̈ʊ̈/ bundle, sheaf

པོན་ཊ། /pʊ̈nṭa/ pound

པོབ་ལིག /pōpliq/ public ¶ *pob lig slob grwa* *public school*

པོའོ་ལོ། /ch./ pineapple

པོའི་ཧའེ། /ch./ sm. *po ha'e*

པོའི་ཧྲི། /ch./ sm. *po hri*

པེར་ན། /ch./ c. Bern

སྤྱངས། /caŋ/ imp. of *dpyang*

པྲ་ /ṭā/ a type of divination where mirrors or thumbs are examined; va. --*phab;* --*'debs* to do "mirror" divination

པྲ་མཁན་ /ṭañɛɛn/ sm. *pra phab pa*

པྲ་ངན་ /ṭāŋɛɛn/ inauspicious/ negative *"pra"* divination (result)

པྲ་ཆལ་ /ṭācɛɛ̀/ jest, joke; va. --*byed* to jest, to joke, to kid around

པྲ་འབབ་པ་ /ṭāpəpə/ diviner who practices *"pra"*

པྲ་མོ་ /ṭāmo/ sm. *pra*

པྲ་ཚིལ་ /ṭətsiì/ beeswax

པྲ་ལི་ /ṭəli/ type of rat

པྲ་ལེགས་ /ṭāleq/ propitious/ auspicious *"pra"* divination (result)

པྲག་པྲིག་ /ṭəqṭiì/ a little, a few

པྲིག་ཆུམ་ /ṭiqcum/ doubt, suspicion

དཔག་ /pāq/ a measure

དཔག་ཏུ་མེད་པ་ /pāqtu meèpa/ sm. *dpag med*

དཔག་ཐག་ /pāqtaà/ measuring tape/ string

དཔག་ཐབས་མེད་པ་ /pəqtəp meèpa/ sm. *dpag med*

དཔག་ན་ /pāqna/ sm. *dpags na*

དཔག་བྱས་ /pāqcɛɛ̀/ measurable

དཔག་བྲལ་ /pāqṭɛɛ/ sm. *dpag med*

དཔག་མེད་ /pāqmeè/ immeasurable, inestimable, unimaginable ¶ *dga' spro dpag med kyis with immeasurable joy*

དཔག་ཚད་ /pāqtsɛɛ̀/ a distance measure equalling several miles

དཔག་རྩོལ་ /pəqtsüü/ estimation

དཔག་ཡས་ /pāqyɛɛ̀/ sm. *dpag med*

དཔགས་ /pāq/ vi. in proportion to, relative to, according to, estimating on (object takes dat.-loc.) ¶ *mi la dpags nas slob khrid byas pa red (They) taught according to a person's (ability).* ¶ *nga tsho'i nus stobs la dpags pa'i gom pa rim bgrod kyis moving along in proportion to our strength* ¶ *gong gsal gnas tshul la dpags na according to the news above*

དཔང་རྒྱ་ /paŋka/ sm. *gan rgya*

དཔང་རྟགས་ /paŋtaà/ evidence, proof, testimony

དཔང་པོ་ /paŋpo/ a witness; evidence, testimony; va. --*byed* to act as a witness, to give evidence/ testimony

དཔང་ཡིག་ /pəŋyiì/ 1. certificate, credentials, documents, diploma 2. guarantee, surety

དཔངས་ /paan/ height, altitude

དཔངས་ཅན་ /paŋcɛɛn/ high

དཔངས་བསྟོད་ /paŋtöö/ high/ lofty praise

དཔངས་མཐོ་ /paŋto/ high, elevated

དཔངས་ཚད་ /paŋtsɛɛ̀/ height

དཔངས་ཞེང་ /paŋšeen/ height and

width

དཔའ་ /pā/ abbr. of *dpa' ba*

དཔའ་བཀོང་(མ) /pā qōn/ va. to intimidate, to frighten, to terrorize

དཔའ་སྐོང་ /--/ sm. *dpa' bkong*

དཔའ་སྒྲགས་ཚ་པོ་ /pārkeè tshāpo/ braggart

དཔའ་ཁྲུམས་ /pā qhūùm/ sm. *dpa' zhum*

དཔའ་རྒོད་ /pāqöö/ masterful, powerful

དཔའ་ངར་ /pānar/ bravery, courage, fearlessness, valor, spirit, morale ¶ *dpa' ngar che skyed kyis mdun du skyod kyi 'dug (They) are moving forward with great courage.* va. --*skye*; --*bskyed* to get courage/ bravery/ valor/ spirit/ morale

དཔའ་ངར་ཅན་ /--ceen/ brave, courageous

དཔའ་ངར་བརྟུལ་ཕོད་ /--tüüpöö/ sm. *dpa' ngar zhum med*

དཔའ་ངར་ལྡན་པ་ /--tenpa/ sm. *dpa' ngar can*

དཔའ་ངར་འབར་བ་ /--parwa/ high in spirits/ morale

དཔའ་ངར་ཞུམ་མེད་ /--šummeè/ dauntless, fearless, courageous, brave

དཔའ་ངོམས་དཔུང་སྟོན་ /pānom pūn-töön/ sabre-rattling

དཔའ་ཆ་ཐང་པོ་ /pāca thānqo/ sturdy

དཔའ་ཆེན་ /pāceen/ 1. brave, courageous 2. a great hero

དཔའ་ཉམས་ /pañam/ spirit, courage ¶ *gsar brje'i dpa' nyams revolutionary spirit*

དཔའ་ཉམས་དང་ལྡན་པ་ /--tan tenpa/ heroic, courageous, spirited

དཔའ་སྙིང་ /pəñin/ sm. *dpa' ngar*

དཔའ་རྟུལ་ /pətüü/ sm. *dpa' ngar*

དཔའ་དམ་ /pātam/ long Tibetan sword

དཔའ་གདེངས་ /pāten/ sm. *dpa' ngar*

དཔའ་བོ་ /pāwo/ heroic

དཔའ་བ་ /pāwa/ bravery, courage, valor, strength

དཔའ་བོ་ /pāwo/ hero

དཔའ་བོ་འདས་པ་ /--teepo/ dead hero

དཔའ་བོའི་རིང་ལུགས་ /pāwöö rinluù/ heroism

དཔའ་མོ་ /pāmo/ heroine

དཔའ་མི་ཞུམ་ /pā mišum/ sm. *dpa' ngar zhum med*

དཔའ་རྩལ་ /pātsee/ bravery, courage; va. --*'gran* to do combat, to duel

དཔའ་མཛངས་ /pāntsaàn/ heroism, bravery, courage, valor ¶ *dpa' mdzangs dang ldan pa'i yan an mi dmangs the heroic Yenan people*

དཔའ་མཛངས་བརྟུལ་ཕོད་ /--tüüpöö/ sm. *dpa' mdzangs*

དཔའ་ཞུམ་ /pašum/ 1. cowardly, timid;

vi. /pā šuùm/; --*byed* to act cowardly, to be intimidated

དཔའ་ཞུམ་མེད་པ་ /--meèpa/ sm. *dpa' ngar zhum med*

དཔའ་རློམ་ /pālom/ heroism, courage, bravery, valor

དཔའ་རློམ་རིང་ལུགས་ /--riṇluù/ heroism

དཔའ་སེམས་ /pārsem/ sm. *dpa' ngar*

དཔར་ /pār/ sm. *par*

དཔར་བསྐྲུན་ /pərṭüün/ sm. *par bskrun*

དཔར་ངོས་ /pārŋöö/ sm. *par ngos*

དཔར་ཤིང་ /pəršiin/ wooden printing blocks

དཔལ་ /pɛl; pɛɛ/ splendor, magnificence, glory

དཔལ་ཁོག་ /pɛɛqɑɑ/ forehead

དཔལ་ལྡན་ /pɛ̄ɛtuù/ sm. *dpal dang ldan pa*

དཔལ་དང་ལྡན་པ་ /pɛɛtə tɛnpa/ glorious, splendid, magnificent, majestic, grand

དཔལ་འབར་ /pɛɛpar; pɛɛmpaa/ 1. torch, torchlight ¶ *rang dbang dang drang bden gyi dpal 'bar sgreng rgyu yin (We) will raise the torch of freedom and justice.* 2. district in Eastern Tibet

དཔལ་འབྱོར་ /pɛɛncɑɑ/ 1. economy 2. wealth ¶ *dpal 'byor dang ldan pa wealthy*

དཔལ་འབྱོར་གྱི་གྲུབ་ཆ་ /--qi thupcə/ economic element

དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཉེན་ཁ་ /--qi ñɛnqa/ economic crisis

དཔལ་འབྱོར་གྱི་འཐབ་རྩོད་ /--qi thəptsüü/ economic struggle

དཔལ་འབྱོར་གྱི་བཙན་འཛུལ་ /--qi tseentsüü/ economic invasion

དཔལ་འབྱོར་གྱི་འཚོ་བ་ /--qi tshōwaa/ economic conditions, standard of living

དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཞིབ་རྩིས་ /--qi šiptsiì/ business/ cost accounting

དཔལ་འབྱོར་གྱི་འཛུགས་སྐྲུན་ /--qi tsuqṭüün/ economic construction/ development

དཔལ་འབྱོར་གྱི་རིག་པ་ /--qi riqpə/ economics

དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྲོག་རྩ་ /--qi sōqtsa/ economic lifeline, key points of the economy

དཔལ་འབྱོར་རྗེས་སུ་ལུས་པ་ /--ceèsu lüüpə/ economically backward

དཔལ་འབྱོར་མཉམ་ལས་ /--ñāmlɛɛ/ economic cooperation

དཔལ་འབྱོར་དོ་དམ་པ་ /--totampa/ official in charge of economics, treasurer (in clubs, etc.)

དཔལ་འབྱོར་དམངས་གཙོ་ /--mānṭso/ economic democracy

དཔལ་འབྱོར་འཛུགས་སྐྲུན་ /--tsuqṭüün/ economic construction/ development

དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་ /--yarkɛɛ/ economic growth

དཔལ་འབྱོར་རིག་གནས་ /--riqnèè/ economics

དཔལ་འབྱོར་རིང་ལུགས་ /--rinluù/ economism

དཔལ་འབྱོར་ལོ་ཏོག་ /--lotǒo/ economic crops, cash crops

དཔལ་འབྱོར་གསར་པའི་སྲིད་ཇུས་ /--saapee sicuù/ new economic policy

དཔལ་ཡོན་ /pɛɛyöön/ glorious, magnificent, splendid, majestic

དཔལ་ལས་ /pɛlɛɛ/ sm. *pad las*

དཔལ་ལས་ཚ་པོ་ /--tshāpo/ sm. *pad las tsha po*

དཔུང་ /pūŋ/ 1. force (military), troops 2. crowd, mass of people 3. abbr. of *dpung pa*

དཔུང་སྐྱོད་ /pūŋköö/ military mission; va. --*byed* to go on a military mission

དཔུང་ཁག་ /pūŋqaà/ 1. camp ¶ *spyi tshogs ring lugs dpung khag the socialist camp* 2. detachment, force, unit

དཔུང་གྲོགས་ /pūŋṭöö/ sm. *dpung rogs*

དཔུང་རྒོལ་ /pūŋqöö/ military attack; va. --*byed* to attack militarily

དཔུང་སྒར་ /pūŋqar/ army camp

དཔུང་སྒར་ལྟེ་བ་ /--tēwa/ headquarters (military)

དཔུང་སྒྲིག་ཚུལ་ /pūŋ ṭiqtsüü/ battle array, disposition of forces

དཔུང་ཆུང་ /pūŋcuuŋ/ small force/ detachment/ unit

དཔུང་ཆེན་ /pūŋceeñ/ huge army/ force (military)

དཔུང་འཇུག་ /pūŋcuù/ marching/ moving/ pushing troops forward, ordering troops to advance, marching to battle, going on the attack

དཔུང་འཇུག་གི་དུང་བརྡ་ /--tuŋtə/ call of the march, clarion call

དཔུང་འཇུག་དམ་བཅའ་ /--tamca/ oath to fight/ do battle

དཔུང་གཉེན་ /pūŋñeen/ comrade-in-arms, friend, pal

དཔུང་རྟགས་ /pūŋtaà/ armband

དཔུང་དར་ /pūŋtaa/ company/ unit/ brigade flag or colors

དཔུང་སྡེ་ /pūŋti/ 1. troops, military force/ unit ¶ *dpung sde khag bzhi four military units* 2. ranks ¶ *tang gi dpung sde'i nang la in the party ranks*

དཔུང་བསྡེབས་ /pūŋtep/ joining forces; va. --*byed* to join forces

དཔུང་གནོན་ /pūŋnöön/ sm. *dpung snon*

དཔུང་སྣོན་ /--/ reinforcements; va. --*byed* to reinforce

དཔུང་པ་ /pūŋpə/ shoulder

དཔུང་པ་མཉམ་གཤིབ་ /--ñəmšip/ shoulder to shoulder

དཔུང་སྒྱོགས་ /pūŋcöö/ camp

དཔུང་དམག་ /pūŋmaà/ troops, forces

དཔུང་དམག་རུ་སྒྲིག་ /--rutiq/ military review/ parade

དཔུང་ཚོགས་ /pūŋtsöö/ sm. *dpung sde*

དཔུང་འཛུལ་ /pūŋtsüü/ invasion force; va. --*byed* to invade

དཔུང་རོགས་ /pūŋröö/ relief troops, reinforcements, escort troops; va. --*gtong* to send relief troops/ reinforcements; va. --*'khrid* to escort

དཔུང་ཤོག་ /pūŋšöö/ sm. *dpung gshog*

དཔུང་གཤིག་བྱེད་ /pūŋšee chee/ va. to break through an encirclement

དཔུང་གཤོག་ /pūŋšöö/ group, crowd

དཔུང་གཤོལ་ /pūŋšöö/ armistice

དཔུང་གཤོལ་ཆིངས་ཡིག་ /--chīŋyiì/ armistice, armistice agreement/ pact/ treaty

དཔུང་གསར་སྣོན་ /pūŋsaa nöön/ va. to reinforce

དཔེ་ /pē/ 1. model, example, specimen, sample, representative 2. proverb, metaphor 3. book

དཔེ་སྐྲུན་ /pīṭüün/ publishing, printing; va. --*byed* to publish, to print

དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ /--qhāān/ publishing house

དཔེ་སྐྲུན་རང་དབང་ /--ranwaan/ freedom of the press

དཔེ་བསྐྲུན་ /--/ sm. *dpe skrun*

དཔེ་ཁང་ /pēqaan/ 1. library 2. bookstore

དཔེ་ཁུག་ /pīquù/ bag (for books)

དཔེ་ཁྲི་ /piṭi/ table for books, bookstand, bookshelf

དཔེ་ཁྲིད་ /piṭii/ sm. *dpe 'khrid*

དཔེ་འཁྲིད་ /--/ teaching, lecturing; va. --*byed* to teach, to lecture, to explain (a text)

དཔེ་མགོ་ /pēnqo/ beginning of a book

དཔེ་སྒམ་ /pēqam/ chest for books, bookcase

དཔེ་སྒྲོམ་ /peṭom/ bookshelf, bookcase

དཔེ་དངོས་ /pēŋöö/ real example/ sample; evidence, proof

དཔེ་ཆ་ /pēca/ book; va. --*'khrid* to teach; va. --*klog;* --*lta* to read books, to study; va. --*bzo* to write a book; va. --*'grem* to publish

དཔེ་ཆ་ཁང་ /--qhāan/ sm. *dpe khang*

དཔེ་ཆ་བ་ /--wa/ student, person who studies books

དཔེ་ཆ་ལ་གླེན་པ་ /--lēmpa/ bookworm

དཔེ་འཇོག་དངོས་པོ་ /pēncΩΩ ŋööpo/ specimen, demonstration piece, showpiece, model

དཔེ་འཇོག་ས་ /pē cΩqsa/ model, example, sample

དཔེ་བརྗོད་ /pēcöö/ sm. *dpe ston*

དཔེ་རྟགས་ /pētaa/ production number, edition number

དཔེ་ལྟ་ /pē tā/ va. to imitate, to follow an example

དཔེ་ལྟ་ཁང་ /pēta qhāān/ reading-room

དཔེ་སྟོན་ /pētöön/ example, sample, specimen, model ¶ *lo rgyus phran bu dpe ston gyi ched du zhus na* *if I write a little history as an example* 2. va. /pē töön/; --*byed* to take the lead, to set an example; to give an example

དཔེ་སྟོན་གྱི་དཔེ་ /--qi thep/ sample/specimen copy

དཔེ་སྟོན་སྒྲིག་ཡིག་ /--tiqyii/ model regulations

དཔེ་སྟོན་ཐོན་རྫས་ /--thöntsεε/ sample/specimen product

དཔེ་སྟོན་ནུས་པ་ /--nüpə/ model function

དཔེ་སྟོན་ཚོད་ལྟ་ /--tshööta/ preliminary trial, trial experiment

དཔེ་བལྟས་ནས་ /pē tεεnεε/ using as an example/ model ¶ *khang pa 'dir dpe bltas nas gsar pa gcig brgyabs pa red* *Taking this house as a model, (he) built a new one.*

དཔེ་ཐོ་ /pēto/ book list

དཔེ་དར་ /pētar/ pennant, banner

དཔེ་དེབ་ /pētep/ books; va. --*lta* to study

དཔེ་དེབ་ཀྱི་མཛེས་ཆ་ /--qi tseeca/ book illustration

དཔེ་དེབ་འདོན་རིགས་ /--töönrii/ publications

དཔེ་དེབ་ལྟ་ཁང་ /--tāqaan/ reading/ study room

དཔེ་དེབ་ཕྱོགས་བསྡུས་ /--chōqtii/ encyclopedia

དཔེ་དེབ་རིང་ལུགས་ /--riŋluu/ book worshipism

དཔེ་དོན་ /pētöön/ example

དཔེ་བྱད་ /pēcεε/ proportion, symmetry ¶ *dpe byad can* *symmetrical, proportional, well-proportioned*

དཔེ་བྱས་ /pē chεε/ p. of *dpe byed*

དཔེ་བྱེད་ /pē chee/ va. to take as a model/ example, to imitate

དཔེ་དབྱིབས་ /pīyip/ 1. model ¶ *gnam gru'i dpe dbyibs* *model airplane* 2. volume ¶ *ma'o'i gsung rtsom gces bsdus kyi dpe dbyibs shig* *a volume of the Selected Works of Mao*

དཔེ་མི་སྲིད་པ་ /pē misiipə/ extraordinary ¶ *dpe mi srid pa'i yag po 'dug* *extraordinarily good*

དཔེ་མེད་ /pēmee/ unequalled, incomparable, matchless

དཔེ་དམག་ /pēmaa/ exemplary soldier, pacesetter

དཔེ་རྩོམ་ /pē tsōm/ va. to write/ compose a book

དཔེ་ཚད་ /pētsεε/ model, example; norm

དཔེ་ཚོགས་ /pētsɷɷ/ collection of printed works, series of

published books

དཔེ་ཚོང་ཁང་ /pētsʊʊn qhāān/ bookstore

དཔེ་མཚོན་ /pētsʊʊn/ pattern, model, example

དཔེ་མཚོན་ཞིབ་འཇུག་ /--šimcuù/ model investigation/ survey

དཔེ་འཚོང་ཁང་ /--qhāān/ sm. *dpe tshong khang*

དཔེ་མཛོད་ /pēntsʊ̀ʊ/ sm. *dpe mdzod khang*

དཔེ་མཛོད་ཁང་ /pēntsʊ̀ʊ qhāān/ library

དཔེ་གཞི་ /pišì/ model, specimen, sample

དཔེ་གཞི་ཁང་ /--qhāān/ specimen hall

དཔེ་ཟླ་ /pēnta/ comparison, match ¶ *dpe zla ma mchis pa* *unequalled* ¶ *dpe zla med pa* *matchless, unequalled*

དཔེ་ཟླ་མེད་པ་ /--meèpa/ sm. *dpe med*

དཔེ་གཟིགས་ཁང་ /pisii qhāān/ h. of *dpe lta khang*

དཔེ་བཟང་ /pēsaàn/ model, example, ideal, standard; va. --*du rtsi* to hold up as a model

དཔེ་བཟང་ཅན་ /--cɛɛn/ exemplary (person, group)

དཔེ་འོས་ /peʊ̀ʊ/ sm. *dpe bzang*

དཔེ་རས་ /pērɛɛ/ book cover (the cloth cover used with traditional Tibetan books)

དཔེ་རིས་ /pīrii/ pattern, design, illustration, chart; va. --*'bri* to draw a pattern, to design ¶ *ras khra gsar pa sna kha 120 lhag dpe ris bris pa red* *(They) designed over 120 kinds of new cotton prints.*

དཔེ་རིས་སྔོན་པོ་ /--ŋōmpo/ blueprint

དཔེ་ལམ་ /pēlam/ sm. *dpe ston'*

དཔེ་ལེགས་ /pēleq/ sm. *dpe bzang*

དཔེ་ལེན་ /pē len/ sm. *dper len*

དཔེ་བཤུ་ /pē šū/ va. to copy a book

དཔེ་ཤུབས་ /pišup/ book case/ cover

དཔེ་བཤུས་ /pešuù/ copy of a book; va. /pē šūū/; --*byed* to copy a book

དཔེ་གསར་ /pēsar; pēsaa/ new style, new type ¶ *zhing chas dpe gsar* *new style farm implements*

དཔེན་པ་ /pēmpa/ 1. beautiful 2. useful, helpful

དཔེའུ་རིས་ /piu rii/ sm. *dpe ris*

དཔེར་བརྗོད་ /pērcʊ̀ʊ/ sm. *dpe ston*

དཔེར་ལྟ་ /pēr tā/ sm. *dpe lta*

དཔེར་ན་ /pērna; pēna/ for example ¶ *dper na 'di 'dra byas na* *for example, if you do this*

དཔེར་ན་ཆ་བཞག་ན་ /--chā šaana/ sm. *dper na*

དཔེར་གླངས་ /pēr lāān/ sm. *dper len*

དཔེར་མི་སྲིད་པ་ /pēr misiipə/ sm. *dpe mi srid pa*

དཔེར་ལེན་ /pēr len/ va. to copy, to follow an example

དཔོག་ : p. དཔགས་ /pɔ̃ɔ̀/ to measure, to proportion, to judge, to weigh

དཔོག་རྩིས་ /pɔ̃qtsiì/ estimation

དཔོད་/pö̃ö/ va. to dictate

དཔོན་ /pö̃ön/ chief, lord, master

དཔོན་འཁོར་ /pö̃nqɔɔ/ master and servants, lord/ official and retinue

དཔོན་ངན་ /pö̃nŋɛn/ bureaucracy, bureaucrat (lit. bad/ evil lord)

དཔོན་ངན་མ་རྩའི་རིང་ལུགས་ /--matsɛɛ riŋluù/ bureaucratic capitalism

དཔོན་ངན་འབྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་ /--cɔ̃n-ṭɛɛn thēērim/ bureaucrat-capitalist class

དཔོན་ངན་མ་རྩ་ /--matsa/ bureaucratic capital

དཔོན་ངན་བཟའ་ཛམ་ཅན་ /--saŋam-cɛɛn/ corrupt official/ bureaucrat

དཔོན་ངན་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ bureaucratism

དཔོན་ཉམས་རིང་ལུགས་ /pö̃nñam riŋluù/ sm. *dpon ngam ring lugs*

དཔོན་པོ་ /pö̃npo/ chief, lord, master, official; va. *--byed* to be/ act as an official

དཔོན་སྤྱོད་ /pö̃ncöö/ lordly or bureaucratic behavior/ airs/ manners

དཔོན་འབངས་ /pö̃npaàn/ lord and subjects

དཔོན་དམག་ /pö̃nmaà/ officers and men

དཔོན་གཡོག་ /pö̃nyɔ̀ɔ/ master/ lord and servant

དཔོན་རིགས་ /pü̃nriì/ officials, lords, authorities

དཔོན་སློབ་ /pö̃nlop/ bh. governor

དཔོར་ : p. དཔར་ /pɔ̄ɔ/ va. to dictate

དཔྱ་ /cā/ tax

དཔྱ་ཁྲལ་ /cāṭɛɛ/ taxes; va.*--khur; --mjal* to pay taxes; va. *--sdud* to collect taxes

དཔྱ་ཁྲལ་གྱི་ཡོང་འབབ་ /--qi yoŋpəp/ tax revenue

དཔྱང་ : p. དཔྱངས་ /chāŋ/ vi. to be hanging/ dangling

དཔྱང་འཁོར་ /cāŋqɔɔ/ crane ¶ *mchod rten dbyibs kyi dpyang 'khor tower-type crane*

དཔྱང་བཏགས་ /caŋ taà/ va. to hang, to suspend, to dangle

དཔྱང་ཐག་ /caŋtaà/ 1. a rope by means of which something is suspended 2. doubt

དཔྱངས་ /caàn/ p. of *dpyang*

དཔྱངས་འཁོར་ /cāŋqɔɔ/ sm. *dpyang 'khor*

དཔྱངས་ཐིག་ /cəŋtiì/ perpendicular line

དཔྱངས་ལྷུང་ /cəŋlun/ the rings (in gymnastics)

དཔྱད་ /cɛ̄ɛ/ p. of *dpyod*

དཔྱད་ཁྲ་ /cɛɛta/ decision, sentence, verdict

དཔྱད་ཆས་ /cɛɛcɛɛ/ instrument, apparatus

དཔྱད་མཆན་ /cɛɛcɛɛn/ sm. *dpyad gtam*

དཔྱད་གཏམ་ /cɛɛtam/ commentary, comments, notes, footnotes, remarks, introduction; va. --*brjod* to comment on

དཔྱད་གཏམ་ཐུང་ངུ་ /--thūŋu/ short/ brief comment

དཔྱད་བསྡུར་ /cɛ̂ɛtur/ examining and comparing; va. --*byed* to examine and compare

དཔྱད་བྱེད་ /cɛɛ chee/ va. to examine, to research, to test, to analyze

དཔྱད་མཚམས་ /cɛɛntsam/ judgment, decision, verdict

དཔྱད་ཞིབ་ /cɛ̂ɛsip/ measuring, estimating; va. --*byed* to measure, to estimate

དཔྱད་གཞི་ /cɛ̂ɛsi/ 1. data, references ¶ *tshan rig gi dpyad gzhi scientific data* 2. question, problem, issue

དཔྱད་གཞིའི་དཔེ་ཆ་ /cɛ̂ɛsii pēca/ reference book

དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ /--yiqcə/ reference books/ materials

དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་ /--yiqrii/ sm. *dpyad gzhi'i yig cha*

དཔྱད་གཟིགས་ /cɛ̂ɛsii/ review, examination; va. --*byed* to review, to examine

དཔྱད་ཁས་ /cɛɛsee/ certification, attestation

དཔྱས་ /cɛɛ/ va. to blame, to accuse

དཔྱས་ཅན་ /cɛɛcɛɛn/ blamable, criminal

དཔྱས་འདོགས་ /cɛɛ tɔ̄ɔ/ sm. *dpyas*

དཔྱས་མེད་ /cɛɛmeè/ faultless, blameless

དཔྱི་ /ci/ hip

དཔྱི་མགོ་ /ceenqo/ hip

དཔྱི་མིག་ /cimii/ hip bone socket

དཔྱི་རུས་ /cirüü/ hip bone

དཔྱིད་ /cii/ spring ¶ *ston dpyid autumn and spring*

དཔྱིད་ཀ་ /ciiqə/ sm. *dpyid*

དཔྱིད་གྲོ་ /ciito/ spring wheat

དཔྱིད་ཆར་ /ciicar/ spring rain

དཔྱིད་ཆུ་འདྲེན་ /ciicu theen/ va. to do spring irrigation

དཔྱིད་ཐན་ /ciitèèn/ spring drought

དཔྱིད་དུས་ /ciitüü/ springtime

དཔྱིད་འདེབས་ /ciintep/ spring sowing/ planting

དཔྱིད་དཔལ་ /ciipèè/ beauty/ grandure of spring; vi. --*shar* to become spring

དཔྱིད་རྨོས་ /ciimüü/ sm. *dpyid rmos*

དཔྱིད་རྨོས་ /--/ spring cultivation/ plowing; va. *--byed* to do spring plowing/ cultivation

དཔྱིད་སྨིན་ལོ་ཏོག་ /ciimin lotöö/ spring crop

དཔྱིད་ས་ /ciisə/ spring cultivation land

དཔྱིད་བསུ་མེ་ཏོག་ /ciisu metöö/ primrose

དཔྱིས་ /cii/ the end, the last, conclusion

དཔྱིས་ཕྱིན་ /--chin/ vi. to come to the end/ conclusion, to complete, to finish

དཔྱོང་ /cōn/ sm. *dpyang*

དཔྱོད་ : p. དཔྱད་ /cöö/ va. to examine, to investigate, to analyse

དཔྱོད་པ་པོ་ /cöpapo/ examiner, investigator, analyst, researcher

དཔྱོར་ /cöö/ abbr. of *dpal 'byor*

དཔྲང་པོ་ /ṭanpo; pāānqo/ beggar

དཔྲལ་ཁོ་མཐུག་པོ་/ṭɛɛqo thūpu/ shameless, thick-skinned

དཔྲལ་མགོ་ /thɛɛqo; pɛɛqo/ sm. *dpral ba*

དཔྲལ་མགོ་སྟུག་པོ་/--tūpu/ sm. *dpral mo mthug po*

དཔྲལ་བ་ /ṭɛɛwa/ forehead

དབྱི་ལུ་ཐ་ /ch./ c. Beirut

སྤགས་པ་/pāqpa/ sm. *pags pa*

སྤགས་ཞུ་/pāqša/ sm. *pags shwa*

སྤ་ /pā/ 1. ornament, decoration 2. bamboo

སྤ་ཀི་སི་ཏན་/ch./ Pakistan

སྤ་བཀོང་ /pā qōn/ sm. *dpa' bkong*

སྤ་ཁྲུམ་/pā qhūm/ sm. *dpa' zhum*

སྤ་མཁན་/pāñɛɛn/ hairdresser

སྤ་གྲོ་ /pāro/ c. Paro (Bhutan)

སྤ་གླིང་ /pəlin/ bamboo flute

སྤ་ཕྲུག་/pācöö/ sm. *spa phrug*

སྤ་ཏི་ /pəti/ tea

སྤ་སྤྲུག་/pəṭuù/ woman's headdress/ ornament

སྤ་འཁྱུག་ /pəyuù/ walking cane

སྤ་རབ་དྷ་ /ch./ Pravda

སྤ་རབ་རྡ་ /--/ sm. *spa rab rda*

སྤ་སེ་ /pāāse/ pass, permit

སྤ་ཧིན་ /pāhiin/ Pakistan and India (abbr.)

སྤག་ /pāà/ staple Tibetan food comprised of parched grain flour which is moistened with tea to permit it to be made into balls (other ingredients such as cheese can be added to this)

སྤང་ /pāàn/ 1. sod, turf 2. va. to give up, to renounce, to abandon, to discard, to abolish 3. also used as p. of *spong*

སྤང་པོ་ /pāānqo/ beggar

སྤང་གྲུག་ /pənquù/ sm. *spang gdan*

སྤང་ཁེབས་ /pāŋqèp/ sm. *spang gdan*

སྤང་འཁྱམས་རྒྱག་ /pāŋkam kaà/ va. to wander around, to roam homelessly

སྤང་རྒྱ་ /pāŋka/ border, edging

སྤང་གཅལ་ /paāncεε/ wooden floor

སྤང་ལྗོངས་ /pāŋcoòn/ grassy plain/ field, meadow

སྤང་གདན་ /pāŋtεεn/ apron

སྤང་མ་ /pāŋma/ green

སྤང་རས་ /pāŋrεὲ/ sm. *spang gdan*

སྤང་རི་ /pə̄ŋri/ meadow/ grass covered hill

སྤང་ལེབ་ /paānleè/ board, plank

སྤང་ཤ་ /pāŋša/ mushroom

སྤངས་ /paàn/ sm. *spang*, 2 and 3

སྤུན་སྤུན་ /pēnpüün/ relative, brother

སྤབས་ /pə̄p/ earwax

སྤམ་ /pām/ sm. *mdzes*

སྤམ་ཤོར་ /paàm šöö/ vi. to lose status/ face

སྤར་ /pār/ 1. sm. *spar mo* 2. va. to increase, to raise ¶ *gong tshad spar ba red (They) increased the price.* 3. va. to light, to turn on a light ¶ *zhu mar spar rjes after turning on the lamp* 4. sm. *par*

སྤར་ཀང་ /pārqaàn/ handful

སྤར་བཏབ་ /pār tə̄p/ bh. va. to photograph

སྤར་མཐིལ་ /pə̂rtii/ sm. *spar mo*

སྤར་མོ་ /pārmo/ palm (of hand); va. --*rub* to make a fist

སྤར་མོ་ཐེར་ཐེར་ /--thērtee/ open-handed

སྤར་ཚད་ /pārtsεὲ/ sm. *spar gang*

སྤུ་ /pū/ hair

སྤུ་རྐང་ /pūqaan/ a single hair

སྤུ་གུ་ /pūqu/ sm. *phru gu*

སྤུ་གྲ་ /pūṭa/ hair

སྤུ་གྲི་ /pūṭi/ razor

སྤུ་གྲི་ཁ་ལ་སྦྲང་རྩི་ /--qhεε ṭə̂ntsi/ id. sugar-coated bullet (lit. a razor with honey on the edge)

སྤུ་ཅན་ /pūcèèn/ hairy, shaggy

སྤུ་ཉག་ /pūñaà/ one hair, a single hair

སྤུ་ཉག་གཅིག་གིས་ཕ་བོང་དཔྱངས་པ་ /--ciqqiì phāpoŋ yaŋpa/ imminent peril, very dangerous (lit. suspended over a boulder by a single strand of hair)

སྤུ་བསྐྱིལ་ /pū ñεε/ va. to suppress anger

སྤུ་ཐག་ /pūtaà/ rope made of hair

སྤུ་ནག་ /punaa/ sable, black hair

སྤུ་བུས་སྐྱོན་འཚོལ་ /pūpüü kȫntsöö/ va. to look for faults (usu. when there are none)

སྤུ་མ་ /pūmə/ velvet

སྤུ་མ་ཕྲུ་རིང་ /--ṭhərin/ long-pile velvet

སྤུ་མེད་ /pūmeè/ hairless

སྤུ་ཙམ་ /pūtsam/ small slight, little ¶ *gnod 'tshe spu tsam byed thub med (They) could not harm (them) even a little.*

སྤུ་ཙམ་མེད་པ་ /--meèpa/ not at all ¶ *dbang cha spu tsam med pa'i mi rnams people without the slightest power*

སྤུ་རིང་ /pūrin/ long hair

སྤུ་རུགས་ /pūruù/ woolen material

སྤུ་ལངས་ /pū laan/ sm. *spu long*

སྤུ་ལོང་ /pū loon/ vi. to stand on end (hair) out of fear

སྤུ་རུག་ /pūruù/ sm. *spu rugs*

སྤུ་ཧྲང་ /pūraan/ district in W. Tibet

སྤུང་ : p. སྤུངས་ /puùn/ va. to pile up, to heap up

སྤུང་ཐང་ /puntan/ c. Punakha (Bhutan)

སྤུང་པོ་ /punpu/ pile, heap

སྤུངས་ /puùn/ p. of *spung*

སྤུངས་གསོག་ /punsòò/ stored up, piled up; va. --*byed* to store up, to pile up

སྤུད་ /pǖǖ/ va. to decorate, to adorn

སྤུན་ /pǖǖn/ 1. relative, kinsman ¶ *bu mo spun sisters* 2. woof (in weaving)

སྤུན་ཀྱག་ /pūnkaà; pīnkaà/ relative, kinsman

སྤུན་མཆེད་ /pǖnceè/ sm. *spun kyag*

སྤུན་ཉེ་ /pǖnñe/ sm. *spun gnyen*

སྤུན་གཉེན་ /pǖnñeen/ relative/ kinsman and friends

སྤུན་གཏོང་འཕྲུལ་འཁོར་ /pǖntc:n ṭhǖǖqòò/ pirn winding machine

སྤུན་དཀོག་ /pǖntòò/ yarn, thread

སྤུན་སྤྲུག་ /pǖnṭuù/ first cousin

སྤུན་ཟླ་ /pūntə/ brother, compatriot ¶ *rgya mi rnams bod rigs spun zla rnams dang mnyam du the Chinese together with (their) Tibetan brothers* ¶ *spun zla'i bzo grwa'i rogs ram 'og with the assistance of brother factories* ¶ *spun zla'i mnyam las fraternal cooperation* ¶ *spun zla'i mna' 'brel fraternal alliance*

སྤུབ་ : p. སྤུབས་ /pūp/ va. (usu. *kha*+ --) to turn upside down

སྤུབས་ /puùp/ p. of *spub*

སྤུར་ /pūr/ 1. corpse; va. --*bzhus* to cremate 2. sm. *'phur*

སྤུར་ཁང་ /pūrqaan/ crematory, mortuary; cemetery

སྤུར་སྒམ་ /pūrqam/ coffin

སྤུར་ཐལ་ /pūrtèè/ ashes of cremated body

སྤུར་ལེན་ /pūrlèèn/ sm. *spos shel*

སྤུར་ཤིང་ /pūrsin/ wood for cremation

སྤུས་ /pǖǖ/ quality ¶ *spus dag po good quality* ¶ *kho ni spus la zhib bsher byed mkhan red He is*

a quality checker.

སྤུས་ག་/pūūqə/ 1. sm. *spus* 2. va. --*zhu* to buy (h); --*gnang* to sell (h)

སྤུས་ཁ་/--/ sm. *spus ka*

སྤུས་དག་ /pūūtaà/ adj. comp. of *(spus) dag po*

སྤུས་དག་པོ་/pūū thaqo/ high/ good quality

སྤུས་གཙང་ /pūūtsaan/ sm. *spus dag po*

སྤུས་ཚད་ /pūūtsèè/ 1. quality 2. sample ¶ *khos ras de'i spus tshad cig khyer song He took a sample of that material.*

སྤུས་ཚོང་ /pūūtsoon/ selling (h); va. --*gnang* to sell; --*zhu* to buy (h)

སྤུས་ཞན་ /pūūšèèn/ low/ poor quality

སྤུས་ལེགས་/pūūleq/ high/ superior quality

སྤེན་པ་ /pēmpa/ 1. Saturn 2. Saturday

སྤེན་པད་ /pēmpεε/ parapet

སྤྲེན་འབར་ /penpaa/ torch

སྤེའུ་ /pēwu/ sm. *spen pad*

སྤེལ་ /pēl; pēē/ 1. va. to spread/ disseminate, to launch, to unfold ¶ *spyi tshogs ring lugs kyi 'gran bsdur gyi las 'gul zhig spel dgos zhes 'bod skul gnang gi yod pa red (They) are appealing (to us) to launch a socialist emulation campaign.* 2. va. to increase, to enlarge, to expand ¶ *nor phyugs spel chad slob grwar phyin pa red (He) went to school to (learn how to) increase (his) cattle.* 3. va. to mix, to put together ¶ *dmar po dang sngon po sogs mnyam du spel te mixing red and blue together* 4. sm. *spel bskul*

སྤེལ་བསྐུལ་/piiqūū/ encouraging, stimulating, urging; va. --*gtong* to encourage, to stimulate, to promote

སྤེལ་སྐྱེས་/peekεε/ sm. *spel*, 1 and 2

སྤེལ་རྒྱུག་གློག་རྒྱུན་ /piikuù lōqkūūn/ alternating current (A.C.)

སྤེལ་རྒྱུག་གློག་འདོན་འཕྲུལ་འཁོར་ /--lōq-tōōn thūūqōō/ alternating current generator

སྤེལ་འདེབས་ /peetep/ intercrop planting; va. --*byed* to plant a crop between other crops

སྤེལ་པར་ /peepar/ printing plate for printing in two or more colors

སྤེལ་འབྱོར་ /pencΩΩ/ sent and received

སྤེལ་སྣོར་ /--/ increasing expanding, augmenting; va. --*byed* to increase, to expand, to augment

སྤེལ་མ་ /peema/ mixed, intermingled, overlapped, intertwined; va. --*byed* to mix, to intermingle, to overlap, to intertwine ¶ *grog shur dang bde thang spel ma byas pa'i sa khul an area with ravines and plains intermingled*

སྤེལ་རེས་ /peereè/ mutual exchange; va. --*byed* to exchange (mutually)

སྤོ་ /pō/ 1. grandfather; old man 2.

2. summit of a mountain 3. area southeast of Khams

སྤོ་ : p. སྤོས་ /pō/ va. 1. to move, to shift residence ¶ *lha sa nas 'dir spos rjes after moving here from Lhasa* 2. to change ¶ *ming spos nas having changed names* 3. to transplant ¶ *ljang bu spo dgos yod tsang because (they) have to trnasplant the seedlings*

སྤོ་སྐྱེལ་ /pōkee/ transferring, transmitting; va.--*gtong* to transfer, to transmit

སྤོ་སྒྱུར་ /pōköö/ moving, shifting; va.--*byed* to move, to shift

སྤོ་པ་ /pōpa/ person from *spo* (see *spo*, 3)

སྤོ་བོ་ /poo/ sm. *dpo*, 1

སྤོ་འཛུགས་ /pūntsuu/ transplantation; va.--*byed* to transplant

སྤོ་ཡུལ་ /pōyuu/ sm. *spo*, 3

སྤོ་ལགས་ /poolaà/ grandfather (h)

སྤོ་ལོ་ /polo/ sm. *po lo*

སྤོ་ཤུགས་ /pušuu/ sm. *spo skyod*

སྤོག་ /pɔɔ/ 1. incense 2. va. to remove, to carry elsewhere, to shift

སྤོག་ཁེ་ /pɔɔqe/ sm. *spogs*, 2

སྤོག་འདྲེན་ /pōŋtöön/ moneylender, leasor

སྤོག་ར་ /pōqra/ c. Pokhara

སྤོགས་ /pɔ̂ɔ̂/ 1. va. to make a profit 2. profit; va.--*byed* to make a profit

སྤོགས་མ་ /pɔɔma/ sm. *bogs ma*

སྤོང་ : p. སྤངས་ (སྤོས) /pōŋ/ to give up, to renounce, to abandon, to discard, to abolish, to revoke

སྤོང་ཁང་ /pōŋqaan/ hermitage, meditation retreat

སྤོད་ /pöö/ spice

སྤོབ་ལིག་ /pūpliq/ bh. public ¶ *spob lig slob grwa public school*

སྤོབས་པ་ /pōpa/ 1. bravery, courage, spirit 2. pride, confidence; vi.--*byed* to be proud; vi.--*bskyed* to become proud/ confident

སྤོབས་པ་ཞུམ་པ་ /--šumpə/ despondent, depressed, dejected

སྤོབས་སེམས་ /pōpsem/ pride, confidence

སྤོམ་ /pōm/ 1. sm. *spom spom* 2. bomb

སྤོམ་སྤོམ་ /pōmpom/ in general, on the average, roughly

སྤོམ་ཚིག་ /pūmtsii/ general/ rough/ approximate statement

སྤོར་ /pɔɔ/ va. to raise, to elevate

སྤོར་གང་ /pɔɔqaŋ/ currency unit equal to about one *srang*

སྤོས་ /pöö/ 1. incense; vi.--*rgyag* to burn incense 2. p. of *spo*

སྤོས་ཆག་ /pööcaà/ bunch of incense

སྤོས་ཕོར་ /pööpɔɔ/ incense bowl/ burner

སྤོས་ཤེལ་/pöösee/ amber

སྤྱང་ཀི་/cәŋqi/ wolf

སྤྱང་ཀུ་/cәŋqu/ sm. *spyang ki*

སྤྱང་ཁྱི་/cәŋki/ sm. *spyang ki*

སྤྱང་གྲུང་/cәŋṭuùn/ clever, intelligent

སྤྱང་གྲུང་རྟོད་པོ་/--töö̱po/ sm. *spyang grung*

སྤྱང་གྲུང་འཛོམས་པོ་/--tso̱mpo/ sm. *spyang grung*

སྤྱང་པགས་/caŋpaà/ wolf skin

སྤྱང་པོ་/caŋqo/ clever, intelligent ¶ *rang bzhin gyi spyang po* *natural cleverness*

སྤྱང་མོ་/caŋmo/ she-wolf

སྤྱད་ /cɛɛ̀/ 1. va. to make use of ¶ *sgrig chas gsar pa ma spyad gong la* *before making use of the new equipment* 2. sometimes also used as p. of *spyod*

སྤྱད་དངོས་ /cɛɛŋöö̀/ things, materials

སྤྱན་ /cɛɛn/ eye (h)

སྤྱན་སྨུག་/cênkuù/ eyebrow (h)

སྤྱན་སྔ་ /cɛnŋa/ before, in the presence of (h)

སྤྱན་ལྕིབས་/cêncip/ eyelid (h)

སྤྱན་ཆབ་ /cênchәp/ tears (h); vi.-- *shor* to cry (h)

སྤྱན་ལྟོད་ /centöö/ imitation (h)

སྤྱན་དྲངས་ /cênṭaàn/ *spyan 'dren*

སྤྱན་འདྲེན་ /cenṭeen/ invitation. (h); va.-- *zhu* to invite (h)

སྤྱན་རྣོན་པོ་/cɛɛn nompo/ keen/ sharp vision (h)

སྤྱན་ལྤགས་/cɛmpaà/ eyelid (h)

སྤྱན་སྤུ་ /cêmpu/ eyelash (h)

སྤྱན་འཕེབས་ /cɛmpep/ in-person inspection/ examination (h)

སྤྱན་སྨན་ /cɛnmɛɛn/ eye medicine (h)

སྤྱན་འཛུགས་གནང་ /cêntsuù naan/ to pick, to select, to nominate (h)

སྤྱན་གཟིགས་/cɛɛn sii/ va. to look (at) (h)

སྤྱན་རས་གཟིགས་ /cɛnrɛ̀ɛsii/ the bodhisatta Avaloketisvara

སྤྱན་རིལ་ /cênrii/ eyeball (h)

སྤྱན་ལམ་དུ་/cɛnlamtu/ before, near, in the presence of (h)

སྤྱན་ལོག་/cɛɛnlɵ̀ɵ/ backwards glance, looking backwards (h); va. --*gnang* to look/ glance backward (h)

སྤྱན་ཤེལ་ /cɛnšee/ eyeglasses (h)

སྤྱན་གསལ་/cɛnsɛɛ/ favorite ¶ *rgyal po'i spyan gsal 'di* *the king's favorite*

སྤྱན་ཧུར་ /cênhur/ keen-sighted

སྤྱི་ /ci/ 1. general ¶ *tang gi spyi'i lam phyogs* *general policy of the party* 2. public, common ¶ *spyi sger* *public and private* ¶ *mi mang spyi nas* *from all the*

སྤྱི་སྐད་ /cīqèè/ common/ colloquial language

སྤྱི་སྐར་ /cīqar/ centimeter

སྤྱི་སྐོར་ /cīqòò/ revolution, turn

སྤྱི་ཁང་ /cīqaan/ commune

སྤྱི་ཁྱབ་ /cīkəp/ governor-general, viceroy

སྤྱི་ཁྱབ་པན་ཀྲི་ /--+ch./ general secretary, executive chief

སྤྱི་ཁྱབ་ཀྲི་ཕུའུ་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--+ch.+ uyüün lhēnqaan/ general branch committee

སྤྱི་ཁྱབ་བཀོད་འདོམས་པ་ /--qöötompa/ generalissimo, commander-in-chief

སྤྱི་ཁྱབ་ཁང་ /--qhāan/ general headquarters, head office

སྤྱི་ཁྱབ་ཅིང་ལི་ /--+ch./ general manager

སྤྱི་ཁྱབ་ཆབ་སྲིད་ཕུའུ་ /--chəpsiì+ch./ the General Political Bureau (of the People's Liberation Army)

སྤྱི་ཁྱབ་ཇན་ཁྲ་ཀྲང་ /--+ch./ general chief-procurator

སྤྱི་ཁྱབ་དྲུང་ཆེ་ /--ṭhuṉcê/ secretary (of the whole organization rather than a branch or chapter), secretary-general

སྤྱི་ཁྱབ་བློན་ཆེན་ /--lönceen/ prime minister

སྤྱི་ཁྱབ་སྨན་ཁང་ /--mēnqaan/ a general hospital

སྤྱི་ཁྱབ་རྩོམ་སྒྲིག་པ་ /--tsūmṭiqpə/ chief editor, editor-in-chief

སྤྱི་ཁྱབ་ཚན་མོའུ་ཀྲང་ /--+ch./ chief of staff

སྤྱི་ཁྱབ་བཟོ་ཚོགས་ /--sotsɷɷ/ general labor union

སྤྱི་ཁྱབ་ལིང་ཧྲི་ /--+ch./ consul-general

སྤྱི་ཁྱབ་ཤན་འབྱེད་པ་ /--+ch./ chief umpire/ referee

སྤྱི་ཁྱབ་ཧྲུའུ་ཅི་ /--+ch./ general secretary

སྤྱི་ཁྱབ་ལྷན་ཚོགས་ /--lhēntsɷɷ/ general office/ assembly/ headquarters (of an association or society)

སྤྱི་ཁྲལ་ /cīṭèè/ public duty/ obligation, public service

སྤྱི་ཁྲེ་ /ciṭè/ meter ¶ *spyi khre gru bzhi* cubic meter

སྤྱི་ཁྲེད་ /--/ sm. *spyi khre*

སྤྱི་ཁྲེའི་ཚུན་ /ciṭèè tsün/ centimeter

སྤྱི་གྲོས་ /ciṭüü/ public discussion

སྤྱི་གླིང་ /cilin/ public park

སྤྱི་དགྲ་ /ciṭa/ public enemy

སྤྱི་འགྲེ་ /cinṭè/ the general rules

སྤྱི་འགྲོས་ /cinṭüü/ formula

སྤྱི་འགྲོས་ཀྱི་གཞུང་ཡིག་ /--qi šuṉyiì/ tape

སྤྱི་འགྲོས་ཅན་དུ་འགྱུར་ /--cēèntu kur/ vi. to formulate

སྤྱི་རྒྱ་ /cīka/ kilogram

སྤྱི་སྒེར་ /ciqèr/ private and public; everyone

སྤྱི་སྒེར་གཉིས་མཐོང་ /--ñiitòòn/ sm. *spyi sger gnyis phan*

སྤྱི་སྒེར་གཉིས་ཕན་ /--ñiipèèn/ benefiting both the private and public sectors

སྤྱི་བསྒྲགས་ /ciṭaà/ general/ public communique, official report/ bulletin/ notification

སྤྱི་དངུལ་ /ciŋüü/ public/ official funds

སྤྱི་ཅེར་ /cicèr/ bald

སྤྱི་གཅེར་ /cicèr/ sm. *spyi cer*

སྤྱི་ཆིང་ /cicin/ hectare

སྤྱི་ཆིངས་ /cicin/ pact, convention

སྤྱི་གཉེར་ /ciñèè/ general affairs

སྤྱི་གཉེར་ཁང་ /--qhaan/ sm. *spyi gnyer las khungs*

སྤྱི་གཉེར་ལས་ཁུངས་ /--lèèquùn/ general affairs department

སྤྱི་མཉམ་ /ciñəm/ common, united, general

སྤྱི་མཉམ་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ universal harmony

སྤྱི་མཉམ་རྩ་ཚིག་ /--tsətsiì/ general program

སྤྱི་སྙོམས་འཇིག་རྟེན་ /ciñom ciqtèèn/ world of great harmony, utopia

སྤྱི་གཏམ་ /citəm/ public opinion

སྤྱི་བཏང་ /citaàn/ sm. *spyir btang*

སྤྱི་བརྟེན་སྒེར་ཕན་ /citèèn qerpεεn/ ch. slog. promoting one's private interests under the guise of serving the public

སྤྱི་བརྟོལ་ /citöö/ shamelessness, impudence; va.--*byed* to act impudent, to act shameless

སྤྱི་བརྟོལ་ཅན་ /--cèèn/ shameless, impudent

སྤྱི་ཐབ་ /ciitəp/ commissary, mess, communal eating ¶ *slob grwa'i spyi thab school mess*

སྤྱི་ཐེར་ /citèr/ sm. *spyi cer*

སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ /citüün kèèqəp/ republic

སྤྱི་མཐུན་ཚོགས་པ་ /--tshōqpa/ union

སྤྱི་མཐོང་སྦྱར་རིས་ /citòòn cərrii/ poster, placard, handbill

སྤྱི་འཐུས་ /citüü/ general/ national representative

སྤྱི་དོན་ /citüün/ 1. common good, public welfare 2. main point, basic principle, platform (political)

སྤྱི་དོན་སྒེར་བརྗེད་ /--qercee/ selflessness

སྤྱི་དྲོས་ན་སྒེར་འཁྱགས་པོར་མི་ལུས། /citööna qer khaqpor milüüpə/ if society as a whole improves the individual will also improve (lit. If the public is warm the private (individual) will not remain cold)

སྤྱི་བདེ་ཅུས་ /cite cüü/ public security office/ bureau; police station

སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་ /--lèèquùn/ sm. *spyi bde cus*

སྤྱི་བདེ་ལས་བྱེད་པ་ /--lɛɛcepa/ public security officer, policeman

སྤྱི་བདེའི་དཔུང་ཁག་ /citèè pūnqaà/ public security unit, home guard forces

སྤྱི་བདེའི་དམག་དཔུང་ /--mǝqpuùn/ sm. *spyi bde'i dpung khag*

སྤྱི་འདེམས་ /cintém/ general election

སྤྱི་འདོམས་ /cintum/ general, head, chief ¶ *spyi 'doms hru'u ci general secretary*; va. *--byed* to lead, to direct

སྤྱི་འདོམས་ཚའན་ལུ་ཀྲང་ /--+ch./ commander-in-chief

སྤྱི་བསྡོམས་ /cintum/ sum, total ¶ *spyi bsdoms snyan zhu complete report*; va.*--byed* to sum up, to total

སྤྱི་ནོར་ /cinòò/ 1. title used with Dalai Lama's name ¶ *spyi nor gong sa skyabs mgon chen po H. H. the Dalai Lama* 2. public wealth

སྤྱི་པ་ /cipǝ/ 1. public 2. chief, head

སྤྱི་པའི་ཁེ་ཕན་ /cipèè qhepɛɛn/ public benefit

སྤྱི་པའི་རྒྱ་མཚོ་ /--katso/ high seas, open sea

སྤྱི་པའི་རྒྱུ་ནོར་ /--kunòò/ public property

སྤྱི་པའི་སྒྲིག་ལམ་ /--ṭiqlǝm/ public order

སྤྱི་པའི་ཟ་ཁང་ /--saqaan/ community dining hall, public canteen

སྤྱི་པའི་འདས་མཆོད་ /--tɛɛcöö/ public sacrifice

སྤྱི་པའི་སྤྱོད་བཟང་ /--cöösaàn/ public morality

སྤྱི་པའི་ཕན་བདེ་ /--phēnte/ public welfare

སྤྱི་པའི་འཕྲོད་བསྟེན་ /--ṭhööteen/ public health/ hygiene

སྤྱི་པའི་གསོག་འཇོག་ /--sɷ̄ncɷɷ̀/ accumulated public funds

སྤྱི་དཔོན་ /cipüün/ sm. *spyi pa*, 2

སྤྱི་སྤྱོད་ /cicüù/ public

སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བ་ /--qi chawa/ sm. *spyi spyod las don*

སྤྱི་སྤྱོད་ཁ་པར་ /--qhāpaa/ public telephone

སྤྱི་སྤྱོད་ཆའི་ཁྲའི་ /--+ch./ sm. *spyi spyod rlangs 'khor*

སྤྱི་སྤྱོད་རླངས་འཁོར་ /--lāŋqɷɷ/ (public) bus

སྤྱི་སྤྱོད་ལས་དོན་ /--lɛɛtöön/ public utilities, public works

སྤྱི་སྤྱོད་གསང་སྤྱོད་ /--sāncöö/ public bathroom/ lavatory

སྤྱི་ཕན་ /cipèèn/ public

སྤྱི་ཕན་གྱི་ལས་དོན། /--qi lɛɛtöön/ public welfare/ works

སྤྱི་ཕན་གྲོན་དངུལ། /--tünŋüü/ public funds

སྤྱི་ཕན་མ་དངུལ། /--mānŋüü/ public/ welfare fund

སྤྱི་ཕན། /ch./ centimeter

སྤྱི་ཕེབས། /cīpeen/ receiving orders/ instructions from a superior ¶ *rgyal po'i bka' spyi phebs bzhin according to the King's order (that was received by me)*

སྤྱི་བུན། /cīpüün/ public debt, public bonds; va.--*gtong* to issue public bonds

སྤྱི་བོ། /cīpu/ top, apex, crown

སྤྱི་བྱིངས། /cīcin/ overall, entire, whole

སྤྱི་བྱེ། /cīce/ the general and the particular/ specific

སྤྱི་བྱེ་ཟུང་འབྲེལ། /--suntèè/ merging/ uniting the general and the specific/ particular

སྤྱི་དབང་ཆ། /cīwaan/ sm. *spyi 'bangs kyi dbang cha*

སྤྱི་འབངས། /cīpaàn/ citizen

སྤྱི་འབངས་ཀྱི་དབང་ཆ། /--qi wānca/ civil rights, rights of citizenship

སྤྱི་འབངས་ཀྱི་རང་དབང་། /--qi ranwaàn/ sm. *spyi 'bangs kyi dbang cha*

སྤྱི་འབོར། /cīnpöö/ overall, grand total, whole ¶ *'thon 'babs spyi 'bor gyi 'char gzhi the overall production plan*

སྤྱི་མང་། /cīman/ the public, citizens

སྤྱི་མང་ཀློག་དེབ། /--lõqtep/ popular literature/ books, books for the general public

སྤྱི་མང་གན་རྒྱ། /--qɛnka/ collective agreement

སྤྱི་མང་ཞིང་ར། /--šinrə/ collective farm

སྤྱི་མང་རིང་ལུགས། /--rinluù/ collectivism

སྤྱི་དམངས། /cīmaàn/ sm. *spyi mang*

སྤྱི་མི། /cīmi/ 1. member, delegate (of Bhutanese National Assembly) 2. an elected group leader (in India)

སྤྱི་མིང་། /cīmin/ general term/ name

སྤྱི་གཙུག /cītsuù/ sm. *spyi bo*

སྤྱི་ཚབ། /cītsəp/ consul-general

སྤྱི་ཚེས། /cītsèè/ date according to Western calendar

སྤྱི་ཚོགས། /cītsöö/ 1. society; social 2. bh. United Nations

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཁ་ཕན། /--qi qhēpɛɛn/ social welfare

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གྲལ་རིམ། /--qi thèèrim/ social strata/ class

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གླེང་ཕྱོགས། /--qi lēncöö/ public opinion

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བསྒྱུར་བཀོད། /--qi kurqüù/ social reforms

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ངལ་རྩོལ། /--qi ŋɛɛtsöö/ social labor

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་བོ། /--qi ŋowo/ the nature/ character/ quality of society

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན། /--qi chākeen/ social existence/ condition

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས། /--qi tōpšuù/ social forces

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཐོན་རྫས་བསྡོམས་འབོར། /--qi thȫntsɛɛ̀ tompɔɔ/ total products of the society

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས། /--qi tušeè/ social consciousness

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་དོན། /--qi nɛ̄ɛtȫȫn/ social problem/ question

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ། /--qi nāmpa/ social type/ form

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ། /--qi cheeqo/ social activity

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས། /--qi chuŋquùn/ social origins

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འབྲེལ་འདྲིས། /--qi thentịi/ social intercourse

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ། /--qi tẹewa/ social relations

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དམངས་གཙོའི་རིང་ལུགས། /--qi māŋtsȫȫ riŋluù/ social democratism

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚན་རིག /--qi tshēēnriì/ social sciences

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་ཁག /--qi tshōqaà/ social groups

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རང་བཞིན། /--qi rəŋšiin/ social nature/ character; sociality

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རིག་པ། /--qi riqpə/ sociology

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས། /--qi ləmluù/ social system

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལས་བགོས། /--qi lɛqȫȫ/ social division of labor/ work

སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གསར་བརྗེ། /--qi sārce/ social revolution

སྤྱི་ཚོགས་ཁེ་ཕན། /--qhēpɛɛn/ social welfare

སྤྱི་ཚོགས་ཁང་ལས་བྱུང་བ། /--qi qhaŋlɛɛ̀ chuŋwə/ social origins

སྤྱི་ཚོགས་ཅན་དུ་སྒྱུར། /cēēntu kur/ sm. *spyi tshogs su 'gyur*

སྤྱི་ཚོགས་བཅོས་སྒྱུར། /--cūūkuu/ social transformation/ change/ reform

སྤྱི་ཚོགས་ཉེན་སྲུང་། /--ñensuŋ/ social insurance

སྤྱི་ཚོགས་རྙིང་པ། /--ñiŋpə/ old social system/ society

སྤྱི་ཚོགས་ཏང་། /--tāŋ/ Socialist Party

སྤྱི་ཚོགས་བདེ་དོན། /--tetȫȫn/ social welfare

སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས། /--phēlkɛɛ̀/ social/ socialist development

སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག། /--tshènrii/ social science

སྤྱི་ཚོགས་ཞིབ་འཇུག། /--šipcuu/ social investigation

སྤྱི་ཚོགས་ཞབས་འདེགས། /--šamtee/ social service

སྤྱི་ཚོགས་ཡར་ཐོན། /--yartöön/ social progress

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས། /--rinluu/ socialism ¶ *spyi tshogs ring lugs rgyal khab* *a socialist country*

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་འགྲན་བསྡུར། /--qi tentur/ socialist emulation campaign/ movement

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་བསྒྱུར་བཀོད། /--qi kurqöö/ socialist transformation

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་དངོས་ཡོད་རིང་ལུགས། /--qi ŋöyöö rinluu/ socialist realism

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་དཔུང་ཁག། /--qi puŋqaa/ the socialist camp

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས། /--qi citsöö/ socialist society

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཁག། /--qi chööqaa/ sm. *spyi tshogs ring lugs kyi dpung khag*

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་མི་རིགས། /--qi mirii/ socialist nation/ nationality

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་འཛུགས་སྐྲུན། /--qi tsuqtüün/ socialist construction

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་བཟོ་ལས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ། /--qi solɛɛ cɛɛntu kurwə/ socialist industrialization

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་གསར་བརྗེ། /--qi sarce/ socialist revolution

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་གསོག་འཇོག། /--qi sooŋcöö/ socialist accumulation

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་བསམ་པ། /--qi sampa/ socialist thought

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་བཟོ་ལས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ། /--solɛɛ cɛɛntu kurwə/ sm. *spyi tshogs ring lugs kyi bzo las can du 'gyur ba*

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ལ་ངོ་རྒོལ། /--lə ŋoqöö/ anti-socialist

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས། /--lə waŋwɛɛ ləmluu/ system of socialist ownership

སྤྱི་ཚོགས་ལེགས་བཅོས་རིང་ལུགས། /citsöö leqcöö rinluu/ socialist reformism

སྤྱི་ཚོགས་སུ་འགྱུར། /--su kur/ vi. to become socialized, to become a socialist society

སྤྱི་ཚོགས་སྲུང་སྐྱོབས་ཚོགས་འདུ། /--süŋköp tshöntu/ U. N. Security Council

སྤྱི་མཚན་ /cītseèn/ abstract

སྤྱི་མཚན་གྱི་རྟོག་པ་ /--qi tōqpa/ abstract thought

སྤྱི་མཚུངས་ /cītsuùn/ as commonly done, like all others, as is common ¶ *spyi mtshungs 'gro sdod kyi dbang cha yod pa red As is common, (they) have freedom of movement.*

སྤྱི་རྫས་ /cītseè/ public property

སྤྱི་གཞུང་ལྷན་རྒྱས་ /cīšun lhēnkεε/ parliament

སྤྱི་ཟླ་ /cīntə/ month (western)

སྤྱི་ཡོངས་ /cīyoòn/ the whole, general, common ¶ *spyi yongs 'dems bsko general election*

སྤྱི་ཡོད་ལམ་ལུགས་ /cīyüü ləmluù/ communal system, common-ownership system

སྤྱི་ར་ /cīrə/ sm. *spyi la*

སྤྱི་ལ་ /cīlə/ in general, in common, on the whole

སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་ /--wānwεε ləmluù/ public ownership

སྤྱི་ལམ་ /cīləm/ general line

སྤྱི་ལམ་ཕྱོགས་ /--chōō/ sm. *spyi lam*

སྤྱི་ལུགས་ /cīluù/ common rights, universal principles

སྤྱི་ལེ་ /cīle/ kilometer ¶ *spyi le gru bzhi square kilometers*

སྤྱི་ལོ་ /cīlu/ western year

སྤྱི་ལོ་གོང་ /--qhoòn/ B.C. ¶ *spyi lo gong gi dus rabs bcu bdun pa nas from the seventeenth century B.C.*

སྤྱི་ལོ་དང་པོ་ /--thanqo/ the beginning of a reign/ era

སྤྱི་ལོའི་སྔོན་ཚད་ /cīlüü nōntseè/ sm. *spyi lo gong*

སྤྱི་སར་སྤུངས་ /cīsaa pūùn/ va. to turn over to the community/ government

སྤྱི་སེམས་ཆེན་པོ་ /cīsem chēmpo/ just and selfless/ fair

སྤྱི་སོན་ /cīsün/ vi. to receive orders/ instruction (from higher authorities (h)

སྤྱི་སྲོལ་ /cīsüü/ general practice/ custom, common practice/ custom

སྤྱི་གསོག་ /cīsoò/ public accumulation/ reserves

སྤྱིང་ /pīn/ glue

སྤྱིང་ : p. སྤྱིངས་ /cīn/ va. to sink, to immerse, to submerge

སྤྱིངས་ /cīn/ p. of *spying*

སྤྱིན་ /pīn/ 1. glue 2. sm. *spyin pa*

སྤྱིན་པ་ /cīnpə/ alms; va.--*gtong* to give alms

སྤྱིན་བག་ /cīnpaà/ paste

སྤྱིན་སྦྱར་སྤང་ལེབ་ /cīncaa pānleè/ plywood

སྤྱིན་ཤོག་ /cīnšoò; pīnšoò/ 1. negative (film) 2. film

སྤྱིན་ཤོག་དཀར་ནག་ /--qaanaa/ black and white film

སྤྱིན་ཤོག་ཚོན་ལྡན་ /--tshönteen/ color film

སྤྱིན་ཤོག་པར་འཁྲུ་ /--pār thū/ va. to develop film

སྤྱིའི་གྲུ་བཞི་ /cii tupši/ centimeter

སྤྱིའི་བགོ་གྲངས་ /--qotaan/ math. common factor

སྤྱིའི་རྒྱ་མ་ /--kama/ kilogram

སྤྱིའི་ངལ་རྩོལ་ /--neetsöö/ common/ public labor

སྤྱིའི་ཐོན་རྫས་རིན་གོང་ /--thöntseè riqoòn/ gross output

སྤྱིའི་དུར་ས་ /--tursə/ public graveyard

སྤྱིའི་ལྡབ་གྲངས་ /--təptaan/ math. common multiple

སྤྱིའི་བསྡོམས་འབོར་ /--tompor/ sum, grand total

སྤྱིའི་འཕྲུལ་ཆས་བཟོ་གྲྭ་ /--thüücèè sota/ general machine shop/ plant

སྤྱིའི་རྩ་འཛིན་ /--tsəntsiin/ chief point/ principle, fundamental point/ principle

སྤྱིའི་གཞུང་ /--šun/ central government, overall government

སྤྱིའི་གཞུང་ལམ་ /--šunləm/ general line/ course/ policy

སྤྱིའི་བཟའ་ཁང་ /--saqaan/ public canteen/ dining hall/ mess

སྤྱིའི་བཟོ་ཚོགས་ /--sotsöö/ labor, federation

སྤྱིའི་ལམ་ཐིག་ /--ləmtii/ sm. *spyi'i lam phyogs*

སྤྱིའི་ལམ་ཕྱོགས་ /--lamcöö/ general line

སྤྱིའི་ལས་འགན་ /--lenqeen/ general duty

སྤྱིའི་ལོ་ཐོ་ /--litu/ Western calender

སྤྱིའི་ལེ་ /--le/ kilometer

སྤྱིའི་ལེ་ཝར་ /--lewar/ sm. *spyi'i le*

སྤྱིའི་གསོག་དངུལ་ /--söqnüü/ public/ common reserve fund

སྤྱིའི་ལྷན་ཁང་ /--lhēnqaan/ general/ main meeting place

སྤྱིར་ /cīr; cīi/ generally, in general

སྤྱིར་གྲགས་ /--taà/ generally/ widely known, widespread ¶ *gnas tshul 'di spyir grags red* *This news is widely known.*

སྤྱིར་བཏང་ /cītaan/ 1. (at beginning of a clause) in general, generally ¶ *phyir btang glog las bzo pa tshos thog mar lag rtsal sbyong dgos* *Generally, electrical workers first learn the technical skills.* ¶ *spyir btang bshad na* *if I speak in general* 2. (--+gen.) general, common, usual ¶ *spyir btang gi kha lag* *everyday/ common food*

སྤྱིར་བཏང་གི་རང་བཞིན་ /--rəŋšiin/ generalization, in general

སྤྱིར་བཏང་ཅན་ /--taanceen/ general, common, ordinary, usual

སྤྱིར་བཏང་པ་ /--tānpa/ sm. *spyir btang can*

སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་ /--cheena/ as usual, as is commonly done

སྤྱིར་བཏང་བྱས་ནས་བཤད་ན་ /--cheε-nεε šεεna/ generally speaking

སྤྱིར་དུ་ /--tu/ sm. *spyir*

སྤྱིར་ཕྱིན་སློབ་ཕྲུག་པ་ /--ciin lāptaa/ students studying abroad

སྤྱིལ་པོ་ /ciipu/ grass/ straw hut, thatched hut

སྤྱིལ་བུ་ /ciipu/ cell, room

སྤྱུག་ : p. སྤྱུགས་ /cuu/ va. to expel, to drive out, to banish

སྤྱུགས་ /--/ p. of *spyug*

སྤྱོ་ : p. སྤྱོས་ /co/ va. to criticize, to scold, to abuse

སྤྱོ་ཚིག་ /cutsii/ swear/ curse words

སྤྱོད་ : p. སྤྱད་ /cöö/ 1. va. to use, to make use of, to employ ¶ *bzo grwa 'di gsum gyis chas yar thon gyi lag rtsal spyod kyi yod pa red These three factors use the most advanced techniques.* 2. va. to enjoy ¶ *bde dger spyod rgyu yod pa red (They) are enjoying happiness.*

སྤྱོད་མཁས་ /cööqεε/ economical, thrifty, efficient; va.--*byed* to be economical/ thrifty, to be efficient

སྤྱོད་མགོ་ /cööqo/ sm. *spyod sgo*

སྤྱོད་སྒོ་ /--/ usage, application, appropriation

སྤྱོད་སྒོ་ཆེ་བ་ /--chēwa/ practical, useful

སྤྱོད་ངན་ /cöönεεn/ bad behavior/ deportment; va.--*byed* to misbehave

སྤྱོད་ཆ་ /cööca/ sm. *spyod chas*

སྤྱོད་ཆས་ /cööcεε/ utensils, materials ¶ *ko ba'i spyod chas leatherware*

སྤྱོད་བདེ་ /cööte/ easily usable/ applicable, convenient

སྤྱོད་ལྡན་ /cönteεn/ well behaved

སྤྱོད་པ་ /cöpa/ behavior

སྤྱོད་པ་རྩིང་པོ་ /--tsīnpu/ rude, bad mannered

སྤྱོད་དབང་ /cöwaan/ right of use

སྤྱོད་ཚད་ /cöötsεε/ rate of utilization

སྤྱོད་ཚུལ་ /cütsüü/ 1. style, manner ¶ *gsar brje'i spyod tshul revolutionary style* 2. conduct, behavior ¶ *chos kyi spyod tshul mang po byed kyi red (They) will do many religious acts.*

སྤྱོད་ཚུལ་འཛིན་ /--tsiin/ va. to have or hold an attitude/ opinion ¶ *nor 'khrul byung ba'i mi rnams la bslab bya byed rgyu'i spyod tshul 'dzin dgos (We) should hold the attitude of advising those who have made mistakes.*

སྤྱོད་ཚུལ་བཟུང་ /--suun/ sm. *spyod tshul 'dzin*

སྤྱོད་བཟང་ /cȫsaǹ/ good behavior/ manners, well-behaved, upright, moral

སྤྱོད་ཡུལ་ /cüyüü/ sphere of activity ¶ *mthong ba'i spyod yul range of vision*

སྤྱོད་ལམ་ /cöölam/ sm. *spyod pa*

སྤྱོད་ཕན་ཆེ་བ་ /cöösɛn chēwa/ durable

སྤྱོད་གཞིས་ /cüüsii/ custom, way of doing things

སྤྱོན་ /cön/ va. to make go/ come

སྤྱོམ་ : p. སྤྱོམས་ /cōm/ sm. *nga rgyal*

སྤྱོམས་ /--/ p. of *spyom*

སྤྱོས་ /cöö/ p. of *spyo*

སྤྲ་ /ṭā; pā/ ape; baboon

སྤྲ་ : p. སྤྲས་ /ṭā/ va. 1. to adorn, to decorate, to embellish, to dress up ¶ *fe gling ba'i chas spras te dressing up in African clothes* 2. to attach to ¶ *par chas thog tu spras nas attaching (it) to the camera*

སྤྲ་མི་ /ṭəmi/ ape man, prehistoric man, fossil man

སྤྲ་ཚིལ་ /ṭətsii/ wax, beeswax

སྤྲང་པོ་ /paanqo/ beggar

སྤྲད་ /ṭɛ̄ɛ̀/ 1. p. of *sprod* 2. va. to give

སྤྲལ་ལྡད་ཚོ་པོ་ /pɛɛlɛɛ̀ tshāpo/ sycophant, flatterer; sycophancy, flattery

སྤྲས་ /ṭɛ̄ɛ̀/ p. of *spra*

སྤྲས་ཁོག་ /ṭɛɛqɔ̄ɔ̄/ ring worn on the thumb

སྤྲི་ /ṭī/ cream ¶ *'o ma'i spri the cream of milk*

སྤྲི་དཀར་གྱི་རིགས་ /ṭīqaa qi riq/ albumin

སྤྲི་བཏོན་པའི་འོ་མ་ /ṭītüüpèè oma/ non-fat milk

སྤྲི་མ་ /ṭimə/ sm. *spri*

སྤྲིང་ : p. སྤྲིངས་ /ṭīn/ va. to send news/ information/ word

སྤྲིངས་ /ṭīin/ p. of *spring*

སྤྲིངས་ཡིག་ /ṭīnyii/ letter, note, communique

སྤྲིངས་ལན་ /ṭīnlèèn/ answer, reply

སྤྲིན་ /ṭiin/ cloud; vi.--*'thibs* to be cloudy/ overcast

སྤྲིན་ཆར་ /ṭīncaa/ clouds and rain

སྤྲིན་པ་ /ṭīnpə/ sm. *sprin*

སྤྲིན་ཕུང་ /ṭīnpun/ sm. *sprin tshogs*

སྤྲིན་ཚོགས་ /ṭīntsöö/ mass of clouds, cloudy

སྤྲུག་ : p. སྤྲུགས་ /ṭüü/ va. to shake, to stir, to agitate

སྤྲུགས་ /--/ p. of *sprug*

སྤྲུལ་ /ṭüü/ vi. to change/ transform one's state (miraculously) ¶ *kho byi'u zhig tu sprul nas he, having transformed (himself) into a small bird*

སྤྲུལ་སྐུ་ /ṭüüqu/ incarnate lama, rinpoche

སྤྲེ་ /ṭē/ sm. *spre'u*

སྤྲེ་མོ་ /ṭēmo/ female monkey

སྤྲེ་རྩེད་ /ṭētseè/ pranks, jokes, kidding around

སྤྲེའུ་ /ṭìu/ monkey

སྤྲོ་ : p.སྤྲོས་ /ṭō/ 1. va. to disperse, to scatter 2. vi. to be glad/ happy/ joyful

སྤྲོ་སྐྱིད་ /ṭūkiì/ happy, glad

སྤྲོ་སྐྱིད་ཁང་ /--qhāān/ 1. club, recreation center 2. summer cottage

སྤྲོ་ཁང་ /ṭōqaan/ sm. *spro skyid khang*

སྤྲོ་ཉམས་ /ṭōñam/ sm. *spro snang*

སྤྲོ་ཉམས་ཅན་ /--cεεn/ sm. *spro snang ldan pa*

སྤྲོ་སྣང་ /ṭōnaan/ 1. joy, pleasure, happiness 2. optimism

སྤྲོ་སྣང་གི་ལྟ་སྟངས་ /--qi tātaan/ optimism

སྤྲོ་སྣང་ཅན་ /ṭōnaancεεn/ sm. *spro snang ldan pa*

སྤྲོ་སྣང་ལྡན་པ་ /--tεnpa/ happy, gay, joyful, cheerful

སྤྲོ་སྣང་རིང་ལུགས་ /--riṇluù/ optimism

སྤྲོ་པོ་ /ṭōpo/ h. of *zhim po*

སྤྲོ་བ་ /ṭōwa/ joy, happiness

སྤྲོ་བའི་ཟློས་གར་ /ṭōwεε töqar/ comedy

སྤྲོ་མོ་ /ṭōmo/ sm. *spro ba*

སྤྲོ་རྩེད་ /ṭōtse/ concert, show

སྤྲོ་རྩེད་ཁང་ /--qhāān/ sm. *spro skyid khang*

སྤྲོ་ཚོགས་ /ṭōtsɵɵ/ party ¶ *gling kha'i spro tshogs garden party*

སྤྲོ་སེམས་ /ṭōsem/ 1. joy, gladness, happiness 2. enthusiasm ¶ *par khang gi bzo pas spro sems che shos dang tshad gzhi mtho shos kyis par rgyag gyi yod pa red The press workers are printing with the greatest enthusiasm and the highest standards.*

སྤྲོ་སེམས་འཁོལ་བ་ /--qhööwa/ warm feeling, warmth, enthusiasm ¶ *kho spro sems 'khol ba'i ngang nas bstod bsngags byas pa red (They) warmly praised him.* ¶ *spro sems 'khol ba'i ngang nas dga' bsu zhus ba red (They) enthusiastically welcomed him.*

སྤྲོ་གསེང་ /ṭōseṇ/ vacation, tour; va. --*gtong* to go on vacation, to take a trip

སྤྲོ་སེམས་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ great warmth/ enthusiasm/ joy ¶ *spro sems chen po'i ngang nas bstod bsngags byas pa red (They) praised (him) with great warmth.*

སྤྲོ་གསེང་གཏོང་མཁན་ /--tōonñεεn/ tourist, traveler

སྤྲོ་གསེང་ལྟ་སྐོར་ /--tāqɵɵ/ sightseeing tour, excursion, trip

སྤྲོད་ : p.སྤྲད་ /ṭöö/ va. to give ¶ *ngas kho la dngul sprod kyi yin I will give him money.*

སྤྲོད་འཇལ་ /ṭöncεε/ repaying, returning; va.--*byed* to repay, to return

སྤྲོད་དེབ་ /ṭöötep/ book/ list of things given

སྤྲོད་པ་ /ṭȫȫpa/ supply ¶ *mkho ba dang sprod pa* *supply and demand*

སྤྲོད་ཡུལ་ /ṭȫȫyüü/ address (on letter)

སྤྲོད་ལེན་ /ṭȫleen/ 1. giving and receiving; va.--*byed* to give and receive ¶ *rgya gar la bod dngul sprod len byed kyi med* *(They) don't use (give and receive) Tibetan money in India.* 2. supply and demand

སྤྲོས་ /ṭȫȫ/ p. of *spro*

ཕ་ /phā/ 1. father ¶ *pha yi rgyud pa paternal lineage* 2. male ¶ *pha glang bull* 3. the letter '*pha*' (used in alphabetical ordering)

ཕ་ཁ་ /phāqa/ other side ¶ *gtsang po'i pha kha na on the other side of the river*

ཕ་ཁུ་ /phə̄qu/ father and uncle

ཕ་གི་ /phə̄qi/ that, that one over there ¶ *khang pa pha gi kho'i red That house (over there) is his.*

ཕ་གིར་ /phə̄qir; phə̄qeɛ/ there, over there ¶ *'di nas pha gir from here to there*

ཕ་གླང་ /phālaŋ/ bull

ཕ་རྒྱུད་ /phə̄kʉ̈/ paternal lineage

ཕ་གཅིག་མ་གཅིག་ /phə̄cii mə̄cii/ siblings

ཕ་རྟ་ /phāta/ stallion

ཕ་མཐའ་ /phāta/ the other end

ཕ་མཐའ་མེད་པ་ /--meèpa/ limitless, infinite, endless

ཕ་མཐའ་ཡས་པ་ /--yɛ̀pa/ sm. *pha mtha' med pa*

ཕ་ནས་ཚུར་ /phə̄nèè tshūū/ from there to here

ཕ་ནོར་ /phānɔɔ/ inheritance (from father)

ཕ་སྤད་ /phāpɛ̀/ sm. *pha bu*

ཕ་ཕག་ /phāpaà/ boar

ཕ་ཕྱུགས་ /phə̄cuù/ bull, male cattle

ཕ་ཕྱུགས་རྭ་བ་ /--rawaa/ cattle breeding farm/ field

ཕ་ཕྱོགས་ /phə̄cɔ̀ɔ̀/ the other side

ཕ་བུ་ /phə̄pu/ father and son

ཕ་བོང་ /phaapoon/ rock, boulder

ཕ་མ་ /phāma/ mother and father, parents

ཕ་མ་བུ་ཕྲུག་ /--phutuù/ parents and children, family

ཕ་མ་ཡ་བྲལ་ /--yatɛɛ/ having only one parent ¶ *pha ma ya bral gyi phru gu children who have only one parent*

ཕ་མིར་ས་མཐོ་ /phāmir sāto/ the Pamirs

ཕ་མིང་ /phə̄miin/ 1. father's name 2. father and older brother

ཕ་མེས་ /phāmeè/ ancestors (paternal)

ཕ་མེས་ནས་བརྒྱུད་ /--lə̄qkʉʉn/ handed down from old, hereditary

ཕ་མེས་རྒྱལ་ཁབ་ /--keèqəp/ fatherland, motherland

ཕ་ཚན་ /phātsɛɛn/ relatives on father's side

ཕ་ཚོ་ /phə̄ntso/ those (over there)

ཕ་ཝང་ /phāwaan/ bat

ཕ་གཞིས་ /phə̄ʂii/ estate that is transmitted patrilineally

ཕ་ཡ་ /phāyaa/ step-father

ཕ་ཡུལ་ /phə̄yʉ̈ʉ̈/ one's native place/ region/ country, homeland, fatherland

ཕ་གཡས་ཡར་ /phāyaa/ sm. *pha yar*

ཕ་རན་སི་ /phārɛnsi/ France

ཕ་རི་ /phāri/ mountain/ hill on the opposite side

ཕ་རོལ་ /phārӧӧ/ (usu.--+*na/tu*) the other side, abroad, that beyond ¶ *rgya mtsho'i pha rol na on the other side of the ocean* ¶ *pha rol gyi dmag tshogs enemy troops*

ཕ་རོལ་ཏུ་ /--tu/ see *pha rol*

ཕ་རོལ་པ་ /--pa/ the others, outsiders, the other side (people) ¶ *kho la pha rol pas kyang dga' gus byed kyi yod pa red Even the others (who are not on our side) like and respect him.*

ཕ་ལགས་ /phālaà/ h. of *pha* (term of address)

ཕ་ལམ་ /phālam/ diamond

ཕ་ལོགས་ /phālӧӧ/ sm. *pha phyogs*

ཕ་ཤི་སི་ /phaşisi/ fascist

ཕ་ཤི་སི་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ facism

ཕ་ཞུལ་རྒྱུ་རྫས་ /phəşüü kutsèè/ inheritance (from father)

ཕ་ཞུལ་ཕུན་འཛིན་ /phəşüü püntsiin/ patrilineal inheritance

ཕག་ /phaà/ 1. pig, hog 2. bricks 3. secret, hidden

ཕག་ཁྱུ་ /phəqku/ herd of pigs

ཕག་གི་འགོག་ནད་ /--qi qӧnɛè/ hog cholera

ཕག་རྒོད་ /phaaqӧӧ/ wild boar

ཕག་མཆེ་ /phāqce/ boar's tusks

ཕག་ཉན་ /phāŋñɛɛn/ listening in secret, bugging; va.--*rgyag;* --*byed* to listen in secret, to bug

ཕག་ཏུ་ /phāàtu/ secretly, without letting anyone know ¶ *khos mtsham mo phag tu lan skyel du yong ba red He came secretly at night to give the message.*

ཕག་ལྟོ་ /phāqto/ feed for pigs

ཕག་སྣོད་ /phāanto/ brush; va.--*rgyag* to brush

ཕག་པ་ /phāqpa/ pig, hog

ཕག་པའི་གསོ་སྟང་ /phāqpɛɛ sōtaan/ pig farm

ཕག་མོ་ /phāammo/ sow

ཕག་ཚང་ /phāqtsaan/ pig pan, pigsty

ཕག་ཚིལ་ /phəqtsii/ pork-fat, lard

ཕག་རྫི་ /phəqtsi/ swineherd

ཕག་ཟེ་ /phāqse/ 1. standing hair on the shoulder and neck of pigs 2. brush; va.--*rgyag* to brush

ཕག་ཟན་ /phāqsɛɛn/ sm. *phag lto*

ཕག་རི་ /phəəri/ c. Phari

ཕག་ལོ་ /phāqlo/ year of the pig

ཕག་ཤ་ /phāqşa/ pork

ཕང་ /phaàn/ 1. va. to accumulate, to save up, to pile up 2. spindle

ཕང་ཕུང་ /phəŋpuun/ pile, heap; va.--*byed* to pile/ heap up

ཕང་བུ་ /phə̄ŋpu/ sm. *phang*, 2

ཕང་སེམས་ /phāŋsem/ 1. stinginess, thrift 2. sm. *phangs sems*

ཕང་སེམས་ཅན་ /--cɛɛn/ stingy, thrifty, economical

ཕངས་ /phāŋ; phaàn/ vi. to regret, to be sorry ¶ *kho chu tshod brlags nas phangs song He was sorry that he lost the watch.*

ཕངས་མེད་ /phāŋmeè/ without regret/ sorrow, generous ¶ *khos phrug gu'i slob sbyong gi don la 'gro song phangs med btang ba red He generously (without regrets) spent money for (his) children's education.*

ཕངས་སེམས་ /phāŋsem/ regret, sorrow; vi.--*byed* to regret, to be sorry

ཕད་ /phɛ̄ɛ̀/ sm. *phad gog*

ཕད་གང་ /phɛ̄ɛqaan/ full sack/ pack

ཕད་གོག་ /phɛ̄ɛqɵɵ/ large bag/ sack

ཕད་བུ་ /phɛ̄ɛpu/ small bag

ཕད་ཚི་ /phɛ̄ɛtsi/ large bag made of wool or yak-hair

ཕན་ /phɛɛn/ 1. beyond, further than ¶ *shing sdong de phan kho tsho'i sa cha red Beyond that tree is their land.* ¶ *de phan 'gro chog gi ma red (One) may not go further than that.* 2. up to, until ¶ *da phan khos bod la bsdad pa red Until now he lived in Tibet.* 3. vi. to be useful/ beneficial/ effective, to be good for ¶ *sman 'di phan gyi red This medicine will be effective.* 4. adj. comp. of *phan po*

ཕན་སྐྱེས་ /phɛ̄nkeè/ sm. *phan thogs*

ཕན་ཁྱད་ /phɛ̄nkɛɛ̀/ benefit, advantage, difference ¶ *'di 'dra byas na phan khyad ga red yod pa red If (one) does it this way, what is the advantage?* ¶ *ngar khyad chen po 'dug (It) makes a lot of difference to me.*

ཕན་ངེས་ /phɛ̄nŋeè/ sm. *phan thogs can*

ཕན་ཅན་ /phɛ̄ncɛɛn/ sm. *phan thogs can*

ཕན་ཆ་ /phɛ̄nca/ sm. *phan thogs*

ཕན་ཆད་ /phɛ̄ncɛɛ̀/ henceforth, from now on, onwards ¶ *de ring phan chad from today onwards* ¶ *chu de phan chad from that river onwards*

ཕན་ཆུང་དྲིན་ཆུང་ /phɛ̄̃ncuun thincuun/ small profits/ advantages

ཕན་བཏགས་ /phɛ̄n taà/ p. of *phan 'dogs*

ཕན་རྟོག་ /phɛ̄ntɵɵ/ sm. *phan thogs*

ཕན་ཐོགས་ /--/ 1. use, help, benefit ¶ *sa cha de tshor shog dngul gyi phan thogs mi 'dug In those places there is no use for paper money.* 2. vi. /phɛɛn thɵɵ/ to be of help, to be of use ¶ *yul der rgya skad kyis phan thogs kyi mi 'dug In that country Chinese language is of no use.*

ཕན་ཐོགས་ཅན་ /--cɛɛn/ useful, beneficial, helpful

ཕན་ཐོགས་མེད་པ་ /--meèpa/ useless

ཕན་བདེ་ /phɛ̄nte/ well-being, common good, welfare ¶ *'gro*

ba mi rigs kyi phan bder for the *well-being of mankind*

ཕན་འདོགས་ /phɛ̃ɛn tɔ̃ɔ/ va. to be useful/ helpful ¶ *kho khag po yin dus kho tshos phan btags (p. of 'dogs) pa red When he had problems, they helped him.*

ཕན་ནུས་ /phɛ̃ɛnüü/ efficacy, effectiveness, positive effect/ result ¶ *sman gyi phan nus the effect of medicine*

ཕན་ནུས་ལྡན་པ་ /--tɛnpa/ effective, efficacious, beneficial

ཕན་གནོད་ /phɛ̃ɛnöö/ effects (lit. benefit and harm)

ཕན་པ་ /phɛ̃mpa/ advantage, benefit, use ¶ *sman 'di phan pa ga re yod pa red What is the advantage of this medicine?*

ཕན་པོ་ /phɛ̃mpo/ effective, beneficial, good for

ཕན་པོ་བྱུང་ /--chuun/ id. serves you right!

ཕན་བྱ་ /phɛ̃ca/ 1. usefulness 2. useful birds (i.e. ones that eat insects)

ཕན་འབུ་ /phɛ̃mpu/ useful insects

ཕན་འབྲས་ /phɛ̃ntɛɛ̀/ gain, profit, benefit, useful/ beneficial result

ཕན་མ་ཐོགས་ /phɛn mathɔ̃ɔ/ useless

ཕན་མི་ཐོགས་ /phɛn mithɔ̃ɔ/ sm. *phan ma thogs*

ཕན་མེད་ /phɛɛmeè/ sm. *phan ma thogs*

ཕན་མེད་གནོད་ཆེན་ /--nöökeen/ harmful, injurious

ཕན་ཚུན་ /phɛntsüün/ each other, one another, here and there, back and forth, reciprocal, mutual ¶ *kho tsho phan tshun yi ge gtong skabs when they write to each other* ¶ *sa gnas phan tshun nas 'byor ba'i mi people who have come from here and there* ¶ *gtsang po'i phan tshun na on either side of the river*

ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་བ་ /--qi teewa/ mutual/ reciprocal relationship

ཕན་ཚུན་འགྱུར་ལྡོག་ /--kuntɔ̃ɔ/ mutual transformation/ change

ཕན་ཚུན་གཅིག ཕན་གཅིག་གྲོགས་ /--ciqpèen ciqtöö/ sm. *phan tshun rogs ram*

ཕན་ཚུན་གཅེས་སྐྱོང་ /--ceekoon/ taking care of each other, mutual/ reciprocal care; va.--*byed* to take care of one another

ཕན་ཚུན་འཛུག་ /--cuu/ va. to exchange, to barter

ཕན་ཚུན་བརྗེ་བའི་རིན་ཐང་ /--ceepɛɛ rintaan/ rate of exchange (financial)

ཕན་ཚུན་གཉིས་ཕན་ /--ñiipèen/ mutual benefit/ advantage

ཕན་ཚུན་གཉིས་མོས་ /--ñiimöö/ mutually agreed, agreeable to both sides

ཕན་ཚུན་ལྟ་ཞིབ་ /--tɘšip/ mutual control/ supervision

ཕན་ཚུན་མཐུན་པ། /--thūmpə/ sm. *phan tshun legs 'brel*

ཕན་ཚུན་བསྡུར། /--tuu/ va. to balance/ weigh/ compare against each other

ཕན་ཚུན་ནང་འགལ། /--naŋqεε/ self-contradictory

ཕན་ཚུན་བར། /--phar/ between one another

ཕན་ཚུན་སྦྲེལ་མཐུད། /--teettüü/ sm. *phan tshun zung sbrel*

ཕན་ཚུན་མི་གནོད་པའི་ཆིངས་ཡིག /--minüüpêê chīŋyii/ mutual non-aggression pact

ཕན་ཚུན་མཛའ་བརྩེ། /--tsatsee/ mutual friendship

ཕན་ཚུན་ཟུང་སྦྲེལ། /--suŋtee/ coordination

ཕན་ཚུན་ཡོད་མེད་བརྗེ་རེས། /--yöömee ceree/ mutual exchange (goods, products, etc.) according to each other's needs

ཕན་ཚུན་ར་སྤྲོད། /--ratöö/ eye-witness/ first hand evidence

ཕན་ཚུན་རོགས་སྐྱོར། /--rɑɑkɑɑ/ reciprocal aid/ support; va.--*byed* to give reciprocal aid/ support

ཕན་ཚུན་རོགས་རམ། /--rɑɑram/ sm. *phan tshun rogs skyor*

ཕན་ཚུན་ལེགས་འབྲེལ། /--lentee/ mutual friendship/ harmony

ཕན་ཚུན་སེམས་ཁུར། /--sīmquu/ mutual consideration/ concern

ཕན་ཚུན་བསམ་ཤེས། /--sāmšee/ mutual understanding

ཕན་ཟི་ལིང་ /phēnsiliŋ/ paraffin

ཕན་ཡོད། /phēēnyöö/ sm. *phan thogs*

ཕན་ཡོན། /phēēnyöön/ sm. *phan thogs*

ཕན་སེམས། /phēnsem/ good intentions/ thoughts, helpful; va. --*'chang* to have good intentions, to have thoughts of helping/ benefiting others

ཕན་སྲུང་ /phēnsuun/ sm. *nyen srung*

ཕན་སླེབ། /phēēnlep/ sm. *phan thogs*

ཕབ། /phəp/ 1. yeast 2. p. of *'bebs*

ཕབ་བསྒྱུར། /phəpkuu/ transcribing, translating, changing, converting; va.--*byed;* --*zhu (h)* to translate, to transcribe, to change, to convert ¶ *khong gsung bshad de sgra 'dzin 'khor lo nas phab bsgyur zhus 'dug (They) have transcribed the speech from the tape recording.* ¶ *bod yig nas dbyin yig du phab bsgyur byas pa red They translated it from Tibetan into English.*

ཕབ་ཆ། /phəpcə/ discount; va.--*gcod* to discount

ཕབ་ཏུ། /phəptə/ sm. *phab,* 1

ཕབ་རྩི། /phəptsi/ sm. *phab,* 1

ཕབ་རྩིས། /phəptsii/ conversion (usu. money), calculation (math)

ཕབས། /phəp/ sm. *phab*

ཕབས་བསྒྱུར་ /phəpkuu/ sm. *phab bsgyur*

ཕམ་ /phām/ 1. defeat, loss; va.--*'khur*; --*'khel* to be defeated, to lose 2. p. of *'pham*

ཕམ་ཁ་ /phāmqa/ sm. *pham nyes*

ཕམ་འཁུར་ /phām qhūr/ see *pham*, 2

ཕམ་འཁུར་རིང་ལུགས་ /phəmquu riŋluù/ defeatism

ཕམ་འཁུར་རིང་ལུགས་པ་ /--pa/ defeatist

ཕམ་འཁེལ་ /phām qhēē/ see *pham*, 2

ཕམ་རྒུད་ /phāmqüü/ sm. *pham nyes*

ཕམ་རྒྱལ་ /phāmkɛɛ/ loss and gain, defeat and victory ¶ *pham rgyal mtha' gsal gyi 'thab mo a decisive fight;* va.--*gtong* to put things at stake ¶ *pham rgyal chen po gtong ba'i rgyan rtsed high stake gambling (where one can lose or win)*

ཕམ་རྗེས་སླར་ལྡོག་ /phāmceè lāntɵɵ/ comeback/ recovery (after a defeat); va.--*byed* to stage a comeback, to make a recovery

ཕམ་ཉེས་ /phāmñeè/ defeat, loss; vi.--*yong*; --*'gyur* to be defeated; va.--*gtong* to defeat/ vanquish

ཕམ་ཉེས་སུ་གཏོང་ /--su tōōn/ va. to defeat, to vanquish

ཕམ་འཐོར་ /phāmtɵɵ/ defeated and dispersed/ scattered

ཕམ་པ་ /phāmpa/ sm. *pham nyes*

ཕམ་པ་ཁས་ལེན་ /--qhɛ̄ɛ̄ lēēn/ va. to admit/ concede/ defeat

ཕམ་པ་བཟོ་ /--so/ sm. *pham par byed*

ཕམ་པར་བྱེད་ /phāmpar cheè/ va. to defeat, to vanquish

ཕམ་བྱོལ་ /phāmcöö/ withdrawal as a result of defeat; va.--*byed* to withdraw/ leave because of defeat

ཕམ་བྲོས་ /phāmtöö/ running away/ fleeing after defeat

ཕམ་དམག་ /phāmmaà/ defeated army/ troops

ཕམ་ཚབས་ཆེ་བ་ /phāmtsəp chēwa/ great failure/ defeat

ཕམ་འཚོང་ /phāmtsoon/ sale of goods at loss, underselling; va.--*rgyag* to undersell, to sell at a loss

ཕའི་ /phēē/ 1. of the father, paternal ¶ *pha'i spun father's relatives* 2. /ch./ platoon

ཕའི་ཀྲང་ /ch./ platoon leader

ཕའི་ཆིའུ་ /ch./ volleyball

ཕའི་ཕ་ /phɛɛpa/ paternal grandfather

ཕའི་དབང་ཆ་ /phēē wāŋca/ paternal rights

ཕའི་མ་ /phēēma/ paternal grandmother

ཕར་ /phaa/ 1. thither, away, over there ¶ *khyed rang phar phebs nas after you went there* ¶ *phar rgyugs go away!* 2. (--+vb.+vb.+ *tshur*) this way and that, hither and thither ¶ *phar 'gro tshur 'gro going hither and thither*

ཕར་ཁ་ /phārqa/ sm. *pha rol*

ཕར་བགྲོད་ཀྱི་དམ་བསྒྲགས་ /phātöö qi

thüüqəp/ transition period

ཕར་འགྱངས་ /phānkaàn/ postponement, putting off, delay; va. --*byed;* --*gtong* to postpone, to put off, to delay ¶ *las ka 'go 'dzugs rgyu rjes zla'i bar phar 'gyangs byas pa red (They) postponed the start of work until next month.*

ཕར་འགྲོ་ཚུར་འགྲོ་ /phānto tshūnto/ coming and going, going here and there, going back and forth ¶ *kho a ri dang yo rob dbar phar 'gro tshur 'gro'i skabs when he was going back and forth between America and Europe*

ཕར་རྒོལ་ /phaaqöö/ attack, assault; va.--*byed* to attack, to assault, to go on the offence

ཕར་རྒོལ་གནམ་གྲུ་ /--nəmtu/ attack/ fighter plane

ཕར་རྒོལ་དམག་འཐབ་ /--məqtəp/ offensive action/ warfare

ཕར་རྒོལ་རང་སྲུང་ /--raŋsuùn/ offensive and defense

ཕར་རྒོལ་སྲིད་ཇུས་ /--sicüü/ offensive policy/ strategy

ཕར་རྒྱུགས་ཤིག་ /phaa kuüš/ id. get out! go away! ¶ *ho mtshon cha yod pa'i me go'i chu 'dzul dmag gru phar rgyugs shig U.S. Nuclear Submarines--Go away!*

ཕར་ངོགས་ /phaaŋöö/ sm. *pha kha*

ཕར་ཆག་ /pharcaà/ fluctuation (rising and falling); vi. (--+ verbs of motion) to fluctuate

ཕར་ཆེན་ /phərciin/ embroidery; va. --*rgyag* to embroider

ཕར་ཕྱོགས་ /phaacöö/ sm. *pha rol*

ཕར་ཚུར་ /phaatshuu/ back and forth, here and there ¶ *yi ge phar tshur btang nas having sent letters back and forth*

ཕར་འཚོང་ /phā tshoon/ va. to sell

ཕར་བཞག་ /phaa šaà/ leave alone (usu. vb.+*rgyu* or *yas*+ --) ¶ *khos bshad par nyan rgyu phar bzhag leave alone listening to what he said*

ཕལ་ /phεε/ adj. comp. of *phal pa*

ཕལ་སྐད་ /phεεqεὲ/ colloquial/ vernacular language

ཕལ་སྐད་ཀྱི་རྩོམ་ཡིག་ /--qi tsūmyiì/ vernacular style of composing (writing), colloquial

ཕལ་ཆེ་བ་ /phεεcewa/ majority, most of ¶ *der sdod mkhan phal che ba most of the residents there*

ཕལ་ཆེར་ /phεεcee/ 1. mainly, mostly, in the main, on the whole ¶ *mi phal cher bod rigs red Most people are Tibetans.* 2. almost ¶ *kho der phal cher lo dgu tsam bsdad pa red He lived there for almost nine years.* 3. most probably, most likely ¶ *khong phal cher phebs tshar ba red He most probably left. (h)*

ཕལ་པ་ /phεεpa/ common, ordinary ¶ *zhing pa phal pa zhig common farmer*

ཕལ་མོ་ཆེ་ /phεεmo chē/ sm. *phal che ba*

ཕལ་ཚིག་ /phεεtsii/ sm. *phal skad*

ཕས་ /phεὲ/ 1. *pha*+inst. 2. by/ from

the other side

ཕར་རྒོལ་ /phɛ̄ɛqöö/ sm. *tshur rgol*

ཕི་ཏི་ /phiṭi/ feet

ཕི་རོ་ཁྲིན་ཞི་ /ch./ radio frequency

ཕི་ལིབ་པིན་ /phīlipin/ Philippines

ཕིག་ཕིག་ /phīqpii/ jelly, jello

ཕིགས་ /phīi/ p. of *'bigs*

ཕིགས་བརྡོལ་ /phīqtüü/ breakthrough, penetration

ཕིང་ /phīŋ/ 1. vermicelli ¶ *phing sha* a dish made of phing and meat 2. Chinese currency unit

ཕིང་ཕང་རྩེད་ /ch./ ping-pong

ཕིང་ཡང་ /ch./ c. Pyong Yang

ཕིང་ཧྥང་ /ch./ square ¶ *spyi khre phing fang* square meter

ཕིབས་ /phip; phīi/ roof of a house, canopy, dome

ཕི་ཏ་ /phīṭi/ feet

ཕུ་ /phū/ 1. upland part of a valley ¶ *lung pa'i phu* the upland part of the region 2. air, breath; va. --*rgyag* to blow

ཕུ་དཀྲུག་མདའ་དཀྲུག་ /phūtöö tatöö/ causing distur-bances/ agitation everywhere, making trouble everywhere

ཕུ་རྒྱག་ /phū kaa/ 1. va. to blow (in both literal and idiomatic sense) ¶ *khos zhu mar la phu brgyab song* He blew on the lamp. ¶ *khos go skabs bzang po de phu brgyab pa red* He blew that good opportunity. 2. va. to pump, to inflate ¶ *mo kra'i 'khor lor phu rgyag dgos yod* (I) have to pump up the car tire.

ཕུ་ཆུ་ /phūcu/ stream/ river flowing down from an upland area

ཕུ་ཐག་གཅོད་ /phūtaa cöö/ va. to conclude/ settle decisively ¶ *dpung dmag phyir 'then ma byas nas zhi gros yong gi ma red ces phu thag bcad* (p. of *gcod*) *pa red* (They) concluded decisively that there will be no peace talk without the withdrawal of troops.

ཕུ་ཐག་ཆོད་ /--chöö/ vi. to come to a decisive conclusion, to find a permanent solution ¶ *phu thag chod pa'i rgyal kha* a decisive victory

ཕུ་ཐག་ཐུང་ཐུང་ /--thūntuun/ short-sighted

ཕུ་དུང་ /phūtuun/ sm. *phu dung*

ཕུ་ཐོ་ཀལ་ /ch./ Portugal

ཕུ་ཐུང་ /phūtuun/ sleeve

ཕུ་དུད་ /phūtüü/ sm. *gus 'dud*

ཕུ་མདའ་ /phūnta/ upper and lower parts of a valley

ཕུ་ནུ་ /phūnu/ brothers ¶ *phu nu'i brtse gdung* fraternal/ brotherly love

ཕུ་བོ་ /phūwuu/ elder brother

ཕུ་མེད་ /phūmii/ sleeveless

ཕུ་རག་ /ch./ c. Prague

ཕུ་རོན་ /phūrun/ sm. *phug ron*

ཕུག་ /phūq; phūu/ 1. cave, cavern, hermitage 2. p. of *'bugs* 3. in-

side, in the inner part/ section ¶ *kho khang pa'i phug la 'dug* *He is in the inner part of the house.*

ཕུག་གཏུག་པ་ /phūu tūū/ va. to trace back to the source/ origin

ཕུག་ཐག་ཆོད་ /phūqtaà chöö/ sm. *phu thag chod*

ཕུག་མ་ /phūqma/ chaff

ཕུག་རྩ་ /phūqtsə/ origin, roots, source; va.--*rtsad gcod byed* to investigate the origin/ root/ source

ཕུག་རོན་ /phūqrüün/ pigeon

ཕུག་ལམ་ /phūqləm/ tunnel

ཕུགས་ /phūū/ future, long-term, long-range ¶ *phugs kyi bsam blo* *future plan/ goal*

ཕུགས་སྐྱོན་ /phūqküün/ long-term harm

ཕུགས་ན་ /phūqnə/ sm. *phugs su*

ཕུགས་ནོར་ /phūqnɵɵ/ trump-card, last resort

ཕུགས་ཕན་ /phūqpèèn/ future/ long-term well-being

ཕུགས་འབྲས་ /phūŋṭèè/ finale, result, outcome

ཕུགས་ཡུལ་ /phūqyüü/ sm. *phugs bsam gyi yul*

ཕུགས་རེ་ /phūqre/ sm. *phugs bsam*

ཕུགས་སུ་ /phūqsu/ in the future, in the end

ཕུགས་བསམ་ /phūqsəm/ ideal, hope ¶ *gsar brje'i phugs bsam* *revolutionary ideals*

ཕུགས་བསམ་གྱི་ཡུལ་ /--qi yüü/ ideal society (of the future)

ཕུང་ /phūŋ/ 1. heap, pile ¶ *rdo phung* *pile of stone* 2. p. of *'phung* 3. abbr. of *phung po*

ཕུང་དཀྲུག་ /phūŋṭuū/ disturbances, disorders, trouble; va. --*byed* to create disturbances/ disorders/ trouble ¶ *dgra bo'i so nyul de tshos yul sde phung dkrug byed kyi red zer* *(They) say that those enemy agents will create disturbances.*

ཕུང་གྲུབ་གསོ་ཐབས་ /phūŋṭup sūtəp/ tissue therapy, histotherapy

ཕུང་རྐྱེན་ /phūŋqèèn/ black sheep, prodigal son

ཕུང་བ་ /phūŋpə/ destruction, disturbance, disorder

ཕུང་པོ་ /phūŋpu/ 1. mass, form, substance, body, structure ¶ *dngos yod kyi phung po* *material substance* 2. heap, pile

ཕུང་སྒྲོར་ /phūŋcòò/ leading astray, bringing about downfall; va.--*gtong* to lead astray, to bring about one's downfall

ཕུང་གཞི་ /phūŋši/ trouble, disturbance, destruction; va.--*slong* to create trouble, to cause destruction

ཕུང་གཡོ་བ་ /phūŋyowa/ trouble-maker, instigator

ཕུང་གསུམ་པ་ /phūŋsumpə/ third party, neutral person, mediator

ཕུང་གསོག་ /phūŋsɵɵ/ accumulation, piling up; vi.--*thebs* to accumulate, to pile up ¶ *sa*

gnas kha shas la 'bru rigs phung gsogs thebs pa dang sa gnas kha shas la nyo sa med pa red In some localities grain has accumulated (surplus) and in others there is no place to buy it. va.--*rgyag* to pile/ heap up, to store up, to accumulate

ཕུད་ /phūū/ 1. p. and imp. of *'bud* 2. the first offering (the first sample of food, crops, etc. offered to the gods) ¶ *zas kyi phud the first offering of food* 3. leaving aside, exclusive of, not including, apart from, with the exception of ¶ *a zhang phud nang mi lnga 'dug Not including the uncle, there are five in the family.*

ཕུད་ཚོང་ /phūūtsoon/ sales promotion, sample gift of a product

ཕུན་ /phūn/ complete, whole

ཕུན་གླིང་ /phūnliŋ/ c. Phuntsholing (Bhutan)

ཕུན་ཚོགས་ /phūntsǫǫ/ 1. sm. *phun sum tshogs pa* 2. boy's name

ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ /phūnsum tshǫqpa/ complete, perfect, all good ¶ *slob sbyong byed yas kyi mthun rkyen phun sum tshogs pa yod pa red They have complete facilities for studies.*

ཕུན་སུམ་ཚོགས་སུ་གཏོང་ /--tshǫqsu tōōn/ va. to make complete/ perfect/ best

ཕུབ་ /phūp; phūū/ 1. shield 2. p. of *'bubs*

ཕུབ་མ་ /phūma/ chaff, husks, stubble

ཕུའུ་ /ch./ deputy, vice, assistant ¶ *phu'u kru'u zhi deputy chairman*

ཕུའུ་ཐོའ་ཡ་ /ch./ Portugal

ཕུའུ་ཙི་ /ch./ music notation

ཕུའུ་ཙི་སྐྱབས་བཏེད་ /-- tēpte/ sm. *phu'u tsi*

ཕུར་ /phūu/ 1. va. to rub, to massage, to pet 2. p. of *'phur*

ཕུར་མཉེ་ /phūuñe/ massage, rubbing, kneading va.--*gtong* to massage, to rub, to knead

ཕུར་པ་ /phūrpə; phūpə/ peg, stake; va.--*rgyag* to peg, to drive in a stake

ཕུར་ཕུར་ /phūupuu/ rubbing, scratching va.--*gtong*; --*byed* to rub, to scratch

ཕུར་བུ་ /phūpu/ 1. Jupiter 2. Thursday ¶ *gza' phur bu Thursday* 3. religious dagger

ཕུར་ཚུགས་སུ་ /phūrtsuū sū/ with one's (mind or eyes) fixed on an object ¶ *khong gi zhal mig phur tshugs su ltas nas looking with (his) eyes fixed on his face*

ཕུལ་ /phūū/ 1. p. + imp. of *'bul* 2. a unit of measure equal to one-fourth of a *bre*

ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ /phūūtu kuuwə/ sm. *phul du byung ba*

ཕུལ་དུ་ཕྱུང་བ་ /--chuŋwə/ best, highest, outstanding ¶ *slob phrug phul du byung ba zhig an outstanding student*

ཕུལ་ཕྱིན་ /phūūciin/ sm. *phul du byung ba*

ཕུལ་བྱུང་ /phüüċuun/ abbr. of *phul du byung ba*

ཕུལ་བྱུང་ཐོན་སྐྱེད་ཅན་ /--thönkeèceen/ outstanding producer, stakhanovite

ཕུས་ /phüü/ *phu* + instr.

ཕུས་བཏབ་ /--täp/ p. of *phus 'debs*

ཕུས་འདེད་གནམ་གྲུ་ /phüünteè nämṭu/ jet plane

ཕུས་འདེབས་ /phüü tep/ va. to blow

ཕེ་ཆེའུ་པོ་ལོ་ /ch. + pōlo/ volleyball; va.--*rgyag* to play volleyball

ཕེ་ཙོ་ /ch./ ticket

ཕི་ལིའུ་པིན་ /ch./ Philippines

ཕེག་རྡོག /pheqtöö/ small drum, cymbal

ཕང་སོན་ /ch./ boric acid

ཕིན་ཙེ་ /ch./ 1. phonograph record 2. film

ཕེབས་ /phēp; pheè/ to go, to come, to arrive (h. of *'gro* and *yong*) ¶ *khong phar phebs kyi red He is going away. (h)*

ཕེབས་ཀོ་ /phēpqo/ h. of *ko ba*

ཕེབས་སྐས་ /phēpqeè/ h. of *skas 'dzeg*

ཕེབས་སྐྱེལ་ /phēpkee/ sending/ seeing someone off (h); va. --*zhu* to see/ send someone off ¶ *gnam thang bar phebs skyel zhus pa red (They) saw him off at the airport. (They went to the airport to see him off.)*

ཕེབས་འཁོར་ /phēpqöö/ car (h)

ཕེབས་གྲུ་ /phīpṭu/ h. of *gru*

ཕེབས་འགྲོགས་ /phēptöö/ traveling companion, person accompanying someone on a trip/ travel (h); va.--*zhu*; --*gnang* to accompany on travel/ a trip (h)

ཕེབས་སྒུག་ /phiiquu/ h. of *sgug*

ཕེབས་སྐོའི་གཞུང་ལམ་ /phēpqöö ṣuŋläm/ bh. royal route (h)

ཕེབས་སྒྲིག་ /phīpṭii/ preparation for someone's arrival (h); va.--*zhu* to make preparations for someone's arrival (h)

ཕེབས་བསྟུན་ /phīptüün/ as one arrives/ leaves (h) ¶ *srid 'dzin mchog phebs bstun rol cha btang ba red (They) played music as the President arrived. (h)*

ཕེབས་ཐོན་ /phēptöön/ departure, leaving (h); va.--*gnang* to depart, to leave (h) ¶ *khong tshes 2 nyin rgya gar la phebs thon gnang song He left for India on the 2nd. (h)*

ཕེབས་གདོང་ /phēptoon/ before one's departure (h) ¶ *khong phebs gdong nga tsho'i nang la phebs byung (He) came to our place before his departure. (h)*

ཕེབས་དོན་ /phēptöön; pheetöön/ purpose of a journey/ trip (h)

ཕེབས་དབྱང་ /phēpcaan/ sm. *phebs byam*

ཕེབས་བྱམ་ /phēpcam; pheecaan/ sedan chair, palanquin (h)

ཕེབས་འབྱོར་ /phēpcΩΩ; phēmcΩΩ/ arrival (h) ¶ *khong phebs 'byor skabs at the time of his arrival (h);* va.--*gnang* to arrive (usu. --*byung* is used to express past tense) ¶ *khong tsho tshang ma 'dir phebs 'byor byung They all arrived here. (h)*

ཕེབས་རྫོངས་ /phēptsoǒn/ going-away present

ཕེབས་བཞུ་ /phīpšu/ h. of *bzhu mar*

ཕེབས་ཟམ་ /phēpsam/ h. of *zam pa*

ཕེབས་གྲོགས་ /phēērΩΩ/ sm. *phebs grogs*

ཕེབས་ལམ་ /phēēlam/ 1. road, path, way, journey (h) ¶ *khong gi phebs lam la ma sdod Do not stand in his way. (h)* ¶ *phebs lam la thugs lcag gnang rogs Please take care (of yourself) on the journey.*

ཕེབས་གསལ་ /phēpsεε/ as per, according to, in accordance with, as it was stated (h) ¶ *bka' blon nas bka' yig phebs gsal la in accordance with the orders received from the Minister (h)*

ཕེབས་བསུ་ /phīpsu/ welcome, reception (h); va.--*zhu* to welcome, to receive (h) ¶ *khong la phebs bsu gzab rgyas shig zhus pa red They gave him an elaborate welcome.*

ཕེར་བ་ /phērwa/ suitable, fit, valid

ཕེར་ཞ་ /phēēša/ show-offish, smart-alecky; va.--*byed* to be a smart-alec, to show off

ཕེར་ཞ་ཚ་པོ་ /phēēša tshāpo/ show-off, smart-alec

ཕེའོ་ /ch./ ticket ¶ *me 'khor gyi phe' o train ticket*

ཕོ་ /phō/ 1. male, masculine ¶ *bya pho male fowl* 2. positive ¶ *pho glog positive electricity* 3. abbr. of *pho ba*

ཕོ་ཁ་ /phōqa/ sm. *pho ba*

ཕོ་ཁེབས་ /phōqep/ quilt

ཕོ་ཁྱི་ /phūki/ male dog

ཕོ་ཁྲག་འཐོན་ /phōṭaà thöön/ vi. to bleed from the stomach

ཕོ་གློག་ /phōlΩΩ/ positive electricity

ཕོ་གློག་ཅན་གྱི་དེན་ཙེ་ /--cēnqi + ch./ positive electron

ཕོ་རྒྱུ་ /phūku/ stomach and intestines

ཕོ་རྒྱུ་རུལ་ནད་ /--rüünèε/ ulcer

ཕོ་སྒྲོབ་ /phōṭop/ bragging, boasting; va.--*shod* to brag, to boast

ཕོ་ཆས་ /phōcεè/ male clothing

ཕོ་ཆེན་ /phōceen/ castrated male animals

ཕོ་ཉ་ /phōña/ messenger; va.--*rdzong*; --*bkye* to send a messenger

ཕོ་རྟ་ /phōta/ stallion

ཕོ་རྟགས་ /phōtaà/ penis

ཕོ་དྲོད་ /phōṭöö/ digestion

ཕོ་ནད་ /phōnεè/ stomach illness

ཕོ་སྣེ་ /phōne/ anode, positive pole/ electrode

ཕོ་ཕྱུགས་ /phūcuù/ male domestic animals

ཕོ་བ་ /phōwaa/ stomach

ཕོ་བ་རུལ་ནད་ /--rüünεὲ/ ulcer

•ཕོ་བྲང་ /phōṭaan/ palace ¶ *pho brang dkar po the White House (U.S.)*

ཕོ་བྲང་ཐེག་ཆེན་ཆོས་གླིང་ /--thēqceen chüüliin/ Dalai Lama's residence in Dharamsala, India

ཕོ་རྟགས་ /phōwaan/ sm. *pho rtags*

ཕོ་མོ་ /phōmo/ male and female; man and woman; sex ¶ *pho mo 'dra mnyam equality of the sexes*

ཕོ་མོ་རྒན་གཞོན་ /--qεnšöön/ everybody (lit. male, female, old, young)

ཕོ་མོ་གཉིས་ /--ñii/ both sexes

ཕོ་མོ་འདྲ་མཉམ་ /--ṭañam/ equality between the sexes

ཕོ་ཚོད་ /phōtshöö/ egocentric, arrogant; va.--*bzung* to control one's arrogance/ egocentrism

ཕོ་མཚན་ /phōtsεεn/ sm. *pho rtags*

ཕོ་གཞོན་ /phōšöön/ young men

ཕོ་བཙོ་ /phōso/ masculinity, qualities/ characteristics of men

ཕོ་བཙོ་དོད་པོ་ /--töö̱po/ masculine, manly

ཕོ་ཡན་ /phōyεεn/ sm. *pho hrengs*

ཕོ་རིགས་ /phūrii/ male

ཕོ་རོག་ /phōrɔɔ; pōrɔɔ/ raven

ཕོ་ལན་ /ch./ Poland

ཕོ་ལོང་ /phōloon/ ball of thread/ yarn

ཕོ་སྒྲོབ་ /phōšop; pɔɔšɔɔ/ sm. *pho sgrob*

ཕོ་གསར་ /phōsaa/ young man

ཕོ་ཧྲང་ /phōraan/ sm. *pho hrengs*

ཕོ་ཧྲེངས་ /phōreen; phōraan/ bachelor, single man

ཕོག་ /phɔ̄q; phɔ̄ɔ/ 1. vi. to be hit/ struck by ¶ *kho'i mgo la rdo phog 'dug He was hit on the head by a stone.* ¶ *kho la nad phog pa red He was struck by illness.* 2. vi. to be hurt (feelings) ¶ *kho'i skad cha di mo'i sems la phog song What he said hurt her feelings.* 3. vi. to fall on ¶ *las 'gan de kho la phog gi red The responsibility will fall on him.* ¶ *shog bu der chu phog 'dug Water fell on the paper.* 4. sm. *phyogs*

ཕོག་ཐུག་ /phɔ̄ɔtuɔ/ offending, hurting; va.--*gtong* to offend, to hurt (feelings); vi.--*'gro*; --*shor* to be offended/ hurt

ཕོག་དུག་ /phɔ̄ɔtuɔ/ stimulation, excitement; va.--*byed* to stimulate/ excite

ཕོག་དུག་ཡོད་པའི་རྫས་ /--yöpεε tsεὲ/ stimulant

ཕོག་དུག་ཡོད་པའི་ཟས་བཅུད་ /--yöpεε sətuùn/ foods which stimulate

ཕོགས་ /phɔ̄ɔ/ pay, wages, earnings, salary; va.--*rgyag* to pay salary

ཕོགས་ཁང་ /phɔ̄ɔqaan/ payroll office

ཕོགས་དངུལ་ /phōŋüü/ salary, wage (in money)

ཕོགས་ཐོབ་ /phɔ̄ɔ̄top/ sm. *phogs*

ཕོགས་ཕོབ་ཀྱི་འཚོ་སྐྱོང་ /--qi tshōkoŋ/ livelihood through wage earning

ཕོགས་ཕོབ་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ /--qi ləmluù/ wage/ salary system

ཕོགས་ཕོབ་དམའ་པོ་ /--māpo/ low pay/ salary

ཕོགས་སྣོན་ /phɔ̄ɔ̄mööṅ/ subsidy, allowance

ཕོགས་དཔོན་ /phɔ̄ɔ̄pööṅ/ paymaster

ཕོགས་འབབ་ /phōōmpəp/ sm. *phogs*

ཕོགས་ཟན་ /phɔ̄ɔ̄sɛɛn/ wage/ salary employees

ཕོངས་ /phōŋ/ vi. to be destitute/ deprived/ devoid of, to be poverty-stricken ¶ *zas gos kyis phogs nas being devoid of food and clothes*

ཕོངས་པ་ /phōŋpa/ poor, destitute

ཕོངས་པར་འགྱུར་ /phōŋpaa kuu/ vi. to become poor/ destitute

ཕོངས་པར་བྱེད་ /--cheè/ va. to make poor/ destitute

ཕོད་ /phöö/ 1. vi. (vb.+--) to dare (to do) ¶ *dge rgan la dri ba de 'dra 'dri phod kyi med (They) did not dare to ask the teacher such questions.* ¶ *kho la sdug po de 'dra gtong phod kyi ma red (They) will not dare to torture him like that.* 2. counteraction, revenge, rematch; va.--*rgyag* to revenge, to have a rematch

ཕོད་པ་ཅན་ /phöpacɛɛn/ daring, brave

ཕོན་ /phööṅ/ quantity, amount, number ¶ *nyi ma gcig la so phag bzos pa'i phon ni as for the number of bricks made in one day*

ཕོན་ཆུང་ /phööncuuṅ/ small quantity/ amount

ཕོན་ཆེ་ /phönce/ sm. *phon chen po*

ཕོན་ཆེན་ /phönceen/ sm. *phon chen po*

ཕོན་ཆེན་པོ་ /phööṅ chēmpo/ large number/ amount, many ¶ *gter kha phon chen po gsar du rnyed yod pa red (They) have discovered many new mines.*

ཕོན་འབོར་ /phömpɔɔ/ quantity, amount, number ¶ *dngos zogs btsong ba'i phon 'bor amount of goods sold*

ཕོབ་ /phɔ̄p/ imp. of *'bebs*

ཕོམ་ /phom/ sm. *phom shog*

ཕོམ་ཤོག་ /phomšɔɔ/ form, blank

ཕོའི་སྤྱོད་ཁང་ /phöö cööqaan/ men's toilet

ཕོའི་རང་བཞིན་ /-- rəŋšiin/ the male or positive element in nature

ཕོའི་རང་བཞིན་གྱི་འགྱུར་ལྡོག་ /--qi kuuntöö/ positive reaction

ཕོར་ /phɔ̄r/ bowl, cup (abbr. of *phor pa*) ¶ *ja phor tea cup*

ཕོར་སྙི་ /phōōñi/ bird trap/ snare

ཕོར་པ་ /phōrpa; phōōpə/ bowl, cup

ཕོར་མོ་ས་ /phɵ̃rmosa/ Formosa

ཕོལ་ /phɵ̄ɵ/ boil, abscess

ཕོབས་ /phɵ̄ɵ̇/ imp. of *'bo*

ཕྱ་ /chā/ luck, fortune, fate

ཕྱ་མཁན་ /chāñɛɛn/ fortune teller

ཕྱ་ངན་ /chāŋɛɛn/ bad luck/ fortune

ཕྱ་པ་ /chāpa/ sm. *phya mkhan*

ཕྱ་མི་ /chə̄mi/ sm. *phya mkhan*

ཕྱ་ར་ /chāra/ blanket or tarpaulin like covering (usu. made of yak hair)

ཕྱ་ལེ་བ་ /chālewa/ sm. *leb leb*

ཕྱྭ་ /chā/ sm. *phya*

ཕྱྭ་པ་ /chāpa/ sm. *phya pa*

ཕྱྭ་གཡང་ /chāyaan/ sm. *phya gyang*

ཕྱག་ /chāà/ 1. h. of *lag pa* 2. respect, honor; va.--*byed;* --*'tshal* to pay one's respect, to prostrate ¶ *rgyal po phyag byed par yong (They) came to pay their respects to the king.* 3. forms honorifics (*las ka* becomes *phyag las*)

ཕྱག་སྐུད་ /chə̄əqùù/ h. of *skud pa*

ཕྱག་ཁང་ /chāāqaan/ mosque

ཕྱག་མཁར་ /chānqaa/ staff, walking-stick, cane (h)

ཕྱག་ཁོང་ /chāāqoon/ back of the hand (h)

ཕྱག་མགྲོན་ /chānṭɵɵn/ h. of *gron*

ཕྱག་འགྲེམས་ /chāaṭɵ̀ɵ/ giving out, distributing (h); va.--*gnang* to give out/ distribute

ཕྱག་རྒྱ་ /chāqka/ mudra

ཕྱག་རྒྱུན་ /chə̄qküün/ h. of *lag rgyun*

ཕྱག་ཀྱུས་ /chə̄əküù/ h. of *tshigs khebs*

ཕྱག་སྒམ་ /chāāqam/ h. of *sgam*

ཕྱག་ངར་ /chāāŋaa/ h. of *lag ngar*

ཕྱག་དངུལ་ /chə̄əŋüü/ h. of *dngul*

ཕྱག་སྒོ་ལྕགས་ /chāācaà/ h. of *sgo lcags*

ཕྱག་ཆ་ /chāqca/ h. of *lag cha*

ཕྱག་ཇེམ་ /chāācem/ h. of *jem tse*

ཕྱག་འཇུག་གནང་ /chə̄əncuù naan/ h. of *nyes*

ཕྱག་རྗེས་ /chāāceè/ h. of *lag rjes*

ཕྱག་ཉ་ /chāāña/ h. of *lag nya*

ཕྱག་སྙན་ /chāāñɛɛn/ h. of *sgra snyan*

ཕྱག་སྙུག་ /chə̄əñuù/ h. of *snyug gu*

ཕྱག་བརྙན་ /chāāñɛɛn/ h. of *sgra brnyan*

ཕྱག་ཏུ་ཐེབས་ /chāàtu thēŋ/ vi. to get hold of (h)

ཕྱག་ཏུ་བཞེས་ /chāàtu šeè/ va. h. of *lag lu len*

ཕྱག་གཏོང་བ་གནང་ /chāà tōŋa nāān/ va. to shake hands (h)

ཕྱག་གཏོང་རེས་ /chāà tōŋreè/ shaking hands (h); va.--*mdzad;* --*gnang* to shake hands (back and forth) ¶ *khong gnyis*

phyag gtong res gnang song They (h) shook hands.

ཕྱག་བཏགས་ /chaataà/ h. of *lag btags*

ཕྱག་བཏབ་ /chaà tәp/ p. of *phyag 'debs*

ཕྱག་རྟགས /chaataà/ h. of *lag rtags*

ཕྱག་རྟགས་དགོང་དོན་ /--qontoon/ as per the approval/ order (h)

ཕྱག་རྟེན་ /chaateen/ h. of *lag rten*

ཕྱག་བསྟར་ /chaqtaa/ sm. *phyag bstar ma*

ཕྱག་བསྟར་མ /chaqtamә/ made or written by (his or her) own hand (h) ¶ *srid 'dzin phyag bris phyag bstar ma A letter in the President's own hand writing. (h)*

ཕྱག་མཐིལ /chәәtii/ h. of *sbar mthil*

ཕྱག་མཐེ་ /chaatee/ h. of *mthe bong*

ཕྱག་ཐོ་ /chaato/ h. of *tho*

ཕྱག་དམ་ /chaatam/ seal (h)

ཕྱག་དར་ /chaqtaa; chaataa/ sweeping, cleaning; va.--*byed* to sweep, to clean up

ཕྱག་དེབ་ /chaatep/ h. of *deb*

ཕྱག་དྲིལ་ /chәәṭii/ h. of *dril bu*

ཕྱག་མདའ་ /chaanta/ h. of *mda'* and *me mda'*

ཕྱག་མདུད་ /chәntuù/ h. of *mdud pa*

ཕྱག་འདེབས་ /chaà tep/ va. to found (monasteries, institutions, etc.) (h) ¶ *dgon pa de kar ma pa sku phreng bzhi pas phyag btab (p. of 'debs) pa red The Fourth Karmapa incarnation founded the monastery.*

ཕྱག་རྡོར་ /chaatΩΩ/ sm. *phyag na rdo rje*

ཕྱག་ལྡེ་ /chәәnti/ h. of *lde mig*

ཕྱག་བརྡ་ /chaata/ h. of *lag brda*

ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་ /chaanә tΩΩce/ the Bodhisattva Vajrapani

ཕྱག་སྣག་ /chaanaà/ h. of *snag tsha*

ཕྱག་སྣམ་ /chaanam/ h. of *snam bu*

ཕྱག་དཔུང་ /chәәpuun/ h. of *dpung pa*

ཕྱག་དཔེ་ /chaape/ h. of *dpe cha*

ཕྱག་ཕེབས /chaà pheè/ 1. to arrive ¶ *khong rnams them phug tu phyag phebs pa na when they arrived at Thimpu* 2. /chaapeè/ phrase conveying greetings to an arriving person

ཕྱག་ཕེབས་ཀ་ནུང་ཅུང་ /chaapeè naancu/ sm. *phyag phebs*, 2

ཕྱག་ཕྱི་ /chәәci/ servant (h)

ཕྱག་ཕྱིད་ /chәәcii/ servant, retinue; va.--*zhu* to serve, to be someone's servant or in someone's retinue ¶ *nye ring med par phyag phyid zhus pa red (We) have served impartially.* ¶ *rgyal po'i phyag phyid the king's retinue*

ཕྱག་ཕྲེང་ /chaqṭeen; chaaṭaan/ h. of *phreng ba*

ཕྱག་བུན་ /chәәpuun/ h. of *bu lon*

ཕྱག་ཕྱ་ /chaa cha/ sm. *phyag 'tshal*

ཕྱག་བྲིས་ /chəəṭii; chəərii/ h. of *yi ge*

ཕྱག་དབང་ /chaawaan/ 1. type of blessing where Lama puts his hands on head of the supplicant; va.--*zhu (h)* to request such a blessing; va.--*gnang (h)* to give such a blessing 2. bh. paying respects to a superior ¶ *blon po gnyis kyi phyag dbang du bcar ba red (They) came to call (pay respects) on the two Ministers*

ཕྱག་འབུལ་ /chəəmpuu/ salute (to superior), respectful greeting; va,--*zhu* to salute, to greet (superiors) (h); va.--*bzhes* to accept/ acknowledge such a greeting (h)

ཕྱག་འབྱོར་ /chaancɔɔ/ sm. *phyag son*

ཕྱག་འབྲུ་ /chəənṭu/ h. of *'bru*

ཕྱག་སྦག་ /chaapaa/ h. of *sbag*

ཕྱག་སྡེལ་ /chaatee/ colleague, co-worker

ཕྱག་མ་ /chaama/ broom; va.--*phyag mas 'phyag* to sweep with a broom

ཕྱག་སྨྱུག་ /chəəñuu/ h. of *smyug gu*

ཕྱག་མོ་ /chaamo/ h. of *mo* (divination)

ཕྱག་བཙལ་ /chaa tsεε/ p. of *phyag 'tshal*

ཕྱག་རྩ་ /chaatsa/ h. of *ma tsa* and *rtsa*

ཕྱག་ཚེམ་ /chaatsem/ h. of *tshem bu*

ཕྱག་ཚོད་ /chaatsöö/ h. of *chu tshod*

ཕྱག་འཚལ་ /chaatsεε/ prostration (h); va. /chaa tshεε/; --*rgyag* to prostrate (h)

ཕྱག་མཛུབ་ /chəətsuu/ h. of *mdzub mo*

ཕྱག་མཛོད་ /chantsöö/ steward, treasurer, manager (h)

ཕྱག་ཞབས་ /chəəšəp/ h. of *lag rkang*

ཕྱག་ཞུ་ /chəqšu/ accompanying, serving (h)

ཕྱག་བཞེས་ /chaašee/ h. of *lag len*

ཕྱག་རོགས་ /chaarɔɔ/ h. of *rogs*

ཕྱག་ལ་སོན་ /chaa la söön/ vi. to receive, to get into one's hands (h)

ཕྱག་ལེན་ /chaalεεn/ sm. *gus len*

ཕྱག་ལས་ /chaalεε/ h. of *las ka*

ཕྱག་ལེན་ /chaaleen/ h. of *lag len*

ཕྱག་ལེན་དོན་འཁེལ་ /--thönkee/ h. of *lag len don 'khel*

ཕྱག་ལོར་ /chaalɔɔ/ h. of *lor*

ཕྱག་ཤན་ /chaašεεn/ h. of *gri*

ཕྱག་ཤུབས་ /chəəšuu/ h. of *lag shubs*

ཕྱག་ཤོ་ /chaašo/ h. of *sho*

ཕྱག་ཤོག་ /chaašɔɔ/ h. of *shog bu*

ཕྱག་སེན་ /chaasen/ h. of *sen mo*

ཕྱག་སོན་ /chaasöön/ receiving, getting hold of (h); vi.--*'byung* to receive, to get, to get hold of ¶ *'di'i gong phul ba'i phyag bris de phyag son byung*

yod bshags *I hope that (you) have received the previous letter (I) sent.*

ཕྱག་སྲོལ་ /chāāsöö/ customs, traditions, laws (h)

ཕྱག་བསིལ་ /chəəsii/ washing (h); va.--*gnang* to wash (hands and face) (h)

ཕྱགས་ /chaà/ p. of *'phyag*

ཕྱགས་སྙིགས་ /chəqñii/ dirt, rubbish, dust

ཕྱགས་མ་ /chāāma/ sm. *phyag ma*

ཕྱང་ངེ་བ་ /chāŋewa/ long/ lengthy (usu. with respect to dresses)

ཕྱང་ཆད་ /chāŋceè/ certain, sure, definite

ཕྱང་མ་ /chāŋma/ sm. *the 'tshom*

ཕྱད་པར་ /chēèpar/ sm. *rgyun du*

ཕྱད་ཕྱོད་ /chēēcöö/ wandering, meandering

ཕྱམ་ /chām/ sm. *lcam*

ཕྱར་ /chār/ p. of *'phyar*

ཕྱར་ཁ་ /chāaqa/ offending, insulting; va.--*gtong* to offend/ insult

ཕྱར་བ་ /chārwaa; chāra/ tarpaulin, ground-sheet

ཕྱར་བ་གྲུ་འདེགས་ /--ṭhūteè/ common consent, cooperative effort (lit. lifting the tarpaulin from all corners)

ཕྱར་གཡེང་ /chāryeen/ fickle, vacillating

ཕྱལ་མོ་ /chēēmo/ sm. *sbrum ma*

ཕྱི་ /chī/ 1. outside ¶ *kho phyi la phyin song* *He went out.* ¶ *phyi nas yong ba'i mi* *somebody from outside* 2. abroad, foreign ¶ *phyi'i rgyal khab* *foreign countries* 3. back, behind, rear ¶ *phyi la shig pa dang* *as he stepped/ moved back* 4. physical, material, non-mental ¶ *phyi dngo po'i cha nas* *from the physical/ material aspect* 5. adj. comp. of *phyi po* 6. abbr. of *phyi ma*

ཕྱི་སྐོར་ /chīqöö/ turning/ going around anti-clockwise

ཕྱི་རྐྱེན་ /chīkeen/ external/ outside cause

ཕྱི་ཁྲལ་ /chīṭee/ tax paid to government (rather than one's lord)

ཕྱི་འཁྱེར་ /chīkee/ taking away/ out; va.--*byed* to take away, to take out ¶ *sku rten tshang ma rgya nag la phyi 'khyer byas pa red* *(They) took away all the statues to China.*

ཕྱི་གོས་ /chīqüü/ coat, outerwear

ཕྱི་གྱར་འགྲོ་ /chīkar ṭo/ vi. to become known outside, to leak out ¶ *dmag don gsang ba phyi gyar phyin pa red* *Military secrets leaked out.*

ཕྱི་གླིང་ /chīliŋ/ foreign/ English/ European/ Western country

ཕྱི་གླིང་པ་ /--ŋə/ foreigner, Englishman, European, Westerner

ཕྱི་དགྲ་ /chīṭə/ foreign enemy

ཕྱི་བགྱོད་ /chīnṭüü/ stepping back backing away; va,--*rgyag* to step back, to back away

ཕྱི་མགྲོན་ /chiṭüün/ foreign guest/ visitor

ཕྱི་འགྱངས་ /chinkaan/ delay, postponement; va.--*byed* to postpone, to put off; vi.--*shor* to be delayed, to be overdue

ཕྱི་འགྲོ་ /chinṭu/ 1. person who takes care of external/ outside affairs 2. exports ¶ *phyi 'gro'i thon skyed export goods*

ཕྱི་རྒྱ་ /chikə/ outside ¶ *phyi rgyar gsang ba byas pa red (They) kept it secret outside.*

ཕྱི་རྒྱལ་ /chikėė/ foreign country, abroad

ཕྱི་རྒྱལ་སྐུ་ཚབ་ /--qutsəp/ foreign ambassador

ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་དངུལ་འབྲུལ་ /--qi ŋüünṭüü/ foreign exchange/ currency

ཕྱི་རྒྱལ་དོན་གཅོད་ལས་ཁུངས་ /--thöncöö lėėquün/ Foreign Affairs Office/ Bureau

ཕྱི་རྒྱལ་བ་ /--wa/ foreigner

ཕྱི་རྒྱལ་བློན་ཆེན་ /--lönceen/ sm. *phyi rgyal blon po*

ཕྱི་རྒྱལ་བློན་པོ་ /--lönpo/ Foreign Minister

ཕྱི་རྒྱལ་ལས་ཁུངས་ /--lėėquün/ Foreign Office/ Ministry

ཕྱི་སྒོ་ /chiqo/ outside door

ཕྱི་ངོས་ /chiŋöö/ outside, outer surface ¶ *rtsig pa'i phyi ngos the outside of the walls*

ཕྱི་ལྗོངས་ /chicoon/ outdoor scene (as in movies)

ཕྱི་ཉིན་ /chiñiin/ the next day, the following day ¶ *de'i phyi nyin nga tsho 'bras ljong la thon pa yin The next day we left for Sikkim.*

ཕྱི་གཏོང་ /chitoon/ export ¶ *phyi gtong nang 'dren gyi nyo tshong export and import trade*

ཕྱི་ལྟར་ /chitar/ outwardly, in outward appearance ¶ *phyi ltar kho tsho nang khul 'cham po 'dug Outwardly, they are friendly.*

ཕྱི་ཐག་ /chitaà/ 1. endurance, lastingness (usu. of friendships) ¶ *phyi thag ring ba'i grogs po a long-time friend*

ཕྱི་ཐན་ /chitèèn/ threat, menace

ཕྱི་ཐབས་ /chitəp/ foreign method

ཕྱི་ཐིག་ /chitiì/ the outside/ outer line

ཕྱི་ཐུམ་ /chitum/ the outside wrapper/ cover

ཕྱི་མཐའ་ /chitə/ afterwards, eventually, later on, in the end

ཕྱི་མཐུན་ནང་འགལ་ /chitüün naŋqɛɛ/ outwardly agreeable, inwardly opposed

ཕྱི་དར་ /chitaa/ dusting, wiping, cleaning; va.--*rgyag*; --*gtong* to dust, to wipe, to clean

ཕྱི་དྲགས་ /chi ṭhaà/ vi. to be too late ¶ *da phyi drags pa red Now (it) is too late.*

ཕྱི་དྲོ་ /chiṯo/ afternoon, p.m. ¶ *phyi dro chu tshod dang po'i thog at 1.00 p.m.*

ཕྱི་དར་ /chītaa/ sm. *phyi dar*

ཕྱི་འདྲེན་ /chīnṭeen/ export; va.--*byed* to export

ཕྱི་སྡོད་ /chītüü/ living abroad

ཕྱི་སྡོད་མི་སེར་ /--misèè/ sm. *phyi sdod rang mi*

ཕྱི་སྡོད་རང་མི་ /--rənmi/ overseas nationals, people of one country living in other countries ¶ *krung go'i phyi sdod rang mi overseas Chinese*

ཕྱི་ནང་ /chīnaan/ 1. inside and outside, inner and outer, interior and exterior ¶ *khang pa'i phyi nang tshang ma gtsang ma 'dug The inside and outside of the house is clean.* 2. external and internal ¶ *rgyal khab phyi nang gi gsar 'gyur national and international news* 3. Buddhists and non-Buddhists

ཕྱི་ནང་བསྒྱུར་ /--kur/ va. to turn inside out

ཕྱི་ནང་བར་གསུམ་ /--pharsum/ 1. inside, outside and in between, everywhere, in all aspects

ཕྱི་ནང་ཟོང་འགྲུལ་ /--sontüü/ internal and external circulation of commodities

ཕྱི་ནང་ལག་འབྲེལ་ /chīnaan lantee/ conspiracy (lit. insiders join with outsiders)

ཕྱི་ནང་སློག་ /--lɵ̃ɵ̃/ va. to turn inside out

ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་ /--sansum/ sm. *phyi nang bar gsum*

ཕྱི་ནད་ཚན་ཁག་ /chīnèè tshɛ̄ɛnqaà/ department of surgery, surgical unit, surgery

ཕྱི་ནད་གཤག་བཅོས་ /--šèqcöö/ surgery, operation

ཕྱི་ནས་ /chī nèè/ from outside

ཕྱི་པ་ /chīpə/ non-Buddhist

ཕྱི་པོ་ /chīpu/ late ¶ *mdang dgong phyi po bsdad pa yin (We) stayed late last night.* vi.--*byed; --chags* to be late

ཕྱི་ཕྱིར་ /chīcir/ eventually

ཕྱི་ཕྱོགས་ /chīcöö/ outside, external

ཕྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉོ་ཚོང་ /--qi ñotsoon/ external trade

ཕྱི་འགྲོད་ /chīnṭèè/ sm. *phyi dro*

ཕྱི་བུན་ /chīpuun/ external foreign loans

ཕྱི་བློན་ /chīluun/ abbr of *phyi rgyal blon po*

ཕྱི་འབབ་ཆུ་བོ་ /chīmpəp chūwoo/ river flowing outwards (into the sea)

ཕྱི་འབུད་ /chīnpüü/ expulsion, banishment; va.--*byed* to expell/ banish/ eject

ཕྱི་འབྲས་ /chīnṭèè/ late rice

ཕྱི་འབྲེལ་ /chīnṭèè/ pertaining/ related to external matters, external affairs, foreign relations, diplomacy

ཕྱི་འབྲེལ་སྐུ་ཚབ་ /--qūtsəp/ diplomatic representative, ambassador

ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ /--qi teewa/ external/ foreign

relations

ཕྱི་འབྲེལ་ཉོ་ཚོང་ /--ñotsoon/ external/ foreign trade

ཕྱི་འབྲེལ་པུའུ་ཀྲང་ /--+ch./ Minister of Foreign Affairs

ཕྱི་འབྲེལ་མི་སྣ་ /--minə/ diplomatic personnel

ཕྱི་འབྲེལ་བློན་ཆེན་ /--lönceen/ Foreign Minister

ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ /--lèèquǜn/ Foreign Office, Ministry of External Affairs

ཕྱི་འབྲེལ་ལས་བྱེད་པ་ /--lɛɛceèpa/ sm. *chi 'brel mi sna*

ཕྱི་འབྲེལ་སྲིད་ /--siicüü/ foreign policy

ཕྱི་འབྲེལ་སློབ་ཚོགས་ /--lōptsǫǫ/ Foreign Affairs Institute

ཕྱི་མ་ /chīmə/ 1. latter, following, subsequent 2. outside, outer

ཕྱི་མ་ནང་ /--naan/ sm. *phyi nang lag 'brel*

ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ /--chīmə/ the very last

ཕྱི་མི་ /chīmi/ aliens, foreigners ¶ *phyi mi'i thob thang the rights of aliens*

ཕྱི་མི་ཕར་སྤུར་ /--phāapur/ anti-foreign

ཕྱི་མིག་ /chīmii/ looking back; va.--*blta* to look back, to recall the past

ཕྱི་མོ་ /chīmo/ the original (copy)

ཕྱི་སྨན་ /chīmèèn/ yeast

ཕྱི་སྨིན་ /chīmiin/ late ripening ¶ *phyi smin 'bras late rice*

ཕྱི་རྩིས་ /chītsii/ final tally

ཕྱི་ཚན་ /chītsèèn/ sm. *phyi nad tshan khag*

ཕྱི་ཚུལ་ /chītsüü/ outward appearance/ shape/ form, exterior aspects, the surface, superficial ¶ *phyi tshul tsam brjes pa a superficial change*

ཕྱི་ཚུལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ /--qi tēntsii riqpə/ formal logic

ཕྱི་ཚུལ་རིང་ལུགས་ /--rinluü/ formalism

ཕྱི་ཚོང་ /chītsoon/ export; va.--*byed* to export

ཕྱི་རྫིག་ནང་སྟོང་ /chīntsii nantoon/ outwardly strong but feeble within, paper tiger (lit. elegant outside, empty inside)

ཕྱི་བཞིན་ /chišiin/ after; va.--*'brang*; --*'gro* to follow (after)

ཕྱི་ཟོག་ /chīsǫǫ/ imports

ཕྱི་བཟོ་ /chīso/ sm. *phyi tshul*

ཕྱི་ཡུལ་ /chīyüü/ 1. sm. *phyi rol* 2. object, objective ¶ *phyi yul gyi gnas tshul dngos dang mi mthun pa'i byis blo infantile thoughts contradictory to objective reality*

ཕྱི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་ /--qi ŋöōpo/ objective things, objects

ཕྱི་ཡུལ་གྱི་ཆ་རྐྱེན་ /--chākeen/ objective conditions

ཕྱི་ཡུལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ /--qi chüññii/ objective law

ཕྱི་ཡུལ་གྱི་འཇིག་རྟེན་ /--qi ciqteen/ objective world

ཕྱི་ཡུལ་གྱི་བདེན་དོན་ /--qi tentöön/ objective truth

ཕྱི་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ /--qi nêêtsüü/ objective situation

ཕྱི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ /--rəŋšiin/ objectiveness, objectivity

ཕྱི་ཡུལ་རིང་ལུགས་ /--qi riŋluù/ objectivism

ཕྱི་རབས་ /chīrəp/ later times, modern era ¶ *phyi rabs kyi mi* modern man

ཕྱི་རོལ་ /chīrüü/ outside, outward, external ¶ *grong khyer gyi gi phyi rol* outside the city

ཕྱི་རོལ་གྱི་འགལ་བ་ /--qi qɛwaa/ external contradiction

ཕྱི་རོལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ /--qi tewaa/ external connections/ relations

ཕྱི་རོལ་དུ་ /--tu/ on the outside

ཕྱི་རོལ་ན་ /--nə/ sm. *phyi rol tu*

ཕྱི་རོལ་པ་ /--pə/ non-Buddhist

ཕྱི་རོལ་ཡུལ་ /--yüü/ sm. *phyi yul*

ཕྱི་ལ་སྒྲོགས་ /chīlə tŋò/ va. to make public, to publicize

ཕྱི་ལ་ཤིག་ /chīlə šii/ sm. *phyi shig*

ཕྱི་ལག་ /chīlaà/ backhand (as in tennis or ping pong)

ཕྱི་ལུགས་ /chīluù/ alien or foreign customs/traditions; western ¶ *phyi lugs sman bcos* western medicine

ཕྱི་ལུགས་ཀྱི་འཆིང་རྒྱ་ /--qi chīŋkə/ foreign doctrines/ conventions

ཕྱི་ལུགས་སྨན་པ་ /--mēnpa/ doctors of Western medicine

ཕྱི་ལོ་ /chīlo; chīlu/ next year, the following year ¶ *de'i phyi lo bod la phyin pa red* (They) went to Tibet the following year.

ཕྱི་ལོག་ /chīlɔ̀ɔ̀/ sm. *phyir log*

ཕྱི་ལོགས་ /chīlòò/ outside ¶ *khang pa'i phyi log la* outside the house

ཕྱི་ཤིག་ /chīšii/ shifting/ moving backwards, retreating, withdrawing; va.--*rgyog* to move backwards, to retreat, to withdraw

ཕྱི་ཤུན་ /chīšüün/ outer skin/ rind/ peel

ཕྱི་ཤོས་ /chīšöö; chīšüü/ latest

ཕྱི་བཤོལ་ /chīšöö/ postponement; va. --*byed*; to postpone, to put off ¶ *mo nang la 'gro yas gnas skab phyi bshol byas pa red* (She) temporarily put off going home.

ཕྱི་སོག་ /chīsòò/ Outer Mongolia

ཕྱི་སྲིད་ /chīsii/ foreign policy

ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ /--lêêquùn/ Foreign Office/ Bureau

ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་ /chīsêê naŋsɛɛ/ crystal clear

ཕྱིང་གུར་ /chīŋquu/ felt tent

ཕྱིང་པ་ /chīŋpə/ felt

ཕྱིང་གདན་ /chīŋtẽẽn/ felt rug

ཕྱིང་དམར་ /chīŋmaa/ red felt used as a rug

ཕྱིང་ཞྭ་ /chīŋša/ felt hat

ཕྱིང་ཟང་ /ch./ minister

ཕྱིད་ /chīì/ 1. vi. to be enough, to be adequate, to suffice ¶ *gla chas gro song phyid tsam 'dug The wages are just enough for the expenses.* 2. vi. to get frostbite ¶ *kho'i lag pa gangs kyis phyis pa red His hands got frostbitten (by snow).* 3. after, following ¶ *phyid nyin the day after tomorrow*

ཕྱིན་ /chīn/ 1. p. of *'gro* 2. sm. *phyin chad* 3. (vb.+--) expresses the certainty of a second action as a result of the first: once, whenever; without exception ¶ *khos yi ge btang phyin kho tshos lan gtong gi red Once (whenever) he sends a letter, they will reply.* ¶ *zhing bran dbul 'phongs ngo ma zhig yin phyin rang byung khams kyi gnod 'tshe byung ba red All those poor serfs (without exception) were victimized by natural disasters.*

ཕྱིན་ཅི་ལོག་ /chincilöö/ vi. to be opposite/ perverted/ distorted; to be wrong/ false/ mistaken ¶ *go ba phyin ci log pa red (They) had a distorted understanding.*

ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ /--löqpa/ perverted, distorted, wrong, mistaken ¶ *bsam blo phyi ci log pa a distorted idea*

ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྲོ་ /--löötu to/ to run counter to, to be opposed to

ཕྱིན་ཅི་སློག་ /--löö/ va. to pervert, to do things in the opposite manner/ way, to distort (intentionally)

ཕྱིན་ཆད་ /chīncẽè/ 1. henceforth, from here on ¶ *da phyin chad de 'dra byed kyi min zer bsad pa red (He) said that from here on he would not do such things.* 2. as long as, once ¶ *lag 'khyer yod phyin chad ga dus phyin kyang chog gi red As long as (you) have the passport you can leave any time.*

ཕྱིམ་ཐེད་ /chīmtẽè/ sm. *phyi dro*

ཕྱི་ /chii/ outside, foreign, external ¶ *phyi'i rogs ram foreign aid*

ཕྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ /--kəpköö/ foreign/ outside support

ཕྱི་རྣམ་འགྱུར་ /--nəmkuu/ external appearance

ཕྱི་དབང་གྱུར་ཡུལ་ /--wāŋkur yüü/ colony

ཕྱི་རྨས་སྐྱོན་ /--mɛɛköön/ external wounds

ཕྱི་ལས་འགན་ /--lɛɛnqɛɛn/ outside affairs, foreign affairs/ relations

ཕྱིར་ /chīr/ 1. back, back to ¶ *de phyir lam seng khyer shog Bring that back right away.* ¶ *kho tsho phyir log skabs when they were going back (returning)* 2. outside, out ¶ *rgyal khab kyi phyir 'gro ba going outside the country* 3. (vb.+--) for the purpose of, in order to ¶ *bod skad shes pa'i phyir bod pa mnyam*

du bsdad pa red *(He) stayed with Tibetans in order to learn Tibetan.*

ཕྱིར་སྐྲོད་ /chīṭöö/ kicking/ casting out, deporting, expelling; va./chir ṭöö/; --*gtong* to kick/ cast out, to expel/ banish ¶ *kho skyid sdud nas phyir bskrad (p. of skrod) pa red* *(They) kicked him out of (their) organization.*

ཕྱིར་བསྐྱོད་ /chīköö/ going outside/ abroad

ཕྱིར་བསྐྱོད་ལག་ཁྱེར་ /--laqkee/ passport

ཕྱིར་འགུགས་ /chīŋquu/ calling back, recalling; va. /chir quq/; --*byed* to call back, to recall, to summon to return

ཕྱིར་འགྱངས་ /chīŋkaan/ sm. *phar 'gyang*

ཕྱིར་འགྲོ་ /chīnṭo/ sm. *phyir bskyod*

ཕྱིར་འགྲོ་དངོས་རྫས་ /--ŋöötsɛɛ/ export products

ཕྱིར་རྒོལ་ /chīrqöö/ counterattack; va.--*byed* to counterattack

ཕྱིར་བལྟས་ /chītêê/ sm. *phyi mig* (va.--*glog*)

ཕྱིར་རྟེན་ཚོང་པ་ /chīteen tshōŋpa/ comprador ¶ *phyir rten tshong pa'i gral rim* comprador class

ཕྱིར་རྟེན་ཚོང་པའི་མ་རྩ་ /--pɛɛ matsa/ comprador capital

ཕྱིར་འཐེན་ /--/ 1. withdrawal, retreat, pulling back, recall; va. /chīr thēen/; --*byed* to withdraw, to retreat, to recall, to pull back ¶ *bod nang gi rgya rigs las byed mang po phyir 'then byas pa red* *(They) recalled many Chinese cadre.* 2. va. to postpone ¶ *gnam gshis zhan pa'i rkyen gyis 'bras ljongs su phebs rgyu phyir 'then gnang dgos byung ba red* *The visit to Sikkim had to be postponed due to bad weather.*

ཕྱིར་དུ་ /chīrtu/ sm. *phyir*, 3

ཕྱིར་འདྲེན་ /chīnṭeen/ export; va. --*byed* to export

ཕྱིར་སྡོད་ /chītüü/ sm. *phyi sdod*

ཕྱིར་སྡོད་རང་མི་ /--rəŋmi/ sm. *phyi sdod rang mi*

ཕྱིར་སྡོད་གཞུང་ཚབ་ /--šuŋtsəp/ government officials living abroad

ཕྱིར་བསྡུ་ /chītu/ recalling, calling back; va.--*byed* to recall (a product, etc.), to call back

ཕྱིར་ནུད་ /chīnüü/ falling back, going backwards, retreating; va.--*byed* to fall back, to go backwards, to retreat

ཕྱིར་ནུར་ /chīr nuu/ va. to yield, to give way, to cede

ཕྱིར་བསྣུར་ /--/ sm. *phyir nur*

ཕྱིར་སྤྲོད་ /chīi ṭöö/ va. to return, to give back

ཕྱིར་ཕུད་ /chīr phūü/ p. of *phyir 'bul*

ཕྱིར་ཕུལ་ /chīr phūu/ p. of *phyir 'bul*

ཕྱིར་ཕེབས་ /chīrpeê/ return, coming

back ¶ *khong phyir phebs skabs on his way back (h);* va. /chīr phēè/; --*gnang* to return, to come back

ཕྱིར་ཕྱུང་ /chīr chūŋ/ sm. *phyir skrod*

ཕྱིར་ཕྱོགས་ /chīrcōò/ 1. outside, exterior ¶ *sgo'i pyir phyogs na lang nas standing outside the door* 2. va. /chīr chɔ̄q/; --*byed* to face backwards, to turn one's back toward someone or something

ཕྱིར་འཕུད་ /chīr phūù/ sm. *phyir 'bud*

ཕྱིར་རྟུམ་རིང་ལུགས་ /chītūù riŋluù/ alarmism

ཕྱིར་འབུད་ /chīmpūù/ expulsion, driving/ kicking out, deportation; va. /chīr pūù/; --*byed* to expell, to kick out, to deport

ཕྱིར་འབུལ་ /chīmpūù/ returning (something), giving back (h); va. /chīr phūù/; --*zhu* (h); --*gnang* to return, to give back ¶ *dngul phyir phul (p. of 'bul) pa red (They) returned the money.*

ཕྱིར་འབྱིན་ /chīr chiin/ va. to give vent to (anger, etc.), to vent

ཕྱིར་འཁོར་ /chīr cɔɔ/ vi. to return, to get gack

ཕྱིར་འབྲང་ /chīr taàn/ va. to follow, to imitate

ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ /chīr mintɔqpa/ not returning, gone forever

ཕྱིར་མི་འོང་བ་ /chīr miwoŋwa/ sm. *phyir mi ldog pa*

ཕྱིར་ཚོང་ /chīrtsoon/ 1. export; va. --*byed* to export 2. selling out, betraying; va.--*byed* to sell out, to betray

ཕྱིར་རྡོག་ /chīr tɔɔ/ va. to repel, to rebuff, to heat back

ཕྱིར་ལུས་ /chīrlūù/ backwardness

ཕྱིར་ལེན་ /chīleen/ taking back; va.--*byed* to take back

ཕྱིར་ལོག་ /chīlòò/ returning; va. /chīr lɔɔ/; --*rgyag*; --*byed*; --*'gro* to return, to go back ¶ *mgyogs por phyir log brgyabs pa red (They) went back (home) quickly.*

ཕྱིར་ལོག་ཏུ་ཕོག་ /--tu phɔɔ/ vi. to reflect, to bounce back on

ཕྱིར་ལོག་གཏོང་ /--toon/ va. to send back

ཕྱིར་ལོག་ཕྱི་རྒྱུད་རང་མི་ /--chītūù rəŋmi/ overseas nationals who return to their own country

ཕྱིར་ཤིག་ /chīšii/ sm. *phyi shig*

ཕྱིར་ཤོག་ /chīr šɔɔ/ va. to let/ leak out (secrets)

ཕྱིར་བཤོལ་ /chīšòò/ sm. *phyir 'then*

ཕྱིར་སློག་ /chīr lɔɔ/ va. 1. to give back, to send back, to return ¶ *yi ge de phyir slog pa red (They) send back the letter.* 2. to turn inside out, to reverse sides ¶ *khos stod thung phyir slog nas gyon 'dug He has put on the shirt inside out.*

ཕྱིར་ལྷོངས་ /chīr lhōon/ sm. *phyir 'bud*

ཕྱིས་ /chii/ 1. va. to erase, to wipe off 2. later

ཕྱིས་འཁྱངས་ /chiikaàn/ sm. *phar 'gyang*

ཕྱིས་ཐགས་ /chii thaa/ vi. to be too late

ཕྱིས་བདར་ /chitaa/ dusting, wiping; va.--*gtong* to dust, to wipe ¶ *lcog tse der phyis bdar btang bas Did (you) wipe the table?*

ཕྱིས་ནས་ /chii nɛɛ/ sm. *phyis 'byung*

ཕྱིས་འབྱུང་ /chincuun/ in the future, afterwards, later ¶ *phyis 'byung mi 'dra ba zhig yong gi red It will be different in the future.*

ཕྱིས་མ་ /chiimə/ sm. *phyis su,* 1

ཕྱིས་ཚར་ /chiitsar/ remainder, remnant

ཕྱིས་རས་ /chiirɛ̀ɛ/ dustcloth

ཕྱིས་སུ་ /chiisu/ 1. afterwards, later 2. lately, thesedays ¶ *phyis su bud med tsho slob sbyong la do snang che ru phyin yod pa red Lately, women have become more interested in education.*

ཕྱུ་པ་ /chupə/ Tibetan dress (for men and women)

ཕྱུག་ /chuq/ 1. vi. to be in possession of, to be rich ¶ *rtse che'i nyams myong gi phyug cing (he) is rich in valuable experience* 2. adj. comp. of *phyug po*

ཕྱུག་ཁྱད་ /chuqkɛ̀ɛ/ wealth, riches

ཕྱུག་བདག་ /chuqtaà/ rich/ wealthy person

ཕྱུག་པོ་ /chuqpu/ rich, wealthy

ཕྱུག་དབུལ་ /chuqwüü/ rich and poor

ཕྱུགས་ /chuq; chuu/ livestock, cattle

ཕྱུགས་ཀྱི་གློ་ནད་ /--qi lonɛɛ/ cattle-lung plague

ཕྱུགས་སྐྱོང་ /chuqkoon/ sm. *phyugs 'tsho*

ཕྱུགས་ཁྱུ་ /chuqku/ cattle herd

ཕྱུགས་རྒྱུད་ /chuqküü/ breed of cattle/ livestock

ཕྱུགས་རྒྱུད་ལེགས་བཅོས་ /--leqcöö/ livestock breed improvement

ཕྱུགས་བརྒྱུད་ /--/ sm. *phyugs rgyud*

ཕྱུགས་ཆགས་ /chucaa/ threshing (usu. by driving cattle over the crop); va.--*skor* to thresh

ཕྱུགས་ཆུང་ /chuqcuun/ small cattle

ཕྱུགས་ཆེན་ /chuqcèèn/ large cattle

ཕྱུགས་སྡོ་ /chuqtu/ cattle feed/ fodder

ཕྱུགས་འཐེན་འཁོར་ལོ་ /chuqteen qholo/ animal-drawn cart, bullock cart

ཕྱུགས་བདག་ /chuqtaà/ livestock owner

ཕྱུགས་ནད་ /chuqnɛ̀ɛ/ domestic animal sickness/ disease

ཕྱུགས་ནད་སྨན་ཁང་ /--mɛnqaan/ veterinary hospital

ཕྱུགས་ནད་སྨན་པ་ /--mɛnpa/ veterinarian

ཕྱུགས་གནག /chūqnaà/ yak

ཕྱུགས་ཕྲུག /chūqtuù/ young domestic animals, young cattle

ཕྱུགས་རྩྭ /chūqtsə/ pasturage, fodder grass

ཕྱུགས་ཚང /chūqtsaan/ cattle shed/ barn

ཕྱུགས་འཚོ /chūq tshō/ 1. va. to pasture/ graze animals 2. va. to raise/ rear animals

ཕྱུགས་འཚོ་བ /chūqtsuwa/ sm. *phyugs rdzi*

ཕྱུགས་རྫི /chūqtsi/ cattle herder, herdsman

ཕྱུགས་ཟོག /chūqsòò/ livestock, cattle

ཕྱུགས་ར /chūqrə/ 1. corral, fenced in area for keeping cattle 2. livestock farm

ཕྱུགས་རིགས /chūqrii/ livestock, domestic animals

ཕྱུགས་རིགས་སྤོ་འཚོ /--pōtso/ nomads, nomadic way

ཕྱུགས་ལས /chūqlèè/ pastoral industry

ཕྱུགས་ལས་ཐོན་སྐྱེད་མཉམ་ལས་ཁང /--thōnkee ñamlɛɛ̀ qhaan/ livestock breeders' production cooperative

ཕྱུགས་ལས་ཐོན་རྫས /--thōntsɛɛ̀/ animal products

ཕྱུགས་ལས་དཔལ་འབྱོར /--pēncøø/ economy of animal husbandry

ཕྱུགས་ལུད /chūqlùù/ animal manure

ཕྱུགས་ཤུགས /chūqšuù/ animal power ¶ *phyugs shugs gro rnga 'phrul 'khor animal powered wheat harvester*

ཕྱུགས་གསོ /chūqso; chūqsu/ animal husbandry

ཕྱུགས་གསོ་ར་བ /--rawa/ livestock farm

ཕྱུགས་ལྷས /chūqlèè/ sm. *phyugs ra*

ཕྱུང /chūŋ/ p. of *'byen*

ཕྱུར /chūr/ p. of *'phyur*

ཕྱུར་སྐམ /chūqum/ dried 'rock' cheese

ཕྱུར་ཁུ /chūuqu/ whey

ཕྱུར་ཁུ་མདོག /chūqutòò/ light turquoise color

ཕྱུར་ཕྱུར /chūucuu/ rhubarb

ཕྱུར་བ /chūrwə; chūurə/ cheese

ཕྱུར་པུ /chūrpu/ sm. *byur bu*

ཕྱུར་ར /chūurə/ sm. *phyur ba*

ཕྱུར་རུལ /chūrùù/ rotten cheeses (such as blue cheese)

ཕྱེ /chē/ 1. p. of *'byed* 2. powder, powdered meal, flour ¶ *spos phye powder incense* ¶ *gro phye wheat flour*

ཕྱེ་གཏོར /chē tūr/ va. to overpraise out of flattery

ཕྱེ་ཐུག /chītuù/ broth made from barley flour

ཕྱེ་འཐག /chētaà/ mill

ཕྱེ་འཐག་བཟོ་གྲྭ /--sota/ flour factory

ཕྱེ་མ་ /chēma/ powder; pulverized substance ¶ *sman phyi ma* *medicine in powder form*

ཕྱེ་མ་ལེབ་ /chēmalep/ butterfly

ཕྱེ་མར་ /chêmaa/ barley flour mixed with butter

ཕྱེ་མར་བཏགས་ /--tāa/ p. of *phye mar 'thag*

ཕྱེ་མར་འཐག་ /--thāa/ va. to grind, to pulverize, to powder

ཕྱེ་མར་རྡུང་ /--tuṇ/ sm. *phye mar 'thag*

ཕྱེ་མར་བརྡར་ /--tar/ sm. *phye mar 'thag*

ཕྱེ་མར་ཕྱེད་ /--chee/ sm. *phye mar 'thag*

ཕྱེ་སྨན་ /chēmɛɛn/ powdered medicine

ཕྱེ་ལེབ་ /chēləp/ sm. *phye ma leb*

ཕྱེད་ /chēe/ 1. abbr. of *phyed ka* 2. often used for *phye*

ཕྱེད་ཀ་ /chēqa/ half, semi- ¶ *sgor phyed gnyis* *one and a half dollars* ¶ *lo phyed las bsdoms snyan zhu* *semi-annual work report*

ཕྱེད་སྐུང་ ཕྱེད་བཤད་ /chēquun cheŝɛɛ/ hesitant to say/ tell the whole thing, telling bits and pieces, mincing words

ཕྱེད་ཀང་ /cheeqaan/ half full

ཕྱེད་གྲུབ་ཐོན་རྫས་ /chiitup thöntsɛɛ/ semi-finished product

ཕྱེད་གླིང་ /chiiliṇ/ peninsula

ཕྱེད་ཏམ་ /cheetam/ unit in Bhutanese currency

ཕྱེད་མི་སེར་རྒྱལ་ཕྱུལ་ /chee misɛɛ piyuu/ semi-colonial

ཕྱེད་ཚམ་ /cheetsam/ about half, semi- ¶ *phyed tsam grub pa'i thon rdzas* *semi-finished products*

ཕྱེད་བཙོས་ /cheetsöö/ half done/ cooked

ཕྱེད་ཚལ་ /cheetsɛɛ/ half of something ¶ *de'i phyed tshal phar bzhag pa yin* *(I) put away the other half of that.*

ཕྱེད་ལས་ལྷག་ /cheelɛɛ lhāa/ more than half, the majority

ཕྱེད་གསལ་ /cheesɛɛ/ translucent

ཕྱེན་ /chēn/ fart; va.--*gtong* to intentionally fart; vi.--*shor* to unintentionally fart

ཕྱོགས་ /chöö/ 1. direction, side ¶ *phyog mang po nas* *from many directions* ¶ *'di phyogs su* *to this side* ¶ *rang phyogs* *one's own side* 2. (vb.+--) how to do the verbal action, the means/ method to do the verbal action, the manner/ direction of the verbal action ¶ *dka' ngal de tshor gdong len byed phyogs thad* *concerning how to face those problems* ¶ *khong gis gsungs phyogs la bltas na* *(if) we look at the way he said (it)* 3. va. to side with ¶ *khos nga tsho 'gran zlar phyogs pa red* *He sided with our opponents* 4. to face towards (usu. *kha/ zhal* +--) ¶ *tshang mas kha shar du phyogs pas* *as all (the people) faced to the*

east 5. imp. of *'phyag*

ཕྱོགས་ཀུན་ /chööqüün/ 1. all directions, everywhere, all over 2. all ways/ aspects (see *phyogs kun nas*)

ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་ /--tu/ 1. in all directions, everywhere 2. in all ways/ aspects (see *phyogs kun nas*)

ཕྱོགས་ཀུན་ནས་ /--nee/ 1. from all directions, from everywhere ¶ *der phyog kun nas mi slebs yod red People have come there from all directions.* 2. from all points of view/ aspects, in all ways ¶ *kho tsho'i gnas bstangs phyogs kun nas drag tu phyin yod pa red Their conditions have improved in all ways.*

ཕྱོགས་བསྐྱོད་ /chööqköö/ sm. *phyogs 'gro*

ཕྱོགས་ཁག་ /chööqaa/ section, group, clique, wing, party

ཕྱོགས་གང་ཐད་ནས་ /chöö qhantεε nεε/ 1. sm. *phyogs kun nas* 2. by all means/ methods

ཕྱོགས་ཀྱར་དུ་འགྲོ་ /chöökartu to/ va. to roam about, to lead a vagabond life

ཕྱོགས་བགོས་ /chööqöö/ division, distribution, allocation; va.--*byed* to divide, to allocate, to distribute

ཕྱོགས་འགལ་ /chönqεε/ counter to, opposed to; va.--*byed* to oppose, to go counter to

ཕྱོགས་འགལ་ཚོགས་སྡེ་ /--tshööqte/ opposition group/ party

ཕྱོགས་འགྲོ་ /chönto/ travels, travelling; va.--*byed* to travel

ཕྱོགས་འགྲུལ་ /chöntüü/ sm. *phyogs 'gro*

ཕྱོགས་སྒྲིལ་ /chöötii/ compilation; va.--*byed* to compile (records, etc.)

ཕྱོགས་སྒྲིག་ /chööṭöö/ ordering, regulating, adjusting; va. --*byed* to order, to regulate, to adjust

ཕྱོགས་བསྒྲགས་ /chööṭaa/ propagating/ spreading information or publicity; va.--*byed* to spread, to propagate ¶ *gsar brje'i bden don phyogs bsgrags byed pa chabs cig along with spreading the revolutionary truth*

ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ /chöötii/ sm. *phyogs sgrig*

ཕྱོགས་བསྒྲིལ་ /choqtii/ alliance, confederation; va.--*byed* to ally/ align, to form a confederation; va.--*spang* to be neutral

ཕྱོགས་བསྒྲིལ་སྤང་བའི་ཡུལ་ཁག་

/--panpεε yüüqaa/ non-aligned/ neutral nations

ཕྱོགས་བསྒྲིལ་སྤང་བའི་སྲིད་ཇུས་

/--siicüü/ policy of non-alignment

ཕྱོགས་གཅིག་ /chööciq; chööcii/ one-side, unilateral, partial

ཕྱོགས་གཅིག་ཁ་ན་འཛིན་པ་ /--qhöna tsimpa/ one-sidedness, partiality, prejudice

ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ /chöö ciqtu/ to one side, in one direction, together, jointly; va.--*sdud* to concentrate

ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ /chöö ciqnee/ 1. from one side/ direction 2. on the one hand

ཕྱོགས་བཅུ་ /chööcu/ the ten quarters, all sides/ directions, everywhere ¶ *phyogs bcu dang dus gsum gyi sangs rgyas the Buddhas of all time and all places*

ཕྱོགས་ཆ་ཅན་ /chöqcaceen/ partial, biased, prejudiced

ཕྱོགས་གཉིས་ /chöönii/ two/ both sides, both, bilateral

ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་གྲོས་མོལ་ /--qi thöömöö/ bilateral negotiations

ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་ཆོད་དོན་ /--qi chöötöön/ bilateral agreement

ཕྱོགས་གཏོགས་ /chöötöö/ 1. an adherent, pro- ¶ *ma'o'i phyogs gtogs pro-mao* ¶ *u ru su phyogs gtogs kyi rgyal khab pro-Russian nations* 2. members (of an organization/ party) ¶ *kho tsho'i tshogs pa'i phyogs gtogs kyi mi a person who is a member of their party*

ཕྱོགས་གཏོགས་རྒྱལ་ཁབ་ /--keeteen/ sattelite country

ཕྱོགས་གཏོགས་པ་ /--pa/ sm. *phyogs gtogs*

ཕྱོགས་ལྟ་ /chööta/ abbr. *phyogs ris kyi lta tshul*

ཕྱོགས་བལྟ་འཁོར་ལོ་ /--qhölo/ compass

ཕྱོགས་སྟོན་ /chöötöön/ 1. guiding, directing; va.--*byed* to guide, to direct ¶ *khong gi bka' slob rnams phyogs ston du bzung nas holding his advice as a guide* 2. compass

ཕྱོགས་སྟོན་འཁོར་ལོ་ /--qhölo/ compass

ཕྱོགས་སྟོན་དབྱུག་པ་ /--yuqtə/ conductor's baton

ཕྱོགས་བསྟུན་ /chöötüün/ in accordance with ¶ *da lta'i dus skabs dang phyogs bstun in accordance with the present time*

ཕྱོགས་ཐབས་ /chöötəp/ means, method

ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ /chöö thamcee/ sm. *phyogs kun*

ཕྱོགས་མཐའ་ /chööta/ far away/ distant places ¶ *phyogs mtha' nas yong ba'i 'grul pa travellers from far away*

ཕྱོགས་མཐའ་ཁ་བཞི་ /--qhaši/ sm. *phyogs kun*

ཕྱོགས་མཐའ་དག་ /chöö thataa/ all sides, various aspects ¶ *phyogs mtha' dag dang go bsdur byas nas thag gcod byas pa red It was decided after consultation with all sides.*

ཕྱོགས་མཐུན་ /chöötüün/ suitable, proper, fitting

ཕྱོགས་འཛིན་ /chöqteen/ bias, partiality ¶ *phyogs 'then gyi 'grel brjod biased comments*; va.--*byed* to be biased/ partial, to take sides

ཕྱོགས་དུས་ཀུན་ཏུ་ /chöötüü qüntu/ all times and places, anytime and everywhere

ཕྱོགས་སྡུད་ /chöötüü/ sm. *phyogs bsdus*

ཕྱོགས་བསྡུས་ /--/ 1. collecting, gathering, uniting, combining; va.--*byed* to collect/ gather (into one place), to unite/ combine (into a whole) 2. complex, multi-purpose, comprehensive 3. summary ¶ *gsar gnas phyogs bsdus* *news summary*

ཕྱོགས་བསྡུས་བེད་སྤྱོད་ /--pheecöö/ multi purpose use/ utilization

ཕྱོགས་བསྡུས་རིག་པ་ /--riqpə/ inductive method

ཕྱོགས་སྡོམ་ /chöötom/ summary, synthesis; va.--*byed* to sum up, to synthesize, to summarize

ཕྱོགས་ནོར་ /chöönör/ deviation, error

ཕྱོགས་ཕེབས་ /chööpeè/ traveling (h); va.--*gnang*; --*mdzad* to travel, to take a trip (h)

ཕྱོགས་མང་གྲོས་མོལ་ /chöömaän thöömöö/ multilateral negotiation/ discussion/ conference

ཕྱོགས་མང་གྲོས་ཆོད་ /--thöócöö/ multilateral treaty/ agreement

ཕྱོགས་མང་པོར་མཁས་པ་ /chöö manpor qhɛ̄ɛpa/ versatile

ཕྱོགས་མེད་ /chöömeè/ impartial, unbiased

ཕྱོགས་ཙམ་ /chöqtsam/ partial, rough (idea) ¶ *gnas tshul de'i skor phyogs tsam las shes kyi min 'dug He has only a rough idea about the matter.*

ཕྱོགས་ཚོགས་ /chöötsöö/ group, clique, party, bloc

ཕྱོགས་མཚམས་ /chöntsam/ border, boundary, corner

ཕྱོགས་མཚུངས་ /chöötsuün/ 1. likewise, similarly, accordingly ¶ *phyogs mtshungs lung pa gzhan dag la yar rgyas phyin yod pa red Similarly, other areas have progressed.* 2. at the same time, concurrently ¶ *de dang phyogs mtshungs rgyal khab mang por gsar brje'i las 'gul dar yod pa red At the same time, revolutionary movements have spread to other countries.*

ཕྱོགས་འཛིན་ /chö tsiin/ sm. *phyogs 'then* (va. /chöö tsiin/ or --*byed*)

ཕྱོགས་འཛོལ་ /chöö tsöö/ vi. to be going in the wrong direction, to be wrong

ཕྱོགས་ཞེན་ /chööseen/ sm. *phyogs 'then*

ཕྱོགས་བཞི་ /chöösi/ the four directions, all directions, everywhere

ཕྱོགས་བཞི་འཁོར་ལོ་ /--qhōlo/ compass

ཕྱོགས་བཞི་མཚམས་བརྒྱད་ /--tshāmkɛ̀ɛ/ all directions/ sides (lit. four directions. eight borders) ¶ *phyogs bzhi mtshams brgyad nas bskor ba red Surrounded on all sides.*

ཕྱོགས་བཟུང་ /chöö suün/ p. of *phyogs 'dzin*

ཕྱོགས་ཡོངས་ /chöö yon/ all-around, general ¶ *phyogs*

yongs kyi rgyal kha an all-round victory

ཕྱོགས་ཡོངས་ཀྱི་འདེམས་བསྐོ་ /--qi te̱mqo/ general election

ཕྱོགས་རིས་ /chōōrii/ 1. sm. *phyogs 'then* 2. faction, clique, sect

ཕྱོགས་རིས་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་ /--qi tətsüü/ prejudiced/ biased view

ཕྱོགས་རིས་བྲལ་བ་ /--t̤heɛwa/ impartial, just

ཕྱོགས་རིས་མེད་པ་ /--me̱ēpa/ sm. *phyogs ris bral ba*

ཕྱོགས་རིས་རིང་ལུགས་ /--ri̱ŋluü/ sectarianism

ཕྱོགས་རེ་བ་ /chɔ̄qrewa/ 1. one-sided, unilateral 2. partial, biased

ཕྱོགས་རེ་བའི་རང་བཞིན་ /chɔ̄qreweɛ rəŋsiin/ one-sidedness, unilaterality

ཕྱོགས་རེ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་ /chɔ̄qre tsāmqi qo̱neɛ̀/ unilateral

ཕྱོགས་སུ་ /chɔ̄ɔ̄su/ toward, in the direction of ¶ *rgya nag gi phyogs su a ri'i srid jus skyong stangs* *American policy toward China*

ཕྱོགས་ལུང་ /chōōluün/ sm. *phyogs 'then*

ཕྱོད་ /chöö/ output/ completion (of work) ¶ *'phrul 'khor legs bcos byas nas las phyod zhe drags che ru phyin pa red* *After they modified the machine, the work output greatly increased.*

ཕྱར་ /chɔ̄r/ imp. *'phyar*

ཕྲ་ /ṭhā/ 1. jewel, stone ¶ *phra 17 can gyi chu tshod 17-jewel watch;* va.--*rgyag* to inlay or emboss with jewels/ stones 2. adj. comp. of *phra mo*

ཕྲ་རྒྱན་ /ṭhākeɛn/ ornament of jewels/ stones

ཕྲ་གཅོད་ /ṭhā cöö/ va. to cut stones/ jewels

ཕྲ་མཐོང་ཆེ་ཤེལ་ /ṭhātoon cheśee/ microscope

ཕྲ་དོག་ /ṭhātɔ̄ɔ̄/ envy, jealousy; va. --*byed* to envy, to be jealous of

ཕྲ་ཕུང་ /ṭhəpuun/ cells ¶ *klad pa'i phra phung brain cells*

ཕྲ་པོ་ /ṭhāpo/ sm. *phra mo*

ཕྲ་བ་ /ṭhāwa/ sm. *phra mo*

ཕྲ་སྦོམ་ /ṭhāpom/ thickness (lit. thinness and thickness)

ཕྲ་མ་ /ṭhāma/ calumny, slander, malicious rumors; va.--*'jug*; --*byed* to calumnate, to spread malicious rumors

ཕྲ་མོ་ /ṭhāmo/ 1. small, minor ¶ *rgyu rkyen phra mo minor reason* 2. thin, fine (as with thread) 3. minute, detailed, complex

ཕྲ་ཚུགས་ /ṭhā tshüü/ vi. to get firmly established, to be settled ¶ *srid gzhung gsar pa de phra tshugs thabs la in order for the new government to be firmly established*

ཕྲ་ཚོམ་ /ṭhātsom/ sm. *phra, 1*

ཕྲ་ཞིབ་ /ṭhəšip/ detailed, minute, in great length

ཕྲ་ཞིབ་སྤུས་ལྡན་ /--pünteen/ precision ¶ *phra zhib spus ldan gyi 'od tshod lon pa'i yo chas a precision exposure meter*

ཕྲ་གཟབ་ཆུང་སྲུན་ /ṭhəsəp chüŋsüün/ cautious and meticulous

ཕྲ་བཟོ་བ་ /ṭhāpsoò/ jeweler

ཕྲ་སིལ་སིལ་ /ṭhā sisii/ extremely fine/ minute/ detailed

ཕྲག་ /ṭhāà/ 1. in between ¶ *deb kyi shog lhe'i phrag na in between the pages of the book* 2. shoulder ¶ *spre'u de kho'i phrag tu sdod du bcug pa red (He) made the monkey sit on his shoulder* 3. used to pluralize multiples of ten ¶ *bcu phrag tens* ¶ *khri phrag tens of thousands*

ཕྲག་འཁུར་ /ṭhəquu/ carrying on the shoulder; va.--*byed* to carry on the shoulder

ཕྲག་གོང་ /ṭhāqoon/ sm. *phrag pa*

ཕྲག་རྐུག་ /ṭhəkuù/ pole used to carry loads on the shoulder; va. --*khur* to carry by shoulder pole

ཕྲག་ཏུ་ལེན་ /ṭhāàtu leen/ va. to shoulder (burden, responsibilities, etc.) ¶ *las 'gan ljid po de phrag tu blangs (p. of len) pa red (They) shouldered the heavy responsibility.*

ཕྲག་རྟགས་ /ṭhāqtaà/ epaulet

ཕྲག་དོག་ /ṭhātöö/ jealousy, envy; va.--*byed* to act jealously/ enviously; vi.--*skyed* to be jealous/ envious

ཕྲག་ཀྲང་ /ṭhāqtaan/ sm. *phrag rgyug*

ཕྲག་པ་ /ṭhāqpa/ shoulder

ཕྲག་ཤིང་ /ṭhəqšiin/ sm. *phrag rgyug*

ཕྲད་ /ṭhɛ̄ɛ/ 1. p. of *'phrad* 2. grammatical particles

ཕྲན་ /thɛ̄ɛn/ 1. small, little, few ¶ *rgyal phran a small kingdom* 2. I (sm. *nga*) ¶ *phran tsho we*

ཕྲན་གཉིས་ /ṭhɛ̄nñii/ we two

ཕྲན་བུ་ /ṭhɛ̄npu/ small, little, few ¶ *mos bod skad phran bu shes pa red She knows a little Tibetan.*

ཕྲན་ཙམ་ /ṭhɛ̄ntsam/ 1. (just) a little ¶ *dka' las phran tsam rgyag dgos na yang even if (they) have to struggle a little* 2. like me, like myself (humble reference to oneself) ¶ *de lta phran tsam gyis yang byed thub kyi red Even a person like me can do that.*

ཕྲན་རྩག་ /ṭhɛ̄ntsaà/ details

ཕྲན་ཚེགས་ /ṭhɛ̄ntseq/ small, minute, insignificant, petty

ཕྲན་ཚེགས་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ routinism

ཕྲན་ཚོ་ /ṭhɛ̄ntso/ we

ཕྲན་རང་ /ṭhɛ̄ɛnraan/ I, myself

ཕྲལ་ /ṭhɛɛ/ p. of *'phral*

ཕྲལ་དུ /ṭhɛ̄ɛtu/ sm. *'phral du*

ཕྲི་ /ṭhī/ f. of *'phri*

ཕྲིག་མས་ /ṭhīq/ all, completely, thoroughly

ཕྲིན་ /ṭhīn/ sm. *'phrin*

ཕྲིན་ཡིག་ /ṭhīinyiì/ sm. *'phrin yig*

ཕྲིས་ /ṭhīi/ p. of *'phri*

ཕྲུ་གུ་ /ṭhūqu; pūqu/ child

ཕྲུ་གུ་སྐྱེ་གསོག་ /--kēyɵ̀ɵ/ midwifery

ཕྲུ་གུ་སྐྱེ་གསོག་མ་ /--kēyɵ̀ɵma/ midwife

ཕྲུ་གུ་སྐྱེ་སའི་ཚན་ཁག་ /--kēsɛɛ tshēnqaà/ obstetrics (section of a hospital

ཕྲུ་གུ་སྐྱེ་བསྲུའི་སྨན་བཅོས་སྡེ་ཚན་ /--kisüü mēncɵɵ tetsɛn/ maternity section/ division

ཕྲུ་གུ་འཁོར་ /--qhɵɵ/ vi. to become pregnant

ཕྲུ་གུ་མངལ་ཤོར་ /--ŋɛɛšɵɵ/ sm. *phru gu shor*

ཕྲུ་གུ་ཆགས་ /--chāà/ sm. *phru gu 'khor*

ཕྲུ་གུ་ཉར་སྐྱོང་ཁང་ /--ñarkoon qhāan/ nursery school

ཕྲུ་གུ་བདེ་སྲུང་ཁང་ /--tesuùn qhāan/ sm. *phru gu nyar skyong khang*

ཕྲུ་གུ་མ་འབྱར་ /--mancaa/ infant, baby

ཕྲུ་གུ་མི་ཆགས་པ་བྱེད་ /--michaqpa chee/ va. to use contraceptives, to practice birth control

ཕྲུ་གུ་ཤོར་ /--šɵɵ/ vi. to have a miscarriage

ཕྲུ་གུ་གསོ་སྐྱོང་ཁང་ /--sōkon qhāan/ sm. *phru gu nyar skyong khang*

ཕྲུ་གུའི་བསམ་བློ་ /phūqüü sāmlo/ childish/ infantile ideas

ཕྲུ་སློག་ /ṭhūlɵɵ/ 1. turning/ plowing over the soil; va.--*byed* to plow/ turn over the soil 2. subversive activities; va.--*byed* to do subversive activities

ཕྲུ་སློག་འཕྲུལ་འཁོར་ /--ṭhüüqɵɵ/ tractor, bulldozer

ཕྲུག་ /ṭhūq/ 1. sm. *phrug gu* (but used in compounds) ¶ *lug phrug* lamb

ཕྲུག་གུ་ /ṭhūqu; phūqu/ sm. *phru gu*

ཕྲུག་ཚི་ /ṭhūqtsi; ṭhūutsi/ silk

ཕྲུགས་ /ṭhūq/ p. of *'phrug*

ཕྲུགས་བྱེད་ /ṭhūqcèè/ scratcher (gadget used for scratching)

ཕྲུམ་ཕྲུམ་ /ṭhūmṭum; ṭhūnṭun/ cartilage

ཕྲུམ་རུས་ /ṭhūmrüü/ sm. *phrum phrum*

ཕྲེང་ /ṭhēn/ series, line, row, string (of things); va.--*sgrig*; --*'god* to arrange in rows/ lines/ series, to place in order

ཕྲེང་འགོད་ /--qɵɵ/ see *phreng*

ཕྲེང་རྒྱུད་ /ṭhēnküü/ sm. *phreng*

ཕྲེང་རྒྱུད་ལྟར་ /--tār/ repeatedly, one after another

ཕྲེང་རྒྱུད་ལྟ་བུ་ /--təpu/ sm. *phreng rgyud ltar*

ཕྲེང་ཐིག་ /theŋ tiq/ see *phreng*

ཕྲེང་བ་ /theŋwa; thaŋa/ rosary, string of beads/ jewels/ flowers; va.--*rgyu* to string beads/ jewels etc.

ཕྲེད་ /thēē/ sm. *'phred*

ཕྲེད་གླིང་ /thīliin/ sm. *'phred gling*

ཕྲེད་རྒྱུགས་ /thīīkuu/ sm. *'phred rgyugs*

ཕྲེད་རྒྱུགས་རི་རྒྱུད་ /--rikǖü/ sm. *'phred rgyugs ri rgyud*

ཕྲེད་གཅོད་ /theecöö/ sm. *'phred gcod*

ཕྲེད་བཅད་ /theecεὲ/ sm. *'phred bcad*

ཕྲེད་གཏན་ /theetεen/ sm. *'phrad gtan*

ཕྲེད་ཐིག་ /thīītii/ sm. *'phred thig*

ཕྲེད་དུ་ /thēētu/ sm. *'phred du*

ཕྲེད་གཞུང་ /thīīšuun/ sm. *'phred gzhung*

ཕྲེད་ལ་ /theela/ sm. *'phred la*

ཕྲེད་ལམ་ /theelam/ sm. *'phred lam*

ཕྲོགས་ /thöö/ p. of *'phrogs*

ཕྲོམ་ཕྲོམ་ /thomtom/ flickering, twinkling (of light)

ཕྲོལ་ /thöö/ imp. of *'phral*

འཕགས་ /phāā/ sm. *'phags*

འཕག་འཕག་ /phāqpaā/ small jerky motion, bobbing, beating (of pulse and heart); va.--*byed* to make a small jerky motions, to bob

འཕག་རྩོག་རྐྱབ་ /phāqtsa kaa/ va. to jump around, to move around, to not stand or sit still

འཕག་མཚམས་ /phāqtsam/ sm. *snying 'phag*

འཕགས་ /phāā/ 1. vi. to be elevated/ raised, to be exalted ¶ *kun las 'phags pa'i yon tan* the highest knowledge

འཕགས་སྐད་ /phāqqεὲ/ sanskrit

འཕགས་མཆོག་ /phāqcöö/ the most exalted

འཕགས་མཆོག་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་ /--ciqtēēn qöönpo/ sm. *'phags mchog 'jig rten dbang phyugs*

འཕགས་མཆོག་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་ /--ciqtēēn wāŋcuu/ title of Dalai Lama

འཕགས་པ་ /phāqpa/ exalted, sublime, Bodhisattva ¶ *'phags pa'i sa* state of being a Bodhisattva ¶ *'phags pa spyan ras gzigs* the Bodhisattva Avaloketiśvara

འཕགས་པ་ཤིང་ཀུན་ /--šīŋqüün/ c. Soimdhuda (Nepal)

འཕགས་པའི་ཡུལ་ /phāqpεε yüü/ sm. *'phags yul*

འཕགས་མ་ /phāŋma/ feminine form of *'phags pa*

འཕགས་ཡུལ་ /phəqyüü/ holy land, land of Bodhisattvas, India

འཕང་ /phāŋ/ 1. f. of *'phen* 2. spindle (for spinning thread) 3. height, elevation, glory, sublimity

འཕང་འཁོར་ /phāŋqɔɔ/ spinning machine

འཕང་དུ་ /phə̄ŋtu/ in height/ elevation

འཕང་མདུང་ /phə̄ŋtuun/ javelin

འཕང་ལོ་ /phāŋlo/ wheel

འཕང་ལོང་ /phāŋloon/ sm. *'phang lo*

འཕངས་ /phāŋ/ p. of *'phen*

འཕན་ /phɛ̄ɛn/ 1. banner, pillar decoration 2. fractured, broken, damaged

འཕན་མེད་ /phɛ̄ɛnmeè/ in sound condition, without damages/ faults

འཕམ་ : p.ཕམ་ /phām/ vi. to be defeated, to lose, to suffer losses (in business) ¶ *rkang rtsed po lo'i 'gran bsdur kho tsho pham pa red They lost the soccer match.*

འཕམ་ཉེས་ /phāmñeè/ loss, defeat, failure; va.--*gtong* to defeat, to cause, to lose/ fail ¶ *dgra bor 'pham nyes btang ba red (They) defeated the enemy.*

འཕམ་རྒྱལ་ /phāmkɛɛ/ sm. *rgyal pham*

འཕམ་པར་བྱེད་ /phāmpar cheè/ va. to defeat, to cause to lose/ fail

འཕར་ /phār/ 1. vi. to increase (in size, volume to number), to rise ¶ *thon skyed byed kyi tshad brgya cha sum cu 'phar ba red The production level rose by 30%.* 2. vi. to rise (in position), to be promoted ¶ *kho da lo go gnas 'phar gyi yod pa red He is being promoted this year.* 3. extra, additional, on top of what is usual, special (usu.--+vb.) ¶ *dza drag la brten nas tshogs 'du 'phar tshugs gnang dogs byung ba red Because of the emergency (they) had to have a special meeting.* 4. vi. to bounce up, to fly up (sparks), to beat/ throb (pulse) ¶ *po lo sa nas 'phar ba lta like a bouncing ball*

འཕར་ཁྲལ་ /phārʈɛɛ/ surtax, surcharge

འཕར་ཆ་ /phārca/ an increase ¶ *mi 'bor gyi 'phar cha increase in population*

འཕར་ཆག་ /phārcaà/ increase and decrease, fluctuation ¶ *bza' bca'i rin thang 'phar char fluctuation of food prices*

འཕར་སྣོན་ /phārnöön/ increment, addition, enlargement, increase ¶ *rim par yong sgo 'phar snon byung ba red The income gradually increased.* va.--*byed* to increase, to expand/ enlarge, to add (to)

འཕར་མ་ /phārma/ 1. additional, extra ¶ *las 'gan 'phar ma additional responsibilities* 2. supplementary, special ¶ *dus deb 'phar ma a supplementary issue (of a periodical)*; va.--*gtong* to issue/ send a supplement/ addition

འཕར་རྩ་ /phārtsa/ arteries

འཕར་རྩ་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ the aorta

འཕར་ཚད་ /phārtsɛɛ̀/ rate of increase/ rise ¶ *'di*

lo'i thon skyed phar tshad this year's rate of increase in production

འཕར་འཛུགས། /phəntsuu/ an additional/ extra establishment; va.--*byed* to establish an additional part/ wing/ etc.

འཕིགས། /phii/ sm. *'bigs*

འཕིར། /phir/ sm. *'phur*

འཕུག /phuu/ sm. *'bugs*

འཕུང་ : p.ཕུང་ /phuuŋ/ va. to cause/ bring about one's downfall or decline ¶ *kho grogs po ngan pas phung pa red* *His bad friends brought about his downfall.*

འཕུད་ : p.ཕུད་ /phüü/ va. to move, to shift, to transfer ¶ *khos sdod sa phur ba red* *He moved (his residence).*

འཕུབ་ /phup/ va. to pitch/ erect (e.g. a tent)

འཕུར་ : p.ཕུར་ /phur/ 1. va. to fly 2. va. to rub, to scrub

འཕུར་སྐྱོད་ /phurküü/ flying, flight; va.--*byed* to fly ¶ *gnam gru 'phur skyod bde 'jags yong ched* in order to have safe flights

འཕུར་སྐྱོད་ཀྱི་ལས་དོན་ /--qi lɛɛtöön/ aviation ¶ *'phur skyod kyi las don byed mkhan* aviator, pilot

འཕུར་སྐྱོད་པ་ /--pa/ pilot

འཕུར་སྐྱོད་ཚོ་ཆུང་ /--tshocuun/ flight crew

འཕུར་བསྐྱོད་ /--/ sm. *'phur skyod*

འཕུར་འཁྱེར་འཕུལ་མདེལ་ /phunkee thüntee/ sm. *'phur mda'*

འཕུར་འགྲུལ་ /phuntüü/ air travel; va.--*byed* to travel by air

འཕུར་མཆོང་ /phuncooŋ/ by leaps and bounds, soaring forward

འཕུར་གཏོང་ /phürtoon/ flying; va. --*byed* to fly

འཕུར་མདའ་ /phuntə/ missile, guided missile

འཕུར་ལྡིང་ /phuntiŋ/ hovering (in the air); va.--*byed* to hover (over)

འཕུར་འཕུར་ /phuupuu/ rubbing massaging; va.--*byed* to rub, to massage

འཕུར་འབབ་ /phunpəp/ take-off and landing (of aircraft)

འཕུར་རྩལ་ /phurtsee/ flying exhibition/ stunts

འཕུར་ལམ་ /phurləm/ airplane runway

འཕུར་ལོག་ /phurlöö/ return flight

འཕུལ་ /phüü/ 1. sm. *'bud* 2. va. to push 3. va. to prefix

འཕུལ་རྗེན་གཉིས་ /--teen ñii/ prefixed and suffixed letters

འཕུལ་འདེད་ /phüntee/ sm. *phyir 'bud*

འཕུལ་འཐེན་ /phünteen/ strife, struggle (lit. pushing and pulling)

འཕུལ་ཡིག /phüüyiì/ prefixed letters (*ga, da, ba, ma, 'a*)

འཕེན : p. འཕངས f. འཕང /phēn/ 1. va. to shoot, to fire ¶ *me mda' zhig 'phangs song He shot the gun.* 2. va. to throw, to fling ¶ *khos byi'u der rdo zhig 'phangs song He threw a stone at the bird.*

འཕེན་ཐག /phēntaà/ sling

འཕེན་རྡོ /phēnto/ cannon ball

འཕེན་དབྱུག /phiīnyuù/ throwing, flinging; va.--*byed* to throw, to fling

འཕེན་པའི་བར་ཐག /phēmpεε phartaà/ shooting range

འཕེར /phēr/ 1. vi. to be able, to be capable ¶ *mo dge rgan 'pher nges 'dug She is certainly capable of teaching.* ¶ *rgan 'khogs las ka mi 'pher ba old people who are unable to work* 2. vi. to be able to meet a standard or quality

འཕེར་པོ /phērpo/ capable, able, competant

འཕེལ /phēē/ vi. to increase, to multiply, to develop, to flourish ¶ *lo gcig po de ga'i nang bzo las chung rigs stong phrag mang po 'phel ba red In that year alone small industries increased by the thousands.* ¶ *kho tsho'i dmag don stobs shugs ni 'dzam gling nang che shos zhig tu 'phel yod pa red Their military power has developed into one of the biggest in the world.*

འཕེལ་ཁ /phēēqa/ sm. *'phel rgyas*

འཕེལ་སྐྱེད /phēēkeè/ sm. *'phel rgyas*

འཕེལ་འགྱུར /phēlkur; phiīnkuu/ evolution

འཕེལ་འགྱུར་སྨྲ་བ /--māwa/ evolutionism, the theory of evolution

འཕེལ་འགྲིབ /phiītip/ increase and decrease, rise and fall

འཕེལ་རྒྱས /phēēkεὲ/ development, growth, progress, expansion; va.--*(su) gtong* to develop, to progress, to expand, to spread ¶ *ma'o tse tung gis mar le'i ring lugs 'phel rgyas su btang ba red Mao tse-tung spread Marxism-Leninism.* ¶ *gsar brje'i dmag 'khrug 'phel rgyas btang na if (we) expand revolutionary war* ¶ *spyi tshogs kyi 'phel rgyas ha cang dal po red Social progress was very slow.* vi.--*'gro* to become developed/ expanded/ spread

འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་འགྲོ་ཕྱོགས /--qi tocɲɔ̀/ sm. *'phel phyogs*

འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཆུ་ཚད /--qi chūtsèè/ level of development/ progress

འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད /--qi chūūniì/ laws of development

འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་གནས་སྐབས /--qi nèèqəp/ stage of development

འཕེལ་རྒྱས་སུ་གཏོང /--su tōōn/ sm. *'phel rgyas gtong (see 'phel rgyas)*

འཕེལ་སྟོབས /phēētop/ reproductive ability/ capacity

འཕེལ་ཐབས་བྱེད /phēētəp cheè/ va. to find ways and means to develop/ progress/ in-

crease/ advance

འཕེལ་སྡོན་ /phēēnöön/ increase, augmentation, enlargement; va.--*byed* to increase/ augment/ enlarge

འཕེལ་ཕྱོགས་ /phēēcöö/ direction of development, tendency, trend, current ¶ *lo rgyus kyi 'phel phyogs the trend of history*

འཕེལ་བ་བྱེད་ /phēēwa chee/ va. to develop, to cause to grow/ increase/ progress

འཕེལ་མེད་རང་གནས་ /phēēmee raŋnεὲ/ sm. *'phel med sor gnas*

འཕེལ་མེད་སོར་གནས་ /--sörnεὲ/ static, standstill, without development/ progress/ increase/ growth

འཕེལ་ཚད་ /phēētsεὲ/ rate of development/ growth/ increase

འཕེལ་ཚུལ་ /phēētsüü/ development, way or manner in which something develops/ grows/ increases

འཕེལ་རིམ་ /phiirim/ successive changes/ stages, stages of progress/ development

འཕེལ་ཤུགས་ /phiišuu/ spreading, dissemination

འཕོ་ : p. འཕོས་ /phō/ vi. to be transfered, to be moved from one position/ place to another, to transmigrate ¶ *gzhung zhabs rnyin pa 'phos nas gsar pa phebs rgyu red The old ambassador has been transfered and the new one is yet to come.*

འཕོ་སྐྱེས་ /phōkεὲ/ moving from one place to another; transmigration; va.--*byed* to move from one place to another; to transmigrate

འཕོ་འགྱུར་ /phūkuu/ changes, alterations ¶ *zhing pa tsho'i 'tsho ba'i 'pho 'gyur changes in the life of farmers;* va.--*gtong* to change/ alter; vi.--*'gro* to change naturally, to get altered

འཕོ་མེད་ /phōmeè/ immovable, permanent

འཕོ་ལེན་ /phōlεεn/ transfer of officials from one post to another

འཕོག་ : p. ཕོག་ /phöö/ 1. vi. to get hit/ struck ¶ *me mda' phog byung (I) got shot.* 2. vi. to be touched (emotionally), to be influenced ¶ *'di kho'i sems la phog song This touched him (emotionally).*

འཕོང་ /phōōŋ/ archery

འཕོང་སྐྱེན་པ་ /--kēmpa/ skilled archer/ bowman

འཕོང་ས་ /phōŋsa/ archery field

འཕོངས་ /phōòŋ/ sm. *phong*

འཕོངས་པ་ /phōŋpa/ poor, indigent

འཕོད་ /phöö/ sm. *phod*

འཕོས་ /phöö/ p. of *'pho*

འཕྱ་ : p. འཕྱས་ /chā/ va. to ridicule, to deride, to jeer

འཕྱ་ཀ་ /chāqa/ ridicule, derision, mockery; va.--*byed* to ridicule/ deride/ mock/ jeer

འཕྱ་སྨོད་ /chāmöö/ sm. *'phya ka*

འཕྱ་ཚིག་ /chə̂tsiì/ sm. *'phya ka*

འཕྱག་ : p. འཕྱགས་ /chaà/ va. to sweep

ཕྱགས་ /--/ p. of *'phyag*

འཕྱང་ : p. འཕྱངས་ /chaàŋ/ 1. va. to hang down, to suspend 2. va. to cling to, to depend on

འཕྱང་འཕྱུལ་ /chə̄ŋṭüü/ suspended ornaments/ decorations

འཕྱང་མོ་ཉུག་ /chāŋmo ñuq/ uncertainty, hesitancy ¶ *de dngos su ma mthong bar tshang ma 'phyang mo nyug tu gnas Everybody was in suspense until they actually saw it.*

འཕྱངས་ /chāà / p. of *'phyang*

འཕྱན་ /chēēn/ va. to wander/ roam around, to live the life of a vagabond

འཕྱར་ : p. ཕྱར་ imp. ཕྱོར་ /chār; chāā/ 1. va. to hoist/ raise/ fly (flags, banners, etc.), to brandish, to lift ¶ *dar cha de khang thog tu phyar 'dug (They) have hoisted the flag on the roof.* ¶ *ral gri 'phyar nas mdun du mchong grabs byas pa red Bran- (their) swords, they prepared to advance.* 2. (*lhag par* + --) to winnow

འཕྱར་ཀ་ /chārqa/ sm. *'phya smod*

འཕྱས་ /chēè/ p. of *'phya*

འཕྱི་ : p. འཕྱིས་ /chiī/ 1. vi. to be late ¶ *nga tsho ltad mor 'phyis 'dug We were late for the show.* 2. sm. *'byid*

འཕྱི་བ་ /chiīwəə/ marmot

འཕྱིང་བ་ /chiŋ/ vi. to become matted together (fur, hair, wool, etc.)

འཕྱིད་ /chiî/ sm. *'byid*

འཕྱིས་ /--/ p. of *'phyi*

འཕྱུག་ : p. འཕྱུགས་ /chūù/ vi. to fail, to mistake, to err, to blunder ¶ *khos ma 'phyugs na nga tshor thob pa yod If he had not blundered we would have won.*

འཕྱུག་མེད་ /chūŋmeè/ without failure/ mistakes, successful

འཕྱུགས་ /chūù/ p. of *'phyug*

འཕྱུར་ : p. ཕྱུར་ /chūr/ vi. to surge, to rise/ roll/ swell upwards (like waves or smoke) ¶ *rgya mtsho'i rba rlabs mtsho khar phyur ba bzhin like the waves of the sea surging against the shore*

འཕྱེ་ : p. འཕྱེས་ /chē/ va. to crawl, to creep

འཕྱེ་བོ་ /chēwoo/ 1. creeping/ crawling animal 2. cripple

འཕྱེས་ /chēè/ p. of *'phye*

འཕྱོ་ : p. འཕྱོས་ /chō/ 1. to float/ drift/ soar 2. sm. *'phyur*

འཕྱོས་ /chöö/ p. of *'phyo*

འཕྲ་ : p. འཕྲས་ /ṭhā/ kicking with the hind legs; va. --*rgyag* to kick with the hind legs, to buck

འཕྲང་ /ṭhāŋ; ṭhāān/ narrow path through a gorge

འཕྲང་བཀག་རང་སྐྱོང་ /ṭhãŋqaà rə̄ŋšuùŋ/ closed door policy

འཕྲད་ : p.ཕྲད་ /ṭhɛ̄ɛ̀/ vi. to meet, to come in contact with ¶ *lam du grogs po zhig phrad byung I met a friend on the way.*

འཕྲལ་ /ṭhɛ̄ɛ/ 1. immediate, present ¶ *'phral gyi dgos mkho immediate needs* 2. temporary, for the present ¶ *'phral dang phugs gnyis kar phan pa beneficial for both the present and future* 3. (vb. + --) right after, immediately after, as soon as ¶ *khong las khungs la phebs 'phral zhal par 'byor song The call came as soon as he left for the office.* 4. immediately, at once, as soon as (-- + vb. + verbalizer: *byed, gtong,* etc.) ¶ *dngul phran bu 'phral gtong byed rogs Please send some money at once.* ¶ *tar 'byor pa dang 'phral bskyod byas pa yin (I) left immediately after (I) received the telegram.*

འཕྲལ་ : p.ཕྲལ་ f. དཕྲལ་ /--/ va. to separate, to break apart, to split

འཕྲལ་རྐྱེན་ /ṭhɛ̄ɛkeen/ present problem/ obstacle

འཕྲལ་སྐྱོབ་ /ṭhɛ̄ɛkop/ first-aid

འཕྲལ་མཁོ་ /ṭhɛ̄ɛqho/ urgent necessities, immediate needs

འཕྲལ་གང་ /ṭhɛ̄ɛqaan/ present, for the time being, temporarily ¶ *'phral gang sdod sa 'di 'grigs gi red This place is all right to live in for the time being.*

འཕྲལ་རྒོལ་ /ṭhɛ̄ɛqöö/ surprise attack, sudden onslaught

འཕྲལ་རྒོལ་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ storm/ shock troops, shock brigade, commandos

འཕྲལ་རྒྱབ་ /ṭhēētup/ sm. *'phral rgol*

འཕྲལ་རྒྱབ་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ sm. *'phral rgol ru khag*

འཕྲལ་མངོན་ལས་བཅོས་ /ṭhɛ̄ɛŋöön lɛ̄ɛcöö/ doing things slipshod/ quickly; va.--*byed* to do things slipshod/ quickly

འཕྲལ་གཅོད་དམག་འཐབ་ /ṭhɛ̄ɛcöö nə̄qtəp/ quick decisive battle

འཕྲལ་བཅོས་ཁང་ /ṭhɛ̄ɛcöö qhāan/ emergency ward (hospital)

འཕྲལ་ཐག་གཅོད་ /ṭhɛɛtaà cöö/ va. to make a quick decision

འཕྲལ་དུ་ /ṭhēētu/ at once, immediately ¶ *de 'phral du byed dgos (We) should do it at once.*

འཕྲལ་འདོན་ཚགས་པར་ /ṭhɛ̄ɛtöön tshāqpaa/ special/ extra newspaper edition

འཕྲལ་འདོན་ཡི་གེ་ /--yiqi/ express letter

འཕྲལ་སྤྱོད་ /ṭhɛ̄ɛcöö/ for immediate use/ purpose, instant ¶ *'phral spyod bza' bca' instant food*

འཕྲལ་ཕུགས་ /ṭhēēpuù/ present and future

འཕྲལ་ཕུགས་རྒྱངས་གསུམ་ /--kaŋsum/ long term and short term

འཕྲལ་འཕྲལ་ /ṭhɛ̄ɛṭɛɛ/ right then and

there ¶ *dri ba de tshor 'phral 'phral lan 'debs byas pa red (He) answered those questions right then and there.*

འཕྲལ་མ་ཉིད་དུ་ /ṭhɛɛma ñiitu/ right away, at that very moment, instantly

འཕྲལ་མར་ /ṭhɛɛmar/ sm. *'phral ma nyid du*

འཕྲལ་མྱུར་ /ṭhɛ̃ɛ̃ñuu/ quickly, rapidly, speedily ¶ *mi 'bor 'phral myur gyis 'phar ba red The population increased rapidly.*

འཕྲལ་ཟུག་གཅོད་སྨན་ /ṭhɛ̃ɛ̃suũ cĩqmɛɛn/ medicines for the temporary relief of pain

འཕྲལ་ཡུན་ /ṭhɛ̃ɛ̃nyüün/ sm. *'phral phugs*

འཕྲལ་སེལ་ /ṭhɛɛsee/ temporary ¶ *phral sel 'tsho thabs temporary occupation/ job*

འཕྲས་ /ṭhɛɛ̀/ p. of *'phra*

འཕྲི་ :p. ཕྲི་ or ཕྲིས་ /ṭhii/ va. to subtract from, to curtail, to diminish, to take away, to cut back ¶ *kho bdun 'di'i gla phogs nas rgya zur gnyis phris 'dug They deducted two percent of this week's wages.*

འཕྲི་འཆད་ /ṭhitɛ̃ɛ̃n/ reduction, subtraction, curtailment; va.--*byed* to cut back, to curtail, to reduce, to subtract

འཕྲི་སྣོན་ /ṭhinüün/ reduction or addition; va.--*byed* to reduce or add ¶ *tshogs pas 'char gzhi'i dngud 'bor 'phri snon gang yang byas mi 'dug The committee neither reduced nor added to the budget.*

འཕྲི་སྣོན་མེད་པ་ /--meèpa/ without additions or subtractions, unadulterated

འཕྲི་བྱ་ /ṭhicə/ subtrahend

འཕྲིན་ /ṭhiin/ message, signal, letter, correspondence, news; va.--*gtong*; --*bskur*; --*spring* to send a message/ signal/ letter; va.--*skyel* to deliver a message/ letter

འཕྲིན་སྐྱེལ་ཁང་ /ṭhinkee qhaan/ post office

འཕྲིན་སྐྱེལ་སྟག་རྟགས་ /--ṭaqtaà/ cancellation mark (on letters)

འཕྲིན་སྐྱེལ་དམག་མི་ /--məəmi/ signal corps

འཕྲིན་བསྐུར་ /ṭhiin qür/ see *'phrin*

འཕྲིན་འཁྲིད་སློབ་གྲྭ་ /ṭhinṭii lapṭa/ correspondence school

འཕྲིན་གྲོགས་ /ṭhinṭöö/ pen pal

འཕྲིན་གཏོང་ /ṭhiin toon/ see *'phrin*

འཕྲིན་གཏོང་སྒྲིག་ཆས་ /ṭhintoon ṭiqcɛɛ̀/ communication system/ facilities

འཕྲིན་གཏོང་དྲ་བ་ /--ṭhawaa/ communication net

འཕྲིན་རྟགས་ /ṭhintaà/ postage stamp

འཕྲིན་རྟེན་སློབ་གྲྭ་ /ṭhinteen lapṭa/ sm. *'phrin yig slob grwa*

འཕྲིན་བརྡ་ /ṭhinta/ signal

འཕྲིན་པ་ /ṭhimpə/ messenger

འཕྲིན་སྡིང་ /ṭhiin ṭin/ see *'phrin*

འཕྲིན་བཟང /ṭhīnsaan/ good news

འཕྲིན་ཡིག /ṭhīnyii/ correspondence, letters; va.--*gtong*; --*spring* to send letters, to correspond

འཕྲིན་ཡིག་སྐྱེལ་གཏོང /--kēētoon/ postal and telegraphic communications (office/ bureau)

འཕྲིན་ལན /ṭhīnlēēn/ reply/ answer (to a letter or message); va.--*gtong*; --*slog* to reply/ answer (a letter or message)

འཕྲིན་ལས /ṭhīnlēè/ 1. deed, action, labor 2. person's name

འཕྲུག p. ཕྲུགས /ṭhūq; ṭhūù/ 1. va. to scratch/ rub (an itch) 2. unit, complete entity ¶ *'phrug gcig one unit* ¶ *nyin zhag phrug gcig a day and night (twenty-four hour period)*

འཕྲུལ /ṭhūū/ 1. vi. sm. *'khrul* 2. technology, mechanics

འཕྲུལ་བསྒུལ /ṭhūūqūū/ mechanical ¶ *'phrul sgul rtsed chas mechanical toys*

འཕྲུལ་བསྒུལ་འབྲུ་ལེན་འཕྲུལ་འཁོར /--ṭuleen ṭhūūqōō/ mechanical threshing machine

འཕྲུལ་ཁང /ṭhūūqaan/ sm. *'phrul bzo khang*

འཕྲུལ་འཁོར /ṭhūūqōō/ machine, machinery ¶ *shog bu gtub byed kyi 'phrul 'khor paper-cutting machine*

འཕྲུལ་འཁོར་ལྗིད་རིགས /--ciiriq/ heavy machinery

འཕྲུལ་འཁོར་བདག་གཉེར་སྡེ་ཁག /--taqñee teqaà/ maintenance department (for machinery)

འཕྲུལ་འཁོར་མེད་པའི་གནམ་གྲུ /--meèpee nəmṭu/ glider

འཕྲུལ་འཁོར་བཟོ་པ /--sopa/ machine operator, turner

འཕྲུལ་འཁོར་བཟོ་ཆེད་བཟོ་ལས /--socɛè solɛè/ sm. *'phrul 'khor bzo las*

འཕྲུལ་འཁོར་བཟོ་ལས /--solɛè/ machine-building industry

འཕྲུལ་འཁོར་ཡོ་ཆས་ཉམས་གསོ་ལྷུ་སྒྲིག་བབས་ཚུགས /--yocɛè ñamso lhūṭii pəptsuù/ machine repair and assembly station

འཕྲུལ་འཁོར་ཨ་མ /--āma/ the main plant/ machine/ engine

འཕྲུལ་གྲུ /ṭhūūṭu/ steamboat, steamer

འཕྲུལ་གློག /ṭhūūlōò/ electrical

འཕྲུལ་གློག་བཟོ་བ /--sopa/ electrician

འཕྲུལ་གློག་ལྷུ་སྒྲིག་བཟོ་བ /--lhūṭii sopa/ electricians and mechanics

འཕྲུལ་སྐུལ /ṭhūūqūū/ sm. *'phrul bskul*

འཕྲུལ་སྐུལ་འཁོར་ལོ /--qhōlo/ motor car

འཕྲུལ་ཆས /ṭhūūcēè/ machine, machinery ¶ *'phrul chas*

kyis rtswa gso ba'i sa tshugs mechanized grass-growing station

འཕྲུལ་ཆས་ཀྱི་དཔུང་ཁག་ /--qi pūnqaà/ sm. *'phrul chas can gyi dmag dpung*

འཕྲུལ་ཆས་ཀྱིས་ /--qiì/ mechanized ¶ *'phrul chas kyis me 'gog sa tshugs mechanized fire prevention station*

འཕྲུལ་ཆས་བཀོལ་སྤྱོད་ /--qöòcöò/ mechanical operation

འཕྲུལ་ཆས་ཅན་གྱི་དམག་དཔུང་ /--cēnqi mǝqpuun/ mechanized troops, mechanized unit

འཕྲུལ་ཆས་ཅན་དུ་འགྱུར་ /--cēntu kuu/ va. to mechanize, to be mechanized

འཕྲུལ་ཆས་ཅན་ཕྱེད་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་ /--cēncee tsǝmtu kurwǝ/ semi-mechanized

འཕྲུལ་ཆས་ཆུ་གཏོང་ས་ཚིགས /--chūtóón sǝtsiì/ pump station

འཕྲུལ་ཆས་མཚོན་ཆ་ /--tshōnca/ mechanized weapons

འཕྲུལ་ཆས་ཞིག་གསོ་བ་ /--šiqsowa/ mechanic

འཕྲུལ་ཆས་བཟོ་བཀོད་ /--soqöò/ mechanical engineering

འཕྲུལ་ཆས་བཟོ་གྲྭ /--soṭa/ machine factory/ shop

འཕྲུལ་ཆས་བཟོ་ལས /--solɛè/ mechanical industry

འཕྲུལ་ཆས་རླུང་ཡོལ་ཅན་གྱི་གྲུ་ /--lūnyüücɛɛn qi ṭhu/ motorized sailboat

འཕྲུལ་སྟེགས་ /ṭhüüteq/ machine-tools, lathe ¶ *lcags rigs gtub gzhog 'phrul stegs metal cutting machine-tools*

འཕྲུལ་སྟེགས་བཟོ་གྲྭ་ /--soṭa/ machine-tool/ lathe factory

འཕྲུལ་སྟོབས་ /ṭhüütop/ mechanical power

འཕྲུལ་མདའ་ /ṭūntǝ/ all modern guns (as opposed to muzzle-loaders/

འཕྲུལ་མདེའུ་ /ṭhūntèè/ rocket

འཕྲུལ་སྣུམ་ /ṭhüünum/ machine oil

འཕྲུལ་སྦུད་ /ṭhümpüü/ mechanical blower

འཕྲུལ་མེད་གནམ་གྲུ་ /ṭhüümeè nǝmtu/ sm. *'phrul 'khor med pa'i gnam gru*

འཕྲུལ་རྨོས་ /ṭhüümöò/ mechanized farming/ plowing

འཕྲུལ་བཟོ་ /ṭhüüsu/ bh. renovation/ repair of machines, cars, buses, etc.

འཕྲུལ་བཟོ་ཁང་ /--qhaan/ machine workshop/ factory

འཕྲུལ་བཟོ་བ་ /--wǝ/ bh. repairman

འཕྲུལ་བཟོའི་སྤྱི་ཁྱབ་ /ṭhüüsüü cikǝp/ Minister of Industry

འཕྲུལ་བཟོས་ /ṭhüüsüü/ machine-made ¶ *'phrul bzos shog bu*

machine-made paper

འཕྲུལ་གཡོར་གཉིས་ལྡན་གྱི་གྲུ་གཟིངས་ /ṭhüüyɔɔ ñiintɛɛn qi ṭhüsiin/ motorized sailboat

འཕྲུལ་ལས་ /ṭhüülèè/ mechanical work, technology ¶ *'phrul las kyi rogs ram technological assistance*

འཕྲུལ་ལས་བཟོ་པ་ /--sopa/ machine worker

འཕྲུལ་ལས་བཟོ་རིག་ /--surii/ technology

འཕྲེང་ /ṭheŋ/ 1. sm. *phreng* 2. vi. to be attached/ fastened

འཕྲེང་མདའ་ /ṭheŋta/ machine gun

འཕྲེད་ /ṭhèè/ transverse, crosswise, across, horizontal, sideways

འཕྲེད་གླིང་ /ṭhiliiŋ/ transverse flute

འཕྲེད་རྒྱུགས་ /ṭhiikuù/ sm. *'phred*

འཕྲེད་རྒྱུགས་རི་རྒྱུད་ /rikÜÜ/ tranverse mountains

འཕྲེད་གཅོད་ /ṭheecöö/ cutting transversely/ across, va.—*byed* to cut transversely/ across

འཕྲེད་གཅོད་ཆུ་རགས་ /--chüraà/ regulating dam

འཕྲེད་གཅོད་ཆུ་སྒོ་ /--chünqo/ a gate for stopping or regulating the flow of water

འཕྲེད་བཅད་ /ṭheecɛɛ/ sm. *'phred gcod*

འཕྲེད་བཅད་ཀྱི་ངོས་ /--qi ŋöö/ cross-section transverse section

འཕྲེད་གཏན་ /ṭheetɛɛn/ bolt, bar (of door or gate) va. —*rgyag* to bolt, to lock

འཕྲེད་ཐིག་ /ṭhiitiì/ latitude, parallel ¶ *phred thig nyi shu 20th parallel*

འཕྲེད་ཐིག་ཀླད་སྐོར་ /--lɛɛqɔɔ/ the equator

འཕྲེད་ཐིག་གི་ཏུའུ་གྲངས་ /--qi+ch.+ṭaà/ degrees of latitude

འཕྲེད་ཐིག་སོ་བརྒྱད་པ་ /--sopkɛɛpa/ the 38th parallel (Korea)

འཕྲེད་དུ་ /ṭheetu/ transversely, across

འཕྲེད་གཞུང་ /ṭhiiśuun/ vertical and horizontal, across and along (something)

འཕྲེད་གཞུང་དཔྱད་ཆས་ /--cɛɛcɛɛ/ theodolite (surveyor's instrument)

འཕྲེད་ལམ་ /ṭheelɔm/ side street, a path/ road that cuts across a field, garden, etc.

འཕྲེད་ལ་ /ṭheela/ sm. *'phrad du*

འཕྲེས་ /ṭhèè/ p. of *'phre*

འཕྲོ་ : p. འཕྲོས་ /ṭho/ va. to radiate, to emanate, to shine, to give off, to emit ¶ *khang pa'i glog bshu 'od chim chim du 'phro gi 'dug The electric lights of the houses glittered (gave off glittering light).*

འཕྲོ་ /thō/ 1. left over, remainder ¶ *bzas 'phro left over food* 2. (vb.+--+vb.) to leave/ stop doing the first verbal action ¶ *kho yong tsang ngas deb klog 'phro bzhag pa yin I stopped reading the book (without completing it) because he came.* ¶ *kho skad cha shod 'phro lang nas 'gro dgos byung song He had to get up and go in the middle of the discussion.*

འཕྲོ་གཅོད་ /thō cöö/ va. to discontinue, to stop in the middle

འཕྲོ་བསྟུད་ /thō tüü/ va. to continue, to take up where something was left off

འཕྲོ་མཐུད་ /thō thüü/ sm. *'phro bstud*

འཕྲོ་བའི་རང་བཞིན་ /thōwɛɛ rənšiin/ radioactive

འཕྲོ་མ་བཅད་པར་ /thō macɛɛ pār/ without break, continuously

འཕྲོ་བརླག /thōlaà/ waste; va. --*gtong* to waste, to spoil, to lead astray; vi.--*'gro* to go to waste, to become spoiled

འཕྲོ་བཤོལ་ /thō šöö/ va. to discontinue

འཕྲོག་ : p. ཕྲོགས་ /thɔ̄ɔ̀/ va. to take away by force, to seize, to plunder

འཕྲོག་བཅོམ་ /thɔ̄ɔcom/ robbing, plundering, looting; va.--*byed* to rob, to plunder, to loot ¶ *jag pas grong gseb par 'phrog bcom byas 'dug The bandits robbed the villagers.*

འཕྲོག་བརླག་ /thɔ̄ɔlaà/ sm. *'phro brlag*

འཕྲོག་ལེན་ /thɔ̄ɔleen/ sm. *'phrog*

འཕྲོད་ /thöö/ 1. vi. to be suited for, to be good for, to suit ¶ *lung pa 'di'i gnam gshis 'di nga 'phrod kyi mi 'dug The climate of this country does not suit me.* 2. vi. to receive, to get (letters, messages, etc.) ¶ *khong la yi ge de 'phrod mi 'dug He did not get the letter. (The letter did not get to him.)*

འཕྲོད་བསྟེན་ /thööteen/ health care, health, hygiene ¶ *lus pa'i 'phrod bsten personal hygiene*

འཕྲོད་བསྟེན་ཁང་ /--qhaan/ health center, health clinic

འཕྲོད་བསྟེན་ཚགས་པར་ /--tshaqpaa/ health/ hygiene newspaper

འཕྲོད་བསྟེན་རིག་པ་ /--riqpə/ the study of hygiene

འཕྲོད་པ་ /thööpa/ suitable, proper, fit, agreeing with ¶ *sa babs dang 'phrod pa'i nya las thon skyed fish production which is suitable to the landscape (topography)*

འཕྲོད་པའི་རང་བཞིན་ /thööpɛɛ rənsiin/ adaptability, suitability

འཕྲོད་པོ་ /thööpo/ suitable, suited, good for, agreeable ¶ *tsha ba yod pa'i sa char sku gzugs la ghing tog 'phrod po yod pa red In hot climates fruits are good for you.*

འཕྲོད་སྦྱོར་ /ṭhöõcaa/ sm. *'phrod bsten*

འཕྲོད་འཛིན་ /ṭhöntsiin/ receipt, written acknowledgement

འཕྲོས་ /ṭhöö/ 1. p. of *'phro* 2. sm. *'phro* (second entry) 3. continuation (of articles in papers/ magazines) ¶ *gza' 'khor sngon ma'i 'phros continuation of last week's (article)*

འཕྲོས་སྦྲིག་ /ṭhüüṭii/ supplement, supplementary chapter

འཕྲོས་དོན་ /ṭhöötöön/ annotation, footnote, supplement

འཕྲོས་ལུས་ /ṭhüülüü/ remaining, left over ¶ *'phrul lus gsum the remaining three*

བ་ /pha/ 1. cow 2. (vb.+ -- + *yin/red*) indicates past tense (used after *ng, 'a, r, l,* and vowel finals) ¶ *khos yi qe btang ba red He sent a letter.* 3. agentive particle ¶ *'dzin bzung ba gcig a prisoner* 4. nominalizing particle ¶ *yi ge gtong ba khag po red Sending letters is difficult.* ¶ *pe cing la 'gro ba'i tang mi tsho party members who are going to Peking* 5. the letter *'b'* (used in alphabetical order'ing)

བ་དཀར་ /phaqaa/ lime

བ་ཁྱུ་ /phəku/ cow herd

བ་གམ་ /phaqam/ tower, turret

བ་གླང་ /phalaan/ ox, bull; cattle

བ་ཀྲུ་ /phaka/ web, cobweb, spider's web

བ་ཀྲུ་ཅན་ /--cεεn/ 1. spider 2. having cobwebs

བ་ལྕི་ /phəci/ cattle manure

བ་ཆ་ /phaca/ echo; vi.--*'khor* to echo

བ་འཛོ་ /pha co/ va. to milk

བ་ཐག /phataa/ sm. *ba rgya*

བ་ད་ག /pətaqaa/ (vb.+--) as soon as verbal action ¶ *dka' las tog tsam kha ba da ga as soon as (he) gets a little tired*

བ་དན་ /phatεεn/ banner, flag

བ་དམ་ /patam/ peanut ¶ *ba dam gyi snum peanut oil*

བ་དུས་མ་ /pha tüümə/ milch cow

བ་ནུ་ /phənu/ udder

བ་སྤུ་ /phəpu/ human body hair

བ་སྤུ་ཅན་ /--cεεn/ body hairy

བ་སྤུ་ལྡངས་ /--laan/ vi. to have one's hair stand on end, to have a hair raising experience

བ་ཕྱུགས་ /phəcuu/ cow

བ་ཕྲུག་ /phətuu/ calf

བ་མོ་ /phamo/ 1. hoarfrost 2. cow

བ་རྨིག་ /phəmii/ cow hoof

བ་ཚྭ་ /phatsa/ 1. alkaline, saline 2. sea (salt) water 3. salt

བ་ཚྭ་ཅན་ /--cεεn/ alkaline, saline ¶ *chu ba tshwa can salt water*

བ་ཚྭ་ཅན་གྱི་གྲམ་ས་/--cεεnqi thamsa/ salt-alkaline sand bank

བ་ཚྭ་ཅན་གྱི་ས་ /--qi sa/ alkaline soil

བ་ཚྭ་ཅན་གྱི་ས་ཞིང་ /--qi səšiin/ alkaline land/ fields

བ་ཚྭའི་རང་བཞིན་ /phatsεε rənšiin/ alkalinity, salinity

བ་ཚང་ /phatsaan/ cow/ cattle shed

བ་ཌ་ /bh./ instruments (musical); va.--*gtong* to play musical instruments

བ་རྫི་ /phətsi/ herdsman (cattle)

བ་འོ་ /phawo/ cow's milk

བ་ར་ /phara/ corral, cow shed

བ་ཡར་ /bayar/ sm. *ba yar ma*

བ་ཡར་མ་ /pha yarma/ a two year old cow

བ་གླང་ /phalaan/ sm. *ba glang*

བ་ཤ་ /phaša/ beef

བ་སོ་ /phaso/ ivory

བག་ /phaà/ 1. flour 2. starch

བག་ཁག་ /phaqaà/ brick of tea

བག་འཁུམ་ /phaà qhum/ vi. to be intimidated, to be scared/ terrified ¶ *kho'i mdun du bag 'khum dgos gang yang med There is no need to be scared in front of him.*

བག་འཁུམ་ /phaqum/ cowardly, timid, conservative

བག་འཁུམ་པ་ /--/ sm. *bag 'khum*

བག་འཁུམ་པའི་རིང་ལུགས་ /--rinluù/ conservatism, timidism

བག་གླུ་ /phaqlu/ wedding song

བག་ཆགས་ /phaqcaà/ inclination, propensity, tendency

བག་ཆེན་ /phaqceen/ a type of *mah jong*

བག་ཐུག་ /phəətuù/ a type of porridge/ gruel/ broth

བག་དང་ལྡན་པ་ /phaàta tɛmpa/ sm. *bag yod*

བག་ཐོག་པོ་ /phaà thöqpo/ narrow

བག་ཏོ་ /phaato/ personable, jolly, good-natured, pleasant

བག་ཏྲོ་པོ་ /phaà ṭhopo/ sm. *bag dro*

བག་ཕེབས་ /phaqpeè/ carefree, at ease, without anxiety/ fear

བག་ཕེབས་པོ་ /phaà pheepo/ carefree, at ease, without anxiety/ fear

བག་ཕྱེ་ /phaqce/ barley/ wheat flour

བག་པ་ /phaqpa; paqpa/ gambler

བག་སྦྱིན་ /phəqciin/ putty, glue made out of flour

བག་མ་ /phaqma/ bride

བག་མེད་ /phaqmeè/ indiscreet, impudent, heedless, unrestrained

བག་མེད་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་ /--qi chacöö/ unrestrained acts/ conduct, wanton acts

བག་མེད་རྒྱས་སྤྲོས་ /--kɛɛṭöö/ extravagantly luxurious or elaborate

བག་མེད་དུ་གཡེང་ /--tu yeŋ/ va. to be hedonistic, to have concern only for one's pleasure

བག་མེད་ལྷོད་གཡེང་ /--lhöyeŋ/ negligent, careless

བག་ཙམ་ /phaqtsam/ a little, slight

བག་ཚ་ /phaq tshā/ vi. to feel shy, to be timid/ scared

བག་ཚ་མེད་པ་ /--meèpa/ fearless, brave

བག་འཚེར་ /phaq tshee/ sm. *bag tsha*

བག་ཟོན་ /phaqsöön/ caution, prudence, vigilance; va.--*byed* to be cautious/ prudent/ vigilant

བག་ཡངས་ /phaayaan/ sm. *bag yangs po*

བག་ཡངས་པོ་ /phaà yanpo/ free (in thinking), open minded, liberal

བག་ཡོད་ /phaqyöö/ adj. comp. of *bag yod pa*

བག་ཡོད་པ་ /phaà yöpa/ discreet, restrained, prudent

བག་གཡང་ /paqyan/ insensitive, lacking vigilance, negligent

བག་རེ་ /phaqre/ sm. *bag tsam*

བག་ལེབ་ /phaalee/ bread; va.--*bzo*;--*sreg* to make/ bake bread

བག་ལེབ་སྦོམ་ /--pom/ plastic explosives

བགས་ཀྱིས་ /phaàqi/ slowly, gradually, by degrees

བང་ /phan/ abbr. of *bang kha* or *bang khang*

བང་ཁ་ /phanqa/ foot race; va.--*rgyugs* to race (on foot)

བང་ཁང་ /phanqaan/ storehouse, granary

བང་ཁྲི་ /phənti/ shelf

བང་གལ་ /phanqal/ Bengal

བང་སྒྲིག་ /paan tii/ va. to line up, to queue up

བང་སྒྲོམ་ /phantom/ sm. *bang khri*

བང་ཆེན་ /phaanceen/ messenger

བང་འདུར་ /phan tur/ va. to race

བང་བ་ /phana/ a built-in storage cubicle for grain

བང་མི་ /phənmi/ sm. *bang chen*

བང་རྩལ་ /phantsεε/ foot racing, track

བང་རྩལ་འགྲན་བསྡུར་ /--tentuu/ foot race, track meet

བང་མཛོད་ /phantsöö/ treasury, storehouse

བང་རིམ་ /phənrim/ steps, rungs

བང་སོ་ /phanso/ tomb

བངས་ /phaan/ vi. to get wet/ soaked

བད་ /phεε/ 1. moisture, humidity, dew 2. vi. to be intoxicated, to be drunk (h) ¶ *khong sku ra bad 'dug He is drunk.(h)*

བད་ཀན་ /phεεkεεn/ 1. phlegm, mucus 2. diseases of the lungs

བད་ཁྲག་ /phεεtaa/ phlegm/ mucus with blood

བད་ཚལ་ /ch./ cabbage

བད་རླུང་ /phεεluun/ vertigo, giddiness

བན་ /phεεn/ Buddhist monk

བན་ཆུང་ /phεncuun/ young monk

བན་བུན་ /phεnpuun/ bits and pieces, miscellaneous things

བབ་ /phəp/ sm. *babs*

བབ་རྩོལ་ /phəpcöö/ 1. presumptuous, lacking in consideration, thoughtless 2. careless, hasty, rash 3. gossip

བབ་ཆགས་པ་ /phəpcaà/ sm. *bab chags po*

བབ་ཆགས་པོ་ /phəp chāqo/ 1. just right (not too little or too much) 2. plain, simple

བབ་ཆུ་ /phəpcu/ waterfall

བབ་བསྟུན་ /phəptüün/ sm. *bab dang bstun*

བབ་ཐང་ /phəptaan/ sm. *babs thang*

བབ་ཐོབ་ /phəptöö/ sm. *babs thob*

བབ་དང་བསྟུན་ /phəptə tüün/ in accordance with, in keeping with ¶ *kho tsho'i gnas stangs kyi bab dang bstun nas 'gyur ba kha shas shig btang yod (We) made some changes in accordance with their situation.*

བབ་མལ་ /phəpmεε/ halting/ stopping place (on a journey)

བབ་མཚུངས་ /phəptsuùn/ appropriate, fitting ¶ *gla phogs bab mtshungs cig 'phar ba an appropriate salary increase*

བབ་འོས་ /phəpwöö/ sm. *bab mtshungs*

བབ་བརླིང་ /phəpliin/ 1. calmness, tranquillity ¶ *khos bab brling gi ngang nas gnam gru btang ba red He flew the plane with great calmness.* 2. seriousness, gravity

བབ་བརླིང་ལྡན་པ་ /--tempa/ 1. calm, tranquil 2. serious, grave

བབ་ལ་ལྟ་ /phəplə tā/ va. to consider, to examine (alternatives, prospects, etc.) ¶ *khang pa de ma nyos gong tshong las kyi bab la bltas (p. of lta) pa red (They) considered the business prospects before buying the house.*

བབས་ /phəp/ 1. p. of *'bab* 2. vi. to fall (rain, snow, etc.) ¶ *char pa zhe drags babs pa red It rained a lot.* 3. vi. to land, to come down, to light, to descend, to dismount ¶ *gnam gru babs grabs byed skabs when the plane was just about to land* ¶ *rta nas babs nas gom pa brgyab pa yin (I) got off the horse and walked.* ¶ *kho skas 'dzeg bab dus rid pa red He fell as he was climbing down the stairs.* 4. vi. to be attractive to, to appeal to ¶ *khos bshad pa de kho tsho'i sems la babs song What he said appealed to them.* 5. vi. to become time to do ¶ *da tshang ma gcig sgril byed yas kyi dus la babs pa red The time has now come for all people to unite.*

བབས་ཆགས་ /phəpcaà/ sm. *bab chags*

བབས་ཏོག་ཏོག་ /--tōqtōō/ appealing, attractive

བབས་སྟེགས་ /phəpteq/ stand/ platform for landing or descending on

བབས་ཐང་ /phəptaan/ airport

བབས་ཐོབ་ /phəptöö/ authority, rights ¶ *kho tsho nga tsho'i nang srid la the gtogs byed pa'i babs thob yod pa ma red They have no right to interfere in our internal policies.*

བབས་ཚུགས་ /phəptsuù/ station,

landing/ descending place ¶ *me 'khor babs tshugs* railway station

བབས་འོས་ /phəpwö̀ö/ sm. *bab 'os*

བབས་ལ་བསྟུན་ /phəplə tüün/ sm. *bab la bstun*

བབས་ལ་གཞིགས་ན་ /--siqnə/ sm. *bab la bstun*

བམ་ /pham/ 1. vi. to mould 2. abbr. of *bam po* 3. question marker for *'b'* finals ¶ *khos 'di lab bam Did he say this?* 4. 'or' particle for *'b'* finals

བམ་རྡངས་ /phamtaàn/ swelling

བམ་ཅག་ /phamcaà/ sm. *bam po*

བམ་ནད་ /phamnɛ̀ɛ/ sm. *bam skrangs*

བམ་པོ་ /phampo/ 1. volumes (of books) 2. bunch, load

བམ་བའི་ /pham paii/ c. Bombay

བམ་རིལ་ /phamrii/ whole/ entire bunch

བམ་རོ་ /phamro/ corpse

བར་ /phar/ 1. in between, between ¶ *rgyal khab chen po gnyis kyi bar la yod pa'i rgyal phran the small countries between the big countries* 2. until, upto, to ¶ *nga 'dir tshes 20 bar sdod kyi yin I am staying here until the 20th.* ¶ *de nas 'di bar from there to here*

བར་དཀྱིལ་རྒྱལ་ཡོངས་འོས་བསྡུ་ /phərkii kɛɛyoòn wüütu/ national off-year (non-presidential election year) election in U.S.A.

བར་སྐབས་ /phəqəp/ for a time, for a period of time, for the time being ¶ *bar skabs kho yo rob la bsdad pa red He lived in Europe for a time.*

བར་བསྐོར་ /phaaqɔɔ/ inner road in Lhasa

བར་ཁེ་བ་ /pharqhewa/ broker, agent, middleman

བར་ཁྱད་ /pharkɛɛ/ difference in between

བར་ཁྱམས་ /pharkam/ corrider

བར་གྲས་ /phartɛɛ/ sm. *'bring gras*

བར་དཀའ་ /pharqa/ sometimes, occasionally

བར་བརྒལ་ /pharkee/ transition, shift ¶ *bar brgal gyi dus skabs transitional period*

བར་བརྒལ་གྱི་རྣམ་པ་ /--qi nampa/ transitional form

བར་བརྒལ་དུས་སྐབས་ /--thuuqəp/ period of transition

བར་དངུལ་ /phərŋuu/ commission, brokerage fee

བར་གཅོད་ /pharcöö/ interruption, obstruction, obstacle; va.--*gtong*; --*byed* to interrupt, to obstruct, to break off or cause to be stopped

བར་ཆད་ /pharcɛɛ/ 1. obstruction, hinderance, interruption, obstacle, barrier, misfortune (accidents, etc.) ¶ *da lo tshong la bar chad chen po byung song This year we had a lot of hinder-*

ances in our business. va.--*gtong* to hinder, to cause trouble/ misfortune/ obstructions/ set backs

བར་ཆད་མེད་པ་ /--meepar/ uninterrupted, unimpeded, obstructed

བར་ཆོད་ས་ཁུལ་ /pharchöö sɘqüü/ buffer zone

བར་བཏབ་ /phartɘp/ second planting ¶ *bar btab 'bras second rice crop*

བར་རྟ་ /pharta/ 1. link between two things 2. gelding

བར་སྟོང་ /phartoon/ space (between things)

བར་ཐག་ /phartaa/ gap, chasm, space, breach, distance (between)

བར་ཐག་མཉམ་པ་ /--ñampa/ equidistant

བར་ཐོག་ /phartöö/ second floor of a three storey house

བར་མཐུད་ /phɘrtüü/ junction, link

བར་དུ་ /phar thu/ 1. in between ¶ *'di gnyis kyi bar du between these two* 2. upto, until ¶ *kho lo dgu bcu bar du bsdad pa red He lived until ninety.*

བར་དུ་ལངས་ /--laan/ sm. *bar sdod*

བར་འདུམ་ /phantum/ mediation, conciliation; va.--*gtong* to mediate, to conciliate, to reconcile

བར་སྡོད་ /phartöö/ middle reaches, mid-stream, middle-of-the-road, neutral ¶ *bar gnas rgyal khab neutral country*

བར་སྡོད་པ་ /--pa/ middle-of-the-roader, neutralist

བར་སྡོད་ལམ་ཕྱོགས་ /--lamcöö/ middle-of-the-road position/ course

བར་ན་ /pharna/ sm. *bar du*

བར་གནས་ /pharnee/ sm. *bar sdod*

བར་གནས་ཀྱི་ལམ་ཕྱོགས་ /--qi lamcöö/ sm. *bar sdod lam phyogs*

བར་གནས་རྒྱལ་ཁབ་ /--keeqɘp/ neutralist policy

བར་གནས་པ་ /--pa/ sm. *bar sdod pa*

བར་གནས་རིང་ལུགས་ /--rinluu/ neutralism

བར་གནས་སྲིད་ཇུས་ /--siicüü/ neutralist policy

བར་སྣང་ /phanaan/ space, air, atmosphere, sky ¶ *mnga' khongs kyi bar snang air space (air territory)*

བར་སྣང་ཁ་ལོ་སྒྱུར་དབང་ /--qholo kuuwaan/ air control/ supremacy

བར་སྣང་དུ་ /--tu/ in the air/ sky

བར་སྣང་ནས་ཐིག་ལེན་པ་ /--thiq lenpa/ aerial photographic survey

བར་པ་ /pharwa/ middle one

བར་བར་དུ་ /phar phartu/ now and then, from time to time, at intervals

བར་དབྲག་ /phaaraa; paaraa/ space between two objects ¶

sgo dang rtsigs pa'i bar dbrag la *between the door and the wall*

བར་དབུག་ས་ཁྱུལ་ /--sə̄qüü/ the space between

བར་མ་ /pharma/ the middle (in quality, size, age)

བར་མ་ཆད་པར་ /phar machɛ̀par/ without break/ interval, continuously, constantly

བར་མི་ /phərmi; phəəmi/ 1. witness 2, mediator; va.--*byed* to mediate

བར་མེད་ /pharmeè/ sm. *bar mi chad par*

བར་སྨིན་ཆུ་འབྲས་ /phərmiin chumtɛ̀ɛ/ middle-season rice

བར་བརྩེགས་ /phartseq/ middle level/ layer

བར་ཚེག་ /phartseq/ sm. *tsheg*

བར་ཚོང་ /phartshoon/ wholesaler, broker, middleman; va.--*rgyag* to sell wholesale, to act as a broker/ middleman in selling

བར་མཚམས་ /phartsham; phantsam/ break, gap, chasm, intermission

བར་མཚམས་ཀྱི་རོལ་དབྱངས་ /--qi rööyaàn/ intermezzo

བར་མཚམས་གཅོད་ /--cöö/ va. to halt, to stop, to pause ¶ *bar mtshams khyug tsam bcad (p. of gcod) pa red* *(They) stopped for a moment.*

བར་མཚམས་ཆད་ /--chɛ̄ɛ̀/ vi. to be discontinued, to come to a halt/ stop ¶ *rgyu cha rdzogs nas las ka bar mtsham chad pa red* *They ran out of materials and the work came to a halt.*

བར་མཚམས་འཇོག་ /--cǫǫ/ va. to take a break, to stop (temporarily)

བར་མཚམས་མེད་པ་ /--meèpa/ sm. *bar ma chad par*

བར་མཚམས་ལ་ /--la/ in between, in the middle of, in the interim/ interval ¶ *'dzin grwa'i bar mtsham la* *between classes*

བར་འཚང་བ་ /phartsaàn/ stuffing, quilting, filling

བར་བཞུགས་ /phərsuù/ sm. *bar gnas*

བར་ཡིག་ /phəryii/ written document/ agreement settling a dispute

བར་ལ་ /pharla/ sm. *bar du*

བར་ལག་ /pharlaà/ go-between, intermediate

བར་ལག་པ་ /--pə/ sm. *bar lag*

བར་ལམ་ /pharlam/ recently, in recent times

བར་པ་ལག་ལ་ /patsə laalə/ in between, in the interim

བར་གསེང་ /pharseen/ 1. space, interval 2. (with work) off duty, time off ¶ *las ka'i bar gseng du* *when not working (off-duty)*

བལ་ /phɛɛ/ 1. wool; va.--*'khel* to spin woolen material; va.--*'breg* to shear (wool) 2. Nepal,

Nepalese (abbr. of *bal yul* or *bal po*)

བལ་དཀར་ /phɛɛqar/ fleece

བལ་སྐད་ /phɛɛqɛɛ̀/ Nepali

བལ་སྐུད་ /phɛɛqüü/ woolen thread/ yarn

བལ་སྐུད་འཁལ་འཁོར་ /--qheeqɔɔ/ wool-spinning machine

བལ་འཁལ་ /phɛɛ qhee/ see *bal*, 1

བལ་འཁལ་འཐག་བཟོ་གྲྭ་ /phɛɛ qheetaa sota/ woolen mill

བལ་གོང་ /phɛɛqoon/ price of wool

བལ་གོས་ /phɛɛqöö/ woolen clothes

བལ་བཏགས་ /phɛɛtaa/ woven from wool ¶ *bal btags dngos rdzas* woolen fabrics/ textiles

བལ་འཐག་བཟོ་གྲྭ་ /--sota/ woolen mill

བལ་དོས་ /phɛɛtöö/ bale of wool

བལ་འདབ་ /phɛɛtəp/ sm. *bal dos*

བལ་པོ་ /phɛɛpo/ Nepalese

བལ་ཕག་ /phɛɛ phaa/ sm. *bal 'breg*

བལ་བོད་ /phɛɛpöö/ Tibeto-Nepalese

བལ་བྲིས་ /phèètii/ school of Tibetan art which originated in Nepal

བལ་འབྲེག་ /phɛɛ teq/ see *bal*, 1

བལ་མ་ /phɛɛma/ female wool spinner

བལ་མོ་ /phɛɛmo/ Nepalese woman

བལ་སྙལ་ /phɛɛ mee/ va. to spin wool

བལ་ཚོང་ /phɛɛtsoon/ wool trade; va.--*rgyag* to trade in wool

བལ་གཞུང་ /phèèsun/ government of Nepal

བལ་ཡུལ་ /phèèyüü/ Nepal

བལ་ཤད་ /phɛɛsɛɛ̀/ carding comb/ brush; va.--*rgyag* to card wool

བལ་ཤད་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thüüqöö/ wool carding machine

བལ་ཤོ་ /phɛɛso/ tax collected on exports and imports of wool

བལ་སེད་ /phɛɛ see/ va. to card wool

བལ་སེད་འཕྲུལ་འཁོར་ /phɛɛsee thüüqöö/ carding machine

བས་ /phɛɛ̀; wɛɛ̀/ sm. *pas*

བས་མཐའ་ /phɛɛta/ suburbs

བི་ཊི་ལི་ /ch./ flashlight

བི་ཊི་ལིའི་སྨན་ /ch.+mɛɛn/ flashlight battery

བི་ཙུ་ /phicu/ moss

བི་ཏི་ནམ་ /pitinam/ Vietnam

བི་ཧར་ /phihar/ Bihar (India)

བིག་རིལ་ /ch./ sulphuric acid

བུ་ /phu/ 1. son, boy 2. abbr. for *bu phrug*

བུ་སྐྱེ་ཁང་ /phuke qhaan/ maternity

home

བུ་སྐྱེའི་སྨན་ཁང་ /phukee menqaan/ obstetrical/ maternity hospital

བུ་ཁྱིམ་ /phukim/ home for children

བུ་ཁྱིམ་ཁང་ /--qhaan/ sm. *phu khyim*

བུ་འཁྲིད་ /phutii/ girl's name

བུ་ག་ /phuqə/ hole, opening, orifice; va.--*'bugs; --'bigs* to pierce/ make a hole, to drill

བུ་གུ་ /phuqu/ child

བུ་རྒྱུད་ /phuküü/ children, offspring, descendants ¶ *bu rgyud med pa'i rgas po rgas mo rnams old men and women without children*

བུ་རྒྱུད་རྒན་གཞོན་ /--qɛnšöön/ old and young children

བུ་རྒྱུད་དམག་ /--màà/ children's army ¶ *bu rgyud dmag gi a ma mother of the children's army (title)*

བུ་བརྒྱུད་ /--/ sm. *bu rgyud*

བུ་སྐྱོང་ཁང་ /phucüü qhaan/ nursery, creche

བུ་ད་ཕེ་སི་ /ch./ c. Budapest

བུ་དོད་ /phutöö/ adopted son

བུ་སྣོད་ /phunöö/ womb

བུ་སྤུན་ /phupüün/ kin, blood relations ¶ *phu spun gyi 'du shes brotherly attitude*

བུ་ཏུག་ /phutuu; phuqu/ child

བུ་མོ་ /phomo/ girl; daughter ¶ *phu mo spun bdun seven sisters*

བུ་མོ་སྐྲ་དཀར་ /--taqaa/ 'The White-Haired Girl' (Chinese communist ballet)

བུ་སྨད་ /phumèè/ daughter and mother

བུ་བཙའ་ /phu tsa/ va. to give birth to a child ¶ *mo la bu zhig btsas (p. of btsa') 'dug She gave birth to a son.*

བུ་ཚ་ /phutsha/ 1. grandson 2. son 3. nephew

བུ་ཚབ་ /phutsəp/ adopted son

བུ་རྩི་ /phutsi; phutsèè/ babysitter; va.--*byed* to babysit

བུ་རྩི་མ་ /--mə/ nurse in nursery/ creche

བུ་ཡུག་ /phuyuu/ snowstorm, blizzard; va.--*'tshub* to have a snowstorm/ blizzard

བུ་རམ་ /phurəm; phoroon/ brown sugar, molasses

བུ་ལོན་ /phulöön/ 1. debt; vi.--*chags* to get into debt 2. loan ¶ *skyed che'i bu lon high interest loan;* va.--*gtong* to give a loan; va.--*len* to borrow, to take a loan

བུ་ལོན་མཁན་ /--ñɛɛn/ debtor

བུ་ལོན་ཆགས་ /--chàà/ see *bu lon,* 1

བུ་ལོན་འཇལ་ /--cɛɛ/ va. to pay a debt, to repay a loan

བུ་ལོན་འཇལ་འཁན་ /--cɛɛnqɛɛn/ sm. *bu lon*

བུ་ལོན་འཇལ་དགོས་མཁན་ /--cɛɛ qööñɛɛn/ debtor

བུ་ལོན་འཇལ་དགོས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ /--cɛɛ qöörpɛɛ kēēqəp/ debtor nation

བུ་ལོན་གཏོང་ལེན་ /--tonleen/ system of borrowing and lending, credit system

བུ་ལོན་བདག་པོ་ /--taqo/ creditor

བུ་ལོན་འདེད་ /--teè/ va. to go to collect a debt/ loan, to ask for repayment of a loan

བུ་ལོན་འདེད་མཁན་ /--teeñeen/ debt/ loan collector

བུ་ལོན་སྡུད་ /--tüü/ va. to collect a loan/ debt

བུ་ལོན་སྡུད་དབང་ /--tüüwaan/ right to collect debts/ loans

བུ་ལོན་སྡུད་དབང་ཡོད་མཁན་ /--yönñeen/ creditor

བུ་ལོན་སྡུད་དབང་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ /--yöpɛɛ kēēqəp/ creditor nation

བུ་ལོན་པ་ /--pa/ debtor

བུ་ལོན་སྤྲོད་ /--töö/ va. to repay a loan/ debt

བུ་ལོན་བྱེད་ /--cheè/ sm. *bu lon len*

བུ་ལོན་ལེན་ /--leen/ va. to borrow/ take a loan

བུ་ལོན་ཟུག་ /--suu/ vi. to get into debt

བུ་ལོན་གཡར་ /--yaa/ va. to lend or borrow (a loan)

བུ་སློབ་ /phulóp/ disciple, pupil

བུ་གསོ་ཁང་ /phusu qhaan/ nursery for children, creche

བུག་ /phuq/ sm. *bu ga*

བུག་རྡོལ་ /--töö/ va. to get pierced/ punctured

བུང་ཀུ་ /phunqu/ donkey, ass

བུང་སྐག་ /phuncaà/ stinger (of bee, wasp, etc.)

བུང་བ་ /phunwə/ bee ¶ *bung ba'i rgyal mo the queen-bee*

བུང་ཚང་ /phuntsaan/ beehive

བུངས་ /phuùn/ mass, large amount, heap; va.--*byed* to pile/ heap on

བུད་ /phüü/ 1. vi. to get ousted/ expelled/ dropped 2. vi. to come off, to get unstrung 3. va. to burn, to throw on a fire ¶ *khos tshags par rnying pa de tsho me la bud song He burned the old newspapers.*

བུད་པ་ /phüüpə; piipə/ bellows

བུད་མེད་ /phüümeè/ women ¶ *bud med mnyam 'brel lhan tshogs women's association*

བུད་མེད་ཀྱི་ན་ཚའི་ཚན་ཁག་ /--qi natsɛɛ tshɛnqaà/ division of obstetrics and gynecology

བུད་མེད་ཀྱི་དབང་ཆ་ /--qi wanca/ women's rights

བུད་མེད་མཐུན་ཚོགས་ /--thüntöò/ women's association/ union

བུད་མེད་སྦུམ་མ་ /--tummə/ pregnant woman

བུད་མེད་ཚོགས་པ་ /--tshöqpa/ women's association

བུད་མེད་བཟོ་པ་ /--sopa/ women workers

བུད་མེད་ཡུལ་དམག་ /--yüümaà/ women's milita

བུད་མེད་ལས་འགུལ་ /--leenqüü/ women's movement

བུད་རྫས་ /phüütsee/ sm. *bud shing*

བུད་ཤིང་ /phüüšiin/ firewood, fuel

བན་གསོགས་ /phüüsɔɔ/ silted up, accumulated; vi.--*thebs* to get accumulated/ deposited

བུན་ /phün/ abbr. of *bu lon*

བུན་སྐྱེད་ /phünkeè/ interest (on loans)

བུན་དངུལ་ /phünŋüü/ money earmarked for loans

བུན་ཆད་ /phüncee/ money short on a payment

བུན་བདག་ /phüntaà/ creditor

བུན་ལེན་ /phünlen/ loan; va.--*gtong* to loan, to give a loan

བུན་ལོང་ /phünloon/ seething, bubbling, swirling

བུབ་/phup/ p. of *'bub*

བུབ་ཆང་ /phupcaan/ cymbals

བུབས་ /phup/ 1. whole, entire, uncut 2. imp. of *'bub*

བུབས་ཚང་ /phuptsaan/ sm. *bubs, l*

བུབས་རིལ་ /phuprii/ sm. *bubs, l*

བུམ་མཁན་ /phumñɛɛn/ potter

བུམ་པ་ /phumpə/ vase

བུར་ /phur/ bolt, latch (for doors)

བུར་ཆང་ /phurcaan/ sweet wine

བུར་ཤིང་ /phuršiin/ sugar cane

བུལ་/phüü/ abbr. of *bul tog*

བུལ་ཏོག་/phüütoo; phutɔɔ/ soda

བུལ་ཏོག་བསྲེགས་མ་/--seqma/ caustic soda

བུལ་པོ་/phüüpu/ sm. *dal po*

བུལ་གཙང་ /phüütsaan/ soda ash

བུས་ /phüü/ 1. p. of *'bud* 2. also used the same as *bud*

བུས་པ་/phüüpə/ infant, small child

བེ་ག་/pheqe/ measles

བེ་ཅོན་/phecöön/ club (for hitting)

བེ་ཆོན་ /--/ sm. *be con*

བེ་ཏ་/pheta/ coconut, coconut tree

བེ་དོ་/pheto/ sm. *be rdo*

བེ་ཇོ་/pherto/ oak tree, oak

བེ་བེ་ /phepee/ calf

བེ་ཤིང་ /phešiin/ oak tree

བེག་ག་/pheqe/ sm. *be ge*

བེད་ /pheè/ use, advantage, profit; va.--*spyod* to make use of, to use ¶ *nga med shul du kho tsho nga'i 'dzin chas bed spyad* (p. of *spyod*) *'dug* (They) used my furniture while I was gone.

བེད་ཆོད་ /pheè chöö/ vi. to be able to use, to be of use ¶ *kho'i rgya skad des skad cha gal chen po shod yas la bed chod kyi mi 'dug* His Chinese ins't of use in important conversations.

བེད་ཆོད་པོ་ /--chööpo/ useful

བེད་སྤྱད་ཆོག་པ་ /pheecɛ̀ chΩqa/ practical, useful

བེད་སྤྱོད་ /pheecöö/ 1. use, usefulness, utilization; va. /pheè cöö/; *--byed; --gtong* to use, to make use of, to utilize ¶ *rang gi nyams myong la bed spod byed thub pa being able to use one's own experiences*

བེད་སྤྱོད་པའི་རིན་ཐང་ /pheè cööpɛɛ rintaan/ use value/ cost

བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཚད /--chetsɛ̀/ utilization rate

བེད་མེད་ /pheemee/ 1. useless, waste ¶ *bed med kyi thon rdzas useless products* 2. obsolete

བེད་མེད་རྒྱུ་ཆ་ /--kupcə/ waste materials

བེད་མེད་ཟོག་རོ་ /--soqro/ waste materials, scrap

བེམ་ཆག་ /phemcaà/ sm. *dkar chag*

བེམ་པོ་ /phempo/ 1. inanimate thing, lifeless object ¶ *bem po bzhin ril bsdad 'dug (He) was lying there like a log.* 2. patched blankets

བེའུ་ /phiwuu; phee/ calf; vi.--*'khri* to carry a calf, to be pregnant (cattle)

བེའུ་ཕྲུག་ /--/ sm. *be'u*

བེར་ /pher/ cloak (usu. worn by monks)

བེར་ཀ་ /pherqa/ club, staff; va.--*rgyag; --zhu* to club

བེར་མ་ /pherma/ sm. *ber ka*

བོ་ /pho/ 1. sentence ending particle for final *b* ¶ *kho dang 'thab bo (They) fought with him.* 2. vi. to spill ¶ *thab khar 'o ma tog tsam bo song (I) spilled some milk on the stove.*

བོ་ཏོག་པ་ /photoqpa/ anklebone

བོགས་སྐྱེད་ /phΩΩkeè/ rent and interest

བོགས་དངུལ་ /phööŋüü/ rent/ lease money

བོགས་ཆག་ /phΩqcaà/ rent reduction; va.--*gtong* to reduce the rent/ lease fee

བོགས་ཆག་སྐྱེད་ཆག་ /--keecaà/ rent and interest reduction

བོགས་མ་ /phΩΩma; pΩΩma/ rental/ lease fee, leasing, renting; va.--*gtong* to lease, to rent ¶ *sa zhing yong rdzogs bogs ma btang ba red (They) leased all (their) land.* va.--*len* to take on a lease/ rental basis

བོགས་མའི་གན་རྒྱ་ /phΩΩmɛɛ qhɛnka/ lease/ rental contract or agreement

བོགས་མར་གཏོང་ /phΩΩmaa toon/ va. to lease, to rent

བོགས་ཞིང་ /pööšiin/ leased form land/ fields

བོགས་ཞིང་འདེབས་མཁན་ /--tepñɛɛn/ tenant (farmer), tenant-peasant

བོགས་ཞིང་པ་ /phΩΩšiŋpə/ sm. *bogs zhings 'debs mkhan*

བོགས་གཡར་ས་ཆ་ /phΩΩyaa sāca/ sm. *bogs zhing*

བོགས་ལེན་དུད་ཚང་ /phɷɷleen thüü-tsaan/ tenant families

བོགས་ལེན་ས་ཞིང་ /--səšiin/ sm. *bogs zhing*

བོགས་ས་ /phɷɷsa/ sm. *bogs zhing*

བོང་ /phon/ 1. size, height (body) ¶ *Kho mo las bong che ba 'dug He is taller/ bigger than she.* 2. abbr. *bong bu* ¶ *bong tshang shed for donkeys*

བོང་ཀུ་ /phunqu/ sm. *bong bu*

བོང་བུ་ /phunpu; phunqu/ donkey

བོང་བུས་གཟིག་ལྤགས་གྱོན་པ་ /phunpüü siqpaa qhönpa/ pretending to be clever/ wise (lit. donkey wearing a leapard skin)

བོང་ཚང་ /phontsaan/ donkey shed/ pen

བོང་ཚད་ /phontsɛɛ̀/ volume

བོང་རྫི་ /phuntsi/ donkey-keeper

བོངས་ /phon/ sm. *bong*

བོངས་སྙོམས་ /phonñom/ same/ equal size

བོད་ /phöö/ Tibet

བོད་ཀྱི་ཁང་པ་ /--qi qhanpa/ Tibet House (in New Delhi)

བོད་སྐད་ /phöqɛɛ̀/ Tibetan language (spoken)

བོད་བསྐྱོད་ /phöököö/ Tibet-bound ¶ *krung go'i bod skyod dmag dpung the Chinese Army bound for Tibet*

བོད་ཁང་ /phööqaan/ sm. *bod kyi khang pa*

བོད་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཉིན་མ་ /phöö kɛɛyoon-qi ñimə/ Tibetan National Day

བོད་ཆས་ /phööcɛɛ/ Tibetan clothes/ dress

བོད་ཆེན་པོ་ /phöö chempo/ Greater Tibet (political Tibet plus ethnic Tibetans in Chinghai and Szechuan)

བོད་ཇ་ /phööca/ Tibetan tea

བོད་ལྗོངས་ /phöncoon/ Tibet

བོད་ལྗོངས་བསྟན་སྲུང་དང་བླངས་དམག་ /--tënsuùn thanlaàn mää/ the Defend Tibet Voluntary Army (name of anti-communist guerrilla army)

བོད་ལྗོངས་ཉིན་རེའི་གསར་འགྱུར་ /--ñinree sənkuu/ The Tibetan Daily Newspaper (name of the Lhasa daily newspaper)

བོད་དོན་ /phöötöön/ the Tibetan question/ issue (concerning Tibet's independence)

བོད་མདའ་ /phönta/ Tibetan style flintlock

བོད་པ་ /phöpa/ Tibetan (person)

བོད་ཕྲུག་ /phüütuù/ Tibetan children

བོད་དབུས་ /phöö üü/ Central Tibet

བོད་འབངས་ /phönpaàn/ Tibetan subjects/ citizens ¶ *bod 'bangs yongs kyi 'go khrid gcig po the only leader of the Tibetan people*

བོད་མི་ /phüümi/ Tibetans, Tibetan people ¶ *bod mi skyabs bcol ba'i gzhis chags* *Tibetan refugee settlement*

བོད་དམག་ཁུལ་ཁང་ /phöö məqqüü qhaan/ the Tibet Military District Office/ Headquarters

བོད་གཞུང་ /phöösun; phüsuun/ Tibetan government

བོད་ཟླ་ /phönta/ month (in Tibetan lunar system) ¶ *bod zla 4 tshes 15 nyin* *on the 15th of the 4th Tibetan month*

བོད་ཡིག་ /phüyii/ literary Tibetan, written Tibetan

བོད་ཡུལ་ /phüyüü/ Tibet

བོད་རིགས་ /phüürii/ Tibetan people/ nationality ¶ *bod rigs gzhon nu* *the Tibetan youth*

བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ /phöö rankoon coon/ The Tibetan Autonomous Region (of the P.R.C.) ¶ *bod rang skyong ljongs u yon lhan khang* *the Preparatory Committee for the Autonomous Region of Tibet*

བོད་ལས་དོན་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /phöö lɛɛtöön üyüün lhɛnqaan/ Tibetan Affairs Committee

བོད་ས་ཁུལ་ /phöö səqüü/ the Tibet region

བོད་སོག་ /phöösɔɔ/ Tibeto-Mongolian

བོན་ /phöön/ Bon (the pre-Buddhist religion of Tibet)

བོན་ཆོས་ /phöncöö/ the Bon religion

བོན་པོ་ /phönpo/ followers of the *Bon* religion

བོར་ /phɔr/ 1. vi. to lose ¶ *nyo cha'i tho de bor 'dug* *(I) lost the shopping list.* 2. p. of *'bor*

བོར་སྟོར་ /phɔrtɔɔ/ sm. *bor brlag*

བོར་ཐོ་ /phɔrto/ list of things lost or missing; va.--*'god* to make a list of things lost/ missing

བོར་བརླག་ /phɔɔlaa/ loss, theft; vi. --*shor* to lose, to have stolen

བོལ་གོང་ /phööqoon/ the upper part of the leg

བོས་ /phöö/ p. of *'bod*

བྱ་ /cha/ 1. f. of *byed* 2. bird, fowl ¶ *bya 'phur ba ltar* *like the flight of a bird*

བྱ་སྐད་ /chaqɛɛ/ rooster's crow; va. --*rgyag* to crow

བྱ་རྒྱོན་ /chaqöön/ net/ trap for catching birds

བྱ་སྐྱག་ /chakaa; chapkaa/ bird droppings

བྱ་ཁང་ /chaqaan/ poultry coop, chicken coop

བྱ་ཁྱུ་ /chəku/ flock of birds

བྱ་ཁྱུང་ /chəkuun/ mythical bird (garuda)

བྱ་ཁྲ་ /chata/ falcon, hawk

བྱ་ཁྲུང་ /chatun/ crane

བྱ་དགའ་ /chaqa/ reward, prize, gift;

va.--*sprod* to reward, to give a prize/ gift

བྱ་དགའི་དངུལ་ /chaqεε ŋüü/ prize, reward (in cash)

བྱ་དགའི་དངོས་རྫས་ /-- ŋöötsεε/ prize, reward (in goods)

བྱ་དགའི་ཅ་ལག་ /--cālaa/ sm. *bya dga' dngos rdzas*

བྱ་དགའི་རྟགས་མ་ /--tāŋma/ medal, decoration

བྱ་དགའི་བདག་རྐྱེན་གྱི་དངུལ་ /--taqkeen qi ŋüü/ sm. *bya dga'i bdag rkyen gyi dngul*

བྱ་དགའི་ཕོགས་ཐོབ་ /--phööt öp/ bonus

བྱ་རྒོད་ /chaqöö/ vulture

བྱ་སྐ་ /chaka/ sm. *bya skon*

བྱ་སྒོང་ /chaqoon/ egg

བྱ་སྒོང་སེར་ཞིག་ /--seetii/ egg yolk

བྱ་སྒྲོ་ /chato/ feather

བྱ་ངན་ /chaŋεεn/ bad deeds/ actions

བྱ་གཅོད་ /cha cöö/ va. to castrate

བྱ་མཆུ་ /chəcu/ beak, bill

བྱ་བསྙངས་ /chañaan/ yawning; vi.--*byed* to yawn

བྱ་དེ་ /chate/ sm. *bya de*

བྱ་གཏོང་ /cha toon/ va. to notify, to inform

བྱ་ཐབས་ /chatəp/ way/ means of doing ¶ *da bya thabs yod pa ma red Now there is nothing (we) can do.* vi.--*bral;* --*zad* to be without the means of doing, to be unable to do

བྱ་ཐལ་ /chatεε/ sm. *bya skyag*

བྱ་ཐི་བ་ /cha thīwəə/ pigeon

བྱ་དེ་ /chate/ chicken, fowl ¶ *bya de gso ra poultry farm*

བྱ་འདབ་ /chəntəp/ balcony

བྱ་ཕོ་ /chapo/ rooster

བྱ་སྤུ་ནོན་ /cha pūnüün/ in order/ place, neatly, orderly (lit. like the feathers on a fowl)

བྱ་སྤྱོད་ /chacöö/ behavior, deeds, acts, conduct

བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་རྩ་འཛིན་ /--qi tsəntsiin/ program/ guide/ blueprint for action or conduct

བྱ་སྤྱོད་ངན་པ་ /--ŋεεnpa/ misconduct, evil/ bad action or conduct

བྱ་སྤྱོད་དངོས་ /--ŋöö/ real action

བྱ་སྤྱོད་གཅིག་གྱུར་ /--cīqkuu/ united action

བྱ་ཕོ་ /chapo/ rooster

བྱ་ཕྲུག་ /chətuu/ baby chicken/ bird

བྱ་བ་ /chawaa/ verb ¶ *bya ba dang ming verbs and nouns* 2. work, deeds, actions ¶ *'dzugs skrun gyi bya ba development work* 3. (*ces/ zhes*+--) called, known as ¶ *kho la bkra shis ces bya ba red 'He is called Tashi.*

བྱ་བ་སློ་ཕུར་བ་ /--lōpurwa/ advanced/ leading worker

བྱ་བ་སློ་སྦྱར་འཐབ་པའི་དཔུང་སྡེ་ /--lōpur pεεpεε pūɳte/ shock brigade

བྱ་བ་མཉམ་སྒྲུབ་ /--ñəmṭup/ united action, working together

བྱ་བའི་ནུས་ཚད་ /chawεε nüütsεὲ/ working/ labor efficiency

བྱ་བའི་ཡུལ་ /--yüü/ 1. object (gram.) 2. place of work/ labor/ activity

བྱ་བྱིའུ་ /cha chiwuu; chəpchii/ birds (of all sizes)

བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ /chaceè lεὲsum/ verb, subject and object

བྱ་འཐས་ /chanṭεὲ/ sm. *bya sgong*

བྱ་མ་རྟ་ /chamata/ messenger, runner

བྱ་མལ་ /chamεε/ sm. *bya tshang*

བྱ་མོ་ /chamo/ hen

བྱ་སྙུང་ /chañaan/ stretching (one's body); va.--*byed* to stretch

བྱ་ཚང་ /chatsaan/ nest

བྱ་ཚེ་རིང་ /cha tshīriìn/ crane, bird symbolizing long life

བྱ་ཚིག /chətsiì/ verb

བྱ་རྫི་ /chətsi/ poultry keeper

བྱ་ཝང་ /chawaan/ bat

བྱ་གཞག /chašaà/ phenomenon, characteristic, circumstance, fact ¶ *skyid sdug zer ba ni mi tshe'i bya gzhag zhig red Happiness and misery is characteristic of human existence.*

བྱ་ཡུལ་ /chəyüü/ object, target

བྱ་ར་ /chara/ watching, standing guard; va.--*byed;* --*lta* to watch, to stand guard

བྱ་ར་བ་ /charawa/ sentry, guard, watchman

བྱ་རིམ་ /chərim/ program, schedule, steps, process ¶ *thon skyed bya rim the productive process*

བྱ་རིམ་འགག་རྩར་ཐུག་པ་ /--qaqtsar thüqpə/ key process

བྱ་རོག /charΩῺ/ raven, crow

བྱ་ལོ་ /chalo/ the year of the bird

བྱ་ལོག /chalΩῺ/ sm. *ha log*

བྱ་གསོ་ /chaso/ poultry raising

བྱ་གསོའི་ར་བ་ /chasöö rawa/ poultry farm

བྱག་མཁན་ /chañεεn/ sweeper

བྱང་ /chaŋ; chaan/ 1. north 2. p. of *'byang* 3. abbr. of *byang shing*

བྱང་བཀོད་རིན་གོང་ /chaŋqöö riŋqoòn/ listed/ official price

བྱང་སྐར་ /chaŋqaa/ northern star

བྱང་ཁུལ་ /chəŋqüü/ northern area/ region/ sector

བྱང་ཁོག /chaŋqΩῺ/ sm. *sdod khog*

བྱང་གི་འཕྲེད་ཐིག /chaŋqi ṭhīitiì/ northern latitude

བྱང་གྲོལ་ /chaŋṭöö/ nirvana

བྱང་ངོས་ /chaŋŋöö/ northern side

བྱང་ཆ་ /chaŋca/ experience, training; vi.--*phog* to be experienced/ trained

བྱང་ཆ་མེད་པ་ /--meepa/ 1. rigid, stiff, stern 2. unexperience, untrained

བྱང་ཆུབ་ /chaŋchup; chəəncuu/ 1. perfect, excellent, complete ¶ *byang chub sems dpa' Boddhisattva* 2. master, skilled, experienced ¶ *bzo ba byang chub zhig a skilled worker* 3. ripe, mature

བྱང་ཆུབ་པ་ /chaŋ chupə/ skilled, expert, master ¶ *bzo pa rnams lag rtsal byang chub pa zhig med stabs because the workers were not skilled in technology*

བྱང་ཉིའི་ལྡོག་ཐིག། /chəŋñi toqtii/ tropic of cancer

བྱང་ཐང་ /chaŋtaan/ name of the northern plateau in Tibet

བྱང་མཐའ་ /chaŋta/ north pole

བྱང་མཐའི་སྐོར་ཐིག་ /chaŋtεε qΩΩtii/ arctic circle

བྱང་འདུལ་དམག་ /chəŋtüü maa/ the Northern Expeditionary Army

བྱང་འདུལ་དམག་འཁྲུག་ /--məqtuu/ the Northern Expeditionary War

བྱང་རྡོ་ /chaŋto/ monument

བྱང་སྣེ་ /chaŋne/ north pole

བྱང་པ་ /chaŋpa/ 1. skilled, experienced 2. person from the north, northerners

བྱང་ཕྱོགས་ /chaŋcΩΩ/ northern direction/ side ¶ *bi di nam byang phyogs North Vietnam*

བྱང་བ་ /chaŋwaa/ skill, experience

བྱང་བི་དི་ནམ་ /chaŋ pitinam/ North Vietnam

བྱང་བུ་ /chəŋpu/ sign/ notice board, address board

བྱང་མ་ /chaŋma/ 1. northern one ¶ *chu mgo byang ma the northern source of the river* 2. skilled, experienced ¶ *bzo pa byang ma a skilled worker*

བྱང་མི་ /chəŋmi/ sm. *byang pa*

བྱང་མེ་གླིང་ /chaŋ meliŋ/ North American Continent

བྱང་རྩལ་ /chaŋtsεε/ skills, talents

བྱང་ལམ་ /chaŋlam/ the northern highway from Chinghai to Lhasa

བྱང་ཤར་ /chaŋšaa/ northeast

བྱང་ཤར་མཐའ་མཚམས་ས་གནས་སྒྲིགས་བཙུགས་ /--thantsam sanee tiqtsuu/ NEFA (North-East Frontier Agency)

བྱང་ཤིང་ /chəŋšiin/ sign board, notice placard

བྱང་ཨ་ཏེ་ལན་ཏིག་དམག་དོན་ཆིངས་ཡིག་ལྷན་ཚོགས་ /chaŋ ate lεnteq maqtöön chiŋyii lhentsΩΩ/ NATO (North Atlantic Treaty Organization

བྱད་ /chεε/ 1. shape, form, structure ¶ *gzugs byad physical shape (physique)* 2. curse

བྱད་ཀ། /chɛɛqa/ sm. *byad,* 2

བྱད་མོ་ /chɛɛmo/ sm. *byad,* 1

བྱད་བཞིན་ /cheeṡiin/ sm. *byad,* 1

བྱད་དབྱིབས་ /chëëyip/ sm. *byad,* 1

བྱན་ /chɛnmo/ housewife; cook

བྱབ་ /chəp/ sm. *byabs*

བྱབ་ཟེད་ /chəpse/ brush

བྱབས་ /chəp/ 1. va. to sweep, to clean up ¶ *cog rtse'i sgang gi thal ba lag pas byabs song (He) swept away the dust on the table with his hand.* 2. sense, meaning ¶ *skad cha byabs med pa nonsensical talk*

བྱབས་ཆུང་བ་ /chəpcuŋə/ silly, stupid, childish

བྱབས་མེད་པ་ /chəp meèpa/ sm. *byabs chung ba*

བྱམ་ /cham/ sm. *byam khri*

བྱམ་ཁྲི་ /chəmṭi/ stretcher

བྱམས་ /cham/ adj. comp. of *byams po*

བྱམས་སྐྱོང་ /chamkoòn/ care, protection ¶ *khong gi byams skyong under her loving care*

བྱམས་མགོན་ /chamqöön/ Maitreya Buddha

བྱམས་ཉམས་ /chamñam/ merciful, kind

བྱམས་དང་སྙིང་རྗེ་ /chamta ñiŋce/ love and compassion

བྱམས་ལྡན་ /chamteɛn/ dear, beloved ¶ *byams ldan a ma lags su to my dear mother (letter heading)*

བྱམས་སྡང་ /chamtaàn/ love and hatred

བྱམས་པ་ /champa/ compassion, love

བྱམས་པོ་ /champo/ affection, love ¶ *mo phru grur byams pa yod pa red She loves the children.* va.--*byed* to act loving/ affectionate

བྱམས་བརྩེ་ /chamtse/ love

བྱམས་བརྩེའི་མཐར་སོན་ /chamtsee tharsöön/ magnanimous, kind, compassionate

བྱམས་སེམས་ /chamsem/ kindness, compassion, love ¶ *ma'i byams sems maternal love*

བྱས་ /chɛɛ/ 1. p. of *byed* 2. va. to say, to tell ¶ *khos shes ma byung byas pa red He said that he did not know.*

བྱས་རྗེས་ /chɛɛceè/ achievement, accomplishment, result, success ¶ *tshan rigs kyi byas rjes scientific achievements* va. --*'jog* to accomplish, to achieve, to succeed, to make a contribution

བྱས་རྗེས་འགོད་ /--qöö/ va. to record meritorious acts/ achievements/ accomplishments

བྱས་རྗེས་ཅན་ /--cɛɛn/ meritorious, successful

བྱས་རྗེས་ཆེན་པོ་ /--chèmpo/ person who has accomplished much

བྱས་རྗེས་འཇོག་ /--cɔɔ/ see *byas rjes*

བྱས་རྗེས་ཐོབ་རྟགས་ /--thoptaà/ sm. *byas rjes gzengs rtags*

བྱས་རྗེས་བསྡུར་ /--tur/ va. to evaluate merit/ achievement/ accomplishment

བྱས་རྗེས་གཟེངས་རྟགས་ /--seŋtaà/ decoration, medal

བྱས་ཉེས་ /chɛɛñeè/ crime, offense; va. --*bzo*, --*byed* to commit a crime/ offense

བྱས་ཉེས་བཟོ་པའི་བྱ་སྤྱོད་ /--sopɛɛ chacöö/ criminal act/ behavior

བྱས་པ་ /chɛpa/ 1. deeds ¶ *byas pa bzang po good deeds* 2. having, possessing ¶ *khang pa rdza thog ljang khu byas pa zhig a house with a green tile roof* 3. made of/ from (usu. noun + *las* + --) ¶ *sang rgyas kyi sku gser las byas pa zhig a statue of the Buddha made from gold*

བྱས་པ་ཅན་ /--cɛɛn/ sm. *byas rjes can*

བྱས་པ་གསོ་ /--so/ va. to repay kindness/ favors

བྱས་ཚང་ /chɛɛ̀tsaan/ therefore ¶ *khos las ka byas pa red/ byas tsang ngas nang la bsdad pa yin He worked and therefore I stayed at home.*

བྱས་ཤེས་ /chɛɛšee/ gratitude, appreciation

བྱས་སོ་ཅོག་ /chɛɛso cöö/ all/ anything/ whatever was or is done ¶ *khos las ka byas so cog la skyon mthong gi yod pa red (They) see fault in everything he did.*

བྱི་ /chi/ vi. to lose hair, to become bald

བྱི་ཀ /ch./ garlic

བྱི་རྟའི་གཞུང་ཐིག་ /chitëë šuŋtiì/ meridian

བྱི་ཐར་དུར་ /chitar tur/ porcupine, hedgehog

བྱི་ཐུར་ /chitur/ sm. *byi thar dur*

བྱི་དུར་ /--/ sm. *byi thar dur*

བྱི་དོར་ /chitöö/ cleaning (usu. house); va.--*byed* to clean up, to clean house

བྱི་ནད་ /chinɛɛ̀/ plague

བྱི་ཟླུག་ /chituù; chiptuù/ illegitimate child

བྱི་བ་ /chiwəə/ mouse, rat

བྱི་བོ་ /chiwöö/ 1. hairless, bald 2. rape; va.--*byed*; --*gshor* to rape

བྱི་ཟེ་ /chise/ sm. *thabs*

བྱིའུ་ /chiwu/ bird

བྱི་རིམས་ /chirim/ plague

བྱི་རིལ་ /chirii/ candy

བྱི་ལ་ /chilə/ cat

བྱིང་ /chiŋ/ 1. vi. to sink, to drown 2. vi. to lose consciousness, to faint 3. vi. to have a mental block 4. also used as p. of *'bying*

བྱིང་རྒོད་ /chiŋqöö/ mental distraction

བྱིང་ན་ /chiŋnə/ on or in the bottom, under (water)

བྱིངས་ /chiŋ/ the remainder, what is/ was left

བྱིངས་ཆེ་བ་ /--chēwa/ most everyone, the majority ¶ *mi bying che bas kho la dga' po byas pa red* *Most of the people liked him.*

བྱིངས་མང་ཆེ་བ་ /--mançewa/ sm. *bying che ba*

བྱིད་ /chii/ p. of *'byid*

བྱིན་ /chin/ 1. p. of *sbyin* 2. blessing; va.--*gyis rlob* to bless 3. spendor, magnificence

བྱིན་ཅན་ /chinceen/ holy, precious, sacred ¶ *rten byin can* *a sacred relic*

བྱིན་ཆགས་པ་ /chiin chāqpa/ magnificent, splendid, grand

བྱིན་རྟེན་ /chinteen/ holy relic

བྱིན་རླབས་ /chinnüü/ blessing

བྱིན་པོ་ /chinpu/ the majority, the most

བྱིབས་ /chip/ va. to hide, to cover up

བྱིའུ་ /chiwuu/ small type birds

བྱིའུ་ཕུར་ /--pur/ sty

བྱིའུ་ཕྲུག་ /chiptuu/ fledgling, baby bird

བྱིལ་ /chii/ sm. *byil byil byed*

བྱིལ་བྱུལ་ /chichii; chuucuu/ caress, stroke, pat; va.--*byed* to caress, to stroke, to pat

བྱིས་ཀློག་རྩོམ་རིག་ /chiilɵɵ tsūmrii/ children's literature

བྱིས་གླུ་ /chiilu/ children's songs

བྱིས་སྒྲུང་ /chiituun/ children's stories/ tales

བྱིས་ནད་ /chiinee/ children's diseases/ illnesses

བྱིས་ནད་ཚན་ཁག་ /--tshēnqaa/ pediatric section/ division

བྱིས་པ་ /chiipa/ child

བྱིས་པ་ཁང་ /--qhāan/ kindergarten, nursery

བྱིས་པའི་བརྡུ་ཞུགས་ /chipee tuušuu/ childish behavior

བྱིས་པའི་དུས་ /--thüü/ childhood

བྱིས་པའི་སློབ་གསོ་ /--lōpso/ children's education

བྱིས་པའི་བསམ་སྤྱོད་ /--sāmcöö/ sm. *byis blo*

བྱིས་བློ་ /chiilu/ childish, naive; va. --*sel*; --*'byed* to enlighten

བྱིས་ཀློའི་སྐྱོན་ /chilüü kɵɵn/ infantile disorder

བྱིས་གསོ་ཁང་ /chiisu qhaan/ nursery, kindergarten

བྱུ་རུ་ /churu; chiru/ coral

བྱུག་ : p. བྱུགས་ /chuu/ va. to apply, to spread, to put on (creams/ medicines, etc.), to wear (make-up)

བྱུག་དམར་ /chuqmaa/ a red make-up worn by Tibetan women

བྱུག་སྨན་ /chuqmeen/ ointment, salve, lotion

བྱུགས་ /chuu/ p. of *byug* and *'byug*

བྱུང་ /chuŋ; chuun/ 1. p. of *'byung* (got, obtained) ¶ *ngar dngul byung I obtained money.* 2. first person past involuntary verb sentence final morpheme ¶ *nga na byung I got sick.* ¶ *nga sems phral byung I was worried.* 3. used with active verbs to indicate that the action went from a third person subject to a first person object ¶ *khos ngar bshad byung He said (that) to me.* 4. vi. to take place, to happen (past tense only) ¶ *lo de nang dmag chen dang po byung pa red The First World War took place in that year.*

བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲ་ /chuŋkeetu ma/ va. to utter/ say/ speak whatever comes to mind, to talk nonsense

བྱུང་སྟངས་ /chuŋtaà/ origin, source, the manner in which something happened

བྱུང་ཐོ་ /chuŋtu/ receipts, invoices, list/ record of things received

བྱུང་འབྲས་ /chuŋtee/ result, outcome

བྱུང་མ་མྱོང་བ་ /chuŋ maňoŋwa/ unprecedented, never happened before

བྱུང་ཚུལ་ /chuŋtsüü/ sm. *byung stangs*

བྱུང་འཛིན་ /chuŋtsiin/ receipt, invoice

བྱུང་རབས་ /chuŋrəp/ a chronological narrative of past events/ history

བྱུང་སོང་ /chuŋsoon/ things received and expenditures ¶ *byung song rtsis khra a statement of things received and expended, a credit-debit statement*

བྱུར་ཆགས་ /churcaà/ trouble, misfortune; va.--*bzo* to cause trouble/ misfortune

བྱུར་པོ་ /churpu/ sm. *byur bu*

བྱུར་བུ་ /--/ heaped up, filled to the brim; va. (-- + dat.-loc. + *bskang*) to fill up, to heap up, to fill to the brim; vi. (-- + dat.-loc. + *gang/ gtams*) to be filled to the brim, to be heaped up

བྱུར་བྱུར་ /churcur/ piled/ heaped up, filled to the brim

བྱུས་ /chüü/ strategy, tactics ¶ *dmag byus military strategy* va.--*byed*; --*gtong* to use/ make strategy or tactics

བྱུས་འགྲོ་ /chünto/ sm. *lam 'gro*

བྱུས་ཉེས་ /chüüñee/ catastrophe/ disater/ misfortune caused by bad or incorrect strategy; vi. -- *byung*; /chüü ñee/ to have a strategy go wrong, to have a catastrophe/ disaster/ misfortune occur as a result of bad or incorrect strategy

བྱུས་གཏོགས་ /chüütoo/ interference, meddling, minding other's affairs/ business; va.--*byed* to interfere/ meddle/ butt into other's affairs or business

བྱུས་མེད་བྱུས་འཁྲི་ /chüümee chüüti/ sm. *byus gtogs*

བྱུས་ལེགས་ /chüüleq/ fortunate, lucky ¶ *byus legs shig la em chir kha pa gtong thub 'dug Luckily, (they) were able to call the doctor.*

བྱེ་ /che/ 1. abbr. of *bye ma* 2. p. and f. of *'bye*

བྱེ་ཀ་ར་ /cheqaa/ sugar

བྱེ་འགོག་ཤིང་ནགས་ /chenqɑ̀ɑ šiŋnaà/ sand-break forest, forest used as an anti-erosion mechanism

བྱེ་སྒང་ /cheqaàn/ sand dune

བྱེ་འཛགས་ཤིང་ནགས་ /chencaà šiŋ-naà/ sm. *bye 'gog shing nags*

བྱེ་བརྟན་རྩི་ཤིང་ /cheteen tsišiin/ sm. *bye 'gog shing nags*

བྱེ་སྟོང་ /chetoòn/ desert

བྱེ་ཐང་ /chetaan/ sm. *bye stong*

བྱེ་འདམ /chentam/ silt

བྱེ་རྡོ་ /cheto/ gravel

བྱེ་སྣོད་ /chenöö/ sand bag

བྱེ་ཕུང་ /chipuùn/ sand pile, sand dune

བྱེ་ཕུང་ལུང་སྟོང་ /--luŋtoòn/ desert wilderness

བྱེ་བ་ /chewa/ ten million

བྱེ་བྲག /chetaà/ special or particular kind/ class/ species ¶ *ngang pa ni chu bya'i bye brag cig yin The goose is a particular type of water bird.* va.--(*tu*) *'byed* to classify, to sort, to differentiate

བྱེ་བྲག་གི་ངལ་རྩོལ་ /--qi ŋɛɛtsöö/ specific/ particular labor

བྱེ་བྲག་ཏུ་ /--tu/ in particular, specially, specifically ¶ *spyir mi dmangs dang bye brag tu byis pa'i 'phrod bsten yar rgyas in general, the improvement of the hygiene of the public; in particular, that of the children*

བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱེ་ /-- chē/ p. of *bye brag tu 'byed* (see *bye brag*)

བྱེ་བྲག་པ་ /chetaqpa/ particular, specific

བྱེ་མ་ /chema/ sand

བྱེ་མ་ཀ་ར་ /--qāra/ granulated sugar

བྱེ་མ་འདྲེས་ཚད་ /--teetsɛɛ/ sand content

བྱེ་ཞིང་ /chešiin/ sandy land/ field

བྱེ་རི་ /cheri/ sand dune

བྱེ་རིལ་ /chirii/ candy, sweets

བྱེ་རླུང་ /chiluun/ sandstorm

བྱེ་ས་ /chesa/ sandy soil

བྱེ་གསེར་ /chesee/ gold dust

བྱེད་ : p.བྱས f.བྱ་ /cheè/ 1. va. to do, to take action ¶ *khos 'di 'dra byas pa red He did it like that.* ¶ *mos slob grwa'i dge rgan yun ring byas pa red She was a school teacher for a long time.* 2. verbalizing verb (verbalizes nouns and nominals) ¶ *las ka byed to work* ¶ *rten 'brel byed to celebrate*

བྱེད་སྒོ་ /cheqo/ activities, affairs, work, duties, functions ¶ *rten 'brel gyi byed sgo lte ba khag the main activities of the ceremony* ¶ *las khungs so so'i byed sgo the functions of each office*

བྱེད་སྒོའི་ནུས་པ་ /cheeqʊʊ nüpa/ occupational skill/ ability

བྱེད་ངན་ /cheŋɛɛn/ bad/ evil acts, crimes, misbehavior

བྱེད་ཀ་ཏེ་ /chete/ ringleader

བྱེད་སྟངས་ /chetaan/ 1. the manner of doing things, methods, techniques 2. the way a person treats someone

བྱེད་ཐབས་ /chetəp/ method, means, approach

བྱེད་ཐབས་ལོག་སྤྱོད་ཅན་ /--lɒqcööcɛɛn/ tyranny

བྱེད་ཐུབ་པའི་རང་བཞིན་ /chethupee rəŋ·siin/ possibility, potentiality

བྱེད་པ་ /chepa/ sm. *byed pa po*

བྱེད་པ་པོ་ /--po/ 1. subject (in gram.) 2. doer, one who does ¶ *rang dbang la rtsod len byed pa po the ones who fight for freedom*

བྱེད་པོ་ /chepo/ sm. *byed pa po*

བྱེད་ཕྱོགས་ /checɒɒ/ policy, course of action ¶ *tshan rig gis thon skyed la zhabs 'degs zhu dgos zhes pa'i byed phyogs the policy of " science should serve production"*

བྱེད་མྱོང་ལོ་རྒྱུས་ /cheñoon lukǜü/ resumé vita

བྱེད་རིན་ /cheriin/ worth doing, worthwhile ¶ *las ka de byed rin mi 'dug That job is not worth doing.*

བྱེད་རིན་མེད་པ་ /--meepa/ worthless, not worth doing

བྱེད་རིམ་ /cherim/ stages of doing, rate of progress

བྱེད་ལས་ /chelɛɛ/ action, work

བྱེད་ལས་ལོག་པ་ /--lɒqpa/ counteraction

བྱེད་ལུགས་ /chiluù/ sm. *byed stangs*

བྱེད་སྲོལ་ /chesöö/ customs, established ways of doing

བྱིའུ་ /chiwu/ small bird

བྱེར་ /cher/ vi. to be squashed/ splattered

བྱེས་ /cheè/ abroad, away from a home base

བྱེས་འགྱོར་ /cheeqöö/ sm. *byed 'byor*

བྱེས་འབྱོར་ /cheecɒɒ/ (people) in exile, (people) living abroad ¶ *byes 'byor bod mi Tibetans living in exile*

བྱེས་སུ་འགྲོ་ /cheèsu to/ va. to travel/ go abroad

བྱོ་ : p. བྱོས་ /cho/ va. to pour/ throw out

བྱོན་ /chöön/ p. of *'byon*

བྱོལ་ /chöö/ p. of *'byol*

བྱོལ་སོང་ /chöösoon/ animals

བྱོས་ /chöö/ 1. p. of *byo* or *'byo* 2. imp. of *byed*

བྲ་ཕྱེ་ /ṭhace/ buckwheat flour

བྲ་བོ་ /ṭhawoo/ buckwheat

བྲ་ཞིབ་ /ṭhəsip/ sm. *bra phye*

བྲ་སོག/ṭhaasɔ̀ɔ/ buckwheat straw

བྲག་ /ṭhaà/ rock

བྲག་སྐྱིབས་ /ṭhəqkip/ cave, cavern

བྲག་ཁུང་ /ṭhəəquun; pəəquun/ cave

བྲག་གི་ཆགས་རིམ་ /ṭhaàqi chəərim/ rock layer

བྲག་རྡོང་ /ṭhaaqoon/ boulder, rock

བྲག་ཅ་ /ṭhaqca/ echo; vi.--*'khor;* --*'thab* to echo

བྲག་ཆ་ /--/ sm. *brag ca*

བྲག་རྡོ་ /ṭhaqto/ rock, boulder; granite

བྲག་རྡོ་ཞུན་མ་ /--šǜnmə/ molten lava; igneous rock

བྲག་ཕུག་ /ṭhəəpuù/ cave

བྲག་ཚྭ་ /ṭhaqtsa/ rock salt

བྲག་ཞུན་ /ṭhəqšǜǜn/ pitch, bitumen

བྲག་གཡབ་ /ṭhəyəp/ 1. shelter under an overhanging rock 2. area in Eastern Tibet

བྲག་རི་ /ṭhəqri/ rocky mountain

བྲང་ /ṭhaŋ/ 1. chest, breast 2. house

བྲང་སྒམ་ /ṭhaŋqɛɛ̀/ sm. *brang khog*

བྲང་ཁ་ /ṭhaŋqa/ chest

བྲང་ཁའི་རླུང་ནད་ /ṭhaŋqɛɛ lāŋnɛɛ̀/ pneumothorax

བྲང་ཁོག་ /ṭhaŋqɔɔ̀; paŋqɔɔ̀/ chest, breast ¶ *brang khog gi phyi nad tshan khag* *department of thoracic surgery*

བྲང་རྒྱན་ /ṭhaŋkɛɛn/ necklace

བྲང་རྒྱབ་ /ṭhaŋkəp/ chest and back, front and back, ahead and behind

བྲང་བཅར་ /ṭhaŋ cāā/ va. to embrace

བྲང་བདག་ /ṭhaŋtaà/ landlord

བྲང་བྲེད་ /ṭhaŋṭee/ token, nominal

བྲང་མཚེས་ /ṭhaŋtseè/ sm. *khyim mtshes*

བྲང་རུས་ /ṭhəŋrǜǜ/ breast-bone

བྲང་ཤ་ /ṭhaŋša/ chest meat, ribs

བྲང་ས་ /ṭhaŋsa/ dwelling, house

བྲད་ /ṭhɛɛ̀/ 1. va. to scratch, to scrape 2. p. of *'brad*

བྲད་བྲད་གཏོང་ /ṭhɛɛṭɛɛ̀ tōōn/ sm. *brad,* 1

བྲན་ /ṭhɛɛn/ 1. servant, slave 2. va. to sprinkle

བྲན་བཀོལ་ /ṭhɛnqöö/ enslavement, slavery; va.--*byed;* --*gtong* to enslave, to make someone a servant/ slave

བྲན་འཁོར་ /ṭhɛnqɔɔ/ servants and attendants 2. vassals

བྲན་འཁོར་རྒྱལ་ཁབ་ /--këëqəp/ vassal state

བྲན་གྱི་བདག་པོ་ /ṭhɛnqi taqo/ slave owner/ holder

བྲན་འགྱུར་བསམ་པ་ /ṭhɛnkuu sāmpa/ servile thought/ thinking/ mentality

བྲན་སྦྱོར་གྱི་སློབ་གསོ་ /--qi lōpso/ servile education

བྲན་དུ་བཀོལ་ /ṭhɛntu qöö/ va. to enslave

བྲན་བདག་ /ṭhɛntaà/ slave owner/ holder

བྲན་པོ་ /ṭhɛnpo/ lackey, slave, servant

བྲན་མོ་ /ṭhɛnmo/ female slave/ servant

བྲན་གཡོག་ /ṭhɛnyɔɔ/ slave, serf; va. --*bkol* to enslave

བྲན་གཡོག་བཀོལ་བའི་ལམ་ལུགས་ /--qööwɛɛ ləmluù/ the system of slavery/ serfdom

བྲན་གཡོག་རྒྱལ་ཁབ་ /--keeqəp/ satellite state/ nation

བྲན་གཡོག་དུ་བཀོལ་ /--tu qöö/ va. to enslave

བྲན་གཡོག་ཏུ་འགྱུར་ /--tu kuu/ vi. to become enslaved

བྲན་གཡོག་ཏུ་བྱེད་ /--tu chee/ sm. *bran g.yog tu bkol*

བྲན་གཡོག་བདག་པོ་ /--taqo/ sm. *bran bdag*

བྲན་གཡོག་སྤྱི་ཚོགས་ /--citsoo/ slave society

བྲན་གཡོག་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་ /--wanwɛɛ ləmluù/ sm. *bran g.yog lam lugs*

བྲན་གཡོག་ཞིང་པ་ /--šinpə/ agricultural slave

བྲན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ /--ləmluù/ system of slavery

བྲབ་ /ṭhəp/ f. of *'brab*

བྲབས་ /--/ p. of *'brab*

བྲམ་ཟེ་ /ṭhamse/ brahman ¶ *bram ze'i rigs brahman caste*

བྲའོ་ /ṭhəwu/ sm. *bra bo*

བྲལ་ /ṭhɛɛ/ 1. p. of *'bral* 2. vi. to be separated from, to be divorced from, to be cut off from, to be disconnected, to come apart ¶ *nang mi tsho dang bral nas lo mang phyin pa red Many years have passed since (he) was separated from his family.* ¶ *mthud mtshams nas bral gyi 'dug (It) is coming apart at the joint.* 3. vi. to be without, to be devoid of, to be free from ¶ *da cha sngon gyi dka' ngal de tsho las bral ba red (We) are free now from the problems of the past.*

བྲལ་ཐབས་མེད་པ་ /ṭhɛɛtəp meepa/ inseparable, indivisible

བྲལ་བ་ /ṭhɛɛwa/ without ¶ *'gran zla bral ba without match/ rival*

བྲི་ /ṭhi/ p. of *'bri*

བྲིད་ /ṭhii/ p. of *'brid*

བྲིན་ /ṭhin; phim/ vi. to sell, to have a market, to be marketable ¶ *thon zog gsar pa de tsho dril bsgrags ma byas na lam seng brin gyi ma red If (one) doesn't advertise the new products they will not sell right away.*

བྲིན་བདེ་པོ་ /--tepo/ easy to sell, salable

བྲིན་མི་ཐུབ་པ་ /--mitupə/ unsalable

བྲིན་འཚོང་ /phimtsoon/ marketing, selling ¶ *thon skyed dang brin 'tshong production and marketing*

བྲིམས་ /ṭhim/ p. of 'brim

བྲིས་ /ṭhii/ p. of *bri*, 1

བྲིས་སྐུ་ /ṭhiiqu/ paintings of religious figures

བྲིས་མཁན་ /ṭhiiñeen painter; writer

བྲིས་རྙིང་ /ṭhiiñiin/ old writings/ manuscripts

བྲིས་ཐང་ /ṭhiitaan/ tanka (Tibetan scroll painting)

བྲིས་འབུར་ /ṭhiinpuu/ sm. *'bur bris*

བྲིས་མ་ /ṭhiimə/ something written, manuscript

བྲིས་སུབ་ /ṭhiisup/ erasing; va.--*gtong* to erase

བྲུ་ /ṭhu/ 1. sm. *dru* 2. f. of *'bru*

བྲུག་ /ṭhuu/ vi. to gush/ stream out, to flow (e.g. current)

བྲུན་ /ṭhün/ waste products, excrement, dung

བྲུབ་ /ṭhup/ f. of *'brub*

བྲུབས་ /--/ p. of *'brub*

བྲུལ་ /ṭhüü/ 1. p. of *'brul* 2. bits, small pieces

བྲུལ་ཏོར་ /ṭhüütoo/ scattered, in many small pieces

བྲུས་ /ṭhüü/ p. of *'bru*

བྲུས་ཆུ་ /ṭhüücu/ well water

བྲེ : p. བྲེས་ /ṭhe/ va. to put up (usu. decorations)

བྲེ /--/ volume measure for solids (20 *bre* = one *khal*)

བྲེ་གང་ /ṭheqaan/ one *bre*

བྲེ་དོ་ /ṭheto/ two *bre*

བྲེ་མོ་ /ṭhemo/ foolish/ nonsensical talk, blabber; va.--*byed* to talk nonsense, to blabber, to talk foolish

བྲེག་ /ṭhee/ f. of *'breg*

བྲེགས་ /--/ p. of *'breg*

བྲེང་བ་ /ṭhenwa/ a little

བྲེད་ /ṭhee/ vi. to be scared/ frightened

བྲེད་སྐད་ /ṭheeqɛɛ/ scream/ cry of fright; va.--*rgyag* to scream/ cry out from fright

བྲེད་འཁྲིམས་ /--ṭhim/ vi. to be extremely scared/ frightened

བྲེད་ཤ་ཐོན་ /ṭheša thöön/ sm. *bred*

བྲེད་ཤ་དོད་པོ་ /--tööpo/ scared, frightened

བྲེལ་ /ṭhee/ vi. to be busy

བྲེལ་ཆེ་ /ṭheece/ urgent, very busy

བྲེལ་ཆེའི་ཡིག་ཆ་ /ṭheecee yiqcə/ urgent paper/ document

བྲེལ་བ་ /ṭhewaa/ busy ¶ *zhing pa tsho deng sang brel ba chen po 'dug The farmers are very busy these days.* va.--*bskul* to make someone hurry up; va.--*byed* to

be in a hurry, to be impatient

བྲེལ་བ་ཚ་པོ་ /--tshāpo/ very busy

བྲེལ་བ་རྩོན་ /theetsöön/ intense, sharp; va.--*byed* to do intensely/ sharply

བྲེལ་ཚུབ་ /thiitsup/ sm. *brel brel tshub tshub*

བྲེལ་བྲེལ་ཚུབ་ཚུབ་ /theetee tshūptsup/ rushed, hurried, busy

བྲེལ་འཚབ་ /theetsəp/ anxiety, restlessness, impatience

བྲེལ་འཚུབ་ /thiitsup/ sm. *brel brel tshub tshub*

བྲེལ་ཟིང་ /theesiŋ/ hectic, busy; va. --*byed* to work hectically

བྲེས་ /theè/ 1. p. of *bre* 2. manger

བྲེས་ལུད་ /thiilüü/ barnyard manure

བྲོ་ /tho/ 1. dance; type of dance in Eastern Tibet; va.--*rgyag* to dance 2. vi. to taste ¶ *de la bro ba mi 'dra zhig bro gi 'dug It tastes different.* 3. vi. to smell ¶ *dri ma khyad mtshar zhig gro gi 'dug It smells strange.* 4. vi. to feel, to have a feeling ¶ *nga gnyid bro byung I felt sleepy.* 5. oath; va.--*dor* to take an oath

བྲོ་མཁན་ /thoñeen/ dancer

བྲོ་འཁྲབ་ /tho thəp/ va. to stage a dance show, to perform in a dance show

བྲོ་གར་ /thoqaa/ dance drama/ show

བྲོ་བཅུད་ /thucüü/ taste and nutritiousness

བྲོ་བཅུད་ལྡན་པ་ /--tempa/ tasty and nutritious

བྲོ་བརྡུང་ /tho tuun/ sm. *bro 'khrab*

བྲོ་བ་ /thowa; thɑɑ/ taste, flavor

བྲོ་བ་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ tasty

བྲོ་བ་ལྟ་ /--tā/ va. to taste, to sample food

བྲོ་བ་མྱོང་ /--ñoŋ/ vi. to have tasted

བྲོ་བ་ཞིམ་པུ་ /--šimpu/ tasty, delicious

བྲོ་ཞིམ་ /thošim/ sm. *bro ba zhim po*

བྲོ་གཞས་ /thošɛɛ/ dancing and music/ songs

བྲོད་ /thöö/ adj. comp. of *brod po*

བྲོད་པོ་ /thööpo/ fun-loving, joyful, entertaining

བྲོས་ /thöö/ p. of *'bros*

བྲོས་བསྐྱོད་ /thöökoo/ escaping, fleeing; va.--*byed to escape, to flee, to run away*

བྲོས་འགྲོ་ /thöö to/ sm. *bros bskyod byed (see bros bskyod)*

བྲོས་ཡོང་ /--yoon/ va. to run away/ flee (here/ this direction) ¶ *mo bod nas 'dir bos yong ba red She ran away from Tibet and came here.*

བྲོས་ཐར་ /--thāà/ vi. to escape, to get away from

བྲོས་བྱོལ་ /thööcöö/ escaping, flee-

ing; va.--(*du*) *'gro* t^ flee, to escape, to run away from, to seek refuge

བྲོས་དམག /ṭhöömaa/ deserter (military)

བླ /la/ above, higher; superior

བླ་སྐྱེལ /lākee/ endless, eternal

བླ་སྐྱེས /lākee/ present, gift, tribute

བླ་ཁྱེར /la kee/ vi to be petrified with fright

བླ་ཁྱེར་ཧོན་ཐོར /--hōōn thΩΩ/ vi. to be scared out of one's wits

བླ་གབ /lәqәp/ any upper covering/ garment

བླ་གོས /lāqöö/ upper clothes

བླ་གྲྭ /lāṭa/ lama and his disciples

བླ་བརྒྱུད /lәkūū/ lineage of incarnate lamas

བླ་ཆད་འཇིགས་ཞུམ /lācεε ciqsum/ scared out of one's wits

བླ་ཆས /lācεε/ clothes of lamas

བླ་ཆུང /lәcuun/ lesser/ lower lamas

བླ་ཆེན /lāceen/ high lamas

བླ་མཐང /lātaan/ upper and lower, top and bottom

བླ་ན /lāna/ above, over

བླ་ན་འཕར་བ /--parwa/ sm. *bla na med pa*

བླ་ན་མ་མཆིས་པ /--mәchiipә/ sm. *bla na med pa*

བླ་ན་མེད་པ /--meepa/ incomparable, unequalled, unparalled, supreme

བླ་ནས་བླར /lānεε lār/ from better to best

བླ་སྤྱི /lәci/ governing council of a monastery

བླ་བྲང /lātaan; lāpraan/ residence of a lama; corporate unit of a lama

བླ་མ /lāma/ lama, guru, teacher (spiritual/ religious)

བླ་མ་རྒྱུད་པ /--küpә/ monks who are members of tantric colleges

བླ་མེད /lāmee/ abbr. of *bla na med pa*

བླ་འོག /lāwΩΩ/ high and low, up and down, above and beneath; va. --*bsgyur* to turn upside down

བླ་སྲོག /lāsΩΩ/ soul, life essence

བླག : p. བླགས /lāa/ va. to listen to, to pay attention to

བླགས /--/ p. of *blag*

བླང /lāŋ/ f. of *len*

བླང་དོར /lāŋtΩΩ/ accepting or refusing, taking or discarding, discrimination; va.--*'byed* to separate/ differentiate that which should be accepted and that which should be refused/ discarded

བླང་དོར་མེད་པ /--meepa/ without discriminating

བླང་བྱ་ /lāŋca/ demand, requirement; va.--*byed* to make demands/ requirements

བླངས་ /lāan/ p. of *len*

བླད་ /lɛ̄ɛ/ sm. *ldad*

བླུ་ : p.བླུས་/lū/ 1. va. to ransom, to redeem 2. va. to atone

བླུ་ཉོ་ /lūño/ redeeming, ransoming; va. --*byed* to redeem, to ransom

བླུ་ཉོའི་སྲིད་ཇུས་ /lūñöö sīcüü/ policy of redemption

བླུ་ཡོན་ /lūyöön/ price (for religious objects); va.--(*du*) *gtong* to sell a religious object

བླུག་ : p.བླུགས་ /lūu/ 1. va. to pour ¶ *snod chas de'i nang chu tog tsam blugs song* (He) poured some water into the pot. 2. va. to cast (metals) ¶ *ngar lcags dum po blug stangs* the method of casting steel ignots

བླུགས་ /--/ p. of *blug*

བླུགས་སྣོད་ /lūunüü/ container

བླུད་ /lūü/ va. to give (food), to pour (tea, etc.) ¶ *nga ja zhig blud cig* Pour me some tea!

བླུན་གཏམ་ /lūntəm/ stupid/ foolish talk

བླུན་པོ་ /lūnpu/ a fool, a stupid person

བླུན་རྨོངས་ /lūünmoon/ ignorant, uneducated ¶ *mang tshogs rnams blun rmongs shig tu brtsi gi yod pa red* They consider the masses ignorant.

བླུས་ /lūü/ p. of *blu*

བློ་ /lō/ 1. mind, thought, heart ¶ *gnas tshul de blo la nges pa byed rogs* Please keep that news in mind. ¶ *blo dkar po* pure in mind/ heart 2. intelligence, intellect ¶ *blo dang ldan pa* intellectual 3. wish, desire (usu. vb. + -- + existential vb.) ¶ *'di nas yul gzhan zhig la dmigs bsal 'gro blo mi 'dug* (I) have no special desire to go to another country.

བློ་བཀལ་ /lō qɛɛ/ sm. *blos bkal*

བློ་དཀར་ /lōqaa/ faithful, sincere, kind

བློ་དཀར་སེམས་དཀར་ /--sēmqaa/ sm. *blo dkar*

བློ་བཀོད་འདོན་ /lōqöö töön/ va. to give/ make suggestions, to guide, to direct

བློ་སྐྱེད་ /lō kee/ va. to gain understanding/ awareness

བློ་ཁ་ /lōqa/ 1. desire, wants; vi.--*khengs*; --*rdzogs* to be satisfied/ content 2. scope of mind, consciousness ¶ *blo kha yangs po* broad outlook

བློ་ཁ་མཐོན་པོ་ /--thönpo/ boundless enthusiasm, high spirits

བློ་ཁ་ཆགས་ /--chɑ̄ɑ/ va. to long for, to desire, to wish for

བློ་ཁ་ཆགས་སྟངས་ /--chɑ̄qtaan/ will, inclination

བློ་ཁེངས་ /lō qhen/ vi. to be satisfied/ content

བློ་ཁེལ་ /lō qhēē/ va. to trust, to have confidence in, to rely on ¶ *kho la blo gtsang ma khel gyi 'dug I can trust him completely.*

བློ་ཁོག་ /lōqɔ̂ɔ̂/ courage

བློ་ཁོག་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ courageous, brave

བློ་འཁེལ་ས་ /lō qhɛ̄ɛsa/ trusted/ reliable person

བློ་འཁུམ་ /lō qhūm/ vi. to be discouraged

བློ་གྲོས་ /lōtöö/ wisdom, understanding, intellect

བློ་གྲོས་འདོན་ /--töön/ va. to offer suggestions, to come up with ideas

བློ་འགུགས་ /lō quu/ va. to convince, to persuade

བློ་འགེལ་ /lō qee/ sm. *blos 'gel*

བློ་འགེལ་ཡིད་ཆེས་ /lōqee yiicii/ trust, confidence; va.--*byed* to trust, to have confidence

བློ་འགྱུར་ /lō kuu/ vi. to change one's mind

བློ་རྒོད་པོ་ /lō qööpo/ creative, smart, quick thinker

བློ་རྒྱ་ /lōka/ scope of mind/ vision, mental capacity; va.--*skyed* to widen one's scope of mind/ vision, to think broadly

བློ་རྒྱ་ཆེ་བསྐྱེད་ /--chēkee/ broad in vision/ outlook

བློ་རྒྱང་དུ་སོང་ /lōkantu sōon/ vi. to become estranged/ alienated

བློ་སྒོ་འབྱེད་ /lōqo chee/ va. to enlighten

བློ་སྒོ་ཡངས་པ་ /--yanpa/ open-minded

བློ་ངན་ /lōŋɛɛn/ evil minded

བློ་གཅིག་སེམས་གཅིག་ /lūcii sīmcii/ wholeheartedly, with heart and soul, with one mind

བློ་ཆུང་བ་ /lō chūŋwə/ timid, cowardly

བློ་ཉེ་བ་ /lōñewa/ intimate, close

བློ་གཏད་ /lōtɛɛ/ relying/ depending on someone; va.--*'chol; --bcol* to rely on, to depend on

བློ་གཏད་ཆོག་པོ་ /--chɔ̂qa/ reliable, dependable

བློ་གཏོད་ /lō töö/ va. to rely on, to depend on

བློ་བཏད་ /lō tɛɛ/ p. of *blo gtod*

བློ་རྟོགས་ /lōtɔ̂ɔ̂/ knowledge, understanding

བློ་སྟོབས་ /lōtop/ courage, spirit, bravery ¶ *dka' ngal gang dra byung blo stobs ma nyam par without losing courage whatever the problems encountered* 2. ambitious ¶ *'char gzhi blo stobs can zhig an ambitious plan*

བློ་རྩིས་ /lōtöö/ placing one's hopes/ aspirations in someone, relying on someone; va.--*bcol* to place one's hopes/ aspirations in someone, to rely on

བློ་བརྟན་འགྱུར་མེད་ /lōtɛɛn kurmee/ resolute, determined, unchanging

བློ་ཐག་གཅོད་ /lotaa cöö/ va. to make a decision

བློ་ཐག་ཆོད་པོ་ /--chööpo/ decisive

བློ་ཐག་རྦད་བཅད་ /--pɛɛcɛɛ/ resolute, determined ¶ *kho tsho'i grang bden gyi 'thab rtsod la blo thag rbad bcad kyis rgyab skyor byed kyi yod pa red (We) resolutely support their just struggle.*

བློ་མཐུན་ /lutüün/ comrade

བློ་མཐུན་པ་ /--pə/ sm. *blo mthun*

བློ་དང་འཚམས་པ་ /lota tshampa/ suitable, agreeable, compatible

བློ་གཏིང་ /lonteŋ/ confidence, assurance; vi.--*'khel* to be confident/ self-assured

བློ་བདེ་ /lo te/ vi. to feel at ease, to be relieved (usu. after some threat or danger has passed)

བློ་བདེ་པོ་ /lo tepo/ at ease, relaxed, relieved, without worries/ fears

བློ་བདེ་བག་ཕེབས་ /lote phaqpee/ free and easy, easygoing

བློ་བདེ་ཞེ་ལྷོད་ /--šelöö/ cool-headed, unflustered

བློ་འདོད་ /lontöö/ wish, desire; va. --*byed* to wish, to desire

བློ་འདོད་ལྟར་འགྲུབ་ /--tar tup/ vi. to have one's wish come true

བློ་འདོན་ /lo töön/ sm. *blo gros 'don*

བློ་འདྲི་ /lo ti/ va. to seek advice, to consult

བློ་འདྲི་བྱེད་ཡུལ་ /lonti cheyüü/ adviser, consultant, counselor

བློ་འདྲི་ས་ /lo tisə/ sm. *blo 'dri byed yul*

བློ་ལྡན་ /lonteen/ 1. wise, intelligent 2. man's name

བློ་བསྡུར་ /lontu/ exchange of ideas, discussion; va. /lo tuu/; --*byed* to exchange ideas, to discuss

བློ་བསྡུར་དགེ་འཚོལ་ /lotüü qetsöö/ collecting ideas and opinions from different sources and selecting the good ones

བློ་ནུས་ /lunüü/ mental/ intellectual capabilities ¶ *blo nus gang yod 'don doing the best one can (doing with all one's capabilities)*

བློ་རྣོ་པོ་ /lo nopo/ clever, sharp-witted

བློ་སྣ་མང་པོ་ /lona mənqu/ undecided, having too many ideas (and thus unable to decide)

བློ་སྤོབས་ /lopΩΩ/ courage

བློ་ཕམ་ /lopam/ regret, disappointment, sadness ¶ *yid skyo'i gnas tshul de thos nas blo pham chen po byung (I) was sad when I heard the sad news.*

བློ་ཕམ་ /lo pham/ p. of *blo 'pham*

བློ་ཕམ་ཡིད་ཆད་ /-- yiicee/ pessimistic, depressed

བློ་ཕུག་ /lūpuù/ innermost part of the heart/ mind, inner feelings/ thoughts

བློ་ཕུད་ /lō phüü/ va. to advise/ counsel ¶ *blo phud mkhan* adviser

བློ་ཕྱོགས་ /lōcöö/ sm. *blo kha phyogs stangs*

བློ་བག་ཕེབས་པ་ /lōpaà phēepa/ relaxed, calm, free from anxiety/ fear

བློ་འཕམ་ /lō phām/ vi. to feel sad/ sorry, to regret

བློ་བབ་ /lūpəp/ interest; va.--*byed* to show interest ¶ *mos gso rig gi slob sbyong la blo bab byed kyi 'dug* *She shows interest in medicine (medical studies).*

བློ་བུར་དུ་ /lūpuutu/ suddenly, quickly

བློ་བྲིད་ /lūṭiì/ 1. deceit, guile; va. --*byed* to deceive, to beguile, to delude 2. also used as p. of *blo 'brid*

བློ་འབྲིད་ /lō ṭhiì/ sm. *blo brid byed*

བློ་སྦུག་དོག་པོ་ /lūpuù thöqpo/ narrow minded

བློ་སྦྱོང་ /lōcoòn/ improvement of the mind/ intellect through training, ideological cultivation

བློ་མ་བདེ་བ་ /lō matepa/ worried, uneasy, anxious; vi.--*byed* to be worried, to feel uneasy/ anxious

བློ་མེད་ /lōmeè/ senseless, foolish

བློ་མོས་ /lōmöö/ agreement, consent; va.--*byed* to agree/consent to

བློ་གཙང་ /lōtsaan/ wise, intelligent

བློ་རྩ་བརྟན་པོ་ /lōtsa tēmpo/ resolute, firm (of purpose)

བློ་རྩལ་ /lōtsɛɛ/ mental sharpness, keen perception, wits

བློ་རྩིང་པོ་ /lō tsīnpu/ crude or rough in thinking, unrefined

བློ་རྩེ་ /lōtse/ ideas, thoughts

བློ་རྩེ་གཅིག་སྒྲིམ་ /--cīqṭim/ mental concentration; va. --*byed* to concentrate

བློ་རྩེ་གཅིག་འགྱུར་ /--cīqkuu/ having only one idea or purpose in mind, united in purpose

བློ་རྩེ་གཅིག་གཏོད་ /--cīqtüü/ sm. *blo rtse gcig 'gyur*

བློ་རྩེ་གཅིག་མཐུན་ /--cīqtüün/ sm. *blo rtse gcig 'gyur*

བློ་ཚབས་ /lūtsəp/ sm. *blo 'tshab*

བློ་ཚུབ་ /lūtsup/ sm. *blo 'tshab*

བློ་འཚབས་ /--/ nervous, anxious

བློ་འཛིན་ /lūntsiin/ memorization; va. --*byed* to memorize

བློ་ཞུམས་པ་ /lō sumpə/ cowardly

བློ་བཟང་ /lōsaàn/ 1. kind hearted 2. person's name

བློ་ཡངས་པོ་ /lō yanqo/ generous

བློ་ཡུལ་ /lūyüü/ mental faculties, imagination; vi.--(*du*) *'char* to imagine, to conceive ¶ *de ni blo yul du 'char dka' ba zhig red* *That is difficult to imagine.*

བློ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ /--lɛɛ̀ tɛɛ̀pa/ beyond imagination, inconceivable

བློ་གཡེང་ /lōyeen/ worries, fears; vi. --*byed* to be worried, to fear

བློ་གཡོ་ /lōyo/ wavering, fluctuating (mental)

བློ་རིག་ /lūrii/ intelligence, intellect

བློ་རིག་གསལ་བ་ /--sɛ̄ɛwa/ intelligent, bright, clever

བློ་ལ་འཐད་ /lōla to/ sm. *blo la 'bab*

བློ་ལ་ངེས་ /lōla ŋee/ vi. to remember, to remain/ stay/ stick in the mind ¶ *khong gsungs tshang ma blo la nges ma song Everything he said didn't stick in my mind.*

བློ་ལ་འབབ་ /--phəp/ vi. to be appealing/ attractive

བློ་ལ་ཟིན་ /--siin/ sm. *blo la nges*

བློ་ལོག་ /lō lɔɔ/ vi. to revolt/ rebel, to turn against

བློ་ཞེད་ /lōšee/ memory

བློ་གཞོགས་ཆེ་བ/lōšɔɔ chēwa/ virile, vigorous

བློ་བཤེས་ /lōšɛɛ/ disappointment

བློ་སེམས་ /lōsem/ mind, thoughts, heart, feelings, sentiments; vi.--*khengs* to be satisfied/ content

བློ་སེམས་དཀར་བ་ /--qārwa/ sincere, pure, noble

བློ་གསལ་ /lōsɛɛ/ intelligent, bright

བློ་གསལ་ལག་བདེ་ /--laqte/ intelligent and skillful/ dexterous

བློག་ /lɔɔq/ 1. imp. of *blag* 2. also used sm. *blag*

བློན་ /lōōn/ abbr. of *blon po*

བློན་ཆེན་ /lōnceen/ sm. *blon po*

བློན་པོ་ /lōnpo/ minister

བློའི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ /lōōyüü lɛɛ tɛɛpa/ sm. *blo yul las 'das pa*

བློར་ངེས་ /lɔ̄ɔ ŋee/ sm. *blo la nges*

བློས་བཀལ་ /lōō qɛ̄ɛ/ p. of *blos 'gel*

བློས་འགེལ་ /lōōqee/ trust, reliance, confidence; va. /lōō qee/; --*byed* to rely on, to trust in, to have confidence

བློས་རྒྱལ་ /lōō cɔɔ/ sm. *blos 'jal*

བློས་འཇལ་ /lōō cɛɛ/ va. to comprehend, to understand

བློས་གཏོང་ /lōō tōōn/ 1. va. to give up, to abandon, to relinquish, to sacrifice ¶ *khos nang mi rgyu dngos tshang ma blos btang nas phyin pa red He abandoned his family and possessions and went away.* ¶ *rang gi bde ba gzhan don du blos btang ba red (They) sacrificed their own welfare for that of the others.*

བློས་བཏང་ /lōō tāan/ p. of *blos gtong*

བློས་བླངས་ /lōōlaan/ voluntary acceptance

བློས་བླངས་རང་བཙུགས་དམག་ /--rǝn- tsuù maa/ voluntary army

བློས་བཟོད་ /lȍȍ sȍȍ/ (vb. + --) to risk doing the verbal action ¶ *phru gu de gcig po gtong blo bzod kyi ma red (I) cannot risk sending the child alone.*

བྷན་གྷོལ་ /panqöl/ Bengal

བྷེ་རེ་ཛིལ་ /peretsɛɛ/ Brazil

དབགས་ /wāà/ f. of *'bag*

དབང་ /wān/ 1. power, authority ¶ *srid dbang political power* 2. va. to own ¶ *sa cha de kho tshor dbang gi red They own that land.* 3. (usu.: vb. + -- + existential verb) the right to do the verbal action ¶ *rang gi bsam tshul shod dbang yod pa ma red (They) do not have the right to express their opinion.* 4. abbr. of *dbang po*

དབང་བསྐུར་ /--quu/ va. to give authority/ power, to invest/ entrust with authority

དབང་ཁོངས་ /wānqoòn/ under the power/ jurisdiction/ authority

དབང་མཁན་ /wānñɛɛn/ owner

དབང་གིས་ /wānqi/ because, as a result of ¶ *dus tshod rdzogs pa'i dbang gis because they ran out of time*

དབང་གྲགས་ /wāntaà/ power and fame

དབང་རྒྱལ་གྲལ་རིམ་ /wānkɛɛ theerim/ sm. *dbang sgyur gral rim*

དབང་སྒྱུར་ /wǝnkuu/ power, domination, rule ¶ *dbyin ji'i dbang sgyur 'og under British rule* va.--*byed* to dominate, to rule, to bring under one's power

དབང་སྒྱུར་གོ་གནས་ /--qhonɛɛ/ dominant position, ruling status

དབང་སྒྱུར་གྲལ་རིམ་ /--theerim/ ruling class

དབང་སྒྱུར་བ་ /--pǝ/ ruler, one in authority

དབང་སྒྱུར་ཚོགས་ཁག་ /--tshǒǒqaà/ ruling clique

དབང་བསྒྱུར་ /--/ sm. *dbang sgyur*

དབང་ལྔ་ /wānna/ sm. *dbang po lnga*

དབང་སྔོན་ /wānnöön/ sapphire

དབང་ཅན་ /wāncɛɛn/ powerful, mighty

དབང་ཆ་ /wānca/ 1. power, authority 2. rights

དབང་ཆ་སྐྱུར་ /--kūu/ va. to relinquish/ give up power or authority

དབང་ཆ་གཅིག་བདག་ /--cīqtaà/ sm. *dbang cha gcig sdud*

དབང་ཆ་གཅིག་སྡུད་ /--cīqtüü/ centralization of authority/ power, monopolization of power/ authority

དབང་ཆ་ཚང་མ་ /--tshānma/ full/ complete power or authority

དབང་ཆ་ཚང་མ་ཡོད་པའི་སྐུ་ཚབ་ /--tshānma yȍpɛɛ qūtsǝp/ plenipotentiary

དབང་ཆ་གཤམ་སྤྲོད་ /--šamtöö/ transfer of authority to lower levels

དབང་རྟུལ་ /wəŋtüü/ sm. *dbang po rtul po*

དབང་རྟེན་ /waŋteen/ organs of the body

དབང་ཐག་གཅོད་ /waŋtaa cöö/ va. to take responsibility

དབང་ཐོབ་ /waŋ thop/ vi. to obtain/ come into power or authority

དབང་དུ་འགྱུར་ /waŋtu kuu/ vi. to become dominated/ ruled

དབང་དུ་སྒྱུར་ /--/ va. to rule, to dominate

དབང་དུ་བཏང་ན་ /--taana/ id. supposing, assuming, hypothetically ¶ *kho tshor bsam tshul mi 'dra ba zhig yod pa'i dbang du btang na* *if (we) assume they have a different opinion* ¶ *dbang du btang ba'i srid gzhung* *a hypothetical government*

དབང་དུ་འདུས་ /--tüü/ sm. *dbang du sdud*

དབང་དུ་སྡུད་ /--tüü/ va. to bring under control/ rule, to conquer

དབང་དུ་བསྡུས་ /--tüü/ p. of *dbang du sdud*

དབང་དུ་ཕྱིན་ /--chiin/ vi. to be influenced by ¶ *ma rig pa'i dbang du phyin te* *being influenced by ignorance*

དབང་དུ་འཛིན་ /--tsiin/ sm. *dbang du sdud*

དབང་འདུས་ /wəŋtüü/ 1. victorious 2. person's name

དབང་འདུས་ཕོ་བྲང་ /--photaan/ c. Wangdiphodrang (Bhutan)

དབང་ལྡན་ /waŋteen/ sm. *dbang can*

དབང་སྡུད་རིང་ལུགས་ /wəŋtüü riŋluu/ centralism

དབང་སྡེམ་རིང་ལུགས་ /waŋtem riŋluu/ totalitarianism

དབང་པོ་ /waŋpo/ 1. the senses 2. the chief, the supreme

དབང་པོ་ལྔ་ /--ŋa/ the five senses

དབང་པོ་རྙམས་པ་ /--ñampa/ old, aged

དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ /--tüüpu/ insensitive, dull

དབང་པོ་རྣོ་པོ་ /--nopo/ sensitive, intelligent, sharp

དབང་སྤྲོད་ /waŋ töö/ va. to empower, to turn over power/ authority

དབང་ཕྱུག་ /wəŋcuu/ person's name

དབང་བའི་ལམ་ལུགས་ /waŋwee ləmluu/ ownership system, proprietorship

དབང་བར་འགྱུར་ /waŋwar kuu/ vi. to be owned, to be in possession of ¶ *rgyal khab la dbang bar 'gyur* *to become nationalized*

དབང་བྱེད་ /waŋ chee/ va. to rule/ govern

དབང་བྲལ་ /waŋṭee/ sm. *dbang med*

དབང་མེད་(དུ་) /wāŋmeetu/ 1. powerless, without control/ choice/ freedom ¶ *mig chu dbang med du shor ba'i lo rgyus skyo po* a sad story which makes one shed tears uncontrollably ¶ *ming rtags dbang med du 'god bcug pa red* (They) were made to sign without being given a choice.

དབང་མེད་རྗེས་འབྲང་བ་ /--ceenṭaŋpa/ persons made/ coerced to follow or join

དབང་མེད་གཞན་འབྲང་བ་ /--šɛɛtaàŋpa/ sm. *dbang med rjes 'brang pa*

དབང་མེད་སྲིད་གཞུང་ /--sišuun/ puppet government/ regime

དབང་རྩ་ /wāŋtsa/ nerves

དབང་རྩ་འཁྲུག་ /--thuu/ vi. to have a nervous breakdown

དབང་རྩ་ཉམས་ /--ñam/ sm. *dbang rtsa 'khrug*

དབང་རྩའི་ལྟེ་གནད་ /wāŋtsɛɛ tenɛɛ/ nerve center

དབང་རྩའི་ནད་ /--nɛɛ/ neurosis

དབང་རྩའི་མ་ལག་ /--malaà/ nervous system

དབང་ཚད་ /wāŋtsɛɛ/ limits of authority/ power

དབང་འཛིན་ /wəŋtsiin/ control, rule, authority; va.--*byed* to be in control, to rule, to be in power, to wield authority

དབང་འཛིན་མཁན་ /--ñɛɛn/ sm. *dbang 'dzin pa*

དབང་འཛིན་པ་ /--pa/ persons in authority/ power

དབང་འཛིན་ལས་ཁུངས་ /--leequùn/ organs of power

དབང་འཛིན་ལོག་སྤྱོད་ /--loqcöö/ reactionaries in power

དབང་འོག་ཏུ་ /wāŋ woottu/ under the power/ control of

དབང་ཡོད་ /waanyöö/ bullying; va. --*gtong* to bully

དབང་ལུང་ /wəŋluùn/ affairs ¶ *phyi nang dbang lung* external and internal affairs

དབང་ཤུགས་ /wəŋšuu/ tyranny, excessive use of power/ authority; va.--*byed* to exercise/ use power or authority excessively, to tyrannize

དབང་ཤེད་ /wāŋšee/ sm. *dbang shugs*

དབང་ཤེད་ཀྱི་ངལ་རྩོལ་ /--qi ŋɛɛtsöö/ forced labor

དབང་སྲིད་ /wəŋsii/ politics

དབན་ལུང་ /ch./ c. Bandung

དབབ་ /wəp/ f. of *'bebs*

དབའ་ /wa/ sm. *rba*

དབའ་རླབས་ /wələp/ sm. *rba rlabs*

དབའ་སི་ /ch./ gas

དབར་ /war/ sm. *bar*

དབལ་ /wɛɛ/ top, peak, summit

དབིག་ /wiq/ f. of *'bigs*

དབུ་ /ū/ 1. head (h) 2. leader, headman; va.--*gnang; --mdzad* to head/ lead (h) 3. start, beginning (h); va.--*'dzugs* to start/ begin (h)

དབུ་སྒོར་ /ūŋqòò/ 1. entertainment, amusement (h); va.--*zhu* to entertain/ amuse 2. deceiving, cheating (h); va.--*zhu* to deceive/ cheat

དབུ་སྐྲ་ /ūṭa/ hair (of head) (h)

དབུ་འཁོར་ /ū qhɔ̄ɔ̄/ vi. to be deceived/ duped, to get confused (h)

དབུ་གུར་ /ūquu/ tent (h)

དབུ་རྒྱན་ /ūkɛɛn/ ornaments for the head (h)

དབུ་ཅན་ /ūcëën/ Tibetan printed script

དབུ་ལྕང་ /ūcaan/ braid, pigtail (h)

དབུ་ཆེན་ /ūceen/ 1. sm. *dbu can* 2. chief, high official (h)

དབུ་རྗེ་ /ūce/ title for high lamas

དབུ་བརྙེས་ /ū ñēē/ vi. to be founded, to come into existence/ being (h) ¶ *rgyal khab dbu brnyes nas lo brgya lhag phyin pa red More than a hundred years have passed since the nation was founded.*

དབུ་འཐོམ་ /ū thōom/ vi. to be confused/ puzzled (h)

དབུ་གདུགས་ /ūtuù/ umbrella (h)

དབུ་འདོམ་ /ūntom/ leader, head (h)

དབུ་མནའ་ /ūnə/ oath (h); va.--*bzhes* to take an oath (h)

དབུ་འཕངས་ /ūpaàn/ 1. majesty, dignity (h) 2. rank

དབུ་བ་ /ūwəə; pɔ̱ɔ̱/ bubbles, foam

དབུ་བླ་ /ūlə/ religious teacher, guru (usu. to a king) (h)

དབུ་འབྱེད་ /ūnceè/ inauguration, opening (h) ¶ *dbu 'byed rten 'brel inaugural ceremony (h)*

དབུ་མ་ /ūmə/ 1. middle 2. the Madhyamika school of Buddhism

དབུ་མ་པ་ /ūməpa/ a follower of the Madhyamika school

དབུ་མེད་ /ūmeè/ type of Tibetan script (intermediate between cursive and printed)

དབུ་རྨོག་ /ūmɔ̀ɔ̀/ 1. helmet (h) 2. sm. *dbu 'phangs*

དབུ་རྩེ་ /ūtse/ top, peak (h)

དབུ་ཚུགས་ /ū tshūū/ va. to start, to begin, to commence (h)

དབུ་མཛད་ /ūntsɛɛ̀; ūmtsɛɛ̀/ 1. monk who leads/ conducts the mass prayer sessions 2. sm. *dbu 'dzin*

དབུ་འཛིན་ /ūntsiin/ leader, chief (h)

དབུ་འཚུགས་ /ū tsu̱ù/ sm. *dbu tshug*

དབུ་རྩི་ /ūtsi/ nurse, nanny (h)

དབུ་ཞྭ་ /ūsə/ hat, cap (h)

དབུ་བཞུགས་ /ūsuù/ chairman, head, chief (h)

དབུ་བཞུགས་སྐུ་ཚབ་ /--qūtsəp/ delegate/ represen-

tative of the chairman or chief

དབུ་བཞུགས་བློན་ཆེན་ /--lönceen/ chief minister, senior ranking minister (h)

དབུ་ཡ་ /ūya/ h. of *ya ma*

དབུ་རིལ་ /ūrii/ shaved head (h)

དབུ་ལོ་ /ūlu/ sm. *dbu skra*

དབུག་ /ùu/ f. of *'bugs*

དབུགས་ /--/ 1. breathing, respiration; va.--*gtong* to breathe; va.--*rngub;* --*'then* to breathe in, to inhale 2. strength, vigor

དབུགས་སྐྱོ་པོ་ /--kōqo/ weak

དབུགས་འགགས་ /--qaà/ vi. to suffocate, to choke (on something)

དབུགས་སྦུང་ /ūuqaàn/ ballon

དབུགས་སྒྲོ་ /ūuqo/ windpipe

དབུགས་ངལ་གསོ་ /ūuŋee sō/ va. to rest

དབུགས་རྔུབ་ /ùu ŋūp/ see *dbugs*

དབུགས་ཆད་ /ùu chɛɛ/ vi. to stop breathing, to die

དབུགས་གཏོང་ /--tōon/ see *dbugs*

དབུགས་གཏོང་ལེན་ /--tōnleen/ breathing, respiration

དབུགས་ཐོབ་ /--thɵɵp/ vi. to get strength/ energy

དབུགས་ནད་ /ūqnee/ respiratory disease

དབུགས་ཆིན་ /ùu chiin/ vi. to die

དབུགས་བྲལ་ /ùu thɛɛ/ sm. *dbugs med*

དབུགས་འབྱིན་ /ùu ciin/ va. to give life to, to restore to health

དབུགས་འབྱིན་རྔུབ་ /--ciinŋup/ sm. *dbugs gtong len*

དབུགས་འབྱིན་རྔུབ་ཀྱི་དབང་པོ་ /--qi wāŋpo/ the respiratory organs

དབུགས་མེད་ /ùu mee/ breathless

དབུགས་འཚངས་ /--tshàan/ vi. to pant (for breath)

དབུགས་རྫང་ /ūqtsaan/ asthma

དབུགས་ཡན་གཏོང་ /ūqyɛɛn tōon/ va. to sigh with regret

དབུགས་རིང་ /ūqriin/ sigh; va.--*gtong* to sigh

དབུགས་ལམ་ /ūqləm/ respiratory paths/ channels

དབུགས་ལམ་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་ /--ciqi tewaa/ a very close relationship

དབུགས་ལམ་གཅིག་སྒྱུར་ /--ciqkuu/ sm. *dbugs lam gcig gi 'brel ba*

དབུགས་ཤོར་ /ùu šɵɵ/ vi. to be deflated, to loose strength

དབུགས་སུབ་ /ūqsup/ suffocation; va.--*gtong* to suffocate, to choke; vi.--*shi;* --*thebs* to die from suffocation, to choke to death

དབུབ་ /ūp/ f. of *'bubs*

དབུར་ /ūr/ va. to pulverize, to powder

དབུར་དེ་ /ūti/ iron; va.--*rgyag* to iron

དབུར་བརྡར་ /ūrtaa/ friction

དབུལ་ /üü/ 1. f. of *'bul* 2. adj. comp. of *dbul po*

དབུལ་རྐྱང་ /üükaàn/ completely poverty stricken

དབུལ་པོ་ /üüpu/ poor

དབུལ་པོ་སྡོད་ཡུལ་ /--tüüyüü/ slum, ghetto

དབུལ་པོའི་གནས་ཡུལ་ /üüpüü neeyüü/ sm. *dbul po sdod yul*

དབུལ་ཕོངས་ /üüpoòn/ poverty, privation

དབུལ་ཕོངས་ཅན་ /--cɛɛn/ poor

དབུལ་ཕྱུག་ /üücuù/ poor and rich, poverty and wealth

དབུས་ /üù/ 1. center, middle ¶ *grong khyer gyi dbus na* in the middle of the city ¶ *dbus gzhung* the central government 2. the central region of Tibet 3. led/ headed by ¶ *blon chen mchog gis dbus 'thus mi rnams* the representatives, headed by the minister

དབུས་གྲོས་ཚོགས་ /--thöötsΩΩ/ national parliament (usu. for India)

དབུས་གྲོས་ཚོགས་བོད་དོན་ཚོགས་པ་ /--thöötsΩΩ phöötön tshΩqpa/ sm. *dbus 'thus tshogs bod don tshogs pa*

དབུས་འཐུས་ཚོགས་ཁང་ /--thüütsΩΩqaan/ house of representatives, parliament

དབུས་འཐུས་ཚོགས་གོང་མ་ /--thüütsΩΩ qhoŋma/ the upper house in parliament

དབུས་འཐུས་ཚོགས་བོད་དོན་ལྷན་ཚོགས་ /--thöötsΩΩ phöötöön lhɛntsΩΩ/ the parliamentary committee for Tibetan affairs (in India)

དབུས་པ་ /üüpə/ Central Tibetans

དབུས་མ་ /üümə/ the one in the middle/ center

དབུས་གཙང་ /üütsaan/ the regions of *dbus* and *gtsang* (Central Tibet)

དབུས་གཞུང་ /üüšuun/ the central government

དབུས་ཨེ་ཤར་ /üü ēsaa/ Central Asia

དབུས་ཤར་ /üüšaa/ Middle East

དབུ་གསལ་འདེབས་ཚོགས་པ་ /üü sɛ̄ntep tshΩqpa/ central advisory board

དབེན་ /yeen/ 1. adj. comp. of *dben po* 2. without, devoid of

དབེན་ཁང་ /yēnqaan/ hermitage

དབེན་གནས་ /yeenɛɛ̀/ desolate/ deserted place

དབེན་པོ་ /yēmpo/ desolate, deserted

དབོ་ /wō/ f. of *'bo*

དབོགས་ /wΩΩ/ f. of *'bogs*

དབོན་སེར་གཟུགས་ /wööṅ sīsuù/ a person who dresses as a monk to get monk's salary

དབོར་ /wΩΩ/ va. to transport, to move from one location to another

དབོར་སྐྱེལ་ /wΩΩkee/ transportation; va.--*rgyag; --byed* to transport, to move

དབར་གླ་ /wΩΩla/ transportation/ moving fee or charge

དབོར་འདྲེན་ /wΩnteen/ sm. *dbor skyel*

དབོར་འདྲེན་འཁོར་ལོ་ /--qhōlo/ transport vehicles

དབོར་ཡོང་ /wΩΩ yoon/ va. to bring, to transport (from another place to oneself)

དབོལ་ /wöö/ va. to extract, to squeeze out

དབྱང་གོང་ /ch./ c. Rangoon

དབྱངས་ /yāŋ/ 1. vowel 2. melody, tune

དབྱངས་ཀྱི་མཚམས་ཚིགས་ /--qi tshəm-tsii/ musical rhythm

དབྱངས་སྙན་ /yāŋñɛɛn/ melodious voice/ sound

དབྱངས་ཅན་ /yāŋcɛɛn/ 1. melodious 2. girl's name

དབྱངས་ཡིག་ /yəŋyìi/ vowel

དབྱངས་གསལ་ /yāŋsɛɛ/ vowel and consonant

དབྱངས་གསལ་འཛུ་རྟགས་ /--tataà/ phonetic alphabet

དབྱར་ /yār/ abbr. of *dbyar kha*

དབྱར་ཀ་ /yāaqa/ sm. *dbyar kha*

དབྱར་སྐྱིད་ /yəəkii/ summer outing/ picnic

དབྱར་ཁ་ /yāaqa/ summer, summertime

དབྱར་ཁང་ /yāaqaan/ summer home/ cottage

དབྱར་དགུན་ /yərqüün/ summer and winter

དབྱར་སྒར་ /yāaqaa/ summer camp

དབྱར་རྔ་ /yāaŋa/ thunder

དབྱར་ཆས་ /yāacɛɛ̀/ summer clothes

དབྱར་སྟོད་ /yāatöö/ first part of summer

དབྱར་སྟོན་ /yartöön/ summer festival

དབྱར་དུས་ /yəətüü/ summer, summertime

དབྱར་འདེབས་ /yāantəp/ summer crops

དབྱར་སྡུད་ /yəətüü/ summer harvest

དབྱར་སྡུད་ལོ་ཏོག་ /--lōtΩΩ/ summer harvested crops

དབྱར་གནས་ /yārnɛɛ̀/ the summer retreat of monks

དབྱར་པ་ /yārpa/ poplar

དབྱར་མ་ /yārma/ fallow land

དབྱར་མཚེར་ /yārtshee/ summer pas-

ture land

དབྱར་མཚོ་རྒྱས་པ་ /yārtso kɛ̀ɛpa/ vigorous, energetic

དབྱར་ཟླ་ /yānta/ summer months

དབྱི་ /yī/ 1. f. of *'byid* 2. lynx

དབྱི་ཀྲང་ /ch./ president of parliament, speaker of a body of representatives (e.g. the House of Representatives in the U.S.)

དབྱི་གུ་ /yīqu; īqu/ hole

དབྱི་ཏ་ལི་ /ch./ Italy

དབྱི་ཡོན་ /ch./ member of parliament, congressman, senator

དབྱི་ཡོན་ཁྲུམས་མི་ /ch.+thǖǖmi/ sm. *dbyi yon*

དབྱི་སི་ལན་ /ch./ Islamic, Moslem

དབྱི་སི་ལན་ཆོས་ལུགས་ /ch.+chǖǖluù/ Islam, Moslem religion

དབྱི་སུ་ཕོ་ /ch./ Aesop

དབྱི་སེ་ལེ་ /ch./ Israel

དབྱི་ཧུའི་གྲོས་ཚོགས་ /ch.+thöötsɔ̀ɔ/ parliament ¶ *dbyi hu'e gros tshogs kyi lam lugs parliamentary system*

དབྱི་ཧོ་ཐོན་ /ch./ the Boxers (of the Boxer Rebellion)

དབྱིག་ /yīq/ sm. *nor rdzas*

དབྱིངས་ /yīn/ 1. midst, middle of, mid- ¶ *nam mkha'i dbyings su in mid air* 2. interest, liking ¶ *kho bod gzhas la dbyings chen po 'dug He has great interest in Tibetan music.*

དབྱིན་ /ch./ abbr. of *dbyin ji*

དབྱིན་སྐད་ /yīnqee/ English language (spoken)

དབྱིན་ཀོ་ /ch./ England, Britain

དབྱིན་ཀོ་བ་ /--wa/ Englishman

དབྱིན་ཇི་ /yīnci; īnci/ England, English, Englishman

དབྱིན་དྲུང་ /yīntuun/ English language secretary/clerk

དབྱིན་པང་ /yīnpaŋ/ the English pound

དབྱིན་བོད་ /yīnpǜü/ Anglo-Tibetan

དབྱིན་གཞུང་ /yīnšuun/ the British government

དབྱིན་ཟླ་ /yīntə/ bh. western month

དབྱིན་ཡུལ་ /yīnyǖü/ the British Isles, England

དབྱིན་ལོ་ /yīnlu/ bh. western year

དབྱིན་ཧྲན་རི་རྒྱུད་ /ch.+rikǜü/ Yinshan mountain range

དབྱིབས་ /yīp/ shape, form, figure

དབྱིབས་གྲུ་བཞི་མ་ /--thupšimə/ quadrilateral, square

དབྱིབས་ཅན་ངར་ལྕགས་ /yīpcɛɛn narcaà/ shaped steel

དབྱིབས་ཆུང་ /yīpcuun/ small sized, small ¶ *dbyibs chung khe las small enterprises*

དབྱིབས་ཆེན་ /yīpceen/ large sized,

large, heavy

དབྱིབས་མཐའ་བཞི་མ་ /yīp thəšimə/ quadrilateral

དབྱིབས་འདོན་འཕྲུལ་འཁོར་ /yīptüün thüüqoo/ blooming equipment

དབྱིབས་འབྲིང་ /yīptin/ middle sized, medium

དབྱིབས་ཚད་རྩིས་རིག་ /yīptsɛɛ tsiirii/ geometry

དབྱིབས་ཟུར་གསུམ་ /yīp susum/ triangle

དབྱིབས་གཟུགས་ /yīpsuu/ shape, structure, form

དབྱིབས་བཟོ་ /yīpsu/ sculpturing; /yip so/; --*byed* to sculpture, to mould

དབྱིབས་བཟོའི་སྒྱུ་རྩལ་ /yīpsüü kutsee/ plastic arts, sculpturing

དབྱིབས་གསར་ /yīpsaa/ new model ¶ *da lo'i mo kra dbyibs gsar this year's new model cars*

དབྱིས་ /ch./ Yi (a minority group in P.R.C.)

དབྱིས་ /yīi/ va. to wipe off

དབྱུ་གུའི་པོ་ལོ་ /yūqüü polo/ field hockey

དབྱུག : p. དབྱུགས་ /yūu/ 1. va. to throw, to cast away, to fling ¶ *ca lag phan ma thog de tsho gad snyigs nang dbyugs pa yin (I) threw away all the useless things.* 2. va. to abandon

དབྱུག་ཏོ་ /yūqto/ sm. *dbyug pa*

དབྱུག་པ་ /yūqpə/ club, stick; va.--*rgyag* to beat or hit with a stick/ club

དབྱུགས་ /yūu/ p. of *dbyug*

དབྱུགས་འཇོག་ /yūq cɔɔ/ va. to leave aside, to forsake, to abandon

དབྱུགས་བཞག་ /yūq šaa/ p. of *dbyugs 'jog*

དབྱུང་ /yūn/ f. of *'byin*

དབྱེ་ /yē/ 1. f. of *'byed* 2. sm. *dbye ba 'byed*

དབྱེ་བ་ /yēwaa/ distinctions, differences in kind/ class/ type; classification, differentiation; va.--*'byed* to differentiate, to distinguish, to classify, to sort by class or type ¶ *'bu rigs kyi dbye ba 'byed kyi yod pa red (They) are classifying the kinds of insects.*

དབྱེ་བ་ཕྱེ་ /--chē/ p. of *dbye ba 'byed*

དབྱེ་བ་མེད་པ་ /--meepa/ without distinction/ difference/ regard to ¶ *pho mor dbye ba med par without regard to sex*

དབྱེ་འབྱེད་ /yēncee/ differentiation, discrimination, classification, analysis; va.--*byed* to differentiate, to discriminate, to classify, to analyze

དབྱེ་འབྱེད་བསྡོམས་རྩིས་ /--tumtsii/ statistical facts/ figures ¶ *dbye 'byed bsdoms rtsis cus bureau of statistics*

དབྱེ་མཚམས་ /yentsam/ demarcation/ dividing line, boundary, limit; vi.--*'byed* to draw a dividing line/ boundary/ limit, to demarcate a boundary

དབྱེ་མཚམས་ས་ཐིག་ /--sətii/ demarcation line ¶ *gnas skabs kyi dmags don dbye mtshams sa thig provisional military demarcation line*

དབྱེ་ཞིབ་ /yiśip/ analysis; va.--*'byed* to analyze

དབྱེ་ཞིབ་འཕྲུལ་ཆས་ /--thüücee/ analyzing instruments

དབྱེ་ཞིབ་རིག་པ་ /--riqpə/ analytical methods, analytics

དབྱེ་གཞི་ /yisi/ subject matter to be analyzed

དབྱེ་ཤིང་ /yisiin/ door bolt or latch

དབྱེ་གསེས་ /yesee/ sm. *dbye 'byed*

དབྱེན་ /yeen/ discord, dissension, disagreement; va.--*'byed; --byed* to cause discord/ dissension/ disagreement

དབྱེན་དཀྲུག་ /yentuu/ sm. *dbyen sbyor dkrug shing*

དབྱེན་འབྱེད་དཀྲུག་ཤིང་ /yencee tuqsiin/ sm. *dbyen 'byed dkrug shing*

དབྱེན་སྦྱོར་ /yencΩΩ/ causing or fomenting discord/ dissension/ disagreement; va.--*byed* to cause discord/ dissension/ disagreement, to instigate/ provoke

དབྱེན་སྦྱོར་དཀྲུག་ཤིང་ /--tuqsiin/ dissension, discord, instigation

དབྱེན་མེད་ /yenmee/ 1. inseparable, indistinguishable 2. without discord/ dissension

དབྱེར་ /yer/ sm. *dbye ba*

དབྱེར་མེད་ /yermee/ sm. *dbye ba med pa*

དབྱེས་ /yee/ size, magnitude

དབྲག་ /raa; rhaa/ in between, space, gap, interval

དབྲད་ /rɛɛ/ f. of *'brad*

དབྲལ་ /rɛɛ/ va. to tear, to rip

དབྲལ་བཤིག་ /reesii/ destroying by tearing/ ripping; va. --*gtong; --byed* to destroy by tearing/ ripping

དབྲི་ /ri/ f. of *'bri*

དབྲེ་བོ་ /reewo/ sm. *dbre btsog*

དབྲེ་བཙོག་ /reetsΩΩ/ dirt, filth

དབྲོག་ /rΩΩ/ f. of *'phrog*

འབག་ /paa/ mask; va.--*gyon* to wear a mask; to use something as a pretext

འབག་ : p. འབགས་ f. དབག་ /paa/ vi. to be defiled/ polluted/ desecrated

འབག་སྐུ་ /pəqqu/ clay statue

འབག་འཆམ་ /paqcam/ religious dance in which dancers wear masks

འབག་འཕིག་ /pəqpii/ machine gun

འབགས་ /paa/ p. of *'bag*

འབགས་ལྷག /paqlaà/ left-over, remnant

འབངས /paàn/ subject, dependent ¶ *dpon 'bangs chiefs and subjects*

འབངས་མཁོའི་གནམ་གྲུ /paṉqöö nəmtu/ civil planes/ transport

འབངས་མི /pəṉmi/ sm. *'bangs*

འབངས་མི་སེར /--misee/ sm. *'bangs*

འབངས་དམངས /paṉmaàn/ the people, the masses

འབངས་སུ་བྱེད /paṉsu chee/ va. to make dependent, to subjugate

འབད /pɛɛ̀/ va. to endeavor, to make an effort, to strive for ¶ *mos phru gu tsho'i slob gso byed lhag bsam gyis 'bad yod pa red She sincerely endeavored to educate the children.*

འབད་པ /pɛɛpa/ sm. *'bad rtsol*

འབད་འབད་འབུངས་འབུངས /pɛɛpɛɛ̀ puṉpuùn/ sm. *'bad 'bungs*

འབད་འབུངས /pèèpuùn/ sm. *'bad rtsol*

འབད་མེད /pɛɛmeè/ effortless, involving no struggle, easy

འབད་རྩོལ /pɛɛtsöö/ effort, endeavor, struggle; va.--*byed* to make an effort to, to endeavor, to struggle, to try hard, to strive for

འབད་བརྩོན /pɛɛtsöön/ sm. *'bad rtsol*

འབད་བརྩོན་ལྷོད་མེད /--lhöömeè/ constant effort/ endeavor/ struggle (lit. endeavor without relaxing)

འབབ : p. བབས /phəp/ 1. vi. to fall (rain, snow, water, etc.) ¶ *da cha char pa 'bab kyi 'dug (It) is raining now.* 2. va. to descend, to land ¶ *gnam gru de 'bab kyi 'dug The plane is landing.*

འབབ་སྒོ /pəpqo/ sm. *'bab yong*

འབབ་ཆུ /pəpcu/ running water, river; waterfall

འབབ་སྟེགས /pəpteq/ platform used for landing/ descending ¶ *me 'khor gyi 'bab stegs train (station) platform*

འབབ་ཐང /pəptaan/ sm. *babs thang*

འབབ་འཛེགས་སྟེངས་ཆ /pəptseq teṉca/ sm. *'bab stegs*

འབབ་ཡོང /pəpyoòn/ income

འབབ་ས /pəpsə/ station, port ¶ *gru gzings 'bab sa sea port*

འབམ་ནད /pamnɛɛ̀/ rheumatism

འབམ་ཚོང /pamtsoon/ trade monopoly

འབའ /pa/ 1. contract, written agreement; va.--*'jog* to sign a contract/ agreement 2. a bet; va--*'jog* to bet 3. sm. *'ba' yul*

འབའ་དངུལ /pəṉüü/ a bet (in money)

འབའ་ཆ /paca/ type of fodder made from grains that have been

pressed to extract oil

འབའ་ཆ་ /paaca/ musical instruments; va.--*gtong* to play instruments

འབའ་ཆ་བ་ /pacawa; paacaà/ musicians

འབའ་ཆ་རུ་ཁག་ /paaca ruqaa/ band

འབའ་ཆའི་ལུད་ /pacεε lüü/ grain-oil cake fertilizer

འབའ་ཐང་ /pataan/ Batang (area in Eastern Tibet)

འབའ་དམ་ /patam/ peanut, ground-nut

འབའ་པ་ /papa/ people from *'ba' thang*

འབའ་པོ་ /paapo/ hole, gap ¶ *'ba' po can hollow*

འབའ་ཞིག་ /pəšii/ exclusively, solely, purely, only ¶ *rang don 'ba' zhig purely for one's own purpose*

འབའ་ཡིག་ /pəyii/ written agreement/ contract

འབའ་ཡུལ་ /pəyüü/ sm. *'ba' thang*

འབའ་ལེ་འབོལ་ལེ་ /pale pole/ soft

འབར་ /par; paa/ vi. to burn, to catch fire; to explode ¶ *shing rlon pa de la me 'bar gyi mi 'dug The wet wood does not burn.* ¶ *'bar mdel de lam seng 'bar ma song The bomb didn't explode at once.*

འབར་གཏོར་ /partΩΩ/ explosion; va. --*gtong*; --*byed* to explode, to blow up, to demolish

འབར་མདེལ་ /pantee/ explosives, bomb, mine , dynamite

འབར་འབུར་ /pərpur/ bumpy, uneven in surface

འབར་མ་ /parma/ Burma

འབར་མེ་ /parme/ flame

འབར་ཚག་ /paatsa/ pock-marked

འབར་རྫས་ /partsεὲ/ 1. explosives, dynamite 2. fuel

འབར་རྫས་སྣུམ་རིགས་/--numrii/ fuel oils

འབར་ཞུན་ /pəršüün/ match

འབར་གཡུག་གནམ་གྲུ་ /pəryuù nəmṭu/ bomber (plane)

འབར་རི་འབུར་རི་ /pəəri puuri/ sm. *'bar 'bur*

འབར་རླུང་ /pərluùn/ oxygen

འབར་ཤ་ /parša/ yelling, scolding; va.--*byed* to yell, to scold

འབར་ཤིང་ /pəršiin/ match

འབར་སླའི་དངོས་རྫས་ /parlεε ŋöö-tsεὲ/ inflammable goods/ materials

འབལ་ /pεl; pεε/ va. to cut/ pluck hair

འབལ་པོ་ /pεεpo/ abundant, plentiful

འབི་ལའ་ས་ /pilasa/ cement

འབིགས་ /piq; pii/ va. to bore holes, to drill, to pierce

འབིགས་ཆས་ /piqcèè/ drilling equipment

འབིགས་བྱེད་པའི་འཕྲུལ་འཁོར་ /piqcèè-

pɛɛ ṭhüüqöö/ sm. *'bigs gsor 'phrul 'khor*

འབིགས་ཚད་ /piqtsèè/ drilling rate, drilling level

འབིགས་གསོར་འཕྲུལ་འཁོར་ /piqsöò ṭhüüqöò/ drilling/ boring machine

འབིར་ /pii/ vi. to tremble, to shake

འབུ་ /pu/ insect, bug.

འབུ་ : p.འབུས་ /--/ va. to open, to sprout, to bud, to germinate

འབུ་རྐང་བརྒྱ་པ་ /puqaan kapa/ centipede

འབུ་སྐོགས་དུང་ /pu kōqtuùn/ snail

འབུ་སྐྱོན་ /pukǖün/ damage done by insects

འབུ་ཆ་ག་ /pu chāqa/ locust

འབུ་ཆེས་ཆུང་བཟོས་ /puceè chūnsöö/ id. law of the jungle, the strong take advantage of the small/ weak

འབུ་དུང་དཀར་ /pu thunqaa/ shelled sea animals

འབུ་ནད་ /punèè/ diseases involving intestinal worms

འབུ་གནོད་ /punüü/ sm. *'bu skyon*

འབུ་ཕྲ་ /putə/ bacteria, germs

འབུ་ཕྲའི་དམག་འཐབ་ /putèè mə̄qtəp/ germ/ bacteriological warfare

འབུ་ཕྲུག་ /putuù/ larva of insects

འབུ་སྦྲང་ /putaan/ insects

འབུ་སྦྲང་གི་རིག་པ་ /--qi riqpə/ entomology

འབུ་རས་ /purɛɛ̀/ raw silk cloth

འབུ་རིག་པ་མཁས་པ་ /pu riqpə qhɛ̄ɛpa/ entomologist

འབུ་རིགས་ /purii/ species of insects

འབུ་རིགས་རིག་པ་ /--riqpə/ entomology

འབུ་སྲིན་ /pusiin/ sm. *'bu sbrang*

འབུ་གསོད་སྨན་རྫས་ /pusüü mɛntsɛɛ̀/ insecticides

འབུགས་ : p.ཕུག་, f.དབུག་ /puq/ 1. va. to bore, to drill, to pierce (holes) 2. tool used to make holes

འབུངས་ /puŋ/ sm. *'bad*

འབུད་ : p.ཕུད་/püü/ 1. va. to expel, to drive out, to fire ¶ *khos skyid sdug nas phud pa red (They) expelled him from their organization.* 2. va. to push ¶ *'khor lo rgyab nas 'bud nas bzo bcos pa'i sa khyol thabs byas pa red They pushed the vehicle from behind and tried to get to the service area.* 3. va. to pass time ¶ *las ka med stabs dus tshod 'bud dka' ba 'dug Because (I) don't have any work, it is difficult to pass the time.* 4. va. to take off ¶ *zhwa mo 'bud mi thub tsang because (he) couldn't take off (his) hat*

འབུད་ : p.བུས་ /--/ va. to blow (usu. horns)

འབུད་དཀྲོལ་རོལ་ཆ་ /püüṭüü rööca/

orchestral music

འབུད་དཀྱིལ་རོལ་མོའི་རུ་ཁག /--rööməö ruqaa/ orchestra

འབུད་རྒྱག /püikaà; pekaà/ push; va. --*gtong;* --*rgyag* to push, to shove

འབུད་གཏོང་རོལ་ཆ /püütüün rööca/ wind instrument

འབུད་པ /püüpə; piipə/ bellows; va. --*rgyag* to use a bellows

འབུན /pün/ sm. *bun*

འབུབ : p. ཕུབ /pup/ va. to turn upside down, to put face down

འབུབས : p. ཕུབ /--/ 1. va. to put up, to pitch ¶ *gur phub pa red (They) put up a tent.* 2. sometimes used sm. *'bub*

འབུམ /pum/ hundred thousand

འབུམ་ཕྲག /pumtaà/ hundreds of thousands

འབུམ་སྡེ་ལ /pumtela/ c. Bomdila

འབུམ་ཚོ /pumtso/ sm. *'bum phrag*

འབུར /puu/ 1. any protuberance 2. vi. to bulge out, to swell up

འབུར་ཀ /purqə/ sm. *'bur,* 1

འབུར་སྐུ /purqu/ bas-relief statue

འབུར་བརྐོས /purqüü/ carving in relief

འབུར་ཐོན /pur thöön/ vi. to protrude

འབུར་དུ་ཐོད /purtu thöö/ vi. to protrude, to bulge out

འབུར་དོད /purtüü/ sm. *'bur*

འབུར་བྲིས /purtii/ relief carving

འབུར་འབུར /puunpur/ protuberant, bulging

འབུར་གཟུགས /pursuù/ three dimensional

འབུར་ཚུགས /purtsuu/ sm. *'bur 'bur*

འབུར་ལེན /purleen/ planing; va.--*rgyag* to plane, to smooth out with a planer

འབུར་ལེན་འཕྲུལ་སྒྲིགས /--thüüteq/ planer, planing machine

འབུར་ལེན་བཟོ་རིགས /--surii/ planing work

འབུར་ཤེལ /pursee/ convex lens

འབུལ : p. ཕུལ /püü/ va. to give, to present, to offer (h) ¶ *khong la rtags shig 'bul gyi red (They) will give him a present. (h)*

འབུལ་སྐྱེས /püükee/ gift, present

འབུལ་གནང་མཛད /püünaan tsee/ h. of *'bul*

འབུལ་བ /püüwə/ gift, offering, present (h)

འབུལ་མཆན /püütseen/ sm. *'bul skyes*

འབུལ་རྫས /püütsee/ sm. *'bul ba*

འབུལ་ཡུལ /püüyüü/ recipient

འབུལ་ལམ་ཞུ་ /puuləm ʂu/ va. to give (h)

འབུལ་བཞེམས་པ་གནང་ /puuʂəm naan/ va. to give food, to make an offering (h)

འབུས་ /puu/ p. of *'bu*

འབུས་ཟས་ /puu sεε/ worm-eaten, nibbled on by insects

འབེད་ཀྲག་ /peekaà; piikaà/ push, shove; va.--*gtong* to push, to shove

འབེན་ /peen/ target

འབེན་དུག་ /pentuù/ rags, tatters

འབེན་མེད་མདའ་འཕེན་ /peenmeè tapeen/ id. aimless behavior (lit. shooting when there is no target)

འབེན་ར་ /peenra/ shooting range

འབེན་ལ་གཏོད་ /peenla töö/ va. to aim

འབེན་ས་ /peensa/ bull's-eye mark

འབེབས་ : p.ཕབ་ /pep/ 1. va. to make/ cause to descend, to bring down 2. va. to settle/ decide

འབེམ་ /pem/ sm. *'ben*

འབེལ་ /pee/ adj. comp. of *'bel po*

འབེལ་དཀོན་ /peeqöön/ abundance and scarcity, availability ¶ *lung pa tshang mar 'bru rigs 'bel dkon snyom po 'dug The availability of grains in all the areas is equal.*

འབེལ་ཉོ་དཀོན་འཚོང་ /peeño qöntsoon/ buying when abundant and selling when scarce

འབེལ་དུས་ /peetüü/ abundant season (time when certain items are in abundant supply)

འབེལ་གཏམ་ /peetam/ discourse, narrative

འབེལ་པོ་ /pεεpo/ abundant, plentiful

འབེལ་བ་ /pεεwa; pεra/ adj. comp. of *'bel po*

འབོ་ /po/ volume measure comprised of twenty *bre*

འབོ་ : p.ཕོ་ or འཕོས་ /--/ vi. to spill ¶ *shog bu'i thog tu snag tsha pho song Ink spilled on the paper.*

འབོ་ཁ་བ་ /poqaà/ a person who measures *'bo*

འབོ་ལེ་ /pole/ leisurely, unhurriedly

འབོག་ /pɵɵ/ upper garment

འབོགས་ : p.ཕོག་ /pɵɵ/ 1. va. to bestow, to give (usu. religious vows) 2. va. to cross rivers/ streams

འབོང་བ་ /poŋwa/ sm. *'bong 'bong*

འབོང་འབོང་ /poŋpoon/ round

འབོད་ : p.བོས་ /pöö/ va. to call out, to shout out

འབོད་སྐུལ་ /püüqüü/ sm. *'bod bskul*

འབོད་བསྐུལ་ /--/ an appeal, a call (for action); va.--*byed* to appeal, to issue a call ¶ *yongs rdzogs kyi rgyab skyor yong ba 'bod bskul byas pa red*

(They) called for total support.

འབོད་བསྐུལ་གདན་ཞུས /--tɛɛnšüü/ invitation

འབོད་འགུགས /püüquu/ summoning, calling, convening; va.--*byed* to summon, to call, to convene ¶ *'dri rtsad ched 'bod 'gugs byas pa red (They) summoned (him) for questioning.*

འབོད་སྒྲ /pööta/ 1. shout, cry 2. interjection

འབོད་བརྡ /pööta/ 1. signal shout/ call/ cry; va.--*gtong* to give a signal shout/ call/ cry 2. appeal; va.--*byed* to make an appeal

འབོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚིག་གྲུབ /pööcee tshiqtuu/ interjectional sentence

འབོད་དབྱངས /pööyaàn/ shouting, hailing; va.--*sgrog* to shout, to hail

འབོད་ཚིག /püütsii/ 1. slogan; va. --*sgrog;* --*'don* to shout slogans 2. interjection

འབོད་ལན་སློག /pööleen lΩΩ/ va. to respond to a call/ appeal

འབོད་སློང་བྱེད /pööloòn cheè/ va. to arouse, to wake up, to stimulate

འབོམ /pom/ bomb; va.--*dbyugs;* --*rgyag;* --*'phen* to drop bombs, to bomb

འབོམ་རྒྱག་གནམ་གྲུ /pomkaà nəmtu/ bomber (plane)

འབོམ་འབེ /ch./ c. Bombay

འབོམ་བྷེ /ch./ sm. *'bom 'be*

འབོར /pΩr; pΩΩ/ quantity, amount, number ¶ *bod rigs 'bor chen po rgya gar nang 'byor yod pa red A large number of Tibetans have come to India.*

འབོར : p. བོར /--/ va. to throw, to fling

འབོར་གྲངས /pΩΩtaàn/ sm. *'bor*

འབོར་ཆེ /pΩrce/ sm. *'bor chen*

འབོར་ཆེ་ཆུང /pΩΩ chicuun/ quantity, amount, number

འབོར་ཆེན /pΩrceen/ large quantity/ amount/ number

འབོར་བསྡོམས /pΩrtom/ total quantity/ amount/ number

འབོར་ཚད /pΩΩtsɛɛ/ quantity, amount, number

འབོར་ཤོབ /pΩršΩΩ/ boasting, bragging; va.--*shod* to boast, to brag

འབོར་ཤོབ་ཚ་པོ /--tshapo/ boastful

འབོལ /pöö/ 1. sm. *'bol gtan* 2. adj. comp. of *'bol po*

འབོལ་གདན /pöötɛɛn/ cushion, mattress

འབོལ་པོ /pööpo/ soft, pliable

འབོས /pöö/ p. of *'bo*

འབྱང /caàn/ f. of *'byongs*

འབྱང : p. བྱང /--/ sm. *'byong*

འབྱམ : p. འབྱམས /cam/ sm. *khyab*

འབྱམས་ /--/ p. of *'byam*

འབྱམས་ཀླས་ /camlɛ̀ɛ/ sm. *mtha' yas pa*

འབྱར་ /caa/ 1. va. to stick on, to glue/ paste 2. va. to be friends with a person of power/ influence for protection and benefit

འབྱར་ཁུ་ /cəəqu/ mucus

འབྱར་པག་ /carpaà/ sm. *'byar rtsi*

འབྱར་རྩི་ /cərtsi/ adhesive, glue

འབྱར་ཚི་ /--/ sm. *'byar rtsi*

འབྱར་ཤུགས་ /cəršuù/ adhesiveness

འབྱར་ས་ /carsa/ 1. clay 2. person/ organization where one finds protection

འབྱི་ : p. ཕྱིས་ /ci/ va. to wipe, to erase 2. vi. to go/ grow bald

འབྱིང་ : p. བྱིང་ or འབྱིངས་ /ciŋ/ 1. vi. to sink, to be immersed in, to drown 2. vi. to lose consciousness, to faint 3. vi. to have a mental block

འབྱིངས་ /--/ p. of *'bying*

འབྱིད་ : p. ཕྱིད་ or བྱིད་ /cii/ 1. to be able to earn a living/ livlihood 2. vi. to slide, to glide

འབྱིད་ : p. ཕྱིས་ /--/ sm. *'byi*

འབྱིན་ : p. ཕྱུང་ /ciin/ va. to cast/ throw out, to cause to come out, to produce ¶ *dbugs 'byin to breathe out* ¶ *gnas nas 'byin to kick out , to fire from a job/ position*

འབྱིན་རྔུབ་ /ciinŋup/ respiration, breathing

འབྱུག་ : p. བྱུགས་ /cuù/ va. to apply, to put on ¶ *rma la sman byugs pa yin (I) put some medicine on the wound.*

འབྱུང་ : p. བྱུང་ /cuŋ/ vi. to come about, to come to be, to take place ¶ *'pho 'gyur sngar las che ba 'byung rgyur yid ches yod (We) believe that there will be changes greater than before.*

འབྱུང་རྐྱེན་ /cuŋkeen/ cause, that which produced an effect

འབྱུང་ཁུངས་ /cuŋquùn/ origin, source

འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་ཁྱིམ་ཚང་ /--qi khīm-tsaan/ family origin

འབྱུང་འགྱུར་ /cuŋkuu/ in the future, in times to come ¶ *'byung 'gyur gyi 'char gzhi future plans*

འབྱུང་འགྱུར་མི་རིང་བ་ /--miriìŋwə/ the near future

འབྱུང་གནས་ /cuŋnɛ̀ɛ/ place of origin, source

འབྱུང་བ་ /cuŋwə/ elements

འབྱུང་བ་བཞི་ /--ši/ the four elements (earth, water, air, fire), nature

འབྱུང་བའི་གནོད་འཚེ་ /cuŋwèè nöötse/ natural disaster

འབྱུང་རྩ་ /cuntsə/ sm. *'byung khungs*

འབྱུང་ཚད་ /cuntsee/ frequency

འབྱུང་ཚུལ་ /cuntsüü/ manner of origination, way something came about

འབྱུང་གཞི་ /cunsi/ source, origin

འབྱུང་གཞིར་རྟོག་ཞིབ་ /cunsir toqsip/ investiagtion of the origins/ sources

འབྱུང་བཞི་ /cunsi/ sm. *'byung ba bzhi*

འབྱུང་ཐབས་ /cuntəp/ way or means for something to come about, possibility of occurring

འབྱེ་ : p. བྱེ་ /che/ vi. to open, to come apart ¶ *sgo de rang bzhin gyis bye song The door opened by itself.*

འབྱེད་ : p. ཕྱེ་ , f. དབྱེ་ /cee/ 1. va. to open, to unlock, to uncover ¶ *mos sgo phye song She opened the door.* 2. va. to classify, to separate, to differentiate, to divide ¶ *kho tsho tshogs khag gsum la phye ba red (They) separated them into three groups.*

འབྱེད་སྡུས་ /chetüü/ classification and synthesis

འབྱེད་དཔྱད་ /checee/ classification and analysis

འབྱེར་ : p. བྱེར་ /cer/ 1. va. to escape, to flee 2. vi. to disperse, to scatter

འབྱོ་ : p. བྱོས་ /cho/ va. to throw/ pour out water or other liquids

འབྱོག་ : p. འབྱོགས་ /cɔɔ/ sm. *ldag*

འབྱོགས་ /--/ p. of *'byog*

འབྱོང་ : p. བྱང་ /con/ 1. vi. to be well-versed, to master, to be skilled ¶ *lag shes de tshor lam seng 'byong khag po red It is hard to master those crafts at once.* 2. vi. to be cleansed/ purified

འབྱོན་ : p. བྱོན་ /cöön/ sm. *phebs*

འབྱོན་ཐང་ /cöntaan/ abilities, capabilities

འབྱོར་ /cɔɔ/ 1. vi. to arrive/ come, to receive/ get ¶ *'babs tshugs su chu tshod bzhi par 'byor byung (We) arrived at the station at four o'clock.* ¶ *khong gi sa nas phyag bris kha shas 'byor 'dug (They) have received several letters from him.* 2. abbr. of *'byor ba*

འབྱོར་འཁོད་ /cɔrqöö/ sm. *'byor bsdad*

འབྱོར་ཆུང་གྲལ་རིམ་ /corcuun theerim/ petty-bourgeoisie class

འབྱོར་ཆེན་གྲལ་རིམ་ /corceen theerim/ big bourgeoisie class

འབྱོར་ཐོ་ /cɔɔto/ signing or registering arrival, attendance; va.--*'god; --rgyag* to sign/ report one's arrival, to take attendance

འབྱོར་ཐོན་ /cɔɔtöön/ arrival and departure

འབྱོར་ལྡན་ /conteen/ wealthy, rich

འབྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་ /--theerim/

bourgeoisie, bourgeois

འབྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གྱི་ཁྲིམས་དབང་ /--ṭhimwaan/ bourgeois rights

འབྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གྱི་ལྟ་ཚུལ་ /--qi tətsüü/ bourgeois view

འབྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གྱི་དམངས་གཙོ་ /--qi mantso/ bourgeois democrats/ democracy ¶ *'byor ldan gral rim gyi dmangs gtso'i gsar brje bourgeois democratic revolution*

འབྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གྱི་ལངས་ཕྱོགས་ /--qi lancΩΩ/ bourgeois standpoint/ position

འབྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གྱི་གསར་བརྗེ་ /--qi sarce/ bourgeois revolution

འབྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གྱི་བསམ་པ་ /--qi sampa/ bourgeois ideology/ ideas/ thoughts

འབྱོར་བསྡད་ /cΩΩteè/ attendance (lit. arrived and staying) ¶ *'byor ldan mkhan those attending (some event etc.)*

འབྱོར་ནད་ /cΩΩnεὲ/ infectious/ contagious disease

འབྱོར་ཞུགས་ /cΩΩcaà/ calling on or reporting in to persons in authority after one's arrival

འབྱོར་པ་ /cΩrpa/ wealth, riches

འབྱོར་འབྲིང་གྲལ་རིམ་ /cȍnṭiin ṭhèè-rim/ the middle bourgeoisie, the middle class

འབྱོར་མེད་ /cΩrmeè/ poor

འབྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་ /--thèèrim/ the proletariat, the proletarian class

འབྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་རིང་ལུགས་ /--qi kèècii rinluù/ proletarian internationalism

འབྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱི་སྲིད་དབང་སྒེར་འཛིན་ /--qi siwaan qintsiin/ dictatorship of the proleteriat

འབྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱི་བསམ་པ་ /--qi sampa/ proletarian thought/ ideology

འབྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱི་གསར་བརྗེ་ /--qi sarce/ proletarian revolution

འབྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་ཕྱེད་ཙམ་ /--chèè-tsam/ semi-proletariat

འབྱོར་མེད་པ་ /cΩrmeèpa/ proletarian

འབྱོར་དམན་ /cΩΩmεεn/ poor, deprived

འབྱོར་འཛིན་ /cȍontsiin/ receipt

འབྱོར་ལན་ /cΩΩlεεn/ reply, answer

འབྱོར་ཤེད་ཅན་ /cΩΩšeecεεn/ financial magnate, plutocrat

འབྱོལ་ : p. བྱོལ་ /chöö/ va. to avoid, to step aside, to give way to, to escape from

འབྲང་ /ṭan; paàn/ line (of people or things), queue; va.--*sgrig* to line up, to make a line, to put in lines

འབྲང་ : p. འབྲངས་ /ṭan/ va. to follow (after),

to go (after) ¶ *lam rgyus kyi rjes su 'brangs pa red (They) followed the guide.*

འབྲངས་ /--/ p. of *'brang*

འབྲད་ : p. བྲད་ /ṭhɛ̀ɛ/ va. to scatch, to scrape, to rub off

འབྲབ་ : p. བྲབས་ or བྲབ་ /ṭəp/ 1. va. to cast/ throw/ scatter (usu. in religious ceremonies) 2. va. to grab/ seize

འབྲལ་ : p. བྲལ་ /ṭhɛɛ/ 1. vi. to be separated, to be cut off/ disconnected from, to come to be apart 2. vi. to be without, to be devoid of

འབྲལ་བྲབས་མེད་པ་ /ṭhèèṭəp meepa/ sm. *'bral med*

འབྲལ་མེད་ /ṭhɛɛmeè/ inseparable ¶ *mdza' grogs 'bral med inseparable friends*

འབྲས་ /ṭɛ̀ɛ/ 1. rice ¶ *'bras zhing rice field* 2. result, outcome, fruit (usu. vb. + --) ¶ *slob sbyong byas 'bras the result of studying*

འབྲས་ཁུ་ /ṭèèqu/ water in which rice has been boiled

འབྲས་བགྲུའི་འཕྲུལ་འཁོར་ /ṭèètüü thüüqöö/ grain hulling machine

འབྲས་བགྲུད་འཕྲུལ་འཁོར་ /ṭèètüü thüüqöö/ sm. *'bras bgru'i 'phrul 'khor*

འབྲས་ངན་ /ṭɛɛŋɛɛn/ evil result/ effect/ outcome

འབྲས་བརྔོས་ /ṭɛɛnŋöö/ 1. puffed/ popped rice 2. fried rice

འབྲས་ལྗོངས་ /ṭencoòn/ Sikkim

འབྲས་ལྗོངས་ཆོས་རྒྱལ་ /--chöökɛɛ/ King of Sikkim

འབྲས་ཉག་ /ṭɛɛñaà/ rice kernal

འབྲས་ལྟང་ /ṭɛɛtaan/ skin bag for rice

འབྲས་ཐུག་ /ṭeetuù/ rice gruel/ porridge

འབྲས་ལྡན་ཤིང་ /ṭɛɛntɛɛn šiŋ/ fruit tree

འབྲས་རྡུང་འཕྲུལ་འཁོར་ /ṭèètuùn thüüqöö/ rice threshing machine

འབྲས་སྤྱི་བློན་ཆེན་ /ṭèèci lönceen/ the representative of the Indian government in Sikkim (known as the "Political Officer")

འབྲས་སྤུངས་ /ṭèèpuùn/ Drepung (monastery)

འབྲས་ཕྱེ་ /ṭɛɛce/ rice flour

འབྲས་བུ་ /ṭèèpu/ 1. fruit 2. result, outcome, effects

འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་ཤིང་ /--cɛnqi šiŋ/ fruit tree

འབྲས་བུ་གཡུར་དུ་ཟ་བ་ /--yürtu sawa/ id. great prospects (lit. ripe fruits falling to the ground)

འབྲས་འབུ་ /ṭèènpu/ rice borer

འབྲས་མེད་ /ṭɛɛmeè/ in vain, without result/ outcome

འབྲས་མོ་ལྗོངས་ /ṯɛɛmocoòn/ Sikkim

འབྲས་ཞིང་ /ṯèèšiin/ rice/ paddy field

འབྲས་བཟང་ /ṯɛɛsaàn/ good result/ outcome

འབྲས་ཡོས་ /ṯɛɛyöö/ popped/ roasted rice

འབྲས་ཤིང་ /ṯèèšiin/ fruit tree

འབྲས་ཤུན་པ་ཅན་ /ṯɛɛ̀ šümpəcɛɛn/ unhusked rice

འབྲས་སོག་ /ṯɛɛsòò/ rice straw, rice husks

འབྲས་སིལ་ /ṯèèsii/ ceremonial rice pudding (buttered rice with sugar and raisins)

འབྲི་ /ṯi/ female yak

འབྲི་ : p. བྲིས་ /--/ va. to write, to draw, to paint ¶ *khos deb gcig 'bri gi yod pa red He is writing a book.*

འབྲི་ : p. བྲི་ /--/ vi. to become less, to diminish, to decrease, to go down ¶ *rdzing bu'i chu bri 'dug The water in the pond has gone down.*

འབྲི་ཀློག་ /ṯiloò/ reading and writing

འབྲི་མཁན་ /ṯiñèèn/ writer, painter

འབྲི་ཆུ་ /ṯicu/ River Yangtse

འབྲི་ཆུའི་ཁུད་ /--kʉ̈ʉ̀/ The Yangtse Valley

འབྲི་སྟངས་ /ṯitaàn/ sm. *'bri lugs*

འབྲི་དེབ་ /ṯhitep/ notebook, writing pad

འབྲི་བ་གནང་ /ṯiwə naan/ h. of *'bri*

འབྲི་མར་ /ṯimaa/ yak butter

འབྲི་མོ་ /ṯimu/ female yak

འབྲི་སྨྱུག་ /ṯiñuù/ pen

འབྲི་རྩོམ་ /ṯhitsom/ writing, essay, composition

འབྲི་གཡག་ /ṯiyaà/ yaks (female and male)

འབྲི་ལུགས་ /ṯiluù/ style of writing

འབྲི་ཤིག་ /ṯišiqə/ bedbug

འབྲིང་ /ṯiŋ; ṯiin/ middle

འབྲིང་གྲས་ /ṯiŋṯèè/ intermediate, middle, medium (quality or size)

འབྲིང་འཕེན་འཕུར་མདའ་ /ṯiŋpèèn phuntə/ intermediate range missile

འབྲིང་འཕེན་མེ་ཤུགས་འཕུར་མདའ་ /--mešuu phuntə/ medium range rocket

འབྲིང་བ་ /ṯiŋwə; ṯiŋə/ intermediate, medium, middle ¶ *slob grwa 'bring ba middle school*

འབྲིང་འོག་མ་ /ṯiŋ wòqma/ lower middle ¶ *zhing 'bring 'og ma lower middle peasants*

འབྲིང་རིམ་ /ṯiŋrim/ sm. *'bring gras*

འབྲིང་རིམ་སློབ་གྲྭ་ /--lapṯa/ secondary school, middle school

འབྲིང་རིམ་སློབ་གསོ་ /--lopso/ secondary education

འཕྲིད་ : p. ཕྲིད་ /thii/ va. to deceive, to delude

འབྲིད་ : p. བྲིས་ f. དབྲི་ /ṭii/ va. to cut/ take away a small portion/ amount ¶ *gla phogs nas brgya cha kha shas sman bcos la 'brid kyi yod pa red (They) take off a few percent of the salaries for medical care.*

འབྲིམ་ : p. བྲིམས་ /ṭim/ va. to distribute, to hand out

འབྲུ་ /ṭu/ 1. grains, barley 2. letter ¶ *yig 'bru re re bzhin letter by letter*

འབྲུ་ : p. བྲུས་ /ṭu/ va. to dig out, to carve, to chisel ¶ *khron pa 'bru nas digging a well*

འབྲུ་ཁང་ /ṭuqaan/ granary

འབྲུ་ཁྲལ་ /ṭuṭèè/ grain/ barley tax

འབྲུ་དང་ /ṭutaan/ type of Tibetan tea

འབྲུ་ལྡན་སྙིང་བལ་ /ṭutèèn sinpèè/ raw/ unginned cotton

འབྲུ་སྣ་ /ṭunə/ kinds of grains

འབྲུ་ལྔ་ /--ŋa/ the five grains: barley, rice, wheat, pea, millet

འབྲུ་འཕྱར་འཕྲུལ་འཁོར་ /ṭucaa thüüqöö/ grain/ barley winnowing machine

འབྲུ་འབབ་ /ṭunpəp/ grain/ barley yield

འབྲུ་མཛོད་ /ṭuntsöö/ sm. *'bru khang*

འབྲུ་འཛིན་ /ṭuntsiin/ food coupon

འབྲུ་རིགས་ /ṭurii/ grains

འབྲུ་རིགས་ཕང་མཛོད་ /--phantsöö/ sm. *'bru khang*

འབྲུ་ལེན་འཕྲུལ་འཁོར་ /thuleen ṭhüüqöö/ threshing machine

འབྲུ་ཤ་གང་ /thuṣə qhaan/ vi. to be full bodied (of grains)

འབྲུ་ལྷག་ /ṭulaa/ reserve/ surplus of grain/ barley

འབྲུག་ /ṭuu/ 1. dragon 2. Bhutan

འབྲུག་སྐད་ /ṭüüqèè/ 1. thunder; vi. --*rgyag* va. to thunder 2. Bhutanese (language)

འབྲུག་མགོ་སྦྲུལ་མཇུག་ /ṭuunqu ṭüüncuu/ id. great at the beginning and poor at the end, great start but no endurance (lit. a dragons head with the tail of a snake)

འབྲུག་རྒྱལ་ /ṭuqkèè/ The King of Bhutan

འབྲུག་རྒྱལ་རྒྱུ་འཁོར་ /--qüqöö/ the royal family of Bhutan

འབྲུག་རྒྱལ་མངའ་བདག་མཆོག་ /--ŋataa chöö/ title of the King of Bhutan

འབྲུག་རྒྱལ་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་ /--ŋataa rempoche/ title of the King of Bhutan

འབྲུག་སྒྲ་ /ṭuqṭə/ thunder; vi.--*ldir*; --*sgrog* to thunder

འབྲུག་པ་ /ṭuqpə/ Bhutanese (person) ¶ *'brug pa'i dmag mi Bhutanese soldier*

འབྲུག་མི་ /ṭuqmi/ Bhutanese

འབྲུག་གཞུང་ /ṭuqšuŋ/ the government of Bhutan

འབྲུག་ཡུལ་ /ṭuqyüü/ Bhutan

འབྲུག་ལོ་ /ṭuqlo/ the year of Dragon

འབྲུད་ /ṭüü/ sm. *'bru*

འབྲུབ་ : p. བྲུབས་ /ṭup/ vi. to flood, to overflow

འབྲུབ་ཆུ་ /ṭupcu/ floods, flood water

འབྲུབ་ཆུ་འགོག་ /--qɔ̀ɔ/ va. to prevent floods

འབྲུམ་ /ṭum/ smallpox

འབྲུམ་ཐོར་ /ṭumtöö/ pimple

འབྲུམ་བུ་ /ṭumpu/ smallpox

འབྲུམ་ཞལ་ /ṭumšuu/ pock-marks

འབྲུལ་ : P. བྲུལ་ /ṭüü/ vi. to fall (fruits, leaves, etc. off trees), to come off, to come out (teeth) ¶ *ston dus shing lo rnams 'brul ba'i skabs in the autumn when the leaves are falling*

འབྲེག་ : p. བྲེགས་ /ṭeq/ va. to cut, to shave off, to shear ¶ *skra dang kha spu rnams gtsang ma bregs 'dug He has completely shaved off his hair and moustache.* ¶ *bal 'breg pa'i dus la slebs pa red The shearing time has come.*

འབྲེག་ཆས་ /ṭeqcɛ̀ɛ/ shaving kit/ materials

འབྲེང་ལྕག་ /ṭencaà/ leather whip

འབྲེང་ཐག་ /ṭentaà/ sm. *'breng pa*

འབྲེང་པ་ /ṭenpa; ṭaŋpa/ leather or hide strap

འབྲེལ་ /ṭee/ 1. vi. to be connected/ joined, to be linked ¶ *sa gnas de rnams gcig la gcig 'brel gyis yod Those regions are connected to each other.* 2. along with, together with, at the same time (*dang*+--) ¶ *gzigs skor dang 'brel las khungs khag gi dpon rigs mjal 'phrad gnang gi yod pa red (He) will go for a tour (of the place) and at the same time (he) will meet the heads of the departments.*

འབྲེལ་ཆགས་ /ṭee chāa/ vi. to become joined, to continue one after the other

འབྲེལ་ཆགས་པའི་རང་བཞིན་ /--pɛɛ rəŋšiin/ continuous, linked, joined

འབྲེལ་བརྗོད་ /ṭeecöö/ comment, commentary; va.--*byed* to comment on

འབྲེལ་གཏུག་ /ṭeetuù/ contact, communication, liason; va.--*byed* to get into touch, to contact

འབྲེལ་ཐག་ /ṭeetaà/ relations, connections, associations, links, contacts; va.--*gcod* to break or cut off relations/ contact/ connections

འབྲིལ་གཏུག་ /ṭiituù/ sm. *'brel gtug*

འབྲིལ་མཐུད་ /ṭiithüü/ sm. *'brel thag*

འབྲེལ་འདྲིས་ /tentii/ sm. *'brel thag*

འབྲེལ་བ་ /tewaa/ relationship, connection, link, tie ¶ *khos bris pa'i deb gnyis po de'i dbar 'brel ba ga re yod pa red What is the relationship between the two books he wrote?* va.--*byed* to have connections/ relations/ links, to associate with

འབྲེལ་བ་སྤོ་ /--po/ va. to change/ alter a relationship

འབྲེལ་བ་འཛུགས་ /--tsuù/ va. to establish relations

འབྲེལ་མེད་ /teemeè/ unrelated, unconnected

འབྲེལ་དམག་ /teemaà/ allied troops/ soldiers

འབྲེལ་ཚུལ་ /teetsüü/ sm. *'brel ba*

འབྲེལ་ཚོགས་ /teetsΩΩ/ federation

འབྲེལ་མཚམས་ /teentsam/ junction, place/ stop where two things meet, border line

འབྲེལ་མཚུངས་ /teentsuun/ related ¶ *gnad don de dang 'brel mtshung gi dri ba a question related to that issue*

འབྲེལ་ཡོད་ /teeyöö/ related, concerned, connected ¶ *'brel yod las khungs the concerned offices*

འབྲེལ་ཡོད་སྡེ་ཁག་ /--teqaà/ concerned/ related offices

འབྲེལ་ཡོད་ཚན་ཁག་ /--tshēnqaà/ concerned/ related departments

འབྲེལ་ལམ་ /teelam/ sm. *'brel ba*

འབྲོག་ /tΩΩ/ abbr. of *'brog pa*

འབྲོག་ཁུལ་ /tooqüü/ pastoral area/ region

འབྲོག་ཐང་ /tΩqtaan/ pasture land

འབྲོག་དུད་ /tΩqtüù/ nomad family

འབྲོག་བདག་ /tΩqtaà/ livestock owner

འབྲོག་པ་ /tΩqpa/ herdsman, nomad

འབྲོག་མོ་ /tonmo/ female nomad

འབྲོག་ར་ /tΩqra/ camping site of nomads

འབྲོག་ལས་ /tΩqlεε/ dairy work, pastoral / herding work

འབྲོག་ལས་ཁང་ /--qhaan/ dairy plant

འབྲོག་ས་ /tΩqsa/ sm. *'brog khul*

འབྲོང་ /toon/ wild yak

འབྲོས་ : p. བྲོས་ /thöö/ va. to escape, to run away, to flee ¶ *btson khang nas bros pa red (They) escaped from the prison.*

རྦ་ /pa/ sm. *rba rlabs*

རྦ་ཀློང་ /paloon/ sm. *rba rlabs*

རྦ་རླབས་ /pələp/ wave (of water); vi.--*'phyur* to rise/ surge/ swell up (of waves)

རྦ་རླབས་ལང་ལོང་དུ་འཕྱུར་ /--lanloontu chūr/ vi. to rise/ surge/ swell up (of waves)

རྦད་ /pεε/ 1. p. of *rbod* 2. sm. *rbad de*

རྦད་མགོ་ /pɛnqo/ bangs, fringe (hair)

རྦད་བཅད་ /pɛɛcɛ̀/ absolutely determined, resolutely

རྦད་དེ་ /pɛte/ absolutely, completely, entirely ¶ *rbad de khas ma blang ba red* (They) completely denied it.

རྦད་དེ་ཁ་ལ་ /--qhāla/ sm. *rbad de*

རྦད་རྦོད་ /pɛɛpöö/ thick, dense

རྦོད་ : p. རྦད་ /pöö/ va. to sic (dogs), to turn loose on

རྦབ་ /pəp/ vi. to roll/ tumble down

རྦབ་སྒྲིལ་ /pəptii, pərii/ rolling/ tumbling

རྦབ་ཆུ་ /pəpcu/ waterfall

རྦབ་རྡོ་ /pəpto/ rolling stone

ལྦ་བ་ /pawaa; paa/ goiter

ལྦུ་བ་ /puwəə; pöö/ bubble, foam, froth

སྦ་ /pa/ cane (kind of wood)

སྦ་ : p. སྦས་ /--/ va. to conceal, to hide, to cover up, to bury ¶ *khos dngul de gdan gyi 'og la sbas pa red He hid the money under the mattress.*

སྦ་སྐུང་ /pəquùn/ concealing/ hiding; va.--*byed* to conceal, to hide

སྦ་ཁུག་ /pəquù/ purse

སྦ་འཁར་ /paqaa/ cane, walking stick

སྦ་འགེབས་ /panqep/ sm. *srung 'gebs*

སྦ་སྐུག་ /pəkuù/ sm. *sba 'khar*

སྦ་ལྕག་ /pacaà/ whip (made of cane)

སྦ་ར་ཙིལ་ /para tsil/ Brazil

སྦ་གསང་ /pasaan/ sm. *sba skung*

སྦ་གསང་མེད་པ་ /pasaàn meèpa/ candid, frank

སྦག་ /paà/ mah jongg; va.--*rgyag* to play *mah jongg*

སྦག་ : p. སྦགས་ /paà/ va. to stain, to soil, to pollute

སྦག་ཁག་ /paqaà/ brick of tea

སྦག་ལྕོག་ /paqcöö/ table for *mah jongg*

སྦག་པ་ /paqpa/ gambler, *mah jongg* player

སྦག་སྦག་ /paqpaà/ 1. motorcycle 2. machine gun

སྦག་སྦེག་ /ch./ expert, crack

སྦགས་ /paà/ p. of *sbag*

སྦང་ /pan/ f. of *sbong*

སྦང་གླུམ་ /panlum; pəənluun/ fermented grain used in brewing beer/ wine

སྦང་མ་ /panma/ leftover grain after wine/ beer has been made

སྦངས་ /paàn/ 1. dung (of horses and mules) ¶ *rta sbang horse dung* 2. p. of *sbong*

སྦངས་ཕུང་ /pənpun/ dung hill

སྦམ་ : p. སྦམས་ /pam/ va. to collect/ gather together

སྦམས་ /--/ p. of *sbam* and *sbom*

སྦོའ་ཙ་ལི་ཡ་ /ch./ Bulgaria

སྦར་ /pa̲r/ sm. *spar*

/pa̲rqaan/ handful

/pa̲rma/ Burma

སྦར་མོ་ /pa̲rmo/ palm (of hand)

སྦར་ཤད་རྒྱག་ /pa̲ršeè ka̲à/ va. to scrach

སྦལ་པ་ /pɛ̲ɛ̲pa; pɛ̲ɛ̲paàn/ frog

སྦལ་པོ་ /pɛ̲ɛ̲po/ sm. *'bel po*

སྦས་ /pɛ̲è/ p. of *sba*

སྦས་སྐུང་ /pe̲e̲quùn/ sm. *sbas skung*

སྦས་ཤུགས་ /pɛ̲ɛ̲šuù/ potential; va. --*'don* to uncover/ expose/ bring forth potential

སྦས་གསང་ /pɛ̲ɛ̲saàn/ sm. *sba gsang*

སྦི་ཏི་ /pīti/ 1. ch. fuse, spark-plug 2. Spiti region

སྦིད་པ་ /pi̲i̲pə/ sm. *sbud pa*

སྦིར་ /pi̲r/ vi. to be/ get numb

སྦིར་སྨན་ /pi̲rmɛɛn/ anesthesia

སྦུ་གུ་ /pu̲qu/ 1. hollow, cavity 2. tube 3. bushings ¶ *glog chod sbu gu insulating bushings*

སྦུ་ལྷན་ /pu̲lhɛɛn/ plane (carpenter's); va.--*rgyag* to plane

སྦུག་ /pu̲ù/ the interior/ inner part

སྦུག་ཆལ་ /pu̲qcėė; pu̲cɛɛn/ cymbals

སྦུག་འཇོག་ /pu̲qcȯò/ depositing, storing ¶ *dngul khang gi sbug 'jog bank deposit*

སྦུག་སྟོང་ /pu̲qtoon/ 1. vacuum 2. hollow

སྦུག་དམ་ /pu̲qtam/ the seal of the Dalai Lama's office

སྦུག་དོག་པོ་ /pu̲ù thɷ̲qo/ narrow

སྦུག་རྩན་ /pu̲qʈėėn/ capillaries

སྦུད་ལྷན་ཐབ་ཀ་ /pʉ̲ntėėn thə̄pqə/ blast furnace

སྦུད་པ་ /pʉ̲ʉ̲pə; pi̲i̲pə/ bellows, blowers; va.--*'bud*; --*rgyag* to blow/ use bellows

སྦུད་སྦུད་ /pʉ̲ʉ̲pʉʉ̀; pi̲qpiì/ sm. *sbud tsam*

སྦུད་ཙམ་ /pʉ̲ʉ̀tsam; pi̲tsə/ short, small ¶ *bde po yin zer ba yi ge sbud tsam zhig gtong rogs Please send a short letter saying that (you) are well.* ¶ *dus tshod sbud tsam zhig ring for a short time*

སྦུན་པ་ /pʉ̲npə/ husk of grain

སྦུབ་ : p. སྦུབས་ /pu̲p/ va. to turn over/ upside down (usu. *kha*+--) ¶ *snod snod chas kha spubs song (He) turned the pot upside down.*

སྦུབ་ཆལ་ /pu̲pcɛɛ/ sm. *sbug chal*

སྦུབས་ /pu̲p/ 1. sm. *sbug* 2. p. of *sbub*

སྦུབས་སྟོང་ /pu̲ptoŋ; pu̲qtoon/ hollow

སྦུབས་ཡུར་ /pu̲pyuu/ underground/ covered irrigation canal

སྦུབས་ཤུབས་ /pupšuu/ shell of insects

སྦུར་མ་ /purmə/ chaff, husks

སྦེ་ /pe/ sm. *sbe ga*

སྦེ་ཀ་ /peqa/ wrestling; va.--*'chang* to wrestle

སྦེད་ : p. སྦས་ /pee; pɛɛ/ sm. *sba*

སྦོ་ /po/ 1. side of the body ¶ *sbo nyal rgyal to lie on one's side* 2. belly

སྦོ་ : p. སྦོས་ /--/ vi. to swell up, to get inflated/ distended

སྦོ་སྙེ་རྒྱག་ /poñe kaa/ va. to sit with elbows resting on something (usu. on a table)

སྦོ་གཞིགས་ /pošɪɪ/ sm. *sbo*

སྦོང་ : p. སྦངས་ f. སྦང་ imp. སྦོངས་ /pon/ va. to soak, to wet

སྦོངས་ /--/ imp. of *sbong*

སྦོམ་ /pom/ adj. comp. of *sbom po*

སྦོམ་ : p. སྦོམས་ /--/ sm. *sdom*

སྦོམ་པོ་ /pompo/ 1. think (in circumference), broad, large, bulky ¶ *thag pa sbom po thick rope* 2. low (voice) ¶ *skad sbom po a low/ deep voice*

སྦོམ་ཕྲ་ /pomṭa/ thickness

སྦོམ་སྦེ་ /pompee/ c. Bombay

སྦོམ་ཚིག་ /pumtsii/ abstract

སྦོམ་ལོས་ /pomlöö/ thickness

སྦོར་ /pɔr/ va. to light, to kindle

སྦོས་ /pöö/ vi. to swell up, to become inflated

སྦྱག་ /caa/ vi. to lose weight (usu. *sha*+--)

སྦྱག་མ་ /caama/ shovel

སྦྱང་ /caan/ f. of *sbyong*

སྦྱངས་ /--/ p. of *sbyong*

སྦྱངས་གོམས་ /canqom/ sm. *sbyangs stobs*

སྦྱངས་སྟོབས་ /cantop/ learning ability/ skill

སྦྱངས་པ་ /canpa/ knowledge ¶ *phyi rgyal skad yig la sbyangs pa che ba zhig red He has great knowledge of foreign languages.*

སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་ /canpɛɛ yönteen/ learned knowledge (as opposed to innate knowledge)

སྦྱངས་འབྲས་ /canṭɛɛ/ the result/ fruit of one's studies

སྦྱངས་བརྩོན་ /cantsöön/ diligent in studies; va.--*byed* to apply oneself in studies, to study diligently

སྦྱངས་སོན་ /cansöön/ skilled, experienced

སྦྱར་ /caa/ p. and f. of *sbyor*

སྦྱར་འགྲེམས་ཚགས་པར་ /caatem tshaqpaa/ poster newspaper

སྦྱར་མཐུད་ /cərtüü/ joining/ sticking together; va.--*byed*

to join/ stick together

སྦྱར་ཚིག /cərtsii/ sm. *sbyar yig*

སྦྱར་ཡིག /cəəyii/ poster ¶ *ngo rgol gyi sbyar yig* *protest poster*

སྦྱིན་ : p. བྱིན་ /ciin/ va. to give ¶ *kho la gos gsar byin pa red* *(They) gave him new clothes*.

སྦྱིན་བདག /cintaa/ 1. patron, donor ¶ *slob grwa'i sbyin bdag rnams* *the patron of the school* 2. master, boss, employer ¶ *sbyin bdag dang g.yog po* *master and servant*

སྦྱིན་པ /cimpə/ charity, alms; va.--*gtong* to give charity/ alms, to give (food, money, etc.) to the needy

སྦྱིན་སྲེག /cinseq/ offerings which are burned

སྦྱོང་ : p. སྦྱངས་ f. སྦྱང་ imp. སྦྱོངས་ /con; caan/ 1. va. to practice, to study, to undergo training ¶ *mos zhabs bro sbyangs pa red* *She practiced dancing*. 2. va. to clean, to wash off

སྦྱོང་བརྡར་ /contaa/ training, practicing; va.--*byed* to train/ practice ¶ *kha sa'i slob mtshan rnams de ring sbyong brdar byed pa red* *(They) practiced yesterday's lesson today*. va.--*sprod* to give training ¶ *kho tshor rkang rtsed po lo'i sbyong brdar sprad pa red* *(They) gave them soccer training*.

སྦྱོང་བརྡར་འཛིན་གྲྭ /--tsintə/ training class

སྦྱོངས་ /coon/ imp. of *sbyong*

སྦྱོར་ : p. སྦྱར་ /cΩΩ/ 1. va. to attach, to stick, to affix, to paste on, to put up ¶ *yig lkogs thog kri si sbyar pa yin* *(I) stuck the stamps on the envelope*. 2. va. to compound, to mix ¶ *rdza rigs de sbyor stangs mang po yod pa red* *There are several ways to mix that chemical*. 3. va. to compose ¶ *tshig bcad 'di dag bkra shis kyis sbyar ba red* *Tashi composed these verses*.

སྦྱོར་ཀློག /cΩΩlΩΩ/ saying a word by spelling it out: va.--*rgyag* to say a word in the above manner

སྦྱོར་བཀོད /cΩΩqöö/ entry, registration, marking down; va. --*byed* to make an entry, to register, to mark down

སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ /cΩΩŋöö ceesum/ the three stages of any action: preparation, doing and outcome

སྦྱོར་འཛུགས /cΩΩcaa/ trust fund; va.--*byed* to create a trust fund

སྦྱོར་སྡེབ /cΩΩtep/ sexual intercourse

སྦྱོར་བ /cΩΩwaa/ combining/ preparing different things to make one entity ¶ *zas kyi sbyor ba* *preparing food*

སྦྱོར་ཚིག /cΩΩtsii/ preposition

སྦྱོར་ཞུགས /cΩŝuu/ candidate (e.g. for party membership)

སྦྱོར་ཞུགས་དུས་ཚོད /--thütsüü/ the period of candidacy

སྦྲོར་ལུད་ /cȯrlüü/ fertilizer

སྦྲ་ /ṭa/ 1. thick material woven from yak hair 2. sm. *sbra gur*

སྦྲ་གུར་ /ṭəquu; pəquu/ yak hair tent

སྦྲག་ : p. སྦྲགས་ /ṭaà/ 1. va. to bunch together, to put all together ¶ *tshogs khag gcig tu sbrags pa red (They) put them all together in one group.* 2. (--+*dang*) together with, along with ¶ *gnang skyes dang sbrags phyag bris zhig gnang 'dug (He) has sent a letter along with the present. (h)* 3. post, mail

སྦྲག་ཤོག་ /ṭaaqöö/ stamped envelope, post card

སྦྲག་ཁང་ /ṭaaqaan/ post office

སྦྲག་གླ་ /ṭaqla/ postage (fee)

སྦྲག་ཏར་ /ṭaqtaa/ post and telegraph ¶ *sbrag tar khang post and telegraph office*

སྦྲག་རྟགས་ /ṭaqtaà/ postage stamp

སྦྲག་ཐོག་ /ṭaqtöö/ by post/ mail; va. --*skur;* --*gtong* to send by post/ mail

སྦྲག་ཐོག་བསྐུར་བྱ་ /--quucə/ things to be mailed

སྦྲག་དམ་ /ṭaqtam/ postmark

སྦྲག་བང་ /ṭaqpaan/ mailman

སྦྲག་འཛིན་ /ṭəqtsiin/ postage stamp

སྦྲགས་ /ṭaà/ 1. p. of *sbrag,* 1 2. sm. *sbrag,* 2 *and* 3

སྦྲགས་ཏར་ /ṭaqtaa/ sm. *sbrag tar*

སྦྲགས་གླ་ /ṭaqla/ sm. *sbrag gla*

སྦྲགས་མ་ /ṭaqma/ pitchfork

སྦྲང་ /ṭaan/ 1. sm. *sbrang bu* 2. sm. *sbrang rtsi*

སྦྲང་སྐད་ /ṭanqɛɛ̀/ humming, buzzing (usu. of flies, bees, etc.)

སྦྲང་སྐྱབས་ /ṭənkəp/ protective devices used against flies/ insects

སྦྲང་ཆང་ /ṭancaan/ liquor derived from honey

སྦྲང་ཆར་ /ṭancaa/ light rain, drizzle

སྦྲང་སྙིགས་ /ṭənñii/ beeswax

སྦྲང་ནག་ /ṭannaà/ fly (insect)

སྦྲང་བུ་ /ṭənpu; pənqu/ house fly, bee

སྦྲང་མ་ /ṭanma/ sm. *sbrang bu*

སྦྲང་རྩི་ /ṭəntsi/ honey

སྦྲང་ཚང་ /ṭantsaan/ beehive

སྦྲང་གསོད་ལས་འགུལ་ /ṭansöö lenqüü/ fly eradication campaign

སྦྲེད་ /ṭɛɛ/ sm. *'bred*

སྦྲེན་ /ṭeen/ p. of *sbron*

སྦྲམ་ /ṭam/ largeness, bulk

སྦྲིད་ /ṭii/ 1. vi. to sneeze 2. vi. to become numb

སྦྲིད་པ་ /ṭiipə/ sneeze; vi.--*rgyag* to sneeze

སྦྲིད་པར་བྱེད་ /ṭiipar chee/ va. to anesthetize, to numb

སྦྲིད་སྨན་ /ṭiimeen/ anesthetics

སྦྲུ་ : p. སྦྲུས་ /ṭu/ va. to make/ knead dough

སྦྲུམ་མ་ /ṭhuma/ pregnant woman

སྦྲུམ་མ་སྨན་ཁང་ /--mɛnqaan/ maternity hospital

སྦྲུམ་སྲིང་ /ṭhumsiin/ embryo

སྦྲུམ་སྲིང་རིག་པ་ /--riqpə/ embryology

སྦྲུལ་ /ṭüü/ snake

སྦྲུལ་སྐོགས་ /ṭüüqΩΩ/ snake skin which has been shed

སྦྲུལ་ཉ་ /ṭüüña/ eel

སྦྲུལ་མདུད་སྦྲུལ་བཤིག་ /ṭüütüü ṭüüšii/ id. to undo what one has done (lit. to untie a knot one has tied)

སྦྲུལ་ལྤགས་ /ṭüüpaa/ snake skin

སྦྲུལ་ལོ་ /ṭüülu/ year of the snake

སྦྲུས་ /ṭüü/ p. of *sbru*

སྦྲེང་ : p. སྦྲེངས་ /ṭen/ 1. va. to line up, to stand in line, to queue 2. va. to shake 3. va. to play (an instrument)

སྦྲེང་ཟམ་ /ṭensam/ a rope pully bridge

སྦྲེངས་ /ṭen/ p. of *sbreng*

སྦྲེབ་ : p. སྦྲེབས་ /ṭep/ vi. to be hungry/ thirsty

སྦྲེབས་ /--/ p. of *sbreb*

སྦྲེལ་ /ṭee/ va. to join together, to link ¶ *kho tsho dang lag pa sbrel joining hands with them*

སྦྲེལ་ཚིག་ /ṭiitsii/ conjunction (gram.)

སྦྲེལ་ཟླ་ /ṭenta/ colleague, joint-official

སྦྲེལ་གཟེར་ /ṭeesee/ rivet; va.-- *rgyag* to rivet

སྦྲེས་ /ṭee/ 1. frozen, stiff 2. hungry, thirsty

སྦྲོགས་ /ṭΩΩ/ imp of *sbrag*

སྦྲོན་ /ṭöön/ sm. *'bod*

མ་ /ma/ 1. mother 2. the main one ¶ *lha sa'i slob grwa 'di ma slob red The school in Lhasa is the main school (i.e. it has branches elsewhere).* 3. principal ¶ *bu lon gyi ma skyed the principal and interest of the loan* 4. (ma+vb.) negative particle ¶ *khos ma byas pa red He didn't do it.* ¶ *'di deb ma red This isn't a book.* 5. (ma+vb.+par/bar) without the verbal action ¶ *slob grwar ma phyin par yi ge shes kyi ma red Without going to school you wont be literate.* 6. (ma+vb.+ka (bka') med; ma+vb.+mthu med; ma+vb.+rang+vb.; ma+vb.+thabs med) no choice but to do the verbal act ¶ *mi gzhan pa 'gro mkhan med stabs nga ma 'gro ka med byung Because no one else was going, I had no choice but to go.* 7. (ma+vb.+bar (du)) until the verbal action ¶ *bod la ma log bar du 'dir sdod kyi yin I'm going to stay here until I return to Tibet.* 8. below ¶ *ma gi (that) down there* ¶ *ma mchu lower lip* 9. a particle added to indicate feminine ¶ *bzo ma a female worker*

མ་ཀེ་ལིས་ཀོ /ch./ c. Morocco

མ་རྐང /maqaàn/ stock, share; va. --*'jog* to buy shares/ stocks, to become a shareholder/ stockholder ¶ *mnyam 'brel tshogs pa'i khongs ma rkang bzhag (p. of 'jog) pa yin I bought shares in the Cooperative Society.*

མ་རྐང་ཀུང་སི་ /--qūŋsi/ joint stock company, corporation

མ་རྐང་གི་སྐྱེད་ཀ་ /--qi kēēqa/ dividend

མ་རྐང་གི་ཐེབས་རྩ་ /--qi thēptsa/ stock fund, trust

མ་རྐང་འཇོག་ /--cɴ̩ɴ̀; --šaà/ see *ma rkang*

མ་རྐང་འཇོག་མཁན /--cɴ̩qñεεn; --šaañεεn/ shareholder, stockholder

མ་རྐང་མཉམ་འཛུས་ /--ñə̄mtüù/ partnership, joint ownership; va.--*byed* to (pool money or capital and) go into partnership

མ་རྐང་ཚད་ཡོད /--tshēyöö/ limited liability ¶ *ma rkang tshad yod khe las a limited liability enterprise*

མ་སྐྱེད་ /makeè/ principal and interest; va.--*mjal; --sprod* to return the principal and pay the interest (of debt)

མ་སྐྱེས་ /makeè/ unborn, primeval

མ་བསྐུལ་ /mə̄qüü/ without coercion or compulsion

མ་བསྐུལ་དང་བླངས་ /--thaŋlaàn/ sm. *ma bskul dang len*

མ་བསྐུལ་དང་ལེན་ /--thaŋlen/ one's own initiative, self-initiative, voluntary ¶ *gdong len ru mi rnams kyis ma bskul dang len gyis yo nan gyi grogs po rnams la rgyab skyor byed pa'i yi ge btang ba red The members of the Young Pioneers, on their own initiative, sent letters of support to their Vietnamese friends.* va.--*byed* to volunteer ¶ *chu log 'gog par yul mi tshang mas ma bskul dang blangs byas pa red All the people volunteered to fight the flood.*

མ་བསྐུལ་རང་མོས་ /--raŋmöö/ sm. *ma bskul dang len*

མ་ཁེ་སྒོར་/ch./ mark (German currency unit)

མ་ཁོངས་ /maqoǹ/ maternal side, matrilateral

མ་ཁོམ་པ་ /mhā qhōmpa/ without leisure/ relaxation, no time to do things

མ་མཁལ་ /maqɛɛ/ chin

མ་གི་ /məqi/ (that) down there ¶ *deb ma gi nga'i red That book down there is mine.*

མ་གིར་ /məqèè/ down there ¶ *ma gir nga'i deb yod pa red My book is down there.*

མ་གུས་པ་ /mə qüüpə/ disrespectful

མ་གྲོས་རང་མཐུན་ /matöö rəŋtüün/ an agreement without prior discussion or plan, a spontaneous agreement ¶ *ma gros rang mthun gyis kho'i bya spyod la skyon brjod byas pa red (They) criticized his behavior spontaneously.*

མ་མཀལ་ /maqɛɛ/ sm. *ma mkhal*

མ་རྒད་ /marqɛ̀ɛ̀/ emerald

མ་རྒན་ /maqɛɛn/ old woman/ mother

མ་རྒོལ་རང་ཞིར་ /maqöö raŋtΩΩ/ self-destruction, destruction without outside attack

མ་རྒྱུད་ /məküù/ maternal (descent) line

མ་སྒོ་ /maqo/ gate, main entrance

མ་ངེས་པ་ /ma ŋeèpa/ uncertain, not sure, indefinite ¶ *kho nam 'byor ma nges pa zhig yin gtsang because it is not certain when he is arriving*

མ་དངུལ་ /məŋüü/ capital, money, principal (as in loans); va.--*'jog* to invest money, to contribute capital

མ་དངུལ་འཁོར་རྒྱུག་ /--qhōrkuù/ capital turnover ¶ *lo re'i ma dngul 'khor rgyug gi grangs tshad the limit/ amount of annual capital turnover*

མ་དངུལ་འཇོག་སྒྲངས་ /--coqṭaàn/ total amount of investment

མ་མངོན་པ་ /mā ŋõnpa/ anything not outwardly visible or evident, covert, latent ¶ *ma mngon pa'i nus shugs a latent force, a hidden strength*

མ་བཅོས་ /macöö/ natural, not artificial, unprocessed, raw, crude ¶ *ma bcos rgyu cha raw materials* ¶ *ma bcos rdo snum crude oil* ¶ *ma bcos shing cha unprocessed timber*

མ་བཅོས་རྣམ་འགྱུར་ /--nə̄mkuu/ natural expression

མ་བྱང་ /macaŋ/ sm. *ma byang*

མ་ཆེན་ /maacen/ a cook

མ་མཆུ་ /məncu; mɛncu/ lower lip

མ་འཆམ་(ས་)པ་ /mhā chāmpa/ not get along, dislike, dissent, disagree ¶ *khong tsho nang log ma 'chams pas khag khag byed dgos byung ba red They had to separate since they didn't get along together.*

མ་འཆུས་པ་ /mhə cüüpə/ straight, not crooked/ twisted; honest ¶ *thig ma 'chus pa rgyab rogs Please draw straight lines.* ¶ *skad cha ma 'chus pa shod dgos You have to speak honestly.*

མ་ཉམས་པ་ /ma̲ ñampa/ undeteriorated, unimpaired ¶ *rgyal khab gyi dpal 'byor ma nyams par gnas yod pa red The nation's economy stands unimpaired.*

མ་ནི་ལ་ /ma̲ ñi̲la/ ć. Manila

མ་ཉིད་ /mə̲ñii/ sm. *ma thag*

མ་ཉུང་བ་ /ma̲ ñu̲ŋwa; mə̲ ñu̲ŋə/ sufficient, enough, not short ¶ *chang ma nyung ba zhig btsos pa red (They) made enough beer.*

མ་ཉེས་ཁག་གཡོགས་ /ma̲ñeè qhāyɷ̀ɷ/ wrongful/ unjust accusation/ blame; va.--*byed* to wrongfully/ unjustly accuse/ blame/ defame ¶ *btsan 'dzul myong mkhan la ma nyes khag g.yogs byed pa red (They) unjustly accused the ones who were invaded.*

མ་ཉེས་ནག་གཡོགས་ /--na̲qyɷ̀ɷ/ sm. *ma nyes khag g.yogs*

མ་ཏ་ /ch./ motor

མ་གཏོགས་ /mə̲ntòò/ (--+neg.+vb.) only, except for; unless ¶ *mi gsum ma gtogs mi 'dug There are only three people.* ¶ *khyed rang la lag 'khyer yod na ma gtogs phebs chog gi ma red Unless you have a pass (travel document) you are not allowed to go.*

མ་རྟ་ /ma̲ta/ mare

མ་བརྟགས་ཁྱུར་མེད་ /ma̲taà kūrmèè/ accepting or acting without investigation or thought ¶ *ma brtags khyur med kyis khrims bcod nor ba 'di btang pa red (They) passed this wrong sentence without adequately looking into the matter.*

མ་ལྟོས་པ་(ར་) /mā tȫöpa/ regardless of, notwithstanding, irrespective of ¶ *mi tshang mtho dman la ma ltos par regardless of the family's class (high or low)* ¶ *rgyu che chung la ma ltos pa regardless of wealth*

མ་བལྟོས་པ་(ར) /--/ sm. *ma ltos pa*

མ་ཐ་ན་ /ma̲ thāna/ sm. *ma mthar*

མ་ཐག་ /ma̲thaà/ (vb.+--) as soon as ¶ *lan 'byor ma thag yong ba yin (I) came as soon as the message arrived.*

མ་ཐག་པ་ /ma̲thaqpa/ (vb.+--) just (occurred) ¶ *'byor ma thag pa'i 'grul pa a traveller who just arrived* ¶ *bzos ma thag pa'i bag leb tsha po hot bread which has just been made*

མ་ཐོགས་པར་ /mhā thɷ̄qpar/ without touching, avoiding

མ་མཐའ་ /mā̃tha; mānta/ the minimum, the least ¶ *lo re'i ma dngul 'khor rgyug ma mtha' sgor chig 'bum tsam red The minimum annual capital turnover is about one hundred thousand dollars.*

མ་མཐར་ /māthar; māntar/ at least, at minimum ¶ *kho dbugs chad nas ma mthar skar ma bcu drug lhag tsam phyin tshar yod pa ra sprod byung It was confirmed that, at the least, over sixteen minutes passed since he stopped breathing.*

མ་མཐར་ཡང་ /māthar ya̲ŋ; mā̃ntaryaŋ/ even at the least ¶ *dpung dmag gsog 'jog byas pa'i grangs 'bor ni ma mthar yang sa ya brgal yod pa red The number of reserve troops, even at the least, would exceed one million.*

མ་དག་ཀུན་འཁྱམས་ /mataà kǖncəm/ something incorrect but widely used or practised

མ་དག་པ་ /ma taqpa/ incorrect ¶ *khos rgya nag gi skor ma dag pa mang po shod kyi 'dug He is saying a lot of incorrect things about China.*

མ་དད་པ་ /ma tɛ̀ɛpa/ without faith ¶ *sang rgyas la ma dad pa rnams la phyi pa zhes zer ba red (Those) who dont have faith in the Buddha are called "outsiders."*

མ་དེབ་ /matep/ the master copy, the main cashbook/ register

མ་གདན་ /matɛɛn/ foundation, basis

མ་བདག་ /mataà/ mother's lord ¶ *bu mo ma bdag yin Girls belong to their mother's lord.*

མ་བདག་བདག་བཟུང་ /mataà təqsuǜn/ keeping something that doesn't belong to you va.--*byed* to keep something that doesn't belong to you ¶ *ma bdag bdag bzung byed mkhan rgya mi dmar po the Red Chinese, the ones who keep what doesn't belong to them*

མ་འདྲིས་པ་ /mən ṭiipə/ unfamiliar, unacquainted ¶ *lam kha ma 'dris pa yin stabs because the road is unfamiliar*

མ་འདྲེས་པ་ /man ṭeèpa/ unmixed, pure, unadulterated

མ་ལྡང་བ་ /ma taŋwa; man tampa/ insufficient, deficient ¶ *khos ja ma ldang ba zhig bzos 'dug He hasn't made enough tea (lit. He has made insufficient tea.)*

མ་ནིང་ /mənin/ hermaphrodite, neuter, neutral

མ་ཎི་ /mani/ 1. the prayer: *o mani padme hum*; va.--*bgrang* to recite the prayer '*o mani padme hum*' 2. a prayer wheel; va.--*bskor* to turn (in prayer) a prayer wheel

མ་ཎི་འཁོར་ལོ་ /--qhɔ̄ɔ̄lo/ prayer wheel

མ་ཎི་ལག་བསྐོར་ /məni laaqɔɔ/ hand operated prayer wheel

མ་གནས་ /manɛɛ̀/ initial cost, production cost

མ་གནས་ཀྱི་རྩིས་ /--qi tsīi/ cost accounting

མ་གནས་གཅོག་ /--cɔ̄ɔ/ va. to reduce/ lower production costs

མ་དཔེ་ /mape/ original

མ་ཕམ་མཚོ་ /mhāpam tshō/ Lake Manasarowa

མ་ཕོག་པ་ /mhā phɔqpa/ not accidentally striking/ hitting/ hurting ¶ *skad cha mi la ma phogs pa gcig bshad dgos (You) must talk in a way that no one gets hurts.*

མ་ཕོད་པ་ /mhā phȫöpa/ unable to do

མ་ཕྱི་ /məci/ 1. prototype, sketch, draft, model, design 2. grandmother

མ་ཕྱོགས་ /macɔɔ/ below, down there

མ་བྱིན་ /məpiin/ liar, cheat; va. --*bshad* to lie, to cheat

མ་བུ་ /məpu/ mother and child

མ་བུན་ /məpǖn/ principal (in loan)

མ་བུན་གྱི་ཆ་ཤས་ /--qi chāśɛɛ̀/ an installment (of a loan)

མ་བུའི་བདེ་སྲུང་ /məpüü tisuŋ/ maternal and infant care

མ་བུའི་འཕྲོད་བསྟེན་ /--ṭhöten/ maternal and infant hygiene

མ་བྱང་ /macaŋ/ the game of majong; va.--*rgyag* to play majong

མ་བྱན་ /maceen/ sm. *ma chen*

མ་བྱུང་སྔོན་འགོག་ /məcuŋ ŋönqɒ̀/ preventive measures; va.--*byed* to prevent, to take preventive measures ¶ *zhing pa tshos dgun ka chu rag rgyab te ma byung sngon 'gog byed pa red The farmers built a dike in the winter as a preventive measure against floods.*

མ་འབྱར་ /macar; mãncaan/ baby, infant

མ་མ་ /mama/ sm. *ma tshab*

མ་མད་ /mamɛè/ mother and daughter

མ་མས་ /mamɛè/ sm. *ma mad*

མ་མིང་ /məmiŋ/ mother's name

མ་མེད་ /mameè/ 1. motherless ¶ *phrug gu ma med de the motherless child* 2. without the main part ¶ *'phrul 'khor ma med a machine without the main part*

མ་ཧོས་(ལོ་ཏོག་) /mamöö (lotɒ̀)/ maise

མ་རྩ་ /matsa/ capital ¶ *khos tshong rgyag yas kyi ma rtsa g.yar ba red He borrowed capital for trading.*

མ་རྩ་ཅན་ /--cɛɛn/ capitalist; wealthy person

མ་རྩ་ཆག་ /--chaà/ vi. to lose one's capital, to lose a great sum of money

མ་རྩ་འཇོག་ /--cɒ̀; --šaà/ va. to invest capital

མ་རྩ་སྟོངས་པ་ /--tõŋpa/ bankrupt

མ་རྩ་ཕྱིར་གཏོང་ /--chirtöön/ capital exportation; va.--*byed* to export capital

མ་རྩ་ཕྱིར་འདྲེན་ /--chinṭèèn/ sm. *ma rtsa phyir gtong*

མ་རྩ་སྐྱོར་འཇགས་ /--corcaà/ endowment/ trust fund

མ་རྩ་བཞག་ /--šaà/ va. to invest capital

མ་རྩའི་རྐང་གྲངས་ /matsɛɛ qãŋṭaàn/ sm. *ma rkang*

མ་རྩའི་རྣམ་བཤད་ /--nãmšɛè/ "Das Kapital" (by Karl Marx)

མ་རྩའི་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ capitalism, capitalist ¶ *ma rtsa'i ring lugs rgyal khab capitalist countries*

མ་རྩའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཆ་ /--qi ṭupcə/ capitalist sector, capitalist element

མ་རྩའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་ལུགས་ /--qi thönkeè chiluù/ capitalist mode of production

མ་རྩའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་འབྲེལ་བ་ /--qi thönkeè ṭewa/ capitalist relations of production

མ་རྩའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྐྱི་ཚོགས་ /--qi citsöö/

capitalist society

མ་རྩ་འི་རིང་ལུགས་ཀྱི་བཟོ་ཚོང་ལས་རིགས་ /--sotsoon lèrii/ capitalist industry and commerce

མ་རྩ་འི་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ /--qi lāmluû/ capitalist system

མ་ཚང་བ་ /mā tshāŋwa; mhā tshāmpa/ short of, missing, lacking, incomplete ¶ *'phrul 'khor le log ma tshang ba de nyo gi ma red (They) will not buy the machine with incomplete parts.*

མ་ཚང་བ་མེད་པ་ /--meèpa/ complete, whole ¶ *kho tshor zhing las kyi 'phrul 'khor ma tshang ba med pa sprad pa red (They) gave them a complete set of agricultural machinery.*

མ་ཚད་ /mātsɛè/ not only ¶ *des ma tshad rjes su slar yang not only that, later once again* ¶ *las ka byas pas ma tshad slob grwar phyin pa red (He) not only worked, (he also) went to school.*

མ་ཚབ་ /mətsəp/ nanny, nursery teacher

མ་འཚོས་པ་ /mhā tshööpa/ uncooked, raw

མ་མཛེས་མ་མཛེས་ /mantseè tseè/ sarcasm; va.--*byed* to be sarcastic

མ་འཛེམ་(ས་)པར་ /man tsempaa/ without shirking, not fearing, without shying away from ¶ *dka' ngal la ma 'dzem par mi dmangs kyi zhabs 'degs zhus pa red Not shirking hardships, (they) served the people.*

མ་གཞི་ /məši/ 1. actually, really, of course ¶ *ma gzhi da lo khong lo brgyad cu tham par slebs yod pa red Actually, he is eighty years old this year, (but...)* 2. foundation, basis ¶ *khang pa'i ma gzhi the foundation of the house*

མ་གཞི་ནས་ /məšinè/ actually, really, of course ¶ *kho tsho mi rigs dang skad yig ma gzhi nas khag khag red Actually, they are racially and linguistically different.*

མ་ཟད་ /masɛè/ sm. *ma tshad*

མ་འོངས་ /mawoòn/ future ¶ *ma 'ongs pa'i 'char gzhi a plan for the future*

མ་འོངས་འགྲོ་ལུགས་ /--tuyüü/ future course

མ་འོངས་སྔོན་མཐོང་ /--ŋöntooŋ/ foresight, anticipation ¶ *da lta'i gnas stangs 'di phal cher de skabs nas ma 'ongs sngon mthong byung yod (They) probably anticipated the current situation from that time.*

མ་འོངས་སྔོན་དཔག་ /--ŋönpaà/ prediction of the future ¶ *ma 'ong sngon dpag dka' ba'i chags stangs a situation difficult to predict*

མ་འོངས་པར་ /--paa/ in the future

མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ /--luŋteèn/ prophesy

མ་ཡར་ /mayaa/ stepmother

མ་ཡིག་ /məyii/ original text, original draft

མ་ཡིག་ཞུ་དག་ /--šutaà/ proofreading; va.--*gtong* to proofread

མ་ཡུར་ /məyuu/ main canal, trunk canal

མ་གཡེལ་བ་ /mā yēepa/ not wandering, attentive ¶ *sems ma g.yel bar nyan dgos (You) have to listen attentively.*

མ་གཡོག་ /maayɷ̃ɷ̃/ cook's assistant/ helper

མ་རབས་ /mərəp/ unprincipled, vulgar, immoral

མ་རབས་ཀྱི་ཞེན་ཆགས་ /--qi šencaà/ vulgar/ unprincipled attachment

མ་རབས་ རུལ་ལྷུང་ /--rüülun/ sm. *ma rabs su lhung*

མ་རབས་སུ་ལྷུང་ /--su lhūn/ vi. to become degenerated/ depraved

མ་རིག་པ་ /məriqpə/ ignorance

མ་རུངས་པ་ /mərunwa/ malevolent, ill-intentioned, deceitful

མ་ལ་ཡ་ /malaya/ Malaya

མ་ལག་ /malaà/ the main and the branch ¶ *las khungs ma lag the main and branch office*

མ་ལག་ཆ་ཚང་བ་ /--chā tshānwa/ the whole set, a complete

མ་ལམ་ /malam/ main line, main route/ road

མ་ལུས་ཀུན་འདུས་ /məlüü qüntüü/ all-embracing, all-inclusive, comprehensive

མ་ལུས་པ་ /mə lüüpə/ without remainder, all, completely ¶ *khos chang ma lus pa btungs song He drank all the wine.*

མ་ལེ་ /mele/ chin

མ་ལེགས་པ་ /ma leqpa/ bad

མ་ཤེས་བཀའ་སློབ་ /mašeè qālop/ advice, instruction; va.--*gnang* to give advice (h); va.--*zhu*, --*gnang skyong zhu*, --*gnang skyong yod pa zhu*, --*gnang skyong thugs rje che ba*, --*skyabs 'jugs thugs rje che ba* to ask for advice (h)

མ་ཤེས་སློབ་སྟོན་ /--lōptöön/ sm. *ma shes bka' slob*

མ་སྲིད་པ་ /mə siipə/ impossible, not possible

མ་ཧེ་ /mahe; mayee/ water buffalo

མག་པ་ /maqpa/ bridegroom who resides matrilocally, adopted bridegroom; va.--*slong* to take an adoptive bridegroom

མང་ /man/ adj. comp. of *mang po*

མང་ཁ་ཉུང་ཉེན་ /manqa ñunñeen/ the minority is subordinate to the majority, the minority must obey the majority

མང་ཆེ་བ་ /man chēwa/ the majority, the most part, the greatest part ¶ *mang che ba gzhung zhabs red The majority are government officials.*

མང་ཉུང་ /mənñun/ quantity, amount, number ¶ *mi mang nyung la gzhigs te according to the number of people*

མང་འདེབས་ཉུང་སྡུད་ /mantep ñuntüü/ uneconomical (lit. plant a lot but harvest little)

མང་སྣ་ /manna/ many/ various kinds

མང་པོ་ /manpo; mənqu/ many, a lot

མང་ཕྱོགས་ /manchöö/ the majority, the most ¶ *mang phyogs kyi 'dod pa ltar according to the wishes of the majority...*

མང་འདྲི་ཉུང་སྣོན་ /mənti ñunnüün/ equalization (lit. taking from that which has a lot and adding to that which has little); va.--*byed* to equalize, to balance

མང་བ་ /manwa; mənə/ adj. comp. of *mang po:* most, majority ¶ *rtsis thengs dgus mang ba rgyag gi red (He) will calculate (bills) nine more times.* ¶ *yul mi mang ba zhing pa red The majority of the inhabitants are farmers.*

མང་བའི་ཐོས་འཆམས་ /manwɛɛ thöücam/ the majority (in votes, decisions, etc.)

མང་མང་དང་མཐུན་པ་ /manmantə thümpə/ popular

མང་མོས་ /manmöö/ agreeable to the majority, majority preference ¶ *mang mos kyi rgyal kha chen po byung They won a great majority victory.*

མང་མོས་འོས་འདེམས་ /--öntem/ majority election, majority selection, majority approval ¶ *mi drug la mang mos 'os 'dems kyis bsko gzhag byung ba red The six people were appointed with majority approval.*

མང་མྱུར་ལེགས་སྲི་ /mənñuur leqse/ ch. slog. greater, faster, better and more economical

མང་ཙམ་ /mantsam/ a little more ¶ *dka' las mang tsam rgyag rgyu las gzhan dag med There is nothing else (to do) but to undergo a little more hardship.*

མང་གཙོ་ /mantso/ sm. *dmangs gtso*

མང་ཚིག /məntsii/ plural words (e.g. *rnams*)

མང་ཚོགས་ /mantsöö/ the masses, the people

མང་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲོད་ནས་བླངས་ཏེ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་སྤེལ། /--qi thönɛɛ lāante --qi thötu pēl/ ch. slog. take from the masses and give back to the masses

མང་ཚོགས་དང་བྲལ་ /--tan thɛɛ/ sm. alienated from the masses

མང་ཚོགས་དང་འབྲེལ་འདྲིས་ /--tan tenteè/ maintenance or establishment of close contacts with the masses, mingling with the masses; va.--*byed* to maintain or establish close contacts with the masses, to mingle with the masses

མང་ཚོགས་སྣེ་ལེན་ས་ཚུགས་ /--nēleen sətsuù/ reception center for the masses

མང་ཚོགས་ལས་འགུལ་ /--lènqüü/ a mass movement/ campaign

མང་རབ་ /manrəp/ bh. many, much

མང་རབས་ /mənrəp/ sm. *mang rab*

མང་སེམས་མཐུན་ན་ལྕགས་རི་ཡིན། /mansem thünpə cəəri yiin/ ch. slog. unanimity of purpose is like an iron wall

མད་ /mɛɛ̀/ sm. *bden*

མན་ /mɛn/ sm. *man chad*

མན་ཀན་ /mɛnqɛɛn/ c. Mengen (in Sikkim)

མན་ངག་ /mɛnŋaà/ religious teaching/ instruction

མན་ཅད་ /mɛncɛɛ̀/ sm. *man chad*

མན་ཆད་ (ད་) /mɛncɛɛ̀/ below, under, lower, before ¶ *lo 21 man chad below 21 years (of age)* ¶ *ri mtshams man chad du 'bras btab pa red (They) planted rice below the foot of the mountain.* ¶ *blon po man chad kyi gzhung zhabs the officials lower than the minister (in rank)* ¶ *zla ba 'di man chad before this month*

མན་ཆོད་ /mɛncöö/ sm. *man chad*

མན་ཇུ་ /mɛncu; mǝncu/ Manchu ¶ *man ju gong ma the Manchu Emperor*

མན་དུ་ /mêntu/ sm. *man chad*

མན་ཡན་ /mɛnyɛn/ high and low, above and below, before and after

མན་ཤེལ་ /mɛnšee/ crystal, glass

མམ་ /mam/ 1. interrogative particle for verbs ending of 'm' ¶ *kho ga re bsam mam what did he think?* 2. "or" particle for words ending in 'm'

མའ་ཉ་ /ch./ salmon

མའ་ཉ་ཉ་ཆེན་པོ་/ch.+ña chēmpo/ Siberian salmon

མའི་བྱམས་སེམས་ /mɛɛ chamsem/ mother's love, maternal love

མའོ་ལོ་ཀོ་ /ch./ Morroco

མའོ་ /mao/ Mao tse-tung

མའོ་ཀྲུའུ་ཞི་ /--ṭuusi/ Chairman Mao

མའོ་ཀུང་ /--quŋ/ Maoist communist

མའོ་རྒོལ་ /--qöö/ anti-Mao

མའོ་ཙེ་ཏུང་ /--tsētuŋ/ Mao tse-tung

མར་ /maa/ 1. butter 2. down, downward ¶ *nga tsho ri nas mar babs dus when we were descending from the mountain*

མར་ཀོ་ /maaqo/ sm. *mar kog*

མར་ཀོག་ /marqöö/ skin bag used to keep butter

མར་ཏིན་ /mǝtiin/ vegetable oil, crisco

མར་ཁུ་ /mǝǝqu/ melted butter; va.-- *bzhu* to melt butter

མར་ཁེ་སི་ /mar qhēse/ Marx

མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་/--leñen riŋluù/ Marxism-Leninism

མར་ཁེ་སའི་རིང་ལུགས་/mar qhēsee riŋluù/ Marxism

མར་འགྲིབ་ /maa thip/ vi. to become degenerated, to decline

མར་འགྲོ་ /manto/ decline, deteriorate, degeneration ¶ *lung pa 'di mar 'gro cig 'dug This country is one that has declined.*

མར་ངོ་ /marŋo/ the second half of the lunar month

མར་བཅག་ /maa cāà/ va. to reduce, to bring down

མར་ཆག་ /maa chāà/ vi. to be decreased, to go down ¶ *yul de'i mi 'bor mar chag gi yod pa red That country's population is decreasing.*

མར་རྡུང་ /martaan/ skin-bag containing butter

མར་ནག་ /marnaà/ oil (vegetable)

མར་ཕབ་ /maa phə̄p/ p. of *mar 'bebs*

མར་ཕྱུར་ /mə̄əcuu/ butter and cheese, dairy products

མར་བབས་ /maa phəp/ p. of *mar 'bab*

མར་འབབ་ /maa pəp/ sm. *mar 'gro*

མར་འབེབས་ /maa pep/ va. to lower; to demote, to degrade ¶ *dar cha de mar phap (p. of 'bebs) pa red (They) lowered the flag.* ¶ *kho'i go gnas mar phap pa red (They) demoted him.*

མར་མེ་ /marme/ butter lamp; va.--*'bul* to make an offering of butter lamp; va.--*spar* to light a butter lamp

མར་ཚེས་ /martseè/ the second half of the month

མར་ལེའི་རིང་ལུགས་ /marlee riŋluù/ Marxism-Leninism

མར་ཤེས་ /maašeè/ maternal understanding

མར་གསར་ /marsaa/ fresh butter

མལ་ /mɛl/ 1. bed ¶ *mal du nyal to sleep in a bed* ¶ *mal du lus to be bed-ridden* 2. vi. to sleep, to go to bed ¶ *kho mal skabs when he was sleeping*

མལ་ཁྲི་ /mɛɛti; ñèèti/ bed

མལ་གོས་ /mɛɛqöö/ bedding, bed clothes

མལ་ཆ་ /mɛɛca/ sm. *mal gos*

མལ་ཆས་ /mɛɛcɛɛ/ sm. *mal gos*

མལ་འཕྲུར་ /mɛɛcaa; maancaa/ infant

མལ་སྟན་ /mɛɛteen/ sm. *mal sa*

མལ་གཟན་ /mɛɛsɛɛn/ sm. *mal gos*

མལ་ལུས་ /mɛɛlüü/ bed-ridden

མལ་ལེ་ /mɛle/ mile

མལ་གཞོམ་ /mɛɛšom/ bed, shelter; va.--*byed* to make a bed/shelter

མལ་ས་ /mɛɛsa/ bedroom, sleeping quarters

མས་ /mɛɛ/ the lower part, below, downward

མས་འགྲམ་ /mɛtam/ lower jaw

མས་སྐྱིབས་ /mɛɛcip/ lower eyelid

མས་མཆུ་ /mɛncu/ lower lip

མས་ལ་ /mɛɛla/ downward

མས་ལེ་ /mɛɛle/ chin

མས་སོ་ /mɛɛso/ lower teeth

མི་ /mi/ 1. person; human; man 2. negative particle (non-past) a. with verbs ¶ *khos rgya skad mi shes cing he doesn't know Chinese* b. with nouns and adjectives ¶ *mi 'dod pa'i chings yig an unwanted treaty* 3. (mi+vb.+rang+vb.; mi+

vb.+ka 'bka') med; mi+vb.+mthus; mi+vb.+thabs med) no choice but to do the verbal action, see *ma* 4. agentive particle ¶ *slob grwar 'gro mi tsho the ones going to school* 5. (mi+vb.+dgu or rgu+ vb.+vb.) to overdo the verbal action, to do the verbal action to extreme (with active verbs this has a negative connotation) ¶ *ngo log pas mi byed dgu byed byed tsang mi dmangs kyi ngo rgol byas pa red Because the rebels acted wantonly, the people opposed them.*

མི་དཀར་ /mi̲qar/ white man, caucasian

མི་དཀར་སྲིད་གཞུང་ /--sisun/ apartheid government

མི་རྐྱང་རྟ་རྐྱང་ /mi̲kan tākan/ alone ¶ *kho bod nas mi rkyang rta rkyang byas nas yong pa red He came alone from Tibet.*

མི་སྐྱ་ /mi̲kə/ layman

མི་སྐྲག་ /mi̲ṭòò/ unafraid, undaunted

མི་ཁ་ /mi̲qha/ gossip

མི་ཁལ་ /mi̲qhèè/ load a person can carry

མི་ཁུར་ /mi̲qur/ sm. *mi khal*

མི་ཁོམས་པ་ /mi̲ qhūmpə/ without leisure, freetime

མི་ཁྱིམ་ /mi̲khim/ household, family

མི་ཁྱུ་ /mi̲khu/ a crowd

མི་འཁྱར་ /mi̲kər/ wanderer, vagrant, homeless person

མི་འཁྱར་འཁྱོར་མེད་ /--co̲rmeè/ lumpen-proletariat

མི་གྲངས་ /mi̲ṭaṉ; mi̲ṭaàn/ number of people, population ¶ *mi grangs 3000 yod pa red There are three thousand people.*

མི་གྲངས་འདུ་ཚད་ /--tu̲tsèè/ sm. *mi grangs 'dus tshad*

མི་གྲངས་འདུས་ཚད་ /--tu̲u̲tsèè/ population density

མི་གླ་ /mi̲laà/ a hired hand; va.--*glas* to hire a person; va.--*rgyug* to hire oneself out for wages

མི་དགའ་བ་ /mi̲ qawa/ dislike, antipathy, aversion, repugnance ¶ *mi dga' ba'i 'gyur bcos a disliked reform*

མི་དགེ་བ་ /mi̲ qewa/ sin, unvirtuous deeds, misconduct ¶ *mi dge ba'i srid byus lag len bstar gyi yod pa red (They) are implementing a sinful policy.*

མི་དགོས་པ་བཟོ་ /miqūùpə so̲/ va. to eliminate a need or necessity ¶ *nyin ltar chu tshod bcu'i ring las ka byed mi dgos pa bzo gi red (They) will eliminate the need to work ten hours everyday.*

མི་མགོ་ /mi̲nqò/ sm. *mi 'go*

མི་འགལ་བར་ /mi̲nqèèwar; mi̲ngèèpaa/ not in opposition or contradiction to, not contrary to, not violating ¶ *kho'i bsam blo (dang) mi 'gal bar bshad pa red (They) spoke without contradicting his ideas.*

མི་འགོ་ /mi̲nqò/ leader, headman

མི་འགོངས་པ་ /mi̲ qho̲npa/ unafraid, undaunted

མི་འགྱུར་བ་ /mi̲ ku̲uwə/ unchanging

མི་འགྲུལ་ /mintüü/ human traffic ¶ *'di nas lha sa bar mi 'grul chen po yod pa red There is heavy traffic between Lhasa and here.*

མི་འགྲུལ་བཀག་བསྡོམས་ /--qāqtom/ travel restriction/ prohibition, tourist restriction; va.--*byed* ¶ *rgya nag nang mi 'grul bkag bsdoms yod tsang because there are travel restrictions in China*

མི་འགྲོ་ /mintu/ messenger

མི་རྒོད་ /miqüü; merqöö/ ape, gorilla; abominable snowman (bh.)

མི་རྒྱལ་མེད་པ་/mikèè meèpa/ sm. *mi rgyal ba med pa*

མི་རྒྱལ་བ་མེད་པ་/mikèèwə meèpa/ invincible, undefeatable, ever-victorious ¶ *mi rgyal ba med pa'i stobs shugs la brten nas based on the invincible strength*

མི་རྒྱུག་ /mikuù/ a foot-race

མི་རྒྱུག་པའི་དུས་ /mikuqpèè thüù/ slack season, off-season

མི་རྒྱུད་ /mikUù/ 1. lineage, descendents ¶ *rgya nag gong ma'i mi rgyud the lineage of the Emperor of China* 2. character or nature of a person ¶ *kho mi rgyud bzang po 'dug He has good character.* 3. race

མི་རྒྱུད་དཀར་པོ་ /--qāāpo/ caucasian race

མི་རྒྱུད་ནག་པོ་ /--naqo/ negro

མི་རྒྱུད་བརྒྱག་ /--lāà/ va. to commit genocide

མི་རྒྱུད་སེར་པོ་ /--sēēpo/ the yellow/ mongoloid race

མི་བརྒྱ་སེམས་གཅིག་ /mikə sīmcii/ a hundred people with one mind, united as one man; va.--*byed* to be united as one

མི་བརྒྱུད་ /mikUù/ sm. *mi rgyud*

མི་སྒེར་ /miqer; miqèè/ an individual person

མི་སྒེར་ལ་རྣོངས་དད་ /lə mōntεὲ/ cult of the indivitual, personality cult

མི་ངན་ /miŋèèn/ an evil or bad person, a person of unclean origin

མི་ངན་ཁྲམ་རྒྱུན་ /--thəmqüün/ scoundrel, rouge

མི་ངན་ལག་སྐྱེལ་ /--laqtee/ accomplice, accesory

མི་ངས་ /miŋèè/ epidemic/ infectious disease

མི་ངོ་ /miŋo/ abbr. *mi ngo ma*

མི་ངོ་མ་ /mi ŋoma/ in person ¶ *mi ngo ma 'gro dgos red (You) have to go in person.*

མི་མངོན་པ་ /mi ŋönpa/ covert, hidden, latent, invisible (sm. *ma mngon pa*)

མི་མངོན་པའི་དུས་ /mi ŋönpεε thüü/ latent period/ stage ¶ *na tsha 'di mi mngon pa'i dus la in the latent stage of the illness*

མི་མངོན་པའི་ཤུགས་ /--šūq/ latent/ potential strength

མི་གཅིག་པ་ /miciqpə/ different ¶ *sne mi gcig pa different kinds*

མི་ཆེན་ /micêên/ important person ¶ *yul gyi mi chen the important people of the area*

མི་ཆོས་ /micöö; micüü/ principles of humanity, moral law

མི་ཆོས་རིང་ལུགས་ /--rinluù/ humanism

མི་མཆོག་ /micôô/ king; Buddha

མི་འཆད་པར་ /mi chēēpar/ incessently, continuously

མི་མཛེད་པ་ /min ceèpa/ tolerant

མི་རྗེ་ /mice; mici/ title for persons of high position (in Bhutan: His Excellency), lord, king

མི་རྗེ་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་ /mici nätaà rempoce/ title of the H.M. the King of Bhutan

མི་ཉམས་ /miñəm/ sm. *ma nyams pa*

མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་ /miñəm qonpee/ progress, advance, development, improvement

མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན་ /--küüntsiin/ maintaining without decline, keeping up; va.--*byed* to keep up, to maintain

མི་ཉམས་ཡུན་གནས་ /--yünnêè/ everlasting ¶ *mi nyams yun gnas kyi bde skyid everlasting happiness*

མི་ཉུང་བ་ /mi ñunwə/ sm. *ma nyung ba*

མི་ཉེ་མི་རྒྱང་ /miñi mikan/ neither too close nor too distant (of relations)

མི་གཏའ་ /mitə/ hostage; va.--(dat.-loc.) *nyar* to keep as hostage

མི་རྟག་པ་ /mitaqpa/ impermanent

མི་བརྟན་པ་ /mi tēēnpa/ unstable, unsteady ¶ *mi brtan pa'i 'tsho ba unstable livelihood*

མི་ཐོག་ /mitöö/ generation ¶ *mi thog lnga pa the 5th generation*

མི་མཐུན་པ་ /mi thünpə; mhə thünpə/ not in harmony, incompatible, contrary to, contradictory, disagreement, in conflict ¶ *las ka 'di mi dmangs kyi blo dang mi mthun pa cig red This action is contrary to the people's wishes.* ¶ *tshogs mi tsho gnad don 'di'i skor mi mthun pa byung ba red The members had a disagreement on this issue.* ¶ *yul de'i shar nub kyi mi rigs dbar mi mthun pa yong gi yod pa red The ethnic groups of the eastern and western parts of that country are in conflict.*

མི་མཐུན་པའི་རླུང་ /mhə thünpêè lün/ adverse wind

མི་མཐོ་ /mitu/ low

མི་འཐད་པ་ /mi thēēpa/ incorrect, unfit, improper

མི་འཐེན་འཁོར་ལོ་ /mitêên qhōlo/ rickshaw

མི་དག་པ་ /mitaqpa/ sm. *ma dag pa*

མི་དར་མ་ /mi tharma/ person in the prime of his life, adult

མི་དོན་ /mitüün/ human affairs; personnel ¶ *mi don las khungs personnel office*

མི་དྲག་ /mitaà/ gentry, aristocracy; prominent citizens

མི་དྲག་གྲལ་རིམ་ /--thêêrim/ the gentry, the aristocracy

མི་དྲག་ངན་པ་ /--ŋɛnpa/ the bad gentry, the exploiting gentry

མི་དྲག་ག་ཤེད་མ་ /--šēma/ landlord (class)

མི་དྲག་བསམ་ཤེས་ཅན་ /--sāmšeèceen/ enlightened gentry

མི་དྲན་དགུ་དྲན་ /mitèèn qutèèn/ sm. *mi bsam dgu bsam*

མི་བདག་ /mitaà/ 1. master, serf owner 2. king

མི་བདེ་བ་ /mi tewa/ 1. uncomfortable, uneasy ¶ *khyed rang gi zhabs lham nga la mi bde ba mi 'dug Your shoes are not uncomfortable for me.* 2. ill, unhealthy ¶ *nga rgya gar nas 'byor nas mi bde ba ma byung I haven't been ill since I arrived from India.*

མི་བདེན་ /mitèèn/ untrue, false

མི་འདོད་ /mintüü/ unwilling, against ones will, reluctant

མི་འདོད་བཞིན་དུ་ /--šintu/ unwilling, against ones will, reluctant ¶ *mi 'dod bzhin du dmag mir bcugs pa red (They) conscripted (him) into the army against his will.*

མི་འདོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་ /--pèè nəmkuu/ expression of unwillingness/ reluctance; va.--*ston* to show reluctance/ unwillingness

མི་འདྲ་བ་ /mintəwə/ different, unlike, unusual ¶ *yul de'i nang mi rigs mi 'dra ba mang po yod There are people of many different nationalities in that country.*

མི་འདྲ་བ་ཁྲི་སྟོང་ /--thīton/ different in a thousand and one ways

མི་སྡུག་པ་ /mituqpə/ ugly

མི་སྡེ་ /mitè/ layman

མི་ནག་ /minaq; minaà/ 1. layman 2. negro

མི་ནག་ཅན་ /mi naqcɛɛn/ a criminal

མི་ནག་པོ་ /mi naqo/ negro

མི་ནག་པོའི་སྲིད་དབང་ /mi naqöö sīwaan/ black power

མི་ནོར་བ་ /mi norwa/ unerring, unmistaken

མི་གནས་པ་ /mi nèèpə/ changeable, unstable, unsettled

མི་གནོད་པ་ /mi nööpa/ harmless, indiffensive, innocuous

མི་སྣ་ /minə/ person, people, personnel, members ¶ *krung go gsar pa'i sman bcos mi sna the medical personnel of New China*

མི་སྣ་འཕྲི་ /minə thī/ va. to reduce personnel

མི་དཔང་ /mipaan/ witness

མི་དཔུང་ /mipuun/ crowd

མི་སྤྱོད་ལས་འདས་པ་ /micüülɛɛ tɛɛpa/ inhuman ¶ *khrim mi spyod las 'das pa bcad pa red Inhuman sentences were meted out.*

མི་ཕོ་ /mipu; mepo/ man

མི་འཕེར་བ་ /mi phērwa; mi phēēpa/ unable, unqualified ¶ *kho sa cha der 'gro myung med*

gtsang lcm rgyud mi 'pher ba red (He) is not qualified to be a guide because he has never been to that place.

མི་འཐུད་པ་ /mi thüüpə/ not fitting in size ¶ *gnod chas 'di'i khebs gcod mi 'phrod pa yin tsang* because the cover of this pot does not fit 2. unsuitable, inappropriate, disagreable, unfitting ¶ *sa gnas 'di'i gnam gshis ni nga'i gzugs por mi 'phrod pa cig yin tsang* because the climate of this place is unsuitable (for my health)

མི་བབ་ /mipəp/appearance ¶ *kho mi bab yag po red* He has a good appearance (is good looking).

མི་བབ་སྐུན་ཞུ་ /--cẽẽnšu/ personal interview

མི་བོགས་ /mipöö/ human lease; an annual fee paid by a serf to his master or owner for exemption from corvee labor on an estate

མི་བྱེད་དགུ་བྱེད་ /micèè qucèè/ acting wantonly/ recklessly/ unconventionally, overdoing something (pejorative connotation)

མི་དབང་ /miwaan/ lord, king

མི་འབོར་ /mimpöö/ population ¶ *'dzam gling gi mi 'bor* world population

མི་འབོར་ཆེ་ས་ /--chẽsa/ area of high population

མི་མ་སྤྲ /miməṭa/ ape

མི་མོ་ /mimo/ woman

མི་མང /miman; mimaàn/ sm. *mi dmangs*

མི་མང་གི་བཤད་སྐྱོན་ /--qi šèètsüü/ public opinion

མི་མང་འདུ་ཚོགས་ /--tutsöö/ public gathering

མི་མང་སྤྱི་ཁང་ /--cīqaan/ commune

མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ /--cītüü/ people's representative; congressman (U.S.)

མི་མང་སྤྱི་ཕན་ /--cīpèèn/ benefit/ welfare of the general public

མི་མང་དབང་སྒྲོ་ /--wãntso/ democracy

མི་མང་ཚོགས་པ་ /--tshũqpa/ people's party, Republican Party (U.S.)

མི་མང་ལས་ཉུང་ /--lẽñuun/ many people with little work, overstaffed

མི་རྒྱུས་བརྒྱུད་ /mimüküü/ continuous descent line (although with adoptive bridegrooms)

མི་དམངས་ /mimaàn/ the people, the masses

མི་དམངས་ཀུང་ཧྲེ་ /--qünhri/ people's commune

མི་དམངས་ཀྱི་དྲག་ཆས་ /--qi thaqcɛɛ/ people's armament

མི་དམངས་ཀྱི་སྤྱི་དགྲ་ /--qi citə/ people's enemy, public enemy

མི་དམངས་ཀྱི་དམག་དཔུང་ /--qi məq-puun/ people's army

མི་དམངས་ཀྱི་ཚོགས་པ་ /--qi tshũqpa/ people's organization, people's party, mass organization

མི་དམངས་ཀྱི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋšiin/ the nature of the people

མི་དམངས་ཀྱི་ཚོགས་ཁག་ /--qi ŝΩΩqa/ mass organization, people's party/ clique

མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་ /--ṯhimqaan/ people's court

མི་དམངས་གྲོས་ཚོགས་ /--ṯhötsΩΩ/ people's assembly, people's council

མི་དམངས་དངུལ་ཁང་ /--nüüqaan/ people's bank

མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ /--ciŋṯüü mãã/ People's Liberation Army

མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་འཁྲུག་ /--ciŋṯüü məqṯuù/ people's war of liberation

མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--ciŋṯüü üyüün lhēnqaan/ People's Libetation Committee

མི་དམངས་ཆབ་སྲིད་གྲོས་མཐུན་ཚོགས་འདུ་ /--chəpsii ṯhüṯüün tshōōntu/ People's Political Consultive Conference (PPCC)

མི་དམངས་ཉིན་རེའི་ཚགས་པར་ /--ñiinrii tshāqpaa/ People's Daily, "Renmin Ribao"

མི་དམངས་འཐུས་མི་ /--thüümi/ people's representative

མི་དམངས་འཐུས་མིའི་གྲོས་ཚོགས་ /--thüümii ṯhöötsΩΩ/ People's Representative Assembly/ Council/ Congress

མི་དམངས་འཐུས་མིའི་ཚོགས་ཆེན་ /--thüümii tshΩqcɛɛn/ sm. *mi dmangs 'thus mi'i gros tshogs*

མི་དམངས་དངས་བླངས་དམག་ /--thaŋlaàn mãà/ People's Volunteer Army

མི་དམངས་དྲག་དཔུང་ /--ṯhəqpuun/ people's armed forces, people's army

མི་དམངས་སྤྱི་ཁང་ /--cīqaan/ people's commune

མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ /--citüün kɛɛqəp/ People's Republic

མི་དམངས་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་ /--cilə wāŋwɛɛ ləmluù/ system of common/ joint ownership of property by the people, system of public property

མི་དམངས་དབང་གཙོ་ /--wāŋtso/ democracy

མི་དམངས་མང་ཚོགས་ /--maŋtsΩΩ/ the people, the masses

མི་དམངས་དམངས་གཙོ་ /--māŋtso/ people's democracy

མི་དམངས་དམངས་གཙོ་སྲིད་དབང་སྒེར་འཛིན་ /--māŋtso siwaan qentsiin/ people's democratic dictatorship

མི་དམངས་དམངས་གཙོའི་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་སྒྲིལ་ /--māŋtsöö thəpcöò ciqṯii/ people's democratic dictatorship

མི་དམངས་དམངས་གཙོའི་སྲིད་དབང་ /--māŋtsöö siwaan/ people's democratic regime

མི་དམངས་ཚོགས་ཁང་ཆེན་མོ་ /--tshȫȫqaan chēmo/ the "Great Hall of the People" (in Peking)

མི་དམངས་ཚོགས་པ་ /--tshȫqpa/ people's congress/ assembly/ council

མི་དམངས་ཡོངས་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་ /--yōnla wānwɛɛ lǝmluù/ sm. *mi dmangs spyi la dbang ba'i lam lugs*

མི་དམངས་ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་ /--šipcüü qhāān/ People's Investigative Office (an office in P.R.C.)

མི་དམངས་ཤོག་སྒོར་ /--šȫȫqȫȫ/ people's currency (in P.R.C.)

མི་དམངས་ཤོག་དངུལ་ /--šōqŋüü/ people's currency (in P.R.C.)

མི་དམངས་སྲིད་དབང་ /--siwaan/ people's political power

མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ /--sišuun/ people's government

མི་དམངས་ཀྲུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--ūyüün lhēnqaan/ people's council/ committee

མི་དམན་པ་ /mi mēnpa/ not bad, good, well ¶ *da bar zhing las yar rgyas mi dman pa byung yod pa red Until now there has been good progress in agricultural development.*

མི་དམའ་བར་ /mi māwar/ not less than, not lower than ¶ *mi 'bor 200 las mi dma' bar nyin ltar 'byor gyi yod pa red Not less than 200 people arrive everyday.*

མི་སྨད་པ་ /mi mɛ̄pa/ praising, lauding

མི་གཙང་ཁྲོད་ /mitsan thȫȫ/ cesspool

མི་གཙང་བ་ /mi tsānpa/ dirty, unclean

མི་བརྩི་བ་ /mi tsīpǝ/ contempt, disdain, disrespect, scorn

མི་ཚང་ /mitsaan/ family, household

མི་ཚང་བཙའ་བསྡུས་ /--cǝtüü/ family planning

མི་ཚང་བ་ /mi tshānpa/ sm. *ma tshang ba*

མི་ཚང་བ་མེད་པ་ /--meèpa/ sm. *ma tshang ba med pa*

མི་ཚད་ /mitshèè/ not only, in addition to ¶ *bod skad kyis mi tshad bod yig yang shes kyi yod pa red (He) not only knows spoken Tibetan but also literary Tibetan.*

མི་ཚད་པར་ /mitsèèpar/ sm. *mi tshad*

མི་ཚེ་ /metse/ human life-span; vi. --*skyel* to live ¶ *kho mi tshe phyed ka phyi rgyal la bskyal (p. of skyel) ba red He lived half his life abroad.* vi.--*zad* to grow old, to age

མི་ཚེར་ལྟ་ཚུལ་ /metser tǝtsüü/ view of life, philosophy of life

མི་ཚོགས་ /mitsȍȍ/ crowd, gathering of people

མི་ཚོགས་འཐུག་ཚད་ /mitsȍȍ thūqtsèè/ population density ¶ *grong khyer 'di'i mi tshogs 'thug tshad chung chung zhig red The population density of this city is small.*

མི་འཚམས་པ་ /mi tshāmpa/ unfitting, improper, inappropriate ¶ *deng dus kyi spyi tshogs nang mi 'tshams pa'i 'grol lugs* *a system inappropriate in modern society*

མི་འཛོམས་པ་ /mi tsompa/ incomplete, not full

མི་ཟ་གནོད་འབུ་ /misə nüünpu/ pests, harmful bugs ¶ *mi za gnod 'bu yod tshad gtsang 'phyags byas dgos* *(We) must sweep away all pests!*

མི་ཟད་པ་ /misèèpə/ inexhaustible, ceaseless, endless ¶ *thabs shes mi zad pa btang ba'i mthar* *at the end of (their) ceaseless trying*

མི་ཟླ་ /mintə/ people (used with numbers) ¶ *khong la sku srung ba mi zla brgyad 'dug* *He has eight bodyguards.*

མི་གཟུགས་ /misuù/ (human) figure, body ¶ *mi gzugs yag po 'bri gi 'dug* *(He) draws the human body well.*

མི་བཟང་ /misaàn/ not good, bad, ill fated

མི་བཟད་པ་ /mi sɛ̀ɛpa/ frightful, horrifying

མི་བཟོད་པ་ /mi sööpa/ intolerable, unbearable ¶ *mi bzod pa'i btsan gnon* *unbearable oppression*

མི་བཟོས་ /misüü/ artificial, man-made

མི་བཟོས་སྐོར་སྐར་ /--qȫȫqaa/ man-made satellite (space)

མི་བཟོས་གཙང་པོ་ /--tsāŋqo/ canal

མི་བཟོས་ཚི་སྣ་ /--tshīnə/ artificial fibers

མི་བཟོས་སྲུང་སྐར་ /--sūŋqaa/ sm. *mi bzos skor skar*

མི་ཡོང་བ་བྱེད་ /mi yoŋwa cheè/ va. to prevent, to avoid ¶ *mang tshogs kyi bde skyid la gnod skyon mi yong ba byed kyi yod* *(We) are preventing harm coming to the happiness of the masses.*

མི་གཡེང་བ་ /mi yēŋwa/ attentive

མི་གཡོ་བ་ /mi yōwa/ stable, firm

མི་རབས་ /mirəp/ generation ¶ *mi rabs gsar pa* *the new generation* ¶ *mi rabs rjes ma* *the next/ future generation*

མི་རིགས་ /miriq; mirii/ race, nationality, ethnic group

མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ /--qi kɛ̄ɛ̀/ national/ nationality/ ethnic language

མི་རིགས་ཀྱི་ཁེ་དབང་ /--qi qhēwaan/ nationality/ racial/ ethnic rights

མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ /--khēecöö/ nationality/ racial/ ethnic characteristics

མི་རིགས་ཀྱི་དགའ་ཞེན་ /--qi qašeen/ nationality/ racial/ ethnic loyalty or sentiment

མི་རིགས་ཀྱི་གཉའ་གནོན་ /--ñanöön/ nationality/ racial/ ethnic oppression

མི་རིགས་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་ /--qi thəptsüü/ nationality/ racial/ ethnic struggle

མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ /--qi nɛɛtöön/

nationality/ racial/ ethnic problem/ issue/ question

མི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་ /--qi nampa cēntu kur/ vi. to be nationalized

མི་རིགས་ཀྱི་དཔའ་བོ་ /--qi pāwoo/ national/ racial/ ethnic hero

མི་རིགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ /--ṭewaa/ nationality/ racial/ ethnic relationship

མི་རིགས་ཀྱི་བརྩེ་དུང་ /--qi tsētun/ nationality/racial/ ethnic love/ sentiment/ feeling

མི་རིགས་ཀྱི་ཚུལ་ལུགས་ /--qi tshūūluù/ sm. *mi rigs kyi gshis lugs*

མི་རིགས་ཀྱི་རིག་པ་ /--qi riqpə/ anthropology, ethnology

མི་རིགས་ཀྱི་རིག་རྫས་ /--qi riqtsèe/ cultural relics/ artifacts

མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ་ /--qi larka/ nationality/ racial/ ethnic solidarity/ unity

མི་རིགས་ཀྱི་གཤིས་ལུགས་ /--qi šiiluù/ nationality/ racial/ ethnic culture

མི་རིགས་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་ /--qi sūūkūn/ nationality/ racial/ ethnic tradition

མི་རིགས་ཀྱི་གསར་བརྗེ་ /--qi sārce/ national/ racial/ ethnic revolution

མི་རིགས་སྐད་ཡིག་མཛུབ་འཁྲིད་ལྷུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--qēeyii tsupṭii lhyūn lhēnqaan/ Minority Languages Commission

མི་རིགས་ཁྱད་འཛིན་ /--khēentsiin/ nationality/ethnic/ racial discrimination

མི་རིགས་འཁྲུག་སློང་ /--ṭhūqlòon/ racial/ nationality/ ethnic disturbances

མི་རིགས་གྲངས་ཉུང་ /--ṭhənñuun/ minority nationality/ race/ ethnic group

མི་རིགས་ཅན་དུ་འགྱུར་ /--cēntu kur/ vi. to be nationalized

མི་རིགས་བཅིངས་འགྲོལ་ /--cīŋṭūū/ national liberation

མི་རིགས་བཅིངས་འགྲོལ་གྱི་ལས་འགུལ་ /--qi lèenqūū/ national libetation movement

མི་རིགས་བཅིངས་འགྲོལ་འཐབ་ཕྱོགས་ /--thəpcòo/ National Liberation Front

མི་རིགས་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་ /--chempòò riŋluù/ great nation/ great power chauvinism

མི་རིགས་མཉམ་འདྲེས་ /--ñāmtee/ nationality/ racial/ ethnic integration

མི་རིགས་ཐུན་མོང་གི་སྐད་ /--thūnmuŋ qi qēe/ national language (the common language of a number of nationalities)

མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ /--thūnṭii/ national/ racial/ ethnic unity/ solidarity

མི་རིགས་མཐོང་ཆུང་/thōōncuun/ nationality/ racial/ ethnic discrimination

མི་རིགས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ /thəpcōō ciqkur/ national united front

མི་རིགས་དང་དམངས་གཙོའི་ལས་འགུལ /than māntsöö lèènqüü/ national democratic movement

མི་རིགས་དམངས་གཙོའི་གསར་བརྗེ་ /--sārce/ national democratic revolution

མི་རིགས་དོན་གཅོད་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང /thöncöö üyün lhēnqaan/ sm. *mi rigs don byed u yon lhan khang*

མི་རིགས་དོན་བྱེད་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--thönceè üyün lhēnqaan/ Nationalities Affairs Commission

མི་རིགས་འདུས་སྡོད་ས་ཁུལ/--tüütüü səqüü/ nationality/ ethnic region/ community

མི་རིགས་འདྲ་མཉམ/--tañam/ nationality/ racial/ ethnic equality

མི་རིགས་འདྲེས་སྡོད་ས་ཁུལ/-- teètöö səqüü/ area of ethnic/ nationality/ racial diversity

མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་ /--piṭüün qhāan/ Nationalities Language Press

མི་རིགས་དབྱེ་འབྱེད་ /--yēceè/ racial/ nationality/ ethnic discrimination; va.--*byed* to discriminate on a racial/ national/ ethnic basis

མི་རིགས་འབྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་/--cüüntɛn thèèrim/ national bourgeoisie

མི་རིགས་ཡུལ་ཚོ་/--yüütso/ monority region/ district

མི་རིགས་མང་པོ་ཡོད་པ/--mənqu yööpa/ multinational
¶ *mi rigs mang po yod pa'i rgyal khab a multinational state*

མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ /--rankoön sānɛɛ̀/ nationality autonomous region

མི་རིགས་རང་ཁོངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ /--ranqoön qi lɛɛcepa/ nationality cadre

མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཅོད/--rantaà rancöö/ nationality/ racial/ ethnic self-determination

མི་རིགས་རང་དབང /--ranwan/ national sovereignty/ freedom

མི་རིགས་རང་བཙན་/--rantsɛɛn/ national independence

མི་རིགས་རང་བརྩིའི་བསམ་པ་/--rəntsii sāmpa/ national/ ethnic/ racial self-respect

མི་རིགས་རིག་གནས་ཕོ་བྲང/--riqnèè phoṭaan/ National Cultural Palace

མི་རིགས་རིང་ལུགས/--rinluù/ nationalism, racism

མི་རིགས་ལས་བྱེད་སློབ་གྲྭ /--lɛɛceè lāpṭa/ Monority Cadre School

མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང/--sāqoön rankon/ re-

gional autonomous for nationalities

མི་རིགས་སྲིད་ཇུས་ /--sīcüü/ nationality/ racial/ ethnic policy

མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ /--lāpṭa/ nationalities school, The Nationalities Institute (Peking)

མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་ /--lāpṭa chēmo/ The Nationalities Institute (Peking)

མི་རིང་ /mirin/ soon, before long ¶ *mi ring mjal rgyu yin stabs* *because (we) will meet soon.*

མི་རིང་བ་ /mi rinwə/ sm. *mi ring*

མི་རུས་ /mirüü/ human bone

མི་རེ་ངོ་རེ་ /mere ŋore/ each and everyone ¶ *khong tsho mi re ngo re ngo sprod gnang byung* *(They) introduced me to each and every one of them.*

མི་རེངས་ /miren/ sm. *mi hreng*

མི་རོལ་ /mirüü/ unpleasant, grim ¶ *mi rol lung pa* *a grim area (country)*

མི་ལྷུམ་ /milum/ modest, humble

མི་ལ་ /milə/ abbr. Milarepa

མི་ལ་རས་པ་ /--rɛɛpa/ Milarepa (famous Tibetan "saint")

མི་ལག་ /milaà/ hired hand, hired laborer; va.--*gla* to hire a laborer; va.--*rgyugs* to go to work as a laborer/ hired hand 2. human hand

མི་ལང་བ་ /mi lanwə/ sm. *mi sad pa*

མི་ལུས་ /milüü/ human body; human-being

མི་ལུས་ཀྱི་ཁེ་དབང་ /--qi qhēwaa/ human rights

མི་ལུས་ཀྱི་ཆག་སྒོ་ /--qi chāāqo/ personal affairs/ problems

མི་ལུས་ཀྱི་རང་དབང་ /--qi ranwaan/ personal freedom

མི་ལེགས་པ་ /mileqpa/ improper, bad, ugly

མི་ལོ་ /melo; milu/ year ¶ *mi lo bcu phrag gcig* *a decade*

མི་ལོ་བ་ /mi lowa/ unfit, useless

མི་ཤ་ /mišə/ 1. human flesh 2. vengeance, revenge; va.--*len* to take vengeance, to revenge

མི་ཤུགས་ /mišuù/ manpower ¶ *mi shugs kyis rang byung khams bsgyur bkod byas pa red* *By manpower (they) transformed nature.*

མི་ཤུགས་ཆར་ཕབ་འཐུལ་འཁོར་

/--chārphəp thüüqòò/ (a man operated) water sprinkler/ sprayer

མི་ཤེས་པ་ /mi šeepa/ ignorant

མི་ཤོད་དགུ་ཤོད་ /mišöö qušöö/ unnecessary/ reckless comments or talk, nonsensical talk; va.--*shod* to talk too much, to talk recklessly, to talk nonsensically

མི་གཤའ་བ་ /mi šāwa/ unreasonable, unwise

མི་གཤིས་ /mišii/ 1. human nature ¶ *mi gshis las 'das pa'i gdug rtsub* *inhuman cruelty* ¶ *mi gshis dang 'bral ba'i dmags 'khrug* *an inhuman war* 2. an individual's character or nature ¶ *kho mi gshis bzang po cig red* *He is a good na-*

tured person. ¶ *mi gshis 'jam po a gentle person*

མི་བཤད་དགུ་བཤད་ /mišèè qušèè/ sm. *mi shod gu shod*

མི་སི་ /misi/ Miss (English term of address)

མིསྟར་ /mistər/ Mr.

མི་སི་ཊར་ /misitər/ Mr.

མི་སེམས་ /misim/ people's mind; va.--*'dul* to capture the minds of the people

མི་སེར་ /misèè; mesee/ 1. serf 2. people, citizens, subjects, civilians ¶ *mi ser dkyus ma the common people*

མི་སེར་དོན་གསུམ་རིང་ལུགས་ /--thünsum rinluù/ The Three Principles of the People (Sun Yat-sen)

མི་སེར་སྤེལ་ /--pèè/ va. to colonize

མི་སེར་སྤེལ་མཁན་རྒྱལ་ཁབ་ /--pèènɛɛn kèèɛəp/ colonial country

མི་སེར་སྤེལ་བའི་ /--pèèwɛɛ/ colonial ¶ *mi ser spel ba'i dbang bsgyur colonial rule* ¶ *mi ser spel ba'i dmag dpung colonial troops*

མི་སེར་སྤེལ་བའི་རིང་ལུགས་ /--pèèwɛɛ rinluù/ colonialism

མི་སེར་སྤེལ་བྱེད་རིང་ལུགས་ /--pèècèè rinluù/ sm. *mi ser spel ba'i ring lugs*

མི་སེར་སྤེལ་ཡུལ་ /--piiyüü/ colony, colonial

མི་སེར་སྤེལ་ཡུལ་ཕྱེད་བཙན་ /--piiyüü cheetsam/ semi-colony, semi-colonial

མི་སེར་དབང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་ /--wāntsöö lamsöö/ democratic system (of government)

མི་སེར་རྨོངས་བྱེད་ཀྱི་སྲིད་ཇུས་ /möncee qi sicüü/ policy of duping the people

མི་སྲིད་པ་ /mi siipə/ impossible, impossibility ¶ *'di bden mi srid pa zhig red It is impossible that this is true.*

མི་སྲོག་ /misöö/ human life; va.--*gcod* to kill a person; vi.--*chad* to die

མི་སྲོལ་ /misüü/ humanness, humanity

མི་སྲོལ་རིང་ལུགས་ /--rinluù/ humanism

མི་གསལ་བ་ /misèèwə/ unclear, dim, indistinct

མི་བསད་ཁྲག་སྐྱོར་ /misèè thāqcöö/ killing and blood shed; va.--*byed* to kill and cause bloodshed

མི་བསད་རྐུ་འཕྲོག་ /--kutöö/ killing and plundering; va. --*byed* to kill and plunder

མི་བསམ་དགུ་(རྒུ་)བསམ་ /misəm qusəm/ wild/ fantastic thoughts or ideas ¶ *khyed tsho'i mi bsam dgu bsam de tsho lo rgyus kyi 'phel phyog dang rgyab 'gal du gyur ba zhig red Your fantastic thoughts are contrary to the march of history.* ¶ *da lta chu log yong gis zer go pa da ga mi bsam dgu bsam bsam byung As soon as I heard the flood was coming I had all sorts of wild thoughts.*

མི་བསམ་ཤེས་ཅན་ /mi sāmšeceen/ enlightened/ broad-minded/ understanding person

མི་བསྙུན་སྐྱེ་བོ་ /misūn qēwoo/ wicked/ evil person

མི་བསྙུན་པ་ /misūnpə/ sm. *ma runge pa*

མི་ཧྲེངས་ /mirhen/ single person

མིག་ /mii/ eye

མིག་སྐྱག་ /miqkaà/ eye mucus

མིག་ཁུང་ /miqun/ 1. eye-socket 2. a hole ¶ *snod chas 'di la mig khung shig 'dug This pot has a hole.*

མིག་ཁུང་ཁྲབ་ཁྲབ་བྱེད་ /--thūptup cheè/ vi. to blink, to wink

མིག་འཕྲུལ་ /mintüü/ magic; va.--*bstan* to do/ show magic

མིག་འཁྲུལ་ /mii thüü/ vi. to be deluded, to hallucinate, to have an illusion (optical)

མིག་གི་ནུས་ཤུགས་/--qi nūšuù/ sight, vision

མིག་གི་རྫི་མ་/--qi tsimə/ eyelash

མིག་རྒྱ་ཁབ་ལས་ཆུང་བ་/--kəqəp lɛ̀ɛ chūŋə/ short-sighted; vi.--*byed* to be short-sighted/ narrow-minded

མིག་རྒྱང་ /miqkaàn/ sight, vision; outlook

མིག་རྒྱང་ཐུང་ཐུང་ /--thūntuùn/ near-sighted, short-sighted, shallow

མིག་རྒྱང་ཐུང་བ་ /--thūŋwə/ sm. *mig rgyang thung thung*

མིག་རྒྱང་རིང་བ་ /--riŋwə/ farsighted

མིག་རྒྱུན་ /miqküün/ example (behavioral); va.--*ston (p. bstan); --spel* to set an example ¶ *kho tshos mig rgyun ngan pa bstan tsang because they set a bad example*

མིག་སྒྱུ་ /miqku/ mirage

མིག་སྔར་ /miŋar/ 1. before the eye, the field of vision ¶ *mtsho chen po cig mig sngar 'char byung A big lake appeared before my eyes.* 2. at present ¶ *zam pa de mig sngar rang rgyal gyi zam pa che shos red At present, this is the biggest bridge in our country.*

མིག་ཅེ་རེ་ /mii cēre/ wide-eyed, staring

མིག་བཅོས་མཁས་པ་/miqcöö qhēɛpə/ eye specialist, eye doctor

མིག་ཆུ་ /micu/ tears; vi.--*shor* to cry, to weep; va.--*gtong* to shed tears

མིག་བཏོན་ /mii töön/ p. of *mig 'don*

མིག་ལྟ་ /mii tā/ va. to look at ¶ *ngas par 'di tshor mig ltas (p. of lta) pa yin I looked at the photos.*

མིག་ལྟ་བྱེད་ /miqtə cheè/ va. to look after, to watch over, to oversee ¶ *slob grwa de tshor mig lta byed mkhan dgos kyi yod pa red These students need someone to look after them.*

མིག་ལྟ་ས་ /mii tāsa/ sm. *mig blta sa*

མིག་ལྟོས་ /miqtöö/ model, example; va. --*lta; --byed* to look up to, to hold up as an example

མིག་སྟོམས་དཔེ་སྟོན་ /--petöön/ demonstration; va.--*byed* to demonstrate

མིག་སྟོན་བྱེད་ /miqtüün cheè/ va. to show, to demonstrate ¶ *'phrul 'khor gsar pa 'di tsho mi dmangs la mig ston byed dgos (We) must demonstrate these new machines to the people.*

མིག་བལྟ་ས་ /mii tāsa/ the object of one's hope ¶ *kho tsho'i mig blta sa yid bzhin nor bu red The Dalai Lama is the one they put all (their) hopes in.*

མིག་ཐུང་ /miqtuùn/ sm. *mig rgyang thung thung*

མིག་མཐོང་ /mii thōōn/ vi. to see

མིག་མཐོང་ལག་ཟིན་ /miqtōōn ləqsiin/ firsthand ¶ *rgya nag nang gi gnas tshul mig mthong lag zin mang po 'dug gi These are many firsthand accounts of events inside China.*

མིག་གདོང་ /mentoon/ seeing of ghosts/ spirits; vi.--*mthong* to see ghosts/ spirits

མིག་མདངས་ /mii taàn/ va. to open eyes

མིག་འདོན་ /mii töön/ va. to pluck/ take out eyes (as punishment)

མིག་འདྲིས་ /minții/ familiarity, acquaintance ¶ *bzo las la mig 'dris med tsang thog mar khag po byung Because I wasn't familiar with factory work, I had difficulty at first.* vi. /mii ții/ to be familiar with, to be accustomed to ¶ *yul de'i bu mo tsho'i chas gos la mig 'dris tsang because (I) got accustomed to the clothes of the girls of that country*

མིག་འདྲིས་རྨར་འཇགས་ /minți nancaà/ familiarity ¶ *srid kyi tshig gsar pa 'di tsho mig 'dris rmar 'jags chags pa red The new political words have become familiar.*

མིག་འདྲེན་ /mințèèn/ imitation; va.--*byed* to imitate, to follow someone's example

མིག་ཀླན་ /miqtèèn/ a learned person

མིག་ལྡིར་ /miitir/ glare, a glaring stare ¶ *khos ngar mig ldir nas bltas byung He glared at me.*

མིག་ལྡོངས་ /mii toŋ/ vi. to become blind

མིག་བརྡ་ /miqtə/ an eye signal, a wink; va.--*byed; --gtong* to give eye signals, to wink

མིག་ནང་གི་ཟུ་མ་ /mii naŋ qi thama/ a thorn in one's side

མིག་ནད་ /miqnèè; minnèè/ eye sickness/ disease/ injury

མིག་ནད་ཚན་ཁག་ /--tshēnqaà/ department of ophthalmology

མི་རྣ་ /miqnə/ ears and eyes

མིག་དཔངས་ /miqpaàn/ aspirations, aims, goals ¶ *mig dpangs mtho po high aspirations/ aims/ goals*

མིག་དཔངས་མཐོ་ལ་འཇོན་ཐང་ཆུང་བ་

/--thōla cōntaan chūŋwə/ high aspirations but low ability, inability to live up to ones aspirations/ goals/ aims

མིག་དཔེ་ /mīqpe/ example, copy, model ¶ *mig dpe bzang po a good example;* va.--*byed* to set/ be an example; to take/ use as an example ¶ *khyed tshos mig dpe yag po zhig byed dgos You should set a good example.* va.--*ston (p. bstan)* to show (an example) ¶ *mig dpe ston mkhan med na shes khag po red Without someone to demonstrate (it), it will be difficult to understand.* va.--*len* to imitate, to take as an example

མིག་དཔེའི་རུ་ཁག་ /mīqpèè ru̱qaà/ an examplary team/ unit

མིག་ལྤགས་ /mīqpaà/ sm. eyelids

མིག་སྤུ་ /mīqpu/ eyebrow

མིག་སྤྲིན་ /mīqṭiin/ cornea

མིག་ཕྱེ་ /mīì chē/ vi. to have one's eyes opened

མིག་ཕྲུ་བོ་ /mīì ṭhəpu/ stingy, miserly

མིག་འཁྱིད་ /mīqciì/ snow blindness; vi. /mīì chīì/; --*rgyab* to be affected with snow blindness

མིག་འཕྲུལ་ /mīŋṭuu/ magic, conjuring, tricks; va.--*ston (p. bstan)* to do magic/ conjuring/ tricks

མིག་དབང་ /mīq wāāŋ/ the sense of sight

མིག་འབེན་ /mīqpeen/ target, sighting instrument

མིག་འབྲས་ /mīŋṭeè/ eye-ball

མིག་འབྲུམ་ /mīŋṭum/ trachoma

མིག་མངས་ /mīŋmaà/ the game of "go"

མིག་དམ་ཀ་ /mīŋmaà/ sm. *mig mangs*

མིག་དམར་ /mi̱ŋmaa/ 1. tuesday 2. Mars 3. person's name

མིག་སྨན་ /mīŋmèèn/ any eye medicine (e.g. eye drops, eye ointment)

མིག་བཙའ་ /mīq tsā/ va. to look at ¶ *kho tshos par 'di tshor kha sa mig btsas (p. of btsa') pa red They looked at the photos yesterday.*

མིག་བཙུམ་ /mīqtsum/ wink, blink; va.--*rgyag* to wink, to blink; va. /mīì tsūm/ to close/ shut one's eyes ¶ *khos mig btsum nas bsdad pa red He sat with his eyes closed.*

མིག་རྩ་ /mīqtsa/ optical nerve, eye blood vessels

མིག་རྩ་རྩེན་ /mīqtsəcèèn/ sm. *mig phra bo*

མིག་ཚ་ /mīì tshā/ 1. vi. to be envious/ jealous ¶ *gzhan gyi grub 'bras la mig tsha nas being envious of another's success* 2. to have a burning sensation in the eyes ¶ *btsong mig nang la 'dzul nas mig tsha ba red (His) eyes burned when the onion got into (his) eyes.*

མིག་རྫི་ /mīqtsi/ eyelash

མིག་ཞར་ /mīqšar/ blind

མིག་ཟིམ་ཟིམ་ /mīì si̱msim/ blinking

མིག་ཟུམ་ཟུམ་ /mīì su̱msum/ sm. *mig zim zim*

མིག་ཟུར་ /mīqsuu/ angry glare; va. --*lta* to glare (at), to

look at angrily

མིག་གཟི་ /miqsi/ eyelash

མིག་ཡངས་པ་ /mii yanpa/ knowledgeable, educated

མིག་ཡོ་/miqyö/ cross-eyed

མིག་ཡོན་ /miqyuun/ sm. *mig yo*

མིག་ར་ /miqrə/ 1. eyebrow 2. cloth used for protecting eyes from snow-blindness

མིག་རས་བཙའ་ /miqrèè tsā/ va. to look at

མིག་རིལ་ /miqrii/ eyeball

མིག་ལ་མངར་བ་ /miilə ŋārwa/ beautiful

མིག་ལམ་ /miqləm/ before the eyes, field of vision ¶ *de kho'i mig lam du 'char ba red It appeared before his eyes.*

མིག་ལམ་ཆད་ /--chɛ̄ɛ/ vi. to become dark ¶ *lam la 'gro dus mig lam chad tsang gnas tshang cig la bsdad pa red Because it became dark while (they) were travelling, (they) stayed at an inn.*

མིག་ལམ་དུ་མི་འཇོག་ /--thu mincöö/ va. to look down on ¶ *khos dprang po mig lam du mi 'jog pa red He looked down on beggars.*

མིག་ལོག་ /miqlöö/ an angry look; va.--*lta* to look at angrily

མིག་ལོང་ /mii loŋ/ vi. to go blind, to loose one's eyesight ¶ *kho chung dus mig long pa red He lost his eyesight when he was young.*

མིག་ལོང་བ་ /mii loŋa/ blind (person)

མིག་ཤུགས་ /miqšuù/ 1. vision, sight 2. perception, shrewdness

མིག་ཤེད་ /miqšèè/ sm. *mig shugs*

མིག་ཤེལ་ /miqšèè/ eyeglasses

མིག་ཤེལ་ནག་པོ་/--naqo/ sunglasses

མིག་ཤེལ་ཚོས་ལྡན་ /--tshöntɛɛn/ sm. *mig shel nag po*

མིག་ཤེས་ /miqšèè/ vision, sight

མིག་སེར་ /mɵqsèè/ jealousy; vi.--*rgyag; --lang* to feel jealous

མིག་སེར་ཚ་པོ་/--tshāpo/ jealous (person)

མིག་ཧྲུ་རེར་ལྟ་ /mii hūrii tā/ sm. *mig hrig ger lta*

མིག་ཧུར་ /miqhur/ steady/ intent gaze

མིག་ཧྲིག་གེར་ལྟ་ /miq hriqir tā/ va. to stare at, to gaze

མིག་ཧྲིལ་ /miqhrii/ sm. *mig ril*

མིང་ /miŋ/ name

མིང་རྐུས་ /--qüü/ va. to impersonate, to pose as, to represent oneself to be, to pass for ¶ *bod kyi mi mang 'thus mi'i ming rkus nas sa yig rgyab pa red posing as representatives of the Tibetan people, (they) signed (it).*

མིང་གི་ཚོགས་པ་/--qi tshōqpa/ dictionary, glossary

མིང་གི་མཛོད་ /--qi tsöö/ sm. *ming gi tshogs pa*

མིང་གོ་ /ch./ republic ¶ *krung hwa ming go the Republic of China*

མིང་གྲགས་ཆེ་བ་ /mintaà chēwa/ famous, well-known

མིང་འགོད་ (p. -- བཀོད་) / min qöö/ va. to sign

མིང་སྒྲ་ /mintə/ noun

མིང་བསྒྱུར་ /minkuu/ change of name, change of title, title transfer; va.--*byed;* /min kur/ to change names, to transfer title

མིང་ངན་ /minnèèn/ bad reputation, bad name

མིང་ངན་ཡོངས་གྲགས་ /--yontaà/ infamous notorious

མིང་ཅན་ /mincèèn/ well-known, famous

མིང་ཆེན་ /mincèèn/ sm. *ming can*

མིང་བརྗེས་ /mincèè/ sm. *ming bsgyur*

མིང་བཏགས་ /min tāà/ p. of *ming 'dog*

མིང་རྟགས་ /mintaà/ signature; va. --*'god* to affix a signature, to sign ¶ *kho tshos chings yig la ming rtags bkod (p. of 'god) pa red They signed the treaty.*

མིང་ཐོ་ /mintò/ list of names, roll, register; va.--*'god; --rgyag* to compile/ make a list of names

མིང་ཐོ་མཉམ་འགོད་ /--ñamqöö/ jointly signed; va.--*byed* to sign jointly

མིང་ཐོ་འདོན་ /--töön/ va. to produce/ issue/ publish a list of names ¶ *tshogs pa 'di nang gi mi tshang ma'i ming tho bton (p. of 'don) pa red The names of all the party members were published.*

མིང་དུ་འདོགས་ /mintu töö/ va. to name, to name (a person or thing) as, to call ¶ *bkra shis zer ming du btags (p. of ming du 'dogs) pa red (They) named (him) Tashi.*

མིང་དོན་ /mintüün/ name and deed/ actions/ behavior, what is said and what is done

མིང་དོན་མཚུངས་པ་ /--tshūmpə/ accord between name and deed/ actions/ behavior, genuine, authentic ¶ *btsan rgyal ring lugs pa'i rgyug khyi ming don mtshung pa zhig red (He) is a genuine running dog of the imperialists.*

མིང་འདེམས་ཤོག་ /mintem šöö; mintem šuqu/ ballot, voting-paper; va.--*'phen* to cast a ballot, to vote

མིང་འདོགས་ /min töö/ sm. *ming du 'dogs*

མིང་འདོགས་ /mintöö/ nickname (pejorative); va.--*rgyag* to give a nickname

མིང་གནས་ /minnèè/ status, reputation, position

མིང་པོ་ /minpu/ brother

མིང་བྱང་ /mincaan/ label, tag, title (books)

མིང་འབག་ /minpaà/ mask, false, front; va.--*gyon* to put on a false front

མིང་མེད་ /miŋmii/ nameless, anonymous

མིང་ཙམ་ /miŋtsam/ nominal, token, figurehead

མིང་ཙམ་གྱི་ཆབ་སྲིད་པ་ /--qi chəpsiipə/ arm-chair politician

མིང་ཙམ་མེད་པ་བཟོ་ /--meèpa so/ va. to destroy comppetely, to annihilate

མིང་ཙམ་བཟུང་བའི་སྲིད་གཞུང་ /--suŋwêè sišuun/ token government

མིང་ཚབ་ /miŋtsəp/ pronoun

མིང་མཛོད་ /miŋtsüü/ dictionary, glossary

མིང་རྫས་ /miŋ tsɛɛ̀/ va. to disgrace ¶ *kho tshos bod pa'i ming rdzas pa red They disgraced the Tibetan's name.*

མིང་རྫུས་ཁ་བསླུས་ /miŋtsüü qhəlüü/ impersonation, assumption of false name/ identity; va.--*byed* impersonate, to assume a false name/ identity

མིང་གཞི་ /miŋši/ the root letter (consonant) of a syllable

མིང་ཡོད་དོན་མེད་ /miŋyü thönmeè/ sm. *ming tsam*

མིང་གཡར་ /miŋ yaa/ va. to use as a pretext ¶ *bu lon 'ded pa'i ming g.yar nas using the collection of debts as a pretext*

མིང་ལེན་དམ་བཅའ་ /miŋlèèn tamca/ oath of office; va.--*byed;* --*'jog* to take an oath of office ¶ *bka' blon gyi ming len dam bca' byas pa red (He) took the oath of office of Council Minister.*

མིང་བཤེར་ /miŋšèè/ roll call; va. /miŋ šee/; --*byed* to call roll

མིང་སོར་ /miŋsöö/ bh. va. to transfer ownership/ title ¶ *sa gzhan la btsong te ming sor rgyu to transfer the ownership of land by sale*

མིང་སྲིང་ /miŋsiin/ brother and sister

མིད་ /mii/ va. to swallow

མིད་པ་ /miqpə/ throat, gullet; vi. --*mchus* to be moved (emotionally); vi.--*'gag* to choke (on something)

མིན་ /min/ 1. negative linking verb ¶ *nga 'gro gi min I will not go.* ¶ *kho rgya rigs min tsang because he isn't Chinese* 2. (vb.+ --) whether or not ¶ *'di byed dgos min thag gcod ma thub pas Because (they) couldn't decide whether they should do it (or not).* 3. (adj. comp.+--+inst. particle) because of not being adj. ¶ *mo gzhugs po bde min gyis yong thub ma song Because she isn't well she couldn't come.*

མིན་པ་ /mimpa/ 1. it/ was not, non- ¶ *rgyu mtshan de ltar min pa khungs bskyel byas pa red (They) proved that this wasn't the reason.* ¶ *rgyal khab dmar shog min pa tsho the non-communist countries*

མིའི་ /mii/ human

མིའི་བགྲོད་ལམ་ /--töölam/ sidewalk, pavement

མིའི་བཅོས་པ་ /--cööpa/ artificial

མིའི་ཐབས་སྐྱེས་ /--thəpqi/ man-made, artificial

མིའི་ཐབས་སྐྱེ་ཐིག་ལེ་ /--thəpqi thiqli/ artificial insemination; va.--*'jug* to do artificial insemination

མིའི་ནུས་པ་གནམ་ལས་རྒྱལ་ /--nüpa nämlɛɛ̀ kɛɛ/ ch. slog. man will conquer nature

མིའི་འབབ་དང་བསྟུན་ /--phəptə tüün/ va. to do in accordance with what is suitable/ appropriate for an individual ¶ *mi'i bab dang bstun te las ka sprad pa red (They) gave jobs in accordance with each person's characteristics.*

མིའི་དབང་ཆ་ /--wāŋca/ human rights

མིའི་རྩ་བའི་དབང་ཆ་ /--tsāwɛɛ wāŋca/ fundamental human rights

མིའི་མཚན་ཉིད་ /--tshɛ̄ɛnñii/ human character, human nature

མིའི་རིགས་ /--riq/ mankind, humanity ¶ *mi'i rigs kyi 'byung 'gyur future of mankind*

མིའི་རིགས་ཀྱི་རིག་པ་ /--riq qi riqpə/ anthropology

མིའི་རིགས་གོང་འཕེལ་ /--riq qhoŋpee/ human evolution/ development

མིའི་རིགས་རྒྱུད་ /--riqküü/ human race/ species

མིའི་ལུས་ /--lüü/ human form/ body

མིའི་གཤིས་ལུགས་ /--šiluù/ human nature

མིའི་ཧྲུའུ་ཀྲང་ /--+ch./ secretary general

མིའུ་ /miu/ dwarf; pigmy

མིའོ་ /ch./ a second (of time)

མིའོ་རིགས་ /mio riq/ Miao nationality

མིས་ /mi/ meter ¶ *mis gnyis two meters*

མིས་ཊར་ /mitər/ sm. *mis*

མིས་འཐེན་འཁོར་ལོ་ /mitèèn qhōrlo/ rickshaw

མིས་བཟོས་ /misüù/ man-made, artificial

མི་བཟོས་ཀོ་བ་ /--qöö/ artificial leather, leatherette, vinyl

མིས་བཟོས་སྐོར་སྐར་ /--qööqaa/ satellite (man-made)

མིས་བཟོས་འཁོར་སྐར་ /--qhōrqaa/ sm. *mis bzos skor skar*

མིས་བཟོས་ཆར་འབབས་ /--chāmpeè/ artificial rain

མིས་བཟོས་བལ་ /--phɛɛ/ synthetic wool

མིས་བཟོས་གཙང་པོ་ /--tsāŋpo/ canal

མིས་བཟོས་ཚི་སྣ་ /--tshīnə/ synthetic fibres

མིས་བཟོས་མཚོའུ་ /--tshīwuu/ artificial lake

མིས་བཟོས་སྙིང་བལ་ /--sĩnpèè/ synthetic cotton

མིས་བཟོས་སྲུང་སྐར་ /--sūŋqaa/ sm. *mis*

bzos skor skar

མིས་གསོ་སྐྱོང་ /--sokoon/ cultivated, man raised

མིས་ཧྲུའུ་ /ch./ secretary

མུ་ /mu/ 1. edge, border, boundary ¶ *zhing gi mu la khang pa cig 'dug There is a house at the edge of the field.* 2. sm. *mu'u*

མུ་ཁ་ /muqə/ sm. *mu*

མུ་ཁྱུད་ /mukǖǖ/ circumference, rim; surrounded, bounded ¶ *lung pa 'di ni gangs ris mu khyud du skor ba cig red This region is surrounded by snow mountains.*

མུ་གེ་ /muqi/ famine; vi.--*gtong* to have a famine

མུ་ཅོར་ /mucor/ nonsense; va.--*smra* to talk nonsense

མུ་གཅིག་ /mu ciq/ one side/ edge/ border; one kind

མུ་ཏིག་ /mitii/ pearl

མུ་ཏིག་རྫུས་མ་ /--tsüümə/ cultured pearl, artificial pearl

མུ་ཏོ་བ་ /mutowa/ beggar

མུ་ལྡོ་བ་ /--/ sm. *mu to pa*

མུ་སྟེགས་པ་ /mutiqpə/ heretic; brahmin, hindu

མུ་མཐའ་ /mutə/ edge, border, boundry, limit

མུ་མཐའ་བྲལ་བ་ /--teepa/ limitless, endless, boundless, vast ¶ *mu mtha' bral ba'i rtsa thang a vast grassland plain*

མུ་མཐའ་མི་མངོན་པ་ /--mi ŋüünpə/ a limit/ boundary which (though it exists) can't be seen, limitless, vast ¶ *rtsa thang ser po mu mtha' mi mngon pa zhig mig sngar 'char byung A vast grassland plain appeared before their eyes.*

མུ་མཐའ་མེད་པ་ /--meepa/ sm. *mu mtha' bral ba*

མུ་མཐུད་ /mutüü/ 1. continuously, continually, without interruption/ break, steadily ¶ *btsan rgyal ring lugs la 'dzam gling mi dmang kyis ngo rgol mu mthud byed bzhin red The people of the world are continuously opposing imperialism.* 2. va./ mu thüü/; --*byed* to continue ¶ *kho rgya gar nas log nas slob sbyong mu mthud kyi red He will continue (his) studies after returning from India.*

མུ་མཐུད་ཀྱིས་ /--qii/ continuously, continually, without interruption/ break ¶ *kho tshos kung hre yar rgyas mu mthud kyis btang ba red They improved the commune continually.*

མུ་མཐུད་དེ་ /--te/ sm. *mu mthud kyis*

མུ་མཐུད་ནས་ /--nee/ sm. *mu mthud kyis*

མུ་མཐུད་མར་ /--maa/ sm. *mu mthud kyis*

མུ་འབྲེལ་ /muntee/ sm. *mu mthud*

མུ་འབྲེལ་སྐྱེལ་འདྲེན་ /--keenteen/ through transport

མུ་འབྲེལ་རི་མོ་ /--remo/ comic book, comic strip, illustrated story

མུ་མེད་ /mumee/ boundless, endless, limitless, vast

མུ་མེན་ /mumèèn/ purple

མུ་ཟི་ /musi/ 1. sulfur 2. match; va.--*spar* to light a match; va.--*gsod* to put out a match

མུ་ཟི་རྡོ་ /--to/ brimstone

མུ་ཟིའི་སྒམ་ཆུང་ /--qəmcuun/ match box

མུ་ཟིའི་ཆུ་ཚན་ /--chūtsèèn/ sm. *mu zi'i tsha chu*

མུ་ཟིའི་ཚ་ཆུ་ /--tshəcu/ sulfur-bath, hot (sulfur) spring

མུ་ལ་ /mulə/ 1. along with, together, while ¶ *bod skad kyi mu la bod yig kyang slob sbyong byas pa red Along with learning spoken Tibetan, (he) also learned reading and writing.* 2. sm. *khongs su*

མུ་སལ་མན་ /musəl mən/ Muslim

མུ་སི་ /musi/ sm. *mu zi*

མུག་ /muq/ famine (abbr. of *mu ge*) ¶ *nad mug 'khrug gsum 'gog thabs su for the purpose of preventing sickness, famine and war.*

མུག་སྐྱོབ་གྲབས་གསོག་གི་འདུག་ཁང་ /muqkòp thəpsum qi tuqaan/ famine reserve granary

མུག་པ་ /muqpə/ moth

མུག་ཟོས་སྲིད་ཇུས /muqsüù sicüù/ policy of "nibbling" ¶ *1942 lor ri pin btsan 'dzul pas mug zos srid jus zer ba zhig lag len byas pa red In 1942 the Japanese aggressors implemented the policy of "nibbling".*

མུང་མ་ /muŋmə/ sm. *mug pa*

མུན་ཁུང་ /münquun/ dungeon

མུན་འཁྲིགས་ /müntiq/ sm. *mun nag*

མུན་གོད་ /munqɔ/ Mungod (Tibetan settlement in Mysore)

མུན་འཐོམས་ /müntum/ blind action, action without reflection/ consideration ¶ *mun 'thoms kyis byas pa red (They) acted blindly.*

མུན་འཐོམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ /qi rəŋšiin/ sm. *mun 'thoms*

མུན་འཐོམས་ཐལ་བསྐྱོད་ /--thɛɛköö/ leaping to act without reflection/ consideration, blind/ rash action; va.--*byed* to leap to act without reflection/ consideration, to act blindly/ rashly ¶ *rtag dpyad med par mun 'thoms thal bskyod byas pa red (They) acted blindly without investigating (it).*

མུན་འདོར་གསལ་ལེན་ /müntor sɛɛleen/ reform of views/ ideas/ behavior (lit. cast away darkness and take in the light)

མུན་ནག་ /münnaà/ dark, dim, gloomy, somber, dismal

མུན་ནག་སྦར་ཉུལ་ /--pərñüü/ groping in the dark

མུན་པ་ /münpə/ darkness, ignorance ¶ *mun pa'i yol ba cig a curtain of darkness*

མུན་སྦྲུལ་ /müntüü/ a fool

མུན་མཚན་ /müntsèèn/ night

མུན་རུབ་ /münrup/ twilight

མུན་སེལ་ /münsèè/ illumination of

bzos skor skar

མིས་གསོ་སྐྱོང་ /--sōkoon/ cultivated, man raised

མི་ཧྲུའུ་ /ch./ secretary

མུ་ /mu/ 1. edge, border, boundary ¶ *zhing gi mu la khang pa cig 'dug* *There is a house at the edge of the field.* 2. sm. *mu'u*

མུ་ཁ་ /muqə/ sm. *mu*

མུ་ཁྱུད་ /mukǖǖ/ circumference, rim; surrounded, bounded ¶ *lung pa 'di ni gangs ris mu khyud du skor ba cig red* *This region is surrounded by snow mountains.*

མུ་གེ་ /muqi/ famine; vi.--*gtong* to have a famine

མུ་ཅོར་ /mucor/ nonsense; va.--*smra* to talk nonsense

མུ་གཅིག་ /mu ciq/ one side/ edge/ border; one kind

མུ་ཏིག་ /mitii/ pearl

མུ་ཏིག་རྫུས་མ་ /--tsüümə/ cultured pearl, artificial pearl

མུ་ཏོ་བ་ /mutowa/ beggar

མུ་ལྟོ་བ་ /--/ sm. *mu to pa*

མུ་སྟེགས་པ་ /mutiqpə/ heretic; brahmin, hindu

མུ་མཐའ་ /mutə/ edge, border, boundry, limit

མུ་མཐའ་བྲལ་བ་ /--tɛɛpa/ limitless, endless, boundless, vast ¶ *mu mtha' bral ba'i rtsa thang* *a vast grassland plain*

མུ་མཐའ་མི་མངོན་པ་ /--mi ŋüünpə/ a limit/ boundary which (though it exists) can't be seen, limitless, vast ¶ *rtsa thang ser po mu mtha' mi mngon pa zhig mig sngar 'char byung* *A vast grassland plain appeared before their eyes.*

མུ་མཐའ་མེད་པ་ /--meēpa/ sm. *mu mtha' bral ba*

མུ་མཐུད་ /mutüü/ 1. continuously, continually, without interruption/ break, steadily ¶ *btsan rgyal ring lugs la 'dzam gling mi dmang kyis ngo rgol mu mthud byed bzhin red* *The people of the world are continuously opposing imperialism.* 2. va./ mu thüü/; --*byed* to continue ¶ *kho rgya gar nas log nas slob sbyong mu mthud kyi red* *He will continue (his) studies after returning from India.*

མུ་མཐུད་ཀྱིས་ /--qii/ continuously, continually, without interruption/ break ¶ *kho tshos kung hre yar rgyas mu mthud kyis btang ba red* *They improved the commune continually.*

མུ་མཐུད་དེ་ /--te/ sm. *mu mthud kyis*

མུ་མཐུད་ནས་ /--nɛɛ/ sm. *mu mthud kyis*

མུ་མཐུད་མར་ /--maa/ sm. *mu mthud kyis*

མུ་འབྲེལ་ /muntēē/ sm. *mu mthud*

མུ་འབྲེལ་སྐྱེལ་འདྲེན་ /--keēnteen/ through transport

མུ་འབྲེལ་རི་མོ་ /--remo/ comic book, comic strip, illustrated story

མུ་མེད་ /mumēē/ boundless, endless, limitless, vast

མུ་མེན་ /mumèèn/ purple

མུ་ཟི་ /musi/ 1. sulfur 2. match; va.--*spar* to light a match; va.--*gsod* to put out a match

མུ་ཟི་རྡོ་ /--to/ brimstone

མུ་ཟིའི་སྒམ་ཆུང་ /--qəmcuun/ match box

མུ་ཟིའི་ཆུ་ཚན་ /--chūtsèèn/ sm. *mu zi'i tsha chu*

མུ་ཟིའི་ཚ་ཆུ་ /--tshəcu/ sulfur-bath, hot (sulfur) spring

མུ་ལ་ /mulə/ 1. along with, together, while ¶ *bod skad kyi mu la bod yig kyang slob sbyong byas pa red Along with learning spoken Tibetan, (he) also learned reading and writing.* 2. sm. *khongs su*

མུ་སལ་མན་ /musəl mən/ Muslim

མུ་སི་ /musi/ sm. *mu zi*

མུག་ /muq/ famine (abbr. of *mu ge*) ¶ *nad mug 'khrug gsum 'gog thabs su for the purpose of preventing sickness, famine and war.*

མུག་སྐྱོབ་ཐབས་གསོག་གི་འདུ་ཁང་ /muqkòp thəpsum qi tuqaan/ famine reserve granary

མུག་པ་ /muqpə/ moth

མུག་ཟོས་སྲིད་ཇུས་ /muqsüü sicüü/ policy of "nibbling" ¶ *1942 lor ri pin btsan 'dzul pas mug zos srid jus zer ba zhig lag len byas pa red In 1942 the Japanese aggressors implemented the policy of "nibbling".*

མུང་མ་ /munmə/ sm. *mug pa*

མུན་ཁང་ /münquun/ dungeon

མུན་འཁྲིགས་པ་ /müntiq/ sm. *mun nag*

མུན་གོད་ /munqo/ Mungod (Tibetan settlement in Mysore)

མུན་འཐོམས་པ་ /müntum/ blind action, action without reflection/ consideration ¶ *mun 'thoms kyis byas pa red (They) acted blindly.*

མུན་འཐོམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ /qi rənšiin/ sm. *mun 'thoms*

མུན་འཐོམས་ཐལ་བསྐྱོད་ /--thèèkòò/ leaping to act without reflection/ consideration, blind/ rash action; va.--*byed* to leap to act without reflection/ consideration, to act blindly/ rashly ¶ *rtag dpyad med par mun 'thoms thal bskyod byas pa red (They) acted blindly without investigating (it).*

མུན་འདོར་གསལ་ལེན་ /müntor sèèleen/ reform of views/ ideas/ behavior (lit. cast away darkness and take in the light)

མུན་ནག་ /münnaà/ dark, dim, gloomy, somber, dismal

མུན་ནག་སྦར་ཉུལ་ /--pərñüü/ groping in the dark

མུན་པ་ /münpə/ darkness, ignorance ¶ *min pa'i yol ba cig a curtain of darkness*

མུན་སྤྲུལ་ /müntüü/ a fool

མུན་མཚན་ /müntsèèn/ night

མུན་རུབ་ /münrup/ twilight

མུན་སེལ་ /münsèè/ illumination of

darkness/ ignorance ¶ *mun sel gyi sgron me* *a lamp which illuminates the darkness*

མུན་སེག /mǖnseq/ sm. *mun mtshan*

མུའུ /muu/ Chinese area measurement equaling 0.1647 acres ¶ *mu'u re'i thon tshad* *yield per unit of mu'u*

མུའུ་སི་ལིན /musilin/ Moslem

མུའུ་ཧན་མོ་ཏེ /muhên mote/ Mohammed; Mohammedan

མུར /mur/ 1. sm. *mu la* 2. va. to chew on, to suck on ¶ *kho bye ril mur gi 'dug* *He is chewing on a candy* 2. in that/ this way, like that ¶ *de mur 'jog 'dod med* *(We) don't want to leave it like that.*

མུར་ཐུག /mur thǖu/ finally, in the end, in the long run, sooner or later

མུར་ཚོགས /murtsöö/ first

མུས /mǖü/ verbal particle indicating present action in process ¶ *kho gnyis skad cha byed mus red* *They (the two of them) are talking (are in the process of talking).*

མེ /me/ fire; va.--*spar* to light a a fire; va.--*gtong* to make a fire; va.--*rgyag* to set fire to, to burn; vi.--*'bar* to catch fire, to burn; vi.--*shor* to catch fire; va.--*gsod* to put out/ extinguish a fire

མེ་ཀོང /meqoŋ/ camp-fire, hearth, fireplace

མེ་གྲོའུ་གླིང /ch.+līŋ/ America, American continent

མེ་སྐམ /meqam/ hammer (of gun)

མེ་སྐོང /meqoŋ/ sm. *me kong*

མེ་སྐྱོན /mekǖn/ conflagration, fire

མེ་སྐྱོན་ཤོར་བརྡ /--šǖrta; --šǖntə/ fire alarm

མེ་ཁ་གསོ /meqa sǖ/ va. to light a fire

མེ་ཁང /meqaan/ kitchen

མེ་ཁོང /meqoon/ Mekong (river)

མེ་ཁྱི /meki/ fire-dog year

མེ་འཁུང /mequn/ hearth

མེ་འཁོར /meqΩΩ/ a train

མེ་འཁོར་ཁང་འཕྲེང /--qhāŋten/ assembling and despatching the elements of trains, marshalling trains

མེ་འཁོར་འཁོར་སྒྲོམ /--qhΩΩtom/ train compartment

མེ་འཁོར་གྱི་ཁ་ལོ་བ /--qi qhālowa/ engine/ locomotive driver

མེ་འཁོར་གྱི་ཁང་མིག /--qhəŋmii/ train compartment

མེ་འཁོར་གྱི་མགོ /--qi qo/ locomotive

མེ་འཁོར་གྱི་ཨ་མ /--qi āma/ sm. *me 'khor gyi mgo*

མེ་འཁོར་གཏོང་མཁན /--tōŋqɛɛn/ sm. *me 'khor gyi kha lo ba*

མེ་འཁོར་བསྟར་འཕྲེང /--tārten/ a train (string of railway coaches)

མེ་འཁོར་འབབ་ཚུགས་ /--pəptsuù/ railway station

མེ་འཁོར་ས་ཚིགས་ /--sətsii/ sm. *me 'khor 'bab tshugs*

མེ་འཁོར་ཨ་མ་ /--āma/ locomotive

མེ་འཁྲིད་སྐུད་པ་ /mitii qūpə/ fuse, detonator

མེ་ག་ཝཊ་ /meqa wat/ megawatt

མེ་གོ་ /meqo/ ch. America, U.S.A. ¶ *me go btsan rgyal ring lugs U.S. imperialism*

མེ་གོའི་སྔོན་ཐོན་ངལ་རྩོལ་བཟོ་པའི་ཏང་ /meqöö ŋöntöön ŋɛɛtsöö sopɛɛ tāŋ/ U.S. Progressive Labor Party

མེ་གླང་ /melaŋ/ fire-ox year

མེ་གླིང་ /meliŋ/ America; American continent

མེ་མགལ་ /meqɛɛ/ fire-brand

མེ་འགོག་ས་ཚུགས་ /meqaà sətsuù/ fire prevention station

མེ་འགོག་ཁྲའོ་རོགས་ /meqɔ̀ɔ̀ thāo rɔ̀ɔ̀/ ch. resist/ block America and aid Korea (Anti-America Aid-Korea)

མེ་འགོག་རྒྱལ་སྐྱོབ་ /--kɛɛkop/ ch. resist/ block the U.S. and defend the nation

མེ་རྒོལ་ /meqöö/ ch. anti-U.S.

མེ་རྒོལ་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་སྒྲིལ་ /--thəpcöö ciqtii/ anti-U.S. united front

མེ་རྒྱག་ /me kaà/ va. to set fire to

མེ་སྒྱོགས་ /merkɔ̀ɔ̀/ cannon, artillery; va.--*rgyag*; --*'phen/ 'phangs* to shell, to bombard

མེ་སྒྱོགས་ཀྱི་ཐལ་བ་ /--qi thɛɛla/ cannon fodder

མེ་སྒྱོགས་ཀ་ལིང་ཁ་ /--kəliŋqə/ bazooka

མེ་སྒྱོགས་ཆེ་བ་ /--chēwa/ heavy artillery

མེ་སྒྱོགས་འཕེན་ /--phēēn/ see *me sgyogs*

མེ་སྒྱོགས་འཕེན་མཁན་ /--phēēnɛɛn/ gunner, artillery man

མེ་སྒྱོགས་དམག་ཁག་ /--māqaà/ artillery battery, artillery unit/ regiment

མེ་སྒྱོགས་དམག་དཔུང་ /--məqpuun/ artillery unit, artillery troops

མེ་སྒྱོགས་དམག་མི་ /--məəmi/ artilleryman, artillery soldier

མེ་སྒྱོགས་ཤའོ་ཀང་པའོ་ /--+ch./ light artillery

མེ་སྒྱོགས་ཧྲན་པའོ་ /--+ch./ howitzer, mountain gun

མེ་ཙན་ /mecɛɛn/ fiery

མེ་ལྕགས་ /mecaà/ flint; va.--*spar* to light a fire with flint

མེ་ལྕེ་ /mece/ a flame; vi.--*'bar*; --*mched* to flame, to burn ¶ *khong khro'i me lce 'bar te burning with anger.*

མེ་ལྕེའི་སྒྱོགས་མདར་ /mecee konta/ rocket cannon/ launcher

མེ་ལྕ་ /meca/ sm. *me lcags*

མི་ཀྱུར་འཛེམས་མེད་ /micur tsemmeè/ fearless, undaunted

མེ་མཆེད་ /me chēè/ sm. *me 'bar*

མེ་ཏེ་ཐེ་རེ་ཡན་རྒྱ་མཚོ་ /ch.+katso/ Mediterranean Sea

མེ་ཏོག་ /metΩΩ/ flower

མེ་ཏོག་ཁོག་མ་ /--qhΩΩma/ flower pot

མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ་ /--qi thēnwa/ floral wreath

མེ་ཏོག་ཆུན་པོ་ /--chūnpu/ bouquet

མེ་ཏོག་མཉམ་བཞད། རྙིང་འབུད་གསར་འདོན། /--ñāmšεὲ/ /ñīnpùù sārtöön/ ch. Let flowers of many kinds blossom and weed through the old to let the new emerge.

མེ་ཏོག་མཉམ་བཞད། མཁས་པ་བརྒྱ་འགྲན་གླེང་། /--ñāmšεὲ/ /qhεεka tεnlen/ ch. Let a hundred flowers blossom and a hundred schools of thought contend.

མེ་ཏོག་ལྡུམ་ར་ /--tumrə/ garden

མེ་གཏོང་ /me toon/ va. to make a fire

མེ་རྟ་ /meta/ fire-horse year

མེ་ལྟར་ཚ་བ་ /metar tshāwa/ fiery, intense ¶ *'thab rtsod me ltar tsha ba zhig* *an intense struggle*

མེ་སྟག་ /metaà/ 1. spark ¶ *me stag gis spang 'jongs sreg thub* *A (single) spark can start a prairie fire* 2. fire-tiger year

མེ་ཐབ་ /methəp/ stove, furnace

མེ་ཐུབ་ /metup/ heat-resistant, refractory

མེ་ཐུབ་རྒྱུ་ཆ་ /--kupcə/ refractory materials

མེ་ཐུབ་རྡོ་ /--to/ refractory ore

མེ་ཐུབ་སོ་ཕག་ /--sōpaà/ refractory bricks

མི་ཐུར་ /mituu/ matches

མི་ཐུར་སྒམ་ཆུང་ /--qəmcuun/ match box

མེ་ཊིག་ཊོན་ /metiq tön/ metric ton

མེ་མདག་ /mentaà/ red-hot coals

མེ་མདའ་ /menta/ gun, rifle; va. --*rgyag* to shoot (gun)

མེ་མདའ་རེ་ཀེན་ཆང་ /--+ch./ machine-gun

མེ་མདའ་སྦག་སྦག་ /--paqpaà/ machine-gun

མེ་མདའ་ལའན་ཟྭ་ /--+ch./ pistol

མེ་མདའི་པོར་ཏོག་ /mentee pōrtΩΩ/ rifle-bolt

མེ་མདའི་ཚེ་ཁ་ /--tshāqa/ gun-sight

མེ་མདའི་རུ་ /--ru/ gun rest

མེ་མདས་གསོད་ /mentεὲ söö/ va. to execute by shooting

མེ་རྡེལ་ /mentee/ bullet, cartridge, shell

མེ་རྡོ་ /meto/ flint

མེ་སྤར་ /me pār/ va. to light a fire

མེ་སྤྲིན་ /mitiin/ smoke

མེ་སྤྲེ་ /mete/ fire-monkey year

མེ་ཕག་ /mepaà/ fire-pig year

མེ་ཕུང་ /mepuun/ any heaped up fire, bonfire, campfire; va.--*rgyag* to light/ make a bonfire/ campfire

མེ་ཕུང་གཅིག་ལ་ཆུ་ཕོར་གང་ /--ciqlə chuphor qhan/ utterly inadequate (lit. a bowl of water to put out a bonfire)

མེ་ཕོར་ /mepΩΩ/ brasier

མེ་འཕེན་ /mepeen/ shooting (guns); va.--*byed* to shoot (guns)

མེ་འཕེན་མཚམས་འཇོག་ /--tshāmcΩΩ/ cease-fire; va.--*byed* to make a cease-fire

མེ་འཕེན་མཚམས་འཇོག་ས་ཁྲིག་ /--tshāmcΩΩ sətii/ cease-fire line

མེ་བུམ་ /mepum/ flower vase

མེ་བྱ་ /meca/ fire-bird year

མེ་བྱི་ /mici/ fire-mouse year

མེ་བྲག་ /metaà/ igneous rocks

མེ་འབར་ /me paa/ vi. to catch fire, to burn ¶ *shog bu de la me 'bar gyi ma red The papers will not catch fire.* ¶ *khang pa 'dir me 'bar gyi 'dug The house is burning.*

མེ་འབེན་ /mepeen/ target (shooting)

མེ་འབྲུག་ /mintuù/ fire-dragon year

མེ་སྦྲུལ་ /mitüü/ fire-snake year

མེ་མར་ /memar/ sm. *mar me*

མེ་དམག་ /memaà/ U.S. army, U.S. soldiers (abbr. of *me go'i dmag mi*)

མེ་བཙན་ /metsɛɛn/ U.S. imperialists (abbr. of *me go btsan rgyal ring lugs pa*)

མེ་བཙའ་ /metsa/ 1. spark, ember 2. med. cauterization; va. --*rgyag* to cauterize

མེ་རྩེད་བརྩེས་ན་རང་བསྲེག་ /metseè tseèna ran seq/ if you play with fire you'll get burned

མེ་ཚག་ /metsaà/ sm. *me stag*

མེ་མཚོན་ /metsɛɛn/ fire arms, weapons

མེ་མཚམས་ /metsam/ cease-fire (abbr. *me 'phen mtsham 'jog*)

མེ་རྫས་ /metsɛè/ gunpowder

མེ་རྫས་མེ་ཏོག་ /--metΩΩ/ fireworks

མེ་ཀ་ཤི་ /miši/ anv 1

མེ་ཀ་ཤོ་ /mešo/ stamp, brand, branding iron

མེ་སྲུང་ /mesöön/ fire-prevention; va.--*byed* to be careful with fire, to practice fire-prevention ¶ *shing khang nang la sdod na me zon byed dgos You have to be careful with fire if you live in a wooden house.*

མེ་ཡོན་ /ch./ dollar (in U.S.A.)

མེ་ཡོས་ /meyöö/ fire-hare year

མེ་རི་ /miri/ 1. volcano 2. U.S. and Japan (abbr. of *me go dang re pin*)

མེ་རོ་ /mero/ ashes, cinders, embers

མེ་ལན་ /melɛɛn/ return fire; va. --*slog*; --*sprod* return fire, to shoot back

མི་ལི་ /mili/ mile

མེ་ལུག་ /miluù/ fire-sheep year

མེ་ལེ་ /mele/ mile

མེ་ལེ་གྲུ་བཞི་ /--tupši/ square miles

མེ་ལེན་ /meleen/ fire tongs

མེ་ལོང་ /meloon/ mirror

མེ་ཤིང་ /mišiin/ firewood, fuel; va. --*byed* to use as firewood/ fuel ¶ *rkub kyag rnying pa de me shing byas pa red (They) used the old chair as firewood.*

མེ་ཤུགས་ /mišuù/ heat, therm, thermo-

མེ་ཤུགས་གློག་སྐྱེད་ས་ཚིགས་/--lõqkeè sətsii/ thermo electric power plant/ station

མེ་ཤུགས་གློག་འདོན་ /--lõntöön/ thermoelectric generation

མེ་ཤུགས་གློག་འདོན་འཕྲུལ་འཁོར་ /--lõntöön thüüqöö/ thermoelectric generator

མེ་ཤུགས་འཕུར་མདའ་ /--phüntə/ rocket, missile ¶ *yon tsi rdul phran me shugs 'phur mda'i rten gzhi atomic missile base*

མེ་ཤུགས་འཕུར་མདའི་མེ་སྒྱོགས་ /--phüntèè merkΩΩ/rocket launcher, bazooka

མེ་ཤུགས་འཕུར་མདེལ་ /--phüntee/ missile

མེ་ཤུགས་འཛོམས་ས་ /--tsomsa/ firing range ¶ *me shugs 'dzoms sar slebs ma thag as soon as they got into firing range*

མེ་ཤུད་ /mešeè/ sm. *me shugs*

མེ་ཤེལ་ /mešee/ magnifying glass (used for starting fires)

མེ་ཤོར་ /me šΩΩ/ vi. to catch fire ¶ *khang pa der me shor ba dang tshang mas bros thabs byas pa red As soon the house caught fire, everybody tried to escape.*

མེ་སྲེག་གྲིམས་རྨོས་ /meseq tiimöö/ swidden agriculture, slash-and-burn agriculture

མེ་སྲེག་གཏོང་ /--töön/ va. to burn, to roast ¶ *khos yi ge de me sreg btang ba red He burned the letter*

མེ་སླང་ /melaan/ sm. *me phor*

མེ་གསོད་ /me söö/ va. to put out/ extinguish a fire

མེ་གསོད་ཆུ་སྒོ་ /mesöö chünqo/ fire-hydrant

མེ་གསོད་འཕྲུལ་ཆས་ /--thüücèè/ fire-extinguisher

མེ་གསོད་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ fire-brigade

མེ་གསོད་གླང་འཁོར་ /--lãnqΩΩ/ fire-engine

མེ་བསྲེགས་གཏོང་ /meseq toon/ sm. *me sreg gtong*

མེག་སིས་ཁོ་ /mɛqsiqo/ sm. *meg si kho*

མེག་སི་ཁོ་ /ch./ Mexico

མེང་ཧྲེ་ཝེ་ཁ་ /ch./ Menshevik

མེད་ /meè/ negative existential verb (there is/ was not) ¶ *kho la rta med tsang rkang thang du yong ba red Because he doesn't have a horse, he came on foot.* ¶ *nga la me mda' med I don't have a gun.*

མེད་འགྲོ་ /meènto/ probably there is ¶ *kho la dngul med 'gro snyams pa red (They) thought he probably has money.*

མེད་དུ་འགྱུར་ /meètu kur vi. to vanish, to disappear, to loose ¶ *de dgos med du 'gyur pa red The need disappeared.* ¶ *de don lta med du 'gyur pa red It lost its meaning.*

མེད་དུ་མི་རུང་བ་ /--mirunwə/ indispensable, essential ¶ *nga tsho'i las don la khyed rnams pa'i rgyab skyor ni med du mi rung ba zhig yin Your support is indispensable to our cause.*

མེད་པ་བྱས་བཏས་ /meèpa cheènɛ/ sm. *med par*

མེད་པ་བཟོ་ /meèpa so/ va. to annihilate, to completely destroy, to wipe out ¶ *me go'i dmag dpung ni nga tshos med pa bzos (p. of bzo) dgos red We have to annihilate the American troops.*

མེད་པར་ /meèpar/ without ¶ *dngul med par khang pa rgyag thub gyi ma red Without money (you) can't build a house.*

མེད་པར་འགྱུར་ /--kur/ vi. to disappear, to vanish ¶ *'khrud byas nas dri ngan med par gyur (p. of 'gyur) ba red After he washed, the bad smell disappeared.*

མེད་པར་གཏོང་ /meèpar tōon/ sm. *med pa bzo*

མེད་པར་བཟོ་ /--so/ sm. *med pa bzo*

མེད་པོ་ /meepo/ poor man, have nots

མེན་ /ch./ Manganese

མེན་པའོ་ /ch./ chinese food similar to bread

མེའི་ཚྭ་ /ch./ plum tree

མེའོ་རིགས་ /meo riq/ Miao nationality

མེར་གྱིས་ཁེངས་ /merqi khēn/ full of, filled to the brim ¶ *chang gis mer gyis khengs pa'i dkar yol a bowl filled to the brim with beer*

མེར་གྱིས་ཀང་ /--qhaàn/ sm. *mer gyi khengs*

མེར་པུན་ /ch./ c. Melbourne

མེར་ (བ)སྲེགས་གཏོང་ /meseq tōon/ sm. *med sreg gtong*

མེལ་ཚེ་ /mɛɛtse/ a watch or span of time at night; va.--*byed* to stand night watch

མེལ་ཚེ་བ་/mɛɛtsewa/ night watchman

མེལ་ལི་/mele/ mile

མེལ་ལི་གྲུ་བཞི་/--tupši/ square mile

མེལ་ལི་/mele/ sm. *me li*

མེས་ /meè/ paternal grandfather, ancestor, forefather (abbr. of *mes po*)

མེས་རྒྱལ་/mekɛɛ/ motherland, fatherland

མེས་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཚང་ཆེན་པོ་/--khīmtsaan chēmpo/ the big family of the motherland/ fatherland

མེས་པོ་ /mepo/ grandfather (paternal), forefather, ancestor

མེས་ཚིག་ /meè tshīi/ vi. to be burned ¶ *kho'i khang pa mes tshig pa red His house got burned.*

མེས་རབས་ /meerəp/ ancestors

མེས་བསྲེགས་ /meè seq/ va. to burn

མོ་ /mo/ 1. particle indicating female ¶ *btsun mo queen* 2. she ¶ *mos byed pa red she did it.* 3. divination; va.--*rgyag*; --*'debs* to divine, to do divination 4. linking verb (=) ¶ *don ga ci mo what is the meaning (of this)?*

མོ་ཊ་ /mota/ sm. *mo tar*

མོ་ཁབ་ /moqəp/ needle

མོ་ཁྱི་ /mūki/ bitch (dog)

མོ་མཁན་ /moqεεn; moñεεn/ sm. *mo pa*

མོ་གོས་ /moqöö/ woman's clothes

མོ་གློག་ /molŋŋ/ negative electricity

མོ་གློག་ཅན་གྱི་ཏེན་ཙི་/--cεεn qi tēntsi/ negative electron

མོ་རྒྱག་ /mo kaà/ see *mo*

མོ་ཏར་ /motaa/ automobile, car

མོ་རྟ་ /mota/ mare

མོ་ཊ་ /motaa/ sm. *mo tar*

མོ་ཐར་ /--/ sm. *mo tar*

མོ་ཐར་འཇིབ་ /--cip/ jeep

མོ་ཊར་ /motar/ sm. *mo tar*

མོ་ཐོ་ཁྲེ་ /ch./ motorcycle, motor-bike

མོ་ཐོ་འཁོར་ལོ་/ch.+qhōlo/ sm. *mo tho khre*

མོ་འདེབས་ /mo tep/ sm. *mo rgyag*

མོ་སྣེ་ /mone/ the negative pole, cathode

མོ་པ་ /mopa/ diviner

མོ་ཕྱུགས་/mocŋŋ/ female livestock/ cattle

མོ་བྱིས་ /mucii/ young girl

མོ་བྲན་ /motεεn/ female servant, maid-servant

མོ་དབང་ /mowaŋ/ sm. *mo mtshan*

མོ་མ་ /moma/ sm. *mo pa*

མོ་སྨད་ /momεὲ/ mother and daughter

མོ་མཚན་ /motsεεn/ vagina

མོ་ཤི་ཀོ་/ch./ Mexico

མོ་ཐོ་བྲུའི་འཁོར་ལོ་/ch.+qhōlo/ sm. *mo tho khre*

མོ་ཡན་ /moyεεn; moñεεn/ tenant, lessee; va.--*gtong* to lease, to rent ¶ *mo yan gtong sa tenement/ apartment house*

མོ་རང་ /moraŋ/ she herself

མོ་རིགས་ /muriq/ female sex, woman

མོ་རིགས་མེ་ཏོག་ /--metŋŋ/ pistillate flower

མོ་རྡེངས་ /moreŋ/ unmarried woman

མོ་ལོ་ཀོ་ /moloqo/ Morocco

མོ་ཤམ་ /mošam/ barren woman

མོ་སི་ཁའོ་ /mosiqawo/ sm. *mo si kho*

མོ་སི་ཁོ་ /mosiqo/ c. Moscow

མོ་རྡེངས་ /mohren/ sm. *mo rengs*

མོག་ /mΩq/ mug

མོག་པོ་ /mΩqpo/ lack luster, faded (of color)

མོག་མོག་ /m m / stuffed dumplings

མོག་རོ་ /mΩqro/ fungus

མོག་རོ་དཀར་པོ་ /--qaapo/ jelly fungus

མོང་གོལ་ /monqöö/ Mongols, Mongolia ¶ *mong gol mi dmangs spyi mthun rgyal khab* *Mongolian People's Republic*

མོང་ཏེ་ཝི་དེ་ཝོ་ /ch./ c. Montevideo

མོང་རྟུལ་ /muntüü/ foolish, stupid

མོད་ /möö/ mildly emphatic linking verb ¶ *kho bod nas yong mod* *He came from Tibet.* ¶ *kho bod pa yin mod* *He is Tibetan!*

མོད་པོ་ /möpo/ abundent, plentiful

མོད་ཚོང་ /mötsoön/ flooding the market, dumping good (cheaply); va.--*byed* to flood the market, to dump goods

མོད་ལ་ /mööla/ (vb.+--) as soon as verbal action, immediately ¶ *bod la slebs mod la khong dang mjal byung* *As soon as I arrived in Tibet, I met him.*

མོན་ཁྲེ་ /möntee/ sm. *mon sran*

མོན་པ་ /mönpa/ general name for Himalayan tribal people

མོན་སྲན་ /mönsεεn/ a kind of pea

མོའི་རང་བཞིན་གྱི་འགྱུར་ལྡོག་

/möö rənšiin qi kuntΩΩ/ chem. negative reaction

མོའུ་ཙེ་ /ch./ currency unit in P.R.C. (10 *mo'u tse* = 1 JMP)

མོར་ /mΩΩ/ (vb.+--) when/ at the time of verbal action (= *skabs*) ¶ *thim phug la phebs mor* *when (he) came to Thimphu*

མོལ་ /möö/ va. to speak, to say, to talk

མོལ་མཆིད་ /müücii/ discussion, conference, consultation

མོལ་བགྲུར་ /müütuu/ discussion, conference

མོས་ /möö/ 1. vi. to like, to be pleased, to be in accord with ¶ *kho'i bsam 'char la tshang ma mos song* *Everyone liked his suggestion.* 2. (vb.+--) to want to do verbal action ¶ *kho tsho tshong khang la 'gro mos yod pa red* *They want to go to the store.* ¶ *kho tsho lha sar 'gro mos byas pa red* *They wanted to go to Lhasa.* 3. by her

མོས་གུས་ /müüqüü/ admiration, respect; vi.--*byed* to look up to with admiration, to respect, to admire

མོས་སྙོམས་ /mööñom/ even, balanced, equal

མོས་བསྡུན་ /müütüün/ consultation; va.--*byed* to consult ¶ *thag gcod gang byas kyang khong la*

mos btun byed dgos red Whatever decision you make, first you must consult with him.

མོས་མཐུན་ /möötüün/ agreement; va. --*byed* to agree (to) ¶ *gros mol byed rgyur mos mthun byas pa red (They) agreed to have talks.*

མོས་མཐུན་ཞལ་བཞེས་/--śɛɛśee/ agreement and assurances/ promises; va.--*byed* to agree to and give assurances/ promises ¶ *nga tshor rgyab skyor gnang rgyur mos mthun zhal bzhes gnang ba red (They) agreed and promised to support us.*

མོས་ལྡན་ /möntɛɛn/ likable, agreeable

མོས་པོ་ /mööpo/ liking, admiration; va.--*byed* to like, to admire ¶ *khong la mi tshang ma mos po byed kyi 'dug Everyone likes him.*

མོས་ཤོག་ /möösoo/ votes; va.--*blugs; --bsdu; --bsdu len byed* to vote, to cast votes

མྱ་ངན་ /ñaŋɛɛn/ mourning; va.--*byed; --zhu (h)* to grieve, to mourn

མྱ་ངན་ཚོགས་འདུ་ /--tsööntu/ memorial meeting

མྱ་ངན་ཞུ་ཡིག་ /--śuyii/ memorial speech, note of condolence

མྱ་ངན་ལས་འདས་/--lɛ tɛɛ/ vi. to die (h)

མྱ་ངན་སེམས་གསོ་/--semso/ condolence; va.--*byed* to console

མྱ་ངན་སེལ་ /--sel/ va. to console

མྱ་ངམ་ཐང་ /ñaŋam thaŋ/ desert

མྱ་ངམ་ས་ཐང་/--sataŋ/ sm. *mya ngam thang*

མྱ་སི་དགུ་སི་ /ñəsi qusi/ procrastinating, dilly-dalling; va. --*byed* to procrastinate, to dilly dally ¶ *kho tshos las ka byed 'dod med tsang mya se dgu si byas pa red They dilly-dallied because they didn't want to work.*

མྱག་ : p.མྱགས་ /ñaq; ñaa/ vi. to decompose, to rot

མྱག་པ་ /ñaqpa/ sm. *myag myog*

མྱག་བྱེད་ /ñaqce/ a decomposing agent

མྱག་མྱོག་ /ñaŋñoo/ 1. muddy 2. viscid, gluey

མྱགས་ /ñaq; ñaa/ p. of *myag*

མྱགས་པ་ /ñaqpa/ rotten, putrid

མྱང་ /ñaŋ/ f. of *myong*

མྱང་འདས་ /ñaŋtɛɛ/ nirvana, paradise

མྱང་ཞིབ་ /ñaŋśip/ examination, investigation, inspection

མྱངས་ /ñaŋ/ p. of *myong*

མྱངས་མྱོང་ /ñaŋñoon/ experience ¶ *dbul 'phong gi 'tsho ba myang myong med par without having experienced the life of the poor*

མྱུ་གུ་ /ñuqu/ seedling, sprout, shoot ¶ *'bras kyi myu gu gso skyong byed kyi yod pa red (They) raise rice seedlings.*

མྱུ་གུ་འབུས་/--püü/ vi. to bud, to sprout, to germinate

མྱུ་གུ་འཚོ་སྐྱོང་ཁང་ /--tshōkoŋ qhāan/ (horticulture) nursery

མྱུ་གུ་གསོ་ /--sō/ va. to raise seedlings

མྱུ་གུའི་ཁ་འབུས་ཚད་ /ñuqüü qhā püütsèè/ rate of germination

མྱུག་ /ñuq/ 1. vi. to be bent over (head/ top/ tip) 2. va. to run, to roam, to stroll

མྱུག་མྱུག་ /ñuŋñuù/ sm. *myug*

མྱུག་རྩི་ /ñuqtsi/ a sprout

མྱུག་གཟན་འབུ་ /ñuqsèèn pu/ caterpillar

མྱུར་ /ñur/ adj. comp. of *myur po*

མྱུར་སྐྱོད་ /ñurküü/ going quickly/ fast, advancing; va.--*byed* to go quickly/ fast, to advance rapidly

མྱུར་སྐྱོབ་ /ñurkòp; ñukòp/ emergency aid, first-aid

མྱུར་སྐྱོབ་སྨན་ཐུམ་ /--mèntum/ first-aid box/ kit

མྱུར་བསྐྱོད་ /ñurküü/ sm. *myur skyod*

མྱུར་མགྱོགས་ /ñurkòò/ quick, fast, high speed, rapid express ¶ *myur mgyogs gtub gshod byed thabs high speed cutting method*

མྱུར་འགྲུབ་ /ñurtup/ quick accomplishment, quick success, intensive ¶ *myur 'grub slob grwa* *m intensive school*

མྱུར་སྐྱོབ་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ shock brigade

མྱུར་བཅོས་ /ñurcüü/ quick repairs, first-aid; va.--*byed* to repair quickly

མྱུར་སྟབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ /nurtəp qi qoneè/ quickly, speedily

མྱུར་འཐབ་མྱུར་གཅོད་ /ñurtəp nurcüü/ quick decision, rapid settlement

མྱུར་དུ་ /ñurtu/ quickly, fast, rapidly ¶ *nga tsho yul der myur du bcings 'grol gtong dgos We must quickly liberate that country.* va. --*gtong* to speed up, to accelerate

མྱུར་འདྲེན་ /ñurtèèn/ quick transportation, express transport; va.--*byed* to transport quickly, to transport by express

མྱུར་སྡུད་ /ñurtüü/ quick/ rapid collection, quick harvest

མྱུར་པོ་ /ñurpu/ quick, fast, rapid

མྱུར་ཕན་ལུད་རྫས་ /ñurpèèn lütsèè/ rapid-action fertilizer

མྱུར་བ་ /ñurwə/ swift, fast, rapid, quick

མྱུར་ཚད་ /ñurtsèè/ rate, speed, velocity ¶ *thon skyed myur tshad lo re bzhin che ru 'gro gi yod pa red The rate of production is going higher each year.*

མྱུར་ལམ་ /ñurləm/ shortcut

མྱུལ་ /ñül/ va. 1. to wander, to roam 2. to reconnoitre, to spy, to explore

མྱུལ་པོ་ /ñüülpu/ tramp, vagabond

མྱུལ་དཔྱད་ /ñüücèè/ exploration; va. --*byed* to explore

མྱུལ་མ་ /ñüümə/ secret agent, spy, intelligence agent, detective

མྱུལ་ཞིབ་ /ñüüship/ reconnaissance, spying secret investigation; va.--*byed* to reconnoitre, to investigate secretly, to probe, to spy

མྱུལ་ཞིབ་འདྲི་གཅོད་ /--ticüü/ secret inquirie/ investigation/ probe

མྱུལ་ཞིབ་གནམ་གྲུ་ /--nəmtu/ reconnaissance/ spy plane

མྱུལ་ཞིབ་པ་ /ñüüsipə/ sm. *myul ma*

མྱུལ་ཞིབ་དབུགས་ལྒང་ /--üüqaàn/ reconnaissance/ spy balloon

མྱུལ་ཞིབ་དམག་མི་ /--məəmi/ reconnaissance soldiers

མྱོ་ /ño/ sm. *smyo*

མྱོང་ : p. མྱངས་ f. མྱོང་ imp. མྱོངས་

/ñon/ 1. vi. and va. to experience, to undergo ¶ *kho tsho dka' ngal chen po myong gi yod pa red They are undergoing great hardship.* 2. (vb.+--) experience verbal action ¶ *nga lha sar 'gro myong ba red I've gone to Lhasa (lit. I've experienced going to Lhasa).* 3. va. to taste, to have experienced the taste ¶ *ngas 'di bro ba myong pa yin I tasted this.*

མྱོང་གོམས་ /ñonqom/ experience ¶ *khong gnyis rgyal tshogs nang myong goms 'byung ched du gtong gnang ba red The two of them were sent to get experience in the U.N.*

མྱོང་ཐུབ་ /ñuntup/ sm. *myong goms*

མྱོང་ཆ་ /ñonca/ sm. *myong goms*

མྱོང་ཚོར་ /ñontshöö/ experience ¶ *myong tshor gting zab an intense experience*

མྱོངས་ /ñan/ imp. of *myong*

སྨྱོས་ /ñöö/ sm. *smyos*

དམག་ /maa/ war, troops, soldiers ¶ *gnam dmag airforce;* va. --*rgyag* to war, to fight; va.--*gtong* to send troops

དམག་ཀྲང་ /maqtang/ ch. a military rank in the Chinese army similar to Lt. colonel

དམག་དཀྱུས་ /məqküü/ ordinary/ regular soldiers

དམག་བཀའ་ /maaqa/ military order

དམག་བསྐུར་ཁྲིམ་སྐྱོང་ /məəquu khimkoon/ ch. slog. support the army and give preferential treatment (support) to the families of the soldiers

དམག་སྐྱོད་ /maqköö/ march, marching; va.--*byed* to march, to go to war ¶ *dmag skyod byas te gnod skyon byung ba'i sa khul ba bskyod pa red Marching off, they went to the area where the damage occurred.*

དམག་བསྐུལ་ /məəquu/ military recruitment, military conscription, draft; va.--*rgyag* to recruit, to conscript, to draft (into the army)

དམག་བསྐུལ་དང་ལེན་ /--thanleen/ mil. enlistment, volunteer/ enlist (for military service)

དམག་བསྐུལ་དུས་བསྲིང་ /--tüsin/ draft deferment

དམག་བསྡུ་ལེན་ལམ་ལུགས་ /--ləmluù/ system of military conscription

དམག་བསྐྱོད་ /māqkǒǒ/ sm. *dmag skyod*

དམག་ཁག་ /māqaa/ military unit/ group/ detachment

དམག་ཁུངས་ /mə̄ə̄quùn/ military, pertaining to military ¶ *mi bcu nang na phyed ka dmag khungs red Half of the ten men are from the military.*

དམག་ཁུལ་ /məqüü/ military district/ area

དམག་ཁུལ་ཁང་ /--qhāan/ military area/ district headquarters ¶ *bod dmag khul khang the Tibeta Military Area Headquarters*

དམག་ཁོངས་ /māāqoòn/ military, belonging to the military ¶ *khos dmag khongs su zhugs pa red He joined the army.* ¶ *dmag khongs nas phyir log pa'i dmag mi demobilized soldier*

དམག་ཁྲལ་ /māqṭɛɛ/ military tax

དམག་ཁྲིམས་ /məqṭim/ military law, martial law

དམག་མཁོ་ /māāqo/ military needs/ supplies

དམག་མཁོ་སྒྲིག་ཆས་ /--ṭiqcèè/ military equipment

དམག་མཁོ་སྒྲིག་ཆས་ཉུང་འཕྲི་ /--ñunṭi/ military disarmament

དམག་མཁོ་སྒྲུབ་འདྲེན་ /--tupṭèen/ military supply service

དམག་མཁོའི་དངོས་རྫས་ /māāqǒǒ ŋōtsɛ̀ɛ̀/ military stores/ provisions/ supplies

དམག་འཁྱམས་ /mākham/ soldier of fortune, mercenary

དམག་འཁྲུག་ /məqṭuù/ war, warfare; va.--*byed;* --*rgyag* to fight a war, to wage war; va.--*slong* to provoke/ start/ incite a war

དམག་འཁྲུག་གི་གྲ་སྒྲིག་ /--qi ṭhəṭii/ war preparations

དམག་འཁྲུག་གི་སྒྲིག་ཁྲིམས་ /--qi ṭiqṭim/ military discipline

དམག་འཁྲུག་གི་འཇིགས་སྣང་ /ciqnāan/ war intimidation/ threats; va.--*skul* to threaten/ intimidate with war

དམག་འཁྲུག་གི་ཉེས་ཅན་ /--qi ñecɛɛn/ war criminal

དམག་འཁྲུག་གི་གནས་ཚུལ་ /--qi nēētsüü/ 1. state of war, war situation/ conditions 2. war news

དམག་འཁྲུག་གི་མཚམས་སུ་སྐྱེལ་བའི་སྲིད་ཇུས་ /--qi tshāmsu kēēwɛɛ sīcüù/ brink-of-war policy, brinkmanship

དམག་འཁྲུག་སློམ་པ་ /--lōmpa/ warlike, martial, militant

དམག་འཁྲུག་སློང་ /--lōn; --lōōn/ va. to provoke/ incite/ start a war

དམག་འཁྲུག་སློང་མཁན་ /--lōnqɛɛn; --lōnñɛɛn/ war-monger

དམག་འཁྲུག་བསློང་མཁན་ /--lāanñεεn/ sm. *dmag 'khrug slong mkhan*

དམག་གི་ /māà qi/ military, army ¶ *dmag gi sman pa* army doctor

དམག་གི་དཔའ་ངར་ /--pāŋar/ morale

དམག་གི་ས་གཞི་ /--sə̄si/ battlefield

དམག་གོས་ /māqöö/ military uniform

དམག་གྲ་ /māqṭa/ war preparations; va.--*sgrig* to make war preparations

དམག་གྲབས་ /mə̄qṭəp/ sm. *dmag gra*

དམག་གྲབས་མེད་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ /--meèpεε ṭhoŋkee/ undefended city, open city

དམག་གྲུ་ /mə̄qṭu/ naval vessel, warship

དམག་གྲུའི་རུ་ཁག་ /mə̄qṭüü ruqaà/ naval fleet, armada ¶ *ho mtshon cha yod pa'i dmag gru'i ru khag* a nuclear fleet

དམག་གྲོགས་ /māqṭöö/ allies, allied forces/ troops

དམག་མགོ་ /māqo/ front line

དམག་འགན་ཆག་ /māaqεεn chāà/ vi. to get exempt from military obligation/ service

དམག་འགུལ་ /mə̄nqüü/ militant movement; va.--*byed* to make a militant movement ¶ *mi mang gis rang btsan gyi dmag 'gul byed bzhin yod pa red The people are making a militant movement of independence.*

དམག་འགོ་ /māaqo; mānqo/ military leader/ officer

དམག་རྒྱག་ /māà kaà/ sm. *dmag rgyab*

དམག་རྒྱགས་ /māqkaà/ military provisions/ supplies

དམག་རྒྱབ་ /māà kəp/ to war, to fight (see *dmag*)

དམག་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ /māqkεε riŋluù/ militarism

དམག་སྒར་ /māāqaa/ military barracks, military camp, military regiment; va.--*rgyag* to station/ billet troops, to build barracks

དམག་སྒར་གནས་ས་ /--nε̄εsa/ military residential area, military compound

དམག་ཆས་ /māqcεὲ/ 1. military equipment, weapons, ordnance 2. military uniform

དམག་ཆས་འགྲན་བསྡུར་ /--ṭə̂ntur/ arm-race

དམག་ཆས་འཕྲི་ /--ṭhī/ va. to reduce arms/ armaments

དམག་ཆས་བཟོ་གྲྭ་ /--soṭa/ ordnance factory

དམག་ཆས་བཟོ་ལས་ /--solεὲ/ war industry

དམག་ཆེན་ /māqceen/ full-scale war, great war, world war ¶ *'dzam gling dmag chen gnyis pa'i skabs during world war II* ¶ *dmag chen gsum pa world war III*

དམག་ཇུས་ /mə̄qcüü/ military strategy

དམག་གཏོང་ /māà tōoŋ/ va. to send troops ¶ *rgyal khab*

der dmag btang nas dbang du 'dus pa red *(They) sent troops to that country and brought it under their control.*

དམག་སྟོང་རྟ་ཁྲི་ /məqtõõn tãti/ a powerful army, an unstoppable army (lit. thousands of men and tens of thousands of horses)

དམག་ཐང་ /mãqtaan/ military parade/ drill ground

དམག་ཐུག་ /mãà thüü/ vi. to be engaged in battle/ war

དམག་ཐོབ་ /mãà thə̄p/ vi. to win a war/ battle

དམག་ཐོབ་དངོས་རྫས་ /mãqtəp ŋöötsɛɛ/ war spoils, war booty

དམག་འཐབ་ /məqtəp/ warfare, battle, war, fight ¶ *dmag 'thab gyi dgos pa ltar* according to the needs of war; va. *--byed* to battle, to fight, to war ¶ *mi lo bcu phrag ring dmag 'thab byas yod pa red* *They have fought for decades.*

དམག་འཐེན་ /mãà thēn/ va. to withdraw troops, to retreat, to demobilize troops

དམག་དར་ /mãqtaa/ military flag/ banner/ colors

དམག་དུང་ /məqtuun/ military bugle/ trumpet

དམག་དོན་ /mãqtöön/ military, military affairs ¶ *dmag don kho ma'i lta tshul* purely *military viewpoint*

དམག་དོན་རྐྱང་པའི་མཐོང་ཚུལ /--kãŋpɛɛ thüŋtsüü/ purely military viewpoint

དམག་དོན་ཁོ་ནའི་ལྟ་ཚུལ་ /--qhõnèè tətsüü/ sm. *dmag don rkyang pa'i mthong tshul*

དམག་དོན་ཁྲིམས་ར་ /--thimrə/ courts martial, military court

དམག་དོན་མཁས་པ་ /--qhɛɛpa/ military expert

དམག་དོན་འཁྲུག་རྐྱེན་ /--thüqkèèn/ military provocation

དམག་དོན་རྟེན་གཞི་ /--qi tèènši/ military base, war base

དམག་དོན་གྱི་བློ་འདྲིས་ /--qi lō tisə/ military adviser

དམག་དོན་གྲུ་ཁ་ /--thuqə/ military dock/ barbor/ port

དམག་དོན་དུ་འགྱུར་ /--tu kur/ vi. to become militarized, to become a military affair ¶ *sa mtsham gyi rtsod gzhi de dmag don du 'gyur ba red* *The dispute over the boundry became a military affair.*

དམག་དོན་དོ་དམ་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--totam üyün lhēnqaan/ military government/ administration ¶ *bod rang skyong ljong gi lha sa'i dmag don do dam u yon lhan khang* *the Lhasa Military Government of the Tibetan Autonomous Region*

དམག་དོན་མནའ་མཐུན་ /--nətüün/ military alliance

དམག་དོན་པ་ /mãqtönpa/ military strategist

དམག་དོན་ཚོགས་པ་ཁག་ /--tshōōqaà/ military bloc

དམག་དྲངས་ /maà thaŋ/ p. of *dmag 'dren*

དམག་འདྲེན་ /maà teen/ va. to wage war, to send troops, to send a military expedition

དམག་སྡེ་ /māqte/ army, military division ¶ *dmag sde brgyad pa the Eighth Route Army (P.R.C.)* ¶ *dmag sde bzhi pa gsar pa the New Fourth Army (P.R.C.)*

དམག་སྡོད་ས་སློང་ /māqtöö salōō/ cultivation of land by the resident military troops

དམག་བརྡ་ /maàqta/ declaration of war; va.--*gtong* to declare war

དམག་དཔུང་ /məqpuun/ military forces/ troops, army ¶ *dmag sde brgyad pa'i dmag dpung troops of the Eighth Route Army (P.R.C.)*

དམག་དཔུང་གི་ཟིང་སློང་ /--qi siŋloŋ/ mutiny

དམག་དཔུང་མཉམ་འཛོམས་ /--ñāmtsom/ combined forces/ troops; va.--*byed* to combine/ join forces/ troops

དམག་དཔུང་ཕྱིར་འཐེན་ /--chitèèn/ troop withdrawal; va.--*byed* to withdraw troops

དམག་དཔུང་འཛུགས་ /--tsuq/ sm. *dmag ¬dzugs*

དམག་དཔུང་དྲག་བསྡུ་དང་ལས་ཁུངས་ཁྲ་བསྡུ་ /--rhəqtuù thaŋ leèquùn qhūtu/ ch. slog. better troops and simpler administration (offices)

དམག་དཔོན་ /māqpöön/ military officer

དམག་དཔོན་ངན་པ་ /--ŋenpa/ warlord

དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ high ranking military officer

དམག་སྤྱི་ /məqci/ generalissimo, commander-in-chief; va.--*byed* to command

དམག་སྤྱི་ཁང་ /--qhaàn/ military headquarters, headquarters of commander-in-chief

དམག་སྤྱི་ལས་ཁུངས་ /--leèquùn/ sm. *dmag spyi khang*

དམག་སྤྱོད་ /māqcöö/ military, pertaining to military needs or use ¶ *dmag spyod gnam gru military planes*

དམག་ཕམ་ /maà phām/ vi. to loose a war/ battle, to be defeated

དམག་ཕོགས་ /maàqpōō/ military salary/ pay

དམག་འཕྲིན་ /məqtiin/ military postal service, military mail

དམག་ཇུས་ /məqcüü/ war tactics, military strategy

དམག་ཇུས་ལས་ཁུངས་ /--leèquùn/ general staff headquarters

དམག་འབངས་ /maqpaà; maŋpaàn/ civil and military, army and people

དམག་འབངས་གཅིག་མཐུན་ /--ciqtüün/

army and people united

དམག་འབྲུ་ /mānṭu/ sm. *dmag rgyags*

དམག་སྦྱོང་ /māqcoŏn/ military training, military drill; va. --*byed* to drill (troops), to carry out maneuvers

དམག་མི་ /məəmi/ soldier; va.--*byed* to become a soldier, to soldier

དམག་མི་བཀྲམ་ /--ṭām/ vi. to deploy troops

དམག་མི་བཀྲམ་ཐིག་ /--ṭəmtii/ front line, picket line

དམག་མི་གླས་པའི་ལམ་ལུགས་/--lɛ̄ɛpɛɛ/ ləmluŭ/ the system of military enlistment

དམག་མི་སྡུད་ /--tūū/ va. to draft, to conscript (soldiers)

དམག་མིའི་ཁྱིམ་ཚང་/məəmii khimtsaṇ/ army dependents, families of soldiers

དམག་མིའི་ནང་མི་/--nəṇmi/ sm. *dmag mi'i khyim tshang*

དམག་མིའི་སྤྱི་ཁྱབ་ /məəmii cikəp/ army general, commander-in-chief

དམག་མིར་ཞུགས་ /məəmèe šuù/ va. to join the army, to serve as a soldier

དམག་དམངས་ /māmaṇ/ the army and the people, military and civilian (abbr. *dmag mi dang mi dmangs*)

དམག་རྩལ་ /māqtsɛɛ/ military drills/ exercises

དམག་རྩལ་དགེ་རྒན་ /--qeqɛɛn/ military teacher/ drill instructor

དམག་རྩལ་བཅའ་ཡིག་ /--cəyii/ military training code

དམག་རྩལ་སྦྱོང་བརྡར་ /--coṇtaa/ military training

དམག་རྩེད་ /məqtsii/ military drill/ exercises/ marching; va. --*rtse* to parade, to march

དམག་ཚུགས་ /məqtsuŭ/ military station

དམག་ཚོགས་ /māqtsŏŏ/ sm. *dmag dpung*

དམག་མཚམས་ /māqtsam; māṇtsam/ armistice, ceasefire; va.--*'jog (p. bzhag)* to make a ceasefire/ armistice

དམག་ འཛུགས་ /māā tsuŭ/ va. to build up the army ¶ *'byor med gral rim gyi chab srid gtsor gzung byas pa'i dmag 'dzugs kyi 'gro lam ded nas following the path of building up the army by placing proletarian politics in command*

དམག་འཛུགས་དུས་ཆེན་ /məqtsuù thuucèen/ army day (August 1st)

དམག་འཛོམས་ /māqtsom/ mobilization; va.--*byed* to mobilize (the army), to call up troops

དམག་ཞུགས་དུས་འགྱངས་ /məqšuù thuusiṇ/ military service deferment

དམག་ཞེན་རིང་ལུགས་ /māqšeen riṇluŭ/ militarism

དམག་ཟིང་ /məqsiin/ war; vi.--*langs* to be in a state of war

དམག་གཟིགས་ /mə̄qsii/ military review, troop review

དམག་རྭ་ /maqra/ trench

དམག་རིགས་ /mə̄qrii/ types of military forces, military branch (such as navy, airforce)

དམག་རུ་ /mə̄qru/ military unit/ section

དམག་རུབ་ /mə̄qrup/ two sided attack, pincer attack; va.--*rgyag* to attack from two sides

དམག་རོགས་ /māqrɵ̃ɵ̃/ relief troops, reinforcements

དམག་ལ་ཞུགས་ /māā la ŝuɵ̃/ va. to join the army, to serve as a soldier

དམག་ལན་ /māqlɛɛn/ counter attack, counter-offensive; va.--*'jal* to counter attack

དམག་ལས་ /māqlɛɛ̀/ sm. *dmag don*

དམག་ལོག་ /māālɵ̃ɵ̃/ fight back, counter attack, counter offensive; va.--*rgyag* to fight back, to counter-attack, to go on the offensive ¶ *rgya dmar la dmag log brgyab nas rgyal khab slar gso myur du yong gi red* *Fighting back against the Red Chinese, (we) will quickly have (our) nation restored.*

དམག་ཤུགས་ /mə̄qŝuɵ̃/ military force/ strength

དམག་ཤུགས་ཉུང་འཕྲི་ /--ñunti/ reduction of military strength/ force, miiitary disarmament

དམག་ཤེད་ཅན་ /māqŝeècɛɛn/ warlord, militarist

དམག་ཤེད་རིང་ལུགས་/māqŝeè rinluɵ̃/ warlordism; militarism

དམག་ཤོར་ /māā ŝɔ̃ɔ̃/ vi. to lose a war/ battle

དམག་ས་ /māqsa/ battle position, front line, battle ground

དམག་ས་དང་པོ་ /--thanpo/ the front line

དམག་སའི་བར་དུ་ཆོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ /māqsɛɛ partu chōpɛɛ kɛɛqəp/ buffer state

དམག་སའི་དམག་འཐབ་ /--mə̄qtəp/ positional warfare

དམག་སེམས་ /māqsem/ military mind/ will

དམག་སྲིད་ /mə̄qsii/ military and political ¶ *dmag srid 'go pa military and political leaders*

དམངས་ /mān/ 1. the people, the masses, the public ¶ *dmangs kyi 'dod pa dang bstun nas in accordance with the wishes of the masses* 2. popular, folk ¶ *dmangs kyi sgrung a popular/ folk story*

དམངས་ཀྱི་སྙིང་ནད་ /--qi ñinnèè/ popular enmity/ indignation

དམངས་ཁྲོད་ /mānʈɵɵ/ the common people, the folk

དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་རིག་རྩལ་/--qi riqtsɛ̀ɛ/ folk art and literature

དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་རིག་རྩལ་པ་/--qi riqtsɛ̀ɛpə/ folk/ people's artist

དམངས་ཁྲོད་སྒྱུ་རྩལ་རུ་ཁག /--kutsèè ruqaa/ folk arts group/ troupe

དམངས་གླུ /mə̄ŋlu/ folk song, ballad

དམངས་གཅེས /māŋceè/ cherishing the people; va.--*byed* to cherish the people

དམངས་གཏམ་གླེང་ཕྱོགས /māŋtam lēŋcǖ/ public opinion

དམངས་དོན /māŋtüün/ civil affairs

དམངས་འདོད /māŋtöö/ wishes/ will of the people, popular opinion

དམངས་འདོད་ཚོད་ལེན /--tshöölεεn/ public opinion poll

དམངས་སྤྱོད /māŋcöö/ civil, civilian; public

དམངས་སྤྱོད་མཁའ་འགྲུལ /--qhə̄ntüü/ civil aviation, civil airlines

དམངས་སྤྱོད་གྲུ་གཟིངས /--thutsiin/ passenger ship

དམངས་སྤྱོད་གནམ་གྲུ /--nə̄mtu/ passenger plane

དམངས་གཙོ /māŋtso/ democracy, democratic

དམངས་གཙོ་ཁོ་ན /--qhōna/ absolute (pure) democracy

དམངས་གཙོ་ཁོ་ནས་འཛིན་པའི་སྲིད་དབང /--qhōnεὲ tsinpèè sīwaan/ democratic dictatorship, dictorship of the people

དམངས་གཙོ་མགོ་མནན /--qonεεn/ bourgeoisie democracy

དམངས་གཙོ་གཅིག་སྡུད་ཀྱི་ལམ་ལུགས /--ciqtüü qi ləmluù/ democratic centralism

དམངས་གཙོ་བཅོས་བསྒྱུར /--cüükuu/ democratic reforms; va.--*byed; --gtong* to make democratic reforms

དམངས་གཙོ་ཆེན་པོ་གསུམ /--chēmpo sūm/ 'the three great democracies' (military, economic and political)

དམངས་གཙོ་ཐལ་ཆེ་བ /--thεεchēwa/ ultra-democracy

དམངས་གཙོ་མནའ་མཐུན /--nə̄tüün/ democratic alliance

དམངས་གཙོ་སྤྱི་མཐུན /--citüün/ democratic republic

དམངས་གཙོ་ཕྱོགས་ཁག /--chūqaà/ democratic group/ faction; Democratic Party (in U.S.A.)

དམངས་གཙོ་ཚོགས་ཅན /--tshōqcεεn/ sm. *dmangs gtso phyogs khag*

དམངས་གཙོ་ཚོགས་པ /--tshōqpə/ sm. *dmangs gtso phyogs khag*

དམངས་གཙོའི་ཁ་དབང /māŋtsöö qhēwaan/ democratic rights

དམངས་གཙོའི་གྲོས་མོལ /--thöömöö/ democratic discussion/ negotiation; va.--*byed* to hold democratic discussions/ negotiations

དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྒྱུར་ /--cūūkuu/ democratic reforms; va.--*byed;* --*gtong* to make democratic reforms

དམངས་གཙོའི་ཏང་པའི་ /--+ch./ democratic parties

དམངས་གཙོའི་འདེམས་བསྐོ་ /--temqo/ democratic election

དམངས་གཙོའི་སྤྱི་མཐུན་ /--cītūūn/ sm. *dmangs gtso'i spyi mthun*

དམངས་གཙོའི་སྤྱོད་ཚུལ་ /--cūūtsuu/ democratic way of doing things

དམངས་གཙོའི་ཕྱོགས་ཁག་ /--chɵ̄qaà/ sm. *dmangs gtso phyogs khag*

དམངས་གཙོའི་མི་སྣ་ /--minə/ democrats, democratic elements

དམངས་གཙོའི་རིང་ལུགས་ /--rinluù/ democracy ¶ *dmang gtso'i ring lugs gsar pa'i gsar brje the new democratic revolution*

དམངས་གཙོའི་སྲིད་འཛུགས་ /sīntsuù/ the development (building) of democracy

དམངས་གཙོའི་གསར་བརྗེ་ /--sārce/ democratic revolution

དམངས་བཙུགས་ /mə̄ŋtsuù/ organized/ started by the people ¶ *dmang btsugs slob grwa a school organized by the people*

དམངས་བཙུགས་གཞུང་རོགས་ /--šuŋròò/ established/ started by the people, assisted by the government

དམངས་ཚོགས་ /māŋtsɵ̀ɵ̀/ the masses

དམངས་ཚོགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ /--qi šēētsuu/ public opinion

དམངས་ཚོགས་ཀྱི་འདུ་འཛོམས་ /--qi tuntsom/ mass rally

དམངས་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ཕྱོགས་ /--qi lamcɵɵ̀/ the mass-line ¶ *dmangs tshogs kyi lam phyog lag len byed dgos (We) have to implement the mass-line.*

དམངས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་འགུལ་ /--qi lènquu/ mass movement, mass company ¶ *dmangs tshogs kyi las 'gul dngos gnas a genuine mass movement*

དམངས་ཚོགས་ཅན་དུ་འགྱུར་ /--cɛ̄ntu kur/ vi. to become popular/ popularized

དམངས་ཚོགས་ལྟ་ཚུལ་ /--tətsuu/ the point of view of the masses, public opinion

དམངས་ཚོགས་དང་ཁ་དད་དུ་འགྱུར་ /--taŋ thātɛɛ̀thu kur/ vi. to become isolated/ alienated/ separated from the masses, to lose touch with the masses

དམངས་ཚོགས་དང་མཐུན་པ་ /--tə thūnpə/ in harmony with the masses, popular

དམངས་འཚོ་ /māŋtso/ the standard of living of the people/ masses

དམངས་འཛུགས་ /mə̄ŋtsuù/ sm. *dmangs btsug*

དམངས་གཞས་ /māŋšεὲ/ folk song, ballad

དམངས་ཡོངས་ /māŋyon/ the whole people, all the people

དམངས་རིགས་ /mǝŋrii/ the people

དམངས་སྲིད་ /mǝŋsii/ civil administration

དམད་ : p. དམོད་ /mεὲ/ va. to curse, to swear, to insult, to defame

དམན་ /mεεn/ adj. comp. of *dman pa*

དམན་ཆུང་ /mεεncun/ young girl

དམན་པ་ /mεnpa/ poor, low ¶ *rig gnas gzhan gyi shes yon dman pas because of (my) poor knowledge of other cultures*

དམན་ཞར་ /mεεnšaa/ young woman

དམའ་ /mā/ adj. comp. of *dma' po:* low, inferior ¶ *sgo dma' zhing chung ba cig a low and small door* ¶ *go gnas dma' zhing las 'gan chung ba low rank and little responsibility;* vi.--*ru 'gro* to become/ go lower ¶ *me rgol gyi rba rlabs de dma' ru phyin pa red The anti-U.S. wave receeded (went lower).* va.--*ru gtong* to lower ¶ *khyag de dma' ru btang pa red (They) lowered the stand.*

དམའ་གྲས་ /māṭhεε/ lower level, subordinate level

དམའ་ཐབ་ /mǝtǝp/ open hearth furnace

དམའ་མཐའ་ /mātha; mānta/ at the minimum, at least ¶ *deb 'di dma' mtha' sgor mo 30 red This book costs at least thirty dollars.*

དམའ་གནོན་ /mānöön/ low pressure

དམའ་པོ་ /māpo/ low, inferior ¶ *de snga kho tsho'i 'tsho ba'i gnas stangs dma' po zhe drag yin yang eventhough their living conditions were very low before* ¶ *rkub stegs dma' po a low chair*

དམའ་ཕབ་ /mā phǝp/ sm. *dma' 'bebs*

དམའ་འབེབས་ /māmpep; māmpeb/ humiliation, disgrace, degradation; va.--*byed; --gtong* to humiliate, to degrade, to disgrace ¶ *tshogs 'du'i sa la khong dma' 'bebs btang ba red (They) humiliated him at the meeting.*

དམའ་མོ་ /māmo/ sm. *dma' po*

དམའ་འཛིན་ /mǝciin/ blame, censure, reproach, reprimand; va.--*byed* to blame, to censure, to reproach, to reprimand

དམའ་རིམ་ /mǝrim/ primary, elementary, low-grade/ level

དམའ་རིམ་མཐོ་བའི་སློབ་གྲྭ་ /--thōwεε lāpṭa/ bh. secondary school

དམའ་རིམ་སློབ་གྲྭ་ /--lāpṭa/ primary school

དམའ་རིམ་སློབ་གྲྭ་ཆུང་བ་ /--lāpta chūŋwǝ/ elementary school

དམའ་རིམ་སློབ་གྲྭ་འབྲིང་བ་ /--lāpṭa ṭiŋwǝ/ elementary middle school

དམའ་རིམ་སློབ་གསོ་ /--lōpso/ elementary education

དམའ་རུ་འགྲོ་ /məru to̲/ va. to become lower, to become inferior

དམའ་རུ་གཏོང་ /--tööŋ/ va. to lower, to make inferior

དམའ་རླབས་ /məlәp/ ebb/ low tide

དམའ་ས་ /mäsa/ low-lying area/ region/ place ¶ *sa dma' sa de tshor 'bras 'debs pa red (They) grow rice in the low-lying land.*

དམའ་ས་ཟིན་ /mäsa si̲in/ va. to act humble, to be modest

དམར་ /mär/ adj. comp. of *dmar po*

དམར་རྐྱང་ /märkaan/ 1. bright red, completely red ¶ *dar ca dmar rkyang cig yod (I) have a bright red flag.* 2. in cash (with respect to payments) ¶ *rin 'bab dmar rkyang dgos (I) need payment in cash.*

དམར་སྐྱ་ /märka/ light red, pink

དམར་ཁྲིད་ /mərṭii/ teaching the "red" way (by practical together with theoretical); va. --*rgyag;* --*byed* to teach the "red" way

དམར་མཁས་སློབ་གྲྭ་ /märqɛɛ lāpṭa/ red and expert school (a school to train experts in the communist manner, usually by sending them to work in rural areas)

དམར་མཆོད་ /määncöö/ sacrifice (animals or human); va.--*byed;* --*'bul* to make a sacrifice

དམར་འཇབ་ /marcəp; məncəp/ communist guerilla

དམར་རྗེན་ /märceen/ raw, naked; true nature/ color ; va. --*(su) 'don* to expose, to show the true nature ¶ *btsan rgyal ring lugs kyi nyes spyod khrel med dmar rjen du bton (p. of 'don) pa red (They) exposed the outrageous crimes of the imperialists.*

དམར་མདངས་ /märtaàn/ healthy/ ruddy complexion

དམར་དྲི་ /mərṭi/ smell of meat and blood

དམར་པོ་ /mäāpo/ 1. red ¶ *deb 'di dmar po red The book is red.* 2. communist ¶ *dmar pos bcings bkrol btang ba red The communists liberated (it).* ¶ *dmar po'i rgyal khab a communist country*

དམར་པོའི་གྲོན་ཆ་ /--+ch./ red expert

དམར་པོའི་རིང་ལུགས་ /--ri̲nluù/ communism

དམར་པོའི་སྲིད་དབང་ /--si̅waan/ red political power

དམར་དཔེ་ /mäape/ exemplary specimen, showpiece, demonstration piece

དམར་དམག་ /märmaà/ red army

དམར་དམར་ཐིང་ཐིང་ /määmaa thi̅ntiŋ/ sm. *dmar rkyang*

དམར་ཚལ་གོ་ཚལ་ /määtsɛɛ qotsɛɛ/ bloody ¶ *me mda' thebs nas dmar tshal go tshal chags pa red (He) became bloody after being shot. (lit. hit by a lit. gun).*

དམར་འཛིང་ /mərtsiŋ/ hand to hand

combat

དམར་ཞིང་མཁས་པ་/mār šiiṇ qhɛɛpa/ both red and expert

དམར་གཞུང་ /mərŝuun/ communist government

དམར་རྡུང་བ་ /mār ruṇwə/ sm. *dmar hrang ba*

དམར་ལུགས་ /mārlug; mərluù/ communism

དམར་ལུགས་འཛིན་པ་/--tsiṇpə/ communist

དམར་ཤོག་ /mārŝɔɔ/ communist ¶ *dmar shog min pa'i yul khag* non-communist countries

དམར་ཤོག་ཚོགས་པ་/--tshɔ̄qpa/ communist party

དམར་ཤོག་རིང་ལུགས་/--riṇluù/ communism

དམར་གཤོག་ /mārŝɔɔ/ sm. *dmar shog*

དམར་བཤལ་/mārŝɛɛ/ dysentery

དམར་སྲུང་དམག་/mərsuṇ maà/ sm. *dmar srung dmag mi*

དམར་སྲུང་དམག་མི་/--məəmi/ Red Guards

དམར་སྲུང་རུ་ཁག་/--ruqaà/ sm. *dmar srung dmag mi*

དམར་གསོད་ /mārsöö/ murder, slaughter, massacre; va.-- *gtong* to murder, to massacre, to slaughter

དམར་ཧྲང་བ་ /māhraṇa/ naked

དམས་ /mɛɛ/ vi. to go down, to deteriorate ¶ *lus stobs dmas pas* because (his) health has deteriorated

དམིག་ /miq/ hole

དམིགས་ /miq; mii/ vi. 1. to be aimed at, to be meant for ¶ *gong 'phel du gtong bar dmigs pa red* (It) was meant for development. 2. to consider as, to think of ¶ *kun nas sku mgron chen po gcig tu dmigs pa red* (We) all considered (him) an important guest.

དམིགས་བཀར་ /miqqər/ 1. specially, exclusively, for the purpose of ¶ *rdo rje lags mjal bar dmigs bkar gyis dgong pa zhus pa red* (He) took leave specially to see Dorje. 2. speciality ¶ *so so'i dmigs bkar* each one's speciality

དམིགས་སྒོ་ /mēēqo/ something set aside for a purpose ¶ *tshong rgyag yas kyi dmigs sgo ga re yod pa red* What kinds of things do you have for trading? ¶ *dngul 'di khang pa rgyag yas kyi dmigs sgo red* This money is for building a house.

དམིགས་རྟེན་ /miqtɛ̀ɛn/ meditative object/ support

དམིགས་དོན་ /miqtöön/ aim, objective, purpose ¶ *las ka 'di'i dmigs don ga re red* What is the aim of this work.

དམིགས་པ་/miqpə/ 1. thought, cognition 2. sm. *dmigs yul*

དམིགས་བུ་/miqpu/ guide for blind

དམིགས་འབེན་ /miṇpɛ̀ɛn/ goal, target

དམིགས་འབྲས་ /miṇṭɛ̀ɛ/ sm. *dmigs yul*

དམིགས་ཚད་/mīqtsèè/ quota, objective, goal, target ¶ *'char gzhi'i dmigs tshad dus bkag gi sngon du bsgrubs pa red (They) acheived the goal of the plan ahead of schedule.*

དམིགས་འཛུགས་བྱེད་/mīṅtsuù cheè/ va. to assign, to specify, to designate ¶ *tang gis dmigs 'dzugs byas pa'i sa khul areas designated by the party*

དམིགས་ཡུལ་/mīqyùù/ aim, goal, objective ¶ *dmigs yul gtso bo the main objective/ aim/ goal*

དམིགས་སུ་བཀར་/mīqsu qār/ va. to emphasize ¶ *gnas don de dmigs su bkar ba red (They) emphasized the matter.* ¶ *khong gis dmigs su bkar nas gsung ba red He said it with imphasis. (h)*

དམིགས་བསལ་/mīqsèè/ special(ly) ¶ *ngas dmigs bsal gyis dga' bsu zhu bar phyin pa yin I went specially to welcome (him);* va.--*byed* to treat specially

དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་ཆ་/--qi wāṅca/ priviledge, special rights or authority

དམིགས་བསལ་གྱི་བཙོན་གྲོལ་/--qi tsöntöö/ pardon, amnesty

དམིགས་བསལ་ཐོན་རྫས་/--thöntsɛɛ/ special products

དམིགས་བསལ་བྱེད་/mīqsèè cheè/ sm. *dmigs bsal*

དམུ་ /mū/ sm. *sems nag*

དམུ་རྒོད་/mūqùù/ cruel, savage, barbaric; va.--*byed* to act cruel/ savage/ barbaric

དམུན་པ་ /mūnpə/ a fool, an idiot

དམུར་ /mūr/ va. to chew

དམུལ་ /mūū/ va. to smile

དམུས་བྱུང་བ་/mūū chuṅwa/ one who has experienced good and bad (ups and downs) in life

དམུས་ལོང་/möölooṅ/ blindness, blind person

དམུས་ལོང་ལྟར་ /--tār/ lacking definite aim (lit. like a blind person)

དམེ་བ་ /mēwa/ polluted descent group/ caste (e.g. blacksmith)

དམེ་པོ་/mēpo/ murderer

དམོད་ /möö/ p. of *dmad*

དམོད་དོར་ /--thar/ sm. *dmod dmod rgyag*

དམོད་མོ་/möömo/ curse, insult swear, verbal abuse; va.--*rgyag;* --*'debs* to curse, to swear at, to insult, to abuse

དམོད་འཛུགས་ /möö tsuu/ sm. *dmod dmod rgyag*

དམྱལ་ཁམས་/ñēnqam/ sm. *dmyal ba*

དམྱལ་བ་/ñɛɛwa; ñɛla/ hell

དམྱུག་ : p. དམྱུགས་ /ñuu/ va. to go

དམྱུགས་ /ñuu/ p. of *dmyugs*

རྨ་ /mā/ 1. wound, sore, but; vi.--*bzo* to get a wound/ sore/ cut 2. vi. (p. of *rmas*) to get wounded/ injured ¶ *dmag rgyag skabs mi mang po rmas (p. of rma) pa red*

Many people were were wounded when they fought.

རྨ་དཀྲིས་ /mə̄ṭii/ bandage

རྨ་ཁ་ /māqa/ the surface/ orifice of a wound; va.--*bstum* to dress/ dandage a wound

རྨ་ཁྲེག་ /māqΩΩ/ scab

རྨ་ཀོད་ /māqöö/ a boil

རྨ་སྒོ་ /māqo/ orifice, opening

རྨ་ངན་དྲག་མཆེད་ /māŋɛɛn thuqceè/ tetanus

རྨ་བཅོས་ /mācöö/ treatment for wound/ sore/ cut; va.--*byed* to treat a wound/ sore/ cut

རྨ་ཆས་ /mācɛɛ̀/ sm. *rma ras*

རྨ་ཆུ་ /mə̄cu/ yellow river

རྨ་རྗེས་ /mānceè/ scar

རྨ་འདྲུབ་ /mā ṭup/ va. to sew up/ stitch a wound

རྨ་བྱ་ /māpca/ peacock

རྨ་མེད་པ་ /mā meèpa/ without guilt

རྨ་སྨན་ /māmɛɛn/ medicine for cuts/ sores/ wounds, salve, ointment

རྨ་རྩི་ /mə̄tsi/ sm. *rma sman*

རྨ་མཚན་ /mātshɛɛn/ sm. *mo mtshan*

རྨ་བཟོ་ /mā so/ vi. to get a wound/ sore/ cut

རྨ་ར་ /māra/ sm. *rma khog*

རྨ་རས་ /mārɛɛ̀/ **bandage; va.--*'ching*; --*dkri* to bandage**

རྨ་ཤུ་ /mə̄šu/ a festering/ suppurating wound

རྨ་ཤུལ་ /mə̄šuu/ sm. *rma rjes*

རྨ་གསོས་ /mā sō/ vi. to head ¶ *rma de mgyogs po gsos (p. of gso) byung The cut (I had) healed fast.*

རྨང་ /māŋ/ sm. *rmang gzhi*

རྨང་རྡོ་ /māŋto/ foundation stone; va.--*'ding (p. bting)* to lay the foundation stone

རྨང་གཞི་ /mə̄ŋši/ foundation, base ¶ *spyi tshogs ring lugs kyi rmang gzhi the foundation of socialism;* va.--*'ding (p bting)*; --*'dzugs (p. btsugs)*; --*byed* to lay a/ the foundation, to lay the groundwork for, to use as a basis ¶ *bzo las rmang gzhi byas te dpal 'byor 'dzugs bskrun byas pa red Using industry as a basis (they) built up the economy.*

རྨང་གཞི་འདིང་མཁན་ /--tiŋñèèn/ founder, creater, originator

རྨང་གཞིའི་ /mə̄ŋšii/ basic ¶ *rmang gzhi'i yul skad basic (national) dialect*

རྨང་གཞིའི་དཔལ་འབྱོར་ /mə̄ŋšii pɛɛncΩΩ/ economic basis/ foundation

རྨང་ལམ་ /māŋlam/ sm. *rmi lam*

རྨད་ : p. རྨས་ /mɛ̄ɛ̀/ va. to ask (a question)

རྨད་དུ་བྱུང་བ་ /mɛ̄ɛtu chuŋwə/ sm. *rmad byung*

རྨད་པ་ /mɛ̄ɛpa/ sm. *rmad byung*

རྨད་བྱུང་ /mɛ̄ncuun/ **outstanding,**

excellent, marvelous, wonderful, admirable, great ¶ *nga tsho'i dbu 'khrid kyi dgong pa rmad byung ni* *as for the outstanding thoughts of our leader*

རྨད་བྱུང་གོང་ན་མེད་པ། /--qhoŋnə meèpa/ sm. *rmad byung*

རྨད་མཚར། /mɛ̄ntsaa/ sm. *rmad byung*

རྨུའུ། /mūū/ chinese area measurement equal to 1/16 of an acre

རྨར་ཁམས། /mārqham; mānqam/ Markham (in Kham)

རྨས། /mɛ̄ɛ̄/ 1. to injure/ wound 2. p. of *rmad* 3. p. of *rma*

རྨས་སྐྱོན། /mɛ̄ɛköön/ 1. injury; va. --*gtong* to injure, to wound 2. casualties

རྨས་སྐྱོན་དམག་མི། /--məəmi/ sm. *rmas dmag*

རྨས་པ། /mɛ̄ɛpa/ wounded, injured ¶ *dmag rmas pa* *a wounded soldier*

རྨས་ཁྱམས། /mɛ̄ɛcam/ stretcher; va. --*'khur* to carry a stretcher

རྨས་མ། /mɛ̄ɛma/ sm. *rmas pa*

རྨས་དམག /mɛ̄ɛmaȁ/ wounded soldier

རྨི : p. རྨིས། / mī; ñī/ 1. vi. to dream 2. meter ¶ *kho rmi sum stong phyin pa red* *He went three thousand meters.*

རྨི་ཁྲུ་བཞི། /mī ṯhupši/ square meter

རྨི་ལྟས། /mītèè/ dream omen

རྨི་ལམ། /mīləm; ñīiləm/ dream; vi.--*gtong*; --*rmi* to dream; va. --*brtag*; --*bshad* to interpret a dream

རྨིག་སྒ། /mīqə/ saddle

རྨིག་ལྕགས། /mīqcaȁ/ horse-shoe; va.--*rgyag* to shoe a horse

རྨིག་པ། /mīqpə/ hoof

རྨིག་པ་ཁ་བྲག /--qhāṯaȁ/ cloven hoof

རྨིགས་པ། /mīqpə/ lizard

རྨིགས་བུ། /mīqpu/ sm. *rmigs pa*

རྨིན་ཅིང་ /ch./ policeman, militia guard

རྨིན་ཙུའི་ཕའི། /ch./ Min-ts'ui Party

རྨིའི། /mīi/ sm. *rmi*, 2

རྨིས། /mīi; ñīi/ p. of *rmi*

རྨུག : p. རྨུགས། / mūù/ va. to bark ¶ *khyi 'dis kho la rmugs pa red* *The dog barked at him.*

རྨུགས། /mūù/ p. of *rmug*

རྨུགས་པ། /mūqpə/ 1. sluggish, inert, languid ¶ *sems rmugs pa* *depressed, gloomy* 2. sm. *smugs pa*

རྨུན་བུ། /mūnpu/ a fool

རྨུར། /mūr/ sm. *dmur*

རྨུས་བྱུང་བ། /mūū chuŋwa/ sm. *dmus byung ba*

རྨེ། /mē/ mole, birth-mark

རྨེག་ངན། /mēŋɛɛn/ bad omen, inauspicious vision

རྨེག་མེད་དུ་གཏོང་བ་/meqmeè tu tōōn/ va. to wipe out, to destroy, to annihilate, to root out, to purge, to liquidate

རྨེད་ : p.རྨེས་/mēē/ va. to ask

རྨེན་ /mēn/ mole, birth-mark

རྨེན་ངན་ /mēnŋɛɛn/ sm. *rmeg ngan*

རྨེན་པ་/mēnpa/ sm. *rmen ba*

རྨེན་བུ་/mēnpu/ scrofulous swellings

རྨེལ་/mēē/ va. to pluck (out)

རྨོ་ /mōō/ 1. grandmother ¶ *rmo lags polite form of rmo* 2. old woman

རྨོ་ : p.རྨོས་/mō/ va. to plough

རྨོ་རྐོ་མཁན་/mō qōñɛɛn/ farmer, ploughman

རྨོ་འདེབས་/mōntep/ ploughing, cultivation; va.--*byed* to plough, to cultivate

རྨོ་ཕྱུགས་/mōcuù/ draft/ ploughing animals

རྨོ་མོ་/mōmo/ grandmother

རྨོ་མོད་/mōmöö/ ploughing; va.--*byed* to plough

རྨོ་རྨོད་པ་/mō mööpa/ ploughman

རྨོ་རྨོན་ /mōmöön/ sm. *rmo mod*

རྨོ་རྨོན་པ་ /mō mönpa/ sm. *rmo rmon pa*

རྨོ་ཞིང་/mōšiŋ; mūšiŋ/ cultivated land, farmland

རྨོ་ཟླུས་/ch./ cuttle fish

རྨོ་རུང་བའི་ས་ཞིང་/mō ruŋpèè səšiin/ arable land

རྨོ་ལས་ /mōlɛɛ̀/ tillage

རྨོ་ས་ /mōsa/ field, arable land, farmland

རྨོག་ /mōō/ helmet

རྨོག་ཞྭ་/mōqša/ sm. *rmog*

རྨོང་ : p.རྨོངས་ /mōŋ/ vi. to be confused, to be puzzled

རྨོངས་ /mōōn/ p. of *rmong*

རྨོངས་རྒྱུགས་ /mōŋkuù/ following blindly; va.--*byed* to follow blindly

རྨོངས་གཉིད་ /mōŋñii/ state of ignorance/ unawareness

རྨོངས་གཉིད་ལས་སད་ /--lɛɛ̀ sɛ̄ɛ̄/ va. to awaken from ignorance/ unawareness ¶ *rmongs gnyid las dad pa'i mi dmangs ni 'dzam gling thog gi stobs shugs che shos red The greatest force in the world is the awakened masses.*

རྨོངས་གཏམ་ /mōŋtam/ stupid/ ignorant talk

རྨོངས་དད་ /mōŋteè/ blind faith, superstition; va.--*byed* to have blind faith ¶ *sngon ma'i rmongs dad ni nga tshos rtsa med bzo dgos We must eradicate the old superstitions.*

རྨོངས་པ་ /mōnpa/ stupid, ignorant ¶ *rmongs pa'i bsam blo stupid idea/ thought*

རྨོངས་བློ་ /mōnlo/ ignorance, delusion; va.--*'byed* to enlighten

རྨོངས་རྨོངས་ཚོད་ཚོད་/mōŋmoŋ tshōtsöö/ sm. *rmongs tshod*

རྨོངས་རྟོད་ /mõŋtsöö/ blind guess

རྨོངས་ཞེན་ /mõŋšeen/ blind loyalty

རྨོངས་ཞེན་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ chauvinism

རྨོད་ /möö/ va. to plough

རྨོད་སློག་ /mölɔɔ̀/ ploughing; va. --*rgyag* to plough

རྨོད་ཕྱུགས་ /mücuù/ draft animals

རྨོད་ལམ་ /mölam/ furrow

རྨོན་ /mön/ va. to plough

རྨོན་གླང་ /mönlaŋ/ bullock used for ploughing

རྨོན་ལྕགས་ /möncaà/ ploughshare

རྨོན་དོར་ /möntɔɔ/ pair of plough-animals ¶ *kho tshos rmon dor bcus zhing rmos pa red They ploughed the field with ten pairs of animals.*

རྨོན་པ་ /mönpa/ ploughing; va.--*rgyag;* --*rmo* to plough

རྨོན་མཛོ་ /möntso/ a *mdzo* (cross between a yag and cow) used in ploughing

རྨོ་འོ་ /moo/ grandmother, old women

རྨོས་ /möö/ p. of *rmo*

རྨོས་འཁོར་ /mööqɔɔ/ tractors

སྨ་ /ñā/ sm. *dmas*

སྨྱང་ /ñaŋ/ va. to stretch, to extend

སྨྱོང་ /ñoŋ/ sm. *smyang*

སྨ་སྟན་ /maaṭɛɛn/ saddle cloth

སྨ་ཕབ་ /mā phәp/ sm. *dma' 'bebs*

སྨ་འབེབས་ /māmpeè/ sm. *dma' 'bebs*

སྨ་སྨན་ /māmɛɛn/ ointment

སྨ་ར་ /māra/ moustache, beard

སྨག་རུམ་ /mәqrum/ absolute darkness, pitch black

སྨང་ཙེ་ /ch./ c. Mangce (N. Vietnam)

སྨད་ /mɛɛ̀/ 1. the lower part/ region ¶ *ri smad la shing nags yod pa red There are forests on the lower part of the mountain.* 2. va. to criticize, to reproach, to chide, to blame ¶ *ngan spyod de dag la tshang mas smad pa red Everyone criticized the bad behavior.* 3. va. to degrade, to dishonor

སྨད་ཁྲིས་ /mèèṭii/ sm. *smad g.yogs*

སྨད་རྒྱུད་ /mèèkuù/ lower part ¶ *chu bu zhin ang cang gi smad rgyad kyi mdzes ljong ni as for the beautiful scenery of the lower reaches of the Hsinan River*

སྨད་ཆ་ /mɛɛca/ the second of two parts in a book

སྨད་ཆད་ /mɛcɛɛ̀/ the lower part

སྨད་འཆལ་བ་ /mɛcɛɛ/ licentiousness, dissoluteness

སྨད་ཚིག་ /mèètsii/ insult, verbal abuse, invective, curse

སྨད་ཚོང་མ་ /mɛɛtsoŋma/ prostitute

སྨད་གཡོགས་ /mɛɛyɔɔ̀/ skirt

སྨད་ར་ /mɛɛra/ sm. *dma' 'bebs*

སྨན་ /mɛɛn/ 1. medicine 2. any chemi-

cal disinfectant or pesticide; va.--*rgyag; --gtor* to spray/ apply a disinfectant/ pesticide 3. vi. to be beneficial/ helpful ¶ *sem la sman pa'i bka slob gnang byung (He) gave me helpful advice.* ¶ *sman pa'i dpal 'byor a beneficial economy*

སྨན་བཀུ་ : p.-- བཀུམ་ /mēēqu/ va. 1. to apply medicine 2. to extract medicine from herbs, etc. by boiling

སྨན་ཁང་ /mēnqaan/ hospital

སྨན་ཁང་ཆུང་བ་ /--chūŋə/ dispensary, clinic

སྨན་ཁབ་ /mēnqəp/ injection; va.--*rgyag* to give an injection, to innoculate

སྨན་ཁུག་ /mēēnquù/ bags (usu. leather) used by Tibetan doctors for keeping medicines

སྨན་ཁྲོག་ /mēēnṭʂöö/ unprocessed medicinal materials

སྨན་སྒམ་ /mēnqam/ medicine chest

སྨན་བཅོས་ /mēncöö/ medical care, medical treatment ¶ *sman bcos kyi las ka medical work* ¶ *skor bskyod sman bcos mobile health/ medical care;* va.--*byed* to treat (medically) ¶ *sman pa rnams kyis nad pa tshor sman bcos byed pa red The doctors treated the patients.*

སྨན་བཅོས་ཁང་ /--qhaan/ clinic, doctor's consulting room

སྨན་བཅོས་འཕྲོད་བསྟེན་ /--thööteen/ public health, health care

སྨན་བཅོས་འཕྲོད་བསྟེན་སྡེ་ཁག་ /--thööteen teqaà/ health clinics

སྨན་བཅོས་མི་སྣ་ /--mīnə/ medical personnel

སྨན་བཅོས་ཡོ་བྱད་ /--yocɛè; --yopcɛè/ medical instruments/ equipment

སྨན་བཅོས་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ medical team

སྨན་བཅོས་ལས་ཁུངས་ /--lɛɛquun/ medical office, medical institution

སྨན་བཅོས་ལས་དོན་ /--lɛɛtöön/ medical affairs/ work

སྨན་བཅོས་ལས་བྱེད་པ་ /--lɛɛcepa/ medical staff, medical-aid workers

སྨན་བཅོས་སྲིང་བལ་ /--sīnpèè; --ṭīnpèè/ absorbent cotton

སྨན་ཆང་ /mēncaan/ medicated wine/ alcohol

སྨན་ཆས་ /mēncɛè/ medical equipment

སྨན་ཆུ་ /mēncu/ 1. liquid medicine 2. liquid disinfectant, pesticide; va.--*rgyag; --gtor* to spray/ apply a disinfectant/ pesticide

སྨན་ཆུ་གཏོར་བྱེད་འཐུལ་ཆས་ /--tōrceè thüücèè/ a sprayer/ atomizer (for disinfectants or pesticides)

སྨན་ལྗོངས་ /mēēncoŋ/ 1. an area rich in medicinal materials

སྨན་ཉར་ཚོད་ཁང་ /mēn ñartsoqaan/ pharmacy, drug store

སྨན་ཉར་ཚོང་ཁང་ /mɛn ñartsoŋqaan/ pharmacy, drug store

སྨན་གཏོར་ཡོ་བྱད་ /mɛɛntʊʊ yocɛɛ̀/ sm. *sman chu gtor byed 'phrul chas*

སྨན་ཐུན་ /mɛ̄ntʉʉn/ dosage, dose

སྨན་འཐུར་ /mɛ̄ntuu/ spoon used for measuring the dosage of powered medicines

སྨན་འཐོར་འཕྲུལ་ཆས་ /mɛ̄ntʊr thʉʉcɛ̀ɛ̀/ sm. *chu gtor byed 'phrul chas*

སྨན་དང་ས་བོན་ལ་ཉམས་བསྒྱུ་ /mɛɛn thaŋ sapʉʉn ñamse/ pesticide treated seed

སྨན་ཁྲེ་ /mɛ̄nte/ medicinal syrup

སྨན་བརྡུང་སྦྱོར་ཁང་ /mɛɛn tuŋcôoqaan/ pharmacy

སྨན་སྣ་ /mɛ̄na/ 1. medicine 2. spice; va.--*rgyag* to spice

སྨན་པ་ /mɛ̄npa/ 1. doctor, physician; va.--*bstan* to see/ consult a doctor 2. sm. *sman* (3.)

སྨན་པོ་ /mɛ̄npo/ sm. *phan po*

སྨན་དཔྱད་ /mɛ̄ncɛɛ̀/ medical examination, medical check-up; va.--*byed* to go for a medical check-up/ examination

སྨན་དཔྱད་ཁང་ /--qhāan/ clinic

སྨན་དཔྱད་མཁས་པ་ /--qhɛɛpa/ doctor, diagnostic specialist

སྨན་ཕྱེ་ /mɛ̄nce/ powdered medicine, powdered chemical

སྨན་ཕྱེ་གཏོར་བྱེད་འཕྲུལ་ཆས་ /--tʊ̄rcɛɛ̀ thʉʉcɛ̀ɛ̀/ sprayer for powdered chemicals/ medicines

སྨན་སྦྱིན་ཁང་ /mɛ̄nciin qhāan/ clinic

སྨན་སྦྱོར་ /mɛ̄ncʊʊ/ compounding/ mixing medicines or chemicals

སྨན་སྦྱོར་ཁང་ /--qhāan/ pharmacy, dispensary

སྨན་སྦྱོར་བ་ /mɛ̄ncʊra/ compounder, pharmacist

སྨན་སྦྱོར་བྱེད་མཁན་ /--cheqɛɛn/ sm. *sman sbyor ba*

སྨན་རྩིས་ཁང་ /mɛ̄ntsiqaan/ medical and astrological school in Lhasa

སྨན་ཚོང་ཁང་ /mɛ̄n tshōŋqaan/ pharmacy, drug store

སྨན་ཚོང་བ་ /mɛ̄ntsoŋa/ sm. *sman sbyor ba*

སྨན་རྫས་ /mɛ̄ntsɛɛ̀/ medicine

སྨན་གཞུང་ /mɛ̄ɛ̄nšuun/ medical books/ records

སྨན་ཟོག་ /mɛ̄nsoɔ̀/ 1. medical products 2. pesticide products/ items

སྨན་བཟང་རོ་ཁ་ /mɛ̄nsaàn ro qhā/ good advice which doesn't sound pleasant (lit. good medicine has a bitter taste)

སྨན་བཟོ་བའི་བཟོ་གྲྭ་ /mɛ̄nsʉʉ sota/ pharmacentical factory

སྨན་ཡིག་ /mɛ̄ɛ̄nyii/ prescription

སྨན་ཡོན་ /mɛ̄nyʉʉn/ medical/ doctor's fee, prescription fee

སྨན་གཡོག་ /mēnyɔ̄ɔ̀/ nurse; va.--*rgyugs; --byed* to nurse, to work as a nurse

སྨན་རག་ /mēnraà/ medicinal wine/liquor

སྨན་རས་ /mēnrɛ̀ɛ̀/ bandage; va. --*'ching* to bandage

སྨན་རིག་ /mēēnriq/ the science of medicine, medical ¶ *sman rig slob grwa chen po medical school*

སྨན་རིགས་ /mēēnriì/ medicines, kinds of medicines

སྨན་རིགས་ཚོང་ཁང་ /--tshōŋqaan/ drug store, pharmacy

སྨན་རིན་ /mēnriin/ medicine fee/price

སྨན་རླབས་ཅན་ /mēnləpcɛɛn/ very effective, very beneficial ¶ *phyag las 'di sman rlabs can zhig red This work is very beneficial.*

སྨན་ལེན་ཁང་ /mēnlen qhāan/ pharmacy, dispensary

སྨན་ལེབ་ /mēnlep/ tablets (medicine)

སྨན་ལོག་ /mēnlɔ̄ɔ̀/ reaction (medicine); vi.--*rgyab* to get a reaction from medicine ¶ *sman gsar pa de zas te sman log brgyab nas rdug po byung I had a reaction to the new medicine and felt very bad.*

སྨན་གསོ་ /mēnso/ medical treatment

སྨན་གསོའི་སྐོར་ཁག་ /--qɔ̄rqhaà/ mobile/medical/health units

སྨན་སྦྱོར་པ་ /mēnsepa/ sm. *sman sbyor ba*

སྨར་རྐང་ /mārkan/ sm. *dmar rkang*, 2

སྨར་ཟོང་ /mārsoon/ money and goods

སྨི་ /mī/ meter (distance unit)

སྨི་ཧྲུའུ་ཀྲང་ /ch./ Secretary-General

སྨིག་རྒྱུ་ /mīqku/ mirage

སྨྱིག་མ་ /mīqmə/ bamboo

སྨིན་ /miin/ vi. to mature, to ripen ¶ *'bru rigs 'di nyi ma 60 nang smin gyi yod pa red This variety of barley ripens in sixty days.* ¶ *lo na smin to age, to grow old*

སྨིན་པའི་དུས་ /mimpɛ̀ɛ̀ thǘü/ ripening season

སྨིན་པོ་ /minpu/ ripe ¶ *'di smin po mi 'dug This is not ripe*

སྨིན་རྟག་ /minṭaà/ the spot between the eyebrows

སྨིན་དཀྲག་ /miinraà/ sm. *smin phrag*

སྨིན་མ་ /minmə/ eyebrow

སྨིན་མཚམས་ /mintsəm/ sm. *smin phrag*

སྨིས་ཧྲུའུ་ཀྲང་ /ch./ sm. *smi hru'u krang*

སྨུག་རྐྱང་ /mūqcuun/ mule

སྨུག་ཐིག་ /mūqtiì/ bruise; vi.--*chags; --byed* to get bruised

སྨུག་འདས་འོད་གསལ་ /mūqtǘü wǖsɛɛ/ ultra-violet

སྨུག་པ་ /mūqpə/ fog, mist

སྨུག་པོ་ /mūqpu/ any dark color

སྨུགས་པ་ /mūqpə/ sm. *smug pa*

སྨེ་ཐིག་ /mēthiq/ mole, freckle

སྨེ་བ་ /mēwa/ mole

སྨོད་ /möö/ va. to insult, to revile, to abuse

སྨོན་ /möön/ vi. to envy, to desire, to wish for ¶ *mi rnams kho'i 'grub 'bras la smon nas the people envied his accomplishments*

སྨོན་བསྐུལ་ /mönpüü/ praying for; va.--*byed;* --*zhu (h)* to pray for

སྨོན་འདུན་ /möntüün/ hope, wish, desire; va.--*byed;* --*zhu (h)* to hope for, to wish for; to desire ¶ *khong la lam 'gro yag po yong ba'i smon 'dun zhus pa red (They) hoped he would have good luck.* ¶ *grogs po tshos khong mgyogs po mjal ba'i smon 'dun zhus pa red His friends hoped they would see him again soon.*

སྨོན་འདྲེན་ /möntiin/ friends

སྨོན་ཚིག་ /möntsii/ prayers, good wishes, congratulatory wishes

སྨོན་ལམ་ /mönlam; mələm/ a prayer for something; va.--*rgyag;* --*'debs* to pray for ¶ *ngas khong la lam 'gro yong ba'i smon lam brgyab pa yin I prayed for his good luck.*

སྨོན་ལམ་ཆེན་མོ་ /--chēmo/ the annual religious festival in Lhasa ("The Great Prayer Festiva.")

སྨོས་ /möö/ to say, to mention ¶ *gong du smos pa bzhin as said before, as mentioned above*

སྨོས་ཅི་(དགོས) /möö cī qöö/ leave alone, there is no need to say ¶ *kho rang la khrims boos btang ba smos ci dgos kho'i nang mi tshang ma btson la bcug pa red Leave alone punishing him, (they) put his family in jail.*

སྨོས་མེད་ /möömeè/ 1. undoubtedly, without question, certainly ¶ *khong ni mi dmang kyi 'go khrid smos med gcig red He is unquestionable the leader of the people.* ¶ *nga tshor rgyal kha thob ku smos med red There no doubt but that we will win.* 2. ch. natural ¶ *smos med 'thus mi natural representative* ¶ *mi dmangs kyi kha lo sgyur mkhan smos med gcig tu brtsi gi yod pa red They consider (themselves) as the natural rulers of the people.*

སྙང་ /ñāŋ/ sm. *rmyang*

སྙེན་ཀ་ /ñēnqa/ matchmaking

སྙེན་བྱེད་པ་ /ñēncεpa/ matchmaker

སྨྱི་གུ་ /ñīqu/ sm. *smyu gu*

སྨྱིག་མ་ /ñīqmə/ bamboo, cane, reed

སྨྱུ་གུ་ /ñūqu/ pen

སྨྱུ་གུའི་ཁ་ /ñūquu qhā/ nib (of pen)

སྨྱུག་གྲི་ /ñūqṭi/ penknife

སྨྱུག་ལྕག་ /ñūqcaà/ bamboo cane

སྨྱུག་མ་ /ñūŋmə/ bamboo reed

སྨྱུག་ཟེབ་ /ñūqsep/ small bamboo/ reed basket

སྨྱུག་ཤད་ /ñūqšèè/ bamboo comb

སྨྱུག་ཤིང་ /ñüqšiin/ bamboo tree

སྨྱུང་ /ñüü/ va. to lessen, to reduce, to minimize ¶ *lto chas smyung nas* *having reduced the (amount of) food*

སྨྱུང་གནས་ /ñūŋnèè/ fast, retreat; va.--*la (su) sdod* to fast, to go into retreat

སྨྱུང་བར་གནས་ /ñūŋwər nɛ̂ɛ/ sm. *snyung gnas*

སྨྱུང་ཁུ་ /ñūŋqu/ awl

སྨྱུར་ /ñūr/ sm. *myur*

སྨྱོ་ p. སྨྱོས་ /ñō/ vi. to be insane/ crazy/ mad/ deranged ¶ *mo'i phrug gu tsho shi nas mo smyos pa red* *She went crazy after her children died.*

སྨྱོ་བཅོས་ཁང་ /ñōcöö qhāān/ mental clinic/ hospital

སྨྱོ་ནད་ /ñōnɛɛ̀/ mental illness, insanity, psychosis

སྨྱོ་སྤྱོད་ /ñōcöö/ insane/ mad behavior; wanton/ wild/ savage behavior ¶ *kho'i smyo spyod der mi su kyang do snang byas ma song* *No-one paid attention to his mad behavior.* ¶ *dmag mi tshos smyo spyod kyi sgo nas mi mang po dmar gsod btang ba red* *The soldiers wantonly massacred many people.*

སྨྱོ་ཧམ་ /ñōham/ 1. crazy or preposterous claim/ statement ¶ *dgra bo'i smyo ham la 'dzam gling mi mang gis cha 'jogs byed kyi ma red* *The people of the world will not respect the preposterous claims of the enemy.* 2. ferocious, unbridled, rampant ¶ *ya hphe'i mi dmangs la smyo ham gyis tshur rgol byed kyi yod pa red* *(They) are ferociously attacking the people of Africa and Asia.*

སྨྱོ་ཧམ་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ sm. *smyo ham*

སྨྱོན་གཏམ་ /ñōntam/ insane/ mad/ preposterous talk

སྨྱོན་པ་ /ñōmpa/ insane/ mad/ deranged person

སྨྱོན་མ་ /ñōma/ insane/ mad/ deranged woman

སྨྱོན་སེམས་ཅན་ /ñōnsemcɛɛn/ insane/ mad/ deranged

སྨྱོས་ /ñöö/ p. of *smyo*

སྨྲ་ : p. སྨྲས་, imp. སྨྲོས་ /mā/ va. to say, to tell ¶ *khos mo la gzhan la ma sma zhes smas song* *He told her not to say (it) to others.*

སྨྲ་བཅད་པ་ /mācɛɛ̀pa/ sm. *ngag bcad pa*

སྨྲ་བརྗོད་ /mācöö/ speech, talking ¶ *sma brjod kyi rang dbang* *freedom of speech*

སྨྲ་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ /--qi yüülɛɛ̀ tɛɛ̀pa/ beyond the realm of speech, unexpressable ¶ *yul ljong de'i mdzes sdug ni smra brjod kyi yul las 'das pa zhig red* *The beauty of the scenery was unexpressable.*

སྨྲས་ /mɛɛ/ p. of *smra*

སྨྲེ་སྔགས་ /mēŋaà/ wailing, lamentation; va.--*"don* to wail, to lament

སྨྲེ་བ་ /mēwaa/ sm. *sme sngags*

སྨྲོས་ /möö/ imp. of *smra*

ཙ་ /tsā/ the letter *tsa* (used in alphabetical numbering

ཙ་གོ་ར་ /tsāqora/ partridge

ཙ་ཀེ་ཙོ་ཀེ་ /tsāqe tsōqe/ sm. *tsag tshig*

ཙ་དར་ /tsātaa/ shawl

ཙ་ན་ /tsā na/ (vb.+--) 1. when, at the time of 2. because, since ¶ *nga lha sar sdod tsa na na ba red I got sick when I lived in Lhasa.* ¶ *kha sa nga she drag na tsa na 'dir yong thub ma byung I was unable to come here yesterday because I was very sick.*

ཙ་ནས་ /tsānɛɛ̀/ from/ since the time of ¶ *'dir slebs pa'i tsa nas since arriving there*

ཙ་མུན་ཙེ་ /tsā muntsa/ jute

ཙ་ར་ /tsāra/ coporal punishment

ཙ་རུ་ /tsāru; tsāāru/ sm. *gam du*

ཙ་རི་ /tsə̄ri/ sacred mountain in Tibet

ཙ་ལ་ /tsāla/ sm. *rtsa la*

ཙག་ཏ་ /tsāqṭa/ sm. *tsag sgra*

ཙག་སྒྲ་ /tsāqṭa/ match ¶ *tha ma spar yas kyi tsag sgra yod pas Do you have a match for lighting a cigarette?*

ཙིག་ཙག་ /tsə̄qtsiq; tsə̄qi tsīqi/ various small things, odds and ends, small (-scale), petty ¶ *tsag tsig 'tshong mkhan a pedlar, street-vendor*

ཙིག་ཙག་ནོར་དངུལ་ /--ŋoŋüü/ petty expenditure fund

ཙག་ཙོག་ /tsāqtsoq/ sm. *tsag tsig*

ཙང་ /tsāŋ; tsāān/ (vb. p.+--) because, since ¶ *kho lha sar phyin tsang because he went to Lhasa*

ཙན་དན་ /tsɛ̄ntɛn/ sandalwood

ཙནྡན་ /tsɛ̄ntɛɛn/ sm. *tsan dan*

ཙབ་ཙུབ་ /tsə̄ptsup; tsə̄ptsə/ rushed, hurried; va.--*byed* to rush, to hurry ¶ *khos las ka 'di tsab tsub byas te byas pa red He did the work hurriedly.* ¶ *tsab tsub ma byed Don't rush.*

ཙབ་ཙུབ་ཅན་ /--cɛɛn/ hasty, hurried

ཙབ་རལ་ /tsāprɛɛ/ torn, tattered; va.--*bzo* to tatter, to wreck ¶ *mi de tsho gzhung tsab ral bzos pa red These people wrecked the government.*

ཙབ་ལངས་ /tsə̄p laŋ/ vi. to get busy, to get hurried

ཙམ་ /tsām/ 1. about, approximately ¶ *mi nyi shu tsam yod pa red There are about twenty people.* ¶ *chu bum pa phyed tsam 'dug The vase is about half full of water.* 2. (adj.+--) a little ¶ *kho tshor rogs dngul mang tsam sprod dgos You have to give them a little more relief-aid.* 3. (*ji*+--) however much, however many ¶ *dmag mi ji tsam btang kyang however many soldiers were sent* ¶ *rin babs ji tsam spar kyang khe chen po ma byung pa red However much the price was raised the profit was not big.* 4. (*de 'di*+--) that/ this many, that/ this much, as much/ many as that/ this, so much/ many ¶ *dmag mi ga tshad btang kyang de tsam rtsa med du gtong rgyu yin*

However many soldiers they send, that many we will destroy. ¶ *khos dngul de tsam brkus pa yid ohe khag po red It's hard to believe he stole so much money.* 5. (vb.+--) just barely manage to do something ¶ *mthar rgya gar du slebs tsam byung Finally (I) just barely made it to India.* ¶ *lo mang po dngul bsags te khang pa nyo thub tsam byung Having saved (my) money for many years, (I) was barely able to buy a house.* ¶ *kho btson la 'gro mi dgos tsam byung pa red He barely managed not to go to prison.* ¶ *ma shi tsam byung (I) barely stayed alive.* ¶ *kho ma shi tsam brdungs pa red He was beaten till (he) was almost dead.* 6. (vb.+nom.+--) just, merely, only ¶ *de ni kha nas bshad pa tsam ma gtogs don lta lag len gtong gi ma red As for this, (they) are only saying it. (They) won't actually carry it out.*

ཙམ་དུ་ /tsāmtu/ at about, in about to about ¶ *nyi ma bzhi tsam la lha sar 'byor gyi red In about four days (they) will reach Lhasa.* ¶ *'di nas me le bzhi tsam du me 'khor babs tshugs zhig yod pa red About four miles from here is a railway station.* ¶ *[illegible]ng ri de'i phyed tsham du 'dzegs dus when (they climbed about halfway up the mountain* 2. just at (sight or hearing) ¶ *kho mthong ba tsam du dga' nas being pleased just at seeing him*

ཙམ་དུ་མ་ཟད་ /tsāmtu masɛ̀/ not only just ¶ *gter kha gsar pa 'tshol ba tsam du ma zad not only just searching for new mines*

ཙམ་ན་ /tsām na/ sm. *tsam du* ¶ *kho nam phyed tsam na 'byor song He arrived at about midnight.*

ཙམ་ནས་ /tsə̄nè̀/ from about (usu. with numbers) ¶ *lo nyi shu tsam nas from about twenty years*

ཙམ་པ་ /tsāmpa/ sm. *rtsam pa*

ཙམ་པོ་བ་ /tsāmpowa/ ordinary, common, so so, medium

ཙམ་ཚོམ་ /tsāmtsom/ doubt

ཙག་ཞིག་ /tsām ši̱q; tsə̄ci/ about, approximately ¶ *khos a rir lo bzhi tsam zhig bsdad pa red He stayed in America about four years.*

ཙམ་ཡང་ /tsāmyaan/ even, so much as ¶ *gos sne gcig tsam yang mi gter ba red (They) didn't give even one piece of clothing.* ¶ *dbyin skad tshig gcig tsam yang shes kyi med I don't know even a word of English.*

ཙམ་ལ་ /tsāmla/ sm. *tsam du*

ཙི་གུ་ /tsīqu/ pit (of a fruit)

ཙི་ཙི་ /tsītsi/ mouse, rat

ཙི་ཙི་གླུ་ཙི་ཅན་ /--lətsicèèn/ muskrat

ཙི་ཙེ་ /ch./ sm. *tsi tshe*

ཙི་ཚེ་ /ch./ millet

ཙི་ཝའེ་ཞན་ /ch./ ultra-violet rays

ཙིག་ཙིག /tsītsii/ sm. *tsi tsi*

ཙིར་ /tsīr/ vi. to be squeezed/ crushed

ཙུག /tsūq/ 1. how ¶ *khos tsug byed dam How did he do it?* 2. ch. a village unit (ten families)

ཙུག་ཀྲང་ /--ṯaàn/ leader/ head of a *tsug*

ཙུང་ཀྲི། /ch./ general branch (see *tang*)

ཙུང་དུའི་ /ch./ mil. column ¶ *tsug tu'e lnga pa* the 5th column

ཙུང་ཐུང་ /tsūŋtuùn/ president

ཙུང་ཐུང་གཞོན་པ་ /--šönpa/ vice president

ཙུང་ལི་ /tsūŋli/ premier, prime minister, chancellor

ཙུང་ལི་གཞོན་པ་ /--šönpa/ vice or deputy premier/ prime minister/ chancellor

ཙུང་སི་ལིང་ /ch./ commander-in-chief

ཙུང་ཧྲུའུ་ཅི་ /ch./ secretary-general

ཙུའུ་ /ch./ group, team, brigade

ཙུའུ་ཀྲང་ /ch./ leader of a *tsu'u*

ཙུའུ་ཆིའུ་ /ch./ football (soccer) ¶ *tsu'u chi'u ru khag* football team

ཙོའོ་ཐང་ /ch./ Sato (former Prime Minister of Japan)

ཙོའོ་ཐང་སྲིད་གཞུང་ /ch.+sišuun/ the Sato government (Japan)

ཙོའོ་ཚན་དར་འབུ་ /ch.+thərpu/ tussah, tussore

ཙོའོ་ཚན་དར་སྐུད་ /--thərqüü/ tussah silk

ཙི་ཀུར་ /tsīqur/ small amount, a little

ཙེ་པོ་ /tsēpo/ small basket carried on the back

ཙེག་ཙེག /tsētseè/ rustling sound

ཙེབ་ཙེབ་ /tsētseè/ sharp-pointed

ཙེམ་ཙེ་ /tsēmtse/ sm. *jem tse*

ཙེར་ /tsēr/ a squeaking noise

ཙེར་ཙེར་ /tsērtser/ trembling, quaking, shaking

ཙོག་གེ་ /tsōqe; tsūqu/ still, quiet; va.--*langs* to stand still; va.--*sdod* to sit still

ཙོག་པ་ /tsṻqpa/ dirty

ཙོག་པུར་ /tsōqpur/ squating; vi.--*sdod* to squat, to sit on one's haunches

ཙོག་མི་ཚུགས་པ་ /tsṻq mitshuqpə/ unable to sit still, restless

ཙོག་ཙོག་པུར་ /tsṻq tsōqpur/ sm. *tsog pur*

ཙོང་ /tsōon/ onion

ཙོང་སྒང་ /ch./ leek

ཙོང་ཁ་པ་ /tsōŋqapa/ Tshongkhapa

གཙག : p. བཙགས་ f. གཙགས་

/tsāq; tsāà/ va. to drawout, to strain ¶ *chang gtsag pa red (He) strained the beer.* ¶ *khrag gtsag gi 'dug (He) is drawing blood (as a medical treatment).*

གཙག་ཁབ་ /tsāqəp/ needle used in acapuncture, lancet for drawing blood; va.--*rgyag* to do acupuncture, to draw blood

གཙག་བུ་ /tsəqpu/ sm. *gtsag khab*

གཙགས་ /tsāà/ sm. *btsags*

གཙང་ /tsāān/ 1. adj. comp. of *gtsang ma* ¶ *khang pa 'di gtsan shing che ba zhig 'dug This house is big*

and clean. 2. Tsang (southwest part of Central Tibet)

གཙང་ཁང་ /tsāŋqaan/ hall for religious sermons, room in temple where statues are kept

གཙང་འཁྱེར་ /tsāŋkee/ taking everything; va.--*byed* to take everything, to clean out

གཙང་བྱ་ /tsāŋṭa/ cleanliness; va. --*byed* to clean

གཙང་སྒྲིག་ /tsəŋṭii/ clearing away, rearrangement, clearance, liquidation; va.--*byed* to clear away, to set/ put in order (by clearing out/ rearranging) to liquidate

གཙང་སྒྲིག་ཞིགས་བསྡུ་ /--liqtu/ putting in order and simplifying/ streamlining

གཙང་བསྒྲིགས་ /tsəŋṭii/ sm. *gtsang sgrig*

གཙང་ཆུ་ /tsəŋcu/ river, stream

གཙང་དག་ /tsāŋtaà/ pure, clean, clear; va.--*byed; --bzo* to clean up, to clear away, to purge, to liquidate ¶ *gsar brjer ngo rgol pa gtsang dag bzo dgos (We) must clear away counter-revolutionaries.*

གཙང་པ་ /tsāŋpa/ a person from *gtsang*

གཙང་པོ་ /tsāŋpo; tsāŋqo/ 1. river 2. the Brahmaputra River (in Tibet)

གཙང་སྤུད་ /tsəŋpüü/ sm. *gtsang sel*

གཙང་འཕྲོག་ /tsāŋṭöö/ clean out someone out by robbing, robbing everything a person has; va.--*byed* to rob everything a person has ¶ *jag pas rgyu nor yod tsad gtsang phrog byas pa red The bandits robbed (them) of everything.*

གཙང་བ་ /tsāŋwa/ clean, pure ¶ *mi gtsang ba'i ca lag impure/ unclean things;* va.--(+-r) *byed* to clean, to purify

གཙང་འབུད་ /tsəŋpüü/ sm. *gtsang sel*

གཙང་སྦྲ་ /tsāŋṭa/ cleaniness, sanitation, hygiene ¶ *mi sger gtsang sbra personal hygiene*

གཙང་སྦྲ་འཕྲོད་བསྟེན་ /--thööteen/ sanitation and hygiene

གཙང་མ་ /tsāŋma/ 1. clean, neat ¶ *stod thung gtsang ma gcig yod I have a clean shirt.* va. --*bzo* to clean ¶ *nga tshos khang pa 'di gtsang ma bzo dgos We have to clean the house.* 2. full, complete ¶ *rang btsan gtsang ma complete independence* 3. pure ¶ *khos dbu skad gtsang ma rgyag gi 'dug He speaks pure central Tibetan.*

གཙང་བཙོག་ /tsaŋtsɵɵ/ cleanliness, clean and dirty

གཙང་རྩིས་ /tsəŋtsii/ full settlement of an account; va.--*byed* to settle an account fully

གཙང་ཞིང་ཐག་འཁྲིགས་པོ་ /tsāŋšiŋ tha ṭiqpu/ clean and neat

གཙང་ཞིབ་ /tsəŋšip/ investigation, examination, check, audit; va.--*byed* to investigate, to examine, to check, to audit

གཙང་བཞི་ /tsəŋši/ sm. *gtsang bsher bshi*

གཙང་རུམ་ /tsəŋrum/ Tsang carpet

གཙང་བཤང་བྱེད་ /tsāŋšaan cheè/ va. to completely clear (a path, canal, etc.)

གཙང་བཤལ་ /tsāŋšɛɛ/ rinsing; va. *--gtom* to rinse

གཙང་བཤུས་ /tsəŋšuù/ clean copy; va.*--rgyag; --byed* to prepare clean copy, to copy neatly

གཙང་བཤེར་བཞི་ /tsāŋšer ši/ ch. slog. the four clean-ups ¶ *chab srid gtsang bsher dang bsam blo gtsang bsher/ rtsa 'dzugs gtsang bsher/ dpal 'byor gtsang bsher clean up politics, clean up ideology, clean up organization and clean up economy*

གཙང་སེལ་ /tsāŋsee/ 1. eradication, extermination, liquidation, complete destructicn, purge; va.*--byed* to eradicate, to exterminate, to purge 2. pasteurization; va.*--byed* pasteurize ¶ *'brog las khang des 'o ma de dag 'phrul 'khor gyi gtsang sel byas pa red The animal husbandry office pasteurized the milk by machine.*

གཙང་གསུམ་ /tsəŋsum/ ch. slog. policy of the three atrocities: burn all, kill all, loot all

གཙབ་ /tsəp/ sm. *btsab*

གཙའ་ /tsā/ rust, tarnish; vi. *--rgyag* to rust, to tarnish

གཙའ་ཐུབ་ནར་ལྕགས་ /tsətup ŋarcaà/ stainless steel

གཙའ་ནད་ /tsanɛt/ blight, rust (of crops)

གཙང་མི་ཆགས་པའི་ནར་ལྕགས་ /--micaqpèè ŋarcaà/ stainless steel

གཙིག་ : p. གཙིགས་ /tsīī/ va. to bare ones teeth, to snarl

གཙིགས་ /tsīī/ 1. p. of *gtsig* 2. important, valued

གཙིགས་ཆེ་བ་ /--chēwa/ of great value; va.*--byed* to value greatly

གཙིགས་འཛིན་ /tsīqtòon; tsīŋtòon/ respect, esteem

གཙིགས་བློ་ཅན་ /tsīqlocɛɛn/ hard working

གཙིགས་བཟུང་ /tsīq suŋ/ va. to consider very important to take very seriously

གཙིར་ /tsīr; tsīī/ va. to squeeze, to press out, to extract (by pressing)

གཙུག་ /tsūq/ the top/ crown of the head

གཙུག་རྒྱན་ /tsūqkèèn/ head ornament

གཙུག་ནོར་ /tsūqnöö/ sm. *gtsug rgyan*

གཙུག་ལག་ཁང་ /tsūqlaà qhāān/ 1. temple 2. bh. university ¶ *ma ga da'i gtsug lag khang Magadh University (India)*

གཙུགས་ : p. བཙུགས་ /tsūù/ va. to stick in, to poke, to plant ¶ *gri gtsugs to knife* ¶ *shing gtsugs to plant trees*

གཙུབ་ : p. གཙུབས་ or བཙུབས་ /tsūp/ va. to stir, to churn

གཙུབ་ཤིང་ /tsūpšiin/ a wooden implement for stiring/ churning

གཙུབས་ /tsūp/ p. of *gtsub*

གཙེ་ : p. གཙེས་ /tsē/ 1. vi. to be hurt/ damaged/ injured ¶ *nad kyis gtses nas 'chi ba red He got sick and died.* 2. f. of *'tshe*

གཙེར་རྒྱག་ /tsēē kaà/ va. to argue, to debate

གཙེར་ཚ་པོ་ /tsēē tshāpo/ argumentative

གཙེས་ /tsēè/ p. of *gtse or 'tshe*

གཙོ་ /tsō/ adj. comp. of *gtso bo*

གཙོ་སྐོང་ /tsōkoōn/ leading role, chief role; va.--*byed* to play the leading/ chief role

གཙོ་ཁྲིད་ /tsōṭhiì; tsūṭiì/ dominant, leading ¶ *gtso khrid kyi bsam pa dominant ideas (thoughts, ideology)*; va.--*byed* to dominate, to lead

གཙོ་འཁུར་ /tsōqhur; tsūquu/ the main responsibility/ initiative; va.--*byed* to take the main responsibility/ initiative

གཙོ་གལ་ཆེན་ /tsōqɛɛcɛɛn/ sm. *gtso gal che ba*

གཙོ་གལ་ཆེ་བ་ /tsōqɛɛ chēwa/ important, essential

གཙོ་གལ་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ sm. *gtso gal che ba*

གཙོ་རྒྱུར་ /tsūkuu/ the main, the chief, the most important ¶ *tshogs 'du 'di'i nang srid 'dzin 'dems rgyu gtso gyur red The most important (task) of this meeting is selecting a president.*

གཙོ་འགན་ /tsōnqɛɛn/ the main responsibility; va.--*len*; --*khur*; --*bzes (h)* to take the main responsibility, to head, to lead

གཙོ་སྒྲུབ་ /tsūṭup/ main responsibility, main charge; va.--*byed* to be responsible for, to be in charge of, to direct, to manage

གཙོ་ཆུང་བ་ /tsō chūŋwə/ subordinate, secondary, less important

གཙོ་ཆེ་ /tsōce/ important, essential, chief, major

གཙོ་ཆེན་ /tsōceen/ sm. *gtso che*

གཙོ་གཉེར་ /tsōñee/ person in charge, general head, manager; va.--*byed* to head, to manage, to administer, to lead

གཙོ་གཉེར་སྡེ་ཁག་ /--ṭeqaà/ a directly controlled section/ office/ department/ division

གཙོ་མཉམ་ /tsōñam/ of equal importance ¶ *tshang ma'i las don gtso mnyam red Everybody's work is equally important.*

གཙོ་དག་ /tsōṭaà/ prominent/ high ranking person

གཙོ་བདག་ /tsōtaà/ leader, chief, ruler

གཙོ་འདོན་ /tsōntöön/ the chief or most important task; va. --*byed* to hold/ take as the chief or most important task ¶ *tshang ma zhi 'jag yong ba gtso 'don byed dgos (We) must hold the coming of peace and order as the most important task.*

གཙོ་ཕལ་ /tsōphεε/ principal and secondary, important and unimportant

གཙོ་བོ་ /tsōwo/ chief, principal, main, most important ¶ *'gal ba gtso bo* the principal contradiction ¶ *mgron gyi gtso bo* the guest of honor

གཙོ་བོར་ /tsōwor/ chief, principal, foremost, main, most important; va.--*gzung;* --*'dzin;* --*'don* to hold as the most important/ main/ chief/ principal ¶ *zhi bde 'byung thabs kyi las don gtso bor gzung nas* holding the cause of peace the most important

གཙོ་མོ་ /tsōmo/ lady, women of high birth/ status

གཙོ་ཚིག་ /tsōtsiq; tsūtsii/ gram. subject

གཙོ་མཛད་ /tsōntsεὲ/ leader, person in charge, director (h)

གཙོ་འཛིན་ /tsūntsiin/ leader, person in charge ¶ *gsar brje'i gtso 'dzin tsho* revolutionary leaders; va.--*byed* to lead

གཙོ་འཛིན་མི་སྣ་ /--minə/ leading personnel, persons in leading positions

གཙོ་བཞུགས་ /tsōšuù; tsūšuù/ president, chairman

གཙོ་ཟས་ /tsōsεὲ/ staple food

གཙོ་གཟུང་ /tsōsuŋ; tsūsuŋ/ sm. *tsho bor gzung*

གཙོ་གཟུང་བྱེད་ /tsūsuŋ cheè/ sm. *gtso gzung byed*

གཙོ་ཤུགས་ /tsūšuù/ the main force ¶ *gtso shugs dmag dpung* the main military force

གཙོགས་ /tsōò/ f. of *gtsag*

གཙོད་ /tsöö/ antelope

གཙོར་འདོན་བྱེད་ /tsōntöön cheè/ sm. *gtso gzung byed*

གཙོར་གཟུང་བྱེད་ /tsūsuŋ cheè/ sm. *gtsor gzung byed*

གཙོས་ /tsöö/ headed by, the chief or the most important thing or person ¶ *yul de'i srid 'dzin gyis gtsos dbu khrid mang po phebs pa red* Headed by the President, many leaders of the country came. ¶ *me gos gtsos pa'i btsan rgyal ring lugs pa* the imperialists headed by the U.S.

བཙག་ /tsaà/ 1. f. of *'tshag* 2. red ochre

བཙང་ : p. བཙངས་ /tsaŋ; tsaan/ va. to pack in tightly, to squeeze in ¶ *khos sgam nang du deb mang po btsangs pa red* He squeezed many books into the box.

བཙངས་རྒྱབ་ /tsaan kəp/ sm. *btsang*

བཙན་ /tsεn/ 1. power, force, strength; (*btsan*+vb.) doing the verbal action by force ¶ *btsan bzung* seizure by force 2. kind of low-level local diety

བཙན་བཀག་ /tsεnqaà/ (forcible) detention, (forcible) blockage/ obstruction/ prevention; va.--*byed* to (forcibly) detain; to (forcibly) block/ obstruct/ prevent ¶ *kho tshos chos dang/ rig gzhung btsan bkag byas pa red* They prevented the practice of (their) religion and culture.

བཙན་བཀལ་ /tsēnqa/ an order, command (backed by force); va.--*gtong* to order, to command

བཙན་བཀུག་ /tsēnquù/ conscription, summons, induction; va. --*byed* to conscript, to induct, to summon ¶ *gzhung gis yul mi mang po lam las byed par btsan bkug byas pa red The government conscripted many local people to do road work.*

བཙན་བསྐུལ་ /tsēnqʊ̈ʊ̈/ coercion, force, intimidation; va.--*byed* to coerce, to force, to compel, to intimidate

བཙན་བསྐུལ་བཀའ་འབེབས་ /--qāmpep/ coercive commandism, forcible orders

བཙན་ཁང་ /tsēnqaan/ temple where local dieties reside

བཙན་ཁྲིད་ /tsēnṭi/ holding under duress, abduction, hi-jacking; va.--*byed* to hold under duress, to abduct, to hi-jack

བཙན་མཁར་ /tsēnqar/ fortress, bulkwark

བཙན་འཁྱེར་ /tsēnkee/ forcibly taking away, robbing, stealing; va.--*byed* to forcibly take away, to rob, to steal

བཙན་གླའི་ས་ཆ་ /tsēnlɛɛ sāca/ concession, (foreign) settlement, conceeded territory ¶ *sngon ma rgya nag nang du btsan gla'i sa cha mang po 'dug Formerly there were many (foreign) concessions in China.*

བཙན་འགེལ་ /tsēnqee/ forcible, impositions; va.--*byed* to impose (on) ¶ *dmag 'khrug de krung go'i mi dmangs kyi mgo thog tu btsan 'gel byed rtsis yod (They) plan to impose war on the Chinese people.*

བཙན་འགོག་ /tsɛ̄ɛnqŋŋ/ anti-imperialist

བཙན་རྒོལ་ /tsēnqöö/ 1. aggression, attack; va.--*byed* to commit aggression, to attack 2. combat imperialism (abbr. of *btsan rgyal ring lugs la ngo rgol*); va. --*byed* to combat/ oppose imperialism ¶ *btsan rgol dang zhi bde srung skyong byed dgos (We) must combat imperialism and defend peace.*

བཙན་རྒོལ་དཔུང་ཚོགས་ /--pūŋcöö/ aggressor-camp

བཙན་རྒོལ་གསར་བརྗེ་ /--sārce/ revolution against imperialism

བཙན་རྒྱལ་ /tsēnkɛɛ/ an imperialist country

བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ imperialism

བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དཔུང་ཁག་ /--riŋluù qi pūŋqaà/ the imperialist-camp

བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དམག་འཁྲུག་ /--riŋluù qi məqṭuù/ imperialist war

བཙན་སྒྲིལ་ /tsēnṭii/ forcible acquisition, annexation; va.--*byed* to forcibly take over, to annex ¶ *kho tshos dmag thob tsang sa cha mang po btsan sgril byas pa red Because they won the war, they annexed much land.*

བཙན་བརྗིད་ /tsēncii/ forceful and imposing/ grand ¶ *btsan brjid ldan pa'i rgyal spyi gros mthun forceful and imposing international agreement*

བཙན་ཉམས་ /tsēnñam/ overbearing attitude, arrogance

བཙན་སྙེག་ /tsēnñeq/ extortion; va.--*byed* to extort

བཙན་ཐབས་ /tsēntəp/ force, coercion, compulsion, intimidation; va.--*byed* to compel, to intimidate, to force, to coerce ¶ *grong gseb pa 'di tshor btsan thabs kyi las ka bskul pa red (They) coerced the villages to work.*

བཙན་ཐར་ /tsēntar/ escape, breakout; va.--*byed* to breakout, to escape

བཙན་འདེད་ /tsēnteē/ sm. *btsan 'dad*

བཙན་འདེད་བྱེད་ /--chee/ va. to forcibly drive/ herd, to force to go, herd ¶ *dmag mi tshos mi mang po khang pa chung chung nang du btsan 'ded byas pa red The soldiers drove many people into a small house*

བཙན་སྡིགས་ /tsēntii/ threat of force; va.--*sprod;* --*gtong* to threaten with force

བཙན་སྡོད་ /tsēntöö/ forcible occupation; va.--*byed* to occupy (forcibly) ¶ *btsan sdod dmag mi occupation army/ troops*

བཙན་གནོན་ /tsēnnöön/ oppression, supression; va.--*byed* to oppress, to supress

བཙན་པ་ /tsēnpa/ adj. comp. of *btsan po*

བཙན་པར་ /tsēnpar/ adverbial form of *btsan po*

བཙན་པོ་ /tsēmpo/ 1. strong, violent ¶ *btsan po u btsugs a demand backed by force* 2. strict, stern ¶ *khrims 'di btsan po zhe drag 'dug This law is very strict.* 3. secure, safe ¶ *dngul khang 'di btsan po zhe drag 'dug This bank is very secure (well guarded).* 4. king ¶ *btsan po srong btsan sgam po King Srongtsen Gampo*

བཙན་ཕྱུག་ /tsēncuu/ powerful and wealthy

བཙན་འཕྲོག་ /tsēntʂɔɔ/ forcible seizure/ annexation/ capture; va.--*byed* to seize/ take by force, to capture ¶ *1947 lor go min tang jag dmag gis yan an btsan 'phrog byas pa red In 1947 the Kuomintang bandit-army took Yenan by force.*

བཙན་བྱོལ་ /tsēncöö/ refuge (lit. escaped from oppression) ¶ *btsan byol bod mi Tibetan refugees;* va.--*du 'gro/ yong/ phebs (h) to go/ come as a refugee* ¶ *1959 lor khong rgya gar la btsan byol du phebs pa red In 1959 he came as a refugee to India.*

བཙན་བྱོལ་པ་ /--pa/ refugee

བཙན་དབང་ /tsēnwaan/ oppression ¶ *nga tsho gung bran gyi btsan dbang gi 'og nas thar ba red We escaped from under communist oppression.*

བཙན་དབང་གིས་ /--qii/ forcibly, coercively ¶ *nga tshor btsan dbang gis las ka byed bcug pa red (They) forced us to work.*

བཙན་དབང་རྒྱལ་ཁབ་ /--kèèqəp/ a powerful country, an imperialist country

བཙན་སྦྲེལ་ /tsēnṭee/ forced merger/ joining; va.--*byed* to merge/ join by force

བཙན་རྩུབ་ /tsēēntsup/ cruelty and oppression

བཙན་འཛུལ་ /tsēntsüü/ aggression, invasion; va.--*byed* to invade, to commit aggression ¶ *kho tshos btsan 'dzul gyi dmag cig rgyag gi yod pa red They are waging a war of aggression.*

བཙན་འཛུལ་མཁན་ /--qɛɛn/ invaders, aggressors

བཙན་འཛུལ་པ་ /--pə/ sm. *btsan 'dzul mkhan*

བཙན་འཛུལ་དམག་འཁྲུག་ /--məqṭuù/ war of aggression

བཙན་འཛུལ་ལ་ངོ་རྒོལ་གྱི་དམག་འཁྲུག་ /--la ŋoqöö qi məqṭuù/ anti-aggression war

བཙན་རྫོང་ /tsēntsoŋ/ fortress, citadel, bulwark

བཙན་ཞན་ /tsēnšɛɛn/ strong and weak, strength

བཙན་བཟུང་ /tsēnsuŋ; tsēnsuùn/ forcible seizure/ occupation ¶ *btsan bzung dmag dpung occupation army/ troops*; va.--*byed* to take/ seize by force, to occupy (by force)

བཙན་ཟིན་ /tsēnsöö/ sm. *btsan bzung*

བཙན་བཟིན་ /--/ sm. *btsan bzung*

བཙན་གཡར་ས་ཆ་ /tsēnyaa saca/ sm. *btsan gla'i sa cha*

བཙན་གཡེམ་ /tsēnyem/ rape; va.--*byed* to rape

བཙན་གཡོག་ /tsēnyɔ̀ɔ̀/ (usu. with *mgo la*) forcible imposition; va.--*byed;* to force on, to impose on ¶ *mi dmangs kyi mgo la nang 'khrug btsan g.yog byas pa red (They) forced a civil war on the people.*

བཙན་ཤུགས་ /tsēnšuù/ power, force, coercion ¶ *kho tshos btsan shugs kyis nga tsho chings yig 'di bzhag ru bcug pa red They coerced us into signing the treaty.*

བཙན་ཤུགས་རྒྱ་བསྐྱེད་རིང་ལུགས་ /--kakeè riŋluù/ expansionism

བཙན་ཤུགས་སྲིད་ཇུས་ /--sīīcüü/ policy/ politics of power/ force/ coersion

བཙན་ཤེད་ /tsēnšeè/ force, coersion, compulsion, intimidation; va.--*byed* to force, to coerce, to intimidate ¶ *khos btsan shed gi sgo nas nga tsho rgyag ru bcug pa cig red It is something he is forcing on us.*

བཙན་ཤེད་ལོག་གཡེམ་ /--loqyem/ rape; va.--*byed* to rape

བཙན་གཤེད་ /tsēnšee/ sm. *btsan shed*

བཙན་བཤད་ /tsēnšɛɛ̀/ forced/ coerced statement; va.--*byed* to force/ coerce someone to say something

བཙན་ས་ /tsēnsa/ safe/ secure place, fortified place

བཙན་ཧམ་ /tsēnham/ intimidation, coersion; va.--*byed* to

intimidate, to coerce

བཙབ་ : p. བཙབས་ /tsə̄p/ va. to chop, to mince

བཙབ་སྟེན་ /tsə̄ptèèn/ cutting/ chopping block

བཙབས་ /tsə̄p/ p. of *btsab*

བཙབས་རལ་ /tsāprεε/ sm. *tsab ral*

བཙའ་ /tsā/ 1. rust, tarnish; vi. --*rgyag* to rust, to tarnish ¶ *kho'i mo ta la btsa' brgyab zhag* *His motor is rusted.* 2. rust (plant disease), blight

བཙའ་ : p. བཙས་ /tsā/ 1. vi. to give birth, to bear ¶ *mo la bu zhig btsas song* *She gave birth to a son.* 2. va. (usu. *mig*+inst.) to look at ¶ *khos mo la mig gis btsas song* *He looked at her.*

བཙའ་སྐྱོན་ /tsākööṅ/ damage/ harm caused by blight/ rust/ tarnish

བཙལ་ /tsε̄ε/ 1. p. of *'tshol* and *'tshal* 2. also sometimes used for all tenses: va. to search for, to look for ¶ *go skabs btsal* *to search for opportunities*

བཙས་ /tsε̄ε/ p. of *btsa'*

བཙས་ཁྱེར་ /tsε̄ε khēē/ vi. to be ruined by blight/ rust ¶ *ston tog btsas khyer ba red* *The crop was ruined by blight.*

བཙས་སྟོན་ /tsε̄ε̄töön/ birth ceremony

བཙས་མ་ /tsε̄ε̄ma/ crop, harvest; va.--*rnga* to harvest

བཙིར་ /tsīr; tsīī/ p. of *'tshir*

བཙིར་རྒོལ་ /tsīrqüü/ attack from both sides, pincer attack; va. --*byed* to attack from both sides, to launch a pincer attack

བཙིར་གནོན་ /tsīrnüün/ 1. compression, crushing; va.--*byed* to compress, to crush 2. oppression, suppression; va.--*byed* to oppress, to suppress

བཙིར་རི་ཀུ་རི་ /tsīri qūri/ crowded/ huddled together; va. --*byed* to croweded/ huddled together ¶ *shing gru chung chung ha cang mang po zhig btsir ri ku ri byas nas bsdad yod pa red* *There were very many small wooden boats crowded together.*

བཙིར་ལེན་ /tsīrlèèn/ pressing out, extraction, squeezing out; va.--*byed* to press out, to extract, to squeeze out

བཙུགས་ /tsūq; tsūū/ p. of *'tshag*

བཙུགས་ /tsūq; tsūū/ p. of *'dzugs*

བཙུད་ /tsūū/ p. of *'dzud*

བཙུན་པ་ /tsūnpə/ monk

བཙུན་མ་ /tsūnmə/ nun

བཙུན་མོ་ /tsūnmu/ queen

བཙུབས་ /tsūp/ p. of *gtsup*

བཙུམ་ : p. བཙུམས་ /tsūm/ va. to close, to shut ¶ *qha btsum rogs* *Please keep quiet.*

བཙུམས་ /tsūum/ p. of *btsum*

བཙེ་ /tsē/ f. of *'tshe*

བཙེགས་ /tsēq; tsēē/ sm. *brtsegs*

བཙེམ་ /tsēm/ f. of *'tshem*

བཙེམས་ /tsēèm/ p. of *'tshem*

བཙོ་ : p. བཙོས་ /tsō/ va. 1. f. of *'tshod* 2. to smelt ¶ *gser btso gi 'dug (They) are smelting gold* 3. to dye ¶ *ras 'di tshos sngon po btsos pa red (They) dyed the cloth blue.*

བཙོ་སྦྱང་ /tsōcaŋ; tsōcaan/ smelting, refining, tempering, forging; va.--*byed* to smelt, to refine, to temper, to forge

བཙོ་སྦྱང་སྒྲིག་ཆས་ /--ṯiqcèè/ metallurgical equipment, smelting/ refining equipment

བཙོག་ /tsōq/ f. of *'tshog*

བཙོག་ཆུ་ /tsōqcu; tsūqcu/ foul/ dirty water, cesspool

བཙོག་ཆུ་འདྲེན་གཏོང་ /--ṯentoon/ va. to irrigate with foul/ cesspool water

བཙོག་དྲེག /tsōqṯeè/ sm. *btsog pa*

བཙོག་པ་ /tsūqpə/ 1. dirty, filthy, polluted ¶ *khang pa 'di btsog pa 'dug This house is filthy.* va.--*byed;* --*bzo* to make dirty, to pollute 2. slang. excrement

བཙོགས་ /tsōq; tsūū/ p. of *'tshog*

བཙོང་ /tsōōn/ 1. onion, leek 2. f. of *'tshong*

བཙོངས་ /tsōōn/ p. of *'tshong*

བཙོངས་འཛིན་ /tsōōntsiiṅ/ invoice

བཙོད་ /tsöö/ a red dye

བཙོན་ /tsön/ prison, jail ¶ *ngo log pa tsho btson du bcug pa red The rebels were put in prison.*

བཙོན་ཁང་ /tsönqaan/ sm. *btson*

བཙོན་གྲོལ་ /tsöntöö/ pardon, amnesty; va.--*byed;* --*gtong* to pardon, to grant amnesty

བཙོན་འགྲོལ་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ general amnesty

བཙོན་བཅུག /tsüncuù/ p. of *btson 'jug*

བཙོན་འཇུག་ /tsüncuù/ imprisonment; va. /tsöön cuù/; --*byed* to imprison, to jail

བཙོན་དུ་འཇུག་ /--cuù/ va. to imprison

བཙོན་སྡོད་ལོ་ཚད་ /tsöntöö lotsɛè/ prison term/ sentence

བཙོན་ནས་ཛོན་བཏང་ /tsönnɛ ŋöntan/ parole; va.--*byed* to parole

བཙོན་པ་ /tsönpa/ prisoner, convict

བཙོན་པ་གློད་བཀྲོལ་ /--lööṯöö/ prisoner release

བཙོན་ཡུན་ /tsönyöön/ time spent in prison, term in prison

བཙོན་ར་ /tsönra/ prison, jail

བཙོན་ལ་འཇུག /tsönla cuù/ sm. *btson du 'jug*

བཙོན་སྲུང་བ་ /tsünsuŋpə/ prison guard, jailor

བཙོས་ /tsöö/ p. of *'tsho* and *'tshed*

བཙོས་མ་ /tsöma/ boiled, broiled, cooked

རྩ་ /tsā/ 1. vein, artery, nerve, pulse; va.--*lta* to take/feel

pulse ¶ *kho na dus em chis rtsa ltas pa red The doctor took his pulse when he was sick.* 2. grass, hay: sm. *rtswa* 3. root ¶ *shing rtsa the root of a tree* 4. foot (of hills) ¶ *ri bo'i rtsa the foot of the hill* 5. the presence of ¶ *zhing bdag cig gi rtsa la phyin pa yin I went to (the presence of) the landlord.* 6. the connecting particle for numbers in the twenties ¶ *nyi shu rtsa gsum twenty three*

རྩ་ཀ་ /tsāqa/ sm. *rtswa ka*

རྩ་འགག་ /tsā qāà/ p. of *rtsa 'gag*

རྩ་ཀང་ /tsāqaan/ stem of plant

རྩ་ཀང་མཐོ་བའི་ལོ་ཏོག་ /--thōwɛɛ lotɔ̀ɔ/ high-stemmed crop

རྩ་རྐྱེན་ /tsākeen/ reason, cause ¶ *kho tsho'i dmag 'khrugs kyi rtsa rkyen ni as for the cause of their war*

རྩ་ཁ་ /tsāqa/ sm. *rtswa kha*

རྩ་ཁབ་ /tsə̄qəp/ acupuncture

རྩ་ཁམས་ /tsāqam/ nerve system

རྩ་ཁུངས་ /tsə̄quùn/ proof, verification ¶ *'di ni ma'o gung nang 'khrugs mtshams gcod med pa'i rtsa khungs ngo ma red This is the real proof of the continuous civil war among the Maoists.*

རྩ་ཁྲག་ /tsāṭaà/ blood transfusion; va.--*'dren* to transfuse blood, to give a blood transfusion

རྩ་ཁྲིམས་ /tsə̄ṭim/ constitution

རྩ་ཁྲིམས་དང་མཐུན་པའི་གཞུང་ /--than thūnpèè sun/ constitutional government

རྩ་འཁུམས་ /tsā qhūm/ vi. to get a cramp

རྩ་འགངས་ /tsāŋqaŋ/ importance, significance, value ¶ *'di rtsa 'gangs che ba'i 'phrul 'khor red (This) is a very valuable machine.*

རྩ་འགེགས་ /tsā qeè/ vi. to be constipated

རྩ་འགོག་ /tsāqɔ̀ɔ/ complete prohibition, total ban ¶ *las 'gul de tsho rtsa 'gog yong ched for the purpose of completely prohibiting these movements*

རྩ་འགྱུར་ /tsə̄nkuu/ fundamental/ complete reform; va.--*gtong* to reform completely, to make fundamental reforms

རྩ་རྒོད་པོ་ /tsā qööpo/ sluttish

རྩ་རྒྱུ་ /tsə̄ku/ chem. element

རྩ་རྒྱུས་ /tsə̄küü/ veins and ligaments; vi.--*'khums* to get a cramp, to have veins and ligaments shrivel up

རྩ་ངན་ /tsāŋɛɛn/ sm. *rtswa ngan*

རྩ་རྔ་ /tsā ŋā/ sm. *rtswa rnga*

རྩ་བཅོས་ /tsācöö/ basic cure, basic correction

རྩ་ཆག་ /tsācaà/ exemption; va.--*gtong* to exempt, to free from (taxes, etc.)

རྩ་ཆབ་ /tsə̄cəp/ urine and feces; vi. --*'phren*; --*'gag* to be constipated

རྩ་ཆུ་ /tsə̄cu/ sm. *rtsa chab*

རྩ་ཆེ་ /tsāce/ sacred, rare, invaluable, precious ¶ *bod mi'i tsa che'i rig gnas the invaluable culture of the Tibetans*

རྩ་ཆེན་ /tsācheen/ sm. *rtsa che*

རྩ་ཆེན་པོ་ /tsāa chēmpo/ sm. *rtsa che*

རྩ་འཇགས་ /tsācaà/ restraint, calming, soothing; va.--*gtong* to restrain, to calm, to soothe

རྩ་ཉོག་ /tsāñῺΩ/ sm. *rtswa nyog*

རྩ་གཏོར་ /tsātΩΩ/ complete destruction/ demolition/ annihilation; va.--*gtong* to destroy completely, to annihilate

རྩ་ལྟ་ /tsā tā/ va. to check the pulse

རྩ་བལྟས་ /tsā tɛ̄ɛ̀/ p. of *rtsa lta*

རྩ་སྟོང་ /tsātoŋ/ total ruin, destruction, downfall; vi.--*(du)'gro* to go/ come to ruin/ downfall/ destruction ¶ *grong khyer rtsa stong du phyin pa de tsho the cities that were totally ruined*

རྩ་སྟོར་ /tsātΩΩ/ sm. *rtsa gtor*

རྩ་བསྟོར་ /tsātΩΩ/ sm. *rtsa gtor*

རྩ་ཐང་ /tsātaan/ sm. *rtswa thang*

རྩ་ཐོར་ /tsātor; tsātΩΩ/ destruction, breakdown, collapse, disintegration; vi.--*(du) 'gro* to go/ come to destruction, to collapse/ break down/ disintegrate

རྩ་དོན་ /tsātöön/ 1. main cause, basic reason, main factor ¶ *phyi rgyal du yong dgos pa'i rtsa don ni as for the main reason for having to come to foreign countries* 2. principle, tenet ¶ *zhi bde mnyam gnas kyi rtsa don lnga po the Five Principles of Peaceful Coexistence* ¶ *rtsa don gyi gnad don zhig red it is a question of principle*

རྩ་དོན་མེད་པ་ /--mee̖pa/ unprincipled

རྩ་ནས་ /tsānɛɛ̀; tsāanɛɛ̀/ 1. (--+vb.+neg.) not in the least, not at all, never ¶ *gnas 'tshul de rtsa nas go ma byung I never heard that news.* ¶ *nga tsho'i grong gseb la dmag mi rtsa nas mi 'dug There are no soldiers at all in our village.* 2. from the presence of ¶ *nga kho'i rtsa nas yong ba yin I came from his presence.*

རྩ་གནད་ /tsānɛɛ̀/ 1. chief or main point/ question/ thesis ¶ *gros chod kyi rtsa gnad ni as for the main point of the resolution* 2. ch. main outline/ program

རྩ་སྤོས་ /tsāpöö/ transplanting; va. --*rgyag* to transplant

རྩ་ཕྲན་ /tsāṭɛɛn/ small blood vessels, arteries, capillaries

རྩ་བ་ /tsāwa/ root, basis, foundation ¶ *rtsa ba'i khe dbang basic right* ¶ *bye rlung ni nga tsho dbul po chags pa'i rtsa ba red Dust storms are the basis of our becoming poor.*

རྩ་བ་མཐུད་ཐབས་ /--thüütəp/ root grafting method

རྩ་བ་ནས་ /--nɛɛ̀/ completely, totally, never, at all ¶ *grong sde de rtsa ba nas med pa bzos pa red (They) completely destroyed that town.* ¶ *'di rtsa ba nas byed chog gi ma red (You) are not allowed to do this at all.*

རྩ་བ་ནས་ལྡོག་ /--tῺΩ/ in sharp/ complete contrast or oppo-

sition, contradictory to ¶ *kha nas gang bshad dang rtsa ba nas ldog nas byas pa red (They) acted completely opposite to what they said.* ¶ *de tsho dang rtsa ba nas ldog in sharp contrast with those*

རྩ་བ་ནས་བྲལ་ /--nɛɛ̀ thɛɛ/ vi. to be completely severed, to be out of the question ¶ *las ka 'di dus thog du tshar ba'i re ba rtsa ba nas bral ba red (They) had no hope of finishing the work on time (their hope was severed).*

རྩ་བ་འཛུགས་ /--tsuù/ va. to establish, to found ¶ *rgyal po de'i dus la nang chos kyi rtsa ba btsugs (p. of 'dzugs) pa red During the time of that King, (he) established Buddhism.*

རྩ་བའི་དཀར་ཆག་ /tsāwɛɛ qārcaà/ table of contents, general index, general catalogue

རྩ་བའི་ཁག་ཐེག་ /--qhōqteè/ main pillar

རྩ་བའི་ཁེ་དབང་ /--qhēwaan/ basic rights

རྩ་བའི་ཁྲིམས་ལུགས་ /--thīmluù/ basic/ fundamental laws

རྩ་བའི་ཀོ་དོན་ /--qhotöön/ basic conception

རྩ་བའི་དགོངས་དོན་ /--qontöön/ essential/ fundamental spirit, fundamental sense/ essence

རྩ་བའི་འགུལ་ཤུགས་ /--qüüšuù/ sm. *rtsa ba'i sgul shugs*

རྩ་བའི་སྐུལ་ཤུགས་ /--qüüšuù/ prime power/ impetus, moving force, originating force, driving force

རྩ་བའི་ཐ་སྙད་ /--thāñɛɛ̀/ basic vocabulary

རྩ་བའི་རྩ་དོན་ /--tsātöön/ fundamental principle, basic principle, general rules/ provisions

རྩ་བའི་འཛུགས་སྐྲུན་ /--tsuqṭüün/ capital construction

རྩ་བའི་རིག་པ་ /--riqpə/ principle, theory, axiom

རྩ་བའི་རིན་གོང་ /--rinqoòn/ capital costs

རྩ་བའི་ལས་འགན་ /--lɛnqɛɛn/ main/ basic/ fundamental task or mission

རྩ་བར་འཁྱུར་ /tsāwar khur/ vi. to become fundamental/ basic ¶ *gsar brje'i gnad don rtsa bar gyur pa de ni as for that which has become the basic question of the revolution*

རྩ་བྲལ་ /tsāṭɛɛ/ abbr. of *rtsa ba nas bral*

རྩ་འབོར་ /tsāmpɔɔ/ basic amount, principal, capital (money) ¶ *rtsa 'bor stong phrag gsum dang skyed ka bdun bcu the principal is 3000 and the interest is 70*

རྩ་མེད་ /tsāmeè/ annihilation, complete/ total destruction, extermination, eradication; va.--*bzo; --(du) gtong* to annihilate, to exterminate, to destroy completely; vi.--*du 'gyur* to be annihilated/ exterminated/ totally destroyed ¶ *grong gseb di rtsa med bzos pa red (They) annihilated the village.* ¶ *grong gseb di rtsa med du gyur ba red The village was annihilated.*

རྩ་ཚིག /tsətsiì/ 1. public notice, proclamation, ordinance; va. --*bkram* to issue a notice/ proclamation/ ordinance 2. principle, idea

རྩ་འཛིན། /tsəntsiin/ platform, program ¶ *chab srid kyi rtsa 'dzin political platform*

རྩ་འཛུགས། /tsəntsuù/ organization ¶ *tang gi rtsa 'dzugs party organization;* va.--*byed* to organize, to establish ¶ *skyid sdug brgya lhag rtsa 'dzugs byas pa red (They) organized over one hundred clubs.*

རྩ་འཛུགས་ཀྱི་བཀའ་ལ་ཉན། /--qi qāla ñɛɛn/ va. to obey the orders of the organization

རྩ་འཛུགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ། /--qi tewaa/ organizational relations

རྩ་འཛུགས་ཀྱི་འཚོ་བ། /--qi tshōwaa/ organizational life

རྩ་འཛུགས་ཀྱི་རང་བཞིན། /--qi rəŋšiin/ the nature of organizations

རྩ་འཛུགས་ཀྱི་སྒྲིག་ཡིག /--qi sūuyiì/ sm. *rtsa 'dzugs khrims lugs*

རྩ་འཛུགས་ཁྲིམས་ལུགས། /--thimluù/ rules/ regulations/ constitution of an organization

རྩ་འཛུགས་ཙུའུ། /--+ch./ organizational branch

རྩ་འཛུགས་བྱེད། /--chee/ see *rtsa 'dzugs*

རྩ་འཛུགས་རྩ་དོན། /--tsātön/ organizational principle

རྩ་འཛུགས་རྫུས་མ། /--tsüümə/ puppet/ false organization

རྩ་གཞི། /tsəši/ root, base, foundation ¶ *dpal 'byor gyi rtsa gzhi the economic foundation;* va.--(dat.-loc.) *'jog* to use/ make as the basis/ foundation, to base on ¶ *khong gi dgong pa rtsa gzhir bzhag nas based on his thoughts*

རྩ་ཟབ་སྟོང་བརྟན། /tsəsəp toŋtɛɛn/ deep-seated, firm

རྩ་གཟིགས། /tsā sii/ h. of *rtsa lta*

རྩ་བརླག /tsālaà/ sm. *rtsa brlag*

རྩ་བརླགས། /--/ destruction, ruin; va. --*(tu) gtong* to destroy, to ruin ¶ *rtsa brlag tu gtong ba'i mtshon cha weapons of destruction;* vi.--*(tu) 'gro* to be destroyed/ ruined

རྩ་ལ། /tsā la/ sm. *rtsar*

རྩ་ལག /tsālaà/ relatives, family

རྩ་ལུགས། /tsəluù/ main or fundamental rule/ principle

རྩ་ལུགས་མེད་པ། /--meèpa/ unprincipled

རྩ་སློག /tsālɔɔ/ overthrowing, upsetting, subverting, undermining; va.--*(tu) gtong* to overthrow, to subvert, to upset, to undermine ¶ *srid gzhung rnying pa rtsa slog tu btang pa red (They) overthrew the old government.*

རྩ་སློག་ལངས་འཁྲུག /--lenqüü/ uprising, putsch

རྩྭ། /tsa/ grass, hay; va.--*rnga* to cut or mow grass/ hay

རྩྭ་ཀ་ /tsāqa/ pasture (area), grazing ground

རྩྭ་ཁ་ /tsāqa/ pasture (area), grazing ground

རྩྭ་ཁང་ /tsāqaan/ shed or hut made from grass/ straw

རྩྭ་ངན་ /tsāŋεεn/ sm. *rtswa yan*

རྩྭ་རྔ་ /tsā ŋā/ 1. see *rtswa* 2. va. --*byed* to cut or mow grass/ hay

རྩྭ་རྔའི་འཕྲུལ་འཁོར་ /tsāŋεε thūūqòò/ mowing machine, grass-cutting machine

རྩྭ་ཆག་ /tsācaà/ hay and fodder

རྩྭ་ཆུ་ /tsəcu/ grass/ vegetation and water

རྩྭ་ཉོག་ /tsāɲɔɔ̀/ a bush

རྩྭ་གཏུབ་འཕྲུལ་འཁོར་ /tsətup thūūqòò/ sm. *rtswa rnga'i 'phrul 'khor*

རྩྭ་ཐག་ /tsātaà/ grass rope

རྩྭ་ཐང་ /tsātaan/ grassy plain, grassland, pastureland

རྩྭ་གདན་ /tsātεεn/ grass/ reed mat

རྩྭ་གདན་ཐོག་ཁེབས་ /--thɔ̄ɔ̄qep/ grass or reed covered shed/ hut

རྩྭ་འདམ་ /tsātam; tsāntam/ marsh, grassy swamp

རྩྭ་(བ)སྡུད་འཕྲུལ་འཁོར་ /tsətùù thūūqòò/ grass/ hay harvesting machine

རྩྭ་སྤུང་ /tsəpuun/ hay stack

རྩྭ་མུ་སུ་ /tsā musu/ alfalfa, lucerne

རྩྭ་ཞྭ་ /tsāša/ straw hat

རྩྭ་གཟན་ /tsāsεεn/ hay

རྩྭ་ཡན་ /tsāyεεn/ weeds; va.--*'gog* (p. *bkog*) to weed

རྩྭ་ར་ /tsāra/ pasture area ¶ *dbyar dus 'brog pa tsho nga tsho'i dgon pa'i rtswa rar yong gi yod pa red In the summer, the nomads come to our monastery's pasture land.*

རྩྭ་རིགས་སྐྱེ་དངོས་ /tsəriq kēŋöö/ 1. plants; botanical 2. ch. herbs

རྩྭ་རིགས་རིག་པ་ /--riqpə/ botany

རྩྭ་སླས་སྒྲོད་ཆས་ /tsālεὲ cööcεὲ/ goods woven from grass (and other plants)

རྩྭ་ཤིང་ /tsəšiin/ grass and trees, vegetation

རྩྭ་ཤིང་སྣུམ་ /tsāšin nūm/ sm. *rtsi shing snum*

རྩྭ་ཤིང་རིག་པ་ /--riqpə/ botany

རྩྭ་ཤིང་རིག་པར་མཁས་པ་ /--riqpaa qhēēpa/ botanist

རྩྭ་སོན་ /tsāsöön/ grass seed

རྩྭ་ལྷམ་ /tsālham/ grass/ straw sandals

རྩག་གི་རྩིག་གི་ /tsəqi tsīqi/ sm. *rtsag rtsig*

རྩག་རྩིག་ /tsəqtsii/ sundry, miscellaneous, odds and ends ¶ *'gro song rtsag rtsig miscellaneous expenses*

རྩག་རྩིག་ཐོ་འགོད་ /--thōqöö/ miscel-

laneous notes

རྩངས་པ་ /tsāŋpa/ lizard, chameleon

རྩད་ /tsɛ̀ɛ̀/ sm. *rtsa ba*

རྩད་གཅོད་ /tsɛ̄ɛ̄cȍȍ/ investigation, probe, inquiry, exploration; va. /tsɛ̀ɛ̀ cȍȍ/; --*byed* to investigate, to probe, to explore, to inquire, to search into, to prospect ¶ *sger gyi ma rkang yod pa rnam rtsad bcad (p. of gcod) nas khongs 'pher byung rjes de tsho'i dbang cha khas len byed dgos Having investigated the private shares (in companies), we have to recognize their ownership when verification is obtained.*

རྩད་གཅོད་ཐིག་ལེན་ /--thīqlèèn/ survey; va.--*byed* to survey, to prospect

རྩད་བཅད་ /tsɛ̀ɛ̀ cɛ̀ɛ̀/ p. of *rtsad gcod*

རྩད་ཆོད་ /tsɛ̀ɛ̀ chȍȍ/ vi. to find out about, to get information on ¶ *kho so pa yin pa rtsad chod pa red (They) found out that he was a spy.*

རྩད་འདྲི་ /tsɛ̂ɛ̂nṭi/ sm. *rtsad gcod*

རྩད་དཔྱོད་ /tsɛ̄ɛ̄cȍȍ/ sm. *rtsad gcod*

རྩད་འཚོལ་ /tsɛ̄ɛ̄tsȍȍ/ search, investigation; va.--*byed* to search, to investigate

རྩད་ཞིབ་ /tsɛ̂ɛ̂sip/ investigation, inquiry, probe, survey; va.--*byed* to investigate, to make inquiries, to probe, to survey

རྩབ་རྩུབ་ /tsə̄ptsup/ sm. *tsab tsub*

རྩབ་རལ་ /tsə̄prɛɛ/ sm. *tsab ral*

རྩབས་ /tsə̄p/ sm. *phab*

རྩམ་ /tsām/ parched grain flour (abbr. of *rtsam pa* ¶ *nas rtsam barley tsampa*

རྩམ་པ་ /tsāmpa/ parched grain flour; va.--*'thag* to grind grain flour

རྩར་ /tsār; tsāā/ to, near, in/ to the presence of (a person or thing) ¶ *kho dge rgan gyi rtsar phyin ba red (He) went to (the presence of) the teacher.*

རྩལ་ /tsɛ̄ɛ̄/ skill, mastery, dexterity, adroitness

རྩལ་འགྲན་ /tsɛ̄ɛ̄ṭɛɛn/ gymnastic/ acrobatic/ sports competition

རྩལ་ཐང་ /tshɛ̄ɛ̄taan/ sports field

རྩལ་ལྡན་ /tsɛ̄ɛ̄tɛɛn/ skillful, adroit, dexterious

རྩལ་སྤྲུགས་ /tsɛ̂ɛ̂ ṭūù/ va. to show one's ability/ skill ¶ *kho tshos rtsal yong su sprugs nas 'gran bsdur byas pa red (They,) showing all their skills, took part in the competition.*

རྩལ་འཁྲུལ་ /tsɛ̂ɛ̂nṭüü/ acrobatics, juggling, circus performances

རྩལ་སྦྱོང་ /tsɛ̄ɛ̄coŋn/ excercise, drill; va. /tsɛ̄ɛ̄ coŋ/; --*byed* to excercise, to drill, to practice sports

རྩལ་སྦྱོང་ཆ་བ་ /--chawa/ physical culture

རྩལ་སྦྱོང་ར་བ་ /--rawa/ drill-ground, sports field, stadium

རྩལ་རྩེ་བའི་འཁྱགས་ཤུད་ /tsɛ̄ɛtsewɛɛ khəqšüü/ figure skating (ice)

རྩལ་རྩེད་ /tsɛ̄ɛtseè/ acrobatic stunt, acrobatic sports

རྩལ་རྩེད་སྟོན་མཁན་ /--tӧ̄nñɛɛn/ acrobatic performer, acrobat, gymnast

རྩལ་རྩེད་སྣ་ཚོགས་ /--nātsῺΩ/ acrobatics

རྩལ་རྩེད་པ་ /--pa/ sm. *rtsal rtsed ston mkhan*

རྩལ་རྩེད་ཚོགས་པ་ /--tshΩ̄qpa/ acrobatic troupe/ team

རྩལ་ཡོན་ /tsɛ̄ɛyӧӧn/ physical skills and scholarly attainment, physical talents and knowledge

རྩལ་ཡོན་གཉིས་མེད་ /--ñīimeè/ without scholarly attainments and skills

རྩལ་སློབ་དགེ་རྒན་ /tsɛ̄ɛlop qeqɛɛn/ coach, trainer

རྩི་ /tsī/ 1. varnish, lacquer; va. *--gtong* to varnish/ lacquer 2. sap, juice, extract ¶ *sbrang rtsi honey* ¶ *chang rtsi yeast*

རྩི་ : p.བརྩིས་ f.བརྩི་ /tsī/ vi. to consider as, to hold as ¶ *kho tsho di yag po rtsi gi yod pa red They consider this good.* ¶ *a ri sgor cig la rgya gar sgor bdun re rtsis na deb 'di sgor mo brgya tham pa gnad kyi red If one U.S. dollar is equal to seven Indian dollars (rupees) then this book costs seventy dollars.*

རྩི་བཅུད་ /tsīcüü/ hutritions substance, nutrient

རྩི་མར་ /tsīmaa/ butter

རྩི་རྩི་ /tsītsi/ mouse, rat

རྩི་སྨུག་འཕྲིན་ /ch./ ultra-violet

རྩི་ཤིང་ /tsīsiŋ/ plant, vegetable, flora ¶ *zla ba'i nang sogs chags dang rtsi shing sogs gang yang med There are no plants or animals on the moon.*

རྩི་ཤིང་གི་ཐལ་བ་ /--qi thɛ̄ɛla/ wood ash (ash of vegetation)

རྩི་ཤིང་གི་སྣུམ་ /--qi nūm/ vegetable oil

རྩི་ཤིང་གི་ཚི་སྣ་ /--qi tshīnə/ vegetable (plant) fibre

རྩི་ཤིང་འདེབས་གསོ་ /--tepso/ plant cultivation

རྩི་ཤིང་བཟའ་སྣུམ་ /--sənum/ vegetable oil

རྩི་ཤིང་རིག་པ་ /--riqpə/ botany

རྩི་ཤིང་རུལ་བ་ /--rüüwə/ humus

རྩི་ཤིང་ལོ་ཏོག་ /--lotῺΩ/ plant crop ¶ *bzo las rgyu chas rtsi shing lo tog industrial crops*

རྩི་ཤིང་སྲུང་སྐྱོབ་ /--sūŋkop/ plant protection

རྩིག་ : p.བརྩིགས་ f.བརྩིག་ /tsiì/ va. to pile up, to stack up, to build/ erect ¶ *kho tshos rtsig pa brtsigs pa red They built a wall.*

རྩིག་མཁན་ /tsīŋqèèn/ sm. *rtsig bzo ba*

རྩིག་ངོས་ /tsīŋüü/ the side/ face of a wall

རྩིག་ངོམས་ཚགས་པར་ /tsīŋüü tshāqpaa/ wall newspaper

རྩིག་རྟེན་ /tsīqtêên/ sm. *rtsig rmang*

རྩིག་ཏོ་ /tsīqto/ bribe, bribery; va. --*rgyag* to bribe

རྩིག་གདན་ /tsīqtêên/ sm. *rtsig rmang*

རྩིག་རྡོ་ /tsīqto/ construction/ building stones

རྩིག་ལྡེབས་ /tsīqtep/ sm. *rtsig ngos*

རྩིག་ལྡེབས་ཚགས་པར་ /--tshāqpaa/ sm. *rtsig ngos tshags par*

རྩིག་པ་ /tsīqpə/ wall; va.--*rtsi;* --*rgyag* to build/ erect a wall

རྩིག་དཔོན་ /tsīqpüün/ architect, master mason, master bricklayer

རྩིག་སྦག་ /tsēqpaà/ brick

རྩིག་རྨང་ /tsīŋmaàŋ/ foundation of a wall

རྩིག་ཟུར་ /tsīqsuu/ the corner (of a wall) ¶ *khang pa'i rtsig sur the corner of a house*

རྩིག་གཟུངས་ /tsīqsuùn/ reinforcing rod, prop, support

རྩིག་བཟོ་ /tsīqsu/ building/ constructing buildings; va.--*rgyag* to build/ construct buildings

རྩིག་བཟོ་བ་ /tsīqsowa/ mason, bricklayer

རྩིག་ལུགས་ /tsīqluù/ architecture

རྩིགས་མ་ /tsīqmə/ sm. *tshigs ma*

རྩང་པོ་ /tsīŋpu/ sm. *rtsub po*

རྩིད་ /tsīi/ sm. *rtsid pa*

རྩིད་གུར་ /tsīiqur; tsīiquu/ yak hair tent

རྩིད་ཐག་ /tsīitaà/ yak hair rope

རྩིད་པ་ /tsīipə/ yak hair

རྩིད་པོ་ /tsīipu/ sm. *rtsub po*

རྩིད་ཕྱར་ /tsīicaa/ yak hair blanket

རྩིད་ཕྱིང་ /tsīiciŋ/ felt made from hak hair

རྩིབ་ /tsīp/ sm. *rtsib ma*

རྩིབ་མ་ /tsīpmə; tsīŋmaà/ sm. *rtsibs ma*

རྩིབས་ /tsīp/ sm. *rtsibs ma*

རྩིབས་སྐྱིའི་ཚ་ནད་ /tsīpkii tshānɛ̀ɛ/ periostitis (in ribs)

རྩིབས་མ་ /tsīpmə; tsīŋmaà/ 1. rib 2. spoke

རྩིབས་རུས་ /tsīprüü/ rib bone

རྩིས་ /tsīi/ 1. calculation, computation, accounting, mathematics, arithmetics; va.--*rgyag;* --*'debs* to calculate, to count, to compute, to do accounts, to do mathematics/ arithmetic 2. (vb.+*rtsis*) to plan to do the verbal action ¶ *kho tshos sang nyin las ka byed rtsis yod pa red They plan to work tomorrow.*

རྩིས་ཁང་ /tsīqaan/ Finance Bureau in traditional Tibetan government

རྩིས་ཁྲ་ /tsīṭə/ account book/ ledger;

statement, bill; va.--*bzo* to make/ compile an account statement/ book/ ledger; va.--*'bul* to submit an account statement; va.--*gtong* to send a bill/ statement

རྩིས་མཁན་ /tsīqèèn/ sm. *rtsis pa*

རྩིས་འཁོར་ /tsīnqòò/ computer, calculating machine ¶ *glog sgul rtsis 'khor* elctronic computor/ calculator

རྩིས་འགྲོ་ /tsīnṭu/ paying attention to, heeding; va.--*gtong* to pay attention to, to heed ¶ *tha tshig theng mang po bsgrags kyang rtsis 'gro ma btang (p. of gtong) ba red* *Even though we warned them many times, they didn't heed it.*

རྩིས་རྒྱག་ /tsii kaà/ sm. *rtsis rgyab*

རྩིས་རྒྱག་ཁྲི་རྩེ་ /tsīkaà+ch./ slide rule

རྩིས་རྒྱག་འཕྲུལ་འཁོར་ /--ṭhüüqòò/ computer, calculating machine

རྩིས་ངན་ /tsīŋèèn/ bad/ evil/ wicked/ vicious intention or plan; va.--*rgyag*; --*byed* to plan/ calculate with bad/ evil/ wicked/ vicious intentions

རྩིས་ཆེན་ /tsīcèèn/ valuable, dear, esteemed; va.--*byed* to treasure, to value, to cherish, to hold dear

རྩིས་འཇོག (ས་) /tsīncòò/ respect, adherence (e.g. to opinions, laws); va.--*byed* to respect, to adhere to, to regard, to pay attention to, to listen to, to obey ¶ *rgya nag gi bsam cha 'di tsho rtsis 'jog ma byas pa red* *(They) disregarded the opinions of China.* ¶ *chings yig 'di rtsis 'jog byas pa red* *(They) respected (adhered to) the treaty*

རྩིས་གཉེར་ /tsiñèè/ book-keeper

རྩིས་ཐོ་ /tsīto/ records, list of data ¶ *mi dmangs kyi sdug bsngal bkod pa'i rtsis tho yang yod pa red* *There are also records which record the sufferings of the people.*

རྩིས་མཐོང་ /tsītuùn/ esteem, deference, reverence, importance ¶ *kho la rgya dmar gzhung gis rtsis mthong med pa chags pa red* *He became unimportant to the Red Chinese government.* va.--*byed* to think highly of, to revere, to esteem, to attach importance to

རྩིས་མཐོང་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ sm. *rtsis mthong*

རྩིས་དེབ་ /tsītep/ book-keeping ledger, account book

རྩིས་འདེབས་ /tsii tep/ sm. *rtsis*, 1

རྩིས་ལྡན་ /tsīntèèn/ planned, calculated ¶ *rtsis ldan dpal 'byor* planned economy

རྩིས་པ་ /tsīpə/ 1. book-keeper, accountant, cashier 2. astrologer

རྩིས་དཔེ་ /tsīpe/ sm. *rtsis deb*

རྩིས་དཔོན་ /tsīpüün/ Finance Minister, Finance Secretary

རྩིས་སྤྲད་ /tsii ṭɛ̄ɛ̄/ p. of *rtsis sprod*

རྩིས་སྤྲོད་ /tsīṭöö/ handing over, transfer (of authority, wealth, etc.) va. /tsii ṭöö/; --*byed* to hand over, to transfer, to turn over ¶ *kho'i las 'gan las byed gsar par rtsis sprod byas*

pa red (He) handed over his responsibilities to the new officer. ¶ *khos kho tshor rgyu nor tshang ma rtsis sprad (p. of sprod) pa red He handed over all his wealth to them.*

རྩིས་ཕུལ་ /tsii phüü/ p. of *rtsis 'bul*

རྩིས་འབུལ་ /tsii phüü/ h. of *rtsis sprod*

རྩིས་འགྲུབ་ /tsiintee/ answer to a calculation, product, sum

རྩིས་མེད་ /tsimee/ disrespect, contempt, disregard; va.--*byed*; --*du gtong*;---*du bskyar* to disregard, to disrespect, to show contempt for; to scrap, to discard, to throw away ¶ *kho tshos chings yig la rtsis med byas pa red They disregarded the treaty.*

རྩིས་གཞི་ /tsiŝi/ 1. a unit 2. a plan ¶ *gros mol byed rgyu'i rtsis gzhi med pa red There is no plan for having discussions.*

རྩིས་གཞི་རེའི་རྒྱ་ཁྱོན་ /--ree kaköön/ unit area ¶ *rtsis gzhi re'i rgya khyon gyi thon tshad yield per unit (of area)*

རྩིས་གཞི་རེའི་དུས་ཚོད་ /--thütsöö/ unit of time

རྩིས་གཞི་རེའི་ཤོང་ཚད་ /--ŝontsee/ unit of volume

རྩིས་གཞུང་ /tsiŝuun/ account/ record book

རྩིས་བཞེས་ /tsiŝee/ h. of *rtsis len*

རྩིས་རིག་ /tsirii/ mathematics

རྩིས་རིག་མཁས་པ་ /--qheepa/ mathematician

རྩིས་བཞིས་ /tsiŝii/ h. of *rtsis len*

རྩིས་ལན་ /tsileen/ math. solution; va.--*'tshol* to find the solution, to solve

རྩིས་ལས་ /tsilèè/ accounting, bookkeeping; va.--*byed* to keep accounts/ books

རྩིས་ལེན་ /tsileen/ taking over, assuming control; va.--*byed* to take over, to assume control ¶ *dpon khag gi zhing ka tshang ma rtsis len byas pa red They took over all the fields of the lords.*

རྩིས་ལེན་བསྐྱར་སྒྲིག་ /--kərtii/ taking over and reorganizing

རྩིས་ལེན་བདག་སྐྱོང་ /--taqtöö/ taking over the management, taking charge of a situation

རྩིས་ཤེར་ /tsiŝer, tsiŝee/ sm. *rtsis bsher*

རྩིས་བཤེར་ /--/ inspection, examination, audit; va.--*gtong* to examine/ check/ inspect/ audit an account/ invoice/ calculation

རྩུབ་ /tsüp/ sm. *rtsub po*

རྩུབ་པོ་ /tsüpu/ 1. rough, coarse, crude ¶ *ras 'di rtsub po 'dug This material is rough.* 2. violent, crude, savage, rough ¶ *kho'i spyod pa rtsub po 'dug His behavior is crude.*

རྩུབ་སྤྱོད་ /tsüpcüü/ rough/ crude/ violent/ outrageous behavior ¶ *dbyin go'i dmag gru'i rtsub spyod skor concerning the outrageous behavior of the British warships*

རྩུབ་མོ་ /tsūmu/ sm. *rtsub po*

རྩུབ་ཕྱིས་ཆེན་པོ་ /tsūpšèè chēmpo/ coarse and rough

རྩེ་ /tsē/ top, tip, peak ¶ *ri'i rtse la dar cha cig 'dug There is a flag on the top of the mountain.* ¶ *gri rtse the tip of a knife* 2. abbr. of *rtse pho brang*

རྩེ་ : p. རྩེས་ /tsē/ va. to play, to amuse oneself ¶ *kho tshos po lo rtses pa red They played ball.*

རྩེ་གྲ་ /tsēta/ the best, most excellent ¶ *khos bod skad rtse gra shes kyi 'dug His Tibetan is the best.*

རྩེ་གྲི་ /tsīti/ bayonet

རྩེ་གྲོགས་ /tsētɔɔ/ playmate

རྩེ་རྒོད་ /tsēqöö/ play, pranks, amusement

རྩེ་རྩོད་རྒྱག་ /tsēē kaà/ va. to argue, to debate (some question/ point)

རྩེ་གཅིག་ཏུ་ /tsēciqtu/ one thing alone, a single thing/ idea ¶ *rig pa rtse gcig tu bsgrims nas having concentrated on that alone*

རྩེ་གཅིག་དད་མོས་ /tsēcii theεmöö/ complete faith; va.--*byed;* --*zhu (h)* to have complete faith ¶ *bod mi tshos ta la'i bla mar rtse gcig dad mos zhu gi yod pa red The Tibetans have complete faith in the Dalai Lama.*

རྩེ་འཛོ་ /tsēnco/ entertainment, amusement

རྩེ་ཐང་ /tsētaan/ 1. sm. *rtsed thang* 2. town in Lhoka

རྩེ་ཐོག་ /tsētɔɔ/ top floor/ storey

རྩེ་དྲུང་ /tsītuun/ monk official (in traditional Tibetan government)

རྩེ་གནས་ /tsēnεε/ place for sports/ games/ amusement/ recreation

རྩེ་ཕུད་ /tsīpüü/ the best offering, the first offering (usu. to gods)

རྩེ་པོ་ཏ་ལ་ /tsē pōtala/ sm. *rtse pho brang*

རྩེ་ཕོ་བྲང་ /tsē phōtaan/ Potala (palace of Dalai Lama in Lhasa)

རྩེ་ཕྱག་ /tsēcaà/ tax and provision office (of traditional Tibetan government)

རྩེ་མོ་ /tsēmo/ pinnacle, peak, summit, top

རྩེ་མོར་འགྲོ་ /tsēmoo to/ vi. to reach/ attain the highest level/ acme/ pinnacle, to become the best ¶ *tshan rig gi yar ton rtse mor phyin (p. of 'gro) pas because of reaching the highest level of scientific development*

རྩེ་མོར་སོན་ /--sön/ sm. *rtse mor 'gro*

རྩེ་ཞབས་ /tsīšəp/ sm. *rtse shod*

རྩེ་ཞོལ་ /tsēšöö/ the Potala and the *zhol* area of Lhasa

རྩེ་ཤོད་ /tsēšöö/ top and bottom, upper and lower

རྩེ་ཤོད་གཉིས་ /tsēšöö ñii/ monk and lay officials (in traditional Tibetan government)

རྩེ་སེམས་ཅན་ /tsēsemcεεn/ gay, lighthearted, fun-loving

རྩེག : p. (བ)རྩེགས་ f.བརྩེག་ imp.
རྩོག་/tsēq/ 1. va. to pile up, to stack up, to build up ¶ *khang pa thog sa gcig brtsegs tshar 'dug (They) have finished building up one storey of the house.* 2. (quantity/ number+ *brtsegs+rgyag*) va. to stack/ pile a number of things ¶ *deb gsum brtsegs rgyag nas bzhag dgos (You) have to put the books in stacks of three.* ¶ *ras gnyis brtsegs brgyab nas stod thung tsem pa red (She) made the shirt by sewing two pieces of cloth together.*

རྩེགས་ /tsēq/ p. of *rtseg*

རྩེང་ : p.བརྩེངས་ f.བརྩེང་ /tsēŋ; tsāàn/ va. to raise up (usu. of clothes) ¶ *na gza' tog tsam rtseng dang Please raise your dress a little.*

རྩེད་ཁང་ /tsēqaan/ recreation center

རྩེད་འགྲན་ /tsētɛɛn/ sports event/ competition; va.--*byed* to partake in a sports event/ competition

རྩེད་རྒྱན་ /tsēkɛɛn/ bet, stake (in a game)

རྩེད་རྒྱན་ཆེ་རིགས་ /--chērii/ high stakes gambling

རྩེད་ཆས་ /tsēcɛɛ̀/ 1. toy ¶ *rtsed chas bzo grwa toy factory* 2. games/ sports equipment ¶ *po lo dang ma byang sogs kyi rtsed chas 'tshong yas 'dug They sell equipment for such things as ball and majong.*

རྩེད་སྟོན་ /tsētöön/ bh. sports day, sports competition

རྩེད་ཐང་ /tsētaan/ play-ground, sports field, playing field

རྩེད་སྣ་ /tsēna/ sports

རྩེད་མོ་ /tsēmo/ game, play, recreation; va.--*rtse* to play

རྩེད་མོའི་འགྲན་བསྡུར་ /tsɛ̄möö tȩ̀ntuu/ sports competition

རྩེད་ཚོགས་རུ་ཁག་ /tsētshöö ruqaà/ sports team ¶ *a mi ri ka'i kre bol te ni si rtsed tshogs ru khag the American table tennis team*

རྩེད་རོགས་ /tsērɔɔ̀/ sm. *rtse grogs*

རྩེར་སོན་ /tsēsöön/ acme, top, peak, summit ¶ *khos rtse son gyi lag rtsal ston pa red He showed the acme of his handicraft (skill).*

རྩེར་སོན་ཚན་རིག་ /--tshèènrii/ acme/ pinnacle of science

རྩེར་སོན་ལུས་རྩལ་པ་ /--lüütsèèpə/ ch. title: Master of Sports

རྩེས་ /tsèè/ p. of *rtse*

རྩེས་རང་ /tsēraŋ/ c. Chirang (Bhutan)

རྩོག་ /tsöö/ p. of *rtseg*

རྩོད་ : p.བརྩད་ /tsöö/ va. to argue, to dispute, to quarrel, to debate, to contend ¶ *nor 'phrul de su'i yin min la rtsod cing arguing about whose mistake that was*

རྩོད་མཁས་ /tsööqɛɛ/ skilled in debate/ arguing

རྩོད་གྲྭ་ /tsōta/ a class/ school for logic and debate

རྩོད་གླེང་ /tsöölen/ dispute, quarrel, contention, argument, debate; va.--*byed* to dispute, to argue, to quarrel, to debate ¶ *spyi tshogs ring lugs skor gyi rtsod gleng chen po byed pa red (They) had a great debate on socialism.*

རྩོད་སྒྲུབ་ /tsüütup/ dialectic

རྩོད་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་གཙོའི་རིང་ལུགས་ /--qi ŋöötsöö riŋluu/ dialectical materialism

རྩོད་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ /--qi teentsii riqpə/ dialectical logic

རྩོད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིག་པ་ /--qi riqpə/ dialectics

རྩོད་སྒྲུབ་ཀྱིས་དངོས་པོ་ཙམ་སྨྲ་བ་ /--qi ŋööpo-tsam mawa/ dialectical materialism

རྩོད་རྙོག་ /tsööñɔɔ/ dispute, argument, controversy ¶ *sa mtshams rtsod rnyogs a border dispute* va.--*slong* to start/ create/ cause a dispute/ controversy/ argument; vi.--*lang;* --*thug* to get into a dispute/ controversy/ argument

རྩོད་ཐུག་ /tshöö thuu/ vi. to be/ get into conflict (with)

རྩོད་འཛིན་ /tsööteen/ sm. *rtsod len* (va.--*byed*)

རྩོད་དོན་ /tsöötöön/ civil suit, civil case, civil dispute; va.--*byed* to institute a civil suit/ case/ dispute

རྩོད་དོན་སྐོར་གྱི་ཁྲིམས་ལུགས་ /--qɔrgi thimluu/ civil law

རྩོད་དོན་རྒྱོད་ཁ་གཞི་ /--küüši/ civil case

རྩོད་དོན་གདུག་བཤེར་ /tsöötöön tuqšee/ a hearing (of a case/ suit/ dispute); va.--*byed;* --*gtong* to hear/ try a civil case or suit

རྩོད་ཕྲན་ /tsöötɛɛn/ quarrelsome, disputatious

རྩོད་པ་ /tsöpa/ dispute, quarrel, contention, argument, debate; va.--*byed* to dispute, to argue, to quarrel, to debate; vi. --*shor;* --*thug* to get into a dispute/ argument/ quarrel

རྩོད་དཔྱོད་ /tsocöö/ examination/ investigation of a dispute or quarrel

རྩོད་བྲལ་ /tsöötɛn/ sm. *rtsod mi dgos pa*

རྩོད་མི་དགོས་པ་ /tsöö miqüüpə/ indisputable, beyond dispute ¶ *khong rlabs chen yin pa rtsod mi dgos pa zhig red It is indisputable that he is great.*

རྩོད་མེད་ /tsöömee/ sm. *rtsod mi dgos pa*

རྩོད་ཞུ་ཞིབ་ཉན་ /tsüüšu šipñeen/ a hearing; va.--*byed* to hold a hearing

རྩོད་གཞི་ /tsüüši/ subject of a debate; basis/ root or a dispute or quarrel or controversy

རྩོད་ལེན་ /tsööleen/ 1. fight, struggle; va.--*byed* to fight 2. defense (legal); va.--*'debs* to defend, to plea for

རྩོད་(བ)ཞེར་ /tsööšer/ hearing (of a dispute, case)

རྩོམ་ : p.བརྩམས་ f.བརྩམ་ imp.

རྩོམས་ /tsōm/ va. 1. to compose, to write ¶ *khos deb gcig brtsams yod pa red He has written a book.* 2. to work out, to engineer ¶ *las ka 'di sus brtsams pa red dam Who engineered this work?* 3. a composition, a literary work 4. to begin, to start an undertaking

རྩོམ་མཁན་ /tsōmqɛɛn/ author, writer, poet

རྩོམ་མཁན་མཐུན་ཚོགས་ /--thüntsöö/ writer's/ union association

རྩོམ་རྒྱག་ /tsōm kaa/ va. sm. *rtsom,* 1

རྩོམ་སྒྱུར་ /tsümkuu/ composing and translating; va.--*byed* to compose and translate

རྩོམ་སྒྲིག་ /tsumtii/ editing; va.--*byed* to edit

རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ /--qhāan/ editorial department/ board

རྩོམ་སྒྲིག་པ་ /--pə/ editor, compiler

རྩོམ་འཆོས་ /tsōmcöö/ sm. *rtsom sgrig;* va.--*rgyag*

རྩོམ་རྙིང་ /tsümñiŋ/ classical/ ancient literature

རྩོམ་བཏུས་ /tsümtüü/ selected works ¶ *ma'o'i rtsom btus Selected Works of Mao*

རྩོམ་སྟངས་ /tsōmtaàn/ style of writing/ literature

རྩོམ་ཐུང་ /tsümtuun/ short essays/ poems/ stories

རྩོམ་བསྡུས་ /tsümtüü/ anthology, collection of essays/ literary works

རྩོམ་པ་ /tsōmpa/ poet, author, writer

རྩོམ་པ་པོ་ /--po/ sm. *rtsom pa*

རྩོམ་པ་པོ་གྲགས་ཅན་ /--thaqcɛɛn/ literary giant, famous writer/ author

རྩོམ་པ་པོའི་གཏམ་ /tsōmpapöö tām/ editor's note, author's note

རྩོམ་པ་པོའི་དབང་ཆ་ /--wāŋca/ copyright

རྩོམ་མཛོད་ /tsōmtsöö/ library

རྩོམ་ཞིབ་ /tsümšip/ editing; va.--*byed* to edit

རྩོམ་གཞི་ /tsümšii/ subject of an essay/ composition/ writing

རྩོམ་ཡིག་ /tsümyii/ literary composition/ work, article, essay

རྩོམ་ཡིག་གཅེས་བསྡུས་ /--citüü/ sm. *rtsom bsdus*

རྩོམ་ཡིག་རྩག་རྩིག་ /tsōmyii tsəqtsii/ miscellaneous writings/ essays/ articles

རྩོམ་ཡོན་ /tsōmyöön/ author's/ writer's fee or royalties

རྩོམ་རིག་ /tsümriq; tsümrii/ literature

རྩོམ་རིག་གི་སྐད་ཆ་ /--qi qɛca/ literary language

རྩོམ་རིག་གི་བཞག་པ་ /--qi šaqpa/ literature heritage

རྩོམ་རིག་གི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ /--qi rīqpêê šuŋluù/ theory of literature

རྩོམ་རིག་སྒྱུ་རྩལ་ /--kutsêê/ literature and art

རྩོམ་རིག་རྙིང་པ་ /--ñīŋpə/ classical/ ancient literature

རྩོམ་རིག་པ་ /tsūmriipə/ man of letters, scholar

རྩོམ་རིག་གསར་པ་ /--sāāpa/ modern literature

རྩོམ་རིགས་ /tsūmriì/ literary work

རྩོམ་རིང་ /tsūmriŋ/ full-length literary work (novel, article, etc.)

རྩོམ་ལུགས་ /tsūmluù/ literary style

རྩོམ་གཤིས་ /tsūmšiì/ sm. *rtsom lugs*

རྩོམས་ /tsōm/ 1. imp. of *rtsom*

རྩོལ་ /tsōl; tsöö/ va. to strive, to to endeavor, to do zealously, to work hard (for)

རྩོལ་སྒྲུབ་ /tsüütup/ achieving, obtaining; va.--*byed* to (work/ strive to) achieve/ obtain ¶ *cha rkyen de dag rtsol sgrub kyi ched du for the purpose of working to achieve these conditions* ¶ *nga tshos rang dbang rtsol sgrub byed pa'i las 'gan gal che 'di nyid brjed med snying la bkod dgos We must never forget our important task of endeavoring to achieve our freedom.*

རྩོལ་བཅགས་ /tsöōcaà/ going, walking, physical exercise; va.--*byed* to go, to do physical exercise

རྩོལ་འཆག་ /tsöōcaà/ sm. *rtsol bcags*

རྩོལ་བརྟུན་ཐོབ་སྤྲོད་ /tsüütuun thōptöö/ "to each according to his work"

རྩོལ་པོ་ /tsööpo/ quick, soon (h) ¶ *phyag las rtsor po gnang rogs gnang Please do (your) work quickly.*

རྩོལ་བ་ /tsööwaa/ zeal, endeavor, diligence ¶ *rtsol ba chen pos byas pa red They did it with great zeal.*

རྩོལ་མེད་ /tsöömeè/ effortless, without endeaver/ zeal, easy; va. (--*du*+vb.) easily, without effort ¶ *las don 'di rtsol med du bsgrub thub gyi ma red This work cannot be achieved without effort.*

རྩོལ་ཤུགས་ /tsüüšuù/ energy, drive, zeal ¶ *gsar brje'i rtsol shugs revolutionary zeal;* va.--*rgyag* to intensify, to step up

སྩལ་ /tsɛ̄ɛ/ p. of *stol*

སྩོལ་ : p. བསྩལ་ or སྩལ་ /tsöö/ va. to give, to bestow, to grant (h) ¶ *khong gis nga tshor bka' slob stsol gyi 'dug He gives us advice.*

བཙང་ཀ་གཏོར་ /tsāān tɔ̄ɔ/ va. to clean

བཙང་ཙ་ /tsāŋtsa/ quiver (for arrows)

བཙད་ /tsɛɛ̀/ 1. p. of *rtsod* 2. quarrel, argument; vi.--*shor* to have a quarrel/ argument

བཙད་གཅོད་ /tsɛ̄ɛcöö/ investigation, inquiry, examination; va.--*byed* to investigate, to

inquire, to examine ¶ *kho so pa yin min brtsad gcod byas pa red (They) investigated whether or not he is a spy.*

བརྩད་འཚོལ་ /tsɛ̄ɛ̄tsȍȍ/ search; va. --*byed;* --*zhu (h)* to search for ¶ *ta la'i bla ma'i yang srid brtsad 'tshol skor concerning the search for the reincarnation of the Dalai Lama*

བརྩན་ /tsɛ̄ɛ̄n/ sm. *btsan*

བརྩན་ས་ /tsɛ̄ɛ̄nsa/ a barrier ¶ *rang byung gi brtsan sa natural barrier*

བརྩམ་ /tsām/ f. of *rtsom*

བརྩམ་བྱ་ /tsāmca/ literary work

བརྩམས་ /tsām/ p. of *rtsom*

བརྩི་ /tsī/ va. 1. to hold, to consider as, to count as ¶ *lung pa 'di rang dbang gi rgyal khab gcig tu brtsi gi yod pa red This country is considered an independent nation.* 2. to abide by, to obey ¶ *nga tshos khrims la brtsi gi yod We obey the law.* 3. to count, to include ¶ *kho brtsis pas mi lnga 'dug Counting him, there are five people.* 4. to adhere to, to respect (agreements) ¶ *kha chad la mi brtsi ba ma zad (They) not only don't adhere to the agreements* 5. sometimes used as f. of *rtsi*

བརྩི་བཀུར་ /tsīquu/ 1. respect, regard va. --*byed;* --*zhu (h)* to respect, to regard ¶ *kho tshos rang gi dbu khrid la brtsi bkur chen po zhu ba red They respected their leader very much.* 2. adherence, observance; va. --*byed* to adhere (to), to observe ¶ *chings yig la brtsi bkur ma byas tsang dmag shor ba red Because (they) didn't adhere to the treaty, war broke out.*

བརྩི་འཁུར་ /tsīquu/ sm. *brtsi bkur*

བརྩི་འཇོག་ /tsīncȍȍ/ sm. *brtsi bkur*

བརྩི་མཐོང་ /tsītuŋ/ respect, regard, esteem, value; va. --*byed* to have high regard/ esteem for, to respect, to value ¶ *rgya gar du bud med rnam la brtsi mthong khyad 'phags byed kyi yod pa red In India they have very high regard for women.*

བརྩི་མེད་ /tsīmii/ 1. disrespect; va. --*byed* to be disrespectful ¶ *kho tshos bla ma la brtsi med byas pa red They were disrespectful to lamas.* 2. disregard; va. --*byed;* --*du gtong;* --*du bskyur* to disregard, to scrap ¶ *nga tshos chings yig la brtsi med byed dgos We have to disregard the treaty.*

བརྩི་འཛིན་ /tsīntsiin/ sm. *brtsi bkur*

བརྩི་ཤག་ /tsīpšaà/ roll call, review (military), inventory; va. --*byed;* --*gtong* to take roll, to review troops, to do inventory ¶ *dmag dpon tshos dmag mi brtsi shag btang ba red The officers reviewed the troops.* ¶ *nga tshos tshong zog brtsi shag gtong dgos We have to do an inventory of the merchandise.*

བརྩི་སེམས་ /tsīsim/ respect, honor

བརྩི་སྲུང་ /tsīsuǹn/ support, sustenance, maintenance; va. --*byed* to support, to sustain, to maintain ¶ *mang tshogs lam phyogs la brtsi srung byed kyi yod pa red (They) support the mass-line.*

བརྩིག /tsīī/ f. of *rtsig*

བརྩིག་པ /tsīqpə/ wall

བརྩིགས /tsīī/ p. of *rtsig*

བརྩིགས་བཟོས /tsīqsüü/ building, construction

བརྩིས /tsīī/ p. of *rtsi*

བརྩེ : p.བརྩེས /tsē/ va. to love, to have concern/ compassion for ¶ *nyams dag la shin tu brtses nas having great compassion for the poor*

བརྩེ་སྐྱོང /tsēkoŋ/ loving care; va. *--byed* to give loving care, to love and cherish ¶ *mos pha ma med pa'i 'phru gu tshor brtse skyong byas pa red She gave loving care to the orphans (children without parents).*

བརྩེ་གུས /tsīqüü/ affection and respect; va. *byed; --zhu (h)* to have affection and respect ¶ *khyed rnams la brtse gus chen po gnang (h. of byed) gi yod pa red (They) have great affection and respect for you.*

བརྩེ་དུང /tsītuŭn/ love, affection ¶ *gral rim gyi brtsi dung class love*

བརྩེ་གདུང /--/ sm. *brtse dung*

བརྩེ་ལྡན /tsēntɛɛn/ having love, lovingly; a standard phrase used in letters ¶ *brtse ldan rdo rje lags kyi drung du My dearest Dorji*

བརྩེ་བ /tsēwaa/ love; va.*--byed* to love

བརྩེ་སེམས /tsēsem/ love, affection

བརྩེག /tsēq/ f. of *rtseg*

བརྩེགས /tsēè/ 1. p. of *rtseg* 2. storey ¶ *khang thog sum brtsegs three storey house*

བརྩེགས་པའི་ཚིག་གྲུབ /tsēqpɛɛ tshiqʈup/ compound sentence

བརྩེང /tsēŋ/ f. of *rtseng*

བརྩེངས /--/ f. of *rtseng*

བརྩེས /tsēè/ p. of *brtse*

བརྩོན /tsööñ/ va. to strive for, to endeavor, to be diligent ¶ *khos dus rtag tu slob sbyong la brtson pa red. He is always diligent in his studies.*

བརྩོན་འགྲུས /tsünʈüü/ industry, diligence; va.*--byed* to be diligent/ industrious ¶ *tang mi tshos gsar brje la brtson 'grus byed pa red The party members worked diligently at revolution.*

བརྩོན་པ /tsönpa/ industry, diligence ¶ *brtson pa drag pos with diligence*

བརྩོན་པོ /tsönpo/ diligent

བརྩོན་ཞིང་དཔའ་སྙིང་ཆེ་བ /tsönsiŋ pəñiŋ chēwa/ industrious and courageous

བརྩོན་ཞིབ /tsünšip/ research, thorough study/ investigation

བརྩོན་ལེན /tsönleen/ striving, exertion; va.*--byed* to strive for, to exert oneself, to do one's best ¶ *lo legs yong ba'i brtson len byed kyi yod pa red (They) are striving to get a good crop.*

བརྩོན་སེམས /tsöönsem/ initiative,

enthusiasm, fervor, activism

བརྩོན་སེམས་ལྷོད་མེད་ /--lhöömeè/ sm. *brtson sems*

བརྩོན་བསྲིས་ /tsünsii/ industriousness and thrift/ economy/ frugality ¶ *brtson bsris khe las an economical enterprise;* va. *--byed* to economize, to do industriously and economically/ thriftily/ frugally

བརྩོན་བསྲིས་ཁྱིམ་སྐྱོང་ /--khïmkoòn/ running a household industriously and economically/ thriftily

བརྩོན་བསྲིས་རྒྱལ་འཛུགས་ /--kë̀ëntsuù/ constructing the nation industriously and economically/ thriftily; va.*--byed* to build/ construct the country through hard work and thrift

བརྩོན་བསྲིས་སྡེ་གཉེར་ /--rhēñee/ managing a commune industriously and economically/ thriftily

བསྩལ་ /tsɛ̄ɛ̄/ p. of *stsol*

བསྩལ་གནས་ /tsɛ̄ɛ̄nɛɛ̀/ letter (correspondence) (h)

བསྩལ་ཕྱག་ /tsɛ̄ɛ̄chaà/ sm. *bstsal gnas*

བསྩལ་ཞིང་ /tsë̀ësiiŋ/ fief

ཚ་ /tshā/ 1. the letter *tsha* (used in alphabetical ordering) 2. adj. comp. of *tsha po* 3. vi. to get a burning sensation or pain ¶ *rkang pa'i rma tsha nas 'gro ma thub pa red He wasn't able to go because the sore on his leg pained him.*

ཚ་སྐམ་ /tshāqam/ drying (by heat); vi.--*'theb* to get dried; va. --*gtong* to dry ¶ *kho tshos sha tsha skam btang pa red They dried the meat (by heat).*

ཚ་སྐོལ་ཐོན་པ་ /tshāqöö thönpa/ hot and fresh

ཚ་སྣང་ /tshāṭaan/ inflamation, swelling; vi.--*'thebs* to get inflamed, to swell

ཚ་ཁ་ /tshāqa/ marksmanship, target shooting; va.--*lta* to do target shooting

ཚ་ཁུལ་ /tshəqüü/ sub-tropical area

ཚ་ཁུལ་གྱི་གནམ་གཤིས་ /--qi nəmšii/ sub-tropical climate

ཚ་ཁུལ་གྱི་ལོ་ཏོག་ /--qi lōtɔɔ/ sub-tropical crops

ཚ་འཁྲུ་ /tshəṭu/ diarrhea

ཚ་ག་ /tshāqa/ locust

ཚ་གི་ཚི་གི་ /tshəqi tshīqi/ nervous, jittery ¶ *mi di tsha gi tshi gi zhe drag 'dug He's a very nervous person.* va.--*byed* to do hurriedly/ hastily ¶ *khos kha lag tsha gi tshi gi byas nas zas pa red He ate hurriedly.*

ཚ་གི་ཚི་གི་མེད་པ་ /--meēpa/ calm, cool

ཚ་གོང་ /tshāqoon/ breakfast

ཚ་གྲང་ /tshāṭaan/ temperature

ཚ་གྲང་ལྟ་ཆས་ /--tācɛɛ̀/ thermometer

ཚ་གྲང་བརྟག་དཔྱད་ཡོ་ཆས་ /--tāqcɛɛ̀ yocɛɛ̀/ sm. *tsha grang lta chas*

ཚ་གྲང་འཐབ་ /--thəp/ vi. to have a clash of temperatures (a radical change of temperature resulting in something bad, usually sickness)

ཚ་གློག་ /tshālɔɔ/ thermo-electricity

ཚ་གློག་ས་ཚིགས་ /--sətsii/ thermo-electric plant/ station

ཚ་རྒྱས་གྲང་འཁུམས་ /tshākɛɛ̀ ṭhəŋqum/ thermal expansion

ཚ་སྒོ་ /tshəqu/ salty

ཚ་ངེར་ /tshāŋer/ bh. priority; va. --*'don* to give priority

ཚ་ལྕིབས་ /tshəcip; tshəpcii/ piece of cloth used while handling a hot object

ཚ་ལྕུག་ /tshəcuu/ welding/ soldering rod

ཚ་ཆས་ /tshacɛɛ̀/ lunch

ཚ་ཇ་ /tshāca/ noon tea

ཚ་འཇམ་ /tshāncam/ rough/ harsh and gentle

ཚ་ཏིང་ /tshətiŋ/ sm. *tsha rting*

ཚ་རྟིང་ /tshətiŋ/ mid-morning

ཚ་ཐག་ཆོད་ /tshā thāqcöö/ effective, to the point, appropriate,

excellent ¶ *khos lan tsha thag chod gcig sprad pa red He gave an answer that was right to the point.* ¶ *kho me mda' brgyab tsha thag chod gcig 'dug He is an excellent shot.*

ཚ་ཐུབ་ /tshətup/ heat-resistant

ཚ་འཐབ་ /tshətəp/ hot-war (opposite of cold war)

ཚ་དམ་ /tshātam/ thermos bottle

ཚ་དུག་ /tshətuù/ sm. *tsha gdug*

ཚ་དུས་འབབ་ཆུ་ /tshətuù tupcu/ summer floods

ཚ་དྲག་ /tshātaà/ sm. *dsa drag*

ཚ་དྲོད་ /tshātöö/ heat; vi.--*brgyud* vi. to conduct/ radiate heat

ཚ་གདུག་ /tshətuù/ heat; vi.--*tshig* to feel hot ¶ *nyi ma'i nang yun ring gom pa rgyab pas tsha gdug tshig pa red He felt hot because he walked in the sun for a long time.* vi.--*phog* to get sunstroke/ heat prostration

ཚ་འདྲི་ /tshənti/ interrogation with torture; va.--*byed;* --*gtong* to interrogate with torture

ཚ་དྲང་ལས་སྦྱོན་ /tshətuŋ lɛɛnöön/ heat processing

ཚ་སྡུག་ /tshətuù/ sm. *tsha gdug*

ཚ་ནད་ /tshānɛɛ̀/ illness due to heat, fever, sunstroke

ཚ་ནོན་ /tshānöön/ an iron (for ironing)

ཚ་སྣ་ /tshāna/ anxiety, worry

ཚ་པོ་ /tshāpo/ 1. hot ¶ *ja 'di tsha po 'dug The tea is hot.* 2. attributivizes nouns adding the meaning of "very", "extremely", or "excellently" ¶ *kho skyag rdzun tsha po 'dug He is a lier.* ¶ *me mda' tsha po a good shot.*

ཚ་ཞོག་ /tshāpɔ̀ɔ/ the stop for mid-day meal when traveling; va.--*rgyag* to stop for the mid-day meal while traveling

ཚ་བ་ /tshāwaa/ 1. heat ¶ *nga tsha ba dga' po mi 'dug I don't like the heat.* 2. fever ¶ *khor tsha ba chen po 'dug He has a high fever.* vi.--*rgyas* to have fever ¶ *kho tsha ba rgyas zhag He has fever.* va.--*lta;* --*gzigs (h)* to take temperature

ཚ་བ་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་ /--chewɛɛ səqüü/ the tropics, tropical areas

ཚ་བ་བརྟས་ /--tɛɛ̀/ see *tsha ba,* 2

ཚ་བ་གཟིགས་ /--sii/ see *tsha ba,* 2

ཚ་བའི་ནུས་པ་ /tshāwɛɛ nüpə/ thermal energy

ཚ་བའི་རིག་པ་ /--riqpə/ thermology

ཚ་བའི་ས་ཁུལ་ /--səqüù/ sub-tropical region

ཚ་བོ་ /tshāwoo/ 1. nephew 2. cousin 3. grandson, grandchild

ཚ་འབྲུམ་ /tshəntum/ heat rash

ཚ་མོ་ /tshāmo/ 1. niece 2. cousin 3. grand-daughter, grandchild

ཚ་ཚ་ /tshā tsā/ hot foods/ beverages, cooked foods/ beverages ¶ *de'i ring tsha tsha thig pa gcig kyang thob ma byung During that time I didn't get even one drop of*

hot food.

ཚ་ཚ་འུར་འུར་ /--wusuu/ vigorous, invigorating

ཚ་ཚད་ /tshātsɛ̀ɛ/ temperature, degree of heat ¶ *tsha tshad mthon po high temperature* ¶ *de ring gi tsha tshad brgyad bcu tham pa red Today's temperature is 80 degrees.*

ཚ་ཚད་ལྟ་བྱེད་ /tshātsɛ̀ɛ tācee/ thermometer

ཚ་ཚད་མཐོན་པོའི་ལྕགས་བཞུ་ /--thönpöö cəqšu/ high-temperature metallurgy

ཚ་ཚད་མཐོན་པོའི་ལུད་སྤུང་ /--thönpöö lüüpuun/ high-temperature compost

ཚ་ཟེར་ /tshāsee/ sun rays

ཚ་ཡུལ་ /tshəyüü/ tropics

ཚ་གཡོལ་ /tshāyöö/ summer vacation

ཚ་གཡོལ་བྱེད་ས་ /--chesa/ summer resort

ཚ་རུ་ /tshəru/ lambskin

ཚ་རླབས་ /tshələp/ upsurge, swell, rise (lit. bubbling/ boiling water); vi.--*langs; --'khol* to upsurge, to swell, to rise ¶ *zlos gar gsar can shugs chen 'khrab pa'i tsha rlabs langs pa'i skabs su at the time of the upsurge of performing powerful revolutionary drama*

ཚ་རླབས་མང་ཚོགས་ /--maŋtsɔɔ/ the aroused masses, the surging masses

ཚ་རླུང་ /tshəluŋ/ hot air

ཚ་རླུང་གི་ཐབ་ཀ་ /--qi thəpqə/ blast-furnace

ཚ་ལ་ /tshāla/ 1. solder; va.--*rgyag* to solder, to weld 2. borax

ཚ་ལ་རྒྱག་མཁན་བཟོ་པ་ /--kəpɦɛɛn sopa/ a welder, a solderer

ཚ་ལམ་ /tshālam/ a half-day journey

ཚ་ལའི་ལས་ཀ་ /tshālɛɛ lɛɛqa/ welding/ soldering work

ཚ་ལུ་མ་ /tshəlumə/ orange (fruit)

ཚ་ལེ་ /tshāle/ borax

ཚ་ལེན་ /tshāleen/ requisitioning, commandeering; va.--*gtong* to requisition, to commandeer

ཚ་ཤུགས་ /tshəšuù/ heat/ thermal power

ཚ་ས་ /tshāsa/ sm. *tsha yul*

ཚ་གསེར་ /tshāsee/ gilt; va.--*gtong* to gild

ཚྭ་ /tshā/ salt; va.--*rgyag; --gtong* to salt

ཚྭ་ཁ་ /tshāqa/ salt-field, salt-mine

ཚྭ་ཁུ་ /tshəqu/ salty, brinish

ཚྭ་ཁྲོན་ /tshāṭön/ salt-well

ཚྭ་སྐོ་ /tshāqo/ salt deposit

ཚྭ་ཆུ་ /tshəchu/ salt/ saline water

ཚྭ་ཆུའི་མཚོ་ /--tshīwuu/ saline, lake

ཚྭ་གཏེར་ /tshāter/ salt mine

ཚྭ་ཐུབ་ /tshətup/ salt-resistant

ཚྭ་འདམ་ཐང་གཞུང་ /tshātam thə̄ŋšuŋ/ Tsaidam Basin

ཚྭ་འདམ་གཞུང་ /--šuŋ/ sm. *tshwa 'dam thang gzhung*

ཚྭ་འདམ་གཞོངས་ས་ /--šonsa/ sm. *tshwa 'dam thang gzhung*

ཚྭ་མེད་མཚོ་ /tshāmeè tshīwuu/ fresh water lake

ཚྭ་ཞིང་ /tshəšiin/ salt field

ཚྭ་ཤོ་ /tshāšo/ salt tax

ཚག་ /tshāà/ 1. yak 2. bas-relief style of metal working; va.--*rgyag*; --*'debs* to do bas-relief style of metal work

ཚག་སྒྲ་ /tshāqṭa/ a cracking sound

ཚག་དེབ་ /tshāqtep/ journal

ཚག་པ་ /tshāqpa/ smith ¶ *ser tshag goldsmith* ¶ *dngul tshag silversmith*

ཚག་པར་ /tshāqpaa/ sm. *tshags par*

ཚག་དཔར་ /tshaqpaa/ sm. *tshags par*

ཚག་ལུག་ /tshəqluù/ yak and sheep

ཚག་ཤ་ /tshāqša/ yak meat

ཚག་ཤོག་ /tshāqšoò/ sm. *tshags par*

ཚགས་ /tshāà/ 1. strainer, sieve, filter ¶ *ja tshags tea strainer;* va.--*rgyag* to filter, to strain, to sift ¶ *mos gro zhib tshags brgyab pa red She sifted the flour.* 2. p. of *'tshags*

ཚགས་སྒྲིག་ /tshāà ṭiq/ va. to regulate, to put in order, to streamline

ཚགས་མཐུག་པོ་ /--thūqpu/ sm. *tshags dam po*

ཚགས་དམ་པོ་ /--thampo/ compact, tight, tightly/ closely packed

ཚགས་པར་ /tshōqpaa/ newspaper, journal ¶ *nyin re tshags par a daily newspaper*

ཚགས་པར་ཀློག་མཁན་ཚོགས་ཆུང་ /--lɔ̃ɔ̃qεεn tshòqcuun/ newspaper reading group

ཚགས་པར་ཀློག་ཚན་ /--lɔ̃ɔ̃tsεεn/ sm. *tshags par klog mkhan tshogs chung*

ཚགས་པར་ཁང་ /--qhāan/ newspaper office

ཚགས་པར་འགོད་མི་ /--quumi/ newspaper reporter

ཚགས་དཔར་ /tshāqpaa/ sm. *tshags par*

ཚགས་མ་ /tshāqma; tshāŋma/ 1. sieve 2. anything sifted 3. dense, compact

ཚགས་ཚུད་ /tshəqtsuù/ efficient, well organized ¶ *mnyam las khang 'di tshags tshud gcig 'dug This is an efficient cooperative.*

ཚགས་ཚུད་པོ་ /tshāà tshūupu/ efficient, well organized

ཚགས་ཡིག་ /tshəqyii/ records, documents ¶ *nyo tshong tshag yig trade records*

ཚགས་ཤ་ /tshāqša/ sm. *tshag sha*

ཚགས་སུ་ཚུད་ /tshə̄qsu tshǖǖ/ vi. to be efficient, to be well organized ¶ *khong gi dbu khrid la brten nas las ka tshags su tshud pa red Because of his leadership the work became efficient.*

ཚགས་ལྷོད་པོ་ /tshāā lhōōpo/ loose, not compact/ dense

ཚང་ /tshāŋ/ 1. nest, den, lair ¶ *stag mo de tshang nas thon pa red The tigress came out of the den.* 2. household, family (more common in Khams) ¶ *grung tog tshang Dungtok family* 3. vi. to be complete/ whole/ full/ entire ¶ *nga'i ca lag tshang ma tshang 'dug All my things were there (nothing is missing).* 4. dwelling, abode ¶ *gnas tshang inn* ¶ *thab tshang kitchen*

ཚང་ཀ་ /tshāŋqa/ sm. *'tshang ka*

ཚང་མ་ /tshāŋma/ all, every, the entire ¶ *mi tshang ma 'dir yong ba red All the people came here.*

ཚང་མ་འདྲ་མཉམ་ /--tañam/ equality, without discrimination

ཚང་མ་ལོག་ /--lɔ̀ɔ/ everybody, all

ཚང་ཚིང་ /tshə̄ŋtsiin/ dense grove/ thicket

ཚང་འཛོམས་ /--/ gathering of all, plenary session ¶ *dge slob tshang 'dzoms sar at the gathering of all the teachers and students*

ཚང་འཛོམས་གྲོས་ཚོགས་ /--thötsɔ̀ɔ/ plenary session/ meeting

ཚང་ལ་མ་ནོར་བ་ /tshāŋla maŋɔrwa/ complete and without mistakes

ཚངས་ /tshāàn/ pure, holy, clean

ཚངས་པ་ /tshāŋpa/ sm. *tshangs*

ཚངས་མ་ /tshāŋma/ clean

ཚད་ /tshɛ̄ɛ̄/ 1. measurement, size, scale, degree ¶ *stod thung gi tshad the size of the shirt;* va.--*'jal; --rgyag; --len* to take measurements, to measure 2. limit, norm, level ¶ *tshad las brgal chog gi ma red (One) may not surpass the limit.* 3. va. to compete with/ against ¶ *khos kho dang lag shugs tshad pa red He competed in arm wrestling with him.* 4. (*yin*+--), (*yod*+--) every, whatever ¶ *slob 'phrug yod tshad gling gar phyin pa red Every student went to the picnic.* 5. (vb.+--+dat.loc.) whenever, everytime ¶ *slob grwar phyin tshad la kho mthong byung Everytime (I) went to school I saw him.*

ཚད་ཚགས། /tshɛɛqaà/ norm, standard, established size/ scale

ཚད་གྲངས་ /tshɛ̄ɛtaan/ amount, quantity ¶ *bzo grwa 'di'i thon skyed kyi tshad grang ni nyin gcig nang dngos po tshad grang 10,000 tsam bzo gi yod pa red That factory produces ten thousand items per day.*

ཚད་དགུང་ /tshɛ̂ɛquun/ noon

ཚད་འགོད་ /tshɛ̄ɛ qöö/ va. to set a standard/ scale/ measure ¶ *bzo pa res nyin re me mdas gsum bzo dgos pa'i tshad bkod (p.*

of 'god) pa red They set the standard that each worker has to make three guns per day.

ཚད་རྒྱག་ /tshɛ̄ɛ kaa/ see *tshad,* 1

ཚད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིག་པ་ /tshɛ̄ɛtup qi riqpə/ scholarship, science

ཚད་བརྒལ་ /tsɛɛqɛɛ/ over the limit, in excess, abnormal

ཚད་བརྒལ་གྱི་ཁེ་སྤོགས་ /--qi qhēpɒ̃/ super-profit, excessive profit

ཚད་བརྒལ་གྱི་རིན་ཐང་ལྷག་མ་ /--qi rintaan lhaamaa/ excessive surplus value

ཚད་ངེས་ཅན་ཞིག་ /tshɛɛ ŋɛ̀cɛɛnciq/ definite limit, scale, ration, allowance, quota

ཚད་འཇལ་ /tshɛ̄ɛ cɛɛ/ va. to measure

ཚད་བལྟའི་ར་བ་ /tshɛɛtɛɛ rawa/ testing/ experimental station

ཚད་ཐིག་ /tshɛ̄ɛtii/ marking line, plumb-line

ཚད་མཐོ་ /tshɛɛto/ height, attitude

ཚད་གདུག་ /tshɛ̄ɛtuu/ sm. *tsha gdug*

ཚད་འདས་ /tsɛntɛɛ/ sm. *tshad brgal*

ཚད་ལྡན་ /tshɛntɛɛn/ 1. a standard; vi.--*du 'gyur* to become standardized 2. competent, qualified ¶ *skye bo tshad ldan a competent person*

ཚད་ལྡན་གྱི་སྐད་ /--qi qɛ̄ɛ/ standard language

ཚད་ལྡན་གྱི་སྒྲ་ /--qi ta/ standard pronunciation

ཚད་ལྡན་གྱི་ལམ་ལྕགས་ /--qi lamcaa/ standard railroad track

ཚད་ལྡན་དུ་འགྱུར་ /--tu kur/ vi. to become standardized

ཚད་སྡུར་ /tshɛ̄ɛtur/ comparison, va. /tshɛ̄ɛ tur/; --*byed* to compare ¶ *zhing las thon skyes kyi tshad sdur byed kyi yod pa red (They) are comparing agricultural production.*

ཚད་བསྡུར་ /tshɛ̄ɛ tur/ p. of *tshad sdur*

ཚད་ནད་ /tshɛ̄ɛnɛɛ/ fever, malaria

ཚད་པ་ /tshɛɛpa/ heat, hot (temperature) ¶ *lde lir dbyar ka tshad pa chen po yod pa red (It) is very hot in Delhi during the summer.*

ཚད་དཔག་ /tshɛ̄ɛpaa/ approximation, estimation, appraisal; va.--*byed* to approximate, to estimate, to appraise ¶ *lung pa 'di'i mi 'bor tshad dpag byas na khri gsum tsam yod pa red The population of that country is approximately thirty thousand.*

ཚད་འཕེར་ /tshɛɛper/ 1. meeting a standard, qualified ¶ *bzo grwa 'di'i ca lag tshang ma sbud tshed tshad 'pher yod pa red All the things from that factory meet the quality standards.* 2. vi. /tshɛ̄ɛ phēr/ to meet a standard ¶ *ca lag 'di tsho tshad 'pher gyi ma red These things won't meet the required standard.*

ཚད་འབུ་ /tshēnpu/ grasshopper, locust

ཚད་མ་ /tshēēma/ 1. evident, true, proven ¶ *sangs rgyas kyi bka' tshad ma* *the true teachings of the Buddha* 2. standard ¶ *tshad gzhi tshad ma* *standard measure*

ཚད་མེད་ /tshēēmeè/ immense, boundess, limitless, infinite ¶ *dga' spro tshad med* *immense happiness*

ཚད་མེད་པ་ /tshēè meèpa/ sm. *tshad med*

ཚད་མཚམས་ /tshēēntsam/ limit; va.--*gcod (p. bcad* to put/ set a limit

ཚད་འཛིན་པ་ /tshēè tsinpə/ sm. *tshad yod pa*

ཚད་གཞལ་ /tshēè šɛɛ/ va. to measure, to survey

ཚད་གཞི་ /tshēēši/ 1. standard, criteria, specification ¶ *tshad gzhi mtho shos kyis par rgyag gyi yod pa red* *(They) are printing it according to the highest standards.* 2. rate ¶ *tshong zog khag la khral 'gel ba'i tshad gzhi nyung du gtong dgos* *(We) must reduce the tax rate on commodities.*

ཚད་ཟླ་ /tshēnta/ sm. *spun zla*

ཚད་ཡངས་ /tshēēyaàn/ spacious

ཚད་ཡོད་པ་ /tshēè yöpa/ limited, bounded

ཚད་ཡོལ་ /tshēè yöö/ vi. to exceed a limit, to pass beyond a boundary/ limit ¶ *dmag mir zhugs pa'i lo'i tshad yol pa red* *(he) passed the age limit for joining the army.* vi.--*grub* to overfulfill a quota

ཚད་ལས་རྒལ་ /tshēɛlɛ qɛɛ/ sm. *tshad las brgal*

ཚད་ལས་བརྒལ་ /--/ vi. to surpass, to exceed (a quota, norm, limit, etc.) ¶ *thon skyed da lo'i 'char gzhi tshad las brgal ba red* *Production surpassed this year's plan.* ¶ *tshad las brgal ba'i dga' spro* *immense joy*

ཚད་ལས་བརྒལ་བར་འགྲུབ་ /-- kɛɛwar tup/ to achieve more than the limit, to overfulfill a limit/ norm

ཚད་ལས་འདས་པ་ /-- tɛɛpa/ sm. *tshad las brgal*

ཚད་ལེན་ /tshēēlen/ measurement, survey; va.--*byed* to survey, to measure

ཚད་ལོངས་ /tshēè loòn/ vi. to be able to meet a standard (measurement, qualification, etc.) ¶ *yig tshad kyi brgya cha'i tshad longs pa red* *(He) met the required percentage in his examination.*

ཚན་ /tshēn/ 1. part, section, unit, segment (abbr. for *nang tshan, sde tshan, le tshan*) 2. adj. comp. of *tshan mo*

ཚན་ཁག་ /tshēnqaà/ department, division, section ¶ *las khungs 'di'i drung yig tshan khag rnams* *the secretarial division of this office*

ཚན་བཀོས་སློབ་ཁྲིད་ /tshēnqöö luptii/

team/ unit teaching

ཚན་ཆུང་ /tshēncuun/ small section/ division/ cell/ group

ཚན་པ་ /tshēnpa/ paragraph, section, an act (in a play)

ཚན་དབྱི་ཡོན་ /ch./ senator

ཚན་དབྱི་ཡོའན་ /ch./ Senate, House of Councillors (Japan)

ཚན་དབྱི་ཡོའན་གྲོས་ཁང་ /ch.+ṭhööqaan/ sm. *tshan dbyi yo'an gros khang*

ཚན་མོ་ /tsheenmo/ hot

ཚན་མོའུ་ /ch/ staff officer

ཚན་མོའུ་ཀྲང་ /--ṭāŋ/ chief of staff

ཚན་ཙན་ /ch./ advisor, attaché, secretary (of Legation)

ཚན་རིག་ /tshēnrii/ science

ཚན་རིག་ཁང་ /--qhaan/ Academy of Sciences ¶ *krung go'i tshan rig khang the Chinese Academy of Sciences*

ཚན་རིག་མཁས་པ་ /--qheepa/ scientist

ཚན་རིག་གི་ཚོད་ལྟ་ /--qi tshööta/ scientific experimentation

ཚན་རིག་གི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋšiin/ imbued with a scientific character, scientific

ཚན་རིག་ཉམས་ཞིབ་ /--ñəmšip/ scientific research ¶ *tshan rigs nyams zhib mkhan a scientific research scholar;* va.--*byed* to do scientific research

ཚན་རིག་བརྟག་དཔྱད་ /--taqcɛɛ/ sm. *tshan rig nyams zhib*

ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ /--thaŋ thümpɛɛ citsöö riŋluu/ scientific socialism

ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་དབྱེ་ཞིབ་ /--yešip/ scientific analysis

ཚན་རིག་པ་ /--pə/ scientist

ཚན་རིག་དཔྱད་ཆས་ /--cɛɛcɛɛ/ scientific apparatus

ཚན་རིག་ཡོའན་ /--+ch./ sm. *tshan rig khang*

ཚན་རིག་ལག་རྩལ་ /--laqtsɛɛ/ scientific technique, scientific skills; science and technology ¶ *tshan rig lag rtsal slob grwa chen mo University of Science and Technology*

ཚན་རིག་ལག་རྩལ་གྱི་མི་སྣ་ /--laqtsɛɛ qi minə/ scientific and technical personnel

ཚན་རིག་ལས་བྱེད་པ་ /--lɛɛceepa/ scientist

ཚན་ཡི་ /ch./ councillor, senator

ཚབ་ /tshəp/ 1. substitute, replacement, in place of, on behalf of ¶ *mo kra rnying pa de btsong pa'i tshab la gsar pa zhig nyos pa red (They) bought a new car in place of the old one (they) sold.* va. --*byed* to act as a substitute for, to represent, to act on behalf of ¶ *khos nga tsho'i tshab byas pa red He represented us.*

ཚབ་སྐྱིན་ /tshəpkiin/ replacement, repayment; va.--*sprod;* --*bsgrub* to replace/ pay for some-

thing (lost/ damaged/ loaned) ¶ *dpe mdzod kyi deb brlags pas tshab skyin sprod dgos (You) have to replace the library book (you) lost.*

ཚབ་བསྒྲུབ /tshə̄p tup/ sm. *tshab skyin bsgrub*

ཚབ་དངོས /tshə̄pŋüü/ sm. *tshab skyin*

ཚབ་ཆེ /tshə̄pce/ sm. *tshabs che*

ཚབ་ཏུ /tshə̄ptu/ sm. *tshab la*

ཚབ་སྤྱོད /tshə̄pcüü/ replacement, substitute

ཚབ་སྤྱོད་དངོས་རྫས /--ŋöötsɛ̃/ substitute/ replacement (with regard to things)

ཚབ་བྱེད /tshə̄p chee/ (gen.+--) va. to act as a substitute for, to represent, to act on behalf of ¶ *mi dmangs kyi tshab byas nas acting on behalf of the people* ¶ *khos tshags shog de dag me shing gi tshab byas pa red They used newspaper as a substitute for fuel.*

ཚབ་བྱེད་མི་སྣ /--minə/ representatives ¶ *'byor ldan gral rim gyi tshab byed mi sna representatives of the bourgeois class*

ཚབ་བྱེད་རང་བཞིན /--rəŋšiin/ representation

ཚབ་རྩིས་རིག་པ /tshə̄ptsii riqpə/ algebra

ཚབ་ཚིག /tshə̄ptsii/ pronoun

ཚབ་ཚུབ /tshə̄ptsup/ nervous, jittery, agitated; va.--*byed* to be nervous/ jittery/ agitated

ཚབ་ཞུ /tshə̄p šu/ h. of *tshab byed*

ཚབ་རུང་དངོས་རྫས /tshə̄pruun ŋöö-tsɛ̃/ sm. *tshab dngos*

ཚབ་ལ /tshə̄plə/ instead of, in place of ¶ *khos slob grwar 'gro rgyu'i tshab la instead of going to school*

ཚབས /tshə̄p/ vi. to get excited/ nervous ¶ *dmag ma rgyab gong la kho zhe drags tshabs song He was very nervous before the battle.*

ཚབས་ཆེ /tshə̄pci/ 1. serious; severe, grave ¶ *nad pa tshabs che rnam the serious patients* ¶ *rang byung gi gnod skyon tshabs che a severe natural calamity* 2. bad, wicked ¶ *mi 'di tshabs che zhig red He is a bad person.*

ཚབས་ཆེན /tshə̄pceen/ sm. *tshabs che*

ཚབས་ཆེན་གྱི་རང་བཞིན /--qi rəŋšiin/ seriousness, importance

ཚབས་པོ་ཆེ /tshə̄poche/ sm. *tshabs che*

ཚམ་ངམ /tshāŋŋəm/ panic, fright; vi.--*bskyed* to get panicky/ frightened/ scared

ཚམ་རྔམས /--/ sm. *tsham ngam*

ཚམ་མེ་ཚོམ་མེ /tsāmme tshōmme/ doubt, hesitation, wavering, shrinking back

ཚམ་ཚུབ /tshə̄mtsup/ sm. *tsham mi tshom mi*

ཚམ་ཚུབ་མེད་པ /--meepa/ decisive, intrepid, daring

ཚམ་ཚུམ་ /tshāmtsum/ sm. *tsham mi tshom mi*

ཚམ་ཚོམ་ /tshāmtsom/ sm. *tsham mi tshom mi*

ཚམ་པ་ཚམ་པ /tshə̄mtsəm/ sometimes

ཚར་ /tshār/ 1. vi. to be finished, to be completed ¶ *deb de klog tshar song (I) finished reading the book.* 2. time, instance ¶ *nga bod la tshar gsum phyin pa yin (I) went to Tibet three times.*

ཚར་གཅོད་ /tshārcöö/ annihilation, eradication, extermination; va. /tshār cöö/; --*byed* to annihilate, to eradicate, to exterminate ¶ *dgra la tshar gcod byed pa'i drag 'thab nang in the fight to annihilate the enemy*

ཚར་གཅོད་དམག་འཁྲབ་ /--məqtəp/ war of annihilation

ཚར་གཅོད་གཙང་དག་ /--tsāntaà/ complete annihilation/ eradication/ extermination

ཚར་བཅད་ /tshāā cēē/ p. of *tshar gcod*

ཚར་དུ་དངར་བ་ /tshārtu ŋārwa/ a series, a line ¶ *gros mthun tshar du dngar ba a series of agreements* ¶ *'od stong 'bar ba'i dgongs pa tshar du dngar ba zhig mtshon gyi 'dug It shows a series of brilliant thoughts.* va.--*byed* to order/ arrange in a series/ row/ line

ཚར་འལོང་ /tshārloon/ sm. *'tshar long*

ཚར་འལོངས་ /--/ sm. *'tshar longs*

ཚལ་ /tshēē/ 1. garden, park, grove ¶ *me tog gi tshal flower garden* 2. vegetables ¶ *tshal btab pa yin (I) planted vegetables.* 3. vegetable dish (food) ¶ *pe cing gi srol rgyun ldan pa'i tshal cig bzos pa red (They) made a Peking style vegetable dish.*

ཚལ་ཁྲོམ་ /tshēētom/ vegetable market

ཚལ་སླང་ /tshēēlaan/ frying pan

ཚལ་ཏྲོའོ་ /ch./ Chinese style chopping cleaver

ཚལ་པ་ /tshēēpa/ a piece of something ¶ *dkar yol chag pa'i tshal pa a piece of broken china*

ཚལ་བུ་ /tshēēpu/ sm. *tshal pa*

ཚལ་ཙུ་མ་ /tshēēcumə/ kind of long men's garment (usu. worn by Sikkimese officials)

ཚལ་མ་ /tshēēma/ breakfast

ཚལ་མྱུག་ར་བ་ /tshēēñuù rawa/ nursery (for vegetables)

ཚལ་ཞིང་ /tshēēšiin/ vegetable field/ garden

ཚལ་གཡང་ཚེ་ /tshēē+ch./ vegetable garden

ཚལ་སླང་ /tshēēlaan/ sm. *tshal glang*

ཚི་ /tshī/ sticky, gluey, adhesive ¶ *spyin de la tshi yag po mi 'dug This glue is not very adhesive.*

ཚི་ཀ་ /tsīqə/ furrow

ཚི་གུ་ /tshīqu/ the pit (in fruits)

ཚི་ཅན་ /tshīcēēn/ sticky, gluey

ཚི་བཅུད་ /tshīcüü/ starch

ཚི་སྣ་ /tshīnə/ fibre ¶ *mi bzos tshi sna synthetic fibre*

ཚི་སྣའི་རྩི་ཤིང་ /tshīnèè tsisiin/ fibrous plant

ཚི་བ་ /tshīwə/ sm. *tshi*

ཚིག /tshīq; tshīì/ 1. word 2. p. of *'tshig*

ཚིག་སྐམ་པོ /--qāmpo/ empty words, fantasy talk

ཚིག་མཁྲེགས་པོ/--thāqo/ difficult, unclear, obscure ¶ *yi ge 'di tshig mkhregs po 'dug This writing is difficult (to understand).*

ཚིག་གྱོང་པོ /--koŋqo/ harsh/ rough/ coarse words or language ¶ *khos skad cha tshig gyong po shod kyi 'dug He is speaking harshly.* 2. difficult, obscure, unclear ¶ *yi ge 'di tshig gyong po 'dug This writing is difficult (to understand).*

ཚིག་གྲུབ /tshīqtup/ sentence

ཚིག་གྲོགས་ /tshīqtöö/ auxilliary word

ཚིག་འགྲེལ /tshīŋtèè/ commentary, explanatory note

ཚིག་རྒྱག་/tshīqkaà/ type of Tibetan song competition; va.--*rgyag* to do song competition

ཚིག་སྒྲ་/tshīqtə/ pronunciation

ཚིག་སྒྲུབ /tshīqtup/ sm. *tshig grub*

ཚིག་བསྒྱུར་ /tshīqkuu/ word to word translation, literal translation

ཚིག་ངན་ /tshīŋŋēēn/ insulting/ abusive/ nasty/ mean speech

ཚིག་དངོས་ /tshīŋöö/ true statement/ talk/ comment

ཚིག་བཅོས་ /tshīqcüü/ correction of words, editing; va.--*rgyag* to correct words/ phrases, to edit

ཚིག་འཇམ་ /tshīŋcəm/ gentle/ kind pleasant talk

ཚིག་འཇམ་པོ་ /tshīì campo/ sm. *tshig 'jam*

ཚིག་འཇུག་པོ་ /tshīì cuqpu/ fluent

ཚིག་སྟོང་པ་ /tshīì tōŋpa/ sm. *tshig skam po*

ཚིག་ཐག་གཅོད་ /tshīqtaà cöö/ va. 1. to decide, to settle finally ¶ *btsan rgyal ring lugs la ngo rgol byed rgyu'i tshig thag bcad (p. of gcod) pa red (They) decided to oppose imperialism* 2. to assert, to say emphatically, to state definitely ¶ *rang btsan rgyal khab yin ces tshig thad gcod nas bshad pa red (He) said emphatically "(we) are an independent nation."*

ཚིག་ཐག་གཅོད་པའི་ /--pɛɛ/ decisive ¶ *tshig thag gcod pa'i char gzhi a decisive plan*

ཚིག་ཐག་བཅད་པའི་ /--cēèpɛɛ/ sm. *tshig thag gcod pa'i*

ཚིག་ཐག་ཆོད་ /tshīqtaà chöö/ vi. to reach a decision, to come to a conclusion/ end ¶ *bzo*

pa tsho las mtshams 'jog rgyur tshig thag chod pa red The workers came to the decision to go on strike.

ཚིག་ཐོ་ /tshīqtu; tshēqto/ statement (usu. written); va.--*'bul (p. phul)* to make a statement ¶ *khos bod kyi gnas tshul gyi tshig tho gcig phul ba red He made a statement on the situation in Tibet.* va.--*len (p. blangs)* to take a statement ¶ *bskor srung bas kho'i rtsa nas tshig tho zhig blangs pa red The police took a statement from him.*

ཚིག་ཐོག་(ཏུ་)གནས་ /tshīqtöö (tu) nεε/ va. to keep a promise, to stick to one's word, to maintain a trust ¶ *kho tshos tshig thog tu ma gnas nas dmag mi phyir 'then byas pa red Breaking (their) promise, (they) withdrew their soldiers.*

ཚིག་དུམ་འཁྱེར་ནས་ཁོ་ལོག་ལེན་ /tshīqtum qhēene qholɲɲ lēen/ va. to make a deliberate misinterpretation, to distort

ཚིག་དེབ་ /tshīqtep/ dictionary

ཚིག་དོན་ /tshīqtöön/ meaning of a word/ phrase

ཚིག་གདངས་ /tshīŋtaan/ tone (pronunciation) of a word ¶ *tshig gdangs mthon po high tone*

ཚིག་ལྡན་ /tshīŋtèèn/ eloquent

ཚིག་སྡུད་ /tshīqtüü/ compound word

ཚིག་ནན་ /tshīŋnèèn/ abbr. *tshig nan po*

ཚིག་ནན་དོན་དག་ /--thōntaan/ assertive/ firm/ forceful and true

ཚིག་ནན་པོ་ /tshīi nεnpo/ forceful, emphatic, firm

ཚིག་པ་ /tshīqpə/ anger; vi.--*za* to be/ get angry

ཚིག་ཕྲད་ /tshīqtèè/ connective particle, conjunction

ཚིག་འབྲུ་ /tshīŋtu/ word, syllable; va. to check/ proof-read a written piece word by word

ཚིག་འབྲེལ་ /tshīŋtee/ syntax

ཚིག་སྦྱོར་ /tshīqcöö/ phrasing, composition, wording, rhetoric

ཚིག་སྦྱོར་རིག་པ་ /--riqpə/ study of rhetoric

ཚིག་བཙན་ /tshīqtsèèn/ forceful, emphatic, firm (with respect to speech) ¶ *srid blon mchog gis tshig btsan gyis dmag rgyab gyi ma red ces gsung pa red The Prime Minister said emphatically, "We will not make war!"*

ཚིག་རྩུབ་ /tshīqtsup/ harsh/ unpleasant/ crude talk

ཚིག་ཚོགས་ /tshīqtsöö/1. dictionary, glossary 2. the length of a written piece ¶ *tshig tshog che ba lengthy writings* 3. a chapter/ section of a book

ཚིག་མཚམས་ /tshīŋtsəm/ space between two syllables

ཚིག་མཛོད་ /tshīŋtsüü/ dictionary, glossary

ཚིག་རྫུན་ /tshīqtsüün/ lie

ཚིག་གཞི་ /tshīqŝi/ 1. main point/ item 2. slogan

ཚིག་གཞུང་ /tshīqŝuun/ sm. *tshig mdzod*

ཚིག་བཟོ་ /tshīq so/ to make words/ sentences

ཚིག་རོ་རྙོག་བཤད་ /tshīqru ñõqŝɛ̀ɛ̀/ hackneyed phrase, stock argument

ཚིག་ལོ་མང་པོ་ཤོད་ /tshīqlu mənqu ŝöö/ va. to write/ talk off the main point

ཚིག་ཤོར་ /tshīì ŝõr/ vi. to have a slip of the tongue

ཚིག་ལྷུག་ /tshīqluù/ prose

ཚིགས་ /tshīì/ 1. any joint ¶ *lag tshigs knuckle* ¶ *rkang tshigs ankle;* va.--*'bud(p. phud);* --*'chud* to dislocate/ sprain a joint ¶ *khos mchong rgyab nas rkang tshigs phud pa red He jumped and dislocated his ankle* vi. --*zug* to have pain in the joints 2. knot of tree 3. vi. to get burned ¶ *nga mes tshigs byung I got burned.*

ཚིགས་ཁབས་ /tshīqhep/ sm. *tshigs khog*

ཚིགས་ཁོག་ /tshīqöò/ ring (for finger)

ཚིགས་རྒྱུས་ /tshīqküù/ ligament

ཚིགས་བཅད་ /tshīqcèè/ verse, stanza

ཚིགས་འཆུད་ /tshīì cüù/ see *tshigs,*1

ཚིགས་མཐའི་སྒྲ་རྒྱན་ /tshīqtèe takɛɛn/ rhyme

ཚིགས་ནད་ /tshīqnèè/ any illness affecting the joints

ཚིགས་བུག་ /tshīīpuù/ stumbling; vi. --*rgyag;* --*log* to stumble

ཚིགས་འབུད་ /tshīì puù/ see *tshigs,* 1

ཚིགས་མ་ /tshīŋmə/ sediment, residue, dirt, filth

ཚིགས་ཟུག་ /tshīì suù/ see *tshigs,* 1

ཚིགས་རོ་ /tshīqru/ (anything) burnt, cinders, ashes

ཚིམ་ : p.ཚིམས་ /tshīm/ vi. to be satisfied/ content ¶ *khor skal ba phyed tsam sprad tsang blo tshims song He was satisfied because they gave him half a share.*

ཚིམ་པར་སྐོང་ /tshīmpar qõon/ sm. *tshim par byed*

ཚིམ་པར་བྱེད་ /tshīmpar chee/ va. to satisfy

ཚིམས་ /tshīm/ p. of *tshim*

ཚིར་ /tshīī/ 1. p. of *'tshir* 2. in turn, by turns, alternately

ཚིལ་ /tshīī/ fat, suet ¶ *phag tshil pork fat*

ཚིལ་ཁུ་ /tshīīqu/ melted/ liquid fat, oil

ཚིལ་བུ་ /tshīīpu/ sm. *tshil*

ཚིལ་མར་ /tshīmaa/ sm. *tshil khu*

ཚིལ་མེད་ /tshīmee/ lean

ཚིལ་ལུ་ /tshīlu/ sm. *tshil*

ཚུ་ /tshū/ used to indicate location on this side ¶ *chu tshu kha the bank on this side of the river*

ཚུ་རི་ /tshūri/ mountain/ hill on one's own side

ཚུ་རོལ་ /tshūrüü/ one's own side, this side

ཚུ་རོལ་པ་ /--pə/ one on our side

ཚུགས་ /tshūq; tshüù/ 1. p. of *tshugs* (established, set up, founded) ¶ *gzhis chags 'de spyi lo 1963 nang tshugs pa red This settlement was established in 1963.* 2. station, stopover ¶ *rgyal rtse nas lha sa bar drel tshugs bdun yod pa red There are seven mule stations between Gyantse and Lhasa.* 3. imp. of *'dzugs*

ཚུགས་ཁང་ /tshūuqaan/ caravan station, way-station

ཚུགས་འཆར་ /tshūqcaa/ plan to establish (something)

ཚུགས་བབས་ /tshūù phəp/ va. to camp ¶ *de'i dgongs mo ri mtshams der tshugs babs pa red That night they camped at the foot of the hill.*

ཚུགས་ས་ /tshūusə/ camping ground/ place, caravan station, way-station

ཚུད་ /tshüù/ p. of *'tshud*

ཚུན་ /tshün/ 1. hither, on this side ¶ *shing sdong skam po chen po de tshun nga tsho'i sa cha red The land from that big dead tree hither is ours.* 2. from...until now, within ¶ *bod la rgya mi sleb tshun from when the Chinese arrived in Tibet until now* ¶ *lo bcu tshun within the last ten years* 3. including ¶ *phru gu tshun btson la bcugs pa red (They), including the children, were put in prison.* 4. ch. village 5. bh. up to, until ¶ *gnam gru'i babs thang tshun zhabs skyel la phebs yod (They) came to the airport to see them off.* ¶ *sang nyin tshun until tomorrow*

ཚུན་ཆད་ /tshüncèè/ sm. *tshun*

ཚུབ་མ་ /tshūpmə/ sm. *'tshub ma*

ཚུབས་ /tshūp/ p.of *'tshub*

ཚུའུ་ /tshūu/ vinegar

ཚུར་ /tshūū/ hither, toward this side ¶ *phar ma 'gro tshur shog Don't go away, come (toward me).* ¶ *tshur phyogs one's own side*

ཚུར་ཁ་ /tshūqə/ the bank on this side

ཚུར་རྒོལ་ /tshūuqöö/ attack/ offensive against one's side; va.--*byed* to launch an offensive/ attack against one's side ¶ *kho tshos tshur rgol byas na ma gtogs nga tshos phar rgol byed rgyu min Unless they attack (us) we will not attack them.*

ཚུར་ཉོ་ /tshūrño/ buying; va.--*byed* to buy

ཚུར་འཐེན་ /tshūutèèn/ withdrawal; va./tshūū thēēn/; --*byed* to withdraw (to one's side)

ཚུར་སྣང་ /tshūrnaŋ/ reflection

ཚུར་སྣང་སྨྲ་བ་ /--māwa/ theory of reflection

ཚུར་ཕྱོགས་ /tshūcöò/ this side,

this direction, one's own side

ཚུར་ལེན་ /tshūū len/ va. 1. to take ¶ *khos 'jor zhig tshur blangs (p. of len) nas zhing pa tshor rogs byas pa red He took a pick-axe and helped the farmers.* 2. to take back ¶ *ngas kho la deb g.yar ba de tshur len gyi yin I will take back the book I lent him.* ¶ *nga tshos krung go yongs rdzogs tshur len thub gyi red (We) will be able to take back all of China.*

ཚུར་ལོག་ /tshuulɔ̃ɔ̃/ returning; va. /tshūū lɔ̃ɔ̃/; --*byed* to return ¶ *kho rgya gar nas tshur log byas pa red He returned from India.*

ཚུར་ལོག་པའི་ནུས་པ་ /tshūū lɔ̃ɔ̃pɛɛ nüpə/ chem. reaction

ཚུར་ལོགས་ /tshūlɔ̃ɔ̃/ sm. *tshur phyogs*

ཚུལ་ /tshüü/ 1. manner, way, method, how ¶ *zhing pa tsho'i 'tsho ba'i 'pho 'gyur byung tshul la bltas na if (you) look at how (the manner in which) changes occurred in the farmer's livlihood* ¶ *ngar lcags dum po blugs tshul 'grel bshad brgyab pa red He explained how they cast steel ignots.* 2. symbolizing (vb.+nom.+gen.+--) ¶ *zhing las byed pa'i tshul gyi zhabs bro a dance symbolizing agricultural work* 3. pretext, pretention, pretending (*yin* or *yod*+--) ¶ *dmag mi yin tshul byas pa red He pretended to be a soldier.* ¶ *khos smyon pa yin tshul gyis gang byung byas pa red Under the pretext of madness, he did all sorts of things.* 4. customs, laws ¶ *rgya tshul Chinese customs*

ཚུལ་ཁྲིམས་ /tshütim/ 1. moral law, moral behavior, virtue 2. monk's vows; va.--*'chal* to break one's vows 3. person's name

ཚུལ་ཁྲིམས་ལྔའི་ཆིངས་ཡིག་ /--ŋɛɛ chĩŋyii/ Panch Shila (5-point treaty between India and China)

ཚུལ་འཆོས་ /tshüücöö/ pretending to be knowledgeable

ཚུལ་མཐུན་ /tshüütüün/ 1. lawful, law abiding, moral, ethical ¶ *tshul mthun gyi khyad chos gsum la gzhi bzhag yod (It) is based on three ethical characteristics.* 2. logical, rational ¶ *tshul mthun gyi bsam 'char a rational plan/ proposal*

ཚུལ་མཐུན་ལུགས་མཐུན་ /--luqtüün/ lawful, ethical, moral, proper ¶ *tshul mthun lugs mthun gyi tshong las byed pa red (They) do awful business.*

ཚུལ་དུ་ /tshüütu/ as, as if, in the manner/ way of ¶ *khong tsho'i dril bsgrags nang mi dmang la rang dbang yod tshul du bshad yod In their propaganda (they) speak as if the people have freedom.* ¶ *shing de me mda'i tshul du khyer te carrying the stick as a gun*

ཚུལ་ལྡན་ /tshüntèèn/ moral, upright, honorable, decent, proper, good, civilized

ཚུལ་བྱེད་ /tshūū chèè/ va. 1. to act as/ in the manner of ¶ *khos zhing pa tshos son 'debs tshul byas pa red He planted seeds the way farmers do.* 2. to pretend ¶ *mos shes tshul byas pa red She pretended she understood it.*

ཚུལ་མིན་ /tshüümiin/ improper,

immoral

ཚུལ་བཞིན་ /tshüüšiin/ in the right manner/ way, properly ¶ *chab 'bangs tshul bzhin skyong pa'i rgyal po* *a king who rules his subject in the right manner*

ཚུལ་ལུགས་ /tshüülùù/ customs, manners, traditions

ཚེ་ /tshē/ 1. life ¶ *tshe ring po* *long life* 2. if (vb.+--) ¶ *'di ma byas tshe* *if (they) didn't do it* 3. when, at the time ¶ *de'i tshe khong bod la yod pa red* *At that time he was in Tibet.*

ཚེ་སྐབས་ /tshēqəp/ when, at the time (of) ¶ *being bkrol btang pa'i tshe skabs su* *at the time of liberation*

ཚེ་གང་ /tshēqaan/ a lifetime, a whole life ¶ *tshe gang sprang po byed pa red* *(They) were beggars all of their lives.*

ཚེ་སྔ་མ་ /tshē ŋɛɛma/ past/ previous life

ཚེ་སྔོན་ /tshēŋöön/ sm. *tshe snga ma*

ཚེ་གཅིག /tshēciq/ a lifetime, a whole life

ཚེ་མཇུག་ /tshēcuq; tshīncuù/ the later part of a life ¶ *tshe mjug la rgya gar la bzhugs pa red* *He lived in India during the later part of his life.*

ཚེ་ཐབས་ /tshētəp/ livelihood

ཚེ་ཐར་ /tshētaa/ saving/ sparing a life; va.--*gtong* to spare a life ¶ *lug 'di ma bsad gong la khos nyos nas tshe thar btang ba red* *Before they killed the sheep he bought it and spared its life.*

ཚེ་བརྟན་ /tshēteen/ living, alive

ཚེ་ཕྱི་མ་ /tshē chēma/ the next life

ཚེ་འཕོ་ /tshē phō/ vi. to transmigrate, to reincarnate

ཚེ་མེད་ /tshēmeè/ 1. dead, lifeless 2. without harm/ injury

ཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ /--šiwèè lam/ path of nonviolence

ཚེ་སྨད་ /tshēmɛɛ/ sm. *tshe mjug*

ཚེ་བཙོན་ /tshētsöön/ life imprisonment; va.--*du 'jug* to imprison for life

ཚེ་ཚད་ /tshētsɛɛ/ life-span, life expectancy

ཚེ་གཡོག་ /tshēyɔɔ/ slave; va.--*bskul* to enslave

ཚེ་རིང་ /tshēriin; tshīriin/ 1. long life 2. person's name

ཚེ་རིང་པོ་ /tshē rinqu/ long-lived

ཚེ་ལས་འདས་ /tshē lèè tɛɛ/ vi. to die

ཚེ་སྲོག་ /tshēsɔɔ/ life; vi.--*chad* to die

ཚེ་སྲོག་ཉེན་སྲུང་ /tshēsɔɔ ñèènsuùn/ life insurance

ཚེ་སྲོག་ཆད་ /tshēsɔɔ chɛɛ/ see *tshe srog*

ཚེག་ /tshēq/ a dot, the dot used between syllables in Tibetan orthography

ཚེག་ཐིག་ /tshēqtiì/ dotted line

ཚེག་བར་ /tsheqpaa/ syllable

ཚེགས /tsheq/ 1. difficulty, trouble 2. p. of *'tsheg*

ཚེགས་ཆེ་ /tsheqce/ very difficult

ཚེགས་མེད་ /tsheqmeè/ easy

ཚེམ་ :p. ཚེམས་ /tshem/ va. to sew

ཚེམ་འཁོར་ /tshemqΩΩ/ sewing machine

ཚེམ་དྲུབ་ /tshimtup/ needlework, embroidery, decorative stitching; va. *--byed* to do needlework, to embroider

ཚེམ་དྲུབ་མ་ /tshimtumə/ anything having needlework/ embroidery/ decorative stitching ¶ *zhwa mo tshem drub ma a hat with decorative stitching*

ཚེམ་བུ་ /tshimpu/ sewing, stitching; va.*--rgyag* to sew, to stitch

ཚེམ་བུ་ཁང་ /--qhaan/ tailor's shop

ཚེམ་བུ་བ་ /tshimpuwa; tshimpòò/ tailor

ཚེམ་བུའི་འཁོར་ལོ་ /tshimpüü qhΩΩlo/ sewing machine

ཚེམ་ཚེམ་ /tshemtsem/ patched (for cloth)

ཚེམ་བཟོ་ /tshemso/ tailoring, sewing ¶ *tshem bzo bzo grwa a tailoring factory;* va. *--byed* to tailor

ཚེམས་ /tshem/ 1. tooth (h); va. *--skyon* to bite (h) 2. p. of *tshem* 3. remainder ¶ *tshems med without remainder*

ཚེམས་རྙིང་ /tshemñin/ gums (h)

ཚེམས་ཐགས་བཟང་པོ་ /tshemtaà sanpo/ good teeth (h)

ཚེམས་ལུས་ /tshimlüü/ remainder

ཚེམས་ཤིང་ /tshimšiin/ toothpick (h)

ཚེར་ཀ་ /tsheeqa/ sorrow

ཚེར་སྡོང་ /tsheetoon/ thorn bush

ཚེར་མ་ /tsherma; tshemaà/ thorn; vi. *--zug* to get pricked by a thorn

ཚེར་ཤིང་ /tsheršin/ sm. *tsher sdong*

ཚེར་ལྷོད་ /tsherlhoò/ tetanus

ཚེས་ /tsheè/ 1. date, day of the month ¶ *tshes lnga la 'byor ba red They arrived on the fifth.* ¶ *zla 1 tshes 1 the 1st of January* 2. vi. to begin, to commence ¶ *dus rabs nyi shu pa 'di ma tshes gong before the twentieth century begins* ¶ *zla ba bzhi pa tshes pa dang lha sar 'gro gi red (We) will go to Lhasa as soon as it's April.*

ཚེས་གྲངས་ /tshetaàn/ 1. date, day of the month ¶ *tshe grangs yod pa'i chu tshod a calendar clock/ watch* ¶ *ngas tshes grangs brjed zhag I've forgotten the date.*

ཚེས་གྲངས་གཏན་འཁེལ་ /--tenqee/ fixed date/ time, definite schedule

ཚེས་འགོ་ /tsheenqo/ beginning of the month ¶ *zla ba bdun pa'i*

tshes 'gor at the beginning of July (the seventh month)

ཚེས་ཐོ་ /tsheēto/ calendar

ཚེས་པ་ /tsheēpa/ sm. *tshes*

ཚེས་ཞག /tsheēšaà/ period consisting of a day and a night

ཚེས་ཤར་ /tsheēšar/ beginning of the month

ཚོ་ /tshō/ 1. plural particle ¶ *dmag mi tsho soldiers* 2. herd, flock, group ¶ *bya tsho gcig a flock of birds*

ཚོ་ཁ་ /tshōqa/ sm. *tsho khag*

ཚོ་ཁག་ /tshōqaà/ group, unit ¶ *dmag mi tsho khag mang po 'dug There are many groups of soldiers.*

ཚོ་འཁོས་ /tshōqhöö/ trade, business, livelihood

ཚོ་ཆུང་ /tshōcuŋ; tshūcuun/ small group/ unit

ཚོ་ཆེན་ /tshōceen/ big group/ unit

ཚོ་ཐབས་ /tshōt[illegible]/ sm. *'tsho thabs*

ཚོ་དང་ཚོ་ /tshōtaŋ tshō/ groups and groups, fleets; va. --*byed* to form into groups, to be formed in groups ¶ *dbyar khar nya tsho dang tsho byas nas mthong yas 'dug In summer, (you) can see the fish formed into groups (schools).* va.--*bgo* to divide into groups

ཚོ་འདེམས་སྐམ་སྐྱུར་ /tshōntem qəmkuu/ discriminating (in taste); va. --*byed* to be discriminating

ཚོ་དཔོན་ /tshōpöön/ chief of a tribe, leader of a group

ཚོ་པ་ /tsōpa/ tribe, group

ཚོ་གཙོ་ /tshōtso/ sm. *tsho dpon*

ཚོ་ཟིན་ /tshōsiin/ independent, self-sufficient ¶ *phog chen po med kyang tsho zin thub gyi yod pa red Even though (I) don't get a large salary, (I'm) able to be self-sufficient.*

ཚོ་ཟིན་པོ་ /tshō sinpu/ independent, mature, self-sufficient ¶ *phru gu 'di tsho zin po 'dug This child is mature.*

ཚོག་ /tshōō/ imp. of *'tshag*

ཚོགས་ /tshōō/ 1. p. of *'tshogs* 2. assembly, meeting, gathering 3. a religious offering (Buddhist) 4. bh. supper, meal, dinner 5. imp. of *'tshag*

ཚོགས་བསྐོང་ /tshōōqoön/ convening/ calling a meeting; va. --*byed* to convene/ call a meeting

ཚོགས་བསྐོང་འགན་འཛིན་ /--kèèn-tsiin/ convener/ caller/ organizer of a meeting

ཚོགས་ཁག་ /tshōōqaà/ bloc, clique, group

ཚོགས་ཁག་ཆུང་ཆུང་རིང་ལུགས་ /--chūūncuun riŋluù/ cliquism, small group mentality

ཚོགས་ཁག་ཆུང་བའི་རིང་ལུགས་ /--chūŋwèè riŋluù/ sm. *tshogs khag chung chung ring lugs*

ཚོགས་ཁག་ནག་པོ་ /--naqo/ the black cliques (an epithet for anti-party, anti-socialist groups)

ཚོགས་ཁང་ /tshΩΩqaan/ assembly hall auditorium

ཚོགས་ཁང་ཆེན་མོ་ /--chēmo/ auditorium, large hall

ཚོགས་ཁྲོ་ /tshΩΩṭo/ sm. *tshogs zangs*

ཚོགས་གྲལ་ /tshōqṭɛɛ/ row (in a meeting/ assembly)

ཚོགས་མགྲོན་ /tshΩṇṭöön/ guest at a meeting, guest speaker

ཚོགས་དངུལ་ /tsōōṇüü/ dues of a society/ association

ཚོགས་ཆུང་ /tshōqcuun/ committee, subcommittee, small group ¶ *gsar brje'i tshogs chung a revolutionary committee*

ཚོགས་ཆེན་ /tshΩqceen/ 1. congress, conference, meeting, plenary session 2. General Assembly (United Nations)

ཚོགས་གཏམ་ /tshΩΩtam/ 1. sm. *tshogs bshad* 2. scolding; va. *--gtong; --byed* to scold

ཚོགས་ཐང་ /tshΩΩtaan/ sm. *tshogs ra*

ཚོགས་འདུ་ /tsōōntu/ 1. meeting, assembly, conference, congress; va.*--sdud; --'tshogs* to call/ convoke/ convene a meeting; vi.*--grol* to be adjourned (meetings, etc.) 2. the National Assembly in pre-communist Tibet. 3. the National Assembly of Bhutan

ཚོགས་འདུ་གྲོལ་ /--thöö/ see *tshogs 'du,* 1

ཚོགས་འདུ་སྡུད་ /--tüü/ see *tshog 'du,* 1

ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ /--tshΩΩ/ see *tshogs 'du,* 2

ཚོགས་འདུར་ཞུགས་ /tshōntöö ṣuü/ va. to participate in a meeting, to attend a meeting ¶ *mi dmang khri phrag gis tshogs dur zhugs pa red Tens of thousands of people participated in the meeting.*

ཚོགས་སྡེ་ /tshΩqte/ group, company, unit ¶ *tshogs mi rnams tshogs sde bzhi la bgos pa red (They) divided the members (of the meeting) into four groups.*

ཚོགས་པ་ /tshΩqpa/ organization, association, group, party

ཚོགས་པ་འཛུགས་ /--tsuü/ va. to found an organization/ association/ party/ group

ཚོགས་པའི་ཀྲི་པུའུ་ /tshΩqpɛɛ+ch./ branch of an organization

ཚོགས་པའི་ཀྲི་ཧྲུའུ་ /--+ch./ secretary of a branch of an organization

ཚོགས་པའི་སྐྱིད་སྡུག་ /--kītuü/ membership (of a club/ association)

ཚོགས་པའི་ཐེད་སྐྱོའི་ཉི་མ་ /--cheqöö ṇiṃə/ anniversary of the establishment of an organization

ཚོགས་པའི་སློབ་གྲྭ་ /--lāpṭa/ organization sponsored school

ཚོགས་དཔོན་ /tshΩqpöön/ 1. leader

of an association/ organization 2. bh. Secretary General (of U.N.)

ཚོགས་མི་ /tshōqmi/ member of a society/ organization/ association/ group

ཚོགས་གཙོ་ /tshɔ̄qtso/ leader or chief of an organization/ association/ assembly, chairman/ president of a council/ committee ¶ *tshogs gtso bgres gzhon the Chairman and the Vice Chairman*

ཚོགས་འཛོམས་ /tshɔ̄ntsom/ 1. gathering, meeting, assembly; va.--*byed* to assemble, to gather 2. bh. the Bhutanese National Assembly ¶ *ston ka'i tshogs 'dzoms the spring session of the Bhutanese National Assembly*

ཚོགས་ཞུགས་ཐོབ་ཐང་ /tshōqšuu thōptaan/ the right to attend meetings

ཚོགས་ཞུགས་རྒྱལ་ཁབ་ /--kēēqəp/ member state ¶ *mnyam 'brel rgyal tshogs kyi tshogs zhugs rgyal khab a member state of the United Nations*

ཚོགས་ཞུགས་ཆད་ /--chēē/ vi. to be absent from a meeting

ཚོགས་ཟངས་ /tshɔ̄qsaan/ large cauldron used for making monk's tea

ཚོགས་ར་ /tshɔ̄qra; tshɔ̄ɔ̄ra/ meeting place, assembly place ¶ *tshogs ra'i gyang ngos su on the wall of the meeting place*

ཚོགས་བཤད་ /tshōqšēē/ speech or comment at a meeting; va.--*byed* ¶ *bsam 'char gi tshogs bshad byed dgos We have to speak our opinions (at meetings).*

ཚོགས་ས་ /tshɔ̄qsa; tshɔ̄ɔ̄sa/ sm. *tshogs ra*

ཚོང་ /tshōŋ/ trading, buying and selling; va.--*rgyag* to do business, to do trading ¶ *khos bod la tshong brgyab pa red He did business in Tibet.*

ཚོང་སྐད་ /tshōŋqɛ̄ɛ̄/ commercial language/ terminology

ཚོང་ཁང་ /tshōŋqaan/ shop, store

ཚོང་ཁྲལ་ /tshōŋṭɛɛ/ commercial tax, sales tax, duty, tariff

ཚོང་ཁྲལ་མེད་པའི་གྲུ་ཁ་ /--meēpɛɛ ṭhuqə/ free port

ཚོང་ཁྲོམ་ /tshōŋṭom/ sm. *tshong 'du*

ཚོང་འཁོས་ /tshōŋqöö/ trading

ཚོང་གྲུ་ /tshūŋṭu/ commercial boat, merchant marine vessel/ ship

ཚོང་གྲོགས་ /tshōŋṭɔɔ/ business partner, business colleague

ཚོང་འགྲིག་ /tshōŋ ṭii/ vi. to settle a transaction/ deal ¶ *ngas sgor mo bcu sprad nas tshong 'grig song After I gave him ten dollars the deal was settled.*

ཚོང་འགྲེམས་ /tshōŋṭem/ sales; va. --*byed* to sell

ཚོང་འབྲེལ་ /tshūŋṭuu/ commerce, trade, commercial intercourse

ཚོང་འབྲེལ་བཀག་འགོག་ /--qāqqɔɔ/ trade embargo

ཚོང་འབྲེལ་གྲོང་ཁྱེར་ /--ṭhōŋkee/ com-

mercial town/ city

ཚོང་རྒྱག། /tshoon kaa/ see *tshong*

ཚོང་རྒྱུ་དངོས་པོ། /tshuŋku ŋööpo/ goods, merchandise

ཚོང་བསྒྱུར། /tshuŋkuu/ selling; va. --*byed* to sell ¶ *khong tsho'i khang pa tshong bsgyur byed kyi yod pa red (They) are selling their house.*

ཚོང་བཅོལ། /tshoŋcöö/ consignment; va.--*(du) 'jog (p. bshag)* to leave on consignment

ཚོང་ཆིངས། /tshuŋciin/ trade agreement/ pact/ treaty

ཚོང་ཆུང་ཉེ་ཚེ་བ། /tshuŋcuun ñetsewa/ small trader, shopkeeper, pedlar, vendor

ཚོང་ཉམས། /tshoŋñee/ sm. *tshong pham*

ཚོང་ཉམས་སྒོ་རྒྱག། /tshoŋñee qokaa/ bankruptcy, insolvency

ཚོང་ཉོ། /tshoŋño/ buying and selling, commerce; va.--*byed* to engage in commerce (buying and selling)

ཚོང་རྟགས། /tshoŋtaa/ trade mark

ཚོང་ཐག་གཅོད། /tshoŋtaa cöö/ va. to settle a deal

ཚོང་ཐག་ཆོད། /--chöö/ vi. to come to an agreement on a deal

ཚོང་ཐོ། /tshoŋto/ bill, account-book, ledger; va.--*rgyag* to put down/ record in an account-book/ ledger/ bill

ཚོང་དོན། /tshoŋtöön/ commerce, trade ¶ *tshong don dril bsgrags commercial advertisement*

ཚོང་དོན་ཀུང་སི། /--quŋsi/ trading company

ཚོང་དོན་ཁང་། /--qhaan/ Department of Commerce, commerce/ business bureau

ཚོང་དོན་གྱི་ཚན་ཙན། /--qi tshɛntsɛɛn/ sm. *tshong don las tshab*

ཚོང་དོན་གྲུ་ཁ། /--thuqə/ commercial port

ཚོང་དོན་སྤྱི་གཉེར་ཁང་། /--ciñer qhaan/ commercial company/ corporation, general trading company/ corporation

ཚོང་དོན་བློན་ཆེན། /--lönceen/ Minister of Commerce

ཚོང་དོན་དྲིལ་བསྒྲགས། /--thitaa/ commercial advertisement

ཚོང་དོན་ལས་ཚབ། /--leetsəp/ commercial charge d'affaires, commercial agent

ཚོང་བདག། /tshoŋtaa/ shopkeeper, merchant

ཚོང་འདུ། /tshuŋtu/ fair, market place, bazaar

ཚོང་འདུས། /tshuŋtüü/ sm. *tshong 'du*

ཚོང་རལ། /tshoŋtɛɛ/ sm. *tshong 'du*

ཚོང་པ། /tshoŋpa/ trader, merchant

ཚོང་པ་ཁྲམ་པ། /--thampa/ dishonest trader

ཚོང་པ་ཉེ་ཚེ་བ། /--ñetsewa/ sm. *tshong*

chung nyi tshe ba

ཚོང་དཔོན་ /tshōŋpöön/ merchant

ཚོང་ཕམ་ /tshōŋpam/ business loss ¶ *kho tshor tshong pham chen po byung They had a large loss (in their business).* vi.--*shor* to get a loss (in business)

ཚོང་ཕྲུག་ /tshōŋṭuq; tshūŋṭuu/ salesman, agent

ཚོང་དབང་གཅིག་བདག་ /tshōŋwaŋ ciqtaà/ monopoly; va.--*byed* to have a monopoly, to sell monopolistically

ཚོང་འབོར་གཏན་འབེབས་ /tshōŋpøø tēnpep/ sales limit/ ceiling

ཚོང་འབྲེལ་ /tshōŋṭee/ trade relations, trade ¶ *yul gnyis dbar tshong 'brel gsar du 'dzugs kyi yod pa red The two countries are establishing trade relations.* va.--*byed* to have trade relations

ཚོང་འབྲེལ་གྲོས་མཐུན་ /--thüütüün/ trade agreement

ཚོང་འབྲེལ་མཉམ་ལས་ /--ñāmlɛ̀/ marketing cooperative

ཚོང་འབྲེལ་དོན་གཅོད་ /--thöncöö/ trade delegation

ཚོང་འབྲེལ་ལྷན་ཚོགས་ /--lhēntshøø/ trade conference

ཚོང་ཚབ་ /tshōŋtsəp/ agent (sales/ trade)

ཚོང་མཚམས་འཇོག་ **/tshōŋtsam cøø/ va. to stop selling/ doing business ¶** ***dpyid ka*** *dgun chas tshong mtshams 'jog gi red In spring they stop selling winter clothes.*

ཚོང་རྫས་ /tshōŋtsɛ̀/ sm. *tshong zog*

ཚོང་ཟོག་ /tshōŋsøø/ commodity, merchandise, goods

ཚོང་ཟོག་ལྐོག་འཁྱེར་ /--qöqkee/ smuggling; va. --*byed* to smuggle

ཚོང་ཟོག་སྐོར་འཁྱམ་ /--qøøtem/ commodity circulation, trade

ཚོང་ཟོག་སྐྱེལ་ཐོ་ /--keeto/ invoice, manifest

ཚོང་ཟོག་གི་རྣམ་པ་ /--qi nāmpa/ forms of commodities, commodity types

ཚོང་ཟོག་རྒྱུན་འཁོར་ /--kūnqøø/ circulation of commodities

ཚོང་ཟོག་མངགས་ /--ŋāà/ va. to order goods

ཚོང་ཟོག་མངགས་ཐོ་ /--ŋāqto/ order

ཚོང་ཟོག་ཆུང་བ་ /--chūŋwə/ petty commodities

ཚོང་ཟོག་ཆུང་བའི་དཔལ་འབྱོར་ /--chūŋwèè pēēncøø/ petty commodity economy

ཚོང་ཟོག་བརྗེ་རེས་ /--cereè/ exchange of commodities

ཚོང་ཟོག་ཐོན་སྐྱེད་ /--thönkeè/ commodity/ merchandise production

ཚོང་ཟོག་སྣ་བརྒྱའི་ཀུང་སི་ **/--nakɛɛ quŋsi/ de-**

'partment store

ཚོང་ཟོག་སྣ་མང་ /--namaŋ/ general merchandise, many different kinds of goods/ merchandise ¶ *tshong zog sna mang tshong khang* *department store, general store*

ཚོང་ཟོག་དཔལ་འབྱོར་ /--pɛ̄ɛ̄ncɒɒ/ commodity economy

ཚོང་ཟོག་འཚོང་མཁན་ /--tshōŋñɛɛn/ salesman

ཚོང་ཟོང་ /tshōŋsoŋ/ sm. *tshong zog*

ཚོང་ཡིག་ /tshōŋyiq; tshūŋyii/ business letter, all business documents

ཚོང་འདུས་ /tshūŋyüü/ market

ཚོང་གཡོག་ /tsōŋyɒɒ/ clerk, salesman

ཚོང་ར་ /tshōŋra/ market place

ཚོང་རོགས་ /tsōŋrɒɒ/ business agent

ཚོང་ལམ་ /tshōŋlam/ 1. trade route 2. market

ཚོང་ལས་ /tshōŋlɛɛ̀; tshōōnlɛɛ̀/ business, commerce, trade; va. --*byed* to engage in business/ trade/ commerce ¶ *mang che las 'tsho thabs la tshong las byed pa red* *Most (of the people) engaged in business for their livlihood.* va.--*bzhag* to go out of business

ཚོང་ལས་གྲོས་མཐུན་ /--thüütün/ trade agreement

ཚོང་ལས་དྲ་བ་ /--thawa/ network of trading establishments, trading network

ཚོང་ལས་པ་ /--pa/ employee in a shop, salesman, businessman

ཚོང་ལས་བཞག་ /--šaà/ see *tshong las*

ཚོང་ལྡོག་ /tshōŋlɒɒ/ reneging, going back on a deal; va.--*rgyag* to go back/ renege on a deal

ཚོངས་ /tshōŋ/ imp. of *'tshong*

ཚོད་ /tshöö/ 1. judgement, guess, estimation; va.--*byed* to guess, to estimate, to approximate ¶ *ngas tshod byas na khor dngul sgor lnga stong yod pa red* *I would estimate he has five thousand dollars.* 2. correct/ right amount; va.--*byed;* --*'dzin* to do in the correct amount, to do moderately ¶ *kha lag za ma byas na na gi red* *If (you) don't eat moderately (if you overeat) (you) will get sick.* 3. indicates probability: seems, looks like (vb.+--*red*+/*yin*/*yod*/*yod pa red*/ *'dug*) ¶ *rgya nag tu deng sang nang 'khrugs yod tshod 'dug* *It looks like there is internal trouble in China.*

ཆུ་ཚོད་ /chūtsöö/ o'clock (abbr. of *chu tshod*) ¶ *da chu tshod dang po red* *It one o'clock now.*

ཚོད་བགམ་ /tshöö qam/ va. to test to try out ¶ *mi de drang po yod med tshod bgam pa red* *(They) tested whether the man was honest.*

ཚོད་འཛིན་ /tshōcɛɛn/ sm. *tshod 'dzin po*

ཚོད་འཛལ་ /tshöö cɛɛ/ va. to measure

ཚོད་ལྟ་ /tshööta/ 1. test, trial, experiment; va./tshöö tā/; --*byed* to test, to experiment,

to try out ¶ *sa gnas de tshor gro skye thub kyi yod med tshod lta byas pa red (They) tested whether wheat could be grown in those regions.*

ཚོད་ལྟ་ཁང་ /--qhāāŋ/ laboratory

ཚོད་ལྟ་བྱེད་ས་ /--chesa/ test ground, experimental site

ཚོད་ལྟ་ཞིང་ར་ /--šiŋrə/ experimental/ test farm

ཚོད་ལྟའི་ཞིང་ཁ་ /tshöötεε šiŋqə/ experimental agricultural plot

ཚོད་ལྟའི་ཤེལ་སྦུག་ /--šeepup/ test tube

ཚོད་ལྟའི་ས་གནས་ /--sānεὲ/ sm. *tshod lta byed sa*

ཚོད་ལྟར་འཛུགས་ /tshöötaa tsuù/ va. to put into operation as a trial, to establish on a trial basis

ཚོད་བལྟ་ /tshööta/ sm. *tshod lta*

ཚོད་འདེབས་ /tshööntep/ trial/ test/ experimental planting; va.--*byed* to plant on a test/ experimental/ trial basis

ཚོད་ལྡན་ /tshönteen/ sm. *tshod 'dzin po*

ཚོད་དཔག་ /tshööpaà/ estimation, guess; va.--*byed* to guess, to estimate ¶ *da lo'i ston thog ga tshod yong med tshod dpag byed khag po red It's hard to estimate how much this year's harvest will be.*

ཚོད་དཔག་ཆུང་དྲགས་ /--chüntaà/ underestimation, underrating; va.--*byed* to underestimate, to underrate

ཚོད་དཔག་ཆེ་དྲགས་ /--chetaà/ overestimation, overrating; va.--*byed* to overestimate, to overrate

ཚོད་དཔག་དམའ་བ་ /--māwa/ underestimation, underrating

ཚོད་དཔགས་ /tshöö paà/ sm. *tshod dpag*

ཚོད་ཛིན་ /tshöö cheè/ 1. sm. *tshod 'dzin* 2. va. to estimate, to guess ¶ *tshod byas na a rir bod mi brgya tsam 'dug If (I) take a guess, there are about one hundred Tibetans in America.*

ཚོད་ཆེད་དབང་རྩ་ /tshöceè wāŋtsa/ sensory nerves

ཚོད་མ་ /tshööma/ cooked vegetables

ཚོད་མེད་ /tshömeè/ sm. *tshad med*

ཚོད་རྩིས་ /tshüütsiì/ 1. anticipation or calculation of someone's reaction (and acting accordingly); va.--*byed* to anticipate/ calculate someone's reaction ¶ *'dzam gling yul khag la tshod rtsis byas nas dmag rgyab pa red Calculating the reaction of the nations of the world, (they) made war.*

ཚོད་རྩིས་རིན་གོང་ /--rinqoon/ estimated cost/ price

ཚོད་ཚོད་ /tshötsöö/ 1. unreliable ¶ *mi 'di tshod tshod gcig 'dug He is unreliable.* 2. guess, speculation; va.--*byed* to make a guess, to speculate ¶ *tshod tshod byas na bod la mi 'bor bye*

ba gsum tsam yod pa red If I make a guess, the population of Tibet is about 3 million.

ཚོད་འཛིན་ /tshöntsiin/ 1. see *tshod* 2. control, regulation, restriction, limitation; va. /tshöö tsiin/; --*byed* to control/ restrict/ regulate; to do no more than a limit/ level, to not overdo ¶ *nas 'debs rgyu a kar 1000 tsam la tshod 'dzin byas pa red They restricted the planting of barley to about one thousand acres.* ¶ *gzhung nas nang 'dren tshong zog tshod 'dzin byed kyi yod pa red The government regulates the import of goods.* ¶ *kho mo tar gtong dgos yod tsang a rag 'thung tshod 'dzin pa red He didn't drink too much since he had to drive.*

ཚོད་འཛིན་གྲངས་ཀ་ /--thaŋqa/ regulated/ controlled/ scheduled figure or number

ཚོད་འཛིན་འགག་སྒོ་ /--qaqqo/ water flow regulator, check gate, regulating sluice dam

ཚོད་འཛིན་དམ་པོ་ /--thampo/ tight or strict regulation/ control

ཚོད་འཛིན་པོ་ /tshöö tsinpu/ self-controlled ¶ *mi 'di tshod 'dzin po 'dug The man has great self-control.*

ཚོད་བཟུང་ /tshüüsuüŋ/ sm. *tshod 'dzin*

ཚོད་བཟོ་ /tshööso/ trial manufacture, tryout; va.--*byed* to try out, to trial manufacture ¶ *zhing las lag cha dpe gsar tshod bzo byas pa red They manufactured the new agricultural implements on a trial basis.*

ཚོད་རན་པོ་ /tshöö renpo/ good estimate/ guess; not too much or too little, the right amount ¶ *kha lag tshod ran po za ba red (They) ate the right amount of food.*

ཚོད་ལེན་ /tshöö leen/ sm. *tshod bgam*

ཚོད་བཤད་ /tshööšɛɛ/ supposition, hypothesis

ཚོད་གསོ་ /tshööso/ experimental raising/ breeding/ cultivating/ rearing; va.--*byed* to raise/ breed/ cultivate/ rear experimentally (on an experimental basis)

ཚོན་ /tshöön/ color ¶ *tshon dmar po red color* 2. paint; va. --*gtong*; --*'byug* to paint ¶ *tshon dmar po btang pa yin I painted (it) red.* 3. ch. inch ¶ *skud pa tshon gang an inch of thread*

ཚོན་བཀྲ་ /tshönṭa/ 1. colorful, multi-colored, bright, gay 2. color ¶ *dpar tshon bkra color photo*

ཚོན་བཀྲག་ /tshönṭaa/ sm. *tshon bkra*

ཚོན་སྐུད་ /tsünqüü/ dyed thread

ཚོན་ཁྲ་ /tshönṭa/ colored, having color ¶ *tshon khra'i glog brnyan technicolor (motion picture) film* ¶ *spyin shog tshon khra color film*

ཚོན་གདོང་ /tshöön toon/ see *tshon*, 2

ཚོན་དར་ /tshöntar/ colored flag

ཚོན་མདངས་ /tshöntaŋ/ color, sheen

ཚོན་མདངས་རྣམ་པར་བཀྲ་བ་ /--nāmpar ṭāwa/ colorful, brilliantly colored

ཚོན་མདོག་ /tshöntɷ̀ɷ̀/ color ¶ *tshon mdog dmar po* red color

ཚོན་ལྡན་ /tshöntɛn/ colored, having color, colorful ¶ *spyin shog tshon ldan* color film

ཚོན་པོ་ /tshönpo/ 1. fertile 2. fat ¶ *sha tshon po* fat meat

ཚོན་པིར་ /tshönpir/ paintbrush

ཚོན་བྲིས་ /tshūntiì/ painting ¶ *'di ni bod pa'i tshon bris shig red* This is a Tibetan painting.

ཚོན་འཁྱུག་ /tshöön chuù/ see *tshon*, 2

ཚོན་མེད་གློག་བརྙན་ /tshönmeè lɷqñɛɛn/ black and white motion picture

ཚོན་རྩི་ /tshöntsi; tshūntsi/ lacquer, enamel, varnish; va.--*gtong* to lacquer, to enamel, to varnish

ཚོན་རྩིའི་ཡོ་ཆས་ /tshūntsiì yocɛɛ̀/ lacquered ware

ཚོན་རིས་ /tshüünriì/ decorative painting

ཚོན་ལོང་ /tshöönloon/ color blind

ཚོམ་ : p. ཚོམས་ /tshōm/ vi. to have doubt, to hesitate, to be timid

ཚོམ་ཆུང་འཐུག་འདེབས་ /tshōmcuŋ thūqtəp/ close (serried) planting, cluster planting

ཚོམ་པ་ /tshōmpa/ sm. *tshom bu*

ཚོམ་བུ་ /tshōmpu; tshūmpu/ bunch, bundle ¶ *me tog tshom bu gcig* a bunch of flowers

ཚོམས་ /tshōm/ a hall

ཚོམས་ཆེན་ /tshōmceen/ 1. a large hall in Tibetan homes used as a place of worship and as a reception room 2. an assembly hall

ཚོར་ /tshɷ̄r/ vi. to feel, to sense; to perceive, to know ¶ *sems la bde ba tshor byung* (He) felt happy. ¶ *sgra go nas mi yod pa tshor byung* (He) knew there was someone there after (he) heard the sound.

ཚོར་ཉམས་ /tshɷ̄rñam/ feeling, sensation, perception

ཚོར་སྣང་ /tshɷ̄rtaàn/ reaction, response

ཚོར་བ་ /tshɷ̄rwa/ sense, feeling ¶ *tshor ba bde ba* pleasant (happy) feeling

ཚོར་བ་ཉམས་ /--ñam/ vi. to be paralyzed, to lose the sense of feeling

ཚོར་བ་རྣོན་པོ་ /--nönpo/ sensitive, keen in perception

ཚོར་བའི་རང་བཞིན་ /tshōwɛɛ rəŋšiin/ sensitivity

ཚོར་དབང་ /tshɷ̄rwaŋ/ organs of sense

ཚོར་བྱེད་དབང་པོ་ /tshɷ̄ɷ̄cɛɛ̀ wāŋpo/ sm. *tshor dbang*

ཚོལ་ /tshöö/ imp. of *'tshol*

ཚོས་ /tshȫö/ 1. dye; va.--*rgyag* to dye 2. vi. to be/ get cooked ¶ *sha tshos song The meat is cooked (done).* 3. vi. to be steeped/ imbued/ permeated with ¶ *snum gyis tshos pa permeated with oil*

ཚོས་ཁང་ /tshȫȫqaan/ dyeing shop/ plant

ཚོས་རྒྱག་འཁོར་ཁང་ /tshȫȫkaà qhΩ̄rqaan/ dyeing shop

ཚོས་མདོག་ /tshȫntΩῺ/ color ¶ *stod thung tshos mdog dmar po gcig a red shirt;* va.--*spel* to dye/ print in color; va.--*slog* to change colors

ཚོས་པ་ /tshȫpa/ a dyer

ཚོས་པོ་ /tshȫöpo/ well-cooked ¶ *sha tshos po byung mi 'dug The meat hasn't been well cooked.*

ཚོས་གཞི་ /tshǖüši/ sm. *tshos mdog*

ཚོས་གཞུག་ /tshǖüšuù/ second half of the month

ཚོས་ཟ་བྱེད་རྫས་རྡུལ་ /tshȫö sacee tsɛɛta/ chromatin

ཚོས་ཤར་ /tshȫöšaa/ first half of the month

མཚང་ /tshāŋ/ wrong-doing, crime, fault; va.--*brtol;* --*'byin, 'dru* to reveal or expose a crime/ wrong-doing/ fault

མཚང་བརྟོལ་ /tshāŋ töö/ see *mtshang*

མཚན་ /tshɛ̄ɛn/ 1. name (h) ¶ *khong gi mtshan rdo rje red His name is Dorje. (h)* 2. night-time ¶ *mtshan la las ka 'gro dgos red I have to go to work at night.* 3. sign, mark, symbol

མཚན་གང་ /tshɛ̄nqaan/ a/ the whole night, all night ¶ *khos mtshan gang lang bsdad pa red He stayed up all night.*

མཚན་གུང་ /tshɛ̄nquun/ sm. *mtshan dgung*

མཚན་དགུང་ /--/ midnight

མཚན་རྒོལ་ /tshɛ̄nqöö/ night assault/ attack; va.--*byed* to attack at night, to carry out a night assault/ attack

མཚན་ངན་ /tshɛ̄nŋɛɛn/ bad reputation/ name (h) ¶ *'di 'dra gnang na mi tshang la mtshan ngan yong gi red If you do this (your) family will get a bad name.*

མཚན་ཉིད་ /tshɛ̄nñiì/ essential/ natural characteristics, logic, philosophy

མཚན་ཉིད་མཁས་པ་ /--qhɛ̄ɛpa/ philosopher

མཚན་ཉིད་རིག་པ་ /--riqpa/ philosophy, metaphysics

མཚན་སྙན་ /tshɛ̄ɛñɛɛn/ 1. title, designation (h) 2. reputation, fame (h)

མཚན་སྙན་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ famous, well-known (h)

མཚན་སྙན་གཟི་བརྗིད་ཅན་ /--siciicèèn/ title of honor

མཚན་རྟགས་ /tshɛ̄ntaà/ 1. signature (h); va.--*'god* (p. *bkod*) to sign (h) 2. medal (h) ¶ *gser gyi mtshan rtags gold medal*

མཚན་ཐོ་ /tshēnto/ list of names (h)

མཚན་འཐབ་ /tshēntəp/ night combat; va.--*byed* to do night combat

མཚན་དུས་ /tshēntüü/ nighttime

མཚན་དོན་ /tshēntöön/ name, reputation (h); va.--*bshad* to damage one's name/ reputation

མཚན་བརྡུང་ /tshēntuun/ night raid, night assault; va. --*gtong* to assault/ raid by night

མཚན་གནས་ /tsheēennɛɛ̀/ status, rank, position (h) ¶ *khong la blon chen gyi mtshan gnas yod pa red He has the rank of a Prime Minister (h).*

མཚན་བསྣམས་ /--nām/ va. to take a/ the name (h)

མཚན་བྱི་ /tshēnci/ bat

མཚན་མ་ /tshēnma/ mark, sign, symbol

མཚན་མེད་ /tshēnmeè/ asexual

མཚན་མེད་རྒྱུད་འདྲེས་སྦྱོར་སྤེལ་ /--küüṭii cortep/ asexual crossing/ propagation

མཚན་མེད་རྒྱུད་འཕེལ་ /--küüpèè/ asexual propagation

མཚན་མོ་ /tshēnmo/ night, evening ¶ *mtshan mo'i slob grwa night/ evening school*

མཚན་མོའི་སློབ་གྲྭ་ /tshēnmöö lāpṭa/ night school

མཚན་དམས་ /tshēnmɛɛ̀/ denouncement (h); va.--*zhu* to denounce, to degrade (h) ¶ *khong la mtshan dmas zhus pa red They denounced him.*

མཚན་ཚོགས་ /tshēntsɔ̀ɔ̀/ evening party/ banquet, evening gathering/ meeting

མཚན་འཛིན་ /tshēntsiin/ honorary ¶ *tshogs pa'i mtshan 'dzin kru'u zhi the honorary chairman of the party*

མཚན་ཡིག་ /tshēnyii/ signature (h)

མཚན་ཡོད་རྒྱུད་འདྲེས་སྦྱོར་སྤེལ་ /tshēnyöö küüteè cöötep/ sexual propagation

མཚན་ལ་ /tsheēnla/ honor and unity (h) ¶ *rang rigs kyi mtshan la the honor and unity of our nationality*

མཚན་ལས་ /tshēnlɛɛ̀/ night shift, night work; va.--*byed* to work at night

མཚན་ཤིང་ /tshēnšiin/ torch

མཚན་བཤད་ /tshēnšɛɛ̀/ disgrace, bad reputation (h) ¶ *phyag las 'di gnang na mtshan bshad yong gi red If you do this you'll get a bad reputation. (h)*

མཚན་གསོལ་ /tsheen söö/ va. to give a name, to award a name/ title (h)

མཚམས་ /tshām/ 1. in between, interval ¶ *gzigs mo le'u dang po dang gnyis pa'i mtshams between the first and second part of the show* 2. place where two or more things meet, demarcation line, junction, border, boundary ¶ *ri mtshams der grong chung*

zhig yod pa red At the foot of the hill is a small town. 3. at/ by the time (usu. vb.+--) ¶ *nyi ma bzhi song ba'i mtshams su by the time four days have passed* ¶ *kho 'dir 'byor mtshams by the time he arrives here*

མཚམས་ཁང་ /tshāmqaan/ hermit's cottage

མཚམས་གཅོད་ /tshām cöö/ va. to stop, to terminate, to cut off ¶ *dgra bo'i dmag rgyags kyi 'or 'dren mtshams bcad* (p. of *gcod*) *pa red (They) cut off the enemy supply line.*

མཚམས་ཆད་ /tshām chēɛ/ vi. to come to a halt/ stop ¶ *'phrul 'khor la skyon shor tsang las mtshams chad pa red Work stopped because the machinery broke down.* ¶ *skyobs gso'i rogs ram mtshams chad nas lo gcig tsam phyin pa red It's been a year since relief aid stopped.*

མཚམས་ཆོད་ /tshāmcöö/ cessation, termination; vi. /tshām chöö/;--*byed* to be ended/ terminated, to cease

མཚམས་འཇོག་ /tshāmcɔ̃ɔ̃/ cessation, termination; va. /tshām cɔ̃ɔ̃/; -- *byed* va. to stop, to end, to terminate, to cease, to suspend ¶ *btsan 'dzul mtshams 'jog byed dgos The aggression must be ended.* ¶ *kho tshos thon skyed mtshams bzhag* (p. of *'jog*) *pa red They stopped production.*

མཚམས་མཉམ་རོལ་འདེབས་ /tshāmñam röntep/ seeding in rows

མཚམས་ཐིག་ /tshəmtil/ demarcation line, boundary line

མཚམས་འདྲི་ /tshəmṭi/ 1. a visit ¶ *mi rigs rang skyong sa gnas khag la mtshams 'drir 'gro skabs when we were going to visit the nationality autonomous areas;* va.--*byed* to visit, to call on ¶ *da lo nga tsho'i srid 'dzin rgya gar du mtsham 'dri gnang* (h. of *byed*) *ba red This year our President paid a visit to India.* 2. regards, concern, well-wishes; va.--*byed* ; --*zhu* (h) to send regards, to ask about the health of another 3. congratulations; va.--*byed*; --*zhu* (h) to congratulate ¶ *mtsho dmag dmag dpung rgyal kha chen po thob tsang dmag spyis mtshams 'dri'i yi ge gcig btang ba red Because the navy troops won a big battle, the Commander-in-Chief sent (them) a letter of congratulations.*

མཚམས་འདྲིའི་ཚོགས་པ་ /tshəmṭii tshɔ̃qpa/ (good-will) mission/ delegation

མཚམས་འདྲིའི་ཡི་གེ་ /--yiqi/ 1. letter asking about the health of another 2. letter of congratulations

མཚམས་འདྲིར་བཙར་ /tshəmṭii cāa/ va. to call on (a person), to visit (h)

མཚམས་བསྡམ་ /tshām tam/ va. to meditate

མཚམས་པ་ /tshāmpa/ just the right amount or level ¶ *'os shing mtshams pa'i las 'gan responsibilities that are appropriate and the right amount*

མཚམས་པ་བ་ /tshāmpaa/ hermit

མཚམས་འཕྲིན་ /tshəmṭiin/ message/ note of greeting or

congratulation

མཚམས་སྦྱོར་ /tshāmcɔɔ/ connection, linkage, joining; va. /tshām cɔɔ/; --*byed* to connect/ link-up/ join

མཚམས་མེད་ /tshāmmeè/ without a break, without stop ¶ *lo brgyad mtsham med slob sbyong byas pa red (They) studied eight years without a break.*

མཚམས་ཚད་ /tshāmtsɛè/ limit, limitation, restriction

མཚམས་ཚིགས་ /tshə̄mtsiì/ 1. rhythm ¶ *rol mo'i mtshams tshigs musical rhythm* 2. limit, restriction ¶ *tshams tshigs med par 'gro song btang ba red (They) spent (money) without any limit.*

མཚམས་མཚམས་ /tshāmtsham/ sometimes

མཚམས་ཞུ་ /tshə̄mšu/ 1. abbr. *mtshams 'dri zhu* 2. introduces the main body of a letter

མཚམས་བཞག་ /tshām šaà/ p. of *mtsham 'jog*

མཚམས་རིས་ /tshə̄mriì/ an inset, an insert

མཚམས་རེ་ /tshāmre/ sm. *mtsham mtsham*

མཚར་མཐོང་བློ་འགྱུར་ /tshārtoon lūküü/ easily swayed, impressionable (lit. changing one's mind at the sight of something beautiful)

མཚར་སྡུག་ /tshə̄rtuù/ beauty

མཚར་པོ་ /tshārpo/ beautiful

མཚར་བ་ /tshārwa/ 1. beautiful 2. remarkable, noteworthy, exceptional, unusual

མཚལ་ /tshɛ̄ɛ/ red ink

མཚལ་ཡིག་ /tshēēyiq/ 1. anything written with red ink 2. deficit ¶ *nor srid kyi mtshal yig financial deficit*

མཚུངས་ /tshūŋ/ 1. vi. to be alike/ similar ¶ *'di gnyis mtshung gi mi 'dug These two are not alike.* 2. like, similar, along with ¶ *dril bsgrags de mtshugs 1963 dang 64 byas pa red (They) made a similar announcement in 1963 and 1964.* ¶ *sa zhing bcos bsgyur byas pa dang mtshungs sger gyi bzo grwa tshang ma gzhung 'dzin byas pa red Just as they reformed the land (they) nationalized the private factories.*

མཚུངས་རྟགས་ /tshūŋtaà/ the equal sign (=)

མཚུངས་པ་ /tshūŋpa/ sm. *mtshungs,* 2

མཚུངས་པོ་ /tshūŋpo; tshūŋqu/ compatible ¶ *'di gnyis tshos gzhi mtshung po 'dug These two are compatible colors.*

མཚུངས་མེད་ /tshūŋmeè/ incomparable, matchless

མཚུངས་ཟླ་མེད་པ་ /tshūŋtə meèpa/ sm. *mtshungs med*

མཚུར་དཀར་ /tshuuqa/ alum

མཚེ་མ་ /tshēma/ twins

མཚེའུ་ /tshēwuu/ small lake, pond

མཚེར་ /tshēr/ vi. to be shy ¶ *khong mtsher song He was*

shy.

མཚེར་ཀ་ /tshērqa/ sm. *mtsher ba,* 1

མཚེར་ཅན་ /tshērcεεn/ sad

མཚེར་བ་ /tshērwa/ 1. grief, sorrow 2. spleen

མཚེར་ས་ /tsheēsa/ meadow, pasture

མཚོ་ /tshō/ lake

མཚོ་སྐོར་དམག་གྲུ་ /tshōqΩΩ māqtu/ cruiser (warship)

མཚོ་བསྐྱོད་ /tshōkӧӧ/ sailing, navigation

མཚོ་ཁ་ /tshōqa/ 1. ch. port, harbor (abbr. of *rgya mtsho'i gru kha*) 2. shore, coast

མཚོ་ཁུག་ /tshūquù/ bay, inlet

མཚོ་ཁུག་ཀ་ཁྲལ་/--qhathεε/ wharf/ anchorage tax

མཚོ་ཁོངས་ /tshōqoòn/ territorial waters

མཚོ་འཁོར་/tshōqΩΩ/ whirlpool

མཚོ་གླང་ /tshōlaan/ water buffalo

མཚོ་གྲུ་ /tshōtu; tshūtu/ ship

མཚོ་གྲུའི་ལས་བཟོ་བ་ /tshūtüü lεεsowa/ seaman, sailor

མཚོ་འགག་ /tshōqaà; tshōnqaà/ straits ¶ *th'e wan mtsho 'gag Taiwan straits*

མཚོ་འགྲམ་ /tshōtam; tshōntam/ coast, shore

མཚོ་འགྲུལ་ /tshōtüü; tshūntüü/ sea travel, navigation

མཚོ་འགྲུལ་མཁས་པ་ /--qhεεpa/ navigator

མཚོ་འགྲུལ་སྲུང་སྐྱེལ་ /--sūnkêê/ defense (protection) of navigation lanes, convoying ¶ *mtsho 'grul srung skyel kyi sgyogs gru a frigate*

མཚོ་རྒྱུད་ /tshūkϋϋ/ along the coast, off-shore, coastal

མཚོ་རྒྱུད་གླིང་ཕྲན་ /--līntêên/ off-shore islands

མཚོ་ངོ་ /tshōŋo/ sm. *mtsho ngos*

མཚོ་ངོགས་ /tshōŋΩΩ/ harbor, port

མཚོ་ངོས་ /tshōŋӧӧ/ sea level ¶ *mtsho nos las ph' kri 6000 gi sa gnas su in the regions six thousand feet above sea level*

མཚོ་སྔོན་ /tshōŋӧӧn/ Koko Nor, Ch'inghai ¶ *mtsho sngon zhing chen Ch'inghai province*

མཚོ་སྔོན་པོ་ /tsho ŋōmpo/ Lake Koko Nor

མཚོ་ཇག་ /tshōcaà/ pirate, buccaneer

མཚོ་ལྟར་ཟབ་ལ་མེ་ལྟར་ཚ་བ་ /tshōtar səpla metar tshāwa/ great, extreme (lit. deep as in the ocean and hot as in a fire) ¶ *mi dmangs gnya' gnon mtsho ltar zab la me ltar tsha ba myong ba red The people experienced extreme oppression.*

མཚོ་ཐོག་ /tshōtΩΩ/ by/ via sea, maritime

མཚོ་ཐོག་སྐྱེལ་འདྲེན་ /--keenteen/ maritime transport

མཚོ་གྲོང་བསྐོར་གཡེང་གྲུ་གཞི་ངས་ /--qññyen thusiin/ cruiser (ship)

མཚོ་གྲོག་ཁ་ལོ་སྐྱུར་དབང་ /--qhālo kuwaan/ sea control, sea power, sea supremacy

མཚོ་གྲོག་བདེ་སྲུང་ཐིང་ /--tisuùn thīŋ/ Maritime Safety Bureau

མཚོ་གྲོག་དམག་འཁྲུག་ /--mǝqtuù/ naval battle, sea war

མཚོ་ཐོན་ /tshōtöön/ ocean resources, ocean products

མཚོ་མཐའ་ /tshōta/ sm. *mtsho kha*

མཚོ་རྟའ་ /tshōpaà/ hippopotamus

མཚོ་ཕྲན་ /tshōṭɛen/ small lake, pond

མཚོ་བོད་ /tshōpöö/ Ch'inghai-Tibet ¶ *mtsho bod rlang 'khor 'gro lam Ch'inghai-Tibet Highway*

མཚོ་བོད་ས་མཐོ་ /--sāto/ Ch'inghai-Tibet plateau

མཚོ་བྱ་ /tshōca; tshōpca/ ocean bird, gull

མཚོ་མ་ཕམ་ /tshō mapham/ Lake Manasarowa

མཚོ་དམག་ /tshōmaà/ navy, marines; sailor ¶ *me go'i mtsho dmag the U. S. Navy*

མཚོ་དམག་སྐམ་འཛིང་རུ་ཁག་ /--qǝmtsiin ruqaà/ marines

མཚོ་དམག་རྟེན་གཞི་ /--tēēnši/ naval base

མཚོ་དམག་གནས་གཞི་ /--neesi/ sm. *mtsho dmag rten gzhi*

མཚོ་དམག་སྦྱོང་བརྡར་སློབ་གྲྭ་ /--contaa lapṭa/ naval training school

མཚོ་དམར་པོ་ /tshō maapo/ the Red Sea

མཚོ་ཚྭ་ /tshōtsa/ sea salt

མཚོ་རྫིང་ /tshōtsiŋ; tshūntsiin/ lake, pond

མཚོ་ཡུར་ /tshūyur/ canal ¶ *sud si mtsho yur Suez Canal*

མཚོ་རླབས་ /tshōlap/ 1. waves 2. ebb and flow of the tide ¶ *mtsho rlabs 'phyur dus the time when the tide comes in or goes out*

མཚོ་ལག་ /tshōlaà/ a small/ branch lake

མཚོ་ལམ་ /tshōlam/ marine route, shipping route, navigation lane

མཚོ་ལས་པ་ /tshōlɛɛpa/ seaman

མཚོ་སྲུང་ /tshūsuùn/ sea/ coastal defense

མཚོན་ /tshōn/ vi. to express, to show, to symbolize, to illustrate, to represent ¶ *dus mtshams gsar pa zhig tu slebs pa mtshon yod It shows that (they) have reached a new period.* ¶ *'dzam gling zhi bde'i las 'gul mtshon pa'i ri mo paintings symbolizing the world peace movement* ¶ *phyogs lhung dang po ni khren tu'u zhi'u yis mtshon gyi yod pa red The first deviation is illustrated by Chen tu-hsiu.*

2. such as, etc. ¶ *rgya dmar gyis mtshon gung bran rgyal khab kha shas a few Communist countries, such as Red China* 3. weapon ¶ *rdul phran gyi mtshon atomic weapons* 4. bh. va.--*byed* to show

མཚོན་སྐྱབས་ /tshŏnkop/ protective armor

མཚོན་ཁྲ་ /tshŏnṭa/ sm. *tshon khra*

མཚོན་འཁུར་ /tshŏnqur/ position, post, title, name (h); va.--*gnang* to take or accept a title/ position/ post/ name (h) ¶ *khong mnyam sbrel rgyal tshogs kyi drung che'i mtshan 'khur gnang rjes after he took the position of U. N. Secretary General*

མཚོན་ཆ་ /tshŏnca/ weapon; va.--*byed* to use as a weapon, to be armed with ¶ *ma'o gi dgongs pa mtshon cha byas nas using Mao's thought as a weapon*

མཚོན་ཆ་ཅན་ /tshŏncaceen/ armed

མཚོན་ཆ་ལྕེ་རིགས་/--cirii/ sm. *mtshon cha che rigs*

མཚོན་ཆ་ཆེ་རིགས་ /--chirii/ heavy weapons/ artillery

མཚོན་ཆ་འཇོག་ /--cΩΩ/ va. to lay down arms/ weapons

མཚོན་ཆ་འབྲུ་ཕྲ་ཅན་ /--puthəcəən/ bacteriological/ germ weapons

མཚོན་ཆ་གཙོ་བོར་སྨྲ་བ་ /tsowor mawa/ ch. the theory that weapons decide everything

མཚོན་ཆ་ཡང་རིགས་ /--yənrii/ light weapons/ artillery

མཚོན་རྟགས་ /tshŏntaà/ manifestation, symbol, sign ¶ *de ni mthun sgril gyi mtshon rtags 'od stong 'bar ba zhig red That is a brilliant manifestation of unity.*

མཚོན་ཐུབ་འཁྲུལ་འཁོར་ /tshŭntup thüüqöö/ armored vehicle, bulletproof car

མཚོན་དོན་ /tshŏntŏn/ meaning, significance ¶ *rgyal dar gyi mtshon don ga re red What is the significance of the national flag?*

མཚོན་དོན་རི་མོ་ /--remo/ caricature, cartoon

མཚོན་ལྡན་ /tshŏnteen/ armed ¶ *mtshon ldan mi gcig an armed man*

མཚོན་ལྡན་ཁྲབ་འཁོར་ /--thəpqöö/ tank, armored vehicle

མཚོན་ལྡན་ལྕགས་འཁྲབ་རླངས་འཁོར་ /--ləqtəp lānqΩΩ/ sm. *mtshon ldan khrab 'khor*

མཚོན་ན་ /tshŏnna/ for example, as an example ¶ *pe cing du mtshon na for example, in Peking*

མཚོན་པ་ /tshŏnpa/ sm. *mthon,* 2

མཚོན་དཔེ་ /tshŏnpe/ diagram, chart

མཚོན་བྱ་ /tshŏnca/ subject matter ¶ *khong ri mo'i mtshon bya mang che ba yul ljongs red The subject matter of most of his paintings is scenery.*

མཚོན་བྱེད་ /tshŏnceè/ 1. representative, indicator, sym-

bol, an object used to illustrate/ show the nature, character or quality of a thing or person ¶ *mi rigs kyi khyad chod mtshon byed kyi ri mo paintings illustrating national characteristics* 2. see *mtshon*, 4

མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ /--qi tāà/ key (of a map, chart); marker, signal ¶ *mtsho lam mtshon byed kyi rtags a buoy*

མཚོན་བྱེད་ཀྱི་པར་རིས་ /--qi pərrìì/ chart, diagram, sketch ¶ *gnam gshis mtshon byed kyi par ris a weather chart*

མཚོན་བྱེད་དཔེ་རིས་ /--pīrii/ sm. *mtshon byed kyi par ris*

མཚོན་བྱེད་མི་སྣ་ /--minə/ representative personages, representatives ¶ *'byor ldan gral rim gyi mtshon byed mi sna representatives of the bourgeoisie*

མཚོན་བྱེད་རི་མོ་ /--remo/ sm. *mtshon byed kyi par ris*

མཚོན་རྩེ་ /tshöntse/ spearhead

མཚོན་ཚུལ་ /tshüntsüü/ manifestation ¶ *?:'i mtshon tshul the manifestation of that* der ¶ *'byor med gral rim bsam blo min pa sna tshogs kyi mtshon tshul dang 'byung khungs the sources and manifestations of various non-proletarian ideas*

མཚོན་གསར་ /tshönsaa/ modern/ new weapons ¶ *mtshon gsar 'phrul mda' modern automatic guns*

འཚག་ཡིག་ /tshəqyiì/ archives, files, records

འཚག་ : p. ཚགས་ or བཙགས་ or

འཚགས་ f. བཙག་ imp. ཚོག་ /tshāà/ 1. va. to strain, to filter, to sift ¶ *khos ja de phor pa'i nang btsags song He strained the tea into the cup.* 2. va. to press/ squeeze out ¶ *pad kha nas snum btsags pa red They pressed oil out of the mustard (seeds).*

འཚགས་ /tshāà/ p. of *'tshag*

འཚང་ : p. འཚངས་ /tshān/ va. to stuff in, to squeeze in, to get/ push oneself in ¶ *rkun mas sge'u khung nas 'tshangs 'dug The thief squeezed in through the window.*

འཚང་ /tshān/ sm. *mtshang*

འཚང་ཀ་ /tshānqa/ crowd, crowded, packed, congested ¶ *ltad mo lta mkhan 'tshang ka 'dug There's a big crowd to see the show.* va.--*rgyag* to crowd (in), to push/ shove, to squeeze ahead ¶ *'tshang ka brgyab na ma gtogs lag 'khyer rag gi ma red Unless you push (your way in) you won't get a permit.*

འཚང་ཁ་ /tshānqa/ sm. *'tshang ka*

འཚང་ཁ་ཤིག་ཤིག་ /--šiqsiì/ shoulder to shoulder, packed together, crowded together, congested, many people squashed together

འཚང་འདུ་ /tshəntu/ sm. *mtshang brtol*

འཚངས་ /tshāàn/ p. of *'tshang*

འཚབ་ : p. འཚབས་ /tshəp/ 1. va. to repay/ replace/ pay for something lost or damaged (usu. used with *skyin pa*) ¶ *khong gi deb brlags pa'i skyin pa 'tshab dgos yod (I) have to*

replace the book of his that I lost. 2. vi. to be anxious, frantic, nervous ¶ *kho phyi drags tsang sems 'tshabs song He was frantic because he was late.*

འཚབ་བརྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་ /tshə̄pküü qi rəŋsiin/ fanatical enthusiasm, zealotry

འཚབ་འཚུབ་ /tshə̄ptshup/ sm. *tsha gi tshi gi*

འཚབ་འཚུབ་མེད་པ་ /--meepa/ sm. *tsha gi tshi gi med pa*

འཚབ་འཚུབ་ཧོད་ཀུག་ /--hüükuü/ sm. *tsha gi tshi gi*

འཚབས་ /tshə̄p/ p. of *'tshab*

འཚམས་པ་ /tshāmpa/ sm. *'tshams pa*

འཚམས་པོ་ /tshāmpo/ sm. *'tshams po*

འཚམས་འདྲི་ /tshə̄mṭi/ sm. *mtshams 'dri*

འཚམས་པ་ /tshāmpa/ adj. comp. of *'tshampo*: proper, suitable, appropriate ¶ *shes tshad la 'tshams pa'i las 'gan sprad pa red (They) gave responsibilities appropriate to one's learning.*

འཚམས་པོ་ /tshāmpo/ proper, appropriate, suitable; precise

འཚམས་འདྲིན་ /tshə̄mṭiin/ message of greeting/ congratulations

འཚར་ /tshār/ 1. vi. to grow ¶ *phru gu 'di zhe drag 'tshar 'dug The child has grown up a lot.* 2. sm. *tshar*

འཚར་ལོང་ /tshārloon/ growth; vi. --*yong* (p. *byung*) to grow up ¶ *gsar brje'i 'go 'khrid 'og 'tshar long byung ba'i gzhon nu the youth who grew up under the leadership of the revolution*

འཚལ་ : p. བཚལ་ /tshɛ̄ɛ/ a verbalizer conveying the idea of prostration ¶ *phyag 'tshal to prostrate* 2. to exist ¶ *de skabs rgyal po lha sar 'tshal ba red At that time the king was in Lhasa.* 3. I beg, I ask, I request, please ¶ *sku gzugs la thugs cag gnang bar 'tshal Please take care of yourself.*

འཚལ་མ་ /tshɛ̄ɛma/ food, breakfast

འཚལ་འཚོལ་ /tshɛ̄ɛtsöö/ search, looking for; va.--*byed* to search, to look for ¶ *'di khul las ka zhig 'tshal 'tshol byed kyi yod I'm looking for a job here.*

འཚིག་ : p. འཚིགས་ or ཚིག་ /tshīi/ vi. to get burned, to burn ¶ *gnod chas tsha pos kho'i lag pa 'tshigs pa red The hot pot burned his hand.*

འཚིག་པ་ /tshīqpə/ anger; vi.--*za* to be angry

འཚིག་ཤི་ /tshīqši/ death by fire; vi.--*thebs* to get killed by fire, to burn to death

འཚིགས་ /tshīi/ p. of *'tshig*

འཚིར་ : p. བཙིར་ or ཚིར་ f. གཙིར་ /tshīr/ va. to squeeze, to wring, to crush ¶ *khos nga'i lag pa btsir byung He squeezed my hand.*

འཚུགས་ : p. ཚུགས་ /tshūū/ vi. 1. to get started, to begin ¶ *tshogs 'du chu tshod gsum pa tshugs pa red The meeting began at 3 o'clock.* 2. to be firm ¶ *lcog tse rkang pa gcig tshugs gi mi 'dugs One of the table legs*

doesn't rest firmly on the ground.

འཚུད་ : p. ཚུད་ /tshüü/ vi. 1. to get admitted into, to get included in ¶ *kho slob grwar tshud pa red He got admitted to the school.* 2. to fit into ¶ *sgam chen po 'di sgo de'i nang la tshod gi mi 'dug The big box doesn't fit in the door.* 3. to be/ get put into/ under ¶ *yul de phyi rgyal gyi drag shugs 'og tu tshud pa red That country was put under the military power of the foreigners.*

འཚུབ་ : p. འཚུབས་ or ཚུབས་ /tshūp/ to whirl, to be turbulent, to storm (as in a snow storm, smoke) ¶ *bu yug 'tshub nas lam ka brlags pa red (It) stormed and (they) lost (their) way.*

འཚུབ་ཆ་ /tshūpcə/ unrest, trouble, turmoil, disorder ¶ *shog khag gnyis po'i dbar 'brel thag chad nas yul nang tshub cha chen po 'dug Since relations between the two groups were broken, there is great unrest in the region.*

འཚུབ་པོ་ /tshūpu/ 1. (with regard to children) mischievous, naughty; va. *[illegible]yed* to be mischievous/ naughty 2. (with regard to adults) one who has lots of affairs with opposite sex 3. trouble, turmoil, disorder ¶ *dus skabs 'tshub po a time of turmoil*

འཚུབ་མ་ /tshūpmə/ whirlwind, vortex, storm

འཚུབས་ /tshūp/ p. of *'tshub*

འཚེ་ : p. བཙེས་ or གཙེས་ f. བཙེ་ or གཙེ་ /tshē/ va. to hurt, to harm, to cause injury ¶ *khos gzhan la btses pas grogs med du gyur ba red Because he harmed others (he) came to have no friends.*

འཚེ་མེད་ /tshēmeè/ non-violent ¶ *'tshe med zhi ba'i lam the path of peaceful non-violence*

འཚེམ་ : p. བཙེམས་ f. བཙེམ་ /tshēm/ va. to sew, to stitch

འཚེམ་འདྲུབ་ /tshimtup/ sm. *tshem drub*

འཚེམ་བུ་ /tshīmpu/ sm. *tshem bu*

འཚེམས་འཁོར་ /tshēmqΩΩ/ sm. *tshem 'khor*

འཚེམས་དྲུབ་ /tshīmtup/ sm. *tshem drub*

འཚེམས་དྲུབས་ /--/ sm. *tshem drub*

འཚེམས་དྲུབས་མ་ /tshīmtumə/ sm. *tshem drub ma*

འཚེར་སྣང་ /tshērnaŋ; tshēēnaan/ shy/ bashful feeling, embarrassment; vi.--*skye* to feel bashful/ shy/ embarrassed

འཚེར་སྣང་མེད་པ་ /--meèpa/ relaxed, natural, without shyness

འཚོ་ /tshō/1. vi. to live, to exist ¶ *dka' ngal de 'dra'i 'og yun ring 'tsho thub khag po red It is hard to be able to live long under such hardships.* 2. va. to look after, to take care of ¶ *lug 'tsho rgyu herding sheep*

འཚོ་རྐང་ /tshoqaan/ livelihood; vi. --*'tshugs* to get settled, to establish a livelihood ¶ *rim pas skyab bcol ba tsho 'tsho*

rkang 'tshugs thub pa red Gradually, the refugees were able to establish their livelihood.

འཚོ་སྐྱོང་ /tshōkoon/ looking after, bringing up, supporting, sustaining, rearing; va.--*byed* to look after, to bring up, to rear, to support, to sustain ¶ *phru gu 'di pha ma shi nas tsho skyong byas pa yin I brought up the child after (it's) parents died.*

འཚོ་གོས་ /tshōqöö/ livelihood ¶ *'tsho gos slob sbyong yar rgyas improvement of livelihood and education*

འཚོ་གོས་གནས་མལ་ /--neemee/ food, clothes and shelter

འཚོ་རྐྱག་ /tshōkaa/ supplies

འཚོ་བཅུད་ /tsucuu/ 1. nutrition, nutriment, nourishment 2. vitamin

འཚོ་ཆས་ /tshōcee/ foodstuffs

འཚོ་རྟེན་ /tshōteen/ sm. *'tsho thabs*

འཚོ་ཐབས་ /tshūtəp/ livelihood, occupation, trade ¶ *'tsho thabs 'brog pa yin occupation: nomad;* va.--*byed* to earn a living

འཚོ་ཐབས་ཀྱི་དབང་ཆ་ /--qi wanca/ the right to live ¶ *'tsho thabs kyi dbang cha btshon len gyi 'thab rtsod the struggle for the right to live*

འཚོ་ཐབས་མེད་པ་ /--meepa/ destitute, without any means of livelihood

འཚོ་བ་ /tshōwa/ 1. life ¶ *deng rabs kyi chab srid 'tsho ba comtemporary political life* ¶ *bod la 'tsho ba rten gzhi ngo ma chos red In Tibet the main foundation of life was religion.* 2. livelihood, living; va.--*skyel (p.bskyel)* to earn one's livelihood, to live ¶ *dbyin skad ma shes na a rir 'tsho ba bskyel khag po red It's hard to earn a living in America if you don't know English.*

འཚོ་བ་བརྟེན་ལུགས་ /--tēnluu/ sm. *'tsho lugs*

འཚོ་བ་བདེ་འཇགས་ /--tecaa/ peaceful life

འཚོ་བ་སྤྱོད་ /--cöö/ vi. to enjoy (life), to live ¶ *chos srid rang dbang kyi 'tsho ba spyad (p. of sprod) pa red They enjoyed religious and political freedom.* ¶ *'tsho ba spyod stangs a way of life (life style)*

འཚོ་བ་མྱོང་ /--ñon/ vi. to experience life ¶ *shin tu skyo ba'i 'tsho ba myong gi yod pa red They are experiencing a life of extreme poverty.*

འཚོ་བ་གཞན་རྟེན་ /--šenteen/ living on other people, dependency; va.--*byed* to be dependent

འཚོ་བ་བཟང་ངན་ /--saneen/ standard of living

འཚོ་བ་རོལ་ /--röl/ sm. *'tsho ba spyod*

འཚོ་བ་ལེགས་བཅོས་ /--leqcöö/ betterment/ improvement of life

འཚོ་བ་གསར་བརྗེ་ཅན་ /--sarceceen/ revolutionary life

འཚོ་བའི་རྒྱུ་ཆས་ /tshōwee kucee/

means of livelihood

འཚོ་བའི་ཆུ་ཚད་ /--chūtsêè/ standard of living

འཚོ་བའི་མདུན་ལམ་ /--tüünləm/ future livelihood ¶ *'tsho ba'i mdun lam sa brten a stable future livelihood*

འཚོ་བའི་གནས་སྟངས་ /--nɛ̄ɛtaan/ living/ livelihood condition

འཚོ་བའི་རྣམ་པ་ /--nāmpa/ living condition, pattern of life ¶ *mi dmangs kyi 'tsho ba'i rnam pa yag du phyin pa red The living conditions of the people became better.*

འཚོ་བའི་སྣང་ཚུལ་ /--nə̄ŋtsüü/ sm. *'tsho ba'i rnam pa*

འཚོ་བྱེད་ /tshōceè/ necessity/ essential of life ¶ *kha lag ni sems can 'tsho byed gcig red Food is an essential of life*

འཚོ་ཚུལ་ /tshə̄tsüü/ sm. *'tsho lugs*

འཚོ་ཞིང་གནས་ /tshōsiŋ nɛ̄ɛ/ vi. to live, to exist ¶ *mkhas pa de ni brgya phrag bdun pa'i nang 'tsho zhing gnas pa zhig red The scholar was one who lived in the seventh century.*

འཚོ་ལུགས་ /tshūluq/ way/ mode of life, manner of living

འཚོ་སྲུང་ /tshūsuŋ/ care and protection; va.--*byed* to care for and protect, to defend ¶ *'dzam gling zhi bde 'tsho srung byed ched for the purpose of defending world peace*

འཚོག་ /tshɔ̄ɔ/ va. to beat, to break, to smash, to pulverize

འཚོགས་ : p. ཚོགས་ /tshɔ̄ɔ/ va. to assemble, to gather together, to hold a meeting ¶ *kha sa tshogs 'du gcig tshogs yod pa red (They) held a meeting yesterday.*

འཚོང་ : p. བཙོངས་ f. བཙོང་ imp. /tshōŋ/ va. to sell ¶ *tshal de tsho grong khyer nang 'tshong gi yod pa red (They) sell vegetables in the city.*

འཚོང་འདུས་ /tshōŋtüü/ sm. *tshong 'du*

འཚོང་ཡུལ་ /tshūŋyüü/ market ¶ *lag shes thon skyes 'tshong yul chen po yod pa red There is a big market for handicraft products.*

འཚོང་རེས་ /tshōŋreè/ reciprocal sales/ trading, exchange sale; va.--*byed* to sell each other, to sell reciprocally

འཚོད་ : p. བཙོས་ f. བཙོ་ imp. ཚོས་ /tshöö/ va. to cook, to boil ¶ *sha 'di khog mar btsos pa red (They) cooked the meat in the pot.*

འཚོབ་ /tshōp/ va. to represent, to act as a substitute

འཚོལ་ : p. བཙལ་ imp. ཚོལ་ /tshöl/ to search for, to look for, to seek ¶ *so pa tshol bar bskyod pa red (They) went to search for spies.*

འཚོལ་འདེམས་ /tshööntem/ searching, looking for, seeking; va.--*byed* to search for, to look for, to seek

འཚོལ་འདོན་ /tshöön töön/ searching and extracting, exploration and mining; va.--*byed* to search and extract, to explore and mine ¶ *rdo snum gter kha 'tshol 'don byed kyi yod (They) are exploring for and mining oil.*

འཚོལ་འདྲི་ /tshölṭi; tshünṭi/ sm. *rtsad gcod*

འཚོལ་སྡུད་ /tshöltüü; tshütüü/ bringing/ gathering together, collection, compilation; va.--*byed* to collect, to bring together, to gather, to compile ¶ *dngos rdzas rnying rigs mang po 'tshol sdud byas pa red (They) collected many old articles.*

འཚོལ་ཞིབ་ /tshüsip/ investigation, search, exploration; va. --*byed* to investigate, to search, to explore

འཚོལ་ཞིབ་ཐིག་ལེན་ /--thiqleen/ survey; va.--*byed* to survey

ཛ་ /tsa/ the letter *dza* (used in alphabetical ordering)

ཛ་གལ་ /tshaqεε/ (abbr. of *dza drag dang gal chen po*) urgency and importance

ཛ་གལ་ཅན་ /-cεεn/ urgent and important

ཛ་ཏི་ /tsəti/ nutmeg

ཛ་དྲག་ /tsataà/ emergency, urgent, critical ¶ *dza drag rogs ram emergency aid/ help*

ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་ /--qi neetsüü/ state of emergency, emergency situation

ཛ་དྲག་གི་ཚོགས་འདུ་ /--qi tshöontu/ emergency session/ meeting/ conference

ཛ་དྲག་ཅན་ /tsataceεn/ 1. urgent, critical, emergency ¶ *las ka 'di dza drag can shig red This work is urgent.* 2. intense, drastic ¶ *drag po'i 'thab rtsod dza drag can byed kyi yod pa red (They) are carrying out an intense militant armed struggle.*

ཛ་དྲག་ཆེ་བ་ /--chewa/ sm. *dza drag can*

ཛ་དྲག་ཆེན་པོ་ /--chempo/ sm. *dza drag can*

ཛ་དྲག་པོ་ /tsha thaqpo/ sm. *dza drag can*

ཛ་ཛོར་ /tsatsor/ messy, untidy, disorderly, dishevelled, junk; va.--*byed; --bzo* to make messy/ untidy/ dishevelled/ disorderly

ཛ་ར་ཛོ་རེ་ /tsara tsore/ sm. *dza dzor*

ཛ་རེ་ཛོ་རེ་ /tsare tsore/ sm. *dza dzor*

ཛ་ལང་ /tsalaan/ bad manners, spoiled; vi.--*shor* to get spoiled (behaviorally)

ཛ་སག་ /tsasaà/ official rank in the traditional Tibetan government

ཛུ་རི་ཅི་ /tsurici/ c. Zurich

ཛུའི་ཆིའུ་ /ch./ soccer

ཛེར་ /tser/ p. of *'dzer*

ཛོར་པོ་ /tsorpo/ dirty

མཛངས་ /tsaan/ 1. shyness ¶ *kho mdzang chen po 'dug He is very shy.* va.--*byed* to be shy ¶ *mdzangs ma gnang Don't be shy! (h)* 2. sm. *mdzangs pa*

མཛངས་པ་ /tsanpa/ 1. clear, smart, wise, intelligent 2. upright

མཛངས་སྤྱོད་ /tsancöö/ moral/ upright behavior

མཛངས་ཞིང་མཁས་པ་ /tsansin qheèpa/ sm. *mdzangs pa*

མཛད་ /tsεè/ va. to do (h. of *byed*)

མཛད་དཀའ་ /tsεεqa/ difficulty, problem (h) ¶ *'di'i skor mdzad dka' 'byung gi red There will be difficulties concerning this. (h)*

མཛད་འཁུར་ /tsèènquu/ responsibility (h); va.--*bzhu* to take responsibility (h)

མཛད་འགན་ /tsεεnqεεn/ sm. *mdzad 'khur*

མཛད་སྒོ་ /tsεεqo/ ceremony, function, official celebration

མཛད་སྒོ་རྟེན་འབྲེལ་ /--temtee/ sm.

mdzad sgo

མཛད་སྒོ་ཟབ་རྒྱས་ /--sapkɛɛ̀/ elaborate/ grand ceremony

མཛད་སྒོའི་སྒྲིག་པ་ /tsɛɛqöö cikəpə/ master of ceremonies

མཛད་ཆེན་ /tsɛɛceen/ important ceremony, official function/ celebration/ ritual

མཛད་རྗེས་ /tsɛɛceè/ accomplishment, success, achievement

མཛད་སྟོན་ /tsɛɛtöön/ sm. *mdzad sgo*

མཛད་རྣམ་ /tsɛɛnam/ biography (h)

མཛད་པ་ /tsɛɛpa/ deeds, acts (h)

མཛད་པ་པོ་ /--po/ doer, creator, maker, author, writer (h)

མཛད་པ་ཕུལ་བྱུང་ /--phüücuun/ masterpiece, outstanding deed/ act/ work (h)

མཛད་སྤྱོད་ /tsɛɛcöö̀/ conduct, behavior, manners (h)

མཛད་ཕྱོགས་ /tsɛɛcɔ̃ɔ̃/ course, policy (h)

མཛད་ཕྱང་ /tsɛɛcaàn/ title of a book/ work

མཛད་རྒྱུས་ /tsèècüü/ plan, policy (h)

མཛད་བྲེལ་ /tsɛɛtee/ busy (h)

མཛད་གཞུང་ /tsèèsuun/ schedule, program (h)

མཛད་གཟིགས་ /tsèèsii/ reviewing (e.g. a ceremony) (h); va.--*gnang* to review

མཛད་གཟིགས་གདིངས་ཆ་ /--tenca/ sm. *mdzad gzigs sdings cha*

མཛད་གཟིགས་སྡིངས་ཆ་ /--tiɲcə/ rostrum, reviewing stand (h)

མཛའ་ /tsa/ adj. comp. of *mdza' po*

མཛའ་གྲོགས་ /tsatɔ̃ɔ̃/ friendship, good-will ¶ *mdza' grogs kyi 'tshams 'dri friendship visit;* va.--*byed* to make friends with, to act friendly to

མཛའ་གྲོགས་མཐུན་ཚོགས་ /--thüntsɔ̃ɔ̃/ friendship association

མཛའ་འགྲོགས་ /tsantɔ̃ɔ̃/ sm. *mdza' grogs*

མཛའ་གཅུགས་ /tsəcuù/ loving, warm, friendly

མཛའ་མཐུན་ /tsətüün/ friendship, good will, cordial, close, intimate ¶ *krung a rgyal khab gnyis kyi mi dmangs kyi mdza' mthun The friendship of the people of China and Albania;* va.--*byed* to be friends

མཛའ་མཐུན་གྱི་འབྲེལ་བ་ /--qi tewaa/ friendly relations, ties/ bonds of friendship

མཛའ་མཐུན་གྱི་འཚམས་འདྲི་ /--qi tshəmti/ friendship visit

མཛའ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ /--kèèqəp/ friendly country

མཛའ་མཐུན་མཉམ་འབྲེལ་ /--ñamtee/ friendly relations

མཛའ་མཐུན་མཉམ་ལས་ /--ñamlɛɛ̀/

friendship and cooperation

མཛའ་མཐུན་མཉམ་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ /--qi tewaa/ relations of friendship and cooperation

མཛའ་མཐུན་མཉམ་ལས་ཀྱི་ཆིངས་ཡིག་ /--chiŋyii/ treaty of friendship and cooperation

མཛའ་མཐུན་འཐུས་ཚོགས་ /--thüü-tsòò/ friendship mission/ delegation

མཛའ་མཐུན་མཉམ་འབྲེལ་རོགས་རམ་ཆིངས་ /--nämtee rɔqreè chiŋyii/ treaty of friendship, alliance and mutual assistance

མཛའ་མཐུན་སེལ་མེད་ /--sēēmeè/ perfect friendship

མཛའ་པོ་ /tsapo/ friendly ¶ *kho gnyis mdza' po zhe drags 'dug They are very friendly.*

མཛའ་སྒྲོགས་ /tsacɔ̀ɔ̀/ relatives

མཛའ་བ་ /tsawa/ friendship, friendly ¶ *mdza ba'i 'brel lam friendly relations*

མཛའ་བོ་ /tsawo/ boy friend

མཛའ་འབྲེལ་ /tsantee/ friendship, friendly relations

མཛའ་མོ་ /tsamo/ girl friend

མཛའ་བརྩེ་ /tsatse/ love, friendship

མཛའ་བརྩེ་མཉམ་ལས་ /--ñämleè/ friendly cooperation

མཛའ་བརྩེ་ལྡན་པ་ /--tɛnpa/ dear, beloved ¶ *mdza' brtse ldan pa'i blo mthun rnams la Dear comrades*

མཛའ་ལོག་པ་ /tsa loqpa/ unfriendly, in disagreement

མཛའ་བཤེས་ /tsašeè/ sm. *mdza' grogs*

མཛའ་བཤེས་མཉམ་ལས་ /--ñamlɛɛ/ sm. *mdza' brtse mnyam las*

མཛར་བ་ /tsara/ food taken to work or on a trip

མཛུ་གུ་ /tsuqu/ sm. *mdzug gu*

མཛུག་གུ་ /tsuqu/ fingers ¶ *rkang pa'i mdzug gu toes;* va. --*'dzugs (p. btsugs)* to point

མཛུག་གུ་གང་ /tsuqu qhan/ sm. *mdzub gang*

མཛུག་ཆུང་ /tsuqcuun/ little finger/ toe

མཛུག་ཐེལ་ /tsuqtèè/ fingerprint; va.--*rgyag* to put/ make a thumbprint/ fingerprint on something

མཛུབ་རྡབ་ལྕགས་པར་ /tsuptəp caqpaa/ typewriter

མཛུབ་དཀྲིས་ /tsuptii; tsuqtii/ ring made in form of coils (usu. of gold)

མཛུབ་ཁྲིད་ /tsuptii/ guidance, instruction, direction (usu. by showing first-hand); va.--*byed* to instruct, to teach, to direct

མཛུབ་འཁྲིད་ /--/ sm. *mdzub khrid*

མཛུབ་གང་ /tsupqaan/ distance between thumb and middle

finger

མཛུབ་ཀུ་ /tsuqu/ sm. *mdzug gu*

མཛུབ་བཀྲུས་ /tsupkùù/ ring

མཛུབ་སྐྱིབས་ /tsupcip/ thimble, gloves

མཛུབ་ཆུང་ /tsupcuun/ sm. *mdzug chung*

མཛུབ་ཉུལ་ /tsupñüü; tsuqñññ/ eating by kneading with fingers; va.--*rgyag* to eat by kneading (e.g. *tsamba*)

མཛུབ་སྟོན་ /tsuptüün/ guidance, direction, instruction, directive ¶ *mdzub ston mtho shos the highest instruction;* va. --*byed* to guide, to show, to point out, to direct, to instruct ¶ *gsar brje'i las 'gul gyi dmigs yul mdzub ston byed pa red (They) pointed out the aims of the revolutionary movement.* ¶ *khos rgud skyob kyi las ka'i thad la mdzub ston byas pa red He directed the relief (aid) work.*

མཛུབ་སྟོན་གྱི་ནུས་པ་ /--qi nüpə/ guiding function/ power

མཛུབ་སྟོན་གྱི་བསམ་བློ་ /--qi sāmlo/ guiding thought/ theory/ idea

མཛུབ་སྟོན་དམིགས་བསལ་ /--miqsèè/ special directive

མཛུབ་ཐུང་ /tsuptuun/ sm. *mdzug chung*

མཛུབ་ཐེལ་ /tsuqtèè/ fingerprint; va.--*rgyag* to fingerprint

མཛུབ་གནོན་ལྕགས་པར་ /tsupnüü cāqpaa/ sm. *mdzub krab lcags par*

མཛུབ་མོ་ /tsumu/ sm. *mdzug gu*

མཛུབ་རྩེ་ /tsuptsè/ fingertip

མཛུབ་ཚད་ /tsuptsèè/ specified quantity, norm

མཛུབ་ཚིགས་ /tsuptsìi/ joint of finger

མཛུབ་ཞྭ་ /tsupša/ thimble

མཛུབ་ཤུབས་ /tsupšup/ glove, covering for the finger

མཛེ་ /tse/ leprosy; vi.--*rgyag* to have/ get leprosy

མཛེ་ནད་ /tsenɛɛ̀/ sm. *mdze*

མཛེ་པོ་ /tsepo/ male leper

མཛེ་མོ་ /tsemo/ female leper

མཛེར་པ་ /tsepa/ 1. wart, growth, excrescence 2. knot in wood

མཛེས་ /tseè/ adj. comp. of *mdzes po*

མཛེས་བཀྲག་ /tseetaà/ bright, lustrous, gleaming

མཛེས་རྒྱན་ /tsee kɛɛn/ ornament, decoration; va.--*spro* (p. *spras*) to ornament/ decorate/ beautify/ glorify

མཛེས་འཆོས་ /tsee chöö/ dressed up; va.--*spras* to dress up

མཛེས་ལྗོངས་ /tseencoŋ/ beautiful scenery, scenic

མཛེས་བརྗོད་གཉེས་ལག /tseècii

ñiintèèn/ both beautiful and grand

མཛེས་ཉམས་ /tseeñam/ charm, beauty, attractiveness

མཛེས་ཉམས་ཅན་ /--cɛɛn/ charming, beautiful, elegant, attractive

མཛེས་སྙན་ /tseeñɛɛn/ wonderful, marvelous, nice

མཛེས་ཐོག་མཛེས་པ་བརྩེགས་ /tseetʊʊ̀ tseè tseq/ to waste effort even though the intentions are good (lit. to add beauty on top of beauty)

མཛེས་མདངས་ /tseentaàn/ beauty, radiance, gorgeousness

མཛེས་མདངས་ཅན་ /--cɛɛn/ beautiful, gorgeous, radiant

མཛེས་སྡུག་ /tseetuq; tsiituù/ beauty ¶ *mdzes sdug ldan pa beautiful*

མཛེས་སྡུག་ཡིད་འོང་ /--yioòn/ sm. *mdzes sdug*

མཛེས་སྣང་ /tseenaan/ sm. *mdzes sdug*

མཛེས་པ་ /tseèpa/ sm. *mdzes po*

མཛེས་པོ་ /tseepo/ beautiful, lovely, pretty

མཛེས་མ་ /tseema/ beautiful girl

མཛེས་རྩལ་ /tseetsɛɛ/ fine arts

མཛེས་རྩལ་རིག་པ་ /--riqpə/ aesthetics

མཛེས་རྩལ་གློག་བརྙན་ /--lʊʊqñɛɛn/ fine arts moving picture

མཛེས་རྩལ་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་ /--lāpta chēmo/ college of fine arts

མཛེས་རྩལ་སློབ་གསོ་ /--lōpso/ liberal/ fine arts education

མཛེས་ཟོལ་ /tseesöö/ deceptive/ false facade (that all is fine)

མཛེས་ཟོལ་མེད་པ་ /--meèpa/ truthful, straight-forward

མཛེས་བཟོའི་ཕྱག་རྫས་ /tseesöö chuqtsèè/ cosmetics

མཛེས་རིག་ /tsiirii/ sm. *mdzes rtsal*

མཛེས་རིག་པར་ཁང་ /--pārqaan/ Fine Arts Publishing House

མཛེས་རིག་རྩོམ་རིགས་ /--tsūmrii/ literary works

མཛེས་རིག་ལག་རྩལ་ /--laqtsɛɛ/ sm. *mdzes rtsal*

མཛེས་རིག་སློབ་ཚན་ /--lōptsɛɛn/ art lesson/ class

མཛོ་ /tsō/ cross between a yak and a cow

མཛོ་ཕྲུག་ /tsutuù/ baby *mdzo*

མཛོ་མོ་ /tsomo/ female *mdzo*

མཛོད་ /tsöö/ 1. treasury, storehouse 2. polite imperative (imp. of *mdzad*) ¶ *mi dmangs la bde skyid yong ba mdzod make it so that the people will become happy!*

མཛོད་ཁང་ /tsööqaan/ storehouse, wharehouse, treasury

མཛོད་འཛོག་ /tsööcʊʊ/ stockpile;

va.--*byed* stockpile, to store up

མཛོད་པ་ /tsööpa/ person in charge of a storehouse/ warehouse/ treasury

མཛོད་བྱེད་ /tsööceè/ sm. *mdzod pa*

འཛག་ /tsaà/ sm. *'dzags*

འཛག་ག་འཛོག་ག་ /tsaqe tsoqe/ sm. *'dzag 'dzog*

འཛག་ཆུ་ /tsəqcu/ waterfall

འཛག་འཛོག་ /tsaqtsoq/ dirty, muddy

འཛགས་ /tsaà/ vi. to drip, to leak ¶ *snod 'de'i ser ka nas chu 'dzags kyi 'dug Water drips through the crack in this pot.*

འཛགས་གར་ /tsaqee/ all covered, full of, all over ¶ *ri klung shing nags kyis 'dzags ger khebs yod pa red The mountains and plains are covered with forests.*

འཛངས་ /tsaan/ sm. *mdzangs*

འཛངས་པོ་ /tsanpo/ 1. scarce ¶ *lung pa 'dir sha 'dzang po 'dug Meat is scarce in this country.* 2. stingy ¶ *mi 'di lag pa 'dzang po dug He's a stingy person.*

འཛད་ /tsɛè/ vi. to be exhausted, to be consumed, to run out ¶ *dus tshod mang ba lam du 'dzad song Most of the time was spent on the road.* ¶ *mu ge lo gnyis btang tsang mdzod khang gi 'bru mang che ba 'dzad pa red Because there was famine for two years, most of the stored grain was exhausted.*

འཛད་གྲོན་ /tsɛɛtöön/ expenditure, consumption ¶ *mo kra 'di snum 'dzad gron chen po 'dug The gas consumption of this car is high.*

འཛད་གྲོན་གྱི་ཚད་ /--qi tshɛè/ amount of consumption

འཛད་མཐའ་མེད་པ་ /tsɛɛta meèpa/ inexhaustable, limitless, endless

འཛད་སྤྱོད་ /tsɛɛcöö/ utilization, consumption

འཛད་སྤྱོད་རྒྱུ་ཆས་ /--kuceè/ sm. *'dzad rdzas*

འཛད་པ་མེད་པ་ /tsɛɛpa meèpa/ sm. *'dzad mtha med pa*

འཛད་མེད་ /tsɛɛmeè/ abbr. *mdzad pa med pa*

འཛད་རྫས་ /tsɛɛtsɛè/ consumer, goods

འཛད་རྫས་མཉམ་ལས་ཁང་ /--ñamleè qhaan/ consumers' cooperative

འཛད་སོང་ /tsɛɛson/ sm. *'dzad rdzas*

འཛབས་ /tsəp/ length (of dresses or anything hanging down) ¶ *khra yol gyi 'dzabs ring po 'dug The (length of the) window curtains are long.* ¶ *smad g.yogs 'dzabs thung short skirt*

འཛམ་གླིང་ /tsəmliin/ the world, the earth

འཛམ་གླིང་གི་ཁྲིམས་ /--qi thim/ international law

འཛམ་གླིང་གི་རྒྱུ་ལམ་ /--qi kuləm/ orbit, earth's orbit

འཛམ་གླིང་གི་སྤྱི་སྐད། /--qi ciqèè/ universal language, Esperanto

འཛམ་གླིང་གི་ཟིན་ཐོ། /--qi sinto/ world record

འཛམ་གླིང་གི་ཡང་སྟེང་། /--qi yanten/ the "Roof of the World" (Tibet)

འཛམ་གླིང་གི་རང་བཞིན། /--qi rəŋšiin/ international

འཛམ་གླིང་རྒྱལ་འདུས། /--kèèntüü/ sm. *dzam gling rgyal tshogs*

འཛམ་གླིང་རྒྱལ་སྤྱི། /--kèèci/ sm. *'dzam gling rgyal tshogs*

འཛམ་གླིང་རྒྱལ་སྤྱིའི་འབྲེལ་བ། /--kèècii teewa/ international relations

འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཚོགས། /--kɛɛtsɔɔ/ the United Nations

འཛམ་གླིང་རྒྱས་བཤད། /--kɛɛšɛè/ world geography

འཛམ་གླིང་དངུལ་ཁང་། /--ŋüüqaan/ world bank

འཛམ་གླིང་སྙིང་ཐིག /--ŋintii/ earth's axis

འཛམ་གླིང་ནང་པའི་ཆོས་གྲོགས་ཚོགས་པ། /naŋpɛɛ chöötɔɔ tshoqpə/ sm. *'dzam gling nang pa'i chos tshogs*

འཛམ་གླིང་ནང་པའི་ཆོས་ཚོགས། /--ŋanpɛɛ chöötsɔɔ/ World Buddhist Association

འཛམ་གླིང་གནས་ཚུལ། /--nèètsüü/ world news

འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཁྲིམས། /--citim/ international law

འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན། /--maqceen/ world war ¶ *'dzam gling dmag chen dang po* World War I.

འཛམ་གླིང་དམངས་གཙོའི་གཞོན་ནུ་མཐུན་འབྲེལ། /--mantsöö šunu ñatee/ the World Federation of Democratic Youth

འཛམ་གླིང་དམར་ཕྱོགས་ཚོགས་ཆེན། /--maršɔɔ tshɔqceen/ World Communist Meetings

འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ། /--šitè/ world peace

འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་དོན་གཅོད་ལྷན་ཚོགས། /--šitè thöncöö lhentsɔɔ/ sm. *'dzam gling zhi bde las skyong lhan tshogs*

འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་ལས་སྐྱོང་ལྷན་ཁང་། /--šitèè lɛɛkoon lhenqaan/ World Peace Council

འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་ལས་འཛིན་ལྷན་ཚོགས། /--šitèè lèèntsiin lhentsɔɔ/ sm. *'dzam gling zhi bde'i las skyong lhan tshogs*

འཛམ་གླིང་བཟོ་ཚོགས་མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་པ། /--sotshɔɔ ñamtee tshoqpa/ World Federation of Trade Unions

འཛམ་གླིང་ཡུལ་ཁག /--yüüqaa/ the nations of the world

འཛམ་གླིང་ཡོངས། /--yon/ world, worldwide ¶ *'dzam gling yongs kyi zhi bder dga ba'i mi dmang* the peace-loving people

of the world.

འཛམ་གླིང་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ cosmopolitanism, internationalism

འཛམ་གླིང་རིལ་བུའི་ས་ཁྲ་ /--riipuu sāpṭa/ globe (map)

འཛམ་གླིང་གསར་བརྗེ་ /--sārce/ world revolution

འཛམ་བུ་གླིང་ /tsəmpuliŋ/ sm. *'dzam gling*

འཛམ་བུར་ /tsəmpur/ cannon; va.--*rgyag* to fire a cannon

འཛའ་ /tsa/ sm. *'dza' thang*

འཛའ་ཐང་ /tsataan/ currency value/ rate, exchange, value/ rate ¶ *'dza' thang 'phar chag fluctuation in the exchange rate;* va.--*brtsi* to convert/ compute/ calculate the exchange rate/ value ¶ *a ri sgor rer rub bcu brtsi na if (we) compute the exchange rate of one U.S. dollar at ten rupees*

འཛར་ /tsaa/ vi. to hang out ¶ *sgam nang nas ras 'dzar tsang kho tsho tshang mas ltas pa red They all looked at the box because a piece of cloth was hanging out.*

འཛིག་འཛིག་ /tsiqtsiq/ threatening, menacing; va.--*gtong* to threaten, to menace

འཛིང་ : p.འཛིངས་ /tsiŋ/ 1. va. to fight, to clash ¶ *kho tshos rgya dmag la theng mang 'dzings yod pa red They fought with the Chinese army many times.* 2. vi. to get tangled (e.g. thread, hair) ¶ *mo'i skra zhe drag 'dzings shag Her hair is all tangled.* 3. a fight, dispute ¶ *'dzing chen po byung ba red They had a big fight.*

འཛིང་ཁ་ /tsiŋqə/ 1. wrestling; va. --*sdeb* to wrestle ¶ *kho gnyis 'dzing kha sdeb kyi 'dug The two of them are wrestling.* 2. va.--thebs to get tangled ¶ *skud pa de 'dzing kha thebs 'dug The thread has gotten tangled.*

འཛིང་ཕྱོགས་ /tsiŋcoo/ the front, the front lines

འཛིང་ར་ /tsiŋrə/ fortification, bunker; va.--rstig to construct a fortification/ bunker

འཛིང་རག་ /tsiŋraà/ sm. *'dzing ra*

འཛིང་རེས་བྱེད་ /tsiŋrèè chee/ va. 1. to fight each other, to fight back and forth 2. to fight as a sport (e.g. boxing)

འཛིངས་ /tsiŋ/ p. of *'dzing*

འཛིངས་ཆེན་པོ་ /tsiŋ chempo/ muddled, confused, disorderly ¶ *las ka 'di 'dzings chen po gcig 'dug This work is all muddled up.*

འཛིངས་ར་ /tsiŋrə/ sm. *'dzing ra*

འཛིངས་ལུགས་ /tsiŋluù/ military tactics

འཛིན་ : p.བཟུང་ f.གཟུང་ imp.ཟུངས་ /tsiin/ va. 1. to hold, to grasp ¶ *lag tu me tog 'dzin nas dga' bsu zhus pa red Holding flowers in their hand, (they) welcomed them.* ¶ *'gal ba gtso bo 'dzin thub pa byung ba red (They) were able to grasp the principle contradiction.* 2. to adhere to ¶ *dmar po'i lta ba 'dzin gyi yod pa red (They) adhere to communist ideology.* ¶ *gung bran 'dzin mi a communist*

3. to catch, to seize ¶ *nya mang po bzung 'dug (he) caught many fish*. 4. to consider, to hold as ¶ *tshang mas kho drang por 'dzin pa red (They) all consider him honest*. 5. receipt, invoice, voucher, check ¶ *'dzin med na dngul sprod kyi med If (you) don't have a receipt, (I) won't pay*. 6. to be costumed ¶ *drag chas 'dzin pa'i dmag mi soldiers in military uniform*

འཛིན་བཀལ་ཁྱབ་བསྒྲགས་ /tsiinqə khəptaa/ wanted poster/ notice (for criminals)

འཛིན་སྐྱོང་ /tsinkoon/ 1. administration, government, rule; va.--*byed* to administer, to govern, to rule ¶ *1960 bar srid gzhung rnying pas 'dzin skyong byas pa red Until 1960 (it) was ruled by the old government*. 2. to maintain, to protect/ defend ¶ *rang gi rig gnas 'dzin skyong byed pa red They maintained their culture*. 3. ruling ¶ *'dzin skyong rgyal sras a ruling prince*

འཛིན་སྐྱོང་པ་ /-- pa/ ruler, administrator ¶ *drag po'i 'dzin skyong pa tsho the military administrators*

འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་ /-- pèesum/ keep, defend and spread ¶ *rang gi thun mong ma yin pa'i chos dang rig gzhung 'dzin skyong spel gsum thub ched slob grwa mang po btsugs yod pa red They established to enable themselves to keep, defend and spread their unique religion and culture*.

འཛིན་སྐྱོང་ཚོགས་ཆུང་ /--tshōqcuun/ administrative/ executive committee

འཛིན་སྐྱོང་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /-- ūyüün lhenqaan/ executive committee sm. *'dzin skyong tshogs chung*

འཛིན་ཁང་ /tsinqaan/ classroom

འཛིན་གྲྭ་ /tsintə/ 1. class (in school) ¶ *nyin gung la 'dzin grwa grol pa da ga at noon, as soon as the class is over* 2. grade ¶ *slob grwa chung ba'i 'dzin grwa bzhi pa the 4th grade in primary school*

འཛིན་གྲྭ་རང་འཛགས་སུ་འཛོག་ /-- rancaà su cǿø/ va. to leave back (in school)

འཛིན་འགོག་ /tsinqòò/ sm. *'dzin gzung*

འཛིན་ཆས་ /tsincèè/ furniture

འཛིན་བསྟན་དངུལ་ལེན་ /tsintèen nüü leen/ va. to cash (a receipt, check, voucher, etc.)

འཛིན་ཐབས་ /tsintəp/ 1. means of holding/ grasping/ adhering 2. technology

འཛིན་བདག་ /tsintaà/ owner

འཛིན་ཕྱོགས་ /tsincòò/ the manner of holding (an attitude/ opinion) ¶ *kho tsho nga tshor srid don 'dzin phyog as for the manner of their political policy toward us*

འཛིན་དབང་ /tsinwaan/ ownership, title, claim

འཛིན་བཟུང་ /tsinsuùn/ arrest, capture, seizure; va.--*byed* to arrest, to capture, to

seize ¶ *dmag 'khrug skabs 'dzin gzung byas pa'i sa cha the areas seized during the war*

འཛིན་བཟུང་དམག་མི་ /-- mɘɘmi/ P.O.W., prisoner of war

འཛིན་བཟུང་ /--/ sm. *'dzin gzung*

འཛིན་བཟུང་ཏོ་དམ་ /-- totam/ arrest and surveillance

འཛིན་ཡིག་ /tsinyii/ sm. *'dzin shog*

འཛིན་རིམ་ /tsinrim/ grade, class (in school), standard

འཛིན་ཤོག་ /tsinsöö/ bill, invoice, receipt

འཛེར་ /tsir/ vi. to seep through, to ooze out

འཛུགས་ : p. བཙུགས་ imp. ཙུགས་ /tsuq; tsuu/ va. 1. to establish, to start, to found, to construct ¶ *spyi pa'i za khang dang bu btsol khang btsugs yod pa red (They) established a communal dining room and a nursery.* 2. to set up, to put up, to hoist (flags, poles, etc.) ¶ *thog kar dar cha gcig btsugs pa red They set up a flag on the roof.* 3. to plant (seedlings) ¶ *lam gyi g.yas g.yon la lcang ma mang po btsugs yod pa red (They) have planted many willow trees on both sides of the road.* 4. to poke, to prick, to stick in ¶ *khos ngar gri btsugs byung He stabbed me.* 5. to bet ¶ *dngul 'dzugs chog gi ma red You cannot bet money.*

འཛུགས་སྐྲུན་ /tsuqtüün/ construction, building ¶ *spyi tshogs ring lugs kyi 'dzugs skrun socialist construction;* va

འཛུགས་སྐྲུན་གྱི་རང་བཞིན་ /--qi rɘŋsiin/ constructive

འཛུགས་སྐྲུན་རྒྱུ་ཆས་ /-- kupcéè/ building/ construction materials

འཛུགས་སྐྲུན་དངོས་པོ་ /-- ŋöopo/ sm. *'dzugs skrun rgyu chas*

འཛུགས་སྐྲུན་བྱ་བ་ /-- chawa/ construction

འཛུགས་སྐྲུན་ལས་ས་ /-- lɛɛsa/ construction site

འཛུགས་ཁྲིམས་ /tsuqthim/ laws/ constitution of an organization

འཛུགས་གཉེར་ /tsuqñèè/ organizing and managing/ running; va.--*byed* to organize and manage/ run ¶ *mtshan mo'i slob grwa 'di zhing pa tshos 'dzugs gnyer byas pa red The night school was organised and run by farmers.*

འཛུགས་བྱེད་འཕྲུལ་འཁོར་ /tsuqcii thüüqöö/ planting machine

འཛུགས་གཞི་ /tsuqsi/ structure ¶ *dpal 'byor 'dzugs gzhi economic structure*

འཛུགས་གསོ་ /tsuqsu/ planting and taking care of/ nurturing; va.--*byed* to plant and take care of/ nurture/ look after ¶ *shing nags 'dzugs gso rgya chen po byed kyi yod pa red (They) are planting and taking care of forests on a large scale.*

འཛུགས་སྲོལ་ /tsuqsüü/ administrative framework, organ-

izational regulations

འཛུད་ : p. བཙུད་ /tsüù/ va. 1. to put in, to insert 2. to lead, to guide

འཛུབ་མོ་ /tsummu/ sm. *mdzub mo*

འཛུམ་ /tsum/ 1. a smile 2. va. to smile ¶ *'dzum ste gsung ba red (He) said it smiling.* 3. va. to shut, to close (p. *btsum*) ¶ *me mda' brgyab dus mig ma 'dzum When shooting a gun don't close your eyes.*

འཛུམ་བཀྲར་བཞད་ /tsumkər šɛɛ/ vi. to bloom totally/ completely

འཛུམ་མདངས་ /tsumtaàn/ pleasant/ smiling appearance; va. --*ston;* --*'phyur* to smile, to have a pleasant appearance

འཛུམ་བག་ /tsumpaà/ sm. *'dzum 'bag*

འཛུམ་འབག་ /tsumpaà/ false front, pretense of liking/ joy (lit. a smiling mask) va. --*gyon* to put on a false front, to pretend to like

འཛུམ་མུལ་ /tsummüü/ a smile, a laugh; va. *byed* to smile

འཛུམ་མུལ་མུལ་ /tsum mumüü/ smiling/ pleasant appearance

འཛུམ་དམུལ་ /tsummüü/ sm. *'dzum mul*

འཛུར་ ; p བཟུར་ f. གཟུར་ /tsur/ va. to step/ move aside, to give way, to avoid something in one's path, to avoid. shy away from work ¶ *nga yong dus kho bzur ma byung When I came he didn't move aside.* ¶ *las ka la bzur ma gnang Don't shy away from work.*

འཛུལ་ /tsüü/ va. to enter, to join ¶ *kho da lo slob grwar 'dzul pa red He entered school this year.* ¶ *nga tsho'i nya rar 'dzul nas having entered our fishing area*

འཛུལ་བསྐྱོད་ /tsüüküù/ the act of entering, entrance; va. --*byed* to enter, to go into ¶ *mi gzhan gyi zhing kha'i nang 'dzul bskyod byed chog gi ma red (One) isn't allowed to go into other people's fields.*

འཛུལ་གནོད་ /tsüünüù/ entering and causing harm, penetrating and demoralizing

འཛུལ་ཞུགས་ /tsüüšüù/ joining (lit. enter and participate); va. --*byed* to join

འཛེག་ : p. འཛེགས་ /tseq; tsaà/ va. to climb up, to ascend

འཛེག་སྐས་ /tseqqɛɛ/ ladder, stairs, steps

འཛེག་རྟེན་ /tseqteen/ sm. *'dzeg skas*

འཛེགས་ /tseq/ p. of *'dzeg*

འཛེགས་བསྐྱོད་ /tseqköö/ climbing, mountaineering; va. --*byed* to climb (mountains, etc.)

འཛེད་ : p. བཟེད་ f. གཟེད་ /tseè/ 1. va. to hold out (as a recepticle for something poured) 2. vi. to bear ¶ *btsan dbang 'di bzed thub gyi ma red (We) cannot bear this oppression.*

འཛེམ་ : p. འཛེམས་ /tsem/ va. to avoid, to refrain from, to shy away from ¶ *nga gcig por mtshan la 'gro rgyu 'dzem gyi yod (I)*

avoid going out alone at night. ¶ *char pa ma 'dzems par kho tshor dga' beu zhu bar yong pa red* *Braving the rain, (they) came to welcome them.*

འཛེམ་ཆ་ /tsemca/ doubts, fears, qualms; va. --*byed* to have doubts/ fears/ qualms

འཛེམ་པ་ /tsempa/ shyness, restraint

འཛེམ་པ་ཅན་ /tsempaceen/ sm. *'dzem bag can*

འཛེམ་པ་མེད་པ་ /--meepa/ sm. *'dzem med*

འཛེམ་བག་ཅན་ /tsempaàceen/ modest, unassuming

འཛེམ་བག་མེད་པ་ /tsempaà meèpa/ unbridled, rampant, audacious, shameless

འཛེམ་མེད་ /tsemmeè/ sithout shyness/ restraint/ reservation ¶ *khos gnas tshul dngos gnas 'dzem med bshad pa red* *He told the truth without reservation.*

འཛེམས་ /tsem/ p. of *'dzem*

འཛེམས་བྱེད་ /tsem cheè/ vi. to feel shy

འཛེམས་ཟོན་ /tsemsöön/ 1. heed, carefulness, cautiousness; va. --*byed* to heed, to be careful/ cautious ¶ *sa cha 'dir rkun ma'i 'dzems zon byed dgos* *Around here (you) sould be cautious of thieves.* 2. reluctance, qualms, compunctions; va. --*byed* to be reluctant, to have qualms/ compunctions ¶ *kho tshogs 'du'i sar skad ca shod par 'dzems zon byed kyi 'dug* *He's reluctant to talk at meetings.*

འཛེར་ : p. ཛེར་ /tser/ 1. vi. to become hoarse ¶ *skad ma 'dzer bar bshad song* *(They) spoke until (they) became hoarse.*

འཛོག་པ་ /tsoqpa/ fist

འཛོང་འཛོང་ /tsontson; concon/ elongated

འཛོམ་ : p. འཛོམས་ /tsom/ 1. vi. to abundant/ plentiful 2. to gather, to congregate, to meet, to come together ¶ *lo mang rjes kho gnyis slar yang 'dzom pa red* *After many years they got together again.*

འཛོམ་དུས་ /tsumtüü/ time to meet/ get together, time for a meeting ¶ *nga tsho 'dzom dus gcig bzo dgos* *(Lets) make a time to meet.*

འཛོམ་པོ་ /tsompo/ abundant, plentiful

འཛོམ་ཚོང་འགྲན་བསྒྱུར་ /tsomtson ṭèntur/ auction

འཛོམས་ /tsom/ p. of *'dzom*

འཛོམས་སྟོན་ /tsomtöön/ party, banquet, feast, social gathering

འཛོམས་ཡུལ་ /tsumyüü/ meeting place

འཛོལ་ /tsöl; tsöö/ vi. to be mistaken, to be reversed/ inverted ¶ *khos phyi nang 'dzol nas btsems pa red* *He sewed it inside out.*

ཛ་ /tsa/ 1. clay (used for making pottery, tiles) 2. clay/ earthenware pottery

ཛ་ཀོར་ /tsaqöö/ a small earthenware bowl/ dish

རྫ་དཀར་ /tsaqaa/ clay used for making bowls/ cups

རྫ་དཀར་བཟོ་གྲྭ་ /tsaqaa sota/ ceramic/ earthenware factory

རྫ་ཁུང་ /tsəquun/ clay pit

རྫ་ཁོ་ /tsaqo/ clay

རྫ་ཁོག་ /tsaqɔɔ/ clay/ earthenware pot

རྫ་ཁོག་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ insensitive, thick skinned

རྫ་ཁྲ་ /tsata/ colored/ painted pottery

རྫ་མཁན་ /tsanqɛɛn/ potter

རྫ་ཆས་ /tsacɛ̀ɛ/ pottery, eathenware objects

རྫ་ཆུ་ /tsəcu/ river in E. Tibet (in Chinese: Lan-ts'ang chiang)

རྫ་ཆུང་ /tsəcuun/ small pot

རྫ་ཆེན་ /tsaceen/ large pot

རྫ་ཏི་ /tsati/ nutmeg

རྫ་མདོག་ /tsantɔɔ/ brown

རྫ་སྣོད་ /tsanöö/ clay/ earthenware vessels

རྫ་པག་ /tsapaà/ tile, brick

རྫ་ཕག་ /--/ sm. *rdza pag*

རྫ་ཕོར་ /tsapoo/ clay/ earthenware cup

རྫ་བུམ་ /tsəpum/ clay/ earthenware vase or bottle or jar

རྫ་བོ་ /tsapo/ clay/ earthenware vessel

རྫ་མ་ /tsama/ clay/ earthenware pot

རྫ་མུ་ /tsəmu/ Jammu (Indian)

རྫ་གཞོང་ /tsaʂoŋ/ earthenware basin

རྫ་བཟོ་བ་ /tsasowa/ sm. *rdza mkhan*

རྫ་གཡམ་ /tsayam/ tile, brick, ¶ *rdza g.yam bzo pa* brick-layer

རྫ་རི་ /tsəri/ clay/ slate mountain

རྫ་ལེབ་ལ་ /tsalep la/ sm. *rdzas le la*

རྫ་སོ་ /tsaso/ firing of clay; va. -- *gtong* to fire clay (pottery)

རྫ་ལེབ་གཡུ་རྩི་ཅན་ /tsalep yūtsicɛɛn/ glazed tiles

རྫ་ཁོག་ /tsaqɔɔ/ pride, arrogance

རྫག་ཏོ་ /tsaqto/ sm. *rdzag do*

རྫག་དོ་ /tsaqto/ many, lots, much ¶ *kho tshor me mda' rdzag do yod pa red They have lots of guns.*

རྫག་རྫོག་ /tsaqtsɔɔ/ sm. *'dzag 'dzog*

རྫབ་ /tsəp/ 1. mud, mire 2. va. to dump together ¶ *kha lag lhag ma snod chas gcig gi nang du rdzab pa red (They) dumped the left-over food into one pot.*

རྫབ་ཅན་ /tsapceen/ callous, hardened, unscrupulous, unprincipled

རྫབ་དོང་ /tsaptoon/ cesspool, sewer, muck, mire

རྫབ་ཕྱུར་ /tsəpyur/ sewage canal

རྫབ་ལུད་ /tsəplüü/ manure, dung

རྫས་ /tsɛ̀ɛ/ 1. matter, material things ¶ *thon rdzas products* 2. chemicals 3. gunpowder

རྫས་བཀྲམ་ཁང་ /tsɛtam qhaan/ exhibit/display hall

རྫས་འགྱུར་ /tsèèkuu/ chemistry

རྫས་འགྱུར་གྱི་རྒྱུ་ /--qi ku/ chemical element

རྫས་འགྱུར་གྱི་རྒྱུ་ཆ་ /--qi kupcə/ chemical raw materials, chemicals

རྫས་འགྱུར་གྱི་འགྱུར་ལྡོག་ /--qi kurtòò/ chemical reaction

རྫས་འགྱུར་གྱི་འགྱུར་བ་ /--qi kuwəə/ chemical changes

རྫས་འགྱུར་གྱི་དངོས་རྫས་ /--qi ŋȫȫtsɛɛ̀/

རྫས་འགྱུར་གྱི་ནུས་པ་ /--qi nǜpə/ chemical power/energy, chemical action

རྫས་འགྱུར་གྱི་ལུད་ /--qi lṻṻ/ chemical fertilizer

རྫས་འགྱུར་སྒྲུབ་ཆ་ /--tupcə/ chemical element

རྫས་འགྱུར་ཉམས་ཞིབ་ /--ñəmšii/ chemical experiment

རྫས་འགྱུར་བརྟག་དཔྱད་ /--tāqcɛɛ̀/ chemical test, chemical examination/ investigation

རྫས་འགྱུར་ནུས་པ་ /--nǜpə/ sm. *rdzas 'gyur gyi nus pa*

རྫས་འགྱུར་དབྱེ་ཞིབ་ /--yišip/ chemical analysis

རྫས་འགྱུར་སྨན་རིགས་བཟོ་གྲྭ་ /--m̄ɛ̀ɛ̀nrii sota/ pharmaceutical factory

རྫས་འགྱུར་འཚོ་ལུད་ /--tshōlüü/ sm. *rdzas 'gyur gyi lud*

རྫས་འགྱུར་ཞིང་ལུད་ /--šiŋlüü/ sm. *rdzas 'gyur gyi lud*

རྫས་འགྱུར་བཟོ་ལས་ /--solɛɛ̀/ chemical industries

རྫས་འགྱུར་རིག་པ་ /--riqpə/ chemistry

རྫས་རྒྱུ་ /tsèèku/ matter, substance

རྫས་ཐག་ /tsɛɛtaà/ fuse

རྫས་འཐུམ་ /tsèètum/ satchel charge; va. --*rgyag* to set off/ explode a satchel charge or explosives

རྫས་མདེལ་ /tsɛɛntee/ ammunition

རྫས་མདེའུ་ /tsɛɛntiwu/ sm. *rdzas mdel*

རྫས་ཕྲ་ /tsɛɛta/ bacteria, microbe

རྫས་སྦྱོར་ /tsɛɛcʊʊ/ 1. chemistry 2. chemicals ¶ *rdzas sbyor zhing lus chemical fertilizer*

རྫས་སྦྱོར་རྒྱུ་ཆ་ /--kupcə/ chemical raw materials

རྫས་སྦྱོར་བཟོ་ལས་ /--solɛɛ̀/ sm. *rdzas 'gyur bzo las*

རྫས་མེ་ /tsɛɛme/ explosives, dynamite; va. --*rgyag* to dynamite, to blow up

རྫས་རྫོང་རྒྱག་ /tsɛtsoòn kaà/ va. to ramrod powder (in flintlock guns)

རྫས་ཟོམ་ /tsɛsom/ powder and keg (for gun powder)

རྫས་རིགས་ /tsèèriq/ goods, things,

རྫས་རླུང་ /tsȅȅluun/ gas (natural)

རྫས་ལུད་ /tsȅȅlüü/ sm. *rdzas gyur gyi lud*

རྫེ་ལེ་ལ་ /tsεεleè la/ Jelap Pass (between Sikkim and Tibet)

རྫི་ /tsi/ 1. the sense of smell ¶ *rdzi mo po sharp sense of smell* 2. wind (sm. *rlung*) 3. herdsman ¶ *ra rdzi goat-herder*

རྫི་: p. བརྫིས་ or རྫིས་ f. བརྫི་ imp.

རྫིས་ /tsi/ 1. va. to knead ¶ *khos bag leb bzo byed gro zhib 'dzi gi 'dug He's kneading the flour to make bread.* 2. to trample, to run over ¶ *kho mo kras brdzis nas sman khang la khrid song He was run over by a car and taken to the hospital.*

རྫི་ཆར་ /tsichar/ wind and rain

རྫི་རྡིབ་ /tsi tip/ vi. to be deteriorated (of persons), to be senile

རྫི་པ་ /tsipə/ sm. *rdzi bo*

རྫི་བོ་ /tsiwuu/ herdsman

རྫི་མ་ /tsimə/ eyelash

རྫི་གསང་ /tsisaan; pisaan/ sensitivity, alertness; va. --*byed* to be alert/ sensitive ¶ *'di'i khul so pa mang po yod tsang rdzi gsang byed dgos Because there are many spies around here (you) have to be alert.*

རྫི་གསང་དོད་པོ་ /--töopo/ sensitive, alert, awake to ¶ *kho 'di 'dra la rdzi gsang dod po red He is very sensitive to things like this.*

རྫིག་ཉམས་ /tsinñəm/ elegance, magnificence, dignity, prestige ¶ *gnas tshul de byung nas kho tsho'i rdzig nyams rbad de shor ba red After that incident, they completely lost their prestige.*

རྫིག་ཉམས་དོད་པོ་ /--töopo/ sm. *rdzig nyams ldan pa*

རྫིག་ཉམས་ལྡན་པ་ /--tεεnpa/ elegant, dignified, magnificnet ¶ *'bras bu rdzig nyams ldan pa a magnificent result*

རྫིག་མདོག་ཁ་པོ་ /tsintöö qhāpo/ dignified, elegant

རྫིག་པོ་ /tsiqu/ rich

རྫིང་ /tsin/ pond, reservoir, pool

རྫིང་བུ་ /tsinpu/ sm. *rdzing*

རྫིངས་ /tsin/ raft; va. --*gtong* to float/ paddle a raft

རྫིའུ་ /tsiwuu/ sm. *rdzi bo*

རྫིས་ /tsii/ p. and imp. of *rdzi*

རྫུ་ : p. བརྫུས་ f. བརྫུ་ imp. རྫུས་ /tsu/ va. to pose as, to impersonate, to deceive, to disguise ¶ *khos zhing pa zhig la brdzus te so pa byed par phyin pa red He disguised himself as a farmer and went to spy.*

རྫུ་འཕྲུལ་ /tsüntüü/ magic, illusion, deception, miracle; va. --*ston* to do magic, to create illusions

རྫུ་བག་ /tsupaà/ impersonation, deception, sham, pretense, hypocrasy

རྫུ་བཟང་ /tsusaàn/ hypocritical

རྫུན་ /tsün/ lie ¶ *dka' ngal mi*

'dug zer na rdzun red *Its a lie if they say there are no problems.* va.--*shod* to tell a lie, to lie

རྫུན་རྐུབ་སྟོན་ /tsünqup tön; tsinqu tön/ va. to expose/ uncover a lie or deception ¶ *nga tshos kho rdzun rkub bstan tsang kho bros phyin pa red* *He ran away because we exposed him.*

རྫུན་རྐུབ་བརྡོལ་ /-- töö/ sm. *rdzun rkub ston*

རྫུན་རྐུབ་བརྗོལ་ /-- töö/ sm. *rdzun rkub ston*

རྫུན་འཁེབས་ /tsünqep/ hiding/ covering up a lie; va.--*byed* to hide/ conceal/ cover up a lie

རྫུན་སྦྲིག་ /tsüntii/ lie, fabrication; va.--*byed* to fabricate/ concoct lies

རྫུན་བསྒྲིགས་ /--/ sm. *rdzun sgrig*

རྫུན་གཏམ་ /tsüntəm/ lie, falsehood

རྫུན་གཏམ་ཐེར་འདོན་ /-- thertöön/ sm. *rdzun rkub ston*

རྫུན་མཐིལ་བརྡོལ་ /tsüntii töö/ sm. *rdzun rkub ston*

རྫུན་སྤངས་བདེན་འཛིན་ /tsünpan teentsiin/ ch. slog. renounce/ discard the false and keep the true

རྫུན་སྦུག་གཏོལ་ /tsünpuu töö/ sm. *rdzun rkub ston*

རྫུན་སྤག་ /tsünpaa/ mask, false fron front

རྫུན་མ་ /tsünmə/ fake, not genuine, counterfeit ¶ *shog dngul rdzun ma* *counterfeit currency*

རྫུན་ཚིག་ /tsüntsii/ sm. *rdzun gtam*

རྫུན་ཚུལ་ /tsüntsüü/ false/ deceitful appearance

རྫུན་ཞུ་ /tsünšu/ false report

རྫུན་བཟོ་ /tsünso/ sm. *rdzun sgrig*

རྫུན་བཟོས་བདེན་འགྱུར་ /tsünsöö teenkuu/ vi. to have what was made up/ fabricated come true

རྫུན་བཤད་མགོ་སྐོར་ /tsünšee qɔqɔɔ/ swindling/ duping by telling lies

རྫུབ་ /tsup/ sm. *rdzun*

རྫོ་ཆིའུ་ /ch./ football, soccer

རྫུས་ /tsüü/ imp. of *rdzu*

རྫུས་མ་ /tsümə/ 1. false, phoney, imitation, fake ¶ *dngul rdzus ma* *fake (counterfeit) money* 2. puppet ¶ *srid dbang rdzus ma* *a puppet government*

རྫུས་དམག་ /tsüümaa/ puppet troops

རྫུས་བཟོ་ /tsüüso/ forgery, counterfeiting; va.--*byed* to forge, to counterfeit, to fake

རྫེ་ : p. བརྫེས་ f. བརྫེ་ imp. རྫེས་ /tse/ va. to raise up (e.g. curtains), to roll up, to hem

རྫེའུ་ /tsiwu/ small pot

རྫེས་ /tsee/ imp. of *rdze*

རྫོག་ /tsɔɔ/ va. to pound, to pulverize ¶ *sgog ting nang la sman sna rdzog gi 'dug* *(They) are*

pounding spices in the mortar.

རྫོག་མགོ་ /tso̲ŋqo/ fist

རྫོགས་ /tsΩ̲q; tsΩ̲Ὼ/ vi. to come to the end, to be/ run out of, to be exhausted, to be finished ¶ *sdug bsngal gyi dus tshod rdzog song The time of suffering has come to an end.*

རྫོགས་རྒྱུ་མེད་པ་ /tsô̲qku me̲èpa/ endless, inexhaustable

རྫོགས་ཆེན་ /tsΩ̲qceen/ a Nyingmapa sect

རྫོགས་ཉེ་ /tsΩ̲qñe/ just before the end, almost finished ¶ *mo kra'i snum rdzogs nye'i skabs when the gas in the car was about run out*

རྫོགས་ལྡན་ /tsΩ̲qtsɛn; tsΩ̲ntɛɛn/ complete, perfect

རྫོགས་ལྡན་གྱི་དུས་རབས་ /--qi thü̲ü̲rəp/ golden age

རྫོགས་པར་ /tsΩ̲qpar/ fully, completely ¶ *khos gnas tshul 'di rdzogs par bshad song He told the story completely.*

རྫོགས་ལ་ཁད་ /tsΩ̲qla qhɛɛ̀/ sm. *rdzogs nye*

རྫོང་ /tso̲ŋ/ 1. district 2. fort

རྫོང་ : p. བརྫངས་ f. བརྫང་ , imp. རྫོངས་ /tso̲ŋ/ 1. sm. *gtong* 2. to stuff in ¶ *khos ras khug nang ca lag mang po brdzangs song He stuffed many things into the bag.*

རྫོང་ཁག་ /tso̲ŋqaà/ districts

རྫོང་མཁར་ /tso̲ŋqar/ fortress, castle

རྫོང་བདག་ /tso̲ŋtaà/ bh. sm. *rdzong dpon*

རྫོང་དཔོན་ /tso̲ŋpöön/ official in charge of a *rdzong*

རྫོང་གཞིས་ /tsu̲ŋšii/ 1. districts and estates 2. estates held by a district

རྫོང་ཨུ་ /tso̲ŋ ü/ abbr. of *rdzong u yon lhan khang* district committee

རྫོངས་ /tso̲ŋ/ imp. of *rdzong*

རྫོངས་བདའ་ /tso̲ŋta/ expulsion, deportation; va.--*rgyag* to expell, to deport ¶ *rkun ma 'di gnyis a me ri ka nas rdzong brda' brgyab pa red The two thieves were expelled from America.*

རྫོབ་པོ་ /tso̲po/ empty, vain

བརྫང་ /tsa̲ŋ/ f. of *rdzong*

བརྫངས་ /tsa̲ŋ/ p. of *rdzongs*

བརྫབ་ /tsə̲p/ f. of *rdzab*

བརྫབས་ /tsə̲p/ p. of *rdzab*

བརྫི་ /tsi̲/ f. of *rdzi*

བརྫི་གནོན་ /tsi̲nüün/ pressing down, trampling down, stepping on, not respecting; va.--*byed* to press down, to trample, to step on, to disrespect ¶ *dmangs gtso'i rtsa don la brdzi gnon byas pa red (They) did not respect the principles of democracy.*

བརྫིས་ /tsi̲i/ p. of *rdzi*

བརྫུ་ /tsu̲/ f. of *rdzu*

བརྫུན་ /tsü̲n/ sm. *rdzun*

བརྫུས་ /tsu̲ù̲/ p. of ***rdzu***

བརྫེ་ /tse̲/ f. of *rdze*

བརྫེས་ /tse̲è̲/ p. of *rdze*

ཝ་ /wa/ 1. drain pipe (on roof), gutter 2. abbr. for *wa mo* 3. the letter *wa* (used in alphabetical ordering)

ཝ་སྐྱེས /wakeè/ 1. fox 2. sly character, foxy, cunning

ཝ་ཁ་ /waqa/ drain pipe

ཝ་ཁུང་ /wəquun/ fox den/ lair

ཝ་རྒན་ /waqɛɛn/ an old fox, a crafty/ sly/ cunning person

ཝ་རྐ /waka/ fox trap

ཝ་གར་ /waqɑɑ/ fox-fur hat

ཝ་དུག /wətuq/ arsenic

ཝ་ནག /wanaà/ black fox

ཝ་ལྤགས་ /wapaà/ fox skin

ཝ་ཕྲུག /wətuù/ fox cub

ཝ་བ་ /wawa/ goitre

ཝ་མོ་ /waamo/ fox

ཝ་ཞྭ /waša/ fox-fur hat

ཝ་ཚང་ /watsaan/ sm. *wa khung*

ཝ་ར་ཎ་སི /wara nəsi/ c. Benaras

ཝ་ལུང་ /wəluŋ/ Walung valley (E. Nepal)

ཝ་ལེར /wale/ clearly ¶ *rang gi lung par gnas skabs kyi tsho ba sems la wa ler dran byung* (I) *remember clearly when I was in my own country.*

ཝ་ལོང་ /walon; along/ earring

ཝ་སློག་ /walɑɑ̀/ fox-fur lined coat

ཝ་སི /ch./ gas

ཝ་ཧྲེང་ཏོན /ch./ c. Washington, D.C.

ཝང་ཆིའུ /ch./ tennis; va.--*rgyag* to play tennis

ཝར་སྦན /ch./ garden peas

ཝན་ལུང་ /ch./ c. Bandung ¶ *wan lung gros tshogs Bandung Conference*

ཝལ་ལེ /wɛle/ sm. *wa ler*

ཝི་ཡ་ན་ /wiina/ c. Vienna

ཝུ་ཏོ་ /wuto/ pumice stone

ཝུ་ཛི་པེ་ཁེ /ch./ Uzbek (nationality)

ཝུ་ལན་པ་ཐུར་ /ch./ c. Ulan-Baator

ཝུའུ་ལྕགས་ /ch.+caa/ tungsten

ཝུའུ་ཐོ་པང་ /ch./ utopia, utopian

ཝུའུ་སུའུ་རིའི་ /ch./ Ussuri River

ཝུར་ལིན /ch./ amber

ཝེ་ཧྲེང་སུའུ /ch./ vitamins

ཝོར་ཀ /ch./ Volga River

བརྫུས་ /tsu̲ù̲/ p. of ***rdzu***

བརྫེ་ /tse̲/ f. of *rdze*

བརྫེས་ /tse̲è̲/ p. of *rdze*

ཝ་ /wa/ 1. drain pipe (on roof), gutter 2. abbr. for *wa mo* 3. the letter *wa* (used in alphabetical ordering)

ཝ་སྐྱེས་ /wakeè/ 1. fox 2. sly character, foxy, cunning

ཝ་ཁ་ /waqa/ drain pipe

ཝ་ཁུང་ /wəquun/ fox den/ lair

ཝ་རྒན་ /waqɛɛn/ an old fox, a crafty/ sly/ cunning person

ཝ་རྐྱ /waka/ fox trap

ཝ་གར་ /waqΩΩ/ fox-fur hat

ཝ་དུག /wətuq/ arsenic

ཝ་ནག་ /wanaà/ black fox

ཝ་ལྤགས་ /wapaà/ fox skin

ཝ་ཕྲུག་ /wətuù/ fox cub

ཝ་བ་ /wawa/ goitre

ཝ་མོ་ /waamo/ fox

ཝ་ཞྭ /waša/ fox-fur hat

ཝ་ཚང་ /watsaan/ sm. *wa khung*

ཝ་ར་ན་སི /wara nəsi/ c. Benaras

ཝ་ལུང་ /wəluŋ/ Walung valley (E. Nepal)

ཝ་ལེར /wale/ clearly ¶ *rang gi lung par gnas skabs kyi tsho ba sems la wa ler dran byung (I) remember clearly when I was in my own country.*

ཝ་ལོང་ /waloŋ; ālong/ earring

ཝ་སློག་ /walῺΩ/ fox-fur lined coat

ཝ་སི/ch./ gas

ཝ་ཤིང་ཏོན་ /ch./ c. Washington, D.C.

ཝང་ཆིའུ /ch./ tennis; va.--*rgyag* to play tennis

ཝང་སྦྲན་ /ch./ garden peas

ཝན་ལུང་ /ch./ c. Bandung ¶ *wan lung gros tshogs Bandung Conference*

ཝལ་ལེ་ /wɛle/ sm. *wa ler*

ཝི་ལ་ན་ /wiina/ c. Vienna

ཝུ་རྡོ་ /wuto/ pumice stone

ཝུ་ཙི་པེ་ཁེ་/ch./ Uzbek (nationality)

ཝུ་ལན་པ་ཐུར་ /ch./ c. Ulan-Baator

ཝུའུ་ལྕགས་ /ch.+cāā/ tungsten

ཝུའུ་ཐོ་པའི་ /ch./ utopia, utopian

ཝུའུ་སུའུ་རིའི་ /ch./ Ussuri River

ཝུར་ཕེན་ /ch./ amber

ཝེ་ཧྲེང་སུའུ་ /ch./ vitamins

ཝོར་ག་ /ch./ Volga River

ཞ་ /ša/ vi. to get paralyzed ¶ *kho'i rkang pa zha ba red* *His leg got paralyzed.* 2. moisture, wetness 3. the letter *zha* (used in alphabetical numbering)

ཞ་དཀར་ /šaqar/ tin

ཞ་དཀར་ཤོག་ /šaqaršoo/ tinfoil

ཞ་འཁྲུམས་ /šəquum/ paralysis, palsy

ཞ་ཆག་ /šacaa/ incomplete, deficient, imperfect, defective

ཞ་ཆག་མེད་པ་ /--meepa/ complete, in full, in sound/ perfect condition

ཞ་མཆག་ /--/ sm. *zha chag*

ཞ་ཉེ་ /šañe; šəñi/ lead

ཞ་ཉེ་རྡོ་ /--to/ lead ore

ཞ་ཉེའི་ཡིག་པར་ /šañee yiqpar/ lead type/ printing

ཞ་ཉེའི་ཡིག་འབྲུ་ /--yintu/ lead type (used in printing)

ཞ་སྨྱུག /šəñuu/ (lead) pencil

ཞ་ཐེང་ /šateŋ/ lame/ crippled person ¶ *mi zha theng de* *the lame man*

ཞ་འཐེང་འཐེང་ /ša theŋteŋ/ sm. *zha theng*

ཞ་འཐེང་པོ་ /ša theŋpo/ lame, crippled

ཞ་ནེ་ /šane/ sm. *zha nye*

ཞ་པར་ /šapar/ lead type/ plate/ cast (for printing)

ཞ་བ་ /šawa/ sm. *zha theng*

ཞ་བོ་ /šawoo/ sm. *zha theng*

ཞ་འབྲིང་ /šətiŋ/ man servant

ཞ་སྙུག /šəñuu/ sm. *zha snyug*

ཞ་ཚན་ /šatsɛɛn/ wetness, moisture, humidity

ཞ་ར་ /šara/ blind

ཞ་ལྷན་ /šalɛɛn/ sm. *zha tshan*

ཞ་ལ་ /šala/ 1. plaster; va.--*rgyag* to plaster (usu. walls) 2. floor; va.--*'ding* to lay/ put down a floor

ཞ་ལུ་ /šəlu/ district in Western Tibet

ཞ་ཤོག /šašɔɔ/ tinfoil

ཞ་ཀྲུ་ /ch./ Corporal

ཞྭ་ /ša/ hat ¶ *rtswa zhwa* *straw hat*; va.--*gyon*; --*gon* to put on/ wear a hat

ཞྭ་གོས་ /šaqöö/ hat and clothes

ཞྭ་སྟེགས་ /šateq/ hat stand/ holder

ཞྭ་ནག་ /šanaa/ 1. a black hat 2. sub-sect of Kagyupa sect

ཞྭ་དཔེ་ལྷམ་འཁེབས་ /šape lhāmqep/ 1. knowingly saying something inappropriate/ irrelevant to avoid answering (lit. using the pattern of a hat to cover a shoe) 2. mechanical/ rote application

ཞྭ་མོ་ /šamo/ hat; va.--*gyon*; --*gon* to put on/ wear a hat; va.--*g.yog* (see *zhwa mo g.yog*)

ཞྭ་མོ་གཡོག /--yɔɔ/ 1. va. to put a hat on someone 2. va. to label (a person) ¶ *mi de tshor skabs 'tshol ring lung pa'i zhwa*

mo g.yogs (p. of g.yog) pa red They labeled those people opportunists.

ཞྭ་དམར་ /šamar/ 1. a red hat 2. subsect of Kagyupa sect

ཞྭ་བཟོ་བ་ /šasowa/ hatter

ཞྭ་སེར་ /šaser/ 1. a yellow hat 2. 2. Yellow Hat sect (the Gelugpa sect)

ཞག་ /šaà/ 1. grease (from oil, butter, etc.) 2. a night ¶ *tshur lam rgyal rtser zhag gsum bsdad pa yin (I) stayed three nights in Gyantse on the way here.*

ཞག་ཅན་ /šəqcèèn/ greasy

ཞག་འདོན་ /šaà thöön/ va. to shine, to polish

ཞག་སྡོད་ /šaqtöö/ sm. *zhag sa*

ཞག་མལ་ /šaqmɛɛ/ sm. *zhag sa*

ཞག་རྩི་ /šəqtsi/ sm. *zhag tshi*

ཞག་ཚི་ /--/ grease, fat

ཞག་ཚི་བཏོན་པའི་སྲིང་བལ་ /--tönpɛɛ sinpèè/ absorbent cotton

ཞག་ཚི་འདོན་ /--töön/ 1. va. to get rid of fat/ grease ¶ *sha btsos nas zhag tshi bton (p. of 'don) pa red They cooked the meat to get rid of the fat.* 2. to shine, to polish

ཞག་ཚིལ་ /šəqtsii/ sm. *zhag tshi*

ཞག་ས་ /šaqsa/ halting place/ way station for travelers ¶ *nyi ma bzhud khar zhag sa der slebs byung At sunset (we) arrived at the way station.*

ཞགས་ /šaà/ lasso va.--*rgyag;* --*'debs* to lasso

ཞགས་ཐག་ /šaqtaà/ sm. *zhags*

ཞགས་པ་ /šaqpa/ sm. *zhags*

ཞང་ /šaŋ/ sm. *zhang po*

ཞང་ཀང་ /ch./ Hong Kong

ཞང་ཆི་ /ch./ Chinese chess

ཞང་ཉེ་ /šaŋñe/ kinsman/ relatives on mother's side

ཞང་པོ་ /šaŋpo/ maternal uncle

ཞང་ལགས་ /šaŋlaà/ h. of *zhang po*

ཞན་ /šɛɛn/ 1. ch. a county (hsien) 2. sm. *zhan pa* 3. ch. ray

ཞན་ནང་ /ch./ c. Danang (S. Vietnam)

ཞན་ཀྲང་ /šɛɛnṭaan/ ch. county (hsien) head/ magistrate

ཞན་གྱི་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--qi üyöön lhɛ̄nqaan/ county (hsien) party committee

ཞན་པ་ /šɛnpa/ inferior, poor, bad; weak ¶ *rgyu zhan pa inferior material* ¶ *gnam gshis zhan pa bad weather* ¶ *gzugs po zhan pa weak body*

ཞན་ཕིང་ /ch./ sm. *zhan ping dmag dpung*

ཞན་ཕིང་དམག་དཔུང་ /ch. + māqpuùn/ military police, gendarmes; va.--*byed* to police, to act as a gendarme ¶ *rgyal spyi'i zhan ping dmag dpung byed rgyu acting as international gendarmes*

ཞན་པོ་ /šɛnpo/ sm. *zhan po*

ཞན་ས་ /šɛnsa/ weak spot/ place

ཞན་ཨུ་ /šɛnu/ abbr. of *zhan gyi u yon lhan khang*

ཞབས་ /šəp/ 1. foot (h) ¶ *khong gi zhabs his feet* (h) 2. the bottom part ¶ *snod zhabs rdol zhig a pot with a hole in the bottom* 3. bh. King of Bhutan ¶ *dares zhabs nas gnang ba'i bka' bzhin as the King has ordered this time*

ཞབས་ཀྱག་ /šapkaà/ chair, stool, sofa (h); va.--*gnang* to sit down (h) ¶ *khong gis sgam gcig gi thog la zhabs kyag gnang song He sat on a box.* (h)

ཞབས་ཀྱི་སྐུ་མགྲོན་ /šəpqi qontöön/ bh. royal guests

ཞབས་ཀྱི་དྲུང་འཚོ་ /--thuntso/ bh. royal physician

ཞབས་ཀྱིས་བཅག་ /šəpki caà/ va. to visit (h) ¶ *sa 'der bla ma du nas zhabs kyis bcag pa red This place has been visited by many lamas.*

ཞབས་ཀྱུ་ /šəpku/ name of the vowel 'u' (ུ)

ཞབས་སྐྱུ་ /šəpku/ sm. *zhabs kyu*

ཞབས་སྐྱེལ་ /šəpkee/ see off, bid farewell (h) ¶ *gnam gru'i babs thang bar zhabs skyel la phebs yod (They) came to the airport to see (them) off.* (h)

ཞབས་བསྐུལ་ /šəpquu/ reminder (h); va.--*zhu; --'bul* to remind (h) ¶ *skyabs 'jug zhus pa der zhabs bskul zhus pa yin (I) reminded (him) about the request I made.* (h)

ཞབས་ཁྲེན་ /šəpkeen/ h. of *smad g.yogs*

ཞབས་གོམ་ /šaaqom/ a step (h); va.--*skyon* to walk (h)

ཞབས་ཕྱིས་ /šəptɕẽẽ/ servants, attendants, entourage

ཞབས་བླ་ /šəpla/ fee, wage (h)

ཞབས་འཁུར་ /šəpkur; šəpkuu/ aid, help (h); va.--*zhu* to aid, to help (h)

ཞབས་ཆགས་ /šapcaà/ shoe (h)

ཞབས་འཆག་ /--/ sm. *zhabs chags*

ཞབས་འཆམ་ /šamcaan/ walk, stroll (h); va.--*gnang* to go for a walk/ stroll

ཞབས་རྗེན་མ་ /šəpcema/ barefooted (h)

ཞབས་རྗེས་ /šəpceè; šamceè/ footprint (h)

ཞབས་སྙོངས་ /šəpñon/ vi. to be paralyzed (feet) (h)

ཞབས་ཏོག་ /šəptɔɔ/ service (to a superior) (h); va.--*zhu; --byed* to serve (h)

ཞབས་ཏོག་ལྷན་ཚན་ /--tetsɛɛn/ bh. Public Works Department

ཞབས་ཏོག་པ་ /--pa/ servant (male)

ཞབས་ཏོག་བློན་པོ་ /--lömpo/ bh. Minister of Public Works

ཞབས་ཏོག་མ་ /--ma/ servant (female)

ཞབས་རྟིང་ /šəptin/ heel (h)

ཞབས་རྟེན་ /šapteen/ property given

by the government in compensation for service (in Tibet) ¶ *zhabs rten pha gzhis an estate held (owned) by an official in compensation for serving the government*

ཞབས་བརྟན /šapteen/ religious prayer service done by monks; va.--*zhu* to request monks to perform a religious prayer service (h); va.--*gnang* to perform a religious prayer service

ཞབས་སྟེགས /šapteq/ footstool (h)

ཞབས་ཐང /šəptaan/ on foot (h); va. -- *la phebs* to go on foot (h)

ཞབས་ཐུང /šəptuun/ pants (h)

ཞབས་མཐིལ /šəptii/ sole (h)

ཞབས་དོར /šəptöö/ sm. *zhabs thung*

ཞབས་དྲུང /šəptuun/ 1. presence (of) (h) ¶ *khos khong gi zhabs drung du yun ring bsdad pa red He stayed with him (in his presence) for a long time.* 2. used in heading (in letters to indicate the person letter is sent to (h) ¶ *rdo rje lags kyi zhabs drung du to Dorje*

ཞབས་དྲུང་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ

/--ŋawaŋ namkεε/ Shabdrung Ngawang Namgyal (the 17th century founder of Bhutan)

ཞབས་དྲུང་རིན་པོ་ཆེ /--rempoce/ title of the highest 1 lama in Bhutan (religious lineage starting with *shabs drung ngag dbang rnam rgyal*)

ཞབས་གདུབ /šəptup/ leg and foot ornaments (h)

ཞབས་འདེགས /šəpteq; šamteè/ service (h); va.--*zhu* to serve, to work for (h) ¶ *khos gzhung gi zhabs 'degs lo mang zhus pa red He served the government for many years.*

ཞབས་འདེགས་སྐོར་གྱི་ལས་རིགས

/--qɔ̃rqi lèèrii/ the service trades

ཞབས་འདེགས་པ /--pa/ 1. government servant/ official 2. waiter, bearer, attendant

ཞབས་འདེགས་ཞུ་སྟངས /--šutaàn/ manner/ attitude in which one serves

ཞབས་འདེགས་ཞུ་བའི་ལས་རིགས

/--šuwèè lèèrii/ sm. *zhabs 'degs skor gyi las rigs*

ཞབས་འདེགས་ས་ཚིགས /--sətsii/ service station ¶ *phyugs las 'phrul chas zhabs 'degs sa tshigs animal husbandry machinery service station*

ཞབས་འདྲེད་ཤོར /šamteè šɔ̃ɔ̃/ vi. to slip (h)

ཞབས་འདྲེན /šamteen/ disgrace, shame; va.--*zhu* to disgrace ¶ *khos nga tsho'i zhabs 'dren zhu gi 'dug He is disgracing us.*

ཞབས་འདྲེན་པ /--pa/ disgraceful person

ཞབས་སྟོད /šaptöö/ junior government official in traditional Tibetan government

ཞབས་བསྡོལ /šaptöö/ broken, having a hole in the bottom (for pots and containers) ¶ *snod chas 'di zhabs bsdol red This pot*

is broken (has a hole in the bottom).

ཞབས་པད་ /šapɛɛ̀/ Council Minister (member of *bka' shag*: the highest lay office in the traditional Tibetan government)

ཞབས་པིས་ངར་དུང་ /šəppii ŋərtuŋ/ shin-bone (h)

ཞབས་པུས་ /šəppuù; šapeè/ knee (h)

ཞབས་ཕྱགས་ /šapcaà/ shoes, boots (h)

ཞབས་ཕྱི་ /šəpci/ servant (h); va.--*zhu* to serve, to offer services

ཞབས་ཕྱི་ཁང་ /--qhāān/ servant quarters

ཞབས་ཕྱིད་ /šəpcii/ bh. accompanying (h) ¶ *rgyal po dang zhabs phyid rtsis blon the King with the Finance Minister accompanying (him)*

ཞབས་ཕྱིས་ /šəpci/ sm. *zhabs phyi*

ཞབས་བྲོ་ /šapto; šaaro/ dance; va.--*rgyag* to dance

ཞབས་བྲོའི་རྗོད་བྱེད་ /--cöö̀ceè/ dance movements

ཞབས་བྲོའི་འདུ་ཚོགས་ /--tutsöö̀/ dancing party, a dance

ཞབས་བྲོའི་རོལ་དབྱངས་ /--rööyaàn/ dance music

ཞབས་བྲོའི་སློབ་གྲྭ་ /--lāpta/ dance school

ཞབས་འབམ་ /šəppam/ rheumatism (h)

ཞབས་འབྲིང་པ་ /šəmtinpə/ sm. *zhabs phyi*

ཞབས་མ་ /šəpmə; šama/ under, below, lower ¶ *bang khri zhabs ma the lower shelf*

ཞབས་ཚིགས་འཁྲོག་ /šəptsii thɔ̃ɔ̃/ vi. to sprain (h)

ཞབས་ཞུ་ /šəpšu/ sm. *zhabs 'degs*

ཞབས་གཞས་ /šəpšɛɛ̀/ 1. dance and song 2. dance (h); va. --*gnang* to dance (h)

ཞབས་རོགས་སྲིད་ཚབ་ /šəprõõ sītsəp/ bh. term for the three Bhutanese officials who are helping the new King rule until he reaches his majority age

ཞབས་སུ་ /šəpsu/ sock (h)

ཞབས་སེན་ /šapseen/ toenail (h)

ཞབས་སོར་འཁོད་ /šapsor qhöö/ vi. to arrive, to come (h) ¶ *gong sa chen po 'phags yul du zhabs sor 'khod nas His Holiness (the Dalai Lama) having come to India* (h)

ཞབས་བསུར་ཕེབས་ /šəpsuu phēe/ va. to go to see off ¶ *khong rnams 'bras ljongs su phebs bskyod skabs blon po rnams zhabs bsur phebs yod pa red At the time of their departure for Sikkim, the ministers came to see them off.* (h)

ཞབས་ལྷམ་ /šəplham/ boot, shoe (h)

ཞམ་རིང་ /šəmriìn/ sm. *zhabs phyi*

ཞའོ་ཀྲང་ /ch./ school principal

ཞའོ་ཐིང་ཆིན་ /ch./ violin ¶ *zha'o thing chin gtong mkhan dbu mdzad lead violinist*

ཞའོ་དཔོན་ཆུང་བ་ /ch.+pōōn chūnwə/ major

ཞའོ་དཔོན་ཆེ་བ་ /ch.+pōōn chēwa/ colonel

ཞའོ་དཔོན་འབྲིང་བ་ /ch.+pōōn ṯinwə/ lieutenant colonel

ཞའོ་ཕན་ཤིན་ /ch./ sulfadiazine

ཞའོ་ཟོན་ /ch./ sm. *zha'o son*

ཞའོ་སོན་ /ch./ nitric acid

ཞར་ལྡེམ་ /šartɛɛ̀/ winking

ཞར་དུ་ /šartu/ sm. *zhar la*

ཞར་བ་ /šarwa/ crippled ¶ *rkang zhar ba crippled in the legs*

ཞར་བྱུང་ /šərcuun/ additional, supplementary, appended, extra; appendix, supplement

ཞར་བྱུང་ཐོན་ཚས་ /--thōncɛɛ/ by-product

ཞར་བྱུང་ཚགས་པར་ /--tshāqpaa/ supplement (of a newspaper or magazine)

ཞར་ར་ /šara/ blind in one eye

ཞར་ལ་ /šala/ incidental to another primary action, on the way, during one's spare time ¶ *las ka'i zhar la slob sbyong byas pa yin (I) studied during the time I wasn't working.*

ཞར་ལས་ /šarlɛɛ̀/ work done after hours, spare-time work; va. --*byed* to work after hours, to work during one's spare time

ཞལ་ /šɛl; šɛɛ/ 1. mouth (h) 2. face (h) 3. makes honorifics of compounds in which *kha* is the first syllable by replacing *kha*

ཞལ་ཀྱག་ /šɛɛkaà/ stand for a cup, saucer (h)

ཞལ་དཀར་ /šɛɛqaa/ cup, bowl (h)

ཞལ་དཀྲིས་ /šèètiì/ scarf (h)

ཞལ་བཀོད་ /šɛɛqöö/ instructions, orders, specifications; va.--*gnang* to give instructions/ orders, to specify (h)

ཞལ་སྐྱུག་ /šèèkuù/ vomit (h); vi.--*gnang* to vomit (h)

ཞལ་སྐོམ་ /šɛɛ kēm/ 1. vi. to thirsty (h) 2. /šɛɛkem/ drinks (usu. cold) (h)

ཞལ་སྐྱེལ་ /šɛɛkee/ kissing (h); va. --*gnang* to kiss (h)

ཞལ་ཁ་བྱེ་ /šɛɛqa chē/ vi. to bloom

ཞལ་ཁ་བཞུགས་ /šɛɛqa šuù/ va. to keep quiet (h)

ཞལ་ཁེབས་ /šɛɛqhep/ sm. *zhal gcod*

ཞལ་ཁྱགས་ /šɛɛkaà/ h. of *khas khyages*

ཞལ་ཁྲིམས་ /šèèkim/ face (h)

ཞལ་མཁན་ /šɛɛqɛɛn/ a plasterer

ཞལ་འཁྲིད་ /šèètiì/ oral/ verbal instruction or teaching

ཞལ་ཀྱུ་སིམ་བུ་ /šèèqu sīmpu/ quiet, tranquil (h)

ཞལ་ཀྱིས་བཞེས་ /šɛɛ qi šèè/ va. to promise (h)

ཞལ་གླིང་ /šèèlin/ flute (h)

ཞལ་བཀྲམ་ /šɛɛtam/ cheek (h)

ཞལ་རྐུག་ /šɛɛkuù/ walking stick, cane (h)

ཞལ་སྒྲུང་ /šɛ̀ɛ̀tuùn/ story, tale (h)

ཞལ་ངོ་ /šɛɛŋo/ 1. face (h) 2. monk in charge of monastic diciplin 3. a traditional Tibetan army rank (officer in charge of fifty soldiers)

ཞལ་སྔ་ /šɛɛŋa/ presence (h) ¶ *bla ma'i zhal snga nas yong ba yin (I) come from the presence of the Lama.*

ཞལ་ཕྱོར་ /šɛɛcɔɔ/ towel (h)

ཞལ་གཅོད་ /šɛɛcöö/ cover, lid (h); va.--*bskyon; --'gron* to cover, to put on a lid/ cover (h)

ཞལ་ལྕེ་ /šɛɛce/ decision, judgement (h); va.--*gcod* to decide, to pass judgement

ཞལ་ཆད་ /šɛɛcɛ̀/ agreement, promise (h)

ཞལ་ཆུ་ /šɛ̀ɛ̀cu/ h. of *kha chu*

ཞལ་ཆེ་ /šɛɛce/ sm. *zhal lce*

ཞལ་ཆེམས་ /šɛɛcem/ will, last testament (h)

ཞལ་ཆོར་ /šɛɛcoo/ sm. *zhal cor*

ཞལ་འཆོས་ /šɛɛcöö/ sm. *zhal bkod*

ཞལ་མཆུ་ /šɛncu/ lip (h)

ཞལ་འཇམ་པོ་ /šɛɛ campo/ h. of *kha 'jam po*

ཞལ་ཏ་ /šɛɛta/ 1. advice, guidance (h); va.--*gnang* to give advice/ guidance (h) 2. a messenger (h)

ཞལ་ཏ་བ་ /šɛɛtawa/ monk who works in a monastery (usu. as cook)

ཞལ་ཏ་མ་ /šɛntama/ maid servant

ཞལ་ཏན་ /šɛɛtɛɛn/ a promise (h)

ཞལ་ཏོག་ /šɛɛtɔɔ/ snack (h)

ཞལ་ཐོང་ /šɛɛtoon/ yawning (h); vi.--*skyon* to yawn (h)

ཞལ་བརྟན་ /šɛɛtɛɛn/ sm. *zhal tan*

ཞལ་ཐང་ /šɛɛtaan/ h. of *thang kha*

ཞལ་མཐུན་ /šɛɛtüün/ vi. to come to an agreement (h)

ཞལ་དན་ /šɛɛtɛɛn/ agreement (h); va.--*la gnas; --tshig la gnas* to keep to an agreement

ཞལ་ཐོ་བ་ /šɛɛ thowa/ lucky (h)

ཞལ་གདམས་ /šɛɛtam/ sm. *zhal bkod*

ཞལ་གདེབས་ /šɛɛtep/ sm. *zhal 'debs*

ཞལ་འདེབས་ /šɛɛntep; šɛɛnteè/ contribution, donation; va.--*'bul (p. phul)* to give a contribution/ donation; va.--*bsdu (p. bsdus)* to collect donations/ contributions; va.--*slong* to ask for donations/ contributions

ཞལ་འདེབས་བསྡུ་ /--tu/ see *zhal 'debs*

ཞལ་འདེབས་འབུལ་ /--phüü/ see *zhal 'debs*

ཞལ་འདེབས་རོགས་སྐྱོར་ /--roqkɔɔ/ donation/

contribution and help; va.--*byed* to donate/ contribute and help

ཞལ་འདེབས་སློང་ /--lōn/ see *zhal 'debs*

ཞལ་འདོན་ /šεεntöön/ prayer (h); va. --*gnang* to pray for (h)

ཞལ་ནས་ /šεεnεὲ/ verbally, orally, from the mouth (h)

ཞལ་པར་ /šεεpaa/ 1. loudspeaker (h) ¶ *zhal par thog gsung bshad gnang (He) spoke through a loudspeaker.* 2. telephone (h); va.--*gnang; --gtong ba gnang* to telephone (h)

ཞལ་དཔར་ /--/ sm. *zhal par*

ཞལ་ཕུད་ /šèèpüü/ the first offering (h); va.--*'bul* to offer the first (of anything) (h)

ཞལ་ཕོར་ /šεεpɵɵ/ cup (h)

ཞལ་འཕངས་ /šεε phāŋ/ va. to cite a reference ¶ *'di ni rgya mi'i dril sgrags khag nang gsal yod ces zhal 'phangs 'dug (They) have cited in reference that this is stated in Chinese propaganda.*

ཞལ་བ་ /šεεwa; šala/ sm. *zha la*

ཞལ་བྱང་ /šεεcaŋ/ 1. address (h) 2. label, tag (h)

ཞལ་འབག་ /šεεmpaà/ mask (h)

ཞལ་སྐྱོར་ /šεεcɵɵ/ sm. *zhal skyel*

ཞལ་མལ་ /šεεmεε/ chin (h)

ཞལ་མོ་ /šεεmo/ laughter, smile (h); va.--*bzhes* to laugh, to smile (h); vi.--*shor* to (burst out) laughing

ཞལ་མོ་ཐོ་པོ་ /--thopo/ laughable (h)

ཞལ་བཙན་པོ་ /šεε tsεnpo/ h. of *kha btsan po*

ཞལ་རྩེ་ /šetse/ arguement, debate (h); va.--*skyon* to argue, to debate (h)

ཞལ་ཚ་པོ་ /šεε tshāpo/ h. of *kha tsha po*

ཞལ་ཚོམ་ /šεεtsom/ beard (h)

ཞལ་ཚོས་ /šεεtsöö/ cheek (bone area) (h)

ཞལ་ཚོར་ /šεε tsor; šεε tshöö/ vi. to know (a person), to be aquainted with (h) ¶ *khong ngas zhal tshor gyi med (I) don't know him. (h)*

ཞལ་མཚོན་ /šεε tshöön/ sm. *zhal tshor*

ཞལ་འཚོར་ /šεε tshöö/ sm. *zhal tshor*

ཞལ་འཛུམ་ /šεε tsum/ va. to smile (h)

ཞལ་རྫུན་ /šèètsüün; šèètsiin/ lie (h); va.--*gnang* to lie (h)

ཞལ་ཞལ་ /šεεšεε/ plaster; va.--*byed* to plaster

ཞལ་བཞེས་ /šεε šee/ h. of *khas len*

ཞལ་བཞེས་བཟང་ཐོབ་ /--santop/ vi. to obtain someone's word, to get a favorable promise or assurance ¶ *khong gis nga tshor rgyab skyor gnang ba'i zhal bzhes bzang thog*

byung *(We) got an assurance (from him) that he would support us.*

ཞལ་ཟག། /šɛɛsaà/ pipe (tobacco) (h)

ཞལ་ཟས། /šɛɛsɛ̀ɛ/ a food offering (h)

ཞལ་གཟིགས། /šɛɛ šiì/ va. to face ¶ *zhal shar la gzigs nas* *having faced east*

ཞལ་ར། /šɛɛra/ moustache, beard

ཞལ་རས། /šɛɛrɛ̀ɛ/ face (h)

ཞལ་རོག། /šɛɛroò/ silence, quiet (h); va.--*bzhugs* to keep quiet (h)

ཞལ་ལ། /šala/ sm. *zha la*

ཞལ་ལ་ཉན། /šɛɛla ñɛɛn/ va. to obey, to be obedient (h)

ཞལ་ལ་ཉན་པོ། /šɛɛla ñɛnpo/ obedient (h)

ཞལ་ལག། /šɛɛlaà/ food (h)

ཞལ་ལེ། /šɛɛle/ chin (h)

ཞལ་ཤོབ། /šɛɛšop/ joke, kidding (h); va.--*gnang* to joke, to kid (h)

ཞལ་སློབ། /šɛɛlop/ follower, disciple, pupil (h)

ཞལ་གསང་། /šɛɛsaàn/ frank speech, speaking out (h); va.--*gnang* to speak out, to speak frankly (h)

ཞལ་གསལ། /šɛɛsɛɛ/ clear, unequivocal (for explainations) (h) ¶ *de'i skor khong gis 'brel bshad zhal gsal bskyon song* *He explained that (matter) clearly. (h)*

ཞི། /ši/ 1. abbr. of *zhi ba* 2. vi. to calm down, to be pacified ¶ *kho'i khong khro zhi ba dang* *as soon as his anger was pacified*

ཞི་ཀུང་ /ch./ c. Saigon

ཞི་འགྲིག། /šintii̇/ peaceful settlement (of disputes, conflicts, wars, etc.) ¶ *rtsod rmyog zhi 'grig ched* *for a peaceful settlement of the dispute*

ཞི་འགྲིག་(མ)ལྷན་ཚོགས། /šitii lhɛ̄ntsɔɔ̀/ peace conference

ཞི་ཅིག། /šicii̇/ only, all (of the same kind) ¶ *las byed tshang ma rgya rigs zhi cig red* *All the officials were (are) Chinese.*

ཞི་ཛུན། /ch./ bacteria

ཞི་ཆིངས། /šichiin/ peace treaty

ཞི་འཇགས། /ši caà/ peace, calm; va.--*su gtong* to calm, to pacify, to quell, to suppress, to put down ¶ *ngo log zing 'khrugs zhi 'jags su btang nas* *having quelled the rebellion*

ཞི་འཇམ། /šincam/ peaceful, gentle ¶ *zhi 'jam gyi sgo nas bcings bkrol btang ba red* *(They) liberated (it) peacefully.*

ཞི་ཐབས། /šitəp/ peaceful means/method

ཞི་མཐུན། /šitüün/ peace

ཞི་མཐུན་མཉམ་གནས་ /--ñamnɛɛ̀/ peaceful co-existence

ཞི་མཐུན་རྒྱ་ཆིངས་ /--cīchin/ peace treaty

ཞི་མཐུན་ཕུག་རོན་ /--phurüün/ peace dove

ཞི་འཐབ་ /š̌itəp/ non-violent struggle

ཞི་དུལ་ /š̌itüü/ gentleness, peacefulness

ཞི་དུལ་ཅན་ /--cɛɛn/ gentle, peaceful

ཞི་དྲག་ /š̌itaa/ civil and military, peaceful and violent/ militant ¶ *zhi drag dpon rigs civil and military officials*

ཞི་དྲག་གཉིས་འཛོན་ /--ñiicöön/ capable in war and peace or civil and military affairs

ཞི་བདེ་ /š̌iti/ peace

ཞི་བདེ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ /--katso chempo/ Pacific Ocean

ཞི་བདེ་མཉམ་གནས་ /--ñamnɛɛ̀/ peaceful co-existence ¶ *zhi bde mnyam gnas kyi rtsa don lnga po the five principles of peaceful co-existence*

ཞི་བདེ་ནམ་མཁའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་འགུལ་ /--namqhɛɛ keeqəp qi leenqüü/ Paiping movement

ཞི་བདེ་ལས་སྐྱོང་ལྷན་ཁང་ /--lɛɛkon lhɛɛnqaan/ committee for the defence of peace

ཞི་བདེ་སྲུང་སྐྱོབ་ /--sunköp/ defending peace, safeguarding peace

ཞི་བདེའི་ཕྱི་འབྲེལ་ /š̌itii chintėė/ peaceful diplomacy/ foreign relations

ཞི་བདེའི་མི་སྣ་ /--minə/ pacifist, peace partisan

ཞི་བདེའི་རིང་ལུགས་ /--rinluu/ pacifism

ཞི་བདེའི་ལས་འགན་ /--lɛɛnqɛɛn/ peaceful mission/ task

ཞི་བདེར་དགའ་བ་ /š̌itėė qawa/ peace loving ¶ *zhi bder dga' ba'i mi dmangs peace-loving people*

ཞི་པན་ཡ་ /ch./ Spain

ཞི་དཔོན་ /š̌ipöön/ civil officials, civil servants

ཞི་བ་ /š̌iwə/ 1. peace 2. civil ¶ *zhi drag civil and military*

ཞི་བའི་འགྲན་བསྡུར་ /š̌iwėė tentuu/ peaceful competition

ཞི་བའི་རྒོལ་སྟངས་ /--qöötaan/ peace offensive

ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོ་ /--katso/ Pacific Ocean

ཞི་བའི་བཅིངས་འགྲོལ་ /--cintüü/ peaceful liberation

ཞི་བའི་རིམ་འགྱུར་ /--rimkuu/ peaceful evolution

ཞི་བར་བྱེད་ /š̌iwər chee/ va. to quell, to pacify, to subdue, to put down

ཞི་དབྱི་སྨན་པ /ch.+mɛ̄npa/ western doctor

ཞི་མི /šimi/ cat

ཞི་མོལ /šimüü/ peace talks; va.--*byed* to hold peace talks

ཞི་སྨན /šimėėn/ tranquilizer; sleeping pill

ཞི་ཡའོ་སྨན་རིགས /ch.+mēnrii/. western medicines

ཞི་ལམ /šiləm/ non-violence, peaceful path

ཞི་ཧྲུང་སྦྲི /ch./ tomato

ཞི་ལྷིང /šilhiŋ/ peace and tranquility

ཞི་ལྷོད /šilhüü/ softening, easing, toning down, relaxing, lessening; va.--*du gtong* to soften/ ease/ tone down/ relax/ lessen ¶ *rgyal spyi'i zing 'tshub gnas tshul zhi lhod du gtong rgyu the easing of international tensions;* vi.--*du 'gro (p.song)* to get softened/ eased/ toned down/ relaxed/ lessened

ཞི་ཨན /ch./ c. Sian

ཞིག /šiq/ 1. one, a, an ¶ *mi zhig dang rta zhig a man and a horse* 2. p. of *'jig*

ཞིག་ཏུ /šiqtu/ 1. at one/ a, to one/ a ¶ *khong dgon pa zhig tu yod pa red He is in a monastery.* 2. as ¶ *grong khyer 'di mi 'bor che shos zhig tu rtsis ba red They consider this city as the most populous.*

ཞིག་དཀའ /šiqqa/ indestructible

ཞིག་པོ /šiqpu/ sm. *zhig ro*

ཞིག་རལ /šiqrėė/ sm. *zhig ro*

ཞིག་རོ /šiqro/ ruins

ཞིག་ལ/ch./ Greece

ཞིག་ཤུལ /šiqšüü/ ruins, remains

ཞིག་གསོ /šiqsö/ maintenance work, restoration, repairs; va.--*byed* to do maintenance work, to repair, to restore ¶ *gnam gru gcig zhig gso byas tshar nas after completing maintenance work on the airplane*

ཞིང /šiŋ/ 1. conjunctive particle for adjectives and verbs (adj. comp.+--+adj.) (vb.+--) ¶ *'di gong khe zhing spus ka yag po yod pa red This is cheap and good quality.* ¶ *khos tshong zhing mos nang du bsdad pa red He did business and she stayed at home.* 2. field ¶ *'bras zhing rice field* 3. farmer (abbr. of *zhing pa*) ¶ *bzo zhing workers and farmers*

ཞིང་ཁ /šiŋqə/ agricultural field, farm

ཞིང་ཁང /šiŋqaan/ field house

ཞིང་ཁམས /šiŋqəm/ planet

ཞིང་ཁའི་ལས་ཀ /--leeqa/ farming, agriculture

ཞིང་གི་ནང་མ /šiŋqi nāŋma/ irrigation canal in fields

ཞིང་གྲོང /šiŋṭoŋ/ an agricultural town

ཞིང་གླ་པ /šiŋ łapa/ sm. *zhing pa gla pa*

ཞིང་རྒོད་ /šiŋqöö/ wild/ uncultivated land

ཞིང་ངན་ /šiŋŋeen/ poor land, low yield land

ཞིང་ཅང་ /šiŋcaan/ Sinkiang (P.R.C.)

ཞིང་ཆས་ /šiŋcee/ agricultural implements

ཞིང་ཆས་བཅོས་བསྒྱུར་ /--cüükuu/ improvement/ reform of agricultural implement

ཞིང་ཆས་ཆུང་རིགས་ /--chuŋrii/ small-sized farming tools

ཞིང་ཆས་དཔེ་གསར་ /--pesaa/ new-style farm implements

ཞིང་ཆུ་ /šiŋcu/ irrigation; va.--*'dren*; --*gtong* to irrigate

ཞིང་ཆུ་འདྲེན་འདྲུད་ /--teenpüü/ irrigation operations

ཞིང་ཆེན་ /šiŋceen/ 1. province 2. large field/ farm

ཞིང་ཆེན་གྱི་སྤྱི་གནས་ /--qi tenεε/ provincial capital

ཞིང་བཏབ་ /šiŋ təp/ p. of *zhing 'debs*

ཞིང་ཐག་མ་ /šiŋ thaŋm/ irrigated fields

ཞིང་ཐང་ /šiŋtaŋ/ farm

ཞིང་ཐོན་ /šiŋtüün/ sm. *zhing las thon skyed*

ཞིང་དུ་གཤེགས་ /šiŋ tu šeq/ vi. to die (h)

ཞིང་དུད་ /šiŋtüü/ peasant household

ཞིང་དོར་ /šiŋtoo/ a plow

ཞིང་དྲོད་མོ་ /šiŋ thöömo/ fertile land/ fields

ཞིང་བདག་ /šiŋtaa/ agricultural landlord, landowner

ཞིང་བདག་གྲལ་རིམ་ /--theerim/ landlord class

ཞིང་བདག་གཉིས་པ་ /--ñiipə/ sub-landlord (the major tenant in relation to his sub-tenant)

ཞིང་བདག་གཤེད་མ་ /--šema/ despotic landlord

ཞིང་འདེབས་ /šiŋ tep/ va. to plant, to sow, to cultivate
¶ *dpyid dus so nams pa tshos zhing 'debs dus* *in the spring, when the farmers plant the fields*

ཞིང་སྡེ་ /šiŋte/ village, rural town

ཞིང་ནགས་ཕྱུགས་གསུམ་ /šiŋnaa chüü sum/ farming, forestry and animal husbandry

ཞིང་པ་ /šiŋpə/ farmer, peasant

ཞིང་པ་གླ་པ་ /šiŋpə lapa/ farm laborer, hired hand

ཞིང་པ་ཕྱུག་པ་ /--chuqpə/ sm. *zhing phyug*

ཞིང་པ་བྲན་གཡོག་ /--thenyöö/ sm. *zhing bran*

ཞིང་པ་བྲན་གཡོག་བདག་པོ་ /--taqo/ sm. *zhing bran bdag po*

ཞིང་པ་དབུལ་པོ་ /--üüpu/ sm. *zhing dbul*

ཞིང་པའི་ཚོགས་པ་ /--tshoqpa/ sm. *zhing tshogs*

ཞིང་པའི་འོས་ལངས་ /--öölaan/ peasants' revolt/ insurrection

ཞིང་པའི་གསར་བརྗེ་ /--sarce/ peasant revolution

ཞིང་པ་ཚེ་གཡོག་ /--tsheyoo/ sm. *zhing bran*

ཞིང་པའི་གྱེན་ལོག་ /šinpee keenloo/ peasant revolt/ insurrection

ཞིང་པའི་མཐུན་ཚོགས་ /--thüntsoo/ peasant association

ཞིང་པའི་དུད་ཚང་ /--thüütsaan/ peasant household

ཞིང་པའི་འབྲིང་བ་ /--tinwə/ sm. *zhing 'bring*

ཞིང་པའི་ལྷན་ཚོགས་ /--lhentsoo/ farmer/ peasant association

ཞིང་ཕེབས་དམ་པ་ /šinpee tampa/ the deceased, the late

ཞིང་ཕྱུག་ /šincuu/ rich farmers/ peasants

ཞིང་བུན་ /šinpün/ agricultural loan

ཞིང་བོགས་ /šinpoo/ lease/ rental fee for agricultural land

ཞིང་བྲན་ /šinteen/ serf

ཞིང་བྲན་བདག་པོ་ /--taqo/ serf owner, lord

ཞིང་བྲན་རིང་ལུགས་ /--rinluu/ sm. *zhing bran lam lugs*

ཞིང་བྲན་ལམ་ལུགས་ /--ləmluu/ serf system, serfdom

ཞིང་དབུལ་ /šinwüü/ poor farmers

ཞིང་འབངས་ /šinpaan/ farmers, peasants

ཞིང་འབྲིང་ /šintiin/ middle peasant

ཞིང་འབྲིང་གོང་མ་ /--qhonma/ upper middle peasant

ཞིང་འབྲིང་ཕྱུག་པོ་ /--chuqpu/ well-to-do middle peasant

ཞིང་འབྲིང་འོག་མ་ /--oома/ lowe - middle peasant

ཞིང་འབྲོག་ /šintoo/ farmers and nomads

ཞིང་མུ་ /šinmu/ field/ land boundary

ཞིང་རྨོ་རུ་ཁག་ /šinmo ruqaa/ planting brigade

ཞིང་སྨན་ /šinmeen/ agricultural insecticides ¶ *yul gyi zhing sman indigenous insecticides*

ཞིང་ཚོགས་ /šintsoo; šintsoo/ peasant association

ཞིང་རྫས་ /šiṇtsee/ agricultural products

ཞིང་ཡོད་དབང་ཆ་ /šiṇyüü waṇca/ the right to own property/ land

ཞིང་གཡོག་ /šiṇyɔɔ; šiṇyoo/ sm. *zhing bran*

ཞིང་གཡོག་བདག་པོ་ /--taqo/ sm. *zhing bran bdag po*

ཞིང་གཡོག་ལམ་ལུགས་ /--ləmluu/ sm. *zhing bran lam lugs*

ཞིང་ར་ /šiṇrə/ farm

ཞིང་རིངས་ /šiṇreṇ/ disused/ abandoned land; vi.--*su lus* to fall into disuse (land)

ཞིང་ལས་ /šiṇlèè/ agriculture, farming; va.--*byed* to farm

ཞིང་ལས་ཀྱི་འཐབ་ཕྱོགས་ /--qi thəpcoo/ agricultural front

ཞིང་ལས་ཀྱི་དཔྱ་ཁྲལ་ /--qi catɛɛ/ agricultural tax

ཞིང་ལས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་བསྒྱུར་བཀོད་ /--qi citsoo riṇluu kurqüü/ socialist transformation of agriculture

ཞིང་ལས་ཀྱི་ཡིག་བརྒྱད་རྩ་ཁྲིམས་ /--yiq kɛɛ tsətim/ ch. Eight-Point Charter of Agriculture (soil, fertilizer, irrigation, good seed strains, close planting, prevention of insect pests and plant disease, good management and technical innovation)

ཞིང་ལས་ཁང་ /--qhan/ agricultural cooperative

ཞིང་ལས་གོང་འཕེལ་སྐོར་གྱི་རྩ་གནད་ /--qhoṇpee qi tsanɛɛ/ ch. National Programme of Agricultural development

ཞིང་ལས་འགྲེམས་སྟོན་ /--temtöon/ agricultural exhibit

ཞིང་ལས་རྒྱལ་ཁབ་ /--kèèqəp/ agricultural country

ཞིང་ལས་ངལ་རྩོལ་ /--ŋɛɛtsöö/ agricultural labor

ཞིང་ལས་ཆུང་བ་ /--chunwə/ small peasant farming

ཞིང་ལས་ཆུང་བའི་དཔལ་འབྱོར་ /--pɛɛncɔɔ/ small peasant economy

ཞིང་ལས་མཉམ་སྒྲུབ་ཁང་ /--ñamtup qhaan/ agricultural cooperative

ཞིང་ལས་མཉམ་ལས་ཅན་ /--ñamlɛcɛɛn/ collectivized/ cooperativized farming/ agriculture; vi.--*du 'gyur* to be cooperativized/ collectivized (farming) ¶ *dmangs gtso bcos bsgyur btang nas zhing las mnyam las can du gyur ba red After the socialist reforms, agriculture was collectivized.* va.--*du sgyur* to collectivize/ cooperativize farming

ཞིང་ལས་ཐུན་མོང་ཅན་ /--thönmoṇcɛɛn/ sm. *zhing las mnyam las can*

ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་ /--thönkee/ agricultural production/ out-put

ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་མཉམ་ལས་ཁང་ /--ñamlɛɛ̀qaan/ agricultural producers' co-operative

ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་རོགས་རམ་ཚོགས་ཆུང་ /--rǖqreè tshōqcuun/ agrucultural producers' mutual aid group/ team

ཞིང་ལས་ཐོན་དངོས་ /--thōnŋöö/ sm. *zhing las thon rdzas*

ཞིང་ལས་ཐོན་རྫས་ /--thōntsɛɛ̀/ farm goods/ produce, agricultural products

ཞིང་ལས་ཐོན་རྫས་རིན་ཐང་བསྡོམས་འབོར་ /--rintaan tompɵɵ/ value of total agricultural production/ output

ཞིང་ལས་འཐབ་ཕྱོགས་ /--thəpcöö/ agricultural front

ཞིང་ལས་དལ་དུས་ /--theètüü/ slack farming season, agricultural off-season

ཞིང་ལས་དུས་ཚོད་ /--thüütsöö/ farming season

ཞིང་ལས་གནམ་གཤིས་ /--nəmsii/ agricultural weather

ཞིང་ལས་པུའུ་ /--+ch./ Ministry of Agriculture

ཞིང་ལས་དཔལ་འབྱོར་ /--peencɵɵ/ agricultural economy

ཞིང་ལས་དཔེ་ལེགས་ཅན་ /--peleqceen/ model agricultural worker

ཞིང་ལས་ཕྲན་ཆུང་བ་ /--thëncunwə/ small farmer

ཞིང་ལས་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thüüqöö/ sm. *zhing las 'phrul chas*

ཞིང་ལས་འཕྲུལ་ཆས་ /--thüücee/ agricultural machinery

ཞིང་ལས་འཕྲུལ་ཆས་ཅན་ /--ceen/ mechanized agriculture; vi.--*du 'gyur* to become mechanized (farming); va. --*du sgyur* to mechanize farming

ཞིང་ལས་བྱེད་ /--chee/ see *zhing las*

ཞིང་ལས་བྲེལ་ཆེ་ /--theece/ busy period of farming

ཞིང་ལས་མི་གྲངས་ /--mitaan/ farm population

ཞིང་ལས་སྨོ་འདེབས་བྱེད་ལུགས་ /--mōtep chiluu/ agro-technology, agro-technics

ཞིང་ལས་སྨན་རིགས་ /--mënrii/ agricultural insecticides

ཞིང་ལས་ཚན་ཁག་ /--tshɛnqaa/ department of agriculture

ཞིང་ལས་ཚན་རིག་ /--tshënrii/ agronomy, the science of agriculture

ཞིང་ལས་ཚན་རིག་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ /--taqcɛɛqaan/ agricultural science research institute

ཞིང་ལས་ཚོད་ལྟའི་ས་ཚིགས་ /--tshöötɛɛ sətsii/ agricultural experiment station

ཞིང་ལས་ཡོ་བྱད། /--yopcɛɛ̀/ agricultural implements

ཞིང་ལས་ལག་རྩལ། /--laqtsɛɛ/ farming techniques/ skills

ཞིང་ལས་ལག་རྩལ་ཁྱབ་སྤེལ་ས་ཚིགས། /--khəpèè sətsii/ agro-technical development station

ཞིང་ལས་ལག་རྩལ་དགེ་རྒན། /--qeqɛɛn/ agronomist

ཞིང་ལས་ལག་རྩལ་རིག་པ། /--riqpə/ agronomy

ཞིང་ལས་ལོ་ཏོག /--lotɷ̃ɷ̃/ crop

ཞིང་ལས་སློབ་གྲྭ། /--lāpta/ agricultural institute

ཞིང་ལས་སློབ་གྲྭ་ཆེ་བ། /--chēwa/ agricultural college

ཞིང་ལུད། /šiŋlùù/ fertilizer, manure

ཞིང་ལུད་རྫས་མ། /--chēma/ chemical fertilizer

ཞིང་གཤེགས། /šiŋšeq; šiŋšaà/ the late/ the deceased ¶ *srid blon zhing gshegs the late Prime Minister*

ཞིང་ས། /šiŋsə/ soil, arable land

ཞིང་ཧུང་རེ། /ch./ scarlet fever

ཞིན། /ch./ zinc

ཞིན་ཅང་། /šincaŋ; šiŋcaan/ Sinkiang Province

ཞིབ། /šip/ 1. thorough, detailed, vivid 2. fine (powder, weave of cloth, etc.) 3. close together

ཞིབ་ཁུག /šiiquù/ bag for tsampa

ཞིབ་གླེང་། /šipleŋ/ detailed discussion/ talk; va.--*byed* to talk/ discuss in detail

ཞིབ་འགོད། /šipqöö/ detailed statement/ account; va.--*byed; --zhu (h)* to give a detailed account/ statement

ཞིབ་འགྲེལ། /šipṭèè/ detailed explanation; va.--*byed* to explain in detail

ཞིབ་རྒྱས། /šipkèè/ detailed

ཞིབ་ཚིང་ཐ་བ། /šipcin thāwa/ thorough, careful, painstaking

ཞིབ་ཚིང་མཚར་བ། /--tshārwa/ detailed and beautiful

ཞིབ་གཅོད། /šipcöö/ thorough investigation/ examination/ research; va.--*byed* to investigate/ examine/ research thoroughly

ཞིབ་འཇུག /šipcuù; šimcuù/ investigation, survey, exploration, examination

ཞིབ་འཇུག་བཟོ་བཅོས། /--sopcöö/ investigation/ examination and repair/ overhauling

ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་པ། /--tshɷ̄qpa/ inspection/ research/ investigation group or committee

ཞིབ་ཆ། /šipcə/ detailed, thorough, minute; va.--*lta* to look into a matter in detail

ཞིབ་མཆན། /šipcèèn/ abbr. of *zhib*

gzigs chog mchan

ཞིབ་བརྗོད་ /šipcüü/ detailed explanation/ narration; va.--*byed* to explain/ narrate in detail

ཞིབ་ཏུ་ /šiptu/ in detail, minutely, thoroughly ¶ *rgya nag nas log nas kho pa'i bsam tshul zhib tu bkod pa'i deb gcig bris pa red After returning from China (he) wrote a detailed book of his opinions.*

ཞིབ་ཏུ་རྟོག་ /--tɔɔ/ va. to study carefully, to examine/ investigate thoroughly, to scrutinize ¶ *gnas don de tsho zhib tu brtag nas thag gcod byas pa yin (We) examined the matter thoroughly and made a decision.*

ཞིབ་ཏུ་བརྟག་ /--tāā/ p. of *zhib tu rtog*

ཞིབ་ཏུ་དབྱེ་ /--ye/ va. to dissect, to analyze in detail

ཞིབ་བཏགས་བྱེད་ /šiptaa chee/ va. to grind into flour

ཞིབ་རྟོག་བྱེད་ /šiptöö chee/ sm. *zhib tu rtog*

ཞིབ་ལྟ་ /šiptə/ looking into/ examining/ investigating thoroughly; va.--*byed* to look into/ examine/ investigate a matter thoroughly/ in detail

ཞིབ་བལྟས་ /šiptēē/ sm. *zhib lta*

ཞིབ་ཐོན་ /šiptüün/ precision

ཞིབ་ཐོན་འཁོར་སྐྱོགས་ /--qhɔ̄rteq/ precision lathe

ཞིབ་ཐོན་དབྱད་ཆས་ /--cɛ̄ɛcɛɛ/ precision tools/ instruments

ཞིབ་སྡུར་ /šiptur; šiptuu/ sm. *zhib bsdur*

ཞིབ་བསྡུར་ /--/ detailed discussion/ review/ comparison; va.--*byed* to discuss/ review/ compare in detail

ཞིབ་པ་ /šipə/ precise, exact, thorough

ཞིབ་པོ་ /šipu/ sm. *zhib zhib*

ཞིབ་པར་ /šipar/ sm. *zhib tu*

ཞིབ་དཔང་ /šipaan/ verification, proof

ཞིབ་དཔྱད་ /šipcēē/ inspection, investigation, examination; va.--*byed* to inspect, to investigate/ examine/ study/ research ¶ *skad rigs 33 la zhib dpyad byas pa red They researched thirty three languages.*

ཞིབ་དཔྱོད་ /šipcüü/ sm. *zhib dpyad*

ཞིབ་དཔྱོད་པ་ /--pə/ inspector, investigator

ཞིབ་དཔྱོད་དབང་ཆ་ /--wāŋca/ right of inspection/ investigation/ prosecution

ཞིབ་དཔྱོད་ཡོའན་ /-- + ch./ bureau of inspection/ investigation/ prosecution

ཞིབ་དཔྱོད་ལས་ཁུངས་ /--lēēquun/ sm. *zhib dpyod yo'an*

ཞིབ་དཔྱོད་ཨུ་ཡོན་ /--ūyün/ investigative committee

ཞིབ་ཕོར་ /šeepɔɔ/ bowl for putting in and mixing tsampa

ཞིབ་ཕྲ་ /šipṭa/ 1. detailed, thorough ¶ *rtsis khra zhib phra a detailed account* 2. precise ¶ *mtho rim zhib phra'i thon rdzas high precision products*

ཞིབ་བྱེད་ /šip chee/ sm. *zhib 'byed*

ཞིབ་བྲ་ /šiptə/ flour made from buckwheat

ཞིབ་ཕྲའི་རི་མོ་ /šiptii remo/ intricate/ delicate drawings or designs

ཞིབ་འབྱེད་ /šipcee; šimcèè/ analysis, discernment; va.--*byed* to analyze, to discern, to sort out ¶ *dngos chas gsar rnying zhib 'byed byas pa red They sorted out the new goods from the old.*

ཞིབ་མ་ /šipma; siimə/ bamboo basket

ཞིབ་མོ་ /šimu/ sm. *zhib zhib*

ཞིབ་མོལ་ /šipmüü/ negotiations, discussions, talks; va.--*byed* to negotiate, to discuss, to have talks

ཞིབ་རྩ་ /šiptsə/ sm. *zhib phra*

ཞིབ་རྩིང་ /šiptsiin/ fine and coarse

ཞིབ་རྩིས་ /šiptsii/ careful and detailed calculations/ accounting; va.--*rgyag;* --*zhu* (h) to calculate (thoroughly and in detail)

ཞིབ་བརྩད་ /šiptsèè/ sm. *zhib dpyod*

ཞིབ་ཚགས་ /šiptsaà/ precise, detailed, thorough ¶ *mi 'di las ka'i thog zhib tshags 'dugs This man is thorough in his work.* ¶ *sman pas zhib 'jug zhib tshags byas pa red The doctor gave a thorough examination.* va.--*byed* to be precise/ thorough/ careful

ཞིབ་ཚགས་ཅན་ /šiptsaàcεεn/ precise, thorough, detailed ¶ *zhib tshags can gyi 'phrul 'khor a precision machine*

ཞིབ་ཚགས་ཆེ་བ་ /--chēwa/ precision

ཞིབ་ཚགས་པོ་ /šip tshāqo/ detailed. thorough, careful ¶ *las ka gang la yang zhib tshags po 'dug (They) are thorough in whatever work (they do).*

ཞིབ་ཚགས་མེད་པ་ /šiptsaà meepa/ careless, slipshod, sloppy

ཞིབ་ཚགས་ལས་བརྒལ་བ་ /--lε qεεwa/ ultra precise/ precision ¶ *zhib tshags las brgal ba'i 'phrul 'khor an ultra-precision machine*

ཞིབ་ཚད་ /šiptsèè/ accuracy, precision

ཞིབ་འཚོལ་ /šiptsöl; šiptsüü/ thorough/ detailed search; va. --*byed* to search thoroughly/ in detail

ཞིབ་ཞིབ་ /šipšii/ fine (in weave or texture) ¶ *sman rigs kha shas zhib zhib rdzod dgos (They) have to pulverize (make fine) some medicines.* 2. close (in distance between lines) ¶ *thiq zhib zhib gnyis kyi bar la in between two close lines* 3. in detail, minutely, carefully, deeply ¶ *bsam blo zhib zhib btang na if (they) think carefully*

ཞིབ་གཞིགས་ /šipšiq/ analysis, investigation; va.--*byed* to analyse, to investigate

ཞིབ་གཟིགས་ /šipsii/ h. of *zhib lta*

ཞིབ་གཟིགས་ཚོག་མ་ཅན་ /--chüqcεεn/

investigation/ scrutinization and approval/ sanction; va.--*byed;--'god* to investigate/ scrutinize and approve/ sanction

ཞིབ་རོགས་ /šiproo/ bh. an assistant, an aide

ཞིབ་ཤེར་ /šipšee/ sm. *zhib bsher*

ཞིབ་བརྗོད་ /šipšee/ sm. *zhib brjod*

ཞིབ་བཤེར་ /šipšee/ check-up, inspection, investigation, search; va.--*byed* to check/ inspect/ investigate/ search ¶ *thon rdzas re re bzhin zhib bsher byed kyi yod pa red (They) inspect the products individually.*

ཞིབ་བཤེར་བ་ /--wə/ inspector, investigator

ཞིབ་བཤེར་རྩིས་ལེན་ /--tsileen/ va. to inspect/ check and take charge of

ཞིབ་བཤེར་ལས་ཁུངས་ /--leequun/ investigatory office, prosecutor's office

ཞིབ་བཤེར་ས་ཚིགས་ /--sətsii/ check point, inspection station

ཞིབ་བཤེར་གསུམ་ /--sum/ ch. slog. the three check-ups

ཞིབ་གསལ་ /šipsee/ thoroughly, clear and in detail, vivid, explicit ¶ *kho'i 'gro song gi rtsis khra zhib gsal a clear and detailed account of his expenditures*

ཞིབ་གསེད་ཤན་འབྱེད་ /šipsee šencee/ va. to analyze

ཞིབ་གསོལ་ /šipsöö/ telling in detail; va.--*byed* to tell in detail

ཞིམ་ /šim/ adj. comp. of *zhim po*

ཞིམ་མངར་ /šimŋar; šimŋaa/ good tasting things ¶ *zhim mngar rgun 'brum tasty grapes*

ཞིམ་པོ་ /šimpu/ tasty, delicious

ཞིམ་ཕྲུག་ /šimṭuu/ kitten

ཐའེ་ཕིན་ཀྲེན་ལངས་ /ch. + kenlaan/ Taiping uprising

ཞི་ཨན་ /ch./ c. Sian

ཞུ་ : p. ཞུས་ /šu/ va. 1 honorific verbalizer (indicates action from the actor to the objects) ¶ *ngas khong la gdan 'dren zhus pas yin I invited him. (h)* ¶ *ma 'gro gong la bka' 'khrol zhu dgos (One) should get permission before (one) goes.* 2. to tell, to say, to ask ¶ *ngas khong la zhu gi yin I will tell (h) him (h).* 3. to take ¶ *ngas khong gi phyag nas zhus pa yin I took it from his hand (h).* 4. to be called ¶ *khong la rdo rje lags zhu ba red He is called Dorje (h).*

ཞུ་ : P. བཞུས་ /šu/ va. to melt, to smelt

ཞུ་བསྐུལ་ /šuquu/ appeal, request; va. --*byed;* --*zhu* (h) to make an appeal/ request

ཞུ་སྐྱོགས་ /šukoo/ crucible, spoon used in melting

ཞུ་མཁན་ /šuqeen; šuñeen/ sm. *zhu ba po*

ཞུ་སྐྱ་ /šuqo; šuqu/ duty, responsibility (usu. official) ¶ *yul gyi bde 'jag srung yas ni bskor srung ba'i las 'gan red Safeguarding the peace of the region is the duty of the police.*

ཞུ་ཁྲ་ /šutə/ petition, request

ཞུ་བརྐྱུད་ /šukÜÜ/ helping on behalf of someone in dealings with higher authorities

ཞུ་ཆར་ /šucaa/ rain (h)

ཞུ་མཆིད་ /šuchiì/ appeal

ཞུ་གཏུག་ /šutuq; šutuù/ taking a case to court, prosecution; va.--*byed* to take a case to court, to prosecute

ཞུ་གཏུག་བྱེད་མཁན་ /--cheñɛɛn/ plaintiff, accuser, complainant

ཞུ་གཏུག་བྱེད་པོ་ /--chepo/ sm. *zhu gtug byed mkhan*

ཞུ་གཏུགས་ /šutuq; šutuù/ sm. *zhu gtug*

ཞུ་རྟེན་ /šuteen/ 1. a present/ gift given when asking a favor 2. flowers or ceremonial scarf sent with a letter (h)

ཞུ་དག་ /šutaà/ proofreading, correction; va.--*byed* to proofread, to correct (a text)

ཞུ་དོན་ /šutÖÖn/ the subject of a petition/ appeal/ request

ཞུ་འདེགས་ /šuteq; šuntèe/ sm. *zhu brten*

ཞུ་སྣ་ /šunə/ sm. *zhu brgyud*

ཞུ་གནང་མཛད་ /šunaŋ tsɛɛ̀/ sm. *zhu* (h.h.)

ཞུ་འཕྲིན་ /šutiin/ answer, reply (h)

ཞུ་བ་ /šuwə/ petition, appeal, request (h); va.--*'bul* to petition, to appeal, to make a request (h); va. --*len*; --*bzhes* (h) to hear a petition/ appeal/ request; to cross-examine/ inquire into a petition/ appeal/ request; va.--*'then* to plead (regarding a petition/ appeal/ case)

ཞུ་བ་འཐེན་ /--theen/ see *zhu ba*

ཞུ་བ་པོ་ /--po/ petitioner, appealer, requester

ཞུ་བ་ཕུལ་ /--phÜÜ/ p. of *zhu ba 'bul*

ཞུ་བ་འབུལ་ /--phÜÜ/ see *zhu ba*

ཞུ་བ་བཞེས་ /--šeè/ see *zhu ba*

ཞུ་བ་ལེན་ /--leen/ see *zhu ba*

ཞུ་དབང་མེད་པར་མགོ་འདོགས་ /šuwaan meèpar qo tÜÜ/ va. to surrender unconditionally

ཞུ་འབོད་ /šupöö; šumpÜÜ/ an appeal (h); va.--*gnang* to appeal (h)

ཞུ་མར་ /šumaa/ lamp; va.--*spar* to light a lamp; va.--*gsod* to turn off a lamp

ཞུ་མར་སྤར་ /--paa/ see *zhu mar*

ཞུ་མར་གསོད་ /--söö/ see *zhu mar*

ཞུ་མར་བསད་ /--sɛɛ̀/ p. of *zhu mar gsod*

ཞུ་ཚིག་ /šutsiì/ deposition, tsetimony, affidavit

ཞུ་ཡིག་ /šuyiì/ written petition/ appeal/ request/ application/ message; va.--*'bul* to submitt a written petition/ appeal/ request/ application/ message (h)

ཞུ་ལན་ /šulèèn/ sm. *zhu 'phrin*

ཞུ་ལི་ཡ /ch./ Syria

ཞུ་ཤོག /šušöö/ sm. *zhu yig*

ཞུ་གསོལ /šusüü/ sm. *zhu ba*

ཞུགས /šuq; šuu/ 1. va. to participate in, to attend ¶ *gros tshogs su zhugs mkhan those participating in the meeting* 2. to join ¶ *being 'grol dmag gi nang du zhugs pa red (He) joined the People's Liberation Army.* 3. honorifizer ¶ *zhugs char rain (h)* ¶ *zhugs me fire (h)*

ཞུགས་ཆར /šuucaa/ rain (h)

ཞུགས་ཉི /šuuñi/ sun (h)

ཞུགས་ཏོག /šuqtöö/ flower (h)

ཞུགས་འཛུལ་ལག་འཛིན /šuqtüü lәntsiin/ entrance/ admission ticket

ཞུགས་སྣུམ /šuunum/ oil, kerosine, gasoline (h)

ཞུགས་འབུལ /šunpüü/ cremation; va. --*zhu* to cremate (h)

ཞུགས་མར /šuqmar; šumaa/ sm. *zhu mar*

ཞུགས་མེ /šuume; šoome/ fire (h) ¶ *zhugs me mu zi match (h)*

ཞུགས་ཤིང /šuqšiin/ firewood, fuel (h)

ཞུང་ཡ་ལི /ch./ Hungary

ཞུན /šün/ 1. adj. comp. of *zhun ma* 2. melted, molten (in compounds) ¶ *ser zhun melted gold*

ཞུན་ཐར /šünthar; šüntaa/ 1. smelting and refining 2. scrutiny, critical examination; va.--*gcod* to smelt; to scrutinize, to examine critically

ཞུན་ཐིག /šüntiq; šüntii/ crystallization; vi.--*chags* to crystallize

ཞུན་དག /šüntaa/ thorough, intensive

ཞུན་བཏར /šüntar/ training, discipline; va.--*gcod; --byed* to train, to discipline

ཞུན་པ /šünpә/ sm. *zhun ma*

ཞུན་མ /šüünmә/ 1. melted, molten, liquified ¶ *mar zhun ma melted butter*

ཞུན་མར /šünmaa/ melted butter

ཞུབ /šup/ 1. armor 2. va. to put on armor

ཞུབ་ཅན /šupcëën/ having armor, armored

ཞུབ་ཆེན /šupchen/ sm. *zhub*, 1

ཞུམ /šum/ vi. 1 to be disheartened/ discouraged, to be low in spirit ¶ *lan gcig dka' ngal dang 'phrad par sems zhum rgyu med (One) shouldn't be disheartened at encountering a problem.* 2. to be intimidated, to fear, to be afraid ¶ *kho tsho'i drog shugs la nga tsho zhum dgos ma red (One) need not fear their military power.*

ཞུམ་རྟགས /šumtaa/ sign of weakness/ disheartenment/ fear/ timidity/ cowardice; vi.--*ston* to show weakness/ fear/ timidity/ cowardice

ཞུམ་པ་མེད་པ /--meepa/ dauntless, fearless, courageous

ཞུམ་ཕྲུག /šumṭuu/ kitten

ཞུམ་བུ་ /šumpu/ cat

ཞུམ་མེད་ /šummee/ sm. *zhum pa med pa*

ཞུམ་མེད་སྟོབས་ལྡན་ /--toptɛɛn/ courageous/ fearless and strong

ཞུམ་པ་ཤོལ་ /šum šöö/ vi. to shrink, to draw in

ཞུར་ /šur/ (*mgo* + --) shaven head

ཞུས་ /šüü/ p/ of *zhu*

ཞུས་དག་ /šütaa; šutaa/ proofreading; va.--*byed*; --*gtong* to proofread, to check through

ཞུས་དག་གཏན་འབེབས་ /--tɛɛnpep/ decision/ settlement after checking through/ proofreading/ investigation/ examination; va.--*byed* to decide/ settle after checking through/ proofreading/ investigating/ examining

ཞུས་ཡིག་ /šüüyii/ sm. *zhu yig*

ཞུས་རི་ཡ་ /ch./ Syria

ཞེ་ /še/ 1. va. to hate ¶ *gzhan la gnod par zhe nas* *hating to harm others* 2. numerical particle for forties ¶ *bzhi bcu zhe gnyis* *forty two* 3. deep down, innermost (in feeling) ¶ *kha zhe gnyis med* *sincere (lit. without a difference between surface and inner)*

ཞེ་བཀོན་ /šeqöön/ 1. bitter hatred, hostility 2. vi. /se qoon/; --*byed* to hate

ཞེ་བརྐམ་ /še qam/ va. to envy ¶ *gzhan gyi rgyu nor la zhe brkam nas* *having envied the wealth of others*

ཞེ་བརྐམ་ཅན་ /--cɛɛn/ greedy, covetous

ཞེ་ཁ་ /šeqha/ sm. *kha zhe*

ཞེ་འཁོན་ /šeqöön/ hatred ¶ *gral rim gyi zhe 'khon* *class hatred*

ཞེ་འཁོན་སྡང་འཛིན་ /--tantsiin/ hatred and animosity

ཞེ་འཁྲལ་ /šetee/ sm. *zhe re khral*

ཞེ་དགུ་ /šiiqu/ forty nine

ཞེ་འགྲས་ /šentɛɛ/ 1. animosity, hostility, hate 2. vi. /šetɛɛ/ --*byed* to be hostile to, to hate

ཞེ་བརྒྱད་ /šepkɛɛ/ forty eight

ཞེ་ངན་པ་ /šenɛnpa/ mean/ cruel person

ཞེ་ལྔ་ /šena/ forty five

ཞེ་གཅིག་ /šicii/ 1. forty one 2. only, solely ¶ *ngas sha zhe gcig nyos pa yin* *I bought only meat.*

ཞེ་གཉིས་ /šinii/ forty two

ཞེ་གཏིང་ /šetin/ deep in one's heart, deep down ¶ *zhe gting la rgya dmar gyi 'og slob sbyong dang las ka byed 'dod med kyang* *although, deep down, (I) had no desire to study and work under the Red Chinese*

ཞེ་ཐག་པ་ /še thaqpa/ sincerely, truly, deeply felt ¶ *zhe thag pa nas ngo rgol byas pa red* *(They) sincerely opposed it.*

ཞེ་མཐུན་ /šitüün/ compatible, in agreement, harmonious

ཞེ་དུག་ /šituu/ damage, harm, injury; va.--*byed* to damage/ harm/ injure

ཞེ་དྲག་ /šetaà; šetaa/ much, many, a lot, very ¶ *khos dpe cha zhe drag klog yod pa red* He has read many books. ¶ *'di zhe drag chung ba 'dug* This is much smaller. ¶ *de'i nang la yong mkhan zhe drag nyung nyung red* There are very few people who come there.

ཞེ་དྲགས་ /šetaà; šetaa/ sm. *zhe drag*

ཞེ་དྲུག་ /šiituu/ forty six

ཞེ་བདུན་ /šiptüün/ forty seven

ཞེ་འདོད་ /šentöö/ desire, wish, aspiration, hope ¶ *rang nyid kho ra'i zhe 'dod 'grub ched du* to fulfill one's own desires

ཞེ་ལྡོག་ /šetɔq; šetɔɔ/ sm. *zhe log*

ཞེ་སྡང་ /šetaŋ; šetaan/ hatred, anger, animosity; va.--*'dzin*; --*byed* to hate, to be angry (with)

ཞེ་ན་ /šena/ sm. *zer na*

ཞེ་ནས་ /šeneè/ from deep down, deeply, sincerely ¶ *de ni zhe nas dga' po byed dgos pa zhig red* This is something (one) should really (deeply) like.

ཞེ་ཁ་ནག་པ་ /še naqpa/ cruel, mean

ཞེ་གནོང་ /še noŋ/ vi. to be sorry, to regret

ཞེ་པ་ /šepa/ sm. *zhe sdang*

ཞེ་པོ་ /šipu/ a lot, very much

ཞེ་བློ་བདེ་ /šelo te/ vi. to be happy/ glad ¶ *khyed rang der bde 'b-or byung ba zhe blo bde byung* (I) am glad that you arrived there safely.

ཞེ་མི་ /šemi; šimi/ sm. *zhi mi*

ཞེ་མེར་ /šemer; šemeen/ nausea; vi.--*langs*; --*rgyag* to feel nauseous/ sick

ཞེ་གཙང་ /šetsaŋ; šetsaan/ sincere, well-meaning, well-intended ¶ *zhe gtsang zhabs 'degs* sincere service

ཞེ་རྩ་བ་ /še tsāwaa/ sm. *zhe thag pa*

ཞེ་བཞི་ /šipši/ forty four

ཞེ་རེ་ཁྲེལ་ /šere thee/ shameful, disgusting

ཞེ་ལ་ /še la/ to/ in the mind/ heart ¶ *kho'i zhe la 'phog pa'i skad cha cig bshad song* (They) said (something) that touched his heart.

ཞེ་ལ་མེད་པ་ /--meepa/ insincere, not deeply felt/ held

ཞེ་ལོག་ /šelɔɔ/ dislike, antipathy; vi. /še lɔɔ/; --*byed* to detest/ dislike, to get fed up/ sick of

ཞེ་ས་ /šesa/ honorific speech; va.--*zhu* (h); --*byed* to use honorific speech/ language ¶ *byed zhe sa byas na gnang red* The honorific of *byed* is *gnang*.

ཞེ་སུན་ /šisüün/ irritating, annoying

ཞེ་གསུམ་ /šesum/ forty three

ཞེ་ལྷོད་ /šelhöö/ calm, relaxed

ཞེ་ལྷོད་ངང་རིང་ /--ŋəŋriin/ calm/ relaxed and patient/ easygoing

ཞེང་ /šeŋ/ width ¶ *chu zheng* width of a river

ཞེང་ཁ་ /šeŋqa; šaŋqa/ sm. *zheng*

ཞེང་ཁ་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ (very) spacious, wide

ཞེང་ཅན་ /šeŋcɛɛn/ wide

ཞེང་ཆུང་ /šeŋcuuŋ/ narrow

ཞེང་ཐག་མོ་ /šeŋ thamo/ sm. *zhe chung*

ཞེང་ཚད་ /šeŋtsɛɛ̀/ width

ཞེད་ /šeè/ vi. to be afraid/ scared ¶ *ri bong shin tu zhed nas the rabbit, being very scared*

ཞེད་སྣང་ /šeetaà/ sm. *zhe snang*

ཞེད་སྣང་ཚ་པོ་ /--tshāpo/ sm. *zhe snang tsha po*

ཞེད་སྣང་ /šeenaaŋ/ fear, fright, dread; vi. --*byed*, --*skye* to be afraid, to fear; va. --*skul*, --*slong* to scare, to frighten

ཞེད་སྣང་ཚ་པོ་ /--tshāpo/ frightening, scary ¶ *mi 'di'i gdong zhe snang tsha po zhe drag 'dug This man's face is very frightening.*

ཞེད་པ་ /šeèpa/ sm. *zhe snang*

ཞེད་པོ་ /šipu/ very much, great deal; va. --*gtor* to waste, to squander

ཞེན་ /šeen/ loyalty, attachment, fidelity, love, affection ¶ *rgyal zhen patriotism* ¶ *rang yul la zhen chen po yod pa'i mi tsho those people who have great loyalty to their own country* va. to be loyal, to love, to have affection

ཞེན་ཁ་ /šeŋqa/ sm. *zhen chags*

ཞེན་ཆགས་ /šencaà/ attachment, fondness; vi. /šeen chaà/; --*byed* to be attached to, to be fond of ¶ *chos yag po byed 'dod yon na 'jig rten la zhen chags rgyu ma red If you want to practice religion well, you can't be attached to worldliness.*

ཞེན་དོན་ /šentöön/ the object of attachment/ fondness/ love

ཞེན་པ་ /šenpa/ sm. *zhen*

ཞེན་པ་ལོག་ /šenpa lɔ̀ɔ̀/ vi. to be sick of, to be fed up with, to dislike ¶ *dmag 'khrug la zhen pa log nas being sick of war*

ཞེན་ལོག་ /šeenlɔ̀ɔ̀/ sm. *zhen pa log*

ཞེན་ཞ་ཐིང་ལོག་ /šeenša tiŋlɔ̀ɔ̀/ complete dislike, total loss of loyalty/ affection

ཞེར་པོ་ /šerpo/ bad/ coarse/ poor/ inferior in quality

ཞེར་བ་ /šerwa/ sm. *zher po*

ཞེས་ /šeè/ sm. *ces (but used after final vowels and after final ng, n, m, 'a, r, l)*

ཞེས་པ་ /šeèpa/ the one called, that called, so called ¶ *nag chu zhes pa bod byang phyogs khul grong khyer gcig yod There is a town called Nagchukha in the northern region of Tibet.* ¶ *mdzo mo zhes pa g.yag dang ba phyugs 'dres pa red "Dzo" (that called dzo) is a cross between a yak and a cow.*

ཞེས་བྱ་བ་ /šeè chawa/ sm. *zhes pa*

ཞེས་སུ་གྲགས་ /šɛɛ̀su taà/ vi. to be known as, to be called

ཞོ་ /šo/ 1. curds, yogurt; va.--*bsnyol* to make curds (out of milk) 2.

traditional Tibetan monetary unit (10 *skar* = 1 *zho;* 10 *zho* = 1*srang*)

ཞོ་སྐྱ་ /šoka/ buttermilk

ཞོ་ཁ་ཆུ་ /šo qhəcu/ sm. *zho skya*

ཞོ་ཀང་ /šoqaan/ one *zho* in the Tibetan monetary system

ཞོ་ཁོག་ /šɷɷqɷɷ/ sm. *zhogs khog*

ཞོ་འཛོ་ /šonco/ milking; va. /šo co/; --*byed* to milk

ཞོ་སྟོན་ /šotöön/ Lhasa Summer Opera Festival

ཞོ་དོ་ /šoto/ two *zho*

ཞོ་ལྡོང་ /šotoŋ/ a churn for milk

ཞོ་སྤྲིས་ /šutii/ cream of milk or curd

ཞོ་ཕབ་ /šuphəp/ yeast for making curd

ཞོ་རྩབས་ /šotsəp/ sm. *zho phab*

ཞོ་རྩི་ /šutsi/ sm. *zho phab*

ཞོ་བཞོ་ /šo šo/ sm. *zho 'jo*

ཞོ་རལ་ /šo rɛɛ/ vi. to go bad/ sour, to become spoiled (regarding milk)

ཞོག་ /šɷq; šɷɷ/ imp. of *'jog*

ཞོག་ཁོག་ /šɷɷqɷɷ/ sm. *zhags khog*

ཞོག་ཁོག་ /--/ sm. *zhags khog*

ཞོགས་སྐད་ /šɷɷqɛɛ̀/ morning

ཞོགས་ཁོག་ /šɷɷqɷɷ/ potato

ཞོགས་ཁོག་མངར་མོ་ /--ŋārmo/ sweet potato

ཞོགས་ཁོག་རིགས་ཀྱི་ལོ་ཏོག་ /--riq qi lotɷɷ/ tuberous crops

ཞོགས་ཀེ་ /šɷɷqe/ sm. *zhags skad*

ཞོགས་ཇ་ /šɷɷca/ morning tea, breakfast

ཞོགས་ཉལ་ /šɷɷñɛɛ/ sleeping late; vi.--*rgyag* to sleep late; vi.--*thebs* to oversleep

ཞོགས་པ་ /šɷqpa/ sm. *zhogs skad*

ཞོགས་མ་ /šɷqma/ planks (of wood)

ཞོང་ /šoŋ/ the lower part ¶ *zhong rtse the lower and upper part*

ཞོང་ཞོང་ /šoŋšoòn; šoŋšoon/ depression, concave spot ¶ *sa cha zhong zhong de tshor chu 'khyil 'dug Water formed puddles in the depressions.*

ཞོད་ /šöö/ rain ¶ *char zhod rainfall*

ཞོད་སྐྱོན་ /šöököön/ damage/ destruction caused by flooding (due to heavy rainfall)

ཞོད་ཁེགས་ /šöönqeq/ drought

ཞོན་ /šöön/ va. to ride; to mount ¶ *rkang 'khor zhon pa riding a bicycle* ¶ *khos rta zhon nas phyin pa red He mounted the horse and went.*

ཞོན་རྟ་ /šönta/ riding horse

ཞོན་དྲེ་ /šöte/ riding mule

ཞོན་པ་ /šönpa/ riding animal

ཞོན་དམག་ /šönmaà/ cavalry, mounted troops

ཞོམ་ /šom/ sm. *gzhom*

ཞོར་ /šΩΩ/ coincidental/ secondary to another main activity ¶ *khos las ka'i zhor du slob sbyong byed kyi yod pa red He studied after work (during his spare time).* ¶ *rang yul du phyir phebs gnang zhor du rgya gar gangs 'dzegs tshogs pas BAL yul shar phyogs khul gyi bod pa dang mjal 'phrad zhus pa red While on their way back home, the Indian Mountaineering Association met with Tibetans in Eastern Nepal.*

ཞོར་རྐྱེན་ /šΩrköön; šΩΩköön/ (undesirable/ damaging side- effect

ཞོར་ལྕོགས་ /šorcoq; šΩΩcΩΩ/ secondary ¶ *gzhung gtso bo dang khyim tshang zhor lcogs su 'dzin gyi yod pa red (They) hold the government as the main and the family as secondary.*

ཞོར་ལྕོགས་སུ་གཉེར་ /--su ñer/ va. to take charge of/ fill something aside from one's main duties/ office

ཞོར་གཉེར་ /šΩrñee; šΩΩñee/ abbr. of *zhor lcogs su gnyer*

ཞོར་ཐོན་དངོས་རྫས་ /šΩΩtön ŋöötsεε/ by-product

ཞོར་དུ་ /šΩΩtu/ sm. *zhor*

ཞོར་དུ་ཐེབས་ /šΩrṭüü thee/ vi. to get involved in, to get drawn into, to be implicated

ཞོར་འཕྲོས་སུ་ /šΩrṭöösu/ at the same time; along with, incidental to something else ¶ *kho'i nang mi'i skor yang zhor 'phros su dri ba byas pa red (I) asked about his family at the same time (incidental to something else).*

ཞོར་འཛིན་ལས་འགན་ /šontsiin lenqeen/ side-job, supplementary duty

ཞོར་ཟས་ /šΩrsεε/ non- staple food, snack

ཞོར་ཟས་ཚོང་ཁང་ /--tshoŋqaan/ grocery (for non-staple foods)

ཞོར་ལ་ /šΩΩla/ sm. *zhor*

ཞོར་ལས་ /šΩrlεε/ side-job, sideline, secondary job/ occupation; va.--*byed* to work at a side job/ sideline ¶ *zhing pa tshos 'thag las sogs kyi zhor las byed pa red The farmer worked at sidelines such as weaving.*

ཞོར་ལས་ཐོན་རྫས་ /--thöntsεε/ subsidiary product

ཞོལ་ /šöö/ 1. lower part, bottom, foot (of mountains) ¶ *ri'i zhol the foot of the mountain* 2. section of Lhasa below the Potala

ཞོལ་འགྲོ་ /šöönṭo/ river, stream

ཞོལ་ཆེན་ /šööceen/ yak

ཞོལ་པ་ /šööpa; šööpaà/ resident of *zhol* (Lhasa)

ཞོལ་པོ་ /šööpo/ yak

ཞོལ་མོ་ /šöömo/ *'dri* (female yak)

གཞག་ /šaq; šaà/ f. of *'jog*

གཞང་ /šaŋ/ the lower part of the body, sexual organs and anus

གཞང་ཁང་ /šaŋqaan/ brothel

གཞང་འབྲུམ་ /šəŋṭum/ hemorrhoids

གཞང་ཚོང་མ་ /šantsoma/ prostitute

གཞད་མོ་ /šεεmo/ sm. *bzhad mo*

གཞན་ /šεεn/ other, another ¶ *yul gzhan gyi mi rigs nationalities of other countries*

གཞན་ཁ་ /šεnqa/ bh. sm. *gzhan dag*

གཞན་འགན་འཛུགས་ཐུབ་ /šεnqεεn thüqtup/ monopolization of activities/ business/ responsibilities; va.--*byed* to monopolize activities/ business/ responsibilities

གཞན་འགྱུར་ /šεnkuu/ transformation, changeover; va.--*byed* to transform, to change (to something else)

གཞན་འགྱུར་ཉུས་པ་ /--nüpa/ dissimilation

གཞན་ངོས་ /šεnŋöö/ the others, the other side ¶ *gzhan ngos nas bsam 'char ga re yod lam seng shes kyi ma red (We) won't know at once what opinions the other side has.*

གཞན་འཆིང་མ་ /šεnciŋmə/ unmarried woman

གཞན་ཉེས་གོང་ཞུ་ /šεnñee qhuŋšu/ va. to report crimes/ misdeeds of others

གཞན་རྗེས་རང་བསྐྱོད་ /šεncee raŋköö/ following others (rather than making one's own decisions)

གཞན་རྟེན་ /šεnteen/ 1. dependent on others 2. parasitic

གཞན་རྟེན་སྐྱེ་དངོས་ /--keŋöö/ parasitic plants

གཞན་རྟེན་རྒྱལ་ཁབ་ /--keeqəp/ dependent/ satellite country

གཞན་རྟེན་སྲིན་འབུ་ /--sinpu/ parasites

གཞན་དག་ /šεntaa/ other, another *kho dang slob gnyer ba gzhan dag tsho he and other students* ¶ *deb gzhan dag dgos (I) need another book.* ¶ *sa cha gzhan dag nas from other places*

གཞན་དག་མི་འདྲ་བ་ /--mintəwə/ unlike anything else, extraordinary ¶ *kho'i las ka'i grub 'bras gzhan dang mi 'dra ba der bstod bsngags byas pa red (They) praised the extraordinary success of his work.*

གཞན་དོན་ /šεntöön/ interest/ benefit/ good of others; va. --*sgrub* to work for the good/ benefit/ interests of others

གཞན་རྟིང་མི་འཛོག་ /šεntiŋ mincöö/ free, independent

གཞན་སྡུག་སྙིང་ཚིམ་ /šεntüü ñiŋtsim/ taking pleasure in the difficulties/ misfortunes of others; va. --*byed* to be pleased/ glad at others' difficulties/ misfortunes

གཞན་པ་ /šεnpa/ sm. *gzhan dag*

གཞན་དབང་ /šεnwaan/ under another's power; vi. --*'gro* to fall under another's power ¶ *nga tsho nang khul gcig sgril ma byas na lung gzhan dbang du 'gro gi red If we aren't unified internally we'll fall under the power of another country.*

གཞན་དབང་དུ་འགྱུར་ /--tu kur/ sm. *gzhan dbang du 'gro*

གཞན་དབང་དུ་འགྲོ་ /--tu to/ see *gzhan dbang*

གཞན་དབང་དུ་གནས་ /--nεε/ sm. *gzhan dbang du 'gro*

གཞན་སྨོད་ /šεnmöö/ slander, calumny

གཞན་ཟེར་རྗེས་འབྲང་ /šenser ceetaŋ/ following what others say, being a yes-man

གཞན་ཡང་ /šenyaŋ/ also, furthermore, moreover ¶ *srid blon mchag dang/ gzhan yang blon chen khag bcas yod pa red The Prime Minister and Ministers were there. also the (other)*

གཞན་ལ་བརྟེན་ /šεnla teen/ va. to depend on others ¶ *'tsho ba gzhan la brten dgos byung na if one has to depend on others for his livelihood*

གཞན་བཤད་རྗེས་བཟློས་ /šεnsεὲ ceetöö/ va. to repeat/ parrot what others say

གཞབ་ /šəp/ f. of *'jabs*

གཞའ་ /ša/ va. 1. to joke, to jest 2. to believe in, to trust

གཞའ་ཚོན་ /šatsöön/ rainbow, rainbow color

གཞའ་རློན་ /šalöön/ dampness

གཞའ་གསང་ /šasaŋ/ swastika

གཞར་ : p.བཞར་ /šar; šaa/ va. to shave (hair, beards, etc.) ¶ *grwa pa tsho skra gzhar gyi yod pa red Monks shave their hair.*

གཞར་བྱད་ /šarcεε/ shaving utensils

གཞར་ཡང་ /šaryaŋ/ sm. *slar yang*

གཞལ་ /šεl/ f. of *'jal*

གཞལ་གྱིས་མི་ལང་བ་ /šεlqi milaŋwa/ countless, infinite, limitless, inmeasurable

གཞལ་མེད་ /šεεmeè/ sm. *gzhal gyi mi lang ba*

གཞལ་ཡས་ /šεεyεε/ sm. *gzhal gyis mi lang ba*

གཞས་ /šεε/ song, music; va.--*gtong* to sing

གཞས་ཀྱི་ཕྲུའུ་ཙི་ /--qi phuutsi/ notation (musical), score (musical)

གཞས་ཆུང་ /šèècuun/ ballad, ditty

གཞས་དང་ཞབས་བྲོ་ /šεεtaŋ šaaro/ singing and dancing, song and dance

གཞས་གདངས་ /šεεtaŋ/ tune, melody; va.--*sgrigs* to compose music

གཞས་གདངས་སྒྲིག་རྩོམ་ /--tiqtsom/ the composition of music; va.--*byed* to compose music

གཞས་གདངས་སྒྲིག་རྩོམ་པ་ /--pa/ composer (of music)

གཞས་པ་ /šεεpa/ singer (male)

གཞས་མ་ /šεεma/ singer (female)

གཞས་ཚིག་ /šèètsii/ words/ text (of song)

གཞས་སུ་གཏོང་ /šεεsu tön/ va. to set to music ¶ *tshigs de tsho kho tshos gzhas su*

gtong ba red (They) set those words to song (music).

གཞི་ /ši/ 1. basis, foundation ¶ *rgyal khab kyi stobs shugs kyi gzhi the basis of the strength and power of the country*; vi.--*'jog*; --*bzung* to base upon, on the basis of ¶ *bzo las la gzhi bzhag pa'i dpal 'byor an economy based on industry* ¶ *rtsa khrim la gzhi bzung nas on the basis of the constitution* 2. (vb. + --) cause, source, basis ¶ *nang 'khrug yong gzhi de ni as for the cause of the civil war* 3. the predominant color pattern, the background ¶ *gzhi sngon po'i thog me tog dmar yod pa'i ras cloth with red flower on a blue background*

གཞི་རྐང་ /šiqaŋ; šiqaàn/ core, base, basis, foundation

གཞི་རྐང་ཐོག་ /--thöö/ in the main, essentially, basically, ¶ *gzhi rkang thog slob chung slob gso khyab gdal du btang pa red In the main, primary education has become universal.*

གཞི་ཁུངས་ /šiquùn/ origin, roots ¶ *kho tsho gzhi khungs skyo bo red They are of poor origin.*

གཞི་ཁྱོན་ /šiküün/ scale, size, extent ¶ *rgyal yongs kyi gzhi khyon ldan pa'i nang 'khrug a country-wide civil war*

གཞི་ཁྱོན་ཆུང་བ་ /--chuŋwə/ small-scale

གཞི་ཁྱོན་ཆེ་བ་ /--chēwa/ large-scale

གཞི་རྒྱ་ /šikə/ sm. *gzhi khyon*

གཞི་རྡུལ་ /šinüü/ stock

གཞི་གཅིག་ /šicii/ only, merely, alone, solely

གཞི་བཙོམ་ /šicüü/ fundamental/ basic control

གཞི་ཆུང་ཆེ་བཟོས་ /šicuŋ chē so/sm. *shig gsod star 'phyar*

གཞི་ཆེས་ /šicee/ very important/ significant

གཞི་འཛམ་ /šicam; šincəm/ bh. patient ¶ *mi gzhi 'jam a patient person*

གཞི་དོན་ /šitün/ sm. *rtsa don*

གཞི་བདག་ /šiptaà/ local diety

གཞི་ནས་ /šinèè/ only then, only after ¶ *gsar brje byas nas gzhi nas gral rims kyi dka' ngal bsal thub pa red They were able to solve the class problem only after the revolution.* 2. from scratch, from the beginning ¶ *las ka 'di gzhi nas byed dgos red (They) have to do this work from scratch.*

གཞི་མ་ /šimə/ sm. *gzhi rtsa*

གཞི་མེད་ /šimèè/ without foundation/ basis

གཞི་རྩ་ /šitsə/ basis, foundation ¶ *khong tsho'i dmigs yul gyi gzhi rtsa the foundation of their aims*

གཞི་རྩའི་ཁེ་ཕན་ /šitsèè qhēpeen/ vital interest, fundamental benefit

གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་ /--chānɛɛ/ based on ¶ *ma'oi bsam blo'i gzhi rtsa'i cha nas based on Mao's thoughts*

གཞི་རྩའི་ཐོག་ /--thöö/ sm. *gzhi rtsa'i*

cha nas

གཞི་རྩའི་ཐོབ་ཐང་ /--thōptaan/ fundamental rights ¶ *'gro ba mi'i gzhi rtsa'i thob thang fundamental human rights*

གཞི་རྩའི་སློབ་སྦྱོང་ /--lōpcoòn/ basic training

གཞི་རྩར་བཟུང་ /ši̲tsər sun/ va. to base upon, to do on the basis of ¶ *rang gi mi rigs dang goms gshis sogs gzhi rtsar bzung ste based on one's own nationality and customs*

གཞི་རྩེ་ /ši̲tse/ sm. *gzhis ka rtse*

གཞི་འཛིན་ས་ /ši̲ tsi̲insə/ something used as the basis/ foundation; starting point, jumping-off point

གཞི་བཞག་ /ši̲šaà/ va. to base on ¶ *khong gi bzhed srol ni tshul mthun gyi khyad chos gsum la gzhi bzhag yod pa red His thoughts are based on these moral characteristics.* ¶ *rtsa khrims la gzhi bzhag ste thag gcod byas pa red They made a decision based on the constitution.* ¶ *snyan sgron nang 'khod don gzhi bzhag gis based on what was written in the report*

གཞི་བཞག་ན་ /ši̲šaana/ on the basis of, in view of ¶ *khos bshad par gzhi bzhag na on the basis of what he said*

གཞི་བཞག་བྱེད་ /ši̲šaà cheè/ vi. to be based on ¶ *tshogs mi mang ba'i dgongs 'char la gzhi bzhag byas nas thag gcod byas pa red Based on the suggestions of the majority of the members, they decided (it).*

གཞི་བཟུང་ /ši̲ sun/ sm. *gzhi bshag*

གཞི་བཟུང་ན་ /si̲sunnə/ sm. *gzhi bzhag na*

གཞི་བཟུང་བྱེད་ /--cheè/ sm. *gzhi bzhag byed*

གཞི་རིམ་ /si̲rim/ primary, basic level

གཞི་རིམ་འདེམས་བསྐོ་ /--temqo/ primary election

གཞི་རིམ་རྩ་འཛུགས་ /--tsə̄ntsuù/ primary organization

གཞི་རིམ་ལས་བྱེད་ /--lɛɛcee/ local officials

གཞི་རིམ་ལས་བྱེད་པ་ /--lɛɛcepa/ local official

གཞི་རིམ་སློབ་གྲྭ་ /--lāpta/ primary school

གཞི་རིམ་སློབ་དེབ་ /--lōptep/ primary text book

གཞི་རིམ་སློབ་སྦྱོང་ /--lōpcoon/ sm. *gzhi rim slob gso*

གཞི་རིམ་སློབ་གསོ་ /--lōpso/ primary education

གཞི་རིམ་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--ūyùùn lhēnqaan/ local committee

གཞི་ལ་ /ši̲ lə/ sm. *gzhir*

གཞི་ས་ /ši̲sə/ base, strong point

གཞིག་ : p. གཞིགས་ /ši̲q/ 1. va. to examine, to look into ¶ *gnas tshul de tshor nan gtan gzhigs nas thag gcod byas pa red (They) made the decision after carefully examining the circumstances.* 2. vi. to fall apart, to fall through, to come untied/ dissolved, to be destroyed ¶ *mi mang gi skyabs skyor ma byung tsang*

beings bkrol btang yas kyi 'char gzhi 'di gzhigs pa red Because they didn't get the support of the people, (their) plan for liberation fell through. 3. f. of *'jig*

གཞིག་མེད་ /šiqmêê/ strong, sturdy, firm

གཞིག་རལ་ /šiqrêê/ destroyed, collapsed; vi--*'gro* to become destroyed, to collapse

གཞིགས་ /šiq; šii/ 1. p. of *gzhig* 2. vi. to base on (dat.-loc. +--) ¶ *gnas tshul der gzhigs te basing (it) on that situation*

གཞིབ་ /šip/ f. of *'jib*

གཞིར་ /šir/ (vb. + --) the cause/ source of the verbal action ¶ *sa bdag gi bshu gzhog ni zhing pas gyen lang byed gzhir gyur pa red The exploitation of the landlords became the cause for the uprising of the peasants.*

གཞིར་བཅས་ /šircêê/ (I) presume (used at end of a clause) ¶ *khyed rang tsho tshang ma sku khams bde thang du yod pa gzhir bcas (I) presume that you (h) all are in good health.*

གཞིར་བཞག་ /širšaà/ sm. *gzhir bzung*

གཞིར་བཟུང་ /šir suun/ va. to hold or take as the basis/ foundation, to base on, to do in accordance with ¶ *mang tshogs kyi bsam 'char la gzhir bzung nas taking as the foundation the opinion of the people* ¶ *khong gi mdzub ston gzhir bzung las don lag len bstar dgos (They) should carry out the task in accordance with his (h) instructions.*

གཞིལ་ /šil/ f. of *'jil*

གཞིས་ /šii/ family estate, home

གཞིས་ཀ་ /šiqə/ estate (agricultural)

གཞིས་ཀ་རྩེ་ /šiqətse/ c. Shigatse

གཞིས་དགོན་ /šiiqöön/ small branch monastery, village monastery

གཞིས་འགོ་ /šiinqu/ settlement leader, camp leader

གཞིས་སྒར་ /šiiqaa/ settlement

གཞིས་བཅའ་ /šiicaa/ sm. *gzhis chags*

གཞིས་ཆགས་ /šiicaà/ settlement ¶ *skyabs bcol bod mi'i gzhis chags Tibetan refugee settlement* va. /šii chaà/; --*byed* to settle ¶ *skyabs bcol ba mang po sa zhig thog gzhis chags byas yod pa red Many refugees have been settled on land (agricultural).*

གཞིས་ཆགས་ལས་ཁུངས་ /--lëëqun/ settlement office, Ministry of Rehabilitation (India)

གཞིས་ཆགས་ལས་རྩུགས་ /--lèètsuù/ settling down and establishing a livelihood/ business/ occupation, permanent settling down

གཞིས་གཉེར་ /šiiñer; šiiñèè/ manager, steward, foreman

གཞིས་བདག་ཆེན་པོ་ /šiitaà chempo/ big landowner, latifundist

གཞིས་སྡོད་ /šitüù/ sm. *gzhis gnyer*

གཞིས་པ་ /šiipə/ inhabitant, resident ¶ *chu rgyud de'i gzhis pa rnams the inhabitants along that*

river

གཞིས་བྱེས་ /šiceè; šiicii/ those at home and those away from home ¶ *gzhis byed bod mi* the *Tibetans in Tibet and those outside (in exile)*

གཞིས་མི་ /šiimi/ settler

གཞིས་རྩེ་ /šitse/ abbr. for *gzhis ka rtse*

གཞིས་ལས་ /šiilèè/ abbr. for *gzhis chags las khungs*

གཞིས་ལུས་ /šiilüü/ those left at home (used for Tibetans in Tibet) ¶ *nga tshos gzhis lus spun zla'i dka' ngal la bsam na if we think about the hardships of (our) brethren who are left behind in Tibet*

གཞུ་ : p. གཞུས་ /šu/ 1. va. to hit, to strike, to throw at ¶ *khos khyi la rdo gzhis pa red He hit the dog with a stone.* ¶ *khos de la tho ba gzhu grabs byed skabs when he was about to strike it with a hammer* 2. bow (weapon) va. --*'geng* (p. *bkang*) to pull the string of a bow

གཞུ་གང་ /šunaan/ sm. *'dom gang*

གཞུ་གུ་ /šuqu/ 1. tail ¶ *khyi'i gzhu gu the tail of a dog* 2. the end of a line/ series of things or people ¶ *gral gyi gzhu gur at the end of the line (row)*

གཞུ་འགེང་ /šuqen/ see *gzhu*, 2.

གཞུ་རྒྱུད་ /šukuü/ bow string

གཞུ་མཚོག་ /šucöö/ the two ends of a bow

གཞུ་ཐིག་ /šuthiq; šutii/ arc, curved line

གཞུ་ཐིག་གུག་ཚད་ /--qhuqtsèè/ the degree of an arc

གཞུ་བཏང་ /šu tun/ sm. *gzhu 'geng*

གཞུ་དབྱིབས་ /šuyip/ arc, arch

གཞུ་དབྱིབས་ཅན་གྱི་ཆུ་སྦུག་ /--cèèn qi chüpup/ siphon

གཞུ་དབྱིབས་ཅན་གྱི་མཆོངས་སྟེགས་ /--cèèn qi chōnteq/ diving board

གཞུག་ /šuq/ va. to participate in, to take part in, to join, to get into ¶ *rten 'brel der gzhug pa'i mi tsho the people who participated in the ceremony* ¶ *kho dmag mir gzhug gi red He will join the army.*

2. after, later (see *gzhug la*)

གཞུག་མཁན་ /šuqεεn; šuuñèèn/ participant

གཞུག་གུ་ /šuqu/ am. *gzhu gu*

གཞུག་དེད་ /šuqtèè/ pursuit; va.--*'gro* to pursue

གཞུག་མ་ /šuqmə/ latter

གཞུག་ལ་ /šuu lə/ afterwards, after, in the future ¶ *di'i gzhug la nga slob grwar 'gro gi yin After this I'm going to school.*

གཞུག་ཤོས་ /šuqšüü/ latest, last

གཞུང་ /šun; šuun/ 1. central, middle ¶ *lam gyi gzhung du in the middle of the road* 2. government ¶ *rgya gar gzhung the government of India* 3. record book ¶ *sman*

gzhung medical record book

གཞུང་བཀའ་འཁྲིད་གནང་ /šuŋ qəntii naaŋ/ h. of *gzhung 'khrid*

གཞུང་བཀུར་དམངས་གཅེས། /šuŋquu mancee/ ch. slog. support the government and cherish the people

གཞུང་ཁ་ /šuŋqha/ bh. the Bhutanese government dialect

གཞུང་ཁོངས་ /šuŋqoon/ government sector/ owned ¶ *gzhung khongs bzo grwa government factories*

གཞུང་འཁྲིད་ /šuŋ thii/ va. to teach, to give a lecture ¶ *mi rigs rig pa'i gzhung 'khrid kyi yod pa red (They) are teaching a course in Anthropology.*

གཞུང་གྲོན་ /šuŋṭöön/ government/ public expenditure

གཞུང་གྲོན་སྨན་བཅོས་ /--mɛɛncöö/ government/ public medical treatment

གཞུང་གྲོན་འཚོ་སྐྱོང་ /--tshōkoŋ/ government (economic) support/ welfare

གཞུང་མགྲོན་ /šuŋṭöön/ bh. Deputy Minister

གཞུང་སྒེར་ /šuŋqer; šuŋqee/ government/ public and private ¶ *gzhung sger bzo grwa government and privately (owned) factories*

གཞུང་སྒེར་ཆོས་གསུམ་ /--chüüsum/ the three: the government, aristocracy and monasteries

གཞུང་སྒེར་གཉིས་མཐོང་ /--ñiithoon/ looking after both public and private interests

གཞུང་སྒེར་གཉིས་ཕན་ /--ñiipɛ̀ɛn/ beneficial to both public and private interests

གཞུང་སྒེར་མཉམ་གཉེར་ /--ñamñee/ joint government/ private (enterprise)

གཞུང་བསྒྱུར་ /šuŋkuu/ nationalization; va.--*byed*; --*gnang* (h) to nationalize

གཞུང་ངོ་མ་ /šuŋ ŋoma/ the legal/ recognized government

གཞུང་དངུལ་ /šuŋŋüü/ government money, public funds

གཞུང་དངུལ་སྒེར་སྤྱོད་ /--qercöö/ private use of public funds, embezzlement; va.--*byed* to embezzle public funds

གཞུང་དངོས་ /šuŋŋöö/ original text

གཞུང་བཅད་རིན་གོང་ /šuŋcèè riŋqôôn/ official price/ rate, government controlled price/ rate

གཞུང་བསྙད་སྒེར་ཕན་ /šuŋñèè qerphɛɛn/ promoting private interests under the guise of serving the public

གཞུང་གཏུག་ /šuŋtuu/ law suit; va. --*zhu* to bring a law suit against someone (h)

གཞུང་ཐམ་ /šuŋtəm/ government seal

གཞུང་ཐིག་ /šuŋtii/ (lines of) longitude

གཞུང་ཐིག་གི་ཚད་ /--qi tshɛ̂ɛ/ (degrees of) longitude

གཞུང་དོན་ /šuntüün; šuntüün/ government/ public affairs, official business ¶ *sa cha gzhan dag la gzhung don du 'gro skabs while going to other places on official business*

གཞུང་དོན་ཁང་ /--qaan/ bureau, chancellory

གཞུང་དོན་བཙོན་པ་ /--tsönpa/ political prisoner

གཞུང་དྲང་ /šuntaan/ fair-minded, upright, honest

གཞུང་དྲང་པོ་ /šun thanpo/ sm. *gzhung drang*

གཞུང་སྡུད་ /šuntüü/ collection/ raising of taxes; va.--*byed* to collect/ raise taxes (government)

གཞུང་བསྡུ་ /šuntüü/ sm. *gzhung sdud*

གཞུང་གནས་ /šunnèè/ 1. government residence 2. seat of the government, the government ¶ *gzhung gnas kyi ched bsgrags government special announcement*

གཞུང་སྦྱོད་ /šuncöö; šuncüü/ expropriation, requisition (government)

གཞུང་ཁྲལ་ /šuntèè/ bh. government tax; va.--*btags* to tax

གཞུང་བུན་ /šunpüün/ government loans/ bonds

གཞུང་འབབ་ /šunpəp/ government revenue

གཞུང་འབུལ་ /šunpüü/ giving (as a donation) to the government; va.--*zhu* to give (as a donation) to the government ¶ *phogs nas zla re sgor gsum re gzhung 'bul zhus (p. of zhu) pa red (He) gave three rupees from his salary to the government each month.*

གཞུང་འབྲུ་ /šuntu/ grain tax (lit. government grain)

གཞུང་འབྲེལ་ /šuntèè/ government related/ connected, governmental, official ¶ *gzhung 'brel gsar shog khang government news agency* ¶ *gzhung 'brel gzigs bskor official visit (state visit)*

གཞུང་མང་ /šunmaan/ the government and the people

གཞུང་དམག་ /šunmaa/ government troops

གཞུང་དམངས་ /šunmaan/ sm. *gzhung mang*

གཞུང་བཙུགས་ /šuntsuu/ governmental ¶ *gzhung btsugs slob grwa government school*

གཞུང་ཚབ་ /šuntsəp/ government representative, envoy, consul

གཞུང་ཚབ་ཁང་ /--qhaan/ sm. *gzhung tshab las khungs*

གཞུང་ཚབ་ཆེན་པོ་ /--chempo/ Ambassador

གཞུང་ཚབ་ཆེན་པོའི་ལས་ཁུངས་ /--chempöö lèèquun/ embassy

གཞུང་ཚབ་དབང་ཡིག་ /--wənyii/ diplomatic credentials

གཞུང་ཚབ་ལས་ཁུངས་ /--lèèquun/ embassy, consulate, legation

གཞུང་མཛོད་ /šuntsöö/ government treasury/ exchequer

གཞུང་འཛིན་ /šuntsiin/ ruling, in power ¶ *da lta'i gzhung 'dzin tshogs pa de ni* as for the present ruling party 2. nationalization; va.--*byed* to nationalize ¶ *gru gzings 'babs tshugs khag gzhung 'dzin byas pa red* (They) nationalized the docks.

གཞུང་འཛུགས་ /šuntsuu/ sm. *gzhung btsugs*

གཞུང་ཞབས་ /šunšəp/ government official; va.--*zhu* to serve as a government official

གཞུང་བཞེས་ /šunšee/ confiscation, expropriation; va.--*gtong* to confiscate, to expropriate

གཞུང་བཟང་ /šunsaan/ sm. *gzhung drang*

གཞུང་ཡིག་ /šunyii/ official paper/ document

གཞུང་གཡོག་ /šunyöö/ government servant/ employee

གཞུང་ལམ་ /šunləm/ highway

གཞུང་ལས་ /šunlee/ government work, official business; va.--*sgrub*; --*byed* to do government work/ official business

གཞུང་ལས་ཁང་ /--qhaan/ government office

གཞུང་ལས་འགྲོ་སོན་ /--totöön/ government expenditures/ expenses

གཞུང་ལུགས་ /šunluu/ theory, doctrine ¶ *mar khe si le nyin ring lugs kyi 'byor med gral rim gyi srid dbang sger 'dzin gyi gzhung lugs* the Marxist-Leninist theory of the dictatorship of the proletariat

གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རྨང་གཞི་ /--qi mənši/ theoretical basis

གཞུང་ལུགས་དང་ཐ་བ་དངོས་ /--tan chawanöö/ theory and practice

གཞུང་ལུགས་པ་ /--pa/ theoretician

གཞུང་ལུགས་སྨྲ་བ་ /--mawa/ theoretician

གཞུང་ལུགས་འཛིན་པ་ /--tsinpə/ sm. *gzhung lungs smra ba*

གཞུང་ས་ /šunsə/ sm. *gzhung gnas*

གཞུང་སེམས་དྲང་པོ་ /šunsem thanpo/ honest, moral, sincere, candid

གཞུང་སེམས་རྣམ་དག་ /--nəmtaa/ faithful, loyal

གཞུང་སྲིད་ /šunsii/ administration, government; va.--*skyong* (p.--*bskyang*) to rule/ administer a government

གཞུང་སྲིད་འཛིན་སྐྱོང་ /--tsinkon/ rule/ administration of a government; va.--*byed* to administer/ rule a government

གཞུང་སྒྲོགས་ /šun son/ va. to narrate

གཞུང་སྒྲོགས་བ་ /šunsonwa; šunsənə/ na narrator

གཞུང་སྲོལ་ /šunsöö; šunsüü/ governmental rules and regulations

གཞུང་སྒྲོལ་ཡིག་ཆ /--yiqcə/ red tape, routine bureaucratic papers/ documents

གཞུང་བསྲུངས /šuŋ sâan/ p. of *gzhung srong*

གཞུང་བརྐྱངས /šuŋkuŋ/ spinal cord

གཞུང་རིངས /šuŋriŋ/ spinal column

གཞུར /šüü/ vi. to fade (of color)

གཞུན /šüün/ f. of *'jun*

གཞུན་པོ /šünpu/ the highest, the best

གཞུས /šüü/ p. of *gzhu*

གཞེན་བསྐུལ /šeenqüü/ appeal; va.--*byed*; --*zhu (h)* to appeal ¶ *rang rigs gzhon nu rnams la gzhen bskul zhu rgyur (I) have an appeal for our youths.* ¶ *a rir gzhen bskul gnang don ltar na according to the appeal to the U.S.*

གཞེན་འདེབས /šeentep/ sm. *gzhen bskul*

གཞེར /šer/ sm. *bsten*

གཞེས /šee/ sm. *bzhugs*

གཞེས་ཉིན /šeñin; šee ñinqàa/ three days from today

གཞེས་ཉིན་མོ /šee ñimu; šee ñinqaa/ sm. *gzhes nyin*

གཞེས་ནིང /šeniŋ; šiñii/ the year before last year

གཞོག : p. གཞོགས /šoq; šoo/ 1. va. to whittle, to plane down 2. f. of *'jog*

གཞོག་དཀྲུག /šoqṭuu/ turnery, lathe

གཞོག་དཀྲུག་བཟོ་པ /--sopa/ turner, lathe oprator

གཞོག་སྟེགས /šoqteq/ lathe

གཞོགས /šoo/ the side ¶ *gzhogs g.yas g.yon the right and left side* ¶ *kho'i gzhogs su bsdad pa red (They) sat beside him.*

གཞོགས་གཅིག་ལ་ཕྱོགས་པ /--ciiqlə chöqpa/ leaning to one side, unbalanced, partial

གཞོགས་ཉལ /šoqñεε/ lying down on one's side; va.--*rgyag* to lie down on one's side

གཞོགས་སྙེས /šoqñee/ leaning against a wall; va.--*rgyag* to lean/ rest the side of the body (against a wall, etc.) ¶ *khos rtsigs par gzhogs snyes brgyab nas bsdas 'dug He was sitting with his side against the wall.*

གཞོགས་སྟེགས /šoqteq/ sm. *gzhog stegs*

གཞོགས་འདེགས /šoqteq; šontee/ assistance, support; va.--*byed* to assist, to support ¶ *kho tshos dka' ngal chen po yod pa'i zhing pa tshor gzhogs 'degs byed kyi yod pa red They are giving assistance to farmers who are having great difficulties.* ¶ *bzo par gzhogs 'degs byed ched las mtshams bzhag pa red They struck to support the workers.*

གཞོགས་འདྲུད /šoqṭüü/ crawling on one's side; va.--*rgyag* to crawl on one's side

གཞོགས་རྡུང /šoqtuŋ/ flank attack;

va.--*gtong* to make a flank attack

གཞོགས་ཕྱེད་ /šΩqceè/ one side (half) of the body

གཞོགས་སློང་ /šΩqloòn/ asking indirectly, hinting; va.--*byed* to ask for indirectly, to hint

གཞོང་ཕོར་ /šonqΩΩ/ sm. *gzhong pa*

གཞོང་པ་ /šonpa/ a basin, tub, trough (usu. wood)

གཞོངས་ /šon/ sm. *ljong*

གཞོན་ /šöön/ young ¶ *kho lo gzhon dus* when he was young ¶ *pho gzhon dang mo gzhon* young men and women

གཞོན་སྐྱེས་ /šönkeè/ young people

གཞོན་ཁྲལ་ /söntεε/ tasks/ obligations of the young (vis á vis elders)

གཞོན་ནུ་ /šunu/ youth ¶ *gzhon nu'i tshogs pa* Youth League

གཞོན་ནུ་མཐུན་གྲོགས་ཚོགས་ /--thüntöö tshΩΩ/ Youth Union/ Alliance

གཞོན་ནུ་གདོང་ལེན་རུ་ཁག་ /--tonleen ruqaà/ Young Pioneers

གཞོན་ནུ་འཐུལ་སྒྲུབ་རུ་ཁག་/--thèètup ruqaà/ youth storm troops, youth shock brigade

གཞོན་ནུ་མ་ /--ma/ young girls, maiden

གཞོན་ནུ་ཚོགས་པ་ /--tshΩqpa/ Youth League/ Association

གཞོན་ནུ་ཤེས་ཡོན་ཅན་ /--šeyöönceen/ young intellectuals

གཞོན་ནུའི་ལང་ཚོ་ /šunü lantso/ youth

གཞོན་པ་ /šönpa/ 1. a young man ¶ *gzhon pa rnams* the young men 2. junior, younger ¶ *kho'i bu gzhon pa* his younger son 3. vice (in position) ¶ *tshogs gtso gzhon pa* the vice-chairman

གཞོན་གཞོན་ /šönšöön/ young ¶ *kho tsho gzhon gzhon red* They are young.

གཞོན་རབས་ /šünrəp/ the younger/ rising generation

གཞོན་ཤ་ /šöönša/ youthfulness

གཞོན་ཤ་ཅན་ /--cεεn/ sm. *gzhon sha dod po*

གཞོན་ཤ་དོད་པོ་ /--tööpo; šönso tööpo/ youthful, young looking ¶ *mi rgan gzhon sha dod po* the youthful old man

གཞོབ་ /šop/ vi. to be singed/ scorched

གཞོབ་དྲི་ /šupti/ smell of something singed/ scorched/ burnt; vi.--*kha* to smell something singed/ scorched/ burnt

གཞོབ་རག་ /šopraà/ singed, seared, scorched; vi.--*thebs* to get singed/ seared/ scorched; va. --*gtong* to singe/ sear/ scorch

གཞོམ་ /šom/ 1. f. of *'joms* 2. vi. to be subdued/ demolished/ destroyed ¶ *dgra ba'i stobs shugs zhom par byed dgos* (We) must subdue the power of the enemy.

གཞོམས་/--/ sm. *gzhom*

གཞོམས་མེད་ /šomeè/ sm. *gzhom zhig med pa*

གཞོམ་ཞིག་མེད་པ /šumšii meepa/ indestructible, unbreakable, incontrovertable ¶ *gzhom zhig med pa'i bden don the incontrovertable truth*

གཞོར་ /šor/ sm. *'jor*

གཞོལ་ /šöl; šöö/ 1. vi. sm. *babs* ¶ *char pa gzhol to rain* 2. va. to participate in, to take part in ¶ *las 'gul la gzhol bzhin du while taking part in the campaign*

གཞོལ་འབབ་ /šöönpəp/ river, stream

བཞག་ /šaà/ 1. p. of *'jog* 2. (linking or existential vb.+--) expresses the idea that what has been stated is not generally know and has just been discovered by the author. ¶ *de tsho tshang ma chab srid thad kyi dbye ba sha stag red bzhag These are all differentiated only on political grounds.*

བཞག་སྒོར་ /šaaqor/ small intestine

བཞག་དངུལ་ /šaaŋüü/ bank deposit, savings

བཞག་སྟེགས་ /šaqteq/ a stand ¶ *bum pa bzhag stegs gcig gi sgong la bzhag na if you put the vase on a stand*

བཞད་ /šɛɛ̀/ vi. to bloom ¶ *me tog mi 'dro ba mang po rim pa bzhin du bzhad kyi yod Many different kinds of flowers are blooming one after the other.*

བཞད་གད་ /šɛɛqɛɛ̀/ sm. *bzhad mo*

བཞད་གད་པ་ /--pa/ clown, joker

བཞད་སྟོ་བ་ /šɛɛ̀ thöwa/ funny, farcical, ridiculous

བཞད་མོ་ /šɛɛmo/ laughter (h); va. --*bzhad* to laugh (h); vi.--*shor* to burst out laughing

བཞམས་བསྐྱོ་ /šamqo/ mentioning, reminding; va.--*byed* to mention, to remind

བཞའ་ /ša/ wetness, dampness, moisture; va.--*rgyag* to moisturize, to wet

བཞའ་སྐམ་ /šaqam/ dehydration; va. /ša qam/; --*byed* to dry, to dehydrate

བཞའ་ཁྱུག་ /ša qhüü/ vi. to become moist/ wet/ damp

བཞའ་ཚད་ /šatsɛɛ̀/ sm. *bzha' tshan*

བཞའ་ཚན་ /šatsɛɛn/ moisture, wetness, humidity

བཞའ་ཚན་ཆེན་པོ་ /--chempo/ damp, moist, humid

བཞར་ /šar; šaa/ p. of *gzhar*

བཞི་ /ši/ four

བཞི་ཁྲི་ /šiti/ forty thousand

བཞི་ཀ་ /šiqə; šicaa/ the four of them, all four ¶ *slob grwa ba bzhi ga phyin pa red All four students went.*

བཞི་གླིང་ /šiliŋ/ quarter, fourth ¶ *de'i bzhi gling gcig one fourth of that*

བཞི་བརྒྱ་ /šipkə/ four hundred

བཞི་བཅུ་ /šicu; šipcu/ forty ¶ *bzhi bcu zhe gnyis forty two*

བཞི་བཅུ་ཐམ་པ་ /--thampa/ sm. *bzhi bcu*

བཞི་ཆ་ /šicə/ quarter, fourth ¶ *de'i bzhi cha gnyis* *two fourth of that*

བཞི་སྟོང་ /šetoon/ four thousand

བཞི་མདོ་ /šito; šintu/ an intersection of two roads, crossroad

བཞི་པ་ /šipə/ the fourth ¶ *mi bzhi pa* *the fourth person*

བཞི་པའི་གནས་སྐབས་ /šipee neeqəp/ old age (lit. the fourth stage of life)

བཞི་པོ་ /šipo; šipu/ the four of (us/them) ¶ *kho tsho bzhi po 'dir yong pa red* *The four of them came here.*

བཞི་ཟུར་ /šisur; šisuu/ sm. *bzhi cha*

བཞིག་ /šii/ vi. to come unfastened (knots etc.)

བཞིན་ /šin/ 1. just like, just as, according to ¶ *ngas byed ba bzhin byed cig* *Do as I do.* ¶ *gsal 'debs bzhin* *in accordance with (their) advice* 2. present particle (vb.+--) ¶ *kho dpe cha klog bzhin pa red* *He is reading a book.* 3. each and every ¶ *nyin re bzhin* *every day* ¶ *mi re bzhin* *each and every person* 4. face ¶ *bzhin gyi 'dzum bag* *the smile on the face* 5. (vb.+-- dat. loc.) a. while, during ¶ *las ka 'di byed bzhin du slob sbyong byed long mi 'dug* *While I'm doing this work I don't have time to study.* b. sm. *bzhin,* 1 6. (adj. comp.+--+adj. comp.+ pa) as well as ¶ *ngoms bzhin spobs pa byed kyi* *acting proud and (as well as) boastful*

བཞིན་ཁྲིམ་ /šiinkim/ face, countenance (h)

བཞིན་དུ་ /šiintu/ see *bzhin,* 5

བཞིན་ལྡོག་པ་ /šiin tọqpa/ sm. *bzhin nag*

བཞིན་སྡུད་པོ་ /--tüüpu/ sm. *bzhin nag*

བཞིན་ནག /šiinaà/ angry face/ countenance

བཞིན་པ་ /šiinpə/ see *bzhin,* 2

བཞིན་དམན་ /šiin meen/ vi. to be embarassed, to feel shy

བཞིན་འཛུམ་ /šintsum/ smile; va. /šiin tsum/; *--mdzad;* *--gnang* to smile (h)

བཞིན་རང་སྡོད་ /šiinrəŋ töö/ (vb.+ --) to keep/ go on doing the verbal action ¶ *mtshan gang ngal so med par 'gro bzhin rang bsdad (p. of sdod) pa red* *(They) kept on going all night without rest.*

བཞིན་རས་ /šiinree/ face, look (h)

བཞིབས་ /šip/ p. of *'jib*

བཞུ་ : p. བཞུས་ /šu/ va. to melt, to smelt, to dissolve

བཞུ་ཁུ་ /šuqu/ molten liquid, solution (chemical)

བཞུ་འཇུག་ /šu cuu/ va. to melt, to smelt, to dissolve

བཞུ་བྱེད་ /šucee/ 1. smelting 2. chemical solvent

བཞུ་བྱེད་སྒྲིག་ཆས་ /--tiqcee/ smelting equipment

བཞུ་བྱེད་བཟོ་གྲྭ་ /--sota/ smelting factory

བཞུ་འབུལ་ /šupüü; šumpüü/ cremation; --*zhu* to cremate (h)

བཞུ་མར་ /šumaa/ lamp; va.--*spar* to light a lamp; va.--*gsod* to extinguish/ turn off a lamp

བཞུ་ཚད་ /šutsèè/ melting point

བཞུ་རྫས་ /šutsèè/ sm. *bzhu byed*

བཞུགས་ /šuq; šuu/ va. to sit, to stay, to live, to dwell, to reside (h) ¶ *khong dgun kha rgya gar la bzhugs kyi yod pa red He lives in India in the winter.* ¶ *bod bzhugs sku tshab the representative (residing) in Tibet*

བཞུགས་ཁྲི་ /šuqti/ throne (h)

བཞུགས་གྲལ་ /šuqtèè/ rows (of seated people) (h); va.--*la 'khod;* --*la gtong* to seat in rows

བཞུགས་སྒར་ /šuqar/ camp, non-permanent/ temporary residence (used for Dharamsala, the residence of the Dalai Lama in India) (h) ¶ *gnas tshul 'di bzhugs sgar nas 'byor don ltar according to the news arriving from Dharamsala.*

བཞུགས་སྒྲིག་ /šuqtii/ living arrangements for visitors (h); va.--*zhu* to make living arrangements for visitors (h)

བཞུགས་ཚལ་ཚོགས་འདུ་ /šuqcüü tshoontu/ forum

བཞུགས་སྟངས་ /šuqtaan; šuutaan/ manner, way of living; sitting position (h) ¶ *khong gi bzhugs stangs khu 'dus red His way of living is simple. (h)*

བཞུགས་གདན་ /šuqtèèn/ h. of *gdan*

བཞུགས་འབོལ་ /šumpüü/ mattress, Tibetan sofa (h)

བཞུགས་མོལ་ /šuqmüü/ discussion, talk (h); va.--*gnang;* --*mdzad* to discuss, to sit down) and talk

བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ /--tshòòntu/ forum, symposium, conference, round-table discussion

བཞུགས་ས་ /šuusə/ 1. seat (h) 2. place of residence (h) 3. h. of *shag sa*

བཞུད་ /šüü/ vi. to set (for sun and moon) ¶ *nyi ma bzhud nas after the sun set*

བཞུན་ /šün/ adj. comp. of *bzhun po*

བཞུན་པོ་ /šünpu/ diligent, conscientious

བཞུར་ /šur; šuu/ 1. va. to strain, to fitter 2. sm. *bzhar*

བཞུར་འགྲོ་ /šurtu/ running/ flowing (water)

བཞུར་རྒྱག་ /šur kaà/ va. to buzz (airplanes)

བཞུར་པོ་ /šurpu/ rushing/ fast flowing (water)

བཞུར་ཚད་ /šurtsèè/ volume of flow (water, electricity)

བཞུས་ /šüü/ 1. p. of *bzhu* 2. sm. *gzhus (p. of gzhu)*

བཞུས་མ་ /šüümə/ 1. solution (chemical) 2. molten ¶ *lcags bzhus ma molten iron*

བཞེང་ : p.བཞེངས་ /šeŋ; šaàn/ 1. va. to get up, to rise (h) ¶ *khong bzhengs nas phebs pa red He got up and went. (h)* 2. va. to erect, to build ¶ *lha khang bzheng rgyu the building of temples*

བཞེངས་ /šeŋ; šaàn/ p. of *bzheng*

བཞེད་དགོངས་ /šeeqoòn/ aim, intention

བཞེད་དོན་འབོད་ཚིག་ /šeetöön püütsii/ slogan

བཞེད་ཚུལ་ /šeetsüü/ thoughts, doctrine ¶ *grub mtha' so so'i bzhed tshul skor concerning the doctrines of each sect* ¶ *gan dhi mchog gi bzhed tshul Gandhi's thoughts (h)*

བཞེད་སྲོལ་ /šeesöö/ sm. *bzhed tshul*

བཞེར་ /šee/ wet, moist

བཞེས་ /šeè/ 1. va. to take (h. of *len*) ¶ *khong gis phyag dngul bzhes pa red He took the money. (h)* 2. va. to eat (h) ¶ *gsol tshig yag po bzhes pa red They ate well. (h)* 3. honorifizer ¶ *bzhes 'bras rice (h)* 4. va. to dress ¶ *na bza'gsar pa bzhes pa red (They) dressed in new clothes. (h)*

བཞེས་ཁམ་ /šiiqəm/ peach (h)

བཞེས་ཁུག་ /šiiquù/ tobacco pouch (h)

བཞེས་རྒྱུང་ /šeekoŋ/ sausage (h)

བཞེས་སྒོང་ /šeeqoon/ egg (h)

བཞེས་རྒྱུ་ /šeeku/ sm. *bzhes rgyong*

བཞེས་ཉུང་ /šiiñuun/ turnip (h)

བཞེས་ཐ་ /šeeta/ sm. *bzhes thag*

བཞེས་ཐག་ /šeetaà/ tobacco, cigarette (h); va.--*bzhes* to smoke (h)

བཞེས་ཐུག་ /šiituù/ noodle, broth (h)

བཞེས་ཐུར་ /šiituu/ spoon, ladle (h)

བཞེས་པོ་ /šee/ suitable (h) ¶ *na bza' 'di bzhes po 'dug The dress is very suitable.*

བཞེས་འབྲས་ /šeenṭeè/ rice (h)

བཞེས་མོག་ /šeemɵɵ/ h. of *mog mog*

བཞེས་རྩེ་ /šeetse/ chopsticks (h)

བཞེས་ཚལ་ /šeetsɛɛ/ vegetables (h)

བཞེས་ཚིལ་ /šeètsii/ fat (h)

བཞེས་ཚོགས་ /šeetsɵɵ/ banquet (h)

བཞེས་ཟག་ /šeesaà/ pipe (smoking) (h)

བཞེས་རག་ /šeeraà/ liquor, wine (h)

བཞེས་ལབ་ /šeeləp/ radish (h)

བཞེས་ལུམ་ /šiilumə/ an orange (h)

བཞེས་ཤ་ /šeeša/ meat (h)

བཞེས་ཤ་སྐམ་པོ་ /šeeša qampo/ skinny, thin (h)

བཞོ་ : p.བཞོས་ /šo/ 1. f. of *'jo* 2. va. to milk

བཞོ་མ /šoma/ sm. *bzhon ma*

བཞོག་ : p.བཞོགས་ /šoq; šɵɵ/ sm. *gzhog*

བཞོགས་ /šoq; šɵɵ/ sm. *gzhogs*

བཞོན་ /šöön/ va. to ride ¶ *kho*

rta bzhon nas phyin pa red He went riding a horse.

བཞོན་རྟ་ /šönta/ riding horse

བཞོན་དྲེལ་ /šönṭee/ riding mule

བཞོན་ཕྱུགས་ /šöncuù/ milking animals (cow, she-goat, etc.)

བཞོན་མ་ /šönma/ milch cow

བཞོན་མ་ར་བ་ /--rawa/ dairy farm

བཞོས་ /šöö/ p. of *'jo*

བཞོས་སྐམ་ /šööqam/ dry cow

ཟ་ /sa/ the letter 'z' (used in alphabetical ordering)

ཟ་ : p.ཟས་ or བཟས་ f.བཟའ་ imp. /--/ 1. va. to eat ¶ *khos za khang la kha lag zas pa red He ate at the restaurant.* 2. vi. to get/ be angry ¶ *kho khong khro bza' gi red He will be angry.* 3. vi. to itch

ཟ་ཁང་ /saqaan/ restaurant

ཟ་གྲི་ /səti/ table knife

ཟ་རྒྱུ་གྱོན་རྒྱུ་ /səku qhönku/ necessities of life (lit. things for eating and wearing)

ཟ་ཆ་ /saca/ sm. *za chas*

ཟ་ཅག /sacaà/ nettle

ཟ་ཆས་ /sacɛɛ; sapcɛɛ/ foodstuffs

ཟ་འཆག་ཉལ་འདུག /sacaà ñɛɛtuù/ daily activities

ཟ་ཉན་པ་ /sa ñɛnpa/ edible

ཟ་བརྙད་ /sañɛɛ/ blackmail; va.--*byed* to blackmail

ཟ་གཏུང་ /sətuùn/ eating and drinking

ཟ་ཐུར་ /sətur/ chopsticks

ཟ་འཐུང་ /sətuùn/ sm. *za gtung*

ཟ་འདོད་ /santöö/ 1. hunger 2. greed

ཟ་འདྲེ་ /sənte/ parasite

ཟ་སྣུམ་ /sənum/ cooking oil

ཟ་འཕྲུག་ /sətuù/ itch; vi.--*lang* to itch

ཟ་འཕྲོ་ /santo/ left-over (food)

ཟ་བ་ /sawa/ 1. food 2. eating

ཟ་འབྲུ་ /səntu/ grains kept for consumption (as opposed to those kept for seed)

ཟ་མ་ /sama/ food

ཟ་ཚོ་ /satso/ married couple

ཟ་འཚོ་ /santso/ sm. *za tsho*

ཟ་ཟི་ /səsi/ 1. sm. *zang zing* 2. sm. *za chas*

ཟ་འོས་པ་ /sawööpa/ sm. *za nyan pa*

ཟ་སེམས་ /sasem/ 1. hunger 2. greed

ཟྭ་ /sa/ sm. *zwa pho*

ཟྭ་ཁུ་ /səqu/ sm. *zwa tshod*

ཟྭ་ཕོ་ /sapo/ kind of nettle

ཟྭ་ཚོད་ /satsöö/ nettle soup

ཟགས་ /saà/ vi. to fall (off something) ¶ *kho rta nas zags song He fell off the horse.*

ཟགས་ཁུང་ /səəquun/ loophole, weak point

ཟགས་ཐོན་ /səqtöön/ secretion

ཟང་ངེ་ཟིང་ངེ་ /səŋi siŋi/ turmoil, unrest, disorder, hectic

ཟང་ཟིང་ /səŋsiin/ 1. abbr. of *zang nge zing nge* 2. material things (as opposed to spiritual things)

ཟང་ཟིང་གི་དངོས་པོ་ /--qi ŋööpo/ material objects

ཟངས་ /saàn/ copper

ཟངས་སྐུད་ /sənqüù/ copper wire

ཟངས་ཁོགས་ /sanqññ/ bald

ཟངས་ཏྲོ་ /santo/ copper caldron

ཟངས་མགར་ /sanqaa/ coppersmith

ཟངས་ཆས་ /sancɛɛ̀/ copperware

ཟངས་གཏེར་ /santee/ copper mine

ཟངས་དུང་ /santuun/ copper pipe

ཟངས་མདོག་ /santññ/ copper color

ཟངས་འདོན་ /santöön/ copper mining; va.--*byed* to mine copper

ཟངས་རྡོ་ /santo/ copper ore

ཟངས་རྡོ་དམར་པོ་ /--maapo/ red copper (cuprite)

ཟངས་སྡིག་ /səntii/ copperware, copper utensils

ཟངས་པར་ /sanpaa/ copper plates for printing

ཟངས་བུམ་ /sənpuṁ/ copper vase

ཟངས་བཟོ་བ་ /sansowa/ sm. *zangs mgar*

ཟད་ /sɛɛ̀/ vi. to run out of, to wear out, to be finished/ exhausted ¶ *lham khog de zad 'dug The shoes have worn out.*

ཟད་སྐྱོན་ /sɛɛköön/ wear and tear

ཟད་གྲོན་ /sɛɛtöön/ 1. sm. *'gro gron* 2. attrition ¶ *zad gron gyi tshad the rate of attrition*

ཟད་གྲོན་དམག་འཐབ་ /--məqtəp/ war of attrition

ཟད་འགྲོ་ /sɛɛ̀ to/ sm. *zad*

ཟད་མེད་ /sɛɛmeè/ inexhaustible, endless

ཟད་སོང་ /sɛɛsoon/ sm. *'gro song*

ཟན་ /sɛɛn/ food ¶ *sha zan meat eating animals;* va.--*za* to eat food

ཟན་མ་ /sɛnma/ sm. *rtsam pa*

ཟབ་ /səp/ adj. comp. of *zab po*

ཟབ་ཅིང་འཐུག་པ་ /səpciŋ thuqpə/ deep and lasting, profound

ཟབ་རྒྱས་ /səpkɛɛ̀/ elaborate

ཟབ་འཇུག་བྱེད་ /səmcuù cheè/ va. to go into deeply, to get totally involved ¶ *'thab rtsod kyi nang du zab 'jug byed kyi 'dug (They) are totally involved in the struggle.*

ཟབ་ཏུ་གཏོང་ /səptu toon/ va. to deepen, to intesify

ཟབ་ནན་ /səpnɛɛn/ emphatic

ཟབ་པ་ /səpa/ adj. comp. of *zab po:* deep, profound; deeper, more profound

ཟབ་པོ་ /səpu/ deep, profound; thorough ¶ *dgongs pa zab po profound thoughts*

ཟབ་སྦྱོང་ /səpcoòn/ in-depth study, advanced study

ཟབ་མོ་ /səmu/ sm. *zab po*

ཟབ་རྨོ་ /səpmu/ deep plowing

ཟབ་ཚད་ /səptsɛɛ̀/ depth

ཟབ་ཡངས་ /səpyaàn/ deep and wide/ extensive

ཟབ་བརླིང་ /səplin/ profound, deep, lofty

ཟབ་ལམ་ /səpləm/ profound doctrine

ཟམ་ཁའི་འཐབ་རྫོང་ /samqɛɛ thəptsoon/ bridgehead

ཟམ་ཆུང་ /səmcuun/ small bridge

ཟམ་ཆེན་ /samceen/ large bridge

ཟམ་རྟེགས་ /samteq/ sm. *zam gdan*

ཟམ་གདན་ /samtɛɛn/ abutment, foundation pier

ཟམ་གདུང་ /səmtuun/ bridge girder

ཟམ་པ་ /sampa/ bridge; va.--*rgyag* to build a bridge

ཟམ་མ་ཆད་པ་ /sam macɛ̀ɛpa/ uninterrupted, continuous

ཟམ་མིག་ /səmmiì/ the arch of a bridge

ཟར་བུ་ /sərpu/ tassel

ཟར་བབས་ /sərpəp/ sm. *zar ba*

ཟར་མ་ /sərma/ sesame

ཟར་རེ་ཟིར་རེ་ /səri siri/ unreliable, undependable

ཟས་ /sɛ̀ɛ/ 1. food ¶ *dkar zas* *vegetarian/ dairy foods* 2. p. of *za*

ཟས་དཀར་ /sɛɛqaa/ vegetarian / dairy foods

ཟས་དཀོན་ /sɛɛqöön/ food scarcity

ཟས་སྐོམ་ /sɛ̀ɛqom/ food and drink, solid and liquid foods

ཟས་གོང་ /sɛɛqoòn/ food prices

ཟས་གོས་ /sɛɛqöö/ food and clothes

ཟས་གྲོན་ /sɛɛṭöön/ food expenses

ཟས་བཅུད་ /sèɛcüü/ nourishment, nutrients

ཟས་དྲང་ /sɛɛ̀ ṭhan/ p. of *zas 'dren*

ཟས་འདྲེན་ /--ṭeen/ va. to serve food

ཟས་བྱེད་ /sɛɛceè/ sm. *ma chen*

ཟས་མ་ /sɛɛma/ food

ཟས་ཚོད་ /sɛɛtsöö/ portion, serving, ration

ཟས་རིགས་ /sèerii/ foodstuffs, edibles

ཟས་རོ་ /sɛɛro/ food remnant

ཟས་བསོད་པ་ /sɛɛ̀söòpa/ food delicacy

ཟི་ཁྲོན་ /siṭüün/ ch. Szechuan (Province)

ཟི་འཁོར་ /si qhΩΩ/ vi. to get dizzy/ giddy

ཟི་འཁྱམས་ /si khām/ sm. *zi 'khor*

ཟི་འཁྱོམས་ /si khōm/ sm. *zi 'khor*

ཟི་ར་ /sirə; tsirə/ caraway seed

ཟི་རི་རི་ /si riri/ humming/ buzzing/ droning noise

ཟི་ལིང་ /siliin/ ch. c. Siling

ཟིང་ /siŋ; siin/ 1. disturbance, unrest, turmoil, uprising; vi.--*langs* to be disturbed, to be in a state of unrest/ turmoil, to have an uprising w. vi. to stand on end, to be in an upright position (usu. hair) ¶ *kho'i skra zing 'dug His hair is standing on end.*

ཟིང་འཁྲུག་ /siŋṭuu/ disturbance, turmoil, unrest, riot, uprising; va.--*slong* to cause turmoil/ unrest/ disturbances, to incite a riot/ uprising; vi.--*langs* to be/ get into a state of turmoil/ unrest/ disturbance, to have a riot/ uprising occur

ཟིང་ཉོག་ /siŋñöö/ sm. *zing 'khrug*

ཟིང་ཆ་ /siŋcə/ turmoil, confusion, disturbance, hurry-scurry ¶ *grong khyer gyi zing cha nas thag ring dben gnas su yod pa red (It) is far from the turmoil of the city in a deserted place.*

ཟིང་འཚུབ་ /siŋtsup/ tense, strained ¶ *rgyal spyi'i zing 'tshub gnas tshul a tense international situation*

ཟིང་འཚུབ་གནས་ཚུལ་ /--nèètsüü/ tense/ strained situation

ཟིང་ཟིང་ /siŋsiŋ/ sm. *zing*

ཟིང་སློང་བྱེད་ /siŋloon chee/ sm. *zing 'khrug slong*

ཟིན་ /siin/ 1. vi. to be over with, to be finished, to be done with ¶ *yi ge bris zin pa red (I) am finished writing the letter.* 2. va. to catch, to capture, to get hold of ¶ *thog pa zin nas ma btang ba red (He) caught hold of the rope and didn't let it go.* 3. vi. to reach (an amount) ¶ *mi 'bor 10,000 tsam zin gyi yod pa red The population reached about ten thousand.*

ཟིན་འཁྲིད་ /sintii/ capturing, taking prisoner; va.--*byed* to capture, to take prisoner

ཟིན་ཐོ་ /sinto/ notes, records; va.--ᵀ*god* to make a note of, to record

ཟིན་ཐོ་ལས་བརྒལ་ /--lɛɛ̀ qɛɛ/ va. to break/ exceed a record

ཟིན་བྲིས་ /sintii/ 1. draft; va.--*rgyag* to make a draft 2. sm. *zin tho*

ཟིན་བྲིས་གནད་བསྡུས་ /--nèètüü/ rough outline/ draft

ཟིམ་བུ་ /simpu/ fine, thin, soft ¶ *char pa zim bu drizzle*

ཟིམ་ཟིམ་ /simsim/ sm. *zim bu*

ཟིལ་ /sii/ sm. *gzi brjid*

ཟིལ་གྱིས་གནོན་ /--qi nöön/ va. to supress/ subdue, to intimidate

ཟིལ་མངར་ /siiŋər/ nectar

ཟིལ་རྔམ་ /siiŋəm/ sm. *zil shugs*

ཟིལ་གནོན་ /siinüün/ suppression, subduing, intimidating; va.--*byed* to supress, to subdue, to intimidation

ཟིལ་པ་ /siipə/ dew

ཟིལ་པས་ཕངས་ /siipɛ̂ɛ phaan/ vi. to get wet with dew

ཟིལ་ཤུགས་ /siišuu/ 1. intimidation, suppression 2. impact

ཟུག་ /suu/ 1. pain; vi.--*rgyag;* --*gtong* to hurt, to ache 2. vi. to be stuck (in) ¶ *kho 'dam la zug pa red He was stuck in the mud.* 3. vi. to be pricked, to be pierced ¶ *rkang pa tsher ma zug pa red A thorn pricked (his) foot.* 4. vi. to be attracted to, to get strongly attached to ¶ *mo'i mdzes sdug la sems zug pa red (He) was attracted to her beauty.* 5. va. to bark

ཟུག་རྔུ་ /suŋu/ pain, grief, sorrow; vi.--*'byin;* --*'don* to suffer, to show grief/ pain/ sorrow

ཟུག་སྨན་ /suqmɛ̂ɛn/ sedative, pain killing medicine

ཟུག་གཟེར་ /suqsee/ sharp/ acute pain

ཟུང་ /suŋ/ 1. two, pair, couple ¶ *khong zung the two of them* 2. Sung (a chinese dynasty)

ཟུང་དུ་འབྲེལ་ /suŋtu tee/ va. to join together, to combine

ཟུང་དུས་རབས་ /--thüürəp/ Sung dynasty

ཟུང་འབྲེལ་ /suŋtee/ joint, combined, in conjunction with; va. /suŋ tee/; --*byed* to join together, to combine

ཟུང་འབྲེལ་བཀའ་ཤོག་ /--qašɔɔ/ joint statement; va. --*'don* to release/ issue a joint statement

ཟུང་སྦྲེལ་ /--/ sm. *zung 'brel*

ཟུངས་ /suun/ 1. energy, strength; vi.--*zad* to lose energy/ strength 2. imp. of *'dzin*

ཟུབ་ /sup/ vi. to disappear, to vanish, to be erased ¶ *rma rjes de rim pas zum song The scar disappeared gradually.*

ཟུམ་ /sum/ vi. to be/ get closed

ཟུར་ /suu/ 1. corner, angle, side ¶ *cog rtse'i zur la on the corner of the table* ¶ *zur gsum triangle* 2. ex-, former ¶ *srid 'dzin zur pa former president* 3. fraction, part, percent ¶ *bcu sur gsum three tenths*

ཟུར་བཀོལ་ /surqöö/ appendix, supplement

ཟུར་བཀོལ་དཀར་ཆག་ /--qarcaa/ index

ཟུར་ཁྲལ་ /surṭɛ̂ɛ/ surtax, surcharge, additional tax

ཟུར་ཁྲོམ་འདོན་ /surṭom töön/ va. to peddle/ hawk goods

ཟུར་ཁྲིད་ /surṭii/ tutoring or coaching given outside the classroom, private tutoring; va.--*byed* to give private tutoring/ coaching

ཟུར་འཀོད་ /surqöö/ act of stating something separately; va.--*byed;* --*zhu* to state/ cite separately

ཟུར་མཆན་ /surcɛ̂ɛn/ reference, citation, note, footnote

ཟུར་ཆག་ /surcaa/ corrupted, altered, debased

ཟུར་ཉན་ /surñeen/ non-voting observer at a meeting, visitor, auditor (in a course)

ཟུར་ཉན་གྲལ་ /--thεε/ visitors' seats

ཟུར་འཇུག་ཤོག་ལྷེ་ /surcuu šoole/ supplement page/ section

ཟུར་འཇོག་ /surcoo; suncöö/ reservation; va.--*byed* to reserve ¶ *pas se kri ke sngon tshud zur 'jog byas chog Reserving bus tickets in advance is permitted.*

ཟུར་གཏོགས་ /surtöö/ adjunct to, appended, subsidiary

ཟུར་གཏོགས་རྒྱལ་ཁབ་ /--këëqəp/ dependent countries

ཟུར་གཏོགས་དངོས་པོ་ /--ŋööpo/ accessories

ཟུར་ལྟ་ /surtə/ observing/ looking on (without participating); va.--*byed* to observe 2. reference (book) ¶ *zur lta'i dpe cha reference book* 3. sidelong glance, askance look

ཟུར་བལྟ་ /--/ sm. *zur lta*

ཟུར་བལྟས་ /surtee/ sm. *zur lta*

ཟུར་བརྟེན་ /surtëën/ supplementary, extra

ཟུར་དུ་ /surtu/ separately, aside, apart from ¶ *khong zur tu bzhugs yod pa red He lives separately.*

ཟུར་དུ་བཀོལ་ /--qöö/ va. to set aside to excerpt

ཟུར་དུ་འཇུག་ /--cuu/ va. to set/ put aside

ཟུར་དུ་འཕུད་ /--phüü/ va. to exclude, to treat exclusively/ separately

ཟུར་རྡོ་ /surto/ cornerstone

ཟུར་སྡོད་ /surtüü/ sm. *zur bzhugs*

ཟུར་བརྡ་ /surtə/ hint, clue; va. --*don; --gtong* to give a hint/ clue

ཟུར་ནས་ /surnεε/ from the side

ཟུར་ནས་འགྲོ་ /--to/ va. to avoid, to shun

ཟུར་ནས་ལྟད་མོ་ལྟ་ /--tεεmo ta/ sm. *zur lta byed*

ཟུར་གནས་ /surnëë/ neutral ¶ *zur gnas yul khag neutral countries*

ཟུར་སྣོན་ /surnöön/ replenishment, supplement, subsidy, addition; va.--*byed* to replenish/ supplement/ subsidize

ཟུར་སྣོན་ལྷེ་ /--šoqle/ supplement (of a magazine/ paper)

ཟུར་པ་ /surpə/ former, previous, ¶ *srid 'dzin zur pa ex-president*

ཟུར་དཔང་ /surpaan/ circumstantial evidence

ཟུར་རྒྱུང་ /surcuŋ/ supplement, appendix

ཟུར་རྒྱོགས་ /surcöö/ side

ཟུར་འབུལ་ /sunpüü/ giving separately/ privately; va.--*zhu* to send or give separately/ privately

ཟུར་མང་གི་དབྱིབས་ /surmaànqi yīp/ polygon

ཟུར་མིག་ /surmiì/ sm. *zur lta*

ཟུར་མེད་ /surmeè/ round, circular

ཟུར་ཙམ་ /surtsəm/ 1. a little, a bit 2. a hint

ཟུར་ཚད་ /surtsèè/ degree of an angle

ཟུར་ཞུགས་ /sŭrsŭù/ observing/ looking on (without participating), acting neutral (h)

ཟུར་ཟ་ /sursə/ satire, sarcasm

ཟུར་ཟའི་རི་མོ་ /sursèè remo/ cartoon

ཟུར་གསལ་ /sursɛl/ supplementary, additional

ཟུར་གསུམ་ /susum/ triangle

ཟུར་གསུམ་གླིང་ /--līīn/ delta, peninsula

ཟུར་གསུམ་རྩིས་རིག་ /--tsīīriì/ trigonometry

ཟུར་བཤད་ /surŝèè/ an aside, side comment

ཟེ་ /se/ 1. mane, hump, crest ¶ *rta'i ze horse's mane* 2. direct discourse/ speech particle ("said") ¶ *kho tshos las ka byed kyi red ze bshad pa red They said (they) will work.*

ཟེ་ཁ་ /seqa/ sm. *ze*, 1

ཟེ་ཏྲོའི་ /setɳɳ/ byonet

ཟེ་འབྲུ་ /sintu/ sm. *ze'u 'bru*

ཟེ་མ་ /sema/ eyelash

ཟེ་ཚ་ /setsa/ saltpeter

ཟེ་གཞུག་ /seŝuù/ mane and tail

ཟེགས་མ་ /seqma/ small drop/ particle ¶ *chu'i zegs ma a drop of rain*

ཟེད་ /sɛ̀/ bristles, brush

ཟེབ་ /sep/ small basket

ཟེམ་ /sem/ wooden cask, wood container for liquids

ཟེའུ་འབྲུ་ /sintu/ anther of flowers, pollen

ཟེའུ་འབྲུའི་སྦྱོར་བ་ /sintüü corwaa/ pollination

ཟེར་ /ser/ 1. ray/ beam of light 2. va. to say, to call, to address (names) ¶ *khos zer gyi 'dug He said it.* ¶ *kho'i ming la nyi ma zer ba red (They) call him Nyima.* 3. direct discourse/ speech particle ¶ *de byed mi thub zer bshad pa red (They) said that they cannot do that.*

ཟེར་སྒྲོས་ /sertöö/ sm. *zer srol*

ཟེར་སྒྲོས་སུ་འབྲངས་ /--su taàn/ va. to echo (someone's) words/ thoughts/ ideas, to follow tradition/ custom

ཟེར་མ་ /serma/ sm. *zegs ma*

ཟེར་སྲོལ་ /sesöö/ a traditional/ customary saying

ཟེལ /see/ abbr. of *zel ma* ¶ *shing zel wood shavings*

ཟེལ་མ་ /seema/ chip, shavings

ཟོ་ /so/ 1. imp. of *za* 2. figure, shape, form, appearance 3. moldy, musty 4. pail, bucket

ཟོ་ཆུན་ /sucüün/ water mill

ཟོ་མཐོག་ /sontΩΩ; somtΩΩ/ physical strength/ endurance

ཟོ་བ་ /sowaa/ sm. *zo lag*

ཟོ་ལག་ /solaà/ bucket, pail

ཟོག་ /sῺΩ/ 1. goods, merchandise, commodities 2. deceit

ཟོག་ཁྲལ་ /sΩΩtɛɛ/ excise tax, commodity/ goods tax

ཟོག་གོང་ /sΩΩqòon/ price (on commercial goods)

ཟོག་གོང་གཏན་འཇགས་ /--tɛncaà/ fixed/ stabilized price

ཟོག་གྲུ་ /sôqtu/ cargo-ship, freighter

ཟོག་བདག་ /sΩqtaà; sΩΩtaa/ 1. merchant 2. Nepalese merchants in Tibet

ཟོག་འདྲེན་ /sônteen/ freight transportation

ཟོག་འདྲེན་གྲུ་གཟིངས་ /--thusìin/ freighter, cargo ship

ཟོག་འདྲེན་མེ་འཁོར་ /--meqΩΩ/ freight train

ཟོག་པོ་ /sΩqpo/ hypocritical, deceitful

ཟོག་དཔེ་ /sΩqpe/ samples of goods/ merchandise

ཟོག་བང་ /sΩqpaŋ/ warehouse

ཟོག་རིན་ /sôqriin/ sm. *zog gong*

ཟོག་རིན་ཆད་འཇོག་ /--chɛɛncῺΩ/ buying/ selling on credit

ཟོག་རོ་ /sΩqro/ 1. rejects, rejected products 2. unsold merchandise

ཟོང་ /son/ goods, merchandise

ཟོང་ཁྲལ་ /sontɛɛ/ sm. *zog khral*

ཟོང་གོང་ /sonqòon/ sm. *zog gong*

ཟོང་གྲུ་ /sontu/ sm. *zog gru*

ཟོང་འགྲུལ་ /sontüü/ commodity circulation

ཟོང་འདྲེན་ /sonteen/ sm. *zog 'dren*

ཟོང་པ་ /sonpa/ sm. *tshong pa*

ཟོང་དཔེ་ /sonpe/ sm. *zog dpe*

ཟོང་རེ་ /sonre/ sm. *zong*

ཟོན་ /söön/ precaution, caution, heed; va. /sön/; --*byed* to take precautions, to be cautious, to heed

ཟོན་པན་ /sompɛɛn/ an abacus

ཟོན་མེད་ /söönmèe/ 1. negligent, uncautious, heedless 2. frank, candid

ཟོབ་ /sΩp/ sm. *zog po*

ཟོམ་ /som/ 1. wooden barrel/ bucket/ cask 2. top, tip 3. worn out, tattered

ཟོམ་འཇོག་ /somcῺΩ/ negligence;

va.--*byed* to neglect

ཟོར་བ་ /sɵrwaa; sora/ sickle ¶ *tho ba dang zor ba hammer and sickle*

ཟོར་ཡང་ /sɵryaàn/ simple and handy, convenient, uncomplicated

ཟོལ་ /söö/ hypocricy, pretense, deceit

ཟོལ་ཅན་ /sööcεεn/ hypocritical, false, deceitful

ཟོལ་བཅོས་རིང་ལུགས་ /sööcöö riŋluù/ revisionism

ཟོལ་འཛོག་ /sööncɵɵ/ sm. *zom 'jog*

ཟོལ་སྒྱུར་ /söncɵɵ/ hypocricy, pretense, falseness

ཟོལ་མ་ /sööma/ sm. *zol zog*

ཟོལ་མེད་ /söömeè/ frank, candid, straightforward

ཟོལ་བཙུ་ /sUUtsu/ sm. *zol zog*

ཟོལ་ཟོག་ /söösɵɵ/ hypocritical, false, deceitful

ཟོས་ /söö/ p. of *za*

ཟོས་བདེ་ /sööte/ (vb.+--) at ease, free from worry/ anxiety about verbal act ¶ *zing 'khrug lhing 'jags byung ba nas mi rnams sdod zos bde ba byung pa red After the disturbance was over all the people lived at ease.*

ཟླ་ /ta/ abbr. of *zla ba*

ཟླ་དཀར་ /taaqaa/ 1. moon 2. moonlight

ཟླ་དཀྱིལ་ /təkii/ middle of the month

ཟླ་བསྐོད་འཕུར་འཁོར་ /takөө phūnqөө/ moon rocket

ཟླ་ཁ་མ་གང་བར་སྐྱེས་པ་ /taqa maqaànwar kēè/ vi. to have a premature birth

ཟླ་འཁོར་འཆར་གཞི་ /taqɵɵ chəəši/ monthly plan

ཟླ་འཁྱིམས་ /təkim/ halo round the moon

ཟླ་གང་ /taqaan/ full moon

ཟླ་གམ་ /taqam/ 1. semi-circular 2. a cloak worn by Buddhist monks

ཟླ་གམ་གཟུགས་ /--suù/ semi-circular shape

ཟླ་གྲོགས་ /tatɵɵ/ friend

ཟླ་འགོ་ /tanqo/ the beginning part of a month

ཟླ་སྒྲིལ་ /təntii/ merger; va.--*byed; --gtong* to merge, to combine

ཟླ་ངོ་ /tano/ month ¶ *zla ngo bzhi ring for four months*

ཟླ་བཅུ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་གསར་བརྗེ་ /təcu citsöö riŋluùqi sarce/ the October Socialist Revolution (in Russia in 1917)

ཟླ་མཇུག་ /təmcuù/ the end portion of a month

ཟླ་རྙིང་ /təñiŋ/ last month

ཟླ་གཏུགས་པོ་ /ta tūqpu/ short of supplies/ workers

ཟླ་སྟོད་ /tatöö/ the beginning part of a month

ཟླ་ཐོ་ /tato/ calendar

ཟླ་ཕོགས་ /tapΩῺ/ monthly salary/ pay

ཟླ་ཕྱེད་ /tacee̊; tapcee̊/ 1. half a month 2. half moon

ཟླ་བ་ /tawaa/ 1. moon ¶ *zla ba'i 'od moonlight* 2. month ¶ *zla ba dang po the first month (in the Tibetan calendar)* 3. (*gza'+--*) Monday

ཟླ་བ་ཆ་འཛིན་ /--chə̄ntsiin/ partial lunar eclipse

ཟླ་བ་ཉ་གང་ /--ñaqaàn/ full moon

ཟླ་བ་གཏུད་བ་འཛིན་ /--tuptsiin/ lunar eclipse

ཟླ་བ་ཕྱེད་ /--chēe/ sm. *zla phyed*

ཟླ་བ་གཟའ་འཛིན་ /--sə̄ntsiin/ lunar eclipse

ཟླ་བ་རིལ་འཛིན་ /--rintsiin/ full lunar eclipse

ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ /tawεε kinqöö/ moon

ཟླ་བའི་གོ་ལ་ /--qhola/ 1. lunar orbit 2. moon

ཟླ་བོ་ /tawo/ friend, companion; lover

ཟླ་བྲལ་ /tatεε/ sm. *zla med*

ཟླ་མི་ཐུང་བ་ /ta mituŋwə/ abundant, plenty

ཟླ་མེད་ /tamee̊/ matchless, unequalled

ཟླ་སྨད་ /tamεε̊/ sm. *zla mjug*

ཟླ་ཚེས་ /tatsee̊/ month and date/ day

ཟླ་མཚན་ /tatsεεn/ menstruation

ཟླ་འཛིན་ /tə̂ntsiin/ sm. *zla ba gza' 'dzin*

ཟླ་ཟེར་ /tasee/ lunar rays

ཟླ་འོད་ /tawöö/ moonlight

ཟླ་རེའི་དུས་དེབ་ /taree thüütep/ monthly journal/ magazine/ periodical

ཟླ་རེའི་ཞུ་ཐོ་ /--šuto/ monthly report

ཟླ་ཤོལ་ /tašöö; tapšöö/ intercalary month

ཟླ་ཤོལ་ཡོད་པའི་ལོ་ /--yöpεε lo/ a year with an intercalary month

ཟླ་བཤོལ་ /--/ sm. *zla shol*

ཟླ་ལྷག་ /talhaà/ sm. *zla shol*

ཟླུག་ : p.བཟླུགས་ f.བཟླུག་ /tuù/ 1, va. to pour into a container, to fill up 2. va. to give/ transmit information, to inform, to notify

ཟླུམ་ : p.བཟླུམས་ f.བཟླུམ་ /tum/ 1. va. to put together, to gather up 2. va. to settle, to bring to an end 3. adj. comp. of *zlum po*

ཟླུམ་པོ་ /tumpu/ 1. globular, spherical, round 2. bald, shaved (of the head)

ཟློ་ : p.བཟློས་ f.བཟློ་ /to/ va. to say/ repeat/ recite (usu. prayers) ¶ *rjes su bzlos to repeat after (someone)*

ཟློག་ : p.བཟློགས་ f.བཟློག་ /tΩῺ/ va. to force/ drive back, to repel, to repulse

ཟློག་ཐབས་བྲལ་བ་ /toqtəp theewa/ impossible to repel/ repulse, unavoidable

ཟློས་ /töö/ 1. imp. of *zlo* 2. recitation, chanting

ཟློས་གར་ /tööqaa/ drama, play, show

ཟློས་གར་ཁང་ /--qhaan/ theater

ཟློས་གར་འཁྲབ་ /--thəp/ va. to stage/ perform a drama or play

ཟློས་གར་འཁྲབ་ཚན་ /--thəptseen/ program for a play/ drama

ཟློས་གར་འཁྲབ་ཚིག་ /--thəptsii/ stage lines/ dialogue

ཟློས་གར་མཁན་ /--ñeen/ actor, actress

ཟློས་གར་གཏམ་མོལ་ /--tammöö/ dialogue

ཟློས་གར་ཚོགས་པ་ /--tshoqpa/ theatrical group/ troupe

ཟློས་གར་བཞད་གད་ཅན་ /--šeeqeeceen/ comedy play

ཟློས་ཡ་ /tööya/ one of the parties in a legal case/ suit

གཟགས་ /saà/ 1. sometimes used sm. *zags* 2. p. of *'dzags*

གཟན་ /seen/ shawl, top part of monk's robe

གཟན་པ་ /senpa/ hay

གཟན་ཆག་ /sencaa/ fodder ¶ *phag gzan* pig fodder

གཟན་ཆས་ /sencee/ sm. *gzan chag*

གཟན་ཆས་ལོ་ཏོག་ /--lotöö/ fodder crops

གཟན་པ་ /senpa/ sm. *gzan chag*

གཟན་པོ་ /senpo/ harmful, bothersome, bad for ¶ *'od chen po de mig la gzan po 'dug The bright light is bad for the eyes.*

གཟན་རྩྭ་ /sentsa/ fodder grass

གཟབ་ /səp/ 1. va. to be earnest/ serious ¶ *spyi don la tshang mas gzab dgos Everyone must be earnest with respect to the common cause.* 2. adj. comp. of *gzab gzab*

གཟབ་སྤྲོས་ /səpqüü/ sm. *gzab spros*

གཟབ་རྒྱས་ /sapkeè/ elaborate, grand ¶ *sne len gzab rgyas an elaborate reception*

གཟབ་མཆོར་ /səpcöö/ dressing up; va.--*byed;* --*spros* to dress up

གཟབ་ནན་ /səpneen/ serious, prudent, careful; va.--*byed;* --*bgyi* to be serious/ prudent/ careful

གཟབ་སྤྲས་ /saptöö/ dressed-up, Sunday-best (for clothes); va.--*rgyag;* --*spras* to dress up, to be in (one's) Sunday best

གཟབ་སྲིང་རུ་ཁག་ /səptin ruqaa/ guard of honor

གཟབ་བཞེས་ /sapšee/ h. of *gzab spros*

གཟབ་གཟབ་ /səpsəp/ careful, serious, attentive, cautious, watchful; va.--*byed* to be careful/ serious/ cautious/ watch-

ful ¶ *rgyun mo kra gtong dus gzab gzab byed kyi yod pa red (He) is usually careful when driving.* ¶ *gzab gzab byas nas nyan pa red (He) listened carefully.* 2. va. to do one's best for, to treat well ¶ *khong gi nga tshor gzab gzab gnang byung (He) treated us very well.*

གཟབ་གཟོབ /səpsöö/ sm. *gzab gzab*

གཟབ་བརླང /səplün/ sm. *gzab nan*

གཟབ་གསོལ /səpsöö/ sm. *bsang gsol*

གཟབས /səp/ p. of *gzab*

གཟའ /sa/ 1. planet ¶ *gza' mig dmar the planet Mars* 2. day of the week ¶ *gza' zla ba Monday*

གཟའ་སྐར /saqaa/ planets and stars

གཟའ་སྐར་མཁན /--ñɛɛn/ astronomer, astrologer

གཟའ་སྐར་དགེ་བ /--qewa/ auspicious constellation of the planets and stars, an auspicious day

གཟའ་འཁོར /saqΩΩ/ week ¶ *gza' 'khor sngon ma last week*

གཟའ་འཁོར་གཉིས་རེའི་དུས་དེབ

/--ñirèè thüütep/ biweekly/ fortnightly publication/ magazine/ journal

གཟའ་འཁོར་རེའི་དུས་དེབ /--ree thüütep/ weekly magazine/ journal

གཟའ་འཁོར་རེའི་ཚགས་པར /--ree tshāqpaa/ weekly newspaper

གཟའ་རྒྱག /sa kaà/ sm. *gza' phog*

གཟའ་མཇུག /səncuü/ weekend

གཟའ་ཉི་མ /sa ñimə/ Sunday

གཟའ་ནད /sanèè/ epilepsy

གཟའ་པ་སངས /sa paasaàn/ 1. Friday 2. Venus

གཟའ་སྤེན་པ /--pempa/ 1. Saturday 2. Saturn

གཟའ་ཕུར་བུ /--phupu/ 1. Thursday 2. Jupiter

གཟའ་ཕོག /--phΩΩ/ vi. to have a stroke/ apoplexy

གཟའ་མིག་དམར /--miimaa/ 1. Tuesday 2. Mars

གཟའ་འཛིན /səntsiin/ eclipse ¶ *nyi ma gza' 'dzin solar eclipse*

གཟའ་ཟིན /--/ sm. *gza' 'dzin*

གཟའ་ཟླ་བ /sa tawaa/ Monday

གཟའ་ཡི་རྟེན /sayiteen/ north star

གཟའ་རོ /saro/ paralysis, apoplexy

གཟའ་ལྷག་པ /--lhaqpa/ 1. Wednesday 2. Mercury

གཟར /sar/ 1. fringe, tassel 2. va. to hang 3. adj. comp. of *gzar po*

གཟར་ཐག /sartaà/ rope for hanging, clothesline

གཟར་པོ /sarpo/ steep (slope or pitch) ¶ *ri gzar po a steep hill*

གཟར་བུ /sərpu; səru/ wooden ladle

གཟར་ཚད་ /sartsɛ̀/ degree of incline/ slope

གཟལ་ /sɛ̀/ sm. *'phyar*

གཟི་ /si/ 1. a type of precious stone in Tibet 2. brightness, splendor

གཟི་རྔམ་ /sinəm/ dignity, majesty, awe ¶ *gzi rngan can gyi stobs shugs* *awesome power*

གཟི་བརྗིད་ /sicii/ 1. magnificence, majesty, dignity, grandeur 2. honor, esteem

གཟི་བརྗིད་ཀྱི་མིང་བྱང་ /--qi mincaàn/ board of honor

གཟི་བརྗིད་ཅན་ /--cɛɛn/ 1. magnificent, majestic, dignified, glorious 2. honorable, esteemed

གཟི་བརྗིད་ཅན་གྱི་སྙན་གྲགས་ /--cɛnqi ñɛɛntaà/ honorable reputation

གཟི་བརྗིད་དང་ལྡན་པ་ /--tə tɛnpa/ sm. *gzi brjid can*

གཟི་བརྗིད་དཔལ་འབར་ /--pɛmpaa/ glorious, splendid

གཟི་བརྗིད་བརྩོན་ལེན་ /--tsönleen/ a fight or struggle for honor

གཟི་བརྗིད་འོད་སྟོང་འབར་བ་ /--wöötoon parwa/ remarkably magnificent, glorious

གཟི་མདངས་ /sitaàn/ radiance, healthy/ good complexion

གཟི་ལྡན་ /sitéèn/ sm. *gzi brjid can*

གཟི་བྱིན་ /siciin/ sm. *gzi brjid*

གཟི་མ་ /simə/ eyelash

གཟི་འོད་ /siwöö/ brilliance, luster

གཟིག་ /sii/ leopard

གཟིག་གདན་ /sitɛ̀ɛn/ leopard skin rug

གཟིག་ལྤགས་ /sipaà/ leopard skin

གཟིགས་ /sii/ 1. va. and vi. to look, to see (h) ¶ *khong gis nga gzigs song* *He saw me.* ¶ *khong gi nga la gzigs kyi 'dug* *He is looking at me.* va. to buy (h) ¶ *khong gis 'di gzigs song* *He bought this.*

གཟིགས་སྐོར་ /siiqöö/ h. of *lta skor*

གཟིགས་བསྐོར་ /--/ sm. *gzigs skor*

གཟིགས་སྐྱོང་ /siikoon/ h. of *lta skyong*

གཟིགས་སྐྱོང་དངུལ་ /--ŋüü/ aid/ relief funds

གཟིགས་རྟོག་ /siqtöö/ h. of *lta rtog*

གཟིགས་སྟངས་ /siitaàn/ h. of *lta stangs*

གཟིགས་སྟེགས་ /siitiq/ review stand (h)

གཟིགས་པ་ /siqpə/ favor, special treatment ¶ *khong la rgyal pos gzigs pa chen po gnang song* *The King favored him greatly.*

གཟིགས་དཔྱད་ /siqcɛ̀/ h. of *brtag dpyad*

གཟིགས་འབུལ་ཞུ་ /sinpüü šu/ va. to show, to present

(shows, plays, etc.), to display (h)

གཟིགས་ལྟད་མོ་ /siimu/ h. of *ltad mo*

གཟིགས་ལྟད་མོ་བ་ /siqmuwə; siimoo/ spectator, audience (h)

གཟིགས་ཞིབ་ /siqšip/ h. of *lta zhib*

གཟིགས་གཟེངས་ /siqsüü/ reward (h); va.--*gnang*; --*stsal* to reward (h)

གཟིངས་ /sin/ 1. sm. *zing* 2. boat, ship

གཟིངས་ཁ་ /sinqə/ port, dock

གཟིམ་ : p. གཟིམས་ /sim/ va. to sleep, to go to bed (h)

གཟིམ་ཁང་ /simqaan/ 1. home (h) 2. bedroom

གཟིམ་ཁྱི་ /simki/ dog (h)

གཟིམ་ཁྲི་ /simṭi/ bed (h)

གཟིམ་སྒོ་ /simqo/ door (h)

གཟིམ་ཆས་ /simcèè/ ...ding (h)

གཟིམ་ཆུང་ /simcuun/ living room (h)

གཟིམ་འཛོ་ /simcu; semco/ cloth/ leather case or bag in which bedding is packed when travelling (h)

གཟིམ་དཔོན་ /sempöön/ servant, attendant, butler, chamberlain

གཟིམ་མལ་ /simεε/ bed (h)

གཟིམ་བཞུ་ /simšu/ lamp (h)

གཟིམ་ཤག་ /simšaa/ 1. house, residence (h) 2. aristocratic family

གཟིམ་ས་ /simsə/ 1. bedroom 2. bed (h)

གཟིམ་སར་ལུས་ /simsaa lüü/ vi. to be bedridden, to be compelled to stay in bed because of illness (h)

གཟིམས་ /sim/ p. of *gzim*

གཟིར་ /sir/ 1. vi. to be tormented, to suffer, to be afflicted ¶ *tsha gzir nas* suffering from heat 2. f. of *'tshir*

གཟིར་རྣམ་ /sirnam/ imposing/ majestic appearance

གཟིར་པོ་ /sirpu/ accurate, sharp (shooting)

གཟུ་ /su/ adj. comp. of *gzu bo*

གཟུ་གཅོད་ /su cöö/ va. to arbitrate

གཟུ་འདེབས་ /su tep/ sm. *gzu gcod*

གཟུ་དཔང་ /supaan/ mediator

གཟུ་བོ་ /suwu/ having or possessing high morals/ principles, honest, upright

གཟུ་ལུམ་ /sulum/ 1. pretentious, false 2. rash, impetuous

གཟུ་བཤད་ /sušèè/ mediation, conciliation

གཟུག་ /suu/ 1. peak, summit 2. ache, pain; vi.--*rgyag* to pain, to suffer 3. piece, bit

གཟུགས་ /--/ 1. form, figure, body 2. f. of *'dzugs*

གཟུགས་ཁམས་ /sunqam/ the body

zugs khams kyi 'phrod bstan
pnysical hygiene

གཟུགས་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་གྱི་རིག་པ་ /--chəqtsüüqi riqpə/ physiology

གཟུགས་ཁམས་གཤགས་ལས་ /--šaqlɛɛ̀/ anatomy

གཟུགས་ཅན་ /suqcɛɛn/ having physical body/ solid form

གཟུགས་ལྗིད་ /suqcii/ body weight ¶ *gzugs ljid yang ba'i rim pa* light weight (in sports)

གཟུགས་ལྗིད་ཡང་ཤོས་ཀྱི་རིམ་པ་ /--yaŋšööqi rimpə/ bantam weight

གཟུགས་བརྙན་ /suññɛɛn/ 1. image, figure, reflection; vi.--*bkra* to appear (of images), to be reflected 2. dummy, effigy

གཟུགས་བརྙན་འཆར་འཕྲུལ་ /--chər-tüü/ movie projector

གཟུགས་སྟོབས་ /suqtop/ physical strength, body size

གཟུགས་ཐང་ /suqtaan/ healthy

གཟུགས་མཐོང་རླུང་འཕྲིན་ /suqtöön luntiin/ television

གཟུགས་མཐོང་གློག་འོད་ཡོ་བྱད་ /--löqöö yocɛɛ̀/ fluoroscope

གཟུགས་མཐོང་གློག་འཕྲིན་ /--löqtiin/ sm. *gzugs mthong rlung 'phrin*

གཟུགས་འདས་རིག་པ་ /suntèè riqpə/ metaphysical

གཟུགས་པོ་ /suqpu; suqu/ body

གཟུགས་པོ་ཐང་པོ་ /--thanpo/ healthy

གཟུགས་པོ་བདེ་པོ་ /--tepo/ sm. *gzugs po thang po*

གཟུགས་པོའི་གཏོས་ཚད་ /suqpüü töötsɛɛ̀/ height (of body)

གཟུགས་བྱད་ /suqcèè/ physique

གཟུགས་དབྱིབས་ /suqyip/ (body) form, figure, shape

གཟུགས་མེད་ /sunmeè/ immaterial, without substance/ body

གཟུགས་མེད་ཁྲིབ་བཟོ་ /--thipsu/ fabricating, trumping-up

གཟུགས་མོ་ /sunmu/ sm. *gzer mo*

གཟུགས་མཛེས་ /suntseè/ beautiful/ elegant figure (usu. of females)

གཟུགས་གཞི་ /suqši/ physical constitution

གཟུགས་བཟང་ /suqsaàn/ good physical shape

གཟུགས་རིང་ཐུང་ /suq rintuun/ body height

གཟུང་ /sun/ f. of *'dzin*

གཟུད་ /süü/ f. of *'dzud*

གཟུར་ /sur/ f. of *'dzur*

གཟུར་གནས་ /surnèè/ neutral, impartial

གཟུལ་ /süü/ f. of *'dzul*

གཟེ་མ་ར་མགོ་ /sema raηqo/ thorn

གཟེ་མ་ར་མགོའི་དབྱིབས་ /--raηqöö yïp/ rhombus

གཟེགས་ /seè/ sm. *gzegs ma*

གཟེགས་མ་ /seqma/ particle, individual grain

གཟེངས་ /seη/ 1. height, elevation ¶ *gzeng mtho ba* *lofty, exhalted* 2. va. to raise/ lift

གཟེངས་རྟགས་ /seηtaà/ award, medal

གཟེངས་བསྟོད་ /seηtöö/ 1. praise compliment; va.--*byed;* --*'bul* to praise, to compliment 2. medal, award

གཟེངས་བསྟོད་ཀྱི་མཚན་རྟགས་ /--qi tshεn-taà/ sm. *gzengs rtags*

གཟེངས་བསྟོད་པང་ལེབ་ /--paanleè/ a billbord which lists the pictures and stories of the praiseworthy

གཟེངས་བསྟོད་ལག་འཁྱེར་ /--laqkee/ certificate of merit, testimonial

གཟེངས་ཐོན་ /seηtöön/ praiseworthy, meritorious, outstanding

གཟེངས་སུ་ཐོན་པ་ /seηsu thönpa/ sm. *gzeng thon*

གཟེད་ /seè/ f. of *'dzed*

གཟེབ་ /sep/ 1. basket 2. tent

གཟེམ་ /sem/ f. of *'dzem*

གཟེར་ /ser/ 1. nail; va.--*rgyag* to nail 2. va. to wear/ put on (a knife) 3. vi. to pain/ hurt

གཟེར་རྐྱག་བཟོ་པ་ /serkaà sopa/ riveter

གཟེར་ནད་ /sernεὲ/ pain, ache

གཟེར་བུ་ /serpu/ small nail, tack

གཟེར་མ་ /seema/ particle, grain, drop

གཟོ་ /so/ va. to remember kindness, to repay/ return kindness

གཟོང་ /soη/ chisel

གཟོང་བུ་ /soηpu/ sm. *gzong*

གཟོད་ /söö/ the beginning/ start ¶ *gzod nas* *from the beginning*

གཟོད་མ་ /sööma/ sm. *gzod*

གཟོབ་ /sop/ sm. *gzab*

གཟོལ་ /söö/ sm. *gas*

བཟགས་ /saà/ p. of *'dzags*

བཟང་ /saη/ adj. comp. of *bzang po*

བཟང་དགུ་ /səηqu/ everything that is good, all good thing[s]

བཟང་རྒུ་ /--/ sm. *bzangs dgu*

བཟང་བསྒྱུར་ /səηkur/ reform

བཟང་ངན་ /saηεεn/ good or bad, how good or how bad, quality ¶ *gnas stangs bzang n[gan] ma shes par* *not knowing how good or bad the situation is;* v[a.] --*gcod;* --*'byed* to judge/ dist[in]guish good and bad

བཟང་པོ་ /saŋpo/ 1. good, fine ¶ *dmigs yul bzang po good aim* 2. kind, sincere, well meaning ¶ *sems pa bzang po'i bslab bya kind advice* 3. boy's name

བཟང་བ་ /saŋwa/ adj. comp. of *bzang po*

བཟང་སྤྱོད་ /saŋcöö/ moral/ upright behavior

བཟང་མོ་ /saŋmo/ girl's name

བཟང་བཙོན་ /saŋtsöön/ house arrest/ confinement/ surveillance

བཟང་ཞན་ /saŋšɛɛn/ good and bad

བཟང་ལན་ངན་འཇལ་ /saŋlɛɛn ŋɛncɛɛ/ repaying good with evil

བཟབ་ /səp/ sm. *gzabs*

བཟའ་ /sa/ 1. food 2. f. of *za*

བཟའ་ཁང་ /saqaan/ restaurant

བཟའ་བཅའ་ /saca/ food, foodstuffs ¶ *bza' bca'i tshong khang food/ grocery store*

བཟའ་ཆས་ /sacɛɛ̀/ food, foodstuffs

བཟའ་ཆས་གཙོ་བོ་ /--tsowoo/ staple food

བཟའ་ཆས་བཟོ་ལས་ /--solɛɛ̀/ food industry

བཟའ་བཏུང་ /sətuun/ food and drink

བཟའ་སྣུམ་ /sənum/ cooking oil

བཟའ་འབྲུ་ /sənţu/ food grains

བཟའ་མི་ /səmi/ husband and wife, couple ¶ *don grub bza' mi gnyis Thondup, husband and wife*

བཟའ་མེད་ /sameè/ thin, skinny, emaciated

བཟའ་ཚང་ /satsaan/ sm. *bza' mi*

བཟའ་ཚང་ཁྱེས་ /--kheè/ vi. to get divorced/ separated

བཟའ་འཚོ་ /santso/ sm. *bza' mi*

བཟའ་ཟླ་ /santa/ sm. *bza' tshang*

བཟར་ /saa/ p. of *'dzar*

བཟས་ /sɛɛ̀/ p. of *za*

བཟི་ /si/ vi. to be intoxicated, to get drunk

བཟི་འཐོམ་འཁོར་ /sintum qhɵɵ/ sm. *bzi 'thom byed*

བཟི་འཐོམ་འཐོམ་ /--thomtom/ dizziness; vi.--*byed* to feel dizzy

བཟུང་ /suŋ/ 1. p. of *'dzin* 2. from, since, from there on (usu. used with *'nas'*) ¶ *slebs pa nas bzung from the time he arrived* ¶ *de nas bzung ste from then onwards*

བཟུང་ཁྲིད་ /suŋtii/ kidnapping; va. --*byed* to kidnap

བཟུང་དམག་ /suŋmaà/ prisoner of war, p.o.w.

བཟུར་ /sur/ 1. p. of *'dzur* 2. often used sm. *'dzur* (to avoid, to step aside)

བཟེ་རེ་ /sere/ suffering, pain, misfortune

བཟེད་ /see/ 1. p. of *'dzed* 2. vi.

to receive/ suffer/ get (something bad) ¶ *khos nyes 'thag chen po bzed song He received a good beating.*

བཟོ་ : p. བཟོས /so/ 1. va. to make, to create, to manufacture ¶ *khos sgam chung chung gcig bzos pa red He made a small box.* 2. (vb.+--+existential vb.) to seem, to look like, to show a sign of, to appear ¶ *kho tsho mgyogs po yong bzo 'dug It seems like they are coming.*

བཟོ་བཀོད་ /soqöö/ 1. model, design ¶ *bzo bkod dpe gsar a new model* 2. designing and making; va.--*byed* to design and make ¶ *gnam gru'i slob sbyong byas pa red (They) studied designing and making airplanes.* 3. project, works

བཟོ་རྐུན་ /soqüün/ scab, strike breaker

བཟོ་སྐྲུན་ /sutüün/ construction, building, manufacturing; va. --*byed* to construct, to build, to manufacture, to make

བཟོ་སྐྲུན་དགེ་རྒན་ /--qeqεen/ engineer (civil)

བཟོ་སྐྲུན་ལྟེ་བ་ /--tewaa/ main project/ work

བཟོ་སྐྲུན་ལས་ཡུལ་ /--lεεyüü/ construction site

བཟོ་སྐྲུན་ལས་རིགས་ /--lεεrii/ manufacturing/ construction industry

བཟོ་བསྐྲུན་ /--/ sm. *bzo skrun*

བཟོ་ཁང་ /soqaan/ plant, work shop, factory

བཟོ་མཁན་ /soñεεn/ sm. *bzo pa*

བཟོ་གྲྭ་ /sota/ factory, plant

བཟོ་གླ་ /sola/ 1. cost of manufacturing/ making 2. wages, making charge

བཟོ་འགོ་ /sonqo/ foreman

བཟོ་འགོ་ངན་པ་ /--ŋεnpa/ labor broker/ middleman (derogatory term)

བཟོ་བཅོས་ /socöö/ repairs, alteration, revision; va.--*rgyag*; --*byed* to repair, to alter, to revise

བཟོ་བཅོས་རིང་ལུགས་ /--rinluu/ revisionism

བཟོ་བཅོས་ལྷུ་སྒྲིག /--lhutii/ repair and assembling (of machinery) ¶ *bzo bcos lhu sgrig gi bzo grwa repair shop/ plant*

བཟོ་ཆས་ /socεε/ sm. *bzo spyad*

བཟོ་གཏེར་ /soter/ industry and mining

བཟོ་གཏེར་ཁེ་ལས་ /--qhelεε/ factory and mining enterprise

བཟོ་ལྟ་ /sopta/ shape, form, appearance, look; va.--*ston* to show or manifest an appearance/ look/ sign ¶ *'gro 'dod med pa' bzo lta ston gyi 'dug (They) are showing signs of not wanting to go.* vi.--*shor* to lose one's front/ facade

བཟོ་ལྟའི་རིང་ལུགས་ /soptεε rinluu/ formalism

བཟོ་བདག་ /sotaa/ workers and

owners, labor and management

བཟོ་འདོན་ /sontöön/ production, manufacturing; va.--*byed* to produce, to manufacture

བཟོ་འདྲ་ /sonta/ appearance, character

བཟོ་སྦྱོན་ /sonöön/ processing (products)

བཟོ་པ་ /sopa/ worker, laborer

བཟོ་པ་སྔོན་ཐོན་པ་ /--ŋöntöönpa/ advanced workers

བཟོ་པ་བུད་མེད་ /--phüümeè/ female worker

བཟོ་པ་ལག་རྩལ་ཅན་ /--laqtsɛɛcɛɛn/ skilled worker, craftsman

བཟོ་པའི་གྲལ་རིམ་ /sopɛɛ theerim/ working class

བཟོ་པའི་འགོ་པ་ /--qopa/ foreman

བཟོ་པའི་ནང་རུལ་མི་ /--nəŋrüüpə/ sm. *bzo rkun*

བཟོ་པའི་རྩ་འཛུགས་ /--tsəntsuù/ sm. *bzo tshogs*

བཟོ་པའི་ལས་འགུལ་ /--leenqüü/ labor movement

བཟོ་དཔོན་ /sopöön/ foreman, work boss, overseer

བཟོ་སྤྱད་ /socɛɛ/ equipment, tools, instruments

བཟོ་བ་ /sowa/ sm. *bzo pa*

བཟོ་བྱེད་ /so cheè/ va. to do crafts

བཟོ་དབྱིབས་ /suyip/ shape, form; vi. --*'gyur* to change shape/ form, to be transformed

བཟོ་འབྲེལ་རིང་ལུགས་ /sontee riŋluù/ labor-federalism

བཟོ་མོ་ /somo/ female worker

བཟོ་རྨས་ /somɛɛ/ work accident

བཟོ་རྩལ་ /sotsɛɛ/ technology

བཟོ་རྩལ་གྱི་ཇུས་འགོད་ /--qi cünqüü/ technological design

བཟོ་རྩལ་གྱི་ཐོན་རྫས་ /--qi thöntsɛɛ/ technological products

བཟོ་ཚན་ /sotsɛɛn/ division/ unit in a factory

བཟོ་ཚོགས་ /sotsɦɦ/ trade/ labor union

བཟོ་ཚོགས་མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་པ་ /--ñam-tee tshɦqpa/ federation of trade unions

བཟོ་ཚོགས་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ trade unionism

བཟོ་ཚོང་ /sotsoon/ industry and commerce

བཟོ་ཚོང་ཞིང་ཕྱུགས་ /--šiŋcuù/ industry, commerce, agriculture and animal husbandry

བཟོ་ཚོང་ལས་རིགས་ /--leerii/ industrial and commercial enterprises

བཟོ་རྫས་ /sotsɛɛ/ industrial/ manufactured product

བཟོ་སྐྲུན་ཆེས་ལྷག་ /--cheelaà/ over-production of industrial/ manufactured products

བཟོ་ཞིང་ /suŝiin/ 1. workers and farmers 2. industry and agriculture

བཟོ་ཞིང་མཐུན་འབྲེལ་ /--nantee/ worker-peasant/ farmer alliance

བཟོ་ཞིང་མང་ཚོགས་ /--mantsɵɵ/ the masses of workers and peasants/ farmers

བཟོ་ཞིང་དམག་གསུམ་ /--mààsum/ workers, peasants and soldiers

བཟོ་ཞིང་དམར་དམག་ /--mààmaà/ Workers' and Peasants' Red Army

བཟོ་ཞིང་ལས་བྱེད་པ་ /--lɛɛcepa/ workers' and peasants' cadres

བཟོ་ཞིང་ལས་རིགས་ /--lèèrii/ industrial and agricultural enterprises

བཟོ་གཞིས་ /susii/ industrial settlement

བཟོ་ར་ /sora/ workshop, work site

བཟོ་རིག་ /surii/ technology, technical

བཟོ་རིག་མཁས་པ་ /--qhɛɛpa/ technical expert, engineer

བཟོ་རིགས་ /--/ craft/ technical work

བཟོ་རིགས་སློབ་སྦྱོང་ /--lōpcoòn/ vocational training

བཟོ་རིགས་སློབ་གྲྭ་ /--lāpṭa/ vocational/ technical school

བཟོ་ལག་ཤེས་ /so laqŝeè/ handicraft work

བཟོ་ལམ་གཞིས་གསུམ་ /solam ŝiisum/ industries, road construction, and settlements (the three types of activities of Tibetan refugees in India)

བཟོ་ལས་ /solɛɛ̀/ industry, industrial ¶ *rdo sol bzo las* *coal industry*

བཟོ་ལས་ཀྱི་འཐབ་ཕྱོགས་ /--qi thəp-coò/ industrial front

བཟོ་ལས་གོང་འཕེལ་ /--qhonpee/ industrial development

བཟོ་ལས་གྲོང་ཁྱེར་ /--thonkee/ industrial city

བཟོ་ལས་དགེ་རྒན་ /--qeqɛɛn/ engineer

བཟོ་ལས་རྒྱལ་ཁབ་ /--kèèqəp/ industrial country

བཟོ་ལས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་དབང་བ་ /--kèè-qəplə wanwa/ state ownership of industry

བཟོ་ལས་རྒྱུ་ཆ་ /--kupcə/ industrial raw materials

བཟོ་ལས་རྒྱུ་ཆའི་ལོ་ཏོག་ /--kupcèè lotɵɵ/ industrial crops

བཟོ་ལས་ཅན་དུ་འགྱུར་ /--cɛɛntu kur/ vi. to be/ get industrialized

བཟོ་ལས་ཅན་དུ་སྒྱུར་ /--/ va. to industrialize

བཟོ་ལས་ལྕི་བ་ /--cīwə/ heavy industry

བཟོ་ལས་ཐོན་ཆས་ /--thōncɛɛ/ sm.. *bzo las thon rdzas*

བཟོ་ལས་ཐོན་རྫས་ /--thōntsɛɛ/ industrial product

བཟོ་ལས་ཐོན་ཟོག་ /--thōnsɵɵ/ sm. *bzo las thon rdzas*

བཟོ་ལས་པ་ /--pa/ engineer, technical expert

བཟོ་ལས་དཔལ་འབྱོར་ /--pɛɛncɵɵ/ industrial economy

བཟོ་ལས་མ་ལག་ /--malaa/ industrial system

བཟོ་ལས་ཚན་ཁག་ /--tshēnqaà/ technical department

བཟོ་ལས་འཛུགས་སྐྲུན་ /--tsuqtüün/ industrial construction/ development

བཟོ་ལས་གཞིས་ཆགས་ /--šiicaà/ industrial settlement

བཟོ་ལས་ཡང་བ་ /--yanwa/ light industry

བཟོ་ལས་ལག་རྩལ་གྱི་བྱ་རིམ་ /--laqtsɛɛqi chərim/ technological process

བཟོ་ལས་བཤོལ་བ་ /--sööwa/ (work) strike

བཟོ་ལས་ས་ཁུལ་ /--səqüü/ industrial area/ district

བཟོ་ལས་སློབ་གྲྭ་ཆེ་མོ་ /--lapta chemo/ engineering college

བཟོ་སློབ་ཁང་ /solop qhaan/ technical school

བཟོད་ /söö/ vi. to be able to bear/ tolerate/ withstand ¶ *kho tsho'i btsan gnon ma bzod nas not being able to bear their oppression*

བཟོད་དཀའ་ /sööqa/ difficult to bear/ tolerate

བཟོད་སྒོམ་ /sööqom/ tolerance, endurance, forbearance; va.--*byed* to tolerate/ bear/ endure

བཟོད་ཐེག་ /söötee/ sm. *bzod pa*

བཟོད་ཐབས་གཏན་བྲལ་ /süütəp tɛɛntɛɛ/ sm. *bzod thabs bral ba*

བཟོད་ཐབས་བྲལ་བ་ /--theewa/ intolerable, unbearable ¶ *bzod thabs bral ba'i bshu gzhog unbearable exploitation*

བཟོད་ཐབས་མེད་པ་ /--meepa/ sm. *bzod thabs bral ba*

བཟོད་པ་ /sööpa/ sm. *bzod sgom*

བཟོད་པར་གསོལ་ /söpar söö/ sm. *bzod gsol zhu*

བཟོད་མ་ཐུབ་པ་ /söö məthupə/ sm. *bzod thabs bral ba*

བཟོད་གླག་བྲལ་བ་ /söölaà theewa/ sm. *bzod thabs bral ba*

བཟོད་གླག་མེད་པ་ /--meepa/ sm. *bzod thabs bral ba*

བཟོད་གསོལ་ /söösöö/ apology; va.--*zhu* to apologize, to ask pardon/ forgiveness

བཟོད་བསྲན་ /söösɛɛn/ sm. *bzod sgom*

བཟོམ་པ་ /sompa/ bucket, cask, tub

བཟོས་ /söö̀/ p. of *bzo*

བཟླ་ /ta/ f. of *zlo*

བཟླས་ /tɛɛ̀/ p. of *zlo*

བཟླུག་ /tuù/ f. of *zlug*

བཟླུགས་ /--/ p. of *zlug*

བཟླུམ་ /tum/ f. of *zlum*

བཟླུམས་ /--/ p. of *zlum*

བཟློག /tΩῺ/ f. of *zlog*

བཟློགས་ /--/ p. of *zlog*

བཟློས /töö̀/ p. of *zlo*

འ /a/ the letter *'a'* (used in alphabetical ordering)

འ་ཅག་ /acaà/ sm. *nga cag*

འ་ཚ་ཐིང་ཐིང་ /aca thīntiin/ roars of laughter

འ་ཚད་འུ་ཐུག /acɛɛ̀ utuù/ despair, desperation

འ་ན་ /ana/ sm. *'o na*

འ་མ་ /ama/ exclamation particle: oh!

འ་འུར་ /əwuu/ abbr. of *'a ri 'u ri*

འ་རི་འུ་རི་ /əri uri/ scatterbrain, careless; va.--*byed* to be scatterbrained

འང་ /aŋ/ sm. *kyang* (but used after vowel finals)

འང་གུ་ /əŋqu/ pigeon, dove

འང་གུ་མདོག་ /--tɷ̀ɷ/ bluish-grey color

འབ་ /əp/ va. to bark

འབ་ཐུད་ /əptɛɛ̀/ chewing; va.--*rgyag* to chew

འབ་འུབ་ /əpuù/ sm. *'ab so*

འབ་སོ་ /apso/ able to manage/ cope with; va.--*'du* to manage, to cope with

འམ་ /am/ 1. interrogative particle (used after vowel finals) 2. "or" particle (used after verb finals) ¶ *che 'am chung big or small*

འར་པ་ /arpa/ lots; va.--*rgyag* to cast lots

འར་པོ་ /arpo/ swaggering, blustering

འལ་འོལ་ /ɛlöö/ sm. *'al le 'ol le*

འལ་ལེ་འོལ་ལེ་ /ale ole/ confused

འི་ /i/ genitive particle suffixed to vowel final stems ¶ *kho'i his*

འུ་ /wu/ diminutive particle ¶ *rta'u colt*

འུ་ཅག་ /wucaà/ sm. *nga cag*

འུ་ཐུག་ /wu thūu/ vi. to be desperate, to be left with no other choice ¶ *kho tsho 'u thug nas drag po'i ngo rgol byed dgos byung ba red They revolted out of desperation.*

འུ་ཐུག་ཁྱི་རྒན་གྱང་ལ་མཆོང་ /wutuù khīqɛɛn khaŋla chōm/ id. one who is desperate will do anything (lit. an old desperate dog leaps over the wall)

འུ་ཐུག་མཆོང་རྐྱག་ /--chōmkaà/ id. a desperate attempt

འུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་ /--thəpsɛɛ̀/ at one's wits end, desperate, helpless

འུ་ཐུག་པའི་གནས་ /wu thuqpèe nɛ̀ɛ/ a desperate situation; vi.--*su gyar* to fall into desperate straits, to come into a desperate situation

འུ་རུ་རུ་ /wururu/ whizzing/ whistling sound (e.g. the wind)

འུ་ལག་ /wulaà/ corvée labor; va.--*rgyugs* to do corvée labor

འུག་སྐད་ /wuqqee/ owl's call

འུག་པ་ /wuqpə/ owl

འུད་ /wüü/ exaggeration, overstatement; va.--*sgrog* to exaggerate, to overstate

འུད་སྒྲོག་ /wüüţoo/ sm. *'ud* (va.--*byed*)

འུད་བསྟོད་ /wüütüü/ exaggerated praise

འུད་པོ་ཆེ་ /wüüpu chē/ sm. *'ud*

འུད་ཤོབ་ /wüüsoo/ boasting, bragging; va.--*shod* to boast, to brag

འུབ་ /wup/ all at once, in one fell swoop

འུར་ /wur/ 1. vi. to be startled (due to a noise) 2. noise

འུར་དཀྲོག་ /wurţɔɔ/ causing great turmoil/ agitation, disturbing; va.--*byed* to cause turmoil, to agitate, to make/ incite a disturbance

འུར་སྒྲ་ /wurţə/ boisterous noise, clamor, bluster; va.--*byed* to make loud/ boisterous noises, to clamor

འུར་སྒྲོག་ /wur ţɔɔ/ sm. *'ur sgra sgrog*

འུར་གཏམ་ /wurtəm/ boasting, bragging

འུར་འདོན་ /wuntüün/ chanting/ reciting in unison; va.--*byed* to chant/ recite in unison (usu. prayers)

འུར་འདྲོག་ /wunţɔɔ/ scaring away by noise

འུར་རྡོ་ /wurto/ sling-shot; va.--*'phen;* --*rgyag* to shoot a sling shot

འུར་ཟིང་ /wursiin/ hubbub, uproar, tumult

འུར་འུར་ /wurwur/ clamor

འུར་འུར་ཆིལ་ཆིལ་ /--chīlcii/ stormy, tempestuous, vigorous

འུར་ལངས་ /wur laan/ vi. to be agitated/ aroused, to be stormy, to be disturbed

འུར་སློང་ /wur loon/ va. to cause agitation/ disturbances/ unrest

འུར་བཤད་ /wur sɛɛ/ va. to brag, to exaggerate, to make a lot of noise about something

འུལ་ /wüü/ sm. *'u lag*

འོ་ /wo/ 1. sentence ending particle used after vowel finals 2. kiss; va.--*skyel;* --*byed* to kiss 3. abbr. of *'o ma*

འོ་སྐོལ་ /woqöö/ sm. *nga cag*

འོ་བརྒྱལ་ /wokɛɛ/ fatigue, weariness, hard time (h)

འོ་ཅག་ /wocɔɔ/ all

འོ་ཆུ་འདྲེས་པ་ /wucu teepa/ inseparable (lit. like milk and water)

འོ་ཐུད་ /wutüü/ cheese

འོ་འཐུང་སྲོག་ཆགས་ /wutuun sɔqcaa/ mammal

འོ་ན་ /wona/ well then, in that case

འོ་ཐི་ /woti/ cream

འོ་ཕྱེ་ /woce/ powdered milk

འོ་མ་ /woma/ milk; va.--*'jo* to milk

འོ་མ་བཞོས་ /--söö/ p. of *'o ma 'jo*

འོ་མ་ལས་སྣོན་བཟོ་གྲྭ /--lɛɛnöön sota/ dairy processing plant

འོ་མ་སྲུབ་ /--sūp/ va. to churn milk

འོ་མ་སྲུབ་བྱེད་འཕྲུལ་འཁོར་ /--sūpcee thüüqöö/ milk separating machine

འོ་རྩམ་ /wotsam/ powered milk

འོ་བཞོའི་འཕྲུལ་ཆས་ /wosöö thüücee/ milking machine

འོ་ཟོམ་ /wosom/ milking bucket

འོ་བཟེ་ /wose/ efficient

འོ་བཟོས་ཐོན་རྫས་ /wosöö thōntsɛɛ/ milk products

འོག /wɔɔ/ under, beneath, below ¶ *dka' tshegs ha cang che ba'i 'og under very difficult conditions*

འོག་བསྐོར་བསྐྱར་འདེབས་ /wɔɔqɔɔ kān-tep/ crop rotation and multiple cropping

འོག་གྲབས་ /woqtəp/ preparations

འོག་འཁུ་ /wɔŋku/ imagination, mental vision

འོག་སྒོ་ /wɔɔqo/ anus

འོག་ཏུ་ /wɔqtu/ below, under, beneath

འོག་བརྟགས་ /wɔqtɔɔ/ sm. *'og grabs*

འོག་མ་ /wɔɔma/ that which is lower, the lower one ¶ *gros tshogs 'og ma the lower house (e.g. in parliament)*

འོག་རྫ་ /wɔqtsa/ anvil

འོག་རིམ་ /woqrim/ lower ranks/levels

འོག་རིམ་ལས་བྱེད་པ་ /--lɛɛcepa/ lower-level cadre

འོག་རླུང་ /woqluun/ flatus

འོག་ལམ་ /wɔqlam/ sm. *'og sgo*

འོག་ལུད་ /woqlüü/ base fertilizer

འོང་ : p. འོངས་ /won/ sm. *yong*

འོངས་ /--/ p. of *'ong*

འོད་ /wöö/ light ¶ *nyi ma'i 'od sunlight* vi.--*rgyag* to shine, to glow

འོད་སྐོར་ /wööqɔɔ/ halo

འོད་ཀྱིས་གསོ་ཐབས་ /wööqi sūtəp/ photo-therapy; raising by artificial light

འོད་འགྱེ་ /wöö ke/ va. to produce light, to shine, to radiate

འོད་བཀྲག་བ་ /--tāwa/ brilliant, dazzling, shining

འོད་ཁྲུག་ཁྲུག /--khūkuu/ sm. *'od chim chim*

འོད་ཆིམ་ཆིམ་ /--chīmcim/ glittering, twinkling, sparkling

འོད་སྟོང་ /wöötoon/ brilliance, splendor

འོད་སྟོང་འཕྲོ་བ་ /--ţhōwa/ sm. *'od stong 'bar ba*

འོད་སྟོང་འབར་བ་ /--parwa/ brilliant splendid, lustrous, glorious, magnificent

འོད་མདངས་ /wöö̱ntaàn/ sm. *'od stong*

འོད་མདངས་བཀྲ་བ་ /--ţāwa/ sm. *'od stong 'bar ba*

འོད་མདེལ་ /wöö̱ntee/ flare

འོད་སྣང་ /wöö̱naan/ sm. *'od stong*

འོད་དཔག་མེད་ /wöö̱paà me̱e/ Amitabha

འོད་སྐྱེ་ /wö̱ö̱ ţo/ sm. *'od bkye*

འོད་ཕོག་སྦྱིན་ཤོག་ /wöö̱pʊʊ piŋsöö/ photo-sensitive paper

འོད་འཕྲོ་ /wö̱ö̱ ţhō/ vi. to shine, to glow, to emit light

འོད་འབར་ /wöö̱npaa/ abbr. of *'od stong 'bar ba*

འོད་ཚད་ /wöö̱tsɛɛ̀/ illuminating power, light intensity

འོད་ཚད་ལེན་པའི་ཡོ་ཆས་ /--lempɛɛ yo-cɛɛ/ exposure meter

འོད་འཚེར་ /wö̱ö̱ tshēr/ vi. to shine, to glow, to emit light

འོད་ཟེར་ /wöö̱see/ light rays; vi.--*'phro* to emit light, to glow, to radiate, to shine

འོད་ཟེར་སྟོང་ལྡན་ /--toŋtɛɛn/ sm. *'od stong 'bar ba*

འོད་གཟེར་ /--/ sm. *'od zer*

འོད་རིག་ /wü̱ü̱rii/ optics

འོད་རིག་འཁོར་ཁང་ /--qhʊʊqaan/ optical shop

འོད་རླབས་ /wü̱ü̱ləp/ light waves

འོད་ལོ་ /wöö̱lo/ light year

འོད་ལྷམ་ལྷམ་ /wöö lhāmlam/ sm. *'od chim chim*

འོན་ /wöö̱n/ vi. to be/ get deaf

འོན་ཀྱང་ /wö̱nkaŋ/ but, however, yet, nevertheless

འོན་ལྐུགས་ /wü̱ü̱nquù/ deaf and dumb

འོན་ཁོག་ /wö̱nqʊʊ/ sm. *'on pa*

འོན་ཏང་ /wö̱ntaŋ/ sm. *'on kyang*

འོན་པ་ /wö̱npa/ deaf

འོན་སངས་ /wö̱nsaàn/ spy, secret agent

འོན་སེང་ /wö̱nseŋ/ sm. *'on sangs*

འོབས་ /wʊ̱p/ pit, trench

འོམ་བུ་ /wo̱mpu/ tamarisk

འོར་ /wʊ̱ʊ/ va. to bring, to take (--+vb. of motion) ¶ *ca lag rnams 'or yong ba red (They) brought the things.* ¶ *ca lag rnams 'or phyin pa red (They) took the things away.*

འོར་འཁྲིད་ /wʊ̱ʊnkee/ sm. *'or 'dren*

འོར་འགའ་ /wʊ̱ʊnqaa/ some, several

འོར་འདྲེན་ /wʊ̱ʊnţeen/ transporting, taking/ bringing, transferring; va.--*byed* to transport, to take/ bring, to transfer

འོར་འདྲེན་བཟོ་པ། /--sopa/ transport worker, mover

འོལ་སྤྱི་ /wüüci/ sm. *'ol tshod*

འོལ་ཚོད་ /wöötsöö/ approximation, guess, assumption; va.--*byed* to approximate, to guess, to assume

འོས་ /wöö/ vi. to be worthwhile, to be worthy, to be right (usu. vb.+--+existential vb.) ¶ *dka' las rgyag 'os pa zhig red It is worthy of hard work.*

འོས་མཁན་ /wööñɛɛn/ worthy person, qualified candidate

འོས་འགན་ /wöönqɛɛn/ (worthy) duty/ obligation ¶ *rgyal spyi'i 'os 'gan international obligation*

འོས་འགན་གྱི་ངལ་རྩོལ་ /--qi ŋɛɛtsöö/ compulsory labor

འོས་འགན་གྱི་སློབ་གསོ་ /--qi lopso/ compulsory education

འོས་འགབ་ /wüünqəp/ sm. *'os 'tsham*

འོས་འདུ་ /wüütu/ sm. *'os bsdu*

འོས་འདེམས་ /wööntem/ election ¶ *rgyal yongs 'os 'dems national election* va.--*byed* to elect

འོས་བསྡུ་ /wüütu/ voting, electing, election; va. /wöö tu/; --*byed* to vote, to elect

འོས་པ་ /wööpa/ worthwhile, worthy, proper, appropriate, right

འོས་པའི་ཁོང་ཁྲོ་ /wööpɛɛ qhoonto/ righteous indignation

འོས་པོ་ /wööpo/ proper, fitting, worthy

འོས་བབ་ /wüüpəp/ sm. *'os po*

འོས་འབུལ་ /wöö phüü/ va. to recommend, to nominate

འོས་སྐྱོར་ /wööcΩΩ/ recommendation, nomination; va.--*byed* to recommend, to nominate

འོས་མི་ /wüümi/ candidate, nominee

འོས་མེད་ /wöömee/ unworthy, inappropriate, unfitting, improper

འོས་ཚད་ /wöötsɛɛ/ conditions, standards, norms

འོས་མཚམས་ /wööntsam/ sm. *'os shing 'tshams pa*

འོས་ལངས་ /wöölaan/ just revolt/ uprising; va.--*byed* to revolt, to rise up

འོས་ཤིང་འཚམས་པ་ /wöösiŋ tshampa/ fitting and proper, appropriate

འོས་ཤིང་རིགས་པ་ /--riqpə/ sm. *'os shing 'tshams pa*

འོས་ཤོག་ /wöösΩΩ/ vote, ballot; va. --*blug* to cast ballots, to vote

ཡ་ /ya/ 1. the letter *ya* (used in alphabetical ordering) 2. one of a pair ¶ *lag pa ya gcig las med pa'i dmag dpon nang bzhin* like *a one armed general* 3. above, upper, up (there) 4. sm. *yas*

ཡ་ཀྲའུ་གླིང་ /ch.+lin/ sm. *ya gling*

ཡ་བརྒྱག /yakaà/ sm. *ya rgyag*

ཡ་རྐན་ /yaqɛɛn/ upper palate

ཡ་མཁལ་ /yaqɛɛ/ sm. *ya mkhal*

ཡ་ག། /yaqa/ sm. *yag ga*

ཡ་གི /yəqi/ up there

ཡ་ཀྱེད་ /yakeè/ rung (of ladder)

ཡ་ཀྱལ་ /yakɛɛ/ alone, solitary

ཡ་གྱངས་ /yataàn/ odd number

ཡ་གླིང་ /yalin/ Asia

ཡ་གླིང་ཤར་ལྷོ་ /--šaalo/ Southeast Asia

ཡ་མགལ་ /yanqɛɛ/ 1. upper jaw 2. isolated, no counter-

ཡ་རྒྱག /yakaà/ pestle

ཡ་ང་ /yana/ 1. sympathy, pity 2. cruel, terrible, brutal

ཡ་ང་སྙིང་རྗེ་ /--ñinci/ pity and compassion ¶ *ya nga snying rje med pa* *without pity and compassion, pitiless, merciless*

ཡ་ང་བ་ /yanawa/ pitiful, sad, pathetic ¶ *lo mang dmag sa yin pas zhing pa'i gnas stangs ya nga ba zhig 'dug* *Because it has been a battlefield for many years, the condition of the farmers is pitiful.*

ཡ་ང་མེད་པ /yana meèpa/ merciless, pitiless, ruthless

ཡ་ངེ་ཡ་ངེ་ /yane yene/ sm. *yam yom*

ཡ་གཅིག /yəcii/ sm. *ya*, 2

ཡ་མཆུ་ /yèncu/ upper lip

ཡ་ཏོག /yatɔ̃ɔ̃/ tower, turret

ཡ་བཏགས /yataà/ subjoined "*y*"

ཡ་ཐེམ་ /yatem/ lintel

ཡ་ཐོག /yatɔ̃ɔ̃/ 1. old times, antiquity, primitive, primeval ¶ *ya thog gung khran spyi tshogs* *primitive communist society* 2. roof

ཡ་མཐའ་ /yatha/ beginning, start

ཡ་མཐར་ /yataa/ sm. *ya mtha'*

ཡ་བེ་ཡོ་བེ་ /yape yope/ carelessly, hastily

ཡ་བོ /yapo/ rival, adversary

ཡ་བྲལ་ /yatɛɛ/ disrupted, dislocated, separated, split up; vi./ya thɛɛ/; --*byed* to separate, to split up, to dislocate, to disrupt

ཡ་མ་ /yama/ temple, sinus; vi.--*na* to have a sinus cold

ཡ་མ་ཟུང་ /yamasun/ sm. *ya ma gzugs*

ཡ་མ་གཟུགས་ /yamasuù/ 1. disfiguration, abnormality 2. unpaired, assymetrical

ཡ་མ་ཀ་ཁ་ /ch./ Jamaica

ཡ་མེན་ /ch./ office, yamen

ཡ་མེ་ཡོ་མེ་ /yame yome/ sm. *yam yom*

ཡ་མེད་ /yameè/ 1. single, alone 2. matchless

ཡ་མེད་ཏོ་མེད་ /--tomeè/ matchless, unequalled

ཡ་ཙི་ /ch./ duck

ཡ་ཙི་ /ch./ sm. *ya tsi*

ཡ་མཚན་ /yamtsen/ 1. suprise, wonder, amazement, astonishment; vi.--*skye* to be surprised/ amazed; va.--*byed* to surprise, to amaze 2. strange, wierd, unusual

ཡ་མཚན་པོ་ /yamtsɛmpo/ 1. suprising, amazing, astonishing, wonderous 2. strange, wierd, unusual

ཡ་ཞི་ཡ་གླིང་ /ch./ Asia

ཡ་བཟུང་ /yəsuŋ/ opposition, enmity, rivalry; va.--*byed* to oppose, to be a rival

ཡ་ཡ་ /yaya/ diverse, different

ཡ་ཡུད་ /yəyüù/ very big scale (a chance for either big failure or great success) risky ¶ *pho 'gyur ya yud chen po byung pa red A great change took place.*

ཡ་ཡུད་ཅན་ /--cɛɛn/ risky, gutsy

ཡ་ཡོ་ /yayo/ bent, curved, crooked

ཡ་ཡོ་མེད་པ་ /--meèpa/ straight, straightforward

/yərəp/ principled, genuinely good/ decent in character, moral

ཡ་ལ་བཞག་ /yala šǎà/ va. to blame, to accuse

ཡ་ལད་ /yalɛɛ̀/ armor, mail

ཡ་ལན་ /yalɛn/ 1. response, answer; va.--*byed;--sprod* to counter, to answer back, to pay back ¶ *nga tshos byed phyogs de la ya lan byed rgyu'i gra sgrig byed dgos kyi red We have to prepare to respond to that policy.*

ཡ་ལི་ཀྲན་ཏ་ /ch./ c. Alexandria

ཡ་ལུའི་ཙང་གཙང་པོ་ /ch.+tsāŋqo/ Yalu Chiang River

ཡ་སོ་ /yaso/ upper tooth

ཡ་ཀ་ཏ་ /ch./ c. Djakarta

ཡ་ཧྥ་ /ch./ abbr. Asian and African ¶ *ya fe mthun sgril Afro-Asian solidarity*

ཡག་ /yaà/ 1. adj. comp. of *yag po* 2. sm. *yas*

ཡག་ག་ /yaqa/ better ¶ *deb 'di las 'di yag ga red This book is better than this.*

ཡག་སྒྲུག་ /yəqtuù/ selecting (the best); va.--*byed* to select (the best) ¶ *sa bon yag sgrug byed rgyu selecting (the best) seed*

ཡག་ཉེས་ /yañeè/ quality (lit. good bad) ¶ *yag nyes yod pa red dam Is there is a difference in quality?*

ཡག་ཉེས་མེད་པ་ /--meèpa/ without partiality/ discrimination ¶ *sngon yin na gral*

rim yag nyes med par phrug gu su 'dra zhig yin rung slob grwa 'dir 'gro chog gi yod pa red In the past, all children, regardless of their social class, could go to this school.

ཡག་ཐག་ཆོད། /ya̲à thāqcöö/ very/ extremely good

ཡག་པ། /ya̲qpa/ 1. adj. comp. of *yag po* 2. small hoe

ཡག་པོ། /ya̲qpo; ya̲qo/ good ¶ *deb 'di yag po zhe drag 'dug This book is very good.* va.--*brtsi* to consider something good, to regard highly, to value

ཡག་ལ་ཧྭག་རྩེ། /ch./ Mount Yaheladahetse (in the Bayan Kara Range)

ཡང་གྱོའུ /ch./ c. Yangchow

ཡང་དཀར། /ya̲nqaa/ whitewash

ཡང་སྐོར་བསྐྱར་སྐོར། /ya̲nqöö kārqöö/ going backwards and forwards, going back and forth, reiterating

ཡང་སྐྱར། /y[illegible]ar/ sm. *yang bskyar*

ཡང་བསྐྱར། /--/ again, once more ¶ *kho yang bskyar shi ba'i nyen kha yod pa red He is again in danger of dying.*

ཡང་བསྐྱར་ཐོན་སྐྱེད། /--thönkeè/ reproduction; va.--*byed* to reproduce, to produce again

ཡང་བསྐྱར་འདྲི་གཅོད། /--t̲incüü/ re-examination of a case/ investigation, va.--*byed* to re-examine a case, to investigate again

ཡང་བསྐྱར་རྩོད་རྒོལ། /--tshūqüü/ counterattack va.--*byed* to attack again, to counterattack

ཡང་གོ /ya̲nqo/ sm. *yang po*

ཡང་དགོས། /ya̲nqöö/ sm. *yang sg*

ཡང་སྒོས། /--/ 1. specially, in particular, particular 2. unusually, extraordinarily

ཡང་ལྕི། /yä̲nci/ weight, light an heavy

ཡང་ཆས་བཟོ་ལས། /ya̲ncɛè so̲lɛè/ light industry manufacturing

ཡང་འཇུག /yä̲ncuù/ post-suffi letter (e.g.the *s* i langs)

ཡང་ལྗིད། /yä̲nci/ sm. *yang lci*

ཡང་ལྗིད་མེད་པ། /--me̲èpa/ balan evenly/ equally

ཡང་སྙིང་། /yä̲nñin/ in reality, fact, in effect, in a case ¶ *pa le'i sgyu rtsal d yang snying mang tshogs la zh 'degs zhu rgyu red dam Does ballet, in fact, serve the m*

ཡང་ཏིག /yä̲ntii; yää̲ntii/ re true price, discount price) ¶ *yang tig cig gnan dang Please give (me) a dis*

ཡང་སྟེང་། /ya̲nteèn/ roof, pent ¶ *khang pa sogs kyi steng du on the roofs of ho etc.*

ཡང་ཐོག /ya̲ntöö/ 1. highest of a building 2. do

ཡང་དག /ya̲ntaà/ sm. *yang d*

ཡང་དག་པ་ /yantaqpa/ correct, accurate, perfect, complete ¶ *tang gi lam phyogs yang dag pa the correct party line*

ཡང་དག་པར་ /yantaqpar/ perfectly, completely, correctly

ཡང་དང་ཡང་དུ་/ yantan yantu/ sm. *yang yang*

ཡང་དུ་ཡང་དུ་ /yantu yantu/ sm. *yang yang*

ཡང་དུ་གཏོང་ /yəntu toon/ va. to lighten/ reduce/ relieve/ ease

ཡང་ན་ /yanna/ or, either or, otherwise ¶ *kho cig byed na bod pa red yang na rgya mi red He is either Tibetan or Chinese.*

ཡང་ཉེས་ཡང་དུ་ /yannɛɛ̀ yantu/ over and over again, repeatedly

ཡང་པོ་ /yanpo; yanqo/ light (in weight)

ཡང་ཅི་ /yənci/ sm. *yang mo*

ཡང་བ་ /yanwa/ light ¶ *ci 'ang yang ba a light machine gun* ¶ *yang ba'i bzo las light industry*

ཡང་འབད་བསྐྱར་འབད་ /yanpɛɛ̀ kārpɛɛ̀/ determined/ persistent effort, pressing on persistently

ཡང་མ་དག་པ་ /yan mataqpa/ incorrect, imperfect

ཡང་མིན་ན་ /yaa meena/ or

ཡང་མེས་ /yanmeè/ founder of a family/ lineage, the first ancestor

ཡང་མོ་ /yanmo/ great-grandmother

ཡང་རྩལ་ /yantsɛɛ/ light athletics; acrobatics

ཡང་རྩེ་ /yantse/ top, peak, acme, summit ¶ *ma'o tse tung gi dgong pa ni deng rabs kyi mar khe se la nyin ring lugs kyi yang rtse yin Mao's thought is the acme of Marxism-Leninism in this era.*

ཡང་རྩེ་ལྷུར་ལེན་ /--lhūrlèēn/ ch. slog. aim high (in goals)

ཡང་རྩེའི་སྒང་ལ་ཡས་སྟོན་ /yantsee qaānla yɛɛtöön/ wasting effort by doing something when it is not needed

ཡང་རྩེར་སོན་ /yantsee sön/ vi. to reach the summit, to attain perfection, to be a masterpiece ¶ *yang rtser son pa'i rol mo musical masterpiece*

ཡང་ཚ་ /yantsa/ great-grandson

ཡང་ཡང་ /yanyaan/ again and again, over and over again, repeatedly ¶ *tha tshig yang yang bsgrags pa la to the repeated warnings*

ཡང་རླུང་འབར་མདེལ་ /yənlun pəntii/ hydrogen bomb

ཡང་ལྭ་ /yanlaa/ candle, wax

ཡང་ལྭ་དཀར་པོ་ /--qaāpo/ wax, tallow

ཡང་ལའ་ /--/ sm. *yang la*

ཡང་ཤ་ /yanša/ agility, nimbleness, lightness of foot

ཡང་ཞ་དྲོད་པོ་ /--töópo/ agile, nimble, light of foot

ཡང་སེ་ /yanse/ often

ཡང་སྲིད་ /yə̂nsiì/ reincarnation

ཡང་གསང་ /yansaàn/ absolute/ top secret

ཡངས་ /yan/ 1. wide, broad; spacious, roomy ¶ *chu zheng yangs a wide river* 2. adj. comp. of *yangs po*

ཡངས་སྟན་ /yanteen/ sm. *yangs shing rgya che*

ཡངས་པ་ /yanpa/ sm. *yangs*

ཡངས་པོ་ /yanpo/ wide, broad; spacious, roomy

ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་ /yanšin kache/ open and wide, large and spacious

ཡན་ /yɛn/ above, over, uppermost

ཡན་གར་ /yɛnqaa/ isolated, alone, single

ཡན་ཆད་ /yɛnceè/ (usu. with numbers) above, upw... s of, more than, over; after, onwards ¶ *gsum bcu yan chad over thirty* ¶ *zla ba gsum pa yan chad (from) March onwards*

ཡན་ཆོད་ /yɛncöö/ sm. *yan chad*

ཡན་མཆུ་ /yêncu/ upper lip

ཡན་ཐབས་ /yêntəp/ sm. *yan chad*

ཡན་དུ་ /yêntu/ sm. *yan chad*

ཡན་ནས་ /yɛnneè/ from above, since ¶ *zla ba bzhi yan nas from April*

ཡན་པ་ /yɛmpa/ another, other ¶ *deb yan pa gcig dgos I need another book.*

ཡན་མན་ /yɛnmɛn/ more or less, approximately ¶ *sgor bzhi khri yan man forty thousand dollars more or less*

ཡན་ལ་ /yɛnla/ sm. *yan chad*

ཡན་ལག་ /yɛnlaà/ 1. limb ¶ *lus kyi ya lag the limbs of the body* 2. branch ¶ *yan lag bzo grwa a branch factory*

ཡན་ལག་གི་ཚིག་གྲུབ་ /--qi tshîqṭup/ clause

ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་རྩོམ་ཚུལ་ /--kɛɛtɛn qi tsümtsüü/ sm. *yan lag brgyad pa'i rtsom tshul*

ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་རྩོམ་ཚུལ་ /kɛɛpɛɛ tsümtsüü/ jargon, stereotyped writing

ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་རྩོམ་ཚུལ་གསར་པ་ /--saapa/ new/ modern jargon

ཡན་ལག་བཅོས་མ་ /--cööma/ artificial limb

ཡན་ལག་པུའུ་ཁང་ /--pūqaan/ cell, branch unit

ཡན་ལག་དམག་ཁོངས་ /--mäqqoön/ military sub-division, military sub-district

ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ /--tshöö/ branch organization

ཡན་ལག་ཚོང་ཁང་ /--tshōnqaan/ branch store/ shop

ཡན་ལག་ཞ་བོ་ /--šawo/ crippled

ཡན་ལག་རུ་ཁག /--ruqaà/ sub-unit, branch unit, detachment

ཡན་ལག་ལས་དོན་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང /--lèètöön üyüün lhēnqaan/ branch (work) committee, sub-committee

ཡན་ལག་ལྷན་ཚོགས /--lhēntsΩῺ/ branch committee/ association

ཡན་སོན /ch./ hydrochloric acid

ཡན་ཨན /ch./ c. Yenan

ཡབ /yəp/ 1. father (h) 2. va. to hide

ཡབ་ཆ /yəpcə/ equipment, necessities

ཡབ་མོ /yəpmo/ sm. *g.yab mo*

ཡབ་ཚང /yəptsaan/ 1. family, household (h) 2. name of important Eastern Tibetan family

ཡབ་གཞིས /yəpšii/ title/ name of families who have had Dalai Lamas ¶ *yab gzhis stag 'tsher the Taktse family (the family of the 14th Dalai Lama)*

ཡབ་ཡུམ /yəpyuun/ parents, father and mother (h)

ཡབ་སྲས /yəpsɛɛ̀/ father and son (h)

ཡམ་བུ /yəmpu/ c. Katmandu

ཡམ་མེ་བ /yamewa/ false, fake

ཡམ་ཡོམ /yamyom/ shaky, unsteady, swaying, wavering, in flux; va.--*byed* to shake, to make unsteady, to sway

ཡམ་ཤིང /yəmšiŋ/ firewood

ཡམས /yaàm/ sm. *yams nad*

ཡམས་འགོག /yamqΩΩ/ epidemic prevention

ཡམས་ཐབས /yamtap/ sm. *yams nad*

ཡམས་ནད /yamnɛɛ̀/ epidemic

ཡའ་ཙི /ch./ duck

ཡའོ /ch./ Yao (minority group in southern China)

ཡར /yar; yaa/ up, upwards ¶ *yar 'then ma thub pa red (They) were unable to pull it up.*

ཡར་ཀྱག /yaa kāà/ sm. *yar bkyag*

ཡར་ཀླུང /yərluŋ/ Yarlung Valley or River (in S. Tibet)

ཡར་ཀླུང་གཙང་པོ /--tsāŋqo/ Yarlung Tsangpo River (Brahmaputra River in Tibet)

ཡར་བཀྱག /yaa kāa/ va. to lift, to raise

ཡར་སྐུལ /yərqüü/ stimulation/ promotion of development/ improvement; va.--*gtong* to stimulate/ promote development or improvement, to urge forward

ཡར་རྒྱད /yarkeè/ sm. *yar rgyas*

ཡར་རྒྱས /--/ sm. *yar rgyas*

ཡར་བསྐུལ /yərqüü/ sm. *yar skul*

ཡར་ཁྲེམ /ch./ c. Yarkhand

ཡར་འཁྱོག /yaa khΩΩ/ sm. *yar bkyag*

ཡར་འགྲོ /yanto/ sm. *yar rgyas 'gro*

ཡར་འགྲོའི་བསམ་པ /yantöö sampa/ progressive

ཡར་རྒྱས་ /yarkɛ̃ɛ/ progress, development, improvement; va. --(su) gtong to make progress, to develop, to improve; vi.--(su) 'gro to progress, to develop, to get improved

ཡར་རྒྱས་དམན་པ་ /--mɛnpa/ underdeveloped ¶ yar rgyas dman pa'i rgyal khab under-developed countries

ཡར་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་ /--su ṭosiinpee/ developing ¶ yar rgyas su 'gro bzhin pa'i yul khag developing countries

ཡར་སྒྲུག་ /yaa ṭuu/ va. to pick up

ཡར་ངོ་ /yaaŋo/ the first half of the lunar month

ཡར་ངོའི་ཟླ་བ་ /yaaŋöö tawa/ sm. yar ngo

ཡར་བཏེག(ས་) /yaa tēq/ sm. yar bkyag

ཡར་ལྟ་ /yaa tā/ va. to look up to with reverence/ respect/ admiration

ཡར་ཐོན་ /yartöön/ progress, advance, development ¶ yar thon gyi lag rtsal advanced skills ¶ yar thon gyi ri mo ba a progressive artist ¶ 'dzam gling yar thon gyi yul rnams the developed countries

ཡར་ཐོན་གྱི་སྤོབས་པ་ /--qi pōpa/ vigor, animation, vitality, life

ཡར་ཐོན་རྒྱལ་ཁབ་ /--kɛ̃ɛqəp/ advanced country

ཡར་ཐོན་ཅན་ /yartöönceen/ progressive, advanced

ཡར་ཐོན་ཞིང་ལས་མཉམ་ཁང་ /--siŋlɛ̃ɛ ñamqaañ/ Advanced Farm Co-operative

ཡར་འཐེན་ /yaa thēn/ 1. va. to pull up 2. va. to promote, to advance

ཡར་ཕེབས་ /yaa phēe/ id. come in

ཡར་འཕེལ་ /yaa phēl/ vi. to be increased

ཡར་འཁྱར་ /yaa chār/ sm. yar bkyag

ཡར་འབྲོག་ /yamṭöö/ Yamdrok (lake and area)

ཡར་མར་ /yaa maa/ up and down

ཡར་ཚེས་ /yartseè/ first part of lunar month

ཡར་འཛེག་ /yaa tseq/ va. to climb up/ out

ཡར་ཞུ་ /yaa šu/ va. to submit/ present a report, to make request/ appeal to a superior

ཡར་བཞེངས་ /yaa šen/ va. to erect to build (h)

/yaala/ (--+dat.-loc.) up, upwards

ཡར་ལངས་ /yaa laàn/ va. to get to stand up, to rise up (as in rebellion)

ཡར་ལིང་མར་ལིང་ /yəəliŋ məəliŋ/ pulled/ torn apart, torn asunder, not whole

ཡར་ཤོག་ /yaa šöö/ come in

ཡལ་ /yɛɛ/ vi. to disappear, to vanish, to fade away ¶ *tshon 'di yal 'dug The paint has faded.*

ཡལ་ག་ /yɛɛqa/ branch (of tree), bough

ཡལ་ག་མཐུད་སྦྱོར་ /--thüücoo/ grafting (of trees)

ཡལ་ག་འདྲེག་བཅོས་ /--ṭeqcöö/ pruning/ trimming of trees

ཡལ་ག་འབྲེག་ /--ṭee/ va. to prune (trees)

ཡལ་འདབ་ /yɛntap/ branch (of tree)

ཡལ་བཞར་རྒྱག་ /yèèšuu kaa/ 1. va. to prune 2. ch. va. to bring down those who are in power

ཡལ་ཡོལ་ /yɛɛyöö/ sm. *yal le yol le*

ཡལ་ལེ་ཡོལ་ལེ་ /yɛle yöle/ vaguely, indistinctly

ཡས་ /yɛè; yaà/ 1. nominalizing particle ¶ *dmag 'khrug slong yas kyi gra sgrig byas pa red (They) made preparations for starting a war.* ¶ *bod skad slob sbyong byed yas kyi deb 'di yag po 'dug This book for studying Tibetan is good.* ¶ *bod skad slob sbyong byed yas la deb 'di yag po 'dug This book is good for studying Tibetan.* ¶ *pe cing la 'gro yas khag po red going to Peking is difficult* 2. (vb.+--+*red*) future action ¶ *kho sang nyin 'gro yas red He will be going tomorrow.* 3. (vb.--+*byung*) have/ have no chance to do verbal action ¶ *khos khang pa rgyab yas byung ba red He had a chance to build a house.* 4. (vb.+--+*dug*/ *yod pa red*) does or doesn't exist for doing verbal action ¶ *kha lag za yas yod pa ma red There isn't food (for eating).*

ཡས་པ་ /yɛèpa/ without, --less ¶ *mtha' yas pa limitless*

ཡས་མས་ /yɛɛmɛè/ 1. up and down ¶ *bod sa yas mas gang sar phebs 'dug (They) went all over Tibet.* 2. about, around, approximately, more or less ¶ *ha lam mi khri brgya yas mas shig gis by approximately one million people*

ཡས་ཡས་མས་མས་ /yɛè yɛè mɛè mɛè/ this and that (used to describe what someone said)

ཡས་སོ་ /yɛɛso/ upper teeth

ཡི་ /yi genitive particle (used after vowels)

ཡི་ཀྲེ་དམངས་གཙོ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་

/ch.+mãntso citüün kèèqəp/ Democratic Republic of East Germany

ཡི་ག་ /yiqə/ taste, appetite

ཡི་གེ་ /yiqi/ 1. letters, writing, handwriting ¶ *kho'i yi ge yag po 'dug His handwriting is good.* 2. letter ¶ *ngar yi ge gcig 'byor byung I received a letter.* va.--*gtong*; --*bskur* to send/ mail a letter; va.--*'bri* to write a letter; va.--*dpyod* to dictate a letter; va.--*skyel* to deliver a letter

ཡི་གེ་སྐྱེལ་གླ་ /--keela/ postage

ཡི་གེ་མཁན་ /--ñɛɛn/ sm. *yi ge pa*

ཡི་གེ་བཅོས་བསྒྱུར་ /--cüükur/ language

reform

ཡི་གེ་གཏོང་ཡུལ་ /--toonyüü/ address to which something is sent

ཡི་གེ་པ་ /--pə/ scribe, writer, copyist

ཡི་གེ་བཞག་ /--šaà/ to sign (a document)

ཡི་གེ་བཟུང་མི་ /--sumi/ recorder, note-taker

ཡི་གེ་མི་ཤེས་པ་ /--mišènpə/ illiterate

ཡི་གེ་ཤེས་པ་ /--šēmpa/ literate person

ཡི་གེའི་སྐྱེ་གནས་ /yiqèè kēnɛɛ̀/ point of articulation

ཡི་གེའི་བྱེད་རྩོལ་ /--chetsöö/ articulation, pronunciation

ཡི་གེའི་རིག་པ་ /--riqpə/ philology

ཡི་ཆད་ /yicèè/ sm. *yid chad*

ཡི་ཏ་ལི་ /ch./ Italy

ཡི་དྭགས་ /yitaà/ beings in one of the three lower realms of existence

ཡི་དམ་ /yitəm/ 1. tutelary diety 2. promise, vow, oath; va. *--byed; --bca'* to promise/ vow, to give an oath

ཡི་རྟོན་རུང་བ་ /yitüün runwə/ reliable, dependable, trustworthy

ཡི་རྨུག་ /yimuù/ sm. *yid mug*

ཡི་ཙི་ /yitsi/ ch. soap

ཡི་ཚེ /--/ sm. *yi tsi*

ཡི་ཟི་རེ་ལ་ /ch./ Israel

ཡི་ཟི་རེ་ /ch./ sm. *yi zi re la*

ཡི་རག་ /ch./ Iraq

ཡི་རང་ /yirəŋ/ 1. sympathy ¶ *yi rang tshad boundless sympathy;* va.*--byed* to sympathize, to give sympathy 2. agreement, endorsement, approval; va.*--byed* to agree, to approve, to endorse 3. gladness, joy, pleasure

ཡི་ལའ་ཁོ་ /ch./ sm. *yi la kho*

ཡི་ལར་ཁོ་ /ch./ Iraq

ཡི་ལང་ /ch./ Iran

ཡི་སི་ལི་ /ch./ sm. *yi zi re la*

ཡི་ཧོ་ཐོན་ལས་འགུལ་ /ch.+lèènquu/ The Boxer Rebellion

ཡིག་ /yiì/ sm. *yi ge*

ཡིག་ཀོག་ /yiqqòò/ envelope

ཡིག་ཀོག་གི་འཛིན་རྟགས་ /--qi tsiintaà/ postmark

ཡིག་སྐད་ /yiqkèè/ written/ literary language

ཡིག་སྐོགས་ /yiqqòò/ sm. *yig kog*

ཡིག་སྐྱུར་ /yiqkuu/ (protest) wall poster

ཡིག་སྐྱེལ་ /yiqkèè/ postal service, delivering letters

ཡིག་སྐྱེལ་གློག་འཕྲིན་ཁང་ /lōnṭiin qhāan/ post and telegraph office

ཡིག་སྐྱེལ་པ། /--pa/ mailman

ཡིག་སྐྱེལ་བ། /--wə/ sm. *yig skyel pa*

ཡིག་བསྐུར། /yiqqur/ correspondence; va.--*byed* to correspond

ཡིག་བསྐུར་ཁང་། /--qhāān/ post office

ཡིག་བསྐུར་རང་དབང་། /--raŋwaan/ freedom of communication

ཡིག་ཁང་། /yiqqaan/ sm. *yig bskur khang*

ཡིག་མཁན། /yiqñèèn/ secretary, clerk, scribe

ཡིག་འགོད་ཁྲིམས་ལུགས། /yiqqüü thimluù/ statute, written law

ཡིག་འཁྱེར་དམག /yiqkëè māa/ signal corp, communication troops

ཡིག་གྲངས། /yiqṭaàn/ a line (of words)

ཡིག་གློག /yiqlöö/ telegraph/ post and telecommunications

ཡིག་འགྲུལ། /yiŋṭüü/ correspondance; va.--*byed* to correspond (with)

ཡིག་སྐོ /yiqkə/ sm. *yig kor*

ཡིག་རྒྱུགས། /yiqkuù/ exam.; va.--*gtong; --len* to take an exam

ཡིག་སྒམ། /yiqəm/ mailbox

ཡིག་སྒྱུར། /yiqkur/ translation; va.--*byed* to translate

ཡིག་སྒྲིལ། /yiqṭii/ 1. files, archives 2. mail-bag

ཡིག་བསྒྱུར། /yiq kur/ va. to translate

ཡིག་ཅོག /yiqcöö/ desk

ཡིག་ཆ། /yiqcə/ document, records, notes

ཡིག་ཆ་ཚད་ལྡན། /--tshεεntεεn/ documentary records

ཡིག་ཆའི་རིང་ལུགས། /yiqcëë riŋluù/ red-tapism, bureaucratism

ཡིག་ཆས། /yiqcèè/ writing materials, stationery

ཡིག་ཆུང་། /yiqcuun/ small note/ letter, memo

ཡིག་ཆེན་ཚགས་པར། /yiqcëën tshāqpaa/ ch. big character poster

ཡིག་རྙིང་། /yiqñiŋ/ classical/ ancient literature

ཡིག་བརྙན། /yiqñëën/ subtitle (for movies)

ཡིག་ཐོག /yiqtöö/ written, in written form

ཡིག་ཐོག་གི་སྙན་ཞུ། /--qi ñēnšu/ written report

ཡིག་ཐོག་གི་གཏམ་བཤད། /--qi tāmšεε/ written speech/ statement

ཡིག་ཐོག་ནས་རྒྱུགས་ལེན། /--nεε kuù leen/ va. to take a written examination

ཡིག་ཐོག་མ་འཁོད་པའི་ཁྲིམས་ལུགས། /--māqööpεε thimluù/ unwritten law

ཡིག་ཐོག་སློབ་ཁྲིད། /--lōpṭii/ teaching by correspondence

ཡིག་ཐོག་སློབ་གྲྭ། /--lāpṭa/ correspondence school

ཡིག་འཐུམས། /yiqtuùm/ letter, correspondence, va.--gtong; --skur to send a letter

ཡིག་དེབ། /yiq+ch./ sm. *yig cha*

ཡིག་ནོར། /yiqnòò/ incorrect character/ letter

ཡིག་དཔེ། /yiqpe/ copy book

ཡིག་ཕྲན། /yiqṭëen/ sm. *yig chung*

ཡིག་འཕྲིན། /yiqṭiin/ correspondence, letter

ཡིག་འཕྲེང་། /yiqṭeen/ line (of writing or print)

ཡིག་འབྲི་བ། /yiqṭipə/ secretary

ཡིག་འབྲིའི་ཅོག་ཙེ། /yiqṭii cōqtse/ desk

ཡིག་འབྲིའི་ཉེར་སྤྱད། /--ñercɛ̀/ writing materials, stationary

ཡིག་འབྲུ། /yinṭu/ 1. a single letter/ character 2. point ¶ *yig 'bru brgyad kyi rtsa khrims the eight point charter (of agriculture)*

ཡིག་འབྲེལ་གྱི་གྲོགས་པོ། /yinṭëe qi thoqo/ bh. pen-pal

ཡིག་སྦྱོང་སློབ་དེབ། /yiqcòòn lōptep/ text book for learning to read

ཡིག་རྨོངས། /yiqmoòn/ illiterate; va.--*sel* to eliminate/ wipe out illiteracy ¶ *yig rmongs sel ba'i 'dzin grwa a literacy school*

ཡིག་རྩོམ་མཁས་ཅན། /yiqtsum qhɛ̄ɛcɛɛn/ writer, author

ཡིག་རྩོམ་རིག་གནས། /--rinnèè/ literature

ཡིག་ཚང་། /yiqtsaan/ 1. office ¶ *'bras spyi blon chen gyi yig tshang nas from the office of the political officer of Sikkim* 2. high monk official office in the traditional Tibetan government

ཡིག་ཚད། /yiqtsèè/ text, examination (written); va.--*gtong* to give a test, va.--*len* to take a test

ཡིག་ཚུགས། /yiqtsuù/ sm. *yig gzugs*

ཡིག་ཚོགས། /yiqtsòò/ writing, text

ཡིག་མཛོད། /yintsüü/ dictionary

ཡིག་འཛིན། /yintsiin/ receipt

ཡིག་རྫུས། /yiqtsüü/ conterfeit letter/ writing

ཡིག་རྫིབ་ཆེ་བ། /--chēwa/ wordy, long-winded, verbose, redundant

ཡིག་བཤུག /yiqšuù/ archive, file

ཡིག་གཟུགས། /yiqsuù/ handwriting, penmanship, calligraphy

ཡིག་གཟུགས་མཁས་པ། /--qhɛ̄ɛpa/ calligrapher

ཡིག་རིག། /yiqriq/ literature

ཡིག་རིག་པ་ /--pə/ literary critic/ expert

ཡིག་རིགས་ /yiqrii/ 1. document, dispatch 2. different scripts/ orthographies

ཡིག་རིགས་ཁོ་ནར་ལྟ་བའི་རིང་ལུགས་ /--qhonaa tawεε riŋluù/ red-tapeism, bureacratism

ཡིག་ལན་ /yiqlèèn/ answer/ reply (by mail/ letter) to answer (in writing); va.--*gtong;* --*log* to reply, to answer

ཡིག་ལོང་ /yiqlòòn/ illiteracy

ཡིག་ཤུབས་ /yiqšup/ envelope

ཡིག་ཤེས་སློབ་གྲྭ་ /yiqšèè lāpṭa/ literacy school (school for teaching illiterates to read)

ཡིག་ཤོག་ /yiqšòò/ 1. writing pad 2. envelope, air-letter

ཡིག་བསང་ /yiqsaàn/ weeding through, va.--*rgyag* to weed through (papers, etc.)

ཡིང་ /ch./ battalion

ཡིང་ཀྲང་ /ch./ commander of a battalion

ཡིད་ /yii/ mind, thought

ཡིད་སྐྱོ་ /--kō/ vi. to be sad/ depressed

ཡིད་སྐྱོ་བ་ /--kōwa/ sad, depressed

ཡིད་འགུགས་པར་བྱེད་ /--qhuq pər chee/ va. to move, to influence

ཡིད་འཁུལ་ /yinqüü/ moved, touched (emotionally) vi.--*thebs* to be moved/ touched

ཡིད་ཅན་ /yicèèn/ sm. *yid ldan*

ཡིད་ཆགས་ /yii chāà/ vi. to get/ become attached

ཡིད་ཆད་ /yiicèè/ despair, pessimism

ཡིད་ཆེས་ /--/ 1. belief, faith, confidence; vi./yii chèè/; --*skye* to come to believe, to have faith, to get confidence; va.--*byed* to believe, to have faith/ confidence in ¶ *'di ni bod mi tshang mas yid ches byed kyi yod pa red All Tibetans believe in this.* 2. credit ¶ *yid ches bun gtong gi las don credit operation*

ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཁེངས་པ་ /--qii qhēŋpa/ sm. *yid ches chen po*

ཡིད་ཆེས་བཀྱ་འགྱུར་ /--kəkur/ with unbounded faith/ confidence/ belief

ཡིད་ཆེས་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ deep faith/ confidence/ belief

ཡིད་ཆེས་མཉམ་ལས་ཁང་ /--ñāmlεε qhāan/ credit association/ union

ཡིད་ཆེས་གདེང་འཁེལ་ /--tenqee/ belief, confidence, trust

ཡིད་ཆེས་བུན་གཏོང་ /--phüntòòn/ credit, loaning

ཡིད་ཆེས་བློ་གཏད་ /--lōtεε/ belief and trust

ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་ /--tēmpo/ firm belief/ confidence,

deep belief/ confidence

ཡིད་ཆེས་ཚད་མ /--tshēɛma/ absolute belief

ཡིད་ཆེས་ཚད་མེད /--tshɛɛmeè/ boundless faith/ belief/ confidence

ཡིད་ཆེས་ཟབ་མོ /--sǝpmu/ sm. *yid ches brten po*

ཡིད་ཆེས་སླ་བ /--lāwa/ gullible, credulous

ཡིད་འཆེས /--/ sm. *yid ches*

ཡིད་འཇོག /yincoò/ attention, notice; va.--*byed* to pay/ give attention to, to keep in mind, to take care of

ཡིད་འཇོག་གཟབ་ནན /--sǝpnèèn/ concentrating on, giving/ paying attention to

ཡིད་གཉིས /yiiñii/ of two minds, doubt, hesitation

ཡིད་གདུངས /yituùn/ misery, suffering

ཡིད་རྟོན /yitüün/ 1. confidence, trust, reliance; va.--*(cha 'jog) byed* to have confidence in, to rely on, to depend on, to have trust in 2. worship, respect

ཡིད་རྟོན་རུང་བ /--runwǝ/ trustworthy, believable, worthy of confidence

ཡིད་བརྟན /yitèèn/ 1. sm. *yid rton* 2. credit

ཡིད་བརྟན་དངུལ་བུན /--ŋüüpün/ credit funds, loans

ཡིད་བརྟན་མཉམ་ལས་ཁང /--ñāmlɛɛ qhāān/ credit cooperative

ཡིད་བརྟེན /--/ sm. *yid brtan*

ཡིད་ཐང་ཆད /yitaan chɛɛ/ vi. to be discouraged/ disappointed/ sad/ dismayed

ཡིད་མཐུན /yitüün/ agreement ¶ *tshang ma yid mthun byung All agreed.* va.--*byed* to agree (with)

ཡིད་མཐུན་རོགས་རམ /--rɔɔram/ support, backing, help (lit. agreement and help/ aid/ support)

ཡིད་འཐད /yii thɛɛ/ sm. *yid du 'ong ba*

ཡིད་དུ་འཐད་པོ /yiitu thɛɛpo/ interesting

ཡིད་དུ་འོང་བ /yiitu onwa/ beautiful, pleasing, pleasant, pretty ¶ *yid du 'ong ba'i ri mo a beautiful painting*

ཡིད་དོགས /yitöö/ doubts; vi.--*shar* to have doubts

ཡིད་གདུང /yituun/ sadness, misery, suffering; vi.--*byed* to be sad/ miserable, to suffer

ཡིད་ལྡན /yintèèn/ human beings, humans, humanity

ཡིད་ཉལ་དུ་ཕབ /yineè tu phǝp/ vi. to be dispassionate/ cool/ quiet/ calm

ཡིད་སྨོ /yito/ happy, pleased

ཡིད་ཕམ /yii phām/ vi. to regret, to feel sad

ཡིད་ཕྲེང་ /yii ṭhēŋ/ sm. *yid chags*

ཡིད་འཕྲོག /yii ṭhōō/ 1. vi. to attract, to impress, to fascinate, to captivate ¶ *lcang 'dzugs 'phrul 'khor gsar pas zhing pa tsho'i yid 'phrog gi yod pa red The new transplanting machines are impressing the farmers.* 2. /yiṭöö/ attractive, fascinating, arresting, charming

ཡིད་དབང་འཕྲོག /yiwaŋ ṭhōō/ sm. *yid phrog*

ཡིད་བློ་ /yilo/ mind; vi.--*tshim* to be satisfied/ content

ཡིད་འབྱུང་ /yii chuŋ/ 1. vi. to be melancholy/ depressed/ sad 2. sm. *yig 'gul*

ཡིད་མ་ཚིམ(ས་) /yii mətshim/ unsatisfied, discontented

ཡིད་སྨུག་པ་ /yii muqpə/ gloomy, pessimistic, depressed

ཡིད་མོས་ /yii möö/ va. to admire, to respect

ཡིད་སྨོན་ /yiimüün/ desire, wish, want

ཡིད་ཚིམ /yitsim/ satisfaction, contentment, gratification; vi. /yii tshīm/ to be satisfied/ content

ཡིད་ཚིམ /yii tshīm/ vi. to be satisfied/ content/ convinced

ཡིད་ཞུམ་རིང་ལུགས་ /yišum riŋluu/ pessimism

ཡིད་གཞུང་ /yiišuuŋ/ illusion, delusion, fantasy

ཡིད་གཞུངས་ /--/ intelligent knowledgeable

ཡིད་བཞིན་ /yišiin/ according to (one's) wishes/ desires ¶ *yid bzhin gyi khog rtsis calculations based on one's wishes (rather than facts)*

ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ /--nöopu/ respectful name for the Dalai Lama

ཡིད་ཟབ་ /yisəp/ carefulness, prudence; va.--*byed* to be careful/ prudent

ཡིད་ཟུག། /yii suu/ vi. to fall in love with, to lose one's heart to

ཡིད་གཟབ་ /yiisəp/ attentive, alert, mindful, cautious; va.--*byed* to pay attention, to be alert, to be mindful, to be cautious

ཡིད་འོང་ /yiwoŋ/ sm. *yid du 'ong ba*

ཡིད་གཡོ་ /yii yō/ sm. *sems 'gul thebs*

ཡིད་ལ། /yiilə/ in the mind; va. --*byed;* --*bzhag;* --*bzung* to keep in mind, to remember, to take to heart

ཡིད་ལ་འཐད་ /--thɛ̄ɛ/ sm. *yid la 'bab*

ཡིད་ལ་འབབ་ /--pəp/ vi. to be pleased, to like

ཡིད་ལ་བཞག། /--šaa/ see *yid la*

ཡིད་ལ་བཟུང་ /--suuŋ/ sm. *yid la bzhag*

ཡིད་ཤེས་ /yišii/ ideology, mental attitude

ཡིད་སེམས་ /yisim/ mind; va. --*phrogs* to steal one's

heart, to attract ¶ *ma'o kru'u zhi'i gsung rtsom sgrig sgrom des rgya khyab lta mkhan rnams kyi yid sems phrogs pa red That exhibition of Chairman Mao's works attracted large numbers of visitors.*

ཡིད་སྲུབས་ /yisup/ obstinate, stubborn

ཡིན་ /yiin/ 1. vi. to be ¶ *deb di'i nga'i yin This book is mine.* ¶ *kho dmag mi yin stabs because he is a soldier* 2. used in active verb constructions to indicate first person ¶ *ngas las ka byas pa yin I worked.* ¶ *nga las ka byed kyi yin I will work.*

ཡིན་ཀྱང་ /yinkaan/ nevertheless, even though, but, however

ཡིན་འགྲོ་ /yinṭu/ probably/ apparently is, seems to be ¶ *kho dge rgan yin 'gro It seems he is a teacher.*

ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག /yinci minci/ must, in any case, without fail ¶ *bod la 'gro skabs lha sar yin gcig min gcig 'gro dgos red When you go to Tibet you must go to Lhasa.*

ཡིན་ལྟ་ཡིན་ /yintə yiin/ certainly, by all means

ཡིན་མདོག་ཁ་པོ་ /yintöö qhāpo/ (-- + *'dug*) attractive, good/ nice looking ¶ *khang pa 'di yin mdog kha po 'dug The house looks good.*

ཡིན་ན་ཡང་ /yinə yaan/ sm. *yin na'ang*

ཡིན་ནའང་ /--/ nevertheless, even though ¶ *yin na'ang ngo tshos byed dgos Nevertheless, we have to do (it).*

ཡིན་ནའང་འདྲ་ /--ṭaà/ either...or ¶ *nyin mo yin na'ang 'dra/ mtshan mo yin na'ang 'dra either daytime or nighttime*

ཡིན་ནའི་ /yinèè/ sm. *yin nas*

ཡིན་ནས་ /--/ but, nevertheless, however

ཡིན་པ་འདྲ་ /yimpəṭa/ probably it is, it seems to be ¶ *kho dmags mi yin pa 'dra It seems he is a soldier.*

ཡིན་པ་རེད་ /yimpəreè/ sm. *red* ¶ *kho sman pa yin pa red He is a doctor.*

ཡིན་པས་ /yimpèè/ verb 'to be' + interrogative (is it?) ¶ *'di deb yin pas Is this a book?*

ཡིན་ཕྱིན་ /yiin chiin/ see *phyin*

ཡིན་མིན་ /yinmiin/ whether it is or not; right and wrong ¶ *kho sman pa yin min shes kyi mi 'dug (I) don't know whether or not he is a doctor.*

ཡིན་མིན་གོ་ལྡོག /--qotöö/ reversing right and wrong

ཡིན་མིན་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ major question of right and wrong, question of principle

ཡིན་མིན་མཉམ་བསྲེ /--ñamse/ confusing right and wrong

ཡིན་མིན་གསལ་འབྱེད་ /--sēēceè/ distinguishing clearly between right and wrong

ཡིན་བཟོ་ /yinso/ see *bzo*

ཡིན་ལ་མིན་ལ་ /yiinlə minlə/ ambiv-

alent, dubious, uncertain, equivocal

ཡིན་ལུགས་ /yinluù/ see *lugs*

ཡིན་ཤག་བྱས་ /yiinšaà chɛɛ/ certainty, unquestionable belief in the authenticity of the nominal it modifies ¶ *rgya nag la lta skor yin shag byas phyin pa yin* *(I) went to China certain it was a tour.*

ཡིབ་ : p. ཡིབས་ /yip/ va. to hide (oneself) ¶ *nyin mtshan mang po* ***ri*** *la yibs pa yin* *I hid in the mountains for many days.*

ཡིབ་ཁུང་(ས་) /yipquùn/ shelter, refuge, sanctuary ¶ *gnam grur yib khung* *air raid shelter*

ཡིབ་བྱོལ་ བྱེད་ /yipcüü chee/ va. to run away and hide

ཡིབ་མ་ /yipmə/ something hidden/ concealed

ཡིབ་དམག་ /yipmaà/ ambush; va. --*rgyag* to ambush

ཡིབ་ས་ /yipsə/ hideout, hiding place

ཡིབས་ /yip/ p. of *yib*

ཡིའང་ /ch./ foreign

ཡིའ་མའི་ /ch./ castor-oil plant

ཡིའི་རིགས་ /ch. + riq/ Yi nationality

ཡིའུ་ཏིང་ /ch./ c. Dau tieng (S. Vietnam)

ཡིའུ་ཐའེ་མི་ /ch. + mi/ jew

ཡིའུ་ཕིའོ་ /ch./ postage stamp

ཡིའུ་ཕིའོ་འདུ་གསོག་ /--tusöö/ stamp collecting

ཡིའུ་ཕིའོ་ /ch./ sm. *yi'i phi'o*

ཡིའུ་ཏའི་ཞིང་ /ch./ starfish

ཡིས་ /yii/ instrumental particle used following vowel final syllables (see *kyis*)

ཡིས་ཙི་ /yiitsi/ soap

ཡུ་ཀ /yuqə/ oats

ཡུ་གན་ཏ་ /yu ɡɛnta/ Uganda

ཡུ་གུར་ /yuqur/ Uighur

ཡུ་གུ་ས་ལ་ཝི་ཀི་ཡ་ /yuqu sala wiqi ya/ Yugoslavia

ཡུ་ནེས་ཀོ་ /yunė sāqo/ Unesco

ཡུ་བ་ /yuwə; yöö/ 1. handle ¶ *gri yu* *knife handle* 2. leg (of boot)

ཡུ་བོ་ /yuwö/ hornless

ཡུ་མ་ /yumə/ weeds; va.--*rgyag* to weed

ཡུ་མའོ་ཆིའུ་ /ch./ shuttlecock, badmitton

ཡུ་མེད་ /yumėė/ handleless

ཡུ་རིང་ /yuriin/ long (for boots) ¶ *lham yu ring* *long/ high boots*

ཡུ་རོབ་ /yurop/ Europe

ཡུ་རོབ་གླིང་ཆེན་ /--liŋtēėn/ European continent

ཡུག་ /yuq/ a whole/ uncut piece of cloth

ཡུག་གཅིག་ཏུ་ /--ciqtu/ in one piece; vi.--*'gyur* to become

one with, to merge with, to form a whole

ཡུག་པོ་ /yuqpu/ sm. *yu gu*

ཡུག་ཕོ་ /yuqpu/ widower

ཡུག་ཕོ་ཡུག་མོ་དྭ་ཕྲུག་མི་རྟེན་ /--yuŋmu thatuù miheŋ/ widower, widow, orphan and the homeless

ཡུག་མོ་ /yuqmo; yuŋmu/ widow

ཡུག་ཡུག་ /yuqyuù/ waving, swaying; va.--*byed; --rgyag* to wave, to sway

ཡུག་ས་ /yuqsə/ mourning for deceased spouse

ཡུག་ས་མ་ /yuq sāma/ sm. *yug mo*

ཡུགས་ཕོ་ /yuqpu/ sm. *yug pho*

ཡུགས་མོ་ /yuŋmu/ sm. *yug mo*

ཡུགས་ས་ /yuqsə/ sm. *yug sa*

ཡུགས་ས་མ་ /yuq sāma/ sm. *yug sa ma*

ཡུང་ང་ /yuŋŋə/ sm. *yung ba*

ཡུང་མདོག་ /yuŋtòò/ tumeric color

ཡུང་བ་ /yuŋwə/ turmeric

ཡུང་མ་ /yuŋmə/ turnip

ཡུངས་དཀར་ /yuŋqaa/ white mustard (seed)

ཡུངས་ནག་ /yuŋnaà/ black mustard (seed)

ཡུངས་འབྲུ་ /yuŋtu/ mustard seed

ཡུངས་མར་ /yuŋmaa/ mustard oil

ཡུད་ཀྱིས་ /yüükii/ instantly, in a moment, quickly

ཡུད་ཙམ་ /yüütsəm/ short time, instant

ཡུན་ /yün/ 1. duration, period, time ¶ *yun chu tshod 32 for thirty-two hours* 2. (vb.+--duration of verbal action ¶ *las ka byed yun the time of wor ing*

ཡུན་འགོར་ /yünqöö/ delaying; va. --*byed* to delay ¶ *zla phyed tsam yun 'gor byas pa red (They) delayed about half a month.*

ཡུན་འགྱངས་ /yünkaàn/ prolongation ¶ *ma'o rang nyid kyi dbang tshad yun 'gyang kyi thabs shes shig (It) is a strategy to prolong Mao's own power.* va.--*byed* to prolong

ཡུན་གཏན་ /yüntèèn/ permanent, lasting, enduring, ete nal ¶ *yun gtan gyi phyugs ra a permanent cattle corral*

ཡུན་བརྟན་ /--/ sm. *yun gtan*

ཡུན་ཐུང་ /yüntuŋ/ short time, little while, short term ¶ *yun thung sbyong gras short te training class* ¶ *yun thung gl pa short term worker*

ཡུན་དུ་ /yüntu/ for a long time

ཡུན་དུ་འཚོ་བ་ /--tshōwa/ sm. *yun 'tsho*

ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་ /ch. + šincèèn/ Yunnan Province

ཡུན་ནས་ཡུན་དུ་ /yünnèè yüntu/ fo ever, everlasting

permanent

ཡུན་གནས་ /yünnêê/ durable, permanent, lasting

ཡུན་ཙམ་ /yüntsəm/ short time, moment, ¶ *yun tsam song ba dang after a short time passed*

ཡུན་ཚད་ /yüntsêê/ duration, time limit, term, space of time ¶ *tshogs 'du gcig gi yun tshad ni as for the time limit of the meeting*

ཡུན་འཚོ་ /yüntsu/ existing/ surviving for a long time

ཡུན་རིང་ /yünriŋ/ long time, long term, prolonged, protracted; vi.--*thub* to last a long time; va. --*'gor* to delay, to procrastinate

ཡུན་རིང་འགོར་ /--qΩΩ/ see *yun ring*

ཡུན་རིང་འཐབ་པ་ /--thəpə/ ch. protracted war/ warfare

ཡུན་རིང་པོ་ /yün riŋqu/ long time ¶ *yun ring po'i 'char gzhi long range plan*

ཡུན་བསྲིངས་ /yünsiiŋ/ postponement, delay; va.--*byed* to postpone, to delay

ཡུམ་ /yum/ mother (h)

ཡུམ་སྐུ་ཞབས་ /--qušəp/ sm. *yum*

ཡུམ་ཐང་ /yümtaan/ place in northern Sikkim

ཡོའན་ཏུང་ /ch./ the Far East

ཡུའན་ཙེ་ /ch./ atomic, nuclear ¶ *yu'an tse atomic weapons*

ཡུ་གོ་སི་ལ་ཝ་ཡ་ /ch./ Yugoslavia

ཡུ་ཧྥུ་ར་ཊེས་ /ch./ Euphrates River

ཡུའེ་ཧན་ཞན་སྲིད་གཞུང་ /ch. + sišuun/ the Johnson administration

ཡོའན་ཧྲའེ་ /ch./ marshal

ཡུར་ /yur/ sm. *yur bu*

ཡུར་ཆུ་ /yüücu/ irrigation water, water from irrigation canal/ ditch; va.--*'dren* to irrigate, to draw water from an irrigation canal/ ditch

ཡུར་ཕྲན་ /yüüṭêên/ sm. small irrigation canal/ ditch

ཡུར་བ་ /yüüwə/ sm. *yur bu*

ཡུར་བུ /yüüpu; yôôpu/ irrigation canal/ ditch, drain, gutter

ཡུར་མ་ /yüümə/ weeding; va.--*rgyag*; --*yur* to weed, to hoe

ཡུར་རྩ་ /yüütsə/ sm. *yur ma*

ཡུལ་ /yül; yüü/ 1. country, region, location, local ¶ *pha yul fatherland (native place)* ¶ *yul gyi slob gzhi local teaching materials* 2. object (in phyloso-phy 3. (vb.+--) place/ location of verbal action ¶ *skyes yul ga par red Where were you born?* ¶ *kho tshos khang pa rgyab yul lha sa red The place where they built the house is Lhasa.*

ཡུལ་སྐད་ /yüüqêê/ dialect, language of an area

ཡུལ་སྐོར་ /yüüqôô/ tour, touring; va.--*du'gro*;--*byed* to tour, to travel, to go on a tour

ཡུལ་བསྐོར་ /--/ sm. *yul skor*

ཡུལ་ཁག་ /yüüqaà/ nations, countries

ཡུལ་ཁམས་ /yüüqam/ 1. country, nation ¶ *yul khams kyi tshogs 'du* *National Assembly* 2. condition, degree

ཡུལ་ཁུགས་ /yüüquù/ backwoods, remote area

ཡུལ་ཁྱིམ་ /yüükim/ area/ country and home

ཡུལ་ཁྲིམས་ /yüütim/ laws of a country, nation

ཡུལ་འཁོར་ /yüüqòò/ territory, province, country, district

ཡུལ་འཁྱམ་ /yüükəm/ sm. *yul ckhyar*

ཡུལ་འཁྱར་ /yüükar/ moving from place to place, wandering about; exile

ཡུལ་འཁྱར་སྲིད་གཞུང་ /--sišuun/ exile government

ཡུལ་འཁྱར་པ་ /--pa/ refugee, wanderer, vagabond

ཡུལ་གོང་ /yüüqoòn/ market price

ཡུལ་གོམས་གཤིས་ལུགས་ /yüüqom šiiluù/ native customs/ habits/ way of life

ཡུལ་གྱར་ /yüükar/ sm. *yul 'khyar*

ཡུལ་གྱི་གཤེད་མ་ /yüüki šɛɛma/ local tyrant

ཡུལ་གྲུ་ /yüütu/ country, region ¶ *'dzam gling yul gru gzhan dag khag la* *in the other countries of the world*

ཡུལ་གླུ་ /yüülu/ folk song, ballad

ཡུལ་དགོན་ /yüüqüün/ village and monastery

ཡུལ་ངན་ /yüüŋeèn/ storm, famine, calamity

ཡུལ་ཆོས་ /yüücöö/ sm. *yul khrims*

ཡུལ་ལྗོངས་ /yüncòòn/ landscape, scenery, countryside

ཡུལ་ལྗོངས་གྲགས་ཅན་ /--thaqcɛɛn/ famous spots places of interest

ཡུལ་ལྗོངས་རི་མོ་ /--remo/ landscape painting

ཡུལ་ཐང་ /yüütaan/ market rate/ price, local rate/ pric

ཡུལ་ཐབས་ /yüütəp/ native/ indigenous methods ¶ *yul thabs kyi mkhas pa* *native expe* ¶ *yul thabs kyi 'phrul 'khor* *indigenous machine*

ཡུལ་ཐོན་ /yüütüün/ locally prod ¶ *yul thon dngos rdza* *local products* ¶ *yul thon ku si* *local produce company*

ཡུལ་དུ་འགྱུར་ /yüütu kur/ vi. to b an object of ¶ *bsn brjod kyi yul du gyur(p. of 'g pa'i rgyal khab* *the victory w is the object of praise*

ཡུལ་དུས་ /yüütüü/ time and pla condition

ཡུལ་དུས་ཀུན་ཏུ་ /--qüntu/ alway and everywhere

ཡུལ་དུས་གནས་ཚུལ་ /--neetsüü/ sm. *yul dus*

ཡུལ་སྡེ་ /yüüte/ province, dist

settlement

ཡུལ་སྡེའི་སྲུང་སྐྱོབས /yüütèè sünkop/ bh. home guard

ཡུལ་ནང་ /yüünaan/ internal ¶ *yul nang gi bka' rmyog internal difficulties*

ཡུལ་ནས་ /yüünèè/ 1. from a place/ country/ area 2. on the spot ¶ *'di yul nas slob ston byas pa red (He) taught (them) it on the spot.*

ཡུལ་པ་ /yüüpə/ inhabitant of a country, native

ཡུལ་དཔོན་ /yüüpöön/ local official, headman, magistrate

ཡུལ་ཕྱི་ཟུང་སྦྲེལ་ /yüüci suṇṭèè/ combining native and foreign methods

ཡུལ་ཕྱོགས་ /yüücöö/ district, region

ཡུལ་བབ་ /yüüpəp/ local condition/ character ¶ *yul bab dang bstun in accordance with local conditions*

ཡུལ་བྱོལ་ /yüücöö; yüücüü/ taking refuge, going into exile, fleeing; va.--*(du) 'gro* to go into exile, to flee, to seek refuge

ཡུལ་བྱོལ་ཞིང་བདག /--šintaà/ runaway landlord, landlords who have fled/ gone into exile

ཡུལ་འབབ་ /yünpəp/ sm. *yul bab*

ཡུལ་འབྲོག་ /yüntöö/ farmers and nomads

ཡུལ་མི་ /yüümi/ local inhabitant, neighbor, native, fellow village/ countryman

ཡུལ་མི་གཙོ་ཆེན་ /--tsoceen/ prominent citizens

ཡུལ་མི་ལས་པ་ /--lɛɛpa/ civilian laborers

ཡུལ་མིའི་བརྟེན་གནས་ /yüümii tēnɛɛ/ housing estate, residential quarters

ཡུལ་མིའི་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--üyüün lhēnqaan/ neighborhood committee

ཡུལ་དམག /yüümaà/ militia

ཡུལ་གཙོ་ /yüütso/ sm. *yul mi gtso bo*

ཡུལ་ཚོ་ /yüütso/ small rural district, county

ཡུལ་མཚམས་ /yüntsam/ district, area, section

ཡུལ་རྫས་ /yüütsèè/ local/ native products

ཡུལ་རྫས་ཁྱད་རྫས་ /--khɛ̄ɛ̄tsɛ̀ɛ/ special local/ native products

ཡུལ་རྫོགས /yüüsöö/ sm. *yul rdzas*

ཡུལ་ལས་འདས་པ་ /yüülèè tɛ̀ɛpa/ passed beyond a stage/ status ¶ *mi spyod yul las 'das pa inhuman (passed beyond human behavior)*

ཡུལ་ལུགས་ /yüüluù/ local customs

ཡུལ་ལུང་ /yüülun/ sm. *yul*

ཡུལ་སྲིད་ /yüüsii/ local government

ཡུལ་སྲུང་དམག་སྡེ་ /yüüsuùn maqte/ bh. Home Guard Unit

ཡུལ་སྲོལ་ /yüüsüü/ customs, habits, usage, mores

ཡུལ་སྲོལ་གོམས་འདྲིས་ /--qumtii/ sm. *yul srol goms gshis*

ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས་ /--qumšii/ habits and customs

ཡུལ་ལྷ་ /yüülha/ guardian deity of a place/ area/ region

ཡུལ་ཤོད་ /yüü šöö/ va. to complain

ཡེ་ /ye/ the start, the beginning ¶ *ye nas from the beginning (always)*

ཡེ་ཁྲེང་ /ch./ c. Yecheng (in Tarim Basin)

ཡེ་དུས་ /yetüü/ sm. *ye*

ཡེ་ནས་ /yeneè/ 1. from the beginning/ start, always 2. (--+ neg.) never, not at all ¶ *bsam tshul de ye nas shes thub kyi mi 'dug (We) can't understand the idea at all.*

ཡེ་མེན་ /ch./ sm. *ye men*

ཡེ་མེན་ /ch./ Yemen

ཡི་ཤུ་ /yišu/ sm. *ye shu*

ཡེ་ར་ཝ་དི་ /ch./ Irrawaddy River

ཡེ་རེ་ /yere/ once, one day

ཡེ་ཤུ /yišu/ Jesus

ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ /yišüü chöö/ Christianity

ཡེ་ཤུའི་ཆོས་འཆད་མཁན་ /--cheeñeen/ Christian clergyman, pastor, priest

ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་ /--luü/ Christia ity

ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་པ་ /--pə/ Christi

ཡེ་ཤེས་ /yešeè/ 1. wisdom, knowle 2. common Tibetan persona name

ཡེགས་པ་ /yeqpa/ rough, hairy, shaggy

ཡེངས་ /yeen/ imp. of *g.yeng*

ཡེན་ /yen/ bountiful, plentiful

ཡེར་ /yer/ vi. to get scattered dispersed

ཡེར་རེ་ /yere/ pure, clear ¶ *s yer re pure blue* ¶ *ri pa yer re intelligent*

ཡེར་རེ་སེང་ངེ་ /--senne/ sm. *yer*

ཡོ་ /yo/ 1. all 2. abbr. of *yo n*

ཡོ་གླིང་ /yolin/ Europe ¶ *yo gl shar East Europe*

ཡོ་ཆས་ /yoceè; yopceè/ sm. *yo b*

ཡོ་དན་ /ch./ Jordan

ཡོ་ནན་ /yonen/ Vietnam ¶ *yo dmangs gtso'i spyi mthu rgyal khab Democratic Repub Vietnam*

ཡོ་ནན་ལྷོ་རྒྱུད་ /--lhüküü/ sm. *yo lho ma*

ཡོ་ནན་ལྷོ་ཕྱོགས་ /--lhöcöö/ sm. *lho ma*

ཡོ་ནན་ལྷོ་མ་ /--lhöma/ South Vi

ཡོ་བྱད་ /yopceè/ implement, to utensil, equipment, in ment; necessities, needs, s

¶ *ar las byed yas kyi yo byad dang rgyu cha* equipment and materials for construction ¶ *'tsho ba'i yo byed* necessities of life

ཡོ་བྱད་ལག་ཆ་བཅོས་ /--leqcöö/ reform of tools/ implements/ equipment

ཡོ་ཡོན་པོ་ /yo yömpo/ crooked, curved

ཡོ་རོབ་ /yorop/ sm. *yo gling*

ཡོ་རོབ་གླིང་ /--līŋ/ sm. *yo gling*

ཡོ་ལང་ /yolaàn/ lot, much, very ¶ *dga' spro yo lang byed kyi yod* (I) am very happy.

ཡོ་ལོ་ /yolo/ sm. *yo yon po*

ཡོ་སྲོང་ /yoson/ sm. *yo bsrang*

ཡོ་བསྲང་ /yosaàn/ correction, rectification; va.--*byed* to correct to rectify

ཡོ་བསྲང་ལེགས་བཅོས་ /--leqcöö/ sm. *yo srang*

ཡོག་ /yΩq/ 1. sm. *'og* 2. va. to spin thread 3. sm. *yod*

ཡོག་ཁང་ /yΩΩqaan/ cellar

ཡག་ཡོག་ /yΩΩqa/ spindle for spinning thread; va.--*yog* to spin thread

ཡོག་པ་གཅིག་སྒྲིལ་ /yΩqpa sèntii/ consolidated in one figure/ amount

ཡོག་པོ་ /yoqpo/ poker, stick for stirring a fire

ཡོག་རེད་ /yΩΩreè/ sm. *yod pa red*

ཡོག་ཤིང་ /yöqšin/ sm. *yog po*

ཡོང་ /yoòn/ 1. va. to come ¶ *gzhon nu 70 tsam nga tsho'i bzo grwar yong ba red* About seventy youths came to our factory. 2. (vb.+--) simultaneous verbal action and coming ¶ *khos 'dir 'phur yong ba red* He flew here (came flying). 3. future auxilliary verb ¶ *'di 'dra byas na na yong* If you do that you will get sick.

ཡོང་རྐྱེན་ /yonkeen/ cause, origin

ཡོང་སྐྱོད་ /yonköö/ coming and going

ཡོང་ཁུངས་ /yunquùn/ resources ¶ *dpal 'byor yong khungs* economic resources

ཡོང་སྒོ་ /yonqo/ income ¶ *yong sgo sgor bzhi khri yan man tsam thob pa red* (He) got an income of about forty thousand dollars.

ཡོང་སྒོར་བསྟུན་ཏེ་འགྲོ་སོང་གཏོང་བ་

/yonqΩΩ tünte tosoon tonwa/ id. measure expenditure by income

ཡོང་ང་ /yonna/ okay, certainly

ཡོང་བབས་ /yonpəp/ sm. *yong 'bab*

ཡོང་འབབ་ /yonpəp/ income

ཡོང་འབབ་བསྡོམས་འབོར་ /--tompΩΩ/ gross/ total income

ཡོང་འབབ་ཁ་གཙང་ /--qhēptsaan/ net income

ཡོང་ས་ /yonsa/ road, thoroughfare

ཡོངས་ /yoòn/ all, the whole ¶ *tang yongs dang mi yongs* all the party and all the people

ཡོངས་དཀྱིས་ /yuntii/ circumference

ཡོངས་ཁུངས་ /yunquùn/ sm. *yong*

khungs

ཡོངས་ཁྱབ་ /yoŋkəp/ widespread, large scale, universal, broad, general ¶ *zhib 'jug yongs khyab byed rgyu making a widespread investigation*

ཡོངས་ཁྱབ་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ /--qi chũñii/ general rule, universal law

ཡོངས་ཁྱབ་ཀྱི་བདེན་དོན་ /--qi tentöön/ universal truth

ཡོངས་ཁྱབ་ཀྱི་འདེམས་བསྐོ་ /--qi temqo/ general election

ཡོངས་ཁྱབ་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་ /--qi šipcuù/ general investigation

ཡོངས་ཁྱབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋšiin/ universality

ཡོངས་ཁྱབ་ཏུ་ /--tu/ broad, general, all encompassing

ཡོངས་ཁྱབ་བརྡ་ཡིག་ /--təyiì/ public notice/ communication

ཡོངས་ཁྱབ་འོས་འགན་ /--wöögεεn/ universal/ widespread/ nationwide obligation ¶ *yong khyad 'os 'gan slob gso nationwide compulsory education*

ཡོངས་ཁྱབ་གསལ་བསྒྲགས་ /--sεεṭaà/ universal declaration

ཡོངས་གྲགས་ /yoŋṭaà/ 1. well known, famous ¶ *yongs grags bdun re'i tsags par a well-known weekly newspaper;* vi.--*su 'gyur* to become well-known/ famous 2. public, open ¶ *yongs grags rtsod zhu zhib nyan public hearing/ trial*

ཡོངས་གྲུབ་ /yuŋṭuù/ completely achieved/ attained/ fi ished

ཡོངས་འགྲེམ་ /yoŋtem/ disseminati diffusion, propagati

ཡོངས་སྒྲགས་ /yoŋṭaà/ proclamatic declaration; va.--*gt* to proclaim, to declare, to promulgate

ཡོངས་སྒྲགས་གློག་འཕྲིན་ /--lõŋṭiii public ci cular telegram

ཡོངས་བསྒྲགས་ /--/ sm. *yongs sg*

ཡོངས་རྟོག་ /yoŋtΩΩ/ thorough/ cc prehensive/ detailed examination or consideration; plete understanding/ comprehe

ཡོངས་བསྡོམས་ /yoŋtom/ in all, told ¶ *tshogs 'dzoms kyi spyi mi yongs bsd 150 yod pa red There are one dred and fifty assembly membe all.*

ཡོངས་སྐྱོར་ /yoŋcΩΩ/ friendship amity

ཡོངས་འཛིན་ /yuŋtsiin/ teache tor (h) ¶ *skyab yongs 'dzin rnam gnyis the tutors of the Dalai Lama*

ཡོངས་རྫོགས་ /yoŋtsΩΩ/ all, en whole, total

ཡོངས་རྫོགས་གྲོས་ཚོགས་ /--ṭhö plenary session

ཡོངས་རྫོགས་འདྲ་མཉམ་ /--ṭañ plete

ཡོངས་རྫོགས་མི་དམངས་ /--mim the wh people, all the people

ཡོངས་རྫོགས་ལས་མཚམས་འཛུགས་པ /--lɛntsam cɑqpa/ general strike

ཡོངས་སུ /yoŋsu/ throughly, fully, completely, exhaustively

ཡོངས་སུ་ཁྱབ /--khəp/ sm. *yongs khyab*

ཡོངས་སུ་གྲགས་པ /--thaqpə/ sm. *yongs grags*

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ /--tsoqpa/ sm. *yongs rdzags*

ཡོད /yöö/ 1. existential verb (there is, there are...) used with first person subjects and in dependent clauses ¶ *ngar khyi gcig yod I have a dog.* ¶ *khor khyi gcig yod gtsang because he has a dog* 2. (vb.past+--) present perfect complement ¶ *nga deb khyer yod I have brought the book.*

ཡོད་དགུ་རྩལ་རྫོགས /yüüqu tseetuü/ with all one's strength, to do the best

ཡོད་དགུ /yüüqu/ whatever there is, all, everything

ཡོད་ཏོ་ཚང /yööto cɑɑ/ 1. the best 2. everything, all, everybody ¶ *bod rigs su gtogs pa yod do cog gi yid la in the hearts of all Tibetans (lit. all belonging to Tibetan nationality)*

ཡོད་པ་ཉིད /yöpañii/ existence

ཡོད་པ་ཡིན /yöpəyiin/ bh. sm. *yod pa red*

ཡོད་འཕྱོར་བྱེད /yöcɑɑ cheè/ va. to show off, to put on

ཡོད་མེད /yömeè/ whether there exists or not ¶ *deb yod med shes kyi med (I) don't know whether or not there is a book.*

ཡོད་ཚད /yötsɛɛ̀/ all/everything that there is/ was ¶ *nus shugs yod tshad brgyab nas exerting all (their) strength*

ཡོད་ཚུལ /yütsüü/ existence, presence ¶ *nas yod tshul de go ma thag lam sang nas de nyos nas btab pa red As soon as (they) heard of the existence of barley (they) at once bought the barley and planted it.*

ཡོད་བཞིན་པ /yüsiinpə/ existing

ཡོད་རེད /yɑɑree/ sm. *yod pa red*

ཡོད་ས /yöösa/ the place where something exists

ཡོད་པ་རེད /yɑɑreè/ existential verb ¶ *'di yag po zhe drag yod pa red This is very good.*

ཡོན /yöön/ 1. present, gift, offering (usu. to monks) va.--*(du) 'bul* to give a present/ gift/ offering 2. ch. member ¶ *hre yon commune member* ¶ *tang yon party member* 3. fee, price ¶ *sman yon doctor's fee (see yon mi dgos pa)*

ཡོན་ཀྲང /ch./ sm. *yo'an krang*

ཡོན་མཆོད /yöncöö/ patron and priest, donor and recipient

ཡོན་ཏན /yönteen/ knowledge

ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན /--kheepar ceen/ one who has specialized ability, specialist

ཡོན་ཏན་གྱི་འབྲེལ་བ། /--qi ṭeewa/ cultural bond/ tie

ཡོན་ཏན་གྱི་ཚད། /--qi tshɛ̀ɛ/ sm. *yon tshad*

ཡོན་ཏན་ཅན། /--cɛɛn/ knowledgeable/ talented person, educated person

ཡོན་ཏན་ཆེན་པོ། /--chēmpo/ knowledgeable, educated

ཡོན་ཏན་མེད་པ། /--meèpa/ ignorant

ཡོན་དུང་ས་ཁུལ། /ch. + sə̄qüü/ the Far East

ཡོན་བདག /yöntaà/ patron, donor

ཡོན་ནུས། /yünüü/ skill, technical proficiency, craftsmanship

ཡོན་གནས། /yönɛɛ̀/ sm. *yon bdag*

ཡོན་པོ། /yönpo/ crooked, curved

ཡོན་འབུལ། /yünpüü/ gift, present

ཡོན་མི་དགོས་པ། /yön miqüüpə/ free of charge, free

ཡོན་ཙི། /yüntsi/ ch. atom, atomic

ཡོན་ཙི་ཏན། /--teen/ atomic bomb

ཡོན་ཙི་རྡུལ་ཏན། /--tüüteen/ atomic ¶ *yon tsi rdul phran me shugs 'phur mda'i rten gzhi atomic missile base*

ཡོན་ཙི་ནང་སྙིང༌། /--nəŋñiin/ sm. *yon tsi'i snying po*

ཡོན་ཙི་ནང་སྙིང་དངོས་ཞིབ།

/--nüüsii/ nuclear physics

ཡོན་ཙིའི་འཁྱགས་གཏོར་གྲུ་གཟིངས།

/yüntsii khəqtoo ṭhutsiin/ atomic icebreaker (boat)

ཡོན་ཙིའི་སྙིང་པོ། /--ñiŋpu/ atomic nucl

ཡོན་ཙིའི་ནུས་པ། /--nüüpə/ atomic/ nuclear energy

ཡོན་ཙིའི་ནུས་པའི་གློག་འདོན་ས་ཚིགས།

/--nüüpeè loqtöön sətsii/ atomic power station

ཡོན་ཙིའི་དམག་འབྲུག /--məqṭuù/ atomic power

ཡོན་ཙིའི་མཚོན་ཆ། /--tshönca/ atomic weapon

ཡོན་ཚད། /yöntsɛɛ̀/ ability, quali cations, standard, degre ¶ *so so'i yon tshad la bltas na in accordance with each one's ability*

ཡོན་ཧྲའི། /ch./ commander-in-chief marshal (of army)

ཡོབ། /yop/ 1. stirrup 2. steps 3. sm. *g.yob*

ཡོབ་ཀང༌། /yopqaàn/ instep of foot

ཡོབ་ཐག /yoptaà/ stirrup strap

ཡོབ་བརྡུངས། /yuptuùn/ spurring va.--*gtong* to spur

ཡོམ། /yom/ vi. to totter, to roc to swing, to shake, to sway

ཡོམ་པོ། /yompo/ rocking, swaying, tottering, shaking

ཡོམ་ཡོམ། /yomyom/ sm. *yom po;* va *byed* to rock, to sway, totter, to shake

ཡོའན་ཀྲང༌། /ch./ head of departm e.g. dean of a coll direct superintendent (of a

hospital), chief justice (of a law court)

ཡོར་ /yΩΩ/ rinderpest

ཡོར་དན་ /ch./ Jordan

ཡོལ་ /yöö/ 1. vi. to pass/ elapse (for time) ¶ *lo rgyus gi dus rim cig la yol tshar ba red A historical period has passed.* 2. curtain, drape, veil ¶ *sgo yol door curtain*

ཡོལ་དཀར་ /yööqaa/ screen (movie)

ཡོལ་གོ་ /yööqo/ sm. *yol ma*

ཡོལ་ཆེན་གློག་བརྙན་ /yööceen lōqñeen/ wide screen films, cinemascope

ཡོལ་བ་ /yööwa/ curtain, drape, veil, screen ¶ *mun pa'i yol ba curtain of darkness;* va.--*phye* to raise the curtain, to inaugurate, to unveil; va.--*rgya* to draw/ close the curtain

ཡོལ་བའི་རྒྱབ་ /yööpɛɛ kəp/ behind the scenes

ཡོལ་མ་ /yööma/ dish, cup

ཡོས་ /yöö/ 1. popped grain; va.--*rngod* to pop/ parch grains 2. rabbit

ཡོས་ནན་ /ch./ sm. *yo nan*

ཡོས་བུ་ /yüüpu/ sm. *yos,* 2

ཡོས་ལོ་ /yöölo/ year of the rabbit

གཡག་ /yāà/ yak

གཡག་རྒོད་ /yaāqöö/ wild yak

གཡག་ཀྱབ་ /yāàkəp/ load for a yak

གཡག་རྔ་ /yāŋŋa/ yak tail

གཡག་བཅགས་ /yāqcaà/ sm. *g.yag chags*

གཡག་ཆགས་ /--/ threshing by driving yaks and cattle over grain; va.--*rgyag* to thresh by yaks (and cattle)

གཡག་སྟེ་ /yāqte/ c. Yagte (Central Tibet)

གཡག་པ་ /yāqpa/ yak herder

གཡག་རྫི་ /yəqtsi/ sm. *g.yag pa*

གཡག་རུ་ /yəqru/ yak horn

གཡག་ཤ་ /yāqša/ yak meat

གཡག་ཤིང་ /yəqši / latch, bolt (for doors)

གཡག་བཤས་ /yāqšɛɛ̀/ slaughtering yaks (cattle); va.--*gtong* to slaughter yaks (cattle)

གཡང་ /yāŋ/ 1. sm. *g.yang sa* 2. auspicious, lucky, fortunate, prosperous; va.--*shor* to lose one's luck/ fortune/ prosperity

གཡང་དཀར་ /yāŋqaa/ sheep

གཡང་ཁ་ /yāŋqa/ sm. *g.yang sa*

གཡང་ཁུག་ /yəŋquù/ bag/ pouch for auspicious/ luck objects

གཡང་སྒམ་ /yāŋqam/ box for keeping auspicious/lucky things

གཡང་ཅན་ /yāŋcɛɛn/ sm. *g.yang chen po*

གཡང་ཆས་ /yāŋcɛɛ̀/ auspicious/ lucky thing

གཡང་ཆེན་པོ་ /yāŋ chēmpo/ prosperous,

well-off, lucky

གཡང་ཏི་ /yə̄ŋti/ jade like stone

གཡང་ཏེ་ /--/ sm. *g.yang tre*

གཡང་མོ་ /yāŋmo/ sm. *g.yang dkar*

གཡང་མཛེས་ /yāŋtseè/ magnificent, breathtakingly beautiful, grandiose

གཡང་ཟ་བ་ /yāŋ sawa/ steep, precipitous; scary

གཡང་གཟའ་ /yāŋsa/ Saturday

གཡང་གཟར་ཅན་ /yāŋsarceen/ sm. *g.yang za ba*

གཡང་གཟར་པོ་ /yāŋ sarpo/ steep sloped, precipitous
¶ *gangs ri g.yang gzar po zhig a steep snow mountain*

གཡང་རོང་ /yāŋroŋ/ precipitous, ravine

གཡང་ས་ /yāŋsa/ deep ravine, gorge, precipice, abyss

གཡན་པ་ /yɛ̄npa/ ringworm and similar skin diseases

གཡབ་ /yə̄p/ any roof like projection walls, verandah, porch va.--*bkab* to put up a roof/ verandah/ porch

གཡབ་ : p. གཡབས་ /yə̄p/ va. to wave/ beckon

གཡབ་འཁོར་ /yə̄pqöö/ verandah running around a house

གཡབ་ཆུང་ /yə̄pcuun/ shack

གཡབ་སྟེང་ /yə̄pteen/ verandah (on upper floor)

གཡབ་མོ་ /yə̄pmo/ hand signal/ gesture

གཡབ་གཡོབ་ /yə̄pyop/ waving, beckoning, signalling (wit hands); va.--*byed* to wave, to beckon

གཡབ་གཡུག་རྒྱག་ /yə̄pyuù kaà/ sm. *g.yab g.yob*

གཡབས་ /yə̄əp/ p. of *g.yab* and *g.yob*

གཡམ་རྒྱུགས་ /yə̄mkuù/ going astray following/ pursuing other than the main; va.--*byed* to go astray, to follow/ pursue something other than the main
¶ *mkhas snyan 'dra chags kyi rjes su g.yam rgyugs ma byas par not pursuing that which is nice and pleasant*

གཡམ་པ་ /yāmpa/ slab of stone

གཡམ་ལ་རྒྱུགས་ /yāmla kuù/ sm. *g.yam rgyugs byed*

གཡའ་ /yā/ 1. rust, tarnish ¶ *lcags g.ya iron rust;* va. --*rgyag;* —*chags;* —*'khor;* —*'dr* to rust/ tarnish 2. bolt(door)

གཡའ་རྒྱག་དཀའ་བ་ /yākaà qāwa/ anti-corrosiv rust-proof

གཡའ་ཆུ་ /yə̄cu/ stream coming fr a *g.ya 'ri*

གཡའ་ཐིག་ /yə̄tiq/ 1. sm. *g.ya smyugs* 2. line drawn with slate pencil

གཡའ་རྡོ་ /yāto/ slate

གཡའ་ཕིན་ /yə̄piin/ opium

གཡའ་མ་ /yāma/ sm. *gya.' rdo*

གཡའ་སྨྱུག /yəñuu/ slate pencil

གཡའ་རི་ /yəri/ rock mountain

གཡའ་ཤིང་ /yəsiin; asiin/ 1. bolt (door) va.--*rgyag* to bolt the door 2. maple tree

གཡར་ /yaa/ 1. va. to borrow, to lend; to hire 2. mouth, face

གཡར་ཁམས /yārqam/ body, person (h)

གཡར་ཁྲལ་ /yārtεε/ tax

གཡར་ངོ་ /yārŋo/ sm. *g.yar, 2*

གཡར་དངུལ་ /yərŋuu/ money lent, loan

གཡར་སྔ་ /yārŋa/ sm. *spyan snga*

གཡར་དམ་ /yartam/ oath, pledge, vow (h)

གཡར་འདྲེན་ /yaa teen/ va. to invite (h)

གཡར་པོ་ /yārpo/ loan; va.--*byed* to loan, to give a loan; va.--*zhu* to ask for a loan

གཡར་དཔེ་ /yārpe/ metaphor, figurative example

གཡར་འབུལ་ /yəmpuu/ loan (h) va.--*zhu* to ask for a loan (h)

གཡར་ཚ་ /yārtsa/ sm. *ngo tshar*

གཡར་ཚུས་ /yərtsuu/ food

གཡར་འཛིན་ /yərtsiin/ certificate of indebtedness, receipt for a loan

གཡར་ཞུ་ /yār šu/ sm. *g.yar po zhu*

གཡར་ལམ་ /yarlam/ front, presence (of)

གཡར་ལེན་ /yar len/ sm. *khas len*

གཡལ་ /yεε/ sm. *g.yal stong rgyag*

གཡལ་སྟོང་ /yεεtoon; atoon/ yawn; vi.--*rgyag* to yawn

གཡལ་འདར་ /yεntar/ the shiver/ tremble that often accompanies yawning

གཡས་ /yεε/ right (as opposed to left)

གཡས་སྐོར་ /yεεqoo/ going around something clockwise/ to the right; va.--*rgyab; --la 'gro* to go around something clockwise/ to the right

གཡས་བསྐོར་ /--/ sm. *g.yas skor*

གཡས་འཁྱོག་གཡོན་འཁྱོག /yεεkoo yönkoo/ meandering, winding (of rivers, roads)

གཡས་ངོས་ /yεεŋöö/ right side/ direction

གཡས་ནས་རྩི་ /yεεnεε tsi/ va. to calculate/ count from right to left

གཡས་པ་ /yεεpa/ right ¶ *lag pa g.yas pa right-handed*

གཡས་ཕྱོགས་ /yεεcoo/ sm. *g.yas ngos*

གཡས་ཕྱོགས་པ་ /yεεcoopa/ rightist, right winger ¶ *g.yas phyogs par ngo rgol gyi 'thab rtsod anti-rightist struggle*

གཡས་སུ་ལྷུང་བ་ /yεεsu lhuŋwə/

right-wing deviation

གཡས་བྱས་གཡོན་ཤོར་ /yɛ̄ɛcɛɛ̀ yȭnšɔ̀ɔ̀/ unable to take care of the whole situation (lit. do the right and lose the left)

གཡས་བཤོགས་གཡོན་འདེགས་ /yɛ̄ɛšɔ̀ɔ̀ yȭnteè/ cooperation, united effort; va.-- *byed* to cooperate

གཡས་གཡུག /yɛ̀ɛyuù/ beckoning, waving; va.--*rgyag* to beckon, to wave

གཡས་གཡོན་ /yɛ̄ɛyȍòn/ right and left, both/ either side ¶ *lam kha'i g.yas g.yon la khang pa 'dug There are houses on both sides of the road.*

གཡས་རུ་ /yɛ̀ɛru/ right wing, right flank

གཡས་རུ་པ་ /yɛ̀ɛrupə/ right-winger, conservative

གཡས་ལོགས་ /yɛ̄ɛlɔ̀ɔ̀/ sm. *g.yas ngos*

གཡས་ལྷུང་ /yɛ̀ɛlhuùn/ rightist, right-wing deviation

གཡས་ལྷུང་སྐབས་འཚོལ་རིང་ལུགས་ /--qə̀ptsöö riŋluù/ right opportunism

གཡས་ལྷུང་གི་ལྟ་ཚུལ་ /--qi tə̄tsöö/ rightist/ right-deviationist viewpoint

གཡས་ལྷུང་གི་བསམ་ཚུལ་ /--qi sə̀mtsöö/ right-wing deviationist sentiment

གཡས་ལྷུང་བག་འཁུམས་ /--pəqquùm/ right conservative

གཡི་ /yī; ī/ lynx

གཡུ་ /yū/ turquoise

གཡུ་ཐོག /yūtȍȍ/ name of aristocratic family in Tibet

གཡུ་ཐོག་ཟམ་པ་ /--sampa/ bridge in Lhasa

གཡུ་མདོག /yūntȍȍ/ turquoise color

གཡུ་འབྲུག /yūnṭuù/ type of dragon

གཡུ་རྩི་ /yūtsi/ turquoise glaze

གཡུག : p. གཡུགས་ /yuù/ va. to throw, to swing ¶ *khos rdo gcig g.yug pa red He threw a stone.*

གཡུག་མདུང་ /yūntuùn/ spear

གཡུག་གཡུག /yuyuù/ waving; va.-- *byed* to wave, to shake, to wag ¶ *me tog chun po g.yug g.yug byed te waving bouquets of flowers* ¶ *rnga ma g.yug g.yug byed te wagging (their) tails*

གཡུགས་ /yuù/ p. of *g. yug*

གཡུགས་ཞོག /yuqšȍȍ/ id. never mind, forget it, leave it

གཡུགས་བཞག /yuqšaà/ sm. *g.yugs zhog*

གཡུང་དྲུང་ /yūntun/ swastika (Buddhist symbol)

གཡུང་པོ་ /yūnpu/ person of low caste

གཡུང་མོ་ /yūnmu/ female of low caste

གཡུར་ཟ་བ་ /yūr sawa/ 1. about to happen ¶ *shing sdong la shing 'bras g.yur za ba btags dug The fruit is about to come out on the tree.* 2. sm. *yur*

གཡུལ་ /yüü/ battle, war, fighting

གཡུལ་ཀ། /yūūqə/ sm. *g.yul kha*

གཡུལ་ཁ་ /--/ threshing floor

གཡུལ་མཐའི་ཐ་སྒྲིག /yūūquu thətii/ sm. *g.yul gshom*

གཡུལ་མཐའི་ཡོ་ཆས་ /--yopcɛɛ̀/ war requirements

གཡུལ་འཁྲུག /yūūtuù/ sm. *g.yul*

གཡུལ་འགྱེད /yūūkēè/ campaign, battle ¶ *phing cin g.yul 'gyed the Peiping-Tientsin campaign;* va.--*byed* to do battle, to undertake a campaign, to fight

གཡུལ་འགྱེད་ས་ཁུལ /--səquu/ war/ battle zone

གཡུལ་ངོ་ /yūūŋo/ sm. *g.yul sa*

གཡུལ་ཐང་ /yūūtaàn/ sm. *g.yul kha*

གཡུལ་ཐིག /yūūtiì/ battle line, front

གཡུལ་སྤྲོད་ /yūūṭüù/ sm. *g.yul sprod*

གཡུལ་ཕམ་ /--phām/ vi. to lose a battle, to be defeated

གཡུལ་ཕྱོགས་ /yūūcöò/ sm. *g.yul sa*

གཡུལ་ཟུར་ /yūūsuu/ sm. *g.yul sa*

གཡུལ་ལས་ /yūūlèè/ 1. battle, fight, war; vi.--*rgyal* to win a battle, to be victorious, to triumph ¶ *g.yul las rgyal nas log pa red (They) returned in triumph.* vi.--*pham* to lose a battle, to be defeated 2. threshing work; va.--*byed;* --*gtong* to thresh

གཡུལ་གཤོམ་ /yūūšom/ war/ battle preparations

གཡུལ་ས་ /yūūsə/ war zone, front, battlefield

གཡུལ་བསྲུང་ /yūūsuùn/ sentry, guard; va.--*byed* to do sentry duty, to act as a sentry

གཡེང : p.གཡེངས་ /yēŋ/ vi. to move to and fro, to wander (of mind), to be inattentive

གཡེང་མེད་ /yēŋmeè/ attentive

གཡེངས་ /yēèŋ/ p. of *g.yeng*

གཡེན་ /yēn/ va. to slander, to libel

གཡེམ་ /yēm/ fornication, sexual intercourse; va.--*byed* to fornicate

གཡེར་ཁ་ /ēqa/ small bell

གཡེར་པོ་ /yērpo/ wise

གཡེར་མ་ /yēēma/ 1. unvirtuous woman 2. pepper (hot)

གཡེལ /yēl/ vi. (usu. with *sems* or *thugs*) to be inattentive, to wander (mind), to be forgetful, to not concentrate

གཡོ་ /yō/ deceit, cunning, guile

གཡོ་ : p.གཡོས /yō/ 1. va. to move, to shake, to agitate; to manipulate ¶ *sa g.yos kyis grong gseb g.yos pa red The earthquake shook the village.* 2. vi. to be touched/ moved (emotionally) ¶ *kho tsho gnas tshul 'di thos skabs sems g.yos song They were moved when they heard the news.* 3. bh. vi. to be cured

¶ *nad gzhi las g.yos 'dug (He) was cured (from the illness).* 4. va. to make/ knead dough ¶ *mos gro phye g.yos pa red She made dough.*

གཡོ་སྐྱོད་ /yōköö/ moving, setting in motion; va.--*gtong*; --*byed* to move, to set in motion

གཡོ་བསྐོར་ /yōqΩΩ/ machination, intrigue, deception; va.--*byed* to intrigue, to plot, to deceive

གཡོ་ཁྲམ་ /yōṭam/ deception, cunning, guile, slyness; va.--*byed* to engage in guile/ deceit/ slyness/ cunning

གཡོ་ཁྲམ་མཁན་ /--ñeen/ sm. *g. yo khram can*

གཡོ་ཁྲམ་ཅན་ /--cɛɛn/ one who practices deception/ guile/ cunning/ slyness

གཡོ་འགུལ་ /yūqül; yōqöö/ movement; vacillation, shaking, wavering, unsteadiness, instability ¶ *gral rim g.yo 'gul can a vacillating class;* va.--*gtong*; --*byed* to shake ¶ *khos bum par g.yo 'gul btang kyang eventhough he shook the vase;* vi.--*thebs*; --*'thebs* to be moved/ touched (emotionally)

གཡོ་འགེབས་ /yonqep/ covering up, deceiving, befuddling; va.--*byed* to cover up, to deceive, to befuddle ¶ *log tshong gi bya ba g.yo 'gebs byed kyi 'dug (They) are covering (their) traitorous activities.*

གཡོ་སྒྱུ་ /yōku/ sm. *g.yo*

གཡོ་སྒྱུ་ཁྲམ་གསུམ་ /--ṭhamsum/ sm. *g.yo*

གཡོ་སྒྱུ་མགོ་སྐོར་ /--qoqΩΩ/ swindling, cheating; va.--*byed* to swindle, to cheat

གཡོ་སྒྱུ་ཅན་ /--cɛɛn/ sm. *g.yo can*

གཡོ་སྒྱུ་ཚ་པོ་ /--tshāpo/ cunning, sly, deceitful

གཡོ་ངན་ /yōŋɛn/ sm. *g.yo*

གཡོ་ངན་ཁོག་འཆང་ /qhΩΩcaàn/ plotting, intriguing (covertly); va.--*byed* to plot/ intrigue

གཡོ་ཅན་ /yōcɛɛn/ cunning, crafty, shy, deceitful

གཡོ་ཇུས་ /yūcüü/ intrigue, guile, va.--*byed*;--*gshom* to intrigue, to plot, to scheme

གཡོ་ཐབས་ /yūtəp/ tricks, crafty practices, deceitful maneuvers/ schemes, underhanded methods/ means ¶ *me go btsan rgyal ring lugs kyis ngo tsha khrel med kyi g.yo thabs ga 'dra zhig spyad rung whatever shameless underhanded methods the U. S. Imperilaists use*

གཡོ་དྲག་ཟུང་འབྲེལ་ /yōṭaà suŋṭēe/ cunning/ guile and force together ¶ *rgya dmar gyis goyo drag zung 'brel gyi thog nas mi dmangs spyi khang btsugs pa red The Red Chinese established people's Communes through cunning and force.*

གཡོ་འདས་ /yōntɛɛ̀/ thrift, economy

གཡོ་གནོན་ /yōnöön/ oppressing by cunning/ guile/ deceit; va.--*byed* to oppress (by cunning/ guile/ deceit)

གཡོ་འཐུལ་ /yōṭhül; yūṭüü/ sm. *g.yo*

གཡོ་འཕྲུལ་དྲག་སྦྱོར་འབྲེལ་མ་
/--thaqcöö teema/ sm. *g.yo drag zung 'brel*

གཡོ་འཕྲོག་ /yoṭɑ̃ɑ̃; yonṭɑ̃ɑ̃/ stealing by guile/ tricks, usurping; va.--*byed* to steal by guile/ tricks, to usurp ¶ *su'u len gyi tang dang rgyal khab de deng rabs kyi bzo bcos ring lugs kyi tshogs khag gis g.yo 'phrog byas pa red* *The modern revisionist clique usurped the Soviet party.*

གཡོ་བ་ /yōwa/ shaky, unsteadiness, flux, wavering, vacillation

གཡོ་བ་མེད་པ་ /--meēpa/ without wavering/ vacillation ¶ *dus mtshungs su g.yo ba med pa'i sgo nas tang dang rgyal khab kyi chos kyi rang mos kyi srid jus lag bstar byed kyi red* *At the same time, the policy of the Communist Party and State on Religious Freedom will be carried out without wavering.*

གཡོ་མ་སུ་ /yoma sū/ numerous, very many

གཡོ་མེད་ /yomeè/ 1. firm, resolute; unswerving, 2. honest, upright, straightforward

གཡོ་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ /--qi rənšiin/ 1. firmness, steadfastness, resoluteness, 2. honesty, uprightness, straightforwardness

གཡོ་འཛུལ་ /yantsül; yüntsüü/ entering/ getting into a position/ organization through deceit/ guile/ false pretexts

གཡོ་ཟ་ /yosa/ embezzling; va.--*byed* to embezzle ¶ *khos rgyu nor g.yo za zhe drag byas pa red* *He embezzled lots of money.*

གཡོ་ཟོལ་ /yosöö/ dishonesty, fraud, deception

གཡོ་ཟོལ་མེད་པ་ /--meèpa/ honest, sincere ¶ *mthun 'brel g.yo zol med pa* *sincere friendship*

གཡོ་འོག་ཏུ་ཚུད་ /yo wɑ̃qtu tshüü/ vi. to be fooled/ hoodwinked/ deceived/ cheated

གཡོ་ལེན་ /yoleen/ fraud, taking by guile/ deceit; va.--*byed* to defraud, to tax by guile/ deceit

གཡོ་བཤད་ /yošɛɛ/ verbal deceit/ guile/ fraud; va.--*byed* to deceive/ trick/ defraud verbally

གཡོ་རྫུན་ /yotsüün/ lies, verbal deceit; va.--*bshad* to lie, to deceive verbally

གཡོ་ཧམ་ /yoham/ sm. *g.yo rdzun*

གཡོ་ལྷད་ /yolhɛɛ; yoplɛɛ/ sm. *g.yo zol*

གཡོ་ལྷད་ཐེན་འཐུག་ /--thentüü/ false front

གཡོ་ལྷད་མེད་པ་ /--meèpa/ sm. *g.yo zol med pa*

གཡོག་ /yɑ̃ɑ̃/ servant ¶ *g.yog rdo rje* *the servant Dorje* ¶ *dpon g.yog* *lord and servant* va. --*rgyug*;--*byed* to serve as a servant

གཡོག: p. གཡོགས་ /yɑ̃ɑ̃/ 1. va. to cover ¶ *de steng sa g.yogs te mthong rgyu med pa bzos pa red* *(They) covered it with earth and made it so that it couldn't be*

seen 2. va. to dress, to clothe (someone) ¶ *a mas phu gu phyu pa g.yogs pa red The mother dressed the child.*

གཡོག་སྐུལ་ /yööqüü/ compelling to serve as a servant; va.--*gtong* to compel/ make serve as a servant, to enslave

གཡོག་འཁོར་ /yööqöö/ servants and retinue/ attendants

གཡོག་ཏུ་བཀོལ་ /yoqtu qöö/ va. to enslave, to make a servant

གཡོག་པོ་ /yoqo/ 1. servant (male); va.--*rgyug*; --*byed* to serve as a servant 2. waiter

གཡོག་མོ་ /yomo/ maid-servant

གཡོགས་ /yöö/ 1. p. of *g.yog* 2. covering ¶ *smad g.yogs pants*

གཡོན་ /yöön/ left (side, direction)

གཡོན་སྐོར་ /yönqöö/ going counter-clockwise; va.--*la 'gro;* --*rgyag* to go counterclockwise

གཡོན་བསྐོར་ /--/ sm. *g.yon skor*

གཡོན་ངོས་ /yönnöö/ left side/ direction

གཡོན་ཐལ་ /yöntεε/ too left (in ideology)

གཡོན་དུ་ /yöntu/ to/ on the left

གཡོན་ན་ /yönna/ sm. *g.yon du*

གཡོན་པ་ /yönpa/ left, left one ¶ *mig g.yon pa left eye*

གཡོན་ཕྱོགས་ /yöncöö/ 1. left side (direction) 2. leftist (in ideology) ¶ *g.yon phyogs dar dmar po'i tshogs mi a leftist Red Flag party member*

གཡོན་ཕྱོགས་པ་ /--pa/ leftist, left-winger

གཡོན་ཕྱོགས་པའི་བྱིས་བློའི་སྐྱོན་

/--chilüü kön/ left wing infantile disorder

གཡོན་ཕྱོགས་ཤོག་ཁག་ /--šöö qaa/ left-wing, leftist group

གཡོན་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བ་ /--su lhüŋwə/ left wing deviation

གཡོན་མ་ /yönma/ left ¶ *lag pa g.yon ma left handed*

གཡོན་རུ་ /yünru/ left wing/ flank

གཡོན་རུའི་རྩོམ་མཁན་མཐུན་འབྲེལ་

/--tsömkεn nantee/ Union of Left-Wing Writers

གཡོན་ལ་ཕྱོགས་པ་ /yönla chöqpa/ sm. *g.yon lhung*

གཡོན་ལག་ /yönlaa/ left hand

གཡོན་ལོགས་ /yönlöö/ sm. *g.yon ngos*

གཡོན་ལྷུང་ /yünlhuŋ/ left deviation leftism

གཡོན་ལྷུང་སྐབས་འཚོལ་རིང་ལུགས་

/--qəptsüü riŋluu/ left opportunism

གཡོན་ལྷུང་ཉེན་མཆོང་རིང་ལུགས་

/--ñencoŋ riŋluu/ left adventuri

གཡོབ་ :p. གཡབས /yop/ sm. *g.yab*

གཡོར་མཁན་ /yΩΩñeen/ squint-eyed, cross-eyed

གཡོར་གྲུ་ /yootu/ sailing vessel

གཡོར་ཆེན་པོ་ /yΩΩ chempo/ large amount, large quantity; great significance

གཡོར་པ་པོ་ /yΩΩpapo/ sm. *g.yor mkhan*

གཡོར་མོ་ /yΩrmo/ a sail

གཡོར་ཡོལ་ /yΩΩyöö/ sm. *g.yor mo*

གཡོར་ཤིང་ /yoosiŋ/ mast

གཡོལ་ /yöö/ va. to avoid, to refrain from, to shirk, to shun ¶ *mu ge g.yol bar yong ba red (They) came to avoid a famine.*

གཡོལ་ཐབས་བྱེད་ /yüütəp chɛɛ̀/ sm. *g.yol*

གཡོལ་ཐབས་མེད་པ་ /--meèpa/ inevitable, unavoidable

གཡོས་ /yöö/ p. of *g.yo*

གཡོས /yööqɛɛn/ kitchen

གཡོས /yööñeen/ cook

གཡོས་སྣོད་ /yöönöö/ sm. *g.yos sbyor*

གཡོས་བྱེད་ /yöö chee/ va. to cook

གཡོས་སྦྱོར་ /yöócΩΩ/ cooking utensils

གཡོས་མལ་ /yöömɛɛ/ sm. *g.yol khang*

གཡོས་རྫ་ /yöötsa/ sm. *g.yos sbyor*

གཡོས་ས /yöösa/ sm. *g.yos khang*

ར་ /ra/ 1. the letter (used in alphabetical ordering) 2. corral, enclosure (fenced/ walled) ¶ *nya ra fishery* 3. dative-locative particle (used with vowel final stems) ¶ *khor to him* 4. goat

ར་ཀྱལ་ /rakεε/ goat skin bag

ར་སྐད་ལྷུག་སྐད་ /raqεè luqèè/ wild/ reckless/ unrestrained talk

ར་སྐོར་ /raqɔɔ/ sm. *ra ba*

ར་སྐྱེས་ /rakee/ gelded male goat

ར་སྐྱོར་ /rakɔɔ/ fence

ར་འཁོར་ /--/ sm. *ra ba*

ར་གན་ /raqεεn/ brass

ར་གུ་ /rəqu/ kid, young goat

ར་གུར་ /rəqur/ sm. *ra ba*

ར་མགོ་ /ranqo/ superfixed r

ར་རྒོད་ /raqöö/ w... goat

ར་རྒྱབ་པ་ /rəkəpə/ sm. *ro rgyab pa*

ར་སྒུག་ /ra quu/ va. to expect, to hope, to look forward to

ར་སྒྲེང་ /rətiin/ Reting (monastery and incarnation)

ར་རྔོ་ /rano/ sheep mange

ར་ཆོད་ /racöö/ sm. *thag chod*

ར་བཏགས་ /rataa/ subjoined

ར་ཐོང་ /raton/ male two year old goat

ར་ཐུག་ /ra thuu/ 1. vi. to come to an agreement/ settlement/ compromise in a dispute/ quarrel 2. sm. *ra pho*

ར་ཊར་ /ratar/ radar

ར་ཏེ་རོ་ཏེ་ /rata rote/ bumpy, uneven, rough

ར་མདའ་ /ramta/ assistance, help; va.*--byed; --sprod* to give assistance, to help

ར་མདའ་པ་ /--pa/ assistant, helper

ར་མདའ་དཔུང་ཚོགས་ /ramtεε puntsö/ auxiliary/ support troops

ར་མདེགས་ /ramtee/ sm. *ra mda'*

ར་ལྤགས་ /rapaa/ goatskin

ར་སྤུ་ /rəpu/ goat's hair

ར་སྤྲགས་ /raptaa/ confrontation; va. /ra taa/; *--gtong* to confront/ expose (a person's misdoings in the presence of the person and others)

ར་སྤྲོད་ /ratöö/ proof,verification va. / ra töö/; *--byed; --byung (past only)* to prove, to verify, to confirm, to attest t

ར་ཕོ་ /rapo/ ram

ར་ཕྲུག་ /rətuu/ kid (baby goat)

ར་འཕྲོད་ /ratöö/ proof, verificat vi. /ra thöö/; *--byed; --byung (past only)* to be prove to be verified, to get atteste

ར་འཕྲོད་བརྡ་ /--ta/ identificati

ར་བ་ /rawa/ enclosure (fenced/ w led), corral, pen, yard ¶

nya ra ba fishery ¶ *bzhon ma ra ba* dairy farm ¶ *sbyong brdar ra ba* training ground ¶ *rta ra* corral for horses

ར་བེ་རེ་བེ་ /rəpi ripi/ blurry, unclear, ambiguous

ར་མ་ /rama/ female goat

ར་མ་ལུག་ /ramaluu/ hybrid (cross between sheep and goat)

ར་མེད་ /rameè/ pure, faultless

ར་མོ་ཆེ་གཙུག་ལག་ཁང་ /ramoce tsūq-ləqaan/ Ramoche Temple in Lhasa

ར་རྫི་ /rətsi; rətsèè/ goat herder

ར་བཟི་ /ra si/ vi. to be drunk

ར་རི་མེད་པ་ /rəri meèpa/ sm. *ra med*

ར་རེས་ /rareè/ one by one, in turns

ར་རོ་ /ra ro/ sm. *ra bzi*

ར་ལུག་ /rəluù/ goats and sheep

ར་ལུང་ /rəlun/ village near Gyantse

ར་ཤ་ /raša/ goat's meat

ར་ས་ /rasa/ old name for Lhasa

ར་ས་འཕྲུལ་སྣང་ /--thüünaan/ name of great temple (Tsuglhakhang) in Lhasa

ར་སློག་ /ralɔɔ/ goatskin coat

རྭ་ /ra/ sm. *rwa co*

རྭ་སྐོར་ /raqɔɔ/ sm. *ra skor*

རྭ་ཅན་ /racɛɛn/ horned

རྭ་ཅོ་ /raco/ horn (of animals)

རྭ་བ་ /rawa/ sm. *ra ba*

རག་ /raà/ 1. brass 2. vi. to obtain, to get ¶ *las ka ma byas na dngul rag gi ma red* If (you) don't work (you) won't get money. 3. va. to touch ¶ *'di lag pa ma reg* Don't touch this.

རག་སྐུད་ /rəqqüü/ brass wire

རག་ཆས་ /raqcɛɛ̀/ brassware

རག་གཏེར་ /raqter/ sm. *rag rdo*

རག་ཐག་ /raqtaà/ brass chain

རག་དུང་ /rəqtuùn/ brass trumpet/ horn

རག་རྡོ་ /raqto/ chalcopyrite

རག་བསྡུས་ /rəqtüü/ sm. *rags bsdus*

རག་ལས་ /raa lɛɛ̀/ vi. to depend on (object of depending takes dative-locative) ¶ *bod kyi yar rgyas 'gro yas 'di bod pa rang la ra las par mthong ba red* (They) saw that Tibet's progress depends on Tibetans themselves.

རག་ལས་ས་ /raalɛɛsa/ the main link, the chief factor, that upon which one depends

རག་ལུས་ /ra lüü/ sm. *ra las*

རགས་ /raà/ 1. dam, dike, embankment; va.--*rgyag* to build a dam/ dike/ embankment 2. vi. to obtain, to get (see *rag*, 2)

རགས་ཁ་ /raaqa/ sm. *rags*, 1; vi. --*shor* to get a crack/ breach in a dam/ dike

རགས་ཐིག་ /rəqtii/ rough survey; va. --*len* to take a rough survey

རགས་གཏོང་ /raqton/ sm. *rags*, 1

རགས་བསྡུས་ /rəqtüü/ 1. summary, outline 2. brief, sketchy ¶ *rgyal rabs lo rgyus snying don rags bsdus tsam zhig zhu gi yin I will write briefly on the essence of (Tibetan) history.*

རགས་བསྡུས་ཀྱི་རང་བཞིན་ /--gi rənsiin/ generalization, abstract

རགས་པ་ /raqpa/ rough, coarse, solid

རགས་དབྱིབས་ /rəqyip/ outline, initial sketch/ form, model

རགས་ཙམ་ /raqtsam/ generally speaking, in general, for the most part

རགས་ཙམ་མཐོང་བ་ /--thõnwa/ superficial view

རགས་རྩིས་ /rəqtsii/ rough estimate, approximation

རགས་བཟོ་རྫོབ་(—་ /raqso tsoplɛɛ/ roughly/ crudely manufactured, common/ cheap products

རགས་རིམ་ /rəqrim/ rough, sketchy, simple, general ¶ *dbye zhib rags rim byed par to make a rough analysis*

རགས་ལས་ /raqlɛɛ/ 1. roughly/ simply done work, superficial job 2. sm. *rag las*

རགས་བཤད་ /raqšɛɛ/ generality; va.--*byed* to speak in generalities/ approximations

རང་ /ran; raan/ 1. self, oneself, one's own ¶ *rang gi pha yul one's hoemland* 2. (pronoun+ --) makes reflexives ¶ *kho he himself* ¶ *nga rang I my* 3. really, definately, surely *bsam blo 'di re stong zhig ra red This is really a hopeles idea* ¶ *'di dra byas na tang gcig gyur gtor bshig byas pa red If (you) do this it will definately disrupt the unity the party.* ¶ *kho rgya mi rc red He is really Chinese.* 4 (adj.+--+neg.) not so, not er ly, not quite ¶ *'di bzo skc spus tshad yag po rang yong stabs when (they) make this cause the quality isn't so g* ¶ *nga 'di dga' po rang mi ' I don't like this so much.* precisely, exactly, the very *nga deb 'di rang dgos I wan very book.* 6. (neg.+vb.+--+ no choice but to do verbal a ¶ *nga tsho las ka ma byas r byas red We have no choice to work.*

རང་: p. རངས་ /--/ vi. to be happy/ joyful

རང་བཀུར་ /rənqur/ self-est self-respect

རང་རྐྱང་རང་ཚུགས་ /ranqan r sm. *rang*

རང་རྐྱ་ /ranka/ independent; *'pher (pher)* to be i pendent, to be able to stan one's own two feet ¶ *khyo rang rkya ma 'pher bar du n gi min I won't go until yc able to stand on your own t feet.* ¶ *rang rkya 'pher b bsam gzhigs independent th*

རང་སྐེ་རང་བསྡམས་ /ranqe r strangli hanging oneself; doing som that causes one's own down

va.--*byed* to strangle/ hang oneself, to cause one's own downfall

རང་སྐྱ /--/ sm. *rang rkya*

རང་སྐྱོང་ /rankoǒn/ autonomy, self-government, self-rule; va. --*byed* to carry out or implement autonomy/ self-government/ self-rule

རང་སྐྱོང་ཁུལ་ /--qhüü/ autonomous area (*chou*)

རང་སྐྱོང་ཀི་རྣམ་པ་ /--qi nampa/ autonomous farm

རང་སྐྱོང་མངའ་ཁུལ་ /--nəqüü/ autonomous dominion; self-governing territory

རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ /--coǒn/ autonomous region ¶ *bod rang skyong ljongs gra sgrig u yon lhan khang* *The Preparatory Committee for the Autonomous Region of Tibet*

རང་སྐྱོང་མནའ་མཐུན་ /--nətüün/ · autonomous/ self-government league

རང་སྐྱོང་དབང་ཆ་ /--wanca/ right of autonomy

རང་སྐྱོང་ཤེན་ /--šeen/ autonomous county (*hsien*)

རང་སྐྱོང་ལམ་སྲོལ་ /--lamsǒǒ/ custom/ tradition of self-rule/ autonomy/ self-government

རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ /--leequùn/ autonomous office /agency/ bureau

རང་སྐྱོང་ས་ཁོངས་ /--saqoǒn/ autonmous region/ area

རང་སྐྱོང་ས་གནས་ /--sanɛɛ̀/ sm. *rang skyong sa khongs*

རང་སྐྱོན་ /rankǒǒn/ one's own mistakes, self criticism; va.--*byed* to analyze/ examine oneself by self-reflection, to do self-examination/ self-criticism

རང་སྐྱོན་བརྗོད་ /--cǒǒ/ see *rang skyon*

རང་སྐྱོན་བརྟག་ /--taà/ see *rang skyon*

རང་སྐྱོན་རང་བརྗོད་ /--rancǒǒ/ self-criticism, criticizing one's own mistakes; va.--*byed* to do self-criticism

རང་སྐྱོན་གཞན་འགེལ་ /--šɛnqee/ putting the blame for own's own errors on others

རང་སྐྱོན་ལ་བརྟག་ /--lə taà/ see *rang skyon brtag*

རང་སྐྱོན་སྨུན་འཆིད་ཆེད་ /--süncii cheè/ sm. *rang skyon brjod*

རང་ཁ་ /rənqa/ 1. (lit.) one's own mouth; va.--*gso* to live by one's own toil, to be self-sufficient 2. natural ¶ *rang kha dpal 'byor* *natural economy*

རང་ཁ་དཔལ་འབྱོར་ /--pɛ̄ncɵɵ/ natural economy

རང་ཁ་གསོ་ /--so/ see *rang kha*

རང་ཁ་རང་གསོ་ /--ranso/ able to stand on one's own two feet, self-sufficiency, self-reliance; va.--*byed* to be able to stand on one's own two feet, to be self-sufficient/ self-reliant

རང་ཁག་གཞན་འགེལ་ /ranqaà šɛnqee/ va; to put/ shift one's own blame on someone else

རང་ཁེ་རང་ཟན /ranqhe ranpeen/ keeping all the profit for oneself, selfishness; va.--*byed* to keep all the profit for oneself, to act selfish

རང་ཁྱིམ་རང་བདག /rənqim rantaà/ being the master of one's own house/ affairs/ fate; va.--*byed* to be the master of one's own house' affairs/ fate

རང་མཁོ /ranqo/ one's own needs

རང་མཁོ་རང་སྒྲུབ /--rəntup/ sm. *rang kha rang gso*

རང་མཁོ་རང་འདང /--rantaàn/ sm. *rang kha rang gso*

རང་མཁོ་རང་སྐྱོང /--/ sm. *rang kha rang gso*

རང་མཁོ་རང་ལྡིང /--ranten/ sm. *rang kha rang gso*

རང་མཁོ་རང་སྐྱོད /--rantöö/ sm. *rang kha rang gso*

རང་འཁོར /ranqΩΩ/ self-revolving, automatically revolving; vi.--*rgyag* to automatically revolve/ turn around

རང་འཁྲི /rənti/ one's own responsibility ¶ *rang 'khri slob sbyong one's own responsibility of studying*

རང་འཁྲིའི་བྱེད་སྒོ /rəntii cheqo/ sm. *rang 'khri'i las 'gan*

རང་འཁྲིའི་ལས་འགན /--lenqeen/ one's duty/ assignment

རང་ཀ་བ /ranqawa/ rough, coarse

རང་ཀར་སྡོད /ranqar töö/ va. to sit around idly, to hang around without doing anyt[hing]

རང་གི /ranqi/ one's own

རང་གི་ཁེ་ཟན /--qhepeen/ indivi[dual] benefit, personal advantage

རང་གི་ངོས་འཛིན /--nüntsiin/ s[m.] *rang gi shes p*[*a*]

རང་གི་ལོ་རྒྱུས /--lukü/ autobiography

རང་གི་ཤེས་པ /--seepa/ subjecti[ve] views/ concepts

རང་གིས /ranqii/ (--+inst.) by oneself

རང་གིས་ངང་གིས /--nanqii/ instinctively, naturally ¶ *rang gis ngang* [*gis*] *chos kyi spyod tshul mang po* [...] *kyi yod pa red (They) natura*[*lly*] *do many religious acts.*

རང་གྲུབ /rəntup/ nature, natu[ral]

རང་གྲུབ་འགག་ཀ་བཙན /--qaqtse[en]/ natural barrier

རང་གྲུབ་བཙན་ས /--tsensa/ s[m.] *rang grub 'g*[*ag ka*] *btsan*

རང་སྒྲོན་གཞན་གཏོང /rantöön sentoon/ s[ome]one else paying one's own expenses

རང་སྒྲོན་རང་གཏོང /-- rantoon/ paying one's expenses

རང་དགའ་ /ranqa/ free, unfettered, on one's own, independent

རང་དགར་ /ranqar/ sm. *rang dga'*

རང་མགོ་ཐོན་ /ranqo thöön/ vi. to be self-sufficient/ self reliant, to stand on one's own two feet

རང་མགོ་རང་ཐོན /--rantön/ sm. *rang mgo rang 'don*

རང་མགོ་རང་འདོན་ /--/ self-reliance, self-sufficiency; va.--*byed* to be self-sufficient/ self-reliant, to stand on one's own two feet

རང་འགན་ /ranqeen/ one's own responsibility/ duty

རང་འགན་གཞན་དཀྲི་ /--senti/ shifting one's responsibility to someone else; va. --*byed* to shift one's responsibility to someone else

རང་འགུལ་ /rəŋqüü/ 1. automatic, moving by itself ¶ *rang 'gul gyi 'khor stegs automatic lathe* 2. voluntarily ¶ *rang 'gul gyi rogs ram byed kyi 'dug (They) are voluntarily helping.*

རང་འགུལ་ཁ་པར་ /--qhapar/ automatic telephone ¶ *rang 'gul kha par brje res kyi 'phrul 'khor automatic telephone exchange machine*

རང་འགུལ་གྱི་འཁོར་སྟེགས་ /--qi qhoo-teq/ automatic lathe

རང་འགུལ་གྱི་ནུས་པ་ /--qi nüüpə/ self-motivation

རང་འགུལ་ཅན་ /--ceen/ automatic

རང་འགུལ་ཅན་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ /--qi thönkee/ automatized production

རང་འགུལ་ཅན་དུ་འགྱུར་ /--tu kur/ vi. to get automatized

རང་འགུལ་ཅན་དུ་བཏང་ /--tu toon/ va. to automatize

རང་འགུལ་ཅན་ཕྱེད་ཙམ་ /--chetsam/ semi-automatic

རང་འགུལ་ཆེད་སྒྲོད་ཀྱི་འཕྲུལ་སྟེགས་ /--checöö qi thüüteq/ automatic lathe

རང་འགུལ་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thüüqöö/ automatic machine

རང་འགུལ་འཕྲུལ་ཆས་ཅན་དུ་འགྱུར་ /--thüücee ceentu kur/ vi. to automatize and mechanize

རང་འགུལ་འཕྲུལ་མདའ་ /--thüüntə/ machine gun, automatic weapon

རང་འགོ་ཐོན་ /--thön/ sm. *rang 'go thon*

རང་འགོ་ཁང་ཐོན་ /ranqo qhantöön/ acting with only one's own gains in mind, selfish, individualistic; va.--*byed* to act with only one's own gains mind, to act selfish/ individualistic

རང་འགྲུབ་བཙན་ས་ /rəŋcup tsensa/ sm. *rang grub 'gag btsan*

རང་རྒྱལ་ /rankee/ 1. our nation/

country 2. one's own victory

རང་རྒྱལ་གྱི་དངོས་ཟོག /--qi ŋōsɯ̀/ native goods

རང་རྒྱལ་སྐྱེས་བཟོས་པ /--qii sòopa/ products made by one's own country

རང་རྒྱལ་གཞན་ཕམ /--šènpuùn/ acting only with one's own victory and another's loss in mind, selfish, individualistic

རང་རྐྱུད /rəŋkūū/ sm. *rang sger*

རང་སྒེར /raŋqer/ individual, personal

རང་ངོ་རོ་ངེ /raŋqo roŋe/ rough, coarse

རང་ངོམ་རིང་ལུགས /raŋŋom riŋluù/ showing off-ism

རང་ངོས /raŋŋöö/ subjective ¶ *rang ngos kyi slob ston gyi nus pa* *the subjective ability to lead/ direct*

རང་དངོས /raŋŋöö/ own property/ possessions

རང་ཅག /raŋcaà/ we

རང་གཅོད་ཀྱི་དབང་ཆ /raŋcöö qi waŋca/ right of self-determination

རང་ཆ /raŋca/ one's own share/ portion

རང་ཆགས /raŋcaà/ sm. *rang 'jags*

རང་འཇགས /raŋcaà/ as was, as before, unchanged ¶ *srid blon rang 'jags thob rgyu'i yid ches byas yod pa red* *(He) believed he would win the Prime Minister position as before.* ¶ *'di rang 'jags gnas yod pa red* *It has stayed without change.*

རང་འཇགས་འཇོག /--cɯ̀/ va. to leave as was, to leave without change, to leav as before ¶ *sman khang de rang 'jags bzhag (p. 'jog) pa red* *(They) left the hospital as it was before.*

རང་འཇགས་སུ་འཇོག /--su cɯ̀/ s *rang 'jags '*

རང་ལྗོངས /raŋcoòn/ sm. *rang yul*

རང་བརྗེད /raŋcee/ selflessness

རང་ཉིད /rəŋñii/ 1. oneself, its one's own ¶ *rang rgyal gyis gzhi nas rang nyid kyi glo 'don sgrig chas bzo ba'i bzo la btsugs pa red* *It was only ther that our country established a industry for making its own pou generating equipment.* 2. indi dual, personal

རང་ཉིད་ཀྱི་ཁྱང་རྣམ /--qi+ch./ in dual element, individual class composition

རང་ཉིད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས /--qi lukūū/ au biography

རང་ཉིད་སྐྱིད་རློམ /--kīlum/ sm. r *nyid cher rlom*

རང་ཉིད་ཁེར་རྐྱང /--qherkaàn/ on self/ itself al ¶ *a ri'i gzhung gis rang nyid kher rgyang la rgyal kha lon t byed kyi yod pa ma red* *The U. government isn't trying to get victory for itself alone.*

རང་ཉིད་མཁས་རློམ /--qheelom/ :

rang nyid cher rlom

རང་ཉིད་བསྒྱུར་བཅོས་ /--kurqüü/ self-remoulding, self-reeducation

རང་ཉིད་ཆེར་རློམ་ /--cherlom/ conceit, self-glorification, considering oneself exceptional

རང་ཉིད་དཔའ་འཛོམ་རིང་ལུགས་ /--palom riŋluu/ individual pridism/ conceitism

རང་ཉིད་སློབ་གསོ་ /--lopso/ self-education

རང་ཉེན་གཞན་སྐྱུར་ /raŋñeen šɛnkur/ sm. *rang nyes gzhan g.yogs*

རང་ཉེས་ /raŋñee/ one's own crime

རང་ཉེས་ཁས་ལེན་ /--qheelen/ confession, admitting one's guilt; va.--*byed* to confess, to admit guilt, to own up to a crime

རང་ཉེས་རྗེན་བརྗོད་ /--cencöö/ sm. *rang nyes khas len*

རང་ཉེས་རང་ཞུ་ /--raŋšu/ sm. *rang nyes rang zhu*

རང་ཉེས་གཞན་གཡོགས་ /--šɛnyɔɔ/ blaming/ accusing others for one's own crimes

རང་གཉིད་ /rəŋñii/ sm. *rang nyid*

རང་རྟགས་ /raŋtaa/ intrinsic/ true characteristics; va.--*ston (p. bstan)* to show one's true character/ characteristics, to show one's true self ¶ *kho tshos skabs re rbad de mgo 'thoms pa'i rang rtags bstan pa red Sometimes they showed their true character of being completely puzzled.* vi.--*mtshon* to characterize, to symbolize ¶ *beings 'grol thob pa'i rang rtags mtshon pa'i ming zhig red It is a name which symbolizes the achievement of liberation.*

རང་རྟོགས་ /raŋtɔɔ/ 1. self-consciousness, self-awareness ¶ *rang rtogs kyi sgo nas 'phel ba byas pa red (They) developed by means of self-consciousness.* 2. volunteering ¶ *kho tshos rang rtogs kyis rang nyid mang tshogs kyi lta zhib 'og tu 'jog gi yod pa red They voluntarily put themselves under the supervision of the masses.*

རང་རྟོགས་རང་མོས་ /--raŋmöö/ voluntarily, willingly, of one's own free will

རང་སྟོད་ /raŋtöö/ sm. *rang bstod*

རང་ཐོབ་རང་སྤེལ་ /raŋtop raŋpel/ sm. *rang kha rang gso*

རང་བསྟོད་ /raŋtöö/ self-praise, bragging, self-glorification; va.--*byed* to brag, to praise oneself

རང་བསྟོད་རང་བསྔགས་ /--raŋtaa/ sm. *rang bstod*

རང་ཐག་རང་གཅོད་ /raŋtaa raŋcöö/ self-determination ¶ *mi rigs rang thag rang gcod national self-determination*

རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་དབང་ཆ་ /--qi waŋca/ the right of self-determination

རང་ཐོན་རང་འཚོང་ /raŋtön raŋtsoŋ/ producing and selling by oneself (on one's own)

རང་མཐོ་རང་ཆེ་ /raŋto raŋce/ vain, conceited, arrogant, self-important

རང་མཐོང་ཆེ་བ་ /raŋtoŋ chēwa/ sm. *rang nyid cher rlom*

རང་མཐོང་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ sm. *rang mthong che ba*

རང་མཐོང་རང་གཅོག /--raŋcɔɔ/ underestimating one's achievements, inferiority complex

རང་མཐོང་རང་ཆེའི་ཕྱོགས་རིས་རིང་ལུགས་ /--raŋcee chōōqrii riŋluu/ arrogant sectarianism

རང་འཐག /raŋtaà/ grindstone, millstone

རང་དོན་ /raŋtön/ individual benefit, personal advantage; va.--*byed* to act for one's own benefit/ advantage

རང་དོན་ཁོ་ནའི་རིང་ལུགས་ /--qhōnεε riŋluù/ egotism

རང་དོན་རྒྱབ་བསྐྱུར་ /--kəpkur/ selflessness

རང་དོན་གཏིང་བརྗེད་ /--tīŋceè/ sm. *rang brjed*

རང་དོན་འབའ་ཞིག /--pəšiq/ selfish, egoistic

རང་དོན་གཙོ་བོར་བྱེད་ /--tsōwor cheè/ sm. *rang don byed*

རང་དོན་རང་གཅེས་ /--raŋceè/ cherishing one's own interests/ benefits/ advantages

རང་དོན་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ individualism

རང་དོར་སྤྱི་སྐྱོང་ /raŋtɔɔ cīkōōn/ putting aside own's own interests for the interests of all the public

རང་དོར་གཞན་བསྒྲུབ /--šentüün/ following others without thinking of one's own interests, making concessions to accomplish a goal

རང་དྲུང་རང་ཆུང་དུ་གཏོང་ /rəntiin rəncūntu toon/ va. to waste/ ruin oneself, to spoil oneself

རང་གདེང་ /raŋten/ self-confidence ¶ *rang gdeng thob pa'i bsam pa a self-confident thought*

རང་བདག /raŋtaà/ independent, privately owned

རང་འདོད་ /raŋtöö/ 1. egotism, concern only with one's own wishes/ desires; va.--*byed* to act with concern for oneself only, to act in disregard of others 2. voluntary ¶ *lan 'gan rang 'dod kyis len pa red (He) volunteered to take the responsibility.*

རང་འདོད་ཁེར་རྐྱབ /--qhertup/ willful/ arbitrary action

རང་འདོད་གང་ཡོད་ /--qhaŋyöö/ sm. *rang 'dod ltar*

རང་འདོད་ལྟར་ /--tār/ as one likes, at will, according to one's wishes/ desires

རང་འདོད་པ་ /--pa/ egotist

རང་འདྲར་ /raŋtar/ assimilation, amalgamation, incorporation; va.--*sgyur* to assimilate, to amalgamate, to incorporate

རང་ནུས་ /rəŋnüü/ 1. own strength/ force/ power ¶ *rang nus kyis byed thub pa'i las ka work one is able to do oneself* 2. ch. instinct ¶ *gral rim gyi rang nus class instinct*

རང་ནུས་ངོམ་པ་ /--ŋompa/ boastful, egoistic

རང་ནོངས་ /raŋnoon/ guilt, crime, wrongdoing; va.--*shes* to know one's guilt/ crimes; va. --*ngos len byed* to confess/ acknowledge one's guilt/ crimes

རང་ནོངས་སྐྱོན་བརྗོད་ /--kööncöö/ self-criticism

རང་ནོངས་འགྱོད་མེད་ /--kömee/ incorrigible

རང་གནས་ /raŋnɛɛ/ attitude, position, situation, standpoint ¶ *yun ring du 'phel med rang gnas su bsdad yod They stayed in a situation of no development for a long time.*

རང་གནས་རིང་ལུགས་ /--riŋluu/ 1. localism, parochialism, local patriotism 2. (selfish) departmentalism

རང་རྣ་བཀབ་ནས་དྲིལ་བུ་རྐུ་བ་ /raŋna qəpnɛɛ thiipu quwə/ fooling/ deceiving oneself (lit. stuffing the ears when stealing a bell)

རང་སྣང་ /raŋmaan/ one's own perception, subjective view

རང་སྣང་གི་སྒོ་ནས་ /--qi qonɛɛ/ subjectively, from a subjective viewpoint

རང་སྣང་གི་འཇིག་རྟེན་ /--qi ciqtɛɛn/ the subjective world

རང་སྣང་གི་རེ་འདུན་ /--qi ritüün/ subjective wishes/ desires/ hopes

རང་སྣང་གང་དྲན་ /--qhaŋtɛɛn/ unrestrained/ reckless behavior, unbridled actions, doing whatever one likes

རང་སྣང་གང་ཤར་ /--qhaŋšaa/ sm. *rang snang gang dran*

རང་སྣང་རིང་ལུགས་ /--riŋluu/ subjectivism

རང་པོ་ /raŋpo/ celibate/ unmarried man

རང་དཔེ་ཁྲིད་སྟོན་ /raŋpe šɛntön/ setting an example with one's own conduct, playing a leading role

རང་ཕན་ /raŋpɛɛn/ one's own benefit/ profit

རང་ཕན་གཞན་གནོད་ /--šɛnnöö/ being beneficial to oneself and harmful to others, injuring others to benefit oneself

རང་ཕན་རིང་ལུགས་ /--riŋluu/ egotism, self-beneficialism

རང་ཕུང་ /rəŋpuün/ self-defeat

རང་ཕྱོགས་ /raŋcöö/ our side/ group/ party, ourselves

རང་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པ་ /--məyiinpə/ alien, oppossing

རང་བུ་ /rənpu/ 1. alone, single 2. own son

རང་བུར་ /rənpur/ singly, alone

རང་བྱས་རང་སྨྱོང་ /rancɛ̀ ranñon/ to suffer the consequences of one's action

རང་བྱུང་ /rəncuun/ nature, the natural world, natural

རང་བྱུང་ཁམས་ /--qhaàm/ nature ¶ *rang byung khams kyi thon khungs* natural resources; va.--*'dul* to conquer nature

རང་བྱུང་ཁམས་འདུལ་ /--tüü/ see *rang byung khams*

རང་བྱུང་ཁམས་དབང་དུ་འདུལ་ /--wəntu tüü/ sm. *rang byung khams 'dul*

རང་བྱུང་ཁམས་ལས་འདས་པ་ /--lɛɛ̀ tɛɛ̀pa/ supernaturism

རང་བྱུང་གི་རྐྱེན་ངན་ /--qi keneen/ natural disaster

རང་བྱུང་གི་གེགས་བར་ /--qi qeqpar/ natural calamity/ obstacle/ obstruction

རང་བྱུང་གི་ཆ་རྐྱེན་ /--qi chakeen/ natural condition

རང་བྱུང་གི་མཐུན་རྐྱེན་ /--qi thünkeen/ natural resource:

རང་བྱུང་གི་གནས་ཚུལ་ /--qi nèètsüü/ natural environment, natural condition/ situation

རང་བྱུང་གི་གནས་ལུགས་ /--qi nèèluù/ natural laws

རང་བྱུང་གི་གནོད་སྐྱོན་ /--qi nökön/ natural calamity

རང་བྱུང་གི་རྣམ་པ་ /--qi nampa/ natural phenomena

རང་བྱུང་གི་འོབས་ཆེན་ /--qi wopceen/ the natural moat (i.e. the River Yangtze between north and south); natural barrier

རང་བྱུང་གི་ཡུལ་མཚམས་ /--qi yütsham/ natural division/ boundary

རང་བྱུང་སྣུམ་ /--nüm/ natural oil

རང་བྱུང་སྣུམ་གྱི་རླངས་པ་ /--qi lanpa/ sm. *rang byung rlangs pa*

རང་བྱུང་ཚན་ཉིད་ /--tshenñii/ sm. *rang byung tshan rig*

རང་བྱུང་ཚན་རིག་ /--tsheenrii/ natural science

རང་བྱུང་རང་ལུགས་ /--rinluù/ naturalism

རང་བྱུང་རླངས་པ་ /--lanpa/ natural gas

རང་བྱུང་རླངས་པའི་ཐོན་ཁུངས་ /--thünquun/ natural gas field

རང་བྱུང་རླང་རིགས་ /--lunrii/ sm. *rang byung rlangs pa*

རང་བྱུང་ལ་བརྟེན་པའི་རང་ལུགས་ /--lə tenpɛɛ rinluù/ sm. *rang byung*

ring lugs

རང་བྱུང་ལུད་ /--lüü/ organic manure

རང་བྱུང་ས་ཁམས་ཀྱི་རིག་པ་ /--sāqamqi riqpə/ natural/ physical geography

རང་བྱུང་སོལ་རླངས། /--sōlaŋ/ sm. *rang byung rlangs pa*

རང་དབང་ /ranwaan/ freedom, liberty, independence

རང་དབང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ /--qi keeqəp/ independent country

རང་དབང་སྒེར་ལངས་ /--qerlaàn/ an uprising for freedom

རང་དབང་སྒེར་ལངས་པ་ /--qerlaànpa/ freedom fighter

རང་དབང་ཅན་ /--cεεn/ free, independent

རང་དབང་འཇིག་རྟེན་ /--ciqteèn/ the free world

རང་དབང་མེད་པ་ /--meepa/ without freedom/ control/ choice

རང་དབང་མེད་པར་ /--mepaa/ uncontrollably ¶ *rang dbang med par mig chu shor ba red (He) cried uncontrollably.*

རང་དབང་དམངས་གཙོའི་ཏང་ /--māŋ-tsöö taŋ/ Liberal-Democratic Party

རང་དབང་བརྩོད་ལེན་ /--tsōleen/ freedom fight/ struggle

རང་དབང་ཞི་བདེར་གཅེས་པ་ /--šiter ceèpa/ peace and freedom loving

རང་དབང་རང་བདག་ /--rantaà/ sm. *rang dbang rang btsan*

རང་དབང་རང་བཙན་ /--rantsεεn/ independent, free

རང་དབང་རིང་ལུགས་ /--riŋluù/ liberalism, over-tolerantism

རང་དབང་ལས་རིགས་ /--lèèriq/ professions

རང་འབབ་ཁྲོན་པ་ /ranpəp thōmpa/ artesian well

རང་འབབ་ཆུ་ /--chū/ running water, tap water

རང་འབབ་ཆུའི་གཅུས་སྒོ་ /--chüü cüüqo/ water tap

རང་འབབ་ཞིང་ཆུ་ /--šiŋcu/ artesian well irrigation

རང་སྦྱོང་ /rancoon/ homework, independent study, self-education; va.--*byed* to do homework, to study independently, to educate/ teach oneself

རང་མ་གཏོགས་ /raŋ məntoö/ sm. *rang las*

རང་མི་ /rənmi/ own people, people of one's own nationality ¶ *phyi sdod rang mi overseas nationals*

རང་མོས་ /ranmöö/ agreeable to oneself; on one's own initiative, voluntarily ¶ *rang mos kyis mgo btags zhus pa red (They)*

voluntarily surrendered. va.--*byed* to agree, to accept

རང་མོས་ཀྱི་འགྲན་རྩོད། /--qi tentsöö/ free competition

རང་མོས་དང་རིན་མཉམ་བརྗེ་རེས། /--tan rinñəm ceree/ voluntary participation and exchange of equal values

རང་མོས་འདོད་འདེམས། /--töntem/ freedom of choice

རང་མོས་རིང་ལུགས། /--rinluu/ liberalism

རང་མོས་ལས་རིགས། /--leerii/ professions

རང་དམན་གྱི་འདུ་ཤེས། /ranmenqi tusee/ inferiority complex

རང་མོ་ཕྱེད་ཙམ་གྱི་ཞིང་པ། /ranmo chetsam qi sinpə/ semi-owner peasant

རང་མོའི་ཞིང་པ། /ranmöö sinpə/ peasant land owner

རང་གཙོ། /rantso/ sm. *rang bdag*

རང་བཙན། /rantseen/ independence

རང་བཙན་གྱི་དབང་ཆ། /--qi wanca/ right of independence

རང་བཙན་རྒྱལ་ཁབ། /--keekəp/ independent country

རང་བཙན་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ཁབ། /--keepöö keeqəp/ independent kingdom

རང་བཙན་རང་བདག /--rantaa/ independent

རང་རྩིས། /rəntsii/ sm. *rang brtsi*

རང་བརྩི། /rəntsi/ self respect, pride

རང་བརྩིའི་བསམ་པ། /--sampa/ sm. *rang brtsi*

རང་ཚང་དུ་སྤྱང་ཀི་འཁྲིད་པ། /rantsan-tu cənqi thiipə/ bringing disaster upon oneself (lit. leading a wolf to one's house)

རང་ཚང་གཟིགས་ལ་སྟོན་པ། /--siilə tönpa/ sm. *rang tshang du spyang ki 'khrid pa*

རང་ཚུགས། /rəntsuu/ 1. self controlled, unimpulsive 2. independent (in thinking, acting)

རང་ཚུགས་ཟིན། /--sin/ vi. to be self controlled/ unimpulsive

རང་ཚུགས་ཟིན་པོ། /--sinpu/ self controlled, unimpulsive

རང་ཚུགས་རང་བཞིན། /--rənsiin/ independence

རང་ཚོད། /rantsöö/ judging/ evaluating/ appraising one's capacity or strength or capabilities; va.--*byed* to judge/ evaluate/ appraise one's capacity or strength or capabilities; va.--*zin* to control oneself

རང་ཚོད་མི་ཐུབ་པ། /--mitiqpə/ unable to judge one's own capacity/ strength/ capabilities

རང་མཚམས། /rantsam/ sm. *rang dga'*

རང་འཚོ /rantso/ economic independence/ self sufficiency

རང་འཚོའི་བཟོ་གྲྭ /rantsöö sota/ self-help center

རང་ཞིང་རྒྱས་པ /ranšin kεεpa/ abundant, flourishing, prosperous

རང་ཞུས་སྤྱི་གྲོས /rənšüü citüü/ self-assessment and public discussion

རང་གཞན /ranšεεn/ oneself and others

རང་གཞན་གྱི་ཆ་རྐྱེན /--qi chakeen/ subjective and objective conditions

རང་གཞུང /ranšuun/ our government, one's own government

རང་བཞག་ས་ཞིང /ranšaa səšiin/ private plot (of land)', household plot

རང་བཞིན /rənšiin/ 1. nature, character, essence ¶ *zhi bde'i rang bzhin the nature of peace* 2. (--+vb.+*thabs bral/ med*) cannot do verbal action as it is ¶ *nga tsho chings yig 'di rang bzhin 'jog thabs med pa red We cannot leave the treaty as it is.* 3. natural ¶ *kho rang bzhin ma red He isn't ordinary. (He is extraordinary.)*

རང་བཞིན་སྐབས་སུ་བྱུང་བ /--qəpsu chuunwə/ vi. to happen coincidently

རང་བཞིན་གྱི་ནུས་པ /--qi nüpə/ instinct, intuition

རང་བཞིན་གྱི་དཔའ /--qi pa/ natural bravery

རང་བཞིན་གྱིས /--qii/ naturally, spontaneously, automatically

རང་བཞིན་བརྗོད /--cöö/ va. to describe, to talk about a thing's nature/ character

རང་བཞིན་དུ /--tu/ sm. *rang bzhin gyis*

རང་བཞིན་ལྡན་པ /--tempa/ naturally ¶ *btsan 'dzul rang bzhin ldan pa'i dmag don tshogs khag a natually aggressive military bloc*

རང་བཞིན་ནས /--nεε/ sm. *rang bzhin gyis*

རང་གཟུགས /rənsuu/ true shape/ appearance

རང་གཟུགས་རྗེན་མངོན /--cennöön/ showing one's true colors

རང་ཡིད་རང་ཆེས /rənyii rancee/ self-confidence

རང་ཡུལ /rənyüü/ one's own country/ area/ locality

རང་རང /ranraan/ one's own, each one (or group) themselves

རང་རང་སོ་སོ /--soso/ sm. *rang rang*

རང་རིགས /rənrii/ one's own race/ nationality, our race/ nationality

རང་རེ /ranre/ we, us, our

རང་རོང /ranron/ rough, rocky

རང་ལ་འཁོར /ranla qhoo/ vi. to do something bad and have it result in misfortune for oneself, to backfire

རང་ལ་འཁྲོག /--cΩῺ/ va. to take on (a task) oneself

རང་ལ་བཞག /--šaà/ p. of *rang la 'jog*

རང་ལ་ཆེས /--yicèè/ believing in oneself, self-confidence

རང་ལམ་རང་འགྲོ /raŋlam raŋto/ going one's own way

རང་ལམ་རང་འགག /raŋlam raŋqaà/ blocking one's own progress

རང་ལུས /rə̱ŋlüù/ one's own body

རང་ལུས་གཏིང་བརྗེད /--tiŋcèè/ selflessness

རང་ལུས་འབུལ /--püü/ va. to sacrifice one's life (for a cause)

རང་ལུས་རང་དབང /--raŋwaan/ individual freedom

རང་ལོ /raŋlo/ one's age

རང་ཤུགས /rə̱ŋšuù/ naturally, spontaniously

རང་ཤུགས་ཀྱིས /--qii/ sm. *rang shugs*

རང་ཤུགས་སུ་བྱུང /--su chuŋ/ vi. to have appeared spontaneously

རང་ཤུགས་སུ་བྱུང་བའི་སྟོབས་ཤུགས /--su chuŋpèè topšuù/ spontaneous power/ force

རང་ཤུགས་སུ་བྱུང་བའི་འཐབ་རྩོད /--su chuŋpèè thə̄ptsüù/ spontaneous struggle

རང་ཤུགས་སུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་ལྷུང /--su chuŋpèè chöölhuŋ/ spontaneous trend/ tendency

རང་ཤུགས་སུ་ཡོང་བའི་རང་བཞིན /--su yoŋwɛɛ rə̱ŋšiiŋ/ spontaneity

རང་ཤེད /raŋšeè/ subjective, egocentric ¶ *rang shed kyis thag gcod pa an arbitrary decision*

རང་ཤེད་ཚ་པོ /--tshāpo/ stubborn, obstinate

རང་ཤེད་རིང་ལུགས /--riŋluù/ subjectivism

རང་ཤེལ /raŋšee/ native crystal

རང་གཤིས /rə̱ŋšii/ character, personality ¶ *mi di rang gshis bzang po gcig 'dug This man has a good character.*

རང་སར་མི་བཞག /raŋsar mišaà/ judge others as if one were in their place, putting oneself in the place of other

རང་ས /raŋsa/ sm. *rang so*

རང་སོ /raŋso/ our, our own, one's own ¶ *rang so'i rgyal khya* *our country*

རང་སོར་གནས /raŋsor nɛ̄ɛ/ va. to keep intact/ untouched/ unchanged

རང་སོར་བཞག /raŋsor šaà/ va. to retain/ preserve, to reserve

རང་སྲུང /rə̱ŋsuùn/ self-defence, self-protection ¶ *drag pa'i rang srung las 'gul armed self-defense movement* ¶ *rang*

srung rdul mtshon *defensive nuclear weapon;* va.--*byed* to defend/ protect oneself

རང་སྲུང་རྒོལ་ལེན་ /--qööleŋ/ self-defence; va.-- *to fight in self defence*

རང་སྲུང་རྒོལ་ལན་ /--qööleen/ defensive counter-attack, self-defense

རང་སྲུང་དཔུང་སྡེ་ /--puŋtè/ self-defense force (Japan)

རང་སྲུང་དམག་ /--mäa/ sm. *rang srung dpung sde*

རང་སྲུང་དམག་འཁྲུག་ /--mәqtuu/ self-defence warfare

རང་སྲུང་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ self-defense brigade/ unit

རང་སྲོག་ /raŋsöö/ one's own life; va.--*gcod (p. bcad)* to commit suicide

རང་སྲོག་གཅོད་ /--cöö/ see *rang srog*

རང་སྲོག་རང་གིས་གཅོད་ /--raŋqii cöö/ sm. *rang srog rang gcod byed*

རང་སྲོག་རང་གཅོད་ /--raŋcöö/ suicide; va.--*byed* to commit suicide

རང་བསམ་བདེན་ལྡོམ་ /raŋsam tenlom/ considering oneself always right, regarding oneself as infallible

རངས་པོ་ /raŋpo/ rough, rocky

རན་ /rεεn/ sm. *ren*

རན་གུན་ /ch./ c. Rangoon

རན་པོ་ /rεnpo/ appropriate, fitting

རབ་ /rәp/ 1. the best ¶ *rab 'bring mtha'* *the best, the middle and the worst* 2. ford ¶ *chu bo rab med* *a river without a ford;* va.--*rgyag* 3. sm. *rab tu* ¶ *rab gsal* *very clear*

རབ་དཀྲུས་ /rәptüü/ purified, cleansed

རབ་བསྐྱེད་ /rapkeè/ growth, development

རབ་དགའ་ /rәpqa/ 1. Mercury 2. thoroughly happy

རབ་རྔ་གསལ་ /rәp ŋasεl/ dawn, daybreak

རབ་བསྔགས་ /rәpŋaa/ praising, lauding

རབ་མཆོག་ /rәpcöö/ the best, the most excellent

རབ་ཉམས་ /rәpñam/ downfall, destruction, deterioration

རབ་ཏུ་ /rәptu/ thoroughly, completely, very ¶ *sems rab tu 'gul ba* *being completely moved*

རབ་ཏུ་གནས་ /--nεὲ/ sm. *rab gnas byed*

རབ་ཏུ་འབྱུང་ /--chuun/ va. to enter a monastic community, to take monastic vows

རབ་ཏུ་དམར་ཞིང་མཆོག་ཏུ་མཁས་པ་ /--märšiŋ choqtu qhεεpa/ ch. thoroughly red and specialized

རབ་བཏགས་ /rәptaà/ exaggeration

རབ་བཏགས་རི་མོ་ /--remo/ cartoon, caricature

རབ་དང་རིམ་པ་ /rəptaŋ rimpə/ a number of, a series of many ¶ *srid 'gyur rab dang rim pa zhig jus 'god byas pa red (They) instigated a series of coups.*

རབ་ན་ /rəpnə/ the best is ¶ *rab na las ka chu tshod gcig la tshar ba dgos The best is that you should finish the work in an hour.*

རབ་གནས་ /rəpnẽẽ/ consecration; va.--*byed; --gnang (h)* to consecrate

རབ་བེ་རིབ་བེ་ /rəpi ripi/ 1. dim, hard to see, unclear, blurred, vague 2. unreliable

རབ་བེ་རོབ་བེ་ /rape rope/ 1. slipshod, rough, not smooth/ polished ¶ *las ka rab be rob be a slipshod job* 2. bulky ¶ *rdo rab be rob be a big boulder*

རབ་བྱུང་ /rəpcuun/ 1. the sixty year cycle in the Tibetan calendar 2. first year of a sixty year cycle 3. monk

རབ་འབྲིང་མཐའ་གསུམ་ /rəmtiin thããsum/ the best, the middle and the worst

རབ་མང་ /rəpməŋ/ very many

རབ་ཚའི་ས་ཁུལ་ /rəptsẽẽ səquu/ tropics ¶ *rab tsha'i sa khul gyi lo tog tropical crops*

རབ་འབོག་ /rapwɔɔ/ the second in rank/ status

རབ་རིབ་ /rəprip/ sm. *rab be rib be*

རབ་ལ་ /rəplə/ sm. *rab na*

རབ་ལོ་ /raplo/ Tibetan year, year in Tibetan calendar

རབས་ /rəp/ generation, lineage

རབས་ཅན་ /rəpcẽẽn/ modern ¶ *rabs can gyi mtshon cha modern weapons*

རབས་ཆད་ /rapcɛɛ/ childless, barren

རམ་ /ram/ 1. interrogative particle for words ending in *'r'* 2. 'or' particle for words ending in *'r'* ¶ *mar ram snum butter or oil*

རམ་སྐྱོར་ /ramkɔɔ/ vocal accompaniment, chorus, technique used in Tibetan *namtar* (opera) singing where accompanier fills in while soloist catches his breath

རམ་འདེགས་ /ramteq; ramteɛ̀/ 1. supplementary, subsidiary, auxilliary ¶ *ram 'degs kyi thabs tshul supplementary means;* va.--*byed* to supplement ¶ *phar rgol la ram 'degs byed yas for supplementing the attack* 2. sm. *ram skyor*

རམ་འདེགས་དགེ་རྒན་ /--qeqɛɛn/ teaching assistant

རམ་འདེགས་པ་ /--pa/ assistant, aide, helper

རམ་འབྱམས་ /ramcam/ an official in the Bhutanese government

རམས་ /raam/ indigo

རམས་ཚོས་ /ramtsöö/ indigo dye

རམས་ཤིང་ /rəmšiŋ/ indigo plant

རའེ་ཊར་ /reetar/ Reuter's

རལ་ /rɛɛ/ vi. to get torn/ ripped

རལ་གྲི་ /rɛ̂ɛti/ sword

རལ་ཅན་ /rɛɛcɛɛn/ dilapidated, torn, worn out

རལ་གཅོད་ /rɛɛcöö/ meddling; va. --*byed* to meddle

རལ་རྡོལ་ /rɛɛtöö/ torn, tattered, dilapidated

རལ་པ་ /rɛɛpa/ 1. long haired person (usu. refers to long haired lamas) 2. beggar

རལ་མོ་ /rɛɛmo/ cymbal

རལ་ལི་ /rili/ train, railway

རས་ /rɛɛ̀/ cloth

རས་སྐུད་ /rɛ̂ɛqüü/ cotton thread

རས་ཁུག་ /rɛ̂ɛquù/ bag (cotton)

རས་ཁྲ་ /rɛɛta/ dyed fabric/ cloth, printed cotton cloth

རས་ཆ་ /rɛɛca/ cotton cloth

རས་འཐག་ /rɛɛtaà/ cloth weaving; va.--*byed* to weave cloth

རས་འཐག་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thüüqöö/ loom

རས་འཐག་བཟོ་གྲྭ་ /--sota/ textile factory/ mill

རས་བུབས་ /rɛ̂ɛpu/ whole piece of cotton

རས་ལྷམ་ /rɛɛlam/ canvas shoes, sneakers

རི་ /ri/ 1. hill, mountain 2. abbr. of Japan

རི་རྒྱུང་ /rituùn/ abbr. China and Japan

རི་ལུང་ /riluǹ/ rivers and hills, countryside scenery

རི་སྐེད་ /riqèɛ̀/ half way up a mountain, middle section of a mountain

རི་སྐྱེས་སྔོ་ངོས་ /rikèè kɛnöö/ wild herbs

རི་སྐྱེས་ཚི་ན་ /--tshinə/ wild-growing fibre

རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་ /--sɑ̃qcaà/ wild animals

རི་ཁ་ /riqə/ sm. *ri*

རི་ཁུག་ /riquù/ gorge, valley, ravine

རི་ཁུལ་ /riqüü/ hilly country, mountainous area

རི་ཁྲོད་ /ritüü/ hermitage (of a monastery)

རི་གྲོང་ /riton/ mountain city/ town

རི་གླིང་ /rilin/ Japan

རི་དྲག་ /ritaà/ mountain gorge

རི་མགོ་ /rinqo/ mountain top

རི་མགོའི་རིང་ལུགས་ /rinqöö rinluù/ ch. slog. mountain-topism

རི་འགག་ /rinqaà/ mountain gorge

རི་འགོག་ /rinqöö/ ch. slog. resist the Japanese (refers to the Sino-Japanese War); va.--*byed* to

resist/ fight against the Japanese

རི་འགོག་མི་རིགས་ཁག་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་སྒྲིལ་ /--mirii thəpcöö ciqtii/ united front of the anti-Japanese nations/ peoples

རི་འགོག་དམག་འཁྲུག་ /--məqtuù/ War of Resistance Against Japan, Sino-Japanese War

རི་འགོག་གཡུལ་འགྱེད་ /--yüünkèè/ sm. *ri 'gog dmag 'khrug*

རི་རྒོད་ /riqüü/ bare mountain

རི་རྐོལ་ /riqüü/ sm. *ri rgod*

རི་རྒྱ་ནགས་གསོ་ /rika naqso/ reforestation of a mountain

རི་རྒྱུད་ /rikuù/ mountain range

རི་སྒང་ /riqaan/ peak, summit

རི་སྐྱལ་མཚོ་སྐྱོམ་ /riqüü tshōkom/ sm. *ri spos mtsho skyom*

རི་ངོས་ /riŋüù/ side of a mountain

རི་ཅན་ /riceen/ hilly, mountainous

རི་ཆུ་ /ricu/ hill/ mountain and river

རི་ཆུ་ཡུལ་ལྗོངས་ /--yüncöön/ landscape, scenery

རི་ཇག་ /ricaà/ Japanese gangsters/ bandits

རི་ཉིལ་ /ri ñii/ vi. to have a landslide

རི་བརྙིལ་ /--/ sm. *ri rmyil*

རི་སྟོང་ /ritoon/ barren hills

རི་ཐོན་ཤིང་ཏོག་ /rituun šiŋtöö/ mountain products/ fruits

རི་མཐོའི་གྲོས་ཚོགས་ /rituu thöötsɔɔ/ summit conferenee

རི་མཐོན་པོ་མགོ་སྒུར་དུ་འཇུག་ ཆུ་ཆེན་པོ་ལམ་བཟུར་དུ་འཇུག་ /ri thönpo qo qur tu cuu chu chempo lam surtu cuu/ ch. slog. to conquer nature (lit. to make the mountains bow their heads and the rivers give way)

རི་དྭགས་ /ritaà/ herbivore, hoofed animal; va.--*rngon* to hunt

རི་དྭགས་རྔོན་ /--ŋön/ see *ri dwags*

རི་འདབས་ /rintəp/ base/ foot of mountain

རི་ནེ་ཝ་ /ch./ c. Geneva

རི་སྣ་ /rinə/ lower slope of a mountain

རི་པ་ /ripə/ mountain dweller; mountaineer

རི་པིན་ /ripiin/ Japan

རི་སྤོས་མཚོ་སྐྱོམ་ /ripüù tshōkom/ doing impossible/ v difficult tasks (lit. to remove mountains and drain seas)

རི་སྤོས་མཚོ་སྐོག་ /--tshōlɔɔ/ sm. *ri spos mtsho skyom*

རི་ཕག་ /ripaà/ wild boar

རི་བོ་ /riwu/ mountain

རི་བོ་ཐང་ལྷ་ /--thaŋla/ Tangla Mountains

རི་བོང་ /reqoon/ rabbit

རི་བྱ། /ricə/ mountain bird

རི་འབོག /rinpöö/ mountain spur

རི་ཕུག /ripuu/ mountain cave/ cavern

རི་མ། /rimə/ dry/ arid land, non-irrigated land

རི་མ་ཐང་། /rimatan/ mound, hill

རི་མིག /rimii/ sm. *re'u mig*

རི་མིན་པི། /ch./ dollar currency unit in P.R.C. (jin-min-pi)

རི་མེ། /ch./ abbr. Japan-U.S.

རི་མོ། /remo/ picture, painting ¶ *ri mo 'grems ston tshongs 'du art exhibition;* va.--*'bri* to draw/ paint

རི་མོ་མཁས་པ། /--qheepa/ sm. *ri mo ba*

རི་མོ་དེབ་ཆུང་། /--thepcuun/ illustrated book, picture book, comic book

རི་མོ་བ། /remowa/ painter, artist

རི་མོའི་དེབ། /remöö thep/ pictorial book

རི་མོས་དོན་འགྲེལ། /remöö thöntee/ illustration/ explanation using charts and pictures

རི་དམག /rimaa/ 1. mountain troops 2. Japanese army/ soldiers

རི་རྩ། /ritsə/ foot/ base of a mountain

རི་རྩེ། /ritse/ mountain top/ peak

རི་འཛེགས། /rintsii/ mountain climbing; va.--*byed* to climb mountain

རི་འཛེགས་རུ་ཁག /--ruqaa/ mountain climbing team/ expedition

རི་འཛེགས་རུ་མི། /--rumi/ mountain climber

རི་འཛེགས་ལུས་རྩལ། /--lütsèè/ mountain climbing

རི་ཞིང་། /rišin/ mountain fields

རི་ཞོལ། /rišuu/ sm. *ri 'dabs*

རི་ཨོ་དེ་ཇ་ནེ་རོ། /ch./ c. Rio de Janeiro

རི་གཟར། /risaa/ steep/ towering mountain

རི་རབ། /rirəp/ Mount Kailas

རི་རི་བྱེད། /riri chee/ va. to wag (tail)

རི་ལི། /rili/ train, railroad

རི་ལིའི་ཁང་པ། /rilii qhanpa/ train carriage/ compartment

རི་ལིའི་མགོ། /--qo/ sm. *ri li'i a ma*

རི་ལིའི་ལྕགས་ལམ། /--caqlam/ train rail

རི་ལིའི་ཏི་ཟིན། /--tisiin/ train station

རི་ལིའི་བབས་ས། /--pəpsə/ sm. *ri li'i ti sin*

རི་ལིའི་ཨ་མ། /--ama/ locomotive

རི་ལོགས། /rilöö/ the face/ side of a mountain

རི་ཤུར། /rišur/ ravine

རི་གཞམ། /rišəm/ sm. *ri 'dabs*

རི་ཧན་ཆིངས་ཡིག་ /ch.+chīnyiì/ Japan-South Korea Treaty

རིག་མཁན་ /riqñeen/ learned person, scholar

རིག་ཅན་ /riqcèèn/ intelligent

རིག་སྟོབས་ /riqtöp/ intellectual power

རིག་སྟོབས་འཕེལ་རྒྱས་/--phēlkɛɛ̀/ intellectual development/ progress

རིག་ལྡན་ /rintèèn/ sm. *rig can*

རིག་གནས་ /riqnèè/ culture

རིག་གནས་ཀུན་འཛོམས་ཀྱི་དཔེ་དེབ་ /--qüntsum qi pētep/ encyclopedia

རིག་གནས་ཀྱི་ཆུ་ཚད་ /--qi chūtsèè/ cultural level

རིག་གནས་ཀྱི་འཐབ་ཕྱོགས་ /--qi thəp-cöö/ cultural front

རིག་གནས་ཀྱི་བཙན་འཛུལ་ /--qi tsēēntsüü/ cultural aggression

རིག་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཚད་ /--qi yöntsɛɛ̀/ cultural level

རིག་གནས་ཀྱི་བཞག་པ་ /--qi šaqpa/ cultural heritage

རིག་གནས་ཀྱི་ཡོ་ཆས་ /--qi yopcɛɛ̀/ cultural materials/ things, materials/ things for studying

རིག་གནས་ཀྱི་གསར་བརྗེ་ /--qi sārce/ cultural revolution

རིག་གནས་ཀྱི་གསར་བརྗེའི་འཐུས་མིའི་ཚོགས་ཆེན་ /--qi sārcee thümii tshōqceen/ Cultural Revolutionary Congress

རིག་གནས་ཀྱི་གསར་བརྗེའི་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--qi sārcee ūyün lhɛ̄n-qaan/ Cultural Revolutionary Committee

རིག་གནས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་ /--qūtsəp tshōqpa/ cultural delegation

རིག་གནས་ཁང་ /--qhāan/ cultural center

རིག་གནས་མཁས་པ་ /--qhɛ̄ɛpa/ scholar

རིག་གནས་དངོས་རྫས་ /--nöötsèè/ *rig gnas kyi yo byad*

རིག་གནས་བརྗེ་རེས་ /--cereè/ sm. *rig gnas spel res*

རིག་གནས་རྙིང་པ་ /--ñīnpə/ old culture

རིག་གནས་འཐུས་མིའི་ཚོགས་པ་ /--thüm tshōqpa/ sm. *rig gnas sku tshab tshogs pa*

རིག་གནས་པ་ /--pə/ scholar

རིག་གནས་བུའུ་ /--+ch./ Ministry/ Department of Cult

རིག་གནས་སྤེལ་རེས་ /--pēlreè/ cultural exchange
¶ *rgyal khab gnyis kyi rig gn spel res* *cultural exchange b tween the two countries*

རིག་གནས་ཕོ་བྲང་ /--phōtaan/ cul palace

རིག་གནས་སྦྱོང་ /--cōon/ va. to study (culture)

རིག་གནས་ཚན་ཁག་ /--tshēnqaà/ the liberal arts, the humanities

རིག་གནས་སློབ་གསོ་ /--lōpso/ culture and education ¶ *rig gnas slob gso'i las 'gul* cultural and educational work

རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ /--sārce/ sm. *rig gnas kyi gsar brje*

རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་ལས་འགུལ་ /--sarpɛɛ lênqʊ̈ʊ/ modern cultural movement

རིག་སྣ་ /riqnə/ subject ¶ *rig sna dzoms pa'i slob grwa che ba* or *rig sna kun 'dzoms kyi slob grwa che ba* university

རིག་པ་ /riqpə/ intelligence

རིག་པ་སྒྲིམ་ /--tim/ sm. *rig pa bsgrims*

རིག་པ་སྒྲིམ་ཚད་ /--timtsèè/ attention span

རིག་པ་བསྒྲིམས་ /--tim/ va. to concentrate, to put all you have into something

རིག་པ་ཅན་ /--cɛɛn/ intelligent

རིག་པ་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ intelligent, smart

རིག་པ་རྙེད་ /--ñii/ vi. to get an idea

རིག་པ་དྭངས་གསལ་ /--thaŋsɛɛ/ clear-minded, intelligent

རིག་པ་མི་གསལ་ /--misëe/ ignorant

རིག་པའི་སྣང་རྟོལ་བ་ /riqpɛ̀ɛ lōŋtʊ̈ʊwa/ inspiration

རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ /--šuŋluù/ subject matter, field, discipline

རིག་དཔྱད་ /riqcèè/ theory (as opposed to practice)

རིག་པའི་སློབ་གསོ་ /--lōpso/ intellectual education

རིག་རྨོངས་ /riŋmöön/ ignorant, illiterate

རིག་རྩལ་ /riqtsèè/ literature and art, art, culture ¶ *rig rtsal tshad gzhi* artistic standards

རིག་རྩལ་སྐོར་ཚན་ /--qʊ̄tsɛɛn/ cultural/ artistic group

རིག་རྩལ་མཁན་ /--ñɛ̄ɛn/ sm. *rig rtsal pa*

རིག་རྩལ་འཁྲབ་ཚན་ /--thəptsèèn/ artistic performance/ program

རིག་རྩལ་གྱི་སྐྱོན་ཡོན་དཔྱོད་པ་ /--qi kʊ̄nyʊ̈n cʊ̈ʊpa/ literary/ artistic criticism

རིག་རྩལ་གྱི་གར་སྟེགས་ /--qi qarteq/ stage for performing

རིག་རྩལ་གྱི་རྩོམ་རིགས་ /--qi tsūmrii/ works of literature and art

རིག་རྩལ་གློག་བརྙན་ /--lʊ̄ŋñɛɛn/ artistic movie/ film

རིག་རྩལ་བརྟག་དཔྱད་པ་ /--tāqcɛpa/ cultural or

artistic scholar/ researcher

རིག་རྩལ་པ་ /--pə/ artist, writer

རིག་རྩལ་པའི་གྲྭ་ /riqtsèpèè thɛ̀/ literary and artistic circles

རིག་རྩལ་ཚོ་ཆུང་ /--tshōcuun/ small artistic group/ troupe

རིག་རྩལ་ཚོགས་པ་ /--tshɔ̄qpa/ ensemble, troupe

རིག་རྩལ་ལས་བྱེད་པ་ /--lɛɛcepa/ artistic and literary workers, people who work in cultural affairs

རིག་རྩལ་ལས་རིགས་ /--lèèrii/ artistic (literary and art) circle

རིག་རྩལ་སླར་སོས་ /--lārso/ artistic/ cultural renaissance

རིག་རྩེད་ /riqtsèè/ cultural entertainment

རིག་འཛིན་ /rintsiin/ 1. sm. *rig can* 2. person's name

རིག་འཛིན་མ་ /--mə/ honorific term of address for nuns

རིག་རྫས་ /riqtsèè/ cultural relic/ momento/ artifact ¶ *gsar brje'i rig rdzas revolutionary momento*

རིག་གཞུང་ /riqshuun/ 1. culture ¶ *bod pa'i rig gzhung Tibetan culture* 2. academic, scholarly

རིག་གཞུང་མཁས་དབང་ /--qhɛɛwaan/ cultural authorities

རིག་གཞུང་གི་ཆེད་རྩོམ་ /--qi chētsom/ academic thesis essay/ article

རིག་གཞུང་གི་ཐ་སྙད་ /--qi thañɛ̀/ technical/ scientific terms, jargon

རིག་གཞུང་བརྒྱུད་ཞུལ་ /--kušuu/ cultural heritage

རིག་གཞུང་བརྗེ་རེས་ /--ceree/ cultural exchange

རིག་གཞུང་བརྟག་དཔྱད་ /--tāqcɛ̀/ academic research

རིག་གཞུང་དུས་དེབ་ /--tütep/ academic journal/ bulletin

རིག་གཞུང་པུའུ་ /--+ch./ Ministry of Culture

རིག་གཞུང་ཕོ་བྲང་ /--phōtan/ Palace of Culture

རིག་གཞུང་འཕེལ་ཚུལ་ /--phēltsuu/ academic movement

རིག་གཞུང་ཚན་ཁག་ /--tshɛnqaà/ academic subject course

རིག་གཞུང་ལས་རིགས་ /--lèèrii/ academic circl

རིག་གཞུང་སློབ་ཚོགས་ /--lōptsɔɔ/ academic society/ association

རིག་གཞུང་སློབ་གསོ་ /--lōpso/ cultu and education

རིག་ལམ་ /riqləm/ 1. logic 2. attitude, inclination

རིག་ཤེས་པ་ /riqšepa/ intelligensia, intellectual

རིག་སློབ་ /riqlop/ culture and education ¶ *rig slob khru'u* *Office of Culture and Education*

རིག་གསར་ /riqsaa/ 1. new sciences 2. abbr. cultural revolution ¶ *rig gsar las 'gul cultural revolution movement*

རིག་གསལ་ /riqsèe/ educated

རིགས་ /riq; rii/ 1. race, lineage, nationality, breed ¶ *bod rigs Tibetan nationality* 2. kind, category ¶ *gro'i rigs ga re yod pa red What kinds of wheat are there?* ¶ *las byed 'os rigs those worthy of being workers* ¶ *stobs shugs che rigs those who are powerful* 3. vi. to be all right/ okay

རིགས་རྒྱུད་ /riqküü/ lineage, race, species ¶ *rigs rgyud pha mes ancestors*

རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལྟ་ /--qi chöqta/ racial prejudice

རིགས་རྒྱུད་མཐོང་ཆུང་ /--thoncuun/ racial discrimination

རིགས་རྒྱུད་འདྲེས་མ་ /--teema/ mixed ancestry, hybrid, half-breed

རིགས་རྒྱུད་གཞན་ལ་གཉའ་གནོན་ /--šenla ñanöön/ racial oppression

རིགས་རྒྱུད་གཞན་ལ་མཐོང་ཆུང་ /--šenla thoncuun/ racial discrimination

རིགས་རྒྱུད་རིང་ལུགས་ /--rinluu/ racism

རིགས་ངན་ /rinnèen/ low birth, outcast, harijan

རིགས་ངན་ཐ་ཆད་ /--thacɛè/ sm. *rigs ngan*

རིགས་ཆེན་ /riqceen/ high birth

རིགས་ཉམས་ /rinñəm/ deteriorated/ degenerated lineage or race or nationality

རིགས་མཉམ་ /rinñəm/ equal rank/ status

རིགས་པ་ /riqpə/ principle

རིགས་པ་སྨྲ་བ་ /--mawa/ theory

རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ /riqpèe šunluu/ theory

རིགས་པས་ཁུངས་སྐྱེལ་ /riqpèe qhunkèe/ proof, documentation

རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་ /--tupə/ sm. *rigs pas khungs skyel*

རིགས་པས་ཐག་གཅོད་ /--thacöö/ va. to conclude, to infer

རིགས་པས་འདེད་ /--tee/ va. to reason, to deduce

རིགས་པས་དཔག་ /--paa/ sm. *rigs pa 'ded*

རིགས་དཔྱད་ /riqcèè/ theory ¶ *rig dpyad dang lag len theory and practice*

རིགས་དབྱེ་ /riq ye/ sm. *rigs 'byed*

རིགས་དབྱེ་མེད་པ་ /--meepa/ indiscriminately

རིགས་འབྱེད་ /riq chee/ va. to

classify, to sort, to differentiate, to catalogue

རིགས་དམའ་ /riqma/ sm. *rigs ngan*

རིགས་དམན་ /rinmêên/ sm. *rigs ngan*

རིགས་ཞེན་ /riqšeen/ racial/ nationalistic loyalty, ethnic affinity

རིགས་བཟང་ /riqsaan/ good race/ species/ nationality/ breed/ type; va.--*spel* to improve a race/ species/ breed

རིགས་རུས་ /riqrüü/ lineage, race, nationality

རིགས་གསུམ་ /riqsum/ three types of beings (gods, titans, humans)

རིང་ /rin; riin/ 1. adj. comp. of *ring po* 2. when, during the time of ¶ *lo shas ring* for several years ¶ *khos las ka byed ring (byed pa'i ring la)* when he worked

རིང་ཁར་ /rinqar/ sm. *ring,* 2

རིང་ཁྱད་ /rinkêê/ sm. *ring tshad*

རིང་གི་བཟོད་དཀའ་བའི་གྲལ་རིམ་

/rinqi söqawɛɛ thêêrim/ long-suffering classes

རིང་བཅད་ཐུང་མཐུད་ /rincɛɛ thün-tüü/ making up a deficiency from a surplus (lit. cutting off from the long to supply the short)

རིང་ཐུང་ /rintuun/ length, distance, height (lit. long and short)

རིང་མཐོང་ /rintôôn/ far sighted, learned

རིང་དུ་ /rintu/ sm. *ring,* 2

རིང་དུ་གཏོང་ /--toon/ va. to lengthen, to make longer

རིང་དུ་མཐོང་ /--thoon/ vi. to be farsighted

རིང་དུས་ /rintüü/ sm. *ring,* 2

རིང་མདའ་ /rintə/ rifle

རིང་གུ་ /rinqu/ long, tall, far

རིང་བ་ /rinwə/ adj. comp. of *ring po*

རིང་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ /rinwêê kukeen/ remote cause

རིང་མིན་ /rinmiin/ soon, quickly, in a short time

རིང་ཚད་ /rintsêê/ length, distance, height (for people)

རིང་ཚད་འབྲིང་གྲས་ /--tintêê/ medium range ¶ *ring tshad 'bring gras bskyod thub pa'i me shugs 'phur mdil* meduim range ballistic missile

རིང་ཞིག་ཏུ་ /rin šiqtu/ for a long time

རིང་ལ་ /rinlə/ sm. *ring du*

རིང་ལུགས་ /rinluu/ doctrine, principle, -ism ¶ *btsan rgyal ring lugs* imperialism

རིང་ཤར་ /rinšaa/ the Far East

རིང་བསྲེལ་ /rinsii/ relic

རིངས་ /riin/ vi. to hurry, to do hastily

རིངས་པ་ /rinpə/ quick, fast, speedy

hurried

རིད་པ་ /riipə/ thin, emaciated

རིན་ /riin/ price, value ¶ *deb kyi rin ga re red What is the price of the book?*

རིན་སྐྱིན་ /rinkiin/ payment

རིན་སྐྱིན་མི་དགོས་པ་ /--miqüüpə/ without payment/ reward, without remunerative considerations

རིན་ཁྱད་ /rinkèè/ cost/ price differential

རིན་གོང་ /rinqoon/ price ¶ *rin gong mthon po high price;* va. --*'god;* --*gcod* to fix a price; vi.--*chag* to fall/ drop (prices); vi.--*'phar* to rise/ increase (prices)

རིན་གོང་གི་ཁྱད་པར་ /--qi khɛɛpaa/ sm. *rin khyad*

རིན་གོང་གི་སྲིད་ཇུས་ /--qi sīcüü/ price policy

རིན་གོང་འགོད་ /--qöö/ see *rin gong*

རིན་གོང་ངོ་མ་ /--ŋoma/ the true price/ value, the net price

རིན་གོང་གཅོད་ /--cöö/ see *rin gong*

རིན་གོང་ཆག་ /--chāā/ see *rin gong*

རིན་གོང་མཉམ་པ་ /--ñampa/ sm. *rin mnyam*

རིན་གོང་བསྡོམས་འབོར་ /--tompor/ gross value

རིན་གོང་འཕར་ /--phāā/ see *rin gong*

རིན་དངུལ་ /rinŋüü/ money used to pay something

རིན་ཅན་ /rincèèn/ valuable, precious

རིན་ཆེན་ /rinceen/ 1. precious, valuable 2. person's name

རིན་མཉམ་ /rinñəm/ equal value

རིན་མཉམ་དངོས་ཟོག་ /--ŋösɔɔ/ equal value products

རིན་མཉམ་བརྗེ་ལེན་ /--celeen/ exchange at equal value

རིན་རྟོགས་ /riin tɔɔ/ va. to find out the price/ value

རིན་ཐང་ /rintaan/ value, price, worth; vi.--*chag* to devaluate, to depreciate; vi.--*phab* to reduce the price

རིན་ཐང་གི་ཆོས་ཉིད་ /--qi chüñii/ law of value

རིན་ཐང་ཅན་ /--cɛɛn/ very expensive/ valuable

རིན་ཐང་ཆག་ /--chāā/ see *rin thang*

རིན་ཐང་གཏན་འབེབས་ /--tɛnpep/ fixed value

རིན་ཐང་ཕབ་ /--phəp/ see *rin thang*

རིན་ཐང་བྲལ་བ་ /--tɛɛpa/ sm. *rin thang med pa*

རིན་ཐང་མེད་པ་ /--meepa/ invaluable, priceless

རིན་ཐང་ལྷག་མ་ /--lhāāmaa/ surplus value

རིན་དོད་ /rintüü/ payment; va.--

gtong to pay, to make payment

རིན་པོ་ཆེ་ /rempoche/ 1. precious ¶ *rtsa khrims rin po che the precious constitution* 2. title for incarnate Lamas

རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་ /rempochee ter/ treasury

རིན་སྤུངས་རྫོང་ /rimpuùn tsoon/ Rimpung District (Tibet)

རིན་ཕེའུ /ch./ sm. *ri mig phes*

རིན་འབབ་ /rinpəp/ price, cost

རིན་སྦྲ་གཉིས་མེད་ /rintə ñiimeè/ free of (without) cost and postage

རིན་མེད་ /rinmeè/ without cost, free

རིན་ཚབ་ /rintsəp/ payment, repayment; va.--*sprod* to pay back

རིན་ཧྲེན་ /ch./ ginseng

རིབ་ /rip/ lies, cheating; va.--*bshad;* --*byed* to lie, to cheat

རིབ་མ་ /ripmə/ fence, wall

རིབ་ཙམ་ /riptsə/ brief/ short time, moment ¶ *rib tsam mthong byung I got a glimpse (brief look) at it.*

རིམ་ /rim/ (--+vb.) to do verbal action gradually ¶ *dka' ngal rim bsel byed dgos (We) must solve difficulties gradually.*

རིམ་གྱིས་ /rimkii/ gradually, by degrees

རིམ་གྱིས་འགྱུར་ /--kur/ vi. to evolve, to change gradually

རིམ་གྲངས་ /rimtaàn/ ordinal numerals/ numbers, mathematical progression

རིམ་གྲས་ /rimtèe/ stratum, class

རིམ་གྲོ་ /rimto/ regular religious ceremony/ rite

རིམ་བགྲོད་སོང་འཕེལ་ /rimtüü qhonpel/ progressing by going/ moving gradually, steady progress

རིམ་འགྱུར་ /rimkuu/ evolution, gradual change ¶ *zhi bas rim 'gyur peaceful evolution*

རིམ་བརྒལ་ /rimqèe/ irregular, not gradually/ by degrees ¶ *rim brgal zhu gtug to appeal to a higher court in an irregular manner*

རིམ་ཆག་ /rim chaà/ vi. to decrease by degrees/ gradually

རིམ་མཆེད་ /rimceè/ gradual dissemination/ spreading/ diffusion

རིམ་བསྟར་ /rimtar/ series, order, sequence

རིམ་མཐུད་ /rimtüü/ one after another, in succession

རིམ་པ་ /rimpə/ rank, level, grade, degree ¶ *rim pa lnga pa fifth rank*

རིམ་པ་གོང་མ་ /--qhonma/ higher level/ grade, superior

རིམ་པ་ལྟར་བྱེད་ /--tar cheè/ va. to do things orderly/ gradually, to do step by step

རིམ་པ་བསྟར་ཆགས། /--tarcaà/ one after another (without break)

རིམ་པ་ཕབ། /--phəp/ vi. to be demoted

རིམ་པ་འོག་མ། /--wɒɒma/ lower level/ rank, subordinate

རིམ་པའི་ཁྱད་པར། /rimpeè khɛpaa/ sm. *rim pa*

རིམ་པས། /rimpee/ sm. *rim gyis*

རིམ་འཕར། /rimphar/ progressive increase

རིམ་བྱུང་། /rimcuùn/ gradual/ successive occurrence, occurring in stages

རིམ་བྱུང་ཚད་ཐོ། /--tshɛɛto/ a record ¶ *'dzam gling rim byung tshad tho a world record*

རིམ་བྱོན། /rimcüün/ arriving or coming in succession/ series

རིམ་བྲལ། /rimṭee/ disorderly, irregular, sporadic

རིམ་མེད། /rimmeè/ sm. *rim bral*

རིམ་འཚམས། /rimtsəm/ turn, order

རིམ་འཛུད། /rim tsüü/ va. to infiltrate, to penetrate

རིམ་བཞི། /rimši/ fourth rank official in traditional Tibetan government

རིམ་བཞིན། /rimšiin/ successively, gradually ¶ *dmag 'khrug de rim bzhin rgya cher btang dgos red (We) must successively widen the war.* ¶ *go rtogs ni rim bzhin je mthar phyin pa red (Their) comprehension increased gradually.*

རིམ་ཡོད། /rimyüü/ sm. *rim pa*

རིམ་བསགས། /rimsaà/ gradual accumulation; va.--*byed* to accumulate gradually

རིམས། /riim/ sm. *rims nad*

རིམས་འགོག /rimqöò/ epidemic prevention

རིམས་འགོག་སྨན་ཁབ། /--mɛnqəp/ vaccination, inoculation

རིམས་ཆམ། /rimcəm/ influenza, flu

རིམས་ནད། /rimneè/ epidemic, infectious disease

རིར་འཛེག /rir tseq/ mountain climbing

རིལ། /rii/ 1. vi. to fall, to collapse 2. adj. comp. of *ril po*

རིལ་གྲངས། /riiṭaan/ a whole number

རིལ་པོ། /riipo/ 1. whole, complete, entire 2. round

རིལ་པོར། /riipur/ wholly, entirely

རིལ་བ། /riiwə/ sm. *ril ril*

རིལ་བུ། /riipu/ pill

རིལ་མ། /riimaà/ dung of sheeps and goats

རིལ་གཟུགས། /riisuù/ spheroid, globular

རིལ་རིལ། /riirii/ round

རིལ་ལུད། /riilüü/ globular manure/ fertilizer

རིས། /rii/ 1. figure, form, design

2. party, team, side, part; region

རིས་འགུལ་གློག་བརྙན་ /rinqüü lōŋñɛɛn/ motion picture

རིས་ཅན་ /riicèèn/ prejudiced, partial

རིས་མེད་ /riimeè/ impartial, unprejudiced, without discrimination/ distinction

རིས་སུ་མ་གཅོད་པར་ /riisu macööpar/ sm. *ris med*

རིས་སུ་མ་ཆད་པ་ /--mhācɛɛpa/ sm. *ris med*

རིམ་བསགས་ཀྱི་བརྩི་བ་ /rimsaàqi tsiwə/ accumulated to date

རུ་ /ru/ 1. dative-locative particle (see *du*) 2. abbr. of *u ru su* 3. horn

རུ་ཁག་ /ruqaà/ unit, team, brigade ¶ *thon skyed ru khag production brigade*

རུ་ཁག་ཆུང་བ་ /--chūŋwə/ squad, small team

རུ་ཁལ་ /ruqëë/ basic measurement unit equalling about twenty five kilograms

རུ་གླུ་ /rulu/ unit/ team/ brigade song

རུ་གྲལ་ /rutëë/ row, file

རུ་རྒྱ་ /rukə/ abbr. Russia and China, Russia and India

རུ་བསྒྲིགས་ /rutii/ va. to march in formation, to line up in rows

རུ་ངར་པོ་ /ru ŋaapo/ fastidious (in appearance and/ or work)

རུ་བཅུད་ /rucüü/ sm. *ro bcud*

རུ་ཆེན་ /ruceen/ battalion, large team/ unit/ brigade

རུ་ཐོག་ /rutöö/ c. Rutog (Western Tibet)

རུ་དར་ /rutar/ unit/ team/ brigade flag

རུ་འདུད་ /rutüü/ group salute or greeting

རུ་འདྲེན་པ་ /rutenpə/ sm. *ru sne*

རུ་སྣེ་ /rune/ leader or head of a column/ line/ row

རུ་པི་ /rupi/ rupee

རུ་དཔུང་ /rupuùn/ sm. *ru khag*

རུ་དཔོན་ /rupöön/ 1. leader or head of a *ru khag* 2. military officer in the Tibetan army

རུ་སྒྲག་ /rucaà/ sm. *ru 'dud*

རུ་མ་ /rumə/ curdled milk

རུ་མི་ /rumi/ member of a *ru khag*

རུ་མིང་ /rumiŋ/ name of a *ru khag*

རུ་མེ་ནི་ཡ་ /ch./ sm. *ru men nyi ya*

རུ་མེན་ཉི་ཡ་ /ch./ Rumania

རུ་གཙོ་ /rutso/ head or leader of a *ru khag*

རུ་ཚོགས་ /rutsöö/ sm. *ru khag*

རུ་མཚན་ /rutsèèn/ military colors/

standards

རུ་གཞི་ /ruši/ frame

རུ་སུ་ /rusu/ Russia

རུག་ /ruu/ 1. va. to collect/ gather/ (together) 2. to bend, to bow

རུག་གི་ /ruqi/ quickly, fast, soon

རུག་པ་ /ruqpə/ a kind of spice

རུག་འཛུམ་ /runtsum/ sm. *rug rug*

རུག་རུག་ /ruruu/ collecting, gathering; va.--*bzo;* --*byed* to collect/ gather (together)

རུང་ /ruŋ; ruun/ 1. even though, although ¶ *kho rgya mi yin rung rgya gar la sdod kyi yod pa red Even though he is Chinese he lives in India.* ¶ *tshes 8 nyin gyi sa yom las 'di shugs che rung even though this one is more powerful than the earthquake of the eighth* 2. suitable, appropriate, allowed ¶ *sbrang bu tsam la'ang gnod tshe byed mi rung One should not harm even a fly.* ¶ *yin na'ang dngul mang po spyod mi rung Nevertheless, (you) should not spend much money.* 3. (interrogative+--) --ever ¶ *ci ring whatever* ¶ *su rung whomever*

རུང་ཁང་ /ruŋqaaŋ/ kitchen

རུད་ /rüü/ caving in, crumbling, collapsing ¶ *gangs rud avalanche* ¶ *sa rud landslide;* vi. --*rgyag* to avalanche, to landslide

རུབ་ /rup/ 1. va. to gang up, to join up with (for bad purposes) 2. rupee

རུབ་རྐྱག་ /rup kaa/ 1. va. to attack (in a gang), to gang up on 2. va. to rape

རུབ་རུབ་ /rupruu/ sm. *rug rug*

རུམ་ /rum/ 1. womb 2. rug, carpet; va.--*'thag* to weave a rug

རུམ་འཐག་བཟོ་གྲྭ་ /rumtaa sota/ weaving/ rug factory

རུམ་མ་ /rummə/ sm. *rum,* 1

རུའི་ཏེན་ /ch./ Sweden

རུའི་ཙི་ /ch./ Switzerland

རུལ་ /rüü/ 1. vi. to rot, to spoil, to decay, to decompose 2. rotten, spoiled, decayed, decomposed ¶ *sha rul rotten meat*

རུལ་སྐྱོན་ /rükün/ sm. *rul,* 2

རུལ་དྲི་ /rüüti/ sm. *rul sungs*

རུལ་བར་འགྱུར་ /rüüwaa kur/ sm. *rul,* 1

རུལ་སྨན་ /rüümèèn/ medicine which causes decay/ spoilage/ deterioration

རུལ་བསོས་ /rüü söö/ va. to decay, to spoil, to erode

རུལ་ལྡད་ /rüülèè/ sm. *rul lhung*

རུལ་ལུད་ /rüülüü/ manure

རུལ་སུངས་ /rüsuun/ putrid/ rotten smelling

རུལ་སོམ་ /rüüsom/ spoiled by keeping/ storing, old-fashioned

རུལ་སོམ་འགྲོགས་རྩེས་ /--qöqtsɛɛ/ pre-

servative

རུལ་ཧྲུང་ /rülhun/ corrupt, rotten, decadent

རུས་ /rüü/ 1. bone ¶ *mi rus human bone* 2. lineage, descent group, clan ¶ *rus mtho high birth*

རུས་ཀོ་ /rüüqo/ sm. *rus*, 1

རུས་ཀྲང་ /rüütaan/ skeleton

རུས་སྐོགས་ཅན་གྱི་སྲོག་ཆགས་ /rüüqoo-cẽẽn qi sṻqcaa/ crustaceans

རུས་བཀོས་ཡི་གེ་ /rüüqüü yiqi/ oracle bone inscription

རུས་ཁུ་ /rüüqu/ broth made fron bone

རུས་ཁོག་ /rüüqoo/ 1. sm. *rus*

རུས་གོང་ /rüüqoon/ sm. *rus*, 1

རུས་རྒྱན་ /rüükeen/ full lenth necklace made of bones (used in Tantric Buddhism)

རུས་རྒྱུད་ /rüükuu/ lineage, clan, descent group

རུས་རྒྱུད་སྤྱི་ཚོགས་ /--citsoo/ class organized society, tribal society

རུས་གཅིག་པ་ /rüüciqpə/ kinsmen

རུས་སྙིའི་ནད་ /rüünii nɛɛ/ rickets

རུས་ཐང་ /rüütaan/ sm. *rus khu*

རུས་འཐོག་ /rüütoo/ gnawing; va.--*rgyag* to gnaw (on bones)

རུས་པ་ /rüüpə/ sm. *rus*

རུས་ཕྱེ་ /rüüche/ powdered/ pulverized bone

རུས་དབང་ /rüüwaan/ clan authority (one of the three types of authority in old China)

རུས་སྦལ་ /rüüpee/ turtle

རུས་མིང་ /rüümin/ clan name, family name

རུས་ཚིགས་ /rüütsii/ joints ¶ *rus tshigs sbom po knee joint;* vi.--*na* to be ill with arthritis

རུས་ཚིགས་ཀྱི་ནད་ /--qi nɛɛ/ arthritis

རུས་ཚིགས་ན་ /--na/ see *rus tshigs*

རུས་ཚོ་ /rüütso/ knee

རུས་ལུད་ /rüülüü/ bone fertilizer

རེ་ /re/ 1. each, every ¶ *nyin re each day* ¶ *gnas tshul de 'dra re byung tshe rgya dmag khyon che btang nas khul der drag gnon re byed pa red Each time an event like that occurred, many Chinese soldiers would be sent to these regions to forcibly put down the people.* 2. (vb.+--) worth doing verbal action ¶ *las ka 'di byed re yod pa red This work is worth doing.* 3. bh. (number+--) conveys the idea that the number is exact 4. particle for the sixties ¶ *drug cu re gcig sixty one*

རེ་སྐན་ /reqɛɛn/ now and then, from time to time

རེ་སྐོང་ /reqoon/ satisfied, fulfilled

རེ་བསྐུལ་ /riqüü/ request, favor; va.--*zhu;* --*byed* to make a request, to ask a favor

རེ་ཁ་ /reqa/ sm. *ri mo*

རེ་དགོས་ /re qöö/ va. to ask a favor ¶ *tsi tsi la'ang re dgos pa'i dus byung ba red The time has come to ask a favor even of a mouse.*

རེ་གྲོན་ /retöön/ hope ¶ *re gron med pa hopeless*

རེ་འགའ་ /renqa/ a few, some

རེ་སྒུག་ /riquu/ waiting for a wish/ hope; va.--*byed* to wait for a wish/ hope

རེ་ངན་ /reneɛn/ evil or malicious intent/ scheme/ plan, conspiricy; va.--*'chang (p. bcangs)* to hold evil or malicious intent/ schemes/ plans, to conspire

རེ་བཅོལ་ /recöö/ entrusting, commissioning; va.--*gtong* to entrust, to commission

རེ་འཆར་ /rencaa/ hope, aspiration; va.--*'dzin* to hope for, to hold a hope, to aspire to ¶ *'di tsho med pa bzo'i rgyu re 'char 'dzin mus red (They) still hold on to the hope that (they) will annihilate them.*

རེ་གཉིས་ /riñii/ one or two, a few

རེ་ལྟོས་ /retöö/ hope, expectation; va.--*byed* to hope for, to expect (from), to look towards for help, to depend on ¶ *u ru su la re ltos byed mi dgos par not having to look to Russia for help*

རེ་སྟོང་ /retoon/ illusion, delusion, fantasy ¶ *kho tshor rtsa med gtong rgyu'i re stong 'chang holding the illusion of annihilating them;* vi.--*du 'gyur;* --*du gro* to become hopeless, to become disillusioned

རེ་ཐག་ཆད་ /retaa chɛɛ/ vi. to be disappointed, to despair

རེ་དོགས་ /retöö/ hopes and fears/ doubts

རེ་འདུན་ /rintuun/ wish, desire, hope; va.--*byed;* --*'don* to wish/ hope for, to desire; va.--*zhu* to request, to ask, to petition

རེ་འདུན་བྱེད་ /--chee/ see *re 'dun*

རེ་འདུན་ཞུ་ /--su/ see *re 'dun*

རེ་འདུན་ཞུ་ཡིག་ /--suyii/ written agreement/ statement, signed pledge

རེ་འདོད་ /rentöö/ hope, wish ¶ *re 'dod bral ba'i gnas a hopeless state*

རེ་བ་ /rewa/ hope, wish; va.--*byed* to hope/ wish for; va.--*bzang* to hold hopes/ wishes; va.--*skong* to fulfill/ satisfy a hope/ wish

རེ་བ་སྐོང་ /--qoon/ see *re ba*

རེ་བ་སྟོང་ཟད་དུ་གཏོང་ /--tonseɛtu toon/ va. to act unworthy/ ungrateful

རེ་བ་ནན་པོ་ /--nenpo/ urgent hope/ wish

རེ་བ་བྱེད་ /--chee/ see *re ba*

རེ་བ་མེད་པ་ /--meepa/ see *re med*

རེ་བ་བཟང་ /--saan/ see *re ba*

རེ་འབོད་ /renpöö/ appeal, call; va.--

byed to appeal to/ for, to issue a call, to urge ¶ *zhi bde yong ba'i re 'bod byed yas issuing a call for peace*

རེ་འབྱམས་ /rentɛɛ̀/ sm. *re ba*

རེ་མེད་ /remeè/ (vb.+--) hopeless, no hope of verbal action ¶ *skar ma drug phyin tshe bskyar du gson re med ces bshad pa red He said "There is no hope of bringing (someone) back to life again once six minutes have passed".*

རེ་མོས་ /remöö/ alternating, by turns; va.--*byed* to do by turns, to alternate

རེ་སྨོན་ /remöön/ sm. *re ba*

རེ་ཚིག་ /ritsiq/ wish/ hope (in words)

རེ་ཞིག་ /rišii/ 1. a few, several ¶ *mi re zhig shi ba red A few people died.* 2. a short while, a moment ¶ *re zhig thon skyed thog dka' ṅgal zhig byung ba red They encountered difficulties in production for a short time.*

རེ་ཞིག་དར་ཁྱབ་ /--tharkəp/ the rage, in fashion

རེ་ཞིག་བར་ /--wər/ for a while, for the time being

རེ་བཞིན་ /rišiin/ each one ¶ *zla re bzhin each month*

རེ་ཟུང་ /risuùn/ one or two, a few

རེ་ཡུལ་ /riyüü/ any person to whom one goes (or looks to) for help; va.--*byed* to place one's hopes in someone ¶ *nga tsho ni gzhis lus bod mi'i re yul gcig po yin We are the only hope of the Tibetans left behind in Tibet.*

རེ་རེ་ /rere/ each ¶ *mi re re la sprad pa red (They) gave it to each person.* ¶ *mi re re gis deb re re nyos pa red Each person bought a book.*

རེ་རེ་གཉིས་གཉིས་ /--ñiinii/ sm. *re gnyis*

རེ་རེ་བྱས་ /--chɛɛ̀/ one by one ¶ *mi re re byas nas dngul len dgos red (You) have to get the money from each person one by one.*

རེ་རེ་བྱེད་ /--chee/ sm. *re re byas*

རེ་རེ་བཞིན་ /--šiin/ one by one, bit by bit, little by little ¶ *he bags rnyed rjes re re bzhin legs bcos btang ba red After finding the difference, (they) improved it little by little.*

རེ་རེ་རེ་རེ་བྱེད་ /--rere chɛɛ̀/ sm. *re re byas*

རེ་རེའི་གོང་ /reree qoòn/ unit price

རེ་རེར་ /rerɛɛ/ to each ¶ *mi re rer sprad pa red (They) gave (it) to each person.*

རེ་རེས་ /reree/ by each ¶ *mi re res byas pa red Each person did it.*

རེ་ཤུད་ /rešɛɛ̀/ last-ditch/ deathbed struggle

རེ་ཤིག་ /rišii/ sm. *re zhig*

རེ་ས་ /resa/ sm. *re yul*

རེ་གསལ་ /resɛɛ/ as clear as possi

རེ་ཧོ་ /ch./ Jehol Province

རེ་ཧོ་ནོའི་མཚོན་ཆ་ /ch.+tshönca/ thermonuclear

weapon

རེག /ree/ va. to touch ¶ *khos ngar lag pa reg byung* He touched me.

རེག་དགའ /reqqa/ prostitute

རེག་དུག /riqtuu/ 1. any disease transmitted by contact 2. syphilis, gonorrhea

རེག་ནད /reqnɛɛ/ sm. *reg dug*

རེག་བྱ /reqca/ sense of touch/ feeling

རེག་མྱོང /reqñoon/ sm. *nyams myong*

རེག་ཚོར /reqtsΩΩ/ sm. *reg bya*

རེག་འཛིན /rintsiin/ sm. *reg dga'*

རེག་ཟིན /riqsii/ sm. *zin bris*

རེང /ren; reen/ sm. *rengs*

རེང་པ /renpa/ sm. *rengs po*

རེང་བུ /renpu/ sm. *rengs bu*

རེངས /ren; reen/ vi. to become rigid/ stiff/ hard

རེངས་པོ /renpo/ 1. rigid, stiff, hard 2. stubborn, obstinate

རེངས་པོའི་གནས་ཚུལ /renpöö neetsüü/ deadlock, stalemate

རེངས་པོར་གནས /--nɛɛ/ 1. vi. to be deadlocked/ stalemated 2. vi. to become rigid/ stiff/ hard

རེངས་བུ /renpu/ alone, individually

རེད /ree/ 1. linking verb ¶ *'di deb red* *This is a book.* 2. auxilliary verb in present, past and future complements ¶ *khos las ka byas pa red* *He worked.* ¶ *khos las ka byed kyi red* *He will work.*

རེད་དམ /retam/ interrogative form of *red* ¶ *'di deb red dam* *Is this a book.*

རེད་པས /repɛɛ/ sm. *red dam*

རེད་མིན /remiin/ whether (it) is or not

རན /ren/ 1. (vb.+--) to be the time to do the verbal act ¶ *nga las kar 'gro ren song* *It is time for me to go to work.* 2. vi. to fit ¶ *phyu ba 'di ren gyi mi 'dug* *This dress doesn't fit (me).*

རན་ཁར /--qhar/ (vb.+--) at the time to do the verbal action

རེན་མིན /ch./ people ¶ *ren min kung hre* *people's commune*

རབ་རིབ /reprep/ unclear, hazy

རེ་ཌར /reetar/ radar

རེའུ /riwu/ baby goat, kid

རེའུ་མིག /--mii/ chart, diagram, graph, form

རེའུ་མིག་དེབ་ཐོ /--mii thepto/ book containing figures, charts, etc.

རེར /rer; ree/ to/ in each ¶ *lo rer* *in each year*

རེ ...རེ /ree ... re/ for each occurrence, something

else occurs ¶ *kho tshos g.yul 'gyed byed thengs rer rdzus dmag gam me go'i dmag dpung gi thon ril po re rtsa med du gtong thub gyi yod pa red Each time they do battle they are able to annihilate whole regiments of American or puppet troops.*

རེས་ /ree/ 1. by each ¶ *mi res byas pa red Each person did it.* 2. (vb.+--+*byed*) to do verbal action reciprocally/ in turns/ back and forth ¶ *kho tshos phan tshun chang phul res byas pa red They gave (each other) beer back and forth.* ¶ *phyag gtong res gnang ba red (They) exchanged handshakes.*

རེས་སྐོར་ /reqɔɔ/ turn, shift, rotation

རེས་སྐོར་ཀྲུའུ་རིན་ /--thuurin/ production/ shift manager

རེས་སྐོར་སྦྱོང་བརྡར་ /--contaa/ rotation training (either training a person in different things on a rotation basis, or training a group of people by rotating a portion of them at any one time for training)

རེས་འཁོར་ /--/ ... *res skor*

རེས་འགའ་ /renqa/ some, several, sometimes, occasionally

རེས་སྒྲུབ་ /ree tup/ va. to rotate, to take turns, to change shifts

རེས་གཅིག་ /ricii/ once

རེས་འདེབས་ /rentep/ crop rotation; va.--*byed* to rotate crops

རེས་བྱེད་ /ree chee/ see *res*

རེས་སྐྱོང་ /recoon/ **sm. *res skor sbyong brdar***

རེས་མོ་ /reemo/ **sm. *re mos***

རེས་མོས་ /remöö/ **rotation, turn, shift; va.--*byed* to rotate, to take turns, to change shifts, to alternate**

རེས་གཟའ་ /resa/ **day (of the week)** ¶ ***res gza' zla ba Monday***

རོ་ /ro/ 1. corpse 2. **flavor, taste** 3. fragment, residue, **remains** 4. used after verbs ending in **-r** to end sentence

རོ་ཁང་ /roqaan/ crypt, mausoleum

རོ་གྲིབ་ /rutip/ pollution from contact with corpses

རོ་རྐྱབ་པ་ /rukəpə/ corpse carrier (name of an outcaste grou who traditionally carried corps

རོ་སྒམ་ /roqam/ coffin

རོ་མངར་ཤིང་ /ro ŋəršiin/ sugar c

རོ་བཅུད་ /rucüü/ nutriment, food value; taste and nutriti

རོ་ཉེ་ /roñe/ lead

རོ་ཐབ་ /rotəp/ crematory

རོ་སྟེན་གནས་ /roteen nɛɛ/ graveyard, cemetery

རོ་ཕུག་ /rupuu/ grave, tomb

རོ་སྦེད་ /ro pee/ va. to bury a co

རོ་མ་ /roma/ c. Rome

རོ་མ་ནི་ཡ་ /ch./ Rumania

རོ་མེད་ /romee/ tasteless

རོ་ཙ་ /rotsa/ lust, carnal desire

རོ་རས་ /rorɛɛ/ shroud for wrapping corpses

རོ་ལངས་ /rolaàn/ 1. zombie like creature 2. comeback, reanimation, restoration; va.--*rgyag* to make a comeback, to restore, to revive ¶ *ma rtsa'i ring lugs ro langs rgyag rgyu sngon 'gog byed yas kyi srid jus the policy of preventing the comeback of capitalism*

རོ་ཤད་ཀྱག /rosɛɛ kaa/ sm. *shi kha'i 'phag 'tshag rgyag*

རོ་སྲེག /ro seq/ va. to cremate

རོགས་ /rΩΩ/ 1. help, aid, assistance; va.--*byed (h. gnang)* to help, to aid ¶ *khos nga tshor rogs byed pa red He helped us.* 2. (abbr. of *rogs pa*) helper, companion ¶ *lam rogs travelling companion* 3. (vb.+--+*byed*) to help verbal action ¶ *nga tshos 'di sel rogs byed dgos We must help eliminate this.*

རོགས་སྐྱབས་ /rΩkəp/ rescuing, relieving; va.--*byed* to rescue, to relieve

རོགས་སྐྱོར་ /rΩkΩΩ/ aid, help, assistance, support, relief; va.--*byed* to aid/ help/ assist/ support/ give relief ¶ *nga tsho phan tshun rogs ram byed thub kyi yod pa red bsam gyi 'dug We think we can mutually help (support) one another.*

རོགས་དངུལ་ /röönüü/ relief/ aid money, subsidy, grant

རོགས་རྟ་ /roqta/ sm. *rogs phan*

རོགས་གནང་ /ronaan/ 1. see *rogs* 2. h. of *rogs byed,* 2

རོགས་སྣོན་ /rΩnöön/ reinforcement, subsidy, making up a deficiency; va.--*byed* to reinforce, to subsidize, to make up a deficiency

རོགས་པ་ /rΩqpa/ helper, assistant

རོགས་ཕན་ /kΩqpɛɛn/ help, assistance

རོགས་བྱས་ན་ /rΩΩ chɛɛna/ (vb.+--) if only one would do the verbal action ¶ *kho tsho dmag rgyab rogs byas na if only they would go to war*

རོགས་བྱས་ཡོད་ན་ /rΩΩ chɛɛ yööna/ (vb.+--) if only one had done the verbal action ¶ *khos sman khang la dus thog 'gro rogs byas yod na if only he had gone to the hospital in time*

རོགས་བྱེད་ /rΩΩ chee/ 1. see *rogs* 2. (vb.+--) please do the verbal action ¶ *'di ngar sprod rogs byed Please give this to me.*

རོགས་འབྲེལ་ /rΩntee/ alliance, union; va.--*byed* to ally, to join in union, to combine

རོགས་སྒྲིལ /--/ sm. *rogs 'brel*

རོགས་ཚོགས་ /rΩqtsΩΩ/ aid or relief agency/ organization

རོགས་རམ་ /rΩΩrəm/ help, assistance, aid; va.--*byed* to help,

to assist, to aid

རོགས་རམ་ཚོགས་པ་ /--tshΩqpa/ sm. *rogs tshogs*

རོགས་རེས་ /rΩqreè/ mutual assistance/ help/ aid; va.--*byed* to assist/ help/ aid mutually

རོགས་རེས་མཉམ་ལས་ /--ñamlɛɛ̀/ mutual assistance and cooperation

རོགས་རེས་ཚན་ཆུང་ /--tshencuùn/ sm. *rogs res tsho chung*

རོགས་རེས་ཚོ་ཆུང་ /--tshocuùn/ mutual-aid team/ group

རོགས་རེས་ཚོགས་ཆུང་ /--tshΩqcuun/ sm. *rogs res tsho chung*

རོགས་རེས་ཆིངས་ཡིག་ /--chiŋyii/ mutual assistance treaty/ pact

རོགས་ལམ་ /rΩqlam/ supply line

རོགས་ལས་ /rΩqlɛɛ̀/ cooperation

རོགས་ལས་ཆེན་པོ་ /--chempo/ great cooperation

རོང་ /roŋ/ 1. deep valley, gorge, ravine 2. abbr. of *rong pa*

རོང་པ་ /roŋpa/ agriculturalist, farmer

རོང་མ་འབྲོག་ /roŋma ṭΩΩ/ agro-pastoral (practising agriculture and animal husbandry)

རོང་རོང་ /roŋroŋ/ craggy, precipitous

རོང་ས་ /roŋsa/ sm. *rong*, 1

རོད་ཉམས་པ་ /röö ñampa/ weak, feeble

རོབ་བསྡུས་ /roptüü/ rough, brief, sketchy

རོབ་རྩམ་ /roptsam; roptsa/ brief, rough; briefly, roughly ¶ *gnas tshul rob tsam rtsom sgrigs byas pa red* *They compile[d] a rough account of the events.* ¶ *rob tsam mthong ba* *seeing at a glance*

རོམ་པོ་ /rompo/ thick, massive, dee[p] (sounds)

རོལ་ /röl; röö/ 1. side ¶ *phyi rol* *outside* 2. furrow, row ¶ *rol 24 can gyi son 'debs 'ph[rul] 'khor* *a twenty four row planti[ng] machine* 3. vi. to enjoy, to li[ve] ¶ *rang dbang rol* *enjoying fre[e]dom*

རོལ་ཆ་ /rööca/ 1. musical instru[ment] ¶ *'bud gtong rol cha* *a wind instrument* 2. music ¶ *dmag mi rol cha* *martial music*; va.--*gtong* to play/ perform m[usic]

རོལ་ཆ་མཉམ་གཏོང་ /--ñamtoon/ playing toget[her] as an orchestra

རོལ་ཆ་གཏོང་ /--toon/ see *rol ch[a]*

རོལ་ཆའི་རུ་ཁག་ /rööcɛɛ ruqaà/ orchestra, band

རོལ་ཆས་ /rööcɛɛ̀/ musical instru[ments]

རོལ་རྩེད་ /rööñeè/ sm. *rol rtsed*

རོལ་གདངས་ /röötaàn/ a musical composition; va.-- to compose music

རོལ་གདངས་ལེ་ཚན་ /--letseen/

movement in a musical composition

རོལ་འདེབས་ /röötep/ row seeding/ drilling, sowing in furrows; va.--*rgyag* to seed in rows/ furrows

རོལ་འདེབས་འཐུག་འཛུགས་ /--thuq-tsuu/ row seeding/ drilling with close planting

རོལ་དབྱངས་ /rööyaan/ music; va. --*'khrol; --dkrol* to play music

རོལ་དབྱངས་མཐོ་དམའ་མཉམ་གཏོང་

/--thomaa ñamtoon/ playing together as an orchestra/ symphony

རོལ་དབྱངས་སྡེ་ཚན་ /--tetseen/ orchestra, band

རོལ་མོ་ /röömo/ music ¶ *rol mo'i slob tshan music class/ lesson;* va.--*dkrol; --'khrol* to play music

རོལ་མོ་རྐྱང་གཏོང་ /--kantoon/ solo performance

རོལ་མོ་ཁང་ /--qhaan/ music hall

རོལ་མོ་མཁས་པ་ /--qheepa/ musical expert, composer, musician

རོལ་མོ་གླུ་གཞས་འདུ་འཛོམས་ /--lusee tuntsum/ concert, musical performance

རོལ་མོ་ཉིས་སྒྲགས་ /--ñiitaa/ duet

རོལ་མོ་མཉམ་གཏོང་ /--ñamtoon/ playing together as an orchestra/ symphony/ ensamble

རོལ་མོ་བ་ /--wa/ musician

རོལ་མོ་རྩེད་ཁང་ /--tseqaan/ club, cabaret

རོལ་མོ་ཚོགས་པའི་རོལ་མོ་མཉམ་གཏོང་

རུ་ཁག་ /--tshöqpee --ñamtoon ruqaa/ philharmonic symphony orchestra

རོལ་མོའི་སྒྲ་གདངས་ /röömöö tataan/ melody, musical composition

རོལ་མོའི་འདུ་ཚོགས་ /--tutsöö/ music festival

རོལ་མོའི་སྡེ་ཚན་ /--tetseen/ band, orchestra

རོལ་མོའི་ཕུའུ་ཙེ་ /--+ch./ music book, score

རོལ་མོའི་མཚམས་ཚིགས་ /--tshəmtsii/ musical rhythm

རོལ་མོའི་གཞུང་ལུགས་ /--šunluu/ musical theory

རོལ་མོའི་རུ་ཁག་ /--ruqaa/ band, orchestra

རོལ་མོའི་སློབ་གྲྭ་ /--lapta/ school conservatory of music

རོལ་མོས་རམ་འདེགས་ /röömöö ramtee/ musical accompaniment

རོལ་མོད་ /röömöö/ sm. *rol 'debs*

རོལ་རྩེད་ /röötse/ amusement, entertainment, pleasure

རོལ་རྩེད་ཁང་ /--qhaan/ recreation place/ building, clubhouse

རོལ་ཚན་ /röötseen/ musical program/ performance

རོལ་སོན་རྒྱག /ruusüün kaa/ va. to plant seeds in furrows/ rows

རུམ་ཏེན /ch./ Sweden

རུའེ་ཧྲི /ch./ Switzerland

རླག /laa/ 1. destruction, ruin, annihilation; va. /--/; --*byed* to destroy, to ruin, to annihilate 2. vi. to lose ¶ *nga'i deb brlags (p. of rlag) shag My book is lost.* 3. f. of *rlog*

རླག་འཚོར /laaqtΩΩ/ sm. *rlag*

རླགས /laa/ p. of *rlag* and *rlog*

རླངས /laan/ sm. *rlangs*

རླངས་བསྐོར་འཁྲུལ་ཆས་བཟོ་གྲྭ /lanqΩΩ thüücee sota/ steam turbine factory

རླངས་འཁོར /--/ vehicle, automobile, va --*gtong* to drive a vehicle/ automobile

རླངས་འཁོར་གྱི་འཁྱིལ་འཁོར /--qi kinqoo/ automobile/ vehicle tire

རླངས་འཁོར་འགྲོ་ལམ /--tolam/ highway

རླངས་འཁོར་ཉམས་གསོ་བཅོས་སྒྲིག་ཁང /--ñamso cüții qhaan/ automobile/ vehicle repair shop

རླངས་འཁོར་བཟོ་བཅོས་བཟོ་གྲྭ /--sopcöö sota/ sm. *rlangs 'khor nyams gso bcos sgrigs khang*

རླངས་འཁོར་རུ་ཁག /--ruqaa/ sm. *rlangs 'khor ru tshogs*

རླངས་འཁོར་རུ་ཚོགས /--rutsöö/ truck convoy

རླངས་གྲུ /lənțu/ motorboat, steamboat

རླངས་འགུལ་གློག་སྐྱེད་མ་འཁོར /lənqü lõqkee manqΩΩ/ sm. *rlangs 'gul ma 'khor gyi 'khor lo*

རླངས་འགུལ་མ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ /--manqΩΩqi qholo/ steam-turbo generator

རླངས་འགུལ་མ་འཁོར་བཟོ་གྲྭ /--manqΩ sota/ steam-turbine works

རླངས་འགུལ་མེ་འཁོར་ཨམ་མ /--meqΩΩ am sm. next en

རླངས་སྒུལ་མེ་འཁོར་མགོ /--meqΩΩ qo steam locomotive engine

རླངས་ཆུ /lənсu/ distilled water; va.--*'don; --phab* to di: till

རླངས་ཆུ་བཟོ་བྱེད་འཁྲུལ་ཆས /--sop thüücė distillation apparatus

རླངས་དུང /lənțun/ steam whistle siren

རླངས་སྣུམ /lənnum/ gasoline

རླངས་པ /lanpa/ steam, vapor

རླངས་པ་འཚུབ་འཚུབ /--tshuptsu steaming ho

རླངས་པར་འགྱུར /lanpar kur/ vi to evaporate

རླངས་པར་འགྱུར་ཚད /--kurtsee/ volume of

evaporation

རླངས་པས་དྲོད་གཏོང་ /lānpeɛ ṭhötoon/ steam heating

རླངས་འབར་སྐུལ་ཤུགས་འཁྲུལ་འཁོར་ /lānpar qüüsuu ṭhüüqöö/ gas engine

རླངས་སྤྱོད་གནམ་གྲུ་ /lənpüü nəmṭu/ jet airplane

རླངས་ཤུགས་ /lənsuu/ steam energy/ force/ power

རླངས་ཤུགས་ཁྲོ་ཐབ་ /--ṭhotəp/ steam boiler

རླངས་ཤུགས་འཁྲུལ་འཁོར་ /--ṭhüüqöö/ steam engine/ turbine

རླན་ /lɛɛn/ 1. moisture, humidity, dampness 2. va. to wet, to sprinkle (liquids) ¶ *chus rlan par byed yas sprinkling with water*

རླན་གྲང་ /lɛntaan/ damp and cold

རླན་ཅན་ /lɛnceen/ moist, humid, damp

རླན་མེད་ /lɛnmee/ dry

རླན་ཚད་ /lɛntsɛɛ/ degree of humidity, level of moisture

རླན་རློན་ /lɛnlöön/ sm. *rlan can*

རླན་གཤེར་ /lɛnser/ humidity, moisture, dampness

རླབས་ /ləp/ wave

རླབས་ཀྱི་རིང་ཚད་ /--qi rintsèè/ wavelength

རླབས་དཀྲུག་ /ləpṭuu/ agitating/ stirring up; va. /ləp ṭuu/; --*byed* to agitate/ stir up

རླབས་རྒྱུན་ /ləpküün/ current, tide

རླབས་ཆེ་(བ་) /ləpce(wa)/ great ¶ *rlabs che ba'i mna' grogs* a great ally

རླབས་ཆེན་ /ləpceen/ great, powerful

རླབས་ཆེན་སྤྱི་ཁྱབ་བཀོད་འདོམས་པ་ /--cikəp qötompa/ the great supreme commander

རླབས་ཆེན་གཙོ་འཛིན་ /--tsüntsiin/ great leader

རླབས་ཆེན་ཟླ་བ་བཅུ་པའི་གསར་བརྗེ་ /--tawa cupèè sarce/ the Great October Revolution

རླབས་ཐུང་ /ləptuun/ short wave

རླབས་པོ་ཆེ་ /ləppoce/ great ¶ *rlabs po che'i mna' 'brel* the great alliance

རླབས་ཕྲེང་ /ləpṭen/ wave

རླབས་འབྲིང་ /ləpṭiin/ medium wave

རླབས་རིང་ /ləpriin/ long wave

རླའ་ཏིང་མེ་སྙིང་ /ch./ Latin America

རླིག་སྒོང་ /līqqon/ testicle; penis and testicles

རླིག་པ་ /līqpə/ penis; va.--*'phyid* to castrate

རླིག་མེད་ /līqmee/ castrated

རླིབས་པ་ /līppə/ wide

རླུང་ /lūn/ 1. anger; vi.--*langs* to get angry 2. wind, air ¶ *thal rlung dust storm*; vi.--*rgyag* to blow (of wind) 3.

nervousness

རླུང་སྐྱོན་ /lūnküün/ wind/ storm damage

རླུང་སྐོར་ /lūnkòò/ wind-break

རླུང་ཁམས་ཆེན་པོ་ /lūnqəm chēmpo/ the atmosphere

རླུང་ཁམས་ཆེན་པོའི་ཆགས་རིམ་ /--chēmpöö chəərim/ atmospheric layers

རླུང་ཁམས་ཆེན་པོའི་གནོན་ཤུགས་ /--nūnšuù/ atmospheric pressure

རླུང་ཁྱེམ་ /lūnkem/ wind shovel

རླུང་འཁོར་ /lūnqòò/ 1. fan (electric) 2. windmill 3. helicopter

རླུང་འཁོར་ཚུབ་ /--tshūp/ sm. *rlung tshub*

རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ /--qi kìnqòò/ atmosphere

རླུང་གི་མགྱོགས་ཚད་ /--qi kΩqtsɛɛ̀/ wind velocity

རླུང་གི་འཕྲུལ་འཁོར་ /--qi ṭhüüqòò/ air pump

རླུང་གི་རྒྱུ་བ་ /--qi kuwə/ ventilation, air current

རླུང་གིས་ཟད་ /--qii sɛ̀ɛ/ vi. to weather, to get eroded by the wind

རླུང་གྲིབ་ /lūnṭip/ apoplexy; vi.-- *phog* to have a stroke

རླུང་འགུལ་ /lūnqüü/ air-powered, pneumatic ¶ *rlung 'gul tho ba* pneumatic hammer

རླུང་འགོག་ /lūnqΩΩ/ wind protection

རླུང་འགོག་བཙུགས་ཤིང་ /--tsūqšiin/ sm. *rlung 'gog shing nags*

རླུང་འགོག་ཚལ་ཞིང་ /--tsheešiin/ indoor vegetable garden

རླུང་འགོག་ཤིང་ནགས་ /--šinnaà/ forest which acts as a wind-break

རླུང་གྲུ་ /lūnṭu/ balloon ship, blimp

རླུང་འདོར་ས་ /lūn tosa/ ventilation chute/ opening

རླུང་འགྲོའི་སྒྲིག་ཆས་ /lūnṭüü tiqcèè/ ventilation equipment/ facilities

རླུང་རྒྱུན་ /lūnküün/ air current

རླུང་སྒུལ་ /lūnqüü/ sm. *rlung 'gul*

རླུང་སྒུལ་འབིགས་ཆས་ /--piqcèè/ pneumatic drill

རླུང་སྒུལ་ཡོ་བྱད་ /--yocɛɛ̀/ pneumatic tools

རླུང་སྒོམ་པའི་གསོ་ཐབས་ /lūn qompɛɛ sōtəp/ method of curing illness by using breathing meditation

རླུང་ཆེན་ /lūnceen/ atmosphere

རླུང་མཆིག་ /lūncii/ windmill

རླུང་འཇམ་ཆར་ཟིམ་ /lūncəm chərsim/ gentle breeze and mild rain (drizzle)

རླུང་འཇོར་ /lūncòò/ pneumatic pick

རླུང་རྟ་ /lūŋtə/ concept similar to "luck/ fortune" ¶ *deng skabs nga'i rlung rta dma' po red* These days my luck is low.

རླུང་དར་ /lūŋtaa/ prayer flag

རླུང་ནང་གི་མར་མེ་ /lūŋnāŋqi marme/ id. insecure, unsteady, precarious (lit. a butter lamp in the wind)

རླུང་ནག་ /lūŋnaà/ dust storm

རླུང་ནད་ /lūŋnèe/ nervousness, nervous breakdown

རླུང་གནོན་ /lūŋnüün/ air pressure

རླུང་གནོན་ཚད་ཆས་ /--chɛɛcɛɛ/ air pressure gauge

རླུང་གནོན་མཐོན་པོ་ /--thōnpo/ high atmospheric pressure

རླུང་གནོན་དམའ་བ་ /--māwa/ low atmospheric pressure

རླུང་སྣུམ་ /lūŋnum/ natural gas

རླུང་ཕྱོགས་ /lūŋcòò/ wind direction

རླུང་འཕྲིན་ /lūŋṭiin/ wireless, radio

རླུང་འཕྲིན་ཁང་ /--qhāāŋ/ radio/ broadcasting station

རླུང་འཕྲིན་གློག་ཁང་ /--lɵɵqaan/ sm. *rlung 'phrin khang*

རླུང་འཕྲིན་སྒམ་ /--qam/ radio receiver

རླུང་འཕྲིན་གཏོང་འཕྲུལ་འཁོར་ /--tōon ṭhüüqòò/ radio transmitter

རླུང་འཕྲིན་སྤྱི་ཁྱབ་ /--cīkəp/ bh. chief signal officer

རླུང་འཕྲིན་ཟློས་གར་ /--töòqar/ radio play/ show

རླུང་འཕྲིན་ལུས་སྦྱོང་ /--lüücoòn/ radio exercise

རླུང་འཕྲིན་ལེན་འཕྲུལ་འཁོར་ /--len ṭhüüqòò/ radio receiver

རླུང་འབུད་གནམ་གྲུ་ /lūŋpüü nəmṭu/ jet plane

རླུང་སྣད་འཕྲུལ་འཁོར་ /--ṭhüüqòò/ jet engine

རླུང་མ་ /lūŋmə/ air

རླུང་དམར་ /lūŋmaa/ storm

རླུང་ཚི་ /lūŋtsi/ cage

རླུང་རྩི་ /--/ sm. *rlung tsi*

རླུང་ཚུབ་ /lūŋtsup/ sm. *rlung 'tshub*

རླུང་ཚོམ་ /lūŋtsum/ air mass

རླུང་འཚུབ་ /lūŋtsup/ storm

རླུང་འཚུབ་དྲག་པོ་ /--ṭhaqpo/ hurricane, typhoon, cyclone

རླུང་འཚུབ་སླར་ལོག་ /--lārlɵɵ/ id. va. to stage a comeback (pejorative)

རླུང་ཞི་རླབས་འཇགས་ /lūŋši ləpcaà/ calm, tranquil

རླུང་གཞི་ /lūŋši/ natural gas

རླུང་གཟུགས་ /lūŋsuù/ sm. *rlung gzhi*

རླུང་ཡབ་ /lūnyəp/ sm. *rlung g.yab*

རླུང་ཡོར་ /lūnyöö/ sail (of a ship)

རླུང་གཡབ་ /lūnyəp/ fan; va.--*rgyag* to fan, to use a fan

རླུང་གཡབ་རླབས་དཀྲུག་ /--ləptuu/ stirring up trouble/ disorder

རླུང་གཡུ་རླབས་འཁྲུག་ /lūnyu ləptuu/ sm. *rlung g.yab rlabs dkrug*

རླུང་གཡོབ་ /lūnyop/ fan ¶ *rlung g.yob gru* sailboat

རླུང་གཡོར་ /lūnyöö/ sm. *rlung yor*

རླུང་རླབས་ /lūnləp/ unrest, agitation, ferment (lit. wind and tide)

རླུང་ལ་ཞགས་པ་འཕེན་ /lūnlə šaqpa phēn/ id. attempting to do something impossible (lit. lassoing the wind)

རླུང་ལང་ /lūn laan/ sm. *rlung langs*

རླུང་ལངས་ /--/ see *rlung*

རླུང་ལངས་པོ་ /lūn lanqo/ short-tempered

རླུང་ཤུགས་ /lūnšuu/ wind power/ force

རླུང་ཤུགས་གློག་འདོན་ས་ཚིགས་ /--lɔ̄q-töön sətsii/ wind-power station

རླུང་ཤུགས་ཆུ་འཐེན་འཁོར་ལོ་ /--chūteen qhōlo/ wind-powered water wheel

རླུང་ཤུགས་རང་འཐག་ /--rantaa/ wind powered mill

རླུང་སེར་ /lūnsee/ fresh wind

རླུབས་ /lūp/ pit, hole

རློག : p.བརླགས་ f.བརླག་/lɔ̄ɔ/ va. to destroy, to smash

རློན་པ་ /lōmpa/ wet, damp, moist

རློན་པོ་ /lōmpo/ sm. *rlon pa*

རློམ་པ་ /lōmpa/ arrogance, conceit

རློམ་སེམས་ /lōmsem/ sm. *rlom pa*

བརླ་ /lā/ thigh

བརླ་རུས་ /ləru/ thigh bone

བརླ་ཤ་ /lāša/ flesh part of the thigh

བརླག་ /lāa/ 1. f. of *rlog* 2. vi. to lose

བརླག་སྟོར་ /lāqtɔɔ/ destruction, annihilation, smashing

བརླགས་ /lāa/ p. of *rlog*

བརླང་པོ་ /lānpo/ coarse, rough

བརླང་སྤྱོད་ /lāncöö/ cruel behavior

བརླན་ /lēn/ p. of *rlan*

བརླན་གཤེར་ /lēnšer/ moisture, humidity

བརླིང་པོ་ /līnpu/ unmoved, firm, steady, impassive

ལ་ /la/ 1. sm. *du* (used after all finals) 2. adjective and verbal connective particle: "as well as" ¶ *las sla la thon che ba yod It is easy to do as well as highly productive.* ¶ *kho bzo pa red la dge rgan yang red He is a worker as well as a teacher.* 3. mountain pass; va.--*rgyag* to cross a pass 4. wax, candle wax 5. the letter "*la*" (used in alphabetical ordering)

ལ་ཁ་ /laqa/ summit/ top/ peak of a mountain

ལ་ཀ་ /laka/ prestige, honor, reputation

ལ་བརྒྱབ་ཆུ་བརྒལ་ /lakəp chuqee/ va. to cross mountains and rivers, to travel far

ལ་ཆ་ /laca/ sealing wax

ལ་ཉུང་ /lənuŋ/ radish and turnip

ལ་ཏིང་གླིང་ /latiŋ liŋ/ Latin America

ལ་ཏིང་མེ་གླིང་ /--meliŋ/ sm. *la ting gling*

ལ་བཏགས་ /lataa/ name of the subjoined "*l*"

ལ་བརྟེན་ནས་ /lə tennεε/ by means of, through

ལ་ཐིག་ /lətiq/ drop of sealing wax

ལ་ཏིན་ཨ་མེ་རི་ཀ་ /latiŋ ameriqə/ sm. *la ting gling*

ལ་རྩིག་ /latΩΩ/ sm. *la rtse*

ལ་ཐོད་ /latöö/ turban

ལ་དྭགས་ /lataa/ Ladakh

ལ་དོན་ /latöön/ the dative-locative particles

ལ་སྣམ་ /lanam/ soft woolen cloth

ལ་ཕུག་ /ləpuu/ radish

ལ་བ་ /lawaa; laa/ sm. *la snam*

ལ་མོ་ /lamo/ quickly

ལ་རྩེ་ /latse/ mountain summit/ peak

ལ་བཙས་ /latsεε/ 1. prayer flag 2. stone cairn at summit of mountain passes

ལ་ཝར་པིན་ཌི་ /ch./ c. Rawalpindi

ལ་འུར་ /ləwuu/ sm. *'phral du*

ལ་འོ་སི་ /ch./ Laos

ལ་ཀ་ཡོ་ཀས་ /layΩΩ/ retribution

ལ་རོང་ /laroon/ mountains and valleys

ལ་ལ་ /lala/ some, a few, several

ལ་ཤོག་ /laasΩΩ/ stencil paper

ལ་སོགས་པ་ /la sΩqpa/ etc., and so forth (see *sogs*)

ལ་ཧོར་ /lahΩr/ c. Lahore

ལྦ་ /laa/ sm. *la ba*

ལག་ /laq; laa/ hand, arm

ལག་རྐོང་ /laqkoon/ beggar

ལག་སྐོར་ /laaqΩΩ/ 1. hand turned/ operated, manually operated ¶ *lag skor bal sreg 'phrul 'khor hand operated wool shearing machine* 2. act of passing something around, passing something from hand to hand; va.--*byed*

to pass around, to pass from hand to hand

ལག་སྐོར་འཁོར་སྐྱོགས་ /--qhɒ̄rteq/ manual lathe

ལག་སྐྱོགས་ /laqkɒ̇ɒ̀/ small ladle

ལག་ཁུག་ /ləqqu/ hand pouch/ bag

ལག་ཁྱེར་ /laqkee/ sm. *lag 'khyer*

ལག་སྐྱོར་ /laqkɒɒ/ supporting/ helping with the hand; va.--*byed* to support/ help someone with the hand

ལག་ཁྲིད་ /ləqṭii/ instructions, directions; va.--*byed* to instruct, to direct, to point out

ལག་འཁྱེར་ /laqkee/ 1. pass, permit, certificate; diploma 2. hand carried/ held ¶ *lag 'khyer me mda' sbag sbag hand held machine gun*

ལག་མགོ་ /lanqo/ hand and head

ལག་རྒྱན་ /laqkεεn/ bracelet

ལག་རྒྱུགས་ /ləqkuù/ walking stick, cane

ལག་རྒྱུན་ /ləqküün/ habit, usage, customary practice; vi.--*chad* to come into disuse, to lose a customary skill/ tradition

ལག་སྒམ་ /laaqam/ chest (for jewelry or money)

ལག་སྒུལ་ /ləqqüü/ hand operated, manual

ལག་ངར་ /laanaa/ forearm

ལག་དངུལ་ /ləənüü/ cash/ money (on hand)

ལག་དངུལ་དེབ་ཆུང་ /--thepcuun/ petty cash book

ལག་ལྕགས་ /laqcaà/ handcuffs; va. *rgyag* to handcuff

ལག་ཆ་ /laqca/ implement, tool; weapon

ལག་ཆའི་དཔེ་དེབ་ /laqcεε pētep/ instruction manual

ལག་འཆང་བྱེད་ /laqcaan chee/ va. to get involved with ¶ *dmag 'khrug der lag 'chang byed mi shes pa red (They) were unable to get involved in that war.*

ལག་འཛུ་ /ləncu/ 1. handle 2. banister

ལག་རྗེས་ /laqceè/ 1. handprint 2. accomplishment, achievement ¶ *'das pa'i dpa' bo'i lag rjes an accomplishment of past heroes*

ལག་རྗེས་ཐོན་འབྲས་ /--thōnṭεε/ sm. *lag rjes, 2*

ལག་ཉ་ /laqña/ upper arm

ལག་ཉར་ /laqñaa/ holding, keeping (without permission)

ལག་ཏུ་འཆང་ /laqtu chaan/ va. to touch, to get involved with

ལག་ཏུ་ཐེབ་ /--thep/ sm. *lag tu 'byo*

ལག་ཏུ་འབྱོར་ /--cɒɒ/ vi. to get, to obtain, to come into one's hands ¶ *deb rnying pa de tsho lag tu 'byor dka' po red It is hard to get the old books.*

ལག་ཏུ་ལེན་ /--leen/ 1. va. to put

into practice ¶ *kha nas bshad pa lag tu blangs (p. of len) pa red (They) put what they said into practice.* 2. va. to take into the hand, to seize

ལག་ཏུ་ཤོར་ /--šΩΩ/ vi. to lose, to fall into the hands of (e.g. an enemy)

ལག་གཏུགས་ /laà tùu/ vi. to be in need of, to be short of

ལག་བཏགས། /laqtaà/ 1. handwoven 2. sm. *lag rtags, 2*

ལག་རྟགས་ /--/ 1. signature, thumbprint (used as signature) 2. present, gift

ལག་རྟབས་ /ləqtəp/ hand gesture/ signal/ sign; va.--*byed* to gesture/ signal with the hand, to make a sign with the hands

ལག་སྟོང་ /laqtoon/ empty handed

ལག་བསྟར་ /laqtar/ 1. sm. *lag len* 2. sm. *lag bstar ma*

ལག་བསྟར་མ་ /--ma/ one's own work, one's own handwriting ¶ *'dzin 'di kho'i lag bstar ma red This receipt is in his own handwriting.*

ལག་ཐགས /laqtaà/ 1. hadwoven 2. handloom

ལག་ཐེའུ་ /laqthiwu/ signature

ལག་ཐོ་ /laqto/ notes

ལག་ཐོག་ /laqtΩΩ/ at/ on hand, ready, in cash ¶ *lag thog dngul zhe drags med There is not much money on hand.*

ལག་ཐོགས་ /--/ 1. temporarily, for the time being ¶ *lag thogs sdod sa 'di 'grigs kyi red For the time being, this will do for a place to to stay.* 2. /laà thΩ̄Ω/ sm. *lag gtugs*

ལག་ཐོགས་པོ་ /laà thΩ̄qpo/ badly in need of

ལག་མཐིལ་ /ləqtii/ palm of the hand

ལག་དམ་ /laqtam/ seal

ལག་དམ་པོ་ /laà thampo/ stingy

ལག་དར་ /laqtar/ hand held flag

ལག་དེབ་ /laqtep/ pocketbook, notebook

ལག་དོ་ /laqto/ assistant, helper

ལག་གདང་ /laqtaàn/ joining/ holding hands, hand in hand; va.--*sbrel* to join hands, to hold hands

ལག་གདང་དཔུང་སྦྲེལ་ /--puntee/ hand in hand with, combined forces; va.--*byed* to join hands (to do something), to combine forces

ལག་གདུབ་ /ləqtup/ bracelet

ལག་བདེ་ /laqte/ 1. talented, clever, dexterous 2. cook, servant

ལག་མདའ་ /lanta/ pistol, revolver

ལག་འདོགས་ཆུ་ཚོད་ /lantΩΩ chùtsüü/ wrist watch

ལག་འདོན་ /lantöön/ payment in cash or kind (as opposed to credit)

ལག་རྡུམ་ /laqtum/ armless

ལག་རྡེལ་ /laqtee/ hand grenade

ལག་བརྡ་ /laqta/ hand gesture/ sign

ལག་སྣོམ་ /laqnom/ sm. *lag myul*

ལག་ནོར་ /laŋnΩΩ/ possessions/ property/ wealth in hand

ལག་སྣེ་ /laane/ expense money, allowance

ལག་པ་ /laqpa/ 1. hand, arm; va.--*gtong* to shake hands 2. the two forelegs of quadrupeds

ལག་པ་བཀྲན་པོ་ /--ṭenpo/ sm. *lag pa skam po*

ལག་པ་སྐམ་པོ་ /--qampo/ stingy

ལག་པ་བསྐྱང་ /--kaan/ va. to raise the arm

ལག་པ་མཁས་པོ་ /--qhɛɛpo/ adept, skilled

ལག་པ་གློད་ /--lɵɵ/ va. to let go, to take one's hands off, to release

ལག་པ་སྐྱེང་ /--ṭen/ sm. *lag pa bskyang*

ལག་པ་གཏོང་ /--toon/ va. to shake hands

ལག་པ་དམ་པོ་ /--thampo/ sm. *lag pa skam po*

ལག་པ་རྡེག་ཆ་ /--teqca/ weapon

ལག་པ་བརྡབ་ /--təp/ 1. va. to applaud/ clap 2. to bang one's hand against something

ལག་པ་སྤྲོད་ /--ṭɵɵ/ 1. va. to give (one's) hand 2. to give in, to surrender

ལག་པ་གཟེད་ /--seè/ va. to hold out one's hands (for help), to ask for help/ aid ¶ *sdug po ga tshod byung na yang kho tshor lag pa gzed kyi ma red. However bad (we) are we will not ask their help.*

ལག་པ་ཡང་པོ་ /--yaŋgo/ kleptomaniac, shifty person

ལག་པ་གཤོགས་པོ་ /--šΩqpo/ generous

ལག་པོད་ /laqpɵɵ; lɛɛpɵɵ/ 1. labor exchange/ mutual assistance 2. co. doing something in return, returning (a favor); revenge; va.--*slog* to do something in return, to return (a favor); to take revenge

ལག་སྤོད་ /--/ sm. *lag pod*

ལག་སྦོམ་ /laqpom/ hand grenade

ལག་སྤྱད་ /laqcɛɛ/ sm. *lag cha*

ལག་ཕྱིས་ /ləqcii/ handkerchief

ལག་འཕེན་པོ་ལོ་ /--laŋpeen polo/ volley ball

ལག་འཕེན་འབར་རྡེལ་ /--pantee/ hand grenade

ལག་འཁྱེར་ /laqcer/ sm. *lag 'khyer*

ལག་བྲིས་ /ləqtii/ hand written, hand painted

ལག་འབབ་ཁེ་སྐྱེད་ /lənpəp qheke/ net interest/ profit

ལག་འབམ་ /laqam/ sm. *lag 'bom*

ལག་འབོམ་ /lanpom/ hand grenade

ལག་འབྲེལ་ /lantee/ sm. *lag sbrel*

ལག་སྦྲེལ་ /--/ 1. joining hands, hand in hand: va.--*gtong*; --*byed* to join/ hold hands, to combine with 2. conspiracy, plot; va.--*byed* to conspire/ plot

ལག་ཉུལ་ /ləqnʊu/ groping, feeling/ searching blindly; va.--*rgyag* to grope for, to feel/ search for (blindly)

ལག་དམར་ /laqmaa/ mıderer

ལག་རྩལ་ /laqtsɛɛ/ 1. craft, dexterity, skill ¶ *bzo pa lag rtsal can skilled laborer* 2. technology

ལག་རྩལ་མཁན་ /--ñɛɛn/ technician

ལག་རྩལ་གྱི་བདེ་འཇགས་ /--qi tecaà/ technical safety

ལག་རྩལ་གྱི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋšiin/ technical

ལག་རྩལ་དགེ་རྒན་ /--qeqɛɛn/ technical expert/ instructor

ལག་རྩལ་བསྒྱུར་བཅོས་ /--kuratšö/ sm. *lag rtsal bcos bsgyur*

ལག་རྩལ་བཅོས་བསྒྱུར་ /--cümkuu/ technical transformation/ innovation

ལག་རྩལ་ཆུ་ཚད་ /--chutsèè/ technical level/ standard

ལག་རྩལ་འཆར་འགོད་ /--charqöö/ technical design

ལག་རྩལ་བརྟག་དཔྱད་ /--taqcèè/ technological research

ལག་རྩལ་ཐོན་རྫས་ /--thöntsɛè/ handicraft (products/ goods)

ལག་རྩལ་སྣ་མང་ཅན་ /--namaaŋcɛɛn/ versatile, skilled in many arts

ལག་རྩལ་པ་ /--pa/ technician, craftsman

ལག་རྩལ་མི་སྣ་ /--minə/ technician, craftsman

ལག་རྩལ་མཛེས་རིག་ /--tsiirii/ industrial arts

ལག་རྩལ་ཞིང་ལས་ /--šinlèè/ agrotechnics

ལག་རྩལ་བཟོ་པའི་སློབ་གྲྭ་ /--sopɛɛ lāpṭa/ sm. *lag rtsal slob grwa*

ལག་རྩལ་ལས་མི་ /--lɛɛmi/ sm. *lag rtsal mi sna*

ལག་རྩལ་སློབ་གྲྭ་ /--lāpṭa/ technical school

ལག་རྩལ་གསར་བཅོས་ /--sarcöö/ technical innovation

ལག་རྩལ་གསར་བརྗེ་ /--sarce/ technical revolution

ལག་རྩིས་ /ləqtsii/ lines of the palm, palmistry

ལག་རྩབ་ /ləqtsəp/ work exchange, work substitute

ལག་ཚིགས་ /--/ joints of the hand

ལག་འཛིང་ /ləntsiin/ hand to hand combat; va.--*gtong*;

--*byed* to do hand to hand combat

ལག་འཛིངས་ /--/ sm. *lag 'dzing*

ལག་འཛིན་ /ləntsiin/ receipt

ལག་འཛུགས་ /ləqtsuù/ planting by hand; va.--*byed;* --*'debs* to plant by hand

ལག་བཞུ་ /ləqšu/ lantern, flashlight

ལག་ཟད་དུ་གཏོང་ /laqsɛɛ̀tu toon/ va. to abandon, to give up, to throw away, to ruin

ལག་ཟད་དཔུང་ཐུག་ /--pūntuù/ id. at the end of one's rope

ལག་ཟིན་ /ləqsiin/ first hand knowledge, eye-witnessed (usu. used with *dngos sum*) ¶ *kho tshos dngos sum lag zin byung yod pa red They had first hand knowledge (of it).*

ལག་བཟོ་ /laqso/ sm. *lag bzos*

ལག་བཟོས་ /laqsöö/ hand made

ལག་བཟོས་དངོས་ཆས་ /--ŋöòcɛɛ̀/ handicraft product

ལག་བཟོས་མཛེས་རིག་ཐོན་རྫས་ /--tsiiriq thöntsɛɛ̀/ sm. *lag bzos dngos chas*

ལག་ཡོད་ /laqyöö/ 1. in/ at hand ¶ *lag yod tshong zog goods/ merchandise in hand/ stock* 2. net, take-home ¶ *lag yod yong 'bab net income, take-home pay*

ལག་གཡུག་ /ləəyuù/ swinging the hands (usu. while walking); va.--*byed* to wave, to swing hands

ལག་གཡུག་འབར་མདེལ་ /--pantee/ hand grenade

ལག་གཡོག་ /laayɷ̀ɷ/ assistant, helper

ལག་རས་ /laqrɛɛ̀/ sm. *lag phyis*

ལག་རིས་ /ləqrii/ sm. *lag rtsis*

ལག་རོགས་ /laqrɷ̀ɷ/ assistant, helper

ལག་ལས་ /laqlɛɛ̀/ work done by hand, manual labor

ལག་ལེན་ /laqleen/ putting (a theory, etc.) into practice, practice, custom ¶ *kho tshor sgo phyugs gso spel gyi lag len yod pa ma red (They) do not have the custom of breeding livestock.* ¶ *rig dpyad dang lag len theory and practice;* va.*(du)*--*byed; (du)* --*bstar* to put into practice, to implement, to carry out

ལག་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་ /--qi namšaà/ practical theory

ལག་ལེན་དངོས་ /--ŋöö/ practical ¶ *lag len dngos kyi don snying practical significance*

ལག་ལེན་བསྟར་ /--tar/ see *lag len*

ལག་ལེན་དོན་འཁེལ་ /--thönqee/ putting into effect/ practice, implementation; va.--*byed* to implement, to put into practice

ལག་ལེན་ལག་བསྟར་ /--laqtaa/ sm. *lag len*

ལག་ཤུབས་ /ləqšuù/ gloves

ལག་ཤེས། /laqšeè/ handicraft

ལག་ཤེས་བཟོ་གྲྭ། /--sota/ handicraft center/ factory

ལག་ཤེས་བཟོ་ལས། /--solɛɛ̀/ handicraft work

ལག་སོན་དུ། /laqsöntu/ to/ in hand ¶ *lag son du byung ba red* *(They) got it.*

ལག་སོར། /laqsΩΩ/ fingers

ལག་གསར་པ། /laq saapa/ novice, rookie

ལགས། /laà/ 1. following names/ nouns and before verbs conveys honorific notion ¶ *blo bzang lags Losang-la (h)* ¶ *lags red It is. (Yes) (h)* 2. linking verb (sm. *red*) ¶ *khong rnams sang phebs rgyu lags They are coming tomorrow. (h)*

ལང་ : p. ལངས། /laŋ; laàn/ 1. va. to get up, to stand up, to rise ¶ *mo zhog ltar chu tshod drug par lang gi yod She gets up at six every morning.* vi. to occur, to come to be, to get started ¶ *dmag 'khrug chen langs pa red A big war occurred (broke out).*

ལང་ཀ། /lāŋqa/ Ceylon

ལང་ངེ་ལོང་ངེ། /laŋe loŋe/ sm. *lang long*

ལང་དུ་ཤོར། /laŋtu šΩΩ/ vi. to spoil/ pamper

ལང་ཚོ། /laŋtso/ youth, young; vi. --*dar;* --*rgyas* to be youthful

ལང་ཚོ་ཅན། /--cɛɛn/ youthful, young

ལང་ཚོ་ཡོལ། /--yöö/ vi. to age, to grow old

ལང་ལིང་། /ləŋliin/ swaying, dangling, hanging

ལང་ལོང་། /laŋloon/ 1. sluggish, languid 2. seething, bubbling, agitated

ལང་ལ་ཤོར། /laŋla šΩΩ/ sm. *lang du shor*

ལང་ཤོར། /laŋšΩΩ/ spoiled, pampered; va.--*(du) gtong* to spoil, to pamper

ལངས། /laŋ; laàn/ p. of *lang*

ལངས་རྐྱེན། /laŋkeen/ cause (of a disturbance, war, dispute, etc.)

ལངས་ཁ། /laŋqa/ eve, the moment before an event happens

ལངས་ཕྱོགས། /laŋcΩΩ/ position, stand ¶ *drang bden gyi langs phyogs a just position;* va.--*bzung* to take a position/ stand

ལངས་གཟུགས། /ləŋsuù/ three-dimensional object

ལངས་ཤོར། /laŋšΩΩ/ sm. *lang shor*

ལངས་ས། /laŋsa/ place where something originated

ལད་པ། /lɛɛpa/ weak, feeble, faint

ལད་པོ། /lɛɛpo/ loafer, lounger, idler

ལད་མོ། /lɛnmo/ imitating, copying; va.--*byed* to imitate, to copy ¶ *phru gu de'i dge rgan gyi lad mo byed kyi 'dug The*

child is imitating his teacher.

ལད་སྟོམ། /lɛntöö/ sm. *lad mo*

ལད་བཟོ་ /lɛɛso/ reproduction, copying; va.--*byed* to reproduce, to copy

ལན་ /lɛɛn/ 1. response, answer, reply; va.--*'debs; --rgyag; --sprod* to respond/ answer/ reply 2. message (usu. verbal); va.--*skur; --gtong* to send a message; va.--*sprod; --skyel* to deliver a message 3. times ¶ *lan mang po many times*

ལན་ཀན་ /lɛnqɛɛn/ railing, banister

ལན་ཀྲོའུ་ /ch./ c. Lanchow

ལན་སྐུར་ /lɛɛn quu/ see *lan, 2*

ལན་ཁན་ /lɛnqɛɛn/ sm. *lan kan*

ལན་གྲངས་ /lɛntaàn/ 1. many times, repeatedly, frequently ¶ *kho la lan grangs bshad pa yin yang even though I told him many times* 2. schedule number (of flight/ bus/ train)

ལན་དགུ་ཆད་མཐུད་ /lɛnqu cheetüü/ repeated trys/ attempts, not giving up easily, with great patience (lit. breaking and joining nine times)

ལན་འགའ་ /lɛɛn qa/ several times

ལན་རྒྱབ་ /lɛɛn kəp/ sm. *lan rgyag* (see *lan,* 1)

ལན་སྒྲ་ /lɛnta/ echo

ལན་ཆགས་ /lɛncaa/ retribution

ལན་ཆིའུ་ /ch./ basketball

ལན་ཆིའུ་པོ་ལོ་ /--polo/ sm. *lan chi'u*

ལན་སྟོམ་ /lɛntöö/ imitation; va.--*byed* to imitate, to copy

ལན་དུ་ /lɛɛntu/ in answer to, in response to

ལན་འདེབས་ /lɛntep/ answer, reply; va. /lɛɛn tep/; --*byed* to answer/ reply/ respond

ལན་ལྡོག་ /lɛntɵɵ/ sm. *lan 'debs*

ལན་པོ་ /lɛnpo/ suitable, appropriate

ལན་སྤྲོད་ /lɛɛn töö/ see *lan, 2*

ལན་བུ་ /lɛnpu/ lock of hair; braid

ལན་མང་ /lɛnmaŋ/ sm. *lan grangs*

ལན་ཚྭ་ /lɛntsa/ salt (usu. table salt)

ལན་ཟློག་ /lɛɛn lɵɵ/ va. to act in response to, to counter

ལབ་ /ləp/ va. to say, to tell

ལབ་གླེང་ /ləpleèŋ/ 1. controversy, altercation ¶ *khong gi dgongs zhu'i skor lab gleng chen po byung ba red There was a great controversy over his resignation.* 2. discussion, talk

ལབ་གཞི་ /ləpsi/ 1. sm. *lab gleng* 2. basis or cause of an altercation/ controversy

ལབ་ལོབ་ /ləplöö/ 1. chatter, conversation 2. cursing, swearing; va.--*gtong* to curse, to swear

ལམ་ /lam/ 1. road, path, way ¶ *'khor lam motor road* 2. tradition, custom ¶ *sngar gyi lam*

ltar in accordance with the old customs 3. interrogative and "or" particle for words ending in "*l*"

ལམ་ཀ་ /lanqa/ sm. *lam*, 1

ལམ་ཀྱོག་ /lamkΩΩ/ zigzag/ crooked/ curving road

ལམ་བཀག་ /lamqaà/ blockade; va.--*byed* to blockade

ལམ་ཀྱང་ /lamkaàn/ sm. *lam seng*

ལམ་ལྐོག་ /lamqΩΩ/ secret road/ path

ལམ་ཁ་ /lanqa/ sm. *lam*, 1

ལམ་གོལ་ /lamqöö/ wrong road/ path

ལམ་གྲོགས་ /lamtΩΩ/ fellow traveller, travelling companion

ལམ་གྲོན་ /lamtöön/ travel expenses, travel allowance

ལམ་བགྲོད /lam töö/ va. to cover ground/ mileage/ distance

ལམ་འགག་ /lanqaà/ sm. *lam*

ལམ་འགོག་ /lanqΩΩ/ sm. *lam bkag*

ལམ་འགོལ་ /lamqöö/ sm. *lam gol*

ལམ་འགྲུལ་ /lɘmtüü/ travellers, pedestrian traffic

ལམ་འགྲོ་ /lamto/ luck, good fortune ¶ *lam 'gro chen po lucky*

ལམ་རྒྱགས /lamkaà/ provisions for a journey/ trip

ལམ་རྒྱུད་ /lɘmküü/ land on each side of the road

ལམ་རྒྱུས་ /--/ 1. knowledge of routes 2. a guide; va.--*byed* to guide, to show the way

ལམ་སྐྱུར་ལམ་ལྕགས་/lɘmkur lamcaà/ railroad switch track

ལམ་སྒྲོན་ /lamtöön/ street lamp

ལམ་བརྒྱུད་ /lɘmküü/ sm. *lam rgyud*

ལམ་བསྐྱལ་ /lamtöö/ escort

ལམ་ངོས་ /lamnöö/ surface of a road

ལམ་དངུལ་ /lɘmnüü/ travelling expenses

ལམ་ལྕགས་ /lamcaà/ railroad track/ rails; va.--*'ding* to lay track/ rails

ལམ་ལྕགས་ཉིས་ཟག་ཤིབ་ /--ñiišip/ 1. double track railroad 2. dual policy

ལམ་ལྕགས་ནས་ཟགས་ /--nεὲ saà/ vi. to get derailed

ལམ་ལྕགས་མེད་པའི་གློག་འཁོར་/--meè-pεε lΩΩqΩΩ/ trolley

ལམ་ལྕགས་ཞེང་ཆུང་ /--šencuun/ narrow gauge track

ལམ་ཆས་ /lamcεὲ/ sm. *lam rgyags*

ལམ་ཆེན་ /lamceen/ major route/ road, highway

ལམ་འཆག་འཁྲུལ་འཁོར་ /lamcaà thüü-qöö/ steamroller

ལམ་རྟགས་ /lamtaà/ road sign

ལམ་སྟོན་ /lamtöön/ guide, guidance, leadership; va.--*byed* to guide, to lead

ལམ་སྟོན་མཁན་ /--ñεεn/ sm. *lam ston pa*

ལམ་སྟོན་སྒྲོན་མེ་ /--töönme/ lighthouse, beakon; street light

ལམ་སྟོན་པ་ /--pa/ leader, guide

ལམ་ཐག་ /lamtaa/ distance

ལམ་ཐིག་ /ləmtii/ 1. lines marking roads/ paths on maps 2. lines dividing lanes on road

ལམ་ཐོ་ /lamto/ travelling notes/ diary

ལམ་ཐོག་གི་བཀག་རྡོ་ /lamtΩΩqi qaqto/ obstruction, stumbling block

ལམ་དུ་ཞུགས་ /lamtu šuu/ va. to join/ enter/ participate in (a doctrine, faith, course of action), to be on the road to

ལམ་བདེ་བ་ /lam tewa/ good road, easy route

ལམ་མདོ་ /lamto/ intersection of roads, crossroads

ལམ་འདྲེན་པ་ /lamtenpa/ sm. *lam ston pa*

ལམ་ནོར་ /lam nΩΩ/ vi. to lose one's way

ལམ་ནོར་ལྡོག་ཤེས་ /--tΩqšee/ reforming one's former faults

ལམ་ནོར་ལྡོག་ཤེས་མེད་པ་ /--meepa/ persisting in error

ལམ་སྣ་ /lamna/ 1. the start of a trip, the beginning of a journey 2. leadership, guidance; va.--*khrid* to lead, to guide

ལམ་སྣ་ཁྲིད་མཁན་ /--thiiñeen/ guide, leader

ལམ་སྣེ་ /lamne/ sm. *lam sna*

ལམ་པ་ /lampa/ sm. *lam kha*

ལམ་ཕྱེད་ /lamcee/ halfway, midway

ལམ་ཕྱོགས་ /lamcΩΩ/ road, path, course ¶ *spyi tshogs ring lugs kyi lam phyogs the path of socialism*

ལམ་འཕྲལ་ /lamṭεε/ at once, immediately

ལམ་བུ་ /ləmpu/ sm. *lam*

ལམ་མི་འདྲ་ཡང་འབྱོར་ས་གཅིག་པ་ /lam mintəyan cΩrsa ciqpə/ different strategies/ methods leading to the same goal (lit. different roads but one arrival place)

ལམ་མིན་ /ləmiin/ wrong way/ path

ལམ་མེར་ /lamer/ bright, clear

ལམ་རྩམ་ /lamtsam/ roughly, briefly

ལམ་ཚད་ /lamtsεε/ mileage, distance

ལམ་ཚད་རྡོ་བཙུགས་ /--tutsuu/ milestone

ལམ་ཚད་རྡོ་རིང་ /--turiin/ sm. *lam tshad rdo btsugs*

ལམ་འཛོམ་ /lamtsom/ sm. *lam mdo*

ལམ་ཞོར་ /lamšΩΩ/ on the way ¶ *lha sar 'gro dus lam zhor rgyal rtser phyin pa yin On the way to Lhasa (I) went to Gyantse.*

ལམ་གཞི་ /ləmši/ road base/ foundation

ལམ་གཞུང་ /lәmšuun/ road, street, highway

ལམ་གཟུར་ /lәmsur/ side of a road; va.--(*du*) *'jug* to divert, to make someone or something move aside

ལམ་བཟང་ /lamsaaṅ/ the right path/ way/ doctrine

ལམ་བཟོ་ /lamso/ road construction; va.--*byed* to work in road construction, to work as a road construction laborer

ལམ་ཡིག་ /lәmyii/ 1. travel documents, passport, permit permitting requisition of corvee labor 2. bh. a road permit (for vehicles)

ལམ་ལ་འགྲོ་ /lamla to/ id. vi. to be successful (lit. to go on the road)

ལམ་ལ་བཞུགས་ /--šuu/ sm. *lam du zhugs*

ལམ་ལུགས་ /lәmluu/ way, system

ལམ་ལོག་ /lamlɔɔ/ wrong path/ faith/ doctrine

ལམ་ཤོག་ /lamšɔɔ/ sm. *lam yig*

ལམ་གཤང་ /lamšaan/ clearing the way for someone or something; va. /lam šaaṅ/; --*rgyag* to clear the way for, to make way for

ལམ་སང་ /lamsaan/ sm. *lam seng*

ལམ་སེང་ /--/ immediately, right away, at once

ལམ་སེལ་ /lamsee/ sm. *lam gso*

ལམ་སྲང་ /lamsaan/ side street

ལམ་སྲུང་དམག་མི་ /lәmsuun mәәmi/ police, militia

ལམ་སྲོལ་ /lamsöö/ custom, rule, regulation

ལམ་ལྷོངས་ /lamloon/ achievement, accomplishment

ལའ་ཏིང་ཨ་མེ་རི་ཀ་ /ch./ Latin America

ལན་ཀྲོའུ་ /ch./ c. Lanchow

ལན་ཆིའུ་སྤོ་ལོ་ /ch.+polo/ basketball; va.--*rgyag* to play basketball

ལའོ་ཝོ་ /ch./ sm. *la'o wo*

ལའོ་ཝུ་ /ch./ Laos

ལཝོ་སི་ /lawosi/ sm. *la'o wo*

ལིའུ་ཧྲའོ་ཆིས་ /ch./ Liu shao-chi

ལར་ /lar/ 1. again 2. in the future

ལར་རྒྱུ་ /larka/ integrity, unity, accord

ལར་ནས་ /larnεε/ 1. in the future 2. actually, in reality

ལར་ཡང་ /laryaan/ again

ལར་ཞེན་ /larseen/ loyalty; va.--*bzung* to have loyalty

ལས་ /lεε/ 1. action, deeds, work 2. result, fruit, merit, karma 3. from ¶ *sku 'dra 'di dngul las bzos pa red The statue is made from silver.* 4. except for, other than ¶ *'di las med (I) don't have anything other than this.* 5. comparative particle: 'than' ¶ *de las 'di mngar ba 'dug This is sweeter than that.* 6. sm. *lus*, 2

ལས་ཀ་ /lɛɛqa/ work, job, task; va.--*byed* to work

ལས་ཀ་འགན་ལེན་ /--qɛɛnleen/ labor/ work contract

ལས་ཀ་མཉམ་སྒྲུབ་ /--ñəmtup/ working together, working cooperatively; va.--*byed* to work together/ cooperatively

ལས་ཀ་ཐོབ་ /--thōp/ vi. to get a job, to obtain work

ལས་ཀ་འདྲ་བ་ལ་ཐོབ་ཆ་འདྲ་བ་ /--tawala thōpca tawa/ ch. slog. equal pay for equal work

ལས་ཀ་བྱེད་སྟངས་ /--cetaàn/ way/ style of doing things, procedure

ལས་ཀ་བྱེད་ཐབས་ /--chitəp/ method of work

ལས་ཀ་བྱེད་ལུགས་ /--chiluù/ sm. *las ka byed stangs*

ལས་ཀ་ཤོར་ /--šøø/ vi. to lose a job

ལས་ཀ་བཞག་ /--šaa/ va. to strike (a job)

ལས་ཀའི་སྐར་གྲངས་ /lɛqɛɛ qārtaàn/ work point

ལས་ཀའི་རྣམ་འགྱུར་འཛིན་སྟངས་ /--nəmkuu tsiintaàn/ work attitude

ལས་ཀར་སྒྲིད་ལུག་ /--kiiluù/ 1. laziness with respect to work 2. slowdown tactics, work sabotage

ལས་ཀྱང་ /lɛɛkaŋ/ comparative construction: 'than even' ¶ *'di las kyang 'di che* *This is bigger even than this.*

ལས་རྐང་ /lɛɛqaàn/ post, position

ལས་སྐལ་ /lɛɛqɛɛ/ 1. destiny, fate 2. one's portion/ share of work

ལས་སྐྱོང་ལྷན་ཚོགས་ /lɛɛkoòn lhəntsøø/ council ¶ *zhi bde'i las skyong lhan tshogs* *peace council*

ལས་ཁང་ /lɛɛqaan/ workshop, lab

ལས་ཁུངས་ /lëëquùn/ office, department, bureau

ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཚགས་པར་ /--qi tshāqpaa/ governmental newspaper, party organ

ལས་ཁུངས་ཁྲ་འདུད་ /--qhūtu/ streamlining/ simplifying office or administrative structure to make it more efficient

ལས་ཁུངས་འཛིན་སྐྱོང་ /--tsinkoòn/ office administration

ལས་ཁུར་ /lëëquu/ job, duties, responsibilities, functions, office ¶ *las khur dus yun* *term of office*

ལས་ཁུར་དགོངས་ཞུ་ /--qunšu/ resignation (from office); va.--*gnang (h)*; --*byed* to resign from office

ལས་ཁུར་སྤྲོད་ /--tȫö/ va. to give job/ duties/ responsibilities

ལས་ཁུར་ལོ་དུས་ /--lutüü/ term of office; vi.--

rdzogs to end/ complete a term of office

ལས་ཁྲལ། /lɛɛṭɛɛ/ corvee labor

ལས་ཁྲལ་གྱི་ས་བོགས། /--qi sāpΩῺ/ leasing land on the basis of paying in labor

ལས་ཁྲི། /lėėṭi/ scaffold

ལས་འཁུར། /lėėquu/ sm. *las khur*

ལས་གྲྭ། /lɛɛṭa/ workshop, worksite

ལས་གྲངས། /lɛɛṭaàn/ work point (in P.R.C.'s work system)

ལས་གྲོགས། /lɛɛṭΩΩ/ assistant, helper

ལས་གླ། /lɛɛla/ wages, labor charges

ལས་བགོ། /lɛnqo/ sm. *las bgos*

ལས་བགོས། /lɛɛqöò/ division of labor; va.--*rgyag;* --*byed* to divide labor

ལས་འགན། /lɛɛnqɛɛn/ task, responsibility, duty, mission ¶ *chab srid kyi las 'gan political tasks;* va.--*khur;* --*len* to take on tasks/ duties/ responsibilities; va.--*sprod;* --*skur* to entrust with duties/ tasks/ responsibilities

ལས་འགན་སྒྲུབ། /--ṭup/ va. to accomplish a task/ job/ duty/ mission

ལས་འགན་གཅིག་ཟློགས། /--cīqcöò/ having responsibilities of more than one office at one time

ལས་འགན་སྙིག་སྒྲུག /--ñīqṭup/ vi. to finish/ complete/ accomplish something quickly

ལས་འགན་གནས་གཞི། /--nėėši/ post, position, office

ལས་འགན་སྤོ། /--pō/ va. to transfer an official from one post to another

ལས་འགན་བར་མཚམས་འཇོག /--phantsam cΩῺ/ va. to suspend from office/ duty/ responsibility

ལས་འགན་གཙང་ལེན། /--tsāŋleen/ taking complete responsibility

ལས་འགན་བཞེས། /--šeè/ h. of *las 'gan khur/ len* (see *lan 'gan*)

ལས་འགན་ལེགས་སྒྲུབ། /--liqṭup/ successful accomplishment of a task/ duty/ responsibility

ལས་འགུལ། /lėnqüü/ movement, campaign

ལས་འགུལ་དངོས་གནས། /--ŋöönɛè/ genuine movement

ལས་འགོ། /lɛŋqo/ start/ beginning of work

ལས་འགོ་བཙུགས། /--tsūù/ p. of *las 'go 'dzugs*

ལས་འགོ་རྩོམ། /--tsōm/ sm. *las 'go 'dzugs*

ལས་འགོ་ཚུགས། /--tshūù/ vi. to begin work, to undertake a project

ལས་འགོ་འཛུགས། /--tsuù/ va. to begin/ start to work

ལས་འགྱུར་ /lèènkuu/ sm. *las spos*

ལས་རྒྱབ་པ་ /lèèkəpa/ supervisor, foreman, overseer

ལས་རྒྱུ་འབྲས་ /lɛ̀ɛ kuntéè/ consequence/ retribution/ result of one's past action, the results of one's karma

ལས་རྒྱུན་ /lèèküün/ 1. term of office ¶ *khong gi las rgyun ring during his term of office* 2. continuity in office; va.--*'dzin* to succeed (to an office/ positions

ལས་སྒོ་ /lɛɛqo/ 1. work, job, task; va.--*(la) zhugs* to work 2. factory, company, make of product ¶ *las sgo'i rtags brand, trademark*

ལས་སྒྲུབ་ /lèètup/ work

ལས་སྒྲུབ་འཆར་གཞི་ /--chəəši/ work schedule/ plan

ལས་སྒྲུབ་ཚོགས་ཆུང་ /--tshōqcuun/ work group/ team

ལས་སྒྲུབ་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ work unit

ལས་བསྒྱུར་ /lèèkuu/ sm. *las spos*

ལས་ངན་ /lɛɛŋɛɛn/ bad karma

ལས་ཆད་ /lɛɛcɛ̀ɛ/ absence from work

ལས་ཆོད་ /lɛɛcöö/ work output, productivity ¶ *las ka byed thabs gsar pa de las chod che ba 'dug The new method has greater output.*

ལས་མཇུག་ /lèèncuù/ end of work; va.--*skyel* to finish/ complete work/ project

ལས་མཇུག་འཁེལ་སྒྲུབ་ /--liqtüü/ ending a project/ task/ work successfully

ལས་བརྗེ་ /lɛɛceè/ work-exchange

ལས་ཁྲིད་ /lɛɛñee/ management; va. --*byed* to manage

ལས་ཁྲིད་པ་ /--pa/ management personnel, manager

ལས་རྟགས་ /lɛɛtaà/ title (of job), rank, position

ལས་ཐེབས་ཆག་ /lɛɛtee chaa/ vi. to be hindered/ delayed (work)

ལས་ཐོ་འགོད་ /lɛɛto qöö/ va. to record labor/ work

ལས་ཐོག་ /lɛɛtɔɔ/ 1. in office, present ¶ *slob spyi las thog present principal (of a school)*

ལས་ཐོག་པ་ /--pa/ the present incumbent, one in active service

ལས་ཐོག་འབྱོར་ཚད་ /--cɔɔtsɛ̀ɛ/ rate of attendance

ལས་ཐོག་ལས་བྱེད་པ་ /--lɛɛcɛpa/ the cadres in office/ service

ལས་འཐེན་ངལ་གསོ་ /lɛɛteen ŋɛɛso/ retirement; va. --*byed* to retire

ལས་དང་པོ་བ་ /lɛ̀ɛ tanpowa/ beginners, rookies, trainees

ལས་དུས་ /lèètüü/ working hours

ལས་དུས་བཅད་གཏན་ /--cɛɛtaàn/ fixed hours of labor

ལས་དུས་འཕར་སྣོན་ /--pharnöön/ overtime work

ལས་དོན་ /lɛɛtöön/ 1. undertaking, enterprise, job, work, business, affairs ¶ *phyi srid kyi las don foreign affairs* 2. occupation, profession, career

ལས་དོན་སྒྲུབ་སེམས་ /--tupsim/ ambition

ལས་དོན་བྱེད་མཁན་ /--cheñɛɛn/ persons involved in an undertaking/ enterprise/ business

ལས་དོན་ཚོ་ཆུང་ /--tshocuun/ work team

ལས་དོན་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--uyüün lhenqaan/ administrative council/ bureau

ལས་དོན་རུ་ཁག་ /--ruqaa/ sm. *las don tsho chung*

ལས་དྲུང་ /lèetuun/ secretary

ལས་སྡེབ་ /lɛɛtep/ labor exchange, mutual assistance, joint/ combined work

ལས་བསྡོམས་ /lɛɛntom/ work report, progress report; va. --*rgyag;* --*byed* to give a progress/ work report

ལས་ནད་ /lɛɛnɛ̂ɛ̀/ occupational disease

ལས་གནས་ /lɛɛnɛɛ̀/ post, rank, position

ལས་སྣ་ /lɛɛna/ post, appointment, position

ལས་སྣ་པ་ /--pa/ official, functionary

ལས་སྣེ་ /lɛɛne/ monk official

ལས་སྣོན་ /lɛɛnöön/ processing; va. --*byed* to process

ལས་སྣོན་བཟོ་གྲྭ་ /--sota/ processing factory/ plant

ལས་སྣོན་བཟོ་ལས་ /--solɛɛ̀/ processing industry

ལས་དཔོན་ /lɛɛpöön/ supervisor, foreman, overseer

ལས་སྦྱེད་སློབ་སྦྱེད་ /lɛɛcee lopcee/ part-time working and part-time studying

ལས་སྦྱོད་ /lɛɛcöö/ labor productivity

ལས་འཕྲལ་ /lɛntɛɛ/ at once, immediately ¶ *mi gnyis las 'phral bsad skyon btang ba red (They) at once killed two people.*

ལས་འཕྲོ་ /lɛnto/ incomplete/ unfinished work

ལས་བྱེད་ /lɛɛcee/ sm. *las byed pa*

ལས་བྱེད་པ་ /lɛɛcepa/ 1. staff member, civil servant, office personnel 2. cadre, worker

ལས་བྱེད་མི་སྣ་ /--minə/ sm. *las byed pa*

ལས་བྱེད་སློབ་གྲྭ་ /--lopta/ cadre school, administrative school

ལས་བྱེད་སློབ་སྦྱོང་ /--lopcoon/ administrative course/ training

ལས་དབང་ /lɛɛwaan/ one's lot in life, fate, destiny

ལས་དབང་སྨྲ་བ་ /--mawa/ fatalism

ལས་འབོ་ /lɛnpo/ an unstandardized/ local *'bo* measure (e.g. instead of twenty *bre* there may be only 18 *bre*)

ལས་འབྲས་ /lɛnṭɛ̀ɛ/ cause and effect, retribution; vi. --*'khor* to get retribution

ལས་མི་ /lèèmi/ worker, workman, laborer

ལས་མིའི་འགུལ་སྐྱོད་ /lèèmii qulköö/ labor movement

ལས་མེད་ /lɛɛmee/ jobless, unemployed

ལས་དམག་ /lɛɛmaà/ engineer corps (in army)

ལས་རྨས་ /lɛɛmɛ̀ɛ/ work accident/ injury

ལས་གཙོ་ /lɛɛtso/ foreman, supervisor, overseer

ལས་རྩོམ་ /lɛɛtsom/ beginning of work/ job

ལས་རྩོལ་ /lɛɛtsöö/ labor, work; va. --*byed* to labor, to work

ལས་རྩོལ་ནུས་ཕྱོད་ /--nüülcöö/ labor productivity

ལས་རྩོལ་པ་ /--pa/ laborer

ལས་རྩོལ་ཚོགས་པ་ /--tshoqpa/ labor party

ལས་བརྩོན་ཅན་ /lɛɛtsöönceen/ hard working

ལས་ཚད་ /lɛɛtsɛ̀ɛ/ amount of work, work level/ quota

ལས་ཚན་ /lɛɛtsɛɛn/ 1. work department/ section 2. position or rank in an office

ལས་ཚན་པ་ /lɛɛtsɛnpa/ a lower ranking official in the traditional Tibetan government

ལས་ཚབ་ /lèètsəp/ 1. acting ¶ *khri pa las tshab acting chairman* 2. ch. charge d'affairs, deputy

ལས་མཚམས་ /lɛntsam/ work interval, break; va.--*'jog* to stop work, to go on strike, to walk out from work

ལས་འཛིན་པ་ /lɛɛntsínpa/ manager

ལས་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ /--lhēntsɔ̀ɔ/ administrative committee, board of directors

ལས་འཛོལ་ /lɛɛntsöö/ mistakes (in work, activity)

ལས་ཞག་ /lɛɛšaà/ working day

ལས་ཞུགས་ /lɛɛšuù/ employment

ལས་ཞུགས་མི་གྲངས་ /--mitaàn/ employed/ working population

ལས་ཞུགས་སོང་ལོ་ /--sōŋlo/ length of time employed

ལས་ཞོར་ /lɛɛšɔɔ/ 1. spare time, time outside of work 2. amateur

ལས་ཞོར་གྱི་རོལ་མོ་བ་ /--qi röömowa/ amateur musicians

ལས་ཞོར་སློབ་གྲྭ་ /--lāpṭa/ night school, spare-time school

ལས་གཞི་ /lèèši/ project, undertaking

ལས་ཀ་ཞུགས་ཞིབ་བཤེར་ /lèèšuù šipšee/ evaluation of work performance

ལས་བཟུང་ /lɛɛ̀ suùŋ/ sm. *nas bzung*

ལས་བཟོ་ /lɛɛso/ 1. staff and workers 2. a worker, a staff member

ལས་བཟོ་ཚོགས་པ་ /--tshɔ̄qpa/ trade/ labor union

ལས་བཟོའི་སློབ་གྲྭ་ /lɛɛsöö lāpṭa/ staff and workers' school

ལས་ཡུན་ཆུ་ཚོད་བརྒྱད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ /lèèyüün chūtsüü kɛɛ̀qi ləmluù/ the eight hours system of labor (in the P.R.C.)

ལས་ཡུལ་ /lèèyüü/ working site/ area

ལས་ཡུལ་དངོས་ /--ŋöö/ on-the-spot (where work is actually being done) ¶ *las yul dngos kyi gros tshogs an on-the-spot meeting (conference)*

ལས་རིགས་ /lèèrii/ occupation, vocation ¶ *bzo zhing gi las rigs industrial and agricultural occupations* ¶ *las rigs slob sbyong vocational training*

ལས་རིགས་ཁག་ /--qhāa/ various occupations/ walks of life ¶ *las rigs khag gi mi dmangs people from all walks of life*

ལས་རིགས་གཅིག་པ་ /--cīqpə/ from the same occupational background, of the same trade or profession

ལས་རིགས་ཆུང་རྩ་ཀ་གི་བདག་པོ་ /--chūŋtsaàqi taqo/ small proprietor

ལས་རིམ་ /lèèrim/ work stage/ level/ phase/ step

ལས་རེས་ /lɛɛreè/ taking turns to work, work shift; va.--*sdod* to take a turn on duty, to work a shift; va.--*brje* to change shifts, to relieve guard

ལས་རོགས་ /lɛɛrɔ̀ɔ/ assistant, helper

ལས་རོགས་ངལ་རྩོལ་པ་ /--ŋɛɛtsööpa/ auxiliary laborer/ worker

ལས་རོགས་པ་ /--pa/ assistant

ལས་ལུང་རྒྱུགས་ /lèèluùn kuù/ vi. to work out, to go smoothly (for plans, undertakings, etc.)

ལས་ལུགས་ /lèèluù/ work style, work system, work custom

ལས་ལོ་ /lɛɛlo/ length of time employed, working years

ལས་ཤག་ /lɛɛšaà/ work hostel

ལས་ཕྱོགས་ /lɛɛšɔ̀ɔ/ sm. *las phyod*

ལས་ཤོར་ /lɛɛšɔɔ/ jobless, unemployed, one who has lost his job

ལས་སུ་རུང་བ་ /lɛɛsu ruŋwə/ something that is acceptable to do

ལས་སེང་ /lɛɛseen/ sm. *las gseng*

ལས་སྲོལ་ /lɛɛsöö/ sm. *las lugs*

ལས་སླ་ /lɛɛla/ sm. *las sla ba*

ལས་སླ་པོ་ /lɛɛ̀ lāpo/ easy, convenient ¶ *las ka 'di las sla po zhe drags 'dug This work is*

very easy.

ལས་སློབ་ /lɛɛlop/ 1. work and study 2. students and workers

ལས་གསར་ /lɛɛsaa/ new worker; new work

ལས་གསེང་ /lɛɛseen/ vacation, holiday, work break

ལས་གསེང་ལུས་སྦྱོང་ /--lüücoon/ exercise break during working hours

ལི་ /li/ 1. bronze, bell metal 2. pear

ལི་སྐུ་ /liqu/ bronze statue

ལི་ཐང་ /litaan/ Litang (area in E. Tibet)

ལི་ཐོ་ /lito/ sm. *lo tho*

ལི་བ་ནོན་ /ch./ Lebanon

ལི་བེ་ལི་ཡ་ /ch./ Liberia

ལི་མ་ /limə/ 1. sm. *li* 2. c. Lima

ལི་ཤི་ /lisi/ clove

ལི་སི་བོན་ /ch./ c. Lisbon

ལི་ཧང་ /lihaan; liwaan/ orange color

ལིང་ཁྱི་ /linki/ hunting dog

ལིང་པ་ /liŋpə/ hunter

ལིང་ལིང་ /linliin/ sm. *lang ling*

ལིང་ཧྲི་ /ch./ consul ¶ *ling hri'i las khungs consulate*

ལིངས་ /liŋ/ entire, entirely, completely

ལིངས་པ་ /liŋpə/ sm. *ling pa*

ལིངས་སེ་ /liŋse/ entirely, completely, all ¶ *las ka lings se mos byas pa red She did the work entirely (by herself).*

ལིངས་སེ་ཁ་ལ་ /--qhāla/ sm. *lings se*

ལིན་ཐལ་ཏོ་ /ch.+thɛɛto/ apatite

ལིན་རྡོའི་གཏེར་ཁ་ /lintüü tērqa/ phosphorite mine

ལིན་པིའོ་ /ch./ Lin piao

ལིན་ལུད་ /linlüü/ phosphate manure/ fertilizer

ལིམ་ལོག་ /limlɔɔ/ sm. *drin lan log 'jal*

ལིའན་ /ch./ company ¶ *li'an krang company commander*

ལིའི་པི་ཡ་ /ch./ Libiya

ལིའི་ཡོ་ཆས་སྤྱོད་པའི་དུས་རབས་ /lii yocɛɛ cōōpɛɛ thüürəp/ the Bronze Age

ལིའུ་སོན་ /ch./ sulphuric acid

ལིའུ་ཧྲའོ་ཆི་ /ch./ Liu shao-chi

ལིའོ་ནིང་ /ch./ Liaoning (Province)

ལིའོ་ཉིན་ /ch./ sm. *li'o nying*

ལུ་གུ་ /luqu/ lamb

ལུ་གུ་རྒྱུད་ /luqu küü/ continuously, one after another

ལུ་མ་ /lumə/ water hole, spring

ལུག་ /luq; luu/ sheep

ལུག་ཀོག་ /luuqoo/ carcass of sheep

ལུག་ཁྱུ་ /luku/ flock of sheep

ལུག་ཁྱུའི་དང་སྣ་ཁྲིད་མཁན་ /luqküü thanna thiiñêên/ leader, influential person in a group

ལུག་ཐུག་ /luqtuù/ ram

ལུག་པ་ /luqpə/ sm. *lug rdzi*

ལུག་ལྤགས་ /luqpaà/ sheepskin

ལུག་བལ་ /luqpêê/ sheep wool/ fleece

ལུག་ཚང་ /luqtsaan/ sheep pen/ enclosure

ལུག་རྫི་ /luqtsi/ shepard

ལུག་རིལ་ /luqrii/ sheep dung

ལུག་རུ་ /luqru/ ram's horn

ལུག་ཤ་ /luqšə/ mutton

ལུགས་ /luq; luù/ 1. customs, manner, way, mode, fashion ¶ *sngar gyi lugs old customs* ¶ *kho rang rang nyid kyi slob lugs mthun mong ma yin pa his own unique way of teaching* 2. about, concerning, the reason for (usu.vb.+--) ¶ *kho tshos bod nas yong lugs bshad pa red They spoke about the reason for their coming from Tibet.* 3. casting (metals), foundry work; va.--*rgyag* to cast, to do foundry work

ལུགས་སྒོང་ /luquùn/ crucible, mould

ལུགས་འགལ་ /luqkɛɛ/ against a rule or custom

ལུགས་རྒྱག་བཟོ་ཁང་ /luqkaà soqaan/ moulding/ casting workshop, foundry

ལུགས་ངན་ /lunnêên/ bad custom/ manner/ way

ལུགས་གཉིས་ /luqñiì; lunñiì/ the "dual way" (spiritual and temporal) ¶ *lugs gnyis kyi dbu khrid spiritual and temporal leader (usu. refers to the Dalai Lama)*

ལུགས་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་ /--suntêê/ spiritual and temporal combined (usu. refers to the Tibetan government)

ལུགས་རྙིང་ /lunñiin/ old custom/ fashion/ way/ tradition

ལུགས་རྙིང་ལོ་ཐོ་ /--leto/ lunar calendar

ལུགས་མཐུན་ /luqtüün/ proper, lawful, correct, valid

ལུགས་དང་མཐུན་པ་ /luqtə thünpə/ sm. *lugs mthun*

ལུགས་པ་ /luqpə/ foundry worker

ལུགས་པར་ /luqpaa/ mould, cast

ལུགས་མ་ /lunmə/ casted/ moulded item

ལུགས་ཟུང་ /luqsuùn/ abbr. of *lugs gnyis zung 'brel*

ལུགས་བཟང་ /luqsaan/ good custom/ manner/ way

ལུགས་ཤོག་ /luqšoò/ papier-mâché mould/ model

ལུགས་སུ་བླུག་ /luqsu luù/ va. to cast, to mould

ལུགས་སྲོལ་ /luqsüü/ custom, traditional practice

ལུགས་སོལ་གསོལ་གཞིས། /--qhumsii/ sm. *lugs srol*

ལུགས་གསར། /luqsaa/ new custom/ manner

ལུགས་གསར་ལོ་ཐོ། /--leto/ solar calendar

ལུང་ /lun/ 1. handle 2. religious instructive commentary

ལུང་ཁུག /lunquù/ remote/ isolated region, the boondocks

ལུང་ཀི་རྗེས་འབྲང་ /lunqi centaàn/ dogmatism

ལུང་སྟོང་ /luntoǒn/ desolate/ deserted area

ལུང་བརྟག /luntaà/ sm. *lung bstan*

ལུང་བསྟན /lunteen/ prediction, prophecy; va.--*rgyag;* --*gnang* to prophesize, to predict the future

ལུང་ཐག /luntaà/ strap/ rope functioning as a handle

ལུང་ཐང་ /luntaan/ plain, plateau

ལུང་འདྲེན /lun teen/ va. to quote, to cite

ལུང་པ་ /lunpə/ place, locality, area, country, region

ལུང་ཚོམ་འཛིན་པའི་རིང་ལུགས /luntsam tsinpeè rinluù/ dogmatism, doctrinairism

ལུང་ཚན /luntseèn/ sm. *lung mtshan*

ལུང་ཚིག /luntsii/ 1. dogma, doctrine 2. citation, quotation

ལུང་མཚན /luntseèn/ region, province, locality

ལུང་མཚན་ཕྱོགས་རིས་ /--chǒqrii/ provincial, holding prejudice in favor or one's region/ area/ locality

ལུང་འཛིན་རིང་ལུགས་ /luntsiin rinluù/ dogmatism, docrinairism

ལུང་ཞུ་འབུལ /lunšu püü/ sm. *lung bstan rgyag*

ལུང་གཞོང་ /lunšuun/ valley

ལུང་བཞི /lunši/ sm. *mtha' bzhi*

ལུང་ཡིག /lunyii/ written prophecy

ལུང་ཤུར /lunšur/ ravine

ལུང་རྡུལ /lunrüü/ sm. *lung khug*

ལུད་ /lüü/ 1. manure, fertilizer; va.--*rgyag* to fertilize 2. vi. to overflow, to boil over

ལུད་ཆུ /lüücu/ fertilizer combined with water

ལུད་ནུས /lüünüù/ fertilizer effect

ལུད་པ /lüüpa/ mucus, phlegm

ལུད་སྤུངས /lüü pün/ va. to heap up manure/ compost, to store up manure, to compost

ལུད་ཕུང་ /lüüpuun/ manure pile, compost pile

ལུད་ཕྱེ /lüüce/ powdered fertilizer

ལུད་རྫས /lüütseè/ chemical fertilizer

ལུན་ཏུན /ch./ c. London

ལུའི /ch./ brigade (mil.)

ལུའི་ལྕགས /ch.+caà/ aluminum

ལུའི་རླུང་ /ch.+lūŋ/ chprine gas

ལུའི་ཀྲང་ /ch./ a charge-hand (in a factory)

ལུའེ་ད་ /ch./ radar

ལུའོ་ཁྲོན་ /ch./ Lochuan (county)

ལུས་ /lṳṳ̀/ 1. body, form ¶ *lus kyī yan lag limbs of the body* 2. vi. to be left behind, to be left with or without ¶ *nga'i deb de lus 'dug My book was left behind.* ¶ *zas med par lus pa red (We) were left without food.*

ལུས་ཀྱི་ངལ་རྩོལ་ /--qi ŋɛɛtsöö/ physical/ manual labor

ལུས་ཁམས་ /lṳnqəm/ the body

ལུས་ཁམས་བདེ་ཐང་ /--tetaan/ health ¶ *lus khams bde thang slas gso thub pa red (They) were able to restore (his) health.*

ལུས་ཁམས་བདེ་སྲུང་ /--tisuùn/ health care

ལུས་ཁམས་བདེ་སྲུང་ཁང་ /--qhāān/ health care center

ལུས་ཁམས་བདེ་སྲུང་ས་ཚིགས་ /--sətsiì/ health care center

ལུས་ཁྲག་ /lṳṳtaà/ blood

ལུས་རྒྱགས་ /lṳṳkaà/ fat

ལུས་རྔུལ་ /lṳṳŋṳṳ/ sweat, perspiration

ལུས་ཅན་ /lṳṳcɛɛn/ living being

ལུས་ཆགས་རྩལ་གྱི་རིག་པ་ /lṳṳ̀ chəətsṳṳ/ qi riqpə/ science of physiology

ལུས་ཆད་ /lṳṳcee/ corporal punishment; va.--*gcod* to give corporal punishment

ལུས་ཆས་ /--/ clothing

ལུས་རྟེན་ /lṳṳteen/ body, form ¶ *mi yi lus rten human form/ body*

ལུས་སྟོབས་ /lṳṳtöp/ physical strength, vitality

ལུས་སྟོབས་སྐྱེད་སྨན་ /--kēmɛɛn/ vitamin, tonic

ལུས་ཐང་པོ་ /lṳṳ̀ thāŋpo/ physically strong, healthy

ལུས་ཐོག་ཉེས་ཆད་ /lṳṳtöö ñeecɛɛ̀/ corporal punishment

ལུས་དང་གྲིབ་མ་བཞིན་དུ་འགྲོགས་པ་ /lṳṳtə thipmə šintu thööqpə/ inseparable, closely associated (lit. accompanying one as his shadow)

ལུས་དོགས་སྔོན་འཚང་ /lṳ̈ṳ̈tөө ŋöönts-aàn/ crowding/ pushing oneself to the front out of fear of being left behind

ལུས་དྲོད་དཔྱད་ཆས་ /lṳṳtṳ̈ṳ̀ cɛɛcɛɛ̀/ thermometer

ལུས་ལྡན་ /lṳntɛɛn/ sm. *lus can*

ལུས་བསྡད་ /lṳṳtɛɛ̀/ left behind, pending, remaining

ལུས་པོ་ /lṳṳpu/ sm. *gzugs po*

ལུས་ཕུང་ /lṳṳpuùn/ sm. *lus po*

ལུས་འཕང་རྒྱས་ /--kɛ̀ɛ̀/ vi. to grow up

ལུས་འཕང་རྒྱས་པའི་དུས་སྐབས་ /--kɛ̀ɛ̀pɛɛ thʉʉqəp/ growing period

ལུས་ཕྱེད་ /lʉʉ chèe/ half of the body

ལུས་ཕྱེད་འགུལ་མི་ཐུབ་པ་ /--qʉʉ mitupə/ paralysis of one side of the body

ལུས་དཔངས་ /lʉʉpoon/ size/ height of the body

ལུས་བྱད་ /lʉʉcɛ̀ɛ/ sm. *gzugs byad*

ལུས་འབྲེལ་ /lʉntèè/ sexual intercourse; va.--*byed* to have sexual intercourse

ལུས་སྦྱོང་ /lʉʉcoon/ physical exercise

ལུས་མ་ /lʉʉmə/ remainder, balance

ལུས་བཙོངས་གན་རྒྱ་ /lʉʉtsoon qhɛnka/ contract selling oneself as a slave or prostitute

ལུས་རྩལ་ /lʉʉtsèè/ sports, athletics, physical exercise; va.--*rtsed* to do physical exercise, to perform gymnastics, to play sports

ལུས་རྩལ་ཁང་ /--qhaan/ gymnasium

ལུས་རྩལ་མཁས་པ་ /--qhɛɛpa/ master of sports

ལུས་རྩལ་འགྲན་ཚོགས་ /--tɛntsɵɵ/ sports competition, athletic meet

ལུས་རྩལ་ཐང་ /--thaan/ sports field, athletics ground

ལུས་རྩལ་པ་ /--pa/ athlete

ལུས་རྩལ་སྐྱིད་ཁང་ /--tòqaan/ sports club

ལུས་རྩལ་བྱེད་ས་ /--chesa/ athletic field

ལུས་རྩལ་ཚགས་པར་ /--tshaqpaa/ sports newspaper

ལུས་རྩལ་ཚོགས་ཆེན་ /--tshɵɵqceen/ sports meeting/ competition

ལུས་རྩལ་ཚོགས་འདུ་ /--tshontu/ sm. *lus rtsal tshogs chen*

ལུས་རྩལ་ར་བ་ /--rawaa/ sm. *lus rtsal thang*

ལུས་རྩལ་ལ་བརྟེན་པའི་གསོ་ཐབས་ /--la tempɛɛ sutəp/ kinesthetic therapy, gymnastic therapy

ལུས་རྩལ་སློབ་གསོ་ /--lopso/ physical education

ལུས་འཚོ་ /lʉʉ tshò/ vi. to sustain life

ལུས་ཟུངས་ /lʉʉsuùn/ sm. *lus stobs*

ལུས་ཤུགས་ /lʉʉšuù/ sm. *lus stobs*

ལུས་ཤེད་ /lʉʉšeè/ sm. *lus stobs*

ལུས་གཤེར་ /lʉʉšee/ searching/ frisking the body (usu. for concealed weapons, etc.); va.--*gtong* to search/ frisk

ལུས་སིམ་པ་ /lʉʉ simpə/ sm. *lus khams bde thang*

ལུས་སེམས་ /lʉʉsem/ body and mind, physical and mental

ལུས་སེམས་གཉིས་བདེ་ /--ñiite/ physical and

mental well being, healthy body and mind

ལུས་སེམས་བདེ་ཐང་ /--tetaan/ sm. *lus sems gnyis bde*

ལུས་སྲོག /lüüsöö/ life

ལུས་སྲོག་གི་ཐོབ་ཐང་ /--qi thöptaan/ right to live

ལུས་སྲོག་འཕངས་མེད་ /--phanmee/ sacrificing one's life for another

ལུས་གསོ་ /lüüsu/ restoring health, physical therapy

ལུས་གསོ་ཁང་ /--qhaan/ sanitorium, rest home

ལུས་ཧྲུང་ /ch./ c. Port Arthur

ལེ་ /ch./ sm. *le bar*

ལེ་ཁག /leqaà/ 1. sm. *le tshan* 2. blame, reproach

ལེ་བརྒྱན་ /leqεεn/ 1. saffron 2. red color

ལེ་ཉིན་ /leñiin/ Lenin

ལེ་ཉིན་ཀ་རད་ /ch./ c. Leningrad

ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་ /--rinluù/ Leninism

ལེ་ཐོ་ /leto/ calendar

ལེ་ཐོགས་ /letöö/ instrumental in causing something undesirable ¶ *nga der le thogs med I had nothing to do with causing that.*

ལེ་འདེད་ /le teè/ va. to complain

ལེ་བ་ནོན་ /ch./ Lebanon

ལེ་བར་ /lewaa/ kilometer (Chinese li) ¶ *le bar nyis khri lnga stong gi rgyang bskyod the "Long March" (lit. the 25,000 km. march)*

ལེ་དབར་ /--/ sm. *le bar*

ལེ་བྷ་ནོན་ /ch./ Lebanon

ལེ་ཚན་ /letsεεn/ section, chapter, part

ལེ་ལག /lelaà/ part, branch

ལེ་ལག་ཕྲལ་ /--thεε/ va. to take apart, to dismember

ལེ་ལན་ /lelεεn/ blame reproach

ལེ་ལོ་ /lelo/ laziness; va.--*byed* to procrastinate, to act in a lazy manner

ལེ་ལོ་ཅན་ /--cεεn/ lazy

ལེའུ་ཚན་ /letsεεn/ sm. *le tshan*

ལེགས་ /leq/ 1. adj. comp. of *legs po* 2. id. it is better ¶ *da phyin na legs It is better to go now.*

ལེགས་སྐྱེས་ /leqkeè/ award, tribute, medal

ལེགས་སྐྱེས་གཟེངས་རྟགས་ /--sentaà/ championship award/ medal, winner's medal

ལེགས་འཁྱིལ་ /leqkee/ finely spun textiles

ལེགས་འགྲུབ་ /leqtup/ sm. *legs bsgrubs*

ལེགས་སྒྲིག /leqtii/ well coordinated

ལེགས་བསྒྲུབས་ /leqtup/ successful

accomplishment/ achievement/ completion; vi. --*zin* to complete successfully

ལེགས་བཅོས་ /leqcöö/ 1. repair, improvement; va.--*byed*; --(*su*) *gtong* to reform, to improve 2. repair, renovation; va.--*gtong* to repair, to renovate

ལེགས་བཅོས་པ་ /--pa/ reformist, reformer

ལེགས་བཅོས་ཕྱོགས་ཁག /--chööqaa/ reformist clique/ bloc

ལེགས་བཅོས་རིང་ལུགས་ /--riŋluu/ reformism

ལེགས་ཆ་ /leqca/ good qualities ¶ *gung brang ring lugs kyi legs cha the good qualities of communism*

ལེགས་བརྗོད་ /leqcöö/ praise, compliment

ལེགས་ཉེས་ /leqñee/ good or bad, right or wrong; va.--*'byed* to distinguish/ discern good from bad or right from wrong

ལེགས་རྟོགས་ /leqtöö/ good/ thorough understanding; va.--*byed* to understand well/ thoroughly

ལེགས་ཐོག་ལེགས་འཚོལ་ /--leqtsöö/ always seeking to improve (lit. searching for good on top of good)

ལེགས་དར་ /leqtaa/ white ceremonial scarf given as a compliment or tribute

ལེགས་ལྡན་ /lenteen/ 1. good, excellent 2. man's name

ལེགས་པ་ /leqpa/ good, excellent; better, well

ལེགས་པོ་ /leqpo/ good, well

ལེགས་སྤེལ་ /leqpee/ progress, advance

ལེགས་འབྲེལ་ /lentee/ coordination; va.--*byed* to coordinate

ལེགས་སྦྱར་ /leqcaa/ 1. lecture, speech; va.--*bshad* to give a speech/ lecture 2. sanskrit

ལེགས་སྨོས་ཞིབ་ལས་ /leqmöö šiplee/ intensive cultivation

ལེགས་ཚང་ /leqtsaan/ perfect, complete in the good qualities

ལེགས་ཚོགས་ /leqtsöö/ good things

ལེགས་ཞེར་ /leqšee/ good and bad; quality

ལེགས་བཤད་ /leqšɛɛ/ 1. maxim, aphorism 2. bh. speech address, lecture, talk

ལེགས་སུ་གཏོང་ /leqsu toon/ va. to improve

ལེགས་སོ་ /leqso/ 1. yes, yes sir 2. cheers, applause; va.--*brjod* to cheer, to applaud

ལེགས་སྲུང་འཛིན་ /leqsuun tsiin/ bh. va. to conserve

ལེགས་གསོ་ /leqso/ repairs, restoration; va.--*byed* to repair/ restore

ལེན་ : p. བླངས་ f. བླང་ imp. ལོངས་

/leen/ va. to take, to receive, to accept, to collect ¶ *nga'i lag nas blangs song (He) took it from my hand.*

ལེཔ་ཙ་ /lepcaa/ Lepcha (people of Sikkim)

ལེན་འོས་ /lenwöö/ acceptable

ལེན་ཧོ་གོ་ /ch./ the United Nations

ལེབ་ /lep/ 1. adj. comp. of *leb leb* 2. bh. unit of one *khal* (=20) 3. sm. *leng se*

ལེབ་ངོས་ /lepnöö/ flat surface

ལེབ་འཕྱག་ /lepcaa/ sweeping away, driving away; va.--*byed;* --*gtong* to sweep away, to drive away

ལེབ་མོ་ /lepmo/ sm. *leb leb*

ལེབ་ལེབ་ /leplee/ flat; va.--*bzo* to flatten, to level

ལེབ་ཤིང་ /lepsin/ board, plank

ལེའན་ /ch./ company

ལེའི་པིས་ཙི་ /ch./ c. Leipzig

ལེའུ་ /liwu/ chapter (of a book), act (in a play)

ལེའུ་ཐོ་ /--to/ sm. *le tho*

ལེའུར་ཕྱེ་ /liwur chee/ va. to put into chapters/ acts/ sections

ལོ་ /lo/ 1. year, age ¶ *lo bzhi four years* 2. vi. to meet the requirements, to be fit/ suitable for ¶ *'di za lo gi ma red This is not fit for consumption.*

ལོ་སྐར་ /loqaa/ astrologically critical years (one's own birth year every twelve years, i.e. 13, 25, 37, 49 etc.)

ལོ་སྐག་ /loqeq/ sm. *lo skag*

ལོ་སྐོར་བཅུ་གཉིས་ /loqɔɔ cunñii/ the cycle of twelve years

ལོ་ལྷ་སྐྱེས་ /loka kεε/ sm. *lo legs byung*

ལོ་སྐྱེད་ /lokee/ yearly interest

ལོ་ཁམས་ /lonqam/ year and element (the sixty year cycle in the Tibetan calendar)

ལོ་ཁམས་བརྩི་སྟངས་ /--tsitaan/ calendar calculations

ལོ་ཁྲི་ཕྲག་ཏུ་བརྟན་པར་ཤོག་ /lo thi-taatu tempar söö/ id. Long live! ¶ *mi dmangs kyi dmag 'khrug gi rgyal kha lo khri phrag tu brtan par shog Long live the victory of the people's war!*

ལོ་འཁོར་ /loqɔɔ/ 1. annual, yearly; anniversary ¶ *lo 'khor dus chen annual festival* 2. vi. /lo qhɔɔ/ to pass (of years), to be a certain number of years since something took place ¶ *nga tsho 'dir 'byor nas lo gsum 'khor gi yod pa red It is three years since we came here.* ¶ *lo gsum 'khor ba'i dran gso the third anniversary*

ལོ་འཁོར་མ་ /lo qhɔrma/ all year round

ལོ་གྲངས་ /lotaan/ a number of years; year, age ¶ *kho tshos bod*

la lo grang bsdad pa red They lived in Tibet for years.

ལོ་བརྒས། /lotee/ sm. *lo rgas*

ལོ་འགོ། /lonqo/ the beginning/ early part of a year

ལོ་རྒན་གཞོན། /lo qɛnšöön/ young and old, youth and old age

ལོ་རྒས། /loqɛɛ/ old

ལོ་རྒྱུན། /lukūün/ sm. *lo dus*

ལོ་རྒྱུས། /lukūū/ history

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དངོས་གཙོའི་རིང་ལུགས། /--ŋöötsöö rinluù/ historical materialism

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་གཏོགས། /--qi chatɔɔ/ the domain/ sphere of history

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ། /--qi tətsüü/ the historical point of view

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་རིམ། /--qi thüürim/ historical stage/ period

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས། /--qi thöönnöö/ historical fact

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་སྙིང་། /--qi thüünñiin/ historical significance/ importance

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ། /--qi neetsüü/ historical context/ situation, historical background

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རང་བཞིན། /--qi rənšiin/ historical, historic

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སེམས་གཙོའི་རིང་ལུགས། /--qi semtsöö rinluù/ historical idealism

ལོ་རྒྱུས་སྐྲུན། /--ʈüün/ va. to make history

ལོ་རྒྱུས་བསྐྲུན་པ་པོ། /--ʈünpəpo/ history makers

ལོ་རྒྱུས་ཅན། /--cɛɛn/ sm. *lo rgyus kyi rang bzhin can*

ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་སྲོལ་རྒྱུན། /--thɔɔqi süükyüün/ historical tradition

ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བྱུང་མ་མྱོང་བ། /--thɔɔ chuŋ maɲoŋwa/ unprecedented in history

ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པ། /--tɛnpa/ sm. *lo rgyus kyi rang bzhin can*

ལོ་རྒྱུས་པ། /--pa/ historian

ལོ་རྒྱུས་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་རིགས། /--ceesii yiqrii/ historical data/ records

ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རྒྱས། /--phɛɛkɛɛ/ historical development

ལོ་རྒྱུས་མཚོན་བྱེད་སྙན་ངག /--tshöncɛɛ ñɛɛŋaà/ historical epic

ལོ་རྒྱུས་རིག་པ། /--riqpə/ history, the study of history

ལོ་ཀྲར་པད་ཚལ། /lɔɔqɔɔ pɛɛtsɛɛ/ cabbage

ལོ་བརྒྱའི་ཇུས་ཆེན། /lokɛɛ chüüceen/ long range/ term plan (lit. plan for one hundred years)

ལོ་ངོ་ /loṅo/ whole year ¶ *lo ngo brgyad kyi ring for eight whole years*

ལོ་ལྔའི་འཆར་གཞི་ /lonεε chəəsi/ five year plan

ལོ་ཆག་ /locaà/ every other year

ལོ་ཆུ་ /lucu/ crops and water/ rainfall ¶ *lo chu legs pa good crops and good water*

ལོ་ཆུང་ /lucuun/ young, teenager

ལོ་ཆུང་གཉེན་ལེན་རུ་ཁག་ /--toṇleen ruqaā/ young pioneers (youth group in P.R.C.)

ལོ་ཆུང་གཉེན་ལེན་རུ་མི་ /--rumi/ a young pioneer

ལོ་ཆེན་ /loceen/ title for renowned scholars of Sanskrit and Tibetan

ལོ་མཇུག་ /luncuù/ end/ latter part of the year

ལོ་རྗེས་མ་ /lo ceema/ next year

ལོ་ཉེས་ /loṅeè/ crop failure, bad harvest

ལོ་མཉམ་ /loṅam/ the same age

ལོ་ཏོག་ /lotɵɵ/ crop, harvest; va.--*'debs* to plant crops

ལོ་རྟགས་ /lotaà/ 1. one's year of birth 2. style of an emperor's reign

ལོ་ལྟར་ /lotaa/ yearly, every year

ལོ་ལྟར་རེ་བཞིན་ /--resiin/ sm. *lo ltar*

ལོ་རྟར་ /--/ sm. *lo ltar*

ལོ་སྟོད་ /lotöö/ the first half of the year

ལོ་ཐོ་ /loto/ sm. *le tho*

ལོ་ཐོག་ /lotɵɵ/ sm. *lo tog*

ལོ་དར་མ་ /lo tharma/ sm. *lo chung ba*

ལོ་དུས་ /lutüü/ term, period/ time set as a limit; vi.--*thim;* --*'dzogs* to expire, to finish (e.g. a term of office)

ལོ་དེབ་ /lotep/ year-book, annal

ལོ་འདབ་ /luntəp/ leaves and petals; vi.--*rgyas* to be fully grown, to be in full bloom (of plants)

ལོ་ན་ /lona/ age; vi.--*rgyas* to age, to grow old

ལོ་ན་ཆུང་བ་ /--chuṇwə/ young; younger

ལོ་ན་མཐོ་བ་ཁ་འཁྱེར་ /--thōwa khākee/ using old age as an excuse (usu. to avoid work or get a better share of something)

ལོ་ན་ཕྲ་བ་ /--ṭhāwa/ sm. *lo na chung ba*

ལོ་ན་འཚམས་པ་ /--tshāmpa/ of the right/ suitable age, of age

ལོ་ན་གཞོན་པ་ /--sönpa/ sm. *lo na chung ba*

ལོ་ན་སོན་ /--söön/ vi. to grow up, to age, to get old

ལོ་པཎ་ /lopεεn/ translators and scholars

ལོ་མ་ /loma/ leaf ¶ *lo ma che rigs*

shing *broad-leafed trees*

ལོ་མ་ནི་ཡ་ /ch./ Roumania

ལོ་མ་ཕྲ་རིགས་ /loma thərii/ needle-leaf ¶ *lo ma phra rigs kyi shing nags* *a conifer forest*

ལོ་མང་ཐུབ་པའི་རྩི་ཤིང་ /lomaan-thupee tsisiin/ perennial plants

ལོ་མཱར་ /ch./ sm. *lo mar*

ལོ་མར་ /ch./ c. Rome

ལོ་ཙཱ་བ་ /lotsawa/ translator

ལོ་ཚད་ /lotsɛɛ/ age limit

ལོ་ཚན་ /lotsɛɛn/ sm. *lo tog*

ལོ་གཞོན་གཞོན་ /lo sönsöön/ young

ལོ་ཟླ་ /lonta/ year and month

ལོ་རྒྱུན་ /luyüün/ sm. *lo rgyun*

ལོ་རིམ་ /lurim/ class, grade (in school)

ལོ་རིལ་པོ་ /lo riipu/ whole year, all year round

ལོ་རེ་ /lore/ each year, annually

ལོ་རེ་བཞིན་ /--šin/ sm. *lo ltar re bzhin*

ལོ་ལེགས་ /loleq; loleè/ bumper harvest

ལོ་ལོན་ /lo löön/ vi. to age, to grow old

ལོ་ཤས་ /lošɛɛ/ a few years

ལོ་བཤད་ /lošɛɛ/ astrological prediction/ prophecy for a year

ལོ་གསར་ /losaa; löösaa/ new year ¶ *lo gsar gyi bkra shis bde legs* *New Year's Greetings*

ལོ་ཧྲིལ་པོ་ /lo rhiipu/ sm. *lo ril po*

ལོག་ /lɔɔ/ 1. va. to return, to go, come back ¶ *nga nang la log gi yin* *I am going back home.* 2 vi. to get in the wrong order, to be upside down/ inside out/ reversed/ inverted ¶ *yig 'bru 'di mgo 'jug log 'dug* *This letter is upside down.* 3. vi. to collapse to fall down, to tumble down ¶ *khang pa de log song* *The house collapsed.*

ལོག་སྒྲུབ་ /loqtup/ fallacy, misapprehension, misinterpretation (usu. used with *go ba*)

ལོག་དགར་ /lɔqaa/ separate, apart va.--*byed* to separate, to cause fission; to divorce

ལོག་ཆོས་ /lɔqchöö/ heresy

ལོག་འཇལ་ /loncɛɛ/ ungrateful, thankless; va.--*byed* be ungrateful/ thankless

ལོག་རྟོག་ /lɔqtɔɔ/ sm. *log sgrub*

ལོག་ལྟ་ /lɔqta/ heresy, heretical view

ལོག་པ་ /lɔqpa/ 1. opposite, reverse 2. incorrect, false, heretical, perverse

ལོག་པོ་ /lɔqpo/ sm. *ldab*

ལོག་སྤྱོད་ /lɔqcöö/ reactionary, perverted action/ conduct

ལོག་སྤྱོད་གྲལ་རིམ་ /--theerim/ reactionary class

ལོག་སྤྱོད་ཅན་ /--cɛɛn/ reactionary ¶ *bsam blo log spyod can reactionary idea*

ལོག་སྤྱོད་པ་ /--pa/ a reactionary

ལོག་སྤྱོད་ཕྱོགས་ཁག་ /--chΩΩqaà/ reactionary clique/ bloc/ group, reactionaries

ལོག་སྤྱོད་དབང་སྒྱུར་ /--wəŋkuu/ reactionary rule

ལོག་སྤྱོད་དབང་སྒྱུར་གྲལ་རིམ་ /--wəŋkuu thêêrim/ reactionary ruling class

ལོག་སྤྱོད་ཚོགས་ཁག་ /--tshΩΩqaà/ sm. *log spyod phyogs khag*

ལོག་ཕྱོགས་པ་ /lΩqcΩΩpa/ sm. *log spyod pa*

ལོག་སྨོན་ /loqmöön/ prayer for an evil end

ལོག་སྨྲ་ /lΩqma/ heterodox/ heretical theories

ལོག་ཚོང་ /lΩqtsoon/ traitorous ¶ *log tshong gi bya ba traitorous activities*

ལོག་འཚོ་ /lΩqtso/ living by perverse means, earning one's livlihood in perverted ways

ལོག་ཞུགས་ /loqšuu/ perverted, heretical

ལོག་ཡོང་ /lΩΩ yoon/ va. to come back, to return

ལོག་གཡེམ་ /lΩqyem/ 1. sexual perversion, adultery, incest 2. rape; va.--*byed* to rape

ལོག་རླུང་ /loqluun/ adverse wind

ལོག་ལམ་ /lΩqlam/ false doctrine, wrong/ perverted path

ལོག་ཤེས་ /lΩqšee/ sm. *log rtog*

ལོག་བསམ་ /lΩqsam/ sm. *log rtog*

ལོག་སྲིད་བསྐྱར་ལངས་ /loqsii kārlaàn/ restoration/ comeback of an evil government or regime

ལོགས་ /lΩΩ/ 1. face/ surface of, on the side of, on ¶ *gyang gi logs la sbyar pa red (They) stuck it on the (surface of the) wall.* 2. (*nang+--*) inside

ལོགས་འགེལ་ /lΩΩŋqee/ wall hangings

ལོགས་བྲིས་ /loqtii/ sm. *log ris*

ལོགས་རིས་ /loqrii/ mural, fresco

ལོགས་སུ་ /lΩΩsu/ 1. on the face/ surface 2. separately, exclusively ¶ *kho sdod sa logs su yod pa red There is a separate place for him to stay.*

ལོགས་སུ་བཅུ་ /--che/ va. to set/ keep apart

ལོགས་སུ་ལུས་ /--lüü/ vi. to be left alone, to be isolated/ apart/ separated

ལོང་ /loŋ; loon/ 1. vi. to become blind, to lose one's eyesight 2. the abdomen 3. (vb.+--+ existential vb.) having time to do the verbal act ¶ *nga ltad mor 'gro long med I don't have time to go to the show.* 4. sometimes used sm. *lon*

ལོང་ཁྲིད་ /luŋtii/ one who leads the blind

ལོང་ཁ་ /loŋqa/ sm. *long, 2*

ལོང་ཀུག་ /luŋkuu/ sm. *long mchong*

ལོང་མཆོང་ /loŋcoon/ acting rashly/ blindly; doing things not based on reason and intelligence; va.--*byed; --rgyag* to do things blindly/ without thinking, to do/ act rashly

ལོང་མཆོང་རིང་ལུགས་ /--riŋluu/ putchism

ལོང་བ་ /loŋwa; loŋa/ blind, blind person

ལོང་བར་ལམ་འདྲི་ /loŋar lam ti/ id. va. to seek advice from an ignorant person (lit. to ask a blind man the way)

ལོང་བས་རྟ་ཞར་བཞོན་པ་ /loŋεε tašaa šönpa/ id. imminent danger (lit. a blind man riding a horse)

ལོང་བུ་ /loŋpu/ anklebone

ལོང་ཚིགས་ /loŋtsii/ sm. *long bu*

ལོང་ལོང་ /loŋloon/ protruding, convex, bulging

ལོངས་ /loŋ/ 1. imp. of *len* and *lang* 2. vi. to be able to make up or reach an amount/ set number/ quantity ¶ *cha lag nyos pa'i rin pa ma longs gtsang g.yar pa red Since (their money) didn't reach the price of the things they bought, (they) borrowed (money).* 3. vi. to grow ¶ *phru gu 'di gzugs po zhe drags longs 'dug The child has grown a lot.*

ལོངས་སྤྱད་ /loŋ cεε/ p. of *long spyod*

ལོངས་སྤྱོད་ /loŋcöö/ enjoying, benefiting from, using; va. /loŋ cöö/; --*byed* to enjoy, to benefit from, to use ¶ *kho la rgyu nor ga tshod yod kyang longs spyod byed thub yod pa ma red No matter how much wealth he had, he was unable to enjoy it.*

ལོངས་སུ་སྤྱོད་ /loŋsu cöö/ va. to enjoy, to benefit from, to make use of

ལོངས་སུ་སྤྱད་ /--cεε/ p. of *longs su spyod*

ལོད་ /löö/ (usu. vb.+--+existential vb.) to be of use, to make a difference ¶ *kho la bshad lod yod pa ma red There is no use telling him.* ¶ *khyed rang phebs lod yod pa ma red It will not make any difference if you go.*

ལོད་པོ་ /lööpo/ bad, poor ¶ *snyun gzhi lod po bad illness*

ལོན་ /löön/ vi. to get, to acquire, to obtain; to reach, to arrive at ¶ *sgrub 'bras chen po byung I got great results.* ¶ *kho slob lo lon dus when he reaches school age*

ལོན་ཌོན་ /ch./ c. London

ལོབ་ /lΩp/ imp. of *lab*

ལོབ་མཚོ་ /ch.+tshō/ Lake Lobnor

ལོའི་ཐོན་ཚད་ /löö thöntsεε/ annual production/ output

ལོར་ /lΩr; lΩΩ/ paper money

ལོས་ /löö/ 1. certainly, sure, of course ¶ *khos los byed He will certainly do it.* 2. (adj.+--) how much with respect to adjective ¶ *lha sa che los 'dug How big is Lhasa?*

ཤ་ /šā/ 1. the letter *sha* (used in alphabetical ordering) 2. meat, flesh ¶ *lug sha mutton*

ཤ་ཀྲིང་ /šətiin/ canned meat

ཤ་དཀར་ /šāqaa/ tin

ཤ་སྐམ་པོ་ /šā qāmpo/ 1. dried meat 2. thin, emaciated

ཤ་སྐྲན་ /šāteen/ cancer

ཤ་ཁང་ /šaqaan/ meat shop

ཤ་ཁུ་ /šəqu/ meat broth/ juice

ཤ་ཁོག་ /šāqöö/ dressed carcass of an animal

ཤ་ཁྱི་ /šəki/ hunting dog

ཤ་ཁྲ་ /šāta/ kind of skin disease

ཤ་ཁྲག་ /šātaà/ flesh and blood; bloody

ཤ་ཁྲག་གཅིག་འབྲེལ་ /--ciqtee/ closely related, flesh and blood relationship

ཤ་ཁྲོམ་ /šātom/ meat market

ཤ་འཁོན་ /šāqöön/ anger, resentment, hatred

ཤ་རྒྱགས་པ་ /šā kaqpa/ 1. fat meat 2. fat, plump (of people)

ཤ་རྒྱས་ /šākεε/ vi. to become fat, to put on weight

ཤ་རྒྱས་ཁྲག་རྒྱས་ /--thākεè/ hearty, healthy, strong

ཤ་རྒྱུ་ /šəku/ sausage

ཤ་རྒྱུས་ /šəküü/ meat and sinew

ཤ་བརྒྱུད་ /šəküü/ matrilineal descent line

ཤ་རྔོད་ /šā ŋöö/ va. to fry/ roast meat

ཤ་གཅིག་པ་ /šā ciqpə/ in accord, of the same opinions/ ideas

ཤ་བཅུད་ /šəpcüü/ pinching; va. --*rgyag* to pinch

ཤ་ཆེན་ /šāceen/ human flesh

ཤ་རྗེན་ /šācen/ raw meat

ཤ་ཉེ་ /šāñe/ kinsman, descendent, blood relative

ཤ་རྟགས་ /šātaà; šāptaà/ birthmarks

ཤ་སྟག་ /šātaà/ only, all ¶ *sgrig chas thabs chag sha stag yin rung even though the equipment was only mediocre (in quality)*

ཤ་དག་ /šātaà/ sm. *sha stag*

ཤ་མདོག་ /šāntöö/ skin color

ཤ་མདོག་ཚོས་གཞི་ /--tshüüsi/ sm. *sha mdog*

ཤ་ན་ /šāna/ hemp, flax

ཤ་བག་ལེབ་ /šāpaleè/ fried meat-filled pancake

ཤ་བེམ་ /šāpem/ body

ཤ་འབུ་ /šənpu/ maggot

ཤ་འབྲས་ /šāmtεè/ dish consisting of rice and meat, curry

ཤ་སྦྲང་ /šātaŋ/ a kind of fly

ཤ་མ་ /šāma/ placenta, after-birth

ཤ་མིའུ་ /ch./ shrimp

ཤ་མེད་ /šameè/ meatless

ཤ་མོ་ /šamo/ 1. mushroom, fungus 2. female deer, doe

ཤ་མོའི་རིགས་ /šamöö riq/ fungus plants

ཤ་དམར་པོ་ /ša maapo/ sm. *sha rjen*

ཤ་སྨེན་ /šameen/ bump, lump, tumor

ཤ་སྨན་ /šamɛɛn/ spices used with meat

ཤ་བཙོ་ /ša tsō/ va. to cook meat

ཤ་བཙོས་ /ša tsöö/ p. of *sha btso*

ཤ་རྩི་ /šətsi/ sm. *sha mdog*

ཤ་ཚ་ /šatsa/ 1. love, fondness, affection, concern, affinity; solidarity 2. vi. /šā tshā/ to have love/ fondness/ affection/ concern/ affinity

ཤ་ཚིལ་ /šətsii/ fat of meat/ flesh

ཤ་འཛིན་ /šəntsiin/ fork, prong

ཤ་འཛེར་ /šantser/ wart

ཤ་ཞེན་ /šaseen/ loyalty ¶ *rgyal khab la sha zhen* patriotism

ཤ་ཞེན་མེད་པ་ /--meepa/ disloyal, unpatriotic

ཤ་ཟ་ /šasa/ sm. *sha zan*

ཤ་ཟན་ /šasɛɛn/ carnivorous

ཤ་རྭ་ /šara/ antler (deer's)

ཤ་རིགས་ /šərii/ meats

ཤ་རིད་པ་ /ša riipə/ sm. *sha skam po*

ཤ་རུ་ /šəru/ salt beef

ཤ་རུས་ /šərüü/ flesh and bone

ཤ་རུས་གཅིག་པ་ /--cīqpə/ siblings

ཤ་རོ་ /šaro/ corpse

ཤ་རློན་ /šalöön/ fresh meat

ཤ་ལེན་ /šalɛɛn/ revenge

ཤ་ཤེད་ /šaseè/ coat/ appearance (of an animal); vi.--*rgyas* to have the coat improve, to grow fat, to put on flesh

ཤ་ཤེད་བཟང་པོ་ /--saŋqo/ sm. *sha shed yag po*

ཤ་ཤེད་ཡག་པོ་ /--yaqo/ strong and healthy (for animals)

ཤ་ཤུན་ /šasuun/ flesh and skin

ཤ་སྲིན་ /šəsiin/ ulcer

ཤ་གསར་ /šasaa/ sm. *sha rlon*

ཤ་བསྲེགས་ /šaptaà/ roast meat; va. --*gtong* to roast meat

ཤྭ་ཁྱི་ /šəki/ sm. *sha khyi*

ཤྭ་པོ་ /šapo/ male deer

ཤྭ་ཕྲུག་ /šətuù/ young deer, fawn

ཤྭ་བ་ /šaa/ deer

ཤྭ་བ་སྒོ་ཁར་སླེབས་དུས་མདའ་གཞུ་བཟོ་བ་ /--qoqar lētüü təsu sowa/ doing something too late, lack of foresight (lit. making a bow and arrow when the deer is near the door)

ཤྭ་འོད་ /šawöö/ flood

ཤག་ /šaà/ 1. past participle particle ¶ *khos deb gnyis nyos*

shag He has bought two books. 2. dwelling (usually used for monks), cell, cubicle

ཤག་ཚུང་ /šəqcuùn/ sm. *shag mig*

ཤག་མ་ /šaqma/ small stones/ pebbles, gravel

ཤག་མིག /šəqmiì/ small room/ dwelling

ཤག་ཚང་ /šaqtsaan/ corporate household of monks

ཤག་རུག /šəqruù/ gravel

ཤག་ས་ /šaqsa/ rocky soil, soil having lots of pebbles

ཤང་ /šaŋ/ small village administrative unit in Communist Tibet

ཤང་ཀང་ /ch./ c. Hong Kong

ཤངས་ /šaàn/ 1. nose (h) 2. district in Central Tibet

ཤངས་ཁུང་ /šəŋquùn/ nostril (h)

ཤངས་ཆུ་ /šəŋcu/ nose mucus (h)

ཤངས་ཐག་ /šaŋtaà/ sm. *shangs thag*

ཤངས་ཐག /--/ snuff (h)

ཤངས་ཕྱི་ /šəŋci/ sm. *s..angs 'phyid*

ཤངས་འཕྱིད་ /šəŋcii/ handkerchief (h)

ཤངས་རྩེ་ /šaŋtse/ tip of the nose (h)

ཤངས་རུ་ /šəŋru/ snuff box/ horn (h)

ཤད་ /šɛɛ/ 1. the vertical line used in written Tibetan for punctuation 2. va. to comb

ཤད་མ་ /šɛɛma/ 1. curry-comb 2. sm. *bshan pa*

ཤན་ /šɛɛn/ 1. metal band ¶ *rag shan brass band;* va.--*rgyag* to band (with metal) 2. Chinese administrative unit (hsien)

ཤན་ཀྲང་ /ch./ head of a hsien

ཤན་ཁང་ /šɛnqaan/ sm. *bshan khang*

ཤན་པ་ /šɛnpa/ sm. *bshan pa*

ཤན་འབྱེད་ /šɛn cheè/ va. to distinguish, to determine, to differentiate

ཤན་སྦྱར་ /šɛncaa/ bi- or multilingual texts/ books

ཤབ་ཤུབ་ /šəpšup/ sm. *shab shob*

ཤབ་ཤོབ /šəpšöö/ wispering; va.--*gtong;* --*lab* to wisper

ཤམ་ /šam/ sm. *gsham*

ཤམ་དུ་ /šamtu/ sm. *gsham du*

ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ /šaka thūpə/ the Buddha

ཤཱཀྱ་མུ་ནི་ /šaka muni/ the Buddha

ཤའང་ཀའང་ /ch./ c. Hong Kong

ཤར་ /šaa/ 1. east ¶ *shar dkrog nub rgyag stirring up trouble in the east and attacking in the west* 2. vi. to rise, to arise ¶ *dus rabs gsar du shar ba red A new era arose.* 3. (-- + vb.) verbal act done directly/ straight/ without obstacles ¶ *shar gtong thub pa able to send (it) directly*

ཤར་རྒྱག /šaqkaà/ sm. *shar rgyag*

ཤར་བསྐྱོད་ /šaköö/ going straight ahead, proceeding directly

¶ *lcags lam shar bskyod* railway service

ཤར་གྱི་གཞུང་ཐིག་ /šārqi šuntìi/ east longitude

ཤར་ཀྱིས་ /šārkii/ straight, directly

ཤར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ /šār katso chēmpo/ Pacific Ocean

ཤར་རྐྱག་ /šāqkaà/ directly, straight, without hindrance/ obstruction

ཤར་རྒྱུད་ /šəəkùù/ eastern

ཤར་བསྐྱོད་ /šārtöö/ sm. *shar bskyod*

ཤར་གཏོང་ /šārtoon/ va. to send/ go straight (in context of roads and going), to pass directly

ཤར་མཐའ་ /šārta/ Far East

ཤར་པ་ /šāapa; šεεpa/ 1. easterner 2. Sherpa

ཤར་ཕྱོགས་ /šārcɔɔ/ the eastern side/ direction, the east

ཤར་ཕྱོགས་དམར་ /--mār/ "The East is Red" (title of song in P.R.C.)

ཤར་འཚོལ་ནུབ་བསྡུ་ /šārtsöö nuptüù/ patching/ scraping together, gathering without thinking, putting together odds and ends

ཤར་ཡོ་གླིང་ /šār yolin/ East Europe

ཤར་ལྷོ་ /šāalo/ Southeast

ཤར་ལྷོའི་ཨེ་གླིང་ /šāaloo ēlin/ Southeast Asia

ཤར་ཨེ་གླིང་ /šāa ēlin/ East Asia

ཤལ་སྐོར་ /šεεqɔɔ/ disc harrow

ཤལ་བ་ /šεεwa/ harrow

ཤས་ /šεὲ/ several, a few (abbr. of *kha shas*) ¶ *nyin shas* several days

ཤས་ཁ་ /šεεqa/ part, share

ཤས་ཆུང་ /šεεcuùn/ small part

ཤས་ཆེ་ /šεεchi/ (vb. + --) maybe ¶ *kha sang nyin yong shas che* ¶ *Maybe he will come tomorrow.*

ཤས་ཆེ་བ་ /šεε chēwa/ most of, the major part

ཤས་གཏོང་ /šεὲ tōon/ va. to lease land (on so-so basis)

ཤས་ར་ /šεεra/ slaughter house

ཤི་ /šī/ vi. to die

ཤི་སྐྱོན་ /šīkùùn/ death

ཤི་ཁ་ /šīqha/ the moment of death

ཤི་ཁའི་འཕག་འཚག་ /šīqeè phāqtsaà/ last-ditch struggle; va.--*rgyag* to make a last-ditch struggle

ཤི་ཐ་ལེ་ /ch./ Hitler

ཤི་མིན་རོ་མིན་ /šīmin romin/ at the point of death

ཤི་རྨས་ /šīmeè/ dead and wounded, casualties

ཤི་ཚད་ /šītseè/ death rate, Mortality rate

ཤི་རོ་ /šīro/ corpse (usu. of animal)

ཤི་ལམ་ /šīləm/ dangerous road

ཤི་གསོན་ /šīsüün/ dead or alive, life and death

ཤིག་ /šii/ 1. the form of *gcig* used after final s ¶ *lus shig one body* 2. (vb. + --) makes imperatives ¶ *ltos shig Look!* 3. louse (lice); vi.--*rgyag* to have lice; va.--*sgrug* to pick lice 4. va. to shift, to move ¶ *phyi la shig song (He) moved backwards*

ཤིག་ཅན་ /šiqcêên/ infested with lice

ཤིག་རིལ་ /šiqrêê/ cigarette

ཤིག་ཤིག་ /šiqšii/ close together, crowded together

ཤིག་སྲོ་ /šiqsò/ lice and nits

ཤིག་གསོད་སྟ་རེ་འཕྱར་ /šiqsüü tārcaa/ making a mountain out of a molehill (lit. to wave an ax to kill a louse), making a big fuss about a trifling matter

ཤིགས་ /šii/ va. to destroy (buildings, etc.)

ཤིགས་ཤིགས་ /--/ waving, rocking

ཤིང་ /šiŋ/ 1. connective particle: form of *cing* used after -s final words (see *cing*) 2. tree 3. wood

ཤིང་རྐང་ /šiŋqaŋ/ wooden leg

ཤིང་སྐུ་ /šiŋqu/ wooden statue

ཤིང་ཀོགས་ /šiŋqòò/ bark

ཤིང་སྐྱོ་ /šiŋkò/ wood-pulp

ཤིང་སྐྱོགས་ /šiŋkòò/ wooden ladle

ཤིང་བརྐོས་ /šiŋqüü/ wood carving/ engraving; va.--*rgyag* to carve/ engrave wood

ཤིང་བརྐོས་རི་མོ་ /--remo/ woodcut, wood carving/ engraving

ཤིང་ཁང་ /šiŋqaaŋ/ wooden house

ཤིང་ཁུ་ /šiŋqu/ sap/ juice of trees

ཤིང་ཁུར་ /šiŋqur/ load/ bundle of wood

ཤིང་ཁྱི་ /šiŋki/ wood-dog year

ཤིང་ཁྲི་ /šiŋṭi/ wooden chair

ཤིང་ཁྲོལ་ /šeŋṭöö/ (wooden) tray

ཤིང་མཁན་ /šiŋńêên/ sm. *shing bzo ba*

ཤིང་གི་འདྲ་གཟུགས་ /šiŋqi ṭəsuù/ a (wooden) puppet

ཤིང་གྲུ་ /šiŋṭu/ wooden ship/ boat, junk

ཤིང་གླང་ /šiŋlaŋ/ wood-ox year

ཤིང་འགེལ་བ་ /šiŋ qeewa/ thin branch, twig

ཤིང་རྒོན་ /šiŋqüün/ woodpecker

ཤིང་སྒམ་ /šiŋqəm/ wooden box/ chest

ཤིང་མངར་ /šiŋnar/ liqorice root

ཤིང་ཅང་ /šiŋcaaŋ/ Sinkiang Province

ཤིང་གཅོད་ /šiŋ cöö/ va. to cut wood/ lumber

ཤིང་གཅོད་ཁེ་ལས་ /šiŋcüü qhēlɛɛ/ lumber industry, lumber enterprise/ company

ཤིང་གཅོད་པ་ /šiŋcüüpə/ lumberjack

ཤིང་བཅུད་ /šiŋcüü/ sap, syrup, molasses

ཤིང་ཆ་ /šiŋcə/ timber, lumber ¶ *shing cha'i ra ba lumber yard*; va.--*gcod* to cut timber/

lumber

ཤིང་ཆ་འབྲེག་བྱེད་འཕྲུལ་འཁོར་ /--teqceè thüüqöö/ timber cutting machine, chain saw

ཤིང་ཆ་བཟོ་གྲྭ་ /--sota/ lumber yard

ཤིང་ཆས་ /šiŋceè/ wooden wares/ utensils

ཤིང་ཆས་བཟོ་གྲྭ་ /šiŋceè sota/ carpentry shop/ factory

ཤིང་གཉེར་ /šiŋñeè/ person in charge of trees

ཤིང་ཏ་ལ་ /šiŋ tala/ palm tree

ཤིང་ཏོག་ /šiŋtöò/ fruit

ཤིང་ཏོག་ལྡུམ་ར་ /--tumrə/ sm. *shing tog ra ba*

ཤིང་ཏོག་ར་བ་ /--rawa/ fruit orchard

ཤིང་ཏོག་ཨ་མྲ་ /--āmra/ persimmon

ཤིང་རྟ་ /šiŋtə/ 1. animal/ horse drawn cart 2. wood-horse year

ཤིང་སྟག /ši tāà/ wood-tiger year

ཤིང་སྟན་ /šiŋtèen/ chopping block

ཤིང་ཐོག་ /šiŋtöò/ sm. *shing tog*

ཤིང་འཐུ་ /šiŋ thū/ va. to collect firewood

ཤིང་དུམ་ /šiŋtum/ log, piece of wood

ཤིང་མདུང་ /šiŋtuùn/ wooden spear/ lance

ཤིང་སྡོང་ /šiŋtòon/ tree

ཤིང་སྡོང་སྐམ་པོ་ /--qāmpo/ dead tree

ཤིང་ནགས་ /šiŋnaà/ forest

ཤིང་པར་ /šiŋpar/ wood block (for printing)

ཤིང་ལྤགས་ /šiŋpaà/ wood bark

ཤིང་སྤྲེ་ /šiŋṭe/ wood-monkey year

ཤིང་ཕག /šiŋpaà/ wood-pig year

ཤིང་ཕོར་ /šiŋpöö/ wooden bowl

ཤིང་ཕྱེ་ /šiŋce/ sawdust

ཤིང་ཕྲུག /šiŋṭuù/ sapling

ཤིང་བལ་ /šiŋpeè/ vegetable silk/ cotton

ཤིང་བྱ་ /šiŋca/ wood-bird year

ཤིང་བྱང་ /šiŋcaŋ/ placard

ཤིང་བྱི་ /šiŋci/ wood-mouse year

ཤིང་འབག /šiŋpaà/ wood mask

ཤིང་འབག་ཁྲང་ཞི་ /-- + ch./ puppet theater

ཤིང་འབྲས་ /šiŋṭeè/ fruit

ཤིང་འབྲས་ལྡུམ་ར་ /--tumrə/ orchard

ཤིང་འབྲུག /šiŋṭuù/ wood-dragon

ཤིང་སྦྲུལ་ /šiŋṭüü/ wood-snake year

ཤིང་སྨྱུག་ར་བ་ /šiŋñuù rawa/ nursery (for trees)

ཤིང་བརྩུགས་ /šiŋ tsūù/ p. of *shing 'dzugs*

ཤིང་རྩ་ /šiŋtsə/ root of a tree

ཤིང་རྩི་ /šiŋtsi/ gum, resin

ཤིང་ཚ་ /siŋtsə/ cinnamon

ཤིང་ཚལ་ /šiŋtsêê/ grove, park

ཤིང་ཚེ་ /ch./ litre

ཤིང་འཛུགས་ /šiŋ tsuù/ va. to plant trees

ཤིང་འཛུགས་ནགས་བཟོ་ /šiŋtsuù naqso/ forestation

ཤིང་ཟན་ /šiŋsêên/ wood worm

ཤིང་ཟམ་ /šiŋsəm/ wooden bridge

ཤིང་གཟུགས་ /šiŋsuù/ puppet ¶ *shing gzugs zlos gar* puppet show

ཤིང་གཟུགས་རྩེད་ཆས་ /--tsecɛɛ̀/ sm. *shing gzugs*

ཤིང་གཟེར་ /šiŋser/ peg, wooden nail

ཤིང་གཟོང་ /šiŋsoon/ sm. *shing za*

ཤིང་བཟོ་ /šiŋsu/ carpentry; va.--*byed* to do carpentry

ཤིང་བཟོ་བ་ /šiŋsöö/ carpenter

ཤིང་ཡོས་ /šiŋyüü/ wood-hare year

ཤིང་རིགས་ /šiŋrii/ trees, types of trees

ཤིང་རིགས་སྐྱེ་དངོས་ /--keŋöö/ woody plants

ཤིང་རིགས་སྣུམ་རྫས་ /--nùmtsêè/ plants with oil

ཤིང་ལམ་ /šiŋləm/ wooden tracks (railway)

ཤིང་ལམ་འཁྲུལ་འཁོར་ /--thüüqöö/ wooden rail carts

ཤིང་ལུག་ /šiŋluù/ wood-sheep year

ཤིང་ལེབ་ /šiŋlêê/ board, plank

ཤིང་ལེབ་ནག་པོའི་གསར་འགྱུར་ /--naqpöö sənkuu/ wall newspaper

ཤིང་ལོ་ /šiŋlu/ tree leaf

ཤིང་ཤུན་ /šiŋsüün/ sm. *shing lpags*

ཤིང་ཤོག་ /šiŋšöö/ chip of wood

ཤིང་སོག་ /šiŋsöö/ wood saw

ཤིང་སོན་ /šiŋsüün/ tree seed

ཤིང་སོན་གྱི་ར་བ་ /--qi rawa/ sm. *shing son ldum ra*

ཤིང་སོན་ལྡུམ་ར་ /--tumrə/ tree nursery

ཤིང་སབ་སོབ་ /šiŋ səpsoò/ soft/spongy wood, wood pitted with holes

ཤིང་ཨ་རུ་རའི་ཡལ་ག་ /šiŋ āruréè yɛɛqa/ olive branch

ཤིད་ /šii/ funeral ceremony

ཤིན་ཅང་ /šincaan/ sm. *shing cang*

ཤིན་ཏུ་ /šintu/ very ¶ *shin tu lci ba zhig* a very heavy (one)

ཤིན་ཏུ་ནས་ /--nêê/ sm. *shin tu*

ཤིན་བོད་ /šinpüü/ Sinkiang-Tibet ¶ *shin bod gzhung lam Sinkiang-Tibet Highway*

ཤིན་སྦྱངས་ /šincaan/ dexterity, suppleness

ཤིན་ཧྭ་གསར་འགྱུར་ཁང་ /ch.+sərnkuu qhaan/ Hsinhua News Agency (P.R.C.)

ཤིན་ཧན་ /ch./ Hsinan River

ཤིབས་ /šip/ sm. *gshib*

ཤི་ཨན་ /ch./ c. Sian

ཤིས་ /šii/ good luck, fortune, auspiciousness

ཤིས་པན་ཡ་ / ch./ Spain

ཤིས་འཕྲིན་ /šiitiin/ good news, message of greetings ¶ *shis 'phrin kyi yi ge skyel ba red (He) delivered a letter of greeting.*

ཤིས་ཚིག་ /šiitsii/ words of praise/ congratulation

ཤིས་ཧོང་ཧྲི་ /ch./ tomato

ཤིས་ཧན་ /ch./ c. Sian

ཤུ་ : p. བཤུས་ f. བཤུ་ /šu/ 1. va. to peel, to skin, to pare ¶ *zhog khog 'di pags pa shu dang Please peel the potato.* 2. va. to copy (manuscript, letter, etc.) ¶ *deb rnying pa 'di tsho bshus pa red (He) copied the old book.*

ཤུ་ /šu/ whistling; va.--*rgyag* to whistle

ཤུ་གུ་ /šuqu/ paper

ཤུ་ཅོག་ /šucöö/ drawer

ཤུ་ཐོག་ /šutöö/ sm. *shu ba*

ཤུ་བ་ /šuwə/ skin sore, abscess, blister, ulcer

ཤུག་ /šuq/ wife ¶ *khyo shug husband and wife*

ཤུག་པ་ /šuqpə/ cedar, juniper

ཤུགས་ /šuq; šuu/ strength, power, force ¶ *sa yom gyi shugs ni as for the force of the earthquake*

ཤུགས་ཀྱིས་ /šuqkii/ by the power/ force of, because of, by ¶ *dgra'i shugs kyis dmag shor ba red They lost because of the enemy's strength.*

ཤུགས་རྐྱེན་ /šuqkeen/ influence, effect ¶ *chab srid gi shugs rkyen political influence;* vi.--*thebs* to be influenced, to be effected

ཤུགས་རྐྱེན་ངན་པ་ /--ŋɛnpa/ bad influence

ཤུགས་རྐྱེན་བཟང་བ་ /--sanpa/ good influence

ཤུགས་སྐྱིལ་ /šuq kii/ va. to act as a check/ restraint on, to clamp-down on, to rein in ¶ *de ni cang ce hri'i shugs skyil yas cig red That is a check on Chang Kai-shek.*

ཤུགས་བསྐྱེད་སྟོབས་སྐྱེལ་ /šuqkee toppel/ striving vigorously, working hard

ཤུགས་ཁང་ཡོད་ཀྱིས་ /šuq qhaŋyöö qii/ with all one's strength/ force

ཤུགས་རྒྱག་ /šuq kaa/ va. to use strength, to make an effort, to work hard/ vigorously ¶ *thon skyed yar rgyas thog shugs rgyag rgyu de gal che It is important to work hard to increase*

production.

ཤུགས་སྒྲ་ /šuqtə/ whistling; va.--*gtong* to whistle

ཤུགས་ངོམ་སྲིད་ཇུས་ /šuŋnom sicüü/ policy of strength

ཤུགས་ཅན་ /šuqcēen/ powerful, forceful

ཤུགས་ཅི་ཡོད་འདོན་ /šuq cīyöö thöön/ va. to do one's best, to put forth the utmost effort

ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་ /šuq chēru tōon/ va. to strengthen, to increase power, to reinforce

ཤུགས་ཆེན་པོ་ /šuq chēmpo/ strong

ཤུགས་ཇེ་ཆེར་གཏོང་ /šuq cecher tōon/ va. to increase power, to make stronger, to reinforce

ཤུགས་མཉམ་པ་ /šuq ñampa/ balance of power

ཤུགས་བསྟན་ /šuqtēen/ deduction, implication

ཤུགས་བསྟན་གོ་དོན་ /--qotöön/ implication, hidden meaning

ཤུགས་བསྟུན་ལས་སྒྲུབ་ /šuqtüün lēetup/ acting by calculating one's strength

ཤུགས་དྲག་ /šuqṭaa/ intensive; violent

ཤུགས་འདོན་ /šuq thön/ sm. *shugs rgyag*

ཤུགས་ལྡན་ /šuŋtēen/ powerful, strong

ཤུགས་ནར་ /šuqnar/ sm. *shugs ring*

ཤུགས་སྣོན་ /šuqnüün/ strengthening, reinforcing; augmenting; va.--*byed;* --*rgyag* to strengthen, to reinforce ¶ *drag rtsal bsyong brdar byed rgyur shugs snon rgyag dgos (We) must strengthen military maneuvers.*

ཤུགས་སྣོན་གྱིས་ /--qii/ strengthening, emphasizing, reinforcing

ཤུགས་དཔྱད་རིག་པ་ /šuqcēe riqpə/ dynamics

ཤུགས་རྩེད་ /šuqtsēe/ wrestling; va.--*rtsed* to wrestle

ཤུགས་ཞན་ /šuqšēen/ weak; va.--*tu gtong* to weaken/ soften, to bring to submission

ཤུགས་ཞན་ས་ /--sə/ weak point/ spot, weakness, deficiency

ཤུགས་རིང་ /šuqriin/ a sigh; vi.--*'byin* to sigh

ཤུགས་སོག་ /šuq sõõ/ va. to gather together force/ power

ཤུང་ /šuŋ/ 1. meek, weak, mild 2. vi. to snore

ཤུང་ཡ་ལི་ /ch./ sm. *shung ya lo*

ཤུང་ཡ་ལོ་ /ch./ Hungary

ཤུད་ : p. བཤུད་ /šüü/ 1. va. to rub, to scrape, to stroke 2. sometimes used as p. of *shu*

ཤུད་ཤུད་གཏོང་ /šušuu tōon/ sm. *shud*

ཤུན་པ་ /šunpə/ skin, peel, bark; vi.--*brje* to shed skin

ཞུབ་ /šup/ va. to wisper

ཞུབ་ཞུ་ /šupu/ sm. shub shub

ཞུབ་ཞུབ་ /šupšuu/ wispering; va.-- *smra* to wisper

ཞུབས་ /šup/ an outer covering, case, sheath ¶ *gri shubs knife sheath*

ཞུམ་ : p. བཞུམས། f. བཞུམ་ /šum/ vi. to cry (h)

ཞུར་ /šur/ ravine

ཞུར་ཁུང་ /šurquun/ chute

ཞུར་བུ་ /šurpu/ belt

ཞུར་མ་ /šurmə/ corduroy

ཞུལ་ /šüü/ anything left behind, remains, trace; track, road

ཞུལ་རྒྱུན་ /šüküün/ tradition, heritage; inheritance, legacy; va.--*bzung* to maintain a tradition/ heritage

ཞུལ་བརྗེད་ /šükiiü/ sm. *shul rjes*

ཞུལ་རྗེས་ /šüce..' legacy, inheritance; va.--*bzhag* to leave a legacy/ inheritance; to leave something behind (e.g. footprints)

ཞུལ་དུ་ /šüütu/ trace, wake, place, site ¶ *sbom dbyugs pa'i shul du khang pa gcig brgyab pa red (They) built a house on the place where the bombs fell.*

ཞུལ་སྡོད་ /šütüü/ surviver

ཞུལ་མེད་ /šümèè/ without a trace, without remains; va.-- *(du) gtong* to annihilate/ obliterate

ཞུལ་རྩམ་མེད་པ་ /šütsəm meèpa/ destroy without a trace, obliterated, annihilated

ཞུལ་འཛིན་ /šüü tsiin/ va. to inherit, to succeed, to carry on

ཞུལ་འཛིན་མཁན་ /--ñɛɛn/ successor, heir

ཞུལ་འཛིན་དབང་ཆ་ /--wanca/ right of succession/ inheritance

ཞུལ་བཞག་ /šüšaa/ inheritance, legacy

ཞུལ་བཞག་རྒྱ་རྫས་ /--kutsèè/ sm. *shul bzhag*

ཞུལ་བཞག་ཞེན་བྲིས /--sintii/ will, last testament

ཞུས་ /šüü/ sm. *bshus*

ཞེ་ /še/ only

ཞེ་སྟག་ /šetaa/ sm. *she*

ཞེ་ན་ /šena/ as said, as quoted, as written ¶ *rgyal spyi tshogs 'du'i sar khong gis gsung don la she na as said by him at the meeting of the U.N.*

ཞེ་སྦྱོར་ /šecɵɵ/ copulation; va.-- *byed* to copulate

ཞེ་སྦྱོར་མ་ /še sɵɵma/ prostitute

ཞེ་མ་ /šema/ a person who looks after other people's livestoc on lease basis

ཞེ་རུལ་ /šerüü/ putrid, fetid

ཤེད་ /šeè/ force, power, strength

ཤེད་ཅན་ /šēcεεn/ powerful, strong

ཤེད་ཆུང་ /šēēcuun/ weak, feeble

ཤེད་ཆེན་པོ་ /šeè chēmpo/ strong, vigorous

ཤེད་མཐུན་ /šēètüün/ 1. united force/ strength/ power 2. polite term of address

ཤེད་དབང་ /šēwaan/ abuse, force, domination

ཤེད་སྦྱོང་ /šēcoǹ/ physical exercise; va.--*byed* to exercise (physically)

ཤེད་མེད་ /šēmeè/ weak, powerless, feeble

ཤེད་མོ་ /šēēmo/ 1. coat (of animal) 2. strength, force, power

ཤེད་རྩལ་ /šētsεε/ wrestling

ཤེད་བཟང་ /šēsaan/ 1. strong, healthy 2. good coat (animals)

ཤེད་ཤུགས་ /šīšuǹ/ power, strength, force

ཤེད་ཤུགས་རིག་པ་ /--riqpə/ dynamics

ཤེར་ /šēr/ seer (= 2.06 pounds)

ཤེར་ : p. བཤེར་ /šēr/ va. to compare, to examine, to investigate

ཤེལ་ /šēē/ crystal, glass

ཤེལ་ཀ་ར་ /šεε qāra/ sugar, rock candy

ཤེལ་དཀར་ /šēēqaa/ sm. *shel*

ཤེལ་ཁང་ /šeeqaan/ glass-works

ཤེལ་ཁྲ་ /šēēṭa/ glass window

ཤེལ་སྒམ་ /šēēqam/ glass case, show case

ཤེལ་སྒོ་ /šēēqo/ 1. glass 2. mirror

ཤེལ་ཆས་ /šēēcεè/ glassware

ཤེལ་ཏོག་ /šēētΩΩ/ sm. *shel rdog*

ཤེལ་དམ་ /šēētam/ bottle

ཤེལ་རྡོ་ /šēēto/ rock crystal

ཤེལ་རྡོ་ཟུར་གསུམ་ /--sursum/ prism

ཤེལ་རྡོག /šērtΩΩ/ light bulb, vacuum tube (e.g. for radio)

ཤེལ་སྣོད་ /šēēnöǒ/ glass vessel/ container

ཤེལ་སྤྱད་ /šēēcεè/ sm. *shel chas*

ཤེལ་ཕོར་ /šēēpΩΩ/ drinking glass

ཤེལ་ཕྲེང་ /šēēṭeèn/ glass rosary, string of glass beads

ཤེལ་བུམ་ /šēēpum/ sm. *shel dam*

ཤེལ་སྦུག་ /šēēpuǹ/ glass tube

ཤེལ་མིག་ /šēēmii/ eyeglasses

ཤེས་ /šeè; šeèn/ 1. vi. to know, to understand, to learn ¶ *'dzam gling thog gi lcags bzhu'i lag rtsal legs shos shig shes pa red (He) learned the world's best steel-making techniques.* ¶ *'di ngas shes kyi 'dug I know this.* 2. (vb.+--) to be possible/ able concerning the verbal action ¶ *dmangs gtso'i rgyal khab gcig tu 'gyur shes kyi red It can become a democratic country.*

ཤེས་རྒྱ /šeka/ knowledge, learning wisdom ¶ *shes rgya chung ba* poorly informed, shallow

ཤེས་རྒོ /šeeqo/ sm. *shes rgya*

ཤེས་གཉེར་ཅན /šeñeecɛɛn/ learned, knowledgeable, wise

ཤེས་རྟོགས /šetoò/ understanding, knowledge, comprehension; va.--*byed* to know, to comprehend, to understand

ཤེས་ཐབས /šetəp/ method of learning ¶ *mgyogs po shes thabs intensive method of learning*

ཤེས་ཐུབ་པའི་རང་བཞིན /šee thupèe rəŋšiin/ knowable

ཤེས་འདོད /šentöö/ interest, curiosity; va.--*byed* to show interest/ curiosity

ཤེས་ལྡན /šentɛɛn/ 1. wise, learned, intelligent 2. bh. distinguished ¶ *shes ldan mgron po distinguished guests*

ཤེས་ནུས /šeenüü/ knowledge and ability

ཤེས་པ /šeèpa/ knowledge, learning, understanding; va.--*byed* to learn, to find out

ཤེས་པ་སྨྲ་བ /--mawa/ sm. *shes pa'i rnam bshad*

ཤེས་པའི་རྣམ་བཤད /šepee namšɛè/ theory of knowledge

ཤེས་སྤྱོད /šecöö/ learning and character (abbr. of *shes yon dang spyod pa*)

ཤེས་བྱ /šeeca/ 1. knowledge, learning, understanding; va.--*sbyong* to learn, to study 2. name of Tibetan refugee magazine

ཤེས་འབྱོན /šecöön/ knowldege and capabilities

ཤེས་དམན /šemɛɛn/ ignorant

ཤེས་ཚད /šetsɛè/ level of knowledge, education level, degree

ཤེས་ཚད་ལག་འཁྱེར /--laqkee/ diploma

ཤེས་ཚོར /šee tshɔɔ/ vi. to know, to understand

ཤེས་ཚོར་མགྱོགས་པོ /--koqo/ keen, penetrating

ཤེས་ཞན /šešɛɛn/ ignorant, ill-informed, uneducated

ཤེས་བཞིན /šiišiin/ knowingly, deliberately

ཤེས་བཞིན་སྦྱིབ་སྦྱང /--tipcaàn/ deliberate action

ཤེས་བཞིན་མེད་པ /--meèpa/ unintentional, not deliberate

ཤེས་ཡོན /šeyöön/ knowledge, education

ཤེས་ཡོན་ཁང /--qhaan/ institute ¶ *lus rtsal gyi shes yon khang physical education institute*

ཤེས་ཡོན་ཅན /--cɛɛn/ intelligentsia, intellectual

ཤེས་ཡོན་ཅན་གྱི་ཐོབ་ཐང /--qi thoptaan/

academic degree/ title

ཤེས་ཡོན་ཐོབ་ཐང་གི་ཆེད་རྩོམ་ /--thōptaan qi chētsom/ thesis, dissertation (for an academic degree)

ཤེས་ཡོན་སྣ་འཛོམས་ /--nāmtsom/ versatile, gifted/ talented in many ways

ཤེས་ཡོན་ཚོགས་ཆུང་ /--tshōqcuun/ study group

ཤེས་ཡོན་རིགས་གཅིག་ཀུན་འཛིན་པ་ /--riqcii qəntsinpə/ specialist

ཤེས་ཡོན་སློབ་སྤེལ་ /--lōppel/ education

ཤེས་རབ་ /šerəp; širəp/ wisdom (natural) ¶ *yon tan yod kyang shes rab mi 'dug Even though (he) is knowledgeable, (he) isn't wise.*

ཤེས་རབ་ཅན་ /--ceen/ wise person, genius

ཤེས་རབ་འཆལ་ /--chēē/ fool, simpleton

ཤེས་རིག་ /šiirii/ 1. mental faculties/ capabilities 2. culture ¶ *shes rig par khang Cultural Printing Press* ¶ *shes rig blon chen Minister of Culture/ Education*; va.--*dar*; --*'phel* to civilize

ཤེས་རིག་དར་ /--thar/ see *shes rig*

ཤེས་རིག་འཕེལ་ /--phēl/ see *shes rig*

ཤེས་རིག་གཙུག་ལག་ཁང་ /--tsūqla-qhāan/ Institute of Learning

ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ /--leequùn/ Cultural Office

ཤེས་རིག་གསར་བརྗེ་ /--sārce/ cultural revolution

ཤེས་ལུགས་ /šīluù/ culture, customs

ཤེས་གསལ་ /šeesεε/ well known, common knowledge

ཤེས་གསལ་ལྟར་ /--tār/ as is commonly known ¶ *tshang mas shes gsal ltar as everyone knows*

ཤོ་ /šō/ 1. dice; va.--*rgyag* to play dice 2. a line/ column of animals

ཤོ་ཁྲལ་ /šōtεε/ custom's duty, tax on transport, toll

ཤོ་སྒམ་ /šōqam/ sm. *sho khral*

ཤོ་རྐྱེན་ /šōkεεn/ stake/ bet in a dice game

ཤོ་ཆས་ /šōpcεὲ/ dice playing paraphernalia

ཤོ་སྟན་ /šōteen/ pad on which dice is played

ཤོ་ཐུག་རྒྱག་ /šūtuù kaà/ vi. to have two columns/ lines of animals meet on a road large enough for only one to pass

ཤོ་པ་ /šōpa/ dice player

ཤོ་སྦག་ /šōpaà/ dice and majong; gambling

ཤོ་སྦག་ནང་གི་རྒྱལ་པོ་ /šōpaà nəŋqi kεεpo/ trump card

ཤོ་མིག་ /šūmii/ the dots on dice

ཤོ་རྩེད་ /šōtseè/ the game of dice

ཤོ་ཚེད་ /šōtsεὲ/ sm. *sho tshed*

ཤོ་ཚད་ /šōtseè/ the going rate/ price

ཤོ་ར་ /šōra/ saltpeter

ཤོ་རལ་ /šōrɛɛ/ harelip

ཤོ་རེ་ /šōre/ sm. *sho ral*

ཤོ་བཤད་ /šōpšɛ̀ɛ/ sayings said while throwing dice

ཤོག་ /šòò/ 1. va. come! 2. (vb. + *par/ bar* +--) may the verbal action come to pass ¶ *rgyal kha thob par shog May (we) be victorious.* 3. paper

ཤོག་ཁ་ /šʊʊqa/ unit, group, clique, sector ¶ *g.yas phyogs shog kha right wing clique* ¶ *sger gi dpal 'byor shog kha private economic sector*

ཤོག་གུ་ /šūqu/ sm. *shog bu*

ཤོག་གྲངས་ /šʊqṭaàn/ number of pages in a book

ཤོག་སྒམ་ /šʊʊqam/ cardboard box

ཤོག་སྒོར་ /šʊʊqʊʊ/ paper currency/ money, a yuan (paper dollar in P.R.C.)

ཤོག་སྒོར་གྱི་འཛའ་ཐང་ /--qi tsatan/ currency value

ཤོག་སྒོར་ཁ་གྲངས་ /--qhāṭaàn/ sum due on a bill

ཤོག་སྒོར་ཟུར་ /--sur/ a unit equal to one tenth of a Chinese paper dollar (yuan)

ཤོག་སྒྲིལ་ /šūqṭii/ 1. rolled up paper 2. joining together, taking sides ¶ *rgya nag dang spa ki si than shog bsgril gyi dpung rgol la gtong len byed thub gyi red (We) can face the joint attack of China and Pakistan.*

ཤོག་ངོ་ /šʊʊŋo/ page

ཤོག་ངོས་ /šʊʊŋöö/ sm. *shog ngo*

ཤོག་དངུལ་ /šʊʊŋüü/ paper currency

ཤོག་དངུལ་རྫུན་མ་ /--tsünmə/ counterfeit money

ཤོག་སྟོང་ /šʊqtoon/ blank paper

ཤོག་དུད་ /šōqtüü/ cigarette

ཤོག་དྲས་རི་མོ་ /šʊqṭɛɛ̀ remo/ scissor-cut (picture)

ཤུག་སྒྲིལ་ /šūqṭii/ sm. *shog sgril*

ཤོག་འདེམས་ /šʊŋtem/ election/ vote by ballot

ཤོག་པ་ /šʊqpa/ sm. *gshog pa*

ཤོག་པོ་ /šʊqo/ generous

ཤོག་སྤང་ /šʊqpaan/ cardboard

ཤོག་བུ་ /šuqu/ paper

ཤོག་བུ་གཏུབ་བྱེད་འཕྲུལ་འཁོར་

/--tūpcèè ṭhüüqòò/ paper-cutting machine

ཤོག་བུ་སྣུམ་བཙོས་ /--nümsüü/ oil paper

ཤོག་བཟོ་གྲྭ་ /--soṭa/ paper mill

ཤོག་བཟོ་ལས་ /--solɛɛ̀/ paper industry

ཤོག་བུའི་ཀོ་མ་ /šūqüü kōma/ pulp

ཤོག་བུའི་སྟག་ /--tāà/ paper tiger

ཤོག་བུའི་སྤང་ལེབ་ /--pāŋlee/ sm. *shog spang*

ཤོག་བྱ་ /šʊqca/ kite

ཤོག་འབྲེག་རི་མོ་/šΩqtee remo/ paper-cut (picture)

ཤོག་སྦག་ /šΩqpaà/ firecracker; va.--*rgyag; --spar* to shoot firecrackers

ཤོག་སྦུག་ལྷུང་འཚང་ /šΩqpuù luntsaan/ sm. *ngan skul dkrug shing*

ཤོག་ཚལ་ /šΩqtsεε/ card, ballot; va. --*'phen* to vote, to cast a ballot

ཤོག་བཟོ་ /šΩqso/ paper mill

ཤོག་རོ་ /šΩqro/ waste paper

ཤོག་ལྷེབ་ /šΩΩlee/ sm. *shog lhe*

ཤོག་ལོ་ /šΩqlo/ sentence in a book

ཤོག་ལོར་ /šΩqlΩΩ/ paper money

ཤོག་ལྷེ་ /šΩΩle/ page, piece/ sheet of paper

ཤོག་ལྷེ་གསུམ་སྦྲེལ་མ་ /--sūm teema/ bill/ invoice three parts

ཤོང་ /šoη/ 1. pit, hole, excavation 2. vi. to fit, to hold, to have room ¶ *khang nang ma shong tsang phyugs ra'i nang sdod dgos byung Because (he) didn't fit in the house, he had to stay in the cattle shed.* 3. (p.བཤངས་ f.བཤང) va. to empty, to clear ¶ *yor bu 'gag yod pa 'di bshang dgos (We) have to clear the blocked gutter.*

ཤོང་བུ་ /šoηpu/ small pit/ hole/ excavation

ཤོང་ཚད་ /šoηtsεὲ/ capacity, volume

ཤོང་ས་ /šoηsa/ 1. accomodation, shelter, refuge 2. depression, concave area, cavity

ཤོད་ /šöö/ lower ¶ *steng shod* upper and lower

ཤོད་ : p.བཤད་/šöö/ va. to say, to talk, to speak

ཤོད་སྟངས་ /šöötaàn/ the tone of a statement, manner of saying

ཤོད་དུ་ /šüütu/ down, downward ¶ *shod du 'gro dgos (You) have to go down.*

ཤོད་རྩོལ་ /šüütsüü/ sm. *shod stangs*

ཤོད་རིན་མེད་པ་ /šüriin meepa/ insignificant, unimportant, negligible

ཤོད་ལུགས་ /šüluù/ sm. *shod stangs*

ཤོད་སྐྱེལ་ /šösöö/ sm. *shod stang*

ཤོན་ /šöön/ playing cards

ཤོབ་ /šop/ lie, falsehood

ཤོབ་བ་ /šoppe/ sm. *shob*

ཤོབ་ཤོབ་ /šopšop/ lie; va.--*smra; --shod* to lie

ཤོམ་ : p.བཤམས་/šom/ va. to prepare, to make ready; to display, to exhibit

ཤོམ་རས་ཆེ་བ་ /šomrεε chēwa/ luxurious, elegant

ཤོར་ /šöö/ vi. 1. to lose ¶ *kho las ka shor ba red He lost his job.* ¶ *kho tshos bzung ba'i byi'u de shor pa red The bird they caught got away.* 2. indicates something happens unintentionally or accidently ¶ *skyon shor ba red It got damaged.* ¶

phru gu shor to abort, to have a miscarriage 3. to come into a state of being unequal/ uneven ¶ *che chung shor* *unequal in size* ¶ *ring thung shor* *unequal in length* 4. p. of *'chor*

ཤོར་ཁ་ /šɔ̄ɔqa/ breach, gap

ཤོལ་ /šöö/ 1. excess, extra 2. sm. *bshol*

ཤོལ་ཙེ་ /ch./ boots

ཤོས་ /šöö/ 1. superlative particle ¶ *mtho shos* *highest* ¶ *che shos* *biggest* 2. the other of two ¶ *dge rgan gcig shos* *the other teacher*

གཤག་ /šaa/ 1. f. of *gshog* 2. sm. *shag*, 2

གཤག་བཅོས་ /šaqcöö/ operation (medical); va.--*byed* to operate, to have an operation

གཤག་བཅོས་ཁང་ /--qhaan/ operating room

གཤག་པ་ /šaqpa/ sm. *gshog pa*

གཤག་ལས་ /šaqlɛɛ/ cutting open, dissection, operation; va.--*byed* to cut open, to dissect, to operate on

གཤགས་ /šaà/ 1. p. of *gshog* 2. righteousness, justice; va. --*'byed* to investigate/ determine justice

གཤགས་བཅོས་ /šaqcöö/ sm. *gshag bcos*

གཤགས་ལས་ /šaqlɛɛ/ sm. *gshag las*

གཤང་ /šaan/ sm. *bshang*

གཤམ་ /šam/ 1. below, lower ¶ *gsham gyi par g.yon ma* *the lower left picture* ¶ *de'i gsham du* *beneath/ under that* 2. barren, sterile ¶ *mo gsham* *sterile woman*

གཤམ་བཏང་ལས་བྱེད་པ་ /šamtaàn lɛɛceepa/ cadres transferred to lower levels

གཤམ་དུ་ /šamtu/ below, beneath

གཤམ་མ་ /šamma/ the following one, the one below/ beneath

གཤམ་མི་ /šəmmi/ underlings, subordinates

གཤམ་འོག་ /šamɔ̃ɔ̃/ sm. *gsham*, 1

གཤམ་རིམ་ /šəmrim/ lowest level/ rank/ status

གཤམ་ལ་ /šamla/ sm. *gsham du*

གཤམ་གསལ་ /šamsel/ listed/ presented / cited below

གཤམ་གསལ་ལྟར་ /--tar/ as listed/ presented/ cited below

གཤའ་ /ša/ sm. *gsha' ma*

གཤའ་དཀར་ /šaqar/ tin, aluminum

གཤའ་མ་ /šama/ perfect, faultless, worthy

གཤར་ /šər/ va. to march/ move one after another

གཤལ་ /šɛɛ/ sm. *bshal*

གཤིན་ /šin/ sm. *gshin po*

གཤིན་རྒྱལ་སྐར་མ་ /šinkèè qarma/ the planet Pluto

གཤིན་རྗེ་ /šinci/ Lord of the Dead

གཤིན་པོ་ /šimpu/ 1. fertile 2. dead, deceased

གཤིབ་ : p. གཤིབས་ /šip/ 1. va. to be in close contact with, to associate with (someone) ¶ *nga kho dang gshib ma myong I've never associated with him.* 2. va. to arrange/ order in line/ series/ row

གཤིབ་འདོད་པོ་ /šip tööpo/ amiable, easy to get along with, friendly

གཤིབ་གཤིབ་ /šipšii/ close together, side by side, crowded together

གཤིབས་ /šip/ p. of *gshib*

གཤིས་ /šii/ 1. nature, character, disposition 2. (vb. + --) because of the verbal action

གཤིས་ཀ་ /šiiqə/ character, personality

གཤིས་ཁ་ /--/ sm. *gshis ka*

གཤིས་རྒྱུད་ /šiikuu/ sm. *gshis ka*

གཤིས་ངན་ /šiineen/ evil/ bad nature or character

གཤིས་དྲང་ /šiitaŋ/ just, upright, honest

གཤིས་ནུས་ /šiinüü/ function

གཤིས་སྤྱོད་ /šiicüü/ sm. *gshis ka*

གཤིས་བཟང་ /šiisaaŋ/ kindness, goodness

གཤིས་ཡོན་གཉིས་ལུགས་ /šiiyüün ñiileq/ morally upright and highly educated

གཤིས་རིག་ /šiirii/ tradition, custom, culture, manner

གཤིས་ལུགས་ /šiiluu/ sm. *gshis rig*

གཤུང་ : p. གཤུངས་ /šuŋ/ va. to reproach, to blame

གཤུངས་ /šuuŋ/ p. of *gshung*

གཤེ་ /še/ sm. *gshe gshe gtong*

གཤེ་གཤེ་ /šeše/ scolding; va.--*gtong* to scold, to yell at

གཤེག་ : p. གཤེགས་ /šeq; šee/ va. to break up, to split, to cleave

གཤེག་བཅོས་ /šeqcöö/ surgical operation; va.--*byed* to operate

གཤེགས་ /šeq; šee/ 1. va. to come, to go 2. vi. to die 3. p. of *gsheg*

གཤེད་མ་ /šeema/ butcher; executioner, destroyer ¶ *yul gyi gshed ma landlord*

གཤེད་དམག་ /šeemaa/ war lord, militarist

གཤེར་ /šer; šee/ 1. vi. to get/ be wet 2. dampness, wetness, moisture

གཤེར་གཟུགས་ /šersuu/ liquid, fluid

གཤེར་གཟུགས་འབར་རྫས་ /--paatsɛɛ/ liquid fuel

གཤོ་ : p. གཤོས་ /šo/ 1. va. to throw (dirt, water or other liquids) ¶ *khos me'i sgang la chu gshos song He threw water on the fire.* 2. to bail (water or other liquids)

གཤོག་ : p. བཤོགས་ f. གཤོག་ /šoo/

1. va. to cut through, to split, to cleave ¶ *ri khul gshags nas cutting through the mountains* 2. va. to admit, to confess

གཤོག་ཁ་ /šΩ̄Ω̄qa/ faction, clique ¶ *gshog kha 'gal zla rival factions*

གཤོག་སྒྲོ་ /šΩ̄qṭo/ sm. *gshog pa*

གཤོག་ཆགས་ /šΩ̄qcaà/ birds (winged creatures)

གཤོག་པ་ /šΩ̄qpa/ wings

གཤོང་ /šōŋ/ sm. *gshong sa*

གཤོང་ས་ /šΩ̄ŋsa/ 1. basin (geological), depression, low-lying place ¶ *tha rem gshong sa Tarim Basin* 2. sometimes used for deep valley, ravine

གཤོང་ས་དམའ་པོ་ /--māāpo/ sm. *gshong sa, 2*

གཤོངས་ /šΩ̄Ω̄ŋ/ sm. *gshong*

གཤོངས་ས་ /šōŋsa/ sm. *gshong sa*

གཤོབ་ /šōp/ sm. *shob*

གཤོམས་ /šōɔ̀m/ va. to make preparations, to plan

གཤོམ་ལས་ /šōmlɛɛ̀/ project, program, plan

གཤོམ་ལས་ལག་ལེན་ཚོགས་པ་ /--laqleen tshΩqpa/ committee for preparing and implementing programs

གཤོར་ : p. བཤོར་ /šΩ̄Ω̄/ 1. va. to go one after another, to move in single file 2. ditch, canal 3. va. to measure, to weigh 4. va. to hunt, to fish

གཤོལ་ /šȫȫ/ plow

གཤོལ་སྐོར་ /šȫȫqΩΩ/ disc plow

གཤོལ་ལྕགས་ /šȫȫcaà/ iron plowshare

གཤོལ་པོ་ /šȫȫpo/ 1. sm. *gshol* 2. poplar tree

གཤོས་ /šȫȫ/ p. of *gsho*

བཤག་ : p. བཤགས་ /šaà/ 1. va. to cut through, to split, to cleave 2. f. of *'cheg*

བཤག་བཅོས་ /šāqcöö/ sm. *gshag bcos*

བཤག་འདོན་ /šāqtöön/ sm. *gshag bcos*

བཤགས་ /šāà/ 1. p. of *gshog* 2. p. of *'cheg*

བཤང་ /šāàŋ/ 1. va. to clear, to unclog, to dredge 2. f. of *shong*

བཤང་བཀག་ /šāŋqaà/ constipation

བཤང་གཅི་ /šə̄ŋci/ urine and stool/ feces

བཤང་བ་ /šāŋwa/ excretion/ elimination of bodily wastes, defecation

བཤངས་ /šāŋ/ p. of *gshong*

བཤངས་པ་ /šāŋpa/ sm. *bshang ba*

བཤད་ /šɛ̄ɛ̀/ 1. p. of *shod* 2. va. to speak, to say, to talk

བཤད་གླེང་ /šɛ̄ɛleŋ/ discussion, conversation

བཤད་རྒྱུན་ /šɛ̄ɛküün/ legend, tale

བཤད་སྒྲུབ་ /šɛ̄ɛṭup/ teaching and practice

བཤད་ཉན་ /šɛɛñɛɛn/ speaking and listening

བཤད་སྟེགས་ /šɛɛteq/ rostrum, platform, pulpit

བཤད་བྱར་ /šɛɛcar/ subject of discourse/ talk/ lecture

བཤད་ཚབ་ /šɛɛtsəp/ advocate, spokesman

བཤད་ཚུལ་ /šɛ̂ɛtsüü/ theory, doctrine

བཤད་ལུགས་ /šɛ̂ɛluù/ 1. manner of speaking/ talking 2. sm. *bshad tshul*

བཤད་བཤད་གཏོང་ /šɛɛšɛ̀ tōōn/ va. to scold

བཤད་སྲོལ་ /šɛɛsöö/ sm. *bshad rgyun*

བཤན་ཁང་ /šɛnqaan/ slaughter house, butcher store

བཤན་པ་ /šɛmpa/ butcher

བཤམས་ /šaam/ 1. va. to exhibit, to display, to set out, to arrange 2. p. of *shom*

བཤམས་སྟོན་ /šāmtöön/ exhibit, display

བཤམས་སྟོན་ཁང་ /--qhaan/ museum

བཤམས་སྟོན་ཚོགས་འདུ་ /--tshōntu/ exhibition, fair

བཤམས་བཞེས་ /šamšeè/ eating (h); va.--*mdzad* to eat (h)

བཤའ་ : p. བཤས་ /šā/ va. to slaughter, to kill

བཤར་ /šaa/ p. of *gshor*

བཤལ་ /šɛɛ/ va. to wash, to clean

བཤལ་ནད་ /šɛɛnɛ̀/ diarrhea

བཤལ་སྨན་ /šɛɛmɛɛn/ laxative

བཤས་ /šɛ̄ɛ̀/ p. of *bsha'*

བཤས་ར་ /šɛɛra/ slaughter house

བཤིག་ : p. བཤིགས་ /šii/ 1. va. to break down into pieces, to unravel, to demolish, to tear/ pull down (e.g. buildings), to raze ¶ *khang pa de bshig ste gsar pa gcig brgyab pa red They tore down the house and built a new one.* 2. p. of *'jig*

བཤིག་གཏོར་ /šiqtɔɔ/ destruction, demolishment; va.--*byed* to destroy/ demolish

བཤིག་ཐབས་མེད་པ་ /šiqtəp meepa/ indestructible

བཤིག་གསོ་ /šiqso/ repair, restoration; va.--*byed* to repair, to restore

བཤིགས་ /šii/ p. of *bshig*

བཤིབ་ : p. བཤིབས་ /šip/ sm. *gshib*

བཤིབས་ /--/ p. of *bshib*

བཤུ་ /šū/ f. of *shu*

བཤུ་བྲོར་ /šūtöö/ sores

བཤུ་གཞོག་ /šūšöö/ exploitation; va. --*gtong*; --*byed* to exploit

བཤུ་གཞོག་གི་རྣམ་པ་ /--qi nāmpa/ form of exploitation

བཤུ་གཞོག་གྲལ་རིམ་ /--thöörim/ the exploiting class

བཤུ་གཞོག་བྱེད་མཁན་གྲལ་རིམ་ /--cheñeen theerim/ sm. *bshu gzhog gral rim*

བཤུ་གཞོག་བྱེད་ཐབས་ /--cheetəp/ exploiting/ exploitive means

བཤུ་གཞོག་བྱེད་པོ་ /--cheepo/ exploiters

བཤུ་གཞོག་མྱོང་མཁན་གྲལ་རིམ་ /--ñonñeen theerim/ the exploited class

བཤུ་གཞོག་ལམ་ལུགས་ /--ləmluu/ systems of exploitation

བཤུག་ : p. བཤུགས་ /šuu/ va. to sell

བཤུགས་ /--/ p. of *bshug*

བཤུད་ /šuu/ p. of *shud*

བཤུམ་ /šum/ f. of *shum*

བཤུམས་ /šuum/ p. of *shum*

བཤུར་ /šur/ vi. to get singed/ burnt

བཤུལ་ /šuu/ sm. *bshul lam*

བཤུལ་ལམ་ /šuuləm/ road

བཤུས་ /šuu/ 1. p. of *bshu* and *shu* 2. (*phab* or *sgra* +--) something that follows is an exact copy or verbatim account ¶ *gsung bshad bka' slob gnang ba phab bshus (what follows) is a verbatim account of (his) advice*

བཤུས་བྲིས་ /šuutii/ copying, transcribing; va.--*byed* to copy, to transcribe

བཤུས་མ་ /šuumə/ copy, duplicate

བཤེར་ /šer/ 1. p. of *sher* 2. va. to compare, to examine, to investigate

བཤེར་འཚོལ་ /šertsöö/ hunting for, searching for; va.--*byed* to hunt/ search for

བཤེར་གཟུང་ /šersuun/ sm. *bsher bzung*

བཤེར་བཟུང་ /--/ abbr. *sngog bsher 'dzin gzung*

བཤེས་ /šee/ va. to be friendly with, to be in accord with

བཤེས་གཉེན་ /šeeñeen/ friend

བཤེས་མེད་ /šeemɛɛ̃/ friendless, alone

བཤོ་ /šo/ sm. *gsho*

བཤོག་ /šɔɔ/ sm. *gshog*

བཤོངས་ /šoon/ 1. sm. *gshongs* 2. p. of *gcong*

བཤོད་ /šöö/ sm. *shod*

བཤོར་ /šɔɔ/ sm. *gshor*

བཤོལ་ /šöö/ va. to postpone, to delay

བཤོལ་ཐབས་མེད་པ་ /šöötəp meepa/ unavoidable, irresistible

བཤོས་ /šöö/ 1. sm. *gshos* 2. food (h)

ས་ /sa̅/ 1. soil, land, earth ¶ *sa gshin pa fertile soil* ¶ *sa rgya chen po a wide area of land* ¶ *sa steng gi mi thams cad all the people on the earth* 2. ground, surface ¶ *byi'u de sa la babs song The bird landed on the ground.* 3. (vb.+--) where the verbal action takes place ¶ *kho las ka byed sa the place where he works* ¶ *khong la sku rtsed zhu sa mi 'dug There is room for teasing him (One cannot tease him.)* 4. the letter *s* (used in alphabetical ordering) 5. instrumental particle suffixed to vowel finals ¶ *khyis by the dog*

ས་དཀར་ /sa̅qaa/ whitewash chalk, lime; va.--*'byug* to whitewash

ས་བཀྲ་ /sa̅pṭa/ map

ས་བཀོའི་འཕྲུལ་འཁོར་ /sa̅qöö thüüqöö/ digging machine

ས་སྐམ་ /sa̅qam/ arid land

ས་སྐལ་ /sa̅qɛɛ/ land share/ allotment

ས་སྐོར་ /sa̅qΩΩ/ inspection tour of an area, expedition, trip; va.--*'gro* (and other verbs of motion) to go on an inspection tour, to make an expedition/ trip

ས་བསྐོར་ /--/ sm. *sa skor*

ས་སྐྱ་ /sa̅ka/ Sakya (monastery sects place)Tibet

ས་སྐྱོང་ /sa̅koön/ lord, king, ruler (lit. ruler of the earth)

ས་ཁང་ /sa̅qaan/ land and house, real estate

ས་ཁམས་ /sa̅qam/ geography

ས་ཁམས་ཀྱི་ཀུན་ཤེས་ /--qi kuunšii/ geography; geographical features

ས་ཁམས་གནས་ཚུལ་ /--neetsüü/ geographical environment/ conditions

ས་ཁམས་རིག་པ་ /--riqpə/ geography (scence of)

ས་ཁུང་ /səquun/ p.t, hole (in the ground); va.--*dru* to dig a hole/ pit

ས་ཁུལ་ /səquu/ region, zone; district ¶ *bod byang phyogs kyi sa khul region of northerns Tibet*

ས་ཁུལ་གསུམ་གྱི་གསར་བརྗེ་ /--sūmqi sārce/ the three region revolution (the revolution in the Ili, Tarbagatai and Alta region of Sinkiang)

ས་ཁོངས་ /sa̅qoön/ territorial part, belonging to part of a region/ district ¶ *rgya gar gi sa khongs ka shi mir sa khul la in the Indian territory of Kashmir*

ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་ /--raŋkoön/ regional autonomy

ས་ཁོད་སྙོམས་པོ་ /sa̅qöö ñompo/ level/ flat land

ས་ཁྱི་ /sək i/ earth-dog year

ས་ཁྱོན་ /sakhöön/ land area

ས་ཁྲ་ /sa̅ṭa; sa̅pṭa/ map

ས་ཁྲམ་ཆེན་མོ་ /--chēmo/ land register/ records in Bhutan

ས་ཁྲའི་ཐིག་རིམ་ /sa̅pṭɛɛ thūqrim/ map coordinates

ས་ཁྲའི་འཕྲེད་ཐིག /--theetiq/ (degrees of)/ attitude

ས་ཁྲའི་གཞུང་ཐིག /--šuntiq/ (degrees of) longitude

ས་ཁྲམ /satam/ bh. registration of land; va.--*rgyag* to register land

ས་ཁྲལ /satεε/ land tax, tax on land holdings

ས་ཁྲི་ /səti/ platform or seat built from mud/ bricks

ས་ཁྲུ་སློག /sətu lɵɵ/ va. to cultivate land for agriculture

ས་ཁྲོལ /satöö/ sieve, sifter (for earth)

ས་འཁོལ་རྡོ་འཁོལ /saqöö toqöö/ intense activity (lit. bubbling stones and earth)

ས་ག་ཟླ་བ /saqa tawa; saqata/ the fourth month of the Tibetan calendar

ས་གས་རི་ཉིལ /saqεὲ riñii/ great disaster (lit. cracking of earth and crumbling of the mountains)

ས་སྐོང /sakoŋ/ hard soil

ས་གླ /sala; sapla/ rent/ lease paid for use of land

ས་གླང /sεlaŋ/ earth-ox year

ས་དགེ་བཀའ་རྙིང /saqe qəñiin/ the four major sects of Buddhism in Tibet (abbr. of *sa skya, dge lugs bka' rgyud* and *rnying ma)*

ས་འགག་ག /sanqaà/ sm. *'gag sgo*

ས་འགུལ /sənquu/ earthquake; vi.--*rgyag* to have an earthquake

ས་འགུལ་བརྟག་ཆས /--taqcεὲ/ seismograph

ས་འགོད /saqöö/ signing; va.--*byed* to sign

ས་རྐོད /saqöö/ uncultivated land, virgin land, waste land va.--*slog;--rmo* to reclaim wild, waste or virgin land for cultivation

ས་རྐོད་ཐུལ་སློག /--thülɵɵ/ reclaimation (of land); va.--*byed* to reclaim, to open up waste land for cultivation

ས་རྐོད་ཐུལ་སློག་རུ་ཁག /--ruqaà/ reclamation team

ས་རྒྱ /saka/ area ¶ *sa rgya chung chung small area*

ས་རྒྱ་དཔངས་གྲུ་བཞི /--paŋ thupši/ unit of area

ས་རྒྱུ /səku/ quality/ nature of the soil

ས་རྒྱུ་ལེགས་བཅོས /--leqcöö/ improvement of the soil

ས་རྒྱུའི་རིག་པ /səküü riqpə/ agronomy

ས་སྒོ /saqo/ ground breaking ceremony; va.--*'byed* to break ground (for a construction project

ས་སྒོ་ཕྱེ /--che/ p. of *sa sgo 'byed (see sa sgo)*

ས་སྒྲིབ /sa tip; sa rip/ vi. to become night/ dark ¶ *nga tsho sa bsgribs (p. of sgrib) nas yong ba yin We came after dark.*

ས་ངོས /saŋöö/ surface of the grour

ས་ངོས་སྙོམས་ཐིག་ /--ñumtii/ horizon

ས་ངོས་རིག་པ་ /--riqpə/ topography

ས་བཅད་ /sāpcɛ̀ɛ/ general outline (of subjects or topics), chapter (in books)

ས་བཅུད་ /sə̄cüü/ fertility of the soil

ས་བཅུད་འཛོམ་པོ་ /--tsompo/ fertile (for land)

ས་ཆ་ /sāca/ place, land, territory

ས་ཆ་གཏོད་ /--cöö/ va. to cede a territory

ས་ཆ་བཅད་ /--cɛ̀ɛ/ p. of *sa cha gcod*

ས་ཆའི་ཆགས་ཚུལ་ /sācɛɛ chə̄qtsüü/ geography, geology

ས་ཆའི་བདག་འཛིན་ /--təŋtsiin/ claiming; va.--*byed* to claim land

ས་ཆའི་འཛིན་མཁན་ /--tsinñèèn/ land holder/ owner

ས་ཆུ་ /sə̄cu/ earth and water, the natural environment; va.--*'phrod* to be a suitable environment

ས་ཆུ་འཕྲོད་པོ་ /--thööpo/ climatually/ physically suitable

ས་ཆོད་ /sā chöö; sācöö/ sm. *sa phyod*

ས་སྨྱུག་ /sə̄ñuù/ chalk

ས་གཏེར་ /sāter/ minerals; va.--*'don;--sngog* to mine/ extract minerals

ས་བཏིང་ /sə̄tiŋ/ under the earth

ས་རྟ་ /sāta/ earth-horse year

ས་རྟགས་ /sātaà/ landmark

ས་རྟེན་ /sāteen/ the world

ས་སྟག་ /sātaà/ earth-tiger year

ས་སྟེང་ /sāteŋ/ on the earth, on land

ས་སྟོང་ /sātoŋ/ 1. waste land, vacant/ empty place ¶ *khang pa rgyag sa sa stong a vacant lot for building house* 2. margin, blank space ¶ *mgan zhu 'bul mkhan gyi 'ming rtags 'god sa'i sa stong space for the applicant to put his signature* va.--*'jog* to leave space/ margin

ས་སྟོང་ཁྲ་སློག་ /--ṭhūlòò/ bringing waste/ virgin land under cultivation

ས་སྟོད་ /sātöö/ higher/ upper land

ས་ཐལ་ /sātɛɛ/ dust

ས་ཐུ་ཨ་ར་བི་ /ch./ Saudi Arabia

ས་ཐིག་ /sə̄tii/ a line of demarcation, boundery line ¶ *sa thig so brgyad the 38th parallel*

ས་ཐོག་ /sātΩΩ/ 1. sm. *sa steng* 2. ground, on the ground ¶ *sa thog gi 'phrul chas zhig gso ba ground mechanic (for planes)*

ས་མཐའ་ /sāta/ remote areas, distant places ¶ *sa mtha'i lung kyog a remote village in the boondocks*

ས་མཐོ་ /sāto/ palteau, highland

ས་མཐོ་ས་ /sathōsa/ sm. *sa mtho*

ས་འཐེན་ /sā then/ va. to retreat

ས་དོང་ /satoon/ 1. pit, big hole in the ground 2. tunnel

ས་གདན་ /saptεεn/ floor carpet

ས་བདག་ /sataà; saptaà/ 1. landlord, landowner 2. king

ས་བདག་གྲལ་རིམ་ /--theerim/ landlord class

ས་འདེད་འཕྲུལ་འཁོར་ /sateè thüüqöo/ bulldozer

ས་རྡུལ་ /sətüü/ dust

ས་རྡོ་ /sato/ earth and rocks/stones

ས་ནས་ /sa nee/ from (lit. from the place of) ¶ *khong gi sa nas bka' slob zhus pa yin (I) asked him for advice. (h)*

ས་གནས་ /sanεè/ region, district; locality; regional of the locality, ¶ *sa gnas gzhung regional (state) government*

ས་གནས་ཀྱི་བགོ་སྐྱལ་དབང་ཆ་ /--qi qoqεε waŋca/ decentralizated power/ authority

ས་གནས་ཀྱི་མང་ཚོགས་ /--qi mantsöö/ local masses

ས་གནས་རྒྱལ་གཉེར་ཁེ་ལས་ /--kεεñee qhelεè/ locally administered state enterprises

ས་གནས་དྲུང་ཆེ་ /--thunce/ local secretary, branch/ chapter secretary (as opposed to overall organization)

ས་གནས་རང་སྐྱོང་ /--rankoön/ regional autonomy

ས་གནས་ལོ་རྒྱུས་ /--lukü/ ethnography

ས་གནས་སྤྱི་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--yuyöön lhenqaan/ regional party committee

ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ /--sisuù/ local/ regional/ state government

ས་སྣུམ་ /sənum/ kerosene; oil, petroleuim

ས་སྣུམ་འདོན་ས་ /--thönsa/ oil field

ས་ཕག་ /sapaà/ sm. *sa phag, 2*

ས་སྤུངས་ /sapun/ sm. *sa phung*

ས་སྦྲུལ་ /sətüü/ earth-snake

ས་སྤྲེ་ /sate/ earth-monkey year

ས་ཕག་ /sapaà/ 1. earth-hog year 2. brick

ས་ཕུ་ /səpu/ sm. *sa phug*

ས་ཕུག་ /səpuù/ cave, cavern

ས་ཕུང་ /səpun/ mound/ pile/ leag of earth

ས་ཕྱོགས་ /sacöö/ 1. direction ¶ *kho sdod sa'i phyogs shes byi med (I) do not know which direction is his place.* 2. places, localities, regions ¶ *sa phyogs mang po nas yong ba'i mi people from many places*

ས་ཕྱོགས་མི་རིགས་རིང་ལུགས་ /--mirii rinluù/ local nationalism

ས་ཕྱོགས་རིང་ལུགས་ /--rinluù/ localism

ས་ཕྱོད་ /sacöö/ amount of ground one can cover

ས་བ་ཚྭ་ཅན་ /sa phatsacεεn/ alkaline soil

ས་བབས་ /sǝpǝp/ geographical features, terrain, topography

ས་བོགས་ /sāpΩ̄Ὼ/ leased land

ས་བོན་ /sāpöön/ seeds (of plants)

ས་བོན་འདེབས་ /--tep/ va. to sow seeds, to cultivate

ས་བོན་འདེབས་འཁོར་ /--tepqΩΩ/ seeding machine

ས་བོན་སྨན་བསྲེས་ /--mεεnsèe/ treated seeds, seeds treated with insecticides

ས་བོན་གསོ་ /--sō/ va. to raise seeds, to grow seedlings

ས་བྱ་ /sāca/ earth-bird year

ས་བྱི་ /sǝ̄ci/ earth-mouse year

ས་དབང་ /sāwaan/ 1. ruler, governor, lord 2. title for cabinet ministers in old Tibetan government

ས་དབྱིབས་ /sǝyip/ topography, terrain

ས་དབྱིབས་ཆགས་རྒྱུད་ /--chǝ̄qtsüü/ topography

ས་དབྱིབས་ལས་བྱེད་པ་ /--lεεcepa/ geomorphological worker

ས་དབྱིབས་ས་ཁྲ་ /--sāta/ topographical map

ས་འབོལ་ /sāmpöö/ soft earth/ soil

ས་འབྱེད་ /sǝ̄nceè/ hoe

ས་འབྲུག་ /sǝ̄ntuù/ earth-dragon year

ས་འབྲེལ་ /sāntee/ adjacent, adjoining (having the same boundary)

ས་སྦས་གཏོང་ /sāpεὲ tōon/ va. to bury

ས་སྦོལ་ /sa pöö/ va. to work/ cultivate soil

ས་མ་འབྲོག་ /sāmatΩῺ/ semi-nomadic agriculture and pastural nomadism (having both) ¶ *sa ma 'brog gi sa khul an agro-pastoral area*

ས་མ་རིབ་ /sāmarip/ dusk, darkness

ས་མི་ /sǝ̄mi/ spy

ས་མེ་ /sāme/ mine; va.--*rgyag* to mine

ས་མེད་མི་སེར་ /sāmeè misee/ landless people

ས་དམའ་ས་ /sa māsa/ low land lying

ས་སྨན་ /sāmεεn/ medicines (made from the earth)

ས་རྩི་ཅན་ /sǝtsiceèn/ clay

ས་ཚིགས་ /sǝ̄tsiì/ station, post

ས་ཚུགས་ /sǝ̄tsuù/ sm. *sa tshigs*

ས་མཚམས་ /sāntsam/ border, boundary line ¶ *sa mtshams kyi rdo 'dzugs boundary stone/ marker*

ས་མཚམས་བརྒལ་ /--qεε/ va. to cross the border

ས་མཚམས་འབྱེད་ /--cheè/ va. to delimit a boundary

ས་མཚོ་གནམ་གསུམ་གྱི་དམག་དཔུང་ /sātso nām sumqi mǝqpuǹn/ army,

navy and air force

ས་ཞིང་ /səšiin/ arable fields, cultivated land, farm

ས་ཞིང་སྒེར་བདག་ལམ་ལུགས་ /--qeryöö ləmluù/ system of private ownershop of land

ས་ཞིང་བཅོས་བསྒྱུར་ /--cüükuu/ land reform

ས་ཞིང་སྤྱི་བདག་ལམ་ལུགས་/--ciyüü ləmluù/ system of public ownership of land

ས་ཞིང་དབང་ལུགས་ /--wənluù/ system of land ownership

ས་ཞིང་གསར་བརྗེ་ /--sārce/ agrarian revolution

ས་གཞི་ /səši/ 1. earth 2. field or ground on which a structure has been built

ས་གཞི་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ the earth

ས་གཞི་བཟང་པོ་ /--sanqo/ good/ fertile land

ས་གཞུང་ /səšuŋ/ local government

ས་བཞུ་ /səšu/ pressure lantern, kerosine lantern

ས་ཟད་དོ་ཐུག་ /sāsɛè tutuù/ at the end of one's rope

ས་འོག་ /sāwɔ̀ɔ̀/ underground ¶ *sa 'og gi chu'i gnas tshad underground water level*

ས་འོག་གི་ཁང་པ་ /--qi qhānpa/ basement, cellar

ས་འོག་གི་ལྕགས་ལམ་ /--qi cāqlam/ underground railway, subway

ས་འོག་གི་ཆུ་ /--qi chū/ subsoil water

ས་འོག་གི་ཆུ་ལམ་/--qi chūləm/ sewer, drain, water passage under the ground

ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་རིག་རྫས་ /--neè thōnpɛɛ riqtsɛè/ unearthed relics

ས་འོག་འབར་མདེལ་ /--pantee/ land mines (military) ¶ *sa 'og 'bar mdel dmag 'thab mine wafer*

ས་འོབས་ /sāwɔ̀p/ trench, ditch, gutter

ས་འོབས་ཁ་སྟོད་ /--qhāptöö/ an approach trench (military)

ས་ཡ་ /sāya/ million ¶ *sgor sa ya brgya dang lnga bcu thams pa 150,000,000 dollars*

ས་ཡངས་ /sāyaàn/ broad/ open country

ས་ཡིག་ /səyii/ signature; va.--*rgyag*;--*'god* to sign

ས་ཡོམ་ /sāyom/ earthquake; vi.--*rgyag* to have an earthquake

ས་ཡོས་ /sāyöö/ earth hare year

ས་གཡོ་ /sā yo/ vi. to have an earthquake

ས་གཡོས་ /sā yöö/ p. of *sa g.yo*

ས་གཡོས་ /sāyöö/ sm. *sa yos*

ས་རགས་ /sāraà/ earth embankment, earth dam/ dike

ས་རབ་ /sārəp/ fertile soil

ས་རི་ཆད་དུམ་ /sə̄ri chēētum/ geologic fault

ས་རིག་ /sərii/ geography

ས་རིམ་ /sərim/ grades of land/ soil ¶ *sa rim srab mo thin grade of land*

ས་རུད་ /sərüü/ landslide, earth avalanche (as opposed to snow) vi.--*rgyag* to have a landslide/ avalanche

ས་རུབ་ /sā rup/ vi. to become night, to become dark ¶ *sa rub nas phyi la 'gro gi med (We) do not go out after dark.*

ས་རླངས་ /sālaàn/ vapor/ steam from the ground

ས་རློག་ /sālɔ̀ɔ̀/ reclamation (of land va. /sā lɔ̀ɔ̀/; --*rgyag* to reclaim land for cultivation, to bring unused land under cultivation

ས་ལ་ /sā la/ 1. /sā la/ to/ on the ground ¶ *sa la nyal pa red (They) lie on the ground.* ¶ *de sa la zags pa red (It) fell to the ground.* 2. place/ presence (of) ¶ *khong gi sa la phyin song (They) went to him.* ¶ *nga'i sa la shog Come to me.* 3. trees, plants

ས་ལས་ /sālɛɛ̀/ earth work

ས་ལུག་ /səluù/ earth-sheep year

ས་ལུད་ /səlüü/ silt used as a fertilizer

ས་ཤུན་ /səšüün/ earth's crust

ས་ཤུར་ /səšuu; səpšuu/ ditch, trench

ས་གཤིན་པོ་ /sā šimpu/ fertile/ rich soil

ས་གཤིས་ /səšii/ geology ¶ *sa gshis rig pa mkhas pa geological specialist*

ས་གཤིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ /--qi nēētsüü/ geological features/ structure

ས་གཤིས་ཆགས་ཚུལ་ /--chəqtsüü/ geological structure

ས་གཤིས་ཆགས་ལོ་ /--chāqlo/ geological time

ས་གཤིས་ཐིག་ལེན་ /--thīqleen/ geological survey

ས་གཤིས་བརྟག་ཞིབ་ལས་ཁུངས་ /--təqšip lēēquùn/ geological survey office

ས་གཤིས་རིག་པ་ /--riqpə/ geology

ས་གཤིས་སློབ་གྲྭ་ /--lāpta/ geological institute

ས་གཤོང་ /sāšoòn/ basin (geological)

ས་བཞལ་ /sāpšɛɛ/ bh. tour, inspection

ས་སྲིབས་ /sā sip/ sm. *sa rub*

ས་སྲུང་ /səsuùn/ border defense, border police/ garrison

ས་སྲུང་བ་ /səsuŋə/ border policeman

ས་སྲུང་དམག་མི་ /--məəmi/ sm. *sa srung ba*

ས་སྲོས་ /sāsɵɵ/ nighttime

ས་སློག་ /sālɔ̀ɔ̀/ sm. *sa rlog*

ས་གསུམ་ /səsum/ the three divisions of the universe: the regions above, below and on the earth

ས་ཁ་ལིན་ /ch./ Sakhalin (Island)

སཱ་ཧེབ་ /sahep/ Sahib (Hindi term of respectful address)

སག་ཐག་ /saqtaa/ quiver

སག་ རྡར་ /saqtaa/ sm. *gsegs rdar*

སག་བརྡར་ /--/ sm. *sag rdar*

སག་རི་ /səqri/ thick leather made from goat skin (Moroccan leather)

སང་ /saŋ; saan/ 1. tomorrow 2. drapes or curtains made from very fine linen

སང་དགོང་ /sanqoön/ tomorrow night

སང་ངེ་ /sanne/ pure, clear, unadulterated

སང་ཉིན་ /sənii/ tomorrow, the next day

སང་ཉིན་གནངས་ཉིན་ /--nənii/ tomorrow and the day after tomorrow ¶ *khong sang nyin gnang nyin zhig phebs kyi red He will come tomorrow or the day after.* (h)

སང་ནུབ་ /sənnup/ sm. *sang dgong*

སང་གནངས་ /saanaan/ abbr. of *sang nyin gnangs nyin*

སང་ཕོད་ /sanpöö/ next year, the following year

སང་ཞོགས་ /sanšoo/ tomorrow morning, the morning after

སང་རས་ /sanrεε/ 1. a very thin cloth, linen 2. curtains/ drapes made from linen

སང་ལོ་ /sanlo/ sm. *sang phod*

སང་སང་ /sansaan/ upright; va.--*byed* to position upright ¶ *gzugs po sang sang byas song (He) sat upright.*

སངས་ /saan/ 1. vi. to be free from, to recover from, to be clear/ pure/ cleansed ¶ *ma rig pa las sangs to be free from ignorance* ¶ *sna khung sangs 'dug (His) nose cleared up.*

སངས་རྒྱས་ /sankεε/ 1. Buddha ¶ *sangs rgyas kyi go 'phang the state of Buddha* 2. p. of *sangs rgya*

སངས་རྒྱ་ /sanka/ va. to attain the state of Nirvana, to be enlightened

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་/--qi chöölug/ Buddhism

སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ /--qi tεnpa/ Buddhism

སངས་རྒྱས་པ་ /--pa/ Buddhist

སངས་རྒྱས་ལ་ཀ་ཁ་ /--la qaqa/ giving advice to someone who knows more (lit. teaching the alphabet to the Buddha)

སངས་པོ་ /sanpo; sanqo/ sharp, keen ¶ *rna ba sang po sharp ears (hearing)*

སད་ /sεε/ 1. frost; va.--*rgyag* to have frost 2. va. to awaken; to wake up 3. va. to test, to examine, to try out

སད་སྐྱོན་ sεεköön/ frost damage

སད་རྒྱག་པའི་དུས་ /sεε kaapεε thüü/ frost period

སད་ཀ་རྟེན་ /sεεtεεn/ permanent frost

སད་དུས་ /sεεtüü/ sm. *sad rgyag pa'i dus*

སད་སེར་ /seesee/ frost and hail

སན་ཏི་ཡ་གོ་ /ch./ c. Santiago

སན་ཧྥ་རན་སིས་ཁོ་ /ch./ c. San Francisco

སབ་སྦག་སྦག་ /sǝp paqpaà/ submachine gun

སབ་སོབ་ /sǝpsop/ rotten, putrified

སམ་ /sam/ 1. interrogative particle used after final s ¶ *las ka byas sam Did (you) work?* 3. or particle (used after final s) ¶ *ras sam shog bu cotton cloth or paper*

སའི་གོ་ལ་ /seε qhola/ earth; globe

སའི་གོ་ལའི་དངོས་ཁམས་རིག་པ་ /--ŋöqam riqpǝ/ geophysics

སའི་གོ་ལའི་འཐེན་ཤུགས་ /--thiinsuù/ earth's gravity

སའི་གོ་ལའི་ཟླ་ཆད་ /--cheè/ hemisphere

སའི་གོ་ལའི་ཟླ་ཆད་ནུབ་མ་ /--numǝ/ the western hemisphere

སའི་གོ་ལའི་ཟླ་ཆད་བྱང་མ་ /--chaŋma/ northern hemisphere

སའི་གོ་ལའི་ཟླ་ཆད་ཤར་མ་ /--šaama/ eastern hemisphere

སའི་གོ་ལའི་ཟླ་ཆད་ལྷོ་མ་ /--lhoma/ southern hemisphere

སའི་ཆགས་རིམ་ /--chǝqrim/ geological strata

སའི་སྲོག་ཤིང་ /--soošiin/ earth's axis

སར་ /sar/ sm. *sa la* (1, 2)

སལ་ཝ་ཌོར་ /ch./ Salvador

སི་ /si/ whistle; va.--*rgyag* to whistle

སི་སྐད་ /siqeè/ whistling

སི་ཁྲུན་ /ch./ sm. *si khrom*

སི་ཁྲོན་ /ch./ Szechuan (Province)

སི་གླུ་ /silu/ whistling a song; va.--*gtong* to whistle a song/ tune

སི་སྐོར་ /ch./ military division

སི་སྟ་ /sita/ sm. *si skad*

སི་ཏ་ལིན་ཀ་ལ་ /ch./ c. Stalingrad

སི་ཏོག་ཧོ་ལམ་ /ch./ c. Stockholm

སི་བཏགས་དངོས་རྫས་ /sitaà ŋöötseè/ silk fabrics

སི་བརྡ་ /sita/ signal given by whistling

སི་པན་ /sipeèn/ cayenne pepper, chili

སི་ཕན་ཡ་ /ch./ Spain

སྭ་ཧི་ལི་ /ch./ Swahili

སི་ཧྥུ་ཏན་ /ch./ Sweden

སི་ར་ /siirǝ/ basket

སི་རི་ /siri/ twine, thread

སི་རི་ཡ་ /ch./ Syria

སི་ལ་ /ch./ 1. Greece 2. Turkey

སི་ལིགས་ /silii/ silk

སི་ལིང་ /ch./ commander

སི་ལིང་བུའུ་ /ch./ command headquarters

སི་ལིང་ཡོན་ /ch./ commander

སིག་ /siq; sii/ 1. Sikhs of India 2.

va. to jerk, to shake, to hitch up

སིག་བུ་ /sīqpu/ basket carried on the back

སིག་དབུ་ /sīqu/ sm. *sig bu*

སིག་སིག་ /sīqsiì/ shake, jerk, hitch; va.--*gtong* to shake, to jerk, to hitch up

སིང་ : p. སིངས་ /sīŋ/ va. to choose, to pick, to select

སིང་ག་པུར་ /sīŋqapur/ c. Singapore

སིང་ག་ལ་ /cīnqəla/ Ceylon, Sri Lanka

སིང་ངེ་ /sīŋe; sēŋe/ completely, absolutely ¶ *sdod sa tshang ma gtsang sing nge 'dug The residences were all completely clean.*

སིང་པ་ /sīŋpə/ the Sikhs

སིང་བུ་ /sīŋpu/ koumiss

སིང་མོ་ /sīŋmu/ sister

སིངྒ་པུར་ /sīnqəpur/ C. Singapore

སིངྒ་ལ་ /sīnqəla/ Ceylon, Sri Lanka

སིང་སིང་ /sīŋsiin/ 1. ringing sound of bells and pieces of metals 2. completely ¶ *sngo sing sing completely green*

སིངས་ /siiŋ/ p. of *sing*

སིངས་པོ་ /sīŋpu/ weak, thin (of drinks/ liquids)

སིད་ /sīī/ sm. *si*

སིད་སྒྲ་ /sīṭə/ sm. *si sgra*

སིད་ནིས་ /ch./ c. Sydney

སིན་འཕེན་ /sīnpiin/ ramrod

སིབ་བྱེད་ /sīpnɛɛ̀/ sm. *sib bi*

སིབ་བི་ /sīpi/ measles

སིབ་བུ་ /sīppu/ sm. *sib bi*

སིབ་སིབ་ /sīpsiì/ drizzling, lightly/ softly falling

སིམ་ /sīm/ 1. vi. to find joy, to feel happy 2. vi. to seep through ¶ *chu sa la sim song The water seeped through the ground.*

སིམ་སིམ་ /sīmsim/ sm. *sib sib*

སིལ་ /siī/ cymbal

སིལ་སྙན་ /siñeen/ type of cymbal

སིལ་བུ་ /siipu/ in fragments, in pieces, individually (rather than in bulk)

སིལ་བུའི་དཔལ་འབྱོར་ /siipüü pēncɔɔ/ individual economy (as opposed to communal, etc.)

སིལ་བུར་འཐོར་ /siipur thɔ̄ɔ̄/ vi. to disintegrate, to fall apart, to split in pieces

སིལ་བུར་གནས་ /--nɛ̄ɛ̀/ va. to remain/ exist in small parts/ units ¶ *lo brgya phrag kha shas ring yul de sil bur gnas pa red For several hundred years the country consisted of small units.*

སིལ་མ་ /siima/ 1. sm. *sil bu* 2. loose/ small change (with respect to money) ¶ *dngul sil ma yod pas Do (you) have any small change?*

སིལ་ཚོང་ /siitsoon/ retail sales; va.--*byed* to sell/ retail

སིལ་འཚོང་ཁང་ /--qhāān/ retail outlet/ store

སིལ་འཚོང་བ་ /--wa/ retailer

སིལ་ར་ /siirə/ basket

སུ་ /sū/ 1. dative-locative particle (used after the final s) ¶ *khoʼi sdod gnas su phyin pa red (They) went to his residence.* 2. who? ¶ *mo su red Who is she?* ¶ *ʼdi su la sprod dgos red Who should (I) give it to?*

སུ་གང་ /sūqaan/ sm. *su yang*

སུ་དག་འགྲན་ /sūtaà teen/ va. to compete

སུ་འདྲ་ཞིག་ /sūntəšiq/ 1. who (what kind of a person) ¶ *las ka ʼdi su ʼdra zhig gis byas pa red Who did this?* 2. whoever, anyone ¶ *mi su ʼdra zhig la yang rogs byed byi red (They) will help anyone.*

སུ་ནས་ /sūnèè/ from whom

སུ་མ་ཏྲ་ར་ /ch./ Sumatra

སུ་ཕེ་ཡེད་ /ch./ soviet

སུ་ཡང་ /sūyaŋ/ sm. *su rung*

སུ་ཡི་ /sūyi/ *su* + gen. (whose, of whom)

སུ་རེལ་ /sūrεε/ c. Surey (Bhutan)

སུ་རུང་ /sūruǜn/ whoever, anybody, whoever, no one, nobody ¶ *lag ʼkher yod na ma gtogs mi su rung ʼgro chog gi ma red Unless one has a permit, no one can go. (lit. whoever cannot go)*

སུ་ལ་ /sūlə/ to whom

སུ་ལུ་ /sūlu/ curly (hair)

སུག་ /sūq/ 1. sm. *lag pa* 2. reward, gift, present 3. va. to push/ nudge (a person)

སུག་རྟེན་ /sūqteen/ base, pedestal

སུག་མཐིལ་ /sūqtii/ hooves

སུག་པུ་ /sūqpu/ hand, limb

སུག་བྲིས་ /sūqṭii/ handwritten

སུག་སྨེལ་ /sūqmee/ cardamon

སུག་རྨེལ་ /--/ sm. *sug mel*

སུག་ཡོབ་ /sūqyop/ hand and foot

སུག་ལག་ /sūqlaà/ limbs

སུང་ཧྭ་རེའང་ཀ་གཙང་པོ་ /ch. + tsāŋqo/ Sungari River

སུངས་ /sūǜn/ sm. *rul*

སུད་སི་ /sūūsi/ Swiss, Switzerland

སུད་སིའི་མཚོ་ཡུར་ /sūsii tshūyuu/ Suez Canal

སུན་ : p. བསུན་ /sūǜn/ vi. to be irritated, to be annoyed, to get sick/ tired of ¶ *phru gus skad cor byas par bsun pa red (He) was iritated by the children shouting.*

སུན་ཡཱད་སེན་ /ch./ Sun Yat-Sen

སུན་ཆིན་ལིང་ /ch./ Madame Sun Yat-Sen

སུན་སྣང་ /sūǜnaan/ state of being irritated/ vexed/ bothered/ fed up/ tired of; vi.--*skye* to be irritated/ vexed/ fed up/ tired of ¶ *nyin ltar skad cha de rang skyar nas skyar du nyan gdas la sun snang skyes pa red (They) got fed up*

with having to listen to the same thing over and over again.

སུན་སྣང་མེད་པ་ /--meèpa/ patient

སུན་པོ་ /sūnpu/ bothersome, annoying, irritating

སུན་ཕྱུང་ /sūūn chūn/ p. of *sun 'byin*

སུན་འབྱིན་ /sūnciin/ refutation, repudiation; criticisms, exposure of errors/ faults, condemnation; va.--*byed* : /sūūn ciin/ to refute, to repudiate; to criticize, to expose errors/ faults, to condemn ¶ *kho tsho'i 'jig rten lta tshul la sun phyung* (p. of *'byin*) *ba red (They) refuted their world viewpoint.*

སུན་ཧྭ་ཅང /ch./ Sungari River

སུབ་ : p. བསུབས; f. བསུབ/sūp/ 1. va. to erase, to rub out ¶ *nag pang log gi ri mo bsubs song (He) erased the drawing on the blackboard.* 2. va. to suffocate, to choke ¶ *dbugs bsubs nas bsad pa red (They) killed (him) by suffocating.*

སུབ་སུབ་ /sūpsup/ obliterated, erased rubbed out; va.--*byed* to obliterate/ erase/ rub out

སུམ་ /sūm/ three (used in compounds) ¶ *sum bcu thirty*

སུམ་ : p. བསུམས; f. བསུམ/sūm/ va. to close, to shut (pouch or bag), to draw a pouch shut ¶ *ras khug gi kha bsums song He shut the cloth bag.*

སུམ་འཁོར་ /sūmkur/ three times

སུམ་བརྒྱ་ /sūmkə/ three hundred

སུམ་ཅུ /sūmcu/ thirty

སུམ་ཅུ་པ་ /sūmcupa/ a grammar of the Tibetan language

སུམ་ཆ་ /sūmca/ thirds ¶ *sum cha gnyis two thirds*

སུམ་གཉིས་ /sūmñii/ two thirds

སུམ་སྟོང་ /sūmtōōn/ three thousand

སུམ་མདོ་ /sūmto/ a point where three lines/ roads/ streets intersect

སུམ་བརྩེགས་ /sūmteq; sūmtsaà/ anything stacked up in threes, three storys/ layers

སུམ་ལོག /sūmlɔ̀ɔ̀/ sm. *sum 'gyur*

སུའི་ /sūū/ whose ¶ *deb 'di su'i red Whose book is this?*

སུའི་ཛར་ལན་ /sūtsarlɛɛn/ Switzerland

སུའུ་ /ch./ abbr. for *su'u we ed*

སུའུ་ཀོ་ལན་ /ch./ Scotland

སུའུ་གུང་ཀྲུང་དབྱང་ /ch./ the Central committee of the communist Party of the Soviet Union

སུའུ་ཏན་ /ch./ Sudan

སུའུ་དབྱི་ཟི་གཙང་པོ་ /ch. + tsānqə/ Suez Canal

སུའུ་ཝེ་ཨེ་ /ch./ soviet

སུའུ་མོང་ /ch-/ Soviet-Mongol (abbr. of *su'u len dang mong gol*)

སུའུ་ཝེ་ཨེ་ཏ་ /ch./ soviet

སུའུ་ཝེ་ཨེ་ཏ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ། /ch. + citsōō rinluū citūūn kèèqəp qhāā nāntee qi kèèqəp/ The Union of

Soviet Socialist Republics (U.S.S.R.)

སུའུ་ལེན། /ch./ the Soviet Union ¶ *su'u len srid gzhung* the *Soviet Government*

སུའུ་རྟེན། /ch./ Sweden

སུར། /sūr; sōō/ to whom (--+ dat.-loc.)

སུལ། /sūū/ 1. pleat, fold 2. furrow, ridge, groove

སུས། /sūū/ by whom (--+ inst.) ¶ *sus bshad pa red Who said it?*

སུས་བཏབ་དེས་བསྡུའི་སྲིད་ཇུས།

/sūūtəp thituu sīcuu/ ch. sl. policy of whoever cultivates, collects the yield

སུས་ཐོབ། /sūūtop/ sm. *hab thob*

སེ། /sē/ vi. to gray, to become gray

སེ་གོལ། /sēqoo/ snapping (of finger); va.--*rdeb*; --*gtog* to snap (the fingers)

སེ་གོལ་གཅིག་ལ། /--cīqlo/ sm. *se gol tsam la*

སེ་གོལ་ཙམ་ལ། /--tsāmlə/ in the time it takes to smap one's fingers, in a moment

སེ་རྒོད། /sēqoo/ wild pomegranate; wild berries

སེ་དྲུག /situu/ sm. *se mog*

སེ་འདྲི། /sēti; sīpti/ body odor

སེ་པོ། /sēpo/ gray

སེ་འབྲུ། /sīntu/ berries, pomegranate

སེ་འཁྲུག /sēntsuu/ anger, malice

སེ་མོག /sēmoo/ syphilis

སེ་ར། /sēra/ 1. Sera monastery (Lhasa) 2. hail

སི་ལི་ཀླུང་པ། /sīliin canpa/ orchid

སེག /sēē/ oblique, sideways

སེག་རྟར། /sēqtar/ file

སེང་ : p. བསེངས། f. བསེང་ /sēŋ/ 1. va. to raise/ lift up 2. va. to cleanse/ refresh oneself

སེང་ག་གླིང་ /ch./ sm. *seng ga la*

སེང་ག་པོར། /ch./ c. Singapore

སེང་ག་ལ། /ch./ Sri Lanka (Ceylon)

སེང་གེ། /sēnqe/ lion (mythical)

སེངྒེ། /--/ sm. *seng ge*

སེང་དྲག /sēntaa/ complete recovery ¶ *khong bsmyung gzhi seng drag byung ba red He recovered completely from his illness.*

སེང་དྲག་བྱུང་ཚད། /--chuntsēē/ cure rate

སེང་པོ། /sēnpo/ clean

སེང་ཕྲུག /sīntuu/ lion cub

སེང་རས། /sēnree/ gauze

སེད། /sēē/ sm. *gsed*

སེན་ཐིག /sēntuu; sēmtuu/ pinching; va.--*rgyag*;--*rdebs* to pinch

སེན་མོ། /sēmo/ nails (of hands or feet) ¶ *rkang pa'i sen mo toenails*

སེམས། /sēm/ 1. the mind; heart ¶

sems kyi ngal rtsol mental labor ¶ *sems bzang po* kind hearted 2. want/ desire to do verbal action (usu. vb.+--+ existential vb.) ¶ *nga 'gro sems med* I have no desire to go.

སེམས་ : p. བསམས ; f. བསམ ; imp. སོམས /--/ vi. to think, to conceive ¶ *khyed rang phebs yong bsams ma byung* (We) did not think you would come. ¶ *de yong mi srid pa zhig red sems kyi yod red* (They) think that it is impossible for that to happen.

སེམས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ /--qi chetaà/ mental action, the functioning of the mind

སེམས་སྐྱེལ /sēmqüü/ encouragement; va.--*gtong* to encourage, to inspire

སེམས་སྐྱོ་ /--kō/ vi. to feel sad, to be sorry

སེམས་སྐྱོ་པོ་ /--kōpo/ sad

སེམས་ཁ་ /sēmqa/ spirit, mood, morale

སེམས་ཁམས་ཀྱི་རིག་པ་ /semqam qi riqpə/ psychology

སེམས་ཁུར་ /sīmquu/ sm. *sems 'khur*

སེམས་ཁྲེལ་ /sēmtɛɛ/ sm. *sem khrel*

སེམས་ཁྲལ་ /sēmtee/ worry, anxiety; va.--*byed* to worry, to be anxious ¶ *sems khral ma byed* Don't worry.

སེམས་ཁྲེས་ /sēmteè/ sm. *sems nad*

སེམས་འཁུར་ /sīmquu/ concern, interest; va.--*byed* to show concern/ interest ¶ *mang tshogs kyi 'tsho ba la sems 'khur byed dgos* (We) should have concern for the livlihood of the masses.

སེམས་འཁྱོག་པོ་ /sēm kōqpo/ cunning, deceitful

སེམས་འཁྲུགས /sēm thüü/ vi. to be upset/ disturbed/ agitated

སེམས་འཁྲེལ /sēmtee/ sm. *sems khrel*

སེམས་གུ་ཡངས་པོ་ /sēm qhu yanpo/ light-hearted, easy going

སེམས་སྐྱོང་པོ་ /sēm kūnqo/ tough, hard-hearted

སེམས་དགའ /sēm qa/ vi. to be happy

སེམས་འགུག་ /sēm qùù/ va. to capture the mind, to attract, to charm ¶ *g. yo thabs kyis gzhan sems 'gug yod pa red* (They) have captured the minds of the others by deceitful means.

སེམས་འགུལ་ཐེབས་ /sīmqüü/ affected emotionally, deeply moved/ touched; vi.--*thebs* to be emotionally moved/ touched ¶ *khong gi gsung bshad des mi tshang mar sems 'gul thebs pa red* His talk moved all the people.

སེམས་འགྱུར་ /sēm kuu/ vi. to change one's mind/ views

སེམས་རྩོད་ཅན་ /sēmqöðcɛɛn/ ambitious, greedy for power/ authority

སེམས་སྒྱུར་ /sēm kuu/ va. to change someone's mind/ views

སེམས་སྒྱུར་ལུས་སྒྱུར་ /sīmkuu lüükü/ a complete change

སེམས་ངན་ /semŋɛɛn/ evil/ malicious/ cruel thoughts

སེམས་ངལ་ /semŋɛɛ/ sm. *sems khrel*

སེམས་ཅན་ /semcɛɛn/ 1, sentient beings 2. col. animals

སེམས་ཆགས་ /sem chāà/ vi. to be attached to, to be fond of ¶ *kho rgyu nor la sems chags nas dus thog la bros ma thub pa red He was attached to (his) wealth and could not escape in time.*

སེམས་ཆུང་ /simcuun/ 1. humble, meek, timid 2. cowardly

སེམས་ཆུང་ཆུང་ /sem chuncuun/ 1. humble, timid, meek 2. cowardly

སེམས་འཇགས་ /semcaà/ bearing/ keeping in mind, remembering; va.--*byed;* --*zhu (h)* to bear/ keep in mind, to remember ¶ *nga tshor yi ge yang yang gtong rgyu sems 'jags byed rogs Please remember to write us often.*

སེམས་ཉིད་ /simñii/ mind, spirit

སེམས་གཏད་ /sem tɛ̃ɛ̀/ p. of *sems gtod*

སེམས་གཏོང་ /sem toon/ va. to think

སེམས་གཏོད་ /sem tö̀ö/ va. to look up to

སེམས་རྟེན་ /semteen/ remembrance, keepsake

སེམས་སྟོབས་ /semtop/ sm. *sems shugs*

སེམས་ཐག་ /semtaà/ col. absolutely, certainly (usu. in a negative sense) ¶ *nga ma 'gro sems thag yin I am absolutely not going.*

སེམས་ཐག་གཅོད་ /--cö̀ö/ va. to decide, to make up one's mind ¶ *gshag bcos byed rgyur sems thags bcad (p. of gcod) pa red (He) made up his mind to undergo the operation.*

སེམས་ཐག་ཆོད་ /--chö̀ö/ vi. to be decided/ convinced, to come to a decision, to make up one's mind ¶ *kho phyir log mi yong rgyur sems thag chod song (I) am convinced that he will not return.*

སེམས་ཐག་ཆོད་ཡིག་ /--chüüyii/ resolution

སེམས་ཐག་རྦད་བཅད་ /--pɛcɛɛ̀/ resoluteness; resolute, determined ¶ *'thab 'dzings byed rgyur sems thag rbad bcad yin (We) are determined to fight.*

སེམས་ཐག་རྦད་བཅད་ཀྱིས་ /--qi/ resolutely

སེམས་ཐག་གཙང་བཅད་ /--tsāŋcɛɛ̀/ sm. *sems thag rbad bcad*

སེམས་དྲང་པོ་ /sem thanqo/ honest, upright

སེམས་བདེ་པོ་ /sem tepo/ happy

སེམས་སྡུག་ /simtuù/ sadness, depression; va. /sem tuù/; --*byed* to be sad, to be depressed

སེམས་ནག་ /semnaà/ meanness, malice, ill will; va.--*byed* to be mean, to be malicious

སེམས་ནད་ /semnɛɛ̀/ things that weigh on ones mind, worries, anxieties

སེམས་རྣལ་ /semnɛɛ/ calm/ peaceful state of mind

སེམས་རྣལ་དུ་ཕབ་པ་ /--tu phə̄ppə/ cool-headed, unflustered

སེམས་པ་ /sēmpa/ sm. *bsam pa*

སེམས་དཔའ་ /--/ brave (mind)

སེམས་ཕང་ /sēm phāŋ/ vi. to be disappointed

སེམས་ཕམ་ /sēm phām/ vi. to be disheartened/ despondent/ sad/ dejected

སེམས་ཕམ་ཡི་ཆད་ /--yiicèè/ despondent, sad, discouraged, depressed

སེམས་འཕང་གཟེངས་མཐོན་པོ་ /sēmpaàn seŋ thōn-po/ proud, high spirited

སེམས་འབྲེལ་ /sēmṭee/ an ideological relationship

སེམས་མ་གནས་པ་ /sēm mānɛèpa/ unsettled/ unsteady, mentally

སེམས་མི་གཡོ་བ་ /sēm mīyowa/ not wandering/ wavering mentally

སེམས་གཙོ་ /sēmtso/ idealistic

སེམས་གཙོ་སྨྲ་བ་ /--māwa/ idealism

སེམས་གཙོའི་རིང་ལུགས་ /sēmtsöö riŋluù/ sm. *sems gtso smra ba*

སེམས་རྩེ་གཅིག་ /sēm tsēciq/ concentrating on one thing; va.--*(tu) sgrim* to concentrate/ focus attention on one thing; vi. --*chags* to become absorbed/ fascinated with something

སེམས་ཚབས་ /sīmtsəp/ worried, anxious, nervous, restless; vi. /sēm tshə̄p/; --*byed* to be worried/ anxious/ nervous/ restless

སེམས་འཚེར་ /sēm tshēr/ vi. to be shy

སེམས་ཞུམ་ /sēm šum/ vi. to be discouraged/ dispirited/ sad

སེམས་བཟང་པོ་ /sēm sanqo/ good-natured, kind-hearted

སེམས་བསོ་དགེ་རྒན་ /sēmso qeqɛɛn/ psychologist

སེམས་གཡེང་ /sēm yēŋ; sēm yaàn/ vi. to be absentminded, to be lost in thought, to loose one's concentration, to be inattentive

སེམས་གཡེང་ /sēmyeen/ worried, anxious; va.--*byed* to be worried/ anxious

སེམས་ལ་འཁོར་ /sēm lə qhΩΩ/ vi. to have some thought come to mind ¶ *gnas tshul de dag sems la rtag par 'khor nas* having recurring thoughts of those events

སེམས་ལ་ངག་ /--ŋaà/ sm. *sems la nges*

སེམས་ལ་ངེས་ /--ŋeè/ vi. to remember ¶ *khyed rang gi gsungs ba tshang ma sems la nges song* I remember all you said. (I have everything you said in my mind)

སེམས་ལ་འཇོག་ /--cῺΩ/ va. to keep in mind, to remember ¶ *de ring khos gang bshad sems la 'jog gi yin* (I) will keep in mind what he said today.

སེམས་ལ་བཞག་ /--šaà/ p. of *sems la 'jog*

སེམས་ཤུགས་ /sīmšuù/ 1. enthusiasm ¶ *sems shugs chen po dang bcas rgyab sbyor byas pa red (They) gave their support with great enthusiam.* 2. effort; va. --*sgrim* to exert an effort, to strive for

སེམས་ཤུགས་འཁོར་ /--qhΩ̄Ω̄/ vi. to become motivated, to get enthusiasm

སེམས་ཤུགས་གཅིག་སྒྲིལ་ /--cīqtii/ united/ concerted effort

སེམས་ཤུགས་ཆག་ /chāà/ vi. to lose enthusiam, to be discouraged

སེམས་ཤོར་ /sēm šΩ̄Ω̄/ vi. to fall in love

སེམས་གསོ་ /sēmso/ consolation, comfort, solace; va.--*gtong;* --*byed* to console, to comfort

སེམས་གསོའི་མཚམས་འདྲི་ /sēmsöö tshəṭi/ visit or message of consolation/ condolence; va.--*zhu* to offer consolation/ condolence

སེམས་ལྷོད་ལྷོད་ /sēm lhōlhöö/ relaxed, calm (mentally)

སེའུ་ /sīwuu/ cherry

སེར་ /sēr/ 1. adj. comp. of *ser po* 2. moisture ¶ *zhing sa ser can moist soil*

སེར་ཀ་ /sēeqa/ sm. *ser kha*

སེར་སྐྱ་ /sērka/ 1. light yellow color 2. clergy/ monks and laymen (abbr. of *ser mo ba dang skya bo*)

སེར་སྐྱ་མཆོག་དམན་ /--chΩΩmεεn/ monks and laymen both rich and poor, everyone, people from all walks of life

སེར་ཁ་ /sēeqa/ crack, fissure, gap; vi.--*gas;* --*shor* to crack, to split, to burst open, to get a fissure/ gap

སེར་གོས་ /sērqöö/ monk's robe

སེར་ཅན་ /sērcεεn/ moist

སེར་མདོག་ /sērtΩΩ/ yellow color

སེར་ནད་ /sērnεε/ jaundice

སེར་སྣ་ /sērna; sēmna/ miserly, stingy, avaricious ¶ *kho ser sna che bas kha lag yag po za gi yod pa ma red Because he is very miserly he doesn't eat well.* va. --*byed* to be miserly/ stingy/ avaricious/ greedy

སེར་སྣ་ཚ་པོ་ /--tshāpo/ miserly, stingy

སེར་པོ་ /sēepo/ yellow

སེར་ཕྲེང་ /sērṭeen; sēepaàn/ lines of people standing at the sides of a road to greeting someone (usu. refers to monks); va. --*sgrig* to stand in such lines

སེར་བ་ /sērwaa; sēra/ hail; vi.--*gtong;* --*rgyag* to hail

སེར་མོ་བ་ /sērmowa/ Buddhist monk

སེར་དམག་ /sērmaà/ monk troops/ soldiers

སེར་རིལ་ /sēerii/ yolk (of egg)

སེར་ཤ་ /sēršа; sēša/ 1. mushrooms (in general) 2. kind of yellowish mushroom

སེར་སྲུང་ /sēr sūŋ/ va. to keep/ maintain moisture in the soil

སེར་ཧུར་ཧུར་ /sēē hūrhur/ bright yellow

སེལ་ : p. བསལ་/sēē/ 1. va. to remove, to get rid of, to clear ¶ *the tshom sel to remove doubts* ¶ *rtsa shing mams bcad nas lam kha bsal ba red (They) cut the trees and bushes and cleared the path.* 2. va. to pay off (debts) ¶ *bu lon sel thub pa byung (He) was able to pay off (his) debts.* 3. va. to cure ¶ *kho'i na tsha de gtsang ma bsal 'dug His illness is completely cured.* 4. dissension, discord

སེལ་ཞུགས་ /--šuù/ vi. to cause a breach/ rift (in relations)

སོ་ /sō/ 1. teeth; va.--*rgyag*; --*'bebs* to bite 2. gram. clause ending particle used after final s ¶ *der gnas so (They) lived there.* 3. numerical particle for the thirties ¶ *sum cu so gnyis thirty two* 4. abbr. of *so pa*

སོ་ཊཱར་ /sōṭaa/ soda

སོ་ཁ་ /sōqa/ muzzle (of a gun)

སོ་ཁང་ /sōqaan/ pill-box (military), sentry post

སོ་ཁྲང་ /sūquun/ turret, parapet

སོ་ཁྲུ་ /sō thū/ va. to brush one's teeth

སོ་བྲུ་ /sūṭu/ toothbrush

སོ་འགྲམ་ /sōnṭam/ jaw bone

སོ་ཉུལ་ /sōñuu/ secret agent

སོ་ཉུལ་གྱི་གནམ་གྲུ་ /--qi nәmṭu/ reconnaissance/ spy plane

སོ་རྙིལ་ /sūñii/ gums (of mouth)

སོ་གཏོང་ /sō tōōn/ va. to fire (pottery, bricks)

སོ་བཏབ་ /sō tәp/ p. of *so 'debs (see so)*

སོ་ལྟ་ /sō tā/ va. to be on watch, to stand guard

སོ་ཏོགས་ /sōtɑ̃/ sm. *so pa*

སོ་བརྡར་ /sō tәr/ va. to gnash/ grind one's teeth

སོ་ན་ /sō nә/ vi. to have a toothache

སོ་ན་གནས་ /sōna nɛɛ̀/ sm. *sor gnas*

སོ་ནད་ /sōñɛɛ̀/ dental diseases

སོ་ནད་གྱི་ཐུང་འཚོ་ /--qi thūntso/ sm. *so nad sman pa*

སོ་ནད་སྨན་པ་ /--mēmpa/ dentist

སོ་ནད་ཚན་ཁག /--tshēnqaà/ dentistry

སོ་ནམ་ /sōnam/ farming, agriculture; va.--*byed* to farm, to do agricultural work

སོ་ནམ་གྱི་ཡོ་ཆས་ /--qi yocɛɛ̀/ agricultural implements

སོ་ནམ་གྱི་ཡོ་བྱད་ /--qi yopcɛɛ̀/ sm. *so nam gyi yo chas*

སོ་ནམ་རིག་པ་ /--qi riqpә/ agronomy

སོ་ནམ་གྲོང་ /--thoŋ/ (agricultural) village

སོ་ནམ་གླ་པ་ /--lāpa/ agricultural hired hand/ laborer

སོ་ནམ་མདོ་ཆེན། /--toceen/ bh. Agricultural Director

སོ་ནམ་པ་ /sonampa/ farmer, peasant ¶ *so nam pa bar ma middle peasants* ¶ *so nam pa phyug po rich peasants*

སོ་ནམ་སྤུའུ་ཁང་ /--puqaan/ Ministry of Agriculture

སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་ /--leequùn/ Agricultural Office/ Department (in traditional Tibetan Government)

སོ་ནམས་ /--/ sm. *so nam*

སོ་པ་ /sopa/ 1. spy, secret agent; va.--*byed; --rgyag* to spy, to scout 2. sentry, guard

སོ་པག་ /sopaa/ 1. toothbrush 2. red bricks (bricks that have been fired)

སོ་པག་བཟོ་གྲྭ་ /--sota/ brick factory

སོ་ཕེ་ཡ་ /ch./ c. Sophia

སོ་བ་ /sowaa; sΩΩ/ unhusked grain

སོ་ཕུད་ /so phüü; so phii/ vi. to fall/ come out (teeth)

སོ་མ་ /soma/ fresh, new ¶ *sha so ma fresh meat*

སོ་མ་ར་ཙ་ /--ratsa/ flax, jute, hemp

སོ་མ་ར་རྩ་ /--/ sm. *so ma ra rtsa*

སོ་མ་ར་རྩ་སེར་པོ་ /--seepo/ jute

སོ་མང་ /somaan/ comb

སོ་མེད་ /somee/ toothless

སོ་སྨན་ /somεεn/ toothpaste

སོ་ཚབ་ /sutsəp/ false teeth

སོ་ཚོགས་ /sutsii/ occupations in general

སོ་ཟེད་ /sosee/ sm. *so phag,* 1

སོ་གཟེར་ /sosee/ toothache

སོ་རས་ /sorεε/ linen

སོ་རུ་ /səru/ sm. *sor,* 2

སོ་ལེ་ /sΩΩle/ saw

སོ་ཤིང་ /susiin/ toothpick

སོ་སོ་ /soso/ individual, separate, distinct, each one ¶ *so so'i 'dod pa individual desires/ wishes (each one's desire)* ¶ *so sos gzhan gyi rogs pa med pa byed dgos (They) should do it individually (on their own) without help from others.* ¶ *yi ge rnams mi so sor lag sprod byas pa yin (I) handed the letters to each person.*

སོ་སོ་ནས་ /--nεὲ/ separately, individually

སོ་སོ་སོ་སོར་ /--sosΩΩ/ sm. *so sor*

སོ་སོ་རང་ཉིད་ /--rəŋnii/ one's own, one's self ¶ *so so rang nyid kyi bsam tshul one's own opinion*

སོ་སོའི་རང་ནུས་གང་ཐོན་ /sosöö raŋnüü qhaŋtöön/ ch. slog. from each according to his ability

སོ་སོར་ /sosor/ separately, individually, to each one

སོ་སོར་ཕྱེ་ /--che/ p. of *so sor 'byed*

སོ་སོར་འབྱེད་ /--chee/ va. to separate,

to set apart individually

སོ་སྦྱིང་ /susiin/ tooth cavity

སོ་སྦུབས་ /sosup/ space/ gap between the teeth

སོ་ཧྥི་ཡ་ /ch / c. Sophia

སོ་རྡུབ་ /surup/ pounded/ minced meat

སོག /sɔɔ/ 1. husk ¶ *'bras sog rice husks* 2. Mongolia, Mongolian

སོག་སྐད་ /soqqɛɛ̀/ Mongolian language

སོག་སྒར་ /sooquu/ yurt

སོག་པ་ /sɔqpa/ shoulder blade

སོག་པོ་ /sɔqpo; sɔqo/ Mongols, Mongolian

སོག་ཅིལ་ /sɔ̀ɔcii/ long turquoise earring worn by Tibetan lay officials on the left ear

སོག་མ་ /sɔɔmaà/ straw, hay

སོག་ཞྭ་ /sɔqša/ type of hat

སོག་ཡིག་ /sɔ̀ɔyii/ Mongolian alphabet/ script/ writing

སོག་ཡུལ་ /sooyuu/ Mongolia

སོག་ར་ /sɔɔra/ hayloft

སོག་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ /sɔɔ rankoon coon/ Mongolian Autonomous Region

སོག་རིགས་ /sɔ̀ɔrii/ Mongolian race

སོག་ལེ་ /sɔɔle/ saw ¶ *glog gi sog le electric saw*; va.--*rgyag*; --*'breg* to saw

སོག་ལེའི་འཁོར་སྐྱོགས་ /sɔɔlee qhɔrteq/ sawhorse

སོགས་ /sɔ̂ɔ/ etcetera, such as (often preceeded by *la*) ¶ *lha sa songs bod kyi grong khyer che khag Lhasa and the other big cities of Tibet*

སོང་ /soŋ/ 1. p. of *'gro* 2. past tense particle (implies first hand/ direct knowledge of verbal act) ¶ *khong 'dir phebs song He came here.* 3. vi. to be past, to have been (time) ¶ *skar ma lnga song nas after five minute* 4. expenditures

སོང་ཐོ་ /soŋto/ records of expenditures; va.--*'god* to record expenditures

སོང་གཙང་ /soŋtaan; sontsaan/ therefore, because, since ¶ *las sla por byed thabs med par song gtsang since (we) do not have an easy way of doing it* ¶ *de 'dra song gtsang because it is like that*

སོང་ཙ་ན་ /soŋ tsana/ sm. *song gtsang*

སོད་ /sö̀ö/ imp. of *gsod*

སོཏ་ /sɔ̂ɔ/ sm. *sogs*

སོན་ /sö̀ön/ 1. seed; va.--*'debs (p. btabs)* to plant/ sow seed 2. vi. to arrive, to reach, to come to, to receive ¶ *nga tshor 'dir bde bar son byung (We) arrived here well.* ¶ *khyed rang gi phyag bris son byung (I) received your letter (h).* ¶ *mo lo bzhi la son skabs when she reached the age of four*

སོན་འགྲོ་ /sönto/ the amount of seed a unit of land takes

སོན་བཏབ་ /sön təp/ p. of *son 'debs*

སོན་འདེབས་ /sȫntep/ planting; va. /sȫn tep/; --*byed* to plant/ sow seeds

སོན་འདེབས་འཕྲུལ་འཁོར་ /--thǖüqȯȯ/ sm. *son 'debs 'phrul 'khor*

སོན་འདེབས་རྐྱ་ཁྲོན་ /--kakȫön/ sm. *son 'gro*

སོན་འདེབས་འཕྲུལ་འཁོར་ /--/ seed planting machine

སོན་ཇོགས་འདེམས་ /sȫntɔ̄ɔ̀ tem/ va. to select seeds

སོན་པན་ /sȫnpɛɛn; sōmpɛɛn/ abacus

སོན་འདུ་ /sǖntu/ grains selected for seed

སོན་མེད་སྲིང་བལ་ /sȫnmeè sīnpêê/ ginned cotten

སོན་སྦྱོར་ /sȫncɔɔ/ hybrid seed

སོན་དམིགས་ /sǖnmiì/ seed specially set aside for planting

སོན་ཞིང་ /sǖnšiin/ seed-bed, seeding-field

སོན་བཟང་ /sȫnsaàn/ good seed strains, high yielding seed

སོན་རིགས་ /sǖnriì/ seeds

སོབ་པོ་ /sɔ̄po/ sm. *sop sop*

སོབ་སོབ་ /sɔ̄psɔɔ̀/ soft, spongy

སོམ་ /sōm/ equal, even

སོམ་ཉི་ /sōmñi/ doubt, suspicion, uncertainty, hesitation

སོམས་ /sȯom/ imp. of *sems*

སོར་ /sɔ̄r/ 1. abbr. of *sor mo* 2. measure equal to the width of one finger 3. drill, auger

སོར་ཀྲམ་ཡིག་པར་ /sɔ̄rṭəp yiqpar/ typewriting

སོར་ཁང་ /sɔ̄ro qhaàn/ sm. *sor*, 2

སོར་ཆུད་ /sȯrcüù/ bringing back to a former condition or state, restoration, revival; vi. /sōr chǖù/; --*byed* to restore, to bring back to a former condition, to revive ¶ *mgon pa rnams sor chud thub pa byung ba red They were able to restore the monasteries.*

སོར་དོ་ /sȯru too/ width of two fingers

སོར་གདུབ་ /sōrtup/ finger ring

སོར་གནས་ /sōrnɛɛ̀/ state of remaining unchanged, old-fashioned; va.--*byed*; --*su 'jug* to keep unchanged, to leave fixed/ invariant

སོར་མོ་ /sɔ̄rmo/ finger

སོར་མོ་ཆུང་བ་ /--chūŋwə/ little finger

སོར་མོ་དང་པོ་ /--thanpo/ thumb

སོར་ཚིགས་ /sɔ̄rtsiì/ finger joint

སོར་བཞག་ /sɔ̄r šaà/ va. to leave alone/ untouched, to put aside as a reserve

སོལ་ /sȫö/ 1. imp. of *sel* 2. abbr. of *sol ba*

སོལ་གཏེར་ /sȫötee/ coal mine

སོལ་དྲུང་ /sǖütuun/ kiln (for charcoal)

སོལ་མདོག /sööt̪ɴ̃ɴ̃/ black

སོལ་ནག /söönaà/ sm. *sol ba*

སོལ་བ /sööwa; sola/ charcoal; va. --*bsregs* to make charcoal

སོལ་མལ /söömεε/ sm. *sol dung*

སོལ་རྫས་ནག་པོ /söötsεὲ naqo/ soot

སོལ་རླངས /söölaàn/ (coal) gas ¶ *sol rlangs kyi 'phrul 'khor* gas engine

སོལ་རླངས་ཀྱི་སྒྲོན་མེ /--ṭöönme/ (coal) gas-lamp

སོས /söö/ 1. (*so*+inst.) by/ with the teeth 2. p. and imp. of *gso* and *'tsho*

སོས་ཀ /sööqa/ summer

སོས་དལ /söötεε/ leisure

སོས་ལྡད /söö tε̣ὲ/ va. to chew

སོས་ལྡད /--lεὲ/ sm. *sos ldad*

སྲ /sa/ adj. comp. of *sra ba*

སྲ་མཁྲེགས /sateq/ solid, steady, hard ¶ *btsan rdzong sa mkhregs can de* that solid fortress

སྲ་སྙི /sə̃ñii/ hard and soft

སྲ་ངར /saŋaa/ overbearing, wilful, agressive

སྲ་བརྟན /satεen/ firm, stable, strong; va.--*du gtong* to stabilize/ strengthen/ solidify/ consolidate ¶ *zhi bde sra brtan du gtong* to consolidate the peace

སྲ་བརྟན་འགྱུར་མེད /--kurmeè/ unbreakable, indestructible ¶ *mdza' 'brel sra brtan 'gyur med* unbreakable friendship

སྲ་ཐང /sataan/ healthy ¶ *lus 'tsho sra thang gi don du* in order to be healthy

སྲ་བ /sawa/ hard, strong, firm, durable

སྲ་བའི་ཆུ /sawεε chu/ hard water

སྲ་བའི་གཟུགས /--suù/ sm. *sra 'dzin*

སྲ་རྩི /sətsi/ varnish

སྲ་ཚད /satsεὲ/ hardness

སྲ་འཛིན /səntsiin/ solid body, solid (not liquid)

སྲ་གཟུགས /səsuù/ sm. *sra ba'i gzugs*

སྲ་གཟུགས་འབར་རྫས /--pantsεὲ/ solid-fuel

སྲེག /saà/ sm. *sreg*

སྲང /saŋ/ 1. balance scale; va.--*'debs* to weigh 2. Tibetan currency unit of 10 *zho* 3. ounce 4. in between (objects or time) ¶ *las ka'i srang la* in between work

སྲང་གང /saŋqaan/ one *srang*

སྲང་ཆ /saŋca/ balance scale

སྲང་དོ /saŋto/ two *srang*

སྲང་འདེགས /saŋteq/ sm. *srang la 'degs*

སྲང་པོ /saŋpo/ straight, direct, straight-forward

སྲང་ཚད /santsεὲ/ weight

སྲང་ལ་འདེགས /saŋla teq/ va. to weigh by a balance

scale

སྲང་ལམ་ /sanlam/ sede-street

སྲད་བུ་ /sēēpu/ thread

སྲན་ /seen/ abbr. for *sran ma*

སྲན་ : p. བསྲན་ /seen/ sm. *bzod*

སྲན་ཆུང་ /sencɯun; ṭeencuŋə/ lentil

སྲན་ཆེན་ /ṭenceen/ sm. *sran ma chen po*

སྲན་ལྗང་ /ṭencaan/ green peas/ lentils

སྲན་ཏུང་ /ch./ Shantung (Province)

སྲན་རྡོག་ /ṭentɔɔ/ sm. *sran ma*

སྲན་མ་ /ṭenma/ lentils, peas, pulse

སྲན་མ་ཆེན་པོ་ /--chempo/ sm. *sran ser*

སྲན་རིལ་ /seenrii; ṭeenrii/ (unsplit/ whole) lentils/ peas

སྲན་ལེབ་ /ṭenlep/ split lentils/ peas

སྲན་སེར་ /sensee/ soya beans

སྲབ་ /səp; ṭəp/ 1. bridle; va.--*skon* to put on a bridle; va.--*log* to remove a bridle 2. adj. comp. of *srab po*

སྲབ་སྐྱོགས་ /ṭəpkɔɔ/ sm. *srab thag*

སྲབ་ལྕགས་ /ṭəpcaa/ bit

སྲབ་ཐག་ /ṭamta/ reins

སྲབ་མཐུག་ /ṭəmtuu/ thickness

སྲབ་མཐུར་ /ṭəmtuu/ halter

སྲབ་པོ་ /ṭəpu/ thin ¶ *stod thung srab po zhig las gyon sa med (One) cannot wear more than a thin shirt.*

སྲབ་མོ་ /ṭəmu/ sm. *srab po*

སྲབ་སྲིབ་ /səpsii/ dim, gloomy, somber, dismal ¶ *khos srab srib zhig las mthong gi yod pa ma red He only sees the gloomy side of things.*

སྲམ་ /sam; ṭam/ otter

སྲམ་ལྤགས་ /ṭampaa/ otter skin/ pelt

སྲས་ /see/ 1. son (h) 2. prince, son of a noble

སྲས་སྐུ་ /seequ/ abbr. of *sras sku zhabs*

སྲས་སྐུ་ཞབས་ /see qušəp; seešɔɔ/ title used for the sons of aristoracts (in Tibet)

སྲས་མོ་ /seemo/ 1. daughter (h) 2. princess, daughter of a noble

སྲས་མོའི་སྐུ་ཞབས་ /semöö qušəp; semöösöö/ title used for daughters of aristocrats (in Tibet)

སྲི་ : p. བསྲིས་ f. བསྲི་ /sī/ va. to scrimp, to be thrifty, to save

སྲི་ /sī/ devil, demon

སྲི་དཔུང་ /ch./ military division

སྲི་ཞུ་ /sišu/ esteem, respect, reverence, value, worth; va.--*byed* --*sgrub* to esteem, to pay respect/ reverence

སྲིང་ /siin/ cotton, cotton fiber

སྲིང་ : p. བསྲིངས་ f. བསྲིང་ imp.

སྲིངས་ /sīŋ/ 1. va. to send (letter, message, etc.) ¶ *de nas tshes bzhi la bsings pa'i yi ge 'byor byung* (We) received the letter that (you) sent on the fourth. 2. va. to prolong, to extend, to stretch (time) ¶ *kho'i sdod yun zla shas bsring rgyu red* His period of stay here will be extended by a few months.

སྲིང་སྐུད་ /sīnqüü/ cotton yarn/ thread

སྲིང་སྐུད་ཀྱི་བཏགས་རྫས་ /--qi tāātsɛɛ̀/ cotton fabrics/ goods

སྲིང་སྐུད་འཁེལ་འཁོར་ /--qhɛ̄ɛ̄qɷɷ/ cotton spinning machine

སྲིང་སྐུད་འཕྲུལ་འཁོར་ /--ʈhüüqȯȯ/ spinning machine

སྲིང་བལ་ /sīŋpėė; ʈīmpėė/ cotton

སྲིང་བལ་འཁེལ་ཐག་བཟོ་གྲྭ་ /--qheetaà soʈa/ cotton textile mill/ factory

སྲིང་བལ་གྱི་རྩི་སྣ་ /--qi tshīnə/ cotton fiber

སྲིང་བལ་གཉོད་འབུ་ /--nǖnpu/ cotton aphis/ plant-louse

སྲིང་བལ་ཞིང་པ་ /--šiŋpə/ cotton farmer

སྲིང་བལ་ཤད་བྱེད་འཕྲུལ་འཁོར་ /sɛɛcee ʈhüüqȯȯ/ rotary carding machine, cotton carding machine

སྲིང་བལ་གསེད་བྱེད་འཕྲུལ་འཁོར་ /--seecee ʈhüüqȯȯ/ cotton gin

སྲིང་བལ་གསེད་མ་ /--sēēma/ ginned cotton

སྲིང་མོ་ /sīŋmu/ sister

སྲིང་སོན་ /sīŋsüün/ cotton seed

སྲིངས་ /sīŋ/ imp. of *sring*

སྲིད་ /sīī/ 1. extent, length ¶ *srid la rmi brgyad* eight meters in length 2. vi. to be possible, to be able ¶ *nor 'khrul yong srid kyi red* It is possible that there will be mistakes. ¶ *mi srid pa* impossible 3. reign, government, dominion; va.--*skyong*; --*byed* to rule, to govern, to reign ¶ *khos lo shas srid bskyangs* (p. of --*skyong*) *pa red* He ruled for a couple of years. 4. political, politics ¶ *srid dbang* political power 5. abbr. for *srid pa*

སྲིད་སྐྱོང་ /siikoon/ 1. governor, ruler 2. regent ¶ *srid skyong rwa sgreng* Reting Regent

སྲིད་སྐྱོང་ /sii koon/ va. to rule, to govern, to reign

སྲིད་བསྐྱངས་ /sii kaan/ p. of *srid skyong*

སྲིད་ཁག་ /siiqaa/ political party/ clique/ faction

སྲིད་ཁྲི་ /siiʈi/ political office (lit. political throne)

སྲིད་ཁྲི་ལས་བབ་ /--lɛɛ̀ pəp/ va. to step down from office, to give up office

སྲིད་ཁྲིར་སླེབས་ /siiʈii lèè/ va. to assume office, to come into power

སྲིད་གྲོས་ཁང་ /siiʈüü qhaan/ sm. *srid gros tshogs 'du*

སྲིད་གྲོས་པ་ /--pə/ 1. diplomat, political spokesman 2. senator

སྲིད་གྲོས་ཚོགས་འདུ་ /--tshōŋtu/ parliament, congress

སྲིད་འགྱུར་ /sīīkuu/ coup, coup d'etat ¶ *dmag don srid 'gyur military coup*

སྲིད་སྒྱུར་ /--/ sm. *srid 'gyur*

སྲིད་ཇུས་ /sīcüü/ policy, plan, strategy; va.--*gtong* to work out a strategy

སྲིད་ཇུས་སྐྱོང་སྟངས་ /--kōŋtaàn/ sm. *srid jus skyong phyogs*

སྲིད་ཇུས་སྐྱོང་ཕྱོགས་ /--kōŋcʊ̃ʊ̃/ manner/ way in which one holds a policy towards someone, (political) policy ¶ *rgya nag gi thad a ris srid cus skyong phyogs American policy towards China*

སྲིད་ཇུས་གཏོང་ /--tōon/ va. to work out a strategy

སྲིད་ཇུས་ལག་ལེན་བྱེད་ /--laqleen chɛɛ̄/ va. to carry out a policy/ strategy, to put a policy/ strategy into practise

སྲིད་དུ་མི་རུང་བ་ /sīītu mīruŋpə/ impossible

སྲིད་དོན་ /sītüün/ politics, political ¶ *srid don gyi nyams myong political experience* ¶ *srid don tshogs pa political party*

སྲིད་དོན་མཁས་པ་ /--qhēɛpa/ politician, political expert

སྲིད་དོན་གྱི་སྐྱབས་བཅོལ་ /--qi kəpcöö/ political asylum

སྲིད་དོན་གྱི་འགྱུར་ལྡོག་ /--qi qükdöö/ political changes/ shifts

སྲིད་དོན་གྲོས་ཚོགས་ /--töötsʊ̃ʊ̃/ political consultative conference

སྲིད་དོན་བརྗོད་གཏམ་ /--cöötam/ political commentary

སྲིད་དོན་བརྗོད་པ་པོ་ /--cööpapo/ political commentator

སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་ /--tshʊ̃qpa/ political party

སྲིད་དོན་འཛིན་སྐྱོང་ /--tsīinkoòn/ political rule/ administration

སྲིད་ན་དཀོན་པ་ /sīinə qönpə/ rarest in the universe

སྲིད་པ་ /sīipə/ the universe

སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་ /sīipèe qhōlo/ the wheel of life/ existence

སྲིད་པའི་གངས་རི་ /--qhəŋri/ an eternal snow mountain (used as a symbol of eternity)

སྲིད་པའི་སྒྲོན་མེ་ /--tönme/ lamp of eternity, light of the universe

སྲིད་སྐྱི་ལས་ཁུངས་ /sīici lèequùn/ administrative office

སྲིད་ཇུས་ /sīcüü/ sm. *srid jus*

སྲིད་བློན་ /silüün/ prime minister

སྲིད་དབང་ /siwaan/ political power, political authority, secular power; va.--*'dzin; —byed* to hold political power/ authority, to rule ¶ *srid dbang 'dzin mkhan gyi tshogs pa political party in power*

སྲིད་དབང་སྒེར་གཅོད་/--qercöö/ dictatorship, autocracy, despotism

སྲིད་དབང་སྒེར་གཅོད་ལམ་ལུགས་ /--qercöö ləmluu/ despotic/ autocratic system

སྲིད་དབང་སྒེར་འཛིན་ /siwaan qintsiin/ sm. *srid dbang sger gcod*

སྲིད་དབང་རྙིང་པ་ /--ñinpə/ old regime

སྲིད་དབང་འཛིན་མཁན་ལས་ཁུངས་ /--tsinñëën lëëquun/ organs of political power

སྲིད་དབང་འཛུགས་ལུགས་ /--tsuqluu/ form/ system of government, political system

སྲིད་དབང་རྫུས་མ་ /--tsüümə/ puppet government

སྲིད་ཚབ་ /siitsəp/ regent

སྲིད་ཚོགས་ /siitsöö/ political party/ clique/ faction

སྲིད་ཚོང་པ་ /sii tshonpa/ politician

སྲིད་འཚོང་པ་/--/ sm. *srid tshong pa*

སྲིད་འཛིན་ /sintsiin/ 1. president, chief executive 2. administration

སྲིད་འཛིན་ཐོག་གི་བཀའ་འབེབས་-- thöqi qanpee/ administrative order/ decree

སྲིད་འཛིན་ཐོག་གི་ཆད་གཅོད་/--cheecöö/ administrative measure

སྲིད་འཛིན་ཐོག་གི་བྱེད་ཐབས་ /--chītəp/ administrative action

སྲིད་འཛིན་མི་སྣ་ /--minə/ executive personnel, personnel with administration duties

སྲིད་འཛིན་གཞོན་པ་ /--šönpa/ vice-president

སྲིད་འཛིན་འོག་མ་ /--woqma/ sm. *srid 'dzin gzhon pa*

སྲིད་འཛིན་ས་ཁུལ་ /--səqüü/ administrative district/ region

སྲིད་འཛིན་ས་ཁོངས་ /--saqoon/ sm. *srid 'dzin sa khul*

སྲིད་ཞེང་ /siišen/ length and breath

སྲིད་གཞུང་ /sišuun/ government

སྲིད་གཞུང་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ /--meepεε nëëtsüü/ anarchy

སྲིད་གཞུང་མེད་པའི་རིང་ལུགས་ /--meepεε rinluu/ anarchism

སྲིད་གཞུང་ལས་དྲུང་ /--lëëtuun/ Secretary of State (U.S.)

སྲིད་ལུགས་ /siiluu/ form/ system of

government

སྲིན་ /sīn/ abbr. of *srin 'bu*

སྲིན་སྐུད་ /sīnqǜü/ silk yarn/ thread

སྲིན་གོང་ /sīnqoon/ silkworm cocoon

སྲིན་ནད་ /sīīnēè/ diseases caused by worms

སྲིན་བལ་ /sīmpèè/ unprocessed silk

སྲིན་བུ་ /sīmpu/ sm. *srin 'bu*

སྲིན་བུ་མེ་ཁྱེར་ /--meker/ firefly

སྲིན་བྱ་ /sīnca/ owl

སྲིན་འབུ་ /sīmpu/ 1. silkworm 2. small insects

སྲིན་མཛུབ་ /sīntsup/ finger

སྲིན་ལག་ /sīnlaà/ sm. *srin mdzub*

སྲིན་ཤིང་ /sīnšiin/ mulberry tree

སྲིན་ཤིང་དར་འབུ་ /--thəənpu/ silkworm

སྲིབ་ /sīp/ sm. *grib*

སྲིབས་ /--/ p. of *srib*

སྲིས་ /sīì/ imp. of *sri*

སྲུ་ /sū/ sm. *sru mo*

སྲུ་མོ་ /sōmo/ maternal aunt

སྲུང་ : p. བསྲུངས་ f. བསྲུང་ imp. སྲུངས་ /sūŋ/ va. to guard, to defend, protect, to safeguard ¶ *pho brang srung gi yod pa red. (They) are guarding the palace.* ¶ *rgyal khab kyi sa mtshams srung yas defending the borders of the country* ¶ *mkha' srung air defense*

སྲུང་སྐར་ /sūŋqaa/ sattelite; va.--*gtong* to send a sattelite

སྲུང་སྐུད་ /sūŋqǜü/ protective charm/ amulet made from thread

སྲུང་སྐྱེལ་ /sūŋkee/ escort; va.--*byed* to escort

སྲུང་སྐྱོང་ /sūŋkòon/ sm. *srung skyob*

སྲུང་སྐྱོབ་ /sūŋkòp/ defending, safeguarding, protecting; va. --*byed* to give protection, to safeguard, to defend ¶ *lus rtsal pa'i bde thang la srung skyob byed kyi yod pa red (They) protect the health of the athletes.* ¶ *'dzam gling zhi bde srung skyob byed kyi yod pa red They defend world peace.*

སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་སྤྱི་ཁྱབ་ /--qi cīkəp/ defense minister

སྲུང་སྐྱོབ་དྲུང་ཆེ་ /--thuŋce/ Secretary of Defense (U.S.A.)

སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་མཁན་ /--cheñɛɛn/ guardian, protector

སྲུང་སྐྱོབ་བློན་ཆེན་ /--lönceen/ defense minister

སྲུང་སྐྱོབ་དམག་འཐབ་ /--məqtəp/ defensive war

སྲུང་སྐྱོབ་ལས་ཁུངས་ /--lèèquùn/ defence ministry/ bureau

སྲུང་སྐྱོབ་ལྷན་ཁང་ /--lhɛ̄nqaan/ Security Council (of the U.N.)

སྲུང་འགེབས་ /sūŋqep/ protection, shielding, covering up; va.--*byed* to give protection, to shield. to cover up, to harbor

¶ *nyes can srung 'gebs byas pa skor srung dmag gis shes pa red The police knew that they shielded the criminals.*

སྲུང་བ་ /suŋwə; ṭuŋə/ protective charms/ amulets

སྲུང་བྱ་ /suŋcə/ what is to be protected/ kept, regulations

སྲུང་བྱ་དོན་ཚན་/--thöntseen/ regulations, rules

སྲུང་བྱེད་ཁ་དོག་ /suŋceè qhatɔ̃ɔ̃/ protective coloring

སྲུང་མ་ /suŋmə/ guardian deity

སྲུང་དམག་ /suŋmaà/ guards, defending troops; va.--*bkram* to *deploy (guards/ troops)*

སྲུང་དམག་ཕྱིར་འཐེན་ /--chīr theen/ va. to remove guards/ defending troops

སྲུང་དམག་དམར་པོ་ /suŋmaà maapo/ the Red Guards

སྲུང་དམག་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ corps of guardsmen

སྲུང་བརྩི་ /suŋtsi/ adhering to, respecting, honoring (rules, regulations, etc.); va.--*byed;* --*zhu* to adhere to, to respect, to honor ¶ *chings yig la srung brtsi ma byas pa red (They) did not honor the treaty.*

སྲུང་མཚམས་ /suŋtsəm/ line of defence

སྲུང་འཛིན་ /suŋtsiin/ conservation, preservation ¶ *sa chu srung 'dzin conservation of soil and water;* va.--*byed* to conserve, to preserve

སྲུང་ཡོལ་/suŋyüü/ barrier, defence line

སྲུངས་ /suŋ/ imp. of *srung*

སྲུན་པོ་/sünpu/ mild, tame, gentle

སྲུབ་ /sup/ crack, fissure, gap

སྲུབ་ : p. བསྲུབས་ f. བསྲུབ་ imp. སྲུབས་ /--/ va. to mix, to blend, to stir, to churn ¶ *mo ja srub gyi 'dug She is churning tea.*

སྲུབ་དཀྲུག་འཁྲུལ་འཁོར་ /suptuu thüüqöö/ mixer, blender

སྲུབ་མདའ་ /sumtə/ piston

སྲུབས་ /sup/ 1. fissure, crack, gap 2. imp. of *srub*

སྲུབས་མེད་ལྕགས་མདོང་/sumii cantoon/ seamless steel tube/ pipe

སྲུབས་ཤིང་ /supšiin/ churning/ mixing rod

སྲུམ་ /sum; ṭum/ h. of *sha*

སྲུལ་ : p. བསྲུལ་/süü/ vi. to rot, to decompose, to putrify

སྲུལ་པོ་/süüpu/ putrid, decomposed, rotten

སྲུལ་མོ་/süümu/ sm. *srul po*

སྲུས་/süü; rhüü/ new/ green/ unripe ears of grain

སྲེ་ : p. བསྲེས་ f. བསྲེ་ imp. སྲེས་ /se/ va. to mix/ blend together ¶ *chu dang 'o ma bsres pa red (He)*

mixed the milk and water together.

སྲེ་ནག་ /senaa/ soot

སྲེ་མོ་ /semo; ṭeemΩΩ/ weasel

སྲེ་མོག་ /semΩΩ/ sm. *sre nag*

སྲེ་མོང་ /ṭemΩΩ/ sm. *sre mo*

སྲེག་ : p. བསྲེགས་ f. བསྲེག་ imp. སྲེགས་ /seq/ 1. va. to burn ¶ *yig cha rnams me la bsregs pa red (They) burned the documents.* 2. va. to roast, to broil ¶ *sha bsregs nas za gi yod pa red (They) roasted the meat and are eating it.*

སྲེག་ཁང་ /seqqaan/ crematory

སྲེག་ཐབ་ /seqtəp/ furnace, oven

སྲེག་མདེལ་ /sentee/ incendiary shell/ bomb

སྲེག་གནས་ /seqnɛ̀/ place where corpses are cremated

སྲེག་པ་ /seqpa; rheqpa/ partridge

སྲེག་མ་ /seqma/ anything burnt

སྲེག་ཤ་ /seqša/ roasted/ broiled meat

སྲེག་ཤིང་ /seqšiin/ firewood

སྲེག་ཤེལ་ /seqšee/ glass used for starting fires

སྲེགས་ /seq/ imp. of *sreq*

སྲེད་ /see/ vi. to be attached to, to have desire for, to love, to lust for ¶ *nor la sred che ba great attachment to wealth*

སྲེད་པ་ /sepa/ attachment, love, lust, desire

སྲེད་པོ་ /seepo/ attached, lustful, desirous

སྲེལ་ : p. བསྲེལ་ /see/ 1. va. to hold, to keep 2. va. to rear, to raise, to bring up

སྲེས་ /see/ imp. of *sre*

སྲོ་ : p. བསྲོས་ f. བསྲོ་ imp. སྲོས་ /so; ṭo/ va. to warm, to sit (warm up) in the sun or by a fire ¶ *dgun kha nyi ma sro ba red In the winter (they) sit in the sun.*

སྲོ་ཁང་ /soqaan; ṭoqaan/ 1. hot house 2. bath house

སྲོ་མ་ /soma ṭomaa/ nit, louse

སྲོག་ /sΩΩ/ life ¶ *rang srog one's own life*

སྲོག་སྐྱོན་ /sΩqkØØn/ loss of life, casualties, death ¶ *mi mang por srog skyon byung 'dug Many people lost their lives.*

སྲོག་སྐྱོབ་ /sΩqkΩp/ saving a life; va. /sΩΩ kΩp/; --*byed* to save a life, to rescue ¶ *khos phru gu de'i srog bskyabs (p. of skyob) pa red He saved the life of the child.*

སྲོག་སྐྱོབ་འཕྲུལ་སྒམ་ /--qi thüüqəm/ med. life supporting unit

སྲོག་སྐྱོབ་འཁྱིག་སྒོར་ /--kiiqöö/ life buoy/ preserver

སྲོག་བསྐྱབས་ /sΩΩ kəp/ p. of *srog skyob*

སྲོག་ཁྲིམས་ /sΩqṭim/ sm. *srog gi chad pa*

སྲོག་གི་ཆད་པ་ /sɒ̄ɒqi chēpa/ capital punishment, death sentence

སྲོག་ཅན་ /sɒ̄ɒcɛɛn/ live, having life, living

སྲོག་ཅན་ཚོང་ཟོག་ /--tshōnsɒ̀ɒ/ live merchandise

སྲོག་གཅོད་ /sɒ̄ɒcöö/ killing; va. /sɒɒ cöö/; --*byed* to kill, to take life

སྲོག་ཆགས་ /sɒ̄ɒcaà/ living/ animate beings, creatures

སྲོག་ཆགས་ཀྱི་རིག་པ་ /--qi riqpə/ zoology

སྲོག་ཆགས་གླིང་ག་ /--lïnqə/ zoo

སྲོག་ཆགས་སློབ་སྡེ་ /--lōpte/ biology department

སྲོག་ཆད་ /sɒ̄ɒcɛ̄ɛ/ capital punishment, death sentence; va.--*gcod* to give capital punishment, to sentence to death

སྲོག་འཆད་ /sɒɒ chēɛ/ vi. to die (usu. due to sudden fright)

སྲོག་ཉེན་ /sɒɒñeen/ danger to life

སྲོག་ཉེས་ /sɒ̄ɒñeè/ sm. *srog chad*

སྲོག་གཏོང་ /sɒɒ toṅ/ va. to sacrifice, to give one's life ¶ *rgyal khab kyi don du srog btang (p. of gtong) ba'i dpa' bo heroes (matyrs) who gave their lives for their country*

སྲོག་གཏོང་མེས་པོ་ /sɒɒtoon mepo/ martyred ancestors

སྲོག་བཏང་དཔའ་བོ་ /sɒqtaan pawoo/ martyr

སྲོག་ཐག་ /sɒ̄ɒtaà' life-line ¶ *lam de ni sa mtha'i mi rnams kyi srog thag lta ba zhig red That road is like a life-line for the people in remote areas.*

སྲོག་ཐུག་རྨས་སྐྱོན་ /söötuù mɛɛköön/ fatal wound/ injury

སྲོག་ཐོག་ཁྲིམས་ས་གཅོད་ /sɒqtɒ̀ɒ thïm-cüü/ capital punishment, death penalty

སྲོག་ཐོག་ཉེས་སྐྱོན་ /--ñeecöö/ capital crime; va.--*byed* to commit a capital crime

སྲོག་ཐོག་དུ་གཏོང་ /--tu toon/ va. to execute

སྲོག་དང་སྡོ་ /sɒ̄ɒta to/ va. to risk one's life, to go all out even if it means one's life ¶ *kho tshos srog dang bsdos (p. of sdo) nas rang dbang bsrungs pa red They risked their lives to protect (their) freedom.*

སྲོག་དང་བསྡོས་ /--töö/ p. of *srog dang sdo*

སྲོག་དང་བྲལ་ /--thɛɛ/ vi. to die

སྲོག་དོར་ /sɒɒ thɒr/ p. of *srog 'dor*

སྲོག་མདའ་ /sɒ̄ɒnta/ central axis, axle

སྲོག་འདོར་ /sɒɒ tɒr/ sm. *srog gtong*

སྲོག་བསྡོས་ /sɒɒtöö/ sm. *srog dang sdo*

སྲོག་ལྡན་ /sɒ̄ntɛɛn/ sm. *srog can*

སྲོག་བླུ་ /sɒɒ lu/ va. to save someone's life, to rescue ¶ *gru pas kho'i srog blus pa red The boatman saved his life.*

སྲོག་བླུ་ /sōōlu/ saving a life (usu. animals) by buying the victim; va.--*gtong* to save/spare a life through purchase

སྲོག་བླུས་ /sΩΩ lüü/ p. of *srog blu*

སྲོག་བློས་གཏོང་ /sΩΩ lōō toon/ va. to risk one's life (when used in past constructions with *byung* it means " to have sacrificed one's life")

སྲོག་དབང་ /sΩΩwaan/ sm. *srog*

སྲོག་མེད་ /sΩΩmeè/ inanimate, not living/ alive

སྲོག་རྩ་ /sΩqtsa/ life line/ essence, life-blood

སྲོག་རྩར་ཐུག་པ་ /sΩqtsar thuupə/ having reached the point of life and death, critical, crucial ¶ *srog rtsar thug pa'i gnas skabs a crucial moment*

སྲོག་འཚོ་ /sΩΩ tshō/ vi. to sustain life

སྲོག་རླུང་ /sΩΩluun/ mental illness

སྲོག་ལ་མ་འཛེམས་པ་ /sΩqla mantsempaa/ risking life, not caring for life, not fearing death ¶ *srog la ma 'dzems par dmag sa'i gnas tshul lta bar phyin pa red Risking (his) life, (he) went to look at the battlefield situation.*

སྲོག་ཤིང་ /sΩΩšiin/ 1. nucleus, kernal, core, backbone (what holds a structure/ organization/ system from falling apart) ¶ *kho tsho'i sgrig btsugs kyi srog shing nucleus of their organization* 2. axle

སྲོག་ཤིང་གི་ནུས་པ་ /--qi nüpə/ nuclear central/ key function

སྲོག་ཤོར་ /sΩΩ šΩΩ/ vi. to die, to lose one's life

སྲོང་ : p. བསྲངས་ f. བསྲང་ imp. སྲོངས་ /son; sōōn/ 1. va. to straighten (out) ¶ *khyog bsrangs song (He) straightened the bend.* 2. va. to correct

སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་ /sontseen qampo/ first great king of the Tibetan Empire (7th century) A.D.)

སྲོངས་ /sōon/ imp. of *srong*

སྲོད་ /söö/ evening

སྲོད་འཁོར་ /söqΩΩ/ late in the evening

སྲོད་ལོང་ /sööloon/ night-blindness

སྲོབ་ /sop/ efigy

སྲོལ་ /söö/ customs, usage, tradition (often vb.+--: the custom of doing verbal action) ¶ *lag pa gtong srol the custom of shaking hands*

སྲོལ་འགལ་ /sönqee/ contrary or against the customs/ rules/ traditions

སྲོལ་རྒྱུན་ /süükyün/ tradition, custom, established practice; vi.--*chags* to become a tradition/ custom ¶ *mi rigs gzhan gyi rig gnas slob sbyong byed rgyu srol rgyun chags pa red It has become a tradition to study the other people's cultures.* vi.--*'chad* to lose a tradition/ custom

སྲོལ་ཆགས་ /söö chaa/ vi. to become a custom/ tradition/

established practice

སྲོལ་རྙིང་ /süüñiin/ old customs; va. --*la zhen* to be conservative, to adhere to/ preserve old customs

སྲོལ་གཏོད་ /söötöö/ introduction/ origination/ founding of a custom/ rule/ usage; va. /söö töö/; --*byed* to introduce/ originate/ found a custom/ rule/ usage ¶ *slob gso byed stangs gsar ba kha shas srol gtod byas pa red (They) introduced several customs in educational training.*

སྲོལ་གཏོད་མཁན་ /söö tööñɛɛn/ originator, creator, founder

སྲོལ་དུ་འགྱུར་ /söötu kur/ sm. *srol chags*

སྲོལ་འབྱེད་ /söncee; söö cheè/ sm. *srol gtod*

སྲོལ་ཚུགས་ /söö tshuu/ sm. *srol chags*

སྲོལ་འཛིན་ /söö tsiin/ va. to keep/ maintain traditions or customs

སྲོལ་འཛུགས་ /söö tsuu/ sm. *srol gtod*

སྲོལ་བཟང་ /söösaan/ good or noble customs/ traditions/ established practices ¶ *dmag gtso'i srol bzang democratic traditions*

སྲོལ་ཡིག་ /süüyii/ regulation, ordinance, rule

སྲོལ་ལམ་ /söölam/ sm. *srol rgyun*

སྲོལ་ལུགས་ /süüluu/ sm. *srol rgyun*

སྲོས་ /söö; töö/ imp. of *sro*

སླ་ /la/ 1. adj. comp. of *sla po* 2. va. to weave (baskets), to knit, to braid ¶ *sle po sla gi yod pa red (They) are weaving baskets.*

སླ་ང་ /lana/ pan

སླ་བརྫིས་ /lacöö/ doing something without care for quality (usu. to save time and effort), careless; va.--*byed* to do a rough/ slipshod/ careless/ quick/ superficial job

སླ་པོ་ /lapo/ 1. thin (of fluids) ¶ *thug pa sla po a thin broth* 2. weak light (tea, alcohol etc.) ¶ *ja sla po weak tea* 3. easy, without difficulty (usu. --+*las*) ¶ *'di byed rgyu las sla po red This is easy to do.* ¶ *deb de klog sla po yod pa red That book is easy to read.* 4. col. easy to be attracted/ allured, easy to convince (usu. --+*mgo*) ¶ *kho mgo sla po yod pa red He is easy to convince.*

སླ་བ་ /lawa/ adj. comp. of *sla po*

སླ་བར་གྱུར་ /lawar kuu/ vi. to become easy

སླ་མོ་ /lamo/ sm. *sla po*

སླ་རུ་གཏོང་ /laru toon/ 1. va. to thin/ weaken/ dilute 2. va. to make easy/ simple/ less complicated

སླག་པ་ /laqpa/ fur/ skin coat

སླང་ /laŋ/ 1. pan ¶ *lcags slang an iron pan* 2. sm. *slong*

སླང་རྨོས་ /--möö/ disc-plowing

སླད་ /lɛɛ/ 1. for the purpose of,

in order to ¶ *gter 'don gyi las don yar rgyas gtong slad in order to improve the mining work* 2. later, in the future, again ¶ *slad ma mjal dbar until (I) see (you) in future/ later* ¶ *slad de 'dra byed rtsis med (We) do not plan to do it like that again.* 3. sm. *bslad* 4. sometimes used for *lhad*

སླད་དུ་ /lɛ̀ɛtu/ 1. in order to, for the purpose of 2. later, in the future

སླད་ནས་ /lɛ̀ɛnee̖/ sm. *slad phyin*

སླད་ཕྱིན་ /lɛ̀ɛ chīin/ later, henceforth, in the future

སླད་ཕྱིན་འབྱུང་ /lɛ̀ɛ chīncuun/ sm. *slad phyin*

སླད་མར་ /lēemar/ sm. *slad phyin*

སླད་རོལ་དུ་ /leerööotu/ in the future, later

སླན་ /lēen/ sometimes used for *lhan*

སླན་ཆད་ /lēncɛɛ̀/ sm. *slad phyin*

སླབ་ /ləp/ sometimes used for *lab*

སླར་ /lār/ again, once again ¶ *slar kho rgya gar du 'gro skabs when he was going to India again*

སླར་དར་ /lārtaa/ revival, renaissance; vi. /lār thar/; --*byed* to be revived, to have a renaissance

སླར་དུ་ /lārtu/ sm. *slar*

སླར་བསྡུ་ /lərtu/ gram. sentence ending particles consisting of the final consonant plus the vowel o ¶ *kho 'dir 'dug go He is here.*

སླར་གཟུགས་ /lərsuù/ image, portrait, picture

སླར་ཡང་ /lāryaan/ once again, once more

སླར་ཡང་ཐོན་སྐྱེད་ /--thönkeè/ reproduction

སླར་ལོག་ /lār lɔ̀ɔ/ va. to come back, to return (also--*'gro*)

སླར་གསོ་ /lārso/ restoration, revival, reestablishment, bringing back to life again, reconstruction ¶ *zhi bde slar gso thub ched for the restoration of peace;* va.--*byed* to restore, to revive, to reconstruct, to reestablish ¶ *lus khams bde thang du slar gso byas pa red (They) restored (his) good health.*

སླས་ /lɛɛ̀/ 1. p. of *sla* 2. servant, attendant

སླས་འཐག་ /lēetaà/ weaving, knitting; va.--*byed* to weave, to knit

སླུ་ : p. བསླུས་ f. བསླུ་ imp. སླུས་ /lū/ va. to lure, to entice, to beguile, to deceive ¶ *kho dngul gyis bslus pa red (They) lured him with money.*

སླུ་འཁྲིད་ /lūtii/ luring, enticing, beguiling, deceiving; va. --*byed* to lure, to entice, to beguile, to deceive

སླུ་ཀུ་ /lūqu/ 1. a small cooking pot 2. a local measure of volume in Tibet

སླུ་རྫོ་ /lūto/ bait, temptation

སླུ་མེད་ /lūmii/ without deceit, sincere, upright

སླུ་ཡོན་ /lūyüün/ ransom

སླུས་ /lǖü/ imp. of *slu*

སླེ་ /lē; le/ c. Leh (Ladakh)

སླེ་ : p. བསླེས་ f. བསླེ་ imp. སླེས་ /lē/ va. to weave, to braid, to plait

སླེ་ཀོག་ /lēqɵɵ/ sm. *sle po*

སླེ་པོ་ /lēepo/ a big woven/ plaited basket with straps (usu. carried on the back)

སླེབ་ /lēp; lèè/ sm. *slebs*

སླེབས་ ; p. བསླེབས་ or བསླེབ་ f. སླེབས /--/ to reach, to arrive, to come to ¶ *mo lo brgyad la bslebs pa red* She reached the age of eight. ¶ *kho tsho grong tshor dgong mo slebs pa red* They arrived at the village in the night. ¶ *'gro yas kyi dus la slebs dus* when the time comes to go

སླེའུ་ /lēwuu/ blanket

སླེལ་པོ་ /lēepo/ sm. *sle po*

སླེས་ /lēè/ imp. of *sle*

སློ་མ་ /lōma/ small baskets (usu. used to keep food)

སློག་ : p. བསློགས་ f. བསློག་ imp. སློགས་ /lɵɵ/ 1. va. to return, to send back (usu. follows *phyir*) ¶ *kho phyir bslog gi red* (They) are going to send him back. va. to turn (upside down/ inside out) ¶ *mos stod thung de phyi nang bslogs song* She turned the shirt inside out. ¶ *mig bslogs pa red* (He) rolled his eyes. 3. to turn over, to plow over (land) ¶ *sa rgrod slog pa'i skabs* when (they) plowed the virgin land

སློགས་ /--/ imp. of *slog*

སློག་དངུལ་ /lɵ̄ɵŋŋüü/ indemnity, contribution

སློང་ : p. བསླངས་ f. བསླང་ imp. སློངས་ /lōŋ; lōoŋ/ 1. va. to beg, to ask for, to solicit ¶ *bu chung mar slong gi yod pa red* (He) is asking for (their) daughter's hand (in marriage). 2. va. to cause or make stand up/ rise ¶ *tshang ma rkub stegs nas bslangs pa red* (He) made everyone stand up from their seat. 3. va. to raise, to erect ¶ *kho tshos dar shing zhig slong gi 'dug* (They) are erecting a flagpole. 4. va. to incite, to provoke, to cause to start ¶ *dmag 'khrug chen po slong gi red* It will incite a big war. ¶ *mi dmangs khong khro bslangs ba red* (They) made the public angry.

སློང་བསྐུལ་ /lūŋqüü/ solicitation, petition or appeal for aid/ donations; va.--*zhu* (h);--*byed* to solicit, to petition/ appeal for aid/ donations

སློང་མཁན་ /lōŋñɛɛn/ beggar

སློང་ཕོར་ /lōŋpɵɵ/ begging bowl/ platter

སློང་མོ་ /lōŋmo/ solicitation, asking for donations, begging; va. *rgyag* to solicit, to ask for donations, to beg

སློང་མོ་བ་ /lōŋmowa/ solicitor, beggar

སློང་ཡིག་ /lūŋyii/ book/ register

carried by solicitors in which donations are listed

སློངས་ /lõõn/ imp. of *slong*

སླད་ /löö/ sm. *bslad*

སློན་ /löön/ imp. of *bslan*

སློབ་ :p. བསླབས་ f. བསླབ་ imp. སློབས་ /lōp/ 1. va. to learn, to study ¶ *kho bod skad slob kyi yod pa red He is learning Tibetan (language).* 2. va. to teach, to instruct, to show ¶ *ngas khong la mo kra gtong stangs bslabs pa yin I tought him how to drive.*

སློབ་སྐྱོང་ /lōpkoōn/ education; va.--*byed* to educate, to train

སློབ་སྐྱོང་བ་ /--wa/ educator

སློབ་ཁང་ /lōpqaan/ classroom

སློབ་ཁང་གི་བསྐྱར་སྦྱོང་ /--qi kārcoōn/ class homework

སློབ་ཁང་གི་གྲོས་བསྡུར་ /--qi ṭhüütuu/ seminar, classroom discussion

སློབ་ཁྲིད་ /lūptii/ teaching, instructing, lecturing; va.--*byed* to teach/ instruct, to lecture

སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་རྩ་གནད་ /--qi tsānèè/ teaching/ lecture outline

སློབ་ཁྲིད་གྲོལ་ /--ṭhöö/ vi. to be over (class/ lecture)

སློབ་ཁྲིད་དངོས་སྦྱོང་ /--ŋööcoōn/ teaching using labs/ practice/ first hand exposure to the subject

སློབ་ཁྲིད་བཅོས་བསྒྱུར་ /--cüükuu/ teaching reform

སློབ་ཁྲིད་འཆར་གཞི་ /--chəəsi/ teaching plan

སློབ་ཁྲིད་བརྟག་དཔྱད་ཁང་ /--tāqɛɛ qhaan/ teaching research room

སློབ་ཁྲིད་བྱེད་ཐབས་ /--chītəp/ teaching method

སློབ་ཁྲིད་རྩ་དོན་ /--tsātöön/ principles of teaching

སློབ་འཁྲིད་ /--/ sm. *slob khrid*

སློབ་འཁྲིད་ཡོ་བྱད་ /--yocɛɛ/ teaching aids

སློབ་གྲྭ་ /lōpṭa; lāpṭa/ school

སློབ་གྲྭ་ཆུང་གོང་གྲལ་ /--chūŋqonṭöö/ upper grades in primary school

སློབ་གྲྭ་ཆུང་བ་ /--chūŋwə/ primary school

སློབ་གྲྭ་ཆུང་ཞོལ་གྲལ་ /--chūŋšuuṭüü/ lower grades in primary school

སློབ་གྲྭ་ཆེ་བ་ /--chēwa/ higher level schools (university, college)

སློབ་གྲྭ་ཆེ་མོ་ /--chēmo/ college, university

སློབ་གྲྭ་ཐོན་ /--thöön/ sm. *slob grwa nas thon*

སློབ་གྲྭ་ནས་ཐོན་ /--nɛɛ thöön/ vi. to graduate from school

སློབ་གྲྭ་སྤོ་ /--pō/ va. to transfer schools

སློབ་གྲྭ་བ /--wa; lāpţaa/ student

སློབ་གྲྭ་བའི་ལྷན་ཚོགས /--wɛɛ lhēntsɷɷ/ student society/ association

སློབ་གྲྭ་བའི་བསྲུང་བྱ /--wɛɛ sūŋcə/ school rules and regulations

སློབ་གྲྭ་འབྲིང་བ /--ţīŋə/ middle school, secondary school, high school

སློབ་གྲྭ་ཨ་མ /--āma/ 1. alma mater 2. a main school/ university (as contrased to its branches or smaller schools affiliated with it)

སློབ་གྲྭའི་ལམ་ལུགས /lōpţɛɛ ləmluu/ school system

སློབ་གྲོགས /lōpţoo/ schoomate, classmate, school friend

སློབ་འགོ་རྩོམ /lōpqo tsōm/ va. to begin class/ school

སློབ་འགོ་བརྩམས /--tsaam/ p. of slob 'go *rtsom*

སློབ་འགོ་ཚུགས /--tshūu/ sm. *slob 'go rtsom*

སློབ་དགེ /lōpqe/ school teacher

སློབ་ཆས /lōpcɛɛ/ teaching aids

སློབ་ཆུང་སློབ་གསོ /lōpcuun lōpso/ primary education

སློབ་གཉེར /lōpñee; lōmñee/ studies; va.--*byed* to study

སློབ་གཉེར་བ /lōpñerwa; lōpñera/ student

སློབ་སྟོན /lōptöön/ 1. instructions, teaching, advice; va.--*byed* to give instruction, to teach, to give advice 2. direction (in dramatic arts)

སློབ་སྟོན་པ /lōptömpa/ instructor, teacher

སློབ་སྟོན་མཛད་པོ /lōptöön tsɛɛpo/ sm. *slob ston pa*

སློབ་ཐབས /lōptəp/ style/ method of teaching

སློབ་ཐོན /lōp thöön/ vi. to complete studies/ education, to graduate

སློབ་ཐོན་པ /--pa/ graduates

སློབ་ཐོན་ལག་འཁྱེར /--laqkee/ diploma, school certificate

སློབ་འཐུས /lūptüü/ student representative

སློབ་དུས /--/ school period, semester, term

སློབ་དེབ /lōptep/ textbook

སློབ་སྡེ /lōpte/ institute, academy

སློབ་ན /lōmna/ school age; vi.--*son* to reach school age

སློབ་ན་མ་སོན་གོང་གི་སློབ་གསོ/--masöön qhōnqi lōpso/ pre-school education

སློབ་ན་སོན་པའི་བྱིས་པ /--sōmpee chīipə/ childre of school age

སློབ་པ /lōpa/ act of teaching/ learning ¶ *slob pa la btson pa diligent in learning/ teaching*

སློབ་དཔོན /lōpöön/ teacher, master, professor

སློབ་དཔོན་རྒན་པ་ /--qɛnpa/ senior/ full professor

སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ great master/ teacher, full professor

སློབ་དཔོན་གཞོན་པ་ /--šönpa/ assistant/ junior professor, lecturer

སློབ་སྤྱི་ /lūpci/ school principal

སློབ་ཕྲུག་ /lōptuu; lāptaa/ student, pupil

སློབ་ཕྲུག་འདུ་ཚོགས་ /--teetsɔ̃ɔ̃/ student association/ federation

སློབ་བུ་ /lūpu/ sm. *slob phrug*

སློབ་བྱ་ /lōpca/ sm. *bslab bya*

སློབ་བྱེལ་ /lōpcöö/ neglecting studies

སློབ་འབྲིང་ /lūmtiin/ sm. *slob grwa 'bring ba*

སློབ་འབྲིང་མཐོ་གྲས་ /--thōtɛɛ̃/ sm. *slob 'bring mtho rim*

སློབ་འབྲིང་མཐོ་རིམ་ /--thūrim/ senior secondary/ high school

སློབ་འབྲིང་དམའ་གྲས་ /--mātɛɛ̃/ junior secondary/ high school

སློབ་སྦྱོང་ /lōpcoon/ studies; va.--*byed* to study; vi.--*thon* to finish/ complete studies, to graduate

སློབ་སྦྱོང་ཁང་ /--qhāan/ learning/ study center

སློབ་སྦྱོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ /--qi lukuu/ educational background, curriculum vital

སློབ་སྦྱོང་ཐོན་ /--thöön/ see *slob sbyong*

སློབ་སྦྱོང་རོགས་དངུལ་ /--rōqnüü/ fellowship, stipend, grant (for studies)

སློབ་མ་ /lōma/ 1. disciple, apprentice 2. student

སློབ་མིང་ /lūmiŋ/ 1. student's name 2. school name

སློབ་ཚན་ /lōptsɛɛn/ 1. lesson ¶ *slob tshan dang po lesson one* 2. course, class; va.--*khrid* to teach a course/ class/ lesson

སློབ་ཚིག་ /lūptsii/ teaching, instruction

སློབ་ཚུལ་ /lūptsuu/ sm. *slob thabs*

སློབ་ཚོགས་ /lōptsɔ̃ɔ̃/ study group/ club, educational association/ society

སློབ་མཚམས་འཇོག་ /lōptsam cɔ̃ɔ̃/ va. to stop school/ class, to go on strike (students)

སློབ་གཞི་ /lūpši/ teaching materials

སློབ་ཡོན་ /lōpyöön/ school fee, tuition

སློབ་རན་ /lōprɛɛn/ of school age

སློབ་རིམ་ /lūprim/ school/ academic grade or level or class

སློབ་ལོ་ /lōplo/ 1. school age; vi. --*lon* to reach school age 2. year of school ¶ *slob blo bzhi pa fourth year in school*

སློབ་ཤིང་ /lūpšiin/ blackboard

སློབ་ཤེས་ཅན་ /lopšeeceen/ scholar despot

སློབ་ཤོར་ /lopšɑɑ/ student drop-out, one who has had to leave school (due to funds, etc.), uneducated/ illiterate person

སློབ་གསེང་ /lopseen/ time between classes/ school

སློབ་གསེང་གི་འཚོ་བ་ /--qi tshōwa/ extra-curricular activities, hobbies

སློབ་གསེང་ཚོ་ཆུང་ /--tshūcuun/ hobby groups

སློབ་གསེང་བྱེད་སྒོ་ /--cheqo/ extra-curricular activities

སློབ་གསོ་ /lopso/ 1. education ¶ *slob na ma son gong gi slob gso pre-school education;* va.--*byed;* --*gtong* to educate 2. advice, instruction; va.--*gtong;* --*byed* to give advice/ instruction

སློབ་གསོ་ཆུང་རིམ་ /--c!‾ rim/ primary education

སློབ་གསོ་མཐོ་རིམ་ /--thōrim/ higher education

སློབ་གསོ་ཅུས་ /--+ch./ ministry/ bureau of education

སློབ་གསོ་འབྲིང་རིམ་ /--tiŋrim/ middle level/ secondary education

སློབ་གསོའི་སྲིད་ཇུས་ /lopsöö checɑ̃ɑ/ educational policy

སློབ་གསོའི་རིག་པ་ /--riqpə/ pedagogy, education (science of teaching)

སློབས་ /lōp/ imp. of *slob*

གསང་ /saŋ; sààn/ 1. va. to keep secret, to conceal ¶ *kho 'gro rgyu yin pa gzhan la gsang pa red (He) kept his going a secret from the others.* 2. adj. comp. of *gsang ba*

གསང་ཁང་ /saŋqaan/ 1. sm. *gsang gcod* 2. secret room/ house

གསང་འཁྱེར་ /saŋkee/ smuggling; va.--*byed* to smuggle

གསང་གྲོས་ /saŋtöö/ secret talks/ discussions; va.--*byed* to have secret talks/ discussions

གསང་རྒྱ་ /saŋka/ secrecy, confidentiality; va.--*byed* to keep secret; vi.--*shor* to leak/ break a secret

གསང་སྔགས་ /saŋaa/ secret teaching of Buddhism; tantra teachings

གསང་གཅོད་ /saancöö/ toilet

གསང་ཆེན་ /saŋceen/ top secret

གསང་ཇུས་འགོད་ /səŋcüü qöö/ va. to scheme/ plot secretly

གསང་ཉུལ་ /səŋñüü/ spying; va.--*byed* to spy

གསང་གཏམ་ /saŋtam/ secrets, secret/ confidential talk

གསང་རྟགས་ /saŋtaa/ secret sign, password

གསང་ཐག་ /saantaà/ secret string (used to manipulate/ maneuver); va.--*'then* to pull strings (to gain an objective)

གསང་ཐག་ཟློས་གར་ /--töötqaa/ puppet show/ theatre

གསང་ཐབས་ /səntəp/ secret/ covert means, secretly ¶ *mtshan mo gsang thabs su bros pa red (They) escaped secretly at night.*

གསང་དོན་ /santöön/ a secret, a secret matter

གསང་བརྡ་ /santa/ password, secret signals; va.--*gtong* to give a secret signal/ password

གསང་གནས་ /sannɛɛ/ 1. the private parts of the body 2. secret information/ news 3. secrets

གསང་གནོད་ /sannöö/ sabotage; va. --*rgyag* to sabotage

གསང་སྤྱོད་ /sancöö/ 1. sm. *gsang gcod* 2. copulation, sexual relations

གསང་འཕྲིན་ /səntiin/ secret information/ message

གསང་བ་ /sawaan/ secrecy, secret, clandestine, confidential ¶ *gsang ba'i las 'gul secret movement;* va.--*byed* to keep secret/ confidential

གསང་བ་དམ་པོ་ /--thampo/ very secret/ confidential

གསང་བའི་བཅོས་ཐབས་ /sanwɛɛn cöötəp/ secret method

གསང་བའི་ཏང་ /--tan/ underground/ secret party

གསང་བའི་རྩ་འཛུགས་ /--tsəntsuù/ secret/ underground organization

གསང་བའི་ཨང་ཀི་ /--ənqi/ secret code

གསང་བྲོས་ /santöö/ escape, secret flight; va.--*byed* to escape, to get away/ flee secretly

གསང་མིང་ /sənmiin/ pen name, pseudonym

གསང་མོལ་ /sanmöö/ secret talk, private conversation

གསང་མྱུལ་ /sənñuu/ spy, secret agent, detective ¶ *gsang myul gyi gnam gru spy plane*

གསང་མྱུལ་རུ་ཁག་ /--ruqaà/ intelligence wing/ unit

གསང་མཛོད་ /santsöö/ secret treasury

གསང་ཞུ་ /sənšu/ intelligence report, secret information

གསང་ཡིག་ /sənyii/ confidential letter

གསང་ལམ་ /sanlam/ secret road/ path/ way

གསང་སྲུང་ /san suun/ va. to keep secret

གསད་ /sɛɛ/ f. of *gsod*

གསན་ : imp. གསོན་ /sɛɛn/ 1. va. to listen to (h) ¶ *khong gsar 'gyur gsan gyi 'dug He is listening to the news. (h);*

2. vi. to hear (h) ¶ *gsar 'gyur de gsan byung ngas Did (you) hear that news? (h)* 3. vi. to understand (h) ¶ *dbyin skad gsan gi yod pa red (He) understands English.*

གསན་རྒྱ་ /senka/ knowledge, understanding (h) ¶ *khong tshan rig la gsan rgya chen po 'dug He has a great knowledge of science.*

གསན་འཛོག་གནང་ /sencöö naan/ sm. *gsan*

གསན་འཛོལ་ /sentsöö/ misunderstanding (h); vi.--*gnang* to misunderstand

གསན་བཞེས་ /sensee/ learning, studying (h); va.--*gnang*; --*mdzad* to learn/ study (h) ¶ *khong phyi rgyal skad yid gsan bzhes gnang gi yod pa red He is learning a foreign language.*

གསན་གཟིགས་ /seensii/ 1. sm. *gsan bzhes* 2. noticing, hearing and seeing ¶ *dge mtshan de dag tshang mas gsan gzigs byung shag All have heard or seen these advantages.*

གསན་བསམ་ /sensam/ sm. *gsan bzhes*

གསབ་ : p. བསབས་ f. བསབ་ /səp/ 1. va. to make up for, to supplement ¶ *gyong gsab dka' po red It is hard to make up for the losses.* 2. va. to repay, to return (favors, kindness, loan) ¶ *drin bsab kyi yin (I) shall repay your kindness.*

གསབ་ཁྲིད་ /səptii/ make-up class

གསབ་རྒྱུགས་ /səpkuu/ make-up examination

གསབ་དངུལ་ /səpnüü/ indemnity, compensation

གསབ་བཅོས་ /səpcöö/ remedy

གསབ་འདེབས་ /səmtep/ make-up planting (adding seeds to areas where the first seeds didn't take)

གསབ་འདེམས་ /səntep/ by-election, run-off elcc.ion

གསབ་སྣོན་ /səpnöön/ subsidy; va. --*byed* to subsidize

གསབ་སྦྱོང་ /səpcoon/ supplemental/ make-up study

གསབ་སྦྱོང་སློབ་གྲྭ་ /--lopta/ supplementary/ make-up school

གསབ་ཚིག་ /səptsii/ gram. complement

གསབ་འཛུགས་ /səptsuu/ sm. *gsab 'debs*

གསའ་ /sa/ type of leopard found in Tibet

གསར་ /sar/ adj. comp. of *gsar pa*

གསར་ཁྲང་ /sarkaan/ brand-new, fresh

གསར་སྐྱེས་ /sarkee/ new-born

གསར་སྐྱེས་སྟོབས་ཤུགས་ /--löpšuu/ new forces/ strength

གསར་སྒྲུན་ /sərtüün/ sm. *gsar bskrun*

གསར་བསྐྲུན་ /--/ founding or establishing a new creation/ invention; va.--*byed* to create, to invent, to found newly

གསར་བསྐྲུན་གྱི་སྤོབས་པ་ /--qi popa/

initiative

གསར་སྐྲུན་གྱི་རང་བཞིན་ /--qi rəŋsiin/ creativity

གསར་ཁང་ /sarqaan/ press, newspaper office, news agency

གསར་མཁན་ /sarñɛɛn/ newspaper reporter

གསར་འགོད་ /sarqöö/ news report; va.--*byed* to report news

གསར་འགོད་གླེང་བརྗོད་ /--lēŋcöö/ news editorial

གསར་འགོད་པ་ /--pa/ newspaper reporter

གསར་འགོད་ལྷན་ཚོགས་ /--lhēntsɔɔ/ press/ news conference

གསར་འགྱུར་ /səənkuu/ news

གསར་འགྱུར་ཀློག་སྐོར་ /--lɔɔqɔɔ/ newspaper reading circle

གསར་འགྱུར་ཁང་ /--qhaan/ news agency, press service, newspaper office

གསར་འགྱུར་གྱི་ལས་དོན་ /--qi lɛɛtöön/ journalism

གསར་འགྱུར་ཀློག་འདྲེན་ /--lōnṭiin/ news broadcast

གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་ /--qööñɛɛn/ reporter, correspondent, newsman

གསར་འགྱུར་འགོད་མི་ /--qüümi/ sm. *gsar 'gyur 'god mkhan*

གསར་འགྱུར་དངོས་བཀྱུས་གློག་བརྙན་ /--ŋüüšüü lɔŋñɛɛn/ newsreel

གསར་འགྱུར་མདོར་བསྡུས་ /--tortüü/ news summary

གསར་འགྱུར་འཕར་མ་ /--pharma/ special edition of a paper/ magazine

གསར་འགྱུར་བྱེད་པོ་ /--chepo/ sm. *gsar 'gyur 'god mkhan*

གསར་འགྱུར་རྩོམ་སྒྲིག་མཛད་པོ་ /sənkuu tsumṭii tsepo/ newspaper editor

གསར་འགྱུར་འཚོལ་མཁན་ /--tshöö-ñɛɛn/ sm. *gsar 'gyur 'god mkhan*

གསར་འགྱུར་ལས་བྱེད་པ་ /--lɛɛcɛɛpa/ sm. *gsar 'gyur 'god mkhan*

གསར་རྒྱག་ /sarkaa/ constructing/ building something anew; va.--*byed* to construct/ build anew

གསར་བཅོས་ /sarcöö/ innovation, change, transformation ¶ *lag rtsal gsar bcos technical innovation;* va.--*byed* to innovate, to make changes, to transform

གསར་མཇལ་ /sancɛɛ/ inaugural ceremony for officials at which they have an audiance with the Dalai Lama

གསར་བརྗེ་ /sarce/ revolution

གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་ /--chempo/ great revolution

གསར་བརྗེ་བ་ /--wa/ a revolutionary

གསར་བརྗེར་ངོ་རྒོལ་ /sarcee ŋoqöö/ counter-revolution

གསར་བརྗེར་ངོ་རྒོལ་བ་ /--pa/ counter-revolutionary element, counter-revolutionist

གསར་བརྗེར་ངོ་ལོག་པ་ /sarcee ŋoloqpa/ a counter-revolutionary

གསར་རྙིང་ /sərñiin/ new and old, stale and fresh, age

གསར་རྙེད་ /sarñee/ discovery, new findings

གསར་རྙེད་པ་ /--pa/ discover

གསར་གཏོད་ /sartöö/ creating, inventing, founding; va.--*byed* to invent, to create, to found, to establish ¶ *'grems ston khang zhig gsar gtod byas pa red (They) established a museum.*

གསར་གཏོད་ཀྱི་སྙིང་སྟོབས་ /--qi ñiintöp/ initiative

གསར་གཏོད་བྱེད་དབང་ /--chewaan/ inventor's right, patent, copyright

གསར་གཏོད་རླབས་ཆེན་ /--ləpceen/ great invention/ creation

གསར་དུ་ /sartu/ newly, anew, new; va.--*'dzugs* to establish newly/ anew

གསར་དེབ་ /sartep/ magazine

གསར་གནས་ /sarnɛɛ/ news ¶ *gsar gnas phyogs bsdus news summary*

གསར་པ་ /sarpa/ new, fresh ¶ *rig pa gsar pa new idea*

གསར་པ་གསར་རྐྱང་ /--sarkaan/ brand new, completely fresh

གསར་སྤེལ་ /sarpee/ spreading news, distributing newspapers, broadcasting news, publicity ¶ *gsar spel las khungs news information service*

གསར་འཕྲིན་ /sərṭiin/ newsletter

གསར་འབྱེད་ /sarceè/ sm. *gsar gtod*

གསར་འབྱོར་ /sancɔɔ/ new arrival, newly arrived

གསར་སྤྱོལ་ /sanpöö/ breaking/ plowing up new land; va.--*byed* to break/ plow up new land, to reclaim land

གསར་མ་ /sarma/ sm. *gsar pa*

གསར་བཙུགས་ /sərtsuu/ sm. *gsar 'dzugs*

གསར་རྩོམ་ /sartsom/ creating, composing (literature or artistic work); va.--*byed* to write/ compose/ create

གསར་འཛུགས་ /səntsuu/ newly established/ constructed; va.--*byed* to establish, to construct, to build, to found (anew) ¶ *nyams zhib khang zhig gsar 'dzugs byas pa red (They) established a new research center.*

གསར་གཟིགས་པ་ /sərsiipa/ newspaper audience/ readers

གསར་བཟོ་ /sarso/ making/ creating/ inventing anew; va.--*byed* to make/ invent/ create anew

གསར་བཟོས་ /sarsöö/ newly made/ manufactured

གསར་འབྱོངས་ /saroòn/ sm. gsar 'byor

གསར་ཤོག་ /sarŝɷɷ/ newspaper

གསར་ཤོག་རྩོམ་སྒྲིག་བྱེད་པོ་/--tsumṭiq chepo/ newspaper editor

གསར་གསལ་ལྟར་ /sarsɛl tar/ according to a new/ recent news

གསལ་ /sɛɛ/ 1. adj. comp. of *gsal po* 2. vi. to become visible, to become clear, to be reflected (in a mirror, etc.), to show ¶ *kho'i gzugs brnyan shel sgo'i nang du gsal ba red His figure was reflected in the mirror.* ¶ *de 'dra deb la gsal mi 'dug Such things are not clear in the book.* 3. according to, as was said/ written ¶ *tshags shog de'i nang bkod gsal as was stated in that newspaper*

གསལ་བསྒྲགས་ /sɛɛṭaà/ statement, proclamation, declaration; va.--*byed* to make a statement, to proclaim

གསལ་བསྒྲགས་མཛད་མཁན་ /--tsɛɛ-ñɛɛn/ spokesman, speaker

གསལ་ཆ་ /sɛɛca/ 1. sm. *dka cha* 2. information, news ¶ *pha ma tsho'i skor gsal cha gong yang mi 'dug Concerning (their) parents, there is no news at all.*

གསལ་ཆ་ཅན་ /sɛɛcacɛɛn/ clear ¶ *gsal cha can gyi gnas tshul clear account*

གསལ་རྗེན་ /sɛɛceen/ uncamouflaged, naked, real; va.--*du 'don* to expose, to bring out into the open ¶ *nor khrul rnams gsal rjen du btor (p. of 'don) pa red (They) exposed the mistakes.*

གསལ་རྟོགས་ /sɛɛtɷɷ/ thorough understanding

གསལ་སྟོན་ /sɛɛtöön/ demonstration; va.--*byed* to show (clearly), to demonstrate

གསལ་དྭངས་ /sɛɛtaàn/ (good) health, clear ¶ *khong tsho sku khams gsal dwangs red They are all in good health. (h)*

གསལ་འདེབས་ /sɛ̀ntep/ advise, guidance; va.--*zhu (h)*; --*byed* to advise, to guide ¶ *tshogs chung de'i gsal 'debs bzhin in accordance with the advice of the committee*

གསལ་བརྡ་ /sɛɛta/ notice, announcement

གསལ་པོ་ /sɛɛpo/ 1. clear ¶ *gsal po shes song (I) understood it clearly.* 2. bright, sharp ¶ *'od gsal po bright light* ¶ *rig pa gsal po intelligent*

གསལ་པོར་སྟོན་ /sɛɛpor tön/ va. to demonstrate, to show

གསལ་པོར་ཐོན་ /--thöön/ vi. to reveal, to become evident, to be shown

གསལ་བྱེད་ /sɛɛceè/ consonant

གསལ་བྱེད་ /sɛɛ cheè/ va. to make clear, to explain

གསལ་འབྱེད་ /--/ va. to distinguish, to make clear-cut, to show clearly

གསལ་འབྱེད་ཀྱི་ཚིག་ /--qi tshìì/ preposition

གསལ་མེ་ /sɛɛme/ lamp

གསལ་མོ་ /sɛɛmo/ sm. *gsal po*

གསལ་འོས་ ·/sɛɛwöö/ clear, distinct

གསལ་ལ་མ་གསལ་ /sɛɛla masɛɛ/ dim, unclear, faint, vague

གསལ་ལ་མི་གསལ་ /--misèè/ sm. *gsal la ma gsal*

གསལ་ཧྲིས་ /sɛɛšee/ sm. *gsal rtogs*

གསལ་བཤད་ /sɛɛšɛɛ̀/ explanation, clarification; va.--*byed* to explain, to clarify

གསལ་བཤད་ཀྱི་ཡི་གེ་ /--qi yiqi/ synopsis, written explanation

གསིག་ : p. གསིགས་ /siq; sii/ va. to shake, to rattle

གསིགས་ /--/ p. of *gsig*

གསིང་མ་ /siŋmə/ meadow, lawn

གསིར་ /sir/ vi. to whirl/ swirl

གསིལ་ /sil; sii/ 1. va. to break into pieces, to split, to divide 2. va. to ring/ sound/ toll (bells)

གསུག་ /suq/ money or goods given as bribes; va.--*za* to take/ accept bribes

གསུང་ : p. གསུངས་ /suun/ 1. va. to say, to tell, to speak (h) ¶ *khong gis gsungs song He said it.* 2. /suun/ words, speech (h)

གསུང་བསྐུལ་ /suŋqüü/ appeal (h)

གསུང་གྲོས་ /suŋṭüü/ conversation, discussion (h)

གསུང་གླེང་ /suŋleen/ speech, address, talk (h); va.--*gnang (h)* to give a speech/ address, to talk

གསུང་བགྲོས་ /suŋṭöö/ 1. lecture, address, report 2. sayings, dialogues, aphorisms

གསུང་བསྒྱུར་ /suŋkur/ translator, interpreter (h)

གསུང་སྒྲོས་ /--/ sm. *gsung bgros*

གསུང་ཆོས་ /suŋcöö/ religious sermon (h); va.--*gnang* to give a sermon (h); va.--*zhu* to attend a sermon (h)

གསུང་མཆིད་ /suŋcii/ talk, conversation, speech (h)

གསུང་བཏུས་ /suŋtüü/ quotations, excerpts

གསུང་འཕྲིན་ /suŋṭiin/ letter, message (h)

གསུང་དབྱངས་རོལ་ /suŋyaŋ röö/ va. to speak, to talk (h)

གསུང་འབུམ་ /suŋpum/ complete literary works

གསུང་མོལ་ /suŋmüü/ h. of *bka' mol*

གསུང་རྩོམ་ /suŋtsum/ writing, works (literary) (h)

གསུང་རྩོམ་གཅེས་བསྡུས་ /--ciitüü/ selected works, anthology

གསུང་ཞུ་བ་ /suŋšuwə/ audience of a sermon/ speech

གསུང་གཞས་ /suŋšee/ song (h)

གསུང་རབ་ /sūŋrəp/ 1. religious text, scripture 2. classical works

གསུང་བཤད་ /sūūnšèè/ talk, speech (h); va.--*gnang* to give a speech/ talk

གསུང་བཤད་སྡིངས་ཆ་/--tiŋcə/ tribunal

གསུངས་ /sūūn/ p. of *gsung*

གསུངས་དོན་ /sūŋtöön/ as was said, according to what was said ¶ *bkra shis lags kyi gsungs don according to what Mr. Tashi said*

གསུབ་ /sūp/ sm. *sub*

གསུབ་ཐེངས་གཅིག་ལ་བསུབ /sūpteen ciqlə sūp/ va. to cancell with one stroke, to reject off-hand

གསུམ་ /sūm/ three

གསུམ་ཀ་ /sūmqa/ all three

གསུམ་ཁ་ /--/ sm. *gsum ka*

གསུམ་བཅུ་དུས་ཆེན་/sūmcu thüüceen/ March 10th holiday (commemorating the rising up of Tibetans against the Chinese in Lhasa in 1959)

གསུམ་ཆ་ /sūmcə/ a third ¶ *gsum cha gnyis two thirds*

གསུམ་གཉིས་ /sūmñii/ two thirds

གསུམ་ཐོག་ /sūmtöö/ three storey (houses, etc.)

གསུམ་པ་ /sūmpə/ third

གསུམ་པར་ /sūmpar/ thirdly

གསུམ་ཟུར་ /sūmsuu/ sm. *gsum cha*

གསུར་དྲི་ /sūrti/ smell of something burning

གསུར་མ་ /sūrmə/ burned, singed

གསུས་སྒྲོད་ /sǖǖṭöö/ stomach, belly

གསུས་པ་ /sǖǖpə/ sm. *gsus grod*

གསུས་པུ་ཆེ་/sǖǖpu chē/ big stomach

གསུས་ཞ་/sǖǖša/ offals

གསེ་ /sē/ sm. *gsed*

གསེག་ /sēq/ oblique, sideways, inclined

གསེག་ཁྲོན་ /sēqṭöön/ an inclined wall

གསེག་ངོས་ /--ŋöö/ inclined plane/ surface

གསེག་རྡར་ /sēqtaa/ file, rasp; va. --*rgyag* to file

གསེག་རྡར་འཁོར་སྐྱོགས་ /--qhörteq/ a filing stand

གསེག་ནས་འཕྲོ་ /sēqnee ṭhō/ vi. to radiate or emit obliquely/ sideways

གསེག་ཚད་ /sēqtsɛɛ̀/ gradient, degree of incline

གསེང་ /sēŋ; saan/ time/ space in between, intermission, break, opening, gap ¶ *las ka'i gseng in between working hours* ¶ *rtsigs pa'i gseng a crack in the wall*

གསེང་དབར་ /sēŋwaa/ sm. *bar mtshams*

གསེང་རྨོས་ /sēŋmöö/ technique of plowing in between the

furrows for soil-loosening and weeding during growth

གསེང་རྨོས་འཐུལ་འཁོར་ /--thüüqoo/ machine for doing *gseng rmos*

གསེང་གཡབ་ /seŋyəp/ balcony, porch

གསེད་ : p. བསེད་ imp. སེད་/see/ 1. va. to card, to dress (wool, cotton, etc.) 2. va. to choose, to select

གསེད་འགྲེལ་ /seetöö/ interpretation, explanation

གསེབ་ /sep/ 1. in, among, in the midst of ¶ *nags kyi gseb la in the forest* 2. stallion, male donkey, uncastrated camel

གསེབ་དུ་ /septu/ sm. *gseb,1*

གསེབ་ན་ /sepna/ sm. *gseb,1*

གསེར་ /ser; see/ gold, golden; va. —*'don* to mine gold

གསེར་དཀར་པོ་ /--qaapo/ white gold, platinum

གསེར་ཁ་ /serqa/ gold mine

གསེར་ཁྲི་ /siti/ golden throne

གསེར་ལ་མཁན་ /serñeen/ sm. *gser bzo ba*

གསེར་ལགར་ /serqaa/ sm. *gser bzo ba*

གསེར་དངུལ་ /siŋüü/ gold and silver, precious metals in general

གསེར་ཉ་ /seña/ goldfish

གསེར་སྙན་ /serñɛn/ ear (h) ¶ *gser snyan rin po cher a common way of addressing a formal note to officials or people in authority (similar to "Dear Sir")*

གསེར་ཕྱེ་ /sertɛɛ/ sm. *gser phye*

གསེར་གདུབ་ /sertup/ gold ring

གསེར་འདོན་ /ser töön/ see *gser*

གསེར་རྡོ་ /serto/ gold ore

གསེར་བྱེ་ /serce/ gold dust

གསེར་བྲིས་ /sirtii/ writing/ painting in gold

གསེར་ཐུམ་ /setam/ gold bar/ ignot

གསེར་གཙོ་མ་ /see tsoma/ refined gold

གསེར་ཞལ་ /sersɛɛ/ face, countenance (h); va.--*mjal* to see, to meet ¶ *slar yang gser gzhal ma mjal dbar until we meet again*

གསེར་ཞལ་ཟུང་གཉིས་/--nəmñii/ husband and wife (h)

གསེར་ཟངས་ /sersaan; sesaan/ gilt, gilded

གསེར་བཟོ་ /serso; seeso/ goldsmithy

གསེར་བཟོ་བ་ /seesɵɵ/ goldsmith

གསེར་ཡིག་ /seryii; siyii/ gold letter/ writing

གསེར་ཤོག་ /seršɵɵ/ gold leaf

གསེར་སྲང་ /sesaan/ a *srang* (ounce) of gold

གསེས་ /see/ p. of *gse*

གསོ་ : p. གསོས་/so/ 1. va. and vi. to heal ¶ *rma de*

gso gi 'dug The wound is healing. 2. va. to feed, to rear, to nourish ¶ *nya rigs mang po gso gi yod pa red (They) rear many species of fish* 3. vi. to come to life, to gain (consciousness) ¶ *skar ma 'ga' shas song nas dran pa gsos pa red (He) gained consciousness after several minutes.* 4. to repair, to restore 5. abbr. for *gso ma*

གསོ་སྐུད་འཁལ་ /soqüü qhee/ va. to spin flax into thread

གསོ་སྐྱོང་ /sokoon/ 1. rearing, fostering, bringing up, caring; va.--*byed* to rear, to foster, to bring up, to care for 2. training; va.--*byed* to train ¶ *bzo las lag rtsal pa gso skyong byed kyi yod pa red (They) train mechanical technicians.*

གསོ་སྐྱོང་མ་ /--ma/ child care worker, matron, nanny

གསོ་བསྐྱུན་ /sotüün/ reconstruction; va.--*byed* to reconstruct

གསོ་ཆག་ /socaa/ fodder ¶ *so chag las snon bzo grwa a fodder processing plant*

གསོ་ཉར་ /sonaa/ rearing, keeping, raising (usu. animal, livestock); va.--*byed* to rear, to keep, to raise

གསོ་ཐབས་ /sutəp/ means/ method of rearing, nourishing, fostering or healing

གསོ་དཔྱད་ /socεε/ science of medicine, medical treatment

གསོ་དཔྱད་པ་ /--pa/ physician

གསོ་སྤེལ་ /sopee/ **breeding, raising; va.--*byed* to breed, to raise (animals)**

གསོ་ཕད་ /sopεε/ gunny bags/ sacks

གསོ་བ་རིག་པ་ /sowaa riqpə/ science of medicine

གསོ་མ་ /soma/ ramie, flax

གསོ་མ་སེར་པོ་ /--seepo/ jute

གསོ་ཚགས་ /sotsaa/ sm. *gso nyar*

གསོ་ཚུལ་ /sutsüü/ sm. *gso thabs*

གསོ་ར་ /sora/ any enclosed place where animals/ plants are raised ¶ *bya de gso ra a poultry farm*

གསོ་རིག་ /surii/ abbr. of *gso ba rig pa*

གསོ་རིག་མདོ་ཆེན་ /--toceen/ bh. chief medical officer

གསོ་རིག་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་ /--lapta chemo/ medical college

གསོ་རོགས་ /soröö/ sm. *gso skyong*

གསོག་ : p. བསགས་ f. བསག /söö/ vi. and va. to accumulate, to save up ¶ *nor mang po bsags yod pa red Much wealth has accumulated.* ¶ *zla re'i phogs thob nas brgya zur kha shas bsags thub kyi yod pa red (They) were able to save a few percent of their monthly salary.*

གསོག་ཆས་ /söqcεε/ condensing apparatus

གསོག་འཇོག་ /sömcöö/ **saving, accumulating, stockpiling; va.--*byed* to save, to accumulate, to stockpile, to set aside as re-**

serve

གསོག་འཇོག་མ་དངུལ་ /--mənüü/ reserve funds

གསོག་ཉར་ /sΩΩñaa/ sm. *gsog 'jog*

གསོང་ /soŋ/ 1. adj. comp. of *gsong po* 2. imp. of *gsang*

གསོང་པོ་ /soŋpo/ straightforward, honest, sincere

གསོད་ : p. བསད་ f. གསད་ imp. སོད་ /söö/ 1. va. to kill, to slaughter ¶ *khos stag gcig bsad pa red He killed a tiger.* 2. to extinguish, to put off, to turn off ¶ *me de lam seng bsad pa red (They) extinguished the fire right away.* ¶ *glog gsad kyi yin (I) am going to turn off the light.*

གསོད་གཅོད་ /söócöö/ killing, murdering; va.--*byed* to kill, to murder

གསོད་བརྡུང་བཀོལ་གསུམ་ /söötuŋ qöösum/ killing, beating and putting into servitude (the three)

གསོད་བརྡུང་བཙོམ་གསུམ་ /söötuŋ cömsum/ sm. *gsod brdung bkol gsum*

གསོད་ས་ /söösa/ execution place

གསོན་/söön/ vi. to live, to survive ¶ *da kho gson nam shi ma nyes It is not certain whether he will live or die.*

གསོན་ཉམས་ལྡན་པ་ /sönñam tempa/ lively, living, alive

གསོན་པ་ /sönpa/ live ¶ *nya gson pa live fish*

གསོན་པོ་ /sönpo/ live, alive

གསོན་དཔེ་ /sönpe/ live model

གསོན་ཚད་ /söntsɛɛ/ survival rate

གསོན་བཟུང་ /süünsuuŋ/ capturing or catching alive; va. --*byed* to capture, to take prisoner

གསོན་བཟུང་དམག་སྒར་ /--maqaa/ prisoner of war camp

གསོན་རེ་ /söönre/ hope of surviving/ chance of surviving death, hope for life

གསོན་ཤུགས་ /süünšuu/ vigor, vitality, dynamic energy

གསོན་གཤིན་ /sünšiin/ living and dead, life and death

གསོབ་ /sop/ sm. *gsab*

གསོབ་པོ་ /sΩpo/ sm. *sob sob*

གསོབ་ཚིག་ /suptsii/ lies, nonsense

གསོམ་ /som/ pine, pine wood

གསོམ་ཤིང་ /sumšiŋ/ pine tree

གསོར་ /sΩr; sΩΩ/ drill, awl

གསོར་ཁ་ /sΩΩqa/ drill, awl; va.--*rgyag* to drill/ bore holes

གསོར་ཁྲོན་ /sΩrtöön/ bored well

གསོར་སྒྲོམ་ /sΩrtom/ drilling tower/ stand

གསོར་སྟེགས་ /sΩrteq/ drilling machine

གསོར་འབིགས་འཕྲུལ་འཁོར་/sΩrpiq

ṭhǖǖqȫȫ/ drilling machine

གསོར་འཛིགས་བརྟག་ཞིབ་འཁྲུལ་འཁོར་ /--tǝ̄qšip ṭhǖǖqȫȫ/ drilling and surveying machines

གསོར་ལེན་ /sΩ̄rleen/ sm. *brje len*

གསོར་ཤུབས་ /sΩ̄ršup/ pipes (used in drilling wells, etc.)

གསོལ་ /sȫȫ/ 1.va. to inform, to tell, to repeat (h) ¶ *rgyal por lo rgyus rnams gsol ba red (He) informed the king of the history. (h)* 2. va. to put on, to dress (h) ¶ *khong la nam sa gsol ba red (They) put clothes on him. (h)* 3. va. to take, to eat/ drink (h) ¶ *gsol ja gsol kyi 'dug (He) is drinking tea. (h)* 4. used to form honorific nouns, e.g. *sman* becomes *gsol sman*

གསོལ་དཀར་ /sȫȫqaa/ h. of *skar yol*

གསོལ་དགྲུམ་ /sǖǖṭum/ h. of *sha*

གསོལ་ཁང་ /sȫȫqaan/ h. of *thab tshang*

གསོལ་གྲོད་ /sȫȫṭȫȫ/ h. of *grod khog*

གསོལ་ཅོག་ /sȫȫcΩΩ/ sm. *gsol lcog*

གསོལ་ལྕོག་ /sȫȫcΩΩ/ table (h)

གསོལ་ཆང་ /sȫȫcaan/ sm. *mchod chang*

གསོལ་ཆས་ /sȫȫcεε/ h. of *lto chas*

གསོལ་མཆོད་ /sȫncȫε/ 1. religious ritual, ceremonial offering ¶ *yul 'i gsol mchod rituals conducted for the local gods;* va.--*byed* to perform religious rituals, to make ceremonial offerings 2. ch. paying respect/ homage to the dead

གསོལ་ཇ་ /sȫȫca/ h. for *ja*

གསོལ་ལྡིར་ /sǖǖtir/ teapot (h)

གསོལ་སྟོན་ /sȫȫtȫȫn/ banquet, feast, reception (h); va.--*bshams* to give a banquet/ feast, to have a reception

གསོལ་ཐབ་ /sǖǖtǝp/ h. of *thab tshang*

གསོལ་འདེབས་ /sȫntep/ 1. prayer; va.--*byed* to pray for 2. request, appeal; va.--*zhu; --byed* ¶ *kho tshos gsol 'debs zhus pa ltar in accordance with their request*

གསོལ་ལྡོང་ /sȫȫtoon/ h. of *ldong mo*

གསོལ་ཕོགས་ /sȫȫpΩΩ/ h. of *phogs*

གསོལ་བ་ /sȫȫwa/ meal, food (h)

གསོལ་བ་བཏབ་ /--tǝ̄p/ p. of *gsol ba 'debs*

གསོལ་བ་འདེབས་ /--tep/ sm. *gsol 'debs byed*

གསོལ་བ་བཞེས་ /--šee/ va. to eat/ dine (h)

གསོལ་མར་ /sȫȫmaa/ h. of *mar*

གསོལ་སྨན་ /sȫȫnmεεn/ h. of *sman*

གསོལ་སྩལ་ /sȫȫtsεε/ sm. *gsal ras*, 1

གསོལ་ཚིགས་ /sǖǖtsii/ h. of *kha lag*

གསོལ་ཞིབ་ /sǖǖšip/ h. of *rtsam pa*

གསོལ་རས་ /sȫȫrεε/ 1. act of giving, bestowing (h); va.--*gnang* to give, to bestow ¶ *kho la phyag dpe zhig gsol ras gnang song (He) gave him a book. (h)*

2. gift, tip; va.--*gnang* to give a gift, to tip ¶ *kho tshos gsol ras chen po gnang ba red (He) gave big gifts.* 3. napkin

གསོས་ /söö/ p. of *gso*

གསོས་སྐོར་ /söökɲɲ/ repairing, renovating; va.--*byed* to repair/ renovate

གསོས་ཕྲུག་ /süütuu/ adopted child

གསོས་བུ་ /süüpu/ sm. *gsos phrug*

གསོས་མ་ /sööma/ treatment, cure; va.--*'debs* to treat medically

གསོས་སྨན་ /söömɛɛn/ h. of *sman*

བསོག་ /sāà/ f. of *gsog*

བསོགས་ /--/ p. of *gsog*

བསང་ : p. བསངས་/saan/ 1. vi. to clear away, to clear ¶ *du ba de bsangs song The smoke cleared away.* 2. vi. to come out of (grief, sorrow)

བསངས་ /--/ 1. p. of *bsang* 2. loose incense, shrubs/ bushes used for incense; va.--*gtong* to conduct an incense burning ceremony, to burn incense

བསངས་མཆོད་ /sanŋcöö/ sm. *bsang gsol*

བསངས་ཤིང་ /sanšiin/ plants/ trees/ bushes used for incense

བསངས་གསོལ་ /saansöö/ religious ceremony of burning incense

བསད་ /sɛ̄ɛ̀/ p. of *gsod*

བསད་སྐྱོན་ /sɛɛkööön/ 1. sm. *bsad rmas* 2. killing, murdering; va.--*gtong* to kill/ murder

བསད་རྨས་ /sɛɛmɛɛ̀/ dead/ killed and wounded, casualties

བསབ་ /sǝp/ f. of *gsab*

བསབས་ /--/ p. of *gsab*

བསམ་ /sam/ 1. f. of *sems* 2. thought, thinking

བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ /samki mikǝpǝ/ unthinkable, inconceivable, incomprehensible, beyond one's imagination

བསམ་གྲུབ་ལྗོངས་མཁར་ /sǝmtuu conqar/ c. Samdrup Dzongkhar (Bhutan)

བསམ་ངན་ /samŋɛɛn/ evil/ malicious idea or thought

བསམ་ངན་ཁོག་བཅུག་ /--qhɵɵcuù/ malice aforethought, preconceived evil thought, ulterior motive

བསམ་ངན་ཁོག་འཛུག་ /--/ sm. *bsam ngan khog bcug*

བསམ་ངན་ཅན་ /--cɛɛn/ malicious, evil, spiteful

བསམ་འཆར་ /samcaa/ opinion, suggestion, idea ¶ *mang tshogs kyi bsam 'char public opinion;* va.--*'don;* --*shod* to give/ express an opinion/ suggestion/ idea

བསམ་འཆར་འབྲི་དེབ་ /--titep/ opinion book (a book in which opinions/ suggestions/ criticisms can be written), suggestion book

བསམ་ལྗོངས་ /sāmcoŋ/ abbr. of *bsam grub ljong khar*

བསམ་བརྗོད་ལས་འདས་པ་ /sāmcöö lɛɛ tɛɛpa/ beyond expectations, beyond imagination

བསམ་གཏན་ /sāmtɛɛn/ meditation, contemplation

བསམ་སྣང་ /sāmtoon/ illusion, illusory thoughts

བསམ་ཁྲིག་དོན་འཁེལ་ /sāmtʂii thönqee/ achieving one's ideas/ thoughts

བསམ་མཐུན་ /sāmtüün/ agreement, being of the same opinion

བསམ་དོན་ /sāmtöön/ desire, wish, goal, hope; vi.--*'grub* to fulfill one's desire/ wishes, to acheive one's goal/ hope

བསམ་དོན་ལྷུན་གྲུབ་ /--lhüntup/ complete fulfillment of one's goals/ hopes/ desires/ wishes

བསམ་འདས་ /sāmtɛɛ/ abbr. of *bsam brjod las 'das pa*

བསམ་འདུན་ /sāmtüün/ hope, goal, dream, expectation

བསམ་མནོ་ /sāmno/ sm. *bsam blo*

བསམ་པ་ /sāmpa/ 1. thought, idea, intention 2. thought or idea of doing something (usu. vb.+ --+existential vb.+neg.) ¶ *khos rogs byas yong bsam pa med (I) had no idea that he would help (me).* ¶ *'di 'dra byed bsam pa min 'dug (I) have no idea of how to do it.*

བསམ་པ་དཀར་པོ་ /--qaapo/ good-will, good intentions

བསམ་པ་གྲུ་གཅིག་ /--thūcii/ of the same ideas

བསམ་པ་རྣམ་དག་ /--nāmtaa/ sincere, earnest, genuine

བསམ་པའི་བཀོད་པ་ /sāmpɛɛ qöpa/ imagination, mental vision

བསམ་པའི་བཀོད་ཤུགས་ /--qöösüü/ power of imagination, imaginativeness

བསམ་པའི་འཁོར་རྒྱུགས་ /--qhörcüü/ current/ trend of thought

བསམ་པའི་ཁྱབ་ཁོངས་ /--khəpqoon/ spiritual world

བསམ་པའི་འཁྱེར་སོ་ /--khērso/ attitude, mental outlook

བསམ་པའི་གོ་མཚོན་ /--qotsöön/ ideological weapon

བསམ་པའི་རྒྱགས་སྤྱད་ /--kaqce/ spiritual food

བསམ་པའི་བསྒྱུར་བཅོས་ /--kurcüü/ ideological reform

བསམ་པའི་ངལ་རྩོལ་ /--ŋɛɛtsöö/ mental labor

བསམ་པའི་མངོན་རྒྱུགས་ /--ŋöncüü/ mental inclination

བསམ་པའི་འཆར་སྒོ་ /--charqo/ sm. *bsam 'char*

བསམ་པའི་འཇིག་རྟེན་ /--ciqteen/ spiritual world

བསམ་པའི་འདུ་ཤེས་ /--tuŝii/ ideology

བསམ་པའི་རྣམ་པ་ /--nampa/ ideological form

བསམ་པའི་བྱ་བ་ /--chawaa/ ideological function, mental activity

བསམ་པའི་མཚོན་བྱེད་ /sampɛɛ tshöncee/ symbol of (one's) thought

བསམ་པའི་འཚོ་བ་ /--tshowaa/ spiritual life

བསམ་པའི་རླབས་རྒྱུན་ /--ləpküün/ trend of thought

བསམ་ཕྱོགས་ /samcöö/ inclination, attitude

བསམ་བློ་ /samlo/ thought, idea, ideology ¶ *bsam blo'i ma lag* *ideological system* ¶ *bsam blo yang dag pa* *correct ideas;* va.--*gtong* to think, to think about/ over, to consider; vi.--*'khor* to get an idea/ thought

བསམ་བློ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ /--ka chempo/ broad-minded, farsighted

བསམ་བློ་བསྒྱུར་བཅོས་ /--kurqüü/ ideological remoulding

བསམ་བློ་གཏོང་ /--toon/ see *bsam blo*

བསམ་བློ་གཏོང་ས་ /--toonsa/ motive, objective

བསམ་བློ་སྟོང་པ་ /--tonpa/ idle/ empty thoughts

བསམ་བློ་ཐུམ་ཐུམ་ /--tumtum/ simple minded

བསམ་བློ་བ་ /samlowa/ thinker

བསམ་བློའི་ཁྱེར་སོ་ /samlöö kheeso/ attitude, mental outlook

བསམ་བློའི་གོ་རྟོགས་ /--qotöö/ understanding, comprehension

བསམ་བློའི་འཐབ་ཕྱོགས་ /--thəpcöö/ ideological front

བསམ་བློའི་འཐབ་རྩོད་ /--thəptsöö/ ideological struggle

བསམ་བློའི་བརྩེ་དུང་ /--tsituun/ ideological sentiments

བསམ་བློའི་མཚོན་ཆ་ /--tshönca/ ideological weapon

བསམ་སྦྱོར་ /samcöö/ 1. scheme, plan, design, project ¶ *bsam sbyor ngan pa* *a bad scheme* 2. thought and deed

བསམ་མེད་ /sammee/ thoughtless, stupid

བསམ་ཚུལ་ /səmtsüü/ opinion, impression, feeling, idea

བསམ་ཚུལ་འདྲི་དེབ་ /--thitep/ suggestion/ comment book

བསམ་ཚོད་ /samtsöö/ approximation, estimation, speculation

བསམ་འཛིན་ /səmtsiin/ ideology

བསམ་ཞིབ་ /səmŝip/ thinking/ considering/ looking into carefully; va.--*byed* to think/ consider/ look into carefully ¶ *gnas tshul de skor bsam zhib byed chog* *I will look into the matter.*

བསམ་གཞིགས་ /səmŝii/ sm. *bsam zhib*

བསམ་བཞིན་དུ་ /sām šintu/ consciously, on purpose, intentionally, deliberately

བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ /sə̄myüü lɛ̀ɛ tɛ̀ɛpa/ beyond one's imagination

བསམ་ཡས་ /sāmyɛɛ̀/ 1. sm. *bsam yul las 'das pa* 2. Samye Monastery (Tibet)

བསམ་ཤེས་ /sāmšeè/ understanding, consciousness, awareness

བསམ་ཤེས་ཅན་ /sāmšeècɛɛn/ understanding, conscious, aware

བསམས་ /sāam/ p. of *sems*

བསར་ /sār/ sm. *gra sgrig*

བསལ་ /sɛ̄ɛ/ p. of *sel*

བསིག་ /sīi/ sm. *gsig*

བསིགས་ /--/ p. of *bsigs*

བསིང་ : p. བསིངས་ f. བསིངས་ /sīŋ/ sm. *'tshags*

བསིངས་ /--/ p. of *bsing*

བསིད་ /sīi/ 1. va. to repair, to fix, to mend 2. va. to pick/ sort out

བསིར་ /sīr/ sm. *gsir*

བསིལ་ /sīl; sīi/ 1. va. to wash (h) ¶ *phyag bsil gyi 'dug (He) is washing his hands.* 2. va. to take off (clothes) ¶ *nam sa bsil taking off clothes* 3. vi. to get/ feel cold (h) (usu. used after *sku*) ¶ *sku bsil gyi mi 'dug gam Aren't you cold? (h)* 4. adj. comp. of *bsil bu*

བསིལ་ཁང་ /sīiqaan/ summer cottage

བསིལ་གྲིབ་ /sīiṭip/ shade

བསིལ་ངད་ /sīinèè/ coolness

བསིལ་ངད་ཅན་ /--cɛɛn/ cool

བསིལ་ལྗོངས་ /sīincoòn/ Tibet

བསིལ་དྲོད་ /sīiṭüù/ temperature ¶ *bsil drod bsnyoms po moderate temperature/ climate*

བསིལ་གདུགས་ /sīituù/ parasol

བསིལ་ལྡན་ /sīitèèn/ cool

བསིལ་བ་ /sīiwə/ cool; cooler ¶ *dwangs la bsil ba'i gtsang po a clear and cool river*

བསིལ་བུ་ /sīipu/ cool

བསིལ་གཡབ་ /sīiyəp/ fan

བསིལ་རི་ /sīiri/ sm. *gangs ri*

བསིལ་རླུང་ /sīiluun/ cool air/ breeze

བསིལ་རླུང་གི་སྒྲིག་ཆས་ /--qi ṭiqceè/ air-cooling system, air-conditioner

བསིལ་བསིར་ /sīsii/ cool and light/ gentle ¶ *lhag pa bsil bsir zhig rgyag gi 'dug A cool and gentle wind was blowing.*

བསུ་ : p. བསུས་ /sū/ va. to receive, to welcome, to go to meet (guest, visitor, etc.) ¶ *kho tsho gnam thang du bsus pa red (They) welcomed (them) at the airport.*

བསུ་ཆང་ /sūcaan/ custom of going to receive guests/ visitors with wine or beer

བསུ་བ་ /sūwəə/ sm. *bsu ma*

བསུ་མ་ /sūmə/ welcome; receving/ meeting guests; va.--*byed* to welcome, to receive/ meet guests

བསུ་མི་ /sūmi/ someone who goes to receive/ meet/ welcome a visitor/ guest ¶ *gnam thang du bsu mi zhig btang 'dug (They) sent someone to the airport to meet (him).*

བསུང་ /sùùn/ fragrance, sweet smell

བསུན་ /sūūn/ p. and f. of *sun*

བསུན་པ་ /sūnpə/ dissolute, undisciplined, spoiled

བསུབ་ /sūp/ f. of *sub*

བསུབས་ /--/ p. of *sub*

བསུམ་ /sūm/ f. of *sum*

བསུམས་ /--/ p. of *sum*

བསུས་ /sūū/ p. of *bsu*

བསེ་ /sē/ sm. *bse ru*

བསེ་ཀོ་ /sēqo/ rhinoceros hide

བསེ་རུ་ /sīru/ rhinoceros

བསེད་ /sèè/ p. of *gsed*

བསེན་པ་ /sēnpa/ sm. *mdza' ba*

བསེར་བུ་ /sērpu/ cold wind

བསེར་མ་ /sērma/ sm. *bser bu*

བསེལ་ /sēe/ va. to protect, to escort ¶ *lam bsel an escort/ guide (on a trip or journey)*

བསོ་ /sō/ sm. *gso*

བསོག་ /sõõ/ sm. *gsog*

བསོད་སྙོམས་ /sööñom/ alms; va.--*slong* to ask for alms

བསོད་བདེ་ /söte; sōte/ sm. *bsod nams*

བསོད་བདེ་སྐམ་པོ་ /--qampo/ unlucky

བསོད་བདེ་ཆེན་པོ་ /--chenpo/ lucky, fortunate

བསོད་ནམས་ /sönam; sōnam/ 1. merit good fortune, luck; va.--*gsog* to accumulate good merit 2. person's name

བསོད་པ་ /sööpa/ especially good ¶ *'bras dkon pa'i lung par 'bras za ba bsod par brtsi gi yod pa red (It) is considered especially good to eat rice in areas where rice is scarce.*

བསོས་ /söö/ sm. *gsos*

བསྲ་བརྟན་ /sāteen/ firm

བསྲང་ /sàan/ f. of *srong*

བསྲང་པོ་ /sāŋpo/ sm. *srang po*

བསྲངས་ /sàan/ p. of *srong*

བསྲན་ /sēēn/ p. of *sran*

བསྲབས་ /sāp/ va. to thin, to dilute

བསྲི་ /sī/ f. of *sri*

བསྲི་ཚགས་ /sitsaà/ economical management, thrift, economizing; va.--*byed* to economize, to be thrifty

བསྲིང་ /sīn/ f. of *sring*

བསྲིང་སྡུད་ /sīntuùn/ expansion and contraction, elasticity

བསྲིངས་ /sīn/ p. of *sring*

བསྲིས་ /sīī/ p. of *sri*

བསྲུང་ /sūn; suùn/ f. of *srung*

བསྲུང་བྱ་ /sūncə/ regulations, rules, codes and conventions

བསྲུང་མཛོད་ /sūntsöö/ guard

བསྲུངས་ /suùn/ p. of *srung*

བསྲུན་པོ་ /sünpə/ matured, tamed, gentle, peaceful, calm

བསྲུན་མོ་ /sünmu/ sm. *bsrun pa*

བསྲུབ་ /sūp/ f. of *srub*

བསྲུབས་ /--/ p. of *srub*

བསྲུལ་ /süü/ p. and f. of *srul*

བསྲེ་ /sē/ f. of *sre*

བསྲེག་ /sēq/ f. of *sreg*

བསྲེགས་ /--/ p. of *sreg*

བསྲེགས་ཐམ་ /sēqtam/ brand (for animals); branding-iron

བསྲེགས་རྫས་ /sēqtsεὲ/ fuel, gasoline, petrol

བསྲེགས་བརླག་ /sēqlaà/ demolishing, burning down; va.--*gtong* to destroy, to demolish, to burn down

བསྲེས་ /seè/ p. of *sre*

བསྲོ་ /sō; ṭō/ f. of *sro*

བསྲོ་ཁང་ /sōqaan/ sm. *thab tshang*

བསྲོད་ /söö/ sm. *bsros*

བསྲོས་ /söö/ p. of *sro*

བསླ་ /lā/ sm. *sla, 2*

བསླང་ /lān/ f. of *slong*

བསླངས་ /--/ p. of *slong*

བསླད་ /lε̄ὲ/ va. to contaminate, to pollute, to corrupt ¶ *rlung rnams rdzas ngan gyis bslad tsang since the air is polluted by bad chemicals*

བསླད་སྐྱོན་ /lε̄εköön/ corruption; va.--*byed; --gtong; --rgyag* to corrupt

བསླན་ /lε̄εn/ va. to classify, to group, to sort

བསླབ་ /lə̄p/ f. of *slob*

བསླབ་གྲྭ་ /lāpṭa/ school

བསླབ་སྟོན་ /lāptöön/ sm. *slob ston*

བསླབ་པ་ /lə̄pə/ vows

བསླབ་ཕྲུག་ /lə̄pṭuù/ student

བསླབ་བྱ་ /lāpca/ advise, instruction; va.--*rgyag; --byed* to give advice, to instruct

བསླབ་ཚིག་ /lə̄ptsii/ sm. *bslab bya*

བསླབ་གཞི་ /lə̄pši/ sm. *slob gzhi*

བསླབས་ /lə̄p/ p. of *slob*

བསླུ་ /lū/ f. of *slu*

བསླུ་ཁྲིད་ /lūṭii/ sm. *slu 'khrid*

བསླུ་རྡོ་ /lūto/ sm. *slu rdo*

བསླུ་ཁྲིད་ /--/ sm. *slu khrid*

བསླུ་མེད་ /lūmiì/ sm. *slu med*

བསླུ་ཡོན་ /lūyüün/ sm. *slu yon*

བསླུས་ /lǖǜ/ p. of *slu*

བསླེ་ /lē/ f. of *sle*

བསླེས་ /lēè/ p. of *sle*

བསློག་ /lɔ̄ɔ̀/ f. of *slog*

བསློགས་ /--/ p. of *slog*

ཧ་ /hā/ the letter *ha* (used in alphabetical numbering)

ཧ་གོ /hā qho/ vi. to know, to understand ¶ *lam gang 'dra zhig tu 'gro dgos rgyu ha go ba red She knew they had to go on.*

ཧ་ཅང་ /hācaan/ very ¶ *khang pa 'di ha cang chen pa red This house is very big.*

ཧ་ན་ཧོ་ན་ /hāna hōna/ dazzed

ཧ་ནེ་ /hāne/ c. Hanoi

ཧ་ནེས་ /ch./ sm. ha ne

ཧ་བེ་ཧོ་བེ་ /hāpe hōpe/ sm. *ha be ho be*

ཧ་པེ་ཧོ་པེ་ /--/ hurried, quickly, hastily, in a rush, carelessly ¶ *ha be ho pe langs nas phyin pa red (He) got up hurriedly and went.*

ཧ་མ་གོ /hā maqo/ neg. of *ha go*

ཧ་མི་ས་གཞོང་ /hāmi sāson/ Hami Basin (Sinkiang)

ཧ་ཧྥན་ /ch./ c. Havana

ཧ་ཡང་ /hāyaan/ 1. aluminum 2. aluminum pot

ཧ་ར་ཧུ་ར་ /hāre hōre/ sm. *ha be ho be*

ཧི་རི་ཧུ་རི་ /hīri hūri/ sm. *ha be ho be*

ཧ་རེ་ /hāre/ statue

ཧ་ལམ་ /hālam/ more or less, approximately, roughly, almost ¶ *'di gnyis ha lam gcig pa red* ***These two are more or less the same.***

ཧ་ལས་ /hā lɛ̀ɛ/ vi. to be amazed, to be suprised, to be shocked, to be astonished ¶ *sgrung 'di ha las pa'i yag po mi 'dug This story isn't that good.* ¶ *ha las rgyu ga re red What is there to be amazed about.*

ཧ་ལས་པོ་ /hā lɛɛpo/ suprising, amazing, astonishing, shocking

ཧྭ་ལི་ /ch./ li (distance measure)

ཧྭ་ལི་ཧོ་ལི་ /hāle hōle/ blurred

ཧ་ལོག /hā lɔ̀ɔ/ vi. to become insolvent/ bankrupt

ཧ་སག /hāsaà/ Kazakh

ཧྭ་ཀང་ཡན་ /ch./ granite

ཧྭ་ཀྲུང་ /ch./ Central China

ཧྭ་ཏུང་ /ch./ East China

ཧྭ་སྒྲུང་ /ch./ telephone (receiver)

ཧྭ་ནན་ /ch./ South China

ཧྭ་པེ་ /ch./ North China ¶ *hwa pe cus North China Bureau*

ཧྭ་ཞང་ཙེ་ /ch./ glider

ཧྲུ་ལུ་ཤིའོ་ཧྥུ་ /ch./ Khruschov

ཧྭ་ཤང་ /hāšan/ Chinese (Buddhist) monk

ཧྭ་ཤེན་ཀྲུན་ /ch./ sm. *hwa hreng tun*

ཧྭ་ས་ /ch./ sm. *hwa hreng tun*

ཧྭ་ཧྲེང་ཏུན་ /ch./ c. Washington

ཧང་ /ch./ bank, firm

ཧང་གྲོའུ་ /ch./ c. Hangchow

ཧང་ག་རི་ /ch./ Hungary

ཧང་སོག་ /ch./ galoshes

ཧང་སང་ /hāŋ sāŋ/ sm. *ha las*

ཧང་སོང་ /hāŋsoon/ 1. exaggerated ¶ *khos gnas tshul de hang song bshad pa red He exaggerated the news.* 2. (astonishing/ great) difference ¶ *ca lag 'di gnyis gyi rin la hang song chen po 'dug There is a great difference in the price of these two things.*

ཧད་ /hā/ c. Ha (Bhutan)

ཧད་པ་ /hapa/ person from *had*

ཧད་ཀྱིས་ /hɛɛqii/ suddenly

ཧད་པོར་ /hɛɛpor/ sm. *had kyis*

ཧན་ /hān/ 1. Khan ¶ *a yub han Ayub Khan* 2. Han (Chinese)

ཧན་ཁོའུ་ /ch./ c. Hankow

ཧན་མི་རིགས་ /hān mirii/ Han people/ race/ nationality

ཧན་ཧོན་ /hɛnhon/ sm. *ha na ho ni*

ཧབ་ཐོབ་ /həptöö/ grabbing (for), scrambling (for), rushing (for); va.--*rgyag* to grab for, to scramble for ¶ *gser mthong pa da ga kho tshos hab thob rgyab pa red As soon as they saw the gold they (all) grabbed for it.*

ཧབ་པན་ /həppɛn/ shorts

ཧབ་བྲིད་ /həptii/ sm. *hab sbrid*

ཧབ་སྦྲིད་ /--/ sneeze; vi.--*rgyag* to sneeze

ཧབ་ཧོབ་ /haphop/ sm. *ha be ho be*

ཧམ་ /hām/ abbr. of *ham pa*

ཧམ་བསྐྱོད་ /hāmköö/ sm. *thal bskyod*

ཧམ་ཁྲེར་ /hāmker/ sm. *ham len*

ཧམ་ཅན་ /hāmcɛɛn/ 1. shameless, deceitful, mendacious, audacious 2. barbarous, savage, brutal

ཧམ་བཅོས་ /hāmcöö/ sm. *lhad bcos*

ཧམ་འདོད་ངོམས་མེད་ /hāmtöö ŋommee/ insatiable greed

ཧམ་སྡོད་ /hāmtöö/ occupying/ holding a place/ position through guile/ trickery/ force (i.e. without rights)

ཧམ་གནོན་ /hāmnöön/ oppression

ཧམ་པ་ /hāmpa/ 1. lie, deceit, gall 2. greed 3. brutal, barbarous, vicious 4. va.--*byed* to lie, to be deceitful; to be greedy; to be brutal/ barbarous/ vicious

ཧམ་པ་ཆེ་མདོག་ /--chentɔɔ/ overbearing, audacious, truculent

ཧམ་པ་ཚ་པོ་ /--tshāpo/ 1. lier, mendacious, deceitful 2. greedy

ཧམ་པུ་ /həmpu/ moldy

ཧམ་སྤྱོད་ /hāmcöö/ 1. barbarous, brutal, vicious, savage 2. deceitful, mendacious

ཧམ་སྨྱོན་ /hamñöön/ fury, frenzy, rage

ཧམ་འཛིན་ /həmtsiin/ control, monopoly; va.--*byed* to control, to monopolixe

ཧམ་འཛུལ་ /hǝ̄mtsüü/ invasion, intrusion; va.--*byed* to invade, to intrude, to tress pass

ཧམ་རྫུན་ /hǝ̄mtsüün/ lies, deceit

ཧམ་ཟོས་ /hāmsöö/ corrupt, greedy

ཧམ་གཟུང་ /hāmsuün/ seizing/ occupying/ holding by force, monopolizing; va.--*byed* to seize/ occupy/ hold by force, to monopolize ¶ *thon khyngs tshang ma mnga' bdag chen po gsum gyis ham gzung byas pa'i dbang gis the three great serf-owners, by monopolizing all the resources*

ཧམ་བཟུང་ /--/ sm. *ham gzung*

ཧམ་ལེན་ /hāmleen/ taking away by force; va.--*byed* to take away (by force) ¶ *mi dmangs gi rgyu nor ham len byas mi chog (One) can't take the people's wealth and property by force.*

ཧམ་ཤད་ /hāmšeè/ sm. *ham bshad*

ཧམ་བཤད་ /--/ deceit, lies

ཧམ་བཤད་མགོ་སྐོར་ /--qoqǫǫ/ swindle, hoax, deception, trick

ཧམ་སེམས་ /hāmsem/ ambition, scheming

ཧམ་སེམས་ཆེན་པོ་ /--chēmpo/ very ambitious/ greedy, over-ambitious

ཧམ་སོང་ /hāŋsoon/ exaggeration ¶ *gnas tshul 'di ham song mi 'dug This news is no exaggeration.*

ཧོའུ་ཅི་མིན་ /ch./ Ho Chi-Minh ¶ *ha'u chi min lam gzhung Ho Chi-Minh trail*

ཧའེ་ཀྲུའུ་ /ch./ c. Haichow

ཧའེ་ཀྲེ་ /ch./ sea blubber

ཧའེ་ཏེ་ /ch./ edible seaweed

ཧའེ་ནན་ /ch./ Hainan (Island)

ཧའེ་མེན་ /ch./ sponge

ཧའེ་ལུང་ཅང་ /ch./ Amur River

ཧའེ་ཧྲེན་ /ch./ sea slug

ཧའེ་ཨོའུ་ /ch./ gull

ཧའོ་ཁྲེའེ་ /ch./ train ¶ *ha'o khre'e babs tshugs railway station*

ཧོ་ལན་ /ch./ Holland

ཧའོ་ཧྲེང་ /ch./ cubic centimeters

ཧར་ /hār/ 1. suddenly, at once, abruptly ¶ *har gyis langs nas phyin pa red Having gotten up suddenly, (he) went.* 2. adj. comp. of *har po*

ཧར་ཏེ་ /hārte/ sm. *had kyis*

ཧར་པིན་ /ch./ sm. *har pin*

ཧར་པིན་ /ch./ c. Harbin

ཧར་པོ་ /hārpo/ flashy, gaudy, bright

ཧས་ /heè/ vi. to pant (usu. *dbugs* +--)

ཧི་མ་ལ་ཡ་ /himǝ lāya/ Himalaya Mountains

ཧི་ལ་ /ch./ Greece

ཧི་ཊ་ལར་ /hit lǝr/ Hitler

ཧིན་སྒོར་ /hinqöö/ rupee (Indian)

ཧིན་ཏི་ /hīnti/ Hindi

ཧིན་དུ་ /hīntu/ Hindu, Indian, India

ཧིན་དུ་རྒྱ་མཚོ་ /--katso/ Indian Ocean

ཧིན་དུ་ཙི་ན་ /--tsīnə/ Indo-China

ཧིན་དུ་སི་ཏན་སི་ཊན་ཊ་ཊ་ /--siṭèèn ṭaṭa/ Hintustan Standard (Indian newspaper)

ཧིན་རྡུ་ /--/ sm. *hin du*

ཧིན་རྡུ་ནི་ཤི་ཡ་ /--ñišiyə/ Indonesia

ཧིན་བོད་ /hīnpüü/ India and Tibet, Indo-Tibetan

ཧིན་གཞུང་ /hīnšuŋ/ Indian Government

ཧྲིན་ཡང་ /ch./ Shenyang

ཧེར་ཤིན་ཀི་ /ch./ c. Helsinki

ཧྲིལ་པོ་ /hiipu/ sm. *hril po*

ཧུ་ཀྲི་མིང་ /ch./ Ho Chi-minh

ཧུ་ཐུག་ཐུ་ /hūtuqtu/ title of high Lamas (Mongolian)

ཧུང་ཀྲུ་ཙེ་གནམ་གྲུ་ /ch. + nəmṭu/ bomber (plane)

ཧུང་ཁྲང་ /ch./ red square (Moscow)

ཧུང་ག་རི་ /ch./ Hungary

ཧུང་མེ་སུའུ་ /ch./ erythromycin

ཧུང་ཕྱིའི་འོད་ /ch./ infrared rays

ཧུང་ཙེ་མཚོའུ་ /ch./ Hung-che Hu

ཧུང་ཧོའེ་ཧའེ་ཉི་ /ch./ Hungho hani (nationality)

ཧུད་ /ch./ committee

ཧུན་ཧྥུ་ /ch./ c./ Hue (S.Vietnam)

ཧུབ་ /hūp/ mouthful, gulf, drink (of liquid)

ཧུབ་ཤང་ /hūpqaan/ sm. *hub*

ཧུའ་ཧྲན་ /ch./ ground-nut

ཧུའང་ཧོའུ་ཧང་ /ch./ Yellow River

ཧུའང་ཧྥ་ཚལ་ /ch./ daylillies

ཧུའེ་ /ch./ Hui nationality (Muslim)

ཧུའུ་ཀྲི་མིང་ /ch./ Ho Chi-minh

ཧུའུ་ཅིས་ /ch./ secretary ¶ *hu'u cis dang po first secretary*

ཧུའུ་ནན་ /ch./ Hunan (Province)

ཧུའུ་པེ་ /ch./ Hupeh (Province)

ཧུའེ་ /ch./ society, association, meeting, committee

ཧུའེ་ཀྲང་ /ch./ president (of a society), chairman (of a meeting)

ཧོའོ་ཁྲེ་ /ch./ train

ཧོའོ་ཁྲེའི་ /ch./ sm. *hu'o khre*

ཧོའོ་ཇན་ཁྲང་ /ch./ rocket-launcher (weapon)

ཧུར་སྐྱེད་ /hūrkèè/ sm. *hur thag*

ཧུར་ཐག་ /hūtaà/ diligence, conscientiousness; va.--*byed* to do something diligently/ conscientiously/ energetically

ཧུར་ཐག་གིས་ /--qiì/ diligently, conscientiously, energetically

ཧུར་ཐག་འཆད་ཐག་ /--pataà/ sm. *hur thag*

ཧུར་པོ་ /hūrpu/ energetic/ diligent, (with respect to work) ¶ *kho las ka'i thog la hur po zhe drag 'dug He is very energetic about work.* va.--*byed* to do something energetically/ diligently, to work hard

ཧུར་བརྩོན་ /hūrtsüün/ energy, diligence/ conscientiously/ activism; va. to do energetically

ཧུར་བརྩོན་གྱིས་ /--qii/ energetically, actively, diligently

ཧུར་བརྩོན་མཁན་ཚོ་ /--qεεntso/ activists

ཧུར་བརྩོན་གྲོན་ཆུང་ /--thüncuun/ industriousness and thrift, diligence and frugality

ཧུར་བརྩོན་ཅན་ /--cεεn/ activist ¶ *hur brtson can bzo pa activist worker*

ཧུར་བརྩོན་ཆེན་པོ་ /--chēnpo/ energetic, diligent, conscientious, active

ཧུར་བརྩོན་རང་བཞིན་ /--rəŋšiin/ activist nature/ character, energetic/ diligent nature/ character

ཧུར་རེ་ /hūure/ sm. *ce re*

ཧུམ་ /hūū/ moisture, humidity, dampness

ཧུམ་མེད་ /hūūmèè/ dry

ཧུམ་ཧུམ་ /hūūhūū/ Muslim, Uighur

ཧེ་ /hē/ atomic

ཧེ་པན་པོ་ /ch./ blackboard

ཧེ་བག་ /hēpaà/ difference ¶ *he bag rnyed rjes after finding the difference*

ཧེ་བགས་ /--/ sm. *he bag*

ཧེ་ཡེ་མཚོན་ཆ་ /ch.+tshōnca/ atomic/ nuclear weapon

ཧེ་ལུ་ཤྲོའུ་ཧྥུ་ /ch./ Khrushchev

ཧེ་ལུང་ཙང་ /ch./ 1. Heilungkiang (Province) 2. Amur River

ཧེག་ཏར་ /hēqtaa/ hectar

ཧེང་ཧྲུས་ཧོ་ /ch./ c. Yokosuka

ཧེག་པོ་ /hēqo/ stale, rancid

ཧེའི་ནན་ /ch./ Honan (Province)

ཧེའི་ལུང་ཙང་ /ch./ sm. *he lung cang*

ཧལ་པོ་ /hēēpo/ wide

ཧོ་ /ch./ nuclear, atomic ¶ *ho'i tshod lta nuclear test*

ཧོ་ཁྲེའི་ /ch./ train, railway

ཧོ་ཐོག་ཐུ་ /hūtuqtu/ sm. *hu thug thu*

ཧོ་ཏན་ /ch./ c. Khotan

ཧོ་ནན་ /ch./ Honan (Province)

ཧོ་པེ་ /ch./ Hopei (Province)

ཧོ་འབར་གས་ /ch.+parqεὲ/ nuclear explosion

ཧོ་མེ་སུའུ་ /ch./ syntomycin

ཧོ་རྡེ་ /ch./ nuclear, atomic

ཧོ་མཚོན་ཆ་ /--tshōnca/ nuclear atomic weapon

ཧྭུའུ་ཀོང་ཏེང་ /ch./ arc lamp

ཧོ་མཚོན་ཆས་སྡིགས་མོ་བྱེད་པ་ /--tshōncɛ̀ tiqmu cheèpa/ nuclear blackmail

ཧོ་ལན་ཏེ་ /ch./ Holland

ཧོ་ལུའུ་ཞའོ་ཧྥུ་ /ch./ Khrushchev

ཧོ་ཧྥེ་ /ch./ c. Hofei

ཧོང་ཀོང་ /ch./ c. Hong Kong

ཧོང་གཏོར་ /hōŋ tΩΩ/ sm. *hon thor*

ཧོང་ཐོར་ /hōŋ thΩΩ/ sm. *hon thor*

ཧོང་དུ་ར་སི་ /ch./ Honduras

ཧོང་ཕུའུ་ཀྲང་ /ch./ Whangpoo River

ཧོང་ཡུས་ /ch./ yellow croaker (a fish)

ཧོང་ཧའི་རྒྱ་མཚོ་ /ch.+katso/ Yellow Sea

ཧོད་རྒྱུག་ /hüükuù/ hurried, rash; va.--*byed* to act rashly, to leap in without thinking, to do hurriedly

ཧོན་ཐོར་ /hōn thΩΩ/ vi. to be shocked/ astonished/ surprised ¶ *skad char 'di go dus hon thor nas lan rgyab thub ma byung When (I) heard that (talk) I was so shocked I was unable to answer.*

ཧོན་འཐོར་ /--/ sm. *hon thor*

ཧོན་ནད་ /hōnnɛ̀/ rinderpest

ཧོན་ཧོན་ /hōnhōn/ foolish, silly, stupid

ཧོབ་ /hōp/ sudden ¶ *hob gyi lta snang sudden appearance*

ཧོབ་དེ་ཁ་ལ་ /hōpta qhāla/ suddenly

ཧོབ་ཚོད་ /hōptsöö/ approximately

ཧོའང་ཀྭ་ /ch./ cucumber

ཧོའང་ཡུས་ /ch./ yellow croaker (a fish)

ཧོའི་ཚོད་ལྟ་ /höö tsööta/ nuclear test

ཧོའི་ཧོ་ཆུ་བོ་ /ch.+chūwu/ Huai Ho (river)

ཧོར་ /hΩΩ/ Mongolians, Turks, Uighurs, northern nomads

ཧོར་ཁོངས་ /hΩΩqoòn/ gaps, spaces

ཧོར་གོས་ /hōrqöö/ Mongolian clothing

ཧོར་འདུད་ /hōŋta/ confiscation, seizure; va.--*babs* to confiscate, to seize

ཧོར་པ་ /hōrpa/ person from hor

ཧོར་སྤྱི་ /hūrci/ Tibetan government official in charge of northern nomads

ཧོར་ཟླ་ /hΩnta/ Tibetan month (as opposed to Western calendar month)

ཧོལ་ /höö/ va. to hoe/ cultivate, to loosen soil

ཧོལ་རྒྱུགས་ /hükuù/ thoughtless/ rash behavior

ཧོལ་སྤྱོད་ /hööcöö/ dissolute, licentious, wild

ཧྥ་གོ་ /ch./ France

ཧྥ་རན་ས་ /ch./ sm. *fa go*

ཧྥ་ཤི་སི་ /ch./ fascism, fascist

ཧྥ་ཤི་སིའི་གཏེ་པོ་ /ch.+tēpo/ fascist ringleader

ཧྥ་ཤི་སིའི་རིང་ལུགས། /ch.+rinluù/ fascism

ཧྥང་ཁྲེང་ཧྲི་ /ch./ mathematical equation

ཧྥང་ཧྲེ་ཞིང་ /ch./ radioactive ¶ *fang hre zhing thung we su'u* *radioactive isotope*

ཧྥན་ཆེ་ /ch./ tomato

ཧྥན་པུའུ་ /ch./ canvas

ཧྥན་ཡིང་ཏུའི་ /ch./ atomic reactor

ཧྥན་ཧྲི་ལིན་ /ch./ vaseline

ཧྥེ་ཀྲོའུ་གླིང་ /ch.+lin/ African continent

ཧྥི་ལིའི་པིན་ /ch./ Philippines

ཧྥིན་ལན་ /ch./ Finland

ཧྥུ་ /ch./ deputy, vice- ¶ *fu tsung li* *vice premier* ¶ *fu kru'u rin* *deputy chairman*

ཧྥུ་ཅན་ /ch./ Fukien (Province)

ཧྥུ་ཛན་ /ch./ sm. *fu can*

ཧྥུ་ཏའོ་ཡོན་ /ch./ coach, tutor, guide, counselor

ཧྥུ་ཐེ་ /ch./ sm. *fu tha'e*

ཧྥུ་ཐའི་ /ch./ volt ¶ *glog fu tha'e khri 22* *220,000 kilovolts*

ཧྥུ་ཙུང་ལི་ /ch./ vice-premier

ཧྥུ་ཤན་ /ch./ Fuhsien County

ཧྥུ་ཨར་ཀ་ /ch./ Volga River

ཧྥུན་ /ch./ a tenth ¶ *fun gsum* *three tenths*

ཧྥུན་ཙི་ /ch./ molecule

ཧྥུའུ་ /ch./ sm. *fu'u*

ཧྥུའུ་ཛའན་ /ch./ sm. *fu can*

ཧྥུའུ་ཐེ་ /ch./ sm. *fu tha'e*

ཧྥུའུ་ཧྲུན་ /ch./ Fu-shun (Province)

ཧྥེང་ཆིན་ /ch./ organ (musical instrument)

ཧྥེ་གླིང་ /ch.+lin/ Africa ¶ *fe ling lho nub* *Southwest Africa*

ཧྥེན་ /ch./ centimeter

ཧྲ་ཐེ་ཨར་ལ་ཐེ་ /ch./ Saudi Arabia

ཧྲ་མུན་ /ch./ c. Amoy

ཧྲ་མེན་ /ch./ sm. *hra mun*

ཧྲ་ཧྥུན་ /ch./ chauvinism

ཧྲ་ཧྥུན་རིང་ལུགས་ /ch.+rinluù/ sm. *hra fun*

ཧྲ་ཧོང་གོང་མ་ /ch.+qhonma/ czar ¶ *hra hong gong ma'i lam lugs* *Czarism*

ཧྲ་ཧྥ་ /ch./ sofa ¶ *rkub kyag hra fa* *sofa*

ཧྲ་ཨ་ /ch./ shah

ཧྲག་ /hrāà/ adj. comp. of *hrag hrag*

ཧྲག་སྒྲུག་ /hrəqṭuù/ selecting the best; va.--*byed* to select the best, to pick the highest quality

ཧྲག་བསྡུས་ /hrəqtüù/ few in number but high in quality

ཧྲག་པོ་ /hrāqpo/ sm. *hrag hrag*

ཧྲག་ཧྲག /hrāqraà/ the best, the most able, high quality ¶ *dmag dpung mang bu las hrag hrag yod na dga' gi red In terms of troops, quality is better than quantity.*

ཧྲང་ཀྲེལ་རབས་ /ch.+kḕèrəp/ Shang dynasty

ཧྲང་ཅང་ /ch./ general, admiral

ཧྲང་པོ་ /hrānpo/ sm. *hrang hrang*

ཧྲང་ཝེ /ch./ captain (in army and air force), lieutenant (in navy)

ཧྲང་ཞའོ་ /ch./ colonel (in army and air force), captain (in navy)

ཧྲང་ཧད /ch./ c. Shanghai

ཧྲང་ཧའེ /ch./ sm. *hrang ha'e*

ཧྲང་ཧྲང་ /hrāŋhraŋ/ alone, single ¶ *mi hrang hrang gcig a person alone (without family)*

ཧྲང་ཧྲི་ /ch./ sergeant first class

ཧྲན་ཀན་ཉིང་ /ch./ Shensi-Kansu-Ningsia (abbr.)

ཧྲན་ཏུང་ /ch./ Shantung (Province)

ཧྲན་ཞི་ /ch./ Shensi (Province)

ཧྲན་ཞིས་ /ch./ sm. *hran shis*

ཧྲའན་ཀན་ཉིང་ /ch./ sm. *hran kan nying*

ཧྲའན་ཞི་ /ch./ sm. *hran zhi*

ཧྲའོ་ཅང་ /ch./ major-general, rear-admiral

ཧྲའོ་ཝེ /ch./ second lieutenant, ensign

ཧྲའོ་ཞའོ་ /ch./ major, lieutenant-commander

ཧྲལ་ /hrɛɛ/ 1. va. to tear, to rip to shreds 2.(--+ *du gyur*) to become torn/ ripped/ ruined

ཧྲལ་པོ་ /hrɛɛpo/ dissolute, licentious

ཧྲལ་ཧྲུལ་ /hrɛɛhrüü/ tattered, old

ཧྲི་ /ch./ mil. division ¶ *hri dang po the first division*

ཧྲི /ch./ sm. *hri*

ཧྲི་ཀྲང་ /ch./ 1. division commander 2. major

ཧྲི་ཐན་ཕོན་ /ch./ carbolic acid, phenol

ཧྲི་མོ་ /ch./ graphite

ཧྲི་སྐྱུའུ་ཀྲང་ /ch./ head of an office, business manager

ཧྲི་ཝུ་ /ch./ mil. divisional committee

ཧྲིག་ཧྲིག /hrīqhii/ (usu. *mig* +--) wide-eyed, fixed stare

ཧྲིང་ཡང་ /ch./ c. Shenyang

ཧྲིན་ཡང་ /ch./ sm. *hrin yang*

ཧྲིབ་གྲིས་ /hrīpqii/ sm. *hrib tsam gcig la*

ཧྲིབ་ཙམ་ /hrīptsə/ sm. *hrib tsam gcig la*

ཧྲིབ་ཙམ་གྲིས་ /hrīptsəmqii/ sm. *hrib tsam gcig la*

ཧྲིབ་ཙམ་གཅིག་ལ་ /hrīptsə ciilə/

quickly, instantly, in a moment

ཧྲིལ་པོ་ /hriipu/ 1. whole, full, entire ¶ *lo'hril po a whole year* 2. round ¶ *'dzam gling gi bzo dbyibs hril po red The shape of the world is round.*

ཧྲིལ་ཧྲིལ་ /hriihrii/ sm. *hril po*

ཧྲུ་ཅི་ /ch./ secretary, clerk ¶ *hru ci dang po first secretary*

ཧྲུག་ཧྲུག་ /hruqhruù/ small pieces

ཧྲུའི་རིགས་ /ch.+rii/ Shui nationality

ཧྲུའི་ཤན་ /ch./ narcissus plant

ཧྲུའུ་ཅི་ /ch./ secretary ¶ *tang kri pu'u hru'u ci party branch secretary*

ཧྲུའུ་ཅི་ཁྲུའུ་ /ch./ secretariate

ཧྲོའོ་ཧྲི་ /ch./ M.A. or M.S. degree

ཧྲོའོ་ཇི་ /ch./ sm. *hru'u ci*

ཧྲུལ་ /hrüü/ adj. comp. of *hrul po*

ཧྲུལ་པོ་ /hrüüpu/ tattered ¶ *nyal chas hrul po zhig las med pa red There was only one tattered bedding.*

ཧྲེ་ /hre/ ch. abbr. for commune

ཧྲེ་ཀྲང་ /heṭaŋ/ head/ chairman of a commune

ཧྲེ་ནང་དག་ཐེར་ /hrenaan thaqter/ commune rectification, checking up on the commune

ཧྲེ་ཡོན་ /hreyöön/ commune member

ཧྲེ་ཡོན་འདུས་མིའི་ཚོགས་ཆེན་ /--thüümii tshõqceen/ meeting of commune representatives

ཧྲེ་ཡོན་ཚོགས་ཆེན་ /--tshõqeen/ general meeting of commune members

ཧྲེང་ /hreŋ/ 1. alone, single ¶ *mi hreng a single person without family)* 2. chisel 3. province

ཧྲེང་ཀྲང་ /ch./ governor of a province

ཧྲེང་པོ་ /hreŋpo/ sm. *greng,* 1

ཧྲེང་ཞུས་ཧྲོ་ /ch./ c. Yokosuka

ཧྲེང་ཨུ་ /hreŋu/ provincial committee

ཧྲེང་ཧྲེང་ /hreŋhreŋ/ sm. *hreng po*

ཧྲིན་ཡང་ /ch./ sm. *hring yang*

ཧྲེན་ཤིས་ /ch./ Shensi (Province)

ཧྲེལ་པོ་ /hreepo/ sm. *hril po*

ཧྲོབ་ཙམ་ /hroptsam/ sm. *rob tsam*

ཧྲོབ་ཧྲོབ་ /hroprop/ rough

ཧྲོའུ་དབྱིན་ཅི་ /ch./ radio, wireless

ཧྲོའུ་དབྱིན་བབ་ཚུགས་ /--pəptsuù/ radio station

ཧྲོའུ་ཧྥ་ཧྲེ་ /ch./ message center

ཧྲོའུ་ཧྥེང་ཆིན་ /ch./ accordian

ལྷ་ /lhā/ god

ལྷ་ཀླུ་ /lhəlu/ name of an aristociatic family

ལྷ་ཁང་ /lhāqaan/ temple, chapel

ལྷ་ཀླུ་རི་ /lhəkəri/ name of an aristocratic family in Tibet

ལྷ་སྒྲུང་ /lhəṭuṇ/ myth, fable

ལྷ་ལྕམ་ /lhācam/ title for wives of high government officials

ལྷ་གཉེར་ /lhāñee/ monk in charge of statues in temple

ལྷ་ཐོ་ /lhāto/ cairn erected on mountain passes

ལྷ་འདྲེ་གདོན་བགེགས་ /lhāṭe tönqeq/ monsters

ལྷ་ལྡན་ /lhāteen/ c. Lhasa

ལྷ་བྲིས་ /lhəprii/ artist, painter of tankas

ལྷ་དབང་ /lhāwaan/ 1. religious authority 2. person's name

ལྷ་འབྲུམ་ /lhēnṭum/ (small pox) vaccine/ vaccination; va.--*'dzugs* to vaccinate

ལྷ་མང་ཆོས་ལུགས་ /lhāmaṇ chūluù/ polytheism

ལྷ་མེད་པ་སྨྲ་བ་ /lhā meèpa māwa/ atheism

ལྷ་མོ་ /lhāmo/ 1. goddess 2. Tibetan opera

ལྷ་ཡུལ་ /lhəyuu/ heaven, paradise

ལྷ་ཞོལ་ /lhāšöö/ Lhasa Town (the *zhol* part of Lhasa)

ལྷ་བཟོ་བ་ /lhāpsob/ maker of statues/ images

ལྷ་ཡུམ་ /lhəyum/ mother of high officials

ལྷ་ཡུམ་ཆེན་མོ་ /--chēmmo/ title and mother of Dalai Lama

ལྷ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ /lhāyöpaa māwa/ theism

ལྷ་རམ་པ་ /lhā rampa/ one of four grades of *geshe* monk

ལྷ་ས་ /lhāsa; lhēēsa/ c. Lhasa

ལྷ་སའི་གསར་བརྗེའི་ང་ལོག་ /lhēēsee sārcee ṇolōō/ Lhasa Revolutionary Rebels (a Lhasa Red Guard Organization)

ལྷག་ /lhāà/ more than, excelling ¶ *rgya gar du gru kha chung rigs 140 lhag yod pa red* *There are more than one hundred and forty small ports in India.* 2. better ¶ *khyed rang la rogs byed mkhan 'di las lhag yong gi ma red (You) won't get a helper better than this.*

ལྷག་གྲངས་ /lhāqṭaàn/ balance, remaider (in division)

ལྷག་བཅས་ /lhāqcēē/ remainder, excess, left over surplus, vi.--*grub* to over fulfill (a quota), to obtain an excess/ surplus

ལྷག་ཆེ་བ་ /lhāqchewa/ excess, surplus

ལྷག་ཏུ་ /lhaqtu/ sm. *lhag par du*

ལྷག་མཐོང་ /lhāqtoon/ transcendental vision

ལྷག་དོན་ /lhāqtöön/ moreover, furthermore ¶ *kho bod la phebs pa ma zad/ lhag don du lha sar yun ring bzhugs 'dug Not only did he go to Tibet, but furthermore, he lived in Lhasa for a long time.*

ལྷག་པ་ /lhāqpa/ 1. Wednesday (usu.

gza' + --) 2. the planet Mercury 3. sm. *lhag* 4. sm. *lhags pa*

ལྷག་པར་ /lhāqpar/ particularly, extremely ¶ *lhag par yag po particularly good*

ལྷག་པར་དུ་ /lhāqpartu/ in particular, moreover, furthermore

ལྷག་པར་འཕྱར་ /lhāqpar chār/ va. to winnow

ལྷག་འཕྲོ་ /lhāqṭo/ sm. *lhag 'phros*

ལྷག་འཕྲོས་ /lhāqṭöö/ surplus, remnant, remainder ¶ *dmag dpung lhag 'phros the remaining troops*

ལྷག་འབྱོར་ /lhāqcΩΩ/ very wealthly, millionaire

ལྷག་མ་ /lhāama/ surplus, excess, leftover, remainder ¶ *ngal rtsol lhag ma surplus labor* ¶ *rin thang lhag ma surplus value* ¶ *lhag ma gcig po de the only one left*

ལྷག་མེད་ /lhāamee̍/ without remainder/ left over, all, the whole

ལྷག་ཙམ་ /lhāqtsam/ a little over, a little more ¶ *lo gcig lhag tsam las ma 'gor bar in a little over a year*

ལྷག་ཚད་ /lhāqtsɛɛ/ sm. *lhag ma*

ལྷག་ཡོད་པ་ /lhāayööpa/ abundance

ལྷག་རོ་ /lhāqro/ 1. remains, dregs, waste products 2. *lhag 'phros*

ལྷག་ལུས་ /lhāqlüü/ sm. *lhag 'phros*

ལྷག་སེམས་ /lhāqsem/ sm. *lhag bsam*

ལྷག་བསམ་ /lhāqsam/ sincere, genuine ¶ *lhag bsam dgongs 'char sincere suggestions*

ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ /--namtaa̍/ sincere, genuine, cordial ¶ *yo nan mi dmangs kyis lhag bsam rnam dag gi sgo nas thugs rje che zhu gi yin The Vietnamese people sincerely thank (you).*

ལྷག་བསམ་རྣམ་པར་དག་པ་ /--nāmpar thaqpa/ sm. *lhag bsam rnam dag*

ལྷག་བསམ་བཟང་པོ་ /--sāŋqo/ sm. *lhag bsam rnam dag*

ལྷག་བསམ་ཟོལ་མེད་ /--sööme̍e/ complete sincerity/ openness

ལྷགས་སྣང་ /lhāqqaŋ/ sm. *lhags ngar*

ལྷགས་ངར་ /lhāqŋar/ cold/ freezing wind

ལྷགས་པ་ /lhāqpa/ 1. wind; vi.-- *rgyag* to be windy 2. vi. to come, to arrive ¶ *bzo grwa'i tang u yi mdun du lhags pa'i gnad don zhig an important question which has come before the factory party committee*

ལྷགས་པ་ཚ་པོ་ /--tshāpo/ windy

ལྷགས་སེར་ /lhəqsir/ cool wind

ལྷང་ངེ་ /lhāŋŋe/ clear, distinct

ལྷང་ཚེར་ /lhāŋtsee/ mica

ལྷང་ལྷང་ /lhāŋlaŋ/ clear, distinct (with respect to voice/ sound)

ལྷད་ /lhɛ̄ɛ̀/ dilutant, alloy, adulterant; va.--*gtong* to dilute, to water down, to alloy, to adulterate; vi.--*sdod; --bzhugs* a. to be diluted/ watered down/ adulterated ¶ *zas la gzhan gyi lhad bsdad (p. of sdod) pa red The food was diluted (with other things.)* b. to be influenced/ effected by ideas ¶ *kho'i lta ba la dmar po'i lhad bzhugs zhag His views are influenced by communism.*

ལྷད་ཅན་ /lhɛ̄ɛcɛɛn/ diluted, alloyed, adulterated

ལྷད་བཅོས་ /lhɛ̄ɛcöö/ revising/ changing/ correcting (in a sneaky way or without permission)

ལྷད་གཏོང་ /lhɛ̄ɛ̀ toon/ see *lhad*

ལྷད་སྡོད་ /lhɛ̄ɛ̀ töö/ see *lhad*

ལྷད་མ་ /lhɛ̄ɛma/ braids; va.--*rgyag* to braid

ལྷད་མེད་ /lhɛ̄ɛmeè/ 1. genuine, pure, unadulterated 2. naive, ingenious

ལྷད་བཞུགས་ /lhɛ̄ɛ̀ šuu/ see *lhad*

ལྷན་ /lhɛ̄n/ together, with (usu. *dang*+--) (h)

ལྷན་སྐྱེས་ /lhɛ̄nkeè/ hereditary, innate ¶ *lhan skyes nad hereditary disease*

ལྷན་ཁང་ /lhɛ̄nqaan/ committee

ལྷན་འཁྲབ་ /lhɛ̄ntəp/ joint performance, festival (of performing arts)

ལྷན་རྒྱས་ /lhɛ̄nkɛɛ̀/ 1. together (h) ¶ *khong lhan rgyas together with him (h)* 2. council, committee ¶ *lhan rgyas tshugs pa dang snyan seng zhu rgyu yin As soon as the council is convened, (I) will submit the report.*

ལྷན་རྒྱས་ཀྱི་གོ་ས་ /--qi qosa/ bh. ministerial rank

ལྷན་རྒྱས་ཡོངས་ཚོགས་ /--thötsɔɔ/ plenary session/ meeting

ལྷན་སྒྲུབ་ /lhɛ̄ntup/ cooperation, joint-effort

ལྷན་ཅིག་ /lhɛ̄nciq/ sm. *lhan cig tu*

ལྷན་ཅིག་ཏུ་ /--tu/ together ¶ *gling ga khag la lhan cig tu 'dzoms nas having gathered together in various parks*

ལྷན་གཅིག་ /--/ sm. *lhan cig*

ལྷན་དུ་ /lhɛ̄ntu/ sm. *lhan cig tu*

ལྷན་པ་ /lhɛnpa/ a patch; va.--*rgyag* to patch

ལྷན་ཕེབས་མི་སྣ་ /lhɛnpheè minə/ entourge, party (h) ¶ *kru'u zhi li'u hra'o chi dang lhan phebs mi na Chairman Liu Shao-chi and his party*

ལྷན་མོལ་ /lhɛnmöö/ discussion, talk (h)

ལྷན་ཚོགས་ /lhɛntsɔɔ/ society, association, council

ལྷན་འཛོམས་ /lhɛntsom/ joint ¶ *lhan 'dzoms dmag 'thab joint battle*

ལྷན་འཛོམས་འཁྲབ་སྟོན་ /--thəptüün/ festival

ལྷན་འཛོམས་གྲོས་མོལ་ /--ṭhömöö/ talk conversation (h); va.--*gnang* to talk (with), to have a conversation (with) (h)

ལྷན་འཛོམས་གྲོས་ཚོགས་ /--ṭhötsʊ̃ʊ̃/ sm. *lhan 'dzoms tshogs chen*

ལྷན་འཛོམས་འདྲི་གཅོད་ /--ṭhicùù/ joint-investigation

ལྷན་འཛོམས་ནད་དཔྱད་ /--nɛɛcɛ̀/ joint-consultation (medical)

ལྷན་འཛོམས་ཚོགས་ཆེན་ /--tshōqceen/ (plenary/ full) meeting, conference

ལྷབ་ /lhəp/ wide, broad

ལྷབ་ལྷབ་ /lhəpləp/ sensitive, kind (person) (usu. *sems*+--)

ལྷབ་ལྷུབ་ /lhəpluù/ fluttering ¶ *dar dmar lhab lhub fluttering red flags;* vi.--*g.yo* to be fluttering

ལྷབ་ལྷོབ་ /lhəplóp/ sm. *lhab lhub*

ལྷམ་ /lhām/ boots, shoes; va.--*gyon* to put on boots/ shoes; va.--*phud* to take off boots/ shoes

ལྷམ་ཁོག་ /hə̄ŋqòò/ sm. *lham*

ལྷམ་གྱི་ཆེད་དུ་རྐང་པ་གཞོག་ /lhāmqi chētu qāŋpa ʂʊ̃ʊ̃/ sm. *lham bstun rkang gzhog*

ལྷམ་སྒྲོག་ /lhə̄mtòò/ shoelace, boot strap

ལྷམ་བསྟུན་རྐང་གཞོག་ /lhə̄mtùùn qāŋʂʊ̃ʊ̃/ stretch the facts to fit a preconceived idea (lit. whittle the feet to fit the shoes)

ལྷམ་མཐིལ་ /lhə̄mtii/ sole of boots/ shoes

ལྷམ་འཕོལ་ /lhāmpöö/ cloth boots/ shoes

ལྷམ་མེ་ /lhāme/ shining, illuminated; va.--*'phro* to be shining/ illuminated

ལྷམ་ཟེན་ /lhāmsöön/ felt boots

ལྷམ་བཟོ་ /lhāmso/ shoemaking

ལྷམ་བཟོ་བ་ /lhāmsʊ̃ʊ̃/ shoemaker cobbler

ལྷམ་ལྱུ་ /lhə̄myu/ leg of boots

ལྷས་ /lhɛ̄ɛ̀/ fenced enclosure/ place where livestock are kept

ལྷས་མ་ /lhɛɛmà/ sm. *lhad ma*

ལྷས་ར་ /lhɛɛra/ sm. *lhas*

ལྷིང་འཇགས་ /lhīŋcaà/ calm, peaceful, tranquil settled; va.--*su gtong* to calm, to make peaceful/ tranquil, to pacify

ལྷིང་འཇགས་འཁྱོལ་བབས་ /--qhööpeè/ sm. *lhing 'jags*

ལྷིང་འཇགས་སུ་གཏོང་ /--su tōon/ see *lhing 'jags*

ལྷིང་ངེ་ /lhīnqa/ calm, peaceful, tranquil

ལྷུ་སྒྲིག་ /lhūtii/ assembling, putting together, installing, erecting; va.--*byed* to assemble, to

put together, to install, to erect ¶ *las snon dang lhu sgrig byas rjes after processing and assembling*

ལྷུ་སྒྲིག་བཟོ་གྲྭ་ /--so̱ta/ assembly plant

ལྷུ་སྒྲིག་བཟོ་པ་ /--so̱pa/ mechanic, assembler, installer

ལྷུ་གཏོར་ /lhū tɔ̄ɔ/ va. to break up, to disintegrate, to demolish

ལྷུ་ཕྲག་ /lhūpraà/ 1. space between the joints 2. space between parts/ pieces

ལྷུ་ཐལ་ /lhū thɛɛ/ va. to dismantle, to take apart

ལྷུ་ཚིགས་ /lhūtsii/ the joints (of the hands and legs)

ལྷུ་ལག་ /lhūlaà/ part, piece, fitting, detail, feature ¶ *'phrul 'khor gsar pa'i thag gi lhu lag dgu brgya lhag tsam yod pa red There are over nine hundred parts to the new machines.* va.--*sgrig* to assemble, to install, to put together

ལྷུ་ལག་ལ་ལས་སྣོན་བྱེད་ /--la lɛɛnōōn chɛ̀/ va. to machine/ process a part

ལྷུག་ /lhūù/ adj. comp. of *lhug po* ¶ *sgrig khrims lhug tu btang ba red (They) loosened (relaxed) the discipline.*

ལྷུག་པོ་ /lhūqpu/ 1. lavish, abundant, ¶ *khos dngul lhug por btang ba red He gave money lavishly.* 2. loose, easy, natural, free ¶ *khos nga tsho dang lhug por bshad pa red He spoke naturally with us. (or He chatted with us.)* ¶ *chu pa lhug po cig dgos (I) need a loose dress.*

ལྷུག་མ་ /lhūŋmə/ prose

ལྷུག་ལྷུག་ /lhūqluù/ loose ¶ *chu pa lhug lhug cig nyos pa yin I bought a loose dress.* va.--*byed;*--*bzo* to loosen

ལྷུགས་ /lhūù/ continuous, uninterrupted

ལྷུང་ /lhūŋ/ vi. to fall ¶ *sha de chu la lhung ba red The meat fell into the water.*

ལྷུང་བཟེད་ /lhūŋseè/ alms bowl

ལྷུང་ལྷུང་ /lhūŋlhuŋ/ descriptive term for the slow flow of a river

ལྷུན་ /lhūn/ mass, bulk

ལྷུན་གྲུབ་ /lhūnṯup/ 1. having ever thing, completely equipp 2. obtained easily/ without effc 3. person's name

ལྷུན་གྲུབ་རྫོང་ /lhūnṯup tsōōn/ district in central Tibet

ལྷུན་པོ་ /lhūnpu/ mountain ¶ *ri rab lhun po Mt. Kailas*

ལྷུན་རྩེ་རྫོང་ /lhūntsi tsōōn/ distr in Southern Tibet

ལྷུམས་ /lhūm/ womb (h)

ལྷུར་བཞེས་ /lhūršeè/ h. of *lhur len*

ལྷུར་ལེན་ /lhūrleen/ taking respc sibility ¶ *lhur len byed dgos pa'i byed phyogs btor policy of the need to take res*

sibility.

ལྷེ་པ་ /lhēpa/ slice, sliver

ལྷོ་ /lhō/ south

ལྷོ་ཀོ་རི་ཡ་ /--qōriyə/ South Korea

ལྷོ་ཁ་ /lhōqa/ a province in South-eastern Tibet

ལྷོ་ཁྲའོ་ཞན་ /--+ch./ South Korea

ལྷོ་རྒྱུད་ /lhūkūū/ sm. *lho ngos*

ལྷོ་ངོས་ /lhōŋöö/ south, southern direction

ལྷོ་མཐའ་ /lhōta/ sm. *lho sne*

ལྷོ་ནུབ་ /lhūnuù/ southwest

ལྷོ་སྣེ་ /lhōne/ South Pole

ལྷོ་སྣེ་གླིང་ /--lîŋ/ Antarctica

ལྷོ་པ་ /lhōpa/ southerner; Sikkimese, Bhutanese

ལྷོ་ཕྱོགས་ /lhōcòò/ sm. *lho ngos*

ལྷོ་བྱང་ /lhōcaan/ north-south

ལྷོ་བྲག་ /lhōpraà/ area in south-eastern Tibet

ལྷོ་མ་ /lhōma/ southern ¶ *lam lho ma southern road/ route*

ལྷོ་ཡུ་ནན་ /--+ch./ South Vietnam

ལྷོ་ཤར་ /lhōšaa/ southeast ¶ *lho shar e she ya'i dmag don mthun tshogs Southeast Asian Treaty Organization (SEATO)*

ལྷོ་ཨ་མེ་རི་ཀ་ /--+ch./ South America

ལྷོག་པ་ /lhōqpa/ large boil/ abscess

ལྷོང་ /lhōŋ/ anger, vexation

ལྷོད་ /lhöö/ adj. comp. of *lhod po or lhod lhod*

ལྷོད་བཀྲོལ་ /lhötöö/ release (e.g. of prisoners); va.--*byed* to release

ལྷོད་འཇགས་ /lhööncaà/ calmness, tranquillity; pacification

ལྷོད་འཇགས་སྨན་ /--mɛn/ sedative, tranquillizer

ལྷོད་འཇགས་སུ་འགྲོ་ /--su to/ vi. to become calm/ tranquil/ relaxed/ pacified

ལྷོད་འཇགས་སུ་གཏོང་ /--su toon/ va. to moderate, to calm down, to pacify, to allay, to make tranquil

ལྷོད་བརྟན་ /lhötɛɛn/ sm. *lhod brling*

ལྷོད་ཐིབས་ཆེད་ /lhüütip cheè/ sm. *lhod 'jags su gtong*

ལྷོད་དུ་འགྲོ་ /lhöö tu to/ sm. *lhod 'jags su 'gro*

ལྷོད་དུ་ཕྱིན་ /--chiin/ p. of *lhod du 'gro*

ལྷོད་པ་ /lhööpa/ sm. *lhod g.yeng*

ལྷོད་པོ་ /lhööpo/ loose, easy, slack, relaxed; va.--*byed* to relax, to rest, to take it easy; to loosen/ slacken

ལྷོད་མེད་ /lhöömeè/ untiring, without rest/ leisure ¶ *khra'o zhi'an gcig gyur dngos su 'grub ched 'bad brtson lhod med byas yod (They) have acted with untiring diligence for the unity*

of Korea.

ལྷོད་གཡེང་སྣང་མེད་ /lhöyeŋ nāŋmeè/ 1. insensitive, inattentive, careless 2. carefree, unhurried, leisurely

ལྷོད་བཅིང་ /lhüülin/ sm. *lhod 'cage*

ལྷོད་ལྷོད་ /lhöölöò/ sm. *lhod po* (va. *--gtong*)

ལྷོན་ /lhōn/ va. to repay, to give back, to return

ལྷོའི་འཕྲེད་ཐིག་ /lhöö thèètii/ southern latitudes

ཨ་ /ā/ 1. the letter a (used in alphabetical numbering) 2. polite imperative ¶ *slob sbyong yag po byed a (You) study well!* 3. (--+*yin/ yong/ yod*) express doubt that something is/ exists/ or will happen ¶ *kho de ring slebs a yong (I) don't think he will come today.* ¶ *'di kho'i deb a yin I don't think this is his book.* ¶ *kho de ring slob grwar a yod I don't think he is at school today.* 4. abbr. for *a me ri ka*

ཨ་ཏྲད་ /atɛɛ̀/ worn out shoe sole

ཨ་ཏྲ་ལན་ཏྲིག་ /ate lantiq/ Atlantic (ocean)

ཨ་ཁ་ /a qhaa/ expression of regret/ pity : oh, what a pity!

ཨ་ཁུ་ /əqu/ paternal uncle, male of first ascending generation patrilaterally

ཨ་འགོག་ཁྲོའ་རོགས་ /anqɔɔ tharɔɔ/ ch. slog. resist the U.S., help Korea

ཨ་སྐོར་ /aqɔɔ/ 1. woman's ear ornament 2. U.S. dollar

ཨ་ཅག་ /acaà/ 1. older sister; older female of same generation 2. polite way of addressing a woman

ཨ་ཅང་ /acaan/ sm. *ha cang*

ཨ་ཅེ་ /ace/ 1. wife 2. woman

ཨ་ཅོ་ /aco/ elder brother

ཨ་ལྕགས་ /acaà/ sm, *a cag*

ཨ་ལྕེ་ /ace/ sm. *a ce*

ཨ་ཆེ་ /ace/ sm. *a ce*

ཨ་ཆེ་ལྷ་མོ་ /--lhamo/ Tibetan folk opera

ཨ་ཆོར་ /aacoo/ towel

ཨ་མཆོག་ /amcɔɔ/ ear

ཨ་མཆོད་ /amcöö/ priests or monks who perform religious services in people's homes

ཨ་ཇོ་ /acho/ elder brother

ཨ་ཏི་ཤ་ /atešа/ Atiśa

ཨ་སྟོང་ /aatoon/ yawn; vi.--*rgyag* to yawn

ཨ་འཐས་ /atɛɛ/ stubbornness, obstinacy

ཨ་དྲུང་ /əṭuun/ messenger, runner

ཨ་ནི་ /əni/ 1. nun 2. paternal aunt; female of first ascending generation patrilaterally

ཨ་ཕ་ /apha/ father

ཨ་ཕེ་རི་ཁ་ /ape riqə/ Africa

ཨ་ཕྱི་ /əci/ grandmother

ཨ་ཕྱུག་ /əpṭuù/ adherent, follower

ཨ་མ་ /ama/ 1. mother 2. main, principal ¶ *bzo grwa a ma the main factory*

ཨ་མེ་རི་ཀ་ /ame riqə/ America

ཨ་མྲ་ /ama/ mango

ཨ་མྲིད་བ་ཛར་པ་ཏྲི་ཀ་ /amrit patsaa patyiqa/ Amrita Bazar Patrika (Indian Newspaper)

ཨ་ཙ་ /atsa/ ouch (for pain by burning)

ཨ་ཞང་ /ašaan/ maternal uncle; male of first ascending generation matrilaterally

ཨ་ཞོམ་ /ašom/ corn

ཨའུ་ཙི་ /awuutsi/ not too bad, so-so

ཨ་ཝ་ /awaa/ child (h)

ཨ་རག་ /aaraa/ liquor

ཨ་རབ་ /arap/ Arab

ཨ་རབ་དམངས་གཙོ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ /--mantso citüün keeqəp/ United Arab Republic

ཨ་རི་ /əri/ abbr. of *a mi ri ka*

ཨ་རི་མང་ཚེ་གཅིག་བསྒྲིལ་ /--mante ciqtii/ U.S.A.

ཨ་ལ་པ་ལ་ /ala pala/ sloven, slipshod, careless

ཨ་ལ་པོ་ /ch./ Arabia

ཨ་ལ་པོའི་ཨང་ཀི་ /--pöö əŋqi/ Arabic numerals

ཨ་ལན་ /aleen/ response, answer; va.--*'debs; --slog* to respond, to answer

ཨ་ལོག་རྒྱག་ /alɔɔ kaa/ va. to turn over, to roll over, to upset

ཨ་ལོང་ /aloon/ 1. earring 2. any circular band of metal

ཨ་ཤིང་ /asiin/ door bolt

ཨ་ཤེ་ /əsi/ white silk ceremorial scarf

ཨ་ཤོམ་ /asom/ corn

ཨ་སི་པི་ལིང་ /ch./ aspirin

ཨ་སུ་ /əsu/ maternal aunt; female of first ascending generation matrilaterally

ཨ་སློག་རྒྱག་ /alɔɔ kaa/ sm. *a log rgyag*

ཨ་གསར་ /asaa; apsaa/ fickleness; vi.--*yol* to lose interest/ liking after a short time

ཨ་ཕྲི་གླིང་ /aphi liŋ/ African continent

ཨ་ཕྲི་རི་ཁ་གླིང་ /--riqə liŋ/ Africa

ཨ་ཧྥ་གན་ /ch./ Afghanistan

ཨག་ཚོམ་ /aqtsom/ goatee

ཨང་ /aŋ/ number; rank, position ¶ *sgo rtags ang 2 tool number 2*

ཨང་གི་ /aŋqi/ sm. *ang gi*

ཨང་ཀི་ /aŋqi/ number

ཨང་ཀི་དང་པོ་ /--thaŋqo/ 1. number one, first 2. the best

ཨང་གྲངས་ /laŋtaan/ number, numeral ¶ *kha par ang grangs telephone number*

ཨང་གྲངས་སྒྲིག་ /--tii/ va. to order/ arrange by number, to set up in numerical order

ཨང་གཉིས་པ་ /aŋ ñiipə/ 1. number two, second 2. runner-up

ཨང་རྟགས་ /aŋtaa/ a number

ཨང་ཐོ་འགོད་ /aŋto qöö/ va. to register

ཨང་དང་པོ་ /aṅ thaṅpo/ sm. *ang gi dang po*

ཨང་རྩིས་ /əṅtsii/ arithmetic; va. --*rgyag* to do a arithmetic, to calculate

ཨང་འཛིན་ /əṅtsiin/ licence, certificate ¶ *'khor lo'i ang 'dzin* *vehicle licence*

ཨང་ཡིག་ /aṅyii/ sm. *ang gi*

ཨང་ཤོག་ /aṅšɷɷ/ slip, ticket, coupon (a numbered piece of paper)

ཨང་བསར་ /aṅsaa/ alert, prepared, ready, all set to go

ཨན་ཏི་སི་ /ɛntisi/ the Andes

ཨན་ད་ནཱི་ལ་ /ɛnta ñii/ sapphire

ཨབ་ /əp/ vi. to be numb from cold

ཨབ་ར་ /apra/ guinea pig

ཨམ་ /am/ mango

ཨམ་ལྟག་ /amtaà/ pocket (formed by fold of dress)

ཨམ་གཙིགས་པ་བརྫམ་ /əmtsii tam/ va. to grit teeth (in pain or anger)

ཨམ་ཚུ་ /əmtsu/ bh. lady, woman

ཨམ་ཕྲག་ /amraà/ sm. *am phrug*

ཨའོ་གླིང་ /ch.+liṅ/ sm. *a'o ta li ya gling*

ཨའོ་ཏ་ལི་ཡ་གླིང་ /ch.+liṅ/ Australian continent

ཨའོ་ཏ་ལི་ཡ/ch./ Australia

ཨའོ་མན་ /ch./ Macao

ཨར་ཇོལ་ /aacɷɷ/ towel

ཨར་ཐའེ་རི་བོ་ /artɛɛ riwuu/ Altai Mts.

ཨར་འདམ་ /artam/ cement, concrete; va.--*blug* to lay concrete

ཨར་འདམ་བསྲེས་བྱེད་འཁྲུལ་འཁོར་ /--seecee thüüqöö/ cement mixing machine

ཨར་པ་ཉི་ཡ་ /ch./ Albania

ཨར་པོ་ /aapo/ construction, building; va.--*rgyag* to construct, to build

ཨར་ལན་ /arlɛɛn/ Ireland

ཨར་ལས་ /arlɛɛ̀/ construction, building; va.--*byed* to construct, to build

ཨར་ལས་དགེ་རྒན་ /--qeqɛɛn/ master builder

ཨར་ལས་དགེ་རྒན་སྤྱི་ཁྱབ་ /--cikəp/ chief engineer

ཨར་ལས་ལག་རྩལ་ /--laqtsɛɛ/ civil engineering

ཨར་ལས་ལག་རྩལ་པ་ /--laqtsɛɛpa/ civil engineer

ཨར་ལས་ཡོ་ཆས་ /--yocɛɛ̀/ construct-tion/ building materials

ཨར་ས་ /arsa/ cement

ཨལ་ཇི་རི་ཡ་ /ɛlci riya/ Algeria

ཨ་སེ་ཏྲེ་རེ་ཡར་ /āse tēreyar/ Australia

ཨི་ཁུང་ /īquun/ hole

ཨི་ཏ་ལི་ /ītəli/ Italy

ཨི་ཐི་ཨོ་པི་ཡ་ /iti ō piyə/ Ethiopia

ཨི་ཙི་ལུ་ཀུ་ /ītsi luqu/ tickling; vi.--*bsag* to tickle

ཨི་རན་ /irēēn/ Iran

ཨི་སི་ཀུལ་ /īsiqüü/ bh. school

ཨི་སེ་རལ་ /īserɛl/ Israel

ཨིག་ག་ /īqə/ hiccups; vi.--*rgyag* to have hiccups

ཨིང་ཇི་ /īnci/ Britian; British

ཨིང་ལན་ /īnlēēn/ England

ཨིང་ལན་ཊ་ /īnlēntə/ England

ཨིན་ཌུ་ནི་ཤ་ཡ་ /īntu nišaya/ Indonesia

ཨིན་ཊོ་ནེ་ཤི་ཡ་ /--/ Indonesia

ཨུ་ /ch./ committee, council, commission

ཨུ་བཙུགས་ /ūtsuu/ sm. *u tshugs*

ཨུ་ཚུགས་ /ūtsuu/ insistence, persistence; va.--*byed* to insist

ཨུ་ཡོན་ /ch./ committee member

ཨུ་ཡོན་ཀྲང་ /ch./ chairman of a committee

ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ /--lhēnqaan/ committee, commission, council

ཨུ་རུ་སུ་ /ūrusu/ Russia

ཨུ་རུ་སུ་གོང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ /--qhoṉmɛɛ kɛɛqəp/ Russian Empire

ཨུ་སུ་ /ūsuu/ socks

ཨུ་ཧན་ /ch./ Wuhan

ཨེ་ /ē/ 1. interrogative particle ¶ *khyed rang lha sar phebs e myong Have you been to Lhasa* 2. particle expressing wonder ¶ *mo rang la e yod (I) wonder if she is at home.*

ཨེ་ཀར་ /ēqaa/ acre

ཨེ་གླིང་ /ēlin/ Asia ¶ *e gling shar East Asia*

ཨེ་ཤེ་ཡ་ /ēseya/ Asia

ཨེང་ཀེ་སི་ /ēnqese/ Engels

ཨེན་ཅིག་ /ēncig/ a little, a bit

ཨེན་ཙམ་ /ēntsam/ sm. *en cig*

ཨེ་ཕྲོ་རེ་ཨེ་ཤེན་ /ēpro ēsɛɛn/ Afro-Asian

ཨེམ་ཆེ་ /ēmce; əmci/ physician, doctor

ཨེམ་ཇེ་ /ēmce/ sm. *em che*

ཨེར་ཏེ་ནི་ /ērteni/ 1. sm. *rin po che* 2. title for the Panchen Lama of Tibet

ཨེར་ལང་རི་བོ་ /ērlaan riwuu/ Erlang Mountains

ཨོ་ཀོ་ /ch./ Russia

ཨོ་མོ་སུ་ /ūmusu/ socks

ཨོ་ལོ་ /ōlo/ 1. younger brother (Tsang dialect) 2. boy

ཨོག་མ་ /Ω̄qma; ΩΩ̄ma/ the chin

ཨོག་ཚོམ་ /Ω̄qtsom/ beard

ཨོག་ཞོལ་ /Ω̄qšöö/ larynx

ཨོང་རིལ་ /ȯȯrii/ dung (horses and donkeys)

ཨོ་ཅུ་གླིང་ /ch./ European continent

ཨོལ་ཚོག་ /ööcΩῺ/ windpipe

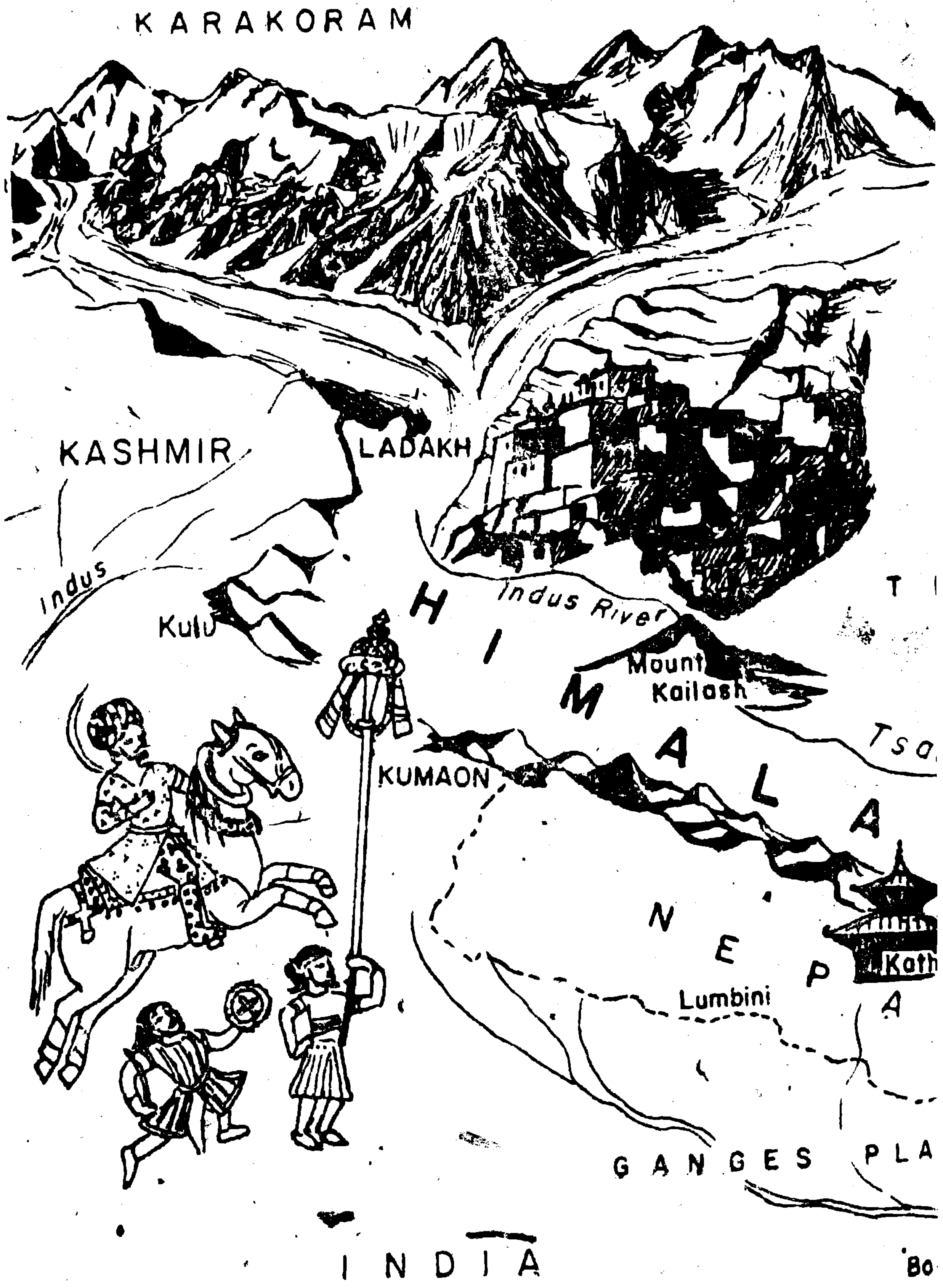
KARAKORAM
KASHMIR
LADAKH
Indus
Kulu
Indus River
Mount Kailash
KUMAON
Lumbini
Kath
GANGES PLA
INDIA
Bo
H I M A L A
N E P A
T
Tsa

Bibliotheca Himalayica